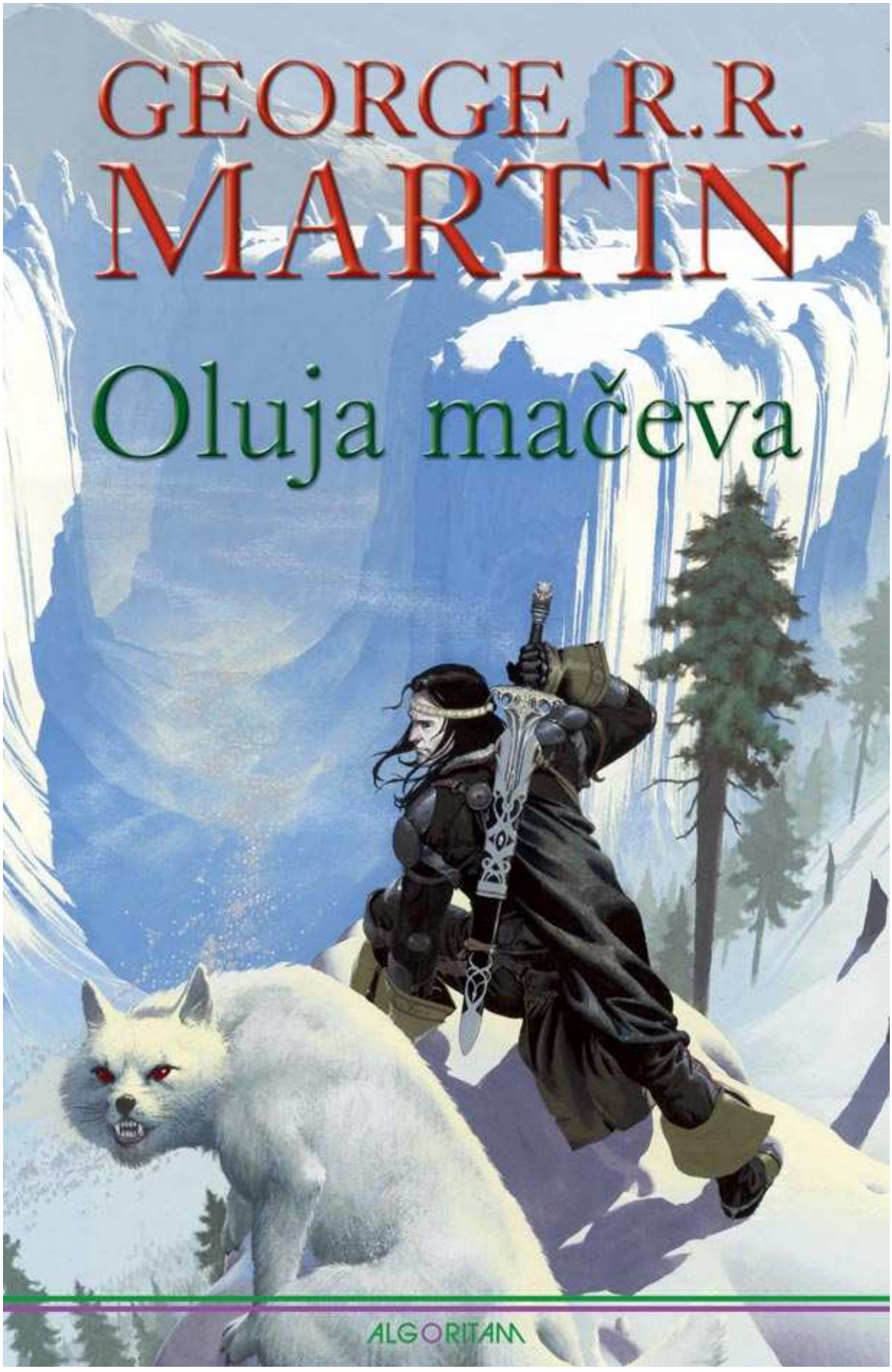
GEORGE R.R.
MARTIN
Oluja mačeva
ALGORITAM

George R. R. Martin

Oluja mačeva

Knjiga treća ciklusa

Pjesma leda i Vatre

bilješka o kronologiji

Pjesma Leda i Vatre iskazana je očima likova koji su ponekad stotinama ili čak tisućama milj daleko jedni od drugih. Neka poglavlje pokrivaju jedan dan, a neka samo jedan sat; druga mogu obuhvačati četrnaestdana, mjesec, pola godine. S takvom strukturom, pripovijedanje ne može biti strogo dosljedno; ponekad se važne stvari događaju istovremeno, iako tisućama liga odvojeno.

U slučaju sveska koji sada ima u rukama, čitatelj mora shvatiti kako početna poglavlja *Oluje mačeva* ne slijede toliko završna poglavlja *Sraza kraljeva* koliko se s njima preklapaju. Počinjem s pogledom na neke od događaja koji su se događali na Šaci Prvih ljudi, u Rijekotoku, Harrennhalu, te na Trozupcu, a sve u vrijeme dok se Bitka Crnovode vodila kod Kraljeva grudobrana i neposredno nakon toga...

George R. R. Martin

za Phyllis
koja me nagovorila da ubacim zmajeve

Prolog

Dan je bio siv i okrutno hladan, a psi nisu mogli nanjušiti trag. Krupna crna kučka jednom je onjušila medvjeđe tragove, ustuknula i kukavno se odšuljala natrag prema čoporu s repom među nogama. Psi su se zajedno nesretno šćućurili na obali rijeke dok ih je vjetar pokušavao ujesti. I Chett ga je osjetio, kako grize kroz slojeve crne vune i uškrobljene kože.Hilčf je prokleto prehladno za čovjeka ili zvijer, ali što je - tu je. Usta mu se iskrive, gotovo je mogao osjetiti prišteve koji su mu pokrivali obraze i vrat kako postaju crveni i upaljeni. *Trebao sam ostati pod zaštitom Zida, brinuć se za proklete gavrane i ložeć vatru za starog meštra Aemona.* Kopile Jon Snov/ bio je onaj koji mu je sve to oduzeo, on i njegov debeli prijatelj Sam Tarly. Njihovom je krivnjom bio ovdje, smrzavajući svoja prokleta jaja s čoporom pasa duboko u ukletoj šumi.

"Sedam pakala." Snažno trgne uzicama kako bi privukao pozornost pasa. *"Tražite,* vi prokletnici. Ono je medvjeđi otisak. Želite li štogod mesa ili ne? *Nađite!"* Ali psi se samo šćućure još bliže, cvileći. Chett za-pucketa svojim kratkim bičem nad njihovim glavama, a crna kučka zareži na nj. "Pseće meso bilo bi podjednako ukusno kao medvjeđe", upozori je on, dok mu se dah ledio sa svakom riječju.

Lark Sestranin stajao je ruku prekriženih na prsima i šaka zaturenih ispod pazuhaTNosio je crne vunene rukavice, ali se uvijek tužio da su mu prsti smrznuti. "Prokleto je hladno za lov", reče. "Jebeš medvjeda, nije vrijedan da se zbog njega smrzavamo."

"Ne možemo se vratit praznih ruku, Lark", zagrmi Mali Paul kroz smeđu kosu koja mu je pokrivala veći dio lica. "Vrhovnom zapovjedniku to se ne bi svidjelo." Bilo je leda ispod spljoštenog tubastog nosa krupnog čovjeka, gdje mu se slina zaledila. Golema šaka u debeloj krznenoj rukavici čvrsto se ovijala oko drška koplja.

"Jebeš i Starog Medvjeda", reče Sestranin, mršav čovjek oštrih crta lica i nervoznih očiju. "Mormont će umrijet prije zore, sjećaš se? Koga briga što se njemu sviđa?"

Mali Paul zatrepće svojim crnim sitnim očima. Možda je *zaista* žabo ravio, pomisli Chett; bio je dovoljno glup da zaboravi gotovo sve. "Zašt(moramo ubit Starog Medvjeda? Zašto jednostavno ne odemo i ne pus timo ga na miru?"

"Misliš da bi on nas pustio na miru?" uzvrati Lark. "On bi nas prč gonio. Želiš da te progone, ti golema budalo?"

"Ne", reče Mali Paul. "Ne želim to. Ne želim." "Onda ćeš ga ubit?" upita Lark.

"Da." Krupni čovjek utisne kraj svog koplja u zaleđenu riječnu ot lu. "Hoću. Ne smije nas progonit."

Sestranin izvuče svoje šake ispod pazuha i obrati se Chettu. "Mo mo ubit *sve* časnike, velim ja."

Chettu je bilo zlo od slušanja tih riječi. "Već smo razgovarali o to Stari^ Medvjed umire, i Blane iz Sjenovite kule. Grubbs i Aethan kođer, njihova je loša sreća~što su izvukli stražu, Dywen i Bannenz njihova traganja i Ser Pajcek zbog gavranova. To je *sve.* Ubit čem potiho, dok budu spavali. Jedan krik i hrana smo za crve, svaki od r Njegovi su prištevi bili crveni od bijesa. "Samo obavi svoj dio pc pobrini se da tvoji rođaci obave svoj. I Paul, pokušaj zapamtiti, to je straža, ne druga."
"Treća straža", izusti veliki čovjek kroz dlaku i zaleđenu slinu. Lakonogi. Zapamtio sam, Chett."
Mjesec će noćas biti crn, a oni su preraspodijelili bdijenja ka imali osmoricu svojih ljudi na straži, s još dvojicom koji će čuvati l Čas nije mogao biti podobniji. Osim toga, divljaci bi ih mogli napasti svakog dana. Chett je kanio biti vrlo daleko odavde prije nego što se to dogodi. Naumio je živjeti.
Tri stotine prisegnute braće Noćne straže odjahalo je na sjever, dvije stotine iz Crnog zamka i još stotinu iz Sjenovite kule. Bio je to najveći pohod sve do kud pamćenje starca seže, gotovo trećina ukupnog ljudstva Straže. Kanili su pronaći Bena Starka, Ser Waymara Roycea i ostale izvidnike koji su nestali, te otkriti zašto divljaci napuštaju njihova sela. Pa nisu bili ništa bliže Štarku i Rovceu nego kad su ostavili Zid, ali doznali su kamo su svi divljaci otišli - gore u ledene visove od bogova napuštenih Mrazočnjaka. Mogli su čučati ondje gore do kraja svijeta i vijeka i to uopće ne bi žigalo Chettove prišteve.
Ali ne. Silazili su. Niz Mliječnovodu.
Chett podigne oči i nađe je pred sobom. Riječne kamene obale bijahu obrasle ledom, njezine blijede mliječne vode otjecale su beskonačno iz Mrazočnjaka. A sada su Mance Rayder i njegovi divljaci otjecali istim putem. Thoren Smallwood se zapjenjen vratio prije tri dana. Dok je kazivao Starom Medvjedu što su njegovi izviđači vidjeli, njegov čovjek Kedge Bijelo Oko rekao je ostatak njima. "Još su prilično visoko u po-brđu, ali dolaze", rekao je Kedge, grijući ruke iznad vatre. "Jianna_ Psoglava vodi prethodnicu, ta kozičava kučka. Goady se prišuljao nje-žmuTogoru i jasno je vidio pokraj vatre. Ona luda Tumberjon htio ju je smaknut strijelom, ali Smalhvood je imao više razuma."
Chett pljune. "Koliko ih ima, jeste li mogli razaznat?"
"Previše. Dvadeset, trideset tisuća, nismo ostali da ih izbrojimo. Harma je imala pet stotina u prethodnici, svakoga na konju."
Ljudi oko vatre izmijenili su nelagodne poglede. Rijetka je stvar bila pronaći čak i tuce divljaka na konjima, *a pet stotina...*
"Smalhvood je poslao Bannena i mene široko oko prethodnice da bacimo pogled na glavninu horde", nastavio je Kedge. "Nije im bilo kraja. Kreću se polagano poput zaleđene rijeke, četiri, pet milja na dan, ali ne izgledaju kao da se kane vratit u svoja sela. Više od polovine njih bile su žene i djeca, a gonili su svoje životinje pred sobom, koze, ovce, čak i turove koji su vukli saonice. Nakrcali su se balama krzna i plećkama mesa, kavezima kokoši, kacama maslaca i kolovratima, svakom prokletom stvarcom koju posjeduju. Mazge i brdski konji bili su tako teško natovareni da si pomislio kako će im se leđa slomit. Žene također."
"A slijede Mliječnovodu?" upitao je Lark Sestranin. "Rekao sam tako, zar ne?"
Mliječnovoda će ih voditi pokraj Šake Prvih ljudi, drevne prstenaste utvrde gdje je Noćna straža podigla svoj logor. Svaki čovjek s prstom razuma mogao je uvidjeti da je bilo vrijeme da iščupaju kolce i povuku se na Zid. Stari Medvjed utvrdio je Šaku šiljcima, jamama i čičcima, ali protiv takve vojske sve je to bilo besmisleno. Ostanu li tu, bit će progutani i nadvladani.

A Thoren Srnalhvood želio je *napasti*. Ljupki Donnel Hill bio je šti-tonoša Ser_MalladoruLockeu, i pretposljednje nećTSTninTvvood je došao u Lockeov šator. Ser Mallador je dijelio mišljenje sa starim Ser Ottvnom Wythersom, nalažući povlačenje na Zid, ali Smalhvood ga je htio uvjeriti u suprotno. "Ovaj Kralj-s-one-strane-Zida neće nas očekivati tako daleko na sjeveru", Ljupki je Donnel izvijestio da je rekao. "A ta njegova velika vojska gegava je horda, puna beskorisnih usta koja neće znati koji kraj mača valja držati. Jedan udar oduzet će im svu borbenost i poslati ih tuleći natrag u njihove kolibe na idućih pedeset godina."
Tri stotine protiv trideset tisuća. Chett je to nazvao krajnjom ludošću, a što je bilo još luđe, Ser Mallador se uspio uvjeriti, te su njih dvojica zajedno uvjeravali Starog Medvjeda. "Budemo li predugo čekali, ta prilika može biti izgubljena i možda nam se nikad više ne ukaže", Smalhvood je kazivao svakome tko bi slušao. Protiv toga, Ser Ottyn Wythers je govorio: "Mi smo štit koji čuva kraljevstva ljudi. Ne odbacujete svoj štit bez dobrog razloga." Na to je Thoren Smalhvood rekao: "U borbi mačem, čovjekova najsigurnija obrana je brzi udarac koji ubija svog dušmanina, a ne skrivanje iza štita."
Međutim, ni Smalhvood ni Wythers nisu imali zapovjedne ovlasti. Imao ih je knez Mormont, a Mormont je čekao svoje druge izviđače, Jar-mana Buckwella i ljude koji su se uspeli Orijaševim stubama, te Ohorina Polurukog i Jona Snowa, koji su otišli ispitati Piskutavi prolaz. Međutim, Buckwell i Poluruki kasnili su u povratku. *Mrtvi su, najvjerojatnije.* Chett je zamišljao Jona Snowa kako leži modar i smrznut na nekom pustom planinskom vrhuncu s divljakovim kopljem u svojoj kopilanskoj stražnjici. Ta ga je pomisao tjerala na osmijeh. *Nadam se da su ubili i njegova prokletog strahovuka.*
"Ovdje nema medvjeda", odluči iznenadno. "Samo stari otisak, to je sve. Natrag na Šaku." Psi su ga gotovo oborili s nogu, željni vratiti se jednako kao on. Možda su mislili da će ih nahraniti. Chett se morao nasmijati. Nije ih hranio već tri dana, kako bi ih učinio opakima i gladnima. Noćas, prije nego što šmugne u tamu, pustit će ih među konjske redove, nakon što Ljupki Donnel Hill i Šepavi Karl presijeku putila. *Imat će podivljale pse i uspaničene konje po cijeloj Šaci, trčeć kroz vatre, preskačuć prstenasti zid, i gazeć šatore.* Sa svom zbrkom, možda prođu sati prije nego što itko zamijeti da četrnaestero braće nedostaje.
Lark je htio povesti dvaput toliki broj, ali što ste mogli očekivati od glupog Sestranina čiji je zadah smrdio na ribu? Šapnite riječ u pogrešno uho i prije nego što biste znali, bili biste kraći za glavu. Ne, četrnaest je bio dobar broj, dovoljan da učini što je trebalo ali ne tolik da nisu mogli sačuvati tajnu. Većinu je unovačio sam Chett. Mali Paul bio je jedan od njegovih; najsnažniji čovjek na Zidu, iako je bio sporiji od mrtvog puža. Jednom je slomio divljakova leđa zagrljajem. Imali su i Noža, nazvanog po njegovu najomiljenijem oružju, i malog sijedog čovjeka kojeg su braća zvala Lakonogi, koji je silovao stotinu žena u svojoj mladosti te se volio hvaliti kako ga nijedna ne bi ni vidjela ni čula sve dok joj ga ne bi zabio.
Plan je bio Chettov. On je bio onaj pametni; bio je upravitelj starog meštra Aemona dobre četiri godine prije nego što ga je ono kopile Jon Snow otjerao kako bi njegov posao prešao debeloj svinji od njegova prijatelja. Kad noćas bude ubijao Sama Tarlvja, planirao je šapnuti: "Pozdravi mi kneza Snowa", ravno u njegovo uho prije nego što prereze Ser Pajcekovo grlo i pusti da krv izbije u mjehurićima kroz sve one slojeve sala. Chett je poznavao gavranove te ondje neće imati problema, ništa više nego što će ih imati s Tarlvjem. Jedan dodir noža i ona će kukavica popisati gaće i početi ridati za život. *Neka moli, neće mu to pomoć.* Nakon što mu otvori grlo, otvorit će kaveze i rastjerati ptice, kako nikakva poruka ne bi stigla na Zid. Lakonogi i

MaltPaul umorit će Starog Medvjeda, Nož će srediti Blanea^Lark i njegovi rođaci utišat će Bannenajjtafog Dywena, kako bi ih spriječili da njuškaju za njihovim tragom. Skrivali sifEnrniTcetrnaest dana, a Ljupki Donnel i Šepavi Karl pripremit će konje. S Mormontom mrtvim, zapovjedništvo će prijeći na Ser Ottyna Wythersa, starog gotovog čovjeka, i slabog. *Bježat će na Zid prije zalaska sunca, a neće ni trošit ljude da ih pošalje za nama.*

Psi su ga vukli dok su napredovali kroz drveće. Chett je mogao vidjeti Šaku kako se pomalja kroz zelenilo. Dan je bio tako mračan da je Stari Medvjed dao upaliti baklje, veliki krug njih koji je gorio posvuda duž prstenastog zida koji je krunio vrh strmog kamenog brijega. Njih trojica pregaziše potok. Voda je bila ledeno hladna, a krpice leda prostirale su se njezinom površinom. "Krenut ću prema obali", povjeri se Lark Sestranin. "Ja i moji rođaci. Načinit ćemo nam čun i odjedrit doma na Sestre."

A doma će vas proglasit dezerterima i odrubit vam te glupe glave, pomisli Chett. Nije bilo moguće ostaviti Noćnu stražu, kada jednom izustite riječi. Bilo gdje u Sedam kraljevina, zarobili bi vas i ubili.

Ollo Kljastoruk međutim, on je govorio o jedrenju u Tyrosh, gdje je tvrdio da ljudi nisu gubili ruke zbog malo poštene krađe, niti su ih slali da se smrzavaju ostatak života jer su ih pronašli u postelji sa ženom nekog viteza. Chett se premišljao bi li pošao s njim, ali nije govorio njihovim vlažnim ženskastim jezikom. A što je mogao raditi u Tyroshu? Nije imao zanat vrijedan spomena, odrastavši u Vještićjem jezercu. Njegov je otac proveo život kopajući tuđa polja i skupljajući pijavice. Svukao bi se do gola, izuzev debele kožne krpe, i otišao gacati mutnim vodama. Kad bi se uspentrao iz njih bio bi prekriven od pupka do gležnja. Ponekad bi natjerao Chetta da mu skida pijavice. Jednom se Chettu jedna prilijepila za dlan, a on ju je s gađenjem zgnječio o zid. Otac ga je zbog toga prebio do krvi. Meštri su kupovali dvanaest pijavica za peni. Lark je mogao ići kući ako je htio, i prokleti Tvroshijac također, ali ne Chett. Ako nikad više u životu ne vidi Vještičje jezerce, i to će biti prokleto prebrzo. Osobno, sviđao mu se izgled Crasterove Tvrđe. Cras-ter je ondje živio poput kneza, stoga - zašto on ne bi učinio isto? To bi bila šala. Chett, sin skupljača pijavica, knez s tvrđavom. Njegova zastava mogla bi imati tucet pijavica na ružičastom polju. Ali zašto stati kod kneza? Možda bi mogao biti kralj. *Mance Rayder počeo je kao Vrana. Mogao bih bit kralj poput njega i pribavit si štogod žena.* Craster je imao devetnaest, ne računajući one mlade, kćeri s kojima još nije počeo lije-gati. Polovica tih žena bile su stare i ružne poput Crastera, ali to nije bilo važno. Stare bi Chett mogao zaposliti da kuhaju i čiste za njega, čupaju mrkve i hrane svinje, dok bi mu mlade grijale postelju i rađale djecu. Craster ne bi imao primjedbi, ne nakon što bi mu Mali Paul udijelio zagrljaj-

Jedine žene koje je Chett poznavao bile su kurve koje je kupovao u Krtogradu. Kad je bio mlađi, seoske djevojke bacile bi jedan pogled na njegovo lice, s njegovim prištevima i gušom, i okrenule mu leđa zgađene. Najgora je bila ona prljavica Bessa. Raširila je noge svakom momku u Vještičjem jezercu pa je on mislio - zašto ne bi i njemu? Čak je proveo jutro berući divlje cvijeće kad je čuo da ga ona voli, ali ona mu se samo nasmijala u lice i rekla mu da bi se prije uvukla u postelju s pijavicama njegova oca nego što bi se uvukla s njim. Prestala se smijati kad je metnuo svoj nož u nju. To je bilo slatko, izraz na njezinu licu, pa je izvukao nož i ponovno ga metnuo u nju. Kad su ga uhvatili dolje u blizini Sedam potoka, stari knez Walder Frey nije se ni potrudio da sam dođe na sud. Poslao je jedno od svoje *kopiladi*, onog Waldera Riversa, i sljedeće što je Chett znao, koračao je prema Zidu s onim smrdljivim crnim vragom Yorenom. Da plati za jedan svoj slatki trenutak, oduzeli su mu cijeli život.

Ali sada ga je kanio povratiti, Crasterove žene također. *Onaj izopačeni stari divljak ima pravo. Ako hoćeš ženu za suprugu uzmeš je, i bez tog poklanjanju cvijeća kako možda ne bi opazila tvoje proklete prišteve.* Chett nije kanio ponoviti *tu* pogrešku. Upalilo bi, obeća samom sebi stoti put. *Dokle god vješto umaknemo.* Ser Ottyn će udariti na jug prema Sjenovitoj kuli, najkraćim putem za Zid. *Neće se mučit oko nas, ne Wythers, sve što će on htjet jest da se vrati čitav.* Thoren Smallwood, međutim, on će htjeti nastaviti s napadom, ali Ser Ottvnov oprez zadirao je preduboko, a bio je pretpostavljeni. *To ionako neće bit važno. Kad jednom odemo, Smalhvood može napast koga god hoće. Što nas je briga? Ako se nijedan od njih nikad ne vrati na Zid, nitko nas neće potražit, mislit će da smo umrli s ostalima.* To je bila nova pomisao i na trenutak ga je stavila na kušnju. Ali morali bi ubiti i Ser Ottvna i Ser Malladora Lockea kako bi predali zapovjedništvo Smal-hvoodu, a obojica su bila dobro čuvana danju i noću... ne, rizik je bio prevelik.

"Chette," reče Mali Paul dok su se vukli kamenim puteljkom za divljač kroz stražarnice i vojničke borove, "što ćemo s pticom?"

"S kojom prokletom pticom?" Posljednje što je sada trebao bila je neka budaletina koja blebeće o nekoj ptici.

"Gavranom Starog Medvjeda", reče Mali Paul. "Ako ga ubijemo, tko će branit pticu?"

"Koga briga? Ubij i pticu ako hoćeš."

"Ne želim naudit nikakvoj ptici", reče krupni čovjek. "Ali to je ptica koja umije govorit. Što ako reče što smo učinili?"

Lark Sestranin se nasmije. "Mali Paul, tup poput zidina zamka", naruga se.

"Ti umukni s tim", opasno će Mali Paul.

"Paule," reče Chett, prije nego što se veliki čovjek previše razgnjevio, "kad pronađu starca kako leži u lokvi krvi s prerezanim grlom, neće im trebat ptica da ih obavijesti kako ga je netko ubio."

Mali Paul neko je vrijeme razmišljao nad tim. "To je istina", popusti on. "Mogu li onda zadržat pticu? Sviđa mi se ta ptica."

"Tvoja je", reče Chett, samo da ga ušutka.

"Uvijek je možemo pojest ako ogladnimo", ponudi se Lark.

Mali Paul se opet smrkne. "Bolje nemoj pokušat pojest *moju* pticu, Lark. Bolje nemoj."

Chett je mogao čuti glasove kako dopiru kroz drveće. "Začepite prokleta usta, obojica. Gotovo smo pred Šakom."

Izronili su u blizini zapadne strane brijega i zaputili se prema jugu gdje je obronak bio blaži. U blizini ruba šume tucet je muškaraca vježbalo gađanje strijelom. Izrezbarili su mete na deblima drveća i ispuštali sulice na njih. "Pogledajte", reče Lark. "Svinja s lukom."

I zaista, najbliži strijelac bio je Ser Pajcek glavom, debeli dječak koji je oteo njegovo mjesto kod meštra Aemona. Sam pogled na Samwella Tarlvja ispuni ga gnjevom. Vođenje poslova meštra Aemona bio je najbolji život koji je ikad upoznao. Stari slijepac nije bio zahtjevan, a Clydas se ionako brinuo za većinu njegovih prohtjeva. Chettove dužnosti bile su lake: čišćenje vranjeg gnijezda, loženje nekoliko vatri, donošenje nekoliko objeda... a Aemon ga nijednom nije udario. *Misli da može samo ušetat i izgurat me, na račun toga stoje visokog roda i zna čitat. Možda ću ga zamolit da pročita moj nož prije nego što mu njime rastvorim grlo.* "Vi nastavite," reče ostalima, "hoću ovo pogledat." Psi su ga povlačili, gorljivi da odu s njima, prema hrani za koju su mislili da će ih čekati na vrhu. Chett šutne kučku vrškom svoje čizme, i to ih ponešto smiri.

Promatrao je iz drveća dok se debeli dječak hrvao s dugačkim lukom visokim poput njega, njegovo crveno okruglo lice nabrano od koncentracije. Tri strijele stajale su u tlu pred njim. Tarly zatakne i nategne, držeći dugo tetivu nategnutu dok je pokušavao naciljati, i otpusti. Sulica iščezne u zelenilu. Chett se glasno nasmije; brektanje slatkog gnušanja.
"Nikad je nećemo pronaći, a mene će okriviti za to", izjavi Edd Tol-let, ozbiljni sjedokosi štitonoša kojega su svi zvali Žalosni Edd. "Nikad ništa ne iščezne a da mene ne pogledaju, još od vremena kada sam izgubio svojeg konja. Kao da se tomu dalo pomoći. Bio je bijel i sniježilo je, što su drugo očekivali?"
"Vjetar ju je odnio", reče Grenn, još jedan prijatelj kneza Snowa. "Pokušaj mirno držati luk, Same."
"Težak je", prituži se debeli dječak, ali svejedno nategne iduću strijelu. Ta je otišla visoko, jedreći kroz granje deset stopa iznad mete.
"Vjerujem da si oborio list s onog stabla", reče Žalosni Edd. "Jesen dolazi dovoljno brzo, nema potrebe da joj pomažeš." Uzdahne. "A svi znamo što slijedi poslije jeseni. O bogovi, što mi je studeno. Odapni posljednju strijelu, Samwelle, vjerujem da mi se jezik ledi do vrha usta."
Ser Pajcek spusti luk, a Chett pomisli da će početi tuliti. "Preteško je." "Zatakni, nategni i odapni", reče Grenn. "Hajde."
Poslušno, debeli dječak iščupa svoju posljednju strijelu iz zemlje, zatakne je o svoj dugi luk, nategne i odapne. Učinio je to brzo, bez pomnjivog škiljenja niz sulicu kao što je činio prva dva puta. Strijela pogodi obris u ugljenu nisko u grudi i ostane trepereći.
"Pogodio sam ga." Ser Pajcek zvučao je zaprepašteno. "Grenne, jesi li vidio? Edde, pogledaj, pogodio sam ga!"
"Smjestio mu je ravno među rebra, rekao bih", reče Grenn. "Jesam li ga ubio?" htio je znati debeli dječak.
Tollett slegne ramenima. "Mogao si mu probušiti pluća, da je imao pluća. Većina ih stabala nema, po pravilu." Uzme luk iz Samove ruke. "No, vidio sam i gorih pogodaka. Da, a i sam ih nekoliko načinio."
Ser Pajcek se smiješio od zadovoljstva. Kad biste ga pogledali pomislili biste da je zaista nešto *postigao.* Ali kad je ugledao Chetta i pse, osmijeh mu se ukiseli i ugasne s jecajem.
"Pogodio si drvo", reče Chett. "Da vidimo kako ćeš gađat kad se bude radilo o momcima Mancea Raydera. Oni neće stajat raširenih ruku i šumeći lišćem, o ne. Krenut će ravno na tebe, urlajuć u tvoje lice, i kladim se da ćeš popišat te hlače. Jedan od njih zasadit će svoju sjekiru ravno među te male praseće oči. Posljednje što ćeš čut bit će *zvenk* koji će načinit kad zagrize u tvoju lubanju."
Debeli dječak se tresao. Žalosni Edd položi ruku na njegovo rame. "Brate," reče ozbiljno, "samo zato što se to dogodilo tebi ne znači da će Samwell pretrpjeti isto."
"O čemu govoriš, Tollett?"
"O sjekiri koja ti je raspolutila lubanju. Je li istina da ti je polovica pameti iscurila na zemlju i da su je tvoji psi pojeli?"
Krupni klipan Grenn se nasmije, a čak i Samwellu Tarlvju pođe za rukom izmamiti slabašan mali smiješak. Chett šutne najbližeg psa, potegne im uzice i krene uzbrdo. *Smješkaj se koliko hoćeš, Ser Pajcek. Vidjet ćemo tko će se noćas smijati.* Samo je želio da ima vremena ubiti i Tolletta. *Mrzovoljna konjolika budala, eto što je.*
Uspon je bio strm, čak i na ovoj strani Šake, koja je imala najblaži nagib. Na pola puta do vrha psi počeše lajati i povlačiti ga, misleći da će ih netko uskoro nahraniti. Umjesto toga dao im je da okuse njegovu čizmu i prasak biča za onog krupnog ružnog koji ga je pokušao ugristi. Kad su jednom bili vezani, on pođe podnijeti izvješće.
"Tragovi su bili ondje gdje je Orijaš rekao, ali psi ga nisu htjeli slijediti", reče

Mormon-tu pred njegovim velikim crnim šatorom. "Onako dolje uz rijeku, mogu biti stari tragovi."
"Šteta." Vrhovni zapovjednik Mormont imao je ćelavu glavu i veliku čupavu sijedu bradu, te zvučao jednako umorno kao što je izgledao. "Svima bi nam možda bilo bolje uz malko svježeg mesa." Gavran na njegovu ramenu kimne glavom i ponovi poput jeke: *"Mesa. Mesa. Mesa."*
Mogli bismo skuhat proklete pse, pomisli Chett, ali je držao usta zatvorena sve dok ga Stari Medvjed nije poslao svojim putem. *A ovo je posljednji put što ću morat pognut glavu pred njim,* pomisli u sebi sa zadovoljstvom. Činilo mu se da je postajalo još hladnije, a tren prije bi se zakleo da to nije moguće. Psi su se žalosno stisnuli jedan uz drugog u čvrsto zaleđenom blatu, a Chett se napola našao u iskušenju da se zavuče unutra s njima. Umjesto toga omota crni vuneni šal oko donje polovice svog lica, ostavivši prorez za usta. Bilo je toplije kako se nastavljao kretati, otkrije, te načini polagan krug po obodnici sa smotkom kiselog lista, dijeleći zalogaj ili dva s crnom braćom na straži i slušajući što su imali reći. Nijedan od ljudi na dnevnoj straži nije imao udjela u njegovoj zamisli; unatoč tome, držao je daje bilo dobro imati uvid u ono o čemu su razmišljali.
Većinom su razmišljali o tome kako je bilo prokleto hladno.
Vjetar se podizao kako su se sjene duljile. Stvarao je visok tanak zvuk dok je drhtao kroz kamenje prstenastog zida. "Mrzim taj zvuk", reče mali Orijaš. "Zvuči poput djeteta u šikari koje jaucima traži mlijeko."
Kad je načinio krug i vratio se psima, pronašao je Larka kako ga čeka. "Časnici su ponovno u šatoru Starog Medvjeda, nešto opasno razgovaraju."
"To im je posao", reče Chett. "Visokog su roda, svi osim Blanea, opijaju se riječima umjesto vinom."
Lark se došulja bliže. "Sir-umjesto-pameti neprestano govori o ptici", upozori on, obazirući se kako bi se uvjerio da nema nikoga u blizini. "Sada pita jesmo li spremili štogod sjemenja za prokletog stvora."
"To je gavran", reče Chett. "Jede trupla." Lark se naceri. "Njegovo, možda?"
Ili tvoje. Činilo se Chettu da im je krupni čovjek trebao više nego što im je trebao Lark. "Prestani se kinjit u vezi s Malim Faulom. Ti obavi svoj dio, on će svoj."
Sumrak se šuljao kroz šumu kad se otarasio Sestranina i sjeo da naoštri mač. Bio je to prokleto težak posao s rukavicama na rukama, ali nije ih kanio svući. Uz ovu hladnoću, svaka budala koja bi dotakla čelik golom rukom izgubila bi komad kože. Psi su cviljeli dok se sunce spuštalo. Dao im je vode i psovke. "Još pola noći i moć ćete sami pronać svoju gozbu." Dotad je već mogao nanjušiti večeru.
Dywen je držao govor kod ognjišne vatre dok je Chett dobivao svoj okrajak tvrdog kruha i zdjelu juhe od graha i slanine od kuhara Hakea. "Šuma je odveć tiha", govorio je stari šumar. "Nema žaba blizu one rijeke, ni sova u tami. Nikad nisam čuo mrtvije šumske tišine od ove."
"Oni tvoji zubi zvuče prilično mrtvo", reče Hake.
Dywen zaklepeće svojim drvenim zubima. "Nema ni strahovukova. Bilo ih je, prije, ali ne više. Kamo su otišli, što mislite?"
"Nekamo gdje je toplo", reče Chett.
Od oko desetak braće koja su sjedila uz vatru, četvorica su bila njegova. Uputio je svakome od njih oštar škiljav pogled dok je jeo, da vidi pokazuju li znakove slamanja. Nož se činio prilično mirnim, sjedeći nijemo i bruseći svoju oštricu, onako kako je činio svake noći. A Ljupki Donnel Hill bio je sav u bezbrižnim šalama. Imao je bijele zube i debele crvene usne te žute uvojke koje je nosio u vješto načinjenu neredu oko svojih ramena, a tvrdio je da je bio kopile nekog Lannistera. Možda i jest. Chett nije

imao koristi od lijepih momaka, a ni od kopiladi, ali činilo se da Ljupki Donnel neće lako uzmaknuti.
Bio je manje siguran za šumara kojeg su braća zvala Pilidrvo, više zbog njegova hrkanja nego zbog ičega što je imalo veze s drvećem. Upravo sada izgledao je tako uznemireno da možda nikad više neće zahr-kati. A Maslvn je bio još gori. Chett je mogao vidjeti kako mu se znoj cijedi niz lice, unatoč ledenom vjetru. Zrnca vlage iskrila su se na svjetlu vatre, poput jednako toliko malih mokrih dragulja. Maslvn nije ni jeo; samo je zurio u svoju juhu kao da će mu od njezina mirisa svakog trena doći zlo.
Moram pripazit na ovoga, pomisli Chett.
"Na okup!" Povik stiže iznenada, iz tuceta grla, i brzo se proširi na svaki dio logora na vrhu brijega. "Muževi Noćne straže! Na okup kod središnje vatre!"
Mršteći se, Chett dokrajči juhu i pođe za ostalima.
Stari Medvjed stajao je pred vatrom sa Smalhvoodom, Lockeom, Wythersom i Blaneom poredanima iza njega u redu. Mormont je nosio plašt od debelog crnog krzna, a njegov mu je gavran sjedio na ramenu, čisteći svoje crno perje. *Ovo ne može bit dobro.* Chett se progura između Smeđeg Bernarra i nekog čovjeka iz Sjenovite kule. Kad su se svi okupili, osim promatrača u šumi i stražara na prstenastom zidu, Mormont pročisti grlo i pljune. Pljuvačka se zaledila prije nego što je dotakla tlo. "Braćo," reče, "muževi Noćne straže."
"Muževi!" krikne njegov gavran. *"Muževi! Muževi!"*
"Divljaci su u maršu, slijede tok Mliječnovode dolje iz gorja. Thoren vjeruje da će njihova prethodnica doći do nas za deset dana. Njihovi najiskusniji jahači bit će s Harmom Psoglavom u prethodnici. Ostatak će vjerojatno tvoriti zaštitnicu ili će jahati u četi sa samim Manceom Rayderom. drugdje će njihovi borci biti rijetko raspoređeni duž linije marša. Imaju volove, mazge, konje... ali nedovoljno. Većina će pješačiti i biti loše naoružana i neuvježbana. Oružje koje će nositi vjerojatnije će biti od kamena i kosti nego od čelika. Opterećeni su ženama, djecom, stadima ovaca i koza i svim svojim svjetovnim dobrima. Ukratko, iako su brojni, oni su ranjivi... i *ne znaju da smo ovdje.* Ili se za to moramo moliti."
Znaju, pomisli Chett. *Ti prokleta stara vrećo gnoja, znaju, sigurno kao što će sunce izaći. Qhorin Poluruki nije se vratio, zar ne? Ni Jarman Buc-kwell Ako su i jednog od njih uhvatili, znaš prokleto dobro da bi divljaci iz njih dosad već iscijedili pjesmu ili dvije.*
Smalhvood stupi naprijed. "Mance Rayder kani slomiti Zid i donijeti krvavi rat u Sedam kraljevina. Pa to je igra koju dvoje može igrati. Sutradan ćemo donijeti rat njemu."
"Jašemo u zoru sa svom svojom silom", reče Stari Medvjed dok je žamor prolazio skupom. "Jahat ćemo na sjever i skrenuti na zapad. Har-mina prethodnica dobrano će mimoići Šaku prije nego što se vratimo. Pobrđa Mrazočnjaka puna su uskih zavojitih dolina stvorenih za zasjedu. Njihova linija marša protezat će se mnogo milja. Napast ćemo ih na nekoliko mjesta odjednom i natjerati ih da prisežu kako nas je bilo tri tisuće, a ne tri stotine."
"Udarit ćemo žestoko i udaljiti se prije nego što se njihovi konjanici uspiju postrojiti da nam se suprotstave", reče Thoren Smalhvood. "Ako nas budu progonili, navući ćemo ih na uzaludnu hajku, a onda se okrenuti i udariti ponovno niže niz kolonu. Zapalit ćemo im kola, rastjerati stada i ubiti ih koliko god uzmognemo. Samog Mancea Raydera, ako ga pronađemo. Ako se slome i vrate u svoje kolibe, pobijedili smo. Ako ne, tlačit ćemo ih cijelim putem do Zida i pobrinuti se da ostave trag trupala kojim će obilježavati svoje napredovanje."
"Ima ih na tisuće", dovikne netko iza Chetta.
"Umrijet ćemo." Bio je to Maslvnov glas, zelen od straha.
"Umrijet", krikne Mormontov gavran, lepršajući svojim crnim krilima. *"Umrijet, umrijet, umrijet."*

"Mnogi od nas", reče Stari Medvjed. "Možda svi mi. Ali kao što je jedan drugi Vrhovni zapovjednik rekao prije tisuće godina, zbog toga nas i odijevaju u crno. Sjetite se svojih riječi, braćo. Jer mi smo mačevi u tami, promatrači na zidovima..."
"Vatra koja gori unatoč studeni." Ser Mallador Locke isuče svoj dugi mač.
"Svjetlo koje donosi zoru", odvrate drugi, i još se više mačeva izvuče iz korica.
Tada su svi sukali, bilo je gotovo tri stotine podignutih mačeva i jednako toliko glasova koji su vikali: *"Rog koji budi spavače! Štit koji čuva kraljevstvo ljudi!"* Chett nije imao izbora već pripojiti svoj glas ostalima. Zrak je bio maglovit od njihovih dahova, a svjetlost vatri ljeskala se sa čelika. Bio je zadovoljan što vidi Larka, Lakonogog i Ljupkog Donnela Hilla kako se pridružuju, kao da su bili budale poput ostalih. To je bilo dobro. Nije imalo smisla privući pozornost, kad je njihov čas bio tako blizu.
Kad je vikanje zamrlo, ponovno je začuo zvuk vjetra koji je glodao prstenasti zid. Plamenovi su se vrtjeli i drhtali, kao da je i njima bilo hladno, i u iznenadnoj tišini gavran Starog Medvjeda zagrakće glasno i još jednom reče: *"Umrijet."*
Pametna ptica, pomisli Chett dok su ih časnici raspuštali, upozoravajući svakoga da pojede dobar obrok i dovoljno otpočine noćas. Chett ot-puže pod svoja krzna blizu pasa, glave pune događaja koji su mogli poći po zlu. Što ako ona prokleta zakletva nagna jednoga od njegovih da se predomisli? Ili što ako Mali Paul zaboravi i pokuša ubiti Mormonta za vrijeme druge straže umjesto treće? Ili Maslyn izgubi hrabrost, ili se netko pokaže prokazivačem, ili...
Zatekao se kako osluškuje noć. Vjetar je zaista zvučao poput djeteta koje jauče, i s vremena na vrijeme mogao je čuti ljudske glasove, rza-nje konja, cjepanicu kako pucketa u vatri. Ali ništa drugo. *Tako tiho.*
Mogao je vidjeti Bessino lice kako lebdi pred njim. *Nije nož bio ono što sam htio metnut u te,* želio joj je reći. *Brao sam ti cvijeće, divlje ruže, vratić i zlatice, trebalo mi je cijelo jutro.*
Njegovo je srce udaralo poput bubnja, tako glasno da se bojao kako će probuditi logor. Led je oblije-pio njegovu bradu oko usta. *Odakle je to poteklo, s Bessom?* Kad god je pomislio na nju prije, bilo je to samo da se sjeti kako je izgledala umirući. Što nije bilo u redu s njim? Jedva je mogao disati. Je li usnuo? Kleknuo je, a nešto mokro i hladno dotakne mu nos. Chett pogleda uvis.
Padao je snijeg.
Mogao je osjetiti kako mu se suze lede uz obraze. *Nije pošteno,* htio je kriknuti. Snijeg će upropastiti sve na čemu je radio, sve njegove brižno kovane planove. Padao je gusto, debele bijele pahuljice spuštale su se svuda oko njega. Kako će pronaći skrovišta hrane u snijegu ili stazu za divljač koju su kanili slijediti na istok? *Neće im trebat ni Dywen ni Ban-nen da nas uhvate, budemo li hodali po svježem snijegu.* A snijeg je skrivao oblik tla, posebice noću. Konj bi mogao posrnuti preko korijena, slomiti nogu na kamenu. *Gotovi smo,* shvati. *Gotovi prije nego što smo i počeli. Izgubljeni smo.* Neće biti kneževskog života za sina skupljača pijavica, ni utvrde koju bi nazvao svojom, ni žena, ni kruna. Samo divljački mač u trbuhu i zatim neoznačen grob. *Snijeg mije sve to oduzeo... prokleti snijeg...*
Snovv[1] ga je već jednom upropastio. Snow i njegov praseći ljubimac.
Chett ustane. Noge su mu bile ukočene, a pahuljice koje su padale pretvarale su udaljene baklje u nejasne narančaste žarove. Osjećao se kao da ga napada oblak blijedih hladnih kukaca. Spustili su se na njegova ramena, na njegovu glavu, ulijetali mu u nos i oči. Psujući, on ih otare. *Samvvell Tarly,* sjeti se. *Još se mogu obračunati sa Ser Pajcekom.* Omota šal oko lica, navuče svoju kukuljicu i pođe dugim koracima kroz logor gdje je kukavica spavao.
l *Snow* = snijeg.

Snijeg je padao tako teško da se izgubio među šatorima, ali napokon opazi udobni mali vjetrobran koji je debeli dječak načinio za sebe između stijene i kaveza gavranova. Tarly je bio zakopan ispod brežuljka vunenih gunjeva i čupavih krzna. Snijeg je navirao unutra da ga pokrije. Nalikovao je na neku vrstu meke okrugle

planine. Čelik šapne po koži tihano poput nade dok je Chett oslobađao svoj bodež iz korica. Jedan od gavranova *grakne.* "Snow", promrmlja jedan, vireći kroz rešetke crnim očima. Prvi doda "Snow" na svoju ruku. On se provuče pokraj njih, polažući svako stopalo vrlo oprezno. Htio je brzo metnuti svoju lijevu ruku preko usta debelog dječaka da mu priguši krikove, a tada...

Uuuuuuuhooooooooooo.

Zaustavi se u pola koraka, progutavši kletvu dok je zvuk roga drhtao kroz logor, tih i dalek, no razaznatljiv. *Ne sada. Prokleti da su bogovi, ne SADA!* Stari Medvjed sakrio je dalekovidnike u prstenu drveća oko Šake, da upozore na bilo čiji pristup. *Jarman Buckwell se vratio s Ori-jaševih stuba,* zaključi Chett, *ili Qhorin Poluruki iz Piskutavog prolaza.* Jedan prasak roga značio je povratak braće. Ako je to bio Poluruki, Jon Snow mogao bi biti s njim, živ.
Sam Tarly sjedne natečenih očiju i zapilji se u snijeg u zabuni. Gavrani su bučno kreštali, a Chett je mogao čuti svoje pse kako laju. *Pola prokletog logora je budno.* Njegovi prsti u rukavicama stegnuše se oko drška bodeža dok je čekao da zvuk zamre. Ali netom što je nestao kadli evo ga opet, glasniji je i dulji.

Uuuuuuuuuuuhooooooooooooooo.

"Bogovi", začuje kako Sam Tarly cvili. Debeli dječak posrne na koljena, nogu zapetljanih u plašt i gunjeve. Šutne ih nogom i posegne za dugačkom košuljom od veriga koju je objesio o obližnju stijenu. Dok je provlačio golem šator od odore preko glave i migoljio se u nju, ugleda Chetta kako ondje stoji. "Jesu li bila dva?" upita. "Usnuo sam da sam čuo dva huka..."
"Nije bio san", reče Chett. "Dva huka da pozovu Stražu na oružje. Dva huka za prilazak dušmanina. Tamo negdje je sjekira s imenom *Paj-cek* napisanim na njoj, debeli. Dva praska znače *divljaci."* Strah na onom velikom poput mjeseca okruglom licu natjera ga na osmijeh. "Odjebi ih sve u sedam pakala. Prokletu Harmu. Prokletog Mancea Raydera. Prokletog Smalhvooda, rekao je da neće biti kod nas još—"

Uuuuuuuuuuuuuuuhooooooooooooooooooooooooo.

Zvuk je trajao i trajao i trajao, sve dok se nije činilo kako nikad neće zamrijeti. Gavrani su lepršali krilima i kričali, leteći po kavezima i udarajući o rešetke, a svuda po logoru braća Noćne straže ustajala su, navlačila oklope, kopčala pojaseve s mačevima, posezala za ratnim sjekirama i lukovima. Samvvell Tarly stajao je tresući se, lica boje kao i snijeg koji je u vrtlozima padao oko njih. "Treći," cikne Chettu, "to je bio treći, čuo sam tri. Nikad nisu puhali triput. Nikad u stotinama i tisućama godina. Tri znači—"
"—oni *drugi."* Chett ispusti zvuk koji je bio napola smijeh i napola jecaj, i odjednom je njegovo donje rublje bilo mokro; mogao je osjetiti kako mu mokraća curi niz nogu, mogao je vidjeti paru kako se uzdiže iz prednjice njegovih hlača.

Jaime

Istočni je vjetar puhao kroz njegovu zamršenu kosu, mekan i mirisan poput Cerseinih prstiju. Mogao je čuti ptice kako pjevaju i osjetiti rijeku kako se pomiče pod brodom dok su ih zamasi vesala slali ususret blijedo ružičastoj zori. Nakon toliko dugo vremena u tami, svijet je bio tako sladak da je Jaime Lannister osjećao vrtoglavicu. Živ sam i opijen sunčanom svjetlošću. Smijeh provali s njegovih usana, iznenadan poput prepelice istjerane iz skrovišta.
"Tiho", progunđa djevojčura, mršteći se. Mrštenje je pristajalo njezinu širokom neuglednom licu bolje od smiješka. Rijetko ju je Jamie vidio nasmiješenu. Zabavljao se zamišljajući je u jednoj od Cerseinih svilenih haljina umjesto njezina čavlićima posutog kožnog haljetka. *Bilo bi to kao odjenuti kravu u svilu.*
Ali taje krava znala veslati. Ispod njezinih grubo tkanih smeđih hlača bijahu listovi nalik na konopce drveta, a dugački mišići njezinih ruku pružali su se i zatezali sa svakim zamahom vesala. Čak i nakon pola noći veslanja nije pokazivala znakove umora, što se nije moglo reći za njegova rođaka Ser Cleosa, koji se mučio za drugim veslom. *Krupna snažna seljačka djevojčura kad biste je pogledali, no govori kao netko visoka roda i nosi dugi mač i bodež. Ah, ali umije li ih rabiti?* Jaime je kanio to doznati čim se otarasi lisičina.24

Nosio je željezne okove na zglobovima i jednak par oko gležnjeva, spojene komadom teškog lanca ne duljeg od stope. "Čovjek bi pomislio da moja riječ kao jednog Lannistera ne vrijedi dovoljno", našalio se dok su ga vezivali. Dotad je već bio vrlo pijan, zahvaljujući Catelyn Stark. Sjećao se samo komadića i djelića njihova bijega iz Rijekotoka. Bilo je neke nevolje s tamničarem, ali krupna djevojčura ga je svladala. Nakon toga uspinjali su se beskonačnim stubištem, ukrug i ukrug. Njegove su noge bile slabe poput trave, posrnuo je dvaput ili triput, sve dok mu djevojčura nije ponudila ruku da se osloni. U jednom trenutku umotali su ga u putnički plašt i gurnuli u dno skifa. Sjećao se da je slušao kako kneginja Catelyn nekome zapovijeda da podigne željezne rešetke na Vodenim dverima. Slala je Ser Cleosa Freya natrag u Kraljev grudobran s novim uvjetima za kraljicu. Njezin ton nije trpio prigovor. Vjerojatno je tada zadrijemao. Vino ga je uspavalo, a bio je ugodan osjećaj protegnuti se, užitak koji mu njegovi lanci nisu dopuštali u ćeliji. Jaime je odavno naučio uhvatiti san u sedlu tijekom marša. Ovo nije bilo ništa teže. *Tyrion će se smijati dok mu ne pozli kad dozna da sam prespavao vlastiti bijeg.* Sada je međutim bio budan, a lisičine su bile zamorne. "Moja gospo," zovne on, "ako mi odsiječete ove lance, zamijenit ću vas na tim veslima."
Ona se ponovno namršti, lica puna konjskih zuba i mrgodne sumnjičavosti. "Samo vi nosite svoje lance, Kraljosječino."
"Misliš veslati cijelim putem do Kraljeva grudobrana, djevojčuro?" "Zvat ćete me Brienne. Ne *djevojčura."* "Moje ime je Ser Jaime. Ne Kraljosječina." "Niječete li da ste ubili kralja?"

"Ne. Niječete li vi svoj spol? Ako je tako, razdriješite te hlače i pokažite mi." Uputi joj nevin osmijeh. "Zamolio bih vas da rastvorite svoj prsluk, ali prema vašem izgledu to ne bi mnogo toga dokazalo."
Ser Cleos se uzvrpolji. "Rođače, sjeti se pristojnosti."
Lannisterska krv je rijetka u njemu. Cleos je bio sin njegove tetke Gen-ne po onom dosadnjakoviću Emmonu Freyu, koji je živio u strahu od kneza Tywina Lannistera od dana kad se oženio njegovom sestrom. Kad je knez Walder Frey uveo Blizance u rat na strani Rijekotoka, Ser Em-mon je izabrao ostati vjeran ženi umjesto svome ocu.
Bacačeva hrid izvukla je deblji kraj te pogodbe, pomisli Jaime. Ser Cleos je izgledao poput lasice, borio se poput guske, te posjedovao hrabrost iznimno kuražne ovce. Kneginja Stark obećala mu je slobodu ako prenese njezinu poruku Tyrionu, a Ser Cleos je svečano prisegao da će to izvršiti.
Svi su obavili prilično mnogo prisezanja u onoj ćeliji, Jaime najviše od svih. To je bila cijena kneginje Catelyn za njegovo oslobađanje. Položila je vršak mača krupne djevojčure na njegovo srce i rekla: "Priseg-nite da nikad više nećete podići oružje protiv Starka ili Tullvja. Priseg-nite da ćete primorati brata da poštuje svoje obećanje da će vratiti moje kćeri žive i zdrave. Prisegnite na svoju vitešku čast, na svoju lannister-sku čast, na svoju čast Zakletog brata Kraljevske straže. Prisegnite na život svoje sestre, i svojeg oca, i svojeg sina, prisegnite starim bogovima i novim, i poslat ću vas natrag vašoj sestri. Odbijte, i imat ću vašu krv." Sjećao se bockanja čelika kroz dronjke dok je izvijala vršak mača.
Pitam se što bi Veliki septon imao reći o nepovredivosti prisega položenih dok ste mrtvi pijani, zavezani lancima o zid, s mačem utisnutim u svoje grudi? Nije se Jaime uistinu brinuo o toj debeloj varalici, ili o bogovima za koje je tvrdio da im služi. Sjećao se vjedra koje je kneginja Catelyn gurnula nogom po njegovoj ćeliji. Neobična žena, kad povjerava svoje djevojčice čovjeku s govnima umjesto časti. Iako mu je vjerovala onoliko malo koliko se usuđivala. *Ona polaže svoje nade u Tyriona, ne u mene.* "Možda ona naposljetku i nije tako glupa", reče glasno.
Njegova uzničarka to pogrešno shvati. "Nisam glupa. Ni gluha."
Bio je ustvari pažljiv prema njoj. Izrugivati joj se bilo je tako lako da u tome ne bi bilo zabave. "Govorio sam samom sebi, i ne o vama. To je navika u koju je lako upasti u ćeliji."
Namrštila se na njega, gurajući vesla naprijed, povlačeći ih natrag, gurajući ih naprijed, ne kazujući ništa.
Okretna na jeziku kao stoje lijepa u licu. "Po vašem govoru, sudim da ste plemenitog roda."
"Moj otac je Sehvyn od Tartha, milošću bogova knez Večernjih dvora." Čak je i to ustupila nerado.
"Tarth", reče Jaime. "Ogavna velika stijena u uskom moru, koliko se sjećam. A Večernji dvori prisegnuti su Krajoluji. Kako to da služite Rob-ba od Oštrozimlja?"
"Kneginja Catelyn je ta kojoj služim. Zapovjedila mi je da vas predam živa i zdrava vašem bratu Tyrionu u Kraljevu grudobranu, a ne da s vama izmjenjujem riječi. Šutite."
"Puna mi je utroba šutnje, ženo."
"Onda razgovarajte sa Ser Cleosom. Nemam riječi za čudovišta."
Jaime hukne. "Zar ima čudovišta u blizini? Skrivaju se pod vodom, možda? U onoj guštari vrba? A ja bez svojega mača!"
"Čovjek koji bi obeščastio vlastitu sestru, ubio svog kralja i gurnuo nevino dijete u smrt ne zaslužuje drugog imena."

Nevin? Nevoljni nas je dječak uhodio. Sve što je Jaime htio bio je sat vremena nasamo s Cersei. Njihov put na sjever bio je jedno dugo mučenje; gledati je svaki dan, u nemogućnosti da je dotakne, znajući da je Robert pijano teturao u njezinu postelju svake noći u onoj golemoj škripavoj kući na kotačima. Tyrion se trudio što je najbolje mogao da ga zadrži u dobrom raspoloženju, ali to nije bilo dovoljno. "Bit ćeš pristojna što se tiče Cersei, djevojčuro", upozori je on.
"Moje ime je Brienne, ne *djevojčura."*
"Što te briga kako te jedno čudovište zove?"
"Moje ime je Brienne", ponovi ona, uporna poput psa tragača.
"Kneginja Brienne?" Izgledala je tako uznemireno da je Jaime osjetio slabost. "Ili bi *Ser* Brienne bilo više po tvom ukusu?" Nasmije se. "Ne, bojim se da ne bi. Možeš prerušiti kravu muzaru u podrepnjak, štitnik za vrat i glavu i oklopiti je svu u svilu, ali to ne znači da na njoj možeš odjahati u bitku."
"Rođače Jaime, molim te, ne bi smio govoriti tako grubo." Pod svojim plaštem, Ser Cleos je nosio surku razdijeljenu na kule blizanke kuće Frey i zlatnog lava Lannisterovih. "Moramo prijeći dalek put, ne bismo se smjeli prepirati."
"Kad se ja prepirem, činim to s mačem, rođače. Govorio sam s gospom. Reci mi, djevojčuro, jesu li sve žene na Tarthu tako neugledne kao što si ti? Šteta za muškarce, ako je tako. Možda ne znaju kako prave žene izgledaju, živeći na turobnoj gori usred mora."
"Tarth je prelijep", progunđa djevojčura između dva zaveslaja. "Sa-firni otok, tako ga zovu. Budi tiho, čudovište, ako me ne želiš primorati da ti začepim usta."
"I ona je nepristojna, zar ne, rođače?" Jaime upita Ser Cleosa. "Iako ima čelik li svojoj kičmi, priznajem ti. Ne bi se mnogo muškaraca usudilo nazvati me čudovištem u lice." *Iako iza mojih leđa govore prilično slobodno, u to ne sumnjam.*
Ser Cleos se nervozno nakašlje. "Gospa Brienne dobila je te laži od Catelyn Stark, nema sumnje. Starkovi se ne mogu nadati da će vas pobijediti mačevima, Ser, te sada ratuju zatrovanim riječima."
Ali oni me jesu porazili mačevima, ti bezbradi kretenu. Jaime se znalački osmjehne. Ljudi će pročitati svakojake stvari u znalačkom osmijehu, ako im dopustite. *Je li rođak Cleos zaista progutao ovaj kotao izmeta ili se pokušava dodvoravati? Što imamo ovdje, poštenu budalu ili podlog ulizicu?*
Ser Cleos nastavi veselo brbljati. "Svaki čovjek koji bi povjerovao da bi Prisegnuti brat Kraljevske straže naudio djetetu, ne zna značenje
časti."

Podli ulizica. Istinu govoreći, Jaime je požalio što je gurnuo Brando-na Starka s onog prozora. Cersei ga kasnije nije prestajala gnjaviti, kad je dječak odbio umrijeti. "Imao je *sedam* godina, Jaime", izgrdila ga je. "Čak i da je razumio što je vidio, bili bismo sposobni zaplašiti ga da
šuti."
"Nisam mislio da želiš—"
"Ti *nikad* ne misliš. Ako se dječak probudi i povjeri svom ocu što je
vidio—"
"Ako ako ako." Povukao ju je na svoje krilo. "Ako se probudi, reći ćemo da je sanjao, nazvat ćemo ga lašcem, a ako dođe do najgorega, ubit ću Neda Starka."
"A što misliš da će tada *Robert* učiniti?"
"Neka Robert čini što ga je volja. Zaratit ću i s njim ako moram. Rat za Cerseinu pizdu, nazvat će ga pjevači."
"Jaime, pusti me!" bjesnila je, boreći se da ustane.

Umjesto toga on ju je poljubio. Na trenutak se opirala, ali tada su se njezina usta otvorila pod njegovima. Sjećao se okusa vina i klinčića na njezinu jeziku. Zadrhtala je. Njegova je ruka pošla k njezinu prsluku i povukla, rasparavši svilu tako da su se njezine grudi prosule van, i na neko vrijeme mali Stark je bio zaboravljen.
Je li ga se Cersei sjetila kasnije i unajmila ovog čovjeka o kojem je kneginja Catelyn govorila, da se pobrine da se dječak nikad ne probudi? *Da ga je željela mrtva, poslala bi mene. A nije u njezinu stilu da izabere šeprtljavog ubojicu koji bi načinio takvu kraljevsku pizdariju od ubojstva.*

Niže niz rijeku, izlazeće sunce svjetlucalo je na vjetrom šibanoj površini rijeke. Južna obala bila je crvena glina, glatka poput svake ceste. Manji potoci hranili su veće, a istrunula debla potonulog drveća privi-jala su se uz sprudove. Sjeverna obala bila je divljija. Visoke stjenovite strmine uzdizale su se dvadeset stopa nad njima, okrunjene stablima bukve, hrasta i kestena. Jaime opazi na klisu ispred njih stražarsku kulu, koja je bivala sve viša sa svakim zaveslajem. Puno prije nego što su bili pod njom, znao je da je stajala napuštena, njezin istrošen kamen obrastao je ružama puzavicama.
Kad je vjetar promijenio smjer, Ser Cleos pomogne krupnoj djevoj-čuri da podigne jedro, krut trokut prugastog crveno-modrog platna. Tul-Ivjevske boje, koje će im sigurno prouzrokovati nevolje ako se susretnu s kakvom lannisterskom silom na rijeci, ali bilo je to jedino jedro koje su imali. Brienne se prihvati kormila. Jaime izbaci bočnu sjekiru, zveckajući lancima dok se pomicao. Nakon toga, postizali su bolju brzinu, s vjetrom i strujom koji su oboje išli na ruku njihovu bijegu. "Mogli bismo se poštedjeti dobrog dijela putovanja kad biste me predali ocu umjesto sestri", istakne on.
"Kćeri kneginje Catelyn su u Kraljevu grudobranu. Vratit ću se s djevojčicama ili nikako."
Jaime se okrene Ser Cleosu. "Rođače, posudi mi svoj nož."
"Ne." Žena se ukoči. "Ne želim da ste naoružani." Glas joj je bio nepopustljiv poput kamena.
Boji me se, čak i u okovima. "Cleose, čini se da ću te morati zamoliti da me obriješ. Ostavi bradu, ali ostrizi kosu s moje glave."
"Želiš biti obrijan do gola?" upita Cleos Frey.
"Kraljevstvo poznaje Jaimea Lannistera kao bezbradog viteza duge zlatne kose. Ćelav čovjek s prljavom žutom bradom možda prođe neo-paženo. Radije bih da me ne prepoznaju dok sam u okovima."
Bodež nije bio tako oštar kao što je mogao biti. Cleos je odlučno sjekao, pileći i trgajući put kroz čuperke i bacajući kosu preko ograde. Zlatni uvojci plutali su na površini vode, sve više zaostajući za brodom. Dok su čvorovi nestajali, jedna uš mu otpuže niz vrat. Jaime je uhvati i zdrobi noktom na palcu. Ser Cleos pokupi ostale s njegova tjemena i baci ih u vodu. Jaime smoči glavu i natjera Ser Cleosa da ovlaži oštricu prije nego što mu dopusti da odstruže posljednji palac žutih čekinja. Kad je to bilo gotovo, potkresali su i bradu.
Odraz u vodi prikazao je čovjeka kojeg nije poznavao. Ne samo da je bio ćelav, već je izgledao kao da je ostario pet godina u onoj tamnici, lice mu je bilo mršavije, s udubinama pod očima i borama kojih se nije sjećao. *Ovako ne nalikujem toliko mnogo na Cersei. To joj se neće svidjeti.*
Do podneva, Ser Cleos je zaspao. Njegovo hrkanje zvučalo je poput parenja pataka. Jaime se istegne kako bi gledao svijet kako protječe mimo; nakon mračne ćelije, svaka stijena i drvo bili su čudo.

Nekoliko sojenica dođe i prođe, nataknute na visoke stupove zbog kojih su nalikovale na ždralove. Od ljudi koji su živjeli ondje nisu vidjeli nikakva znaka. Ptice su letjele nad njihovim glavama, ili kričale iz drveća duž obale, a Jaime je opazio srebrnu ribu kako reže vodu. *Tullyjevska pastrva, to je loš znak,* pomisli, sve dok nije vidio nešto gore -jedna od plu-tajućih cjepanica koje su mimoišli zapravo je bio mrtav čovjek, beskrvan i nadut. Njegov plašt bio je zapetljan o korijenje oborenog stabla, njegova boja očevidan lannisterski grimiz. Pitao se je li to truplo nekoga koga je poznavao.
Rašlje Trozupca bile su najlakši način da se dobra ili ljudi prebacuju preko riječne krajine. U vremenima mira, susreli bi ribare u skifovi-ma, žitne teglenice kako se štapovima odguravaju nizvodno, trgovce kako prodaju igle i bale platna iz plutajućih trgovina, možda čak i veselo obojen glumački brod sa šarenim jedrima od pola stotine boja, kako plovi uzvodno od sela do sela i od zamka do zamka.
Ali rat je uzeo svoj danak. Jedrili su pokraj sela, ali nisu vidjeli nikakvih seljana. Jedna prazna mreža, rasječena i rastrgana i obješena s nekog drveta bila je jedini znak ribara. Mlada djevojka koja je napajala svog konja odjahala je čim je ugledala njihovo jedro. Poslije su mimoišli tucet seljaka koji su kopali u polju ispod ljuske izgorjele kule. Ljudi su zurili u njih bešćutnim očima i onda se vratili svojem poslu kad su uvidjeli da im skif nije bio prijetnja.
Crvene rašlje bile su široke i spore, vijugava rijeka petlji i zavoja posuta sitnim pošumljenim otočićima i često začepljena pješčanim prudovima i naplavljenim deblima koji su vrebali točno ispod vodene površine. Međutim, činilo se da Brienne ima oštro oko za opasnosti, te je naizgled uvijek pronalazila maticu. Kad ju je Jaime pohvalio zato što tako dobro poznaje rijeku, pogledala ga je sumnjičavo i rekla: "Ja ne poznam rijeku. Tarth je otok. Naučila sam upravljati veslima i jedrom prije nego što sam uopće sjela na konja."
Ser Cleos sjedne i protrlja oči. "Bogovi, ruke me bole. Nadam se da će vjetar potrajati." On ga onjuši. "Mirišem kišu."
Jaime bi pozdravio dobru kišu. Tamnice Rijekotoka nisu bile najči-šće mjesto u Sedam kraljevina. Dosad već sigurno smrdi poput prezrelog sira.
Cleos zaškilji niz rijeku. "Dim."
Tanak sivi prst pozivao ih je naprijed. Uzdizao se s južne obale nekoliko milja naprijed, izvijajući se i vijugajući. Ispod, Jaime nazre zadimljene ostatke golemog zdanja i živi hrast pun mrtvih žena.
Vrane su jedva načele njihova trupla. Tanka užad duboko se usijecala u meko meso njihovih vratova, a kad bi vjetar zapuhao, okretala su se i njihala. "To nije viteški posao", reče Brienne kad su bili dovoljno blizu da jasno vide. "Nijedan pravi vitez ne bi dopustio tako besciljan pokolj."
"Pravi vitezovi vide i gore od toga svaki put kad odjašu u rat, djevoj-čuro", reče Jaime. "I *čine* gore, da."
Brienne okrene kormilo prema obali. "Neću ostaviti nevine da budu hrana za vrane."
"Bezdušna djevojčuro. I vrane moraju jesti. Ostani na rijeci i ostavi mrtve na miru, ženo."
Pristali su uzvodno gdje se veliki hrast naginjao iznad vode. Dok je Brienne spuštala jedro, Jaime se uspne van, nespretan u svojim lancima. Crvene rašlje ispune mu čizme i namoče pohabane hlače. Smijući se, on padne na koljena, uroni glavu pod vodu i uspravi se mokar, cije-deći vodu. Ruke mu bijahu oblijepljene blatom, a kad ih je protrljao da ih očisti u struji činile su se tanjima i bljeđima nego što ih se sjećao. Nje-gove noge bile su također ukočene i nestabilne kad ih je opteretio svojom težinom.
Bio sam prokleto predugo u tamnici Hostera Tullyja.

Brienne i Cleos izvukoše skif na obalu. Trupla su visjela nad njihovim glavama, zrijući u smrti poput gnusnog voća. "Jedan od nas morat će ih spustiti", reče djevojčura.
"Ja ću se uspeti." Jaime dogaca na obalu, zvekećući. "Samo skinite ove lance."
Djevojčura je piljila u jednu od mrtvih žena. Jaime se dogega bliže malini isprekidanim koracima, jedinom vrstom koju je stopu dug lanac dopuštao. Kad je ugledao grub natpis obješen oko vrata najvišeg trupla, osmjehne se. *"Lijegale su s Lavovima"*, pročita. "O, da, ženo, to nije bio *viteški* posao... ali s vaše strane, ne moje. Pitam se tko su bile te žene?"

"Krčmarske djevojčure", reče Ser Cleos Frey. "To je bila krčma, sad se sjećam. Neki muževi u mojoj pratnji proveli su ovdje noć kad smo se posljedni put vraćali u Rijekotok." Ništa nije ostalo od zdanja osim kamenog temelja i zapletaja porušenih pougljenjenih greda. Dim se još dizao iz pepela.
Jaime je prepuštao javne kuće i kurve svojem bratu Tyrionu; Cersei je bila jedina žena koju je ikad želio. "Čini se da su djevojke zadovoljavale neke od vojnika mojeg oca kneza. Možda su im posluživale hranu i piće. Tako su zaradile svoje izdajničke ogrlice, s poljupcem i peharom piva." Bacio je pogled gore-dolje po rijeci da se uvjeri jesu li posve sami. "Ovo je Brackenova zemlja. Knez Jonos je možda zapovjedio da ih se ubije. Moj otac je spalio njegov zamak, bojim se da nas ne ljubi."
"Moguće je daje ovo djelo Marqa Pipera", reče Ser Cleos. "Ili onog šumskog duha Berica Dondarriona, iako sam čuo da on ubija samo vojnike. Možda četa Sjevernjaka Roosea Boltona?"
"Boltona je moj otac porazio na Zelenim rašljama."
"Ali nije ga slomio", reče Ser Cleos. "Ponovno je došao na jug kad je knez Tywin marširao na gazove. Govorilo se u Rijekotoku da je preuzeo Harrenhal od Ser Amoryja Lorcha."
Jaimeu se uopće nije sviđalo kako je to zvučalo. "Brienne," reče, do-dijelivši joj priznanje njezina imena u nadi da će ona možda poslušati, "ako knez Bolton drži Harrenhal, i Trozubac i Kraljevska cesta vjerojatno su pod stražom."
Pomislio je da vidi tračak nesigurnosti u njezinim velikim modrim očima. "Vi ste pod mojom zaštitom. Trebali bi mene ubiti."
"Mislim da im to neće zasmetati."
"Dobar sam borac poput vas", ona će obrambeno. "Bila sam jedna od odabrane sedmorice kralja Renlvja. Vlastitim rukama ogrnuo me prugastom svilom Dugine garde."
"Dugine garde? Ti i šest drugih djevojaka, je li? Neki je pjevač jednom rekao da su sve djevice lijepe u svili... ali nikad nije susreo tebe,
zar ne?"
Žena pocrveni. "Moramo iskopati grobove." Ode se uspeti na drvo.
Niže grane hrasta bijahu dovoljno velike da ona može stajati na njima kad se jednom popela uz deblo. Hodala je među lišćem, s bodežom u ruci, odsijecajući užeta s truplima. Muhe su se rojile oko tijela dok su padala, a vonj bivao sve gori sa svakim koji je spustila. "Zadajemo si mnogo truda zbog kurvi", potuži se Ser Cleos. "Čime bismo trebali kopati? Nemamo lopata, a ja neću rabiti svoj mač, ja—"
Brienne ispusti povik. Skočila je umjesto da siđe. "U brod. Brzo. Ondje je jedro."
Požurili su što su više mogli, iako je Jaime jedva mogao trčati, te ga je njegov rođak morao uvući natrag u skif. Brienne ih odgurne veslom i žurno podigne jedro. "Ser Cleose, morat ćete i vi veslati."

Učinio je kako je tražila. Skif je počeo sjeći vodu malko brže; struja, vjetar i vesla radili su za njih. Jaime je sjedio vezan, zureći uzvodno. Samo je vrh drugog jedra bio vidljiv. Zbog načina na koji su Crvene rašlje činile petlju, izgledalo je da su na suprotnoj strani polja, krećući se na sjever iza zaklona od drveća dok su se oni okretali na jug, ali znao je da je to bila varka. Podigao je obje ruke da zasjeni oči. "Blatno crvena i vodeno modra", objavi.
Brienneina velika usta radila su bešumno, dajući joj izgled krave koja je žvakala već napola probavljenu hranu. "Brže, Ser."
Krčma uskoro nestane za njima, a izgubili su iz vidika i vrh onog jedra, ali to ništa nije značilo. Kad jednom progonitelji skrenu oko petlje ponovno će postati vidljivi.
"Predmnijevam da se možemo nadati kako će se plemeniti Tullvjevi zaustaviti da pokopaju mrtve kurve." Mogućnost vraćanja u ćeliju nije se svidjela Jaimeu. *Tyrion bi se dosad već sjetio nečeg pametnog, ali jedino što mi pada na pamet jest da ih napadnem mačem.*
Dobar dio sata igrali su se skrivača s progoniteljima, zaokrećući iza zavoja i između malih pošumljenih otočića. Upravo kad su se počeli nadati da su nekako uspjeli ostaviti potjeru za sobom, udaljeno je jedro ponovno postalo vidljivo. Ser Cleos zastane u zaveslaju. "Drugi ih odnijeli." Otare znoj s čela.
"Veslajte!" reče Brienne.
"Ono je riječna galija koja dolazi za nama", objavi Jaime nakon što je promatrao neko vrijeme. Sa svakim zaveslajem činilo se da postaje malko veća. "Devet vesala sa svake strane, što znači osamnaest ljudi. Više, ako je nakrcana borcima kao i veslačima. A ima veća jedra od našeg. Ne možemo joj pobjeći."
Ser Cleos se zaledi za veslima. "Osamnaest, govoriš?"
"Šestorica na svakog od nas. Ja bih želio osmoricu, ali ove mi narukvice pomalo smetaju." Jaime podigne zglobove. "Osim ako gospa Brienne ne bi bila tako ljubazna da mi skine okove?"
Ona se ne obazre na njega, usmjeravajući sav svoj napor u zaveslaj.
"Imamo pola noći prednosti pred njima", reče Jaime. "Veslali su od zore, odmarajući dva para vesala istovremeno. Sigurno su iscrpljeni. Upravo sada pogled na naše jedro pružio im je provalu snage, ali to neće potrajati. Bili bismo sposobni mnogo ih ubiti."
Ser Cleos dahne. "Ali... njih su *osamnaestorica."* "Najmanje. Vjerojatnije dvadeset ili dvadeset pet."
Njegov rođak zastenje. "Ne možemo se nadati da ćemo poraziti osamnaestoricu."
"Jesam li rekao da možemo? Najbolje čemu se možemo nadati jest da ćemo umrijeti s mačevima u rukama." Bio je savršeno iskren. Jaime Lannister nikad se nije bojao smrti.
Brienne prestane veslati. Znoj joj je prilijepio pramenove kose boje lana za čelo, a grimasa ju je učinila još neuglednijom nego što jest. "Vi ste pod mojom zaštitom", reče ona, glasom toliko promuklim od gnjeva da je bio gotovo rezanje.
Morao se nasmijati tolikoj žestini. *Ona je Pas s cicama,* pomisli. /// *bi bila, da ima ikakvih cica vrijednih spomena.* "Onda me zaštiti, djevojčuro. Ili me oslobodi da se sam zaštitim."
Galija je klizila nizvodno kao velebni drveni konjic. Voda oko nje bijelo se bućkala od divljeg rada vesala. Vidljivo ih je sustizala, ljudi na njezinoj palubi okupljali su se naprijed dok je napredovala. Kovina se svjetlucala u njihovim rukama, a Jaime je mogao vidjeti i lukove. *Strijelci.* Mrzim strijelce.
Na pramcu galije koja je jurišala stajao je zdepast muškarac s ćelavom glavom, čupavim sivim obrvama i mišićavim rukama. Preko svoje žičane košulje nosio je umrljanu bijelu surku sa žalosnom vrbom izvezenom blijedozelenim koncem, ali

njegov je plašt bio prikopčan srebrnom pastrvom. *Rijekotočki zapovjednik straže.* U njegovo doba Ser Ro-bin Ryger bio je zamjetno žilav borac, ali njegovi su dani bili svršeni; bio je vršnjak Hostera Tullvja, i ostario je sa svojim gospodarom.
Kad su brodovi bili pedeset lakata jedan od drugog, Jaime skupi ruke oko usta i vikne preko vode. *"Došli ste mi poželjeti sretan put, Ser Rabine?"*
"Došao sam vas odvesti natrag, Kraljosječino", rikne Ser Robin Rvger. *"Kako to da ste izgubili svoju zlatnu kosu?"*
"Nadao sam se da ću zaslijepiti svoje dušmane sjajem svoje glave. Djelovalo je prilično dobro na vama."
Ser Robin nije bio zabavljen. Udaljenost između skifa i galije smanjila se na četrdeset lakata. *"Bacite vesla i oružje u rijeku, i nitko ne mora biti ozlijeđen."*
Ser Cleos se okrene. "Jaime, reci mu da nas je oslobodila kneginja Catelyn... zamjena zarobljenika, zakonita..."
Jaime mu reče, koliko im god to dobra učinilo. *"Catelyn Stark ne vlada u Rijekotoku",* uzvrati povikom Ser Robin. Četiri strijelca zbiju se na položaj sa svake njegove strane, dvojica stojeći, a dvojica klečeći. *"Bacite mačeve u rijeku."*
"Ja nemam mača," odvrati on, *"ali da ga imam, zabio bih vam ga u trbuh i odsjekao jaja onoj četvorici kukavica."*
Jato strijela mu odgovori. Jedna je udarila u jarbol, dvije su probile jedro, a četvrta je promašila Jaimea za stopu.
Još jedna od širokih petlji Crvenih rašlji iskrsne pred njima. Brienne skrene skif preko zavoja. Križ jarbola se zanjiše dok su se okretali, njihova jedra zapucketaju dok su se punila vjetrom. Pred njima je usred rijeke bio smješten velik otok. Glavni kanal pretjecao je zdesna. Slijeva je tekao prečac između otoka i visokih strmina na sjevernoj obali. Brienne pomakne kormilo te skif zasiječe ulijevo, mreškajući jedrom. Jaime je promatrao njezine oči. *Ljupke oči,* pomisli, *i mirne.* Znao je čitati ljudske oči. Znao je kako izgleda strah. *Ona je odlučna, ne očajna.*
Trideset lakata iza, galija je ulazila u zavoj. "Ser Cleose, prihvatite kormilo", zapovjedi djevojčura. "Kraljosječino, uhvatite veslo i držite nas dalje od stijena."
"Kako moja gospa zapovijeda." Veslo nije bilo mač, ali lopatica je mogla razbiti čovjeku lice ako se njome dobro zamahne, dok se držalo moglo upotrijebiti za pariranje.
Ser Cleos gume veslo u Jaimeovu ruku i uspentra se na krmu. Prešli su rt otoka i oštro skrenuli niz prečac, šaljući slap vode u lice strmine dok se brod naginjao. Otočić bijaše gusto pošumljen, zapletaj vrba, hrastova i visokih borova bacao je duboke sjene po vodi koja se rušila, skrivajući podvodne grebene i istrunula debla potopljenog drveća. S njihove lijeve strane strmina se uzdizala okomita i stjenovita, a u njezinu podnožju rijeka se pjenila oko slomljenih gromada i odrona stijena koji su pali s lica litice.
Prešli su iz sunca u sjenu, skriveni od galije između zelenog zida drveća i kamene sivosmeđe strmine. *Nekoliko trenutaka olakšanja od strijela,* pomisli Jaime, odgurnuvši ih od napola utonule gromade.
Skif se zanjiše. Začuo je tih pljusak, a kada se osvrnuo, Brienne je nestala. Trenutak kasnije ponovno ju je ugledao, izvlačila se iz vode u podnožju strmine. Gacala je kroz plitko jezerce, uspentrala se preko nekih stijena i počela penjati. Ser Cleos izbeči oči, otvorenih usta. *Budala,* pomisli Jaime. "Ne obaziri se na djevojčuru", on prasne na svojeg rođaka. "Kormilari."
Mogli su vidjeti kako se jedro pomiče iza drveća. Riječna galija pojavi se u cijelosti na vidiku na vrhu prečaca, dvadeset pet lakata iza. Njezin trup se oštro zanjiše dok se okretala; uzleti pola tuceta strijela, ali sve završe prilično daleko. Kretanje dvaju brodova otežavalo je posao strijelcima, ali Jaime je znao da će to uskoro naučiti nadoknaditi. Brienne je bila na pola puta uz lice litice, podižući se od rukohvata do rukohvata. *Ryger će je sigurno vidjeti, a kad je spazi, imat će one strijelce da je*

spuste. Jaime odluči vidjeti hoće li ga starčev ponos učiniti glupim. *"Ser Rabine,"* vikne, *"počujte me na trenutak."*
Ser Robin podigne ruku, a njegovi strijelci spuste lukove. *"Recite što želite, Kraljosječino, ali brzo."*
Skif zaokrene između mnoštva slomljenih stijena dok je Jaime dovikivao: *"Znam bolji način da ovo riješimo - dvoboj. Vi i ja."*
"Nisam rođen jutros, Lannisteru."
"Niste, ali vjerojatno ćete umrijeti poslije podne." Jaime podigne ruke kako bi onaj drugi mogao vidjeti lisičine. *"Tući ću se s vama u lancima. Čega se možete bojati?"*
"Ne vas, ser. Daje izbor moj, ništa mi ne bi bilo draže, ali zapovjeđeno mije da vas dovedem živog ako je moguće. Strijelci." On im da znak da nastave. *"Zatakni. Nategni. Oda—"*
Domet je bio manji od dvadeset lakata. Strijelci su teško mogli pro¬mašiti, ali dok su natezali duge lukove, kiša šljunka obruši se oko njih. Kamenčići zaštropoću po njihovoj palubi, odbiju se o njihove kacige i zapljusnu s obje strane trupa. Oni koji su imali dovoljno pameti da shva¬te podigoše poglede upravo kad se gromada veličine krave odvojila od vrha strmine. Ser Robin povikne u očaju. Kamen se prebaci kroz zrak, udari o lice litice, prepukne napola i razbije se o njih. Veći komad prelomi jarbol, raspara jedro, pošalje dvojicu strijelaca naglavce u rije¬ku i polomi nogu veslača dok se naginjao iznad vesla. Brzina kojom se galija počela puniti vodom ukazivala je na to da je manji komad prošao ravno kroz dno. Kormilarevi krici odjeknuše o strminu dok su strijelci divlje mlatarali rukama i nogama u matici. Prema načinu na koji su pljuskali, nijedan od njih nije znao plivati. Jaime se nasmije.
U času kad su izronili iz prečaca, galija je tonula među jezercima, virovima i podvodnim grebenima, a Jaime Lannister zaključio je da su bogovi dobri. Ser Robina i njegove triput proklete strijelce čekat će dug mokar put do Rijekotoka, a riješio se i krupne neugledne djevojčure. M *sam nisam to mogao bolje osmisliti. Kad se jednom oslobodim ovih okova...*
Ser Cleos digne dreku. Kad je Jaime podigao pogled, Brienne je tromo trčala duž vrha litice dobrano pred njima, presjekavši preko izbočine kopna dok su oni slijedili zavoj rijeke. Bacila se s litice, izgledajući gotovo skladno dok se savijala u skok. Bilo bi neljubazno ponadali se da će razbiti glavu o neki kamen. Ser Cleos okrene skif prema njoj. Na svu sreću, Jaime je još držao svoje veslo. *Jedan dobar zamah kad dopliva bliže i oslobodit ću je se.*
Umjesto toga zatekao se kako pruža veslo preko vode. Brienne ga dohvati, a Jaime je uvuče unutra. Dok joj je pomagao u skif, voda je curila s njezine kose i kapala s promočenog ruha u lokvicu na palubi. *Još je ružnija mokra. Tko bi pomislio daje to moguće?* "Prokleto si glupa dje-vojčura", reče joj on. "Mogli smo odjedriti bez tebe. Predmnijevam kako očekuješ da ti zahvalim?"
"Ne želim tvoju zahvalnost, Kraljosječino. Položila sam zakletvu da ću te dovesti živog u Kraljev grudobran."
"I zaista je misliš održati?" Jaime joj uputi svoj najblistaviji osmijeh. "Pa to je pravo čudo."

Catelyn

Ser Desmond Grell služio je kući Tully cijelog svog života. Bio je šti-tonoša kad je Catelyn rođena, vitez kad je naučila hodati, jahati i plivati, glavni oružnik onog dana kad se udala. Vidio je kako mala Cat kneza Hostera postaje mlada žena, gospa velikog kneza, majka jednog kralja. A sada je vidio kako je postala izdajicom.
Njezin brat Edmure imenovao je Ser Desmonda kaštelanom Rijeko-toka kad je odjahao u bitku, te je njega zapalo da se obračuna s njezinim zločinom. Da umanji svoju nelagodu doveo je upravitelja njezina oca sa sobom, ozbiljnog Uthervdesa Wayna. Dva muškarca stajala su i gledala je; Ser Desmond krupan, crvenog lica, posramljen, Uthervdes mrk, pogrbljen, sjetan. Svaki je čekao da onaj drugi da prozbori. *Dali su svoje živote službi mojeg oca, a ja sam im vratila sramotom,* umorno pomisli Catelyn.
"Vaši sinovi", reče na koncu Ser Desmond. "Meštar Vyman nam je rekao. Siroti momčići. Strašno. Strašno. Ali..."
"Dijelimo vašu tugu, moja gospo", reče Uthervdes Wayn. "Cijeli Ri-jekotok tuguje s vama, ali..."
"Vijest vas je sigurno dovela do ludila," upadne Ser Desmond, "ludila od žalosti, *majčinske* žalosti, ljudi će shvatiti. Niste *znali..."*
"Jesam", odlučno će Catelyn. "Razumjela sam što radim i znala da je to izdaja. Ako me ne kaznite, ljudi će vjerovati da smo se zajedno dogovorili da oslobodimo Jaimea Lannistera. Bilo je to moje djelo i samo moje, i samo ja moram odgovarati za nj. Metnite me u prazne okove Kraljosjeka, i ja ću ih nositi s ponosom, ako tako mora biti."
"Lanci?" Činilo se daje sama riječ zaprepastila sirotog Ser Desmon-da. "Za kraljevu majku, kćer mojega kneza? Nemoguće."
"Možda bi", reče upravitelj Utherivdes Wayn, "moja gospa pristala da je se ograniči na njezine odaje sve dok se Ser Edmure ne vrati. Vrijeme nasamo, da se moli za svoje umorene sinove?"
"Ograniči, da", reče Ser Desmond. "Ograniči na ćeliju u kuli, to bi dostajalo."
"Ako me se ima ograničiti, neka to bude na odaje mojeg oca, kako bih ga mogla tješiti u posljednjim danima."
Ser Desmond razmisli na trenutak. "Vrlo dobro. Neće vam nedostajati udobnosti ni dvorenja, ali sloboda kretanja po zamku vam je zabranjena. Posjećujte septu ako morate, ali inače ostanite u odajama kneza Hostera do povratka kneza Edmurea."
"Kako želite." Njezin brat nije bio knez dok joj je otac živ, ali Catelyn ga nije ispravila. "Postavite stražu oko mene ako morate, ali dajem vam svoju riječ da neću pokušati pobjeći."

Ser Desmond kimne, vidljivo sretan što je završio s tim neukusnim zadatkom, ali tužnooki Utherydes Wayn zadrži se na trenutak nakon što je kaštelan otišao.
"Ozbiljno je to što ste učinili, moja gospo, ali sve ni-zašto. Ser Desmond je poslao Ser Robina Rvgera za njima, da vrati Kraljosjeka... ili ako u tome ne uspije, njegovu glavu."
Catelyn nije očekivala ništa manje. *Neka Ratnik podari snage tvojoj ruci za mačevanje, Brienne*, molila se ona. Učinila je sve što je mogla; ništa nije preostalo nego nadati se.
Njezine stvari bile su premještene u očevu ložnicu, kojom je dominirala velika postelja s baldahinom ona ista u kojoj je rođena, stupova izrezbarenih u obliku pastrve u skoku. Njezin otac bio je premješten malo niže niz stube, njegov bolesnički krevet postavljen da gleda na trokutasti balkon na koji se izlazilo iz njegove dnevne odaje, odakle je mogao vidjeti rijeke koje je oduvijek tako ljubio.
Knez Hoster je spavao kad je Catelyn ušla. Izašla je na balkon i stajala, položivši jednu ruku na grubu kamenu balustradu. Iza rta zamka brzi Pjenkamen pridruživao se mirnim Crvenim rašljama, mogla je vidjeti daleko niz *rijeku. Ako prugasto jedro dođe s istoka, to će biti SerRo-bin na povratku.* U ovom trenutku na vodi nije bilo nijednog čamca. Zahvalila je bogovima na tome, i vratila se unutra da sjedi sa svojini ocem.
Catelyn nije znala reći je li knez Hoster znao da je bila tu ili je li mu njezina prisutnost donijela ikakvu utjehu, ali nju je tješilo biti pokraj njega. *Što bi rekao da znaš za moj zločin, oče?* pitala se. *Bi li učinio što i ja, da smo se Lysa i ja našle u rukama tvojih neprijatelja? Ili bi me i ti osudio i nazvao to majčinskom ludošću?*
Bilo je vonja smrti u toj odaji; težak vonj, sladak i truo, ljepljiv. Podsjećao ju je na sinove koje je izgubila, njezina milog Brana i njezina malog Rickona, umorene od ruke Theona Greyjoya, koji je bio Nedov štićenik. Još je oplakivala Neda, zauvijek će oplakivati Neda, ali da joj oduzmu i njezinu dječicu... "Čudovišno je okrutna stvar izgubiti dijete", šapne tiho, više sebi nego ocu.
Oči kneza Hostera se otvore. *"Tansv[2]",* hrapavo će on glasom promuklim od bola.
On me ne prepoznaje. Catelyn se navikla da joj se on obraća kao majci ili njezinoj sestri Lysi, ali Tansy joj je bilo nepoznato ime. "Ja sam Catelyn", reče ona. "Ja sam Cat, oče."
"Oprosti mi... krv... o, molim te... Tansy..."
Je li mogla postojati druga žena u životu njezina oca? Neka seoska djevojka koju je upropastio kad je bio mlad, možda? *Je li možda pronašao utjehu u naručju kakve sluškinje nakon stoje mati umrla?* Bila je to čudna pomisao, uznemirujuća. Odjednom se osjećala kao da uopće ne poznaje svog oca. "Tko je Tansy, moj gospodaru? Želite li da pošaljem po nju, oče? Gdje ću pronaći tu ženu? Je li još živa?"
Knez Hoster zastenje. *"Mrtvo."* Njegove su ruke pipajući tražile njezine. "Imat ćeš drugu... ljupku dječicu, zakonito rođenu."
Drugu? pomisli Catelyn. *Zar je zaboravio da je Ned mrtav? Govori U to još uvijek Tansy ili sam to sada ja, ili Lysa, ili Majka?*
Kad je zakašljao, ispljuvak je bio krvav. Stisnuo joj je prste. "... budi dobra žena i bogovi će te blagosloviti... sinovima... zakonitim sinovima... *aahhh."* Iznenadan grč boli stisne ruku kneza Hostera. Njegovi nokti zariju se u njezin dlan, a on ispusti prigušen krik.
2 *Tansy* = vratić, ljekovita biljka, također i žensko ime.

Ubrzo se pojavi meštar Vyman da bi smiješao još jednu dozu makova mlijeka i da bi pomogao svojem gospodaru da je proguta. Ubrzo zatim, knez Hoster Tully ponovno zapadne u dubok san.
"Pitao je za neku ženu", reče Gat. "Tansy." "Tansy?" Meštar je bezizražajno pogleda. "Znate li ikoga pod tim imenom? Služavku, ženu iz obližnjeg sela? Možda nekog iz minulih godina?" Catelyn je izbivala iz Rijekotoka zaista dugo.
"Ne, moja gospo. Mogu se raspitati, ako želite. Utherydes Wayn sigurno će znati je li ta osoba ikad služila u Rijekotoku. Tansy, rekli ste? Puk često nadijeva svojim

kćerima imena prema cvijeću i bilju." Meštar je izgledao zamišljeno. "Postojala je udovica, sjećam se, običavala je dolaziti u zamak tražeći stare cipele kojima su trebali novi potplati. Njezino je ime bilo Tansy, sad kad bolje promislim. Ili možda Pansy? Nešto tako. Ali nije dolazila već mnogo godina..."
"Zvala se Ljubica", reče Catelyn, koja se starice sjećala vrlo dobro.
"Je li?" Meštar je izgledao pokajnički. "Ispričavam se, kneginjo Ca-telyn, ali ne mogu ostati. Ser Desmond je objavio da smijemo s vama govoriti samo koliko naše dužnosti zahtijevaju."
"Onda morate činiti kako on zapovijeda." Catelyn nije mogla kriviti Ser Desmonda; dala mu je malen razlog da joj vjeruje, a on se nesumnjivo bojao da bi ona mogla iskoristiti odanost koju je puk Rijekotoka još osjećao prema kćeri njihova gospodara da počini još koju nevolju. *Barem sam slobodna od rata,* reče samoj sebi, *makar za kratko vrijeme.*
Nakon što je meštar otišao, odjenula je vuneni plašt i još jednom iskoračila na balkon. Sunčana svjetlost ljeskala se na rijekama, poz-laćujući površinu voda dok su tekle pokraj zamka. Catelyn zakloni oči od sjaja, tražeći udaljeno jedro, strepeći da ga ne ugleda. Ali ničega nije bilo, a ništa je značilo da još ima nade.
Cijeli dan je promatrala, i dobrano u noć, sve dok je noge nisu zaboljele od stajanja. Gavran je stigao u zamak kasno poslije podne, dolepr-šavši na golemim crnim krilima u vranje gnijezdo. *Crna krila, crni glasi,* pomisli ona, sjetivši se posljednje ptice koja je došla i užasa koji je donijela.
Meštar Vyman vrati se predvečer da podvori kneza Tullyja i donese Catelyn skromnu večeru od kruha, sira i kuhane govedine s hrenom. "Govorio sam s Utherydesom Waynom, moja gospo. Posve je siguran da nijedna žena pod imenom Tansy nikad nije bila u Rijekotoku tijekom njegove službe."
"Danas je stigao gavran, vidjela sam. Jesu li Jaimea ponovno zarobili?" *Ili ubili, bogovi sačuvajte?*
"Ne, moja gospo, nismo imali nikakvih vijesti o Kraljosjeku."
"Onda se radi o još jednoj bitki? Je li Edmure u nevolji? Ili Robb? Molim vas, budite ljubazni, umirite moje strahove."
"Moja gospo, ne bih smio..." Vyman se osvrne oko sebe, kao da se želi uvjeriti da nikoga nema u odaji. "Knez Tywin je ostavio riječne krajeve. Sve je mirno na gazovima."
"Odakle je onda došao gavran?"
"Sa zapada", odvrati on, zaposlivši se posteljinom kneza Hostera i izbjegavajući njezine oči.
"Jesu li vijesti od Robba?"
On je oklijevao. "Jesu, moja gospo."
"Nešto nije u redu." Znala je to po njegovu ponašanju. Skrivao je nešto od nje. "Recite mi. Je li Robb? Je li ozlijeđen?" *Ne mrtav, bogovi, budite dobri, molim vas nemojte mi reći da je mrtav.*
"Njegova je Milost ranjena u napadu na Greben," reče meštar Vyman, još okolišajući, "ali piše da to nije razlog za brigu i da se nada skorom povratku."
"Ranjen? Kakva je vrsta rane? Koliko ozbiljna?" "Nema razloga za brigu, piše on."
"Sve me rane brinu. Njeguje li ga tko?"
"Siguran sam da je tako. Meštar na Grebenu pobrinut će se za nj, u to ne sumnjam."
"Gdje je ranjen?"
"Moja gospo, zapovjeđeno mi je da ne govorim s vama. Žao mi je." Pokupivši svoje napitke, Vyman žurno ode i Catelyn još jednom ostane sama sa svojim ocem. Makovo mlijeko učinilo je svoje i knez Hoster je tonuo u dubok san. Tanka crta sline tekla mu

je iz jednog kuta otvorenih usta i vlažila mu jastuk. Catelyn uzme četverokut platna i nježno je otare. Kad ga je dotakla, knez Hoster zastenje. "Oprosti mi", reče tako tiho da je jedva mogla čuti riječi. "Tansy... krv... krv... bogovi, smiluj-tese..."

Njegove riječi uznemirile su je više nego što je mogla reći, iako u njima nije nalazila smisla. *Krv,* pomisli ona. *Mora li se sve uvijek vraćati na krv? Oče, tko je bila ta žena i što si joj učinio da zahtijeva toliko oprašta?*

Te noći Catelyn je spavala nemirno, progonjena bezobličnim snovima o svojoj djeci, izgubljenoj i mrtvoj. Dobrano prije zore, probudila se s očevim riječima koje su odjekivale u njezinim ušima. *Ljupka dječica, zakonito rođena... zašto bi to rekao, osim ako... je li možda začeo kopile s tom ženom Tansy?* U to nije mogla vjerovati. Njezin brat Edmure, da; ne bi je iznenadilo da dozna kako Edmure ima tuce nezakonite djece. Ali ne njezin otac, ne knez Hoster Tully, nikad.

Je li Tansy moglo biti kakvo ime od milja kojim je zvao Lysu, kao što je mene zvao Cat? Knez Hoster ju je dvaput već zamijenio za njezinu sestru. *Imat ćeš drugu, rekao je. Ljupku dječicu, i zakonito rođenu.* Lysa je pobacila pet puta, dvaput na Orlovu gnijezdu, triput u Kraljevu grudobranu... ali nikad u Rijekotoku, gdje bi knez Hoster bio pri ruci da je utješi. *Nikad, osim ako... osim ako nije bila trudna, onaj prvi put...*

Ona i njezina sestra udale su se isti dan i bile ostavljene na brigu svojem ocu kad su njihovi novi muževi odjahali da se pridruže Robertovoj pobuni. Kasnije, kad njihova mjesečnica nije došla u uobičajeno vrijeme, Lysa se zanosila sinovima za koje je bila sigurna da ih nose. "Tvoj sin će biti nasljednik Oštrozimlja, a moj Orlova gnijezda. O, bit će najbolji prijatelji, kao tvoj Ned i knez Robert. Bit će više braća nego rođaci, zaista, znam to." *Bila je tako sretna.*

Ali Lysina krv došla je nedugo zatim i sva je radost iščezla iz nje. Ca-telyn je uvijek mislila da je Lysi jednostavno malo kasnila, ali ako je *zaista* bila trudna...

Sjetila se prvog puta kad je dala svojoj sestri Robba u naručje; sićušnog, crvenog u licu i drečavog, ali snažnog čak i tada, punog života. Netom što je Catelyn položila djetešce na sestrine ruke, Lysa.se rasplakala. Žurno je gurnula dijete natrag Catelyn i utekla.

Ako je ranije izgubila dijete, to bi moglo objasniti očeve riječi, i još mnogo toga drugog...

Lysin brak s knezom Arrynom bio je žurno uređen, a Jon je čak i tada bio star čovjek, stariji od njihova oca. *Starac bez nasljednika.* Njegove prve dvije žene ostavile su ga bez djece, sin njegova brata bio je umoren s Brandonom Starkom u Kraljevu grudobranu, njegov neustrašivi rođak poginuo je u Bitki zvona. Trebala mu je mlada žena ako se loza Arrvnovih kanila nastaviti... *mlada žena za koju se zna da je plodna.*

Catelyn ustane, nabaci halju i spusti se stubama do zamračene dnevne odaje kako bi stala nad svojim ocem. Ispuni je osjećaj bespomoćnog užasa. "Oče," reče ona, "oče, znam što ste učinili." Nije više bila nevina nevjesta glave pune snova. Bila je udovica, izdajica, ožalošćena majka, i mudra, životno mudra. "Natjerali ste ga da je uzme", šapne ona. "Lysa je bila cijena koju je Jon Arryn morao platiti za mačeve i koplja kuće Tully."

Nije bilo ni čudo što je sestrin brak bio tako hladan. Arrvnovi su bili ponosni i osjetljivi na svoju čast. Knez Jon se možda oženio Lysom da poveže Tullvjeve s pobunjenicima, u nadi da će dobiti sina, ali bilo bi mu teško ljubiti ženu koja je došla u njegovu postelju oskvrnjena i nerado. Bio bi ljubazan, nesumnjivo; u skladu s bračnim dužnostima, da; ali Lysi je trebala toplina.

Idućeg dana, dok je prekidala svoj post, Catelyn *zatraži* pero i papir te započne pismo svojoj sestri u Arrvnskoj dolini. Rekla je Lysi za Brana i Rickona, boreći se s riječima, ali većinom je pisala o njihovu ocu. *Njegove su misli jedino o zlu koje ti je počinio, sada kad njegovo vrijeme postaje sve kraće. Meštar Vyman ne usuđuje se načiniti makovo mlijeko išta jačim. Vrijeme je da otac položi svoj mač i štit. Vrijeme je da se odmori. No on se mrko bori, ne popušta. Mislim da je to zbog tebe. Treba tvoj oprost. Rat je učinio cestu od Orlova gnijezda*

do Rijekotoka opasnom za put, znam, ali sigurno bi te jaka četa vitezova mogla otpratiti živu i zdravu kroz Mjesečevo gorje? Stotinu ljudi ili tisuću? A ako ne možeš doći, hoćeš li mu barem pisati? Nekoliko riječi ljubavi, da može umrijeti u miru? Piši što želiš, ja ću mu to pročitati i olakšati mu put.

Još dok je odlagala pero i tražila vosak za pečaćenje, Catelyn je osjetila da će pismo vjerojatno biti nedostatno i stići prekasno. Meštar Vyman nije vjerovao da će knez Hoster poživjeti dovoljno dugo da gavran stigne u Orlovo gnijezdo i da se vrati. *Iako je slično govorio i prije...* Tullyjevski muškarci nisu se lako predavali, bez obzira na okolnosti. Nakon stoje povjerila pergament meštrovoj brizi, Catelyn ode u septu i zapali svijeću za Oca Iznad za pomoć svome ocu, drugu Starici, koja je pustila prvog gavrana u svijet kad je provirila kroz vrata smrti, i treću Majci, za Lysu i svu djecu koju su obje izgubile.

Kasnije tog dana, dok je sjedila uz postelju kneza Hostera s knjigom, čitajući isti odlomak iznova i iznova, čula je zvukove bučnih glasova i treštanje trublje. *SerRobin,* pomisli smjesta, trgnuvši se. Pošla je na balkon, ali ništa se nije moglo vidjeti vani na rijekama. Mogla je čuti jasnije glasove izvana, zvuk mnogih konja, zveket oklopa, a ovdje-ondje i klicanje. Catelyn se zaputi zavojitim stubama do krova glavne utvrde. *Ser Desmond mi nije zabranio krov,* reče samoj sebi dok se penjala.

Zvukovi su dolazili sa suprotnog kraja zamka, pokraj glavnih dveri. Grupica ljudi stajala je pred željeznim rešetkama dok su se one podizale s trzajima i stankama, a u poljima za njima, izvan zamka, bilo je nekoliko stotina jahača. Kad je vjetar zapuhao, podigao im je stjegove; ona zadrhti od olakšanja kad ugleda pastrvu u skoku Rijekotoka. *Edmure.*

Prošla su dva sata prije nego što je smatrao potrebnim da je posjeti. Dotad je zamak već zvonio od zvukova bučnih susreta dok su ljudi grlili žene i djecu koje su ostavili za sobom. Tri gavrana uzdigla su se iz vranjeg gnijezda, udarajući zrak crnim krilima dok su polijetali. Catelyn ih je promatrala s očeva balkona. Oprala je kosu, promijenila odjeću i pripremila se na bratove prijekore... ali unatoč tome, čekanje je bilo naporno.

Kad je napokon začula zvukove pred svojim vratima, sjela je i složila ruke u krilo. Suho crveno blato poškropilo je Edmureove čizme, štitnike za potkoljenice i surku. Kad biste ga pogledali, ne biste nikad pomislili da je izvojevao pobjedu. Bio je mršav i ispijen, blijedih obraza, neuredne brade i odveć svijetlih očiju.

"Edmure," reče Catelyn zabrinuto, "ne izgledaš dobro. Je li se što dogodilo? Jesu li Lannisteri prešli rijeku?"

"Odbio sam ih. Kneza Tywina, Gregora Cleganea, Addama Mar-branda, odbio sam ih. Stannis, međutim..." On načini grimasu.

"Stannis? Što je sa Stannisom?"

"Izgubio je bitku kod Kraljeva grudobrana", Edmure će nesretno. "Njegova flota je izgorjela, njegova vojska raspršena."

Lannisterska pobjeda bila je loša vijest, ali Catelyn nije mogla dijeliti bratov očiti očaj. Još je imala more o sjeni koju je vidjela kako klizi Renlvjevim šatorom i o načinu na koji je krv potekla kroz čelik njegova ovratnika. "Stannis nije bio prijatelj ništa više od kneza Tywina."

"Ne razumiješ. Visovrt se izjasnio za Joffreyja. Dorne također. Cijeli Jug." Njegova usta se stisnu. "A *ti* držiš potrebnim osloboditi Kraljosje-ka. Nisi imala pravo."

"Imala sam majčinsko pravo." Njezin je glas bio miran, iako su novosti o Visovrtu bile divljački udarac Robbovim nadama. Međutim, sada nije mogla razmišljati o tome.

"Nikakvo pravo", ponovi Edmure. "Bio je Robbov zarobljenik, zarobljenik tvoga *kralja*, a Robb mi je povjerio zadatak da ga čuvam."
"Brienne će ga čuvati. Prisegnula je na svoj mač."
"Ta žena?"
"Predat će Jaimea u Kraljev grudobran i vratiti nam Aryju i Šansu žive i zdrave."
"Cersei ih nikad neće izručiti."
"Ne Cersei. Tyrion. Zakleo se, pred cijelim dvorom. A Kraljosjek se zakleo također."
"Jaimeova riječ je nevrijedna. Što se Vražićka tiče, vele da je dobio sjekiru u glavu tijekom bitke. Bit će mrtav prije nego što tvoja Brienne stigne u Kraljev grudobran, ako to ikad uspije."
"Mrtav?" *Mogu li bogovi biti tako nemilosrdni?* Natjerala je Jaimea da položi stotine zakletvi, ali obećanje njegova brata bilo je ono u koje je polagala svoje nade.
Edmure je bio slijep na njezinu tjeskobu. "Jaime je bio *moja* odgovornost i kanim ga dovesti natrag. Poslao sam gavrane—"
"Gavrane kome? I koliko?"
"Tri," reče, "kako bi poruke sigurno stigle knezu Boltonu. Rijekom ili cestom, put od Rijekotoka do Kraljeva grudobrana mora ih dovesti u blizinu Harrenhala."
"Harrenhal." Činilo se da je sama riječ zatamnila odaju. Strava joj učini glas promuklim kad je rekla, "Edmure, znaš li što si učinio?"
"Nemaj straha, izostavio sam tvoj udio. Napisao sam da je Jaime pobjegao i ponudio tisuću zmajeva za njegovo ponovno uhićenje."
Sve gore od goreg, pomisli Catelyn u očaju. *Moj brat je budala.* Nepozvane, neželjene suze ispune joj oči. "Ako je to bio bijeg," ona će meko, "a ne zamjena talaca, zašto bi Lannisteri dali Brienne moje kćeri?"
"Do toga nikad neće doći. Kraljosjek će nam biti vraćen, pobrinuo sam se za to."
"Jedino za što si se pobrinuo jest da nikad više ne ugledam svoje kćeri. Brienne je možda mogla sigurno doći do Kraljeva grudobrana... *dokle god ih nitko ne bi progonio.* Ali sada..." Catelyn nije mogla nastaviti. "Ostavi me, Edmure." Nije mu imala pravo zapovijedati, tu u zamku koji će uskoro biti njegov, ali njezin ton nije trpio prigovora. "Ostavi me s mojim ocem i mojom tugom, nemam ti više ništa reći. Idi. *Idi."* Sve što je željela bilo je leći, sklopiti oči i spavati, moliti se da nikakvi snovi ne dođu.

arya

Nebo je bilo crno poput zidina Harrenhala za njima, a kiša je padala meko i postojano, prigušujući zvuk kopita njihovih konja i cu-reći im niz lica.
Jahali su na sjever, dalje od jezera, slijedeći izbrazdanu seosku cestu preko razderanih polja i kroz šume i potočiće. Arya je preuzela vodstvo, podbadajući svog ukradenog konja u oštar bezglavi kas sve~dok je drveće nije opkolilo sa svih strana. Vruća Pita i Gendry slijedili su je kako su najbolje mogli. Strahovukovi su tulili u daljini, a mogla je i čuti teško disanje Vruće Pite. Nitko nije govorio. S vremena na vrijeme Arya bi se osvrnula preko ramena, da se uvjeri kako dvojica dječaka nisu predaleko zaostala, i da vidi jesu li ih progonili.
Progonit će ih, znala je. Ukrala je tri konja iz staja, i zemljovid i bodež iz dnevne odaje samog Roosea Boltona, te ubila stražara na sporednim dverima, prerezavši mu grlo kad je kleknuo da pokupi istrošeni željezni novčić koji joj je dao Jaqen H'ghar. Netko će ga pronaći kako leži mrtav u vlastitoj krvi, a onda će se podići uzbuna i larma. Probudit će kneza Boltona i pretražiti Harrenhal od kruništa do podruma, i kad to učine, shvatit će da nedostaju zemljovid i bodež, zajedno s nekim mačevima iz oružarnice, kruhom i sirom iz kuhinja, malim pekarom, kovačkim šegrtom i peharnikom zvanim Nana... ili Lasica, ili Arry, ovisno o tome koga ste pitali.
Gospodar Strahotvrđe neće sam poći za njima. Roose Bolton ostat će u postelji; njegovo će mekano meso biti posuto pijavicama, izdajući zapovijedi svojim šaptavim tihim glasom. Njegov čovjek Walton mogao bi povesti hajku, onaj kojeg su zvali Čeličnonogi zbog štitnika za potkoljenice koje je uvijek nosio na svojim dugim nogama. Ili će to možda biti slinavi Vargo Hoat i njegovi plaćenici, koji su se nazivali Hrabrim suputnicima. Drugi su ih zvali Krvavi glumci (iako nikad njima u lice), a ponekad Pješaci, zbog navike kneza Varga da odsijeca ruke i noge ljudima koji mu se nisu sviđali.
Ako nas uhvate, on će nam odsjeći ruke i noge, pomisli Arya, *a onda će nam Roose Bolton oguliti kožu.* Još je bila odjevena u svoju odoru paža, a na grudima iznad srca bio je našiven grb kneza Boltona, oderani čovjek Strahotvrđe.
Svaki put kad se osvrnula, napola je očekivala vidjeti žar baklji kako se izlijeva iz udaljenih dveri Harrenhala ili hita po vrhovima njegovih golemih visokih zidina, ali nije bilo ničega. Harrenhal je nastavljao spavati, sve dok nije bio izgubljen u tami i skriven iza drveća.
Kad su pregazili prvi potok, Arya okrene konja u stranu i povede ih sa ceste, slijedeći zavojiti tijek vode nekih četvrt milje prije nego što se konačno uspentrala van na kamenitu obalu. Ako lovci dovedu pse, nadala se da bi ih to moglo odvesti s traga. Nisu mogli ostati na cesti. *Na cesti čeka smrt,* rekla je samoj sebi, *smrt čeka na svim cestama.*
'"
Gendry i Vruća Pita nisu ništa pitali. Naposljetku, ona je imala zemljovid, a činilo se da se Vruća Pita užasava nje gotovo jednako kao i ljudi koji su možda dolazili za njima. Vidio je stražara kojeg je ubila. *Bolje je da me se boji,* ona će samoj sebi. *Tako će činiti što mu kažem, a ne gluposti.*

Znala je da se ona sama morala više bojati. Imala je samo deset godina, mršava djevojčica na ukradenom konju s mračnom šumom pred sobom i muškarcima za sobom koji bi joj rado odsjekli noge. No nekako se osjećala spokojnije nego ikad u Harrenhalu. Kiša je isprala stražarevu krv s njezinih prstiju, nosila je mač na leđima, vukovi su vrebali mrakom kao vitke sive sjene, ali Arya Stark nije se bojala. *Strah siječe dublje od mačeva,* šapnula je ispod daha riječi koje ju je Syrio Forel naučio, i Jaqenove riječi, *valar morghulis.*

Kiša je stala i ponovno počela, još jednom stala i počela, ali oni su imali dobre plašteve da zadrže vodu. Arya ih je držala u pokretu sporim ravnomjernim korakom. Bilo je odveć crno pod drvećem da jašu išta brže; dječaci nisu bili dobri jahači, nijedan od njih, a meko napuklo tlo bilo je nesigurno s napola zakopanim korijenjem i skrivenim stijenama. Prešli su još jednu cestu, čije su duboke kolotečine bile pune kišnice, ali Aryaju je izbjegla. Gore i dolje ih je vodila po valovitim bregovima, kroz kupine i divlje ruže i zapletaje šipražja, po dnu uskih vododerina gdje su ih grane teške od mokrog lišća pljuskale po licu dok su prolazili.

Gendryjeva kobila izgubila je jednom uporište u blatu, srušivši se teško na stražnje noge i zbacivši ga sa sedla, ali ni konj ni jahač nisu se ozlijedili, a Gendry je poprimio onaj tvrdoglavi izraz na licu i odmah ponovno uzjahao. Nedugo zatim, nabasali su na tri vuka koji su proždira-li strvinu laneta. Kad je konj Vruće Pite uhvatio vonj, propeo se i pobjegao. Dva vuka pobjegla su također, ali je treći podigao glavu i ogolio zube, spreman obraniti svoj plijen. "Odmakni se", Arya reče Gendryju. "Polako, da ga ne preplašiš." Odšuljali su se na konjima odatle, sve dok vuk i njegova gozba nisu više bili na vidiku. Tek tada okrenula se da od-jaše za Vrućom Pitom, koji se očajnički držao sedla dok se probijao kroz drveće.

Poslije su prošli kroz spaljeno selo, koračajući oprezno između ljusaka pocrnjelih koliba i pokraj kostiju tuceta mrtvaca koji su visjeli s reda stabala jabuka. Kad ih je Vruća Pita ugledao, stao se moliti; bila je to jadno šaputava molba Majčinoj Milosti, ponavljana iznova i iznova. Arya podigne pogled na bezmesne mrtvace u njihovoj mokroj istrunu-loj odjeći i izusti svoju molitvu. *Ser Gregor,* glasila je, *Dunsen, Polliver, Raff Medeni. Škakljao i Pas. Serllyin, SerMeryn, kralj Joffrej, kraljica Cersei.* Završila ju je s *valar morghulis,* dotakla Jaqenov novčić koji se gni-jezdio pod njezinim pojasom, a onda posegnula uvis i ubrala jabuku među mrtvacima dok je jahala pod njima. Bila je kašasta i prezrela, ali pojela ju je s crvima.

To je bio dan bez zore. Polako se nebo svijetlilo oko njih, ali nikad nisu ugledali sunce. Crno se pretvorilo u sivo, boje su se stidljivo ušuljale u svijet. Boj-borovi bili su poput vojnika u tmurnozelenom ruhu, bje-logorica u crvenosmeđoj i blijedozlatnoj boji koja je već postajala smeđa. Zaustavili su se dovoljno dugo da napoje konje i pojedu hladan, brzi doručak, rastrgavši hljebac kruha koji je Vruća Pita ukrao iz kuhinja i dijeleći komade tvrdog žutog sira iz ruke u ruku.

"Znaš li kamo idemo?" upita Gendry.

"Na sjever", reče Arya.

Vruća Pita se nervozno obazre. "U kojem je smjeru sjever?"

Ona upotrijebi sir da pokaže. "U onom."

"Ali nema sunca. Kako znaš?"

"Prema mahovini. Vidiš kako raste većinom na jednoj strani drveća? Tamo je sjever."

"Što je tako važno na sjeveru?" htio je znati Gendry.

"Trozubac." Arya razmota ukradeni zemljovid da im pokaže. "Vidite? Kad jednom dođemo do Trozupca, samo ga moramo slijediti uzvodno dok ne dođemo u Rijekotok, ovdje." Njezin prst iscrta put. "Cesta je dugačka, ali ne možemo se izgubiti dokle god se budemo držali rijeke."

Vruća Pita zatrepće na zemljovid. "Koji je Rijekotok od ovih?"
Rijekotok je bio naslikan kao kula zamka, u rašljama između modrih linija dviju rijeka, Pjenkamena i Crvenih rašlji. "Ovdje." Dotakne ga. "Piše *Rijekotok."*
"Znaš čitat pismo?" reče joj on čudeći se, kao da je rekla da može hodati po vodi.
Ona kimne. "Bit ćemo sigurni kad jednom stignemo u Rijekotok." "Hoćemo li? Zašto?"
Zato što je Rijekotok zamak mog djeda, a tamo će biti moj brat Robb, željela je reći. Ugrizla se za usnicu i smotala zemljovid. "Bit ćemo. Ali samo ako dođemo onamo."
Bila je prva koja se vratila u sedlo. Osjećala se loše što je skrivala istinu od Vruće Pite, ali nije mu vjerovala da će čuvati njezinu tajnu. Gendry je znao, ali to je bilo drugačije. Gendry je imao vlastitu tajnu, iako se činilo da čak ni on ne zna što je to bilo.
Tog dana Arya ubrza njihov korak, držeći konje u kasu onoliko dugo koliko se usuđivala, ponekad ih podbadajući u galop kad bi opazila ravnu širinu polja pred njima. To je bilo prilično rijetko, međutim; tlo je bivalo sve brdovitije kako su išli. Brda nisu bila visoka, ni posebno strma, ali činilo se da im nema kraja, te su se ubrzo umorili od uspinjanja jednim i silaženja drugim, te se zatekli kako slijede oblik zemlje, duž korita potoka i kroz labirint plitkih šumovitih dolina gdje su drva stvarala čvrst baldahin nad njihovim glavama.
S vremena na vrijeme poslala bi Vruću Pitu i Gendryja naprijed dok se ona vraćala da im zamete trag, osluškujući sve vrijeme prvi znak potjere. *Presporo,* pomisli ona u sebi, grizući usnicu, *krećemo sepresporo, sigurno će nas uhvatiti.* Odjednom je, s krune grebena, ugledala tamne sjene kako prelaze potok u dolini pod njima, i na pola otkucaja srca prestrašila se da su im jahači Roosea Boltona za petama, ali kad je ponovno pogledala, shvatila je da je to bio samo čopor vukova. Skupila je ruke oko usta i zatulila odozgo na njih: *"Auuuuuuuuu, auuuuuuuuu."* Kad je najveći od vukova podigao glavu i zatulio zauzvrat, zvuk je Aryju nagnao da zadrhti.
U podne se Vruća Pita počeo tužiti. Stražnjica ga je boljela, rekao im je, a sedlo ga je do krvi žuljalo među nogam; usto je morao malo odspavati. "Toliko sam umoran da ću past s konja."
Arya pogleda Gendryja. "Ako padne, što misliš tko će ga prvi pronaći, Strahovuci ili Glumci?"
"Strahovuci", reče Gendry. "Bolji su im nosovi."
Vruća Pita otvori usta i zatvori ih. Nije pao s konja. Kiša je ponovno počela nedugo zatim. Još nisu vidjeli ni tračak sunca. Postajalo je sve hladnije, a blijeda bjeličasta magla provlačila se između borova i puhala preko golih izgorjelih polja.
Gendryu je bilo gotovo jednako loše kao i Vrućoj Piti, iako je bio odveć tvrdoglav da se potuži. Sjedio je nezgrapno na sedlu, s odlučnim izrazom na licu ispod svoje kuštrave crne kose, ali Arya je mogla razaznati da nije bio jahač. *Morala sam se sjetiti,* pomisli u sebi. Jahala je otkad je znala za sebe, ponije kad je bila mala a poslije konje, ali Gendry i Vruća Pita bili su rođeni u gradu, a u gradu je puk pješačio. Yoren im je dao konje kad ih je odvodio iz Kraljeva grudobrana, ali sjediti na magarcu i klipsati Kraljevskom cestom iza kola bila je jedna stvar; voditi lovačkog konja kroz divlju šumu i izgorjela polja bilo je nešto sasvim drugo.
Išla bih mnogo brže da sam sama, znala je Arya, ali nije ih mogla ostaviti. Bili su njezin čopor, njezini prijatelji, jedini živi prijatelji koji su joj ostali; da nije nje, još bi bili na sigurnom u Harrenhalu, Gendry zno-jeći se za svojim vignjem a Vruća Pita u kuhinji. *Ako nas Glumci uhvate, reći ću im da sam kći Neda Starka i sestra Kralja na Sjeveru. Zapovje-dit ću im da me odvedu mojem bratu i da ne naude Vrućoj Piti i Gendijju.* Međutim, možda joj ne budu povjerovali, a čak i da povjeruju... Knez

Bolton bio je vazal njezina brata, ali svejedno ju je plašio. *Neću dopustiti da nas uhvate,* zaklela se nijemo, posegnuvši preko svog ramena da dotakne balčak mača koji je Gendry ukrao za nju. *Neću.*
Kasnije tog poslijepodneva, izronili su ispod drveća i zatekli se na obali rijeke. Vruća Pita ispusti huk veselja. *"Trozubac!* Sada jedino moramo ići uzvodno, kao što si rekla. Gotovo smo tamo!"
Arya ugrize usnicu. "Ne mislim da je to Trozubac." Rijeka je bila nabujala od kiše, ali unatoč tome nije mogla biti više od trideset stopa široka. Sjećala se da je Trozubac bio mnogo širi. "Premalena je da bi bila Trozubac," reče im ona, "a nismo došli ni dovoljno daleko."
"Jesmo", ustraje Vruća Pita. "Jahali smo cijeli dan i jedva da smo zastali. Sigurno smo prešli dug put."
"Hajde da ponovno pogledamo taj zemljovid", reče Gendry.
Arya sjaše, izvuče zemljovid i razmota ga. Kiša je kapala po pergamentu i otjecala u rječicama. "Mi smo negdje ovdje, mislim", ona reče pokazujući prstom, dok su joj dječaci virili preko ramena.
"Ali", reče Vruća Pita, "to jedva daje negdje drugdje. Pogledaj, Har-renhal je ovdje pokraj tvog prsta, gotovo ga *dodiruješ.* A jahali smo cijeli dan!"
"Ima još milja i milja prije nego što stignemo do Trozupca", reče ona. "Nećemo tamo biti *danima.* Ovo je sigurno neka druga rijeka, jedna od ovih, vidi." Ona im pokaže neke od tanjih modrih linija koje je kartograf ucrtao, svaka s imenom narisanim nježnim rukopisom ispod nje. "Darry, Zelena jabuka, Djevica... evo, ova ovdje, Mala vrba, to bi mogla biti ova."
Vruća Pita pogleda od linije prema rijeci. "Ne izgleda mi tako mala." I Gendry se mrštio. "Ova koju pokazuješ utječe u ovu drugu, vidiš." "Velika vrba", pročita ona.
"U Veliku vrbu, onda. Pogledaj, a Velika vrba utječe u Trozubac, pa bismo mogli slijediti jednu do druge, ali morali bismo ići nizvodno, ne uzvodno. Samo, što ako ova rijeka *nije* Mala vrba, što ako je ova druga ovdje..."
"Žuboreći potok", pročita Arya.
"Pogledaj, ona stvara petlju i otječe dolje prema jezeru, natrag u Harrenhal." On ocrta liniju svojim prstom.
Oči Vruće Pite se rašire. *"Ne!* Sigurno će nas ubit."
"Moramo znati koja je ovo rijeka", izjavi Gendry svojim najtvrdog-lavijim glasom. "Moramo znati."
"E pa, *ne znamo."* Zemljovid je možda imao imena narisana pokraj modrih linija, ali nitko nije napisao ime na obali rijeke. "Nećemo ići ni uzvodno *ni* nizvodno", odluči ona, smotavši zemljovid. "Prijeći ćemo je i nastaviti ići na sjever, kao i prije."
"Mogu li konji plivati?" upita Vruća Pita. "Izgleda *duboko,* Arry. Što ako ima zmija?"
"Jesi li sigurna da idemo na sjever?" upita Gendry. "Sva ova brda... ako smo se okrenuli..."
"Mahovina na drveću—"
On pokaže prema obližnjem drvetu. "Ono drvo ima mahovinu na tri strane, a ono iduće uopće nema mahovine. Možda smo se izgubili, i samo jašemo u krugu."
"Možda jesmo," reče Arya, "ali ja ću svejedno prijeći rijeku. Možete poći ili možete ostati ovdje." Ona se uspne natrag u sedlo, ne obaziruć se ni na jednog. Ako je nisu htjeli slijediti, mogu sami pronaći Rijeko-tok, iako će vjerojatnije Glumci pronaći njih.
Morala je jahati dobrih pola milje duž obale prije nego što je pronašla mjesto koje joj se činilo sigurno za prelazak, ali čak i tada njezina je kobila oklijevala ući u vodu. Rijeka, kako god da se zvala, tekla je smeđa i brza, a duboki dio u sredini dopirao je iznad konjskog trbuha. Voda joj ispuni čizme, ali ona unatoč tome pritisne pete i

uspne se na suprotnu obalu. *Slijedili su, dakle. Dobro.* Okrenula se da pogleda dječake kako se bore prijeko pa su se pojavili cijedeći se pokraj nje. "Nije bio Trozubac", reče im ona. *"Nije."*
Iduća rijeka bila je plića i lakše ju je bilo pregaziti. Ni ta nije bila Trozubac, ali nitko se nije prepirao s njom kad im je rekla da je prijeđu.
Sumrak se spuštao kad su se ponovno zaustavili da odmore konje i podijele još jedan obrok kruha i sira. "Hladno mi je i mokar sam", potuži se Vruća Pita. "Sada smo daleko od Harrenhala, zasigurno. Mogli bismo naložit vatru—"
"NE!" Arya i Gendry rekoše zajedno u istom trenutku. Vruća Pita se malko prene. Arya dobaci Gendryju pogled ispod oka. *Rekao je to zajedno sa mnom, kao stoje J on nekoć činio, tamo u Oštrozimlju.* Jon Snow joj je nedostajao najviše od sve njezine braće.
"Možemo li barem spavat?" upita Vruća Pita. "Tako sam umoran, Arry, a guzica me boli. Mislim da imam žuljeve."
"Imat ćeš i više od toga ako te uhvate", reče ona. "Moramo nastaviti. *Moramo."*
"Ali već je gotovo mrak, a ne može se čak ni vidjet mjesec." "Vrati se na konja."
Klipsajući sporim hodom dok je svjetlo blijedjelo oko njih, Arya otkrije da je vlastita iscrpljenost teško pritišće. Trebalo joj je sna koliko i Vrućoj Piti, ali nisu se usuđivali. Budu li spavali, možda kad otvore oči zateknu Varga Hoata kako stoji nad njima s ludom Dobrojebom i Vjernim Urswyckom, Rorgeom, Gorkim, septonom Uttom i ostalim njegovim čudovištima.
No nakon nekog vremena pokreti njezina konja postali su umirujući poput zibanja kolijevke, pa Arya otkrije kako joj oči bivaju sve teže. Pustila ih je da se sklope, samo na trenutak, a onda ih naglo širom otvorila. *Ne smijem zaspati,* vrisne na sebe bezglasno, *ne smijem, ne smijem.* Pritisnula je šakom oko i protrljala ga žestoko da ga *zadrži* otvorenim, čvrsto stežući uzde i podbadajući konja u kas. Ali ni ona ni konj nisu mogli održati korak i samo nekoliko trenutaka kasnije ponovno su prešli u hod, a još nekoliko trenutaka kasnije njezine su se oči sklopile drugi put. Ovaj put nisu se otvorile tako brzo.
Kad jesu, otkrila je da se njezin konj zaustavio i da je grickao snop trave, dok ju je Gendry tresao za ruku. "Zaspala si", reče joj on.
"Samo sam odmarala oči."
"Onda si ih odmarala prilično dugo. Tvoj konj je lutao u krugu, ali tek kad je zastao, shvatio sam da spavaš. Vruća Pita je još gori od tebe, jašući je udario u granu stabla i srušio se na tlo, trebala si ga čuti kako je viknuo. Čak ni *to* te nije probudilo. Moraš stati i odspavati."
"Mogu jahati koliko god ti možeš." Ona zijevne.
"Lažljivice", reče on. "Jaši dalje ako želiš ispasti glupa, ali ja se zaustavljam. Uzet ću prvu stražu. Ti spavaj."
"Što je s Vrućom Pitom?"
Gendry pokaže prstom. Vruća Pita je već bio na tlu, sklupčan pod svojim plaštem na stelji od vlažnog lišća, tiho hrčući. Imao je velik klin sira u šaci, ali izgledalo je kao da je zaspao između zalogaja.
Nije vrijedilo prepirati se, shvati Arya; Gendry je imao pravo. / *Glumci će morati spavati,* ona će samoj sebi, nadajući se da je to istina. Bila je tako umorna da je bio napor čak i spustiti se iz sedla, ali sjetila se sputati konju noge prije nego što je pronašla mjesto pod stablom bukve. Tlo je bilo tvrdo i vlažno. Pitala se koliko će vremena proći prije nego što ponovno bude spavala u postelji, s vrućom hranom i vatrom da je ugrije. Posljednje što je učinila prije sklapanja očiju izvadila je mač iz

korica i položila ga na tlo pokraj sebe. "Ser Gregor", šapnula je, zijevajući. "Dunsen, Polliver, Raff Medeni. Škakljač i... Škakljač... Pas..."
Njezini snovi bili su krvavi i divlji. Glumci bijahu u njima, najmanje njih četvorica, blijedi Lysenac i tamnoputi okrutni ratnik sa sjekirom iz Iba, dothrakijski konjski knez s ožiljkom zvan Iggo i Dornijac čije ime nije znala. Išli su naprijed i naprijed, jašući kroz kišu u hrđavim žicanim košuljama i mokroj koži, s mačevima i sjekirom koji su zveckali o njihova sedla. Mislili su da je love, znala je ona sa svom neobičnom oštrom sigurnošću snova, ali bili su u krivu. Ona je lovila njih.
Nije bila mala djevojčica u snu; bila je strahovuk, golem i moćan, a kad je izronila iz drveća pred njih i ogoljela zube u dubokom gromovitom rezanju, mogla je nanjušiti oduran zadah straha, od konja i od ljudi podjednako. Lysenčev konj se propeo i zanjištao od užasa, a ostali su vikali jedni na druge ljudskim govorom, no prije nego što su mogli djelovati, drugi su strahovuci izletjeli iz tame i kiše, velik čopor njih, mršavi, mokri i tihi. Borba je bila kratka, ali krvava. Dlakavi čovjek pao je dok je odvezi-vao sjekiru, onaj tamnoputi umro je natežući luk, a blijedi muškarac iz Lysa pokušao je pobjeći. Njezina braća i sestre su ga ulovili, okrećući ga iznova i iznova, napadajući ga sa svih strana, pokušavajući ujesti noge njegova konja, razderavši grlo jahača kad se srušio na zemlju. Samo se čovjek sa zvoncima još branio. Njegov konj razbio je kopitom glavu jedne od njezinih sestara, a on je presjekao drugu gotovo napola svojom savijenom srebrnastom pandžom dok je njegova kosa tiho zvonila.
Ispunjena bijesom, ona mu se bacila na leđa, oborivši ga naglavce sa sedla. Njezine ralje zatvorile su se oko njegove ruke dok su padali, a zubi su joj tonuli kroz kožu, vunu i meko meso. Kad su sletjeli, divlje je trgnula glavom i otrgnula ud s njegova ramena. Veseleći se pobjedi, ona zatrese njime naprijed i natrag u svojoj gubici, prskajući tople crvene kapljice usred hladne crne kiše.

Probudio se uz škripu starih željeznih šarki.
"Tko?" zakrešti on. Barem mu se povratio glas, premda je bio upaljen i promukao. Groznica ga još nije napuštala, a Tyrion nije imao pojma o vremenu. Koliko je dugo spavao ovaj put? Bio je tako slab, tako prokleto slab. "Tko?" zovne on ponovno, malo glasnije. Svjetlost baklje prospe se kroz otvorena vrata, ali jedino svjetlo unutar odaje dopirale je iz ostatka svijeće pokraj njegove postelje.
Kad je ugledao neki lik kako se kreće prema njemu, Tyrion zadrhti. Ovdje u Maegorovoj tvrđi, svaki sluga bio je u kraljičinoj službi, pa je svaki posjetitelj mogao biti još jedno od Cerseinih oruđa, poslan da dovrši posao koji je Ser Mandon započeo.
Čovjek stupi na svjetlo svijeće, baci dobar pogled na patuljkovo blijedo lice i zahihoće. "Posjekli ste se dok ste se brijali, je li?"
Tyrionovi prsti pođu prema velikoj posjekotini koja se pružala iznad jednog oka do njegove čeljusti, preko onoga što mu je preostalo od nosa. Bujno meso još je bilo upaljeno i toplo na dodir. "Strahotno velikom britvom, da."
Bronnova kao ugljen crna kosa bila je svježe oprana i počešljana ravno prema natrag od tvrdih crta njegova lica; bio je odjeven u visoke čizme od meke, obrađene kože, široki pojas posut grudama srebra i plašt od svijetlozelene svile. Preko tamnosive vune njegova prsluka, ognjeni je lanac bio izvezen poprijeko svijetlozelenom niti.
"Gdje si bio?" zahtijevao je Tyrion od njega. "Poslao sam po tebe... prije sigurno četrnaest dana."
"Prije četiri dana, preciznije," reče unajmljeni mačevalac, "a bio sam ovdje dvaput, i zatekao vas mrtvog za cijeli svijet."
"Ne mrtvog. Iako je moja slatka sestra pokušala." Možda to nije smio izustiti naglas, ali Tyrion je nadišao oprez. Cersei je stajala za Ser Man-donovim pokušajem da ga ubije, znao je to u svojoj utrobi. "Kakva je to ružna stvar na tvojim grudima?"
Bronn se naceri. "Moj viteški grb. Plamteći lanac, zelen, na polju sivom poput dima. Po zapovijedi vašeg oca kneza, sada sam Ser Bronn od Crnovode, Vražićku. Pripazite da to ne zaboravite."
Tyrion položi ruke na perinu i promeškolji se nekoliko palaca unatrag, na jastuke. "Ja sam onaj koji ti je obećao vitešku čast, sjećaš se?" *Ono po zapovijedi vašeg oca kneza* nije mu se nimalo sviđalo. Knez Tywin nije gubio vrijeme. Premještanje sina iz Namjesnikove kule kako bi je preuzeo za sebe bila je poruka koju je svatko mogao protumačiti, a ovo je bila druga. "Izgubio sam pola nosa, a ti dobivaš vitešku čast. Bogovi moraju odgovarati za mnogo toga." Glas mu je bio opor. "Je li te moj otac vlastoručno posvetio?"
"Ne. One od nas koji su preživjeli borbu kod kula-dizalica pomazao je Veliki septon a posvetila Kraljevska straža. Trajalo je pola prokletog dana, sa samo trojicom Bijelih mačeva preostalih da obave tu službu."
"Znao sam da je Ser Mandon umro u bitki." *Pod ga je gurnuo u rijeku, pola otkucaja srca prije nego što je izdajničko kopile uspjelo zariti svoj mač kroz moje srce.* "Tko je još izgubljen?"
"Pas", reče Bronn. "Nije mrtav, samo nestao. Zlatni plaštevi vele da se usrao od straha i da ste vi vodili juriš umjesto njega."

Jedna od mojih boljih zamisli. Tyrion je mogao osjetiti kako se tkivo ožiljka zateže dok se mrštio. Mahnuo je Bronnu prema stolcu. "Moja sestra me zamijenila za gljivu. Drži me u tami i hrani me govnima. Pod je dobar momak, ali čvor na njegovu jeziku veličine je Bacačeve hridi, a ne vjerujem polovici onoga što mu govori. Poslao sam ga da dovede Ser Jacelvna, a on se vratio i rekao mi da je mrtav."
"On, i još tisuće njih." Bronn sjedne.
"Kako?" *zatraži* Tyrion, osjećajući se utoliko bolesnije.
"Tijekom bitke. Vaša sestra poslala je Kotlocrne da vrate kralja u Crvenu utvrdu, kako sam čuo. Kad su zlatni plaštevi vidjeli da odlazi, polovina njih je odlučila otići s njim. Željeznoruki im je stao na put i pokušao im narediti da se vrate na zidove. Vele da ih je Bywater dobro izmučio i gotovo ih nagnao da se vrate kad je netko zabio strijelu kroz njegov vrat. Tad se više nije činio tako zastrašujućim, pa su ga odvukli s konja i ubili."
Još jedan dug koji valja položiti pred Cerseina vrata. "Moj nećak," reče, "Joffrey. Je li on bio u kakvoj opasnosti?"
"Ništa više od nekih, i manje od većine."
"Je li pretrpio kakvo zlo? Je li ranjen? Raščupao kosu, nabio palac na nozi, slomio nokat?"
"Nije, koliko sam ja čuo."
"Upozorio sam Cersei da će se to dogoditi. Tko sada zapovijeda zlatnim plaštevima?"
"Vaš otac knez predao ih je jednome od zapadnjaka, nekom vitezu zvanom Addam Marbrand."
U većini slučajeva zlatni plaštevi bi zamjerali što imaju nekog sa strane postavljenog nad njih, ali Ser Addam Marbrand bio je lukav izbor. Poput Jaimea, bio je vrsta čovjeka kojeg su drugi ljudi voljeli slijediti. *Izgubio sam Gradsku stražu.* "Poslao sam Poda da potraži Shaggu, ali nije imao sreće."
"Kamene vrane još su u Kraljevskoj šumi. Čini se da se Shaggi svidjelo mjesto. Timett je odveo Izgorjele doma, sa svim plijenom koji su oteli iz Stannisova logora nakon borbe. Chella se pojavila s tucetom Crnih ušiju na Riječnim dverima jednog jutra, ali crveni plaštevi vašeg oca su je potjerali dok su stanovnici Kraljeva grudobrana bacali izmet i klicali."
Nezahvalnici. Crne uši umirale su za njih. Dok je Tyrion ležao omamljen i snivajući, njegova vlastita krv iščupala mu je pandže, jednu za drugom. "Želim da odeš mojoj sestri. Njezin ljubljeni sin izvukao se iz bitke neozlijeđen, pa Cersei više nema potrebe za taocem. Zaklela se da će osloboditi Alayayu kad—"
"Oslobodila ju je. Prije osam, devet dana, nakon bičevanja."
Tyrion se odgurne naviše, ne obazirući se na iznenadni ubod bola kroz rame. *"Bičevanja?"*
"Svezali su je za stup u dvorištu i išibali, te gurnuli kroz dveri nagu i krvavu."
Učila je čitati, pomisli Tyrion, besmisleno. Preko lica mu se ožiljak čvrsto rastegne; na trenutak je osjećao da će mu se glava raspući od bijesa. Alayaya je bila kurva, istina, ali Ijupkiju, hrabriju, neviniju djevojku od nje nije često sretao. Tyrion je nikad nije dotaknuo; ona nije bila ništa više od vela, da sakrije Shae. U svojoj nepažnji nije ni pomislio čega bi je ta uloga mogla stajati. "Obećao sam sestri da ću se ponijeti prema Tommenu kao ona prema Alayayi", sjeti se naglas. Osjećao je da bi mogao povraćati. "Kako mogu išibati osmogodišnjeg dječaka?" *Ali ako to ne učinim, Cersei će pobijediti.*
"Nema Tommena", bezobzirno će Bronn. "Kad je jednom doznala da je Željeznoruki mrtav, kraljica je poslala Kotlocrne po njega, a nitko u Rosbyju nije imao petlje da im kaže ne."
Još jedan udarac; no i olakšanje, morao je to priznati. Tommen mu je bio drag. "Kotlocrni su trebali biti naši", podsjeti on Bronna s više od tračka razdražljivosti.

"Bili su, dokle god sam im mogao dati dva vaša penija za svaki koji su primili od kraljice, ali sada je ona povisila uloge. Osney i Osfryd bili su proglašeni vitezovima nakon bitke, kao i ja. Bogovi znaju zašto, nitko ih nije vidio da su se borili."
Moji plaćenici me izdaju, moji prijatelji su šibani i osramoćeni, a ja ležim ovdje trunući, pomisli Tyrion. *Mislio sam da sam izvojevao prokletu bitku. Zar je ovo okus trijumfa?* "Je li istina da je Stannisa natjerao u bijeg Renlvjev duh?"
Bronn se tanko osmjehne. "S kula-dizalica, jedino što smo mogli vidjeti bili su stjegovi u blatu i ljudi koji su odbacivali koplja da mogu pobjeći, ali ima ih na stotine u krčmama i javnim kućama koji će vam reći da su vidjeli kako knez Renly ubija ovog ili onog. Većina Stannisove vojske bila je Renlvjeva od početka, i odmah su prešli natrag kad su ga vidjeli u onom blistavom zelenom oklopu."
Nakon sveg njegova planiranja, nakon juriša i mosta od brodova, nakon što su mu lice prerezali napola, Tyriona je zasjenio mrtvac. *Ako je Renly zaista mrtav.* Nešto s čim će se morati pozabaviti. "Kako je Stan-nis pobjegao?"
"Njegovi Lysenci držali su svoje galije vani u zaljevu, iza vašeg lanca. Kad je bitka pošla po zlu, pristali su uz obalu zaljeva i primili onoliko njih koliko su mogli. Ljudi su se međusobno ubijali da se ukrcaju, na kraju."
"Što je s Robbom Starkom, što je on radio?"
"Neki od njegovih strahovukova spaljuju put prema Sumrakdolu. Vaš otac šalje kneza Tarlvja da ih dovede u red. Napola se premišljam da mu se pridružim. Vele da je dobar vojnik i široke ruke kad je riječ o pljački."
Pomisao da izgubi Bronna bila je posljednja kap. "Ne. Tvoje mjesto je tu. Ti si kapetan Namjesnikove straže."
"Vi niste Namjesnik", oštro ga podsjeti Bronn. "Vaš otac jest, a on ima svoju prokletu stražu."
"Što se dogodilo sa svim ljudima koje si unajmio za mene?"
"Neki su umrli na kulama-dizalicama. Onaj vaš stric, Ser Kevan, platio je nas ostale i izbacio nas."
"Kako lijepo od njega", Tyrion reče gorko. "Znači li to da si izgubio želju za zlatom?"
"Taman posla."
"Dobro," reče Tyrion, "jer slučaj je htio da mi još trebaš. Što znaš o Ser Mandonu Mooreu?"
Bronn se nasmije. "Znam da je prokleto dobro utopljen."
"Dugujem mu veliki dug, ali kako ću mu ga platiti?" Dotakne svoje lice, opipavajući ožiljak. "Znam premalo o čovjeku, istinu govoreći."
"Imao je oči kao riba i nosio je bijeli plašt. Što još trebate znati?"
"Sve," reče Tyrion, "za početak." Ono što je želio bio je dokaz da je Ser Mandon bio Cersein, ali nije se usuđivao reći to tako glasno. U Crvenoj utvrdi čovjeku je najbolje bilo držati jezik za zubima. Bilo je štakora u zidovima i ptičica koje su previše govorile, i paukova. "Pomozi mi da ustanem", reče on, boreći se s posteljinom. "Vrijeme je da posjetim svojega oca, i krajnje je vrijeme da se pokažem svijetu."
"Tako Ijubak prizor", naruga se Bronn.
"Što znači pola nosa, na licu kao što je moje? Ali govoreći o ljupkosti, je li Margaery Tyrell već u Kraljevu grudobranu?"
"Ne. No dolazi, a grad je pomahnitao od ljubavi prema njoj. Tyrel-lovi su dovozili hranu iz Visovrta i dijelili je u njezino ime. Stotine kola svakog dana. Na tisuće Tyrellovih ljudi šepiri se uokolo s malim zlatnim ružama zašivenim na prslucima, a nemalo ih kupuje vlastito vino. Žene, udovice, ili kurve, sve žene predaju svoju krepost svakom dječaku s maljama boje breskve i sa zlatnom ružom na svojoj cici."
Pljuju po meni i kupuju piće od tyrellovaca. Tyrion klizne s postelje na pod. Njegove noge se pokolebaju pod njim, odaja se zavrti, te je morao zgrabiti Bronnovu ruku kako ne bi poletio naglavce među rogoz. *"Pode!"* vikne. "Podricku Payne! Gdje si,

tako ti sedam pakala?" Bol ga je glodala poput krezubog psa. Tyrion je mrzio slabost, posebice svoju. Posramljivala ga je, a stid ga je činio gnjevnim. "Pode, *dolazi ovamo!"*
Dječak stiže trčeći. Kad ugleda Tyriona da stoji i steže Bronnovu ruku, razjapi usta. "Moj kneže. Vi stojite. Je li to... trebate... trebate li vina? Sanjiva vina? Da dovedem meštra? Rekao je da morate ostati. Ležati, mislim."
"Predugo sam ležao. Donesi mi neko čisto ruho." "Ruho?"
Kako je dječak mogao biti tako bistrouman i sposoban u bitki, a tako zbunjen u svakom drugom času, Tyrion nikad nije mogao shvatiti. "Odjeću", ponovi on. "Tuniku, prsluk, hlače, čarape. Za mene. Da ih odjenem. Kako bih mogao ostaviti ovu prokletu ćeliju."
Trebala su trojica da ga odjenu. Premda mu je lice bilo užasno, najgora od njegovih rana bila je ona na spajanju ramena s rukom, gdje mu je strijela vlastiti oklop zarila u pazuho. Gnoj i krv još su curili iz blijedog mesa kad god bi mu meštar Frenken mijenjao zavoje, a svaki pokret slao je kroz njegovo tijelo ubod neizmjerne boli.
Na koncu, Tyrion se odluči za hlače i preveliku kućnu haljinu koja je slobodno visjela s njegovih ramena. Bronn mu je navukao čizme na noge dok je Pod otišao u potragu za štapom na koji bi se oslanjao. Popio je kalež sanjiva vina da se ojača. Vino bijaše zaslađeno medom, s upravo dovoljno maka da mu na neko vrijeme učini rane podnošljivima.
Unatoč tome, hvatala gaje vrtoglavica u času kad je okrenuo kvaku, a od silaska niz zavojite kamene stube drhtale su mu noge. Hodao je sa štapom u jednoj ruci i s drugom na Podovu ramenu. Neka se služavka penjala dok su oni silazili. Zapiljila se u njih širokim bijelim očima, kao da je gledala duha. *Patuljak je ustao iz mrtvih,* pomisli Tyrion. *I pogledaj, ružniji je nego ikad, trči ispripovjediti svojim prijateljima.*
Maegorova tvrđa bila je najsnažnije mjesto u Crvenoj utvrdi, zamak unutar zamka, okružen dubokim suhim jarkom obrubljenim šiljcima. Pokretni most bio je podignut za noć kad su stigli do vrata. Ser Meryn
Trant stajao je pred njim u svojem blijedom oklopu i bijelom plastu. "Spustite most", zapovjedi mu Tyrion.
"Kraljičina je zapovijed da se most noću podigne." Ser Meryn je oduvijek bio Cerseino stvorenje.
"Kraljica spava, a ja imam posla sa svojim ocem."
Bilo je čarolije u imenu Tywina Lannistera. Gunđajući Ser Meryn Trant izda zapovijed, a pokretni most se spusti. Drugi vitez Kraljevske garde stajao je na straži na suprotnoj strani jarka. Ser Osmund Kotlo-crn uspije se osmjehnuti kad je ugledao Tyriona kako se gega prema njemu. "Osjećate se jačim, moj gosparu?"
"Vrlo. Kad je iduća bitka? Jedva čekam."
Međutim, kad su Pod i on stigli pred zavojite stube, Tyrion je samo mogao zijati u njih u očaju. *Sam se nikad neću uspeti njima,* prizna samom sebi. Progutavši svoj ponos, on zamoli Bronna da ga ponese, nadajući se unatoč svemu da u ovaj sat neće biti nikog da ga vidi i nasmiješi se, nikoga da ispripovjedi priču o patuljku kojeg su nosili uza stube poput djeteta na rukama.
Vanjsko dvorište bilo je nakrcano šatorima i paviljonima, njih na tucete. "Tyrellovi ljudi", objasni Podrick Payne dok su hodali kroz labirint svile i platna. "Ljudi kneza Rowana također, i kneza Redwynea. Nije bilo mjesta za sve njih. U zamku, mislim. Neki su uzeli odaje. Odaje u gradu. U krčmama i sličnom. Ovdje su zbog vjenčanja. Kraljeva vjenčanja, kralja Joffreyja. Hoćete li biti dovoljno jaki da budete ondje, moj gospodaru?"

"Bijesne lasice ne bi me mogle spriječiti." Barem se jedno moglo reći u korist vjenčanja umjesto bitki; bilo je manje vjerojatno da vam netko odsiječe nos.
Svjetla su još prigušeno gorjela iza zatvorenih prozora Namjesnikove kule. Ljudi na vratima nosili su grimizne plašteve i kacige s lavljom grivom obiteljske straže njegova oca. Tyrion ih je znao obojicu, a oni su ga propustili čim su ga vidjeli... iako nijedan nije dugo mogao podnijeti da mu gleda u lice, opazio je on.
Unutra, naišli su na Ser Addama Marbranda, koji je silazio stubama s ogradom od šiljaka u kićenom crnom prsnom oklopu i plastu od zlatne tkanine časnika Gradske straže. "Moj kneže," reče on, "kako vas je dobro vidjeti na nogama. Čuo sam—"
"—glasine o kopanju malog groba? I ja. Pod takvim okolnostima činilo mi se da mije najbolje ustati. Čuo sam da zapovijedate Gradskom stražom. Da vam ponudim čestitke ili sućut?"
"Oboje, bojim se." Ser Addam se osmjehne. "Smrt i dezerterstvo ostavili su me s neke četrdeset četiri stotine. Samo bogovi i Maloprsti znaju kako ćemo nastaviti plaćati toliko ljudi, ali vaša sestra mi zabranjuje da ikoga otpustim."
Još strepiš, Cersei? Bitka je gotova, zlatni plaštevi ti više neće pomoći. "Dolazite li od mog oca?" upita on.
"Da. Bojim se da ga nisam ostavio u najboljem raspoloženju. Knez Tywin drži da su četrdeset četiri stotine stražara više nego dovoljno da se pronađe jedan izgubljeni štitonoša, ali vašeg rođaka Tvreka još uvijek nigdje nema."
Tyrek je bio sin njegova pokojnog strica Tvgetta, trinaestogodišnji dječak. Nestao je u pobuni, nedugo nakon što se oženio kneginjom Er-mesandom, dojenčetom koje je bilo posljednji preživjeli nasljednik kuće Havford. / *vjerojatno prva nevjesta u povijesti Sedam kraljevina koja će obudovjeti prije nego što se odbije od prsa.* "Ni ja ga nisam mogao pronaći", prizna Tyrion.
"Hrani crve", reče Bronn sa svojom uobičajenom obzirnošću. "Željeznoruki je tragao za njim, a uškopljenik zveckao lijepom debelom novčarkom. Nisu imali ništa više sreće od nas. Odustanite, ser."
Ser Addam se zapilji u plaćenika s gađenjem. "Knez Tywin je tvrdoglav što se njegove krvi tiče. Želi momka, živog ili mrtvog, a ja mu to kanim učiniti za volju." Pogleda opet u Tyriona. "Pronaći ćete svojega oca u njegovoj dnevnoj odaji."
Mojoj dnevnoj odaji, pomisli Tyrion. "Vjerujem da znam put."
Put je vodio uz još stuba, ali sad se penjao vlastitom silom, s jednom rukom na Podovu ramenu. Bronn otvori vrata za njega. Knez Tywin Lannister sjedio je pod prozorom, pišući na svjetlu uljanice. Podigne oči na zvuk kvake. "Tyrione." Mirno, on odloži pero sa strane.
"Zadovoljan sam što me se sjećate, moj gospodaru." Tyrion oslobodi Poda svog zahvata, osloni težinu na štap i dogega se bliže. *Nešto nije u redu,* znao je smjesta.
"Ser Bronn," reče knez Tywin, "Podrik. Možda bi bilo bolje da pričekate vani dok ne završimo."

Pogled koji je Bronn uputio Namjesniku bio je više nego drzak; unatoč tome, naklonio se i povukao, s Podom za petama. Teška vrata zatvorila su se za njima, a Tyrion Lannister našao se sam sa svojim ocem. Unatoč tome što su prozori dnevne odaje bili zatvoreni da noć ne uđe, studen u odaji bila je opipljiva. *Kakve mu je sve laži Cersei napričala?*
Gospodar Bacačeve hridi bio je vitak kao čovjek dvadeset godina mlađi, pa čak i naočit na svoj ozbiljan način. Kruti plavi zalisci pokrivali su mu obraze, uokvirujući strogo lice, ćelavu glavu, tvrda usta. Oko vrata je nosio lanac od zlatnih ruku, čiji su prsti držali zglob one druge. "To je naočit lanac", reče Tyrion. *Iako je izgledao bolje na meni.*

Knez Tywin zanemari doskočicu. "Radije sjedni. Je li mudro što si izašao iz bolesničke postelje?"
"Bolestan sam od bolesničke postelje." Tyrion je znao koliko je njegov otac prezirao slabost. Zauzme najbliži stolac. "Imate tako ugodne odaje. Biste li povjerovali, dok sam bio na samrti, netko me preselio u mračnu malu ćeliju u Maegorovoj?"
"Crvena utvrda nakrcana je gostima vjenčanja. Kad jednom odu, pronaći ćemo ti prikladniji smještaj."
"Prilično mi se sviđao *ovaj* smještaj. Jeste li odredili datum velikog vjenčanja?"
"Joffrey i Margaerv vjenčat će se prvog dana nove godine, koji je slučajno i prvi dan novog stoljeća. Ceremonija će označiti zoru novog
razdoblja."
Novog lannisterskog razdoblja, pomisli Tyrion. "O, k vragu, bojim se da sam nešto drugo planirao za taj dan."
"Jesi li došao ovamo samo da se potužiš na svoju ložnicu i smišljaš svoje jeftine šale? Moram dovršiti važna pisma."
"Važna pisma. Kako da ne."
"Neke bitke dobivaju se mačevima i kopljima, druge perima i gavranima. Poštedi me bojažljivih prigovora, Tyrione. Posjećivao sam tvoju bolesničku postelju koliko god mi je često meštar Ballabar dopuštao, kad se činilo da ćeš vjerojatno umrijeti." Spojio je prste ispod brade. "Zašto si otpustio Ballabara?"
Tyrion slegne ramenima. "Meštar Frenken nije tako odlučan da me održava bezumnim."
"Ballabar je došao u grad sa svitom kneza Redwynea. Vele da je nadareni vidar. Bilo je ljubazno od Cersei što ga je zamolila da se brine za tebe. Bojala se za tvoj život."
Bojala se da bih ga mogao zadržati, mislite. "Nedvojbeno zbog toga nijednom nije napustila moje uzglavlje."
"Ne budi drzak. Cersei mora razraditi planove za kraljevsko vjenčanje, ja moram voditi rat, a ti si bio izvan opasnosti već sigurno četrnaest dana." Knez Tywin je proučavao sinovo iznakaženo lice, njegove se svijetlozelene oči nisu lecnule. "Iako je rana prilično gadna, priznajem ti. Kakvo te ludilo obuzelo?"
"Dušmanin je bio na dverima s ovnom. Da je Jaime poveo juriš, ti bi to nazvao junaštvom."
"Jaime nikad ne bi bio tako budalast da baci kacigu u bitki. Vjerujem da si ubio čovjeka koji te posjekao?"
"O, bijednik je prilično mrtav." Iako je Podrick Payne bio taj koji je ubio Ser Mandona, gurnuvši ga u rijeku da se utopi pod težinom svog oklopa. "Mrtav neprijatelj vječita je sreća", Tyrion će radosno, iako Ser Mandon nije bio njegov pravi neprijatelj. Čovjek nije imao razloga da želi njegovu smrt. *Bio je samo oruđe, vjerujem da znam čije. Rekla mu je da se pobrine da ne preživim bitku.* Ali bez dokaza knez Tywin nikad neće poslušati takvu optužbu. "Zašto ste ovdje u gradu, oče?" upita on. "Zar se ne biste trebali boriti s knezom Stannisom, ili Robbom Starkom, ili nekim?" *Što prije to bolje.*
"Dok knez Redwyne ne dovede svoju flotu, manjkaju nam brodovi da napadnemo Zmajev kamen. Nije važno. Sunce Stannisa Baratheona zašlo je na Crnovodi. Što se Starka tiče, dječak je još na zapadu, ali velika sila Sjevernjaka pod Helmanom Tallhartom i Robettom Gloverom spušta se prema Sumrakdolu. Poslao sam kneza Tarlvja da ih presretne, dok Ser Gregor jaše Kraljevskom cestom da im presiječe uzmak. Tallhart i Glo-ver bit će uhvaćeni između njih, s trećinom Starkovih snaga."
"Sumrakdolu?" U Sumrakdolu nije bilo ničeg vrijednog takva rizika. Je li Mladi Strahovuk napokon pogriješio?

"To nije ništa zbog čega se trebaš zabrinjavati. Lice ti je blijedo poput smrti, a krv ti curi kroz zavoje. Reci što želiš i vrati se u postelju."
"Što želim..." Grlo mu je bilo bolno i stisnuto. Što je *zaista* želio? *Više nego što mi vi ikad možete dati, oče.* "Pod mi veli da su Maloprstog proglasili knezom Harrenhala."
"Prazan naslov, dokle god Roose Bolton drži zamak za Robba Star-ka, ali knez Baelish je želio tu čast. Obavio je dobru službu što se tiče tyrellovskog braka. Lannister plaća svoje dugove."
Tyrellovski brak bio je Tyrionova zamisao, zapravo, ali činilo bi se neotesanim sada to tvrditi. "Naslov možda nije tako isprazan kao što mislite", upozori on. "Maloprsti ništa ne poduzima bez dobrog razloga. Ali bilo kako mu drago. Rekli ste nešto o plaćanju dugova, vjerujem?"
"A ti želiš vlastitu nagradu, je li tako? Vrlo dobro. Što hoćeš od mene? Zemlje, zamak, neku službu?"
"Malo proklete zahvalnosti bilo bi dobro za početak."
Knez Tywin upilji se u njega, ne trepćući. "Glumci i majmuni zahtijevaju pljesak. I Aerys je, što se toga tiče. Učinio si ono što ti je bilo zapovjeđeno i siguran sam da je to bilo ono najviše u tvojim mogućnostima. Nitko ne poriče ulogu koju si igrao."
"Ulogu koju sam igrao?" Ono od nosnica što je Tyrionu preostalo vjerojatno se raširilo. "Spasio sam vaš prokleti grad, čini mi se."
"Čini se da većina ljudi drži kako je moj napad na krilo kneza Stan-nisa bio taj koji je izmijenio tijek bitke. Knezovi Tyrell, Rovvan, Re-dwyne i Tarly također su se junački borili, a rečeno mi je da je tvoja sestra Cersei bila ta koja je naložila piromantima da potpale divlju vatru koja je uništila baratheonsku flotu."
"Dok sam ja jedino dao da mi potkrešu nosne dlake, je li?" Tyrion nije mogao izostaviti gorčinu iz glasa.
"Tvoj lanac bio je pametan potez, presudan za našu pobjedu. Jesi li to želio čuti? Rečeno mi je da tebi imamo zahvaliti i na dornskom savezu. Radovat će te kad čuješ da je Mvrcella sretno stigla u Sunčevo koplje. Ser Aerys Oakheart piše da joj se vrlo svidjela princeza Arianna, a daje princ Trystane očaran njome. Ne sviđa mi se što smo dali kući Mar-tell taoca, ali predmnijevam da tomu nije bilo pomoći."
"Imat ćemo i vlastite taoce", reče Tyrion. "Stolac u vijeću također je bio dio razmjene. Osim ako princ Doran ne dovede sa sobom čitavu vojsku kad ga dođe zasjesti, bit će u našoj vlasti."
"Kad bi barem stolac u vijeću bilo sve što će Martell zatražiti", reče knezTywin. "Obećao si mu i osvetu."
"Obećao sam mu pravdu."
"Nazovi to kako želiš. Ipak se sve svodi na krv."
"Te tekućine očito ima dovoljno, u to nema sumnje? Pregazio sam je na jezeru za vrijeme bitke." Tyrion nije vidio razloga da ne zareže ravno u srce stvari. "Ili vam je Gregor Clegane toliko omilio da ne možete podnijeti rastanak od njega?"
"Ser Gregor je koristan na svoj način, kao što je bio i njegov brat. Svakome knezu treba zvijer s vremena na vrijeme... lekcija koju si ti čini se naučio, sudeći po Ser Bronnu i onim tvojim pripadnicima klanova."
Tyrion pomisli na Timettovo spaljeno oko, Shaggu s njegovom sjekirom, Chellu u svojoj ogrlici od osušenih ušiju. I Bronna. Bronna više od svih. "Šume su pune zvijeri", podsjeti on svog oca. "Uličice također."
"Istina. Možda bi i drugi psi također lovili. Razmislit ću o tome. Ako nema više ništa..."
"Imate važna pisma, da." Tyrion ustane na kolebljive noge, sklopi oči na trenutak dok ga je preplavljivao val vrtoglavice i učini drhtav korak prema vratima. Poslije, sjetit

će se da je trebao načiniti drugi, a potom treći. Umjesto toga se okrenuo. "Pitate što želim? Reći ću vam što želim. Želim ono što je moje po pravu. Želim Bacačevu hrid."
Očeva usta postanu tvrda. "Rođeno pravo tvoga brata?"
"Vitezovima Kraljevske garde zabranjeno je da se ožene, da budu očevi, da posjeduju zemlju, znate to jednako dobro kao ja. Onog dana kad je Jaime odjenuo onaj bijeli plašt, odrekao se svog prava na Bacačevu hrid, ali vi to nikad niste priznali. Krajnje je vrijeme. Želim da ustanete u ime kraljevstva i proglasite da sam vaš sin i vaš zakoniti nasljednik."
Oči kneza Tywina bile su svijetlozelene boje s mrljicama zlata, blistave koliko i nemilosrdne. "Bacačevu hrid", izjavi on monotono hladnim mrtvim glasom. A potom: "Nikad."
Riječi su visjele između njih, goleme, oštre, zatrovane.
Znao sam odgovor prije nego što sam pitao, reče Tyrion. *Ima osamnaest godina otkako se Jaime pridružio Kraljevskoj straži, a ja nijednom nisam potaknuo pitanje. Sigurno sam znao. Sigurno sam oduvijek znao.* "Zašto?" primora se da upita, iako je znao da će požaliti pitanje.
"Ti me to pitaš? Ti, koji si ubio vlastitu majku da dođeš na svijet? Ti si izobličeno, pokvareno, neposlušno, podlo malo stvorenje puno zavisti, pohote i prostačke lukavosti. Ljudski zakoni daju ti pravo da nosiš moje ime i razmećeš se mojim bojama, budući da ja ne mogu dokazati da nisi moj. Da me nauče poniznosti, bogovi su me osudili da te gledam kako se gegaš uokolo noseći tog ponosnog lava koji je bio grb mog oca i njegova oca prije njega. Ali ni bogovi ni ljudi nikad me neće prisiliti da ti dopustim da pretvoriš Bacačevu hrid u svoju javnu kuću."
"Moju javnu kuću?" Zora svane; Tyrion odjednom shvati odakle je žučljivost dopirala. Zaškripi zubima i reče: "Cersei vam je rekla za
Alayayu."
"Je li to njezino ime? Priznajem, ne mogu se sjetiti imena svih tvojih kurvi. Tko je bila ona kojom si se oženio kao dječak?"
"Tysha." Ispljunuo je odgovor, prkosno.
"A ona logorska pratilja na Zelenim rašljama?"
"Što je vas briga?" upita on, ne želeći čak ni izustiti Shaeino ime u njegovoj prisutnosti.
"Nije me briga. Kao što me nije briga hoće li živjeti ili umrijeti." *"Vi* ste bili taj koji je dao Yayu išibati." To nije bilo pitanje.
"Tvoja sestra mije rekla za tvoje prijetnje protiv moje unučadi." Glas kneza Tywina bio je hladniji od leda. "Je li lagala?"
Tyrion to nije htio zanijekati. "Prijetio sam, da. Kako bi Alayaya bila sigurna. Kako je Koti ocrni ne bi zlorabili."
"Da spasiš kurvinu čast, prijetio si vlastitoj kući, vlastitom rodu? Je li tako?"
"Vi ste me naučili da je dobra prijetnja često djelotvornija od udarca. Joffrey me opasno dovodio u iskušenje nekoliko stotina puta. Ako ste tako željni bičevanja, počnite s njim. Ali Tommen... zašto bih ozlijedio Tommena? On je dobro momče, i moja krv."
"Kao što je bila i tvoja mati." Knez Tywin naglo ustane, kako bi se nadvio nad svojim patuljastim sinom. "Vrati se u postelju, Tyrione, i ne govori mi više o *tvojim pravima* na Bacačevu hrid. Dobit ćeš svoju nagradu, ali to će biti ona koju ja smatram prikladnom tvojoj službi i položaju. I nemoj se zavaravati - ovo je posljednji put što sam pretrpio da nanosiš sramotu kući Lannister. *Završio* si s kurvama. Iduću koju pronađem u tvojoj postelji, objesit ću."

davos

Promatrao je kako jedro raste i raste, i pokušavao odlučiti hoće li radije živjeti ili umrijeti. Smrt bi bila lakša, znao je. Sve što je morao učiniti bilo je zavući se u svoju špilju i pustiti da brod prođe, i smrt će ga pronaći. Već danima je u njemu izgarala groznica, preobrativši mu utrobu u smeđu vodicu i tjerajući ga da drhti u nemirnom snu. Svakog jutra budio se slabiji. *Neće još dugo,* počeo je govoriti samom sebi.

Ako ga groznica ne ubije, žeđ sigurno hoće. Ovdje nije imao svježe vode, osim povremene kišnice koja se skupljala u udubinama na hridi. Prije samo tri dana (ili možda četiri? Na ovoj hridi bilo je teško razlikovati dane) njegove su lokvice bile suhe poput stare kosti, a pogled na zaljev koji se mreškao zelen i siv svuda oko njega bio je gotovo nepodnošljiv. Kad jednom počne piti morsku vodu kraj će brzo nastupiti, znao je, ali je svejedno zamalo uzeo onaj prvi gutljaj, toliko mu je grlo bilo osušeno. Iznenadna oluja gaje spasila. Dotad je već postao tako slab da je jedino mogao ležati na kiši zatvorenih očiju i otvorenih usta, puštajući da mu voda pljuska po ispucanim usnama i otečenom jeziku. Ali kasnije se osjetio malko snažnijim, a lokvice, pukotine i rupice otoka još jednom su bile do ruba pune života.

Ali to je bilo prije tri dana (ili možda četiri), a većina vode sada je nestala. Nešto je isparilo, a on je posrkao ostalo. Do sutra ponovno će jesti blato i lizati vlažno hladno kamenje s dna udubina.

A ako ne žeđ ili groznica, ubit će ga izgladnjelost. Njegov otok nije bio više od golog šiljka koji je strši o iz neizmjernosti Zaljeva Crnovode. Kad je bilo vrijeme oseke, mogao je ponekad pronaći sićušne račiće duž kamenog žala gdje je isplivao na obalu nakon bitke. Bolno su ga štipali za prste prije nego što bi ih razbio na kamenju kako bi posisao meso iz njihovih kliješta i utrobu iz njihovih ljuski.

Ali žalo je nestajalo kad god bi naletjela plima i Davos se morao us-pentrati na hrid kako ga ponovno ne bi odnijela u zaljev. Vrh šiljka bio je petnaest metara iznad vode za vrijeme plime, ali kad bi more zaljeva postalo grublje, vodena prašina podizala se još više, pa nije bilo načina da ostane suh, čak ni u špilji (koja zapravo nije bila ništa više doli udubine u stijeni ispod jedne izbočine). Ništa nije raslo na hridi osim lišaje-va, a čak su se i morske ptice klonile tog mjesta. Od vremena do vremena poneki galeb sletio bi na vrh šiljka, Davos bi ga pokušao uloviti, ali bili su prebrzi da bi im se približio. Počeo je bacati kamenje na njih, ali bio je preslab da gađa s mnogo snage, te bi, čak i kada bi ih njegovo kamenje pogodilo, galebovi samo kriknuli na njega od ljutnje i potom uz-letjeli.

Bilo je drugih hridi vidljivih s njegova utočišta, udaljenih kamenih šiljaka viših od njegova. Najbliži je stajao dobrih četrdeset stopa iznad vode, nagađao je, iako je bilo teško biti siguran s ove daljine. Oblak galebova neprestano je kružio oko njega, a Davos je često razmišljao o prelaženju kako bi im opljačkao gnijezda. Ali voda je tu

bila hladna, struja jaka i varljiva, a on je znao da nema snage za takvo plivanje. To bi ga ubilo jednako sigurno kao i kad bi pio morsku vodu.
Jesen na uskom moru često je bila mokra i kišovita, sjećao se iz minulih godina. Dani nisu bili tako loši dokle god je sunce sjalo, ali noći su postajale sve hladnije a ponekad bi vjetar žestoko udario preko zaljeva, goneći pred sobom liniju bijelih kresta, i nedugo zatim Davos bi bio promočen i drhtav. Groznica i nahlada napadale su ga naizmjenično i odnedavna se kod njega pojavio uporan mučan kašalj.
Njegova špilja bila je sav zaklon koji je imao, a to je bilo premalo. Naplavljeno drvo i komadi pougljenjenog krša isplivali bi na žalo za vrijeme oseke, ali nije imao načina da nakreše iskru ili zapali vatru. Jednom, u očajanju, pokušao je trljati dva komada naplavljenog drvlja, ali drvo je bilo trulo, te su mu njegovi pokušaji priskrbili samo žuljeve. Njegova je odjeća također bila promočena, a izgubio je jednu od svojih čizama negdje u zaljevu prije nego što je isplivao ovamo.
Žeđ; glad; izloženost bijahu njegovi suputnici, s njim svakog sata svakog dana, i s vremenom je počeo razmišljati o njima kao o svojim prijateljima. Dovoljno skoro, jedan ili drugi od njegovih prijatelja smilovat će se nad njim i osloboditi ga beskrajnog jada. Ili će možda on jednostavno ušetati u vodu jednog dana i zaplivati prema obali za koju je znao da leži negdje na sjeveru, izvan njegova vida. Bila je predaleko da pliva, onako slab kakav je bio, ali to nije bilo važno. Davos je oduvijek bio moreplovac, bilo mu je suđeno umrijeti na moru. *Bogovi pod vodama odavno me već čekaju,* rekao je samom sebi. *Krajnje je vrijeme da pođem k njima.*
Ali sada je ondje bilo jedro; tek točkica na obzoru, ali sve veća. *Brod gdje nikakvog broda ne bi trebalo biti.* Znao je gdje je ležala njegova hrid, više ili manje; bilo je to jedno od niza morskih brdašaca koja su se uzdizala s dna Zaljeva Crnovode. Najviši od njih stršio je stotinu stopa iznad plime, a tucet manjih brdašaca stajao je trideset do šezdeset stopa visoko. Mornari su ih zvali *koplja morskog kralja,* a iza svakog koji je probijao površinu stoji tucet njih koji su izdajnički vrebali upravo ispod nje. Svaki kapetan s imalo razuma držao je kurs daleko od njih.
Davos je blijedim crveno obrubljenim očima promatrao kako se jedro nadima, i pokušao čuti zvuk vjetra uhvaćenog u platnu. *Dolazi ovim putem.* Osim ako ubrzo ne promijeni kurs, proći će unutar dosega glasa od njegova bijednog utočišta. To je moglo značiti život. Ako ga je želio. Nije bio siguran želi li.
Zašto bih živio? Mislio je dok su mu suze zamagljivale vid. *Bogovi, smilujte se, zašto? Moji sinovi su mrtvi, Dale i Allard, Maric i Matthos, možda i Devan. Kako otac može nadživjeti toliko snažnih mladih sinova? Kako mogu nastaviti dalje? Ja sam prazna ljuska, račići su pomrli, ništa nije ostalo unutra. Zar oni to ne znaju?*
Uplovili su u Bujicu Crnovode razvivši vatreno srce Gospodara svjetla. Davos i *Crna Betha* bili su na drugoj liniji bitke, između Daleove *Uz-vare* i Allarda na *Gospi Maryi.* Maric, njegov trećerođeni, bio je kormilar na *Bijesu,* u sredini prve linije, dok je Mathos služio kao očev drugi zapovjednik. Pod zidinama Crvene utvrde galije Stannisa Baratheona pridružile su se bitki s malom flotom kralja dječaka Joffreyja, i za nekoliko časaka rijeka je odzvanjala drndanjem tetiva na lukovima i praskom željeznih probijača koji su razbijali i vesla i trupove.
A onda je neka neizmjerna zvijer ispustila riku i zeleni plamenovi bili su svuda oko njih: divlja vatra, piromantska mokraća, nefritski zloduh.

Mathis je stajao kraj njegova lakta na palubi *Crne Bethe* kad se činilo da se brod podigao iz vode. Davos se našao u rijeci, mlatarajući rukama i nogama dok ga je struja zahvaćala i okretala okolo naokolo. Uzvodno, plamenovi su parali nebo, pedeset stopa visoko. Vidio je *Crnu Bethu* u plamenu i *Bijes* i tucet drugih brodova,

vidio je goruće ljude kako skaču u vodu da se utope. *Utvara* i *Gospa Marya* nestale su, potonule ili razorene ili nestale iza koprene divlje vatre, ali nije bilo vremena da ih potraži, jer je ušće rijeke bilo gotovo pred njim, a preko ušća rijeke Lannisteri su podigli velebni željezni lanac. Od obale do obale nije bilo ničeg doli gorućih brodova i divlje vatre. Činilo se da mu je pogled na sve to zaustavio srce na trenutak, još se mogao sjećati tog zvuka, pucketanja plamenova, siktanja pare, krikova umirućih ljudi i udara one strahotne vrućine po svojem licu dok ga je struja nosila dolje prema paklu. Jedino što je trebao činiti bilo je ne činiti ništa. Još nekoliko trenutaka i bit će sa svojim sinovima, počivajući u svježem zelenom blatu na dnu zaljeva, dok mu ribice grickaju lice.

Umjesto toga usrkao je velik gutljaj zraka i zaronio, udarajući nogama prema dnu rijeke. Jedina mu je nada bila proći ispod lanca i gorućih brodova i divlje vatre koja je plutala na površini vode, plivati svom snagom prema sigurnosti zaljeva s one strane. Davos je oduvijek bio snažan plivač, a toga dana nije nosio čelik, osim kacige koju je izgubio kad je izgubio *Crnu Bethu.* Dok je sjekao kroz zelenu tamu, vidio je druge ljude kako se bore pod vodom, odvučene na dno da se utope pod težinom oklopa i žičane košulje. Davos je plivao pokraj njih, udarajući svom snagom preostalom u nogama, predajući se struji, dok mu je voda ispunjavala oči. Išao je sve dublje, i dublje, i još dublje. Sa svakim zamahom postajalo je sve teže zadržati dah. Sjećao se da je vidio dno, meko i mračno, dok je potok mjehurića prsnuo s njegovih usana. Nešto mu je dotaklo nogu... potopljeno deblo, riba ili utopljenik, nije znao reći. Dotad mu je već trebao zrak, ali bojao se. Je li već prošao lanac, je li izašao van u zaljev? Ako izroni ispod broda, utopit će se, a ako izroni između plutajućih krpica divlje vatre prvi će mu dah spržiti pluća u pepeo. Izvio se u vodi da pogleda uvis, ali ništa se nije moglo vidjeti osim zelene tame, a onda se okrenuo predaleko i odjednom više nije mogao razlikovati što je dolje a što gore. Uhvatila ga je panika. Ruke su mu mlatarale po dnu rijeke i poslale oblak blata koji ga je zaslijepio. Prsa su mu se stiskala svakog časa. Grebao je po vodi, udarajući nogama, gurajući se, okrećući, dok su mu pluća vrištala za zrakom, udarajući, udarajući; bio je izgubljen u mraku rijeke, udarajući, udarajući, udarajući, sve dok više nije mogao udarati. Kad je otvorio usta da krikne, voda uleti unutra, s okusom soli, a Davos Seaworth spozna da se utapa.

Sljedeće što je znao - sunce je izašlo, a on je ležao na kamenom žalu ispod šiljka golog kamena, s praznim zaljevom uokolo i slomljenim jarbolom, izgorjelim jedrom i nabreklim truplom uz sebe. Jarbol, jedro i mrtvac nestali su s idućom plimom, ostavivši Davosa samog na njegovoj hridi među kopljima morskog kralja.

Njegove duge godine krijumčarenja učinile su da su mu vode oko Kraljeva grudobrana bile poznatije od ijednog doma koji je ikad imao, znao je da njegovo utočište nije bilo ništa drugo doli točkica na zemljovidima, na mjestu kojega su se pošteni moreplovci klonili, a ne prema kojem su kormilarili... iako mu se sam Davos približio jednom ili dvaput za vrijeme svojih krijumčarskih dana, kako bi što dulje ostao nevidljiv. *Kad me ovdje pronađu mrtva, ako to ikad bude, možda će nazvati hrid po meni,* pomisli. *Hrid Luka, nazvat će je; bit će moj nadgrobni kamen i moja ostavština.* Nije zaslužio više. *Otac štiti svoju djecu,* učili su septo-ni, ali Davos je svoje sinove odveo u vatru. Dale nikad svojoj ženi neće dati djecu za koju su se molili, ni Allard, sa svojom djevojkom u Starig-radu i svojom djevojkom u Kraljevu grudobranu i djevojkom u Braavo-su, sve će one uskoro plakati. Matthos nikad neće biti kapetan svoga broda, kao što je sanjao. Maric nikad neće dobiti vitešku čast.

Kako mogu živjeti kad su oni mrtvi? Toliko hrabrih vitezova i moćnih knezova je umrlo, boljih od mene, i visokog roda. Dopuži u svoju pećinu, Davose. Dopuži unutra i sklupčaj se i brod će otići, nitko ti više neće smetati. Spavaj na svom kamenom jastuku, neka ti galebovi

isključuju oči dok se rakovi budu gostili tvojim mesom. Gostio si se dovoljno njima, duguješ im to. Sakrij se, krijumčaru. Sakrij se, šuti i umri.
Jedro bijaše gotovo pred njim. Još nekoliko časaka i brod će ga sigurno mimoići, a on će moći umrijeti na miru.
Ruka mu posegne za grlom, tražeći malu kožnu kesu koju je uvijek nosio oko vrata. Unutra je čuvao kosti četiri prsta koja mu je kralj skratio, onog dana kad je Davosa učinio vitezom. *Moja sreća.* Njegovi skraćeni prsti potapšali su mu grudi, pipajući, ne pronalazeći ništa. Ke-sicaje nestala, a kosti prstiju s njom. Stannis nikad nije shvaćao zašto je sačuvao kosti. "Da me podsjećaju na pravednost mog kralja", šapne kroz ispucane usne. Ali sada su one nestale. *Vatra mije oduzela i sreću i sinove.* U njegovim snovima rijeka je još gorjela a zlodusi plesali po vodama s ognjenim bičevima u rukama, dok su ljudi crnjeli i gorjeli pod udarcima. "Majko, imaj milosti", pomoli se Davos. "Spasi me, blaga Majko, spasi nas sve. Moja sreća je nestala, i moji sinovi." Sada je otvoreno plakao, slane mu suze klizile niz obraze. "Vatra je sve to oduzela... vatra..."
Možda je to bio samo vjetar koji je puhao na hridi, ili zvuk mora na obali, ali na trenutak Davos Seaworth ju je čuo kako odgovara. "Ti si zazvao vatru", šapne ona, glasom tihim poput zvuka valova u školjci, žalosnim i mekim. "Ti si nas spalio... spalio... ssssspalio nassssss."
"Bila je to *ona!"* krikne Davos. "Majko, ne napuštaj nas. Ona je bila ta koja te spalila, crvena žena, Melisandre, *ona!"* Mogao ju je vidjeti; sr-coliko lice, crvene oči, duga bakrena kosa, njezine crvene haljine micale su se poput plamenova dok je hodala, vrtlog svile i satena. Došla je iz Asshaija na istoku, došla je na Zmajev kamen i pridobila Selyse i kraljičine ljude za svog tuđinskog boga, a potom kralja, samog Stannisa Ba-ratheona. On je otišao tako daleko da je stavio vatreno srce na svoje zastave, vatreno srce R'hllora, Gospodara svjetla i Boga Plamena i Sjene. Na Melisandrein nagovor, izvukao je Sedmoricu iz njihove septe u Zmajevu kamenu i spalio ih pred dverima zamka, a kasnije je spalio i božansku šumu u Krajoluji, čak i drvo srca, golemo bijelo usud-drvo stroga lica.
"Bilo je to njezino djelo", reče Davos ponovno, nešto slabije. *Njezino djelo, i tvoje, viteže od luka. Tko ju je odveslao u Krajoluju po mrkloj noći, kako bi mogla poroditi svoje sjenovito dijete. Nisi ti nevin, ne. Jahao si pod njezinim stijegom i razvio ga sa svog jarbola. Gledao si kako Sedmoricu pale kod Zmajeva kamena, i ništa nisi učinio. Predala je Očevu pravdu vatri, i Majčinu milost, i mudrost Starice. Kovača i Neznanca, Djevicu i Ratnika, spalila ih je sve u slavu svojega okrutnog boga, a ti si stajao i držao jezik za zubima. Čak i kad je ubila starog meštra Cressena, čak i tada nisi učinio ništa.*
Jedro je bilo stotinu lakata daleko i kretalo se brzo preko zaljeva. Za nekoliko časaka proći će pokraj njega i iščeznuti.
Ser Davos Seaworth počne se uspinjati na svoju hrid.
Povlačio se uvis drhtavim rukama, s vrtoglavicom zbog groznice. Dvaput su se njegovi sakati prsti poskliznuli na vlažnom kamenu i umalo je pao, ali nekako se uspio *zadržati* na svom rukohvatu. Ako padne, bit će mrtav, a morao je živjeti. Još malo, barem. Morao je još nešto učiniti.
Vrh hridi bio je premalen da bi se na njemu sigurno stajalo, onako slab kakav je bio, te je čučnuo i mahao svojim mršavim rukama. *"Brod",* krikne u vjetar. "Brod, ovamo, *ovamo!"* Odavde, mogao ga je jasnije vidjeti; vitak prugasti trup, brončani gubac, napuhano jedro. Neko je ime bilo narisano na trupu, ali Davos nikad nije naučio čitati. *"Brod,"* vikne ponovno, *"upomoć, UPOMOĆ!"*
Član posade na prednjoj palubi broda ugleda ga i pokaže rukom. Promatrao je dok su ostali mornari prilazili ogradi broda kako bi zurili u nj. Malo kasnije jedro galije se spusti, njezina vesla kliznuše van, a ona skrene prema njegovu utočištu. Bila je

prevelika da se usko približi hridi, ali na trideset lakata od nje spustila je mali čamac. Davos se privijao uz hrid i promatrao ga kako gmiže prema njemu. Četvorica muškaraca su veslala, dok je peti sjedio na pramcu. "Ti," peti čovjek vikne kad su bili samo nekoliko stopa od njegova otoka, "ti gore na hridi. Tko si?"
Krijumčar koji se uzdigao iznad svog položaja, pomisli Davos, *luda koja je odveć ljubila svog kralja i koja je zaboravila svoje bogove.* "Ja..." Grlo mu je bilo suho, zaboravio je govoriti. Riječi su se čudno osjećale na njegovu jeziku a još čudnije zvučale u njegovim ušima. "Bio sam u bitki. Bio sam... kapetan, v... vitez, bio sam vitez."
"Da, ser," reče čovjek, "ali u službi kojeg kralja?"
Galija je mogla biti Joffreyjeva, shvati iznenada. Ako sad izusti krivo ime, ona će ga prepustiti njegovoj sudbini. Ali ne, njezin je trup bio prugast. Bila je Ivsenska, bila je galija Salladhora Sanna. Majka ju je poslala ovamo, Majka u svojoj milosti. Imala je zadatak za njega. *Stannis živi, znao* je tada. *Još imam kralja. I sinove, imam druge sinove, i ženu vjernu i punu ljubavi.* Kako je mogao zaboraviti? Majka je zaista bila milosrdna.
"Stannisa", vikne natrag Lvsencima. "Bogovi, smilujte se, služim kralja Stannisa."
"Da," reče čovjek u čamcu, "i mi."

sansa

Pozivnica se činila prilično bezazlenom, ali svaki put kad bi je Sansa pročitala, njezina utroba stegnula bi se u čvor. *Ona će sada biti kraljica, ona je lijepa i bogata i svi je vole, zašto bi željela večerati s kćerkom izdajnika?* Možda je to mogla biti znatiželja, predmnijevala je; možda je Margaerv Tyrell željela procijeniti suparnicu koju je istisnula. *Zamjera li mi, pitam se? Misli li da joj želim zlo...*

Sansa je promatrala sa zidina zamka dok su se Margaerv Tyrell i njezina svita uspinjali Aegonovim Visokim brijegom. Joffrey je susreo svoju novu nevjestu na Kraljevim dverima da joj zaželi dobrodošlicu u grad, te su odjahali jedno uz drugo kroz gomilu koja je klicala, Joff svjetlucajući u pozlaćenom oklopu, a mala Tyrellova blistava u zelenom s plaštem od jesenjeg cvijeća koji joj je vijorio s ramena. Bilo joj je šesnaest godina, imala je smeđu kosu i smeđe oči, bila je vitka i lijepa. Ljudi su dozivali njezino ime dok je prolazila, podizali svoju djecu na njezin blagoslov i posipali cvijeće pod kopita njezina konja. Njezina majka i baka slijedile su odmah iza, vozeći se u visokoj kući na kotačima čiji su zidovi bili izrezbareni u obliku stotina isprepletenih ruža, svaka pozlaćena i sjajna. Puk je klicao i njima.

Isti onaj puk koji me odvukao s konja i koji bi me ubio da nije bilo Psa. Sansa ništa nije učinila da je pučani zamrze, ništa više nego što je Margaery Tyrell učinila da pridobije njihovu ljubav. *Želi li da je i ja volim?* Proučavala je pozivnicu koja je izgledala kao da je bila napisana Mar-gaervnom vlastitom rukom. *Želi li moj blagoslov?* Sansa se pitala zna li Joffrey za ovu večeru. Koliko je sama znala, ovo je moglo biti njegovo djelo. Ta joj pomisao probudi bojazan. Ako je Joff stajao iza pozivnice, sigurno planira kakvu okrutnu šalu da je postidi u očima starije djevojke. Hoće li ponovno narediti svojoj Kraljevskoj straži da je svuku do gola? Posljednji put kad je to učinio, njegov ujak Tyrion gaje zaustavio, ali Vražićak je sada nije mogao spasiti.

Nitko me ne može spasiti osim mojeg Floriana. Ser Dontos je obećao da će joj pomoći da pobjegne, ali ne prije noći Joffreyjeva vjenčanja. Planovi su bili dobro osmišljeni, uvjeravao ju je njezin dragi odani vitez pretvoren u ludu; ništa se dotad nije moglo činiti nego *izdržati*, i brojati dane.

/ *večerati s mojom zamjenom...*

Možda je ona Margaerv Tyrell činila nepravdu. Možda pozivnica nije bila ništa drugo nego obična dobrostivost, djelo pristojnosti. *Možda je to samo večera.* Ali ovo je bila Crvena utvrda, ovo je bio Kraljev grudobran, ovo je bio dvor kralja Joffreyja Baratheona, Prvog svoga imena, pa ako je postojala jedna stvar koju je Sansa Stark tu naučila, bilo je to nepovjerenje.

Unatoč tome, morala je prihvatiti. Sada nije bila ništa, odbačena kći izdajnika i osramoćena sestra pobunjeničkog kneza. Teško da je mogla odbiti Joffreyjevu buduću kraljicu.

Želim da je Pas tu. U noći bitke, Sandor Clegane došao je u njezine odaje da je odvede iz grada, ali Sansa je odbila. Ponekad je ležala budna noću, pitajući seje li bila mudra. Sakrila je njegov umrljani bijeli plašt u škrinju od cedrovine ispod svoje ljetne

svile. Nije znala zašto ga je sačuvala. Pas je postao kukavica, čula je kako govore; na vrhuncu bitke, toliko se opio da je Vražićak morao preuzeti njegove ljude. Ali Sansa je razumjela. Znala je tajnu njegova opečenog lica. *Samo se vatre bojao.* Te noći, divlja vatra zapalila je samu rijeku i ispunila sam zrak zelenim plamenom. Čak i u zamku, Sansa se bojala. Vani... jedva je to mogla zamisliti.
Uzdahnuvši, ona izvadi pero i crnilo, te napiše Margaery Tyrell dražesne pisamce pristanka.
Kad je dogovorena noć stigla, drugi je kraljevski stražar došao po nju, čovjek drugačiji od Sandora Cleganea kao... *pa, kao cvijet od psa.* Pogled na Ser Lorasa Tyrella koji je stajao na njezinu pragu natjera Sansino srce da kuca malko brže. To je bilo prvi put što je bila tako blizu njemu od njegova povratka u Kraljev grudobran, kada je vodio prethodnicu očeve vojske. Na trenutak nije znala što bi rekla. "Ser Loras," uspije izustiti, "izgledate... izgledate vrlo lijepo."
On joj uputi zbunjen osmijeh. "Moja gospa je odveć ljubazna. I lijepa usto. Moja sestra vas željno očekuje."
"Toliko sam se veselila našoj večeri."
"Kao i Margaerv, a i moja baka kneginja." Uzeo ju je za ruku i poveo prema stubama.
"Vaša baka?" Sansa otkrije da joj je bilo teško hodati, govoriti i razmišljati u isto vrijeme, dok joj je Ser Loras dodirivao ruku. Mogla je osjetiti toplinu njegova dlana kroz svilu.
"Kneginja Oleanna. I ona će s vama večerati."
"O", reče Sansa. *Razgovaram s njim, a on me dodiruje, drži me za ruku i dodiruje me.*
"Kraljica Trnja, tako je zovu. Zar ne?"
"Tako je." Ser Loras se nasmije. *Ima najtopliji smijeh,* pomisli ona dok je on nastavljao.
"No, radije ne koristite to ime u njezinoj prisutnosti, jer biste se vrlo vjerojatno mogli ubosti."
Sansa pocrveni. Svaka budala shvatila bi da nijedna žena ne bi bila sretna da je zovu Kraljicom Trnja. *Možda sam zaista tako glupa kao što Cersei Lannister veli.* Očajnički se pokušala dosjetiti nečeg pametnog i dražesnog što bi mu rekla, ali njezina ju je duhovitost napustila. Zamalo mu je rekla da je lijep, sve dok se nije sjetila da je to već učinila.
No, on je *zaista* bio lijep. Činio se višim nego što je bio kad ga je prvi put srela, ali još uvijek tako gibak i otmjen, a Sansa nikad nije vidjela drugog dječaka s tako čudesnim očima. *On nije dječak, međutim, on je odrastao muškarac, vitez Kraljevske garde.* Držala je kako je izgledao još ljepše u bijelom nego u zelenim i zlatnim bojama kuće Tyrell. Jedina mrlja boje na njemu bio je broš koji mu je držao plašt; ruža Visovrta izrađena od mekog žutog zlata, ugniježđena u stelji od nježnog zelenog nefritskog lišća.
Ser Balon Swann pridrži im vrata Maegorove tvrđe da prođu. I on je bio u bijelom, iako ga nije nosio ni upola tako dobro kao Ser Loras. S onu stranu jarka sa šiljcima, dva tuceta ljudi vježbalo je s mačem i štitom. Budući da je zamak bio tako napučen, vanjsko dvorište bilo je predano gostima da podignu svoje šatore i paviljone, ostavljajući samo mala unutrašnja dvorišta za vježbu. Jedan od Redwynovih blizanaca povlačio se pred Ser Talaldom, s očima na svom štitu. Zdepasti Ser Kennos od Kayceya, koji je dahtao i puhao svaki put kad bi podigao svoj mač, činilo se da se dobro brani protiv Osnevja Kotlocrnog, ali Osnevjev brat Ser Osfrvd divljački je kažnjavao žabolikog štitonošu Morrosa Slvnta. Tupi mačevi ili ne, Slynt će imati bogatu žetvu modrica sutradan. Sansa se tr-zala samo gledajući. *Jedva su završili pokope svojih mrtvih od posljednje bitke, i već vježbaju za iduću.*
Na rubu dvorišta, osamljeni vitez s parom zlatnih ruža na svom štitu branio se od triju napadača. Još dok su gledali, dohvatio je jednoga od njih po glavi, onesvijestivši ga udarcem. "Je li to vaš brat?" priupita Sansa.
"Jest, moja gospo", reče Ser Loras. "Garlan često vježba protiv trojice ljudi, ili čak četvorice. U bitki se rijetko bori jedan naprama jedan, govori on, te voli biti spreman."
"Sigurno je vrlo hrabar."

"On je veliki vitez", otpovrne Ser Loras. "Bolji mačevalac od mene, uistinu, iako sam ja bolji kopljanik."
"Sjećam se", reče Sansa. "Divno jašete, ser."
"Moja gospa je ljubazna što to kaže. Kada me vidjela jahati?"
"Na Namjesnikovu turniru, zar se ne sjećate? Jahali ste na bijelom trkaču, a vaš oklop je bio od stotina različitih vrsta cvijeća. Dali ste mi ružu. *Crvenu* ružu. Drugim ste djevojkama tog dana bacili bijele ruže." Ona porumeni spominjući to. "Rekli ste da nijedna pobjeda nije ni upola tako lijepa kao ja."
Ser Loras joj uputi skroman osmijeh. "Izrekao sam tek jednostavnu istinu, koju je svaki čovjek sa zdravim očima mogao vidjeti."
On se ne sjeća, shvati Sansa, zapanjena. *On je samo ljubazan prema meni, ne sjeća se ni mene ni ruže ni ičega.* Bila je sigurna da je to značilo nešto, da je to značilo *sve. Crvena* ruža, ne bijela. "Bilo je to nakon što ste zbacili Ser Robara Rovcea", ona će očajnički.
On makne dlan s njezine ruke. "Ubio sam Robara u Krajoluji, moja gospo." Ovo nije bilo hvastanje; zvučao je žalosno.
Njega, i još jednog člana Dugine garde kralja Renlvja, da. Sansa je čula kako žene o tome razgovaraju oko zdenca, ali na trenutak je zaboravila. "To je bilo onomad kad su ubili kneza Renlvja, zar ne? Kako strašno za vašu sirotu sestru."
"Za Margaery?" Glas mu je bio stisnut. "Dakako. Međutim, ona je bila na Gorkom mostu. Nije vidjela."
"Unatoč tome, kad je čula..."
Ser Loras lako okrzne rukom balčak svog mača. Njegov držak bio je od bijele kože, njegova jabuka ruža od alabastera. "Renlvje mrtav. Ro-bar također. Od kakve je koristi zboriti o njima?"
Oštrina njegova tona je zgrane. "Ja... moj gospodaru, ja... nisam željela vrijeđati, ser."
"Ne biste ni mogli, kneginjo Sansa", odvrati Ser Loras, ali sva je toplina iščezla iz njegova glasa. Nije ju ponovno primio za ruku.
Silazili su zmijolikim stubama u sve dubljoj tišini.
O, zašto sam morala spomenuti Ser Robara? pomisli Sansa. *Sve sam upropastila. Sada je ljut na mene.* Pokušala se dosjetiti nečega što bi mogla reći da popravi stvar, ali sve riječi koje su joj padale na um bile su neuvjerljive i slabe. *Šuti ili ćeš samo sve pogoršati,* reče samoj sebi.
Knez Mace Tyrell i njegova svita bili su smješteni iza kraljevske sep-te, u dugačkoj utvrdi s krovom od škriljevca koju su zvali Djevičina komora otkad je kralj Baelor Blaženi onamo zatvorio svoje sestre, kako ga pogled na njih ne bi zaveo na tjelesne misli. Pred njezinim visokim izrezbarenim vratima stajahu dva stražara u pozlaćenim polukacigama i zelenim plaštevima obrubljenim zlatnim satenom, sa zlatnom ružom Vi-sovrta našivenom na njihove grudi. Obojica su bila visoka sedam stopa, širokih ramena i uskih strukova, izvanredno mišićavi. Kad se Sansa primakla dovoljno blizu da im vidi lica, nije mogla razlikovati jednoga od drugog. Imali su istu snažnu čeljust, iste duboke modre oči, iste guste crvene brkove. "Tko su oni?" upitala je Ser Lorasa, na trenutak zabo-ravivši svoju tjeskobu.
"Osobna straža moje bake", reče joj on. "Njihova mati nazvala ih je Erryk i Arryk, ali baka ih ne može razlikovati, pa ih zove Lijevi i Desni."
Lijevi i Desni otvore vrata, a na njima se pojavi sama Margaerv Tyrell te pohita niz kratak niz stuba da ih pozdravi. "Kneginjo Sansa," zovne, "tako mi je drago što ste došli. Budite dobrodošli."
Sansa klekne pred noge svoje buduće kraljice. "Činite mi veliku čast, Vaša Milosti."
"Nećete me zvati Margaerv? Molim vas, ustanite. Lorase, pomozi kneginji Šansi na noge. Mogu li te zvati Sansa?"
"Ako vam je po volji." Ser Loras joj pomogne ustati.

Margaery ga otpusti sa sestrinskim poljupcem, te uzme Šansu za ruku. "Dođi, moja baka čeka, a ona nije najstrpljivija među gospama."
Vatra je pucketala na ognjištu, a nabujao rogoz bio je posut po podu. Oko dugog stola na nogarima bilo je posjednuto desetak žena.
Sansa prepozna samo visoku, dostojanstvenu ženu kneza Tyrella, kneginju Alerie, čija je dugačka srebrnasta pletenica bila sputana prstenima od dragulja. Margaery je predstavi ostalima. Bile su ondje tri tyrel-lovske rođakinje, Megga, Alla i Elinor, sve otprilike Sansinih godina. Prsata kneginja Janna bila je sestra kneza Tyrella, udana za jednog Fos-sowaya od zelene jabuke; tankoćutna, svjetlooka kneginja Leonette također je bila Fossowayeva, udana za Ser Garlana. Septa Nysterica imala je neugledno kozičavo lice, ali doimala se veselom. Blijeda, otmjena kneginja Graceford bila je trudna, a kneginja Buhvater *bila* je dijete, ne starija od osam godina. A "Merry" je bilo ime kojim je trebala nazivati razigranu punašnu Mederith Crane, ali sigurno *ne* kneginju Merryweat-her, strastvenu tamnooku mvrijsku ljepoticu.
Na samom kraju, Margaery je dovede pred smežuranu bjelokosu lutku od žene na čelu stola. "Počašćena sam što ti mogu predstaviti svoju baku kneginju, Olennu, udovicu pokojnog Luthora Tyrella, kneza Vi-sovrta, čija nam je uspomena svima na utjehu."
Starica je mirisala na ružinu vodicu. *Pa ona je najmanje stvorenje na svijetu.* Ništa nije bilo trnovito u vezi s njom. "Poljubi me, dijete", reče kneginja Olenna, povlačeći Sansin zglob mekom pjegavom rukom. "Tako je ljubazno od tebe što ćeš večerati sa mnom i mojim blesavim jatom kokoši."
Poslušno, Sansa poljubi staricu u obraz. "Ljubazno je od vas što ste me primili, moja gospo."
"Znala sam tvog djeda, kneza Rickarda, iako ne vrlo dobro." "Umro je prije nego što sam se rodila."
"Svjesna sam toga, dijete. Govore da i tvoj tullvjevski djed umire. Knez Hoster, sigurno su ti rekli? Starac, iako ne tako star kao ja. Ipak, noć na koncu dolazi za sve nas, a prebrzo za neke. Ti to znaš bolje od ostalih, siroto dijete. Imala si svoj dio tuge, znam. Žao nam je zbog tvojih gubitaka."
Sansa zirne u Margaery. "Bila sam žalosna kad sam čula za smrt kneza Renlvja, Vaša Milosti. Bio je vrlo hrabar."
"Ljubazno od tebe što to kažeš", odgovori Margaery.
Njezina baka frkne. "Hrabar, da, i čaroban, i vrlo čist. Znao se odijevati i znao se smiješiti i znao se kupati, i nekako je došao na ideju da ga to čini sposobnim da bude kralj. Baratheoni su oduvijek imali čudne ideje, dakako. To dolazi od njihove targarvjenske krvi, mislim." Šmrcne.
"Pokušali su me udati za Targaryena jednom, ali brzo sam tome stala na kraj."
"Renly je bio srčan i nježan, bako", reče Margaerv. "Otac ga je volio također, a i Loras."
"Loras je mlad", oštro će kneginja Olenna, "i vrlo dobar u zbacivanju ljudi štapom s konja. To ga ne čini mudrim. A što se tvog oca tiče, da sam se barem rodila kao seljanka s velikom drvenom žlicom, možda bih uspjela utuviti malo razuma u onu njegovu debelu glavu."
"Majko", ukori je kneginja Alerie.
"Šuti, Alerie, ne obraćaj mi se takvim tonom. I ne zovi me majko. Da sam te rodila, sigurno bih se sjećala. Kriva sam jedino za tvog muža, plemenitog tikvana od Visovrta."
"Bako," reče Margaerv, "pripazite na svoje riječi, inače što li će Sansa misliti o nama?"

"Može misliti da imamo malo razuma. Jedna od nas, u svakom slučaju." Starica se ponovno okrene Šansi. "Ovo je izdaja, upozorila sam ih, Robert ima dva sina, a Renly ima starijeg brata, kako *uopće* može polagati ikakvo pravo na onaj ružni željezni stolac? No! No! rekao je moj sin, zar ne želiš da tvoje milo čedo bude kraljica? Vi Starkovi ste nekoć bili kraljevi, Arryni i Lannisteri također, pa čak i Baratheoni kroz žensku lozu, ali Tyrellovi nisu bili ništa više od upravitelja sve dok nije došao Aegon Zmaj i skuhao zakonitog kralja Ravni na Polju vatre. Istinu govoreći, čak i naše pravo na Visovrt je pomalo sumnjivo, upravo kao što oni užasni Florenti uvijek zanovijetaju. 'Kakve to ima veze?' pitaš ti, i naravno da nema, osim tikvanima poput mojeg sina. Pomisao da jednog dana može ugledati guzicu svog unuka na Željeznom prijestolju Macea napuše poput... e pa sad, kako se to zove? Margaerv, ti si pametna, budi dobra i reci svojoj sirotoj staroj poluishlapjeloj baki ime one čudne ribe s Ljetnog otočja koja se napuše deset puta više nego inače kad je bocneš."
"Zovu ih ribe puhare, bako."
"Naravno. Stanovnici Ljetnog otočja nemaju mašte. Moj sin bi trebao uzeti ribu puharu za svoj grb, istinu govoreći. Mogao bi metnuti krunu na nju, onako kako Baratheoni čine sa svojim jelenom, možda bi ga to usrećilo. Trebali smo ostati dobrano izvan te krvave gluparije ako se mene pita, ali kad jednom pomuzete kravu, ne možete uštrcati vrhnje natrag u njezino vime. Nakon što je knez Riba Puhara metnuo onu krunu na Renlvjevu glavu, bili smo u kaši do koljena, i evo nas ovdje da privedemo posao kraju. A što ti veliš na to, Sansa?"
Sansina se usta otvore i zatvore. I sama se osjećala poput ribe puha-re. "Tyrellovi vuku porijeklo sve od Gartha Zelenorukog", bilo je najbolje što je mogla smisliti za tako kratko vrijeme.
Kraljica Trnja frkne. "Kao i Florenti, Rowani, Oakhearti, i polovica ostalih plemenitih kuća Juga. Garth je volio sijati sjeme u plodno tlo, govore. Ne bi me začudilo da mu nisu samo ruke bile zelene."
"Sansa," upadne kneginja Alerie, "sigurno si vrlo gladna. Hoćemo li uzeti zalogaj vepra zajedno i malo kolača od limuna?"
"Kolači od limuna su mi najdraži", prizna Sansa.
"Tako nam je rečeno", izjavi kneginja Olenna, koja očito nije imala namjeru da bude ušutkana. "Čini se da je ono stvorenje zvano Varys mislilo kako ćemo biti zahvalni na toj obavijesti. Nikad nisam bila posve sigurna koja je *svrha* uškopljenika, istinu govoreći. Čini mi se da su oni samo muškarci s odrezanim korisnim dijelovima. Alerie, hoćeš li im naložiti da donesu jelo ili me namjeravaš izgladnjeli do smrti? Evo, Sansa, sjedni pokraj mene, mnogo sam manje dosadna od ovih ostalih. Nadam se da voliš lude."
Sansa zagladi svoje suknje i sjedne. "Mislim... lude, moja gospo? Mislite... one u šarenoj odjeći?"
"Perju, u ovom slučaju. Što si mislila o čemu govorim? Svojem sinu? Ovim ljupkim damama? Ne, nemoj rumenjeti, s tom kosom izgledaš poput šipka. Svi ljudi su lude, istinu govoreći, ali oni u šarenom ruhu zabavniji su od onih s krunama. Margaerv, dijete, pozovi Maslokvrgu, da vidimo možemo li natjerati kneginju Šansu na osmijeh. Vi ostali sjednite, moram li vam sve govoriti? Sansa sigurno misli da moju unuku dvori stado ovaca."
Maslokvrga stigne prije jela, odjeven u ruho šaljivca od zelenog i žutog perja s mlohavim gizdavim klobukom. Golem okrugao debeljko, velik poput tri Male Lune, dokotrljao se u dvoranu, skočio na stol i sne-sao orijaško jaje ravno ispred Šanse. "Slomite ga, moja gospo", zapovjedi. Kad je to učinila, tucet žutih pilića pobjegne i stane trčati u svim smjerovima. *"Uhvatite ih!"* vikne Maslokvrga. Mala kneginja

Buhvater uhvati jedno i preda mu ga, na što on nagne glavu, ubaci ga u svoja golema spužvasta usta i naizgled ga proguta cijelog. Kad se podrignuo, sićušno žuto perje izleti mu iz nosa. Kneginja Buhvater počne kukati od očaja, ali njezine suze pretvore se u iznenadan vrisak veselja kad je pile izmigoljilo iz rukava njezine haljine i potrčalo joj niz ruku.
Dok su sluge donosile juhu od poriluka i gljiva, Maslokvrga počne žonglirati a kneginja Olenna odgurne se naprijed da odmori laktove na stolu. "Poznaješ li mojeg sina, Sansa? Kneza Ribu Puharu od Visovrta?"
"Velebni knez", Sansa odvrati uljudno.
"Velebni tikvan", reče Kraljica Trnja. "I otac mu je bio tikvan. Moj suprug, pokojni knez Luthor. O, prilično sam ga ljubila, nemoj me krivo shvatiti. Dobrostiv čovjek, i nimalo nevješt u ložnici, ali odvratan klipan unatoč tome. Uspio je odjahati s litice u lovu na sokolove. Vele da je gledao u nebo i nije obraćao pažnju na to kamo ga je konj vodio.
A sada moj tikvan sin radi isto, samo što jaše na lavu umjesto na jahaćem konju. Lako je uzjahati lava, ali nije tako lako sjahati, upozorila sam ga, ali on lako hihoće. Ako ikad budeš imala sina, Sansa, tuci ga često da te nauči slušati. Imala sam samo jednog sina i nisam ga gotovo uopće tukla, pa sad obraća više pažnje Maslokvrgi nego meni. Lav nije domaća mačka, rekla sam mu, a on mi kaže 'No! no! majko'. Sve u svemu, ima previše no-nokanja u ovom kraljevstvu, ako mene pitaš. Svi ovi kraljevi prošli bi mnogo bolje da odlože mačeve i poslušaju svoje majke."
Sansa shvati da su joj usta ponovno otvorena. Napuni ih žlicom juhe dok su se kneginja Alerie i ostale žene hihotale prizoru Maslokvrge koji je odbijao naranče o glavu, laktove i svoju pozamašnu stražnjicu.
"Želim da mi kažeš istinu o ovom kraljevskom dječaku", naglo će kneginja Olenna. "Ovom Joffreyju."
Sansini se prsti stegnu oko žlice. *Istinu? Ne mogu. Ne pitajte, molim vas, ne mogu.*
"Ja... ja... ja..."
"Ti, da. Tko bi znao bolje? Momak izgleda prilično kraljevski, priznajem ti. Pomalo pun sebe, ali to će biti njegova lannisterska krv. Međutim, čuli smo neke uznemirujuće priče. Ima li istine u njima? Je li se dječak loše ponio prema tebi?"
Sansa se nervozno osvrne. Maslokvrga ubaci cijelu naranču u usta, sažvače i proguta, pljesne se po obrazu i puhne sjemenje kroz nos. Žene se stanu hihotati i smijati. Sluge su dolazili i odlazili, a Djevičina komora odjekivala je od zveketa žlica i tanjura. Jedno pile skoči natrag na stol i potrči kroz juhu kneginje Graceford. Činilo se da nitko ne obraća pozornost na njih, ali unatoč tome, bila je preplašena.
Kneginja Olenna postajala je nestrpljiva. "Zašto blejiš u Maslokvrgu? Postavila sam pitanje, očekujem odgovor. Jesu li ti Lannisteri ukrali jezik, dijete?"
Ser Dontos ju je upozorio da slobodno govori samo u Božanskoj šumi. "Joff... kralj Joffrey, on je... Njegova Milost je vrlo lijepa i naočita, i... i hrabra poput lava."
"Da, svi Lannisteri su lavovi, a kad jedan Tyrell ispusti vjetar, on miriše točno poput ruže", stara žena prasne. "Ali koliko je *prijazan?* Koliko pametan? Ima li dobro srce, blagu ruku? Je li plemenite duše kao što to dolikuje kralju? Hoće li poštovati Margaery i odnositi se prema njoj s nježnošću, štititi njezinu čast kao što bi svoju?"
"Hoće", slaže Sansa. "On je vrlo... vrlo pristao."
"To si već rekla. Znaš, dijete, neki vele da si jednako velika luda poput Maslokvrge ovdje, i počinjem im vjerovati. *Pristao?* Naučila sam moju Margaerv koliko pristalost vrijedi, nadam se. Nešto manje od pan-tomimičareva prdca. Aerion Svijetloplam bio je prilično pristao, ali čudovište unatoč tome. Pitanje je, stoje Joffrey?" Posegnula je da ščepa slugu u prolazu. "Ne volim poriluk. Odnesi ovu juhu i donesi mi malo sira."

"Sir će se poslužiti nakon kolača, moja gospo."
"Sir će se poslužiti kad ja želim da se posluži, a ja želim da se posluži sada." Starica se okrene Šansi. "Bojiš li se, dijete? Za to nema potrebe, ovdje smo samo žene. Reci mi istinu, nikakvo te zlo neće zadesiti."
"Moj otac je uvijek govorio istinu." Sansa je govorila tiho, ali unatoč tome, bilo je teško izustiti riječi.
"Knez Eddard, da, bio je na takvom glasu, ali unatoč tome proglasili su ga izdajnikom i odrubili mu glavu." Staričine oči upilje se u nju, oštre i blistave poput vršaka mačeva.
"Joffrey", reče Sansa. "Joffrey je to učinio. Obećao mi je da će biti milostiv, a odsjekao je glavu mojem ocu. Rekao je da je *to* bila milost, odveo me na zidine i natjerao da je pogledam. Glavu. Htio je da zaplačem, ali..." Ona se naglo zaustavi i pokrije usta. *Rekla sam previše, o bogovi, smilujte se, znat će, čut će, netko će me prokazati.*
"Nastavi." Margaerv je bila ta koja je nukala. Joffreyjeva vlastita buduća kraljica. Sansa nije znala koliko je toga čula.
"Ne mogu." *Što ako mu kaže, što ako izda? Onda će me sigurno ubiti, ili predati Ser Ilynu.* "Nisam mislila... moj otac je bio izdajnik, moj brat također, imam izdajničku krv, molim vas, ne tjerajte me da govorim
više."
"Smiri se, dijete", zapovjedi Kraljica Trnja. "Ona je prestravljena, bako, samo je pogledajte."
Starica dozove Maslokvrgu. *"Ludo!* Daj nam pjesmu. Neku dugu, mislim. 'Medvjed i lijepa djevica' dobro će odgovarati."
"Hoće!" odvrati golemi šaljivac. "Zaista će dobro odgovarati! Daje pjevam dubeći na glavi, moja gospo?"
"Hoće li tako bolje zvučati?"
"Ne."
"Onda stoj na nogama. Ne bismo željeli da ti klobuk ispadne. Koliko se sjećam, ti nikad ne pereš svoju kosu."
"Kako moja gospa zapovijeda." Maslokvrga se duboko nakloni, ispusti jedno od svojih gromovitih podrigivanja, potom se ispravi, izbaci trbuh i zadere se. *"Bio jednom jedan medvjed, medvjed, MEDVJED! Sav cm i smeđ i dlakom prekriven..."*
Kneginja Olenna se promigolji naprijed. "Čak i kad sam bila mlađa djevojčica od tebe, dobro se znalo da u Crvenoj utvrdi sami zidovi imaju uši. Pa, koristit će im pjesma, a u međuvremenu mi djevojke slobodno ćemo porazgovarati."
"Ali," Sansa reče, "Varys... on *zna,* on uvije..."
"Pjevaj glasnije!" Kraljica Trnja vikne Maslokvrgi. "Ove stare uši gotovo su gluhe, znaš. Šapćeš li mi, ti debela ludo? Ne plaćam ti za šaputanja. *Pjevaj!"*
"... *MEDVJED!"* zagrmi Maslokvrga, dok je njegov jak duboki glas odjekivao među svodnim gredama. *"O, DOĐI, REKOŠE, O DOĐI NA SAJAM! SAJAM? REČE ON; ALI JA SAM MEDVJED! SAV CRN I SMEĐ I DLAKOM PREKRIVEN!"*
Naborana stara gospa se osmjehne. "U Visovrtu imamo mnogo paukova među cvijećem. Dokle god žive povučeno, dopuštamo im da pletu svoje male mreže, ali ako nam se nađu pod nogama, gazimo ih." Potapšala je Šansu po nadlanici. "Sada, dijete, želim istinu. Kakva je vrsta čovjeka taj Joffrey, koji sebe naziva Baratheonom, ali izgleda vrlo lannis-terski?"
"I NIZ CESTU ODAVDE DO TAMO; ODAVDE DO TAMO! TRI DJEČAKA, JEDNA KOZA I MEDVJED KOJI PLEŠE!"

Sansa je osjećala kao da joj se srce ukliješteno u grlu. Kraljica Trnja bila je tako blizu da je mogla nanjušiti staričin opori dah. Njezini suhonjavi mršavi prsti štipali su joj zglob. S druge strane, slušala je i Mar-gaery. Drhtaj joj prođe tijelom. "Čudovište", šapne ona, tako drhtavo daje jedva mogla čuti vlastiti glas. "Joffrey je čudovište. Lagao je za me-sareva pomoćnika i natjerao oca da ubije mojeg strahovuka. Kad je nezadovoljan mnome, zapovjedi Kraljevskoj gardi da me tuku. Zao je i okrutan, moja gospo, tako je. I kraljica također."
Kneginja Olenna Tyrell i njezina unuka izmijene pogled. "Ah," reče starica, "to je šteta."
O, bogovi, pomisli Sansa, užasnuta. *Ako se Margaetj ne uda za njega, Joffće znati da sam ja kriva.* "Molim vas," izlane ona, "nemojte zaustaviti vjenčanje..."
"Nemaj bojazni, knez Riba Puhara odlučan je da Margaery postane kraljicom. A riječ Tyrella vrijedi više od svega zlata Bacačeve hridi. Barem je vrijedila u moje doba. Unatoč tome, zahvaljujemo ti na istini, dijete."
"... PLESAO I OKRETAO, CIJELIM PUTEM DO SAJMA! SAJMA! SAJMA!"
Maslokvrga je skakutao, rikao i stupao nogama.
"Sansa, bi li voljela posjetiti Visovrt?" Kad se Margaery Tyrell smiješila, vrlo je nalikovala na svog brata Lorasa. "Sve jesensko cvijeće sada je u cvatu, a ima lugova i vodoskoka, sjenovitih dvorišta, mramornih stupovlja. Moj otac na dvoru uvijek drži pjevače, slađe od Masla ovdje, i frulaše i guslače i harfiste. Imamo najbolje konje i barke užitaka kojima plovimo po Manderu. Loviš li sokolima, Sansa?"
"Malo", prizna ona.
"O, SLATKA JE BILA, I ČISTA, I LIJEPA! DJEVICA S MEDOM U KOSI!"
"Zavoljet ćeš Visovrt koliko i ja, znam to." Margaery odmakne natrag slobodan uvojak Sansine kose. "Kad ga jednom vidiš, nikad nećeš poželjeti otići. A možda nećeš ni morati."
"NJEZINOJ KOSI! NJEZINOJ KOSI! DJEVICA S MEDOM U KOSI!"
"Tiho, dijete", oštro će Kraljica Trnja. "Sansa nam nije ni rekla da nam želi doći u posjet."
"O, ali želim", reče Sansa. Visovrt je zvučao poput mjesta o kojem je uvijek sanjala, poput prekrasnog čarobnog dvora koji se nekoć nadala pronaći u Kraljevu grudobranu.
"... NANJUŠIO MIRIS NA LJETNOM ZRAKU. MEDVJED! MEDVJED! SA V CRN I SMEĐ I DLAKOM PREKRIVEN."
"Ali kraljica," nastavi Sansa, "ona me neće pustiti..."
"Hoće. Bez Visovrta, Lannisteri nemaju nade da održe Joffreyja na njegovu prijestolju. Ako moj sin knez tikvan to *zatraži,* ona neće imati drugog izbora nego da mu ispuni molbu."
"Hoće li?" upita Sansa. "Hoće li zatražiti?"
Kneginja Olenna se namršti. "Ne vidim razloga da mu dadem izbora. Naravno, on nema pojma o našoj pravoj namjeri."
"ON JE NANJUŠIO MIRIS NA LJETNOM ZRAKU!"
Sansa nabora čelo. "Našoj pravoj namjeri, moja gospo?"
"ON ŠMRCNEIRIKNEI NANJUŠI GA ONDJE! MED NA LJETNOM ZRAKU!"
"Da te sretno udarno, dijete," reče stara žena, dok je Maslokvrga urlao staru, staru pjesmu, "za mojeg unuka."
Udana za Ser Lorasa, o... Šansi dah zastane u grlu. Sjetila se Ser Lo-rasa u njegovu svjetlucavom safirnom oklopu, kako joj dobacuje ružu. Ser Loras u bijeloj svili, tako čist, nevin, prelijep. Jamice u kutovima njegovih usana kad se smiješio. Dražest njegova smijeha, toplina njegove ruke. Mogla je samo zamisliti kako bi bilo podići njegovu tuniku i pomilovati glatku kožu pod njom, popeti se na prste i poljubiti ga, proći prstima kroz one guste smeđe

kovrče i utopiti se u njegovim dubokim smeđim očima. Rumenilo joj se stane uspinjali vratom.
"O, JA SAM DJEVICA, I ČISTA SAM I LIJEPA! NIKAD NEĆU PLESATI S DLAKAVIM MEDVJEDOM! MEDVJEDOM! MEDVJEDOM! NIKAD NEĆU PLESATI S DLAKAVIM MEDVJEDOM!"
"Bi li to voljela, Šanso?" upita Margaerv. "Nikad nisam imala sestru, samo braću. O, molim te reci da, molim te reci da ćeš pristati da se udaš za mojeg brata."
Riječi izlete iz nje. "Da. Hoću. Voljela bih to više od ičega. Da se udam za Ser Lorasa, da ga volim..."
"Lorasa?" Kneginja Olenna zvučala je ozlojeđeno. "Ne budi glupa, dijete. Kraljevski stražar nikad se ne ženi. Zar te ničemu nisu naučili u Oštrozimlju? Govorili smo o mojem unuku Willasu. On je malko stariji od tebe, dakako, ali drag momak unatoč svemu. Ni u kom slučaju nije tikvan, a usto je i nasljednik Visovrta."
Sansa osjeti vrtoglavicu; u jednom trenu glava joj je bila puna snova o Lorasu, a u idućem joj je sve to bilo oduzeto. *Willas? Willas?* "Da", ona će glupo. *Uljudnost je gospin oklop. Ne smiješ ih uvrijediti, budi oprezna što ćeš reći.* "Ja ne poznam Ser Willasa. Nikad nisam imala zadovoljstvo, moja gospo. Je li... je li on veliki vitez poput njegove braće?"
"*... PODIGNE JE VISOKO U ZRAK! MEDVJED! MEDVJED!"*
"Ne", reče Margaerv. "Nikad nije položio prisegu."
Njezina baka se namršti. "Reci djevojci istinu. Siroti momak je bogalj, tako stvari stoje."
"Ozlijedio se kao štitonoša, jašući na svom prvom turniru", povjeri Margaerv. "Konj mu je pao i slomio mu nogu."
"Onu zmiju od Dornijca treba kriviti za to, onog Obervna Martella. I njegova meštra."
"DOZIVALA SAM VITEZA, ALI TI SI MEDVJED! MEDVJED! MEDVJED! MEDVJED! SA V CRN I SMEĐ I DLAKOM PREKRIVEN!"
"Willas ima šepavu nogu, ali dobro srce", reče Margaery. "Običavao mi je čitati kad sam bila mala, crtati mi slike zvijezda. Zavoljet ćeš ga kao i mi, Sansa."
"RITALA SE I KUKALA, DJEVICA TAKO LIJEPA, ALI ON JE POLIZAO MED S NJEZINE KOSE. NJEZINE KOSE! NJEZINE KOSE! ON JE POLIZAO MED S NJEZINE KOSE!"
"Kad ga mogu upoznati?" upita Sansa s oklijevanjem.
"Uskoro", obeća Margaerv. "Kad dođeš u Visovrt, nakon što se Jof-frey i ja vjenčamo. Moja baka će te povesti."
"Hoću", reče starica, potapšavši Sansinu ruku i izvijajući usne u mek naboran osmijeh. "I te kako hoću."
"TAD ONA UZDAHNE ICIKNEIRITNE SE U ZRAK! MOJ MEDVJEDE! ZAPJEVA. MOJ LIJEPI MEDVJEDE! I ZAJEDNO ODOŠE, ODAVDE DO TAMO, MEDVJED, MEDVJED I LIJEPA DJEVICA."
Maslokvrga rikne posljednji stih, poskoči u zrak i sleti na obje noge uz tresak od kojeg su zadrhtali vinski kaleži na stolu. Žene se nasmiju i zaplješću.
"Mislila sam da ta strahotna pjesma nikad neće završiti", reče Kraljica Trnja. "Ali gle, evo stiže moj sir."

Jon

Svijet je bio siva tama, koja je mirisala na borovinu, mahovinu i hladnoću. Blijede magle uzdizale su se iz crne zemlje dok su se jahači kretali između razbacanih stijena i kržljavih stabala, dolje prema primamljivim vatrama razasutim poput dragulja po dnu riječne doline. Bilo je više vatri nego što je Jon Snow mogao prebrojiti, stotine vatri, tisuće, druga rijeka treperavog svjetla duž obala ledeno bijele Mliječnovode. Prsti njegove ruke rastvore se i stisnu mač.

Silazili su grebenom bez stjegova i trublji, u tišini koju su prekidali samo udaljeni žubor rijeke, topot kopita i klepetanje Čegrtaljkina oklopa od kostiju. Negdje nad njima orao je lebdio na velebnim modrosivim krilima, dok su dolje hodali ljudi, psi i konji i jedan bijeli strahovuk.

Kamen odskoči niz padinu, odgurnut kopitom u prolazu, a Jon ugleda Duha kako okreće glavu na iznenadan zvuk. Slijedio je jahače na udaljenosti cijeli dan, kao što mu je bio običaj, ali kad se mjesec uzdigao iznad sivih borova doskakutao je bliže, užarenih crvenih očiju. Čegrtaljkini psi pozdravili su ga zborom rezanja, siktanja i divljeg laveža kao i uvijek, ali strahovuk se nije osvrtao na njih. Prije šest dana, najveći pas napao ga je s leđa dok su se divljaci utaborili na noć, ali Duh se okrenuo i nasrnuo, potjeravši psa u bijeg s krvavim stegnom. Ostatak čopora nakon toga zadržavao se na zdravoj udaljenosti od njega.

Brdski konj Jona Snowa tiho zarže, ali dodir i blaga riječ uskoro umire životinju. Kad bi se barem njegovi vlastiti strahovi mogli umiriti tako lako. Bio je sav u crnom, crnom Noćne straže, ali neprijatelj je jahao ispred i iza. *Divljaci, a ja sam s njima.*

Ygritte je nosila plašt Ohorina Po-lurukog. Lenyl je imao njegovu dugu žičanu košulju, krupna kopljanica Ragwyle njegove rukavice, jedan od strijelaca njegove čizme. Ohorino-vu kacigu osvojio je nizak neugledan čovjek zvan Ryk Dugo Koplje, ali ružno je pristajala njegovoj uskoj glavi, pa je i nju darovao Vgritte. A Čegrtaljka je imao Ohorinove kosti u svojoj vreći, zajedno s krvavom glavom Ebbena, koji se uputio s Jonom na izviđanje Piskutavog prolaza. *Mrtvi, svi mrtvi osim mene, a i ja sam mrtav za cijeli svijet.*

Ygritte je jahala točno iza njega. Sprijeda je bio Ryk Dugo Koplje. Knez od Kostiju postavio je njih dvoje njemu za stražare. "Ako vrana odleti, skuhat ću i vaše kosti", upozorio ih je kad su krenuli, smiješeći se kroz iskrivljene zube orijaške lubanje koju je nosio umjesto kacige.

Vgritte je ruknula na njega. "Hoćeš ga *ti* čuvati? Ako želiš da mi to učinimo, ostavi nas na miru pa hoćemo."

Ovo je zaista slobodan narod, uvidio je Jon. Čegrtaljka ih je možda vodio, ali nitko od njih nije *zazirao* od toga da mu prkosno odvraća.

Vođa divljaka upiljio je u njega neprijateljski pogled. "Možda si prevario ostale, Vrano, ali nemoj mislit da ćeš prevarit Mancea. On će te samo jednom pogledat i znat da lažeš. A kad to učini, načinit ću plašt od tog tvog strahovuka i rastvorit tvoj mekani dječački trbuh i zašit unutra lasicu."

Jonova ruka od mača otvarala se i zatvarala, rastežući opečene prste ispod rukavice, ali Ryk Dugo Koplje samo se nasmijao. "A gdje ćeš pro-nać lasicu po snijegu?"
Te prve noći, nakon dugog dana jahanja, podigli su tabor u plitkoj kamenoj udubini na vrhu bezimene gore, sklupčavši se blizu vatre dok je snijeg počinjao padati. Jon je promatrao kako se pahulje otapaju dok ih je vjetar nosio iznad plamena. Unatoč slojevima vune, krzna i životinjske kože, osjećao je studen do kostiju. Ygritte je sjela pokraj njega nakon što je pojela, navučene kukuljice i ruku uvučenih u rukave radi topline. "Kad Mance dozna kako si dokrajčio Polurukog, sigurno će te primit", reče mu ona.
"Primiti za koga?"
Djevojka se prezirno nasmije. "Za jednog od naših. Zar si mislio da si prva Vrana koja je ikad sletjela sa Zida? U svojim srcima svi vi želite odletjet na slobodu."
"A kad budem slobodan," on će polako, "hoću li biti slobodan otići?"
"Sigurno da hoćeš." Imala je topao osmijeh, unatoč svojini iskrivljenim zubima. "A mi ćemo bit slobodni da te ubijemo. *Opasno* je bit slobodan, ali većini se svidi okus toga." Položila je ruku u rukavici na njegovu nogu, točno iznad koljena. "Vidjet ćeš."
Hoću, pomisli Jon. *Vidjet ću, i čuti, i naučiti, a kad naučim, odnijet ću glase natrag na Zid.* Divljaci su ga smatrali vjerolomnikom, ali u svom srcu on je još bio muž Noćne straže, izvršavajući posljednju dužnost koju mu je Ohorin Poluruki postavio. *Prije nego što sam ga ubio.*
Na dnu obronka naišli su na maleni potok koji je tekao iz pobrđa da se pridruži Mliječnovodi. Izgledao je sav od kamena i stakla, iako su mogli čuti zvuk vode koja je žuborila ispod zaleđene površine. Čegrtalj-ka ih povede prijeko, razbivši tanku koricu leda.
Vanjski jahači Mancea Raydera približiše se kad su se pojavili. Jon ih odmjeri jednim pogledom: osmorica jahača, i muškaraca i žena, odjeveni u krzno i uškrobljenu kožu, s ovdje-ondje kacigom ili komadom oklopa. Bijahu naoružani kopljima i vatrom prekaljenim štapovima, svi osim njihova vođe, krupnog plavokosog muškarca vodenastih očiju koji je nosio velebnu zakrivljenu kosu od naoštrenog čelika. *Narikač,* znao je smjesta. Crna braća pripovijedala su priče o njemu. Poput Čegrtalj-ke, Harme Psoglave i Alfvna Ubojice Vrana, bio je poznati otimač.
"Kneže o' Kostiju", Narikač reče kad ih ugleda. On promotri Jona i njegova strahovuka. "Tko je ovo, onda?"
"Vrana koja je promijenila stranu", reče Čegrtaljka, koji je više volio da ga zovu Knez od Kostiju, zbog klepetavog oklopa koji je nosio. "Bojao se da ću uzet i njegove kosti kao što sam uzeo kosti Polurukog." Zatresao je vreću trofeja u lice drugim divljacima.
"On je ubio Qhorina Polurukog", reče Ryk Dugo Koplje. "On i onaj
njegov strahovuk."
"A sredio je i Orella", reče Čegrtaljka.
"Momak je varg, ili nešto slično", ubaci Ragwyle, krupna kopljanica. "Njegov strahovuk odnio je komad noge Polurukog."
Crvene sluzave oči Narikača dobace Jonu još jedan pogled. "Da? Pa ima vučjih osobina, sad kad ga bolje vidim. Dovedi ga Manceu, možda će ga zadržati." Okrene svog konja i odgalopira odatle, sa svojim jahačima za petama.
Vjetar je puhao vlažan i težak dok su prelazili dolinu Mliječnovode i jahali u koloni po jedan kroz riječni logor. Duh se držao blizu Jona, ali njegov miris išao je ispred njega poput glasnika, te su ubrzo divljački psi bili svuda oko njih, režući i lajući. Lenyl krikne na njih da ušute, ali nisu se obazirali na nj. "Ne sviđa im se baš ona tvoja zvijer", Ryk Dugo Koplje reče Jonu.

"Oni su psi, a on je strahovuk", reče Jon. "Znaju da nije njihov." *Ništa više nego što sam ja vaš.* Ali dužnost mu je bila da ima na umu zadaću koju mu je Qhorin Poluruki postavio dok su dijelili onu posljednju vatru - da igra ulogu prebjega i otkrije što su divljaci tražili u pustoj hladnoj divljini Mrazočnjaka. "Neka *moć",* nazvao je to Ohorin u razgovoru sa Starim Medvjedom, ali umro je prije nego što je mogao otkriti što je to bilo, ili je li to Mance Rayder pronašao u svojim iskopavanjima.
Bilo je ognjišnih vatri uzduž rijeke, između kola, taljiga i saonica. Mnogi od divljaka podigli su šatore, od krzna i kože i pustene vune. Drugi su se zaklonili iza stijena u grubim skrovištima nakrivljena krova ili spavali ispod kola. Kraj jedne vatre Jon ugleda čovjeka koji je oštrio vrhove dugih drvenih kopalja i bacao ih na hrpu. Na drugom mjestu dva bradata mladića u uškrobljenoj koži borila su se štapovima, skačući jedan na drugoga preko plamenova, stenjući svaki put kad bi jedan zadao udarac. Tucet žena sjedilo je u blizini u krugu, izrađujući strijele.
Strijele za moju braću, pomisli Jon. *Strijele za narod mojeg oca, za ljude Oštrozimlja, Dubokogajskog humka i Posljednjeg ognjišta. Strijele za Sjever.*
Ali nije sve što je vidio bilo namijenjeno ratu. Vidio je žene kako plešu i čuo dijete kako plače, i dječaka koji je pretrčao ispred njegova konja, svega umotanog u krzna i bez daha od igre. Ovce i koze slobodno su lutale, dok su volovi klipsali duž riječne obale u potrazi za travom. Miris pečene ovčetine dopirao je od jedne ognjišne vatre, a kod druge je vidio vepra kako se okreće na drvenom ražnju.
Na otvorenom prostoru okruženom visokim zelenim boj-borovima, Čegrtaljka sjaše.
"Ovdje ćemo se utaboriti", reče Lenvlu i Ragwyleu i ostalima. "Nahranite konje, onda pse, onda sebe. Vgritte, Dugo Koplje, dovedite Vranu da ga Mance može pogledati. Rasporit ćemo ga kasnije."
Hodali su ostatak puta, pokraj još više ognjišnih vatri i još više šatora, , s Duhom koji ih je slijedio za petama. Jon nikad nije vidio toliko divljaka. Pitao se je li itko drugi.
Logor se nastavlja unedogled, pomisli, *ali to l je prije stotinu logora nego jedan, a svaki ranjiviji od drugog.* Protežući se dugim ligama, divljaci nisu imali obranu vrijednu spomena, nikakvih jama ni naoštrenih kolaca, samo male grupe vanjskih jahača koji su patrolirali njihovim krajevima. Svaka grupa, klan ili selo jednostavno su se zaustavljali gdje su htjeli, čim bi vidjeli druge da staju ili bi pronašli kakvo prikladno mjesto. *Slobodan narod.* Ako bi ih njegova braća uhvatila u takvom neredu, mnogi od njih platili bi tu slobodu crvenom krvlju. Bili su brojni, ali Noćna je straža imala stegu, a u bitki stega pobjeđuje brojnost devet od deset puta, jednom mu je rekao njegov otac.
Nije bilo sumnje koji je šator bio kraljev. Bio je triput veći od bilo kojeg drugog koji je vidio, a mogao je čuti glazbu kako dopire iznutra. Poput većine manjih šatora bio je načinjen od sašivenih životinjskih koža s krznom još na njima, ali kože Mancea Raydera bile su čupava bijela krzna snježnih medvjeda. Šiljasti krov bio je okrunjen golemim parom rogova jednog od orijaških sobova koji su nekoć slobodno lutali kroz Sedam kraljevina, u vremenima Prvih ljudi.
Tu su napokon pronašli branitelje; dva stražara kod otvora šatora, koji su se oslanjali na visoka koplja s okruglim kožnim štitovima privezanim za ruke. Kad su ugledali Duha, jedan od njih spusti vršak svog koplja i reče: "Zvijer ostaje ovdje."
"Duše, ostani", zapovjedi Jon. Strahovuk sjedne.
"Dugo Koplje, pripazi na zvijer." Čegrtaljka rastvori šator i rukom pokaže Jonu i Ygritte da uđu.
Šator bijaše vruć i zadimljen. Košare gorućeg treseta stajale su u sva četiri kuta, ispunjavajući zrak prigušenim crvenkastim svjetlom. Još više koža pokrivalo je tlo. Jon se osjeti potpuno samim dok je stajao ondje u svojoj crnini, iščekujući volju prebjega koji se nazivao Kraljem-s-one-strane-Zida. Kad su mu se oči privikle na

zadimljeni crveni polumrak, ugledao je šestero ljudi, nijedan od njih nije mu obraćao nimalo pozornosti. Tamnokosi mladić i ljupka plavokosa žena dijelili su rog medovine. Trudna žena stajala je iznad žeravnika kuhajući par kokoši, dok je sjedokosi muškarac u pohabanom crno-crvenom plastu sjedio prekriženih nogu na jastuku, svirajući lutnju i pjevajući:
Žena Dornijca bje ljepša od sunca Cjelovi njeni ko proljetna kiša At mač bijesnog Dornijca bje čelična lica A njegov te cjelov zanavijek stiša.
Jon je znao pjesmu, iako ju je bilo neobično čuti tu, u čupavom krznenom šatoru s onu stranu Zida, deset tisuća liga od crvenog gorja i toplih vjetrova Dornea.
Čegrtaljka skine svoju požutjelu kacigu čekajući da pjesma završi. Ispod svog oklopa od kostiju i kože bio je sitan čovjek, a lice ispod ori-jaške lubanje bilo je obično, s kvrgavom bradom, tankim brkom i žućkastim, stisnutim obrazima. Njegove su oči bile blizu usađene, jedna obrva provlačila se preko cijelog njegovog čela, tamna kosa stanjivala se od oštrog vrška na sredini čela.
Žena Dornijca Ko breskva slatka S pjesmom na usni se kupala gola, Al' mača Dornijca oštrica glatka Pojala pjesmu britku do bola.
Pokraj žeravnika, nizak, ali neizmjerno širok muškarac sjedio je na stolcu, jedući kokoš s ražnja. Vruća mast cijedila mu se niz podbradak i u njegovu snježnobijelu bradu, ali sretno se osmjehivao unatoč tome. Debeli zlatni obruči izrezbareni runama omatali su njegove masivne ruke, nosio je tešku košulju od crnih veriga koja je jedino mogla potjecali od mrtvog izvidnika. Nekoliko stopa dalje, viši, mršaviji muškarac u kožnoj košulji na kojoj bijahu našivene brončane ljuske stajao je mršteći se nad zemljovidom, a dvoručni veliki mač visio mu je na leđima u kožnim koricama. Bio je uspravan poput koplja, sav u duguljastim žilavim mišićima, glatko izbrijan, ćelav, sa snažnim ravnim nosom i duboko usađenim sivim očima. Mogao je čak i biti pristao da je imao uši, ali je izgubio oba putem, bilo od ozeblina ili nekog neprijateljskog noža, Jon nije mogao reći. Njihov nedostatak činio je muškarčevu glavu uskom i šiljastom.
I bjelobradi muškarac i onaj ćelavi bijahu ratnici, to je Jonu bilo jasno na prvi pogled.
Ta su dvojica mnogo opasnija od Čegrtaljke. Pitao se koji je bio Mance Rayder.
Dok je lež'o na tlu u krugu tame i kuš'o okus vlastite krvi, "Domijac mi dane skrati", reče, "i smrtnu mi ranu zada prvi." Na koljenu braća molit se stanu, a on se nasmije zadnjim dahom: "Mrijet svatko mora i nije mi žao, jer ja sam njegovu ženu jah'o."
Dok su se posljednji zvuči "Dornijčeve žene" gubili, ćelavi muškarac bez ušiju podigne pogled sa zemljovida i divlje se namršti na Čegrtaljku i Vgritte, s Jonom između njih. "Što je ovo?" reče. "Vrana?"
"Crno kopile koje je rasporilo Orella", reče Čegrtaljka, "i prokleti varg usto."
"Trebali ste ih sve ubit."
"Ovaj je promijenio stranu", objasni Ygritte. "Ubio je Ohorina Po-lurukog vlastitom rukom."
"Ovaj *dječak?"* Čovjeka bez ušiju razgnjevile su vijesti. "Poluruki je trebao biti moj. Imaš li ime, Vrano?"
"Jon Snow, Vaša Milosti." Pitao se je li se od njega očekivalo i da savije koljeno.
"Vaša Milosti?" Čovjek bez ušiju pogleda onog krupnog bjelobra-dog. "Vidiš. Smatra me kraljem."
Bradati muškarac se nasmije tako žestoko da je poprskao komadiće piletine na sve strane. Otare mast sa svojih usta nadlanicom goleme ruke. "Slijep dječak, mora bit. Tko je ikad čuo za kralja bez ušiju? Pa, kruna bi mu pala ravno kroz vrat! Ha!" Isceri se u Jona, brišući prste o svoje hlače. "Zatvori kljun, Vrano. Okreni se oko sebe, možda pronađeš ono za čim tragaš."
Jon se okrene.

Pjevač se digne na noge. "Ja sam Mance Rayder", reče dok je odlagao lutnju u stranu. "A ti si kopile Neda Starka, Snow od Oštrozimlja."
Skamenjen, Jon je nijemo stajao na trenutak, prije nego što se dovoljno oporavio da kaže: "Kako... kako ste mogli znati..."
"To je priča za kasnije", reče Mance Rayder. "Kako ti se svidjela pjesma, momče?"
"Prilično dobro. Čuo sam je prije."
"Mrijet svatko mora i nije mi žao," bezbrižno će Kralj-s-one-strane-Zida, *"jer ja sam njegovu ženujah'o.* Reci mi, govori li moj Knez od Kostiju istinu? Jesi li ubio mog starog prijatelja Polurukog?"
"Jesam." *Iako je to više bilo njegovo djelo nego moje.*
"Sjenovita kula više se nikad neće činiti tako strašnom", reče kralj s tugom u glasu. "Ohorin je bio moj neprijatelj. Ali i moj brat, jednom. Dakle... hoću li ti zahvaliti što si ga ubio, Jone Snow? Ili te prokleti?" Uputi Jonu podrugljiv osmijeh.
Kralj-s-one-strane-Zida nije uopće izgledao poput kralja, čak ni poput divljaka. Bio je srednje visine, vitak, oštra lica, pronicavih smeđih očiju i duge smeđe kose koja je većinom prešla u sijedu. Nije bilo krune na njegovoj glavi, ni zlatnih prstenova na njegovim rukama, ni dragulja na njegovu vratu, pa čak ni bljeska srebra. Nosio je vunu i kožu, a jedini komad odjeće vrijedan pažnje bio je njegov pohabani crni vuneni plašt, čije su dugačke poderotine bile pokrpane izblijedjelom crvenom svilom.
"Trebali biste mi zahvaliti što sam ubio vašeg neprijatelja", Jon će na koncu, "i prokleti me što sam ubio vašeg prijatelja."
"Ha!" zatutnji bjelobradi muškarac. "Dobro odgovoreno!"
"Slažem se." Mance Rayder mahne Jonu rukom da se približi. "Ako nam se želiš pridružiti, radije nas upoznaj. Čovjek kojeg si zamijenio sa mnom je Styr, Magnar od Thenna. *Magnar* znači 'knez' na Starom jeziku." Čovjek bez ušiju hladno se upilji u Jona dok se Mance okretao prema onom bjelobradom. "Naš divlji žderač kokoši je moj vjerni Tormund. Žena—"
Tormund ustane na noge. "Stoj. Dao si Styru njegov naslov, daj meni moj."
Mance Rayder se nasmije. "Ako želiš. Jone Snow, pred tobom stoji Tormund zvan Orijaška Kob, Visokozborac, Puhač u rog, i Lomitelj Leda. A ovdje također i Tormund Gromovita Šaka, Muž Medvjeda, Kralj Medovine od Crvenih dvora, Govornik Bogova i Otac Vojski."
"To zvuči više nalik na mene", reče Tormund. "Dobro došao, Jone Snow. Slučajno volim vargove, iako ne Starkove."101
"Dobra žena kod žeravnika je", nastavi Mance Rayder, "Dalla." Trudna žena se stidljivo osmjehne. "Ophodi se prema njoj kao prema svakoj kraljici, ona nosi moje dijete." Okrene se prema posljednje dvoje. "Ova krasotica njezina je sestra Val. Mladi Jari pokraj nje njezin je novi ljubimac."
"Ja nisam ničiji ljubimac", reče Jari, mračan i divlji.
"A Val nije nitko", frkne bjelobradi Tormund. "To si dosad već trebao primijetit, momče."
"I eto, to smo mi, Jone Snow", reče Mance Rayder. "Kralj-s-one--strane-Zida i njegov dvor, takav kakav je. A sada nekoliko riječi od tebe, mislim. Odakle si došao?"
"Iz Oštrozimlja," reče on, "preko Crnog zamka."
"A što te dovodi uz Mliječnovodu, tako daleko od ognjišta tvojeg doma?" Nije čekao na Jonov odgovor, već ponovno pogleda Čegrtalj-ku. "Koliko ih je bilo?"
"Petorica. Trojica mrtva i dječak ovdje. Onaj drugi otišao je u goru gdje ga konji nisu mogli slijedit."
Rayderove oči ponovno susretnu Jonove. "Jeste li bili samo petorica? Ili se još tvoje braće skita u blizini?"
"Bili smo četvorica i Poluruki. Qhorin je vrijedio poput dvadesetorice običnih ljudi."

Kralj-s-one-strane-Zida osmjehne se na to. "Neki su tako mislili. Ipak... dječak iz Crnog zamka s izvidnicima iz Sjenovite kule? Kako se to dogodilo?"
Jon je imao spremnu laž. "Vrhovni zapovjednik poslao me Poluru-kom da steknem iskustvo, pa me on poveo sa sobom u izviđanje."
Styr Magnar namršti se na to. "Izviđanje, zoveš to... zašto bi Vrane došle izviđati po Piskutavom prolazu?"
"Sela su bila napuštena", reče Jon, iskreno. "Izgledalo je kao da je sav slobodan narod nestao."
"Nestao, da", reče Mance Rayder. "I ne samo slobodan narod. Tko vam je rekao gdje smo, Jone Snow?"
Tormund frkne. "Sigurno Craster, ili sam ja rumena djevica. Rekao sam ti, Mance, ono stvorenje valja skratit za glavu."

Kralj dobaci starijem čovjeku razdražljiv pogled. "Tormunde, jednog dana pokušaj razmisliti prije nego što progovoriš. Znam da je to bio Craster. Pitao sam Jona da vidim hoće li reći istinu."
"Ha." Tormund opljune. "Pa umiješao sam se u to!" On se isceri u Jona. "Vidiš, momče, zato ti je on kralj a ja nisam. Mogu popit, borit se i pjevat bolje od njega, a moj ud je triput veći od njegova, ali Mance ima lukavosti. Odgojen je kao Vrana, znaš, a vrana ti je prepredena ptica."
"Želim razgovarati s dečkom nasamo, moj Kneže od Kostiju", Mance Rayder reče Čegrtaljki. "Ostavite nas, svi vi."
"Što, i ja isto?" reče Tormund. "Ne, ti pogotovo", reče Mance.
"Ne jedem ni u jednoj dvorani gdje nisam dobrodošao." Tormund se podigne na noge. "Ja i kokoši odlazimo." Ščepa još jedno pile sa žerav-nika, gurne ga u džep ušiven u podstavu plašta, reče "Ha" i ode oblizujući prste. Ostali su ga slijedili van, svi osim žene Dalle.
"Sjedni, ako želiš", reče Rayder kad su otišli. "Jesi li gladan? Tormund nam je ostavio barem dvije ptice."
"Rado bih jeo, Vaša Milosti. I hvala vam."
"Vaša Milosti?" Kralj se osmjehne. "To nije naslov koji se često čuje s usana slobodnog naroda. Većini sam Mance, *Onaj* Mance nekima. Hoćeš li rog medovine?"
"Rado", reče Jon.
Kralj nalije sebi dok je Dalla rezala dobro pečene kokoši i donosila im svakome polovicu. Jon zguli rukavice i stane jesti prstima, sišući svaki zalogaj mesa s kostiju.
"Tormund je govorio istinu", reče Mance Rayder dok je trgao napola hljebac kruha. "Crna vrana je prepredena ptica, to je istina... ali ja sam bio Vrana dok ti nisi bio veći od djeteta u Dallinu trbuhu, Jone Snow. Stoga pazi da ne izigravaš prepredenjaka sa mnom."
"Kako velite, Vaš - Mance."
Kralj se nasmije. "Vaš Mance! Zašto ne? Obećao sam ti priču ranije, o tome kako znam za tebe. Jesi li je već odgonetnuo?"
Jon zatrese glavom. "Je li Čegrtaljka poslao vijest ispred nas?"
"Krilima? Nemamo uvježbanih gavrana. Ne, prepoznao sam tvoje lice. Vidio sam ga već prije. Dvaput."
Ovo isprva nije imalo smisla, ali dok je Jon to prevrtao u svojim mislima, odjednom mu sine. "Kad ste bili brat Straže..."
"Vrlo dobro! Da, to je bilo prvi put. Bio si samo dječak, a ja sam bio sav u crnom, jedan od tuceta koji su jahali da otprate starog Vrhovnog zapovjednika Qorgylea kad je došao posjetiti tvog oca u Oštrozimlje. Hodao sam zidom oko dvorišta kad sam

naišao na tebe i tvog brata Rob-ba. Sniježilo je noć prije, a vas ste dvojica sagradili veliku goru iznad vrata i čekali da netko prođe ispod."
"Sjećam se", reče Jon sa zapanjenim smijehom. Mladi crni brat na zidnoj šetnici, da...
"Zakleli ste se da nećete reći."
"I održao zakletvu. Barem tu."
"Bacili smo snijeg na Debelog Toma. Bio je očev najsporiji stražar." Tom ih je kasnije gonio po dvorištu, sve dok sva trojica nisu bila crvena poput jesenskih jabuka.
"Ali rekli ste da ste me vidjeli dvaput. Kad je bio drugi put?"
"Kad je kralj Robert došao u Oštrozimlje da učini tvoga oca Namjesnikom", bezazleno će Kralj-s-one-strane-Zida.
Jonove se oči raširе u nevjerici. "To ne može biti."
"Bilo je tako. Kad je tvoj otac doznao da kralj dolazi, poslao je vijest svom bratu Benjenu na Zidu, kako bi on mogao doći na gozbu. Postoji više trgovine između crne braće i slobodnog naroda nego što znaš, te je uskoro vijest doprla i do mojih ušiju. Bila je to predobra prilika da bih odolio. Tvoj stric me nije znao po izgledu, pa nisam imao straha s te strane, a nisam mislio da će se tvoj otac sjećati mlade Vrane koju je nakratko upoznao godinama prije. Želio sam vidjeti tog Roberta vlastitim očima, kralj kralju, a uzeti mjeru i tvom stricu Benjenu. Tad je već bio Prvi izvidnik, strah i trepet mojem narodu. Stoga sam osedlao mog najbržeg konja i odjahao."
"Ali", prigovori Jon, "Zid..."
"Zid može zaustaviti vojsku, ali ne jednog čovjeka. Uzeo sam lutnju i vreću srebra, prešao led u blizini Dugog humka, hodao nekoliko liga na jug do Novog dara i kupio konja. Sve u svemu bio sam brži od Roberta, koji je putovao s nezgrapno velikom kućom na kotačima da zadrži svoju kraljicu u udobnosti. Dan južno od Oštrozimlja naišao sam na njega i pridružio se njegovoj pratnji. Slobodni jahači i putujući vitezovi uvijek se pripajaju kraljevskim procesijama, u nadi da će pronaći službu kod kralja, a moja lutnja zaradila mi je lak prijem." On se nasmije. "Znam svaku prostačku pjesmicu koja je ikad bila spjevana, sjeverno ili južno od Zida. I eto ti ga na. One noći kad je tvoj otac gostio Roberta, ja sam sjedio u dnu njegove dvorane na klupi s ostalim slobodnim jahačima, slušajući kako Orland od Starigrada svira na visokoj harfi i pjeva o mrtvim kraljevima pod morem. Počastio sam se mesom i medovinom tvog oca kneza i bacio pogled na Kraljosjeka i Vražićka... te u prolazu pribilježio djecu kneza Eddarda i vučju štenad koja im je trčala za petama."
"Bael Bard", reče Jon, sjetivši se pripovijesti koju mu je Ygritte kazivala na Mrazočnjacima, one noći kad ju je zamalo ubio.
"Da bar jesam. Ne poričem da je Baelov pothvat nadahnuo moj... ali nisam oteo nijednu od tvojih sestara koliko se sjećam. Bael je pisao svoje pjesme i živio ih. Ja samo pjevam pjesme koje su bolji ljudi spjevali. Još medovine?"
"Ne", reče Jon. "Da su vas otkrili... zarobili..."
"Tvoj otac bi mi odsjekao glavu." Kralj slegne ramenima. "Iako, kad sam jednom jeo za njegovom trpezom, bio sam zaštićen pravima gosta. Zakoni gostoljubivosti stari su kao i Prvi ljudi, i sveti poput drveta srca." On pokaže rukom na trpezu između njih, razlomljeni kruh i kokošje kosti. "Ovdje si ti gost, siguran od zla mojih ruku... ove noći, barem. Pa mi stoga reci istinu, Jone Snow. Jesi li kukavica koja je prebjegla iz straha ili postoji neki drugi razlog koji te dovodi u moj šator?"
Pravo gosta ili ne, Jon Snow je znao da tu hoda po tankom ledu. Jedan pogrešan korak i može propasti, u vodu dovoljno ledenu da mu zaustavi srce. *Odmjeri svaku riječ prije nego što je prozboriš,* reče samom sebi. Uzme dug gutljaj medovine da si kupi vremena za odgovor. Kad je odložio rog na stranu reče: "Recite mi zašto ste vi prebjegli, i ja ću vam kazati zašto sam ja."

Mance Rayder se osmjehne, kao što se Jon nadao da hoće. Kralj je očito bio čovjek koji je volio zvuk vlastita glasa. "Čuo si priče o mojem dezertiranju, ne sumnjam."
"Neki vele da je to bilo zbog krune. Neki kažu zbog žene. Drugi da imate krv divljaka."
"Krv divljaka krv je Prvih ljudi, ista krv koja teče u venama Starkovih. A što se krune tiče, vidiš li ijednu?"
"Vidim ženu." On zirne prema Dalli.
Mance je uzme za ruku i povuče bliže. "Moja gospa je nevina. Sreo sam je na povratku iz zamka tvog oca. Poluruki je bio istesan od stare hrastovine, ali ja sam načinjen od mesa, i vrlo sam naklon čarima žena... što me ne čini imalo drugačijim od tri četvrtine Straže. Ima ljudi koji još nose crno a koji su imali deset puta više žena od ovog sirotog kralja. Moraš iznova pogađati, Jone Snow."
Jon razmisli na trenutak. "Poluruki je rekao da ste imali strast prema divljačkoj glazbi."
"Imao sam. Imam. To je bliže cilju, da. Ali nije pravi pogodak." Mance Rayder ustane, otkopča kopču koja mu je pridržavala plašt i prebaci ga preko klupe. "Bilo je to zbog ovoga."
"Plašt?"
"Crni vuneni plašt Zakletog brata Noćne straže", reče Kralj-s-one--strane-Zida. "Jednog dana na izviđanju ulovili smo lijepog velikog losa. Derali smo mu kožu kad je miris krvi izvukao sjenovitog risa iz njegova brloga. Ja sam ga otjerao, ali ne prije nego što mi je razderao plašt na trake. Vidiš? Ovdje, ovdje i ovdje?" On se zahihoće. "Razderao mi je i ruku leđa također, krvario sam gore od losa. Moja braća su se bojala da ću umrijeti prije nego što me dovedu meštru Mullinu u Sjenovitoj kuli, pa su me odnijeli u divljačko selo gdje smo znali za jednu vidaricu, neku staru vračaru. Dogodilo se da je ona bila mrtva, ali njezina se kći pobrinula za mene. Očistila mi rane, zašila me, nahranila kašom i napicima sve dok nisam ponovno ojačao da mogu jahati. A i zašila je poderotine na mojem plastu, s nešto skrletne svile iz Asshaia koju je njezina baka izvukla iz olupine koke koja se nasukala na Zaleđenoj obali. Bilo je to najveće blago koje je imala, i njezin dar meni." Ponovno je prebacio plašt preko svojih ramena. "Ali u Sjenovitoj kuli dali su mi novi vuneni plašt iz zaliha, crn i crn, i porubljen crnim, da se slaže s mojim crnim hlačama i crnim čizmama, mojim crnim prslukom i crnom žičanom košuljom. Novi plašt nije bio izlizan, nije imao ni rupe ni poderotine... a najviše od svega, nije imao ništa crveno. Muževi Noćne straže odijevali su se u *crno,* strogo me podsjetio Ser Denys Mallister, kao da sam zaboravio. Moj stari plašt sad je bio spreman za paljenje, rekao je.
Otišao sam idućeg jutra... tamo gdje poljubac nije bio zločin, gdje je čovjek mogao nositi koji god je plašt htio." Zakopčao je kopču i ponovno sjeo. "A ti, Jone Snow?"

Jon uzme još jedan gutljaj medovine. *Postoji samo jedna priča u koju bi mogao povjerovati.* "Rekli ste da ste bili u Oštrozimlju, one noći kad je moj otac pogostio kralja Roberta."
"Rekao sam, jer sam bio."
"Onda ste nas sve vidjeli. Princa Joffreyja i princa Tommena, princezu Mvrcellu, moju braću Robba, Brana i Rickona, moje sestre Aryju i Šansu. Vidjeli ste ih kako su hodali središnjom lađom sa svim očima na sebi i kako zauzimaju svoja mjesta za stolom upravo ispod podija gdje su kralj i kraljica bili posjednuti."
"Sjećam se."
"A jeste li vidjeli gdje su mene posjeli, Mance?" On se nagne naprijed. "Jeste li vidjeli gdje su smjestili kopile?"

Mance Rayder je promatrao Jonovo lice prilično dugo. "Mislim da bi bilo najbolje da ti pronađemo novi plašt", reče kralj, ispruživši svoju ruku.

Daenerys

Preko mirne modre vode dopirao je polagan ravnomjeran ritam bubnjeva i mek zvižduk vesala s galija. Velebna koka stenjala je u njihovoj brazdi, s teškom užadi čvrsto rastegnutom između. Baleriono-va jedra mlohavo su visjela, padajući bespomoćno s jarbola. No unatoč tome, dok je stajala na prednjoj palubi promatrajući kako se njezini zmajevi međusobno love po vedrom modrom nebu, Daenervs Targa-ryen bila je sretnija nego što se ikad sjećala. Njezini Dothraki nazivali su more *otrovnom vodom,* nemajući vjere ni u jednu tekućinu koju njihovi konji nisu mogli piti. Onog dana kad su tri broda podigla sidro u Qarthu, pomislili biste da su plovili u pakao umjesto u Pentos. Njezini hrabri mladi jahači-pobratimi zurili su u liniju obale koja se gubila krupnim bijelim očima, svaki od trojice bio je odlučan ne pokazati nimalo straha ispred druge dvojice, dok su njezine sluškinje Irri i Jhiqui očajnički stezale ogradu i povraćale preko boka zbog najmanjeg valjanja. Ostatak Danvne sićušne *khalasare* ostao je ispod palube, radije odabirući društvo svojih nervoznih konja negoli užasan svijet bez kopna oko brodova. Kad ih je iznenadna bura zahvatila šestog dana njihova puta, čula ih je kroz grotlo; konji su se ritali i vrištali, a jahači se molili tankim drhtavim glasovima svaki put kad bi se *Balerion* nagnuo ili zaljuljao.

Međutim, nikakva bura nije mogla preplašiti Dany. *Daenerys U-oluji--rodena,* zvali su je, jer je došla urlajući na svijet na dalekom Zmajevu kamenu dok je bjesnila najveća oluja u pamćenju Zapadnih zemalja, oluja tako divlja da je otrgnula kamena čudovišta sa zidova zamka i raskomadala flotu njezina oca na triješće.

Usko more često je bilo olujno, a Dany ga je prešla pola stotine puta kao djevojčica, bježeći iz jednog Slobodnog grada u drugi pola koraka ispred Uzurpatorovih unajmljenih ubojica. Ljubila je more. Ljubila je oštar slan miris zraka, i neizmjernost obzora omeđenih jedino svodom ažurnog neba. Zbog toga se osjećala malenom, ali i slobodnom. Voljela je dupine koji su ponekad plivali pokraj *Baleriona,* sijekući valove poput srebrnastih kopalja, i leteću ribu koju bi opazili s vremena na vrijeme. Čak su joj se sviđali i mornari, sa svojim pjesmama i pričama. Jednom na putu u Braavos, dok je promatrala kako se posada hrve s velikim zelenim jedrom u rastućoj oluji, čak je pomislila kako bi lijepo bilo biti mornar. Ali kad je to rekla svom bratu, Viservs ju je počupao za kosu sve dok nije zaplakala. "Ti si krv zmaja", vrisnuo je na nju. *"Zmaja,* a ne neke smrdljive ribe."

Bio je lud u tome, i u toliko mnogo drugih stvari, pomisli Dany. *Da je bio mudriji i strpljiviji, sada bi jedrio na zapad da zauzme prijestolje koje mu je po pravu pripadalo.* Viservs je bio glup i pokvaren, s vremenom je shvatila, no ponekad joj je svejedno nedostajao. Ne okrutan slabić kojim je postao na kraju, već brat koji bi joj katkad dopustio da mu se zavuče u postelju, dječak koji joj je pripovijedao priče o Sedam kraljevina i govorio o tome kako će im životi biti bolji kad on jednom povrati svoju krunu.

Kapetan se pojavi uz njezin lakat. "Kad bi barem ovaj *Balerion* mogao letjeti kao njegov imenjak, Vaša Milosti", reče on na iskrivljenom valvrijskom teško začinjenim naglascima Pentosa. "Onda ne bismo morali veslati, ni vući, ni moliti se za vjetar."

"Upravo tako, kapetane", odvrati ona s osmijehom, zadovoljna što je pridobila čovjeka. Kapetan Groleo bio je stari Pentosijac poput svojega gospodara, Illvrija Mopatisa, i bio je nervozan poput djevice kad je na svoj brod trebao ukrcati tri zmaja. Pola stotine vjedara morske vode još je visjelo s brodske ograde, u slučaju vatre. Isprva je Groleo želio zmajeve zatvoriti u kaveze, Dany je pristala da mu olakša strahove, no njihov jad bio je tako opipljiv da je uskoro promijenila mišljenje i uporno tražila da ih se oslobodi.
Čak je i kapetan Groleo sada bio sretan zbog toga. Bio je samo jedan mali požar, lako ugašen; nasuprot tome, činilo se da *Balerion* odjednom ima manje štakora nego prije, kad je plovio pod imenom *Sadu-leon.* A njegova posada, nekoć strašljiva koliko i znatiželjna, počela se neobično ponositi "svojim" zmajevima. Svaki od njih, od kapetana do kuharskog pomoćnika, volio je gledati trojicu u letu... iako nitko kao Dany.
Oni su moja djeca, rekla je samoj sebi, *a ako je* maegi *govorila istinu, oni su vjerojatno jedina djeca koju ću ikad imati.*
Viserionove ljuske bile su boje svježeg vrhnja, njegovi rogovi, kosti krila i hrptenična kresta boje tamnog zlata koja se ljeskala blistavo poput kovine na suncu. Rhaegal je bio načinjen od zelene boje ljeta i brončane boje jeseni. Lebdjeli su iznad brodova u širokim krugovima, sve više i više, svaki pokušavajući uspeti se iznad onog drugog.
Zmajevi su uvijek najviše voljeli napadati odozgo, naučila je Dany. Ako bi se ijedan našao između onog drugog i sunca, savio bi krila i zaronio kričeći, pa bi oni pali s neba međusobno ukliješteni u zamršenu Ijuskavu loptu, škljocajući čeljustima i švigajući repovima. Prvi put kad su to učinili, bojala se da su se kanili međusobno poubijati, ali bila je to samo igra. Netom što bi pljusnuli u more, već bi se razdvojili i uzletjeli, kričeći i sikćući, a slana bi im se voda pušila s njih dok bi im krila grabila kroz zrak. Drogon je također letio, iako ne na vidiku; bio bi miljama naprijed, ili miljama iza, loveći.
Uvijek je bio gladan, njezin Drogon. *Gladan i sve veći. Još jedna godina, ili možda dvije, i bit će dovoljno velik za jahanje. Onda mi neće trebati brodovi da prijeđem veliko slano more.*
Ali to vrijeme još nije došlo. Rhaegal i Viserion bili su veličine malih pasa, Drogon tek nešto malo veći; svaki bi ih pas prevagnuo; bili su sama krila, vrat i rep, lakši nego što su se činili. I tako se Daenervs Tar-garven morala osloniti na drvo, vjetar i platno da je odnesu kući.
Drvo i platno služili su je dobro dosad, ali prevrtljivi vjetar pokazao se izdajnikom. Šest dana i šest noći plovili su po bonaci, i sad je došao sedmi dan, a još uvijek ni daška vjetra da im ispuni jedra. Na sreću, dva broda koja je magister Illvrio poslao bile su trgovačke galije, s dvije stotine vesala svaka i s posadama veslača snažnih ruku. Ali velebna koka *Balerion* bila je pjesma u drugom ključu; nezgrapna široka krmača od broda s golemim tovarnim prostorom i s širokim jedrima, ali nemoćna po bonaci. *Vhagar* i *Meraxes* ispustili su užad da je povuku, ali to im je strašno usporilo kretanje. Sva tri broda bila su puna, i teško nakrcana.
"Ne mogu vidjeti Drogona", reče Ser Jorah Mormont kad joj se pridružio na prednjoj palubi. "Je li se ponovno izgubio?"
i smo oni koji su izgubljeni, ser. Drogon nema teka za ovo vlažno puzanje, ništa više od mene." Smioniji od druge dvojice, njezin crni zmaj bio je prvi koji je iskušao svoja krila iznad vode, prvi koji je odlepršao od broda do broda, prvi koji se izgubio u prolazećem oblaku... i prvi koji je ubio. Tek što je leteća riba probila površinu vode kadli je on omota kopljem plamena, ščepa, i proguta. "Koliko će velik narasti?" upita Dany znatiželjno. "Znate li?"
"U Sedam kraljevina postoje priče o zmajevima koji su narasli tako golemi da su mogli čupati orijaške lignje iz mora."
Dany se nasmije. "To bi bio čudesan prizor."

"To je samo priča, *Khaleesi"*, reče njezin prognani vitez. "Govori i o mudrim starim zmajevima koji su živjeli tisuću godina."
"Pa, koliko *zaista* zmaj živi?" Pogledala je uvis dok se Viserion ob-rušavao nisko iznad broda, polagano udarajući krilima i komešajući mlohava jedra.
Ser Jorah slegne ramenima. "Prirodni raspon života jednog zmaja mnogo je puta dulji od čovječjeg, ili nas u to pjesme žele uvjeriti... ali zmajevi koje je Sedam kraljevina najbolje poznavalo bili su oni kuće TARGARYEN. Bili su uzgojeni za rat, a u ratu su i umirali. Nije laka stvar ubiti zmaja, ali to je moguće učiniti."
Štitonoša Bjelobradi, stojeći pokraj gubca s jednom mršavom rukom ovijenom oko svog visokog bjelogoričnog štapa, okrene se prema njima i reče: "Balerion Crna Prepast bio je dvije stotine godina star kad je ugi-nuo za vladavine Jaehaervsa Pomiritelja. Bio je tako velik da je mogao progutati cijelog tura. Zmaj nikad ne prestaje rasti, Vaša Milosti, dokle god ima hrane i slobode." Njegovo ime bilo je Arstan, ali Snažni Behvas prozvao ga je Bjelobradi zbog njegovih bijelih zalizaka, te ga je gotovo svatko sada tako zvao. Bio je viši od Ser Joraha, iako ne tako mišićav; njegove su oči bile blijedomodre, njegova duga brada bijela poput snijega i glatka poput svile.
"Slobode?" upita Dany znatiželjno. "Što time mislite?"
"U Kraljevu grudobranu, vaši preci podigli su golem kupolast zamak za svoje zmajeve. Zmajeva jama, zovu je. Još stoji navrh Rhaenvsina brijega, iako sva u ruševinama. Ondje su kraljevski zmajevi obitavali u stara vremena, a bijaše to špiljasto obitavalište, sa željeznim vratima tako širokim da je trideset vitezova moglo ujahati kroz njih rame uz rame. Pa ipak, primijećeno je da nijedan od zmajeva iz jame nikad nije dosegao veličinu svojih predaka. Meštri su govorili da je to bilo zbog zidova oko njih i velebne kupole nad njihovim glavama."
"Ako nam zidovi sputavaju rast, seljaci bi bili sićušni, a kraljevi veliki poput orijaša", reče Ser Jorah. "Vidio sam goleme ljude rođene u šupama i patuljke koji su obitavali u zamcima."
"Ljudi su ljudi", otpovrne Bjelobradi. "Zmajevi su zmajevi."
Ser Jorah prezrivo otpuhne. "Kako mudro rečeno." Prognani vitez nije imao ljubavi prema starcu, to je javno pokazivao od samog početka. "Što vi znate o zmajevima, uostalom?"
"Prilično malo, to je istina. No služio sam neko vrijeme u Kraljevu grudobranu u danima kad je kralj Aerys sjedio na Željeznom prijestolju i hodao ispod zmajskih lubanja koje gledaju sa zidova njegove pri-jestolne odaje."
"Viservs je govorio o tim lubanjama", reče Dany. "Uzurpator ih je skinuo i sakrio. Nije mogao podnijeti da ga gledaju na njegovu otetom prijestolju." Mahne Bjelobradom da se približi. "Jeste li ikad susreli mojeg kraljevskog oca?" Kralj Aerys II. umro je prije nego što se njegova kći rodila.
"Imao sam tu veliku čast, Vaša Milosti." "Jeste li ga smatrali dobrim i blagim?" Bjelobradi se potrudi što je najbolje mogao da sakrije svoje osjećaje, ali bili su ondje, očiti na njegovu licu. "Njegova Milost bila je... često ljubazna."
"Često?" Dany se osmjehne. "Ali ne uvijek?"
"Znao je biti vrlo strog prema onima koje je držao svojim neprijateljima/'
"Mudar čovjek nikad ne stvara neprijatelja od jednog kralja", reče Dany. "Jeste li upoznali i mojeg brata Rhaegara?"
"Govorilo se da nijedan čovjek nikad nije zapravo upoznao princa Rhaegara. Međutim, imao sam povlasticu vidjeti ga na turniru i često sam ga čuo kako svira harfu sa srebrnim žicama."

Ser Jorah frkne. "Zajedno s tisućama drugih na nekoj žetvenoj gozbi. Sad ćete još tvrditi da ste mu bili štitonoša."
"Nikad ne bih takvo što tvrdio, ser. Myles Mooton je bio štitonoša princa Rhaegara, i Richard Lonmouth nakon njega. Kad su osvojili svoje ostruge, on ih je sam proglasio vitezovima i ostali su njegovi bliski prijatelji. Mladi knez Connington također je bio princu drag, ali njegov najstariji prijatelj bio je Arthur Davne."
"Jutarnji mač!" reče Dany, ozarena. "Viservs je znao pripovijedati o njegovoj čudesnoj bijeloj oštrici. Rekao je da je Ser Arthur bio jedini vitez u kraljevstvu ravan našem bratu."
Bjelobradi pogne glavu. "Nije moje da preispitujem riječi princa Viserysa."
"Kralja", ispravi Dany. "Bio je kralj, iako nikad nije kraljevao. Vise-rys, Treći svog imena. Ali što ste time mislili?" Njegov odgovor nije bio onaj koji je očekivala. "Ser Jorah je jednom nazvao Rhaegara posljednjim zmajem. Morao je biti ratnik bez premca kad ga se tako zove, zasigurno?"
"Vaša Milosti," reče Bjelobradi, "princ Zmajeva kamena bio je iznimno moćan ratnik, ali..."
"Nastavite", ponuka ona. "Možete slobodno govoriti sa mnom."
"Kako zapovijedate." Starac se osloni na svoj bjelogorični štap nabrana čela. "Ratnik bez premca... to su lijepe riječi, Vaša Milosti, ali riječi ne dobivaju bitke."
"Mačevi dobivaju bitke", grubo će Ser Jorah. "A princ Rhaegar se znao koristiti njima."
"Znao je, ser, ali... Vidio sam na stotine turnira i više ratova nego što bih htio, i kako god snažan ili brz ili vješt vitez bio, postoje drugi koji mu mogu biti ravni. Čovjek može osvojiti jedan turnir i brzo pasti na idućem. Skliska točka u travi može značiti poraz ili ono što ste pojeli za večeru noć prije. Promjena vjetra može donijeti dar pobjede." On zirne u Ser Joraha. "Ili gospine boje vezane u čvor oko ruke."
Mormontovo lice se smrkne. "Pazite što govorite, starce."
Arstan je vidio Ser Joraha kad se on borio u luci Lannis, znala je Dany, na turniru koji je Mormont osvojio s gospinim bojama svezanim u čvor oko ruke. Osvojio je i gospu; Lvnesse od kuće Hightower, svoju drugu ženu, visoka roda i lijepu... ali ona ga je upropastila i napustila, a uspomena na nju sada mu je bila gorka. "Budite blagi, moj viteže." Ona metne ruku na Jorahovu mišicu. "Arstan nije želio vrijeđati, sigurna sam."
"Kao što velite, *Khaleesi."* Ser Jorahov glas bio je kivan.
Dany se okrene natrag štitonoši. "Malo znam o Rhaegaru. Samo priče koje je Viservs kazivao, a on je bio mali dječak kad je naš brat umro. Kakav je zaista bio?"
Starac porazmisli na trenutak. "Sposoban. To iznad svega. Odlučan, razborit, pokoran, čestit. Postoji priča o njemu... ali nedvojbeno je i Ser Jorah poznaje."
"Rado bih je čula od vas."
"Kako želite", reče Bjelobradi. "Kao mladi dječak, princ Zmajeva kamena pretjerano je volio knjige. Počeo je čitati tako rano da su ljudi govorili kako je kraljica Rhaella sigurno progutala nekoliko knjiga i svijeću dok joj je bio u utrobi. Rhaegara nisu zanimale igre ostale djece. Meštri su bili ispunjeni strahopoštovanjem prema njegovoj pameti, ali vitezovi njegova oca kiselo su se šalili da se Baelor Blaženi ponovno rodio. Sve dok jednog dana princ Rhaegar nije pronašao nešto u svojim svicima što ga je promijenilo. Nitko ne zna što je to moglo biti, samo da se dječak iznenada pojavio rano jednog jutra u dvorištu dok su vitezovi navlačili svoj čelik. Prišao je Ser Willemu Darrvju, glavnom oružniku, i rekao: 'Trebat će mi mač i oklop. Čini se da moram postati ratnikom.'"

"I postao je!" reče Dany, ozarena.
"Zaista je tako." Bjelobradi se nakloni. "Ispričavam se, Vaša Milosti. Govorim o ratnicima, a ja vidim da se Snažni Behvas probudio. Moram ga podvoriti."
Dany zirne prema krmi. Uškopljenik se penjao kroz tovarni prostor u sredini broda, okretan unatoč svojoj veličini. Behvas je bio zdepast ali širok, dobrih devedeset pet kilograma sala i mišića, njegov golemi smeđi trbuh bio je ispresijecan izblijedjelim bijelim ožiljcima. Nosio je vrećaste hlače, pojas od žute svile i smiješno sićušan kožni prsluk posut željeznim čavlima. "Snažni Behvas je gladan!" rikne svakome i nikome posebno. "Snažni Behvas će sada jesti!" Okrenuvši se, opazi Arstana na prednjoj palubi. "Bjelobradi! Donesi hranu za Snažnog Behvasa!"
"Možete ići", Dany reče štitonoši. On se ponovno nakloni i udalji se da se pobrine za potrebe čovjeka kojemu je služio.
Ser Jorah ga je promatrao s mrgodnim izrazom na svom otvorenom poštenom licu. Mormont je bio krupan i jak, snažne čeljusti i širokih ramena. Ne baš naočit čovjek, ali najiskreniji prijatelj kojeg je Dany ikad poznavala. "Bilo bi vam mudro primiti riječi tog starca s mnogo soli", reče joj kad je Bjelobradi bio izvan domašaja sluha.
"Kraljica mora saslušati sve", podsjeti ga ona. "I one visokog roda i one niskog, i jake i slabe, i plemenite i potkupljive. Jedan glas može govoriti laži, ali u mnogima se uvijek može naći istine." To je pročitala u nekoj kjpjizi.
"Poslušajte onda moj glas, Vaša Milosti", reče prognanik. "Ovaj Ar-stan Bjelobradi vam laže. Prestar je da bi bio vitez i predobro govori da bi služio onog uškopljeničkog tikvana."
To se zaista čini neobičnim, morala je priznati Dany. Snažni Behvas bio je bivši rob, odgojen i uvježban u borilačkim jazbinama Meereena. Magister Illvrio poslao ga je da je štiti, ili je barem tako Behvas tvrdio, a bila je istina da joj je trebala zaštita. Uzurpator na svom Željeznom prijestolju ponudio je posjed i kneževsku čast svakom čovjeku koji je ubije. Jedan pokušaj bio je onaj, s kaležom otrovnog vina. Što se više približavala Zapadnim zemljama, to je vjerojatniji bivao novi napad. U Oarthu, vještac Pyat Pree poslao je Žalobnika na nju da osveti Neumiruče koje je ona spalila u njihovoj Kući prašine. Vješci nikad ne zaboravljaju zlo, govorilo se, a Žalosnici nikad ne propuste ubiti. Većina Dothrakija bit će protiv nje također. Khal Drogovi *kosi* vodili su sada vlastite *khalasare, i* nijedan od njih ne bi oklijevao napasti njezinu malu četu na vidiku, ubiti i porobiti njezine ljude i odvući samu Dany natrag u Vaes Dothrak da zauzme svoje dolično mjesto među usahnulim staricama *dosuh khaleena. Nadala* se da Xaro Xhoan Daxos nije bio neprijatelj, ali qarthijski trgovac žudio je za njezinim zmajevima. A bila je tu i Ouaithe od Sjene, neobična žena u crvenoj lakiranoj maski sa svojim zagonetnim savjetima. Je li i ona bila neprijatelj, ili tek opasan prijatelj? Dany nije znala reći.
Ser Jorah me spasio od trovača, a Arstan Bjelobradi od mantikore. Možda će me Snažni Belwas spasiti od idućeg. Bio je prilično golem, s rukama poput malog drveća i s velebnim zakrivljenim *arakhom* tako oštrim da se mogao njime brijati, u nevjerojatnom slučaju da mu dlaka iznikne iz onih glatkih smeđih obraza. No bio je i djetinjast. *Kao zaštitnik, ne udovoljava svim zahtjevima. Na svu sreću, imam Ser Joraha i ja-hače-pobratime. I svoje zmajeve, nikad ne zaboravi.* S vremenom, zmajevi će biti njezini najopasniji zaštitnici, upravo kao što su bili Aegonu Osvajaču i njegovim sestrama prije tri stotine godina. Upravo sada, međutim, donosili su joj više opasnosti nego zaštite. Na cijelom su svijetu postojala samo tri živuća zmaja, a ta tri bila su njezina; bili su čudo, i užas; neprocjenjivi.

Razmišljala je o svojim idućim riječima kad je osjetila svjež dah na svom zatiljku, a slobodan uvojak njezine srebrno-zlatne kose zanjihao se na njezinu čelu. Iznad, platno zaškripi i pomakne se, i odjednom se veliki povik uzdigne sa cijelog *Baleriona.*
"Vjetar!" vikali su mornari. "Vjetar se vratio, *vjetar!"*
Dany pogleda gore gdje su se jedra velike koke mreškala i nadimala dok je užad drndala i rastezala se i pjevala slatku pjesmu koja im je nedostajala šest dugih dana. Kapetan Groleo pohita na krmu, uzvikujući zapovijedi. Pentosijci su se pentrali jarbolima, oni koji nisu klicali. Čak je i Snažni Behvas ispustio gromoglasan povik i izveo mali ples. "Bogovi su dobri!" reče Dany. "Vidite, Jorah? Ponovno smo na našem putu."
"Da," reče on, "ali kamo, moja kraljice?"
Cijeli je dan puhao vjetar, isprva stabilan s istoka, a onda u divljim zapusima. Sunce je zašlo u crvenoj buktinji. *Još sam polovicu svijeta daleko od Zapadnih zemalja,* podsjeti se Dany, *ali svaki sat dovodi me bliže.* Pokušala je zamisliti kakav će to biti osjećaj, kad prvi put ugleda zemlju kojom je trabala vladati od rođenja. *Bit će to najljepša obala koju sam ikad vidjela, znam to. Kako bi moglo biti drugačije?*
Ali kasnije te noći, dok je *Balerion* ronio dalje kroz mrak, a Dany sjedila prekriženih nogu na svom ležaju u kapetanovoj kabini, hraneći svoje zmajeve - "Čak i na moru", rekao je Groleo, tako ljubazno, "kraljice imaju prednost pred kapetanima" - oštro kucanje začulo se na vratima.
Irri je spavala na dnu svojega ležaja (bio je preuzak za troje, a noćas je bio Jhiquin red da dijeli meku perinu sa svojom *khaleesi),* ali služavka je ustala na kucanje i pošla prema vratima. Dany povuče pokrivač i omota ga ispod svojih ruku. Bila je naga, i nije očekivala posjetitelja u ovaj sat. "Uđite", reče kad ugleda Ser Joraha kako stoji vani, ispod svjetiljke koja se njihala.
Prognani vitez sagne glavu dok je ulazio. "Vaša Milosti. Žao mi je što sam vam uznemirio san."
"Nisam spavala, ser. Dođite i pogledajte." Ona uzme komad posoljene svinjetine iz zdjele u svom krilu i podigne ga da ga njezini zmajevi mogu vidjeti. Sva trojica gladno ga promotre. Rhaegal raširi zelena krila i uskomeša zrak, a Viserionov vrat stane se zibati naprijed i natrag poput onog u dugačke blijede zmije dok je pratio pokret njezine ruke. "Drogon," reče Dany meko, *"dracarys."* I ona hitne svinjetinu u zrak.
Drogon se pokrene brže od kobre na udaru. Plamen sukne iz njegovih usta, narančast, skrletan i crn, opekavši meso prije nego stoje počelo padati. Dok su se njegovi oštri zubi zatvarali oko njega, Rhaegalova glava nasrne bliže, kao da će oteti nagradu iz bratovih ralja, ali Drogon proguta i krikne, te je manji zeleni zmaj mogao samo *siktati* od razočaranja.
"Prestani, Rhaegal", Dany će Ijutito, klepnuvši ga po glavi. "Dobio si posljednji. Ne želim pohlepne zmajeve." Ona se osmjehne Ser Jora-hu. "Više ne moram peći njihovo meso na žeravniku."
"Vidim. *Dracarys?"*
Sva tri zmaja okrenu glave na zvuk te riječi, a Viserion si dade oduška jednim mlazom blijedozlatnog plamena od kojeg Ser Jorah načini brz korak natrag. Dany se zahihoće.
"Budite oprezni s tom riječi, ser, ili će vam osmuditi bradu. Ona znači 'zmajeva vatra' na Plemenitom valvrijskom. Željela sam izabrati zapovijed koju nitko neće moći slučajno izustiti."
Mormont kimne. "Vaša Milosti," reče, "pitam se mogu li izmijeniti s vama nekoliko riječi u četiri oka?"
"Naravno. Irri, ostavi nas na trenutak." Ona položi ruku na Jhiqui-no golo rame i tresući probudi svoju služavku. "Ti također, mila. Ser Jorah mora govoriti sa mnom."

"Da, *khaleesi."* Jhiqui se prevrne s ležaja, naga i zijevajući, raskuštrane guste crne kose. Odjenula se užurbano i otišla s Irri, zatvorivši vrata za sobom.
Dany dade zmajevima ostatak slane svinjetine da se prepiru oko nje i potapše postelju pokraj sebe. "Sjednite, dobri ser, i recite mi što vas izjeda."
"Tri stvari." Ser Jorah sjedne. "Snažni Behvas. Ovaj Arstan Bjelobradi. I Illvrio Mopatis, koji ih je poslao."
Opet? Dany povuče prekrivač naviše i prebaci jedan kraj preko svog ramena. "A zašto je tako?"
"Vještci u Oarthu rekli su vam da ćete biti izdani tri puta", podsjeti je prognani vitez, dok su Viserion i Rhaegal počinjali škljocati i grepsti jedan drugoga.
"Jednom zbog krvi, jednom zbog zlata i jednom zbog ljubavi." Dany to neće tako lako zaboraviti. "Mirri Maz Duur bila je prva."
"Što znači da dva izdajnika preostaju... a sada se pojavljuju ova dvojica. Pronalazim to uznemirujućim, da. Nemojte zaboraviti, Robert je ponudio kneževsku čast čovjeku koji vas ubije."
Dany se nagne naprijed i povuče Viserionov rep, da ga odmakne od njegova zelenog brata. Njezin gunj spadne joj s prsa dok se pomicala.

Ona ga užurbano zgrabi i ponovno se pokrije. "Uzurpator je mrtav", reče ona.
"Ali njegov sin vlada umjesto njega." Ser Jorah podigne pogled, a njegove tamne oči susretnu njezine. "Poslušan sin plaća očeve dugove. Čak i krvne dugove."
"Onaj dječak Joffrey možda priželjkuje moju smrt... ako se sjeća da sam živa. Kakve to ima veze s Behvasom i Arstanom Bjelobradim? Starac čak i ne nosi mač. Vidjeli ste to."
"Da. I vidio sam kako vješto barata onim svojim štapom. Sjećate se kako je ubio onu mantikoru u Oarthu? Ono što je zgnječio moglo je lako biti vaše grlo."
"Moglo je biti, ali nije", istakne ona. "Bila je to bodljikava mantiko-ra namijenjena da me ubije. Spasio mi je život."
"Khaleesi, je li vam palo na pamet da su Bjelobradi i Behvas mogli biti u savezu s ubojicom? Možda je sve to bila varka da pridobiju vaše povjerenje."
Njezin iznenadni smijeh natjera Drogona da *zasikće,* pa potjera Vi-seriona lepršajući na njegovu šipku iznad okruglog brodskog prozora. "Varka je dobro djelovala."
Prognani vitez joj ne uzvrati osmijeh. "Ovo su Ilh/rijevi brodovi, II-lyrijevi kapetani, Ilh/rijevi mornari... a Snažni Behvas i Arstan također su njegovi ljudi, ne vaši."
"Magister Ilh/rio štitio me u prošlosti. Snažni Behvas veli da je plakao kad je čuo da je moj brat mrtav."
"Da," reče Mormont, "ali je li plakao za Viservsom, ili za planovima koje je skovao s njim?"
"Njegovi se planovi ne moraju izmijeniti. Magister Uh/rio prijatelj je kuće TARGARYEN, i bogat..."
"Nije se rodio bogat. U svijetu kakvav sam ja vidio, nitko se ne bogati na dobrostivosti. Vještci su rekli da će druga izdaja biti zbog *zlata.* Što Illvrio Mopatis ljubi više od zlata?"
"Svoju kožu." Na suprotnoj strani kabine Drogon se nemirno uzvrpolji, dok mu se para dizala iz gubice. "Mini Maz Duur me izdala. Spalila sam je zbog toga."
"Mirri Maz Duur je bila u vašoj vlasti. U Pentosu, bit ćete u Ilh/rijevoj vlasti. To nije isto. *Znam* magistra jednako dobro kao vi. On je podmukao čovjek, i pametan—"118

"Trebam pametne ljude oko sebe ako kanim osvojiti Željezno prijestolje."
Ser Jorah frkne. "Onaj trgovac vinom koji vas je pokušao otrovati također je bio pametan. Pametni ljudi snuju ambiciozne planove."

Dany povuče svoje noge ispod gunja. "Vi ćete me štititi. Vi i moji ja-hači-pobratimi."
"Četiri čovjeka? *Khaleesi,* vjerujete da poznajete Illvrija, vrlo dobro. No uporno se okružujete ljudima koje *ne* poznajete, poput ovog napuhanog uškopljenika i najstarijeg štitonoše na svijetu. Primite pouku od Pyata Preeja i Xara Xhoana Daxosa."
On ima dobre namjere, podsjeti se Dany. *Sve što čini, čini zbog ljubavi.* "Čini mi se da je kraljica koja nikome ne vjeruje jednako glupa kao i kraljica koja vjeruje svima. Svaki čovjek kojeg uzmem u svoju službu je rizik, razumijem to, ali kako mogu zadobiti Sedam kraljevina bez takvih rizika? Trebam li pokoriti Zapadne zemlje s jednim prognanim vitezom i trojicom dothrakijskih jahača-pobratima?"
Njegova se čeljust tvrdoglavo stisne. "Vaš put je opasan, to neću poreći. Ali budete li slijepo vjerovali svakom lašcu i smutljivcu koji vam ga prijeđe, završit ćete poput svojeg brata."
Njegova svojeglavost je razgnjevi. *Ponaša se prema meni kao prema kakvom djetetu.* "Snažni Belwas ne bi spletkama mogao doći do doručka. A kakve mi je to laži Arstan Bjelobradi rekao?"
"On nije ono što se pretvara da jest. Obraća vam se smionije nego što bi se i jedan štitonoša usudio."
"Govorio je iskreno na moju zapovijed. Poznavao je mojeg brata."
"Mnogo je ljudi poznavalo vašeg brata. Vaša Milosti, u Zapadnim zemljama Vrhovni zapovjednik Kraljevske straže sjedi na malom vijeću i služi kralja svojom pameću kao i čelikom. Ako sam ja prvak vaše Kraljevske straže, molim vas, saslušajte me. Imam plan koji vam želim predložiti."
"Kakav plan? Recite mi."
"Illvrio Mopatis želi vas natrag u Pentosu, pod svojim krovom. Vrlo dobro, idite k njemu... ali u svoje vrijeme, i ne sami. Da vidimo koliko su zaista vjerni i poslušni ovi vaši novi podanici. Zapovjedite Groleu da promijeni kurs prema Zaljevu trgovaca robljem."
Dany nije bila sigurna je li joj se sviđao zvuk svega toga. Sve što je ikad slušala o tržnicama mesom u velikim robovskim gradovima Yunkaiju, Meereenu i Astaporu bilo je grozno i zastrašujuće. "Čega ima za mene u Zaljevu trgovaca robljem?"
"Vojska", reče Ser Jorah. "Ako je Snažni Behvas toliko po vašem ukusu, možete kupiti na stotine takvih u borilačkim jazbinama Meeree-na... ali ja bih usmjerio svoja jedra na Astapor. U Astaporu možete kupiti Neokaljane."
"Robove sa zašiljenim brončanim kapama?" Dany je vidjela Neokaljane stražare u Slobodnim gradovima, postavljene na dveri magistra, arhonta i dinasta. "Zašto bih ja htjela Neokaljane? Oni čak i ne jašu konje, a većina njih je debela."
"Neokaljani koje ste možda vidjeli u Pentosu i Myru bili su kućna straža. To je lagana služba, a uškopljenici u svakom slučaju teže pu-našnosti. Hrana im je jedini dopušteni porok. Suditi o Neokaljanima prema nekolicini starih kućnih robova jednako je suđenju o svim štito-nošama prema Arstanu Bjelobradom, Vaša Milosti. Znate li priču o Tri qohorske tisuće?"
"Ne." Pokrivač spuzne s Danvna ramena, a ona ga povuče na mjesto.
"Bilo je to prije četiri stotine godina ili više, kad su Dothraki prvi put dojahali s istoka, pljačkajući i paleći svako mjesto i grad na svojem putu. *Khal* koji ih je vodio zvao se Temmo. Njegova *khalasara* nije bila tako velika kao Drogova, ali bila je dovoljno velika. Pedeset tisuća, u najmanju ruku. Polovica njih bili su ratnici s pletenicama i zvončićima koji su im zvonili u kosi.
Oohorijci su znali da su dolazili. Utvrdili su zidine, podvostručili svoju stražu i unajmili usto dvije slobodne družine, Blistave barjake i Druge sinove. I gotovo kao

primisao, poslali su čovjeka u Astapor da kupi tri tisuće Neokaljanih. Međutim, marš natrag u Oohor bio je dug, pa kad su se približili, opazili su dim i prašinu i čuli udaljenu buku bitke.
U času kad su Neokaljani stigli u grad, sunce je zašlo. Vrane i vuci gostili su se ispod zidina onim što je preostalo od qohorske teške konjice. Blistavi barjaci i Drugi sinovi su pobjegli, kao što plaćenici često čine kad su suočeni s beznadnim okolnostima. Dok se mrak spuštao, Dothraki su se povukli u svoje logore da piju, plešu i goste se, ali nitko nije sumnjao da će se vratiti sutradan da razbiju gradske dveri, napadnu zidine, te siluju, pljačkaju i porobljuju kako ih je bila volja.
Ali kad je zora svanula a Temmo i njegovi jahači-pobratimi izveli njihove *khalasare* iz logora, pronašli su tri tisuće Neokaljanih postrojene pred dverima s barjakom Crne koze koji im se vijorio nad glavama. Tako malu silu lako se moglo opkoliti, ali vi znate Dothrakije. Ti ljudi bili su pješaci, a pješaci služe samo zato da ih se pregazi. Dothraki su napali. Neokaljani su pričvrstili štitove, spustili koplja i stajali u mjestu. Protiv dvadeset tisuća vrištavaca sa zvoncima u kosi, stajali su u mjestu.
Osamnaest puta Dothraki su napadali i razbijali se o one štitove i koplja poput valova o stjenovitu obalu. Triput je Temmo poslao svoje strijelce ukrug i strijele su pale poput kiše na tri tisuće, ali Neokaljani su samo podigli svoje štitove iznad glave dok oluja nije prošla. Na kraju ih je ostalo samo šest stotina... ali više od dvanaest tisuća Dothrakija ležalo je mrtvo na tom polju, uključujući Khal Temma, njegove jahače--pobratime, njegove *kose,* i sve njegove sinove. Ujutro četvrtog dana, novi *khal* proveo je preživjele pokraj gradskih dveri u svečanoj povorci. Jedan za drugim, svaki muškarac odrezao je svoju pletenicu i bacio je pred noge Tri tisuće.
Od tog dana, gradsku stražu Oohora čine jedino Neokaljani, a svaki od njih nosi visoko koplje s kojega visi pletenica ljudske kose.
To ćete pronaći u Astaporu, Vaša Milosti. Iskrcajte se ondje i nastavite u Pentos kopnom. Trajat će dulje, da... ali kad budete slamali kruh s magisterom Illvrijem, imat ćete tisuću mačeva iza sebe, ne samo četiri."
U ovome ima mudrosti, da, pomisli Dany, *ali...* "Kako mogu kupiti tisuću robova vojnika? Sve što imam od vrijednosti je kruna koju mi je darovalo Turmalinsko bratstvo."
"Zmajevi će biti jednako čudo u Astaporu kao što su bili u Oarthu. Možda će vas trgovci robljem zasuti darovima, kao što su Oarthijci učinili. Ako ne... ovi brodovi nose više od vaših Dothrakija i njihovih konja. Ukrcali su trgovačku robu u Oarthu, prošao sam spremištem za teret i vidio na svoje oči. Smotke svile i bale tigrovske kože, rezbarije u jantaru i nefritu, šafran, mirha... robovi su jeftini, Vaša Milosti. Tigrovske kože su skupe."
"To su *Illyrijeve* tigrovske kože", prigovori ona.
"A Illvrio je prijatelj kuće TARGARYEN."
"To veći razlog da ne krademo njegovu robu."
"Od kakve su koristi bogati prijatelji ako odbijaju staviti svoje bogatstvo vama na raspolaganje, moja kraljice? Ako vas magister Illvrio odbije, on je samo Xaro Xhoan Daxos s četiri podbratka. A ako je iskren u svojoj odanosti vašem pitanju, neće vam uskratiti tri tereta trgovačke robe. Koja je bolja korist njegovih tigrovskih koža nego da vam kupe začetke jedne vojske?"
To je istina. Dany osjeti rastuće uzbuđenje. "Postojat će opasnosti na tako dugom maršu..."
"Postoje opasnosti i na moru. Gusari i pirati love na južnoj ruti, a sjeverno od Valvrie Zadimljeno more opsjedaju zlodusi. Iduća oluja mogla bi nas potopiti ili razdvojiti, orijaška lignja mogla bi nas odvući na dno... ili bismo se ponovno mogli zateći u

bonaci i umrijeti od žeđi dok čekamo da se podigne vjetar. Marš će imati drugačije opasnosti, moja kraljice, ali ništa veće."
"Ali, što ako kapetan Groleo odbije promijeniti kurs? A Arstan, Snažni Behvas, što će oni učiniti?"
Ser Jorah ustane. "Možda je vrijeme da to otkrijete."
"Da", odluči ona. "Učinit ću to!" Dany odbaci pokrivače i skoči s ležaja. "Odmah ću posjetiti kapetana, zapovjediti mu da postavi kurs prema Astaporu." Nagnula se nad svoju škrinju, otvorila poklopac i zgrabila prvi komad odjeće pri ruci, par širokih hlača od grube svile. "Dodajte mi moj medaljonski pojas", zapovjedi Jorahu dok je navlačila grubu svilu preko svojih kukova. "I moju vestu—" počela je govoriti, okrećući se.
Ser Jorah ovije ruke oko nje.
"O", bilo je sve što je Dany imala vremena reći dok ju je privlačio bliže i pritisnuo svoje usne na njezine. Mirisao je po znoju, soli i životinjskoj koži, a željezni čavlići njegova haljetka žarili su se u njezine nage grudi dok ju je čvrsto stiskao uza se. Jedna ruka držala ju je za rame dok je druga kliznula niz njezina leđa do križa, a njezina su se usta otvorila njegovu jeziku, iako im ona to nije zapovjedila. *Brada mu je bodljikava,* pomisli ona, *ali usta su mu slatka.* Dothraki nisu nosili brade, samo dugačke brkove, a jedino ju je Khal Drogo dosad poljubio. *On ovo ne bi smio činiti. Ja sam njegova kraljica, ne njegova ženska.*
Bio je to dug poljubac, iako koliko dug - Dany nije znala reći. Kad je završio, Ser Jorah je pusti, a ona učini brz korak natrag. "Vi... niste smjeli..."
"Nisam smio čekati toliko dugo", završi on umjesto nje. "Morao sam vas poljubiti u Oarthu, u Vaes Tolorru. Morao sam vas poljubiti u crvenoj pustinji, svake noći i svakog dana. Stvoreni ste da vas se ljubi, često i dobro." Njegove oči bile su na njezinim grudima.
Dany ih pokrije rukama, prije nego što su je njezine bradavice mogle izdati. "Ja... to nije bilo prilično. Ja sam vaša kraljica."
"Moja kraljica," reče on, "i najhrabrija, najmilija i najljepša žena koju sam ikad vidio. Daenervs—"
"Vaša Milosti!"
"Vaša Milosti," dopusti on, *"zmaj ima tri glave,* sjećate se? Čudili ste se tomu, otkad ste to čuli od vještaca u Kući prašine. Pa evo vašeg značenja: Balerion, Meraxes i Vhagar, na kojima jašu Aegon, Rhaenvs i Visenva. Troglavi zmaj kuće TARGARYEN - tri zmaja i *tri jahača."*
"Da," reče Dany, "ali moja braća su mrtva."
"Rhaenvs i Visenva bile su Aegonove žene jednako kao i sestre. Vi nemate braću, ali možete uzeti muževe. A kažem vam iskreno, Daenervs, nema muškarca na svijetu koji će vam biti i upola tako odan kao ja."

BRAN

Greben se oštro uzdizao s tla, duguljast žlijeb kamena i zemlje u obliku pandže. Drveće se privijalo uz njegove niže obronke, borovi, glog i jasen, ali na većoj visini tlo je bilo golo, linija grebena čista naspram oblačnog neba.

Mogao je osjetiti kako ga visoki kamen doziva. Išao je uzbrdo isprva lako skakućući, a onda sve brže i više, dok su njegove snažne noge proždirale nagib. Ptice provališe s grana iznad glave dok je jurio mimo, probijajući se pandžama i krilima u nebo. Mogao je čuti vjetar kako uzdiše među lišćem, vjeverice kako međusobno brbljaju, čak i zvuk koji je stvarao borov češer kotrljajući se po šumskom tlu. Mirisi bijahu snažni oko njega, pjesma koja je ispunjavala dobri zeleni svijet.

Šljunak poleti ispod njegovih šapa dok je prelazio posljednjih nekoliko stopa kako bi stajao na grebenu. Sunce je visjelo iznad visokih borova golemo i crveno, a pod njim drveće i bregovi nastavljali su se sve dalje i dalje dokle god je mogao vidjeti i njušiti. Papirnati zmaj kružio je visoko gore, taman naspram ružičastog neba.

Princ. Ljudski zvuk iznenada mu uđe u glavu, ali mogao je osjetiti njegovu ispravnost. *Princ zelenila, princ vučje šume.* Bio je snažan, brz i neustrašiv, i sve što je živjelo u dobrom zelenom svijetu bilo je u strahu od njega.

Duboko dolje, u ravnini šume, nešto se kretalo kroz drveće. Bljesak nečeg sivog, nakratko ugledan i ponovno nestao, ali bio je dovoljan da mu se uši naćule. Dolje pokraj brzog zelenog potoka, još jedan lik šmugne mimo, trčeći. *Vuci*, znao je. Njegovi mali rođaci, koji su proganjali nekakav plijen. Sada ih je princ mogao vidjeti više, kao sjene na žustrim sivim šapama. *Čopor.*

I on je imao čopor, nekoć. Bilo ih je pet, i šesti koji je stajao postrance. Negdje duboko u njemu bili su zvukovi koje su im ljudi dali da ih međusobno razlikuju, ali on ih nije znao prema zvukovima. Sjećao se njihovih mirisa, braće i sestara. Svi su mirisali jednako, mirisali po *čoporu*, ali svaki je bio drugačiji.

Njegov gnjevni brat sa žarkim zelenim očima bio je blizu, osjeti princ, iako ga nije viđao mnogo dana lova. No sa svakim suncem stoje zašlo postajao je udaljeniji. Bio je posljednji. Ostali su bili daleko raštrkani, poput lišća koje je otpuhao divlji vjetar. Međutim, ponekad ih je mogao osjetiti, kao da su još uvijek bili s njim, samo skriveni od njegova pogleda iza kamene gromade ili drveća. Nije ih mogao nanjušiti, niti čuti njihove urlike noću, ali osjećao je njihovu prisutnost za svojim leđima... sve osim sestre koju su izgubili. Rep mu se podvije kad se sjetio nje. *Četiri sada, ne pet. Četiri i još jedan, bijeli koji nema glasa.*

Ove šume pripadale su njima, snježni obronci i kameni bregovi, velebni zeleni borovi i zlatno lisnati hrastovi, žuboreći potoci i modra jezera obrubljena prstima bijelog mraza. Ali njegova je sestra ostavila divljinu, kako bi hodala dvoranama od ljudskog kamena gdje su vladali drugačiji lovci, a kad se jednom nađete unutar tih dvorana, teško je ponovno pronaći izlaz. Vučji princ se sjećao.

Vjetar se iznenada promijeni,

Srne, i strah, i krv. Miris plijena probudi u njemu glad. Princ ponovno onjuši zrak, okrećući se i onda odjuri, poskakujući duž vrha grebena napola razdvojenih čeljusti.

Udaljena strana grebena bila je strmija od one kojom se uspeo, ali je on letio sigurnih nogu preko kamenja, korijenja i istrunulog lišća, niz obronak i kroz drveće, a dugi su mu koraci proždirali tlo. Miris ga je vukao naprijed, sve brže.
Srna je bila na tlu i umirala kad je stigao do nje, okružena osmoricom njegovih malih sivih rođaka. Glave čopora počele su se hraniti, mužjak prvi a onda njegova ženka, izmjenjujući se u trganju mesa s krvavog trbuha svojega plijena. Ostali su strpljivo čekali, svi osim repa, koji se kretao u opreznom krugu nekoliko koraka od ostalih, nisko podvijena repa. On će jesti posljednji, ono što mu njegova braća ostave.
Princ bijaše u zavjetrini, pa ga nisu osjetili sve dok nije skočio na oborenu cjepanicu šest koraka od mjesta gdje su se hranili. Rep ga je prvi ugledao, ispustio ubog cvilež i posramljeno se odšuljao odatle. Njegova braća u čoporu okrenuše se na zvuk i ogoliše zube, režući, svi osim glavnog mužjaka i ženke.
Strahovuk odgovori na kešenje dubokim prijetećim rezanjem i pokaže im zube. Bio je krupniji od svojih rođaka, dvaput veći od koštu-njava repa, upola veći od dvoje čoporskih glavešina. Skočio je dolje među njih, a trojica od njih pobjegoše, stopivši se s grmljem.
Ali jedan ipak krene na njega, škljocajući zubima. On presretne napad nasrćući na protivnika, dohvati vučju nogu zubima kad su se susreli i odbaci ga u stranu ostavši ga da cvileći odšepesa.
A onda se imao suočiti samo s glavnim vukom, velikim sivim mužjakom s krvavom gubicom svježom od meke utrobe plijena. Bilo je i bijeloga na njegovoj gubici, što ga je obilježavalo kao starog vuka, ali kad su mu se usta otvorila, crvena slina poteče mu sa zubi.
On nema straha, pomisli princ, *ništa više od mene.* Bit će to dobra borba. Krenuli su jedan na drugoga.
Dugo su se borili, kotrljajući se među korijenjem, kamenjem, opalim lišćem i raštrkanim crijevima plijena, grebući jedan drugog zubima i pandžama, razdvajajući se, kružeći jedan oko drugog, skačući da se ponovno bore. Princ je bio krupniji i mnogo snažniji, ali njegov rođak je imao čopor. Ženka je vrebala u blizini, njušeći i režeći, pa se upletala kad god bi njezin mužjak prekinuo borbu okrvavljen. S vremena na vrijeme drugi vuci bi također uletjeli, da ga ujedu za nogu ili uho kad je princ bio okrenut na drugu stranu. Jedan ga je toliko razgnjevio da se zavrtio u crnom bijesu i rastrgao napadačev vrat. Nakon toga drugi su se držali na udaljenosti.
I dok je posljednje crveno svjetlo prodiralo kroz zelene i zlatne krošnje, stari vuk legao je umoran na tlo i prevrnuo se na leđa da izloži svoje grlo i trbuh. Bila je to predaja.
Princ ga onjuši i obliže krv s krzna i rastrganog mesa. Kad je stari vuk ispustio tih cvilež, strahovuk mu okrene leđa. Sada je bio vrlo gladan, a plijen je bio njegov.
"Hodor."

Iznenadni zvuk natjera ga da se zaustavi i zareži. Vuci su ga promatrali zelenim i žutim očima, blistavim na posljednjoj svjetlosti dana. Nijedan od njih nije ga čuo. Bio je to čudan vjetar koji je puhao samo u njegovim ušima. Zakopao je zube u trbuh srne i otrgnuo puna usta mesa.
"Hodor, hodor."
Ne, pomisli on. *Ne, neću.* Bila je to dječakova pomisao, ne straho-vukova. Šuma se smrkavala oko njega, sve dok nisu preostale samo sjene drveća i žar u očima njegovih rođaka. A *kroz* njih i iza tih očiju, vidio je nasmiješeno lica krupnog čovjeka i kamenu komoru čiji su zidovi bili posuti mrljama salitre. Bogat topao okus krvi izgubi se s njegova jezika. *Ne, neću, neću, želim jesti, želim, želim...*

"Hodor, hodor, hodor, hodor, hodor", mrmljao je Hodor dok ga je blago tresao za ramena, naprijed i natrag, naprijed i natrag. Pokušavao je biti nježan, uvijek je pokušavao, ali Hodor je bio sedam stopa visok i snažniji nego što je znao, a od njegovih su golemih ruku Branovi zubi škljocali. *"NE!"* vikne on gnjevno. "Hodore, pusti me, ovdje sam, *ovdje* sam."
Hodor prestane, izgledajući posramljeno. "Hodor?"
Šuma i strahovuci su iščezli. Bran se ponovno vratio, dolje u vlažni podrum neke drevne stražarske kule koja je sigurno bila napuštena već tisućama godina. To više i nije bila neka kula. Čak je i srušeno kamenje bilo toliko obraslo mahovinom i bršljanom da ih se jedva mogli primijetiti dok se ne biste našli ravno pred njima. "Srušena kula", nazvao je Bran to mjesto; međutim, Meera je bila ta koja je pronašla put u podrum.
"Predugo si izbivao." lojenu Reedu bilo je trinaest godina, samo četiri godine više nego Branu. Jojen nije bio ni mnogo veći, ne više od dva palca ili možda tri, ali imao je ozbiljan način govora koji ga je činio starijim i mudrijim nego što je uistinu bio. U Oštrozimlju, Stara Nana ga je prozvala "malim djedicom".
Bran se namršti na njega. "Htio sam jesti." "Meera će se uskoro vratiti s večerom." "Dosta mi je *žaba."* Meera je bila žderačica žaba s Prevlake, pa je Bran zapravo nije mogao *kriviti* što je lovila toliko žaba, predmnijevao je, ali unatoč tome... "Htio sam jesti srnetinu." Na trenutak sjećao se njezina okusa, krvi i sirova hranjivog mesa, a usta mu se napune slinom. *Dobio sam bitku za nju. Dobio sam.*
"Jesi li obilježio drveće?"
Bran porumeni. Jojen mu je uvijek davao zadatke kad je otvarao svoje treće oko i navlačio Ljetnikovu kožu. Da pandžom zadere koru drve-ta, da uhvati zeca i donese ga u zubima nepojedenog, da nagura neko kamenje u vrstu. *Gluposti.* "Zaboravio sam", reče.
"Uvijek zaboraviš."
Bila je to istina. *Kanio* je obaviti ono što ga je Jojen molio, ali kad bi jednom postao strahovukom ništa se više nije činilo važnim. Uvijek je bilo nešto što se moglo vidjeti, nešto što se moglo nanjušiti, cijeli zeleni svijet gdje se moglo loviti. A on je mogao *trčati!* Nije postojalo ništa bolje od trčanja, osim ako to nije bilo trčanje za plijenom.
"Bio sam princ, Jojen", reče starijem dječaku. "Bio sam princ šume."
"Ti jesi princ", blago ga podsjeti Jojen. "Sjećaš se, zar ne? Reci mi tko si."
"Znaš tko." Jojen je bio njegov prijatelj i učitelj, ali ponekad ga je Bran jedino želio udariti.
"Želim da izgovoriš riječi. Reci mi tko si."
"Bran", on će mrgodno. *Bran Slomljeni.* "Brandon Stark." *Dječak bogalj.* "Princ Oštrozimlja." Oštrozimlja spaljenog i porušenog, čiji su ljudi bili rastjerani i umoreni. Stakleni vrtovi bili su razbijeni, a vruća voda sukljala je iz napuklih zidova i pušila se na suncu. *Kako možeš biti princ nekog mjesta koje možda više nikad nećeš vidjeti?*
"A tko je Ljetnik?" ponuka Jojen.
"Moj strahovuk." On se osmjehne. "Princ zelenila." "Bran dječak i Ljetnik strahovuk. Ti si oboje, onda?"
"Oboje", uzdahne on, "ijedno." Mrzio je Jojena kad je postajao tako glup. *U Oštrozimlju je htio da sanjam vučje snove, a sad kad znam kako ih sanjati stalno me zove natrag.*
"Upamti to, Brane. Upamti *sebe* ili će te strahovuk proždrijeti. Kad se pripojiš, nije dovoljno samo trčati, loviti i urlikati u Ljetnikovoj koži."
Meni jest, pomisli Bran. Ljetnikova koža sviđala mu se više od njegove. *Od kakve je koristi biti mjenjač kože ako ne možeš nositi kožu koju*

voliš?
"Hoćeš li upamtiti? A idući put, označi drvo. Bilo koje drvo, nije važno, dokle god to činiš."
"Hoću. Upamtit ću. Mogao bih se vratiti i obaviti to sada, ako hoćeš. Neću zaboraviti ovaj *put." Ali prvo ću pojesti svoju srnu i još se malo boriti s onim malim vucima.*

Jojen zatrese glavom. "Ne. Radije ostani i jedi. Vlastitim ustima. Varg ne može živjeti od onog što njegova zvijer požđere."
Kako ti to znaš? pomisli Bran srdito. *Ti nikad nisi bio varg, ne znaš kako je to.*
Hodor iznenada skoči na noge, gotovo opalivši glavom o bačvasti svod. "HODOR!" vikne, pohrlivši prema vratima. Meera ih otvori netom prije nego što je on stigao do njih i zakorači u njihovo utočište. "Hodor, hodor", reče golemi konjušar, cereći se.
Meera Reed je bila šesnaestogodišnjakinja, odrasla žena, ali nije bila viša od svog brata. Svi jezerani bili su niski, rekla je Branu kad ju je jednom upitao zašto nije viša. Smeđokosa, zelenooka i ravna poput dječaka, hodala je gipkom dražesti koju je Bran mogao samo gledati i zavidjeti. Meera je nosila dugačak oštar bodež, ali njezino je najomiljenije oružje bilo vitko koplje s tri šiljka u jednoj ruci i pletena mreža u drugoj.
"Tko je gladan?" upita ona, podižući svoj ulov: dvije male srebrnas-te pastrve i šest tustih zelenih žaba.
"Ja sam", reče Bran. *Ali ne žaba.* Kod kuće u Oštrozimlju prije nego što su se sve one loše stvari dogodile, Walderi su običavali govoriti da bi vam jedenje žaba bojilo zube u zeleno i uzrokovalo da vam mahovina raste ispod pazuha. Pitao se jesu li Walderi mrtvi. Nije vidio njihova trupla u Oštrozimlju... ali trupala je bilo *mnogo,* a oni nisu gledali unutar zgrada.
"Onda ćemo te morati nahraniti. Hoćeš li mi pomoći da očistim ulov, Brane?"
On kimne. Bilo je teško duriti se na Meeru. Bila je mnogo veselija od svojega brata i činilo se da uvijek zna kako mu izmamiti osmijeh. Nikad je ništa nije plašilo ili ljutilo. *Pa, osim lojena, ponekad...* Jojen Reed mogao je preplašiti gotovo svakoga. Odijevao se u zeleno, njegove su oči bile tamne poput mahovine, a imao je proročanske snove. Ono što bi Jojen sanjao bi se obično i ostvarilo. *Osim što je sanjao da sam umro, a nisam.* Samo što jest, na neki način.
Jojen pošalje Hodora van po drvo i naloži im malu vatru dok su Bran i Meera čistili ribe i žabe. Koristili su Meerinu kacigu kao lonac za kuhanje, sasjekavši lovinu na male kockice i ubacivši ih u nešto vode i nešto divljeg luka koji je Hodor pronašao da naprave žablji gulaš. Nije bio tako dobar kao srneći, ali nije bio ni loš, zaključio je Bran dok je jeo. "Hvala lijepa, Meera", reče on. "Moja gospo."
"Molim lijepo, Vaša Milosti."
"Kad dođe sutra," najavi Jojen, "najbolje će biti da nastavimo."
Branje mogao vidjeti kako se Meera ukočila. "Jesi li imao proročanski san?"
"Ne", prizna on.
"Onda, zašto odlazimo?" htjela je znati njegova sestra. "Srušena kula dobro je mjesto za nas. Nema sela u blizini, šume su pune divljači, ima riba i žaba u potocima i jezerima... a tko će nas ikad pronaći ovdje?"
"Ovo nije mjesto gdje trebamo biti." "No, sigurno je."
"Doima se sigurnim, znam," reče Jojen, "ali koliko dugo? U Oštro-zimlju se dogodila bitka, vidjeli smo mrtve. Bitke znače rat. Ako nas neka vojska uhvati na prepad..."
"To bi mogla biti Robbova vojska", reče Bran. "Robb će se uskoro vratiti s Juga, znam da hoće. Vratit će se sa svim svojim vazalima i otjerati željezne."
"Tvoj meštar nije ništa rekao o Robbu dok je ležao na samrti", podsjeti ga Jojen. *"Željezni na Kamenoj obali,* rekao je, i *istočno, Boltonovo kopile.* Jarak Cailin i

Dubokogajski humak su pali, nasljednik Cerwyna je mrtav, zajedno s kaštelanom Torrhenove četvorine. *Rat posvuda,* rekao je, *svaki čovjek protiv svog susjeda."*
"Ovo smo polje već izorali", reče njegova sestra. "Želiš da se zaputimo prema Zidu i tvojoj trookoj vrani. To je dobro i u redu, ali Zid je vrlo daleko, a Bran nema drugih nogu do Hodora. Da smo na konjima..."
"Da smo orlovi mogli bismo letjeti," oštro će Jojen, "ali nemamo krila, kao što nemamo ni konja."
"Konji se mogu nabaviti", reče Meera. "Čak i u dubini vučje šume postoje šumari, mali posjednici, lovci. Neki će imati konje."
"A ako budu imali, hoćemo li im ih ukrasti? Jesmo li lopovi? Posljednje što nam treba jest da nas drugi ljudi proganjaju."
"Mogli bismo ih kupiti", reče ona. "Mijenjati nešto za njih."
"Pogledaj nas, Meera. Mali bogalj sa strahovukom, maloumni orijaš i dva jezerana na tisuću liga od Prevlake. *Prepoznat će nas.* A vijest će se proširiti. Dokle god Bran ostane mrtav, bit će siguran. Živ ostaje plijenom onih koji ga žele zauvijek i zaista mrtvog." Jojen pođe k vatri da potakne ugarke štapom. "Negdje na sjeveru, trooka nas vrana čeka. Branu je potreban učitelj mudriji od mene."
"Kako, Jojene?" upita njegova sestra. *"Kako?"* "Pješice", odvrati on. "Korak po korak."
"Cesta od Sivovode do Oštrozimlja trajala je vječno, a tada smo ja-hali. Želiš da proputujemo dulji put pješice, ne znajući ni gdje prestaje. S onu stranu Zida, veliš. Nisam bila tu, ništa više nego ti, ali /nam da je S onu stranu Zida veliko mjesto, Jojen. Ima li mnogo trookih vrana ili samo jedna? Kako ćemo ih pronaći?"
"Možda će ona pronaći nas."
Prije nego što je Meera mogla pronaći odgovor na to, začuli su zvuk; udaljeni urlik Strahovuka, koji je prodirao kroz noć. "Ljetnik?" upita Jojen, osluškujući.
"Ne." Bran je znao glas svog strahovuka. "Jesi li siguran?" reče mali djedica.
"Siguran." Ljetnik je danas odlutao daleko i neće se vraćati do zore. *Možda Jojen sanja proročanske snove, ali ne umije razlikovati strahovuka od strahovuka.* Pitao se zašto su svi toliko slušali Jojena. On nije bio princ poput Brana, ni krupan i jak poput Hodora, ni tako dobar lovac poput Meere, ali nekako je uvijek Jojen bio taj koji im je govorio što će činiti. "Trebali bismo ukrasti konje kao što Meera želi", reče Bran, "i odjahati k Umberima gore na Posljednjem ognjištu." Promisli na trenutak. "Ili bismo mogli ukrasti brod i otploviti niz Bijeli nož do Bjelolučkog grada. Onaj debeli knez Manderlv vlada ondje, bio je ljubazan na žetvenoj gozbi. Želio je graditi brodove. Možda je i sagradio neke, pa bismo mogli otploviti u Rijekotok i odvesti Robba kući sa svom njegovom vojskom. Onda ne bi bilo važno zna li itko da sam živ. Robb ne bi dopustio da nam itko naudi."
"Hodor!" podrigne se Hodor. "Hodor, hodor."
Međutim, bio je jedini kojemu se svidio Branov plan. Meera mu se samo osmjehnula, a Jojen se namrštio. Nikad nisu slušali ono što je želio, iako je Bran bio Stark i usto princ, a Reedovi od Prevlake bili su Starkovi vazali.
"Hoooodor", reče Hodor, njišući se. "Hooooooodor, hooooooodor, hoDOR, hoDOR, hoDOR." Ponekad je volio to raditi, samo govoriti svoje ime na različite načine, iznova i i/nova i iznova. Drugi put, toliko bi šutio da biste zaboravili da je prisutan. Nikad se nije znalo s Hodo-rom. "HODOR, HODOR, HODOR!" vikne.
Neće prestati, shvati Bran. "Hodore," reče on, "zašto ne odeš van i ne vježbaš sa svojim mačem?"
Konjušar je zaboravio na svoj mač, ali sad se sjetio. "Hodor!" pod-rigne se. Pođe po svoju oštricu. Imali su tri grobna mača uzeta iz kripti Oštrozimlja gdje su se Bran i njegov brat Rickon sakrili od željeznih Theona Greyjoya. Bran je prisvojio mač svog strica Brandona, Meera onaj koji je našla na koljenima njegova djeda kneza Rickarda.

Hodoro-va oštrica bila je mnogo starija, golemi teški komad željeza, otupio od stoljeća zanemarivanja i dobrano poprskan hrđom. Mogao je njime mlatarati satima. U blizini porušenog kamenja bilo je istrunulo drvo koje je gotovo napola sasjekao na komade.
Čak i kad je izašao van mogli su ga čuti kroz zidove kako urla "HODOR!" dok je probadao i sjekao svoje drvo. Na svu sreću, vučja je šuma bila golema i nije bilo vjerojatno da će još nekoga biti u blizini da to čuje.
"Jojene, što si to mislio o učitelju?" upita Bran. *"Ti* si moj učitelj. Znam da nisam obilježio stablo, ali hoću idući put. Moje treće oko otvoreno je kao što si htio..."
"Toliko širom otvoreno da se bojim kako ćeš propasti kroz njega i proživjeti ostatak svojih dana kao strahovuk u šumi."
"Neću, obećavam."
"Dječak obećava. Hoće li se strahovuk sjetiti? Ti trčiš s Ljetnikom, loviš s njim, ubijaš s njim... ali pokoravaš se njegovoj volji više nego on tvojoj."
"Samo zaboravljam", potuži se Bran. "Imam samo devet godina. Bit ću bolji kad budem stariji. Čak ni Florian Luda i princ Aemon Zmajski Vitez nisu bili velebni vitezovi kad su imali *devet* godina."
"To je istina", reče Jojen, "i bilo bi mudro nešto takvo reći, kad bi dani još uvijek postajali dulji... ali ne postaju. Ti si ljetno dijete, znam. Reci mi geslo kuće Stark."
"Zima dolazi." Samo izgovorivši to, Bran osjeti hladnoću.
Jojen ozbiljno kimne glavom. "Sanjao sam krilatog strahovuka sputanog o zemlju lancima od kamena i došao u Oštrozimlje da ga oslobodim. Lanci su sada spali s tebe, ali ti još uvijek ne letiš."
"Onda me *ti* nauči." Bran se još bojao trooke vrane koja mu je ponekad opsjedala snove, beskonačno kljucajući kožu između njegovih očiju i kazujući mu da leti. "Ti si vidovnjak."
"Ne," reče Jojen, "samo dječak koji sanja. Vidovnjaci su više od toga. Oni su bili varzi također, kao što si *ti*, a najveći od njih mogli su nositi kožu *svake* zvijeri koja leti ili pliva ili gmiže, a mogli su gledati i kroz oči usud-drveća i vidjeti istinu koja leži pod svijetom. Bogovi daju mnoge darove, Brane. Moja sestra je lovac. Dano joj je da brzo trči, stoji tako nepomično da se čini kao da nestaje. Ima dobro uho, oštre oči i mirnu ruku s mrežom i kopljem. Može udisati blato i letjeti kroz drveće. Ja ne bih mogao činiti te stvari, ništa više nego što bi ti mogao. Meni su bogovi dali proročanske snove, a tebi... ti bi mogao biti više od mene, Brane. Ti si krilati strahovuk, a nitko ne zna reći koliko bi daleko i visoko mogao letjeti... kad bi imao nekog da te nauči. Kako ti mogu pomoći da savladaš dar koji sam ne razumijem? Mi pamtimo Prve ljude na Prevlaci i Šumsku djecu koja su bila njihovi prijatelji... ali toliko toga je zaboravljeno, a toliko toga nikad nismo ni znali."
Meera primi Brana za ruku. "Ako ostanemo ovdje, ne smetajući nikome, bit ćeš siguran dok rat ne skonča. Međutim, nećeš učiti, osim ono što te moj brat može naučiti, a čuo si što on veli. Ako ostavimo ovo mjesto da potražimo utočište u Posljednjem ognjištu ili s one strane Zida, iz-lažemo se opasnosti da nas zarobe. Ti si samo dječak, znam, ali si i naš princ, sin našeg gospodara i zakonit nasljednik našeg kralja. Zakleli smo ti se na vjernost zemljom i vodom, broncom i željezom, ledom i vatrom. Rizik je tvoj, Brane, kao i dar. Mislim da bi i izbor trebao biti tvoj. Mi smo sluge na tvoju zapovijed." Ona se naceri. "Barem u ovom."
"Misliš," reče Bran, "učinit ćete *što ja* kažem? Zaista?" "Zaista, moj prinče," odvrati djevojka, "stoga dobro razmisli."
Bran pokuša razmisliti o tome, onako kako bi to možda učinio njegov otac. Stričevi velikog Jona - Hother Kurvin Otrov i Mors Vranojed bili su opasni ljudi, ali on je smatrao da bi bili odani. A i Karstarkovi, oni također. Karhold je bio jak zamak, uvijek je govorio otac. *Bili bismo sigurni s Umberima ili Karstarkovima.*
Ili su mogli poći na jug k debelom knezu Manderlvju. U Oštrozim-Iju, on se mnogo smijao, pa se činilo da nikad ne promatra Brana s tolikim žaljenjem kao ostali knezovi. Zamak Cerwyn bio je bliže od Bijele luke, ali meštar Luwin je rekao da je Cley Cerwyn mrtav.

Umberi,, Karstarkovi i Manderlyjevi su možda također mrtvi, shvati on. Kao što će i on biti, ako ga uhvate željezni ili Boltonovo kopile.
Ostanu li ovdje, skriveni ispod Srušene kule, nitko ih neće pronaći. On će ostati živ. / *bogalj*.
Bran shvati daje plakao. *Glupo djetešce,* pomisli sam za sebe. Bez obzira na to kamo pošao, u Karhold ili Bijelu luku ili Stražarnicu Sivovo-du, bit će bogalj kad stigne onamo. Stisne svoje ruke u šake. "Želim letjeti", reče im. "Molim vas. Odvedite me vrani."

DAVOS

kad se popeo na palubu, dugačak rt Strujotraga gubio se za njima dok se Zmajev kamen uzdizao iz mora pred njima. Blijed i siv pramen dima izlazio je s vrha gore kako bi označio gdje je otok ležao. *Zmajovrh izgleda jutros nemirno,* pomisli Davos, *ili Melisandre spaljuje nekog drugog.*

Melisandre je često bila u njegovim mislima dok se *Shayalinples* kretao na svom putu preko Zaljeva Crnovode i Ždrijela, vrludajući s izopačeno nepovoljnim vjetrovima. Velebna vatra koja je gorjela na vrhu stražarske kule Oštrog rta na koncu Masseveve kuke podsjećala gaje na rabin koji je nosila oko vrata, a kad bi svijet pocrvenio u zoru i suton, vjetrom nošeni oblaci obojili bi se u istu boju kao svile i sateni njezinih šuštavih haljina.

Ona će čekati na Zmajevu kamenu također, čekati u svoj svojoj ljepoti i svoj svojoj moći, sa svojim bogom i sa svojim sjenama i sa svojim kraljem. Crvena svećenica uvijek se činila odana Stannisu, do sada. *Slomila gaje, kao što čovjek slama konja. Htjela je odjahati na njemu u moć da je mogla i zbog toga je predala moje sinove vatri. Izrezat ću joj živo srce iz grudi i gledati ga kako gori.* Dotaknuo je balčak finog dugog Ivsenskog noža koji mu je dao kapetan.

Kapetan je bio vrlo ljubazan prema njemu. Njegovo ime bilo je Kho-rane Sathmantes, Lvsenac poput Salladhora Saana, kojemu je pripadao ovaj brod. Imao je svijetle modre oči koje su se često viđale na Lysu, usađene u koštunjavo vjetrom oprljeno lice, ali proveo je mnogo godina trgujući u Sedam kraljevina. Kad je doznao da je čovjek kojeg su izvukli iz mora bio slavljeni Vitez od Luka,,dao mu je na uporabu vlastitu kabinu i vlastitu odjeću, te par novih čizama koje su mu gotovo pristajale. Uporno je zahtijevao da Davos dijeli s njime i njegovu hranu, iako je to pošlo po zlu. Njegov trbuh nije mogao trpjeti puževe i zmijuljice i ostala izdašna jela u kojima je kapetan Khorane uživao, te je nakon prvog objeda za kapetanovim stolom proveo ostatak dana viseći jednim ili drugim krajem preko ograde.

Zmajev kamen izranjao je sve veći sa svakim zamahom vesala. Davos je sada mogao razaznati oblik gore, a na jednoj njezinoj strani velebnu crnu citadelu s njezinim kamenim čudovištima i zmajskim kulama. Brončani lik na pramcu *Shayalina plesa* slao je krila slane morske prašine u zrak dok je rezao valove. Naslonio se svom težinom na ogradu, zahvalan na njezinoj potpori. Bio je iscrpljen od preživljavanja. Ako bi predugo stajao, noge bi mu se tresle, a ponekad bi postajao žrtvom neobuzdanih napadaja kašlja i izbacivao ispljuvke krvave sluzi. *To nije ništa,* rekao je samom sebi. *Sigurno me bogovi nisu proveli živog kroz vatru i more da bi me ubili krvavim kašljem.*

Dok je osluškivao udaranje kormilareva bubnja, pucketanje jedara i ritmični zvižduk i škripu vesala, mislima se vratio u svoje mlade dane, kad su ti isti zvuči budili stravu u njegovu srcu mnogih maglovitih jutara. Najavljivali su prilazak morske straže starog Ser Tristimuna, a morska straža bila je smrt za krijumčare kad je Aerys TARGARYEN sjedio na Željeznom prijestolju.

Ali to je bilo u drugom životu, pomisli on. *To je bilo prije broda od luka, prije Krajoluje, prije nego što mije Stannis skratio prste. To je bilo prije rata i crvenog kometa, prije nego što sam bio Seaworth ili vitez. Bio sam drugi čovjek u to doba, prije nego što me knez Stannis podigao na visoki položaj.*

Kapetan Khorane mu je ispripovjedio o kraju Stannisovih nada, u noći kad je rijeka gorjela. Lannisteri su ga napali s boka, a njegovi prevrtljivi vazali napustili su ga u stotinama u času

njegove najveće nevolje. "Sjena kralja Renlvja također je viđena", rekao je kapetan, "kako ubija desno i lijevo dok je vodio prethodnicu lavljeg kneza. Vele da je njegov zeleni oklop poprimio sablastan sjaj od divlje vatre, a njegovi parošci bujali su od zlatnih plamenova." *Renlyjeva sjena.* Davos se pitao hoće li se i njegovi sinovi vratiti kao sjene. Vidio je previše čudnih stvari na moru da bi tvrdio kako duhovi ne postoje. "Zar nitko nije ostao vjeran?" upitao je.
"Malo njih", rekao je kapetan. "Kraljičin rod, uglavnom. Odveli smo mnoge koji su nosili lisicu i cvijeće, iako ih je još mnogo više bilo ostavljeno na obali, sa svim vrstama grbova. Knez Florent je sada Kraljev Namjesnik na Zmajevu kamenu."
Zmajovrh je izgledao sve viši, sav okrunjen blijedim dimom. Jedro je pjevalo, bubanj udarao, vesla se glatko povlačila i nedugo zatim ušće luke otvorilo se pred njima. *Tako prazna,* pomisli Davos, sjećajući se kako je bilo prije, s brodovima koji su se natiskivali na svakom molu i zibali na sidru ispred lukobrana. Mogao je vidjeti admiralski brod Sal-ladhora Saana *Valyrian* usidren na molu gdje su *Bijes* i njegove sestre nekoć bili vezani. Brodovi sa svake njegove strane također su imali prugaste Ivsenske trupove. Uzalud je tragao za bilo kakvim znakom *Gospe Maijje* ili *Utvare.* Spustili su jedro dok su ulazili u luku, kako bi pristali samo na veslima. Kapetan pristupi Davosu dok su se vezivali. "Moj princ će vas odmah željeti vidjeti."
Napadaj kašlja ščepa Davosa dok je pokušavao odgovoriti. On zgrabi ogradu za potporu i ispljune preko boka. "Kralj", zahropće on. "Moram otići kralju." *Jer tamo gdje je kralj, pronaći ću Melisandre.*
"Nitko ne ide kralju", čvrsto odgovori Khorane Sathmantes. "Sallad-hor Saan će vas uputiti. Najprije on."
Davos je bio preslab da mu se opre. Mogao je samo kimnuti.
Salladhor Saan nije bio na svom *Valyrianu.* Pronašli su ga na drugom molu četvrt milje dalje, dolje u tovarnom prostoru trbušaste pentoske koke zvane *Plodna žetva,* brojeći teret s dva uškopljenika. Jedan je držao fenjer, drugi voštanu pločicu i pero. "Trideset sedam, trideset osam, trideset devet", govorio je stari nitkov kad su se Davos i kapetan spustili kroz grotlo. Danas je nosio tuniku boje vina i visoke čizme od izblijedjele bijele kože izvezene srebrnim arabeskama. Izvlačeći čep iz ćupa, on onjuši, kihne i reče: "Grubo mljevenje i druge kakvoće, moj nos izjavljuje. Teretnica ukazuje na četrdeset tri ćupa. Gdje su se ostali zametnuli, pitam se? Ovi Pentosijci, zar misle da ne brojim?" Kad je ugledao Davosa, naglo se prekine. "Peče li mi papar oči ili suze? Je l' to Vitez od Liika koji stoji preda mnom? Ne, kako je to moguće, moj dragi prijatelj Davos umro je u gorućoj rijeci, svi se slažu. Zašto me je došao opsjedati?"
"Nisam duh, Salla."
"Što drugo? Moj Vitez od Luka nikad nije bio tako mršav i blijed kao vi." Salladhor Saan se provuče između vrčeva začina i bala platna koje su ispunjavale potpalublje trgovačkog broda, ovije Davosa u divlji zagrljaj, a onda ga poljubi jednom u svaki obraz i tri puta u čelo. "Još ste topli, ser i osjećam kako vam srce kuc-kuc-kuca. Može li to biti istina? More koje vas je progutalo ponovno vas je ispljunulo."
Davos se prisjeti Zakrpe, maloumne lude princeze Shireen. I on je otišao u more, a kad je izašao bio je lud. *Jesam li i ja lud?* Zakašljao je u ruku u rukavici i rekao: "Otplivao sam ispod lanca i isplivao na obalu na Koplju morskog kralja. Bio bih ondje umro da *Shayalinples* nije nabasao na mene."
Salladhor Saan prebaci jednu ruku preko kapetanovih ramena. "Ovo je bilo dobro učinjeno, Khorane. Dobit ćete lijepu nagradu, mislim. Meito Mahr, budi dobar eunuh i odvedi mog prijatelja Davosa u vlasnikovu kabinu. Donesi mu nešto vrućeg vina s klinčićima, ne sviđa mi se zvuk njegova kašlja. Iscijedi i štogod limuna u njega. I donesi bijelog sira i zdjelu onih napuklih zelenih maslina koje smo ranije brojili! Da-

vose, pridružit ću vam se uskoro, čim probesjedim s našim dobrim kapetanom. Oprostit ćete mi, znam. Nemojte pojesti sve masline ili ću se naljutiti na vas!"
Davos pusti da ga stariji od dvojice eunuha otprati u prostranu i bogato namještenu kabinu na krmi broda. Tepisi bijahu duboki, prozori od obojenog stakla, a svaki od golemih kožnih stolaca primili bi tri Davosa posve udobno. Sir i masline došle su zakratko, zajedno s kaležom vrućeg crvenog vina. Primio ga je u svoje ruke i zahvalno pijuckao. Toplina je pružala ublažujući osjećaj dok se širila njegovim grudima.
Salladhor Saan pojavi se nedugo zatim. "Morate mi oprostiti na vinu, moj prijatelju. Ovi Pentosijci popili bi vlastitu mokraću daje purpurna."
"Pomoći će mojim prsima", reče Davos. "Vruće vino bolje je od obloga, običavala je govoriti moja majka."
"Trebat će vam i oblozi, mislim. Sjediti na koplju cijelo ovo doba, o bogovi. Kako vam se sviđa taj izvrsni stolac? Ima debelu guzicu, zar ne?"
"Tko?" upita Davos, između gutljaja vrućeg vina.
"Illvrio Mopatis. Kit sa zaliscima, govorim vam istinu. Ove stolice načinjene su po njegovoj mjeri, iako se on rijetko pomakne iz Pentosa kako bi sjedio na njima. Debeli čovjek uvijek udobno sjedi, smatram ja, jer nosi svoj jastuk sa sobom kamo god ide."
"Kako to da ste se domogli pentoskog broda?" upita Davos. "Jeste li ponovno postali gusarom, moj gospodaru?" On odloži svoj prazan kalež na stranu.
"Opaka kleveta. Tko je više patio zbog gusara od Salladhora Saana? Tražim samo ono što mi pripada. Mnogo zlata mi duguju, o da, ali ja nisam nerazuman, stoga sam umjesto zlata primio zgodan pergament, vrlo hrskav. Nosi ime i pečat kneza Alestera Florenta, Kraljeva Namjesnika. Proglašen sam Knezom Zaljeva Crnovode i nijedno plovilo ne može prijeći moje kneževske vode bez mog kneževskog dopuštenja, ne. A kad se ovi odmetnici pokušaju prikrasti pokraj mene u noći da izbjegnu moje zakonite pristojbe i carine, pa oni nisu ništa bolji od krijumčara i zato je moje potpuno pravo da ih ščepam." Stari se gusar nasmije. "Međutim, nikome nisam odsjekao prste. Kakva je korist od komadića prstiju? Ja uzimam brodove, terete, nekoliko otkupnina, ništa nerazumno." Uputi Davosu oštar pogled. "Nije vam dobro, prijatelju. Taj kašalj... i tako ste mršavi, vidim vam kosti kroz kožu. Pa ipak ne vidim vašu malu vreću pr-stiju..."
Stara navika nagna Davosa da posegne za kožnom kesicom koja više nije bila ondje. "Izgubio sam je u rijeci." *Moju sreću.*
"Rijeka je bila strašna", ozbiljno će Salladhor Saan. "Čak i iz zaljeva, gledao sam i drhtao."
Davos zakašlje, ispljune, ponovno zakašlje. "Vidio sam kako *Crna Betha* gori, i *Bijes* također", konačno uzmogne izustiti promuklo. "Zar nijedan od naših brodova nije izbjegao vatru?" Dio njega još se nadao.
"Knez Steffon, Jadna Jenna, Brzi Mač, Nasmijani Knez i neki ostali bili su uzvodno od piromantske mokraće, da. Nisu izgorjeli, ali s podignutim lancem nisu mogli ni pobjeći. Nešto malo ih se predalo. Većina je od-veslala daleko uz Crnovodu, što dalje od bitke, a potom ih je njihova posada potopila kako ne bi upali u lannisterske ruke. *Jadna Jenna* i *Nasmijani Knez* još se igraju gusara na rijeci, čuo sam, ali tko može reći je li tako?"
"Gospa Marya?" upita Davos. *"Utvara?"*
Salladhor Saan položi ruku na Davosovu podlakticu i stisne je. "Ne. Od njih, nitko. Žao mi je, moj prijatelju. Bili su dobri ljudi, vaš Dale i Allard. Ali ovu vam utjehu mogu pružiti - vaš Devan bio je među onima koje smo odveli na kraju. Hrabar dječak ni u jednom trenutku nije ostavio kralja, barem tako vele."

Na trenutak gotovo je osjetio vrtoglavicu, njegovo olakšanje bilo je tako opipljivo. Bojao se pitati za Devana. "Majka je milostiva. Moram poći k njemu, Salla! Moram ga vidjeti."
"Da", reče Salladhor Saan. "A željet ćete i odjedriti do Rta gnjeva, znam, da vidite svoju ženu i vaša dva malena. Morate dobiti novi brod, mislim."
"Njegova milost dat će mi brod", reče Davos.
Lvsenac zatrese glavom. "Od brodova, Njegova Milost nema nijednoga, a Salladhor Saan ih ima mnogo. Kraljevi brodovi izgorjeli su na rijeci, ali moji nisu. Dobit ćete jednog, stari prijatelju. Plovit ćete za me, da? Ot-plesat ćete u Braavos i Myr i Volantis u mrkloj noći, posve nevidljivi i ot-plesati van sa svilom i začinima. Imat ćemo debele novčarke, da."
"Ljubazni ste, Salla, ali moja dužnost namijenjena je mojem kralju, ne vašoj novčarki. Rat će se nastaviti. Stannis je još uvijek pravi nasljednik prema zakonima Sedam kraljevina."
"Nijedan zakon neće pomoći kad svi brodovi izgore, mislim. A vaš kralj pa, pronaći ćete ga izmijenjenog, bojim se. Od bitke nikoga ne viđa, već sjedi zaokupljen mračnim mislima u svojem Kamenom bubnju. Kraljica Selvse upravlja dvorom umjesto njega sa svojim stricem knezom Alesterom, koji se proglasio Namjesnikom. Ona je tom stricu dala kraljev pečat, da ga pritišće na pisma koja piše, čak i na moj ljupki pergament. Ali mala je kraljevina kojom vladaju, siromašna i kamenita, da. Nema zlata, čak ni male svote da plate vjernom Salladhoru Saanu ono što mu duguju, a ima samo one vitezove koje smo odveli na kraju, i nikakvih brodova osim nekoliko mojih malih hrabrih."
Nagao mučan kašalj presavije Davosa. Salladhor Saan primakne se da mu pomogne, ali on ga mašući otjera, i nakon nekoliko časaka se oporavi. "Nikoga?" zastenje. "Što time mislite, ne viđa nikoga?" Glas mu je zvučao vlažno i muklo, čak i u vlastitim ušima, i na trenutak kabina se vrtoglavo okretala oko njega.
"Nikoga osim *nje"*, reče Salladhor Saan, a Davos nije trebao upitati na koga misli. "Moj prijatelju, izmorili ste se. Postelja je ono što trebate, ne Salladhor Saan. Postelja i mnogo gunjeva, s toplim oblogom za vaša prsa i još vina i klinčića."
Davos zatrese glavom. "Bit će mi dobro. Recite mi, Salla, moram znati. Nikoga osim Melisandre?"
Lvsenac mu uputi dug sumnjičav pogled i nastavi protiv volje. "Stražari ostale ne puštaju onamo, čak ni njegovu kraljicu i malu kćer. Sluge donose jela koja nitko ne jede." Nagne se naprijed i stiša glas. "Čudne sam priče čuo, o gladnim vatrama u gori i o tome kako Stannis i crvena žena odlaze dolje zajedno da promatraju plamenove. Postoje rovovi, vele, i skrivene stube dolje u srcu planine, u vruća mjesta gdje jedino *ona* može hodati neopržena. To je i više nego dovoljno da starome čovjeku utjera tolik strah u kosti da jedva može pronaći snage da jede."
Melisandre. Davos zadrhti. "Crvena žena mu je to učinila", reče. "Poslala je vatru da nas proždre, da kazni Stannisa što ju je ostavio po strani, da ga nauči kako se ne može nadati pobjedi bez njezinih čarolija."
Lysenac izabere punašnu maslinu iz zdjele između njih. "Niste prvi koji to govori, moj prijatelju. Ali da sam na vašem mjestu, ne bih to govorio tako glasno. Zmajev kamen vrvi kraljičinim ljudima, o da, a oni imaju oštre uši i još oštrije noževe." Ubaci maslinu u svoja usta.
"I ja imam nož. Kapetan Khorane mi ga je darovao." Izvuče bodež i položi ga na stol između njih. "Nož kojim ću izvaditi Melisandreino srce. Ako ga ima."
Salladhor Saan ispljune košticu masline. "Davose, dobri Davose, ne smijete govoriti takve stvari, čak ni u šali."
"To nije šala. Kanim je ubiti." *Ako se nju može ubiti smrtnim oružjem.* Davos nije bio siguran da se može. Vidio je kako je stari meštar Cres-sen ubacio otrov u njezino vino, vlastitim je očima to vidio, ali kad su oboje popili iz otrovnog kaleža meštar je

bio taj koji je umro, ne crvena svećenica. *Međutim, nož u srce... čak se i zlodusi dadu ubiti hladnim željezom, vele pjevači.*
"Ovo su opasni razgovori, moj prijatelju", upozori ga Salladhor Saan. "Mislim da ste još uvijek bolesni od mora. Groznica vam je skuhala pamet, da. Bilo bi najbolje da odete u postelju na dug počinak, sve dok ne ojačate."
Dok moja odlučnost ne oslabi, mislite. Davos se osovi na noge. Osjećao se grozničavo i pomalo mu se vrtilo u glavi, ali to nije bilo važno. "Vi ste izdajnički stari nitkov, Salladhore Saane, ali dobar prijatelj unatoč tome."
Lvsenac pogladi svoju šiljastu srebrnu bradu. "Dakle, ostat ćete kod tog velikog prijatelja, da?"
"Ne, odlazim." Zakašlje.
"Odlazite? Ta pogledajte se! Kašljete, dršćete, mršavi ste i slabi. Kamo ćete poći?"
"U zamak. Moja postelja je ondje, i moj sin."
"I crvena žena", sumnjičavo će Salladhor Saan. "I ona je u zamku."
"Ona također." Davos vrati bodež u njegove korice.
"Vi ste krijumčar luka, što vi znate o šunjanju i probadanju nožem? A usto ste i bolesni, ne možete čak ni držati bodež. Znate li što će vam se dogoditi, ako vas uhvate? Dok su nas spaljivali na rijeci, kraljica je palila izdajnike. *Sluge tame,* nazvala ih je, siroti ljudi, a crvena žena pjevala je dok su palili vatre."
Davos nije bio iznenađen. *Znao sam,* pomisli, *znao sam prije nego što mije rekao.*
"Odvela je kneza Sunglassa iz tamnica", pogodi on, "i sinove Hubarda Rambtona."
"Upravo tako, i spalila ih, kao što će spaliti i vas. Ako ubijete crvenu ženu, spalit će vas iz osvete, a ako je ne ubijete, spalit će vas jer ste pokušali. Ona će pjevati a vi ćete vrištati, a onda ćete umrijeti. A tek ste se vratili u život!"
"Ovo je razlog tome", reče Davos. "Da izvršim tu stvar. Da stanem na kraj Melisandrei od Asshaija i svim njezinim djelima. Zašto bi me inače more ispljunulo? Vi znate Zaljev Crnovode jednako dobro kao ja, Salla. Nijedan razuman kapetan nikad ne bi poveo svoj brod kroz koplja morskog kralja i riskirao da mu rastrga dno. *Shayalinples* nikad nije smio doći blizu mene."
"Vjetar," glasno ustvrdi Salladhor Saan, "zao vjetar, to je sve. Vjetar ga je odnio predaleko na jug."
"A tko je poslao vjetar? Salla, Majka mi se obratila." Stari Lvsenac zatrepće u njega. "Vaša majka je mrtva..."
"Ona Majka. Blagoslovila me sa sedam sinova, a ja sam ipak dopustio da je spale. Obratila mi se. Mi smo *pozvali* vatru, rekla je. Mi smo pozvali i sjene. Ja sam odveslao Melisandreu u ždrijelo Krajoluje i promatrao je kako porađa užas." Još ga je vidio u noćnim morama, mršave crne ruke koje su se odguravale o njezina bedra dok je ono migoljilo na slobodu iz njezine nabrekle utrobe. "Ubila je Cressena i kneza Renlvja i hrabrog čovjeka zvanog Cortnay Penrose, a ubila je i moje sinove. Sad je vrijeme da netko ubije nju."
"Netko", reče Salladhor Saan. "Da, upravo tako, netko. Ali ne vi. Slabi ste kao dijete i niste ratnik. Ostanite, preklinjem vas, još ćemo razgovarati a vi ćete jesti, i možda ćemo otploviti u Braavos i unajmiti Bezlične da to obave, da? Ali vi ne, vi morate sjesti i jesti."
On znatno otežava, pomisli Davos umorno, *a bilo je prokleto teško od početka.* "Imam osvetu u trbuhu, Salla. U njemu nema mjesta za hranu. Sad me pustite. U ime našeg prijateljstva, poželite mi sreću i pustite me."
Salladhor Saan se odgurne na noge. "Vi niste pravi prijatelj, mislim. Kad budete mrtvi, tko će donijeti vaš pepeo i kosti vašoj gospi ženi i reći joj daje izgubila muža i četiri sina? Samo tužni stari Salladhor Saan. Ali neka bude tako, hrabri ser viteže, slobodno trčite u svoj grob. Skupit ću vaše kosti u vreću i predati ih sinovima koje

ostavljate za sobom, da ih nose u kesicama oko vrata." Gnjevno mahne rukom, s prstenovima na svakom prstu. "Idite, idite, idite, idite, idite."
Davos nije želio tako otići. "Salla—"
"IDITE. Ili radije ostanite, ali ako idete, idite."
On ode.
Njegova šetnja od *Plodne žetve* do dveri Zmajeva kamena bila je duga i samotna. Ulice uz gatove gdje su se okupljali vojnici, mornari i pučani bile su prazne i puste. Gdje je nekoć zaobilazio skičeće svinje i nagu djecu, trčkarali su štakori. Noge su se činile poput pudinga pod njim, a triput ga je kašalj potresao tako snažno da je morao zastati i odmoriti se. Nitko nije došao da mu pomogne, čak nije ni zavirio kroz prozor da vidi što se događa. Prozori bijahu zatvoreni, vrata zakračunata, a više od pola kuća pokazivalo je neki znak žalosti. *Tisuće su otplovile u Bujicu Crno-vodu, a stotine su se vratile,* pomisli Davos. *Moji sinovi nisu umrli sami. Neka im se Majka svima smiluje.*
Kad je stigao pred dveri zamka, pronašao je i njih zatvorene. Davos udari željeznim čavlima posuto drvo svojom šakom. Kad nije bilo odgovora, on ih udari nogom, iznova i iznova. Napokon se samostrijelac pojavi na vrhu stražarnice, provirivši između dva stršeća kamena čudovišta. "Tko ide?"
On istegne glavu prema natrag i sklopi ruke oko usana. "Ser Davos Seaworth, u posjet Njegovoj Milosti."
"Jeste li pijani? Odlazite i prestanite s tim lupanjem."
Salladhor Saan ga je upozorio. Davos pokuša s drugačijim pristupom. "Onda pošaljite po mog sina. Devana, kraljeva štitonošu."
Stražar se namršti. "Tko ste rekli da ste?" "Davos", vikne on. "Vitez od Luka."
Glava nestane, kako bi se vratila trenutak kasnije. "Gubite se. Vitez od Luka poginuo je na rijeci. Njegov brod je izgorio."
"Njegov brod je izgorio," složi se Davos, "ali on je preživio i stoji pred vama. Je li Jate još kapetan dveri?"
"Tko?"
"Jate Blackberry. On me dobro poznaje." "Nikad nisam čuo za njega. Vjerojatno je mrtav."
"Onda knez Chvttering." "Njega znam. Izgorio je na Crnovodi." "Udičasti Will? Hal Svinja?"
"Mrtav i mrtav", reče samostrijelac, ali njegovo lice pokaže iznenadnu sumnju. "Pričekajte."
Ponovno nestane.
Davos je čekao. *Mrtvi, svi mrtvi,* pomisli tupo, sjetivši se kako je bijeli trbuh debelog Hala uvijek virio ispod njegova mašću umrljanog prsluka, duguljast ožiljak koji je riblja udica ostavila na Willovu licu, način na koji je Jate uvijek skidao šešir pred ženama, imale one pet ili pedeset godina, bile visokog ili niskog roda. *Utopljeni ili izgorjeli, s mojim sinovima i tisućama drugih, otišli da proglase kralja u paklu.*
Odjednom se samostrijelac vrati. "Idite okolo do dveri za napad i oni će vas propustiti."
Davos učini kako mu je naloženo. Stražari koji su ga primili bili su mu stranci. Nosili su koplja, a na prsima su imali grb s lisicom i cvijećem kuće Florent. Nisu ga otpratili u Kameni bubanj, kao što je očekivao, već ispod luka Zmajeva repa i dolje u Aegonov vrt. "Pričekajte ovdje", reče mu njihov narednik.
"Zna li Njegova Milost da sam se vratio?" upita Davos.
"Odnio me vrag ako znam. Pričekajte, rekao sam." Čovjek ode, po-vevši svoje kopljanike sa sobom.
Aegonov vrt imao je ugodan borovit miris, a visoka tamna stabla uzdizala su se sa svake strane. Bilo je ondje i divljih ruža i stršećih trnovitih živica, te močvarni dio gdje su rasle brusnice.
Zašto su me doveli ovamo? pitao se Davos.

Onda je čuo tiho brencanje zvona i dječji hihot, i odjednom luda Zakrpa iskoči iz grmlja, gegajući se što je brže mogao s princezom Shireen tik za petama. "Odmah se vrati", vikala je za njim. "Zakrpo, odmah se vrati."
Kad je luda ugledao Davosa, naglo se zaustavi, dok su zvona na njegovoj rogatoj mjedenoj kacigi zvonila *cin-ci-lin, cin-ci-lin.* Skakućući s jedne noge na drugu, on zapjeva: *"Ludina krv, kraljeva krv, krv s dje-vičina stegna, ali lanci za goste i lanci za mladoženju, da, da, da."*
Shireen ga je dotad već gotovo sustigla, ali u posljednji trenutak on preskoči komadić paprati i nestane među drvećem. Princeza je bila točno iza njega. Pogled na njih nagna Davosa da se osmjehne.
Okrenuo se kako bi se iskašljao u svoju ruku u rukavici kadli još jedan mali lik izleti iz živice i zaleti se ravno u njega, oborivši ga s nogu.
Dječak je također pao, ali je bio na nogama gotovo u isti čas. "Što radite ovdje?" zatraži odgovor dok je otresao prašinu sa sebe. Poput ahata crna kosa padala mu je do ovratnika, a njegove oči bijahu zapanjujuće modre. "Niste mi se smjeli naći na putu kad sam trčao."
"Ne", složi se Davos. "Nisam." Još jedan napadaj kašlja zahvati ga dok se dizao na koljena.
"Je li vam loše?" Dječak ga primi za ruku i povuče na noge. "Da pozovem meštra?"
Davos zatrese glavom. "Kašalj. Proći će."
Dječak ti uzme na riječ. "Igrali smo se čudovišta i djevica", objasni. "Ja sam bio čudovište. To je djetinjasta igra, ali mojoj se rođakinji sviđa. Imate li ime?"
"Ser Davos Seaworth."
Dječak ga sumnjičavo promotri od glave do pete. "Jeste li sigurni?
Ne izgledate baš viteški."
"Ja sam Vitez od Luka, moj gospodaru." Modre oči zatrepću. "Onaj s crnim brodom?"
"Znate tu priču?"
"Donijeli su mojem stricu Stannisu ribu da jede prije nego što sam se rodio, kad ga je knez Tyrell držao pod opsadom." Dječak se uspravi. "Ja sam Edric Storm", objavi. "Sin kralja Roberta."
"Naravno da jeste." Davos je to znao gotovo odmah. Momak je imao istaknute uši Florenta, ali kosa, oči, čeljust, jagodične kosti, sve su bile baratheonske.
"Jeste li poznavali mojeg oca?" zahtijevao je Edric Storm.
"Vidio sam ga mnogo puta dok sam posjećivao vašeg strica na dvoru, ali nikad nismo govorili."
"Moj otac me naučio kako se bori", ponosno će dječak. "Dolazio me posjećivati gotovo svake godine, a ponekad smo vježbali zajedno. Na moj posljednji imendan poslao mije ratni malj upravo kao njegov, samo manji. Međutim, natjerali su me da ga ostavim u Krajoluji. Je li istina da vam je moj stric Stannis odsjekao prste?"
"Samo posljednji zglob. Još imam prste, samo kraće.".
"Pokažite mi."
Davos zguli rukavicu. Dječak pažljivo prouči njegovu ruku. "Nije vam skratio palac?"
"Ne." Davos zakašlje. "Ne, njega mi je ostavio."
"Nije vam smio odsjeći nijedan prst", zaključi momak. "To je bilo loše učinjeno."
"Bio sam krijumčar."
"Da, ali prokrijumčarili ste mu ribu i luk."
"Knez Stannis me učinio vitezom zbog luka i oduzeo mi prste zbog krijumčarenja."
Ponovno navuče rukavicu.
"Moj otac vam ne bi odsjekao prste."
"Kao što velite, moj gospodaru." *Robert je bio drugačiji čovjek od Stannisa, to je bila istina. Dječak je poput njega. Da, i poput Renlyja.* Ta ga pomisao uznemiri.
Dječak je upravo kanio reći nešto više kad su začuli korake. Davos se okrene. Ser Axell Florent približavao se vrtnim puteljkom s tucetom stražara u prošivenim haljetcima. Na grudima su nosili vatreno srce Gospodara svjetla. *Kraljičini ljudi,* pomisli Davos. Kašalj ga iznenada napadne.

Ser Axell je bio nizak i mišićav, bačvastih prsta, jakih ruku, krivih nogu i dlaka koje su mu rasle iz ušiju. Kraljičin stric, služio je kao kaštelan Zmajeva kamena deset godina, i uvijek se odnosio prema Davosu s uljudnošcu, znajući daje užívao naklonost kneza Stannisa. Ali nije bilo ni uljudnosti ni topline u njegovu tonu kad je rekao: "Ser Davos, neu-topljen. Kako je to moguće?"
"Luk pliva, ser. Jeste li me došli odvesti kralju?"
"Došao sam vas odvesti u tamnicu." Ser Axell mahanjem potjera svoje ljude naprijed. "Zgrabite ga i oduzmite mu bodež. Kani ga upotrijebiti na našoj gospi."

Jaime

Jaime je bio prvi koji je opazio svratiste. Glavno zdanje grlilo je južnu obalu gdje se rijeka savijala, njegova dugačka niska krila raširena duž vode kao da su željela obujmiti putnike koji su plovili nizvodno. Donji katovi bili su od sivog kamena, gornji od ovapnjenog drveta, krov od škriljevca. Mogao je vidjeti i staje, te sjenicu bogatu vinovom lozom. "Nema dima iz dimnjaka", istakne on dok su prilazili. "Ni svjetla na prozorima."
"Svratiste je ipak bilo otvoreno kad sam posljednji put prošao ovuda", reče Ser Cleos Frey. "Posluživali su fino pivo. Možda ga se još štogod može dobiti u podrumima."
"Možda ondje ima ljudi", reče Brienne. "Koji se skrivaju. Ili su mrtvi." "Bojiš se nekoliko trupala, djevojčuro?" naruga se Jaime. Ona se gnjevno zapilji u njega. "Moje ime je—"
"—Brienne, da. Zar ne bi voljela spavati u postelji noću, Brienne? Bili bismo sigurniji nego na otvorenoj rijeci, a možda bi bilo mudro saznati što se ovdje dogodilo."
Nije dala odgovor, ali je trenutak kasnije gurnula kormilo kako bi zaokrenula mali čamac prema istrošenom drvenom gatu. Ser Cleos se uspentra da spusti jedro. Kad su meko udarili o mol, on se popne da ih priveže. Jaime se uspentra za njim, nezgrapno zbog lanaca.
Na kraju gata, oljuštena pločica visjela je sa željeznog stupa, oslikana portretom kralja na koljenima, ruku sklopljenih u gesti odanosti. Jai-me baci jedan pogled i glasno se nasmije. "Nismo mogli pronaći bolje svratiste."
"Je li ovo neko posebno mjesto?" upita djevojčura sumnjičavo.
Ser Cleos odgovori. "To je Svratiste pokleknutog čovjeka, moja gospo. Stoji na samom mjestu gdje je posljednji Kralj na Sjeveru kleknuo pred Aegonom Osvajačem da ponudi svoju predaju. Ono je on na znaku, predmnijevam."
"Torrhen je doveo svoju vojsku na Jug nakon pada dvojice kraljeva na Polju vatre," reče Jaime, "ali kad je ugledao Aegonove zmajeve i veličinu njegove vojske, izabrao je put mudrosti i savio svoja smrznuta koljena." Zaustavio se na zvuk konjskog rzanja. "Konji u staji. Jedan barem." *A jedan je sve što trebam da ostavim djevojčuru za sobom.* "Da vidimo tko je kod kuće, hoćemo li?" Bez čekanja na odgovor, Jaime se zaputi zveckajući niz gat, pritisne rame na vrata, odgurne ih...
... i nađe se okom u oko s nabijenim samostrelom. Stojeći iza njega bio je podebeo dječak od petnaest godina. "Lav, riba ili strahovuk?" zatraži momče.
"Nadali smo se kopunu." Jaime je čuo kako njegovi suputnici ulaze iza njega.
"Samostrel je kukavičko oružje."
"Svejedno će vam zabit sulicu kroz srce."
"Možda. Ali prije nego što ga ponovno naviješ, moj rođak će ti prosuti crijeva po podu."
"Nemoj sad plašiti dečka", reče Ser Cleos.
"Ne mislimo zla", reče djevojka. "A imamo novca da platimo za jelo i piće." Iskopala je srebrnjak iz svoje kesice.
Dječak sumnjičavo promotri novčić, a onda Jaimeove lisičine. "Zašto je ovaj u okovima?"
"Ubio sam neke samostrijelce", reče Jaime. "Imaš li piva?"

"Da." Dječak spusti samostrel za palac. "Odriješite pojaseve s mačem i pustite ih da padnu i možda ćemo vas nahranit." Pomakne se oko njih kako bi provirio kroz debela okna dijamantnog oblika i vidio je li više njih bilo vani. "Ono je tullvjevsko jedro."
"Dolazimo iz Rijekotoka." Brienne otkopča kopču na svom pojasu i pusti ga da zaštropoće po podu. Ser Cleos ju je slijedio.149
Muškarac žućkaste puti s kozičavim mekanim licem zakorači kroz podrumska vrata, držeći tešku mesarsku sjekiricu. "Troje vas je, je li? Imamo dovoljno konjetine za troje. Konj je bio star i tvrd, ali meso je još svježe."
"Ima li kruha?" priupita Brienne. "Tvrdoga i suhih zobenih kolača."
Jaime se naceri. "E ovo je pošteni krčmar. Svi oni poslužuju suhi kruh i žilavo meso, ali većina ih to tako slobodno ne priznaje."
"Ja nisam krčmar. Njega sam zakopao otraga, s njegovom ženom." "Jesi li ih ubio?"
"Bi li vam rekao da jesam?" Čovjek ispljune. "Vjerojatno je to bilo djelo strahovukova ili možda lavova, u čemu je razlika? Žena i ja pronašli smo ih mrtve. Kako ja vidim, mjesto je sada naše."
"Gdje je ta vaša žena?" upita Ser Cleos.
Čovjek mu uputi sumnjičav škiljav pogled. "A zašto biste to htjeli znat? Ona nije ovdje... kao što nećete bit ni vi, ako mi se ne svidi okus vašeg srebra."
Brienne mu dobaci novčić. On ga uhvati u zraku, zagrize i spremi. "Ima ona još toga", objavi dječak sa samostrelom. "Ima dakle. Dečko, idi dolje i pronađi mi štogod luka."
Momak podigne samostrel na svoje rame, uputi im posljednji mrki pogled i nestane u podrumu.
"Vaš sin?" upita Ser Cleos.
"Samo dječak kojeg smo žena i ja primili. Imali smo dva sina, ali lavovi ubiše jednog, a drugi je umro od krvarenja. Momak je izgubio majku od ruku Krvavih glumaca. Ovih dana, čovjeku treba netko tko će stražarit dok on spava." Mahne sjekiricom prema stolovima. "Možete sjest."
Ognjište je bilo hladno, ali Jaime izabere stolac najbliži pepelu i ispruži svoje duge noge ispod stola. Zveket lanaca pratio je svaki njegov pokret. *Razdražujući zvuk. Prije nego što ovo završi, omotat ću ove lance oko djevojčurina vrata, da vidimo kako će joj se onda svidjeti.*
Čovjek koji nije bio krčmar ispeče tri golema konjska odreska i isprži luk na masti od slanine, što je gotovo bila nadoknada za suhe zobene kolače. Jaime i Cleos pili su pivo, Brienne kalež jabukovače. Momak se držao po strani, sjedeći navrh bačve jabukovače sa svojim samostrelom preko koljena, napetim i nabijenim. Kuhar natoči vrč piva i sjedne s njima. "Kakve su vijesti iz Rijekotoka?" upita Ser Cleosa, uzevši ga za njihova vođu.
Ser Cleos zirne u Brienne prije nego što je odgovorio. "Knez Hoster slabi, ali njegov sin drži gazove Crvenih rašlji protiv Lannistera. Bilo je bitaka."
"Bitaka ima posvuda. Kamo ste se uputili, ser?"
"U Kraljev grudobran." Ser Cleos otare mast s usana.
Njihov domaćin frkne. "Onda ste tri budale. Posljednje što sam čuo, kralj Stannis je bio pred gradskim zidinama. Vele da ima stotinu tisuća ljudi i čarobni mač."
Jaimeove ruke omotaju se oko lanca koji mu je sputavao zglobove, i on ga čvrsto nategne, želeći da ima snage da ga prepolovi. *Onda bih pokazao Stannisu gdje može staviti svoj čarobni mač.*
"Držao bi se podalje od Kraljevske ceste, da sam na vašem mjestu", nastavi čovjek. "Gore je nego u najgorim vremenima, čujem. I straho-vuci i lavovi, i čete odbjeglih ljudi koje vrebaju na svakoga koga mogu ščepat."
"Gamad", izjavi Ser Cleos s prezirom. "Takvi se nikad ne bi usudili uznemiravati naoružane ljude."

"Molim da mi oprostite, ser, ali vidim jednog naoružanog čovjeka, koji putuje sa ženom i zarobljenikom u lancima."
Brienne uputi kuharu mračan pogled. *Djevojčura mrzi kad je podsjećaju da je djevojčura,* pomisli Jaime, ponovno natežući lance. Karike bijahu hladne i tvrde na njegovoj koži, željezo neumoljivo. Lisičine su mu nažuljale zglobove do krvi.
"Kanim slijediti Trozubac do mora", djevojčura reče njihovu domaćinu. "Pronaći ćemo konje u Djevičinu jezercu i odjahati prema Sum-rakdolu i Rosbvju. To bi nas držalo dobrano daleko od najgorih bitaka."
Njihov domaćin zatrese glavom. "Nikad nećete stić u Djevičino jezerce rijekom. Ni trideset milja odavde nekoliko je brodova izgorjelo i potonulo, a kanal se začepio oko njih. Ondje gnijezdo odmetnika vreba na svakoga tko naiđe, a još je više istih nizvodno oko Preskok kamenja i Otoka crvenog jelena. A Knez Munje također je viđan u ovim krajevima. Prelazi rijeku kad god ga je volja, jašući sad ovamo sad onamo, nikad miran."
"A tko je taj Knez Munje?" zatraži Ser Cleos Frey.
"Knez Beric, ako vam je po volji, ser. Zovu ga tako jer udara tako iznenadno, poput munje iz vedra neba. Vele da ne može umrijet."
Svi umiru kad zariješ mač kroz njih, pomisli Jaime. "Jaše li Thoros od Myra još uvijek s njim?"
"Da. Crveni čarobnjak. Čuo sam da govore kako ima neobične moći."
Pa, imao je moć da se mjeri s Robertom Baratheonom piće za piće, a prilično je malo onih koji to mogu kazati. Jaime je jednom čuo Thorosa kako govori kralju da je postao crveni svećenik jer su halje tako dobro skrivale vinske mrlje. Robert se smijao tako žestoko daje ispljunuo pivo po Cerseinoj svilenoj kabanici. "Daleko od toga da bih nešto primijetio," reče on, "ali možda Trozubac nije najsigurniji put za nas."
"I ja bi rekao da je tako", složi se njihov kuhar. "Čak i da prođete Otok crvenog jelena i ne sretnete kneza Berica i crvenog čarobnjaka, još uvijek imate Gaz rubina pred sobom. Posljednje što sam čuo, strahovuci Kneza Pijavica držali su gaz, ali to je bilo prije dosta vremena. Dosad bi to već ponovno mogli bit lavovi, ili knez Beric, ili bilo tko."
"Ili nitko", predloži Brienne.
"Ako se moja gospoja želi kladit u svoju kožu da je tako, ja je neću zaustavit... ali da sam na vašem mjestu, ovdje bi ostavio rijeku, presjekao preko kopna. Ostanete li dalje od glavnih cesta i sklanjate li se pod drvećem noću, onako potajno... pa, još uvijek ne bi htio poć s vama, ali možda biste mogli imat izgleda."
Krupna djevojčura izgledala je nesigurno. "Trebali bi nam konji." "Ovdje ima konja", istakne Jaime. "Čuo sam jednog u stajama."
"Da, ima ih", reče krčmar, koji nije bio krčmar. "Njih tri, kako je slučaj htio, ali nisu na prodaju."
Jaime se morao nasmijati. "Naravno da nisu. Ali svejedno ćete nam ih pokazati."
Brienne se namršti, ali čovjek koji nije bio krčmar susretne njezin pogled bez treptanja, i trenutak poslije, protiv volje, ona prozbori: "Pokažite mi", i oni svi ustadoše od stola.
Staje nisu bile očišćene od gnoja dugo vremena, sudeći po mirisu. Stotine debelih crnih mušica rojilo se među slamom, zujeći od pregrat-ka do pregratka i gmižući po hrpama konjskog izmeta koje su ležale posvuda, ali mogla su se vidjeti samo tri konja. Činili su neobičan trolist; tromi smeđi plužni konj, prastari bijeli uškopljenac slijep na jedno oko i viteška trkaća kobila, sa sivim pjegama, živahna. "Nisu na prodaju ni za koju cijenu", njihov navodni vlasnik objavi.
"Kako ste došli do ovih konja?" htjela je znati Brienne.
"Brdski konj je bio ovdje u staji kad smo žena i ja došli u svratiste," reče čovjek, "zajedno s onim kojeg ste upravo pojeli. Uškopljenac je do-lutao jedne noći, a dječak je uhvatio trkačicu na slobodi, još osedlanu i zauzdanu. Evo, pokazat ću vam."
Sedlo koje im je pokazao bilo je ukrašeno srebrnim rezbarijama. Gunj pod sedlom izvorno je imao ružičaste i crne kockice, ali sada je većinom bio smeđ. Jaime nije

prepoznao izvorne boje, ali je vrlo lako prepoznao mrlje od krvi. "Pa, njezin vlasnik neće tako skoro doći po nju." On pregleda trkačičine noge, prebroji uškopljenikove zube. "Dajte mu zlatnik za sivca, ako uključi sedlo", posavjetuje Brienne. "Srebrnjak za plužnog konja. On bi trebao platiti nama što mu bijelca skidamo s glave."
"Ne govorite neljubazno o vlastitom konju, ser." Djevojčura rastvori novčarku koju joj je dala kneginja Catelyn i izvadi tri zlatna novčića. "Platit ću vam zmaja za svakog."
On zatrepće i posegne za zlatom, onda stane oklijevati i povuče ruku natrag. "Ne znam. Ne mogu jahat na zlatnom zmaju ako budem morao uteć. Nit pojest jednog ako budem gladan."
"Možete dobiti i naš skif', reče ona. "Otplovite uz rijeku ili niz nju, kako vas je volja."
"Dajte mi da okusim to zlato." Čovjek uzme jedan od novčića s njezina dlana i zagrize ga. "Hm. Pravo je, rekao bi. Tri zmaja / skif?"
"On te robi na vlastite oči, djevojčuro", Jaime će ljubazno.
"Trebat će mi i zaliha", reče Brienne njihovu domaćinu, ne obazirući se na Jaimea. "Što god možete ustupiti."
"Ima još zobenih kolača." Čovjek pokupi druga dva zmaja s njezina dlana i stane šuškati njima u šaci, smiješeći se zvuku koji su stvarali. "Da, i dimljene slane ribe, ali to će vas koštati srebrnjak. I moje postelje će nešto stajati. Htjet ćete ostati za noć."
"Ne", smjesta reče Brienne.
Muškarac se namršti na nju. "Ženo, ne možete jahat noću kroz nepoznati kraj na konjima koje ne znate. Vjerojatno ćete zalutat u kakvu močvaru ili slomit konju nogu."
"Mjesec će noćas biti jasan", reče Brienne. "Nećemo imati teškoća da pronađemo put."
Njihov domaćin razmisli o tome. "Ako nemate srebrnjak, može bit da bi vam štogod bakrenjaka kupilo one postelje, i pokrivač il dva da vas drži na toplome. Nije da tjeram putnike odavde, ako me razumijete."
"To zvuči više nego pošteno", reče Ser Cleos.
"Pokrivači su svježe oprani, također. Moja žena se pobrinula za to prije nego što je morala otić. Nećete moć pronać ni buhe, imate moju riječ daje tako." On ponovno zašuška novčićima, smiješeći se.
Ser Cleos je bio vidljivo primamljen. "Poštena postelja svima bi nam dobro došla, moja gospo", reče on Brienne. "Išli bismo brže sutradan kad bismo se osvježili." Pogleda svog rođaka za potporu.
"Ne, rođače, djevojčura je u pravu. Imamo obećanja koja moramo održati, i mnogo liga pred sobom. Trebali bismo jahati dalje."
"Ali," reče Cleos, "sam si kazao—"
"Onda." *Kad sam mislio daje svratiste napušteno.* "Sad imam pun trbuh, a jahanje na mjesečini bit će prava stvar." Osmjehne se djevojčuri. "Ali ako me ne kanite prebaciti preko leđa onog plužnog konja poput vreće brašna, neka netko radije nešto poduzme u vezi s ovim okovima. Teško je jahati kad su vam gležnjevi svezani."
Brienne se namršti na lanac. Čovjek koji nije bio krčmar protrlja svoju čeljust. "Postoji kovačnica iza staje."
"Pokažite mi", reče Brienne.
"Da," reče Jaime, "i to što prije to bolje. Ovdje je previše konjskih govana za moj ukus. Ne bih baš htio ugaziti u koje." Dobaci djevojčuri oštar pogled, pitajući se je li bila dovoljno bistra da shvati što je time mislio.
Nadao se da će mu možda također slomiti okove na zglobovima, ali Brienne je još uvijek bila sumnjičava. Prepukla je lanac na gležnjevima po sredini s pola tuceta

oštrih udaraca kovačkim čekićem upravljenim prema tupom kraju čeličnog dlijeta. Kad je predložio da razbije i lanac na zglobovima, ona se ne obazre na njega.
"Šest milja nizvodno vidjet ćete izgorjelo selo", reče njihov domaćin dok im je pomagao da osedlaju konje i utovare zavežljaje. Ovaj put uputio je svoje savjete Brienne. "Cesta se ondje razdvaja. Ako okrenete na jug, naić ćete na Ser Warrenovu kamenu kulu. Ser Warren je otišao i umro, pa ne mogu reć tko je sad drži, ali tog se mjesta najbolje klonit. Bolje ćete učinit ako budete slijedili stazu kroz šumu, na jug preko istoka."
"Hoćemo", odgovori ona. "Imate moju zahvalnost."
A što je važnije, ima tvoje zlato. Jaime zadrži misao za sebe. Bio je umoran od zanemarivanja od strane ove goleme ružne krave od žene.
Ona uzme plužnog konja za sebe i dodijeli trkaću kobilu Ser Cleosu. Kao što mu je zaprijetila, Jaime je izvukao jednookog skopča, koji je stavio točku na bilo kakve primisli koje je mogao imati o podbadanju konja i ostavljanju djevojčure u njegovoj prašini.
Čovjek i dječak izađu da ih gledaju kako odlaze. Čovjek im zaželi sreću i reče im da se vrate u bolja vremena, dok je momče stajalo nijemo, sa samostrelom ispod ruke.
"Uhvati se koplja ili batine," reče mu Jaime, "bolje će te služiti." Dječak se zapilji u njega s nepovjerenjem. *Toliko o prijateljskom savjetu.* On slegne ramenima, okrene konja i nijednom se ne osvrne.
Ser Cleos je bio sav u pritužbama dok su izjahivali, još žaleći za svojom izgubljenom perinom. Jahali su na istok, duž obale mjesečinom obasjane rijeke. Crvene rašlje ovdje su bile vrlo široke, ali plitke, njezine obale sve od blata i trski. Jaimeov je konj spokojno klipsao putem, iako je siroto staro stvorenje imalo sklonost odlutati na stranu svog dobrog oka. Bio je dobar osjećaj ponovno se naći u sedlu. Nije bio na konju otkako su strijelci Robba Starka ubili njegova ratnog konja pod njim u Šaputavoj šumi.
Kad su stigli do izgorjelog sela, izbor jednako bezizglednih cesta ispriječio se pred njima; uzane staze, duboko izbrazdane kolima poljodjelaca koji su vukli svoje žito na rijeku. Jedna je lutala prema jugoistoku i ubrzo nestajala među drvećem koje su mogli vidjeti u daljini, dok je druga, ravnija i kamenitija, stremila prema jugu. Brienne ih nakratko promotri, a onda okrene svog konja na južnu cestu. Jaime je bio ugodno iznenađen; bio je to isti izbor koji bi on načinio.
"Ali ovo je cesta na koju nas je krčmar upozorio", prigovori Ser Cleos.
"On nije bio krčmar." Pogrbila se bez imalo dražesti na sedlu, ali činilo se da unatoč tome ima siguran način sjedenja. "Čovjek se previše zanimao za naš izbor puta, a ona šuma... takva su mjesta zloglasna stjecišta odmetnika. Možda nas je tjerao u zamku."
"Pametna djevojčura." Jaime se osmjehne svom rođaku. "Naš domaćin ima prijatelje na toj cesti, usudio bih se reći. One čiji su konji dali onoj staji tako znamenitu aromu."
"Možda je lagao i za rijeku, da nas posjedne na ove konje," reče djevojčura, "ali nisam mogla riskirati. Bit će vojnika na Gazu rubina i na raskrižju."
Pa, možda je ružna, ali nije posve glupa. Jaime joj uputi osmijeh preko volje.
Crvenkasto svjetlo s gornjih prozora kamene kule dali su im upozorenje o prisutnosti izdaleka, pa ih Brienne povede u polja. Tek kad je utvrda bila dobrano za njima zaokrenuli su natrag i ponovno pronašli cestu.
Pola je noći promaklo prije nego što je djevojčura smatrala da se na počinak moglo otići bez straha. Dotad su sve troje padali sa svojih se-dala. Sklonili su se u mali gaj hrasta i jasena ispod lijenog potoka. Djevojčura nije dopustila vatru, pa su podijelili

ponoćnu večeru suhih zobenih kolača i slane ribe. Noć je bila neobično mirna. Polumjesec je sjedio iznad njihovih glava na crnom pustenom nebu, okružen zvijezdama. Odnekud u daljini, zavijali su vuci. Jedan od njihovih konja nervozno je zarzao. Nije bilo drugih zvukova. *Rat nije dotaknuo ovo mjesto*, pomisli Jaime. Bio je radostan što je bio ovdje, radostan što je bio živ, radostan što je bio na putu prema Cersei.

"Ja ću uzeti prvu stražu", Brienne reče Ser Cleosu, te je Frey uskoro tiho hrkao.

Jaime je sjedio uz deblo hrasta i pitao se što Cersei i Tyrion rade u ovom trenutku.

"Imate li braće i sestara, moja gospo?" upita on.

Brienne sumnjičavo zaškilji u njega. "Ne. Bila sam očev jedini s—jedino dijete."

Jaime se zahihoće. *"Sin,* htjeli ste reći. Smatra li vas on sinom? Čudna ste vrsta kćeri, dakako."

Bez riječi, ona se okrene od njega, zglobova prstiju čvrsto stisnutih oko balčaka svojega mača. *Kakvo je ovo nevoljno stvorenje.* Podsjećala ga je na Tyriona na neki čudan način, iako na prvi pogled to dvoje ljudi jedva da je moglo biti više različito. Možda ga je pomisao na brata natjerala da izusti: "Nisam vas želio uvrijediti, Brienne. Oprostite mi."

"Vaši zločini nadilaze opraštanje, Kraljosječino."

"Opet to ime." Jaime beskorisno nategne svoje lance. "Zašto vas toliko razbješnjujem? Nikad vam nisam naudio, koliko ja znam."

"Naudili ste drugima. Onima koje ste prisegnuli štititi. Slabima, nevinima..."

"... kralju?" Sve se uvijek vraćalo na Aervsa. "Nemoj suditi o onome što ne razumiješ, djevojčuro."

"Moje ime je—"

"—Brienne, da. Je li ti itko ikad rekao da si zamorna koliko si ružna?"

"Nećete me uspjeti razgnjeviti, Kraljosječino."

"O, mogao bih, ako bih dovoljno mario da pokušam."

"Zašto ste položili prisegu?" htjela je znati. "Zašto ste odjenuli bijeli plašt ako ste kanili izdati sve što on predstavlja?"

Zašto? Što je mogao reći što bi ona mogla uopće razumjeti? "Bio sam dječak. Petnaestogodišnjak. Bila je to velika čast za nekog tako mladog."

"To nije odgovor", ona će prezirno.

Ne bi ti se svidjela istina. Pridružio se Kraljevskoj gardi zbog ljubavi, naravno. Njihov otac je pozvao Cersei na dvor kad joj je bilo dvanaest godina, nadajući se da će je kraljevski udati. Odbijao je svaku ponudu za njezinu ruku, držeći je radije u Namjesnikovoj kuli dok je ona bivala sve starija, sve ženstvenija i sve ljepša. Nedvojbeno je čekao da princ Viservs sazre ili da možda Rhaegarova žena umre na porodu. Elia od Dornea nikad nije bila najzdravija od žena.

Jaime je, u međuvremenu, proveo četiri godine kao štitonoša Ser Sumnera Crakehalla i zaradio svoje ostruge protiv Bratstva Kraljevske šume. Ali kad je nakratko posjetio Kraljev grudobran na povratku u Ba-čačevu hrid, poglavito da vidi svoju sestru, Cersei ga je odvela u stranu i šapnula mu da ga knez Tywin kani oženiti Lysom Tully, otišavši tako daleko da je pozvao kneza Hostera u grad da se dogovore o mirazu. Ali ako Jaime odjene bijelo, on bi uvijek mogao biti blizu nje. Stari Ser Har-lan Grandison umro je u snu, kao što je dolikovalo onome čiji je grb bio usnuli lav. Aerys je htio mladog čovjeka da zauzme njegovo mjesto, stoga zašto ne ričući lav umjesto zaspalog?

"Otac nikad neće pristati", prigovorio je Jaime.

"Kralj ga neće ni pitati. A kad to jednom bude učinjeno, otac neće moći prigovoriti, ne otvoreno. Aerys je iščupao Ser Ilynu Payneu jezik samo zato što se hvalio da je

Namjesnik zapravo bio taj koji je vladao sa Sedam kraljevina. Kapetan Namjesnikove garde, a otac se ipak nije usudio pokušati ni to spriječiti! Neće spriječiti ni ovo."
"Ali," rekao je Jaime, "tu je Bacačeva hrid..." "Je li hrid ono što želiš? Ili ja?"
Sjećao se te noći kao da je bilo jučer. Proveli su je u staroj krčmi u Jeguljinoj uličici, daleko od budnih očiju. Cersei mu je došla odjevena poput obične sluškinje, što ga je nekako još više uzbudilo. Jaime je nikad nije vidio strastveniju. Svaki put kad bi usnuo, ona bi ga ponovno probudila. Do jutra Bacačeva hrid činila se malom cijenom koju je valjalo platiti kako bi zauvijek bio uz nju. Dao je svoj pristanak, a Cersei je obećala učiniti ostalo.
Mjesec dana kasnije, kraljevski je gavran stigao u Bacačevu hrid kako bi ga obavijestio da je izabran za Kraljevsku gardu. Naređeno mu je da se predstavi kralju tijekom velikog turnira u Harrenhalu kako bi izgovorio zakletvu i odjenuo plašt. Jaimeova investitura oslobodila ga je Lyse Tully. Što se ostalog tiče, ništa nije pošlo prema planu. Njegov otac nikad nije bio bjesniji. Nije mogao otvoreno prigovoriti - Cersei je to ispravno zaključila - ali je odstupio s položaja Namjesnika pod nekakvom slabom izlikom i vratio se u Bacačevu hrid, odvevši svoju kćer sa sobom. Umjesto da budu zajedno, Cersei i Jaime samo su zamijenili mjesta, a on se zatekao sam na dvoru, čuvajući ludog kralja dok su se četvorica manje važnih ljudi izmjenjivala plešući na noževima u tijesnim cipelama njegova oca. Tako su se brzo Namjesnici uzdizali i padali da se Jaime sjećao njihovih grbova bolje od njihovih lica. Namjesnik roga obilja i Namjesnik grifina u plesu bili su obojica prognani, Namjesnik buzdovana i bodeža umočen u divlju vatru i živ spaljen. Knez Rossart je bio posljednji. Njegov grb bila je goruća baklja; nesretan izbor, uzevši u obzir sudbinu njegova prethodnika, ali alkemičar se visoko uzdigao jer je dijelio kraljevu strast prema vatri. *Trebao sam utopiti Rossarta umjesto što sam mu izvadio utrobu.*
Brienne je još čekala njegov odgovor. Jaime reče: "Niste dovoljno stari da poznajete Aervsa TARGARYENa..."
Ona to nije htjela ni čuti. "Aerys je bio lud i okrutan, to nitko nije zanijekao. Ipak je bio kralj, okrunjen i pomazan. A vi ste se zakleli da ćete ga štititi."
"Znam što sam se zakleo."
"l što ste učinili." Nadvila se nad njega, šest stopa pjegava, namrštena, zubata neodobravanja.
"Da, i što ste *vi* učinili također. Oboje smo Kraljosjeci, ako je ono što sam čuo istina."
"Nikad nisam naudila Renlvju. Ubit ću čovjeka koji kaže da jesam."
"Onda najbolje da počnete s Cleosom. A morat ćete obaviti mnogo ubijanja nakon toga, kako on pripovijeda priču."
"Laži. Kneginja Catelyn je bila ondje kad je Njegova Milost umorena, ona je vidjela. Bila je tamo neka sjena. Svijeće su utrnule i zrak je postao hladan, i bilo je krvi—"
"O, vrlo dobro." Jaime se nasmije. "Vaš um je brži od moga, priznajem. Kad su me pronašli kako stojim nad svojim mrtvim kraljem, nisam se sjetio reći: 'Ne, ne, to nisam bio ja, bila je to sjena, strahotna ledena sjena.'" On se ponovno nasmije. "Recite mi istinu, jedan Kraljosjek drugome -jesu li vam Starkovi platili da mu prerežete grlo ili je to bio Stan-nis? Je li vas Renly prezreo, je li tako bilo? Ili ste možda imali mje-sečnicu. Nikad ne daj djevojčuri mač dok krvari."
Na trenutak Jaime pomisli da bi ga Brienne mogla udariti. *Korak bliže i iščupat ću onaj bodež iz njezinih korica i zakopati joj ga u utrobu.* Povukao je nogu ispod sebe, spreman skočiti, ali djevojčura se nije pomaknula. "Rijedak je i dragocjen dar biti vitez," reče ona, "a još više vi-tez Kraljevske garde. To je dar dan malom broju ljudi, dar koji ste prezreli i okaljali."
Dar koji ti očajnički želiš, djevojčuro, i koji ne možeš imati. "Zaradio sam svoje viteštvo. Ništa mi nije bilo darovano. Osvojio sam turnirsko kreševo u trinaestoj godini, dok sam još bio štitonoša. S petnaest, jahao sam sa Ser Arthurom Davneom protiv Bratstva Kraljevske šume, a on me učinio vitezom na bojnom polju. Onaj bijeli plašt okaljao je mene, a ne

obrnuto. Stoga me poštedite svoje zavisti. Bogovi su ti koji su vam zaboravili darovati muški ud, ne ja."
Pogled koji mu je Brienne tada uputila bio je pun gnušanja. *Rado bi me sasjekla na komade da nije njezine ljubljene zakletve,* pomisli on. *Dobro. Dosta mi je slabih pobožnosti i djevičanskih sudova.* Djevojčura se udalji dugim koracima ne rekavši ni riječi. Jaime se sklupča pod svojim plaštem, nadajući se da će sanjati o Cersei.
Ali kad je sklopio oči, ugledao je Aerysa TARGARYENa, kako korača sam u svojoj prijestolnoj odaji, čeprkajući po svojim krastavim i krvavim rukama. Budala bi se uvijek porezao na oštrice i žice Željeznog prijestolja. Jaime je šmugnuo kroz kraljeva vrata, odjeven u svoj zlatni oklop, s mačem u ruci. *Zlatni oklop, ne bijeli, ali toga se nitko ne sjeća. Da sam barem skinuo i taj prokleti plašt.*
Kad je Aerys ugledao krv na njegovoj oštrici, htio je znati je li to bila krv kneza Tywina. "Želim ga mrtvog, izdajicu. Želim njegovu glavu, donijet ćeš mi njegovu glavu ili ćeš gorjeti s ostalima. Svim izdajicama. Rossart veli da su *unutar zidina!* Otišao je da im pruži toplu dobrodošlicu. Čija krv? *Čija?"*
"Rossartova", odgovorio je Jaime.
One purpurne oči tada su postale goleme, a kraljevska usta rastvorila su se od prepasti. Izgubio je nadzor nad svojim crijevima, okrenuo se i potrčao prema Željeznom prijestolju. Ispod praznih očnih duplji lubanja na zidovima, Jaime je fizički odvukao posljednjeg zmajskog kralja sa stuba, dok je on skičao poput svinje i smrdio poput zahoda. Jedan rez po njegovu vratu bio je dovoljan da sve to skonča. *Tako lako,* sjetio se da je pomislio. *Kralj bi trebao umrijeti teže od ovoga.* Rossart se barem pokušao obraniti, iako se, ako govorimo istinu, borio poput alkemičara. *Čudno kako nikad nisu upitali tko je ubio Rossarta... ali naravno, on nije bio nitko, niskog roda. Namjesnik četrnaest dana, samo još jedna luda uobrazilja Ludog kralja.*
Ser Elys Westerling i knez Crakehall i ostali očevi vitezovi upali su u dvoranu na vrijeme da vide kraj, pa stoga nije bilo načina da Jaime nestane i pusti da mu neki hvalisavac otme hvalu ili krivnju. Bit će to krivnja, znao je smjesta čim je vidio kako su ga gledali... iako je to možda bio strah. Lannister ili ne, bio je jedan od Aervsove sedmorice.
"Zamak je naš, ser, i grad", rekao mu je Roland Crakehall, stoje napola bila istina. Targaryenski lojalisti još su umirali na zmijolikim stubama i u oružarnici, Gregor Clegane i Amory Lorch verali su se na zidine Maegorove tvrđe, a Ned Stark je upravo tada vodio svoje Sjevernjake kroz Kraljeve dveri, ali Crakehall to nije mogao znati. Nije se činio iznenađenim što je našao Aervsa ubijenog; Jaime je bio sin kneza Tywina davno prije nego što je pristupio Kraljevskoj gardi.
"Recite im da je Ludi kralj mrtav", zapovjedio je. "Poštedite sve one koji se predaju i zarobite ih."
"Da proglasim i novog kralja?" upitao je Crakehall, a Jaime je jasno pročitao pitanje: Hoće li to biti vaš otac ili Robert Baratheon, ili kanite pokušati stvoriti novog zmajskog kralja? Pomislio je na trenutak na dječaka Viservsa, odbjeglog na Zmajev kamen, i na Rhaegarova malog sina Aegona, još u Maegorovoj s njegovom majkom. *Novi targaijenski kralj, i moj otac kao Namjesnik. Kako će strahovuci zavijati, a knezovi oluje gušiti se od bijesa.* Na trenutak je bio u iskušenju, sve dok nije ponovno bacio pogled na tijelo na podu, u sve široj lokvi krvi. *Njegova krv je u obojici,* pomislio je.
"Proglasite kojeg god vraga hoćete", rekao je Cra-kehallu. Onda se popeo na Željezno prijestolje i sjeo sa svojim mačem preko koljena, da vidi tko će doći zatražiti kraljevstvo. Kako se zgodilo, to je bio Eddard Stark.
M *ti mi nisi imao pravo suditi, Starku.*

U njegovim snovima mrtvi su došli gorući, odjeveni u vrtloge zelenog plamena. Jaime je plesao oko njih sa zlatnim mačem, ali za svakog kojeg je oborio nova dvojica bi se podigla da zauzmu njegovo mjesto.
Brienne ga je probudila čizmom u rebra. Svijet je još bio crn i počelo je kišiti. Prekinuli su post zobenim kolačima, slanom ribom, i s nešto borovnica koje je Ser Cleos pronašao, te se vratili u sedlo prije nego što je sunce izašlo.

Eunuh je nemuzikalno mumljao samom sebi dok je ulazio kroz vrata, odjeven u lepršave halje od svile boje breskve i mirišući na limune. Kad je ugledao Tyriona kako sjedi pokraj ognjišta, zaustavio se i postao vrlo nepomičan. "Moj kneže Tyrione", izašlo je u obliku skvičanja, prekinuto nervoznim hihotom.
"Dakle, vi me se *ipak* sjećate? Počinjao sam se pitati."
"Tako je *dobro* vidjeti da izgledate tako snažno i zdravo." Varys namjesti svoj najljigaviji osmijeh. "Iako priznajem, nisam mislio da ću vas zateći u mojim skromnim odajama."
"Zaista su skromne. Pretjerano, uistinu." Tyrion je čekao da Varysa pozove njegov otac prije nego što je klisnuo da ga posjeti. Eunuhove odaje bile su skromne i male, tri udobne prostorije bez prozora pod sjevernim zidom. "Nadao sam se da ću otkriti vagan-košare sočnih tajni da potratim čekanje, ali ovdje se ne može pronaći ni komad papira." Tragao je i po skrivenim prolazima, znajući da pauk mora imati načine neprimjetnog dolaženja i odlaženja, ali oni su se pokazali jednako neuhvatljivima. "Bilo je *vode u* vašem vrču, bogovi, smilujte se," nastavi on, "vaša spavaća ćelija nije šira od lijesa, a ona postelja... je li zaista načinjena od kamena, ili se to samo tako čini?"
Varys zatvori vrata i zakračuna ih. "Muči me kostobolja, moj kneže, i više volim spavati na tvrdoj površini."
"A ja sam vas smatrao čovjekom od perine."
"Pun sam iznenađenja. Ljutite li se na mene što sam vas napustio nakon bitke?"
"To me nagnalo da o vama mislim kao o članu moje obitelji."
"Nije to bilo zbog manjka ljubavi, moj dobri kneže. Imam tako osjetljivu narav, a vaš ožiljak bilo je užasno gledati..." Ispusti jedan pretjeran drhtaj. "Vaš siroti nos..."
Tyrion razdražljivo protrlja krastu. "Možda sam trebao načiniti novi od zlata. Kakvu vrstu nosa predlažete, Varyse? Jednog poput vašeg, da nanjuši tajne? Ili bih trebao reći zlataru da želim očev nos?" On se osmjehne. "Moj plemeniti otac radi toliko predano da ga više gotovo i ne viđam. Recite mi, je li istina da će vratiti Velikog meštra Pvcellea u Malo vijeće?"
"Jest, moj kneže."
"Moram li zahvaliti svojoj slatkoj sestri na tome?" Pvcelle je bio ses-trin stvor; Tyrion je lišio čovjeka službe, brade i dostojanstva te ga bacio u crnu ćeliju.
"Nipošto ne, moj kneže. Zahvalit treba arhimeštrima Starigrada, onima koji su uporno željeli Pvcelleov povratak na temelju toga da jedino Konklava može postaviti i razvrgnuti Velikog meštra."
Proklete budale, pomisli Tyrion. "Čini mi se da se sjećam kako je gla-vosjek Maegora okrutnoga razvrgnuo trojicu svojom sjekirom."
"Posve istinito", reče Varys. "A drugi Aegon nahranio je Velikim meštrom Gerardvsom svog zmaja."
"Avaj, ja sam posve bez zmajeva. Predmnijevam kako sam mogao uroniti Pvcellea u divlju vatru i užgati ga. Bi li se Citadeli to više svidjelo?"
"Pa, bilo bi to više u skladu s tradicijom." Uškopljenik zahihoće. "Na svu sreću, mudre glave su prevladale, a Konklava je prihvatila činjenicu Pvcelleova otpusta i dala se na

posao izabiranja njegova nasljednika. Nakon što su dužno razmotrili meštra Turquina, užareva sina i meštra Errecka, kopile putujućeg viteza, i time pokazali na vlastito zadovoljstvo kako sposobnost vrijedi više od porijekla u njihovu redu, Konklava je bila na rubu da nam pošalje meštra Gormona, Tyrellovca od Visovr-ta. Kad sam to kazao vašem ocu knezu, on je odmah djelovao."
Konklava se sastajala u Starigradu iza zatvorenih vrata, Tyrion je znao; njihove odluke trebale su biti tajne. *Dakle, Varys ima ptičice i u Ci-tadeli.* "Vidim. Stoga je moj otac odlučio da podreže ružu prije nego što procvjeta." Morao se zahihotati. "Pvcelle je žaba. Ali bolje lannisterska žaba nego tyrellovska žaba, ne?"
"Veliki meštar Pvcelle oduvijek je bio dobar prijatelj vašoj kući", umilno će Varys. "Možda će vas utješiti kad saznate da je Ser Boros Blount također vraćen na dužnost."
Cersei je lišila Ser Borosa njegova bijelog plašta jer nije umro u obrani princa Tommena kad je Bronn zarobio dječaka na Rosbvjevoj cesti. Čovjek nije bio Tyrionov prijatelj, ali nakon toga vjerojatno je mrzio Cersei gotovo jednako toliko. *Predmnijevam kako je i to nešto.* "Blount je razmetljiva kukavica", on će prijazno.
"Je li? O zaboga. Ipak, vitezovi Kraljevske straže *zaista* služe doživotno, prema tradiciji. Možda se Ser Boros pokaže hrabrijim u budućnosti. Nedvojbeno će ostati vrlo odan."
"Mome ocu", reče Tyrion zajedljivo.
"Dok smo na temi Kraljevske garde... Pitam se, tiče li se ovaj vaš prekrasno neočekivan posjet Ser Borosova palog brata, neustrašivog Ser Mandona Moorea?" Uškopljenik pomiluje naprašeni obraz. "Vaš čovjek Bronn čini se vrlo zainteresiranim za njega u posljednje vrijeme."
Bronn je iznio na vidjelo sve što je mogao o Ser Mandonu, ali nedvojbeno je Varys znao više... ako bi odlučio to podijeliti. "Čini se da je čovjek bio posve bez prijatelja", oprezno će Tyrion.
"Nažalost," reče Varys, "o nažalost. Možda pronađete neki rod ako prevrnete dovoljno stijena tamo u Dolini, ali ovdje... Knez Arryn ga je doveo u Kraljev grudobran, Robert mu dao bijeli plašt, ali nijedan ga nije mnogo volio, bojim se. Niti je bio od vrste kojoj puk kliče na turnirima, unatoč njegovoj nedvojbenoj smionosti. Pa čak ni njegova braća iz Kraljevske garde nikad se nisu s njime zbližila. Ser Barristana su jednom čuli govoriti kako taj čovjek nije imao prijatelja osim svog mača ni života osim dužnosti... ali znate, ne mislim da je Selmy to sveukupno mislio kao pohvalu. Što je čudno kad razmislite, zar ne? To su upravo one kvalitete koje tražimo u našoj Kraljevskoj gardi, moglo bi se reći -ljude koji ne žive za sebe, već za svojega kralja. U tom svjetlu, naš hrabri Ser Mandon bio je savršen bijeli vitez. A umro je kao što vitez Kraljevske garde treba umrijeti, s mačem u ruci, braneći jednog od kraljeve krvi." Uškopljenik mu uputi ljigav osmijeh i oštro ga promotri.
Pokušavajući ubiti jednoga od kraljeve krvi, mislite. Tyrion se pitao zna li Varys više nego što je govorio. Ništa što je upravo čuo nije mu bilo novo; Bronn je donio slične izvještaje. Trebala mu je veza s Cersei, neki znak da je Ser Mandon bio oruđe njegove sestre. *Ono što želimo nije uvijek ono što dobijemo,* pomisli ogorčeno, što ga podsjeti...
"Nije Ser Mandon taj koji me dovodi ovamo."
"Dakako." Uškopljenik prijeđe odaju do svog vrča vode. "Mogu li vas poslužiti, moj kneže?" upita dok je punio kalež.
"Da. Ali ne vodom." On sklopi ruke. "Želim da mi dovedete Shae."
Varys uzme gutljaj. "Je li to mudro, moj kneže? Milo ljupko dijete. Bila bi takva šteta da je vaš otac objesi."
Nije ga iznenadilo da Varys zna. "Ne, nije mudro, to je prokleta ludost. Želim je vidjeti posljednji put, prije nego što je otjeram. Ne mogu podnijeti da mi je tako blizu."
"Shvaćam."

Kako možete? Tyrion ju je vidio još jučer, kako se uspinje zmijolikim stubama s vjedrom vode. Promatrao je kako joj mladi vitez nudi pomoć u nošenju teškog vjedra. Način na koji mu je dotaknula ruku i osmjehnula mu se svezao je Tyrionova crijeva u čvorove. Mimoišli su se na udaljenosti od nekoliko palaca, on silazeći, ona uspinjući se, tako blizu da je mogao nanjušiti čist svjež miris njezine kose. "Moj gosp'aru", rekla mu je ona, s malim naklonom, a on je htio ispružiti ruke i zgrabiti je i poljubiti je upravo ondje, ali sve što je mogao učiniti bilo je ukočeno kimnuti i odgegati se dalje. "Vidio sam je nekoliko puta," povjeri on Varysu, "ali ne usuđujem se obratiti joj se. Gajim sumnju da se svi moji pokreti promatraju."
"Mudri ste ako u to sumnjate, moj dobri kneže."
"Tko?" on naheri glavu.
"Kotlocrni često izvještavaju vašu milu sestru."
"Kad pomislim koliko sam novca platio onim bijednim... mislite li da ima ikakvog izgleda da bi ih još zlata pridobilo natrag od Cersei?"
"Uvijek postoje izgledi, ali ne bih se htio kladiti na vjerojatnost. Oni su sada vitezovi, sva trojica, a vaša sestra obećala im je daljnje napredovanje." Zločest mali hihot prsne s uškopljenikovih usana. "A najstariji, Ser Osmund od Kraljevske garde, sanja o nekim drugim izvjesnim... *uslugama.* .. također. Možete se mjeriti s kraljicom novčić po novčić, ali ona ima drugu novčarku koja je posve nepresušna."
Sedam pakala, pomisli Tyrion. "Tvrdite li da Cersei jebe Osmunda Kotlocrnog?"
"O jadan ja, ne, to bi bilo strahovito opasno, ne mislite li? Ne, kraljica samo *nagovještava...* možda sutradan, ili kad se vjenčanje završi... a onda osmijeh, šapat, nepristojna šala... dojka koja lako okrzne njegov rukav dok se mimoilaze... pa ipak čini se da to služi svrsi. Ali što bi jedan uškopljenik znao o takvim stvarima?" Vršak njegova jezika preleti mu preko donje usne poput stidljive ružičaste životinjice.
Ako bi ih mogao nekako gurnuti dalje od podmuklog milovanja, urediti da ih otac uhvati zajedno u postelji... Tyrion opipa krastu na svom nosu. Nije vidio kako bi se to dalo učiniti, ali možda će mu nekakav plan kasnije pasti na pamet. "Jesu li Kotlocrni jedini?"
"Daje bar to istina, moj kneže. Bojim se daje mnogo očiju na vama. Vi ste... kako bismo rekli? *Upadljivi?* I ne vrlo omiljen, žalosti me što vam to govorim. Sinovi Janosa Slvnta rado bi vas prokazali da osvete svojega oca, a naš mili knez Petyr ima prijatelje u polovici javnih kuća Kraljeva grudobrana. Kad biste bili tako nerazumni da posjetite ijednu od njih, on bi to smjesta znao, a uskoro zatim i vaš otac knez."
Još je gore nego što sam se pribojavao. "A moj otac? Koga je on postavio da me uhodi?"
Ovaj put uškopljenik se glasno nasmije. "Pa mene, moj kneže."
I Tyrion se nasmije. Nije bio tolika budala da vjeruje Varysu išta više nego što je morao - ali uškopljenik je već znao dovoljno toga o Shae da je pošteno i temeljito objese. "Dovest ćete mi Shae kroz zidove, skrivenu od svih očiju. Kao što ste činili prije."
Varys stane kršiti ruke. "O moj gospodaru, ništa mi ne bi bilo milije, ali... kralj Maegor nije želio štakore u vlastitim zidovima, ako me razumijete. Trebao mu je tajni izlaz, ako bi se ikad našao opkoljen neprijateljima, ali ta vrata nisu spojena ni s jednim prolazom. Mogu oteti vašu Shae od kneginje Lollvs na neko vrijeme, dakako, ali nemam načina da je dovedem u vašu ložnicu a da nas ne vide."
"Onda je dovedite negdje drugdje." "Ali gdje? Nema sigurnog mjesta."
"Ima." Tyrion se naceri. "Tu. Mislim daje vrijeme da upotrijebite tu svoju kameno tvrdu postelju u bolje svrhe."
Uškopljenikova se usta otvore. Onda se on zahihoće. "Lollvs se lako umara ovih dana. Nosi dijete. Mislim da će spavati do izlaska mjeseca."

Tyrion skokne sa stolca. *"Izlazak* mjeseca, onda. Pobrinite se da iznesete štogod vina. I dva čista kaleža."
Varys se nakloni. "Bit će kako moj gospodar zapovijeda."
Ostatak dana činilo se da puže sporo poput crva u šećernom sirupu. Tyrion se uspne u knjižnicu zamka i pokuša odvratiti pažnju Beldecaro-vom *Povijesti rhoynskih ratova,* ali jedva je mogao vidjeti slonove od za-mišljanja Shaeina osmijeha. Kad je došlo poslijepodne, odložio je knjigu i naredio da mu prirede kupku. Ribao se sve dok se voda nije ohladila, a potom naredio Podu da mu izravna zaliske. Njegova brada bila mu je kušnja; zapletaj žutih, bijelih i crnih dlaka, čekinjasta i gruba, [1] rijetko je bila manje neugledna, ali služila je da sakrije nešto od njegova lica, a to je bilo dobro.
Kad je bio čist, ružičast i potkresan koliko je mogao biti, Tyrion pregleda svoj ormar, pa odabere par uskih satenskih hlača u lannisterskom grimizu i svoj najbolji prsluk, težak crni baršun sa zakovicama u obliku lavljih glava. Bio bi stavio svoj lanac od zlatnih ruku također, da mu ga otac nije ukrao dok je ležao na samrti. *Sedam pakala, patuljče, jesi li izgubio sav svoj razum zajedno s nosom? Svatko tko te vidi pitat će se zašto si odjenuo dvorsku odoru da posjetiš uškopljenika.* Psujući, Tyrion se svuče i ponovno odjene, u jednostavnije ruho; crne vunene hlače, staru bijelu tuniku, i izblijedjeli smeđi kožni haljetak. *Nije važno,* reče sebi dok je čekao *izlazak* mjeseca. *Što god odjenuo, još si patuljak. Nikad nećeš biti visok kao onaj vitez na stubama, onaj dugačkih ravnih nogu i tvrdog trbuha i širokih muževnih ramena.*
Mjesec je provirio iznad zidina zamka kad je rekao Podricku Pavneu da ide posjetiti Varysa. "Hoćete li dugo izbivati, moj gospodaru?" upita dječak.
"O, nadam se."
S Crvenom utvrdom tako krcatom, Tyrion se nije mogao nadati da će proći nezamijećen. Ser Balon Swann čuvao je stražu na vratima, a Ser Loras Tyrell na pokretnom mostu. Zastao je da izmijeni doskočice s obojicom. Bilo je neobično vidjeti Viteza od Cvijeća svega u bijelom kad je ranije bio uvijek šaren poput duge. "Koliko vam je godina, Ser Lorase?" upita ga Tyrion.
"Sedamnaest, moj kneže."
Sedamnaest godina, i lijep, i već legenda. Polovica djevojaka u Sedam kraljevina želi leći s njim, a svi dječaci žele biti on. "Oprostit ćete mi što pitam, ser - zašto bi itko izabrao pristupiti Kraljevskoj gardi u sedam-naestoj?"
"Princ Aemon Zmajski vitez položio je prisegu u sedamnaestoj," i reče Ser Loras, "a vaš brat Jaime bio je još mlađi."
"Znam njihove razloge. Koji su vaši? Čast što služite uz takve uzore kao što su Meryn Trant i Boros Blount?" Uputi dječaku podrugljiv osmijeh. "Kako biste čuvali kraljev život, predali ste vlastiti. Odrekli ste se svojih posjeda i naslova, odustali od nade u brak, djecu..."
"Kuća Tyrell nastavlja se mojom braćom", reče Ser Loras. "Nije potrebno da se treći sin oženi ili da ima djecu."
"Nije potrebno, ali neki to nalaze ugodnim. Što je s ljubavlju?" "Kad sunce zađe, nijedna ga svijeća ne može zamijeniti."
"Je li to iz neke pjesme?" Tyrion naheri glavu, smiješeći se. "Da, sedamnaest vam je godina, vidim to sada."
Ser Loras se ukoči. "Rugate li mi se?"
Osjetljiv dečko. "Ne. Ako sam nanio uvredu, oprostite mi. I ja sam nekoć imao svoju ljubav, a i mi smo imali našu pjesmu." *Ljubio sam djevu lijepu poput ljeta, sa sunčanom svjetlošću u kosi.* Zaželi Ser Lorasu laku noć i ode svojim putem.
Blizu štenare grupa oklopnika promatrala je borbu para pasa. Tyrion zastane dovoljno dugo da vidi kako je manji pas rastrgao pola njuške onom većemu i zaradio nekoliko promuklih smjehova primijetivši kako gubitnik sada nalikuje na Sandora Cleganea.

Potom, nadajući se da je razoružao njihove sumnje, on nastavi prema sjevernom zidu i niz kratak niz stuba do uškopljenikova skromnog prebivališta. Vrata se otvore dok je podizao ruku da pokuca.
"Varyse?" Tyrion šmugne unutra. "Jeste li tu?" Jedna jedina svijeća osvjetljavala je polumrak, začinivši zrak mirisom jasmina.
"Moj gospodaru." Žena plaho kroči na svjetlo; punašna, meka, dostojanstvena, s poput mjeseca okruglim ružičastim licem i teškim tamnim uvojcima. Tyrion ustukne.
"Nešto nije u redu?" upita ona.
Vaijs, on shvati s ljutnjom. "Na jedan užasan trenutak pomislio sam da ste mi doveli Lollvs umjesto Shae. Gdje je ona?"
"Ovdje, moj gosp'aru." Ona metne svoje ruke preko njegovih očiju odostraga.
"Možete li pogoditi što imam na sebi?"
"Ništa?"
"O, tako *ste pametni",* naduri se ona, odmaknuvši ruke. "Kako ste znali?"
"Vrlo si lijepa u ničemu."
"Jesam li?" reče ona. "Jesam li zaista?"
"O da."
"Onda, ne biste li me trebali uzeti umjesto da govorite?"
"Trebamo se najprije riješiti gospe Varysa. Nisam vrsta patuljka kojemu se sviđa publika."
"Otišao je", reče Shae.
Tyrion se okrene da pogleda. Bila je to istina. Eunuh je iščeznuo, sa suknjama i svime. *Skrivena vrata su ovdje negdje, moraju biti.* To je bilo sve što je imao vremena pomisliti, prije nego što mu je Shae okrenula glavu da ga poljubi. Njezina su usta bila vlažna i gladna, i činilo se da uopće ne vidi njegov ožiljak ili krvavu krastu gdje mu se nalazio nos. Njezina koža bila je topla svila pod njegovim prstima. Kad mu je palac okrznuo njezinu lijevu bradavicu, ona se smjesta ukrutila. "Brzo", požurivala ga je između poljubaca, dok su mu se prsti primicali njegovim vezicama, "o, brzo, brzo, želim vas u sebi, u sebi, u sebi." Nije čak imao vremena da se svuče kako treba. Shae je izvukla njegov ud iz hlača, onda ga gurnula na pod i popela se na njega. Vrisnula je dok se ugurao između njezinih usana, i jahala ga divlje, ječeći: "Moj orijaš, moj orijaš, moj orijaš", svaki put kad bi bubnula na njega. Tyrion je bio tako gorljiv daje eksplodirao kod petog udara, ali činilo se da Shae ne mari. Osmjehnula se zločesto kad je osjetila njegov mlaz i nagnula se naprijed da poljubi znoj s njegova čela. "Moj orijaš od Lannistera", promrmlja ona. "Ostanite u meni, molim vas. Volim vas osjećati ondje."
Stoga se Tyrion nije micao, osim da ovije ruke oko nje. *Tako je dobro obujmiti je i biti obujmljen,* pomisli on. *Kako nešto tako slatko može biti zločin zbog kojeg je vrijedi objesiti?* "Shae," reče on, "mila, ovo mora biti naš posljednji susret. Opasnost je prevelika. Ako te moj otac knez pronađe..."
"Sviđa mi se vaš ožiljak." Ona ga ocrta prstom. "S njime izgledate vrlo strašno i snažno."
On se nasmije. "Vrlo ružno, misliš."
"Moj gosp'ar nikad neće biti ružan u mojim očima." Ona poljubi krastu koja je prekrivala hrapav ostatak njegova nosa.
"Nije moje lice to što te mora brinuti, već moj otac—"
"Ne bojim ga se. Hoće li mi moj gosp'ar sada vratiti moje dragulje i svilu? Pitala sam Varysa mogu li ih imati kad ste bili ozlijeđeni u bitki, ali on mi ih nije htio dati. Što bi se dogodilo s njima da ste umrli?"
"Nisam umro. Ovdje sam."
"Znam." Shae se uzvrpolji na njemu, smiješeći se. "Upravo tamo gdje vam je i mjesto." Njezina usta se napuće. "Ali koliko dugo moram još biti s Lollys, sada kad ste dobro?"

"Jesi li slušala?" reče Tyrion. "Možeš ostati s Lollvs ako hoćeš, ali bilo bi najbolje da ostaviš grad."
"Ne želim otići. Obećali ste da ćete me ponovno premjestiti u vilu nakon bitke." Njezina pića dade mu mali stisak, a on se ponovno stane ukrućivati unutar nje. "Lannister uvijek plaća svoje dugove, rekli ste."
"Shae, prokleti da su bogovi, prestani s tim. *Poslušaj* me. Moraš otići. Grad je upravo sada pun Tyrellovaca, a na mene se strogo pazi. Ne shvaćaš opasnosti."
"Mogu li doći na kraljevu svadbu? Lollvs ne želi ići. Rekla sam joj da je nitko neće silovati u kraljevoj prijestolnoj dvorani, ali ona je *tako glupa. "* Kad se Shae otkotrljala, njegov ud isklizne iz nje s mekim vlažnim zvukom. "Symon veli da će biti turnir pjevača, i akrobata, čak i dvoboj luda."
Tyrion je umalo zaboravio na Shaeina triput prokletog pjevača. "Kako to da si govorila sa Svmonom?"
"Rekla sam kneginji Tandi za njega, a ona ga je unajmila da svira za Lollvs. Glazba je umiruje kad se dijete počne ritati. Symon veli da će na gozbi biti plešući medvjed, i vina iz Sjenice. Nikad nisam vidjela medvjeda kako pleše."
"Rade to gore od mene." Pjevač je bio taj koji ga je zabrinjavao, ne medvjed. Jedna nesmotrena riječ u pogrešno uho i Shae će visjeti.
"Symon veli da će biti sedamdeset sedam jela i stotinu golubica zapečenih u golemu pitu", zanosila se Shae. "Kad se kora otvori, sve će prsnuti i one će poletjeti."
"Nakon čega će se smjestiti na stropne grede i prosuti pljusak ptičjih govana po gostima." Tyrion je već ranije pretrpio takve svadbene pite. Golubice su pogotovo voljele srati po *njemu*, ili je barem u to uvijek sumnjao.
"Ne bih li mogla odjenuti svoje svile i baršun i poći kao gospa umjesto sluškinje? Nitko ne bi znao da nisam."
Svi bi znali da nisi, pomisli Tyrion. "Kneginja Tanda bi se mogla pitati gdje je Lollysina služavka pronašla toliko dragulja."
"Bit će tisuću gostiju, veli Symon. Ona me ne bi ni vidjela. Pronašla bih mjesto u nekom mračnom kutku na začelju stola, ali kad god biste se digli da pođete na zahod, mogla bih šmugnuti van i sresti vas." Ovi-la je šaku oko njegova uda i nježno ga milovala. "Neću nositi donje rublje ispod haljine, pa me moj gosp'ar neće čak trebati ni razdriješiti." Njezini prsti su ga izazivali, gore i dolje. "Ili ako mu se sviđa, mogla bih mu ovo činiti." Primila ga je u usta.
Tyrion je uskoro ponovno bio spreman. Ovaj put izdržao je mnogo dulje. Kad je svršio, Shae dopuže natrag po njemu i sklupča se naga ispod njegove ruke. "Dopustit ćete mi da pođem, zar ne?"
"Shae," zastenje on, "nije *sigurno."*
Neko vrijeme ništa nije govorila. Tyrion pokuša zboriti o drugim stvarima, ali je samo susretao zid mrzovoljne uljudnosti, leden i nepopustljiv poput Zida po kojem je jednom hodao na Sjeveru. *Bogovi, budite dobri,* pomisli umorno dok je promatrao svijeću kako dogorijeva i počinje gasnuti, *kako sam mogao dopustiti da se ovo opet dogodi, nakon Tyshe? Jesam li zaista tako velika budala kao što moj otac misli?* Rado bi joj dao obećanje koje je htjela i rado prošetao s njom natrag do njegove ložnice ruku pod ruku da joj dopusti da se odjene u svilu i baršun koje je tako ljubila. Da je on mogao birati, mogla je sjediti uz njega na Jof-frevjevoj svadbenoj gozbi i plesati sa svim medvjedima koji bi joj se svidjeli. Ali nije mogao trpjeti da je objese.
Kad je svijeća izgorjela, Tyrion se otpetlja i zapali drugu. Onda načini krug po zidovima, tapkajući svaki pojedinačno, tragajući za skrivenim vratima. Shae sjedne privučenih nogu i ruku ovijenih oko njih, promatrajući ga. Napokon izusti: "Ispod postelje su. Tajne stube."
On je pogleda, u nevjerici. "Postelje? Postelja je od tvrdog kamena. Teži pola tone."

"Postoji mjesto koje Varys pritisne i ona odlebdi ravno uvis. Pitala sam ga kako, a on mi je rekao da je to čarolija."
"Da." Tyrion se morao naceriti. "Čarolija protuteže."
Shae ustane. "Trebala bih se vratiti. Ponekad se dijete ritne i Lollvs se probudi pa me zove."
"Varys bi se uskoro trebao vratiti. Vjerojatno prisluškuje svaku riječ koju kažemo."
Tyrion odloži svijeću. Vlažna mrlja nalazila se na prednjici njegovih hlača, ali bi u tami trebala proći nezamijećeno. Rekao je Shae da se odjene i pričeka eunuha.
"Hoću", obeća ona. "Vi ste moj lav, zar ne? Moj orijaš od Lannis-ftera?"
"Jesam", reče on. "A ti si—"
"—vaša kurva." Ona položi prst na njegove usne. *"Znam.* Htjela bih [F]biti vaša gospa, ali nikad ne mogu. Inače biste me poveli na gozbu. Nije važno. Volim biti vaša kurva, Tyrione. Samo me zadržite, moj lave, i čuvajte me od zla."
"Hoću", obeća on. *Ludo, ludo,* glas u njemu krikne. *Zašto si to rekao? Došao si ovamo daje otjeraš!* Umjesto toga, on je još jednom poljubi.
Šetnja natrag činila se duga i osamljena. Podrick Payne je spavao na svojoj postelji na kotačićima na dnu Tyrionove, ali on probudi dječaka. "Bronn", reče:
"Ser Bronn?" Pod otare san iz očiju. "O. Trebam ga dovesti? Moj gospodaru?"
"Ne uopće, probudio sam te kako bismo mogli malko pročavrljati o [E] tome kako se odijeva", reče Tyrion, ali njegova zajedljivost bila je promašena. Pod samo zbunjeno zine u njega sve dok on nije podigao ruke i rekao: "Da, idi po njega. Dovedi ga. Odmah."
Momče se užurbano odjene i gotovo otrči iz odaje. *Jesam li zaista tako strašan?* pitao se Tyrion, dok se presvlačio u spavaćicu i nalijevao si malo vina.
Bio je na svom trećem kaležu i već je prošlo pola noći prije nego što se Pod napokon vratio, s plaćeničkim vitezom za vratom. "Nadam se da je dječak imao prokleto dobar razlog da me odvuče iz Chatave", reče Bronn dok je sjedao.
"Chataye?" reče Tyrion, razgnjevljen.
"Dobro je biti vitez. Nema više traženja jeftinijih javnih kuća niz ulicu." Bronn se naceri. "Sad su Alayaya i Marei na istom ležaju od perja, sa Ser Bronnom u sredini."
Tyrion je morao zatomiti svoju ljutnju. Bronn je imao pravo lijegati s Alayayom kao svaki drugi čovjek, pa ipak... *Nikad je nisam dotaknuo, makar sam želio, ali Bronn to nije mogao znati. Trebao je držati svoj ud podalje od nje.* Nije se usuđivao osobno posjetiti Chatavu. Da to učini, Cersei bi se pobrinula da njegov otac za to dozna, a Yaya bi prepatila više od bičevanja. Poslao je djevojci ogrlicu od srebra i nefrita i par jednakih narukvica kao ispriku, ali izuzev toga...
Ovo je beskorisno. "Postoji pjevač koji se naziva Symon Srebrnog Jezika", umorno će Tyrion, odgurnuvši svoju krivnju u stranu. "Ponekad svira za kćer kneginje Tande."
"Što s njim?"
Ubij ga, mogao je reći, ali čovjek nije učinio ništa osim što je ispjevao par pjesama. / *napunio Shaeinu ljupku glavu vizijama golubica i medvjeda koji plešu.* "Pronađi ga", reče umjesto toga. "Pronađi ga prije nego što to učini netko drugi."

arya

Kopala je povrće u mrtvačevu vrtu kad je čula pjevanje.
Arya se ukoči, nepomična poput kamena, osluškujući, tri žilave mrkve u ruci naglo zaboravi. Pomislila je na Krvave glumce i ljude Roosea Boltona, i drhtaj straha klizne joj niz leđa. *Nije pošteno, ne sad kad smo konačno pronašli Trozubac, ne sad kad smo pomislili da smo gotovo sigurni.*
Samo, zašto bi Glumci pjevali?
Pjesma je dopirala uz rijeku odnekud iza male uzvisine na istoku. *"Idem u Galebgrad vidjet lijepu djevu, haj-ho, haj-ho..."*
Arya ustane, dok su joj mrkve visjele iz ruke. Zvučalo je kao da pjevač dolazi riječnom cestom. Prijeko među kupusom, Vruća ga je Pita također čuo, sudeći po izrazu na njegovu licu. Gendry je usnuo u sjeni izgorjele kolibe i bio daleko da išta čuje.
"Ukrast ću sladak poljubac vrškom svoje sablje, haj-ho, haj-ho." Mislila je da čuje i drvenu harfu, ispod mekog žubora rijeke.
"Čuješ li?" Vruća Pita upita promuklim šaptom, dok je grlio rukovet kupusa. "Netko dolazi."
"Idi probuditi Gendryja", reče mu Arya. "Samo ga protresi za rame, nemoj stvarati puno buke." Gendryja je bilo lako probuditi, za razliku od Vruće Pite kojeg je trebalo šutnuti i vikati na njega.
"Učinit čuje mojom ljubom i otpočinut ćemo u sjeni, haj-ho, haj-ho." Pjesma je bivala sve glasnija sa svakom riječju.
Vruća Pita raskrili ruke. Kupusi padnu na tlo s mekim treskom. "Moramo se *sakriti." Gdje?* Izgorjela koliba i njezin obrasli vrt stajali su odmah pokraj obala Trozupca. Bilo je nekoliko vrba koje su rasle uz rub rijeke i lijena trstike u blatnim plićacima ispod, ali većina tla u okolini bila je bolno otvorena. *Znala sam da nismo smjeli ostaviti šumu,* pomisli ona. Međutim, bili su tako gladni, a vrt je bio preveliko iskušenje. Kruh i sir koje su ukrali iz Harrenhala nestao je prije šest dana, tamo u dubini šume. "Odvedi Gendryja i konje iza kolibe", odluči ona. Dio jednog zida još je stajao, dovoljno velik, možda, da zakloni dva dječaka i tri konja. *Ako konji ne budu rzali, a onaj pjevač ne dođe njuškati po vrtu.*
"Što s tobom?"
"Sakrit ću se kraj stabla. Vjerojatno je sam. Ako bude izazivao neprilike, ubit ću ga. *Idi!"*
Vruća Pita ode, a Arya ispusti mrkve i isuče ukradeni mač preko svog ramena. Privezala je korice na leđa; dugi mač bio je načinjen za odraslog čovjeka i udarao je po tlu kad ga je nosila o boku. *Usto je i pretežak,* pomisli ona, čeznuvši za Iglom onako kako je činila kad god bi uzela tu nespretnu stvar u ruke. Ali bio je to mač, a ona je njime mogla ubijati, to je bilo dovoljno.
Lakonoga, primakla se velikoj staroj vrbi koja je rasla pokraj zavoja ceste i kleknula u travu i blato, unutar koprene od visećih grana. *Vi stari bogovi,* pomoli se dok je pjevačev glas bivao glasniji, *vi bogovi drveća, sakrijte me, i pustite ga da prođe.* Tada konj zarza, a

pjesma se naglo prekine. *Čuo je,* znala je, *ali možda je sam, ili ako nije, možda će se bojati nas jednako koliko i mi njih.*
"Jesi li čuo?" reče muški glas. "Nešto je iza onog zida, rekao bih." "Da", odvrati drugi glas, dublji. "Što misliš da bi moglo bit, Strijelce?"
Dvojica, onda. Arya zagrize usnicu. Nije ih mogla vidjeti s mjesta gdje je klečala, zbog vrbe. Ali mogla je čuti.
"Medvjed." Treći glas ili opet prvi?
"Mnogo mesa na medvjedu", reče duboki glas. "I mnogo loja, u jesen. Dobro za jelo, ako se skuha kako treba."
"Mogao bi bit strahovuk. Možda lav." "S četiri noge, misliš? Ili dvije?" "Nije važno. Je li?"
"Ne koliko ja znadem. Strijelce, što kaniš učinit sa svim tim strijelama?"
"Ispustit par sulica preko zida. Što god da se skriva ondje pojavit će se dovoljno brzo, gledaj pa ćeš vidjet."
"Međutim, što ako je ondje neki pošteni čovjek? Ili neka sirota žena s djetešcem na sisi?"
"Pošten čovjek bi izašao i pokazao nam svoje lice. Samo bi se odmetnik prikradao i skrivao."
"Da, tako je. Hajde onda i otpusti svoje sulice."
Arya skoči na noge. *"Nemojte!"* Ona im pokaže svoj mač. Bila su ih trojica, vidjela je. *Samo trojica.* Syrio bi mogao svladati više od trojice, a ona je imala Vruću Pitu i Gendryja koji će možda stati uz nju. *Ali oni su dječaci, a ovo su muškarci.* *
Bijahu pješaci, umrljani putovanjem i poprskani blatom. Prepoznala je pjevača po drvenoj harfi koju je zibao uz svoj haljetak, kao što bi majka mogla zibati dijete. Sitan čovjek, pedesetih godina po izgledu, imao je velika usta, oštar nos i rijetku smeđu kosu. Njegovo izblijedjelo zeleno ruho bilo je opravljeno ovdje-ondje starim kožnim zakrpama, a nosio je remen noževa za bacanje i šumarevu sjekiru obješenu preko leđa.
Čovjek pokraj njega stajao je dobru stopu viši, a imao je izgled vojnika. Dugi mač i bodež visjeli su s njegova zakovicama posutog kožnog opasača, redovi preklopljenih čeličnih prstenova bijahu našiveni na njegovu košulju, a glavu mu je pokrivala crna metalna polu-kaciga oblikovana poput stošca. Imao je loše zube i čupavu smeđu bradu, ali njegov žuti plašt s kukuljicom bio je taj koji je privlačio pogled. Debeo i težak, umrljan ovdje od trave a ondje od krvi, izlizan na dnu i zakrpan jelenjom kožom na desnom ramenu, velebni plašt davao je krupnom čovjeku izgled neke goleme žute ptice.
Posljednji od trojke bio je mladić mršav poput svojega dugog luka, iako ne baš toliko visok. Crvenokos i pjegav, nosio je brigantinu posutu zakovicama, visoke čizme, kožne rukavice bez prstiju i tobolac na svojini leđima. Njegove strijele imale su siva guščja perja, a njih šest stajalo je u tlu pred njim, poput male ograde.
Trojica muškaraca je pogledaju, nju koja je stajala ondje na cesti sa svojom oštricom u ruci. Tada pjevač lijeno tržne žicu. "Dečko," reče, "spusti odmah taj mač, ako ne želiš da te ozlijedimo. Prevelik je za tebe, momče, a usto, Anguy bi mogao zabit tri sulice u tebe prije nego što bi se ti mogao ponadat da ćeš stić do nas."
"Ne bi mogao," reče Arya, "a ja sam *djevojčica."* "Tako dakle." Pjevač se nakloni. "Ispričavam se."
"Idite dalje cestom. Samo prođite pokraj ovog mjesta, i nastavite pjevati, da znamo gdje ste. Odlazite i ostavite nas na miru pa vas neću ubiti."
Pjegavi strijelac se nasmije. "Lime, ona nas neće ubit, jesi li čuo?" "Čuo sam", reče Lim, krupni vojnik s dubokim glasom.

"Dijete," reče pjevač, "spusti taj mač i odvest ćemo te na sigurno mjesto i unijet malo hrane u taj trbuh. Ima strahovukova u ovim krajevima, i lavova, i gorih stvari. Nije ovo mjesto da mala djevojčica luta sama."
"Ona nije sama." Gendry izjaše pred njih iza zida kolibe, a za njim Vruća Pita, vodeći njezina konja. U svojoj žicanoj košulji s mačem u ruci, Gendry je gotovo izgledao poput odraslog čovjeka; opasan. Vruća Pita izgledao je poput Vruće Pite. "Učinite kako je rekla i ostavite nas na miru", upozori Gendry.
"Dva i tri," izbroji pjevač, "jeste li to svi? Konji također, krasni konji. Gdje ste ih ukrali?"
"Naši su." Arya ih je oprezno promatrala. Pjevač ju je ometao svojim govorom, ali strijelac je bio onaj koji je predstavljao opasnost. *Ako izvuče jednu strelicu iz zemlje...*
"Hoćete li nam dati svoja imena kao pošteni ljudi?" pjevač upita dječake.
"Ja sam Vruća Pita", smjesta će Vruća Pita.
"Da, i dobro za tebe." Čovjek se osmjehne. "Ne srećemo svaki dan momka s tako ukusnim imenom. A kako se zovu tvoji prijatelji, Ovčji odrezak i Goluždravica?"
Gendry se namršti sa svog sedla. "Zašto bih vam rekao svoje ime? Nisam čuo vaša."
"Pa, što se toga tiče, ja sam Tom od Sedam Potoka, ali zovu me Tom Sedam Struna, ili Tom od Sedam. Ovaj veliki klipan sa smeđim zubima je Lim, skraćeno za Limunplašt. Žut je, vidite, a Lim je kisela sorta. A mladi momak ovdje je Anguy ili Strijelac kako ga volimo zvati."
"A sad tko ste vi?" zatraži Lim, dubokim glasom koji je Arya čula kroz granje vrbe. Nije mu kanila tako lako priznati svoje pravo ime. "Goluždravica, ako hoćete", reče ona. "Nije me briga."
Krupni čovjek se nasmije. "Goluždravac s mačem", reče on. "E to je nešto što se ne viđa često."
"Ja sam Bik", reče Gendry, povevši se za Aryjom. Nije ga mogla kriviti što mu se više sviđalo ime Bik od Ovčjeg odreska.
Tom Sedam Struna stane prebirati po svojoj harfi. "Vruća Pita, Goluždravica i Bik. Pobjegli ste iz kuhinje kneza Boltona, je li?"
"Kako ste znali?" *zatraži* Arya, s nelagodom. "Nosiš njegov grb na grudima, malena." Zaboravila je to na trenutak. Ispod svog plašta, još je nosila svoj fini pažev prsluk, s oderanim čovjekom Strahotvrđe prišivenim na prsima. "Ne zovite me malena!"
"Zašto ne?" reče Lim. "Dovoljno si mala."
"Veća sam nego što sam bila. Nisam *dijete."* Djeca nisu ubijala ljude, a ona jest.
"Vidim to, Goluždravice. Nitko od vas nije dijete, ne ako ste bili Bol-tonovi."
"Nismo nikad." Vruća Pita nikad nije znao kad treba šutjeti. "Bili smo u Harrenhalu prije nego što je došao, to je sve."
"Onda ste lavlja mladunčad, je li tako?" reče Tom. "Nismo ni to. Nismo ničiji ljudi. Čiji ste vi ljudi?" Anguy Strijelac reče: "Mi smo kraljevi ljudi." Arya se namršti.
"Kojeg kralja?" "Kralja Roberta", reče Lim, u svom žutom plastu.
"Onog starog pijanca?" prezirno će Gendry. "On je mrtav, neki ga je vepar ubio, svi to znaju."
"Ja, momče," reče Tom Sedam Struna, "a to je šteta." Probere žalo-ban akord na svojoj harfi.
Arya nije smatrala da su bili kraljevi ljudi. Više su nalikovali na odmetnike, posve odrpani i čupavi. Nisu čak imali konje za jahanje. Kraljevi ljudi bi imali konje.
Ali Vruća Pita gorljivo zacvrkuće. "Tražimo Rijekotok", reče on. "Koliko ima dana jahanja do njega, znate li?"
Arya ga je mogla ubiti. "Ti umukni ili ću ti nabiti kamenje u ta glupa usta."

"Rijekotok je daleko uz rijeku", reče Tom. "Dalek, gladan put. Možda biste voljeli vruć obrok prije nego što krenete? Postoji svratiste malo naprijed koje drže neki naši prijatelji. Mogli bismo podijelit štogod piva i zalogaj kruha, umjesto da se međusobno borimo."
"Svratiste?" Od pomisli na vruću hranu Arvjin trbuh zakrči, ali nije vjerovala tom Tomu. Nisu svi koji su vam se prijateljski obraćali bili zaista prijatelji. "Blizu je, velite?"
"Dvije milje uzvodno", reče Tom. "Ligu najviše."
Gendry je izgledao jednako nesigurno kao što se ona osjećala. "Kako to *mislite, prijatelji?"* upita oprezno.
"Prijatelji. Jeste li zaboravili što su prijatelji?"
"Sharna je krčmaričino ime", ubaci Tom. "Ima oštar jezik i opasno oko, to vam priznajem, ali srce joj je dobro, a voli male djevojčice."
"Nisam mala djevojčica", ona će gnjevno. "Tko je još tamo? Rekli ste *prijatelji."*
"Sharnin muž, i jedan sirotan kojeg su prihvatili. Neće vam nauditi. Ima piva, ako misliš da si dovoljno stara. Svježeg kruha i možda komad mesa." Tom zirne prema kolibi. "Uz to što ste ukrali iz vrta Starog Pa-tea."
"Nismo ništa ukrali", reče Arya.
"Onda si ti kći Starog Patea? Sestra? Žena? Ne govori mi laži, Go-luždravice. Sam sam pokopao Starog Patea, upravo ondje ispod vrbe gdje si se skrivala, a ti ne nalikuješ na njega." Izmami žaloban zvuk iz svoje harfe. "Pokopali smo mnogo dobrih ljudi protekle godine, ali nemamo želju da pokopamo i vas, zaklinjem se svojom harfom. Strijelce, pokaži joj."
Strijelčeva ruka pomakne se brže nego što je Arya mogla vjerovati. Njegova sulica prosikće pokraj njezine glave na palac udaljenosti od njezina uha i ukopa se u deblo vrbe iza nje. Dotad je strijelac već imao drugu strijelu zataknutu i nategnutu. Mislila je da razumije stoje Syrio mislio pod *hitar poput zmije* i *gladak poput ljetne svile,* ali sada je znala da nije. Strijela je brujala iza nje poput pčele. "Promašili ste", reče ona.
"Budala si ako tako misliš", reče Anguy. "One idu gdje ih šaljem." "Tako je", složi se Lim Limunplašt.
Bilo je tucet koraka između strijelca i vrška njezina mača. *Nemamo nikakvih izgleda,* shvati Arya, želeći da ima luk poput njegova, i vještinu da ga upotrijebi. Natmureno, ona spusti svoj težak dugi mač dok mu vrh nije dotaknuo tlo. "Poći ćemo da vidimo to svratiste", pristane ona, pokušavši sakriti sumnju u svom srcu iza svojih smionih riječi. "Vi hodajte naprijed, a mi ćemo jahati otraga, da možemo vidjeti što radite."
Tom Sedam Struna duboko se nakloni i izusti: "Naprijed, otraga, nije važno. Hajdemo, momci, pokažimo im put. Anguy, radije izvuci te strijele, neće nam ovdje trebati."
Arya vrati mač u korice i prijeđe cestu gdje su njezini prijatelji sjedili na svojim konjima, držeći se na udaljenosti od trojice stranaca. "Vruća Pito, uzmi onaj kupus", reče dok je skakala u sedlo. "I mrkve."
Prvi put da se nije pobunio. Zaputili su se onako kako je htjela, vodeći svoje konje polako nit izbrazdanu cestu tucet koraka iza trojice pješaka. Ali nedugo zatim, jahali su nekako točno iznad njih. Tom Sedam Struna koračao je polako, volio je drndati po svojoj harfi dok je išao. "Znate li ikakve pjesme?" upita ih on. "Žarko bih želio nekog s kime bih pjevao, i te kako. Lim nema sluha, a naš dugoluki momak umije samo koračnice, od kojih je svaka stotinu stihova duga."
"Na marševima se pjevaju prave pjesme", blago će Anguy.
"Pjevanje je *glupo",* reče Arya. "Pjevanje stvara buku. Čuli smo vas izdaleka. Mogli smo vas ubiti."

Tomov osmijeh govorio je kako on u to ne vjeruje. "Ima gorih stvari od umiranja s pjesmom na usnama."
"Da ima strahovukova u blizini, znali bismo", prigovori Lim. "Ili lavova. Ovo su naše šume."
"Niste imali pojma da smo tu", reče Gendry.
"E pa sad, momče, nemoj biti tako siguran u to", reče Tom. "Ponekad čovjek zna više nego što veli."
Vruća Pita se promeškolji na sedlu. "Znam pjesmu o medvjedu", reče on. "Nešto od nje, uglavnom."
Tom prijeđe prstima po svojim strunama. "Da je čujemo onda, mali prodavaču pita." Zabaci glavu i zapjeva: *"Bio jednom jedan medvjed, medvjed, medvjed! Sav crn i smeđ i dlakom prekriven... "*
Vruća Pita živahno uskoči, čak i pomalo cupkajući na sedlu kod rima. Arya se zaprepašteno upilji u njega. Imao je lijep glas i dobro je pjevao. *Nikad ništa nije dobro radio, osim pekao,* pomisli u sebi.
Mali potok utjecao je u Trozubac malo dalje naprijed. Dok su ga prelazili, njihovo pjevanje istjera patku iz trstike. Anguy zastane gdje je stajao, skine luk s ramena, zatakne strijelu i obori je. Ptica padne u plićake nedaleko od obale. Lim svuče svoj žuti plašt i odgaca do koljena duboko da je pokupi, gunđajući cijelim putem. "Misliš li da bi Sharna mogla imat limuna u onom svojem podrumu?" upita Anguy Toma dok su promatrali Lima kako pljuska naokolo, psujući. "Jedna Dornijka mi je jednom spremila patku s limunima." Zvučao je čeznutljivo.
Tom i Vruća Pita nastaviše svoju pjesmu na drugoj strani potoka, dok je patka visjela s Limova pojasa pod njegovim žutim plaštem. Pjevanje je nekako učinilo milje kraćima. Nije uopće prošlo puno vremena kad se svratiste pojavilo pred njima, uzdižući se s riječne obale gdje je Trozubac činio veliki zavoj prema sjeveru. Arya sumnjivo zaškilji u njega dok su se približavali. Nije *izgledalo* poput odmetničkog brloga, morala je priznati; izgledalo je prijateljski, čak domaćinski, sa svojim bijelo okrečenim gornjim katom i škriljastim krovom te dimom koji se lijeno izvijao iz njegova dimnjaka. Okruživale su ga staje i ostale vanjske zgrade, a otraga se nalazila i sjenica, te stabla jabuka, mali vrt. Svratiste je čak imalo vlastiti gat, koji je stršio prema rijeci i...
"Gendry", zovne ona, glasom tihim i napetim. "Imaju brod. Mogli bismo otploviti ostatak puta do Rijekotoka. Bilo bi brže od jahanja, mislim."
On je izgledao sumnjičavo. "Jesi li ikad plovila na brodu?" "Podigneš jedro", reče ona, "i vjetar ga gura." "Što ako vjetar puše u krivom smjeru." "Onda su tu vesla za veslanje." "Protiv struje?" Gendry se namršti. "Zar to ne bi bilo sporo? A što ako se brod prevrne i mi popadamo u vodu? Uostalom, to nije naš brod, pripada svratištu."
Mogli bismo ga uzeti. Arya ugrize usnicu i ne reče ništa. Sjahali su pred stajama. Nisu se mogli vidjeti drugi konji, ali Arya opazi svjež gnoj u mnogim pregradcima. "Jedno od nas trebalo bi pripaziti na konje", reče ona oprezno.
Tom ju je čuo. "Za to nema potrebe, Goluždravice. Dođite jesti, oni će biti prilično sigurni."
"Ja ću ostati", reče Gendry, ne obazirući se na pjevača. "Možete doći po mene kad se najedete."
Kimnuvši, Arya se zaputi za Vrućom Pitom i Limom. Njezin mač je još uvijek bio u koricama na njezinim leđima, a držala je ruku u blizini balčaka bodeža koji je ukrala Rooseu Boltonu, u slučaju da joj se ne svidi ono što će pronaći unutra.
Naličen znak iznad vrata prikazivao je sliku nekog starog kralja na koljenima. Unutra se nalazila zajednička odaja, gdje je vrlo visoka ružna žena kvrgave brade stajala s rukama na bokovima, mrko piljeći: "Nemoj samo tu stajat, dečko", prasne ona. "Ili si

djevojčica? Svejedno što si, zakrčila si mi vrata. Ulazi ili izlazi. Lime, što sam ti rekla o mom podu? Sav si blatan."
"Nastrijelili smo patku." Lim je ispruži poput barjaka mira.
Žena je ščepa iz njegove ruke. "Anguy je nastrijelio patku, htio si reći. Skidaj čizme, jesi li gluh ili samo glup?" Ona se okrene od njih. *"Mužu!"* vikne glasno. "Dolazi ovamo, dečki su se vratili. *Mužu!"*
Uz podrumske stube uspeo se čovjek u umrljanoj pregači, mumljajući. Bio je za glavu niži od žene, s grumenastim licem i labavom žućkastom kožom koja je još pokazivala tragove kozica. "Ovdje sam, ženo, prestani s deračinom. Što je sada?"
"Objesi ovo", reče ona, dodavši mu patku.
Anguy se premjesti s noge na nogu. "Mislili smo da bismo je mogli pojesti, Sharna. S limunima. Ako ih imaš."
"Limuni. A odakle bismo dobili limune? Izgleda li tebi ovo kao Dor-ne, ti pjegava budalo? Zašto ne odskačeš natrag do drveća limuna i ne ubereš nam koji vagan, i štogod lijepih maslina i šipaka." Ona zatrese prstom na njega. "Sad, predmnijevam da bih je mogla skuhat s Limo-vim plaštem, ako želiš, ali ne prije nego što se izvjetri par dana. Jest ćete zeca ili nećete jest. Pečeni zec na ražnju bio bi najbrži, ako ste gladni. Ili biste ga radije kuhanog, s pivom i lukom."
Arya je gotovo mogla okusiti zeca. "Nemamo novca, ali donijeli smo malo mrkava i kupusa koje bismo mogli razmijeniti."
"Jeste li? A gdje su?"
"Vruća Pito, daj joj kupuse", reče Arya, a on to učini, iako se približio staroj ženi oprezno kao da je bila Rorge ili Gorki ili Vargo Hoat.
Žena podvrgne povrće podrobnom pregledu, a dječaka još podrobnijem. "Gdje je ta *vruća pita?"*
"Ovdje. Ja. To je moje ime. A ona je... ah... Goluždravica."
"Ne pod mojim krovom. Dajem mojim gostima i mojim jelima drugačija imena, da ih mogu razlikovati. *Mužu!"*
Muž je kročio van, ali na njezin povik pohita natrag. "Patka je obješena. Sto je sad, ženo?"
"Operi ovo povrće", zapovjedi ona. "Vi ostali, sjednite dok pečeni zečeve. Dječak će vam donijeti piće." Pogledala je niz svoj dugačak nos u Aryju i Vruću Pitu. "Nisam navikla služiti pivo djeci, ali jabukovače je ponestalo, nema krava za mlijeko, a riječna voda ima okus po ratu, sa svim mrtvacima koji plutaju nizvodno. Ako vam poslužim šalicu juhe pune mrtvih muha, biste li je popili?"
"Arry bi", reče Vruća Pita. "Hoću reći, Goluždravica." "I Lim isto", predloži Anguy s podmuklim osmijehom.
"Pusti ti Lima", reče Sharna. "Pivo za sve." Ona dostojanstveno ode prema kuhinji.
Anguy i Tom Sedam Struna zauzeše stol u blizini ognjišta dok je Lim vješao svoj veliki žuti plašt na kuku. Vruća Pita Ijosne svom težinom na klupu za stolom uz vrata, a Arya se stisne uz njega.
Tom skine svoju harfu s ramena. *"Osamljena krčma na šumskoj cesti",* zapjeva, polako birajući melodiju u skladu s riječima. *"Krčmareva žena bješe ružna poput žabe."*
"Začepi s tim ili nećemo dobit zeca", upozori ga Lim. "Znaš kakva je ona."
Arya se nagne bliže Vrućoj Piti. "Znaš li upravljati brodom?" upita ona. Prije nego što je mogao odgovoriti, zdepast momak od petnaest ili šesnaest godina pojavi se s kositrenim vrčevima piva. Vruća Pita uzme svoj pobožno u obje ruke, a kad je gucnuo, osmjehne se šire nego što ga je Arya ikad vidjela da se osmjehuje. "Pivo", šapne on, "i *zec."*

"Pa, ovo je za Njegovu Milost", vikne veselo Anguy Strijelac podižući zdravicu. "Neka Sedmorica spase kralja!"
"Svih dvanaest", promrmlja Lim Limunplašt. Pio je, pa nadlanicom obrisao pjenu sa svojih usana.
Muž žustro uđe kroz prednja vrata, s pregačom punom opranog povrća. "U staji su nepoznati konji", objavi kao da nisu znali.
"Da", reče Tom, odlažući drvenu harfu u stranu, "i bolji konji od ona tri koja si darovao."
Muž ispusti povrće na stol, razljućen. "Nisam ih darovao. *Prodao* sam ih za dobru cijenu, dobio nam usto i skif. Uostalom, vas ste ih trojica trebali dovest natrag."
Znala sam da su odmetnici, pomisli Arya, osluškujući. Njezina ruka zađe pod stol da dotakne držak bodeža i uvjeri se da je još ondje. *Ako nas pokušaju orobiti, zažalit će.*
"Nisu došli našim putem", reče Lim.,
"Pa, ja sam ih poslao onuda. Sigurno ste bili pijani ili ste spavali."
"Mi? Pijani?" Tom popije dug gutljaj piva. "Nikad."
"Mogao si ih sam uhvatit", Lim reče mužu.
"Što, samo s onim dječakom? Rekao sam vam dvaput, stara je bila u Janjećoj ledini pomažući onoj Fren da porodi dijete. A vjerojatno je jedan od vas posijao kopile u sirotičin trbuh." On uputi Tomu ogorčen pogled. "Ti, kladio bih se, s tom tvojom harfom, pjevajuć sve one tužne pjesme samo da izvučeš sirotu Fern iz njezina donjeg rublja."
"Ako pjesma natjera djevicu da poželi svuć svoju odjeću i osjetit kako joj dobro toplo sunce ljubi kožu, pa, je li to pjevačeva krivnja?" upita Tom. "A osim toga, Anguy bješe taj koji joj se sviđao. 'Mogu li dotaknut tvoj luk?' čuo sam kako ga pita. 'Ooooo, tako je gladak i tvrd. Mogu li ga malko povuć, što misliš?'"
Muž frkne. "Ti i Anguy, nije važno koji. Jednako ste krivi kao ja za one konje. Bilo ih je troje, znate. Što može jedan čovjek učinit protiv troje?"
"Troje," reče Lim prezirno, "ali jedno je bilo žensko a drugo u lancima, rekao si sam."
Muž načini grimasu. *"Krupno* žensko, odjeveno poput muškarca. A onaj u lancima... nije mi se sviđao izraz u njegovim očima."
Anguy se osmjehne iznad svojeg piva. "Kad mi se ne svide nečije oči, ja mu ih probijem strijelom."
Arya se sjeti sulice koja ju je okrznula pokraj uha. Željela je da zna strijeljati.
Muž nije bio dojmljen. "Bolje ti je šutjet kad stariji govore. Pij svoje pivo i pazi na svoj jezik ili ću reć staroj da te prebije kutlačom."
"Stariji previše govore, a ne trebaš mi ti reć da pijem svoje pivo." Uzme velik gutljaj, da pokaže kako je tako.
Arya učini isto. Nakon dana pijenja iz potoka i lokvi, a potom blatog Trozupca, pivo je imalo gotovo jednako dobar okus kao mali gutljaji vina koje joj je otac nekoć dopuštao. Miris je dopirao iz kuhinje od kojeg joj se usta napune slinom, ali misli su joj još uvijek bile pune onog broda. *Ploviti na njemu bit će teže nego ga ukrasti. Ako pričekamo dok svi ne zaspu...*
Mali sluga se ponovno pojavi s velikim okruglim hljepcima kruha. Arya gladno odlomi komad i zagrize u njega. Međutim, bio je težak za žvakanje, nekako gust i grumenast, i izgorio na dnu.
Vruća Pita načini grimasu čim ga okusi. "Ovo je loš kruh", reče. "Izgorio je, i tvrd je."
"Bolji je kad ima gulaša da ga umočiš", reče Lim.
"Ne, nije," reče Anguy, "ali manja je vjerojatnost da slomiš zube."
"Možete ga jest il gladovat", reče muž. "Nalikujem li vam ja na prokletog pekara? Volio bih vidjet da vi napravite bolji."

"Ja bih", reče Vruća Pita. "To je lako. Predugo ste mijesili tijesto, zato je tako teško za žvakat." Uzme još jedan gutljaj piva i stane s ljubavlju govoriti o kruhu, pitama i kolačima, o svim stvarima koje je volio. Arya prevrne očima.
Tom sjedne nasuprot njoj. "Goluždravice," reče, "ili Arry, ili kako god da je tvoje pravo ime, ovo je za tebe." On položi prljav komad pergamenta na drvenu stolnu ploču između njih.
Ona ga promotri sumnjičavo. "Što je to?" "Tri zlatna zmaja. Moramo kupit one konje." Arya ga oprezno pogleda. "To su *naši* konji."
"Misliš, ukrali ste ih za sebe, je l' tako? Nema u tom sramote, djevojčice. Rat pravi lopove od mnogih poštenih ljudi." Tom kvrcne smotani pergament svojim prstom. "Plaćam ti velikodušnu cijenu. Više nego što ijedan konj vrijedi, istinu govoreći."
Vruća Pita zgrabi pergament i razmota ga. "Nema zlata", potuži se glasno. "Samo je napismeno."
"Da," reče Tom, "i žao mi je zbog toga. Ali poslije rata, kanimo to nadoknadit, imate moju riječ kraljevog čovjeka."
Arya se odgurne od stola i osovi na noge. "Vi niste kraljevi ljudi, vi ste pljačkaši."
"Da si ikad srela pravog pljačkaša, znala bi da oni ne plaćaju, čak ni na papiru. Ne uzimamo tvoje konje za sebe, dijete, već za dobrobit kraljevstva, kako bismo se mogli brže kretati i vojevali bitke koje valja vo-jevati. Kraljeve bitke. Bi li odbila kralja?"
Svi su je gledali; Strijelac, veliki Lim, muž sa svojim žućkastim licem i lukavim očima. Čak i Sharna, koja je stajala na vratima kuhinje škiljeći. *Uzet će nam konje bez obzira na to što ću reći,* shvati ona. *Morat ćemo hodati do Rijekotoka, osim ako...* "Ne želimo papir." Ona istrgne pergament iz ruku Vruće Pite. "Možete dobiti naše konje za onaj brod vani. Ali samo ako nam pokažete kako se njime upravlja."
Tom Sedam Struna zabulji se u nju na trenutak, a onda se njegova široka neugledna usta izviju u pokajnički osmijeh. Glasno se nasmije. Anguy se pridruži, i tada su se svi smijali, Lim Limunplašt, Sharna i muž, pa čak i mali sluga, koji se pojavio iza bačava sa samostrelom ispod jedne ruke. Arya je željela kriknuti na njih, ali umjesto toga počela se smiješiti.
"Jahači!" Gendryjev povik bio je rezak od uzbune. Vrata se naglo otvore, a on se pojavi na njima. *"Vojnici",* dahne. "Dolaze niz riječnu cestu, tucet njih."
Vruća Pita skoči uvis, oborivši svoj kositreni vrč, ali Tom i ostali bijahu neuznemireni. "Nema razloga za prolijevanje dobrog piva po mojem podu", reče Sharna. "Sjedi i umiri se, dečko, sad će doć zec. I ti, djevojčice. Kakvo god da su ti zlo nanijeli, s tim je gotovo i svršeno i sad si s kraljevim ljudima. Čuvat ćemo te kako najbolje možemo."
Aryin jedini odgovor bio je da posegne preko ramena za svojim mačem, ali prije nego što ga je dopola izvukla, Lim je zgrabi za zglob. "Sad je dosta toga." On joj izvije ruku sve dok joj se šaka nije otvorila. Prsti mu bijahu grubi od žuljeva i strahotno jaki. *Opet!* pomisli Arya. *Opet se događa, kao što se dogodilo u selu, s Chiswyckom, Raffom i Gorostasom koji Jaše.* Ukrast će joj mač i ponovno je pretvoriti u miša. Njezina slobodna ruka sklopi se oko vrča i ona zamahne njime na Limovo lice. Pivo pljusne preko ruba i poprska ga u oči, a ona začu kako mu se nos slama i ugleda mlaz krvi. Kad je riknuo ruke mu poletješe prema licu i ona se oslobodi. *"Bježite!"* vrisne ona, jurnuvši.
Ali Lim ju je gotovo odmah sustigao, na svojim dugim nogama koje su jedan njegov korak izjednačavale s njezina tri. Ona se izvijala i ritala, ali on ju je bez po muke podigao s nogu i držao u zraku dok mu je krv curila niz lice.
"Prestani, ti mala budalo", vikne, tresući je naprijed i natrag. "Prestani odmah!"
Gendry se primicao da joj pomogne, sve dok Tom Sedam Struna nije stupio pred njega s bodežom.

Dotad je već bilo prekasno da pobjegnu. Mogla je vani čuti konje i zvuk muških glasova. Trenutak kasnije čovjek kočoperno ušeta kroz otvorena vrata, Tvroshijac još krupniji od Lima s golemom gustom bradom, svijetlozelenom na krajevima, ali sa sijedim izrastom. Iza njega stiže par samostrijelaca koji su pomagali ranjenom čovjeku između sebe, a potom ostali...
Tako odrpanu četu Arya nikad nije vidjela, ali nije bilo ničeg odrpanog u vezi s mačevima, sjekirama i lukovima koje su nosili. Jedan ili dvojica uputiše joj začuđene poglede dok su ulazili, ali nitko ne izusti ni riječi. Jednooki čovjek u zahrđaloj kacigi u obliku lonca onjuši zrak i naceri se, dok je strijelac glave pune guste žute kose vikao da mu donesu pivo. Iza njih dođe kopljanik u kacigi s lavljom grivom, stariji čovjek koji je šepao, braavoški plaćenik i...
"Hanvin?" šapne Arya. *Bio je to on!* Ispod brade i zamršene kose nalazilo se lice Hullenova sina, koji je nekoć vodio njezina ponija po dvorištu, natjecao se u gađanju kopljem u trku s Jonom i Robbom, i previše pio u dane gozbe. Bio je mršaviji, nekako žilaviji, a u Oštrozimlju nikad nije nosio bradu, ali bio je to on - čovjek njezina oca.
"Harwine!!" Vrpoljeći se, ona se baci naprijed, pokušavajući se istrgnuti iz Limova željeznog stiska. "To sam ja," vikne ona, "Hanvine, to sam ja, zar me ne prepoznaješ, zar me ne prepoznaješ?" Suze navriješe i ona otkrije daje plakala poput djetešca, upravo kao neka glupa mala djevojčica. "Hanvine, *to sam ja!"*
Hanvinove oči prijeđu s njezina lica na oderanog čovjeka na njezinu prsluku. "Kako me poznaješ?" reče, sumnjičavo se mršteći. "Oderan Čovjek... tko si ti, nekakav mali sluga Kneza Pijavice?"
Na trenutak nije znala što bi odgovorila. Imala je toliko mnogo imena. Je li samo sanjala Aryju Stark? "Ja sam djevojčica", šmrcne ona. "Bila sam peharnik kneza Boltona ali on me kanio ostaviti kozi, pa sam pobjegla s Gendryjem i Vrućom Pitom. *Moraš* me prepoznati! Običavao si voditi mojeg ponija, kad sam bila mala."
Njegove se oči rašire. "Bogovi, smilujte se", reče prigušenim glasom. "Arya Smetalica? Lime, pusti je."
"Slomila mi je nos." Lim je neusiljeno ispusti na pod. "Tko u sedam pakala bi ona trebala biti?"
"Namjesnikova kći." Hanvin se spusti na koljeno pred njom. "Arya Stark, od Oštrozimlja."

Catelyn

Robb, znala je, čim je čula erupciju iz štenare.
Njezin sin se vratio u Rijekotok, a Sivi Vjetar s njim. Samo vonj velikog sivog strahovuka natjerao bi pse u takvu mahnitost lajanja i cviljenja. *Doći će k meni,* znala je. Edmure se nije vratio nakon svog prvog posjeta, odabravši radije provoditi dane s Marqom Piperom i Patrekom Mallisterom, slušajući stihove Rvmunda Stihoklepca o bitki na Kamenom mlinu. *Međutim, Robb nije Edmure. Robb će me doći posjetiti.*
Kišilo je već danima, hladan sivi pljusak koji je lijepo odgovarao Ca-telyninu raspoloženju. Njezin je otac sve više slabio i bulaznio sa svakim novim danom, budeći se samo kako bi promrmljao: "Tansy" i molio za oprost. Edmure ju je izbjegavao, a Ser Desmond Grell još joj je zabranjivao slobodu kretanja po zamku, ma koliko ga to činilo nesretnim. Samo je povratak Ser Robina Rvgera i njegovih ljudi, umornih nogu i pro-močenih do kosti, poslužio da joj razvedri duh. Činilo se da su hodali natrag. Nekako je Kraljosjek uspio potopiti njihovu galiju i pobjeći, povjerio joj je meštar Vyman. Catelyn je pitala može li govoriti sa Ser Robinom da dozna više o tome što se dogodilo, ali to joj je bilo zabranjeno.
Nešto drugo također nije bilo u redu. Na dan bratova povratka, nekoliko sati nakon njihove svađe, čula je gnjevne glasove iz dvorišta. Kad se popela na krov da vidi, uočila je skupinu ljudi okupljenih na suprotnoj strani zamka pokraj glavnih dveri. Konje su izvodili iz staje, sedlali i zauzdavali, a bilo je i povika, iako je Catelyn bila predaleko da razabere riječi. Jedan od Robbovih bijelih barjaka ležao je na tlu, a jedan od vitezova okrenuo je svog konja i pregazio preko strahovuka dok je hitao prema dverima. Nekolicina drugih učiniše isto. *Ono su ljudi koji su se borili s Edmureom na gazovima,* pomisli ona. *Što ih je moglo toliko razgnjeviti? Je li ih moj brat nekako omalovažio, nanio im nekakvu uvredu?* Mislila je da prepoznaje Ser Perwyna Freya, koji je putovao s njom do Gorkog mosta i Krajoluje i natrag, te njegovog nezakonitog polubrata Martvna Riversa također, ali s ove daljine teško je biti siguran. Oko četrdeset ljudi prošlo je kroz dveri zamka, kojem cilju - ona nije znala.
Nisu se vratili. Niti joj je meštar Wyman htio reći tko su sve bili, kamo su otišli ili što ih je tako razgnjevilo. "Ovdje sam da posjećujem vašeg oca, samo zbog toga, moja gospo", rekao je. "Vaš brat uskoro će postati knez Rijekotoka. Ono što želi da znate, mora vam sam reći."
Ali sada se Robb vratio sa zapada, pobjednički. *On će mi oprostiti,* Catelyn reče samoj sebi. *Mora mi oprostiti, on je moj sin, aArya i Sansa njegova su krv jednako kao moja. On će me osloboditi iz ovih odaja, a tada ću saznati što se dogodilo.*
U času kad je Ser Desmond došao po nju, ona se bila okupala, odjenula i počešljala svoju kestenjastu kosu. "Kralj Robb se vratio sa zapada, moja gospo", reče vitez, "i zapovijeda vam da ga posjetite u Velikoj dvorani."
Bio je to trenutak koji je sanjala i kojeg se užasavala. *Jesam li izgubila dva sina ili tri?* Uskoro će saznati.
Dvorana je bila krcata kad je ušla. Sve oči bile su uprte u postolje, ali Catelyn je znala njihova leđa: pokrpanu košulju kneginje Mormont, Velikog Jona i njegova sina kako

nadvisuju svaku drugu glavu u dvorani, bjeloglavog kneza Jasona Mallistera s njegovom krilatom kacigom pod savijenim laktom, Tytosa Blackwooda u njegovu čudesnom plastu od gavranova perja... *Polovica njih sada će me htjeti objesiti. Druga polovica možda samo odvrati oči.* Imala je nelagodan osjećaj da je netko nedostajao, također.
Robb je stajao na podiju. *Više nije dječak,* shvati s tjeskobom. *Sad mu je šesnaest, odrastao muškarac. Samo ga pogledaj.* Rat je istopio svu mekoću s njegova lica i ostavio ga tvrdim i mršavim. Obrijao je bradu, ali kestenjasta mu je kosa padala nepodrezana do ramena. Nedavne kiše zahrđale su mu oklop i ostavile smeđe mrlje na bjelini njegova plašta i surke. Ili su to možda bile mrlje od krvi. Na njegovoj glavi nalazila se kruna od mačeva koju je dao načiniti od bronce i željeza. *Sada je nosi lagodnije. Nosi je poput kralja.*
Edmure je stajao ispod nakrcanog podija, glave smjerno pognute dok je Robb slavio njegovu pobjedu. "... pali kod Kamenog mlina nikad neće biti zaboravljeni. Nije ni čudo što je knez Tywin pobjegao boriti se sa Stannisom. Bio je sit i Sjevernjaka i Riječana." To izazove smijeh i povike odobravanja, ali Robb podigne ruku za tišinu. "Nemojte se zavaravati, međutim. Lannisteri će ponovno marširati, a bit će drugih bitaka koje će valjati izvojevati prije nego što kraljevstvo bude sigurno."
Veliki Jon rikne: *"Kralj na Sjeveru!"* i gurne oklopljenu šaku u zrak. Riječni knezovi odvratiše poklikom *"Kralj Trozupca!"* Dvorana zagrmi od šaka koje su udarale i nogu koje su toptale.
Samo nekolicina opazi Catelyn i Ser Desmonda usred graje, ali oni bočnu laktovima svoje drugove, te je uskoro oko njih narastao muk. Držala je glavu visoko i zanemarila poglede. *Neka misle što žele. Važan je Robbov sud.*
Pogled na ogrubjelo lice Ser Brvndena Tullvja na podiju pruži joj utjehu. Pretpostavljala je da dječak kojeg nije poznavala obavlja službu Robbova štitonoše. Iza njega stajao je mladi vitez u surki pješčane boje s grbom školjaka, i jedan stariji koji je nosio tri crne paprenke na kosoj pruzi boje šafrana, preko polja od zelenih i srebrnih traka. Između njih stajala je naočita starija gospa i ljupka djevica koja je vjerojatno bila njezina kćer. Bila je ondje također još jedna djevojčica, bliža Sansinim godinama. Školjke su bile grb neke niže kuće, znala je Catelyn; grb starijeg čovjeka nije prepoznala. *Zarobljenici?* Zašto bi Robb doveo uhićenike na podij?
Uthervdes Wayn lupne štapom po podu dok ju je Ser Desmond pratio naprijed. *Ako me Robb pogleda kao Edmure, ne znam što ću učiniti.* Ali činilo se u sinovim očima da nije ugledala gnjev, već nešto drugo... bojazan, možda? Ne, to nije imalo smisla. Čega bi se *on* plašio? Bio je Mladi Strahovuk, Kralj Trozupca i Sjevera.
Njezin ujak bio je prvi koji ju je pozdravio. Crna Riba kao uvijek, Ser Brvnden se nije brinuo što drugi misle. Skočio je s podija i povukao Catelyn u naručje. Kad je rekao: "Dobro te je vidjeti kod kuće, Cat", morala se boriti da zadrži sabranost. "I vas", šapnula je.
"Majko."
Catelyn pogleda u svog visokog kraljevskog sina. "Vaša Milosti, molila sam se za vaš siguran povratak. Čula sam da ste bili ranjeni."
"Primio sam strijelu kroz ruku dok smo napadali Greben", reče on. "Ali dobro je zarasla. Imao sam najbolju njegu."
"Onda su bogovi dobri." Catelyn udahne duboko. *Reci to. Ne može se izbjeći.* "Sigurno su vam rekli što sam učinila. Jesu li vam kazali moje razloge?"
"Zbog djevojčica." ,
"Imala sam petoro djece. Sad ih imam troje."
"Da, moja gospo." Knez Rickard Karstark progura se pokraj Velikog Jona, poput kakve mračne aveti s crnim oklopom i dugom čupavom sijedom bradom, uska lica, izmučena i

hladna. "I ja imam jednog sina, ja koji sam nekoć imao tri. Oslobodili ste me moje osvete."
Catelyn se mirno suoči s njim. "Kneže Rickarde, Kraljosjekova smrt ne bi kupila živote vaše djece. Njegov život mogao bi kupiti živote moje."
Knez je bio nezadovoljan. "Jaime Lannister je od vas napravio budalu. Kupili ste vreću praznih riječi, ništa više. Moj Torrhen i moj Ed-dard zaslužili su bolje od vas."
"Ostavi se toga, Karstark", zagrmi Veliki Jon, prekriživši svoje goleme ruke na prsima. "Bila je to majčinska ludost. Žene su stvorene takve."
"Majčinska ludost?" Knez Karstark se obori na kneza Umbera, "Ja to zovem izdajom."
"Dosta." Samo na trenutak Robb je zvučao više poput Brandona nego poput svojeg oca. "Nitko ne zove moju gospu od Oštrozimlja izdajnicom u mojoj prisutnosti, kneže Rickarde." Kad se okrenuo Catelyn, glas mu omekša. "Kad bih mogao željom vratiti Kraljosjeka u lance, učinio bih to. Oslobodili ste ga bez mojeg znanja i pristanka... ali to što ste učinili, znam da ste učinili iz ljubavi. Zbog Aryje i Šanse, i od tuge za Branom i Rickonom. Ljubav nije uvijek mudra, naučio sam. Može nas odvesti u veliku ludost, ali mi slijedimo naša srca... kamo god nas ona odvedu. Zar ne, majko?"
Je li to ono što sam učinila? "Ako me moje srce odvelo u ludost, rado bih to nadoknadila, ako mogu, knezu Rickardu i vama."
Lice kneza Rickarda bilo je neumoljivo. "Hoće li vaša *nadoknada* ug-rijati Torrhena i Eddarda u hladnim grobovima u koje ih je Kraljosjek položio?" Progurao se između Velikog Jona i Maege Mormont i ostavio dvoranu.
Robb nije načinio nikakav pokret da ga zaustavi. "Oprostite mu, majko."
"Ako vi oprostite meni."
"Jesam. Znam kako je to ljubiti tako snažno da ne možeš misliti ni na što drugo." Catelyn pogne glavu. "Hvala vam." *Barem nisam izgubila ovo dijete.*
"Moramo razgovarati", nastavi Robb. "Vi i moji ujaci. O ovome i... i drugim stvarima. Upravitelju, sazovi kraj."
Uthervdes Wayn tresne štapom o pod i vikne otpust, a riječni kne-[zovi i oni sa sjevera pokrenuše se prema vratima. Tek tada Catelyn shva-I ti što je nedostajalo. *Strahovuk. Strahovuk nije tu. Gdje je Sivi Vjetar?* ! Znala je da se Strahovuk vratio s Robbom, čula je pse, ali on nije bio u dvorani, ni uz njezina sina gdje je pripadao. Međutim, prije nego što je pomislila upitati Robba, zatekla se okružena krugom prijatelja. Kneginja Mormont uzme je za ruku i reče, "Moja gospo, da Cersei Lannister drži moje dvije kćeri: učinila bih isto." Veliki Jon, nikad poštovatelj pristojnosti, podigne je s nogu i stisne joj mišice svojim golemim dlakavim rukama. "Vaše vučje štene jednom je premlatio Kraljosjeka, učinit će to opet ako zatreba."
Galbart Glover i knez Jason Mallister bijahu hladniji, a Jonos Bracken gotovo leden, ali njihove su riječi bile dostatno ljubazne. Njezin brat bio je posljednji koji joj je prišao. "I ja se molim za tvoje djevojčice, Cat. Nadam se da u to ne sumnjaš."
"Naravno da ne." Ona ga poljubi. "Volim te zbog toga."
Kad su s riječima završili, Velika dvorana Rijekotoka ostane prazna izuzev Robba, troje tullyjevaca, i šest neznanaca koje Catelyn nije mogla smjestiti. Ona ih znatiželjno promotri. "Moja gospo, vitezovi, vi ste novopridošli na strani mog sina?"
"Novopridošli," reče mlađi vitez, onaj sa školjkama, "ali vatreni u našoj hrabrosti i postojani u našoj odanosti, kao što vam se nadam dokazati, moja gospo."
Robb se doimao nelagodnim. "Majko", reče, "mogu li vam predstaviti kneginju Sybell, ženu kneza Gawena Westerlinga od Grebena." Starija žena stupi naprijed sa svečanim izrazom lica. "Njezin suprug bio je jedan od onih koje smo zarobili u Šaputavoj šumi."
Westerling, da, pomisli Catelyn. *Njihov stijeg ima šest školjaka, bijelih na pijesku. Niža kuća prisegnuta Lannisterima.*

Robb rukom pozove ostale strance da pristupe, jedno po jedno. "Ser Rolph Spicer, brat kneginje Svbell. Bio je kaštelan u Grebenu kad smo ga zauzeli." Vitez s paprenkama pogne glavu. Plećat muškarac slomljenog nosa i kratko podrezane sijede glave, izgledao je prilično srčano.
"Djeca kneza Gawena i kneginje Svbell. Ser Ravnald Westerling." Vitez od školjaka osmjehne se ispod čupavog brka. Mlad, mršav, žilav, imao je dobre zube i gustu čupu smeđe kose. "Elenva." Mala djevojčica izvede brz naklon. "Rollam Westerling, moj štitonoša." Dječak krene da će kleknuti, opazi da nitko drugi ne kleči, i umjesto toga se nakloni.
"Čast je moja", reče Catelyn. *Zar je Robb zadobio vazalsku zavisnost Grebena?* Ako je tako, nije bilo čudno što su Westerlingovi bili s njime. Bacačeva hrid ovakve izdaje nije trpjela olako. Ne otkad je Tywin Lan-nister postao dovoljno star da ide u rat.
Djevica stupi naprijed posljednja, i vrlo stidljiva. Robb je uzme za J ruku. "Majko", reče, "imam veliku čast predstaviti vam kneginju Jeyne Westerling. Najstariju kći kneza Gawena, i moju... ah... moju gospu ženu." -
Prva pomisao koja je preletjela Catelyninim umom bila je, *Ne, to ne može biti, ti si još dijete.*
Druga je bila, *Osim toga, obećan si drugoj.*
Treća je bila, *Majko smiluj se, Robbe, što si učinio?*
Tek tada do nje dopre zakašnjelo sjećanje. *Ludosti učinjene iz ljuba- \ vi? Ulovio me glatko kao kunića u zamku. Čini se da sam mu već oprostila.* Pomiješana s njezinom ljutnjom bilo je skrušeno divljenje; scena je bila postavljena lukavošću glumačkog vođe... ili kralja. Catelyn nije imala drugog izbora nego primiti ruke Jeyne Westerling.
"Imam novu kćer", reče, ukočenije nego što je kanila. Poljubi prestravljenu djevojku u oba obraza. "Budi dobrodošla u naše dvore i na naše ognjište."
"Hvala vam, moja gospo. Bit ću dobra i vjerna žena Robbu, kunem se. I mudra kraljica koliko to mogu biti."
Kraljica. Da, ova ljupka mala djevojka je kraljica, moram to zapamtiti. A *bila* je ljupka, neosporno, sa svojim smeđim uvojcima i srcolikim licem, i tim stidljivim osmijehom. Vitka, ali dobrih kukova, primijeti Catelyn. *Barem neće imati teškoće rađati djecu.*
Kneginja Sybell uzme stvari u svoje ruke prije nego što se išta više reklo. "Počašćeni smo što se pridružujemo kući Stark, moja gospo, ali smo također vrlo umorni. Prešli smo dugačak put za kratko vrijeme. Možda bismo se mogli povući u naše odaje, kako biste vi mogli porazgovarati s vašim sinom?"
"To bi bilo najbolje." Robb poljubi svoju Jeyne. "Upravitelj će vam pronaći prikladan smještaj."
"Ja ću vas odvesti k njemu", dobrovoljno se ponudi Ser Edmure Tully.
"Vrlo ste ljubazni", reče kneginja Svbell.
"Moram li i ja poći?" upita dječak, Rollam. "Ja sam vaš štitonoša."
Robb se nasmije. "Ali u ovom mi času štitonoša ne treba."
"Oh."
"Njegova Milost se dobro snalazila šesnaest godina bez tebe, Rolla-me", reče Ser Raynald od školjaka. "Preživjet će nekoliko sati više, mislim." Uzevši svog malog brata čvrsto za ruku, on ga izvede iz dvorane.
"Tvoja žena je lijepa", reče Catelyn kad su bili izvan domašaja sluha, "a Westerlinzi se doimaju vrijednima... iako je knez Gawen prisegnut čovjek Tywina Lannistera, zar ne?"
"Da. Jason Mallister ga je zarobio u Šaputavoj šumi i držao ga u Morskoj stražarnici za otkupninu. Naravno sad ću ga osloboditi, iako mi se on možda neće htjeti

pridružiti. Vjenčali smo se bez njegova pristanka, bojim se, a ovaj brak stavlja ga u veliku opasnost. Greben nije jak. Zbog ljubavi prema meni, Jeyne bi mogla sve izgubiti."
"A ti", ona će tiho, "si izgubio Freyeve."
Njegov trzaj govorio je sve. Sada je razumjela gnjevne glasove, zašto su Perwyn Frey i Martvn Rivers otišli u takvoj žurbi, pogazivši Robbov stijeg u blatu dok su išli.
"Usuđujem li se pitati koliko je mačeva došlo s tvojom nevjestom, Robbe?"
"Pedeset. Tuce vitezova." Njegov je glas bio zlovoljan, kao što je i morao biti. Kad je bračni ugovor bio sastavljen u Blizancima, stari knez Walder Frey otposlao je Robba s tisuću vitezova na konjima i gotovo tri tisuće pješaka. "Jeyne je bistra kao što je lijepa. I dobra također. Ima nježno srce."
Ti trebaš mačeve, ne nježna srca. Kako si ovo mogao učiniti, Robbe? Kako si mogao biti tako bezglav, tako glup? Kako si mogao biti tako... tako vrlo... mlad. Međutim, predbacivanja ovdje nisu bila od koristi. Sve što je rekla bilo je, "Ispripovjedi mi kako se ovo dogodilo."
"Osvojio sam njezin zamak a ona je osvojila moje srce." Robb se osmjehne. "Greben je bio slabo opskrbljen posadom, pa smo ga osvojili na prepad jedne noći. Crni Walder i Mali Jon vodili su čete s jurišnim Ijestvama, dok sam ja probio glavne dveri ovnom. Primio sam strijelu u ruku upravo prije nego što nam je Ser Rolph predao zamak. Isprva se činilo ništavnim, ali zagnojilo se. Jeyne me odvela u vlastitu postelju i njegovala dok groznica nije prošla. I bila je sa mnom kad mi je Veliki Jon donio vijesti o... o Oštrozimlju. Branu i Rickonu." Činilo se da ima teškoća izgovoriti imena svoje braće.
"Te noći, ona... ona me utješila, majko."
Catelyn nije trebalo biti rečeno kakvu je vrstu utjehe Jeyne Wester-ling ponudila njezinom sinu. "A ti si se oženio njome idući dan."
Pogledao ju je u oči, ponosan i nesretan u isti mah. "Bila je to jedina časna stvar koju sam mogao učiniti. Ona je blaga i mila, majko, bit će mi dobra žena."
"Možda. To neće zadovoljiti kneza Freya."
"Znam", reče njezin sin, pogođen. "Načinio sam svinjariju iz svega osim bitaka, zar ne? Mislio sam da će bitke biti težak dio, ali... da sam slušao vas i zadržao Theona kao taoca, još bih vladao Sjeverom, a Bran i Rickon bili bi živi i zdravi u Oštrozimlju."
"Možda. Ili ne. Knez Balon bi se možda ipak usudio krenuti u rat. Posljednji put kad je posegnuo za krunom, to ga je stajalo dva sina. Možda je mislio da će proći jeftino ako ovaj put izgubi samo jednog." Ona dotakne njegovu ruku. "Što se dogodilo s Frevevima, nakon što ste se vjenčali?"
Robb zatrese glavom. "Sa Ser Stevronom, možda sam se mogao iskupiti, ali Ser Ryman je tup poput kamena, a Crni Walder... toga nisu tako nazvali prema boji njegove brade, uvjeravam vas. Otišao je tako daleko da je rekao kako njegovim sestrama ne bi bilo mrsko udati se za udovca. Bio bih ga ubio zbog toga da me Jeyne nije preklinjala da budem milostiv."
"Nanio si kući Frey tešku uvredu, Robbe."
"Nisam htio. Ser Stevron je umro za mene, a Olyvar je bio najvjerniji štitonoša kojeg jedan kralj može poželjeti. Tražio je da ostane sa mnom, ali Ser Ryman ga je odveo s ostalima. Svu njihovu snagu. Veliki Jon me nagovarao da ih napadnem..."
"Boriti se protiv svojih okružen neprijateljima?" reče ona. "Bio bi to tvoj kraj."
"Da. Iako bismo mogli urediti drugačije brakove za kćeri kneza Wal-dera. Ser Wendel Manderly ponudio se da se oženi jednom, a Veliki Jon mi govori da se njegovi stričevi žele ponovno vjenčati. Ako bi knez Walder bio tako razuman—"
"On *nije* razuman", reče Catelyn. "On je ponosan i pretjerano osjetljiv. Znaš to. Htio je biti djed jednog kralja. Nećeš ga umiriti ponudom dvojice starih razbojničkih kurvara i drugog sina najdebljeg čovjeka u Sedam kraljevina. Ne samo da si pogazio zadanu riječ, već si prezreo čast Blizanaca izabravši nevjestu jedne od manjih kuća."

Robb se nakostriješi na to. "Westerlinzi su bolja krv od Freyevih. Oni su drevna loza, koja potječe od Prvih ljudi. Kraljevi Hridi ponekad su se ženili Westerlinzima prije Osvajanja, a postojala je još jedna Jeyne Wes-terling koja je bila kraljica kralja Maegora prije tri stotine godina."
"Sve to samo će još više posoliti rane kneza Waldera. Uvijek ga je izjedalo što su starije kuće gledale svisoka na Freyeve kao skorojeviće. To nije prva uvreda koju je podnio, prema njegovim riječima. Jon Arryn bio je nesklon odgajati njegove unuke, a moj otac je odbio ponuditi jednu od svojih kćeri Edmureu." Naherila je glavu prema svom bratu dok im se on pridruživao.
"Vaša Milosti," reče Brynden Crna Riba, "možda je najbolje da nastavimo s ovim u četiri oka."
"Da." Robb je zvučao umorno. "Ubio bih za kalež vina. Odaja za primanje, mislim."
Dok su kretali uza stube, Catelyn postavi pitanje koje ju je mučilo otkad je stupila u dvoranu. "Robbe, gdje je Sivi Vjetar?"
"U dvorištu, s butom ovčetine. Rekao sam psetaru da se pobrine da je nahranjen."
"Prije si ga uvijek držao uza se."
"Dvorana nije mjesto za strahovuka. Postaje nemiran, vidjeli ste sami. Reži i škljoca zubima. Nisam ga smio odvesti u rat sa sobom. Ubio je previše ljudi da bi ih se sada bojao. Jeyne je uznemirena u njegovoj blizini, a on užasava njezinu majku."
/ *tu je srž svega*, pomisli Catelyn. "On je dio tebe, Robbe. Bojati se njega znači bojati se sebe."
"Ja nisam strahovuk, bez obzira na to kako me zvali." Robb je zvučao srdito. "Sivi strahovuk je ubio čovjeka u Grebenu, još jednoga kod Pe-peltraga, i šestoricu ili sedmoricu kod Volovkriža. Da ste vidjeli—"
"Vidjela sam Branova strahovuka kako trga vrat čovjeku u Oštro-zimlju", ona će oštro, "i voljela ga zbog toga."
"To je drugo. Čovjek u Grebenu bio je vitez kojeg je Jeyne poznavala cijelog života. Ne možete je kriviti što se boji. Sivom Vjetru ne sviđa se ni njezin ujak. Kesi zube kad god Ser Rolph dođe u njegovu blizinu."
Studen prođe kroz nju. "Pošalji Ser Rolpha odavde. Smjesta."
"Kamo? U Greben, kako bi mu Lannisteri mogli nataknuti glavu na šiljak? Jeyne ga voli. On je njezin ujak, i pošten vitez usto. Treba mi više ljudi kao što je Rolph Spicer, ne manje. Neću ga otjerati samo zato što se mojem strahovuku ne sviđa kako miriše."
"Robbe." Ona zastane i uhvati ga za ruku. "Rekla sam ti jednom da držiš Theona Greyjoya u blizini, i nisi poslušao. Poslušaj sada. *Pošalji tog čovjeka odavde.* Ne govorim da ga moraš otjerati. Pronađi nekakav zadatak koji zahtijeva hrabrog čovjeka, neku časnu dužnost, što bi to bilo, nije važno... ali *nemoj ga držati blizu sebe."*
On se namršti. "Trebam li dati da Sivi Vjetar onjuši sve moje vitezove? Možda ima još nekih čiji mu se miris ne sviđa."
"Svakog čovjeka koji se Sivom Vjetru ne sviđa ne želim u tvojoj blizini. Ovi strahovuci su više od strahovukova, Robbe. To *moraš* znati. Mislim da su nam ih možda bogovi poslali. Bogovi tvog oca, drevni bogovi Sjevera. Pet vučjih štenaca, Robbe, pet za petero starkovske djece."
"Šest", reče Robb. "Bio je strahovuk i za Jona. Ja sam ih pronašao, sjećate se? Znam koliko ih je bilo i odakle su došli. Nekoć sam mislio kao vi, da su strahovuci naši čuvari, naši zaštitnici, sve dok..."
"Dok?" ona ga ponuka.
Robbova se usta stegnu. "... dok mi nisu rekli da je Theon umorio Brana i Rickona. Malo su im koristi učinili njihovi strahovuci. Ja više nisam dječak, majko. Ja sam kralj i umijem se sam štititi." On uzdahne. "Pronaći ću neku dužnost za Ser Rolpha,

neku izliku da ga pošaljem odavde. Ne zbog njegova mirisa, već da vam olakšam dušu. Dovoljno ste propatili."
Rasterećena, Catelyn ga lako poljubi u obraz prije nego što su se ostali mogli pojaviti iza zavoja stuba i na trenutak on je ponovno bio njezin dječak, a ne njezin kralj.
Privatna odaja kneza Hostera za primanje bila je mala soba iznad Velike dvorane, prikladnija za intimne razgovore. Robb zauzme visoki stolac, makne svoju krunu i položi je na pod pokraj sebe dok je Catelyn pozvonila za vino. Edmure je punio uši svome stricu o cijeloj priči borbe kod Kamenog mlina. Tek kad su sluge došli i otišli, Crna Riba pročisti svoje grlo i reče: "Mislim da smo čuli dovoljno tvojeg hvalisanja, nećače."
Edmure se prenerazi. "Hvalisanje? Kako to mislite?"
"Mislim", reče Crna Riba, "da duguješ Njegovoj Milosti zahvalnost za njegovu strpljivost. Odigrao je onu glumačku farsu u Velikoj dvorani kako te ne bi osramotio pred vlastitim narodom. Da sam ja bio na njegovu mjestu, išibao bih te zbog tvoje tupoglavosti radije nego hvalio ludost na gazovima."
"Dobri su ljudi umrli da obrane one gazove, striče." Edmure je zvučao uvrijeđeno. "Što, zar nitko ne smije izvojevati pobjede osim Mladog Strahovuka? Jesam li oteo slavu namijenjenu tebi, Robbe?"
"Vaša Milosti", ispravi ga Robb ledeno. "Uzeli ste me za svojega kralja, ujače. Ili ste i to zaboravili?"
Crna Riba reče: "Bilo ti je zapovijeđeno da braniš Rijekotok, Edmure, ništa više."
"Obranio sam Rijekotok / razbio knezu Tywinu nos—"
"Tako je", reče Robb. "Ali krvavi nos neće dobiti rat, zar ne? Jeste li se ikad zapitali zašto smo ostali na zapadu tako dugo nakon Volov-križa? Znali ste da nisam imao dovoljno ljudi da zaprijetim luci Lannis ili Bacačevoj hridi."
"Pa... bilo je drugih zamaka... zlata, stoke..." >
"Mislite da smo ostali zbog *otimačine?"* Robb je bio ispunjen nevje-ricom. "Ujače, htio sam da knez Tywin dođe na zapad."
"Svi smo bili na konjima", reče Ser Brvnden. "Lannisterska se vojska sastojala većinom od pješaštva. Planirali smo nagnati kneza Tywina na veselu hajku gore-dolje po obali, a potom šmugnuti iza njega kako bismo zauzeli snažni obrambeni položaj poprijeko zlatne ceste, na mjestu koje su moji izviđači pronašli gdje bi tlo izričito išlo nama u korist. Da nas je ondje napao, platio bi veliku cijenu. Ali da nas nije napao, bio bi uhvaćen u zamku na zapadu, tisuću liga od mjesta na kojem je trebao biti. Cijelo vrijeme mi bismo živjeli od njegove zemlje, umjesto da on živi od naše."
"Knez Stannis se spremao napasti Kraljev grudobran", reče Robb. "On nas je mogao riješiti Joffreyja, kraljice, i Vražićka jednim krvavim udarcem. Onda bismo se mogli izmiriti."
Edmure pogleda sa strica na nećaka. "Niste mi rekli."
"Rekao sam vam da branite Rijekotok", reče Robb. "Koji dio te zapovijedi niste razumjeli?"
"Kad si zaustavio kneza Tywina na Crvenim rašljama," reče Crna Riba, "zadržao si ga upravo koliko je trebalo da jahači s Gorkog mosta stignu do njega s viješću o tome što se događalo na istoku. Knez Tywin je smjesta okrenuo svoju vojsku, pridružio se Mathisu Rowanu i Ran-dyllu Tarlvju u blizini izvora Crnovode i svom brzinom odmarširao do Pelivanskog slapa, gdje je pronašao Macea Tyrella i njegovu dvojicu sinova kako čekaju s golemom vojskom i flotom teglenica. Otplovili su niz rijeku, iskrcali se pola dana jahanja od grada i napali Stannisa sleđa."
Catelyn se sjećala dvora kralja Renlvja, onakvog kakvog ga je vidjela kod Gorkog mosta. Tisuću zlatnih ruža koje su se vijorile na vjetru, stidljiv osmijeh i blage riječi

kraljice Margaery, njezina brata Viteza Cvijeća s krvavim lanenim platnom oko sljepoočnica. *Ako si već morao pasti u ženino naručje, moj sine, zašto ono nije moglo biti naručje Margaerj Tyre-II?* Bogatstvo i moć Visovrta mogli su prevagnuti u budućim borbama. *A možda bi se Sivom Vjetru sviđao njezin miris.*
Edmure je izgledao kao da će mu pozliti. "Nikad nisam mislio... *nikad,* Robbe, moraš mi dopustiti da se iskupim. Predvodit ću prethodnicu u idućoj bitki!"
Radi iskupljenja, brate? Ili radi slave? pitala se Catelyn.
"Iduća bitka", reče Robb. "Pa, to će biti dovoljno brzo. Kad se jednom Joffrey oženi, Lannisteri će ponovno krenuti na bojišnicu, ne sumnjam, a ovog puta Tyrellovi će marširati uz njih. A možda ću se morati boriti i protiv Frevevih, ako Crni Walter postigne ono što želi..."
"Dokle god Theon Greyjoy sjedi na stolcu tvog oca s krvlju tvoje braće na svojim rukama, ostali dušmani moraju čekati", Catelyn reče svome sinu. "Tvoja prva dužnost je obraniti vlastiti narod, ponovno osvojiti Oštrozimlje i objesiti Theona u vranin kavez da polako umre. Ili odloži tu krunu zauvijek, Robbe, jer ljudi će znati da nisi pravi kralj."
Prema načinu na koji ju je Robb pogledao mogla je vidjeti da je prošlo mnogo vremena otkad se itko usudio da s njime govori tako otvoreno. "Kad su mi rekli da je Oštrozimlje palo, htio sam smjesta poći na sjever", reče braneći se. "Htio sam osloboditi Brana i Rickona, ali
mislio sam... nisam ni sanjao da bi im Theon mogao nauditi, zaista. Da jesam..."
"Prekasno je za *ovo,* i prekasno je za spašavanja", reče Catelyn. "Sve što preostaje je osveta."
"Posljednji glas koji smo dobili sa sjevera kazivao je da je Ser Rod-rik porazio četu željeznih u blizini Torrhenove četvorine i okupljao vojsku u zamku Cerwyn da povrati Oštrozimlje", reče Robb. "Dosad je to već mogao učiniti. Nije bilo nikakvih vijesti već dugo vremena. A što će biti s Trozupcem, ako se okrenem Sjeveru? Ne mogu zatražiti od riječnih knezova da ostave vlastiti narod."
"Ne", reče Catelyn. "Ostavi ih da čuvaju svoje, i ponovno osvoji Sjever sa Sjevernjacima."
"Kako ćete dovesti sjevernjake na sjever?" upita njezin brat Edmure. "Željezni upravljaju Morem sunčeva zalaska. Greyjoyi također drže Jarak Cailin. Nijedna vojska nikad nije osvojila Jarak Cailin s juga. Čak i marš na njega je mahnitost. Mogli bismo se uhvatiti u zamku na nasipu, s željeznima pred sobom i gnjevnim Frevevima za leđima."
"Moramo ponovno pridobiti Freveve", reče Robb. "S njima, još imamo izgleda u uspjeh, ma kako malih. Bez njih, ne vidim nikakvu nadu. Voljan sam dati knezu Walderu što god *zatraži...* ispriku, časti, posjede, zlato... mora postojati *nešto* što bi mu utažilo ponos..."
"Ne nešto", reče Catelyn. *"Netko."*

Jon

Dovoljno veliko za tebe?" Pahuljice su pokrivale Tormundovo široko lice, otapajući se u njegovoj kosi i bradi.
Orijaši su se polagano njihali na mamutima dok su jahali dva po dva. Jonov brdski konj se propne, preplašen takvom neobičnom pojavom, ali jesu li ga prepali mamuti ili njihovi jahači bilo je teško reći. Čak je i Duh ustuknuo korak, ogolivši zube u nijemom rezanju. Strahovuk je bio velik, ali mamuti bijahu kudikamo veći, a bilo ih je mnogo'.
Jon obuzda konja i umiri ga, kako bi mogao prebrojiti orijaše koji su izranjali iz mećave i blijede magle duž Mliječnovode. Dobrano je prešao brojku pedeset kad je Tormund nešto rekao pa mu poremetio račun. *Sigurno ih je na stotine.* Bez obzira na to koliko ih je prošlo, činilo se da nastavljaju nailaziti.
U pričama Stare Nane, orijaši su bili preveliki ljudi koji su živjeli u gorostasnim zamcima, borili se golemim mačevima i hodali uokolo u čizmama u kojima se dječak mogao sakriti. Ovi su bili nešto drugo, više slični medvjedima nego ljudima, dlakavi poput mamuta koje su jahali. Ovako posjednuti, bilo je teško reći koliko su zaista bili veliki. *Visoki možda deset stopa, ili dvanaest,* pomisli Jon. *Možda četrnaest, ali ne više.* Njihova nagnuta prsa mogla su proći za ona u ljudi, ali njihove su ruke visjele prenisko, dok je njihov donji dio trupa izgledao dvaput širi od gornjeg. Njihove su noge bile kraće od ruku, ali vrlo debele, a nisu uopće nosili čizme; njihova stopala bijahu široka i plosnata, tvrda, žuljevi-ta i crna. Bez vrata, njihove goleme teške glave izbijale su naprijed između njihovih lopatica, a lica su im bila spljoštena i životinjska. Štakorske oči ne veće od zrnaca bile su gotovo izgubljene među slojevima rožnatog mesa, ali neprestano su šmrcali, njušeći jednako koliko su vidjeli.
Ne nose kožuhe, shvati Jon. *Ono je dlaka.* Čupava krzna pokrivala su im tijela, gusta ispod struka, rjeđa iznad. Smrad koji je dopirao iz njih bio je zagušljiv, ali možda su to bili mamuti. *IJoarmun puhne u Rog Zime i probudi orijaše iz zemlje.* Potraži goleme mačeve deset stopa duge, ali ugleda samo batine. Većina bijahu tek udovi mrtvih stabala, a s nekih su još visjele skršene grančice. Nekoliko je imalo kamene kugle privezane za krajeve kako bi načinili gorostasne maljeve. *Pjesma nikad nije rekla je li ih rog ponovno vratio u san.*
Jedan od orijaša koji su im prilazili izgledao je stariji od ostalih. Njegovo krzno bilo je sivo i isprugano bijelim, a mamut na kojemu je jahao, krupniji od ikojeg drugog, također je bio siv i bijel. Tormund mu nešto dovikne dok je prolazio, grube zvečeće riječi na jeziku koji Jon nije razumio. Orijaševe se usne rastvore kako bi otkrile usta puna golemih četvrtastih zubi, a on načini zvuk koji je bio napola podrigivanje, a napola hučanje. Časak kasnije Jon shvati da se smijao. Mamut okrene svoju masivnu glavu da ih promotri obojicu nakratko, a jedna golema kljova prođe iznad Jonove glave dok je zvijer klipsala

mimo, ostavljajući goleme otiske u mekom blatu i svježem snijegu uzduž rijeke. Orijaš nešto dovikne na istom grubom jeziku koji je Tormund upotrijebio.
"Je li to bio njihov kralj?" upita Jon.
"Orijaši nemaju kraljeva, kao što ih nemaju ni mamuti, ni snježni medvjedi, ni velebni kitovi sivog mora. To je bio Mag Mar Tun Doh Weg. Mag Veličanstveni. Možeš kleknut pred njim ako hoćeš, neće mu smetat. Znam da te tvoja koljena za klečanje sigurno svrbe, od želje za nekim kraljem pred kojim će se savit. Međutim, pazi da te ne nagazi. Orijaši imaju slabe oči, a može bit da on neće vidjet neku malu vranu podno svojih nogu."
"Što ste mu rekli? Je li to bio Drevni jezik?"
"Da. Upitao sam ga je l' to ono njegov otac što sam ga onomad vidio da nabija, izgledali su jednako, osim što mu je otac bolje mirisao."
"A što vam je on rekao?"
Tormund Gromovita Šaka otvori usta u rijetki osmijeh. "Upitao me je li to moja kći koja jaše uza me, ova sa glatkim ružičastim obrazima." Divljak otrese snijeg s ruke i okrene svog konja. "Može bit da nikad prije nije vidio čovjeka bez brade. Dođi, idemo nazad. Mance se zna opako ražestit ako me ne nađe na uobičajenom mjestu."
Jon se okrene i pođe za Tormundom natrag prema čelu kolone, dok mu je novi plašt teško visio s ramena. Bio je načinjen od neopranih ovčjih koža, nošen runom s unutrašnje strane, a noću je bio dobar i topao, ali je on zadržao i svoj crni plašt, smotan ispod sedla. "Je li istina da ste jednom ubili orijaša?" upita Tormunda dok su jahali. Duh je nečujno skakutao pokraj njih, ostavljajući tragove šapa u svježem snijegu.
"E pa sad, zašto bi ti sumnjao u moćnog čovjeka k'o što sam ja? Bila je zima i ja sam bio napola dječak i glup kao što dječaci jesu. Otišao sam predaleko i moj konj je uginuo, a onda me uhvatila oluja. *Prava* oluja, ne neka mala prašina poput ove. Ha! Znao sam da ću se smrznut do smrti prije nego što bukne. Pa sam sebi pronašao usnulu orijašicu, ras-jekao joj trbuh i upuzao ravno u nju. Držala me na toplome, to da, ali smrad me gotovo dokrajčio. Najgore od svega, probudila se kad je došlo proljeće i mislila da sam njezino djetešce. Dojila me tri cijela mjeseca prije nego što sam uspio pobjeć. Ha! Ali, ima dana kad mi fali okus ori-jaškog mlijeka."
"Ako vas je dojila, niste je mogli ubiti."
"I nisam, ali pripazi da to ne širiš okolo. Tormund Orijaška Kob bolje zvuči od Tormunda Orijaške Bebe, i to ti je prava istina."
"I kako ste dobili svoja druga imena?" upita Jon. "Mance vas je zvao Puhač u Rog, zar ne? Kralj Medovine od Crvenih dvora, Muž Medvjeda, Otac Vojski?" Puhanje u rog bilo je ono o čemu je izričito želio slušati, ali nije se usuđivao pitati odveć izravno. *IJoarmun puhne u Rog Zime i probudi orijaše iz zemlje*. Jesu li odatle potekli oni i njihovi mamuti? Je li Mance Rayder pronašao Rog Joarmuna i dao ga Tormundu Gromovitoj Šaci da u njega puše?
"Jesu li sve Vrane tako znatiželjne?" upita Tormund. "Pa, evo ti tvoje priče. Bila je to druga zima, hladnija čak i od one koju sam proveo u orijašici, a sniježilo je danju i noću, pahulje velike poput tvoje glave, ne ove male stvarčice. Sniježilo je tako žestoko da je cijelo selo bilo napola zakopano. Ja sam bio u mojim Crvenim dvorima, samo s bačvom medovine da mi pravi društvo i nikakvog drugog posla nego da je popijem. Što sam više pio, to sam više zapadao u razmišljanje o jednoj ženi koja je živjela u blizini, lijepoj snažnoj ženi s najvećim parom sisa koje si ikad vidio. Imala je i prijeku narav, ona, ali o, znala je bit topla također, a u dubokoj zimi čovjeku treba topline.
Što sam više pio, to sam više mislio na nju, a što sam više mislio to je tvrđi bivao moj ud, sve dok više nisam mog'o izdržat. Budala kakva sam bio, umotao sam se u krzna od glave do pete, zavio lice u vuneni ovoj i krenuo da je nađem. Snijeg je padao tako žestoko da

sam se jednom ili dvaput okrenuo natrag, a vjetar je puhao ravno kroza me i sledio mi kosti, ali napokon sam nabasao na nju, sav zamotan kakav sam bio.
Žena je imala strašnu narav i prilično se opirala kad sam položio ruke na nju. Jedva sam je uspio odnijeti doma i izvući je iz onog krzna, ali kad sam to učinio, o, bila je vruća nego što sam se sjećao, proveli smo lijepo vrijeme, a onda sam ja zaspao. Idućeg jutra kad sam se probudio snijeg je prestao padat a sunce je sijalo, ali ja nisam bio u stanju da u njem uživam. Bio sam sav rastrgan i rasparan, a pola mog uda odgrize-no, a ondje na mom podu bilo je krzno medvjedice. I uskoro zatim slobodan puk je kazivao priče o nekoj ćelavoj medvjedici viđenoj u šumi, s najneobičnijim parom medvjedića za sobom.
Ha!" On pljusne mesnato bedro. "Kad bi je bar opet mogo nać. Bilo je lijepo ležat s njome, s tom medvjedicom. Žena mi nikad nije pružila takav otpor, niti tako jake sinove."
"Što biste učinili da je *zbilja* nađete?" upita Jon, smiješeći se. "Rekli ste da vam je odgrizla ud."
"Samo pola. A pola mog uda dvaput je duže od ijednoga čovječjeg." Tormund frkne.
"Sad, što se tebe tiče... je l' istina da vam odsijeku ud kad vas uzmu na Zid?"
"Ne", reče Jon uvrijeđen.
"Mislim da je istina. Zašto inače odbijaš Vgritte? Ona jedva da bi ti se imalo oprla, čini mi se. Djevojka te hoće u sebi, to se jasno vidi."
Prokleto prejasno, pomisli Jon, *a čini se da je pola kolorfe to vidjelo.* Proučavao je snijeg koji je padao tako da Tormund ne može vidjeti kako se zajapurio. *Ja sam muž Noćne straže,* podsjeti se on. Zašto se onda osjećao poput neke stidljive djevice?
Provodio je većinu svojih dana u Ygritteinu društvu, većinu noći također. Mance Rayder nije bio slijep za Čegrtaljkino nepovjerenje prema "prebjegloj Vrani", pa je nakon što je Jonu dao njegov novi plašt od ovčje kože predložio da bi možda htio jahati s Tormundom Orijaškom Kobi umjesto s njime. Jon se sretno složio i već idućeg dana Vgritte i Ryk Dugo Koplje također su ostavili Čegrtaljkinu družinu za Tormun-dovu. "Slobodan puk jaše s kime god želi," rekla mu je djevojka, "a nama je puna utroba Vreće Kostiju."
Svake noći kad bi podigli logor, Vgritte bi bacila svoje spavaće kožuhe pokraj njegovih, bez obzira na to je li bio blizu vatri ili dobrano daleko od nje. Jednom se probudio kako bi je zatekao privijenu uz sebe, ruke prebačene preko njegovih prsa. Ležao je slušajući je kako diše dugo vremena, pokušavajući zanemariti napetost u svojim preponama. Izvidnici su često dijelili kožuhe radi topline, ali sumnjao je kako toplina nije bila jedino što je Ygritte željela. Nakon toga počeo je koristiti Duha da je drži podalje. Stara Nana običavala je pripovijedati priče o vitezovima i njihovim gospama koji bi spavali u istoj postelji s oštricom između sebe u ime časti, ali on je držao da je to morao biti prvi put što je strahovuk zauzeo mjesto maču.
Čak i tada, Ygritte je ustrajala. Dan prije posljednjeg, Jon je pogriješio što je zaželio vruće vodu za kupku. "Hladna je bolja," rekla je ona smjesta, "ako imaš nekog tko će te poslije zgrijat. Rijeka je još uvijek samo dijelom smrznuta, hajde."
Jon se nasmijao. "Želiš da umrem od smrzavanja."
"Zar se sve Vrane boje ježuraka? Malo leda neće te ubit. Skočit ću s tobom da ti dokažem."
"I jahati ostatak dana s mokrom odjećom slijepljenom za kožu?" prigovori on.
"Jone Snow, ti ne znaš ništa. Nećeš ući u odjeći."
"Ja uopće neću ući", on će čvrsto, upravo prije nego što je čuo Tor-munda Gromovitu Šaku kako ga urlajući doziva (zapravo nije, ali nema
veze).
Činilo se da divljaci smatraju Vgritte velikom ljepoticom zbog njezine kose; crvena je kosa bila rijetka među slobodnim narodom, a za one koji su je imali govorilo se da ih je poljubila vatra, što je trebalo donositi sreću. Možda joj je donosila sreću i bila svakako crvena, ali Ygrit-teina kosa bila je tako zamršena da je Jon bio u iskušenju da je upita češlja li je samo kod promjene godišnjih doba.

Na kneževskom dvoru djevojku ne bi smatrali ničim doli običnom, znao je. Imala je okruglo seljačko lice, tubast nos i pomalo iskrivljene zube, a njezine oči bile su previše razdvojene. Jon je sve to zamijetio prvi put kad ju je vidio, kad je njegov nož bio za njezinim vratom. Kasnije, međutim, zamjećivao je neke druge stvari. Kad se osmjehivala, činilo se da iskrivljeni zubi nisu važni. A možda su joj oči bile previše razdvojene, ali bile su ljupke modro-sive boje, živahnije od ijednih drugih očiju koje je znao. Ponekad je pjevala niskim hrapavim glasom koji bi u njemu nešto budio. A ponekad kad bi sjedila uz logorsku vatru grleći svoja koljenja s plamenovima koji su se odražavali u njezinoj crvenoj kosi i gledala ga, samo se smiješeći, pa, i to bi budilo neke stvari.
Ali on je bio muž Noćne straže, položio je prisegu. Neću uzeti ženu, posjedovati zemlju, biti otac djeci. Rekao je te riječi pred usud-drvom, pred bogovima svog oca. Nije ih mogao poreći... kao što nije mogao priznati razlog svog oklijevanja Tormundu Gromovitoj Šaci, Ocu Medvjeda.
"Ne sviđa ti se djevojka?" Tormund ga upita dok su prolazili novih dvadeset mamuta, koji su nosili divljake u visokim drvenim kulama umjesto orijaša.
"Ne, ali..." *Što mogu reći da mi povjeruje?* "Još sam premlad da se oženim."
"Oženiš?" Tormund se nasmije. "Tko je spominjao ženidbu? Na Jugu, mora li se muškarac oženiti svakom djevojkom s kojom legne?"
Jon je mogao osjetiti kako ponovno rumeni. "Zauzela se za me kad me Čegrtaljka htio ubiti. Ne želim je obeščastiti."
"Sada si slobodan čovjek, a Ygritte je slobodna žena. Zašto bi bilo nečasno da legnete zajedno?"
"Mogao bih joj napraviti dijete."
"Da, nadam se. Snažan sin ili živahna nasmijana djevojčica poljub-Ijena vatrom, što je zlo u tome?"
Riječi ga na trenutak iznevjere. "Dječak... dijete bi bilo kopile." "Je li kopilad slabija od druge djece? Boležljivija, sklonija propasti?" "Ne, ali—"
"Sam si rođen kao kopile. A ako Ygritte ne želi dijete, otić će nekoj šumskoj vještici i popit kalež mjesečevog čaja. Ti nisi u igri, kad jednom sjeme bude posijano."
"Neću postati otac kopiletu."
Tormund zatrese svojom čupavom glavom. "Kakve ste vi klečavci bu-[dale. Zašto si oteo djevojku ako je ne želiš?"
"Oteo? Nisam nikad..."
"Jesi", reče Tormund. "Ubio si dvojicu s kojima je bila i odveo je sa | sobom, kako ti to zoveš?"
"Uzeo sam je za zarobljenicu." "Natjerao si je da ti se preda." "Da, ali... Tormunde, kunem se, nikad je nisam dotaknuo."
"Jesi li *siguran* da ti ipak nisu odsjekli ud?" Tormund slegne rameni-[ma, kao da veli kako nikad neće shvatiti takvu ludost. "Pa, sad si slobo-j dan čovjek, ali ako ne želiš ovu djevojku, radije si pronađi medvjedicu, i Ako čovjek ne koristi svoj ud, on se sve više i više smanjuje, sve dok jedinog dana ne poželi pisat i ne može ga nać."
Jon na to nije imao odgovora. Nije bilo čudo da je Sedam kraljevina |smatralo slobodan narod jedva ljudskim. *Nemaju zakone, nemaju časti, \čak ni osnovne pristojnosti. Kradu beskonačno jedni od drugih, razmnožavaju se poput zvijeri, više vole silovanje od braka i pune svijet neza-onitom djecom.* Ali Tormund Orijaška Kob postajao mu je drag, prem-^da je bio velika vreća prdeža i laži. Dugo Koplje također. / *Vgritte... ne, misliti na Vgritte.*
Međutim, zajedno s Tormundima i Dugim Kopljima jahale su i druge vrste divljaka; ljudi poput Čegrtaljke i Narikača koji bi vas prije ras-jekli nego pljunuli. Bila je tu Harma Psoglava, zdepasto bure od žene s obrazima poput ploča bijelog mesa, koja je mrzila pse i ubijala po jednog svakih četrnaest dana da načini svježu glavu za svoj

barjak; bezuhi Styr, Magnar od Thenna, čiji ga je narod smatrao više bogom nego gospodarom; Varamvr Šest Koža, mali miš od čovjeka čiji je at bio divlji bijeli snježni medvjed koji je stajao trinaest stopa visok na svojim stražnjim nogama. A gdje su medvjed i Varamvr išli, tri vuka i sjenoviti ris su slijedili. Jon je bio u njegovoj blizini samo jednom; i to jednom je bilo dovoljno; sam pogled na čovjeka nagnao ga je da se nakostriješi, upravo kao što se krzno na Duhovu zatiljku nakostriješilo od pogleda na medvjeda i onog dugačkog bijelo-crnog risa.
A bilo je ljudi strasnijih čak i od Varamvra, s najsjevernijih krajeva Uklete šume, skrivenih dolina Mrazočnjaka, i još čudnijih mjesta: ljudi sa Zaleđene obale koji su se vozili u kočijama načinjenim od morževih kostiju, a koje su vukli čopori divljih pasa, strahotni klanovi ledene rijeke za koje se govorilo da se goste ljudskim mesom, stanovnici pećina s licima obojanim u modro, purpurno i zeleno. Vlastitim očima Jon je vidio Kožnatu nogu kako kaska u koloni na golim tabanima tvrdim poput uškrobljene kože. Nije vidio nijednog snarka ili kvrgavca, ali koliko je znao, Tormund je vjerojatno pozvao neke na večeru.
Polovica divljačke vojske proživjela je svoj život a da nije ni nazrela Zid, sudio je Jon, a većina tih nije govorila ni riječi Zajedničkog jezika. To nije bilo važno. Mance Rayder govorio je Drevnim jezikom, čak i pjevao na njemu, prebirući po svojoj lutnji i ispunjavajući noć neobičnom divljom glazbom.
Mance je proveo godine okupljajući tu neizmjernu vojsku koja se teško kretala, govoreći s majkom ovog klana ili onim magnarom, prido-bivši jedno selo slatkim riječima a drugo pjesmom te treće rubom svojeg mača, izmirivši Harmu Psoglavu i Kneza od Kostiju, Rožnate noge s Noćnim trkačima, Ijude-morževe sa Zaleđene obale i Ijudožderske klanove velebnih ledenih rijeka, zabivši stotinu različitih bodeža u jedno velebno koplje, usmjereno prema srcu Sedam kraljevina. Nije imao krunu ni žezlo, ni halje od svile i baršuna, ali Jonu je bilo jasno da je Mance Rayder *bio* kralj više nego samo imenom.
Jon se pridružio divljacima na zapovijed Ohorina Polurukog. "Jaši s njima, jedi s njima, bori se s njima", rekao mu je izvidnik, noć prije nego što je izdahnuo, *"lpazi."* Ali sva njegova pažnja naučila ga je malo. Po-luruki je sumnjao da su se divljaci popeli na puste i jalove Mrazočnjake u potrazi za nekakvim oružjem, nekakvom moći, nekom opakom čarolijom kojom bi slomili Zid... ali ako su pronašli išta od toga, nitko se time nije hvalio otvoreno, ili to pokazivao Jonu. Niti mu je Mance Rayder povjerio ijedan od svojih planova ili strategija. Od one prve noći, jedva je viđao tog čovjeka, osim iz daljine.
Ubit ću ga ako budem morao. Ta moguća budućnost nije pružala Jonu veselje; u takvom ubojstvu neće biti časti, a značit će i njegovu smrt. No nije mogao dopustiti divljacima da prodru preko Zida, da zaprijete Oštro-zimlju i Sjeveru, zemlji grobnih humaka i Potočićima, Bijeloj luci i Kamenoj obali, čak ni Prevlaci. Osam tisuća godina muževi kuće Stark živjeli su i umirali da zaštite svoj narod protiv takvih pljačkaša i razbojnika... a kopile ili ne, ista je krv tekla u njegovim venama. *Usto su Bran i Ric-konjoš uvijek u Oštrozimlju. Meštar Luwin, Ser Rodrik, Stara Nana, psetar Farlen, Mikken i njegova kovačnica i Gage kraj svojih pećnica... svi koje sam ikad upoznao, svi koje sam ikad volio.*
Ako Jon mora ubiti čovjeka kojemu se napola divio i gotovo volio da ih spasi od milosrđa Čeg-rtaljke, Harme Psoglave i bezuhog Magnara od Thenna, onda je to kanio učiniti.
Ipak, molio se bogovima svog oca da ga poštede tog čemernog zadatka. Vojska se kretala tek polako, opterećena svim divljačkim stadima, djecom i nevažnim malim riznicama, a snjegovi su joj još više usporavali napredak. Većina kolone sada je već izašla iz pobrđa, cureći niz zapadnu obalu Mliječnovode poput meda u hladno zimsko jutro, prateći tok rijeke u srce Uklete šume.
A negdje blizu pred njima, znao je Jon, Šaka Prvih ljudi nadvijala se iznad stabala, dom za tri stotine crne braće Noćne straže, naoružanih do zuba, na konjima, koji samo čekaju. Stari Medvjed je poslao druge izviđače osim Polurukog, a sigurno su se Jarman Buckvvell ili Thoren SmalKvood dosad već vratili s viješću o onome što je silazilo s gorja.

Mormont neće bježati, pomisli Jon. *F*restarje i došao je predaleko. Napast će i prokleti brojčanu premoć.* Jednog dana uskoro on će začuti zvuk ratnih rogova i ugledati kolonu jahača kako galopira prema njima s lepršavim crnim plaštevima i hladnim čelikom u rukama. Tri stotine ljudi nisu se mogle nadati da će ubiti stotinu puta veći broj, naravno, ali Jon je smatrao da neće ni trebati. *Ne mom ubiti tisuću, samo jednog. Mance je sve što ih drži zajedno.*

Kralj-s-one-strane-Zida činio je sve što je mogao, ali su divljaci ostajali beznadno neobuzdani, a to ih je činilo ranjivima. Ovdje i ondje unutar ligama dugačke zmije koja je bila njihova linija marša bijahu ratnici jednako neustrašivi kao bilo tko u Straži, ali dobra trećina njih bila je okupljena na svakom kraju kolone, u prethodnici Harme Psoglave i divljem zaleđu s njegovim orijašima, turovima i bacačima vatre. Druga trećina jahala je sa samim Manceom blizu sredine, štiteći kola, saonice i pseće zaprege koji su prenosile golem teret zaliha za potrebe vojske, sve što je preostalo od posljednje ljetne žetve*. Ostatak, podijeljen u male čete pod onakvima kao što je Čegrtaljka, Jari, Tormund Orijaška Kob i Narikač, služili su kao vanjski jahači, dobavljači krme i redari, beskonačno galopirajući gore-dolje po koloni kako bi je zadržali u kretanju u manje ili više urednom obliku.

A još očitije, samo jedan od stotinu divljaka bio je na konju. *Stari Medvjed proći će kroz njih kao sjekira kroz kašu.* A kad se to dogodi, Mance će ih morati proganjati svojom središnjom grupom, kako bi pokušao otupiti prijetnju. Ako padne u bitki koja će sigurno uslijediti, Zid će biti siguran idućih stotinu godina, sudio je Jon.y4 *ako ne...*

Rastegnuo je opečene prste svoje ruke za mačevanje. Duga Pandža bila je obješena za njegovo sedlo, isklesana kamena jabuka u obliku vučje glave i meki kožni držak velikog mača kopilana na dohvat ruke.

Snijeg je teško padao u času kad su sustigli Tormundovu družinu, nekoliko sati kasnije. Duh je otišao putem, stopivši se sa šumom na miris plijena. Strahovuk će se vratiti kad podignu logor za noć, najkasnije do zore. Koliko god daleko vrebao, Duh se uvijek vraćao... a isto tako, činilo se, i Ygritte.

"Dakle," djevojka zovne kad ga ugleda, "vjeruješ li nam sada, Jone Snow? Jesi li vidio orijaše na njihovim mamutima?"

"Ha!" vikne Tormund, prije nego stoje Jon mogao odgovoriti. "Vrana je zaljubljena! Misli se ženiti!"

"Orijašicom?" Ryk Dugo Koplje se nasmije. "Ne, *mamutom!"* rukne Tormund. "Ha!"

Ygritte dokaska pokraj Jona dok je on usporavao svog brdskog konja u korak. Tvrdila je da je tri godine starija od njega, iako je bila pola stope niža; koliko god stara bila, djevojka je bila žilavo malo stvorenje. Kamena Zmija ju je zvao "Kopljanica" kad su je zarobili u Pištavom prolazu. Nije bila udana, a njezino oružje bio je kratak zavijen luk od roga i usud-drva, ali ime "Kopljanica" svejedno joj je pristajalo. Podsjećala ga je malo na njegovu sestru Aryu, iako je Arya bila mlađa i vjerojatno mršavija. Bilo je teško reći koliko je punačka ili mršava Ygrit-te mogla biti, sa svim onim krznom i kožusima koje je nosila.

"Znaš li 'Posljednjeg orijaša'?" Bez čekanja na odgovor Ygritte reče: "Potreban je dublji glas od moga da ga se izvede kako valja." Onda zapjeva: *"Oooooo, ja sam posljednji od orijaša, moj narod sa zemlje je nestao."*

Tormund Orijaška Kob začu riječi i naceri se. *"Posljednji od silnih gorskih orijaša, što vladahu svijetom kad sam se rodio",* zadere se on kroz snijeg.

Ryk Dugo Koplje pridruži im se, pjevajući: *"O, niski ljudi oteše mi šume, bregove mi moje i rijeke oteše."*

"I podigoše zid sred moje doline, iz svih mi potoka ribu izloviše", Ygrit-te i Tormund zapjevaše mu jedno za drugim, prikladno orijaškim glasovima.

Tormundovoj pjesmi Toregg i Dormund pridodaju svoje duboke glasove, potom njegova kći Munda i svi drugi. Ostali počeše udarati kopljima o kožne štitove držeći grubi ritam, sve dok cijela ratnička družina nije pjevala dok su jahali.

U kamenim dvoranama zapališe ognjeve, u kamenim dvoranama iskovaše koplja. Dok ja hodah sam samcat po planinama, ne družeć se ni s kim doli s gorkim suzama. Oni me danju proganjahu psima, oni me noću proganjahu bakljama. Ovi niski ljudi što ni uspravit se ne mogu, dok orijaši

na svjetlu hodaju vjekovima. Ooooooo, ja sam POSLJEDNJI od orijaša, stoga moje pjesme riječi upamtite. Jer kad me ne bude više, pjesma će utihnut, a tišina potrajat zauvijek.
Bilo je suza na Ygritteinim obrazima kad je pjesma završila.
"Zašto plačeš?" upita Jon. "To je bila samo pjesma. Orijaša ima na stotine, upravo sam ih vidio."
"O, stotine", ona će bijesno. "Ti ne znaš ništa, Jone Snow. Ti-
JONE!"
Jon se okrene na iznenadan zvuk krila. Modro-sivo perje ispuni mu oči, dok su se oštri čaporci žarili u njegovo lice. Crvena bol probode ga naglo i divlje dok su vršci krila lupali oko njegove glave. Vidio je kljun, ali nije bilo vremena da podigne ruku ili posegne za oružjem. Jon posrne unatrag, noga mu izgubi stremen, njegov brdski konj jurne u panici i on stane padati. A orao se još privijao uz njegovo lice, njegovi su ga čaporci grebli dok je lepršao, kričao i kljucao. Svijet se prevrne naglavačke u kaosu perja, konjskog mesa i krvi, a onda mu tlo krene u susret da ga razbije.
Iduće što je znao, ležao je na prsima s okusom blata i krvi u ustima, a Vgritte je zaštitnički klečala nad njim, s koštanim bodežom u ruci. Još je mogao čuti krila, iako orao nije bio na vidiku. Polovica njegova svijeta bila je crna. "Moje oko", reče u iznenadnoj panici, podižući ruku prema licu.
"To je samo krv, Jone Snow. Promašio je oko, samo ti je malo razderao kožu."
Lice mu je bridjelo. Tormund je stajao nada njim urlajući, vidio je svojim desnim okom dok je otirao krv s lijevog. Onda se začu topot konja, povici i klepetanje starih suhih kostiju.
"Vrećo Kostiju," rikne Tormund, "pozovi natrag svoju paklenu vranu!"
"Evo ti tvoje paklene vrane!" Čegrtaljka uperi prst u Jona. "Krvari u blatu poput vjernog psa!"
Orao dolepršа s visina kako bi sletio navrh slomljene orijaške lubanje koja mu je služila umjesto kacige. "Došao sam po njega."
"Onda ga uzmi," reče Tormund, "ali radije dođi s mačem u ruci, jer tu ćeš pronaći moj. Možda ću skuhat *tvoje* kosti i koristit tvoju lubanju za pišanje. Ha!"
"Kad te jednom bocnem i ispustim sav zrak, doć ćeš manji od ove djevojke. Stani u stranu, il' će Mance doznat za ovo."
Vgritte ustane. "Sto, zar ga *Mance* traži?"
"To sam rekao, zar ne? Osovi ga na te crne noge."
Tormund se namršti odozgo na Jona. "Bolje idi, ako je Mance taj koji te traži."
Vgritte pomogne da se podigne. "Krvari poput zaklanog vepra. Pogledaj što je Orell učinio njegovu slatkom licu."
Može li ptica mrziti? Jon je ubio divljaka Orella, ali jedan dio čovjeka ostao je u orlu. Zlatne oči gledale su u njega hladnom zlobom. "Doći ću", reče on. Krv mu je neprestano curila u desno oko, a obraz mu je bio buktinja boli. Kad gaje dotaknuo, njegove crne rukavice vratiše mu se umrljane crvenim. "Samo da ulovim svojeg konja." Nije ata želio toliko koliko Duha, ali strahovuka se nije moglo nigdje vidjeti. *Sada je možda ligama daleko, trgajući grlo nekom losu.* Možda je tako bolje.
Brdski konjić ustukne pred njim kad se približio, nedvojbeno prestrašen krvlju na njegovu licu, ali Jon ga umiri s nekoliko tihih riječi i konačno priđe dovoljno blizu da primi uzde. Dok se uspinjao natrag u sedlo u glavi mu se vrtjelo. *Trebat će mi netko da mi ovo izviđa,* pomisli, *ali ne sada. Neka Kralj-s-one-strane-Zida vidi što mije njegov orao učinio.* Njegova se desna ruka rastvori i stisne, a on posegne za Dugom pandžom i prebaci mač kopilan preko ramena prije nego što je okrenuo konja da otkasa natrag gdje su Knez od Kostiju i njegova četa čekali.
Vgritte je čekala također, sjedeći na svom konju s opasnim izrazom na licu. "I ja idem."
"Gubi se." Kosti na Čegrtaljkinu prsnom oklopu zaklepeću. "Poslali su me po Vranu-koja-je-sletjela, nikoga drugog."
"Slobodna žena jaše gdje ju je volja", reče Ygritte.
Vjetar je nosio snijeg u Jonove oči. Mogao je osjetiti kako se krv smrzava na njegovom licu. "Hoćemo li razgovarati ili jahati?"

"Jahat", reče Knez od Kostiju.
Bio je to gadan galop. Jahali su dvije milje niz kolonu kroz vrtloge snijega, potom presjekli kroz zapletaj teretnih kola kako bi zapljuskali preko Mliječnovode koja je stvarala velik zavoj prema istoku. Korica tankog leda pokrivala je riječne plićake; a svaki korak kopita njihovih konja ju je načimao, sve dok nisu stigli u dublju vodu deset lakata naprijed. Činilo se da snijeg pada još brže na istočnoj obali, a i nanosi su bili dublji. *Čak je i vjetar hladniji. A* i noć je padala.
Ali čak i kroz vjetrom nošen snijeg, oblik velikog bijelog brda koji se uzdizao iznad drveća bio je nezamjenjiv. *Šaka Prvih ljudi.* Jon začu krik orla iznad glave. Gavran spusti pogled s vojničkog bora i *zagrakće* dok je prolazio mimo. *Je li Stari Medvjed izvršio svoj napad?* Umjesto sudara čelika i zujanja strijela koje uzlijeću, Jon je čuo samo meko hrskanje zaleđene kore ispod kopita svog brdskog konja.
U tišini su zaobišli brdo do južnog obronka, gdje je pristup bio najlakši. Tamo na dnu Jon ugleda mrtvog konja, povaljenog u podnožju brda, napola zakopanog u snijegu. Crijeva su se prosula iz trbuha životinje poput zaleđenih zmija, a jedne od njegovih nogu nije bilo. *Stra-hovuci,* bila je Jonova prva pomisao, ali to je bilo pogrešno. Strahovuci jedu svoj plijen.
Još više brdskih konja bilo je razasuto po obronku, groteskno izvije-nih nogu, slijepih očiju što su zurile u smrt. Divljaci su gmizali po njima poput muha, lišavajući ih sedala, uzda, zavežljaja i oklopa i komadajući ih kamenim sjekirama.
"Gore", Čegrtaljka reče Jonu. "Mance je na vrhu."
Pred prstenastim zidom sjahali su kako bi se provukli kroz krivuda-vu pukotinu u kamenju. Strvina čupavog smeđeg brdskog konjića bila je nabijena na zašiljene kolce koje je Stari Medvjed postavio unutar svakog ulaza. *Pokušao je izaći, ne ući.* Jahaču nije bilo traga.
Unutra je bilo više, i gore. Jon nikad nije vidio ružičasti snijeg. Divljaci su lišavali mrtve konje svakog komadića čelika i kože, čak su skidali potkovice s njihovih kopita. Nekolicina ih je pretraživala zavežljaje koje su iskrenuli, tražeći oružje i hranu. Jon mimoiđe jednog od Chettovih pasa, ili ono što je preostalo od njega, koji je ležao u blatnoj lokvi napola smrznute krvi.
Nekoliko šatora još je stajalo na udaljenoj strani tabora, a ondje su pronašli Mancea Raydera. Ispod njegova razderanog plašta od crne vune i crvene svile nosio je crnu žičanu košulju i čupave krznene hlače, a na glavi mu je stajala velebna brončano-željezna kaciga s gavranovim krilima na svakoj sljepoočnici. Jari bijaše s njim, i Harma Psoglava; Styr također, i Varamvr Šest Koža sa svojim vucima i sjenovitim risom.
Pogled koji je Mance uputio Jonu bio je strog i hladan. "Što se dogodilo tvojem licu?"
Ygritte reče: "Orell mu je pokušao iskopat oko."
"Njega sam pitao. Zar je izgubio jezik? Možda bi trebao, da nas poštedi daljnjih laži."
Styr Magnar isuče dugačak nož. "Dječak će možda jasnije vidjet s jednim okom, umjesto dva."
"Želiš li *zadržat* svoje oko, Jone?" upita Kralj-s-one-strane-Zida. "Ako je tako, reci mi koliko vas je bilo? I pokušaj ovaj put govorit istinu, Kopile od Oštrozimlja."
Jonovo je grlo bilo suho. "Moj gospodaru... što..."
"Ja nisam tvoj gospodar", reče Mance. "A *što* je dovoljno jasno. Tvoja braća su mrtva. Pitanje je, koliko njih?"
Jonovo lice je bridjelo, snijeg je neprestano padao i bilo je teško razmišljati. *Ne smiješ prezati, što god da se zatraži od tebe,* rekao mu je Qho-rin. Riječi zapnu u njegovu grlu, ali on se primora da izusti: "Bilo nas je tri stotine."
"Nas?" oštro će Mance.
"Njih. Njih tri stotine." *Sto god da se zatraži, rekao je Poluruki. Zašto se onda osjećam ovako kukavički?* "Dvije stotine iz Crnog zamka i stotinu iz Sjenovite kule."
"To je iskrenija pjesma od one koju si pjevao u mojem šatoru." Mance pogleda Harmu Psoglavu. "Koliko smo konja našli?"

"Više od stotinu," odvrati golema žena, "manje dva. Imade i' još [mrtvi' na istoku, pod snijegom, teško je znat kol'ko." Iza nje stajao je • njezin stjegonoša, držeći štap sa psećom glavom na njemu, dovoljno svjež da je s njega još curila krv.
"Nisi mi smio lagat, Jone Snow", reče Mance. "Ja... Ja znam." *Što je mogao reći?*
Kralj divljaka proučavao je njegovo lice. "Tko je ovdje zapovijedao? I kaži istinu. Je li Rvkker? Smalhvood? Sigurno ne Wythers, on je preslab. Čiji je ovo bio šator?"
Rekao sam previše. "Zar mu niste pronašli tijelo?"
Harma frkne, a njezin se prezir zaledi iz njezinih nosnica. "Kakve su budale ove crne Vrane."
"Idući put kad mi odgovoriš pitanjem, predat ću te svojem Knezu od Kostiju", Mance Rayder obeća Jonu. Korakne bliže. "Tko je ovdje vodio?"
Još jedan korak, pomisli Jon. *Još jedna stopa.* Primakne ruku bliže balčaku Duge pandže. *Budem li držao jezik za zubima...*
"Posegni za tim kopiletovim mačem i otpast će ti ta kopiletova glava prije nego što on izađe iz korica", reče Mance. "Gubim strpljenje s tobom, Vrano."
"Reci mu", ponuka ga Vgritte. "Mrtav je, tko god bio."
Njegov namršten izraz raspukne krv na njegovu obrazu. *Ovo je preteško,* pomisli Jon u očaju. *Kako mogu izigravati prebjega a da ne postanem jednim?* Qhorin mu to nije rekao. Ali drugi korak je uvijek lakši od prvog.
"Stari Medvjed."
"Taj starac?" Harmin ton je govorio da ona u to ne vjeruje. "Sam je doš'o? 'Ko zapovijeda u Crnom zamku?"
"Bowen Marsh." Ovog puta Jon smjesta odgovori. *Ne smiješ prezati, sto god da se zatraži od tebe.*
Mance se nasmije. "Ako je tako, naš rat je dobiven. Bowen zna više o brojenju mačeva nego što je ikad znao o njihovu korištenju."
"Stari Medvjed je zapovijedao", reče Jon. "Ovo je mjesto bilo visoko i jako, a on ga je učinio još jačim. Iskopao je jame i posadio kolce, uskladištio hranu i vodu. Bio je spreman za..."
"...mene?" završi Mance Rayder. "Da, bio je. Da sam bio tolika budala da napadnem ovo brdo, mogao sam izgubiti pet ljudi za svaku Vranu koju bih ubio i još se smatrat sretnikom." Njegova usta očvrsnu. "Ali kad mrtvi hodaju, zidovi, kolci i mačevi ne znače ništa. S mrtvima se ne možeš borit, Jone Snow. Nitko to ne zna bolje od mene."
Zapiljio se u sve tamnije nebo i rekao: "Vrane su nam možda pomogle više nego što misle. Pitao sam se zašto nismo pretrpjeli nikakve napade. Ali moramo prijeć' još stotinu liga, a hladnoća raste. Varamvre, pošalji tvoje vukove da njuškaju za stvorovima, neću da nas uhvate nespremne. Moj Kneže od Kostiju, podvostruči sve patrole i pobrini se da svaki čovjek ima baklju i kremen. Styre, Jarle, vi ćete jahati s prvim svjetlom."
"Mance," reče Čegrtaljka, "hoću malo kostiju o' Vrana."
Vgritte stupi pred Jona. "Ne možete ubit čovjeka jer je lagao da zaštiti one koji su mu bili braća."
"Još su mu braća", izjavi Styr.
"Nisu", ustvrdi Ygritte. "Mene nije ubio, kao što su mu rekli. A ubio je Polurukog, svi smo vidjeli."
Jonov je dah zamaglio zrak. *Budem li mu slagao, znat će.* On pogleda Mancea Raydera u oči, rasklopi i sklopi svoju opečenu šaku. "Nosim plašt koji ste mi dali, Vaša Milosti."
"Plašt od ovčje kože!" reče Vgritte. "I mnoge smo noći plesali pod njim!"

Jari se nasmije, a čak se i Harma Psoglava iskesi. "Je li to istina, Jone Snow?" upita Mance Rayder, blago. "Ona i ti?"
Bilo se lako izgubiti s one strane Zida. Jon nije znao je li više mogao razlikovati čast od sramote, ili pravo od krivog. *Oče, oprosti mi.* "Da", reče.
Mance kimne. "Dobro. Onda ćeš ti otići s Jarlom i Stvrom sutradan. Vas oboje. Daleko sam od toga da razdvojim dva srca koja kucaju kao jedno."
"Kamo idemo?" upita Jon.
"Preko Zida. Krajnje je vrijeme da dokažeš svoju vrijednost nečim drugim osim riječima, Jone Snow."
Magnar nije bio zadovoljan. "Što ću ja s jednom Vranom?"
"On poznaje Stražu i poznaje Zid," reče Mance, "a poznaje Crni za-mak bolje od ijednog otimača. Pronać' ćeš koristi od njega, ili si budala."
Styr se naroguši. "Njegovo je srce možda još crno."
217
"Onda mu ga iščupaj." Mance se okrene Čegrtaljki. "Moj Kneže od Kostiju, održavajte kolonu u kretanju pod svaku cijenu. Ako stignemo do Zida prije Mormonta, pobijedili smo."
"Kretat će se." Čegrtaljkin je glas bio promukao i gnjevan.
Mance kinine, i udalji se, Harma i Šest Koža uz njega. Varamvrovi strahovuci i sjenoviti ris slijedili su za njima. Jon i Vgritte ostadoše s Jar-lom, Čegrtaljkom i Magnarom. Dva starija divljaka pogledaše Jona s loše skrivenom srdžbom dok je Jari govorio: "Čuli ste, jašemo u čik zore. Ponesite svu hranu koju možete, neće bit vremena za lov. I neka se netko pobrine za tvoje lice, Vrano. Izgledaš k'o prokleti svinjac."
"Hoću", reče Jon.
"Bolje da ne lažeš, djevojko", Čegrtaljka reče Vgritte, očiju blistavih iza orijaševe lubanje.
Jon isuče Dugu pandžu. "Makni se od nas, ako ne želiš ono što je Qhorin dobio."
"Nemaš ovdje strahovuka da ti pomogne, dečko." Čegrtaljka posegne za vlastitim mačem.
"Siguran si u to, je l'?" nasmije se Ygritte.
Navrh kamenja prstenastog zida, čučao je Duh nakostriješenog bijelog krzna. Nije načinio zvuka, ali tamnocrvene oči govorile su o krvi. Knez od Kostiju odmakne svoju ruku polako od svog mača, ustukne korak i ostavi ih s kletvom.
Duh je tapkao pokraj njihovih brdskih konja dok su Jon i Vgritte silazili sa Šake. Tek kad su bili na pola puta preko Mliječnovode, Jon se osjeti dovoljno sigurnim da reče: "Nisam tražio da lažeš za mene."
"I nisam", reče ona. "Izostavila sam jedan dio, to je sve." "Rekla si—"
"—da se valjamo pod tvojim plaštem mnoge noći. Međutim, nisam rekla kad smo počeli." Osmijeh koji mu je uputila bio je gotovo stidljiv. "Pronađi drugo mjesto na kojem će Duh noćas spavat, Jone Snow. Onako je kako Mance veli. Djela su iskrenija od riječi."

sansa

Nova haljina?" rekla je oprezno, koliko je bila zapanjena.
"Ljepša od ijedne koju ste nosili, moja gospo", obeća starica. Izmjeri Sansine bokove komadom zauzlane uzice. "Sva od svile i mvrijske čipke, sa satenskim porubima. Bit ćete vrlo lijepi. Kraljica je sama to zapovjedila."
"Koja kraljica?" Margaerv još nije bila Joffova kraljica, ali je bila Renlyjeva. Ilije mislila na Kraljicu Trnja? Ili...
"Kraljica regentica, dakako." "Kraljica *Cersei?"*
"Nijedna druga. Častila me svojim narudžbama mnogo godina." Starica položi svoju uzicu po dužini unutrašnje strane Sansine noge. "Njezina Milost mi je rekla da ste sada žena, i ne smijete se odijevati poput male djevojčice. Ispružite ruku."
Sansa podigne ruku. Trebala joj je nova haljina, to je bila istina. Porasla je tri palca u posljednjoj godini, a gotovo sva njezina stara odjeća bila je uništena dimom kad je pokušala spaliti svoj madrac na dan svog prvog cvjetanja.
"Vaše grudi bit će lijepe poput kraljičinih", reče starica dok je oma-tala svoju uzicu oko Sansinih prsa. "Ne smijete ih tako skrivati."
Primjedba je natjera da porumeni. Ali posljednji put kad je otišla jahati, nije mogla svezati svoj prsluk do vrha, te je konjušar buljio u nju dok joj je pomagao uzjahati. Ponekad bi uhvatila odrasle ljude kako također gledaju njezine grudi, a neke od njezinih tunika bile su tako uske da je u njima jedva mogla disati.
"Koje će boje biti?" upita švelju.
"Prepustite boje meni, moja gospo. Bit ćete zadovoljni, znam da hoćete. Imat ćete i rublje i duge čarape također, kratke kaputiće, kabanice i plašteve, i sve ostalo što dolikuje jednoj... lijepoj mladog gospi plemenita roda."
"Hoće li biti gotovi na vrijeme za kraljevo vjenčanje?"
"O, prije, mnogo prije, Njezina Milost zahtijeva. Imam šest švelji i dvanaest naučnica, a odgodile smo sav posao zbog ovog. Mnoge će se gospe srditi na nas, ali bila je to kraljičina zapovijed."
"Zahvalite Njezinoj Milosti ljubazno na njezinoj pažljivosti", uljudno će Sansa. "Predobra je prema meni."
"Njezina je Milost vrlo darežljiva", složi se švelja, dok je skupljala svoje stvari i opraštala se.
Ali zašto? pitala se Sansa kad je ostala sama. Osjećala je nelagodu. *Kladim se daje ova haljina nekako Margaeryno djelo ili djelo njezine bake.*
Margaervna dobrota bila je nepresušna, a njezina prisutnost sve je izmijenila. Njezine gospe također su prihvatile Šansu. Prošlo je mnogo vremena otkad je uživala u društvu drugih žena, te je gotovo zaboravila kako je ugodno to znalo biti. Kneginja Leonette davala joj je poduke na visokoj harfi, a kneginja Janna dijelila sva birana ogovaranja. Merry Crane uvijek je imala kakvu zabavnu pripovijest, a mala kneginja Bul-wer podsjećala ju je na Aryju, iako nije bila tako neobuzdana.
Najbliže Sansinim godinama bile su sestrične Elinor, Alla i Megga, Tyrellice iz mlađih grana kuće. "Ruže s nižeg dijela grma", našalila se Elinor, koja je bila duhovita i vitka.

Megga je bila okrugla i bučna, Alla stidljiva i ljupka, ali Elinor je vladala trojkom po pravu ženstvenosti; bila je procvala djevica, dok su Megga i Alla bile obične djevojčice. Sestrične su prihvatile Šansu u svoje društvo kao da su je poznavale cijeli život. Provodile su duga poslijepodneva vezući i razgovarajući uz kolače od limuna i vino s medom, igrajući se pločica navečer, pjevajući zajedno u septi zamka... a često bi jedna ili dvije od njih bile izabrane da dijele Margaervnu postelju, gdje bi provele polovicu noći u šaputanju. Alla je imala lijep glas, pa kad bi je laskanjem nagovorili, svirala bi na drvenoj harfi i pjevala pjesme o viteštvu i izgubljenim ljubavima. Megga nije unijela pjevati, ali bila je luda za ljubljenjem. Ona i Alla ponekad su se igrale igre ljubljenja, priznala je, ali to nije bilo isto kao ljubiti muškarca, a još manje kralja. Sansa se pitala što bi Megga mislila o ljubljenju Psa, kao što je ona učinila. Došao je k njoj u noći bitke zaudarajući na vino i krv. *Poljubio me i prijetio da će me ubiti, i natjerao da mu zapjevam pjesmu.*

"Kralj Joffrey ima tako lijepe usne", Megga se zanosila, zaboravna, "o, sirota Sansa, kako se tvoje srce moralo slomiti kad si ga izgubila. O kako si morala plakati!"

Joffrey me natjerao u plač češće nego što misliš, željela je reći, ali Mas-lokvrga nije bio pri ruci da joj zaguši glas, pa je stisnula usne i držala jezik za zubima.

Što se Elinor ticalo, ona je bila obećana mladom štitonoši, sinu kneza Ambrosea; vjenčat će se čim on osvoji svoje ostruge. Nosio je njezine boje u Bitki na Crnovodi, gdje je ubio mvrijskog samostrijelca i mul-lendorskog oklopnika. "Alyn je rekao da su ga njezine boje učinile neustrašivim", rekla je Megga. "Veli da je vikao njezino ime kao bojni poklič, nije li to strašno viteški? Jednog dana želim da neki junak nosi moje boje i ubija na stotine ljudi." Elinor joj je rekla da ušuti, ali je svejedno izgledala zadovoljno.

One su djeca, pomisli Sansa. *One su glupe male djevojčice, čak i Elinor. Nikad nisu vidjele bitku, nikad nisu vidjele čovjeka da umire, ništa ne znaju.* Njihovi snovi bili su puni pjesama i priča, onakvi kakvi su bili njezini prije nego što je Joffrey odsjekao glavu njezinu ocu. Sansa ih je žalila. Sansa im je zavidjela.

Margaery je, međutim, bila drugačija. Mila i blaga, ali bilo je i malo njezine bake u njoj. Prekjučer je odvela Šansu u lov sokolovima. Bilo je to prvi put da je bila izvan grada od bitke. Mrtvi bijahu spaljeni ili pokopani, ali Blatne dveri bile su zaderane i rascijepane tamo gdje su ih ovnovi kneza Stannisa udarali, a trupovi razbijenih brodova mogli su se vidjeti duž obje strane Crnovode, a pougljenjeni jarboli stršili su iz plićaka poput mršavih crnih prstiju. Jedini promet bila je skela plosnatog dna koja ih je prevela preko rijeke, a kad su stigle u Kraljevsku šumu zatekle su divljinu pepela, ugljena i mrtvog drveća. Ali vodene ptice vrvjele su u močvarama duž zaljeva, pa je Sansin sokol lovac oborio tri patke dok je Margaervn sivi sokol ulovio čaplju u punom letu.

"Willas ima najbolje ptice u Sedam kraljevina", rekla je Margaery kad su se njih dvije nakratko našle nasamo. "Ponekad lovi orlom. Vidjet ćeš, Sansa." Primila ju je za ruku i stisnula. "Sestro."

Sestro. Sansa je nekoć sanjala o sestri poput Margaerv; lijepoj i nježnoj, sa svim dražestima svijeta pod njezinom zapovijedi. Arya je bila krajnje nezadovoljavajuća što se sestara ticalo. *Kako mogu mojoj sestri dopustiti da se uda za Joffieyja?* pomislila je, i odjednom njezine su se oči napunile suzama. "Ne *smijete* se udati za njega. On nije onakav kakvim se čini, nije. Naudit će vam."

"Mislim da neće." Margaery se samouvjereno osmjehnula. "Hrabro je od tebe što me upozoravaš, ali ne moraš se bojati. Joff je razmažen i tašt i ne dvojim da je okrutan kao što veliš, ali otac ga je primorao da imenuje Lorasa u svoju Kraljevsku gardu prije nego što je pristao na brak. Imat ću najboljeg viteza u Sedam kraljevina da me štiti noću i danju, kao što je princ Aemon štitio Naerys. Stoga će našem malom lavu biti bolje da se

lijepo ponaša, zar ne?" Ona se nasmijala, pa rekla: "Dođi, slatka sestro, utrkujmo se natrag do rijeke. To će posve izludjeti naše stražare." I ne čekajući na odgovor, zari pete u svog konja i poleti.
Tako je hrabra, mislila je Sansa, galopirajući za njom... pa ipak, njezine sumnje i dalje su je izjedale. Ser Loras je bio veleban vitez, svi su se slagali. Ali Joffrey je imao ostale kraljevske stražare, i zlatne i crvene plašteve usto, a kad bude stariji, zapovijedat će vlastitim vojskama. Aegon Nevrijedni nikad nije naudio kraljici Naerys, možda iz straha od njihova brata Zmajskog viteza... ali kad se jedan drugi njegov kraljevski stražar zaljubio u jednu od njegovih ljubavnica, kralj im je oboma dao odrubiti glave.
Ser Loras je Tyrell, podsjetila se Sansa. *Onaj drugi vitez bio je samo jedan Toyne. Njegova braća nisu imala vojski, ni načina da ga osvete osim mačevima.* Ali što je više razmišljala o tome, to se više počinjala pitati. *Joff će se možda suzdržavati nekoliko puta, možda gotovo cijelu godinu, ali prije ili kasnije pokazat će svoje pandže, a kad to učini...* Kraljevstvo bi moglo imati drugog Kraljosjeka, a rat bi nastao *unutar* grada, dok bi ljudi lavova i ljudi ruža bojili jarke u crveno.
Sansa se iznenadila što i Margaery nije to vidjela. *Starija je od mene, mom da je mudrija. A njezin otac, knez Tyrell, zna što radi, zasigurno. Ja se samo ponašam glupo.*
Kad je povjerila Ser Dontosu kako odlazi u Visovrt da se uda za Wil-lasa Tyrella, mislila je da će biti rasterećen i zadovoljan zbog nje. Umjesto toga ščepao ju je za ruku i rekao: "Ne *možete!"* glasom promuklim od užasa kao i od vina. "Kažem vam, ti Tyrellovi samo su Lannisteri s cvijećem. Preklinjem vas, zaboravite tu ludost, dajte svom Florianu poljubac i obećajte da ćete nastaviti kao što smo planirali. U noći Jof-freyjeva vjenčanja, to nije tako daleko, nosit ćete srebrnu mrežu za kosu i učiniti kako vam budem rekao pa ćemo poslije pobjeći." Pokušao je usaditi poljubac u njezin obraz.
Sansa se izmaknula iz njegova zahvata i koraknula dalje od njega. "Neću. Ne mogu. Nešto bi pošlo po zlu. Kad sam *željela* pobjeći, niste me htjeli povesti, a sad ne moram."
Dontos je glupo piljio u nju. "Ali sve pripreme su gotove, mila. Brod koji će vas odvesti kući, čamac koji će vas odvesti k brodu, vaš Florian je sve to obavio za svoju milu Jonquil."
"Žao mi je za sav trud koji sam vam prouzrokovala," rekla je ona, "ali sada mi više ne trebaju čamci i brodovi."
"Ali to je sve da budete na *sigurnom."*
"Bit ću na sigurnom u Visovrtu. Willas će me čuvati."
"Ali on vas ne poznaje", uporan je bio Dontos, "i neće vas ljubiti. Jo-nquil, Jonquil, otvorite svoje drage oči, ovi Tyrellovi ne mare za vas. Žele se vjenčati za *vaše pravo."*
"Moje pravo?" Bila je izgubljena na trenutak.
"Mila," rekao joj je on, " vi ste nasljednica Oštrozimlja." On ju je ponovno uhvatio, preklinjući je da to ne smije učiniti, a Sansa se istrgnula i ostavila ga da se ljulja pod drvetom srca. Otad nije posjetila Božansku šumu.
Ali nije ni zaboravila njegove riječi. *Nasljednica Oštrozimlja,* mislila bi ležeći noću u postelji. *Žele se vjenčati za vaše pravo.* Sansa je odrasla s tri brata. Nikad nije pomislila da ima pravo, ali smrću Brana i Ricko-na... M/e *važno, tu je još uvijek Robb, on je sada odrastao čovjek, a uskoro će se oženiti i dobiti sina. Uostalom, Willas Tyrell će imati Visovrt, što će mu Oštrozimlje?*
Ponekad bi šapnula njegovo ime u svoj jastuk samo da mu čuje zvuk. "Willas, Willas, Willas." Willas je bilo jednako dobro ime kao Loras, predmnijevala je. Čak su i zvučali slično, malčice. Zar je njegova noga bila važna? Willas će biti knez Visovrta, a ona njegova kneginja.

Zamišljala ih je kako sjede zajedno u vrtu s psićima u krilu ili kako slušaju pjevača dok prebire po lutnji ploveći niz Mander na teglenici za razonodu. *Ako mu podarim sinove, možda će me zavoljeti.* Nazvat će ih Eddard, Brandon i Rickon, i podići da budu jednako neustrašivi kao Ser Loras. *I da mrze Lannistere.* U Sansinim snovima, njezina djeca izgledala su točno poput braće koju je izgubila. Ponekad je ondje čak bila djevojčica koja je nalikovala na Aryju. Međutim, nikad nije mogla zadržati Willasovu sliku dugo u svojoj glavi; njezina mašta neprestano ga je pretvarala u Ser Lorasa, mladog, otmjenog i prelijepog. *Ne smiješ o njemu tako razmišljati,* rekla je samoj sebi. *Inače će možda ugledati razočaranje u tvojim očima kad se susretnete, a kako će se onda vjenčati s tobom, znajući da je njegov brat onaj kojeg ljubiš?* Willas Tyrell bio je dvaput stariji od nje, neprestano se podsjećala, a usto i hrom, te možda čak i punašan i crvenog lica poput svojega oca. Ali pristao ili ne, on će možda biti jedini junak kojeg će ikad imati.

Jednom je sanjala da se ona udavala za Joffreyja, ne Margaerv, i u noći njihove svadbe on se pretvorio u glavosjeka Ilyna Pavnea. Probudila se drhteći. Nije htjela da Margaery pati kao ona, ali užasavala se pomisli da bi Tyrellovi mogli odbiti da nastave s vjenčanjem. *Upozorila sam je, jesam, rekla sam joj istinu o njemu.* Možda joj Margaery nije povjerovala. Joff je uvijek izigravao savršenog viteza s njom, kao što je nekoć činio sa Šansom. *Vidjet će njegovu pravu prirodu dovoljno brzo. Nakon vjenčanja ako ne i prije.* Sansa je odlučila zapaliti svijeću Majci na Nebesima idući put kad posjeti septu, kako bi je zamolila da zaštiti Margaery od Joffreyjeve okrutnosti. A možda i svijeću Ratniku, za Lorasa.

Nosit će svoju novu haljinu na svečanosti u Velikoj septi Baelora, odlučila je dok joj je švelja uzimala posljednje mjere. *Sigurno je zbog toga Cersei dala sašiti za mene, da ne izgledam pohabano na vjenčanju.* Zapravo je trebala imati drugačiju haljinu za gozbu nakon toga, ali predmnijevala je da će i jedna od njezinih starih valjati. Nije željela riskirati da prospe hranu i prolije vino na novu. *Moram je odnijeti sa sobom u Visovrt.* Željela je izgledati lijepo za Willasa Tyrella. *Čak i daje Dontos u pravu, i da on zaista želi Oštrozimlje a ne mene, još bi me mogao zavoljeti zbog mene same.* Sansa se čvrsto obgrli, pitajući se koliko će dugo trebati da haljina bude spremna. Nije mogla dočekati da je odjene.

Kiše su dolazile i odlazile, ali bilo je više sivog nego modrog neba, a svi su potoci nabujali. Ujutro trećeg dana, Arya opazi kako je mahovina većinom rasla na pogrešnoj strani drveća.
"Idemo krivim putem", rekla je Gendryju, dok su jahali pokraj naročito mahovinom obraslog brijesta. "Idemo na jug. Vidi kako mahovina raste na deblu!"
On odgurne gustu crnu kosu s očiju i reče: "Slijedimo cestu, to je sve. Cesta ovdje ide na jug."
Išli smo na jug cijeli dan, htjela mu je reći. *I jučer, kad smo jahali duž korita onog potoka.* Ali ona jučer nije obraćala toliku pozornost, pa nije mogla biti sigurna. "Mislim da smo se izgubili", reče ona tihim glasom. "Nismo smjeli ostaviti rijeku. Trebali smo je samo slijediti."
"Rijeka ima zavoje i petlje", reče Gendry. "Ovo je samo kraći put, kladim se. Neka tajna odmetnička staza. Lim, i Tom i ostali živjeli su ovdje godinama."
To je bila istina. Arya se ugrize za usnicu. "Ali mahovina..."
"Kako pada kiša, uskoro će nam mahovina rasti iz ušiju", prituži se Gendry.
"Samo *iz južnog* uha", tvrdoglavo izjavi Arya. Nije bilo koristi pokušavati uvjeriti Bika u bilo što. Ipak, bio je jedini pravi prijatelj kojeg je imala, sad kad ih je Vruća Pita napustio.
"Sharna veli da me treba da joj pečem kruh", rekao joj je na dan kad su odjahali. "Uostalom umoran sam od kiše i žuljeva od sedla i vječitog straha. Ovdje ima piva, i zečevine za jelo, a kruh će bit bolji kad ga ja budem spravljao. Vidjet ćeš, kad se vratiš. Vratit ćeš se, zar ne? Kad rat završi?" Tada se sjetio tko je bila, i dodao: "Moja gospo", porumenjevši.
Arya nije znala hoće li rat ikad završiti, ali je kimnula. "Žao mi je što sam te istukla onaj put", rekla je. Vruća Pita bio je glup i kukavica, ali bio je s njom na cijelom putu od Kraljeva grudobrana i ona se navikla na njega. "Slomila sam ti nos."
"Slomila si i Limov." Vruća Pita se iskesio. "To je bilo dobro."
"Lim nije tako mislio", Arya je rekla zlovoljno. Bilo je vrijeme da se krene. Kad je Vruća Pita upitao može li gospi poljubiti ruku, ona ga lupi šakom u rame. "Ne zovi me tako. Ti si Vruća Pita, a ja sam Arry."
"Ovdje nisam Vruća Pita. Sharna me zove samo Dečko. Isto kao što zove drugog dječaka. Bit će zbunjujuće."
Nedostajao joj je više nego što je mislila da hoće, ali Hanvin je to ponešto nadoknadio. Ispripovjedila mu je o njegovu ocu Hullenu, kako ga je našla na samrti u stajama Crvene utvrde, onog dana kad je pobjegla. "Uvijek je govorio da će umrijeti u staji," rekao je Hanvin, "ali mi smo svi mislili da će neki zloćudni pastuh biti uzrok njegove smrti, a ne čopor lavova." Arya mu je također ispripovjedila o Yorenu i njihovu bijegu iz Kraljeva grudobrana, i o mnogo čemu što se otad dogodilo, ali izostavila je stajskog momka kojeg je probola Iglom, i stražara čije je grlo pre-rezala da utekne iz Harrenhala. Reći to Hanvinu bilo bi gotovo kao reći ocu, a bilo je nekih stvari koje nije mogla podnijeti da njezin otac sazna.
Nije govorila ni o Jaqenu H'gharu i trima smrtima koje joj je dugovao i platio. Željezni novčić koji joj je dao Arya je čuvala spremljen ispod svog pojasa, ali ponekad bi ga noću izvadila i sjećala se kako mu se lice istopilo i promijenilo kad je prešao rukom preko

njega. *"Valar mor-ghulis"*, izustila bi ispod glasa. "Ser Gregor, Dunsen, Polliver, Raff Medeni. Škakljač i Pas. Ser Ilyn, Ser Meryn, kraljica Cersei, kralj Joffrey."
Samo šestorica ljudi iz Oštrozimlja preostala su od dvadeset koje je njezin otac poslao na zapad s Bericom Dondarrionom, rekao joj je Har-win, a oni su se razbježali. "Bila je to zamka, moja gospo. Knez Tywin je poslao svojega Gorostasa preko Crvenih rašlji s ognjem i mačem, nadajući se da će izazvati vašeg oca kneza. Planirao je da knez Eddard sam dođe na Zapad da se obračuna s Gregorom Cleganeom. Da je to učinio bio bi ubijen, ili zarobljen i zamijenjen za Vražićka, koji je bio zarobljenik vaše gospe majke u to vrijeme. Samo što Kraljosjek nije znao za plan kneza Tywina, pa kad je dočuo o zarobljavanju svojega brata, napao je vašeg oca na ulicama Kraljeva grudobrana."
"Sjećam se", reče Arya. "Ubio je Joryja." Jory joj se uvijek smiješio, kad joj nije govorio da mu se makne ispod nogu.
"Ubio je Joryja", složio se Hanvin, "a kad je konj pao na vašega oca, slomio je nogu. Stoga knez Eddard *nije mogao* otići na zapad. Poslao je stoga kneza Berica, s dvadesetoricom njegovih ljudi i dvadesetoricom iz Oštrozimlja, mene među njima. Bilo je i drugih osim nas. Thoros i Ser Ravmun Darry i njihovi ljudi, Ser Gladden Wylde, knez zvan Lothar Mallery. Ali Gregor nas je čekao kod Glumčeva gaza, s ljudima skrivenima na obje obale. Dok smo prelazili, napao nas je sprijeda i straga. Vidio sam kako Gorostas ubija Ravmuna Darrva jednim udarcem tako strahotnim da je odsjekao Darrvjevu ruku kod lakta a ubio i njegova konja pod njim. Gladden Wylde umro je ondje s njim, a kneza Mal-leryja progonili su konjima i utopili. Imali smo lavove sa svake strane, a ja sam mislio da sam propao s ostalima, Alyn je viknuo zapovijedi i ponovno zaveo red u naše redove, dok su se oni još na konju okupili oko Thorosa i sasjekli nam put prema slobodi. Sto dvadeset nas je bilo tog jutra. Do večeri ne više od četrdeset, a knez Beric bio je teško ranjen. Thoros je izvukao stopu koplja iz njegovih grudi te noći i ulio kipuće vino u rupu koju je ostavilo. .
Svaki od nas bio je siguran da će knez biti mrtav do zore. Ali Thoros se molio s njim cijelu noć pokraj vatre, pa kad je došla zora, on je još bio živ, i snažniji nego što je bio. Prošlo je četrnaest dana prije nego što je mogao uzjahati konja, a njegova hrabrost održavala nas je jakima. Rekao nam je da naš rat nije završio kod Glumčeva gaza, već da je ondje samo počeo i da će svaki od nas koji je pao biti deseterostruko osvećen.
Do večeri borbe su prošle pokraj nas. Gorostasovi ljudi bili su samo prethodnica vojske kneza Tywina. Pregazili su Crvene rašlje u punoj snazi i prohujali riječnom krajinom, paleći sve na putu. Bilo nas je tako malo da smo jedino mogli uznemirivati njihovo zaleđe, ali rekli smo jedni drugima da ćemo se pridružiti kralju Robertu kad on bude marširao na zapad da razbije pobunu kneza Tywina. Tek tada smo čuli da je Ro-bert mrtav, knez Eddard također, te da se mladunče Cersei Lannister uspelo na Željezno prijestolje.
To je cijeli svijet okrenulo naglavce. Nas je poslao Kraljev Namjesnik da se obračunamo s odmetnicima, vidite, ali sada smo *mi* bili odmetnici, a knez Tywin Kraljev Namjesnik. Bilo je nekih koji su se htjeli predati, ali knez Beric nije za to htio ni čuti. Još uvijek smo bili kraljevi ljudi, rekao je, a ono je bio kraljev narod na koji su lavovi navalili. Ako se nismo mogli boriti za Roberta, borit ćemo se za njih, sve dok posljednji od nas ne bude mrtav. I to smo i učinili, ali dok smo se borili nešto se neobično događalo. Za svakog čovjeka kojeg bismo izgubili, dvojica bi se pojavila da zauzmu njegovo mjesto. Nekolicina su bili vitezovi i štitonoše, od plemenitog roda, ali većina su bili obični ljudi - poljodjelci, guslači i krčmari, sluge i postolari, čak i dva septona. Ljudi svake vrste, a i žene, djeca, psi..."
"Psi?" rekla je Arya.

"Da", Hanvin se iscerio. "Jedan od naših momaka uzgaja najopakije pse koje ste ikad vidjeli."
"Željela bih da imam dobrog opakog psa", Arya je rekla čeznutljivo. "Psa koji ubija lavove." Nekoć je imala strahovuka, Nvmeriju, ali gađala ju je kamenjem sve dok nije pobjegla, kako je kraljica ne bi ubila. *Može li strahovuk ubiti lava?* pitala se.
Kišilo je kasnije tog poslijepodneva i duboko u noć. Srećom su odmetnici imali tajne prijatelje posvuda, pa nisu morali logorovati vani na otvorenom ili potražiti zaklon ispod neke sjenice koja propušta vodu, kao što su ona, Vruća Pita i Gendry tako često činili. Te noći sklonili su se u spaljeno, napušteno selo. Barem se *činilo* napuštenim, sve dok Sretni Jack nije puhnuo dva kratka i dva duga mlaza iz svog lovačkog roga. Tada su svakojaki ljudi ispuzali iz ruševina i iz tajnih podruma. Imali su piva, suhih jabuka i nešto suhog ječmenog kruha, a odmetnici su imali gusku koju je Anguy oborio za vrijeme jahanja, te je večera te noći bila gotovo gozba.
Arya je sisala posljednji komad mesa s krila kad se jedan od seljana obratio Limu Limunplaštu i rekao: "Ovuda su prošli neki ljudi prije manje od dva dana, tražeći Kraljosjeka."
Lim frkne. "Bolje bi im bilo da ga traže u Rijekotoku. Dolje u najdubljim tamnicama, gdje je lijepo i vlažno." Nos mu je izgledao poput zgnječene jabuke, crven, krvav i natekao, a raspoloženje mu je bilo loše.
"Nije tamo", reče drugi seljanin, "pobjegao je."
Kraljosjek. Arya je mogla osjetiti kako su se dlačice na njezinu zatiljku nakostriješile. *Zadržala* je dah da počuje.
"Je li to istina?" upita Tom o' Sedam.
"Odbijam u to povjerovati", reče jednooki čovjek u zahrđaloj kacigi u obliku lonca. Ostali odmetnici zvali su ga Sretni Jack, iako se to što je izgubio jedno oko Aryji nije činilo vrlo sretnim. "Okusio sam te tamnice. Kako je mogao pobjeći?"
Seljani su na to mogli samo slegnuti ramenima. Zelenobradi pogladi svoje guste sivo-zelene zaliske i reče: "Strahovuci će se utopiti u krvi ako je Kraljosjek ponovno na slobodi. Thorosu se to mora reći. Gospodar svjetla pokazat će mu Lannistera u plamenovima."
"I ovdje gori lijepa vatra", reče Anguy, smiješeći se.
Zelenobradi se nasmije i ćušne Strijelca po uhu. "Nalikujem li ti na svećenika, Strijelce? Kad Pello od Tvrosha zaviri u vatru, žeravica mu oprlji bradu."
Lim zapucketa zglobovima prstiju i reče: "No, kako bi knez Beric volio zarobiti Jaimea Lannistera..."
"Bi li ga objesio, Lime?" upita jedna od seljanki. "Bila bi velika šteta objesit čovjeka onako lijepog kao što je on."
"Najprije bi mu se sudilo!" reče Anguy. "Knez Beric im uvijek sudi, znate to." On se osmjehne. *"Onda* ih objesi."
Smijeh se začu svud naokolo. Tad Tom prođe prstima preko žica svoje drvene harfe i započne tihu pjesmu.
Braća iz Kraljevske šume, bili su odmetnička četa. Šuma im je bila zamak, al'prešli su pola svijeta. Ničije zlato sigurno ne bje, nit' ijedne djevice šteta. O, braća iz Kraljevske šume, Ta strašna odmetnička četa...
Na toplom i suhom u kutu između Gendryja i Hanvina, Arya je neko vrijeme slušala pjevanje, potom sklopila oči i utonula u san. Sanjala je dom; ne Rijekotok, već Oštrozimlje. No, to nije bio dobar san. Bila je sama pred zamkom, do koljena u blatu. Mogla je vidjeti sive zidine pred sobom, ali kad je pokušala stići do dveri, svaki korak činio se težim od prethodnog, a zamak je blijedio pred njom, sve dok nije nalikovao više na dim nego na granit. A bilo je ondje i vukova, mršavih sivih stvorova koji su vrebali kroz drveće svuda oko nje, sjajnih očiju. Kad god bi ih pogledala, sjetila bi se okusa krvi.

Idućeg jutra ostavili su cestu kako bi presjekli preko polja. Vjetar je jačao, noseći suho smeđe lišće u vrtlozima oko kopita njihovih konja, ali barem nije kišilo. Kad se sunce pojavilo iza oblaka, bilo je tako jarko da je Arya morala navući svoju kukuljicu kako joj ne bi smetalo za oči.
Nategnula je uzde vrlo naglo. "Mi *zaista* idemo krivim putem!" Gendry zastenje. "Što je sad, opet mahovina?"
"Pogledajte *sunce",* reče ona. "Idemo *na jug!"* Arya prekopa svoje bisage u potrazi za zemljovidom, kako bi im pokazala. "Nismo smjeli ostaviti Trozubac. Pogledajte."
Ona razmota zemljovid na svojoj nozi. Svi su je sada gledali. "Vidite, ovdje je Rijekotok, između rijeka."
"Slučaj je htio", reče Sretni Jack, "da mi znamo gdje je Rijekotok. Svaki od nas."
"Vi ne idete u Rijekotok", grubo joj reče Lim.
Bila sam gotovo ondje, pomisli Arya. *Trebala sam im pustiti da nam uzmu konje. Mogla sam prijeći ostatak puta pješice.* Tada se sjeti svog sna i zagrize usnicu.
"Nemoj izgledati tako povrijeđeno, dijete", reče Tom Sedam Struna. "Nikakvo zlo te neće snaći, imaš moju riječ."
"Riječ *lažljivca!"*
"Nitko nije lagao", reče Lim. "Ništa nismo obećali. Nije na nama da odlučimo što će se učiniti s vama."
Lim nije bio vođa, ništa više od Toma; to je bio Zelenobradi, Tyros-hijac. Arya se okrene da se suoči s njim. "Odvedite me u Rijekotok i bit ćete nagrađeni", ona će očajnički.
"Malena," odvrati Zelenobradi, "seljak može oderati običnu vjevericu za svoj lonac, ali ako pronađe zlatnu vjevericu na svojem drvetu mora je odnijeti svojem gospodaru, inače će *zažaliti* što nije."
"Ja nisam vjeverica", uporno će Arya.
"Jesi." Zelenobradi se nasmije. "Mala zlatna vjeverica na putu da vidi gospodara munje, željela to ili ne. On će znati što treba učiniti s tobom. Kladim se da će te poslati tvojoj gospi majci, baš kao što želiš."
Tom Sedam Struna kinine. "Da, takav je knez Beric. On će pravilno postupiti s tobom, vidjet ćeš."
Knez Beric Dondarrion. Arya se sjeti svega što je čula u Harrenhalu, od Lannistera i Krvavih glumaca podjednako. Knez Beric - duh iz šume. Knez Beric kojeg je ubio Vargo Hoat, a prije toga Ser Amory Lorch i dvaput Gorostas Koji *Jaše. Ako me ne pošalje kući, možda ga i ja ubijem.* "Zašto moram vidjeti kneza Berica?" ona tiho upita.
"Njemu dovodimo sve plemenite zarobljenike", reče Anguy.
Zarobljenica. Arya uzme dah da umiri svoju dušu. *Mirna poput vode stajaćice.* Preletjela je okom po odmetnicima na njihovim konjima, i okrenula glavu svojeg konja. *Sad, hitra poput zmije,* pomisli ona i zabije pete u trkačeve bokove. Proletjela je točno između Zelenobradog i Sretnog Jacka, krajičkom oka ugledala je Gendryjevo zapanjeno lice dok joj se njegova kobila micala s puta. A tada je bila na otvorenom polju, jureći.
Sjever ili jug, istok ili zapad, to sada više nije bilo važno. Kasnije će pronaći put do Rijekotoka, kad ih izgubi. Arya se nagne naprijed u sedlu i potjera konja u galop. Iza nje odmetnici su psovali i dozivali je da se vrati. Začepila je uši pred povicima, ali kad se osvrnula preko ramena, četvorica su dolazila za njom, Anguy, Hanvin i Zelenobradi jureći bok uz bok s Limom iza sebe, i njegovim žutim plaštem koji je lepršao za njim dok je jahao.
"Brza poput srne", reče svome konju. "Trči, sada, *trči."*
Arya je hitala preko smeđih polja obraslih korovom, kroz do struka visoku travu i hrpe suhog lišća koje su se uzvitlale i razletjele kad bi njezin konj galopirao pokraj njih. S njezine lijeve strane nalazila se šuma, vidjela je. *Ondje ih mogu izgubiti.* Suhi jarak pružao se duž jedne

strane polja, ali ona ga preskoči ne promijenivši korak i uroni u obrise brijestova, tise i breza. Brz pogled unatrag pokaže da su joj Anguy i Hanvin još bili za petama. Međutim, Zelenobradi je zaostao za njima, a Lima nije uopće mogla vidjeti. "Brže," reče svom konju, "možeš, *možeš."*
Projahala je između dva brijesta i nijednom nije zastala da vidi s koje je strane na njima rasla mahovina. Preskočila je truli panj i široko zaobišla čudovišnu masu srušenog drveća i grmlja, iz koje su stršale slomljene grane. Tada poleti uz blagi obronak i niz drugu stranu, usporavajući i ponovno ubrzavajući, dok su potkove njezina konja kresale iskre na kremenu pod nogama. Na vrhu brda ona se osvrne za sobom. Har-win se probio ispred Anguya, ali obojica su žestoko napredovala. Zelenobradi je zaostao još dalje i činilo se da posustaje.
Potok joj zapriječi put. Ona pljusne kroz njega, kroz vodu zagušenu mokrim smeđim lišćem. Neki listovi su se prilijepili uz noge njezina konja kad se uspeo na drugu snagu. Šipražje je bilo gušće, tlo tako puno korijenja i kamenja da je morala usporiti, ali još je održavala onoliko brz korak koliko se usuđivala. *Koliko su velike ove šume?* pitala se. Imala je bržeg konja, znala je to, ukrala je jednog od najboljih konja Roosea Bol-tona iz staja u Harrenhalu, ali njegova je brzina bila neiskorištena. *Moram opet pronaći polja. Moram pronaći cestu.*
Umjesto toga pronašla je stazu za divljač. Bila je uska i neravna, ali joj je odgovarala. Jurila je duž nje, dok su je grane šibale po licu. Jedna joj je zakvačila kukuljicu i povukla je natrag, i na pola otkucaja srca pobojala se da su je uhvatili. Ženka lisice istrči iz grmlja dok je prolazila, prestravljena divljinom njezina bijega. Staza za divljač dovede je do novog potoka. Ili je to bio onaj isti? Je li se kretala u krugu? Nije bilo vremena da to odgonetne, mogla je čuti kako se njihovi konji probijaju kroz drveće iza nje. Trnje ju je greblo po licu poput mačaka koje je nekoć lovila u Kraljevu grudobranu. Lastavice su se raspršile s grana jedne johe. Ali drveće se sada pror-jeđivalo i odjednom je bila izvan šume. Široka ravna polja prostirala su se pred njom, sve sam korov i divlja pšenica, natopljena i razgažena. Arya ponovno podbode konja u galop. *Trči,* pomisli ona, *trči u Rijeko-tok, trči svome domu.* Je li ih izgubila? Bacila je jedan kratak pogled i ugledala Hanvina šest lakata iza kako se približava. *Ne,* pomisli ona, *ne, ne može, ne on, nije pošteno.*
Oba konja bila su zapjenjena i malaksala u času kad ju je sustigao, posegnuo prema njoj i zgrabio joj uzde. Arya je i sama teško disala. Znala je da je borba završena.
"Jašete poput Sjevernjakinje, moja gospo", Hanvin reče kad ih je zaustavio. "Vaša tetka bila je ista. Gospa Lvanna. Ali moj otac je bio glavni konjušar, sjećate se."
Pogled koji mu je uputila bio je pun bola. "Mislila sam da si čovjek mojeg oca."
"Knez Eddard je mrtav, moja gospo. Sada pripadam Knezu Munje i svojoj braći."
"Kojoj braći?" Stari Hullen nije imao drugih sinova koliko se Arya sjećala.
"Anguyu, Limu, Tomu o' Sedam, Jacku i Zelenobradom, svima njima. Ne želimo vašem bratu Robbu nikakvo zlo, moja gospo... ali za njega se ne borimo. On ima vlastitu vojsku i mnogo velikih knezova koji savijaju koljeno njemu. Puk ima samo nas." On joj uputi pronicav pogled. "Možete li razumjeti to što vam govorim?"
"Da." Da nije bio Robbov čovjek, ona je vrlo dobro razumjela. I da je bila njegova zarobljenica. *Mogla sam ostati s Vrućom Pitom. Mogli smo uzeti mali brod i otploviti ravno gore do Rijekotoka.* Bilo joj je bolje dok je bila Goluždravica. Nitko ne bi Goluždravicu odveo u zarobljeništvo, ni Nanu, ni Lasicu, ni Arrvja siročića. *Bila sam strahovuk,* pomislila je, *ali sada sam opet samo neka glupa mala gospođica.*
"Hoćete li mirno odjahati natrag", upita je Hanvin, "ili vas moram svezati i prebaciti preko vašeg konja?"
"Jahat ću mirno", ona će zlovoljno. *Za sada*

samwell

Jecajući, Sam učini još jedan korak. *Ovo je posljednji, upravo posljednji, ne mogu dalje, ne mogu.* Ali njegove se noge ponovno pomaknu. Jedna, a potom druga. Načine korak, pa još jedan, a on pomisli: *To nisu moje noge, to su noge nekog drugog, netko drugi hoda, to ne mogu biti ja.*
Kad je pogledao dolje mogao ih je vidjeti kako teturaju kroz snijeg; bezoblične stvari, i nespretne. Njegove su čizme bile crne, činilo se da se sjećao, ali snijeg se slijepio oko njih, te su sada bile izobličene bijele grude. Poput šepavih nogu načinjenih od leda.
Nije prestajao taj snijeg. Nanosi su prelazili njegova koljena, a korica prekrivala donji dio njegovih nogu poput para bijelih štitnika. Njegovi su se koraci vukli, posrtali. Težak zavežljaj koji je nosio oblikovao ga je poput kakvog čudovišnog grbavca. Bio je umoran, tako umoran. *Ne mogu dalje. Majko, smiluj se, ne mogu.*
Sa svakim četvrtim ili petim korakom morao je posegnuti dolje i podići svoj pojas s mačem. Izgubio je mač na Šaci, ali su korice još pritis-kale pojas. Imao je dva noža; bodež od zmajeva stakla koji mu je dao Jon i jedan čelični za rezanje mesa. Sva ta težina teško se vukla, a njegov je trbuh bio tako velik i okrugao da bi, kad bi ga zaboravio povući gore, pojas skliznuo ravno s njega i zapetljao se oko njegovih gležnjeva, bez obzira na to koliko ga čvrsto stegnuo. Pokušao ga je jednom opasati *iznad* trbuha, ali tada mu je dopirao gotovo do pazuha. Gren se smijao dok mu nije pozlilo kad ga je ugledao, a Žalosni Edd je rekao: "Znao sam čovjeka nekoć koji je nosio svoj mač na lancu oko vrata. Jednog dana je posrnuo i balčak mu se zario ravno u nos."
I Sam je posrtao. Bilo je kamenja ispod snijega, i korijenja stabala, a ponekad i dubokih jama u zaleđenom tlu. Crni Bernarr je koraknuo u jednu i slomio gležanj prije tri dana, ili možda četiri, ili... nije znao koliko je vremena prošlo, zaista. Vrhovni zapovjednik je nakon toga stavio Bernarra na konja.
Jecajući, Sam učini još jedan korak. Činilo mu se više kao da propada nego kao da hoda, propada beskonačno, ali nikad ne dotiče tlo, samo propada sve dublje i dublje. *Moram stati, previše me boli. Tako mije hladno i tako sam umoran, moram spavati, samo mali san uz vatru, i zalogaj koji nije smrznut.*
Ali ako se zaustavi, umrijet će. Znao je to. Svi su to znali, nekolicina koja je preostala. Bilo ih je pedeset kad su pobjegli sa Šake, možda više, ali neki su odlutali u snijegu, neki ranjeni nasmrt su iskrvarili... a ponekad bi Sam začuo povike iza sebe, od straže na zaleđu, a jednom *grozan* krik. Kad je to čuo, potrčao je, dvadeset lakata ili trideset, što je brže i dalje mogao, a njegove napola smrznute noge razgrtale su snijeg. Još uvijek bi trčao da su mu noge bile snažnije. *Iza nas su, još su iza nas, hvataju nas jednog za drugim.*
Jecajući, Sam učini još jedan korak. Toliko mu je dugo bilo hladno da je zaboravio kako je to osjećati toplinu. Nosio je tri para dugih čarapa, dva sloja donjeg rublja ispod dvostruke tunike od janjeće vune, a preko toga debeli prošiveni kaput koji ga je štitio od hladnog čelika njegove žičane košulje. Preko košulje nosio je labavu surku,

iznad *toga* trostruko debeo plašt s koštanim pucetom koje gaje pričvršćivalo ispod njegovih podbradaka. Njegova kukuljica mlohavo je padala preko njegova čela. Teške krznene rukavice pokrivale su mu ruke preko tankih rukavica od vune i kože, šal je bio dobro omotan oko donjeg dijela njegova lica, a imao je usku krznom obrubljenu kapu koju je mogao navući preko ušiju ispod kukuljice. I opet je studen bila u njemu. Posebno u njegovim nogama. Nije ih više čak ni osjećao, ali još jučer boljele su ga toliko da je jedva mogao podnijeti da stoji na njima, a kamoli da hoda. Svaki korak budio je u njemu želju da krikne. Je li to bilo jučer? Nije se mogao sjetiti. Nije spavao još od Šake, još otkad je zatrubio rog. Osim ako se to nije dogodilo dok je hodao. Je li čovjek mogao hodati dok spava? Sam nije znao, ili je zaboravio.
Jecajući, on učini još jedan korak. Snijeg je u vrtlozima kružio oko njega. Ponekad je padao iz bijelog neba, a ponekad iz crnog, ali to je bilo sve što je preostalo od dana i noći. Nosio ga je na svojim ramenima poput drugog plašta, a on se gomilao visoko na vrhu svežnja koji je nosio i činio ga sve težim i manje podnošljivim. Šija ga je odvratno boljela, kao da je netko ondje zario nož i micao ga amo-tamo sa svakim korakom. Njegova ramena bila su u agoniji od težine oklopa. Dao bi gotovo sve da ga može svući, ali bojao se. Uostalom morao bi maknuti plašt i surku da dođe do njega, a onda bi ga dohvatila studen.
Da sam barem jači... Međutim, nije bio, i nije vrijedilo priželjkivati. Sam je bio slab, i debeo, vrlo debeo, jedva je mogao nositi vlastitu težinu, oklop je bio previše za njega. Činilo mu se kao da mu do krvi žulja ramena, unatoč slojevima platna i popluna između čelika i kože. Jedino što je mogao činiti bilo je plakati, a kad je plakao, suze su mu se ledile na obrazima.
Jecajući, on učini još jedan korak. Korica je pukla na mjestu gdje je postavio noge, inače bi pomislio da se uopće nije kretao. Malo dalje s lijeve i s desne strane, napola vidljive kroz nijemo drveće, baklje su se pretvarale u nejasne narančaste aureole na snijegu koji je padao. Kad je okrenuo glavu mogao ih je vidjeti kako nečujno klize kroz šumu, ska-kućući gore-dolje i naprijed-natrag. *Prsten od vatre Starog Medvjeda*, podsjeti se on, *i jao onom tko ga napusti.* Dok je hodao, činilo se da proganja baklje pred sobom, ali i one su imale noge, dulje i snažnije od njegovih, te ih nikad nije mogao uhvatiti.
Jučer ih je preklinjao da mu dopuste da bude jedan od bakljonoša, makar to značilo hodati izvan kolone pritisnut tamom. Želio je vatru, sanjao je o vatri. *Da imam vatru, ne bi mi bilo hladno.* Ali netko ga je podsjetio da je *imao* baklju u početku, ali ju je ispustio u snijeg i ugasio vatru. Sam se nije sjećao da je ispustio ikakvu baklju, ali predmnijevao je da je to bila istina. Bio je preslab da drži ruku uspravno dugo vremena. Je li Edd bio taj koji ga je podsjetio na baklju, ili Grenn? Nije se ni toga mogao sjetiti. *Debeo, slab i beskoristan, a sada mi se čak i razum zaledio.* Učini još jedan korak.
Omotao je svoj šal preko nosa i usta, ali on je sada bio prekriven slinom, i tako krut da se bojao kako mu je zamrznut za lice. Čak je i disanje bilo teško, a zrak je bio tako hladan da ga je boljelo progutati ga. "Majko, smiluj se", mrmljao je prigušenim promuklim glasom ispod zaleđene maske. "Majko, smiluj se, Majko, smiluj se, Majko, smiluj se."
Sa svakom molitvom učinio bi još jedan korak, vukući noge kroz snijeg. "Majko, smiluj se, Majko, smiluj se, Majko, smiluj se."
Njegova vlastita majka nalazila se tisuću liga južnije, na sigurnom s njegovim sestrama i malim bratom Dickonom u glavnoj kuli Rogatog brijega. *Ona me ne može čuti, ništa više od Majke na Nebesima.* Majka je bila samilosna, svi su se septoni slagali, ali Sedmorica nisu imala moć s one strane Zida. Ovo je bilo mjesto gdje su vladali drevni bogovi, bezi-

meni bogovi drveća, strahovukova i snijega. "Milost," šapnuo je onda, bilo kome tko bi mogao slušati, drevnim bogovima ili novini, ili zlodusima također, "o, milost, smilujte mi se, smilujte mi se."
Maslynje urlao za milost. Zašto se odjednom sjetio toga? To nije bilo nešto čega se želio sjećati. Čovjek je posrnuo unatrag, ispustivši svoj mač, preklinjući, predajući se, čak i strgnuvši svoju debelu crnu rukavicu i tutnuvši je naprijed preda se kao da je bila viteška oklopna rukavica. Još je vrištao za milost kad ga je stvor podigao u zrak držeći ga za vrat i gotovo mu otrgnuo glavu. *Mrtvi nemaju više milosti u sebi, a Drugi... ne, ne smijem misliti na to, ne misli, ne sjećaj se, samo hodaj, samo hodaj, samo hodaj.*
Jecajući, on učini još jedan korak.
Korijen ispod kora zahvati njegov nožni palac i Sam zapne i teško padne na jedno koljeno, tako teško da se ugrizao za jezik. Mogao je osjetiti krv u svojim ustima, topliju od ičega što je okusio od Šake. *Ovo je kraj,* pomisli. Sad kad je pao činilo se da ne može pronaći snagu da ponovno ustane. Pipkajući je tražio granu drveta i čvrsto je stegnuo, pokušavajući se osoviti na noge, ali njegove ukočene noge nisu ga podupirale. Oklop je bio pretežak, a on usto predebeo, i preslab, i odveć umoran.
"Natrag na noge, Pajcek", netko zareži prolazeći mimo, ali Sam se ne osvrne na njega. *Samo ćuprileći u snijeg i sklopiti oči.* Neće biti tako strašno, umrijeti ovdje. Nije mu nikako moglo biti hladnije, a nakon malo vremena neće moći osjećati bol u križima ili strašno žiganje u ramenima, kao što nije mogao osjećati svoje noge. *Neću biti prvi koji je umro, oni to neće moći tvrditi.* Stotine su ih umrle na Šaci, umirali su svud oko njega, a još više ih je umrlo nakon toga, on ih je vidio. Drhteći, Sam ispusti granu za koju se držao i spuzne u snijeg. Bio je hladan i mokar, znao je, ali jedva ga je mogao osjetiti kroz sve svoje slojeve odjeće. Zurio je uvis u blijedo bijelo nebo dok su pahulje padale po njegovu trbuhu, grudima i očnim kapcima. *Snijeg će me pokriti poput debelog bijelog gunja. Bit će toplije pod snijegom, a ako budu govorili o meni, morat će reći da sam umro kao muž Noćne straže. Jesam. Jesam. Obavljao sam svoju dužnost. Nitko ne može reći da sam krivo prisegao. Debeo sam i slab i kukavica, ali obavljao sam svoju dužnost.*
Gavrani su bili njegova odgovornost. Zato su ga poveli sa sobom. Nije želio ići, rekao im je to, rekao im je svima kolika je velika kukavica bio. Ali meštar Aemon je bio vrlo star, usto i slijep, pa su morali poslati Sama da se brine za gavrane. Vrhovni zapovjednik izdao mu je zapovijedi kad su se utaborili na Šaci. "Ti nisi borac. Obojica to znamo, dečko. Ako se dogodi da nas napadnu, ne pokušavaj dokazati suprotno, samo ćeš se naći na putu. Ti moraš poslati poruku. I nemoj ovamo trčati da pitaš kako bi pismo trebalo glasiti. Napiši ga sam, i pošalji jednu pticu u Crni zamak a drugu u Sjenovitu kulu." Stari Medvjed uperio je prst u rukavici ravno u Samovo lice. "Nije me briga ako se toliko bojiš da se posereš u gaće, i nije me briga ako tisuću divljaka dolazi preko zidova urlajući za tvojom krvlju, *ti pošalji one ptice,* ili kunem se da ću te progoniti kroz sedam pakala tako da ti bude prokleto žao što to nisi učinio." A Mormontov vlastiti gavran kimao je glavom gore-dolje i zakreštao: *"Žao, žao, žao."*
Samu je *bilo* žao; žao što nije bio hrabriji, ili jači, ili bolji na maču, što nije bio bolji sin svojem ocu i bolji brat Dickonu i djevojčicama. Bilo mu je također žao što umire, ali i bolji su ljudi umrli na Šaci, dobri ljudi i čestiti, ne debeli dječaci koji cvile poput njega. No, barem ga Stari Medvjed neće progoniti kroz pakao. *Poslao sam ptice. Barem sam to učinio kako treba.* Ispisao je poruke prije vremena, kratke poruke, jednostavne, koje su kazivale o napadu na Šaku Prvih ljudi, a onda ih tut-nuo na sigurno u svoju vrećicu za pergamente, nadajući se da ih nikad neće morati poslati.
Kad su se rogovi oglasili, Sam je spavao. Mislio je isprva da ih sanja, ali kad je otvorio oči snijeg je padao po logoru, a sva crna braća grabila su lukove i koplja te trčala prema prstenastom zidu. Chett je bio jedini u blizini, bivši upravitelj meštra Aemona s licem punim čireva i velikom gušom na vratu. Sam nikad nije vidio toliko

straha na čovjekovom licu kao što je vidio na Chettovu kad je onaj treći prasak stigao jaučući kroz drveće. "Pomozite mi da pošaljem ptice", .preklinjao je, ali drugi upravitelj se okrenuo i otrčao, s bodežom u ruci. *Mora se pobrinuti za pse,* sjetio se Sam. Vjerojatno je Vrhovni zapovjednik i njemu dao neku zapovijed.
Prsti su mu bili tako kruti i nespretni u rukavicama; tresao se od straha i hladnoće, ali pronašao je vrećicu s pergamentima i iskopao poruke koje je napisao. Gavrani su divlje kreštali, a kad je otvorio kavez Crnog zamka, jedan od njih poletio mu je ravno uz lice. Još dva su pobjegla prije nego što je Sam uspio dohvatiti jednog, a kad je to učinio, prvi ga je kljucnuo kroz rukavicu, izvukavši krv. No nekako ga je zadržao dovoljno dugo da pričvrsti mali svitak pergamenta. Ratni rog je dotad već utihnuo, ali Šaka je odzvanjala od urlanja zapovijedi i zveketa čelika. *"Leti!"* viknuo je Sam dok je bacao gavrana u zrak.
Ptice iz kaveza Sjenovite kule kričale su i lepršale naokolo tako mahnito da se bojao otvoriti vratašca, ali primorao se da to svejedno učini. Uhvatio je prvog gavrana koji je pokušao pobjeći. Časak kasnije, već je grabio uvis kroz snijeg koji je padao, noseći glase o napadu.
Obavivši svoju dužnost, on se odjenuo nespretnim, prestrašenim prstima, navukavši kapu, surku i plašt s kukuljicom te zakopčavši svoj pojas za mač, zakopčavši ga vrlo čvrsto kako ne bi ispao. Onda je pronašao zavežljaj i natrpao sve svoje stvari u njega, rezervno rublje i suhe čarape, glave strelica i glavu koplja od zmajeva stakla koje mu je dao Jon i stari rog također, svoje pergamente, crnila i pera, zemljovide koje je risao, i poput kamena tvrdu kobasicu s češnjakom koju je čuvao još od Zida. Sve je to svezao i prebacio zavežljaj na svoja leđa. *Vrhovni zapovjednik je rekao da se ne smijem požuriti na prstenasti zid,* sjetio se, *ali je rekao da ne smijem ni trčati k njemu.* Sam je duboko udahnuo i shvatio kako ne zna što bi sljedeće učinio.
Sjećao se da se vrtio u krugu, izgubljen, dok je strah rastao u njemu kao uvijek. Psi su lajali i konji trubili, ali snijeg je prigušivao zvukove tako da su se doimali dalekima. Sam nije mogao vidjeti ništa izvan tri lakta, čak ni baklje koje su gorjele po niskom kamenom zidu koji je okruživao krunu brijega. *Je li moguće da su se baklje ugasile?* To je bilo odviše strašno i pomisliti. *Rogjepuhnuo tri puta dugo. Tri duga huka znače Drugi.* Bijeli hodači šume, hladne sjene, čudovišta iz priča od kojih je cičao i drhtao kao dječak, koji su jahali na svojim orijaškim ledenim paucima, gladni krvi...
Nespretno je isukao svoj mač i teško otklipsao kroz snijeg držeći ga. Pas protrči pored njega lajući, a on ugleda neke od ljudi iz Sjenovite kule, krupne bradate muškarce s dugim sjekirama i kopljima od osam stopa. Osjećao se sigurnim u njihovu društvu, pa ih je slijedio do zida. Kad je ugledao da baklje još gore na vrhu prstena od kamenja, drhtaj olakšanja prođe kroz njega.
Crna su braća stajala s mačevima i kopljima u ruci, promatrajući snijeg kako pada, čekajući. Ser Mallador Locke prošao je mimo na svom konju, noseći snijegom posutu kacigu. Sam je stajao dobrano iza ostalih, tražeći Grenna ili Žalosnog *Edda.Ako moram umrijeti, neka umrem pokraj svojih prijatelja,* sjećao se daje pomislio. Ali svi su muževi oko njega bili neznanci, ljudi Sjenovite kule pod zapovjedništvom izvidnika zvanog Blane. *i*
"Evo ih dolaze", čuo je brata kako govori.
"Zatakni", reče Blane, a dvadeset crnih strijela bje izvučeno iz jednako toliko tobolaca, zataknuto za jednako toliko tetiva lukova.
"Bogovi, smilujte se, na stotine ih je", tiho će neki glas.
"Nategni," reče Blane, a onda, "zadrži." Sam nije mogao vidjeti i nije želio vidjeti. Muževi noćne straže stajali su iza baklji, čekajući sa strijelama nategnutim do

njihovih ušiju, dok se *nešto* penjalo onim mračnim, skliskim obronkom kroz snijeg. *"Zadrži,"* ponovno će Blane, *"zadrži, zadrži"* A onda: "Otpusti."
Strijele su šaputale dok su letjele.
Isprekidan poklič uzdigne se od ljudi duž prstenastog zida, ali uskoro zamre. "Oni se ne zaustavljaju, moj gosp'aru", neki je čovjek rekao Blaneu, a drugi viknuo: *"Još više!* Pogledajte onamo, dolaze iz drveća", a drugi pak reče: "Bogovi, smilujte se,'oni pužu. Gotovo su ovdje, *pred nama su!"* Sam se dotad već povlačio natrag, drhteći poput posljednjeg lista na stablu kad vjetar udari, jednako od hladnoće koliko od straha. Bilo je vrlo hladno te noći. *Još hladnije nego sada. Snijeg se čini gotovo toplim. Sada se osjećam bolje. Malo odmora je sve što mi treba. Možda ću za malo vremena biti dovoljno snažan da ponovno hodam. Za malo vremena.*
Konj zakorači pokraj njegove glave, čupava siva zvijer sa snijegom na grivi i kopitima prevučenim koricom od leda. Sam ga je promatrao kako dolazi i gledao ga kako odlazi. Još jedan se pojavi iz snijega koji je padao, s čovjekom u crnom koji ga je vodio. Kad je ugledao Sama na svojem putu, prokune ga i povede konja okolo. *Želio bih da imam konja,* pomisli on. *Da imam konja, mogao bih ići dalje. Mogao bih sjediti, pa čak i malo spavati u sedlu.* Većina njihovih konja bila je izgubljena na Šaci, a oni koji su preostali nosili su hranu, baklje i ranjene. Sam nije bio ranjen. *Samo debeo i slab, i najveća kukavica u Sedam kraljevina.*
Bio je *takav* kukavica. Knez Randvll, njegov otac, uvijek je to govorio, i imao je pravo. Sam je bio njegov nasljednik, ali nikad nije bio vrijedan toga, pa ga je njegov otac poslao na Zid. Njegov mali brat Dickon naslijedit će Tarh/jeve posjede i zamak, i veliki mač Srcotrov koji su knezovi Rogatog brijega nosili stoljećima tako ponosno. Pitao se hoće li Dickon proliti suzu za svog brata koji je umro u snijegu, negdje s onu stranu ruba svijeta. *Zašto bi? Za kukavicom ne vrijedi plakati.* Čuo je svog oca kako to govori majci, stotine puta. Starije Medvjed to također znao.
"Ispalite strijele," urliknuo je Vrhovni zapovjednik te noći na Šaci, kad se pojavio iznenada jašući na konju, "dajte im plamena." Tada je opazio Sama kako se ondje trese. *"Tarly!* Gubi se odavde! Tvoje mjesto je s gavranima."
"Ja... ja... ja sam poslao poruke."
"Dobro." Na Mormontovu ramenu njegov gavran ponovi poput jeke: *"Dobro, dobro."* Vrhovni zapovjednik izgledao je golemo u krznu i oklopu. Iza njegova crnog željeznog vizira, njegove su oči divlje sjale. "Ovdje si svima na putu. Vrati se svojim kavezima. Ako budem trebao poslati drugu poruku, ne želim da najprije moram tražiti tebe. Pobrini se da su ptice spremne." Nije čekao na odgovor, već je okrenuo konja i ot-kasao oko prstena, dovikujući: "Vatre! Dajte im vatre!"
Samu nije trebalo dvaput reći. Vratio se pticama, što su ga brže njegove debele noge mogle nositi. *Trebao bih napisati poruke prije vremena,* pomislio je, *kako bismo mogli odaslati ptice što je prije moguće.* Trebalo mu je duže nego obično da upali malu vatru, da zagrije zaleđeno crnilo. Sjeo je pokraj nje na kamen s perom i pergamentom, i napisao svoje poruke.
Napadnuti među snijegom i ledom, ali odbili smo ih ognjenim strijelama, napiše, dok je slušao kako glas Thorena Smalhvooda odzvanja sa zapovijedi: "Zatakni, nategni... otpusti." Jata strijela stvarala su zvuk sladak poput majčine molitve. "Gorite, vi mrtva kopiladi, gorite", Dywen zapjeva, cerekajući se. Braća su klicala i proklinjala. *Sve je sigurno,* napisao je. *Ostajemo na Šaci Prvih ljudi.* Sam se nadao da su bili bolji strijelci od njega.
Odložio je to pisamce na stranu i pronašao novi prazni pergament. *Još se borimo na Šaci, usred teškog snijega,* napisao je kad je netko viknuo: "Još dolaze." *Ishod neizvjestan.*
"Koplja", reče netko. Mogao je to biti Ser Mallador, ali Sam se u to nije mogao zakleti. *Stvorovi su nas napali na Šaci, u snijegu,* napiše, *ali odbili smo ih vatrom.* Okrenuo je

glavu. Kroz vjetrom nošen snijeg, sve što je mogao vidjeti bila je golema vatra u središtu logora, i ljudi na konjima koji su se neumorno kretali oko nje. Pričuva, znao je, spremna progoniti sve što prijeđe prstenasti zid. Naoružali su se bakljama umjesto mačevima i palili ih na plamenovima.
Stvorovi svuda oko nas, napisao je, kad je čuo povike sa sjeverne strane. *Dolaze odjednom i sa sjevera i s juga. Koplja i mačevi ih ne zaustavljaju, samo vatra.*
"Odapni, odapni, odapni", glas je vrištao kroz noć, a drugi povikne: "Prokleto golem", a treći glas reče: "Orijaš!" dok je četvrti uporno tvrdio: "Medvjed, *medvjed!"* Konj vrisne a psi stadoše lajati, i nastade toliko graje da Sam više nije mogao razaznati glasove. Pisao je brže, poruku za porukom. *Mrtvi divljaci, i orijaš, ili možda medvjed, napadaju nas, svud naokolo.* Čuo je sudar čelika po drvu, što je moglo značiti samo jednu stvar. *Stvorovi prešli zid. Borbe unutar logora.* Tucet braće na konjima protutnji pokraj njega prema istočnom zidu, goruće luči lepršavog plamena u ruci svakog jahača. *Vrhovni zapovjednik Mormoni suočio ih je s vatrom. Pobijedili smo. Pobjeđujemo. Ne uzmičemo. Presjekli smo put m slobodu i povlačimo se prema Zidu. Uhvaćeni smo u zamku na Šaci, teško pritisnuti.*
Jedan od ljudi Sjenovite kule dotetura iz tame kako bi pao pred Sa-move noge. Dopuzao je na stopu od vatre prije nego što je umro. *Izgubljena,* Sam je napisao, *bitka je izgubljena. Svi smo izgubljeni.*
Zašto se mora sjećati borbe na Šaci? Nije se želio sjećati. Ne *toga.* Pokušao se primorati da se prisjeti svoje majke, ili svoje sestrice Talle, ili one djevojke Gilly u Crasterovoj Tvrđi. Netko ga je tresao za rame. "Ustani", reče glas. "Same, ne možeš ovdje spavati. Ustani i nastavi hodati."
Nisam spavao, prisjećao sam se. "Odlazi", reče, dok su mu se riječi ledile na studenom zraku. "Dobro mi je. Hoću se odmoriti."
"Ustani." Grennov glas, grub i promukao. Nadvio se nad Sama, crnog ruha prekrivenog koricom snijega. "Nema odmora, rekao je Stari Medvjed. Umrijet ćeš."
"Grenne." On se osmjehne. "Ne, zaista, dobro mi je ovdje. Ti samo nastavi. Sustići ću te čim malko otpočinem."
"Nećeš." Grennova gusta smeđa brada bila je smrznuta oko njegovih usta. Zbog toga je nalikovao na kakvog starca. "Smrznut ćeš se, ili će te Drugi dograbiti. Same, *ustani!"*
Noć prije nego što su ostavili Zid, Pyp je zadirkivao Grenna kako mu je bio običaj, sjeti se Sam, smiješeći se i govoreći kako je Grenn bio dobar izbor za izviđanje, budući da je bio preglup da bi se bojao. Grenn je to vruće nijekao sve dok nije shvatio stoje govorio. Bio je zdepast, široka vrata i snažan - Ser Alliser Thorne zvao ga je "Tur", a kao što je Sama zvao "Ser Pajcek", a Jona "Knez Snow" - ali on se uvijek lijepo ophodio prema Samu. *Međutim, to je bilo samo zbog Jona. Da nije bilo Jona, nitko me od njih ne bi volio.* A Jona više nije bilo, bio je izgubljen u Piskutavom prolazu sa Oborinom Polurukim, vjerojatno mrtav. Sam je htio plakati za njim, ali i te suze bi se samo smrznule, a on je sada jedva mogao držati oči otvorene.
Visoki brat s bakljom zaustavi se kraj njih i na jedan divan trenutak Sam osjeti toplinu na svom licu. "Ostavi ga", čovjek reče Grennu. "Ako ne mogu hodati, s njima je svršeno. Sačuvaj snagu za sebe, Grenne."
"Ustat će on", odvrati Grenn. "Samo treba ruku."
Čovjek krene dalje, odnoseći blaženu toplinu sa sobom. Grenn pokuša podići Sama na noge. "To boli", potuži se on. "Prestani. Grenne, boli me ruka. Prestani."
"Prokleto si težak." Grenn ukliješti ruke ispod Samovih pazuha, zas-tenje i povuče ga uspravno. Ali čim ga je ispustio, debeli dječak ponovno sjedne u snijeg. Grenn ga šutne nogom, čvrstim bubotkom koji je razbio koricu snijega oko njegove čizme i rasprsnuo je posvuda. *"Ustani!"* Ponovno ga šutne. "Ustani i hodaj. Moraš hodati."

Sam se prevali na bok, sklupčavši se u čvrstu loptu da se zaštiti od udaraca. Međutim, jedva ih je osjećao kroz svu onu vunu, kožu i oklop, ali unatoč tome, boljeli su ga. *Mislio sam da mije Grenn prijatelj. Prijatelje se ne smije tući nogom. Zašto me ne puste na miru? Samo se želim odmoriti, to je sve, odmoriti se i malo odspavati, i možda malo umrijeti.*
"Ako poneseš baklju, ja mogu ponijeti debelog dječaka."
Odjednom su ga podigli u hladan zrak, daleko od njegova slatkog mekog snijega; plutao je. Ispod njegovih koljena nalazila se jedna ruka, a druga ispod njegovih leđa. Sam podigne glavu i zatrepće. Lice se pomoli u blizini, široko životinjsko lice s plosnatim nosom i sitnim tamnim očima i guštikom grube smeđe brade. Vidio je to lice otprije, ali trebao mu je časak da se sjeti. *Paul. Mali Paul* Otopljeni led curio mu je u oči od vreline baklje. "Možeš li ga nositi?" čuo je Grenna kako pita.
"Nosio sam jednom tele koje je bilo teže od njega. Nosio sam ga njegovoj majci da se može napit mlijeka."
Samova se glava klatila gore-dolje sa svakim korakom koji bi Mali Paul načinio.
"Prestanite," promrmlja, "pustite me dolje, nisam malo dijete. Muž sam Noćne straže." Jecao je. "Samo me pustite umrijeti."
"Šuti, Same", reče Grenn. "Čuvaj snagu. Misli na svoje sestre i brata. Meštra Aemona. Tvoja najomiljenija jela. Zapjevaj pjesmu ako hoćeš."
"Na glas?"
"U svojoj glavi."
Sam je znao stotine pjesama, ali kad se pokušao prisjetiti jedne, nije uspio. Sve su riječi iščeznule iz njegove glave. Ponovno je zajecao i rekao: "Ne znam nijednu pjesmu, Grenne. Znao sam neke, ali sada više ne."
"Znaš", reče Grenn. "Što je s 'Medvjedom i lijepom djevicom', tu pjesmu znaju svi. *Bio jednom jedan medvjed, medvjed, medvjed! Sav crn i smeđ i dlakom prekriven!"*
"Ne, ne tu", preklinjao je Sam. Medvjed koji se uspeo na Šaku nije imao nijednu dlaku na svom istrunulom mesu. Nije želio razmišljati o medvjedima. "Nikakvu pjesmu. Molim te, Grenne."
"Onda misli na svoje gavrane."
"Nikad nisu bili moji." *Bili su gavrani Vrhovnog zapovjednika, gavrani Noćne straže.*
"Pripadali su Crnom zamku i Sjenovitoj kuli."
Mali Paul se namršti. "Chett je rek'o da mogu dobit gavrana Starog Medvjeda, onog koji govori. Sačuvao sam hrane i svega za njega." Zat-resao je glavom. "Zaboravio sam, međutim. Ostavio sam hranu tamo gdje sam je skrio." Klipsao je naprijed, blijed bijeli dah izlazio mu je iz usta sa svakim korakom, a potom iznenada reče: "Mogu li dobit jednog od tvojih gavrana? Samo jednog. Nikad ne bi' dao Larku da ga pojede."
"Nema ih", reče Sam. "Žao mi je." *Tako žao.* "Sada lete prema Zidu." Oslobodio je ptice kad je čuo kako se ratni rogovi ponovno glasaju, pozivajući Stražu na konje. *Dva kratka praska ijedan dugi, to je bio zov da se uzjaše.* Ali nije bilo razloga za jahanje, osim da se napusti Šaka, a to je značilo daje bitka izgubljena. Strah gaje tada toliko žestoko ujeo daje Sam jedva mogao otvoriti kaveze. Tek kad je promatrao kako posljednji gavran uzlijeće u snježnu oluju shvatio je da je zaboravio poslati poruke koje je napisao.
"Ne," zacvilio je, "o ne, o ne." Snijeg je padao, a rogovi su trubili; *ahooo ahooo ahooooooooooooooooooo,* dozivali su, *na konje, na konje, na konje.* Sam ugleda dva gavrana kako sjede na stijeni i potrči prema njima, ali ptice lijeno zalepršaju kroz vrtloge snijega, u suprotnim smjerovima. On je proganjao jednoga, dok mu je dah sukljao iz nosa u gustim bijelim oblačićima; posrnuo je i našao se na deset stopa od prstenastog zida.
Nakon toga... sjećao se mrtvih kako prelaze preko kamenja sa strijelama u licima i vratovima. Neki su bili u žicanim košuljama, a neki gotovo nagi... divljaci, većina njih, ali nekolicina je nosila izblijedjela crna ruha. Sjećao se kako je jedan od muževa Sjenovite kule zabio svoje kopIje u blijedi mekani trbuh stvora i kroz leđa, te kako je stvar posrnula ravno kroz štap i ispružila svoje crne ruke i zaokrenula bratovom glavom sve dok mu krv nije izašla iz usta. To je bilo kada mu je mjehur popustio prvi put, bio je gotovo siguran.

Nije se sjećao bježanja, ali morao je, jer iduće što je znao bilo je da je blizu vatre pola logora dalje, sa starim Ser Ottvnom Wythersom i nekim strijelcima. Ser Ottyn je bio na koljenima u snijegu, zureći u kaos oko njih, sve dok konj bez jahača nije naišao i ritnuo ga u lice. Strijelci na njega nisu obraćali pozornost. Otpuštali su vatrene strijele na sjene u tami. Sam je vidio kako su jednog stvora pogodili, vidio je kako ga plamen obavija, ali bilo ih je još tucet iza njega, i golemi blijedi lik koji je morao biti medvjed, te uskoro zatim strijelci više nisu imali strijela.
A tada se Sam našao na konju. Nije to bio njegov konj, a on se uopće nije sjećao da je uzjahao. Možda je to bio konj koji je smrskao Ser Ottvnovo lice. Rogovi su još uvijek trubili, pa je on podbo konja i okrenuo ga prema zvuku.
U središtu pokolja, kaosa i vjetrom nošenog snijega, pronašao je Žalosnog Edda kako sjedi na svojem brdskom konju s običnim crnim barjakom na koplju. "Same," rekao je Edd kad ga je vidio, "bi li me probudio, molim te? Imam užasnu noćnu moru."
Sve više se ljudi svakog trenutka penjalo na konje. Ratni rogovi su ih dozivali da se vrate. *Ahooo ahooo ahooooooooooooooooooo.* "Tamo su kod zapadnog zida, moj gosp'aru", krikne Thoren Smalhvood Starom Medvjedu, dok se borio da obuzda svog konja. "Poslat ću pričuvu..."
"NE!" Mormont je morao urlati punim plućima da bi ga se čulo iznad rogova. "Pozovi ih natrag, moramo sasjeći put van." Stajao je u svojim stremenima, njegov crni plašt pucketao je na vjetru, vatra blistala s njegova oklopa. *"Glava koplja!"* zaurlao je. "Formiraj klin, jašemo. Niz južnu stranu, potom na istok!"
"Moj gospodaru, južni obronak vrvi od njih!" "Ostali su previše strmi", reče Mormont. "Imamo—"
Njegov brdski konj vrisne i propne se te ga gotovo zbaci dok se medvjed približavao teturajući kroz snijeg. Sam se ponovno pomokri u gaće. *Nisam mislio da je još toga u meni ostalo.* Medvjed je bio mrtav, blijed i istrunuo, njegovo krzno i koža posve su se linjali, a pola njegove desne šape izgorjelo do kosti, no on se svejedno primicao. Samo su njegove oči živjele. *Jarko modre, upravo kao stoje Jon rekao.* Sjajile su se poput smrznutih zvijezda. Thoren Smalhvood napadne, njegov dugi mač sav je blistao u narančastoj i crvenoj boji od svjetla vatre. Njegov zamah gotovo je otkinuo medvjeđu glavu. A onda je medvjed otkinuo njegovu.
"JAŠI!" viknuo je Vrhovni zapovjednik, okrećući se.
Bili su u galopu u času kad su stigli do prstena. Sam se uvijek previše bojao skakati na konju, ali kad je niski kameni zid iskrsnuo pred njim znao je da nema izbora. On se ritne, sklopi oči i zajeca, a konjić ga prevede prijeko, nekako, *nekako,* konjić ga prevede prijeko. Jahač s njegove desne strane sruši se u zapletaju čelika, kože i vrištavog konjskog mesa, a tada su stvorovi vrvjeli po njemu i klin se zatvarao. Sjurili su se niz padinu brijega u trku, između crnih ruku koje su grabile i gorućih modrih očiju i vjetrom nošenog snijega. Konji su posrtali i kotrljali se, ljudi bili pometeni sa sedla, baklje letjele kroz zrak, sjekire i mačevi zasijecali u mrtvo meso, a Samwell Tarly je jecao, očajnički stišćući svog konja snagom za koju nije znao da je posjeduje. Bio je u središtu leteće glave koplja s braćom sa svake strane, i ispred i iza sebe. Jedan je pas trčao s njima dio puta, skačući niz snježni obronak i amo-tamo među konje, ali nije mogao održati korak. Stvorovi su stajali u mjestu i bivali pregaženi i zdrobljeni pod kopitima. Čak i dok su padali grabili bi rukama mačeve, stremene i noge konja u prolazu. Sam je vidio kako jedan noktima desne ruke razdire trbuh brdskog konjića dok se držao za sedlo lijevom rukom.
Iznenada se drveće stvorilo svuda oko njih, a Sam je projurio kroz zaleđeni potok dok su se zvuči pokolja gubili za njim. Okrenuo se, bez daha od olakšanja... sve dok muškarac u crnom nije skočio iz grmlja i odvukao ga sa sedla. Tko je on bio, Sam nikad nije vidio; bio je gore u trenu i galopirao dalje u idućem. Kad je pokušao

potrčati za konjem, noge su mu se zapetljale o korijen i pao je grubo na lice te je ležao plačući poput djeteta sve dok ga Žalosni Edd nije ondje pronašao.
To je bilo njegovo posljednje suvislo sjećanje na Šaku Prvih ljudi. Kasnije, satima kasnije, stajao je drhtureći među ostalim preživjelima, polovicom na konjima i polovicom na nogama. Dotad su već bili miljama daleko od Šake, iako Sam nije znao kako. Dywen je poveo dolje pet brdskih konja, teško nakrcanih hranom, uljem i bakljama, a trojica su dospjela dovde. Stari Medvjed natjerao ih je da raspodijele teret, kako gubitak bilo kojeg konja i njegovih zaliha ne bi bio prevelika katastrofa. Uzeo je konje zdravim ljudima i dao ih ranjenima, organizirao pješake i postavio baklje da čuvaju njihova krila i zaleđe. *Jedino što moram raditi jest hodati,* rekao je Sam samom sebi, načinivši prvi korak prema domu. Ali prije nego što je prošlo sat vremena, počeo se mučiti i zaostajati...
I sada su zaostajali, vidio je. Sjetio se kako je Pyp jednom rekao da je Mali Paul bio najsnažniji čovjek u Straži. *Mora biti, kad mene nosi.* No unatoč tome, snijeg je postajao dublji, tlo nesigurnije, a Faulovi koraci počeli su se skraćivati. Još konjanika prošlo je pokraj njih, ranjenika koji su gledali Sama tupim neznatiželjnim očima. Neki bakljonoše prošli su također. "Zaostajete", jedan im reče. Idući se složi. "Nitko te neće čekati, Paule. Ostavi svinju mrtvacima."
"Obećao je da ću dobit pticu", reče Mali Paul, iako Sam to nije učinio, ne zapravo. *Nisu moje da ih darujem.* "Ocu pticu koja govori i jede kukuruz iz moje ruke."
"Prokleta budalo", reče bakljonoša. Onda ga nestane.
Nakon nekog vremena Grenn iznenada stane. "Sami smo", reče promuklim glasom. "Ne vidim druge baklje. Je li ono bila straža na začelju?"
Mali Paul nije imao odgovor za njega. Krupni čovjek zastenje i klone na koljena. Ruke su mu drhtale dok je nježno polijegao Sama na snijeg. "Ne mogu te više nosit. Htio bi, al ne mogu." Divlje je drhtao.
Vjetar je uzdisao među drvećem, nanoseći fin prah snijega u njihova lica. Studen bijaše tako oštra da se Sam osjećao nagim. Potražio je druge baklje, ali nije ih bilo, nijedne. Bila je samo ona koju je Grenn nosio, iz koje su se uzdizali plamenovi nalik na svijetlu narančastu svilu. Mogao je vidjeti kroz njih, u crninu s one strane. *Ta baklja će uskoro izgorjeti,* pomisli, *a mi smo posve sami, bez hrane ili prijatelja ili vatre.*
Ali nije bio u pravu. Nisu uopće bili sami.
Niže grane velebne zelene stražarice odbace svoj teret snijega s tihim vlažnim *buć.* Grenn se okrene, isturivši svoju baklju. "Tko ide tamo?" Konjska glava izroni iz tame. Sam osjeti trenutačno olakšanje, sve dok nije ugledao konja. Inje i mraz pokrivali su ga poput sjaja zaleđenog znoja, a gnijezdo krutih crnih crijeva vuklo se iz njegova rasporenog trbuha. Na njegovim leđima bio je jahač blijed poput leda. Sam načini cvileći zvuk duboko u svom grlu. Bio je toliko prestrašen da se mogao opet pomokriti, ali studen ga je zahvatila, studen tako okrutna da mu se mjehur činio posve zaleđenim. Drugi klizne graciozno sa sedla kako bi se uspravio na snijegu. Bio je vitak poput mača i mliječnobijel. Njegov oklop mreškao se i mijenjao dok se kretao, a noge mu nisu razbile koricu netom palog snijega.
Mali Paul oslobodi sjekiru dugačkog drška koja mu je bila privezana na leđima. "Zašto si naudio tom konju? To je bio Mawneyjev konj."
"Gubi se odavde!" Grenn načini korak, pruživši baklju preda se. *"Odavde* ili ćeš izgorjeti." Gurne plamenove prema njemu.
Mač Drugog svjetlucao je slabim modrim sjajem. On se pomakne prema Grennu, brz poput munje, zamahujući. Kad je ledeno modra oštrica okrznula plamen, vrisak oštar poput igle probode Samove uši. Glava baklje otkotrlja se u stranu i nestane među

dubokim nanosom snijega, koji smjesta ugasi vatru. A sve što je Grenn držao bio je kratak drveni štap. Baci ga na Drugog, psujući, dok je Mali Paul napadao svojom sjekirom.
Strah koji je ispunio Sama bio je gori od ijednog straha koji je ikad prije osjetio, a Samwell Tarly je poznavao sve vrste strahova. "Majko, smiluj se", zaplače, zaboravljajući drevne bogove u svom užasu. "Oče, zaštiti me, o, o..." Prsti mu pronađu bodež i on ispuni svoju ruku njime.
Stvorovi su bili spore nespretne stvari, ali Drugi je bio lagan poput snijega na vjetru. Kliznuo je dalje od Faulove sjekire, mreškajući oklopom, a njegov kristalni mač izvio se i zavrtio te prošuljao između željeznih prstenova Faulova oklopa, kroz kožu, vunu, kosti i meso. Izašao mu je kroz leđa *uzpsssssssssss,* a Sam začu Paula kako veli: "O", dok je gubio svoju sjekiru. Naboden, s krvlju koja mu se pušila oko mača, krupni čovjek pokuša dohvatiti svog ubojicu rukama i gotovo uspije prije nego što je pao. Njegova težina istrgnula je neobičan blijedi mač iz zahvata Drugog.
Učini to sad. Prestani plakati i bori se, tiderište. Bori se, kukavico. Bio je to njegov otac kojeg je čuo, bio je to Alliser Thorne, bio je to njegov brat Dickon i dječak Rast. *Kukavico, kukavico, kukavico.* Zahihoće histerično, pitajući se hoće li i od njega načiniti stvora, golemog debelog bijelog stvora koji će uvijek zapinjati preko svojih mrtvih nogu. *Učini to, Same.* Je li to bio Jon, sada? Jon je bio mrtav. *Možeš to učiniti, možeš, samo to učini. I* tada je teturao naprijed, više padajući nego trčeći, zapravo, zatvarajući oči i gurajući bodež slijepo preda se objema rukama. Čuo *je prasak,* poput zvuka koji led stvara kad se slomi pod čovječjom nogom, a onda krik tako prodoran i oštar da je posrnuo unatrag s rukama preko svojih omotanih ušiju i teško pao na stražnjicu.
Kad je otvorio oči, oklop Drugog otjecao mu je niz noge u rječicama dok je blijeda modra krv siktala i dimila se oko crnog bodeža od zmajeva stakla u njegova vratu. Posegnuo je dvjema poput kostiju bijelim rukama da izvuče nož, ali gdje su prsti dotakli opsidijan, oni su se pušili.
Sam se prevrne na bok, širom otvorenih očiju dok se Drugi smanjivao i pretvarao u lokvicu, otapajući se. U dvadeset otkucaja srca njegova mesa je nestalo, izgubilo se u vrtlozima fine bijele magle. Pod njim bijahu kosti poput mliječnog stakla, blijede i sjajne, a i one su se rastapale. Konačno je preostao samo bodež od zmajeva stakla, ovjenčan parom kao da je bio živ i znojan. Grenn se sagne da ga pokupi i odbaci ga u isti čas. "Majko, kako je *leden."*
"Opsidijan." Sam se s mukom podigne na koljena. "Zmajevo staklo, tako ga zovu. Zmajevo staklo. *Zmajevo* staklo." On zahihoće, pa zaplače, pa se presavije da bi izbacio svoju hrabrost u snijeg.
Grenn povuče Sama na noge, provjeri puls Malog Paula pa mu sklopi oči, a potom ponovno ščepa bodež. Ovog puta bio je sposoban držati ga.
"Ti ga *zadrži",* reče Sam. "Ti nisi kukavica kao ja." .
"Tolika kukavica da si ubio jednog Drugog." Grenn pokaže nožem. "Pogledaj ondje, između drveća. Ružičasto svjetlo. Zora, Same. Zora. Tamo je sigurno istok. Ako krenemo tim putem, trebali bismo sustići Mormonta."
"Ako ti tako veliš." Sam udari lijevom nogom o drvo, da ukloni sav snijeg. Tada desnom. "Pokušat ću." Načinivši grimasu, on učini korak. "Pokušat ću svom snagom." A potom učini i drugi korak.

Lanac od ruku kneza Tywina zlatno je svjetlucao naspram tamnog baršuna boje vina njegove tunike. Knezovi Tyrell, Redwyne i Rowan okupili su se oko njega dok je ulazio. Pozdravio je svakog posebno, obratio se tihom riječju Varysu, poljubio ruku Vrhovnog septona i Cersein obraz, stisnuo ruku Velikog meštra Pvcellea, i sjeo na kraljevsko mjesto na čelu dugog stola, između svoje kćerke i svog brata.

Tyrion je prisvojio Pvcelleovo staro mjesto na dnu, poduprt jastucima kako bi mogao zuriti niz dužinu stola. Lišen ovlasti, Pvcelle se premjestio blizu Cersei, otprilike onoliko daleko od patuljka koliko je mogao dospjeti a da ne zauzme kraljev stolac. Veliki meštar bio je kostur koji je klecao, teško se oslanjajući na savijeni štap i drhteći dok je hodao, s nekoliko bijelih vlasi koje su nicale iz njegova dugog pilećeg vrata na mjestu njegove nekoć raskošne bijele brade. Tyrion je piljio u njega bez grizodušja.

Drugi su se morali otimati za stolce: knez Mace Tyrell, težak, robustan čovjek kovrčave smeđe kose i brade u obliku lopate dobro posoljene bijelim; Paxter Redwyne od Sjenice, pogurenih ramena i mršav, ćelave glave obrubljene čupercima narančaste kose; Mathis Rowan, knez Zlatnog luga, glatko izbrijan, krupan i znojan; Vrhovni septon, krhak muškarac čupavih bijelih vlasi na bradi. *Previše nepoznatih lica,* pomisli Tyrion, *previše novih igrača. Igra se promijenila dok sam ležao trunući na svojoj postelji, a nitko mi ne kazuje pravila.*

O, knezovi su bili prilično uljudni, iako je mogao vidjeti koliko ih nelagodnima čini pogled na njega. "Taj vaš lanac, to je bilo lukavo", rekao je Mace Tyrell veselim tonom, a knez Redwyne je kimnuo i kazao: "Točno tako, točno tako, moj knez od Visovrta govori za sve nas", vrlo vedro također.

Recite to ljudima ovog grada, ogorčeno pomisli Tyrion. Recite to prokletim pjevačima, s njihovim pjesmama o Renlvjevu duhu.

Njegov stric Kevan bio je najtopliji, pošavši tako daleko da ga je poljubio u obraz i rekao, "Lancel mi je rekao kako si bio hrabar, Tyrione. On te vrlo hvali."

Bolje mu je, inače bih imao par stvari reći o njemu. Primora se na osmijeh pa izusti: "Moj dobri rođak je odveć ljubazan. Njegova rana za-rasta, vjerujem?"

Ser Kevan se namršti. "Jednog dana se čini snažnijim, idućeg... zabrinjavajuće je to. Tvoja sestra često posjećuje njegovu bolesničku postelju, da mu podigne duh i moli se za njega."

Ali moli li da on pozivi ili da umre? Cersei je sramotno iskoristila njihova rođaka, i u postelji i izvan nje; mala tajna za koju se nedvojbeno nadala da će Lancel ponijeti u svoj grob sada kad je otac bio tu a ona ga više nije trebala. *Međutim, bi li otišla tako daleko da ga ubije?* Kad biste je danas pogledali, nikad ne biste vjerovali da je Cersei sposobna na takvu nemilosrdnost. Bila je sve sama dražest, očijukajući s knezom Tyrellom dok su razgovarali o Joffreyjevoj svadbenoj gozbi, laskajući knezu Redwynu na junaštvu njegovih blizanaca, smekšavši čangrizavog kneza Rowana šalama i osmijesima, ispuštajući pobožne zvukove Vrhovnom septonu. "Hoćemo li početi sa svadbenim pripremama?" upitala je dok je knez Tywin zauzimao svoj stolac.

"Ne", reče njezin otac. "S ratom. Varyse."

Uškopljenik izvije usne u svilen osmijeh. "Imam tako *slasne* vijesti za sve vas, moja gospodo. Jučer u zoru naš hrabri knez Randvll uhvatio je Robetta Glovera pred Sumrakdolom i zagradio mu put do mora. Gubici su bili teški na obje strane, ali na koncu su naši odani ljudi prevladali. Pripovijeda se da je Ser Helman Tallhart mrtav, s tisućama

drugih. Ro-bett Glover vodi preživjele prema Harrenhalu u krvavom neredu, ne sanjajući da će pronaći našeg junačkog Ser Gregora i njegove pristaše na svom putu."
"Bogovima neka je slava!" reče Paxter Redwyne. "Velika pobjeda za kralja Joffreyja!"
Kakve je veze Joffrey imao s tim? pomisli Tyrion.
"I strašan poraz za Sjever, dakako," primijeti Maloprsti, "ali ona u [kojoj Robb Stark nije imao udjela. Mladi Strahovuk ostaje neporažen [na bojnom polju."
"Znamo li Starkove planove i kretanja?" upita Mathis Rowan, uvi-jjek izravan i jezgrovit.
"Pobjegao je u Rijekotok sa svojim plijenom, napustivši zamke koje [E]je zauzeo na zapadu", objavi knez Tywin. "Naš rođak Ser Daven pres-__ trojava ostatke vojske njegovog pokojnog oca u luci Lannis. Kad budu premni, pridružit će se Ser Forlevju Presteru kod Zlatnog zuba. Čim "mladi Stark krene na sjever, Ser Forlev i Ser Daven spustit će se na Rijekotok."
"Jeste li sigurni da knez Stark kani otići na sjever?" upita knez Rowan. "Unatoč tome što su željezni kod Jarka Cailin?"
Mace Tyrell prozbori. "Ima li ičeg besmislenijeg od kralja b z kraljevine? Ne, očito je, dječak mora napustiti riječne krajeve, još jadnom združiti svoje snage s Rooseom Boltonom, i prebaciti svu svoju silu na Jarak Cailin. Tako *bih ja* učinio."
Tyrion je morao pregristi jezik na to. Robb Stark je izvojevao više bitaka u godinu dana nego knez Visovrta u dvadeset. Tyrellov ugled počivao je na jednoj neodlučnoj pobjedi nad Robertom Baratheonom kod Pepelgaza, u bitki koju je većinom izvojevala prethodnica kneza Tarlva prije nego što je glavnina vojske uopće stigla. Opsada Krajoluje, gdje je Mace Tyrell zaista držao zapovjedništvo, protegnula se na godinu dana bez rezultata, a nakon bitke na Trozupcu, knez Visovrta krotko je spustio svoje stjegove na pozdrav Eddardu Starku.
"Trebao bih napisati Robbu Starku strogo pismo", govorio je Maloprsti. "Čujem da je njegov čovjek Bolton načinio štalu za koze od *moje* velike dvorane, što je zaista vrlo neodgojeno."
Ser Kevan pročisti grlo. "Što se tiče Starkovih... Balon Greyjoy, koji se sada naziva Kraljem Otočja i Sjevera, pisao nam je nudeći uvjete saveza."
"Trebao bi nuditi vjernost", prasne Cersei. "Kojim se pravom proglasio kraljem?"
"Pravom osvajača", reče knez Tywin. "Kralj Balon obavio je Prevlaku prstima davitelja. Nasljednici Robba Starka su mrtvi, Oštrozimlje je palo, a željezni drže Jarak Cailin, Dubokogajski humak i većinu Kamene obale. Dugi brodovi kralja Balona upravljaju Morem sunčeva zalaska, i na dobrom su položaju da zaprijete luci Lannis, Lijepom otoku, pa čak i Visovrtu, ako ga izazovemo."
"A ako prihvatimo savez?" upita knez Mathis Rowan. "Kakve uvjete predlaže?"
"Da priznamo njegovo kraljevsko pravo i ustupimo mu sve sjeverno od Prevlake."
Knez Redwyne se nasmije. "Čega ima sjeverno od Prevlake što bi ijedan čovjek zdravog razuma htio? Ako Greyjoy zamijeni mačeve i jedra za kamen i snijeg, ja velim učinimo to, i smatrajmo se sretnima."
"Zaista", složi se Mace Tyrell. "Tako bih i ja postupio. Neka kralj Balon dokrajči Sjevernjake dok mi dokrajčimo Stannisa."
Lice kneza Tywina nije odavalo njegove osjećaje. "Tu je i Lysa Ar-ryn s kojom valja računati. Udovica Jona Arryna, kćer Hostera Tullvja, sestra Catelyn Stark... čiji je suprug kovao urotu sa Stannisom Ba-ratheonom u doba svoje smrti."
"O", reče Mace Tyrell vedro, "žene nemaju želudac za rat. Pustite je na miru, velim ja, ona nas vjerojatno neće uznemirivati."
"Slažem se", reče Redwyne. "Kneginja Lysa nije imala udjela u bitkama, niti je počinila ikakav javni čin izdaje."
Tyrion se pomakne. "Ali bacila je mene u ćeliju i izvela me pred sud j za vlastiti život", on istakne, s izvjesnom količinom ogorčenosti. "A nije "l se ni vratila u Kraljev grudobran da prisegne na vjernost Joffu, kao što joj je bilo zapovijeđeno. Moja gospodo,

ustupite mi ljude, i ja ću srediti Lysu Arryn." Nije se mogao sjetiti ničega u čemu bi više uživao, osim možda u davljenju Cersei. Ponekad je još sanjao nebeske ćelije Orlova gnijezda i budio se natopljen hladnim znojem.
Osmijeh Macea Tyrella bio je srdačan, ali iza njega Tyrion nasluti prezir. "Možda biste radije prepustili borbu borcima", reče knez Visovrta. "Bolji ljudi od vas izgubili su velike vojske u Mjesečevu gorju, ili ih razorili na Krvavim dverima. Znamo vašu vrijednost, moj kneže, nema potrebe izazivati sudbinu."
Tyrion odgurne svoje jastuke, nakostriješivši se, ali njegov otac prozbori prije nego što je mogao planuti. "Imam drugih zadataka na umu za Tyriona. Vjerujem da bi knez Petyr mogao držati ključ Orlova gnijezda."
"O da," reče Maloprsti, "imam ga ovdje među nogama." Bilo je vragolije u njegovim sivo-zelenim očima. "Moja gospodo, s vašim dopuštenjem, predlažem da otputujem u Dolinu te ondje snubim i osvojim kne-ginju Lysu Arryn. Kad jednom budem njezin bračni drug, predat ću vam Arrynsku dolinu a da ne prolijem nijednu kaplju krvi."
Knez Rowan je izgledao sumnjičavo. "Bi li vas kneginja Lysa htjela?" "Imala me nekoliko puta ranije, kneže Mathise, i nije se potužila."
"Lijeganje", reče Cersei, "nije isto što i vjenčanje. Čak i krava poput Lyse Arryn mogla bi biti sposobna shvatiti razliku."
"Dakako. Nije dolikovalo jednoj kćeri Rijekotoka da se uda za nekoga tako daleko ispod sebe." Maloprsti raširi ruke. "Sada, međutim... brak između kneginje Orlova gnijezda i kneza Harrenhala nije tako nezamisliv, zar ne?"
Tyrion opazi pogled koji je preletio između Paxtera Redwynea i Ma-cea Tyrella.
"Mogao bi poslužiti," reče knez Rowan, "ako ste sigurni da možete žensku *zadržati* vjernom kraljevskoj milosti."
"Moja gospodo," izjavi Vrhovni septon, "jesen je pred nama, a svi ljudi dobrog srca umorni su od rata. Ako knez Baelish može Arrvnsku dolinu vratiti kraljevskom miru bez daljnjeg prolijevanja krvi, bogovi će ga sigurno blagosloviti."
"Ali može li?" priupita knez Redwyne. "Sin Jona Arrvna je sada gospodar Orlova gnijezda. Knez Robert."
"Samo dječak", reče Maloprsti. "Pobrinut ću se da izraste u Jof-freyjeva najvjernijeg podanika i pouzdanog prijatelja svima nama."
Tyrion je proučavao vitkog muškarca šiljaste bradice i drskih sivo-ze-lenih očiju. *Knez Harrenhala da je isprazna čast? Jebeš to, oče. Čak i da nikad ne stupi nogom u zamak, naslov taj brak čini mogućim, kao što je on djelo vrijeme znao.*
"Ne manjka nam dušmana", reče Ser Kevan Lannister. "Ako se Orlovo gnijezdo može *zadržati izvan rata,* to bolje. Mislim da bih volio vidjeti što knez Petyr može postići."
Ser Kevan je bio predstraža svome bratu u vijeću, znao je Tyrion iz dugog iskustva; nikad nije imao misao koju knez Tywin nije imao prvi. *Sve se to ugovorilo ranije,* zaključi, *a ova rasprava nije ništa drugo doli predstava.*
Ovce su blejale svoje slaganje, nesvjesne toga koliko su uredno bile ostrižene, pa je palo na Tyriona da prigovori. "Kako će kruna plaćati dugove bez kneza Petyra? On je naš čarobnjak od novca, a mi nemamo nikoga da ga zamijeni."
Maloprsti se nasmiješi. "Moj mali prijatelj je odveć ljubazan. Sve što radim je brojenje bakrenjaka, kao stoje kralj Robert običavao reći.j»va-ki pametni trgovac mogao bi isto... i Lannister, blagoslovljen zlatnim dodirom Bacačeve hridi, nedvojbeno bi me daleko nadmašio."
"Lannister?" Tyrion je imao loš predosjećaj o tome.
Oči sa zlatnim mrljicama kneza Tywina susretnu one nejednake njegova sina. "Ti divno odgovaraš tom zadatku, vjerujem."
"Zaista!" usrdno će Ser Kevan. "Ne sumnjam da ćeš biti izvrstan glavni rizničar, Tyrione."

Knez Tywin se okrene Maloprstom. "Ako vas Lysa Arryn uzme za muža i vrati se kraljevom miru, ponovno ćemo uzdignuti kneza Rober-ta na čast Guvernera Istoka. Kako skoro možete otići?"
"Sutradan, ako vjetrovi dopuste. Braavosijska galija usidrena je izvan lanca, utovarujući teret. *Morski kralj*. Posjetit ću njezina kapetana u vezi s kabinom."
"Prepustit ćete kraljevo vjenčanje", reče Mace Tyrell.
Petyr Baelish slegne ramenima. "Plima i nevjeste ne čekaju nikoga, moj kneže. Kad jednom počnu jesenske oluje, put će biti mnogo opasniji. Utapanje bi definitivno oslabilo čari jednog mladoženje."
Knez Tyrell se zasmijulji. "Istina. Bolje vam je da ne oklijevate."
"Neka vas bogovi prate na putu", reče Vrhovni septon. "Cijeli Kraljev grudobran molit će se za vaš uspjeh."
Knez Redwyne se uštine za nos. "Možemo li se vratiti pitanju Greyjoyeva saveza? Po mom mišljenju, mnogo se dade govoriti u njegovu korist. Greyjoyevi dugi brodovi povećat će našu flotu i dati nam dovoljno snage na moru da napadnemo Zmajev kamen i stanemo na kraj težnjama Stannisa Baratheona."
"Dugi brodovi kralja Balona zasad su zauzeti," uljudno će knez Tywin, "kao i mi. Greyjoy zahtijeva pola kraljevstva za cijenu saveza, ali što će on učiniti da ga zasluži? Boriti se sa Starkovima? To već čini. Zašto bismo mu platili za ono što nam je dao besplatno? Najbolje što nam je činiti u vezi s našim knezom Pykea jest ništa, po mom mišljenju. Uz dovoljno vremena, bolja prilika će se vjerojatno pojaviti. Jedna koja ne zahtijeva od kralja da se odrekne polovice svojega kraljevstva."
Tyrion je pomno motrio svog oca. *Postoji nešto što on prešućuje.* Sjetio se onih važnih pisama koje je knez Tywin pisao, one noći kad je Tyrion zatražio Bacačevu hrid. *Stoje ono rekao? Neke bitke dobivaju se mačevima i kopljima, druge perima i gavranima...* Pitao se tko je bio "bolja prilika" i kakvu je vrstu cijene zahtijevao.
"Možda bismo trebali prijeći na vjenčanje", reče Ser Kevan.
Vrhovni septon prozbori o pripremama koje su se obavljale u Velikoj septi Baelora, a Cersei iscrta planove koje je stvarala za gozbu. Nahranit će tisuću u prijestolnoj odaji, ali još mnogo više vani u dvorištima. Vanjsko i srednje dvorište bit će pokriveni svilenim šatorom, sa stolovima jela i bačvama piva za sve one koji nisu mogli biti smješteni u dvorani.
"Vaša Milosti," reče Veliki meštar Pvcelle, "u vezi s brojem gostiju... primili smo gavrana iz Sunčeva koplja. Tri stotine Dornijaca jašu prema Kraljevu grudobranu dok govorimo i nadaju se da će stići prije vjenčanja."
"Kako dolaze?" upita Mace Tyrell otresito. "Nisu zatražili dopuštenje da prijeđu *moje* zemlje." Njegov debeli vrat obojio se tamnocrveno, opazi Tyrion. Dornijci i Visovrćani nikad se nisu veoma ljubili; tijekom stoljeća vodili su bezbrojne granične ratove i provaljivali amo-tamo preko planina i međa čak i za vrijeme mira. Neprijateljstvo je malko popustilo nakon što je Dome postao dio Sedam kraljevina... sve dok dornski princ kojeg su zvali Crvena Guja nije osakatio mladog nasljednika Vi-sovrta na turniru. *Ovo bi moglo biti škakljivo,* pomisli patuljak, čekajući da vidi kako će njegov otac to riješiti.
"Princ Dornea dolazi na poziv mog sina," mirno će knez Tywin, "ne da se pridruži našem slavlju, već da zatraži svoje sjedište na vijeću i pravdu koju mu je Robert zanijekao za umorstvo njegove sestre Elie i njezine djece."
Tyrion je promatrao lica knezova Tyrella, Redwynea i Rowana, pitajući se hoće li ijedan od trojice biti dovoljno smion da kaže: "Ali kneže Tywine, niste li *vi* bili taj koji je darovao tijela Robertu, sva umotana u lannisterske plašteve?" Nijedan od njih

nije, ali to je svejedno bilo na njihovim licima. *Redwynea boli dupe,* pomisli on, *ali Rowan izgleda kao da će se svakog trena ugušiti.*
"Kad se kralj vjenča s vašom Margaerv i Mvrcella s princem Trvsta-neom, svi ćemo biti jedna velika kuća", Ser Kevan podsjeti Macea Tyrella. "Neprijateljstva iz prošlosti trebala bi ondje ostati, zar se ne slažete, moj kneže?"
"Ovo je vjenčanje moje kćeri—"′′—i mog unuka", čvrsto će knez Tywin. "Nema mjesta za stare prepirke, sigurno?"
"Nemam prepirki s *Doranom* Martellom", ustraje knez Tyrell, iako mu je ton bio više nego kivan. "Ako želi prijeći Ravan u miru, mora samo zatražiti moje dopuštenje."
Malo sutra, pomisli Tyrion. Uspet će se Kostoputem, okrenuti na istok blizu Ljetnih dvora i popeti se Kraljevskom cestom.
"Tri stotine Dornijaca ne treba ometati naše planove", reče Cersei. "Možemo nahraniti oklopnike u dvorištu, stisnuti par klupica viška u prijestolnu odaju za knezove i plemenite vitezove i pronaći princu Do-ranu počasno mjesto na podiju."
Ne uz mene, bila je poruka koju je Tyrion vidio u očima Macea Tyrella, ali knez Visovrta nije odgovorio drugačije doli kratkim kima-njem glave.
"Možda bismo mogli prijeći na ugodniji zadatak", reče knez Tywin. "Plodovi pobjede čekaju raspodjelu."
"Što bi moglo biti slađe?" reče Maloprsti, koji je već progutao svoj plod, Harrenhal. Svaki knez imao je vlastite zahtjeve; ovaj zamak i ono selo, komad zemlje, malu rijeku, šumu, starateljstvo nad izvjesnim maloljetnicima ostavljenim bez očeva u bitki. Na svu sreću, tih je plodova bilo u izobilju, pa je bilo siročadi i zamaka za sve. Varys je imao popise. Četrdeset sedam manjih plemića i šest stotina devetnaest vitezova izgubili su živote pod ognjenim srcem Stannisa i njegova Gospodara Svjetla, zajedno s nekoliko tisuća običnih vojnika. Izdajice do posljednjeg, njihovi nasljednici bili su razbaštinjeni, njihovi posjedi i zamci dodijeljeni onima koji su se dokazali vjernijima.
Visovrt je požnjeo najbogatiju žetvu. Tyrion je promatrao širok trbuh Macea Tyrella i pomislio *Ovaj ima začudan apetit.* Tyrell je zahtijevao posjede i zamke kneza Alestera Florenta, svojega vazala, koji je posjedovao jedinstveno lošu sposobnost prosuđivanja kad je najprije podržao Renlvja a zatim Stannisa. Knez Tywin je bio zadovoljan što mu može ispuniti želju. Bistrovodska tvrđa i svi njezini posjedi i primanja bijahu dodijeljeni drugom sinu kneza Tyrella, Ser Garlanu, preobrazivši ga u moćnog kneza u tren oka. Njegov stariji brat, naravno, trebao je naslijediti sam Visovrt.
Manji komadi zemlje bili su dodijeljeni knezu Rovvanu i ostavljeni na stranu za kneza Tarlvja, kneginju Oakheart, kneza Highwatera i druge neprisutne uglednike. Knez Redwyne tražio je samo trinaestogodišnje oslobađanje od poreza koje su Maloprsti i njegovi vinski zastupnici nametnuli na izvjesne arborske najbolje berbe. Kad je to bilo dopušteno, proglasio se zadovoljnim i predložio da pošalju po bačvu zlatnog vina iz Sjenice, da nazdrave dobrom kralju Joffreyju i njegovu mudrom i blagonaklonom Namjesniku. Na to je Cersei izgubila strpljenje. "Joff treba mačeve, ne zdravice", prasnula je. "Njegovo kraljevstvo još ugrožavaju tobožnji uzurpatori i samoprozvani kraljevi."
"Ali ne zadugo, mislim", reče Varys usrdno.
"Još nekoliko predmeta preostaje, moja gospodo." Ser Kevan pogleda svoje papire. "Ser Addam je pronašao neke kristale iz krune Vrhovnog septona. Čini se sigurnim da su lopovi razbili kristale i istopili zlato."
"Naš Otac na Nebesima zna njihovu krivnju i svima će im suditi", pobožno će Vrhovni septon.
"Nedvojbeno hoće", reče knez Tywin. "Svejedno, morate biti okrunjeni na kraljevu vjenčanju. Cersei, sazovi svoje *zlatare,* moramo se pobrinuti za zamjenu." Nije čekao njezin odgovor, već se smjesta obratio Varysu. "Imate izvještaje?"

Uškopljenik izvuče pergament iz svog rukava. "Orijaška lignja je viđena nedaleko od Prstiju." On se zahihoće. "Ne *Greyjoy*, pazite, prava orijaška lignja. Napala je ibbeneškog kitolovca i povukla ga na dno. Borbe se vode na Kamen-stubi, a novi rat između Tvrosha i Lysa čini se vjerojatnim. Oba se nadaju pridobiti Myr za saveznika. Mornari koji su se vratili s Nefritskog mora izvještavaju da se troglavi zmaj izlegao u Oarthu, i da je čudo tog grada—"
"Zmajevi i orijaške lignje me ne zanimaju, bez obzira na broj njihovih glava", reče knez Tywin. "Jesu li vaši šaptači slučajno pronašli kakav trag sina mojeg brata?"
"Avaj, naš ljubljeni Tyrek je posve nestao, siroto hrabro momče." Varys je zvučao kao da je na rubu suza.
"Tywine," reče Ser Kevan, prije nego što je knez Tywin mogao dati oduška svom očiglednom nezadovoljstvu, "neki zlatni plaštevi koji su dezertirali tijekom bitke dolutali su natrag u barake, misleći ponovno preuzeti dužnosti. Ser Addam želi znati što mu je činiti s njima."
"Mogli su ugroziti Joffa svojim kukavičlukom", smjesta reče Cersei. "Želim da ih se pogubi."
Varys uzdahne. "Sigurno su zaslužili smrt, Vaša Milosti, to nitko ne može zanijekati. Pa ipak, možda bi bilo mudrije da ih pošaljemo u Noćnu stražu. Primili smo uznemirujuće poruke sa Zida u posljednje vrijeme. O divljacima u pokretu..."
"Divljaci, orijaške lignje i zmajevi." Mace Tyrell se zasmijuli. "Pa ima li ičega što *nije u* pokretu?"
Knez Tywin se ne obazre na to. "Dezerteri nam najbolje služe kao pouka. Slomite im koljena čekićima. Neće više bježati. Niti će ijedan čovjek koji ih vidi da prose na ulicama." Zirne niz stol da vidi je li se ijedan od drugih knezova tome protivio.
Tyrion se sjeti vlastitog posjeta Zidu, rakova koje je dijelio sa starim knezom Mormontom i njegovim časnicima. Sjećao se i strahova Starog Medvjeda. "Možda bismo mogli nekolicini slomiti koljena da iskažemo svoje stajalište. Onima koji su ubili Ser Jacelvna, recimo. Ostatak možemo poslati Marshu. Straži žalosno nedostaje ljudstva. Ako bi Zid pao..."
"... divljaci bi preplavili Sjever," završi njegov otac, "a Starkovi i Greyjoyi imali bi još jednog neprijatelja s kojim bi se borili. Oni više ne žele biti podložni Željeznom prijestolju, čini se, stoga kojim pravom traže pomoć od njega? Kralj Robb i kralj Balon obojica prisvajaju Sjever. Neka ga *oni* brane, ako mogu. Ako ne, ovaj Mance Rayder mogao bi se čak pokazati korisnim saveznikom." Knez Tywin pogleda svog brata. "Ima li još?"
Ser Kevan zatrese glavom. "Završili smo. Moja gospodo, Njegova Milost, kralj Joffrey bi vam nedvojbeno želio zahvaliti na svoj vašoj mudrosti i dobrim savjetima."
"Želio bih riječ nasamo sa svojom djecom", reče knez Tywin dok su ostali ustajali da odu. "s tobom također, Kevane."
Poslušno, ostali se vijećnici oproste. Varys je otišao prvi, a Tyrell i Redwyne posljednji. Kad je odaja bila prazna, osim četvorice Lanniste-ra, Ser Kevan zatvori vrata.
"Glavni rizničar?" reče Tyrion tankim napregnutim glasom. "Čija je to bila zamisao, molim?"
"Kneza Petvra," reče njegov otac, "ali služi nam svima da imamo riznicu u rukama Lannistera. Tražio si važan posao. Bojiš li se da možda nećeš biti dorastao zadatku?"
"Ne," reče Tyrion, "bojim se stupice. Maloprsti je prepreden i častohlepan. Ne vjerujem mu. Ne biste trebali ni vi."
"Pridobio je Visovrt na našu stranu..." započne Cersei.
"... a tebe prodao Nedu Starku, znam. Nas će prodati jednako brzo. Novac je opasan poput mača u pogrešnim rukama."
Njegov stric Kevan neobično ga pogleda. "Ne nama, zasigurno. Zlato Bacačeve hridi..."

"... iskopano je iz tla. Zlato Maloprstog stvoreno je iz rijetkog zraka, pucketanjem njegovih prstiju."
"Korisnija vještina od ijedne tvoje, slatki brate", zaprede Cersei, glasom slatkim od pakosti. "Maloprsti je lažac—"
"—a usto i crn, reče gavran vrani."
Knez Tywin lupi šakom o stol. *"Dosta!* Ne želim više tog nedoličnog prepiranja. Oboje ste Lannisteri, i ponašat ćete se kao takvi."
Ser Kevan pročisti grlo. "Radije bih da Petyr Baelish vlada Orlovim gnijezdom nego ijedan drugi prosac kneginje Lyse. Yohn Royce, Lyn Corbray, Horton Redfort... to su opasni ljudi, svaki na svoj način. I ponosni. Maloprsti je možda pametan, ali nema ni visoki rod ni vještinu na oružju. Knezovi Doline nikad neće prihvatiti takvoga za svog gospodara." On pogleda svog brata. Kad je knez Tywin kimnuo, on nastavi. "A tu je i ovo - knez Petyr nastavlja pokazivati svoju vjernost. Još jučer nam je donio vijest o tyrellovskoj spletki da se Sansa Stark otpremi u Visovrt u 'posjet', i ondje vjenča za najstarijeg sina kneza Macea, Willasa."
"Maloprsti vam je donio vijest?" Tyrion se nagne na stol. "Ne naš gospodar šaptača? Kako zanimljivo."
Cersei pogleda strica u nevjerici. "Sansa je moja taokinja. Ne može *nikamo* bez mojeg dopuštenja."
"Dopuštenje bi morala silom udijeliti, ako bi ga knez Tyrell zatražio", istakne njihov otac. "Odbiti ga bilo bi isto kao izjaviti da mu ne vjerujemo. On bi se uvrijedio."
"Neka izvoli. Što nas je briga?"
Prokleta glupačo, pomisli Tyrion. "Slatka sestro," objasni on strpljivo, "uvrijediš li Tyrella uvrijedila si također Redwyne, Tarlvje, Rovvane i Hightovvere, te ih možda natjerala da se zapitaju bi li Robb Stark možda više izlazio u susret njihovim željama."
"Ne želim ružu i strahovuka u istoj postelji", izjavi knez Tywin. "Moramo ga preduhitriti."
"Kako?" upita Cersei. "Brakom. Tvojim, za početak."
To je došlo tako iznenada da je Cersei na trenutak mogla samo buljiti. Onda joj obrazi porumene kao da su je ispljuskali. "Ne. Ne ponovno. Neću."
"Vaša Milosti," reče Ser Kevan, ljubazno, "mlada ste žena, još lijepa i plodna. Zasigurno ne želite provesti ostatak života sami? A novi brak stavio bi točku na govorkanja o incestu jednom i zauvijek."
"Dokle god ostaneš neudana, dopuštaš Stannisu da širi svoje odvratne klevete", knez Tywin reče svojoj kćeri. "Moraš imati novog muža u postelji, da ti napravi djecu."
"Troje djece je posve dovoljno. Ja sam kraljica Sedam kraljevina, ne prokleta rasplodna kobila! Kraljica *regentica!"*
"Moja si kći, i učinit ćeš kako ja zapovijedam." Ona ustane. "Neću ovdje sjediti i slušati ovo—"
"Hoćeš, ako želiš imati ikakvog glasa u izboru svojeg idućeg muža", mirno će knez Tywin.
Kad je stala oklijevati, a potom sjela, Tyrion je znao da je bila izgubljena, unatoč svojoj glasnoj izjavi: *"Neću* se više udavati!"
"Udat ćeš se i rađat ćeš. Svako dijete koje rodiš učinit će Stannisa većim lašcem." Činilo se da su je očeve oči prikovale za stolac. "Mace Tyrell, Paxter Redwyne i Doran Martell oženjeni su mlađim ženama koje će ih vjerojatno nadživjeti. Žena Balona Greyjoya je postarija i bo-ležljiva, ali takav brak obvezao bi nas na savez sa Željeznim otočjem, a ja još uvijek nisam siguran bi li to bio naš najmudriji postupak."
"Ne", reče Cersei kroz blijede usne. "Ne, ne, ne."
Tyrion nije mogao posve suspregnuti osmijeh koji mu je došao na usne na pomisao o otpremanju njegove sestre na Pyke. *Taman kad sam se spremao ostaviti molitve, neki mili bog mi daruje ovo.*
Knez Tywin nastavi. "Obervn Martell mogao bi odgovarati, ali Tyrel-lovi bi to vrlo loše prihvatili. Stoga se moramo okrenuti sinovima. Predmnijevam da se ne bi protivila udati za čovjeka mlađeg od sebe?"

"Protivim se udaji za *ikojeg*—"
"Uzeo sam u obzir Redwynove blizance, Theona Greyjoya, Quen-tyna Martella i brojne druge. Ali naš savez s Visovrtom bio je mač koji je slomio Stannisa. Trebalo bi ga očeličiti i ojačati. Ser Loras je odjenuo bijelo, a Ser Garlan je oženjen jednom od Fossowayki, ali tu preostaje najstariji sin, mladić za kojega su spletkarili da se oženi Šansom Stark."
Willas Tyrell. Tyrion je zločesto uživao u Cerseinu bespomoćnom bijesu. "To bi bio bogalj", reče on.
Njihov otac ga ohladi pogledom. "Willas je nasljednik Visovrta, i prema svim izvještajima blag i uljudan mladić, koji voli čitati knjige i promatrati zvijezde. Usto posjeduje strast prema parenju životinja, te posjeduje najbolje lovačke pse, sokole i konje u Sedam kraljevina."
Savršen par, pomisli Tyrion. *Cersei također posjeduje strast prema parenju.* Sažalijevao je sirotog Willasa Tyrella, i nije znao je li se htio smijati svojoj sestri ili plakati zbog nje.
"Tyrellovski nasljednik bio bi moj izbor," zaključi knez Tywin, "ali ako je tebi draži netko drugi, poslušat ću tvoje razloge."
"To je vrlo ljubazno od vas, oče", prozbori Cersei ledenom Ijubazno-šću. "Dajete mi tako težak izbor. Koga bi prije odvela u postelju, staru lignju ili sakatog psetara? Trebat će mi nekoliko dana da razmislim. Imam li sad vaše dopuštenje da odem?"
Ti si kraljica, poželi joj reći Tyrion. On bi tebe trebao moliti za dopuštenje.
"Idi", reče njihov otac. "Opet ćemo razgovarati kad se pribereš. Zapamti što ti je dužnost."
Cersei ukočeno odjedri iz sobe. Njezin gnjev bi je jasno uočljiv. *No na koncu će ipak učiniti kako otac nalaže.* Dokazala je to s Robertom. *Iako tu valja i Jaimea uzeti u obzir.* Njihov je brat bio mnogo mlađi kad se Cersei udavala prvi put; možda neće pristati na drugi brak baš tako lako. Nesretni Willas Tyrell vrlo bi lako mogao navući na sebe iznenadni fatalni napadaj mača kroz crijeva, koji bi mogao prilično zagorčati savez između Visovrta i Bacačeve hridi. *Trebao bih nešto reći, ali što? Oprosti mi, oče, ali ne želi li se ona udati za našeg brata?*
"Tyrione."
On se rezignirano osmjehne. "Čujem li glasnika kako me poziva u borilište?"
"Tvoje kurvanje je slabost u tebi," reče knez Tywin bez uvoda, "ali možda je jedan dio krivnje moj. Budući da nisi viši od dječaka, otkrio sam kako je lako zaboraviti da si zapravo odrastao muškarac, sa svim muškarčevim niskim potrebama. Krajnje je vrijeme da se oženiš."
Bio sam oženjen, ili ste zaboravili? Tyrionova se usta iskrive, a zvuk koji je izašao iz njih bio je napola smijeh a napola rezanje.
"Zar te obećanje braka zabavlja?"
"Samo zamišljam kakav ću strašno naočit ženik biti." Žena je možda bila upravo ono što je trebao. Kad bi mu donijela posjede i utvrdu, dala bi mu mjesto na svijetu odvojeno od Joffreyjeva dvora... i daleko od Cersei i njihova oca.
S druge strane, tu je bila Shae. *Njoj se ovo neće svidjeti, iako se kune da je zadovoljna što je moja kurva.*
Međutim, to teško da je bilo gledište kojim bi pokolebao oca, pa se Tyrion promeškolji naviše na svom stolcu i reče: "Kanite me oženiti Šansom Stark. Ali neće li Tyrellovi primiti taj brak kao uvredu, ako imaju planove za djevojku?"

"Knez Tyrell neće potaknuti pitanje male Starkovice prije Joffreyjeva vjenčanja. Ako se Sansa uda prije toga, kako se može uvrijediti, kad nam nije dao nagovještaj svojih namjera?"
"Upravo tako," reče Ser Kevan, "a svaka zaostala srdžba trebala bi se ublažiti ponudom Cersei njegovu Willasu."
Tyrion protrlja oguljen ostatak svojega nosa. Tkivo ožiljka ponekad je nepodnošljivo svrbjelo. "Njegova Milost Kraljevska bubuljica učinio je Sansin život mizernim od dana kad je njezin otac umro, a sad kad se napokon oslobodila Joffreyja, vi predlažete da se uda za mene. To mi se čini iznimno okrutnim. Čak i od vas, oče."
"Zašto, zar je namjeravaš zlostavljati?" Njegov otac zvučao je više znatiželjan nego zabrinut. "Djevojčina sreća nije moj cilj, niti bi trebao biti tvoj. Naš savez na Jugu može biti čvrst poput Bacačeve hridi, ali preostaje nam pridobiti Sjever, a ključ Sjevera je Sansa Stark."
"Ona nije više od djeteta."
"Tvoja sestra se kune da je procvjetala. Ako je tako, onda je žena, spremna na udaju. Morat ćeš joj oduzeti djevičanstvo, kako nitko ne bi mogao reći da brak nije konzumiran. Nakon toga, ako želiš pričekati godinu ili dvije prije nego što ponovno legneš s njom, imat ćeš na to pravo kao njezin muž."
Shae je jedina žena koju sada trebam, pomisli on, *a Sansa je djevojčica bez obzira što vi govorili.* "Ako je vaš cilj da je udaljite od Tyrellovih, zašto je ne vratite njezinoj majci? Možda bi to uvjerilo Robba Starka da savije koljeno."
Pogled kneza Tywina bio je prezriv. "Pošalji je u Rijekotok i njezina će je majka sjediniti s kakvim Blackwoodom ili Malisterom da podupre sinov savez duž Trozupca. Pošalji je na Sjever i udat će je za nekog Man-derlvja ili Umbera prije novog mjeseca. Ali ona nije ništa manje opasna ovdje na dvoru, kao što bi ovaj posao s Tyrellovima trebao dokazati. Ona se mora udati za Lannistera, i to brzo."
"Čovjek koji se oženi Šansom Stark može prisvojiti Oštrozimlje u njezino ime", ubaci njegov stric Kevan. "Zar ti to nije palo na pamet?"
"Ako nećeš ovu djevojku, dat ćemo je jednom od tvojih rođaka", reče njegov otac. "Kevane, je li Lancel dovoljno ojačao da se oženi, što misliš?"
Ser Kevan je oklijevao. "Ako mu dovedete djevojku kraj uzglavlja, mogao bi izustiti riječi... ali konzumacija, ne... Predložio bih jednog od blizanaca, ali Starkovi ih obojicu drže u Rijekotoku. Imaju i Gennina sina Tiona, inače bi mogao poslužiti."
Tyrion ih prepusti njihovoj nijemoj igri; bilo je to sve za njegovu dobrobit, znao je. *Sansa Stark,* pomisli. Blagoglagoljiva miomirisna Sansa, koja je ljubila svilu, pjesme, junaštvo i visoke otmjene vitezove naočitih lica. Osjećao se kao da se vratio na brodski most, i da mu se paluba pomiče pod nogama.
"Tražio si da te nagradim za tvoj trud u bitki", prisilno ga podsjeti knez Tywin. "Ovo je prilika za tebe, Tyrione, najbolja koju ćeš vjerojatno ikad imati." On nestrpljivo zabubnja prstima po stolu. "Jednom sam se nadao oženiti tvog brata Lysom Tully, ali Aerys je imenovao Jaimea u Kraljevsku gardu prije nego što su pripreme bile završene. Kad sam predložio knezu Hosteru da bi se Lysa mogla udati za tebe, odgovorio je da želi čitavog čovjeka za svoju kćer."
Pa ju je vjenčao s J onom Arrynom, koji je bio dovoljno star da joj bude djed. Tyrion je bio skloniji tomu da bude zahvalan nego gnjevan, s obzirom na to kakva je Lysa Arryn postala.
"Kad sam te ponudio Dorneu rekli su mi da je takav prijedlog uvreda", nastavi knez Tywin. "Kasnijih godina dobio sam slične odgovore od Vohna Roycea i Leytona Hightowera. Konačno sam spao na tako niske grane da sam predložio da se oženiš

Florenticom koju je Robert razdjevičio u svadbenoj postelji svojega brata, ali otac ju je radije dao jednom od svojih domaćih vitezova.
Ako nećeš Starkovicu, pronaći ću ti drugu ženu. Negdje u kraljevstvu nedvojbeno postoji neki mali plemićić koji bi se rado odvojio od kćerke da dobije prijateljstvo Bacačeve hridi. Kneginja Tanda je ponudila Lollvs..."
Tyrion zadrhti od užasa. "Radije bih ga odsjekao i bacio kozama."
"Onda otvori oči. Mala Starkovica je mlada, zrela za udaju, poslušna, najvišeg roda, i još uvijek djevica. Nije neprivlačna. Zašto oklijevaš?"
Zašto zaista? "Moj hir. Neobično je kazati, ali bila bi mi draža žena koja me želi u svojoj postelji."
"Ako misliš da te tvoje kurve žele u svojoj postelji, još si veća budala nego što sam mislio", reče knez Tywin. "Razočarao si me, Tyrione. Nadao sam se da će te ovaj brak obradovati."
"Da, svi znamo koliko vam je moje veselje važno, oče. Ali postoji još nešto. Ključ Sjevera, velite? Greyjoyi sada drže Sjever, a kralj Balon ima kćer. Zašto Sansa Stark, a ne ona?" On pogleda u očeve hladne zelene oči s njihovim blistavim mrljicama zlata.
Knez Tywin spoji prste ispod svoje brade. "Balon Greyjoy razmišlja u okvirima pljačke, ne vlasti. Neka uživa jesensku krunu i prepali sjevernjačku zimu. Svojim podanicima neće dati razloga da ga ljube. Kad dođe proljeće, Sjevernjaci će imati pun želudac liganja. Kad dovedeš unuka Eddarda Starka kući da prisvoji svoje krvno pravo, knezovi i puk ustat će kao jedan da ga posjednu na visoki stolac njegovih predaka. Ti *jesi* sposoban da napraviš ženi dijete, nadam se?"
"Vjerujem da jesam", on će, narogušivši se. "Priznajem, ne mogu to dokazati. Iako nitko ne može reći da nisam pokušao. Pa, šijem svoje malo sjeme što češće mogu..."
"Po slivnicima i grabama", završi knez Tywin, "i prostom tlu gdje jedino nezakonit korov pušta korijenje. Krajnje je vrijeme da uzgojiš vlastiti vrt." On se osovi na noge. "Nikad nećeš imati Bacačevu hrid, obećavam ti. Ali oženi se Šansom Stark, i možda osvojiš Oštrozimlje."
Tyrion Lannister, Namjesnik Oštrozimlja. Od tog ga obećanja uhvati čudna zimica. "Vrlo dobro, oče," on će polako, "ali u vašem je rogozu jedan krupan gadan žohar. Robb Stark je jednako *sposoban* kao ja, predmnijevam, i prisegao je da će se oženiti jednom od onih plodnih Freyevki. A kad jednom Mladi Strahovuk okoti leglo, svaka štenad koju Sansa porodi bit će nasljednici ničega."
Knez Tywin bijaše nezabrinut. "Robb Stark neće napraviti nikakvu djecu svojoj plodnoj Frevevki, imaš moju riječ. Stigla je jedna vijest koju još nisam držao prikladnom podijeliti s vijećem, iako će je nedvojbeno dobri knezovi čuti dovoljno brzo. Mladi Strahovuk je uzeo najstariju kćer Gavvena Westerlinga za ženu."
Na trenutak Tyrion nije mogao vjerovati daje ispravno čuo svog oca. "Prekršio je zadanu riječ?" reče, u nevjerici. "Odbacio je Freveve za..." Riječi ga iznevjere.
"Djevicu od šesnaest godina, zvanu Jeyne", reče Ser Kevan. "Knez Gawen mi ju je jednom predložio za Willema ili Martvna, ali morao sam ga odbiti. Gawen je dobar čovjek, ali njegova žena je Svbell Spicer. Nije se nikad smio njome oženiti. Westerlinzi su uvijek imali više časti nego pameti. Djed kneginje Svbell bio je trgovac šafranom i paprom, gotovo jednako niskog roda kao onaj krijumčar kojeg Stannis uzdržava. A baka joj je bila neka žena koju je doveo s istoka. Strahotna stara babetina, za koju se pretpostavljalo da je svećenica. *Maegi,* zvali su je. Nitko nije mo-' gao izustiti njezino pravo ime. Polovica luke Lannis dolazila joj je po lijekove i ljubavne napitke i slično." On slegne ramenima. "Odavno je mrtva, dakako. A Jeyne se doima slatkim djetetom, priznajem, iako sam je vidio samo jednom. Ali uz tako sumnjivu krv..."
Budući da se jednom oženio kurvom, Tyrion nije posve mogao dijeliti stričev užas na pomisao ženidbe s djevojkom čiji je pradjed prodavao klinčiće. Unatoč tome...
Slatko dijete, rekao je Ser Kevan, ali mnogi su otrovi također slatki. Westerlinzi su bili stara loza, ali imali su više ponosa nego moći. Ne bi ga iznenadilo doznati da je

kneginja Svbell u brak donijela više bogatstva nego njezin plemeniti muž. Rudnici Westerlinga propali su davnih godina, njihovi najbolji posjedi prodani ili izgubljeni, a Greben je bio više ruševina nego utvrda. *Romantična ruševina, međutim, koja je tako hrabro stršila iznad mora.* "Iznenađen sam", morao je priznati Tyrion. "Mislio sam daje Robb Stark razumniji."
"On je šesnaestogodišnji dječak", reče knez Tywin. "U tim godinama, razum malo vrijedi, protiv požude, ljubavi i časti."
"Krivo je prisegao, osramotio saveznika, pogazio svečano obećanje. Gdje je u tome čast?"
Ser Kevan odgovori. "Izabrao je djevojčinu čast iznad svoje. Kad ju je jednom razdjevičio, nije imao drugog izbora."
"Bilo bi ljubaznije ostaviti je s kopiletom u utrobi", odsječno će Tyrion. Westerlinzi će zbog toga sigurno izgubiti sve; toga posjede, za-mak, same živote. *Lannister uvijek plaća svoje dugove.*

"Jeyne Westerling je kći svoje majke," reče knez Tywin, "a Robb Stark je sin svog oca."
Činilo se da ta westerlinška izdaja nije toliko razgnjevila njegova oca koliko bi Tyrion očekivao. Knez Tywin nije trpio vjerolomstvo svojih vazala. Uništio je ponosne Revne od Castamerea i drevne Tarbecke od Tar-beckovih dvora iz korijena dok je bio još napola dječak. Pjevači su čak spjevali prilično neveselu pjesmu o tome. Nekoliko godina kasnije, kad je knez Farman od Lijepog zamka postao divlji, knez Tywin je poslao glasnika koji je nosio lutnju umjesto pisma. Ali kad je jednom čuo "Kiše Castamerea" kako odzvanjaju njegovom dvoranom, knez Farman više nije uzrokovao daljnje nevolje. A ako pjesma nije bila dovoljna, porušeni zamci Revnea i Tarbecka još su stajali kao nijema svjedočanstva sudbine koja je čekala one koji bi odabrali prezreti moć Bacačeve hridi.
"Greben nije tako daleko od Tarbeckovih dvora i Castamerea", istakne Tyrion. "Čovjek bi pomislio da su Westerlinzi onuda projahali i vidjeli pouku u njima."
"Možda jesu", reče knez Tywin. "Vrlo su svjesni Castamerea, uvjeravam te."
"Mogu li Westerlinzi i Spiceri biti tolike budale da vjeruju kako Stra-hovuk može poraziti lava?"
Jednom u mnogo vremena, knez Tywin Lannister bi zaista zaprijetio da će se osmjehnuti; to nikad nije učinio, ali samu je prijetnju bilo strašno vidjeti. "Najveće budale često su mnogo pametnije od ljudi koji im se smiju", reče, a onda: "Ti ćeš se oženiti Šansom Stark, Tyrione. I to uskoro."

catelyn

Nosili su trupla na ramenima i položili ih ispod podija. Muk poleg-ne na bakljama osvijetljenu dvoranu, a u tišini Catelyn je mogla čuti kako Sivi Vjetar zavija pola zamka dalje. *Njuši krv,* pomisli, *kroz kamene zidine i drvena vrata, kroz noć i kišu, još prepoznaje miris smrti i propasti.*

Stajala je s Robbove lijeve strane pokraj visokog stolca, i na trenutak se osjećala kao da promatra odozgo svoje mrtve, Brana i Rickona. Ovi dječaci bili su mnogo stariji, ali smrt ih je umanjila. Nagi i mokri, doimali su se tako sitnim stvorenjima, tako nepomičnim daje bilo teško sjetiti ih se živih.

Plavokosi dječak je pokušavao pustiti bradu. Blijedožute malje pokrivale su mu obraze i vilicu iznad crvene rane koju je nož ostavio na njegovu vratu. Njegova duga zlatna kosa još je bila mokra, kao da je bio izvučen iz kupelji. Po njegovu izgledu, umro je spokojno, možda u snu, ali njegov smeđokosi rođak se borio za život. Njegove ruke nosile su posjekline gdje je pokušao zapriječiti oštrice, a krv je još polako curila iz ubodnih rana koje su mu pokrivale grudi, trbuh i leđa poput toliko usta bez jezika, iako ih je kiša gotovo isprala.

Robb je nataknuo svoju krunu prije dolaska u dvoranu, i bronca je tamno sjala na svjetlosti baklji. Sjene su skrivale njegove oči dok je promatrao mrtve. *Vidi li i on Brana i Rickona?* Mogla je zaplakati, ali u njoj više nije preostalo suza. Mrtvi mladići bijahu blijedi od dugog zatočeništva, i obojica bijahu bjeloputi; na njihovoj glatkoj bijeloj koži krv je bila zapanjujuće crvena, nepodnošljiva za gledanje. *Hoće lipoleći Šansu nagu pred Željezno prijestolje nakon što je ubiju? Hoće U se i njezina koža činiti tako bijelom, njezina krv tako crvenom?* Izvana je dopiralo postojano rominjanje kiše i neumorno zavijanje strahovuka.

Njezin brat Edmure stajao je Robbu zdesna, jedne ruke na naslonu očeva stolca, lica još podbuhlog od sna. Probudili su ga kao što su probudili nju, lupajući na njegova vrata u mrkloj noći da ga grubo otrgnu od njegovih snova. *Jesu li snovi bili dobri, brate? Sanjaš li o sunčanoj svjetlosti, smijehu i djevojčinim poljupcima? Molim se da je tako.* Njezini snovi bili su mračni i prožeti strahotama.

Robbovi zapovjednici i kneževski vazali stajali su po dvorani, neki u oklopima i naoružani, drugi raskuštrani i neodjeveni. Ser Ravnald i njegov stric Ser Rolph bili su medu njima, ali Robb je smatrao prikladnim da poštedi svoju kraljicu ove grozote. *Greben nije daleko od Bacačeve hridi,* sjeti se Catelyn. *Jeyne se možda igrala s ovim dječacima kad su svi oni bili djeca.*

Ponovno je spustila pogled na trupla štitonoša Tiona Freya i Wille-ma Lannistera, i čekala da njezin sin progovori.

Činilo se da je prošlo dugo vremena prije nego što je Robb podigao oči s krvavih mrtvaca. "Mali Jone," reče, "recite svojem ocu da ih uvede." Bez riječi, Mali Jon Umber se okrene da ga posluša, dok su mu koraci odjekivali u velikoj kamenoj dvorani.

Kad je Veliki Jon umarširao sa svojim zarobljenicima kroz vrata, Ca-telyn opazi kako su neki ljudi ustuknuli da im načine mjesta, kao da se izdaja nekako mogla prenijeti dodirom, pogledom, kašljem. Zaroblji-vači i zarobljeni izgledali su prilično slično; krupni ljudi, svi do jednog, s gustim bradama i dugom kosom. Dvojica ljudi Velikog Jona bili su ranjeni, zajedno s trojicom njihovih zarobljenika. Jedino činjenica da su jedni imali koplja, a drugi prazne korice služila je da ih se razdijeli. Svi bijahu odjeveni u dugačke žičane košulje ili kratke

košulje od sašivenih prstenova, s teškim čizmama i debelim plaštevima, nekima od vune a nekima od krzna. *Sjever je krut i hladan, i nema milosti,* rekao joj je Ned kad je prvi put došla u Oštrozimlje prije tisuću godina.
"Petorica", reče Robb kad su zarobljenici stajali pred njim, mokri i nijemi. "Jesu li to svi?"
"Bilo ih je osam", zatutnji Veliki Jon. "Ubili smo dvojicu dok smo ih hvatali, a treći upravo umire."
Robb je proučavao lica zarobljenika. "Trebala su vas osmorica da ubijete dvojicu nenaoružana štitonoša."
Edmure Tully prozbori. "Umorili su i dvojicu mojih ljudi, da dopru u kulu. Delpa i Ehvooda."
"Nije to bilo umorstvo, ser", reče knez Rickard Karstark, ništa više smeten uzetom oko svojih zglobova nego što je bio krvlju koja mu je kapala niz lice. "Svaki čovjek koji stane između oca i njegove osvete traži smrt."
Njegove riječi odzvanjale su u Catelyninim ušima, grube i okrutne poput udaranja ratnog bubnja. Njezino grlo bilo je suho poput kosti. *Ja sam to učinila. Ova dvojica dječaka umrla su kako bi moje kćerke mogle*
živjeti.
"Vidio sam vaše sinove kako umiru, one noći u Šaputavoj šumi", Robb reče knezu Karstarku. "Tion Frey nije ubio Torrhena. Willem Lannister nije umorio Eddarda. Kako onda možete ovo nazivati osvetom? Ovo je bila mahnitost, i krvavo umorstvo. Vaši su sinovi časno umrli na bojištu, s mačevima u rukama."
"Umrli su", reče Rickard Karstark, ne predajući ni palca zemlje. "Kraljosjek ih je sasjekao. Ova dvojica bili su od njegova soja. Jedino krv može platiti za krv."
"Krv djece?" Robb pokaže prstom u trupla. "Koliko im je godina bilo? Dvanaest, trinaest godina? *Štitonoše."*
"Štitonoše umiru u svakoj bitki."
"Umiru boreći se, da. Tion Frey i Willem Lannister predali su mačeve u Šaputavoj šumi. Bili su zarobljenici, zaključani u ćeliji, usnuli, nenaoružani... dječaci. *Pogledajte ih!"*
Knez Karstark umjesto toga pogleda u Catelyn. "Recite svojoj majci da ih pogleda", izusti on. "I ona ih je ubila, jednako kao ja."
Catelyn položi ruku na naslon Robbova stolca. Činilo joj se da se dvorana vrti oko nje. Želudac joj se dizao.
"Moja majka ništa nije imala s tim", gnjevno će Robb. "Ovo je vaše djelo. Vaše umorstvo. Vaša *izdaja."*
"Kako može izdaja biti ubijanje Lannistera, kad nije izdaja da ih se oslobodi?" grubo upita Karstark. "Je li Vaša Milost zaboravila da smo u ratu s Bacačevom hridi? U ratu ubijate svoje neprijatelje. Nije li vas otac to naučio, dječače?"
"Dječače?"
Veliki Jon udijeli Rickardu Karstarku pljusku oklopljenom rukom koja pošalje kneza na koljena.
"Ostavite ga!" Robbov glas zvonio je zapovjedništvom. Umber ko-rakne dalje od zarobljenika.
Knez Karstark ispljune slomljeni zub. "Da, kneže Umber, ostavite me za kralja. On me kani izgrditi prije nego što mi oprosti. Tako se on obračunava s izdajom, naš Kralj na Sjeveru." Izvio je usne u vlažan krvavi osmijeh. "Ili bih vas trebao zvati Kralj koji je izgubio Sjever, Vaša Milosti?"
Veliki Jon dograbi koplje od čovjeka pokraj sebe i podigne ga uz svoje rame. "Dajte da ga probodem, gospodaru. Dajte da mu rasporim utrobu da možemo vidjeti boju njegovih crijeva.T

Vrata dvorane s treskom se rastvore, a Crna Riba uđe slijevajući vodu s plašta i kacige. Tullvjevski oklopnici slijedili su ga unutra, dok je vani munja bljesnula po nebu i teška crna kiša stala bubnjati po kamenju Rijekotoka. Ser Brvnden skine svoju kacigu i spusti se na koljeno. "Vaša Milosti", bilo je sve što je kazao, ali strogost njegova tona govorila je mnogo.
"Saslušat ću Ser Brvndena nasamo, u odaji za primanja." Robb se osovi na noge. "Veliki Jone, zadržite kneza Karstarka ovdje dok se ne vratim, a ostalu sedmoricu objesite."
Veliki Jon spusti koplje. "Čak i mrtve?"
"Da. Neću da mi takvi zagade rijeke mojeg ujaka kneza. Neka nahrane vrane."
Jedan od zarobljenika padne na koljena. "Milost, gospodaru. Nikoga nisam ubio, samo sam stajao na vratima da pazim na stražare."
Robb razmisli o tome na trenutak. "Jeste li znali što je knez Ricka-rd namjeravao? Jeste li vidjeli kad su isukali noževe? Jeste li čuli viku, krikove, molitve za milost?"
"Da, jesam, ali nisam imao udjela. Bio sam samo promatrač, kunem se..."
"Kneže Umber," reče Robb, "ovaj je bio samo promatrač. Objesite ga posljednjeg, da može gledati ostale kako umiru. Majko, ujače, sa mnom, ako izvolijevate." On se okrene da ode dok su ljudi Velikog Jona opkoljavali zarobljenike i izvodili ih iz dvorane pod vršcima kopalja. Vani su gromovi praskali i tutnjili, tako glasno da je zvučalo kao da se zamak obrušava oko njihovih ušiju. *Je li ovo zvuk propasti jedne kraljevine?* pitala se Catelyn.
Bilo je mračno u odaji za primanje, ali barem je zvuk grmljavine bio prigušen još jednom debljinom zida. Sluga uđe s uljanicom da zapali vatru, ali Robb ga otjera i zadrži svjetiljku. Bilo je stolova i stolaca, ali samo Edmure sjedne, te ponovno ustane kad shvati da su drugi ostali na nogama. Robb skine svoju krunu i položi je na stol. Crna Riba zatvori vrata. "Karstarkovi su otišli."
"Svi?" Je li gnjev ili očaj učinio Robbov glas onako promuklim? Čak ni Catelyn nije bila sigurna.
"Svi ratnici", odgovori Ser Brvnden. "Nekoliko sljedbenika logora i slugu ostalo je s njihovim ranjenima. Ispitali smo onoliko njih koliko smo trebali, da budemo sigurni u istinu. Počeli su odlaziti predvečer, is-kradajući se isprva po jedan ili dvojica, a kasnije u većim skupinama. Ranjenicima i slugama bilo je rečeno da održe logorske vatre upaljenima kako nitko ne bi znao da su otišli, ali. kad su kiše počele, više nije bilo važno.
"Hoće li se okupiti, dalje od Rijekotoka?" upita Robb.
"Ne. Raštrkani su, love. Knez Karstark se zakleo da će dati ruku svoje kćeri djevice svakom čovjeku visokog ili niskog roda koji mu donese Kraljosjekovu glavu."
Bogovi, budite dobri. Catelyn ponovno osjeti mučninu.
"Gotovo tri stotine jahača i dvaput toliko konja, istopilo se u noći." Robb protrlja sljepoočice, gdje je kruna ostavila otisak u mekoj koži iznad njegovih ušiju. "Cijela konjska snaga Karholda, izgubljena."
Izgubljena zbog mene. Zbog mene, neka mi bogovi oproste. Catelyn nije morala biti vojnik da pojmi zamku u kojoj se Robb nalazio. Trenutno je držao riječnu krajinu, ali njegovo je kraljevstvo bilo okruženo neprijateljima sa svake strane osim s istoka, gdje je Lysa sjedila izdvojena na svome planinskom vrhu. Čak je i Trozubac jedva bio siguran dokle god je Gospodar Prijelaza odbijao vazalsku zavisnost. *A sada izgubiti još i Karstarkove...*

"Nikakvi glasi o ovome ne smiju ostaviti Rijekotok", reče njezin brat Edmure. "Knez Tywin bi... Lannisteri plaćaju svoje dugove, oni uvijek to govore. Majko, smiluj se, kad dozna."
Sansa. Catelynini nokti ukopali su se u meku kožu njezinih dlanova, toliko je čvrsto stisnula ruku.
Robb uputi Edmureu pogled koji je ledio. "Želite me učiniti i lašcem i ubojicom, ujače?"
"Ne moramo govoriti laži. Samo ne reći ništa. Pokopati dječake i držati jezik za zubima dok rat ne završi. Willem je bio sin Ser Kevana Lannistera, i nećak kneza Tywina. Tion je bio sin kneginje Genne, *i* Frey. Moramo spriječiti da vijesti dopru do Blizanaca, dok..."
"Dok ne uspijemo vratiti ubijene u život?" oštro će Brvnden Crna Riba. "Istina je pobjegla sa Karstarkovima, Edmure. Prekasno je za ovakve igre."
"Dugujem njihovim očevima istinu", reče Robb. "I pravdu. Dugujem im i to." Zurio je u svoju krunu, tamni sjaj bronce, kolut od željeznih mačeva. "Knez Rickard mi se suprotstavio. Izdao me. Nemam izbora nego ga osuditi. Bogovi znaju što će Karstarkovo pješaštvo s Rooseom Boltonom učiniti kad čuje da sam pogubio njihova gospodara kao izdajnika. Boltona se mora upozoriti."
"Nasljednik kneza Karstarka također je bio u Harrenhalu", podsjeti ga Ser Brvnden. "Najstariji sin, onaj kojeg su Lannisteri zarobili na Zelenim rašljama."
"Harrion. Njegovo ime je Harrion." Robb se gorko nasmije. "Kralju je najbolje znati imena njegovih neprijatelja, ne mislite?"
Crna Riba pronicavo ga pogleda. "Jeste li sigurni u to? Da će ovo mladog Karstarka učiniti vašim neprijateljem?"
"Što bi drugo mogao biti? Spremam mu se ubiti oca, neće mi na tome zahvaljivati."
"Možda hoće. Postoje sinovi koji mrze svoje očeve, i jednim udarcem vi ćete ga učiniti knezom Karholda."
Robb zatrese glavom. "Čak i da je Harrion od te vrste, nikad ne bi otvoreno oprostio ubojici svog oca. Njegovi ljudi bi se okrenuli protiv njega. To su *Sjevernjaci,* ujače. Sjever pamti."
"Oprostite mu, onda", ponuka ga Edmure Tully. Robb se upilji u njega s iskrenom nevjericom.
Pod tim pogledom, Edmureovo lice porumeni. "Poštedite mu život, mislim. Ne sviđa mi se okus toga ništa više nego vama, gospodaru. Ubio je i moje ljude. Siroti Delp se upravo oporavio od rane koju mu je zadao Ser Jaime. Karstark mora biti kažnjen, dakako. *Zadržite* ga u lancima, velim ja."
"Kao taoca?" reče Catelyn. *To bi moglo biti najbolje...*
"Da, taoca!" Njezin brat shvati njezino premišljanje kao slaganje. "Recite sinu da se, dokle god ostane vjeran, njegovu ocu neće nauditi. Inače... sada više nemamo nade u Freveve, čak ni kad bih ja ponudio da oženim *sve* kćeri kneza Waldera i usto nosim njegovu nosiljku. Ako izgubimo i Karstarkove, kakvu imamo nadu?"
"Kakvu nadu..." Robb ispusti uzdah, odgurne kosu iz očiju, pa reče: "Nismo primili ništa od Ser Rodrika sa Sjevera, nikakav odgovor od Waldera Freya na našu novu ponudu, samo muk iz Orlova gnijezda." On se obrati svojoj majci. "Zar nam vaša sestra nikad neće odgovoriti? Koliko joj puta moram pisati? Ne vjerujem da *nijedna* ptica nije stigla do nje."
Njezin sin je želio utjehu, shvati Catelyn; želio je čuti da će sve biti u redu. Ali njezin kralj je trebao istinu. "Ptice su stigle do nje. Iako ti ona može reći da nisu, ako ikad dođe do toga. Ne očekuj pomoć s te strane, Robbe.

Lysa nikad nije bila hrabra. Kad smo bile djevojčice, pobjegla bi i sakrila se kad god bi učinila nešto loše. Možda je mislila da će naš otac knez zaboraviti da je ljut na nju ako je na bude mogao pronaći. Sada nije drugačije. Pobjegla je iz Kraljeva grudobrana od straha, u najsigurnije mjesto koje je znala, i sjedi na svojoj gori nadajući se da će je svi zaboraviti."
"Vitezovi Doline mogli bi znatno promijeniti stvari u ovom ratu," reče Robb, "ali ako se ona ne želi boriti, neka bude. Samo sam zatražio da nam otvori Krvave dveri, i opskrbi nas brodovljem u Galebgradu da otplovimo na sjever. Planinska staza bila bi teška, ali ne toliko teška kao kad bismo izborili put preko Prevlake. Ako bih mogao pristati u Bijeloj luci, mogao bih s boka napasti Jarak Cailin i otjerati željezne sa sjevera u pola godine."
"To se neće dogoditi, gospodaru", reče Crna Riba. "Cat je u pravu. Kneginja Lysa je previše bojažljiva da primi vojsku u Dolinu. *Bilo koju* vojsku. Krvave dveri ostat će zatvorene."
"Drugi je odnijeli, onda", prokune Robb, u očajnom bijesu. "Proklet da je i Rickard Karstark. I Theon Greyjoy, Walder Frey, Tywin Lan-nister i svi ostali. Bogovi, smilujte se, zašto bi ijedan čovjek ikad htio biti kralj? Kad su svi vikali *Kralj na Sjeveru, Kralj na Sjeveru,* rekao sam sebi... *prisegao* sam sebi... da ću biti dobar kralj, častan poput oca, jak, pravedan, odan svojim prijateljima i hrabar kad se suočim sa svojim neprijateljima... sada ne mogu uopće razlikovati jedne od drugih. Kako je sve postalo tako *zbrkano?* Knez Rickard se borio na mojoj strani u pola tuceta bitaka. Njegovi sinovi umrli su za me u Šaputavoj šumi. Tion Frey i Willem Lannister bili su moji *neprijatelji.* No sada zbog njih moram ubiti oca mojih mrtvih prijatelja." On ih sve pogleda. "Hoće li mi Lan-nisteri zahvaliti na glavi kneza Rickarda? Hoće li Frevevi?"
"Ne", reče Brvnden Crna Riba, izravan kao i uvijek.
"To više je razloga da poštedite život kneza Rickarda i zadržite ga kao taoca", nagovarao je Edmure.
Robb ispruži obje ruke, podigne tešku brončano-željeznu krunu i postavi je navrh glave, te odjednom ponovno bude kralj. "Knez Rickard će umrijeti."
"Ali *zašto?"* reče Edmure. "Sami ste rekli—"
"Znam što sam rekao, ujače. To ne mijenja ono što moram učiniti." Mačevi na njegovoj kruni stajahu kruti i crni naspram njegova čela. "U bitki bi možda sam ubio Tiona i Willema, ali ovo nije bila bitka. Spavali su u svojim posteljama, nagi i nenaoružani, u ćeliji kamo sam ih ja smjestio. Rickard Karstark ubio je više od jednog Freya i jednog Lan-nistera. *Ubio je moju čast.* Obračunat ću se s njim u zoru."
Kad je dan svanuo, siv i prohladan, oluja je oslabila u jednoličnu, gustu kišu, no unatoč tome Božanska je šuma bila krcata. Riječni knezovi i Sjevernjaci, visokog roda i niskog, vitezovi i plaćenici i konjušari. stajali su među drvećem da vide kraj noćnog mračnog plesa. Edmure je izdao zapovijedi, te je krvnikov panj bio postavljen pred drvetom srca. Kiša i lišće padali su oko njih dok su ljudi Velikog Jona dovodili kneza Rickarda Karstarka kroz gomilu, još uvijek vezanih ruku. Njegovi ljudi već su visjeli s rijekotočkih visokih zidina, njišući se na krajevima dugačkih konopaca dok im je kiša ispirala sve tamnija lica.
Dugi Lew čekao je pokraj panja, ali Robb uzme bojnu sjekiru iz njegove ruke i naredi mu da stane sa strane. "Ovo je moj posao", reče. "On umire na moju zapovijed. Mora umrijeti od moje ruke."
Knez Rickard Karstark ukočeno pogne glavu. "Na tome vam zahvaljujem. Ali ni na čemu drugom." Odjenuo se za smrt u dugačku crnu vunenu surku ukrašenu bijelim sunčanim plamenom svoje kuće. "Krv Prvih ljudi teče u mojim venama kao i u vašim, dječače. Bilo bi vam dobro da to upamtite. Dobio sam ime po vašem djedu. Podigao sam stjegove protiv kralja Aerysa za vašeg oca, i protiv kralja Joffreyja za vas. Na Vo-lovkrižu, u

Šaputavoj šumi i u Bitki tabora, jahao sam uz vas, i stajao s knezom Eddardom na Trozupcu. Mi smo rod, Starkovi i Karstarkovi."
"Srodstvo vas nije spriječilo da me izdate", reče Robb. "I ono vas neće spasiti sada. Kleknite, moj kneže."
Knez Rickard je govorio istinu, znala je Catelyn. Karstarkovi su vukli lozu od Karlona Starka, mlađeg sina Oštrozimlja koji je ugušio pobunu nekog kneza prije tisuću godina i bio nagrađen njegovim posjedima za svoju hrabrost. Zamak koji je podigao zvao se Karlova utvrda, ali ono je uskoro postalo Karhold, i tijekom stoljeća karholdski Starkovi postali su Karstarkovi.
"Drevni bogovi ili novi, nije važno," rekao je knez Rickard njezinu sinu, "nitko nije tako proklet kao rodoubojica."
"Klekni, izdajico", ponovno će Robb. "Ili moram narediti da ti silom polegnu glavu na panj?"
Knez Karstark klekne. "Bogovi će vam suditi, kao što ste vi sudili meni." On položi glavu na panj.
"Rickarde Karstark, kneže Karholda." Rob podigne tešku sjekiru objema rukama. "Ovdje na očigled bogova i ljudi, proglašavam vas krivim za umorstvo i veleizdaju. U svoje vas ime osuđujem. Svojom rukom oduzimani varn život. Želite li izustiti posljednju riječ?"
"Ubij me, i neka si proklet. Ti nisi moj kralj."
Sjekira se sruči s visine. Teška i dobro naoštrena, ubila je jednim udarcem, ali trebala su tri da odrube čovjekovu glavu s njegova tijela, pa kad je sve bilo gotovo, i živi i mrtvi bili su poprskani krvlju. Robb odbaci dugačku sjekiru s gađenjem, i nijemo se okrene drvetu srca. Stajao je drhteći s rukama napola stisnutima i kišom koja mu je tekla niz obraze. *Bogovi, oprostite mu,* molila se Catelyn u tišini. *On je samo dječak, i nije imao izbora.*
To je bio posljednji put što je vidjela svog sina. Kiša je nastavila padati cijelo jutro, šibajući površinu rijeka i pretvarajući travu Božanske šume u blato i lokvice. Crna Riba postrojio je stotinu ljudi i odjahao za Karstarkovima, ali nitko nije očekivao da će ih mnogo vratiti. Kad je otišao, Catelyn se povuče u očevu dnevnu odaju, da još jednom posjedi uz postelju kneza Hostera.
"Neće još dugo", upozorio ju je meštar Vyman, kad je došao togpos-lijepodneva. "Posljednja snaga mu odlazi, iako se još pokušava boriti."
"Oduvijek je bio borac", reče ona. "Dragi tvrdoglavi čovjek."
"Da," reče meštar, "ali u ovoj bitki ne može pobijediti. Vrijeme je da odloži mač i štit. Vrijeme je da se preda."
Da se preda, pomisli ona, *da se izmiri.* Je li meštar govorio o njezinu ocu ili njezinu sinu?
Predvečer, dođe je vidjeti Jeyne Westerling. Mlada kraljica plaho je ušla u dnevnu odaju.
"Kneginjo Catelyn, ne bih vam htjela smetati..."
"Vrlo ste dobrodošli ovamo, Vaša Milosti." Catelyn je šivala, ali sada odloži iglu na stranu.
"Molim vas. Zovite me Jeyne. Ne osjećam se poput Milosti." "Ali vi to jeste, unatoč tome. Molim, sjednite, Vaša Milosti." "Jeyne." Ona sjedne uz ognjište i uznemireno zagladi suknju. "Kako želite. Kako vam mogu biti od koristi, Jeyne?"
"Radi se o Robbu", reče djevojka. "Tako je nesretan, tako... gnjevan i neutješan. Ne znam što mi je činiti."
"Teška je stvar oduzeti čovjeku život."
"Znam. Rekla sam mu, trebao je koristiti krvnika. Kad knez Tywin šalje čovjeka u smrt, on samo izda zapovijed. Lakše je tako, ne mislite li?"
"Da," reče Catelyn, "ali moj muž knez naučio je svoje sinove da ubijanje nikad ne bi smjelo biti lako."

"O." Kraljica Jeyne ovlaži svoje usne. "Robb ništa nije jeo cijeli dan. Poslala sam Rollama da mu donese lijep ručak, veprova rebarca i pirjani luk i pivo, ali nije taknuo ni zalogaja. Proveo je cijelo jutro pišući pismo i rekao mi da ga ne ometam, ali kad je pismo bilo gotovo, on ga je spalio. Sada sjedi i gleda zemljovide. Pitala sam ga što traži, ali nije mi odgovorio. Mislim da me nije ni čuo. Nije čak htio promijeniti odjeću. Bila mu je vlažna cijeli dan, i krvava. Želim mu biti dobra žena, zaista, ali ne znam kako da mu pomognem. Da ga razveselim, ili utješim. Ne znam što mu *treba.* Molim vas, moja gospo, vi ste mu majka, recite mi što moram učiniti."
Recite mi što moram učiniti. Catelyn je mogla postaviti isto pitanje, da je njezin otac bio dovoljno dobro da ga se pita. Ali knez Hoster je otišao, ili gotovo otišao. Njezin Ned također. *I Bran i Rickon, i majka, i Brandon tako davno.* Samo joj je Robb preostao, Robb i izblijedjela nada njezinih kćeri.
"Ponekad", Catelyn će polako, "najbolje što možete učiniti jest ništa. Kad sam prvi put došla u Oštrozimlje, boljelo me svaki put kad bi Ned otišao u Božansku šumu da sjedi ispod svojega drveta srca. Dio njegove duše bio je u tom drvetu, znala sam, dio koji ja nikad neću dijeliti s njim. Pa ipak bez tog dijela, uskoro sam shvatila, on ne bi bio Ned. Jeyne, dijete, udala si se za Sjever, kao i ja... a na Sjeveru, zime dolaze." Ona se pokuša osmjehnuti. "Budi strpljiva. Budi uviđavna. On te ljubi i treba te, i vratit će ti se uskoro. Možda još ove noći. Budi tu kad to učini. To je sve što ti mogu reći."
Mlada kraljica slušala je očarano. "Hoću", reče kad je Catelyn završila. "Bit ću tu."
Osovi se na noge. "Trebala bih se vratiti. Možda mu nedostajem. Vidjet ću. Ali ako je još nad svojim zemljovidima, bit ću
strpljiva."
"Budi", reče Catelyn, ali kad je djevojka bila na vratima, ona se sjeti nečeg drugog. "Jeyne," zovne za njom, "postoji još nešto što Robb treba od tebe, iako to možda ni sam ne zna. Kralj mora imati nasljednika."
Djevojka se osmjehne na to. "Moja majka veli isto. Spravlja za mene napitak, od bilja, mlijeka i piva, da me pomogne učiniti plodnom. Pijem ga svakog jutra. Rekla sam Robbu kako sam sigurna da ću mu podariti blizance. Jednog Eddarda i jednog Brandona. To mu se svidjelo, mislim. Mi... mi pokušavamo gotovo svaki dan, moja gospo. Ponekad dvaput ili više." Djevojka vrlo ljupko porumeni. "Uskoro ću zatrudnjeti, obećavam. Molim se našoj Majci na Nebesima, svake večeri."
"Vrlo dobro. I ja ću pridati svoje molitve. I starim / novim bogovima."
Kad je djevojka otišla, Catelyn se ponovno okrene svom ocu i zagla-di tanku bijelu kosu na njegovu čelu. "Jedan Eddard i jedan Brandon", uzdahne ona tiho. "A možda s vremenom i Hoster. Biste li to voljeli?" On nije odgovorio, ali ona nije ni očekivala da hoće. Dok se zvuk kiše na krovu miješao s disanjem njezina oca, mislila je na Jeyne. Činilo se da djevojka ima dobro srce, upravo kao što je Robb rekao. I dobre bokove, stoje možda i važnije.

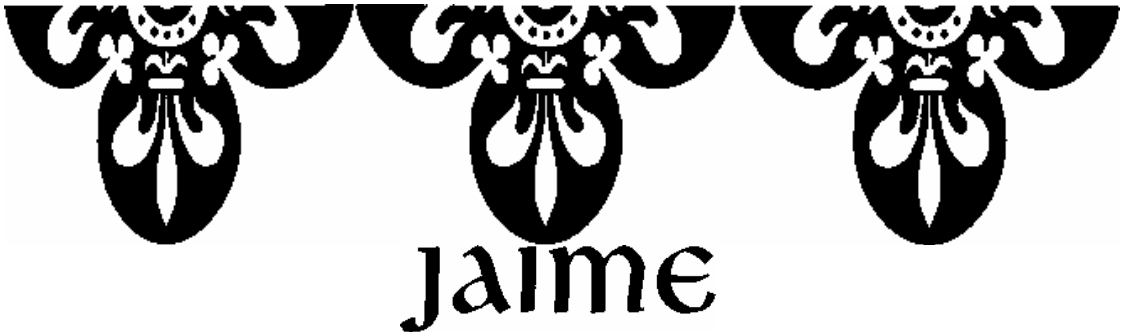

Dva dana jahanja s obje strane Kraljevske ceste, prolazili su kroz široki pojas razaranja, milje pocrnjelih polja i voćnjaka gdje su debla mrtvih stabala stršila u zrak poput streljačkih kolaca. I mostovi bijahu spaljeni, potoci nabujali od jesenskih kiša, te su morali krstariti obalama u potrazi za gazovima. Noći su bile žive od urlika vukova, ali nisu viđali ljude.
Kod Djevičinog jezerca, crveni losos kneza Mootona još se vijorio nad zamkom na njegovu brijegu, ali gradske zidine bile su napuštene, dveri razbijene, polovica domova i trgovina spaljena ili opljačkana. Nisu vidjeli nikog živog osim nekoliko divljih pasa koji su se potajno odšuljali na zvuk njihova dolaska. Jezerce po kojem je grad dobio ime, gdje je legenda kazivala da je Florian Luda prvi put ugledao Jonquil kako se kupa sa svojim sestrama, bilo je tako zagušeno trulim truplima da se voda pretvorila u tamnu sivo-zelenu juhu.
Jaime baci jedan pogled i glasno zapjeva. "Šest djevica je bilo u vrelom napajanom jezercu..."
"Što to *radite?"* zatraži Brienne.
"Pjevam. 'Šest djevica u jezercu', siguran sam da ste čuli tu pjesmu. Bile su to stidljive male djevice. Pomalo poput vas. Iako kudikamo ljepše, jamčim."
"Šutite", reče djevojčura, s pogledom koji je nagovještavao kako bi ga voljela ostaviti da pluta u jezercu među truplima.
"Molim te, Jaime", preklinjao je rođak Cleos. "Knez Mooton je prisegnut Rijekotoku, ne želimo ga izvući iz njegova zamka. A možda se i drugi neprijatelji skrivaju u ruševinama..."
"Njezini ili naši? Oni nisu isti, rođače. Imam snažnu želju da vidim umije li djevojčura rabiti taj mač koji nosi."
"Ako ne ušutite, nećete mi ostaviti drugog izbora nego da vam začepim usta, Kraljosječino."
"Oslobodi mi ruke od lanaca i glumit ću mutavca sve do Kraljeva grudobrana. Što može biti poštenije od toga, djevojčuro?"
"Brienne! Moje ime je *Brienne!"* Tri vrane polete u zrak, preplašene zvukom.
"Želiš se okupati, Brienne?" On se nasmije. "Ti si djevica, a ono je jezerce. Oprat ću ti leđa." Nekoć je običavao trljati Cerseina leđa, dok su bili djeca u Bacačevoj hridi.
Djevojčura okrene glavu svog konja i otkasa dalje. Jaime i Ser Cleos slijedili su je iz pepela Djevičina jezerca. Pola milje naprijed, zelenilo se ponovno počelo šuljati u svijet. Jaime je bio sretan. Spaljena zemlja previše ga je podsjećala na Aervsa.
"Ona ide cestom za Sumrakdol", promrmlja Cleos. "Bilo bi sigurnije slijediti obalu."
"Sigurnije, ali sporije. Ja sam za Sumrakdol, rođače. Istinu govoreći, dosadno mi je tvoje društvo." *Možda si napola Lannister, ali mi nisi ni blizu toliko privlačan kao moja sestra.*
Nikad nije podnosio da dugo bude odvojen od svoje blizanke. Čak dok su bili djeca, uvukli bi se jedno drugom u postelju i spavali isprepletenih ruku. *Čak i u majčinoj utrobi.*
Davno prije sestrina cvjetanja ili nastupanja njegova muževnog doba, vidjeli su kobile i pastuhe u poljima i pse i kuje u štenari i igrali se toga istog. Jednom ih je majčina sluškinja uhvatila pri tome... nije se točno sjećao što su radili, ali što god to bilo, užasnulo je kneginju Joannu. Otjerala je sluškinju, premjestila Jaimeo-vu ložnicu na drugu stranu Bacačeve hridi, postavila stražara pred Cer-seinu, i rekla im da to više *nikad* ne smiju činiti, inače ona neće imati drugog izbora nego reći njihovu ocu knezu. Međutim, nisu se morali bojati. Nije prošlo mnogo vremena, a ona je nakon toga umrla porađajući Tyriona. Jaime se jedva sjećao kako je njegova majka izgledala.

Možda su mu Stannis Baratheon i Starkovi učinili uslugu. Proširili su pripovijest o incestu širom Sedam kraljevina, pa više nisu imali što skrivati. *Zašto se ne bih otvoreno oženio s Cersei i dijelio njezinu postelju svake noći? Zmajevi su se uvijek ženili svojim sestrama.* Septoni, knezovi i pučani pretvarali su se da ne vide TARGARYENe stotinama godina, neka učine isto za kuću Lannister. To bi uništilo Joffreyjevo pravo na krunu, dakako, ali na koncu mačevi su osvojili Željezno prijestolje za Roberta, a mačevi bi mogli također ondje zadržati Joffreyja, unatoč tome čije je sjeme bio. *Mogli bismo ga vjenčati s Myrcellom, kad jednom vratimo Šansu Stark njezinoj majci. To bi pokazalo kraljevstvu da su Lannisteri iznad njegovih zakona, poput bogova i Targarjena.*

Jaime je odlučio da će *vratiti* Šansu, i mlađu djevojčicu, ako je uzmogne pronaći. To mu vjerojatno neće povratiti izgubljenu čast, ali pomisao da održi riječ kad su svi očekivali izdaju zabavljala ga je više nego što je mogao izreći.

Jahali su pokraj izgaženog žitnog polja i niskog kamenog zida kad je Jaime začuo tiho *dmdanje* za leđima, kao da se tucet ptica odjednom vi-nulo u zrak. *"Dolje!"* vikne, bacivši se uz vrat svog konja. Uškopljenac vrisne i propne se dok ga je jedna strijela zahvaćala u sapi. Druge strijele prosikću pokraj njih. Jaime ugleda kako se Ser Cleos naglo nagnuo sa sedla, izvijajući se dok mu se noga zaglavila u stremenu. Njegov trkaći konj skoči i povuče Freya za sobom dok je on vikao, a glava mu odska-kivala od tla.

Jaimeov uškopljenac je tromo klipsao, pušući i frkćući od boli. On ispruži vrat da potraži uokolo Brienne. Još je bila na konju, jedne strijele zabijene u leđa, a druge u nogu, ali činilo se da ih ona ne osjeća. Vidio ju je kako izvlači mač i okreće se u krugu, tražeći strijelce. *"Iza zida"*, dovikne Jaime, boreći se da okrene svog poluslijepog konja prema borbi. Uzde su se zapetljale u njegove proklete lance, a zrak je ponovno bio pun strijela. *"Na njih!"* vikne, podbadajući konja da joj pokaže kako se to radi. Stari siroti konj pronađe odnekud zalihu snage. Odjednom su jurili preko žitnog polja, podižući oblake pljeve. Jaime je imao upravo dovoljno vremena da pomisli: *Djevojčuri bi bilo bolje da me slijedi prije nego što shvate da ih goni nenaoružan čovjek u lancima.* Tada je začu kako žestoko stiže za njim. "Večernji dvori!" viknula je dok ga je njezin plužni konj grmeći prestizao. Vitlala je svojim dugim mačem. "Tarth! Tarth!"

Nekoliko posljednjih strijela bezopasno proleti mimo; tada se strijelci otrgnu i potrče, onako kako se nepoduprti strijelci uvijek otrgnu i bježe pred jurišom vitezova. Brienne povuče uzde kod zida. U času kad je Jaime stigao do nje, oni su se svi izgubili u šumama dvadeset lakata dalje. "Izgubila si volju za bitkom?"

"Trčali su."

"To je najbolji čas da ih se ubije."

Ona vrati mač u korice. "Zašto ste jurišali?"

"Strijelci su neustrašivi dokle god se mogu skrivati iza zidova i gađati te izdaleka, ali ako ih napadneš, oni bježe. Znaju što će se dogoditi kad ih sustigneš. Imaš strijelu u leđima, znaš. I još jednu u nozi. Trebala bi mi dopustiti da ih izvadim."

"Vama?"

"Kome drugom? Posljednji put kad sam vidio rođaka Cleosa, njegov mu je konj rabio glavu da izore brazdu. Iako predmnijevam da bismo ga trebali potražiti. On je *ipak* Lannister ili bar neka vrsta rođaka."

Pronašli su Cleosa još zapetljanog u stremenu. Imao je jednu strijelu u desnoj ruci i drugu u grudima, ali tlo je bilo ono koje ga je dokrajčilo. Vrh njegove glave bio je slijepljen od krvi i kašast na dodir, komadići slomljene kosti pomicali su se ispod kože pod pritiskom Jaimeove ruke.

Brienne klekne i primi ga za ruku. "Još je topao."

"Brzo će se ohladiti. Želim njegova konja i njegovu odjeću. Umoran sam od rita i buha."

"Bio je vaš rođak." Djevojčura je bila zaprepaštena.

"Bio je", složi se Jaime. "Nemaj straha, obilno sam opskrbljen rođacima. Želim i njegov mač. Trebat će ti netko da dijeli stražu."
"Možete stajati na straži bez oružja." Ona ustane.
"Privezan za drvo? Možda bih mogao. Ili bih možda mogao sklopiti vlastitu pogodbu s idućom skupinom odmetnika i pustiti ih da ti prerezu taj tusti vrat, djevojčuro."
"Neću vas naoružati. I moje ime je—"
"—Brienne, znam. Položit ću prisegu da te neću ozlijediti, ako to olakšava tvoje djevojačke strahove."
"Vaše prisege su bezvrijedne. Položili ste prisegu Aervsu."
"Ti dosad nikoga nisi skuhala u oklopu koliko znam. A oboje želimo da zdrav i čitav stignem u Kraljev grudobran, zar ne?" Čučnuo je kraj Cleosa i počeo mu otkopčavati pojas s mačem.
"Udaljite se od njega. Odmah. Prestanite s tim."
Jaime je bio umoran. Umoran od njezinih sumnji, umoran od njezinih uvreda, umoran od njezinih krivih zubi i široka pjegava lica i one njezine mlohave tanke kose. Ne obazirući se na njezine prosvjede, on zgrabi balčak rođakova dugačkog mača objema rukama, pritisne truplo svojom nogom, i povuče. Dok je oštrica klizila iz korica, on se već okretao, privevši mač uokolo i uvis u brzom smrtonosnom luku. Čelik presretne čelik sa zvonkim *zvenk* od kojeg su škripale kosti. Nekako je Brien-ne svoju oštricu izvukla na vrijeme. Jaime se nasmije. "Vrlo dobro, djevojčuro."
"Daj mi mač, Kraljosječino."
"O, hoću." On skoči na noge i nasrne na nju, dugi mač oživi u njegovim rukama. Brienne odskoči natrag, parirajući, ali on ju je slijedio, žestoko napadajući. Tek što bi odbila jedan zamah, stizao bi drugi. Mačevi su se ljubili i skokom odvajali i ponovno ljubili. Jaimeova krv je pjevala. Ovo je bilo ono za što je stvoren; nikad se nije osjećao toliko živim kao kad se borio, sa smrću koja je balansirala na svakom udarcu. *A s privezanim zglobovima, djevojčura bi mi mogla čak neko vrijeme biti vrijedan suparnik.* Njegovi lanci primoravali su ga da koristi dvoručni zahvat, iako su naravno težina i doseg bili manji nego da je oštrica bila pravi dvoručni mač, ali zar je to bilo važno? Mač njegova rođaka bio je dovoljno dugačak da ispiše kraj ovoj Brienne od Tartha.
Visoko, nisko, preko ramena, zasipao ju je pljuskom čelika. Lijevo, desno, sleđa, zamahujući tako žestoko da su iskre frcale kad bi se mačevi spojili, gornji zamah, udarac sa strane, preko ramena, uvijek napadajući, krećući se prema njoj, korak i klizanje, zamah i korak, korak i zamah, komadajući, sijekući, brže, brže, brže...
... sve dok, bez daha, nije koraknuo unatrag i pustio da vrh mača padne na tlo, dajući joj trenutak odmora. "Nije nimalo loše", prizna. "Za djevojčuru."
Ona uzme spor dubok dah, dok su ga njezine oči oprezno promatrale. "Ne želim vas ozlijediti, Kraljosječino."
"Kao da bi mogla." On ponovno zavitla oštricu iznad glave i poleti na nju, zveckajući lancima.
Jaime nije mogao reći koliko je dugo žestoko napadao. Moglo se raditi o minutama ili se moglo raditi o satima; vrijeme je spavalo kad bi se mačevi probudili. Otjerao ju je dalje od trupla njegova rođaka, otjerao ju je preko ceste, zatjerao među drveće. Zapela je jednom o korijen koji nije vidjela, i na trenutak on je pomislio da je s njom svršeno, ali ona se spustila na jedno koljeno umjesto padanja i nijednom nije izgubila ritam. Njezin mač je poletio uvis da zapriječi udarac odozgo koji bi je rasporio od ramena do stegna, a onda je ona zamahnula na *njega,* iznova i iznova, izborivši svoj povratak na noge udarac za udarcem.

Ples se nastavljao. Pritisnuo ju je o jedan hrast, opsovao kad mu je iskliznula, slijedio je kroz plitak potok napola začepljen opalim lišćem. Čelik je zvonio, čelik je pjevao, čelik je vrištao, iskrio se i strugao, a žena je počela stenjati poput krmače sa svakim sudarom, no on je nekako nije mogao doseći. Bilo je kao da je imala željezni kavez oko sebe koji je zaustavljao svaki udarac.
"Uopće nije loše", reče on kad se zaustavio na sekundu da dođe do daha, kružeći na njezinu desnu stranu.
"Za djevojčuru?"
"Za štitonošu, recimo. Zelenog." Ispusti isprekidan, zadihan smijeh. "Hajde, hajde, mila moja, glazba još svira. Mogu li dobiti ovaj ples, moja gospo?"
Stenjući, ona navali na njega, vitlajući oštricom, i odjednom je Jaime bio taj koji se borio da *zadrži* čelik od kože. Jedan od njezinih zamaha zastrugao je po njegovu čelu, a krv mu poteče u desno oko. *Odnijeli je Drugi, i Rijekotok!* Njegove su vještine zahrđale i istrunule u onoj prokletoj tamnici, a ni lanci nisu bili od velike pomoći. Zatvorenog oka, njegova su ramena trnula od potresanja koje su primala, a zglobovi ga boljeli od težine lanaca, lisičina i mača. Njegov dugi mač bivao je sve teži sa svakim udarcem, a Jaime je znao da ne vitla njime onako brzo kao što je činio prije, niti da ga diže onako visoko. *Snažnija je od mene.*
Spoznaja ga sledi. Robert je bio snažniji od njega, dakako. Bijeli bik Gerold Hightower također, u naponu njegove snage, i Ser Arthur Davne. Među živima, Veliki Jon Umber je bio jači, Strongboar od Cra-kehalla vjerojatno, oba Cleganea zasigurno. Gorostasova snaga nije bila ništa ljudsko. To nije bilo važno. S brzinom i vještinom, Jaime ih je sve mogao pobijediti. Ali ovo je bila *žena.* Golema krava od žene, dakako, ali unatoč tome... po pravilu, ona bi trebala biti ta koja posustaje.
Umjesto toga ponovno ga je zatjerala u potok, vičući: "Predaj se! Baci mač!"
Skliski kamen iskrsne pod Jaimeovom nogom. Dok je osjećao kako pada, izvio je nezgodu u napadajući skok. Njegov vršak strugne pokraj njezina pariranja i *zagrize* u njezino bedro. Crveni cvijet procvate, a Jai-me je imao trenutak da uživa u pogledu na njezinu krv prije nego što je koljenom tresnuo o kamen. Bol ga zaslijepi. Brienne pljusne u njega i nogom odbaci njegov mač. *"PREDAJ SE!"*
Jaime zarije svoje rame u njezine noge, srušivši je na sebe. Kotrljali su se, udarajući nogama i rukama sve dok ona na koncu nije sjedila na njemu objahavši ga. Uspio je izvući njezin bodež iz korica, ali prije nego što joj ga je mogao zariti u trbuh, ona mu uhvati zglob i tresne mu objema šakama po stijeni tako žestoko da je pomislio kako mu je iščašila ruku. Njezina druga ruka raširi se po njegovu licu. "Predaj se!" Ona mu gurne glavu pod vodu, *zadrži* je ispod, povuče je gore. *"Predaj se!"* Jaime ispljune vodu u njezino lice. Potisak, pljusak, i ponovno je bio pod vodom, beskorisno se bacakajući, boreći se za dah. Ponovno gore. *"Predaj se ili ću te utopiti!"*
"I prekršiti zakletvu?" zareži on. "Kao ja?" Ona ga pusti, a on padne s pljuskom. A šuma zazvoni od grubog smijeha.
Brienne posrne na noge. Bila je sva blatna i krvava ispod struka, podrpane odjeće, crvena lica. *Izgleda kao da su nas uhvatili dok se jebemo a ne dok se borimo.* Jaime otpuže preko kamenja do pliće vode, oti-rući krv s oka okovanim rukama. Naoružani ljudi obrubljivali su obje obale potoka. *Nije ni čudo, stvarali smo dovoljno buke da probudimo zmaja.* "Sretan susret, prijatelji", dovikne im on ljubazno. "Ispričavam se ako sam vas omeo. Uhvatili ste me u kažnjavanju supruge."
"Čini mi se da je ona *kažnjavala."* Čovjek koji je prozborio bio je tust i snažan, a nosna prečka na njegovoj željeznoj polukacigi nije posve skrivala njegov nedostatak nosa.
To nisu bili odmetnici koji su ubili Cleosa, iznenada shvati Jaime. Okruživao ih je zemljin izmet: tamnoputi Dornijci i plavokosi Lvsenci, Dothraki sa zvonima u

pletenicama, kosmati Ibbenežani, ugljen-crni muškarci s Ljetnog otočja u pernatim plaštevima. Znao ih je. *Hrabri suputnici.*
Brienne pronađe svoj glas. "Imam stotinu jelenjaka—"
Mrtvački blijed čovjek u pohabanom plastu reče: "Mi ćemo ih uzeti za početak, moja gospojo."
"Onda ćemo ti uzet pizdu", reče čovjek bez nosa. "Ne može bit ružnija od ostalog."
"Okreni je naopako i siluj je u dupe, Rorge", nagovarao je dornski kopljanik s crvenim svilenim šalom omotanim oko kacige. "Tako je nećeš morati gledati."
"Pa da je lišim zadovoljstva da gleda *mene?"* reče beznosi, a ostali se nasmiju.
Premda je bila ružna i tvrdoglava, djevojčura nije zaslužila daje grupno siluje takvo smeće. "Tko ovdje zapovijeda?" glasno *zatraži* Jaime.
"Ja imam tu čast, Ser Jaime." Mrtvačke oči bijahu obrubljene crvenim, njegova kosa tanka i suha. Tamnomodre vene mogle su se vidjeti kroz bljedunjavu kožu njegovih ruku i lica. "Ja sam Urswyck. Zvan Ur-swyck Vjerni."
"Vi znate tko sam?"
Plaćenik naheri glavu. "Potrebno je više od brade i obrijane glave da se zavaravaju Hrabri suputnici."
Krvavi glumci, misliš. Jaime nije imao više koristi od takvih nego što je imao od Gregora Cleganea ili Amoryja Lorcha. *Psi, zvao* ih je sve njegov otac, i koristio ih je kao pse, da love njegov plijen i zatjeraju im strah u srca. "Ako me poznaješ Urswycku, znaš da ćeš dobiti svoju nagradu. Lannister uvijek plaća dugove. Što se djevojčure tiče, plemenitog je roda i vrijedi dobru otkupninu."
Drugi naheri glavu. "Je li? Kakve li sreće."
Bilo je nečeg podmuklog u načinu na koji se Urswyck smiješio, a što se Jaimeu nije svidjelo. "Čuo si me. Gdje je Jarac?"
"Nekoliko sati dalje. Bit će mu drago što vas vidi, ne dvojim, ali ne bih ga nazivao Jarcem u lice. *Knez* Vargo postaje sve osjetljiviji na svoju čast."
Otkad je taj slinavi divljak imao časti? "Potrudit ću se da to upamtim kad ga vidim. Knez čega, molit ću?"
"Harrenhala. Obećan mu je."
Harrenhal? Zar je mog oca ostavio razum? Jaime podigne ruke. "Neka mi netko skine ove lance."
Urswyckov hihot bio je suh kao papir.
Nešto ovdje nimalo nije u redu. Jaime ne oda ni znaka svoje nelagode, već se samo osmjehne. "Jesam li rekao nešto zabavno?"
Beznosi se iskesi. "Vi ste nešto najsmješnije što sam vidio otkad je Gorki odgrizao jednoj septi cice."
"Vi i vaš otac izgubili ste previše bitaka", izreče Dornijac. "Morali smo zamijeniti naša lavlja krzna za vučju kožu."
Urswyck raskrili ruke. "Što Timeon želi reći jest da Hrabri suputnici više nisu u službi kuće Lannister. Sada služimo kneza Boltona i Kralja na Sjeveru."
Jaime mu uputi hladan, prezriv osmijeh. "A ljudi vele da ja imam govna umjesto časti?"
Urswycka ražalosti ta primjedba. Na njegov znak, dvojica Glumaca ščepaju Jaimea za ruke, a Rorge zabije oklopljenu šaku u njegov trbuh. Dok se presavijao stenjući, čuo je kako djevojčura prigovara: "Prestanite, njemu se ne smije nauditi! Poslala nas je kneginja Catelyn, kao izmjenu zarobljenika, on je pod mojom zaštitom..." Rorge ga ponovno udari, izbivši zrak iz njegovih pluća. Brienne skoči po svoj mač u vodama potoka, ali Glumci je napadoše prije nego što ga je mogla dosegnuti. Jaka kakva je bila, trebala su četvorica njih da je udarcima pokore.
Na kraju je djevojčurino lice bilo tako natečeno i krvavo kao što je Jai-meovo moralo biti, a izbili su joj dva zuba. To joj nije nimalo poboljšalo izgled. Posrćući i krvareći, dvoje zarobljenika odvukli su kroz šumu do konja, Brienne šepajući od bedrene rane koju joj je

zadao u potoku. Jaimeu ju je bilo žao. Noćas će izgubiti djevičanstvo, nije bilo sumnje. Ono beznoso kopile uzet će je zasigurno, a i neki drugi će vjerojatno doći na red.
Dornijac ih je vezao leđa uz leđa na Brienneinu plužnom konju dok su ostali Glumci svlačili Cleosa Freya do kože kako bi podijelili njegov imetak. Rorge je prisvojio krvavu surku s ponosnim lannisterskim i frevevskim grbovima. Strijele su probile rupe i kroz lavove i kroz kule.
"Nadam se da si sretna, djevojčuro", šapne Jaime Brienne. Zakašlje i ispljune puna usta krvi. "Da si me naoružala, nikad nas ne bi zarobili." Ona ne odgovori. *Kakva je to jogunasta kučka,* pomisli *on. Ali hrabra, da.* To joj nije mogao oduzeti. "Kad se noćas utaborimo, silovat će te, više nego jedanput", upozori je on. "Bilo bi mudro da im se ne opireš. Ako im se suprotstaviš, izgubit ćeš više od para zubi."
On osjeti kako su se Brienneina leđa ukočila naspram njegovih. "Je li to ono što biste *vi* učinili, da ste žena?"
Da sam žena, bio bih Cersei. "Da sam žena, natjerao bih ih da me ubiju. Ali nisam." Jaime podbode njihova konja u kas. *"Urswycku!* Riječ!"
Mrtvački blijed plaćenik u pohabanom kožnom plastu potegne uzde na trenutak, a onda uhvati korak pokraj njih. "Što biste htjeli od mene, ser? I pazite na jezičinu, inače ću vas opet kazniti."
"Zlato", reče Jaime. "Voliš li zlato?"
Urswyck ga prouči kroz crvene oči. "Ima svoje koristi, priznajem."
Jaime uputi Urswycku osmijeh. "Sve zlato u Bacačevoj hridi. Zašto bi samo Jarac u njemu uživao? Zašto nas ne odvedeš u Kraljev grudobran i pokupiš moj otkup za sebe? Njezin također, ako želiš. Tarth nazivaju Safirnim otokom, rekla mi je jednom neka djevica." Djevojčura se promeškolji na to, ali ne reče ništa.
"Smatrate me prebjegom?" "Dakako. Čime drugim?"
Na pola otkucaja srca Urswyck je premišljao o prijedlogu. "Kraljev grudobran je daleko, a vaš otac je ondje. Knez Tywin bi nam mogao zamjeriti što smo prodali Harrenhal knezu Boltonu."
Pametniji je nego što izgleda. Jaime se radovao vješanju bijednika dok bi mu se džepovi punili zlatom. "Pusti me da se obračunam s ocem. Dobit ćeš kraljevski oprost za svaki zločin koji si počinio. Dobavit ću ti viteško čast."
"Ser Urswyck", reče čovjek, iskušavajući zvuk. "Kako bi ponosna bila moja draga žena da to čuje. Da je samo nisam ubio." On uzdahne. "A što s hrabrim knezom Vargom?"
"Da ti zapjevam stih iz 'Kiša Castamerea'? Jarac neće biti tako hrabar kad ga se moj otac dočepa."
"A kako će on to učiniti? Jesu li ruke vašeg oca tako dugačke da mogu dosegnuti preko zidina Harrenhala i izvući nas odande?"
"Ako ustreba." Čudovišna ludost kralja Harrenhala već je prije pala i mogla je ponovno pasti. "Jesi li tolika budala da misliš kako jarac može pobijediti lava?"
Urswyck se nagne i lijeno ga pljusne po licu. Čista ležerna *drskost* tog djela bila je gora od samog udarca. *On me se ne boji,* shvati Jaime, s drhtajem. "Dovoljno sam čuo, Kraljosječino. Bio bih zaista velika budala da povjerujem obećanjima jednog vjerolomnika kao što ste vi." On pod-bode konja i žustro odgalopira naprijed.
Aerys, srdito pomisli Jaime. Uvijek se sve vraća na Aerysa. Njihao se s pokretima konja, čeznući za mačem. Dva mača bila bi još bolja. Jedan za djevojčuru i jedan za mene. Umrli bismo, ali odveli bismo ih poloviću u pakao sa sobom. "Zašto ste mu rekli da je Tarth Safirni otok?" šapne Brienne kad je Urswyck bio izvan dosega sluha.
"Vjerojatno će pomisliti daje moj otac bogat draguljima..."
"Radije se moli da povjeruje."

"Je li svaka riječ koju izustite laž, Kraljosječino? Tarth nazivaju Sa-firnim otokom zbog modrine njegovih voda."
"Vikni to malo glasnije, djevojčuro, mislim da te Urswyck nije čuo. Što prije saznaju koliko malo vrijedi tvoja otkupnina, to prije će početi silovanja. Svaki čovjek ovdje će te uzjahati, ali što je tebe briga? Samo zatvori oči, raširi noge i pretvaraj se da su svi oni knez Renly."
Srećom, to joj je na neko vrijeme začepilo usta.
Danje bio gotovo na kraju kad su pronašli Varga Hoata, kako pljačka malu septu s novim tucetom Hrabrih suputnika. Olovom uokvireni prozori bijahu razbijeni, izrezbareni drveni bogovi izvučeni na sunce. Najdeblji Dothraki kojeg je Jaime ikad vidio sjedio je na Majčinim grudima kad su dojahali, kopajući joj kalcedonske oči vrškom svog noža. U blizini, koštunjavi ćelavi septon visio je naglavačke s grane široke krošnje kestena. Trojica Hrabrih suputnika koristila su njegovo truplo kao streljačku metu. Jedan od njih je zasigurno bio dobar; mrtvacu su strijele stršale iz oba oka.
Kad su plaćenici opazili Urswycka i zarobljenike, uzdigne se povik na pola tuceta različitih jezika. Jarac je sjedio kraj ognjišta jedući polu-pečenu pticu s ražnja, dok su mu mast i krv curili niz prste u dugačku oštru bradu. Obriše ruke o svoju tuniku pa ustane. *"Kraljevofjefe",* frfljao je on. "Ti fi moj zarobljenik."
"Moj kneže, ja sam Brienne od Tartha", dovikne djevojčura. "Kne-ginja Catelyn zapovjedila mi je da predam Ser Jaimea njegovu bratu u Kraljevu grudobranu."
Jarac joj dobaci ravnodušan pogled. "Utifajte je."
"Počujte me," preklinjala je Brienne dok je Rorge presijecao užad koja ju je vezivala za Jaimea, "u ime Kralja na Sjeveru, kralja kojem služite, molim vas, počujte—"
Rorge je odvuče s konja i počne udarati nogama. "Pobrini se da joj ne slomiš koju kost", dovikne mu Urswyck. "Konjolika kučka vrijedi svoju težinu u safirima."
Dornijac Timeon i smrdljivi Ibbenežanin odvukoše Jaimea sa sedla i grubo ga gurnuše prema vatri. Nije mu bilo teško ščepati jedan od balčaka njihovih mačeva dok su s njime postupali, ali bilo ih je previše, a on je još bio u lisičinama. Mogao je sasjeći jednog ili dvojicu, ali na koncu bi umro zbog toga. Jaime još nije bio spreman umrijeti, a pogotovo ne zbog Brienne od Tartha.
"Ovo je fladak dan", reče Vargo Hoat. Oko njegova vrata visio je lanac od povezanih novčića, novčića svakog oblika i veličine, izlijevanih i iskovanih, koji su nosili portrete kraljeva, čarobnjaka, bogova i zloduha, i svake vrste fantastičnih zvijeri.
Novac iz svake zemlje u kojoj se borio, sjeti se Jaime. Pohlepa je bila ključ do ovog čovjeka. *Ako je jednom pridobiven, pridobit će ga se opet.* "Kneže Vargo, bili ste nerazboriti kad ste ostavili službu mog oca, ali nije kasno popraviti stvari. On će dobro platiti za mene, vi to znate."
"O da", reče Vargo Hoat. "Dobit ću polovicu bogatftva Bacačeve hridi. Ali prvo mu moram poflati poruku." On izusti nešto na svom siktavom kozjem jeziku.
Urswyck ga gurne u leđa, a luda u zelenoj i ružičastoj šarenoj odori obori ga s nogu. Kad je tresnuo o tlo, jedan od strijelaca zgrabi lanac između Jaimeovih zglobova i upotrijebi ga da mu povuče ruke ispred njega. Debeli Dothraki odloži svoj nož kako bi isukao golemi zakrivljeni *arakh,* opasno oštru sablju koju su voljeli konjski knezovi.
Kane me uplašiti. Luda skoči na Jaimeova leđa, hihoćući se, dok se Dothraki gegao prema njemu. *Jarac želi da se upišam u gaće i molim za milost, ali neće dobiti to zadovoljstvo.* On je bio Lannister od Bacačeve hridi, Vrhovni zapovjednik Kraljevske straže; nikakav plaćenik neće ga natjerati da krikne.
Sunčana svjetlost srebrno klizne niz rub *arakha* dok se ovaj drhtavo presijavao, gotovo prebrz da ga se vidi. I Jaime krikne.

Mala četvrtasta utvrda bila je poluruševina, a takav je bio i visoki sijedi vitez koji je ondje živio. Bio je tako star da nije razumio njihova pitanja. Bez obzira na to što bi mu se reklo, on bi se samo smiješio i mrmljao: "Branio sam most od Ser Mavnarda. Imao je crvenu kosu i crnu narav, nego što, ali nije me mogao pomaknuti. Šest rana sam zadobio prije nego što sam ga ubio. Šest!"
Meštar koji se brinuo za njega bio je mlad čovjek, srećom. Nakon što je stari vitez utonuo u san na svom stolcu, on ih odvede u stranu i reče: "Bojim se da tražite duha. Primili smo pticu, prije mnogo vremena, pola godine najmanje. Lannisteri su uhvatili kneza Berica blizu Božanskog oka. Objesili su ga."
"Da, objesili su ga, ali Thoros gaje odsjekao prije nego stoje umro." Limov slomljeni nos nije bio tako crven ni natečen kao što je bio, ali je zarastao iskrivljeno, dajući njegovu licu nerazmjeran izgled. "Njegovo kneževstvo je čovjek kojega je teško ubit, nego kako."
"I čovjek kojega je teško pronaći, čini se", reče meštar. "Jeste li upitali Gospu Od Lišća?"
"Hoćemo", reče Zelenobradi.
Idućeg jutra, dok su prelazili mali kameni most iza utvrde, Gendry upita je li to bio most koji je starac izborio. Nitko nije znao. "Vjerojatno jest", reče Sretni Jack. "Ne vidim drugih mostova."
"Znali biste zasigurno da postoji pjesma o tome", reče Tom Sedam Struna. "Jedna dobra pjesma, i znali bismo tko je Ser Mavnard bio i zašto je tako jako želio prijeći ovaj most. Siroti stari Lvchester mogao je biti proslavljen poput Zmajskog viteza da je samo imao dovoljno razuma da unajmi pjevača."
"Sinovi kneza Lychestera umrli su u Robertovoj pobuni", progunđa Lim. "Neki na jednoj strani, neki na drugoj. Otad nije zdrav u glavi. Nikakva prokleta pjesma ne može tomu pomoć'."
"Što je meštar mislio, o tome da pitamo Gospu Od Lišća?" upita Arya Anguva dok su jahali.
Strijelac se nasmiješi. "Čekaj pa ćeš vidjet."
Tri dana kasnije, dok su jahali kroz žutu šumu, Sretni Jack skine rog s ramena i zatrubi znak, drugačiji od onog prije. Zvuk je jedva zamro kada se ljestve od užadi razmotaju s udova drveća. "Sputajte noge konjima i idemo gore", reče Tom, napola pjevajući riječi.
Uspeli su se u skriveno selo među gornjim granama, labirint šetnica od užadi i malih mahovinom pokrivenih kuća skrivenih iza crvenih i zlatnih zidova, te ih odvedoše Gospi Od Lišća, poput štapa mršavoj bjelokosoj ženi odjevenoj u grubo tkanje. "Ne možemo dugo ostati, s jeseni pred nama", reče im ona. "Tucet strahovukova spustio se Sjenogaškom cestom prije devet dana, loveći. Da su slučajno pogledali uvis, mogli su nas vidjeti."
"Niste vidjeli kneza Berica?" upita Tom Sedam Struna.
"On je mrtav." Žena je zvučala bolesno. "Gorostas ga je dohvatio, i zario mu bodež u oko. Prosjački brat nam je rekao. On je to čuo iz usta čovjeka koji je to vidio."
"To je stara ustajala priča, i lažna", reče Lim. "Kneza Munje nije tako lako ubit. Ser Gregor mu je možda iskopao oko, ali ljudi od toga ne umiru. Jack će vam reć'."
"Pa, ja nisam", reče jednooki Sretni Jack. "Moj otac se dao lijepo objesiti od predstavnika kneza Pipera, mog brata Wata poslali su na Zid, a Lannisteri su mi pobili ostalu braću. Jedno oko, to nije ništa."

"Kunete se da nije mrtav?" Žena stisne Limovu mišicu. "Blažen da si, Lime, to su najbolje vijesti koje smo dobili u pola godine. Neka ga Ratnik brani, i njega i crvenog svećenika."
Iduće noći pronašli su zaklon ispod sažežene ljušture septe, u spaljenom selu zvanom Sallvples. Samo su krhotine preostale od njezinih prozora od olovom uokvirenog stakla, a ostarjeli septon koji ih je pozdravio rekao je da su pljačkaši uzeli čak i Majčine skupocjene haljine, Staričinu pozlaćenu svjetiljku i srebrnu krunu koju je nosio Otac. "Odsjekli su i Djevičine dojke, iako su one bile samo od drva", rekao im je. "A oči, oči su bile od ahata, lazurnog kamena i sedefa, a oni su ih iskopali noževima. Neka im se Majka svima smiluje."
"Čije je ovo bilo djelo?" reče Lim Limunplašt. "Glumaca?"
"Ne", reče starac. "Bili su to Sjevernjaci. Divljaci koji obožavaju drveće. Rekli su da traže Kraljosjeka."
Arya gaje čula, i ujela se za usnicu. Mogla je osjetiti kako je Gendry gleda. To ju je činilo gnjevnom i posramljenom.
Tucet je ljudi živjelo u podrumu ispod septe, među paučinom, korijenjem i razbijenim vinskim bačvama, ali ni oni nisu imali novosti o Be-ricu Dondarrionu. Čak ni njihov vođa, koji je nosio čađom potamnjen oklop i grubo izrađenu munju na svom plastu. Kad je Zelenobradi vidio kako Arya pilji u njega, nasmijao se i rekao: "Knez Munje je svugdje i nigdje, mršava vjeverice."
"Nisam vjeverica", reče ona. "Ubrzo ću biti žena. Bit će mi jedanaest
ljeta."
"Onda bolje pripazi da te ne oženim!" Pokušao ju je poškakljati ispod brade, ali Arya pljuskom makne njegovu glupu ruku.
Lim i Gendry igrali su se pločica s domaćinima te noći, dok je Tom Sedam Struna pjevao blesavu pjesmu o Trbušastom Benu i guski Vrhovnog septona. Anguy je dopustio Aryi da iskuša njegov luk, ali bez obzira na to koliko se žestoko ugrizla za usnicu, nije ga mogla nategnuti. "Treba vam lakši luk, moja gospojo", reče pjegavi strijelac. "Ako bude pravog drva u Rijekotoku, možda vam načinim jednog."
Tom gaje čuo i prekinuo pjesmu. "Ti si mlada budala, Strijelce. Ako odemo u Rijekotok, bit će to samo da pokupimo njezinu otkupninu, neće bit vremena za pravljenje lukova. Budi zahvalan ako izađeš s kožom na leđima. Knez Hoster je vješao odmetnike prije nego što si se ti počeo brijati. A onaj njegov sin... čovjeku koji mrzi glazbu ne može se vjerovati, ja uvijek kažem."
"Ne mrzi on glazbu", reče Lim. "Nego tebe, budalo."
"Pa, nema razloga. Djevojčura je bila voljna učiniti čovjeka od njega, je li moja krivnja što je previše popio da obavi posao?"
Lim frkne kroz slomljeni nos. "Jesi l' ti spjevao pjesmu o tome ili neka druga prokleta *guzica* zaljubljena u vlastiti glas?"
"Samo sam je jednom otpjevao", prituži se Tom. "A tko veli da je pjesma bila o njemu? Bila je to pjesma o ribi."
flonavoj ribi", reče Anguy, smijući se.
Arya nije marila o čemu su govorile Tomove glupe pjesme. Okrenula se Hanvinu. "Što je mislio kad je spomenuo otkupninu?"
"Jako nam trebaju konji, moja gospojo. Oružje također. Mačevi, štitovi, koplja. Sve što se novcem može kupit. Da, i sjemena za sijanje. Zima dolazi, sjećate se?" On je dotakne ispod brade. "Nećete bit prva plemenita zarobljenica za koju smo tražili otkup. Ni posljednja, nadam se."
To je bila istina, znala je Arya. Vitezove su zarobljavali i davali u otkup cijelo vrijeme, a ponekad i žene. *Ali što ako Robb odbije platiti cijenu?* Ona nije bila slavni vitez, a kraljevi su trebali stavljati kraljevstvo ispred svojih sestara. A njezina mati kneginja, što će ona reći? Hoće li još željeti da joj se vrati, nakon svega što je počinila? Arya je žvakala usnicu i pitala se.
Idućeg dana dojahali su do mjesta zvanog Visoko srce, brdo tako uzvišeno da se na njegovu vrhu Arya osjećala kao da može vidjeti pola svijeta. Oko njegova obronka stajao

je prsten golemih blijedih panjeva, sve što je preostalo od kruga nekoć silnog usud-drveća. Arya i Gendry prošetali su oko brda da ih prebroje. Bilo ih je trideset i jedan, neki su bili tako široki da ih je mogla koristiti umjesto postelje.
Visoko srce bilo je sveto Šumskoj djeci, rekao joj je Tom Sedam Struna, a nešto njihove čarolije još se ondje zadržalo. "Nikakvo zlo ne može zadesit one koji ovdje spavaju", rekao je pjevač. Arya je držala kako je to morala biti istina; brdo je bilo tako visoko, a kraj koji ga je okruživao tako ravan da nijedan neprijatelj nije mogao pristupiti neprimijećen.
Obližnji puk klonio se tog mjesta, rekao joj je Tom; govorilo se da ga opsjedaju duhovi Šumske djece koja su ovdje umrla kad je kralj An-dala zvan Erreg Rodoubojica naredio da se posiječe njihov lug. Arya je znala za Šumsku djecu, i za Andale, ali duhovi je nisu plašili. Nekoć se običavala skrivati u kriptama Oštrozimlja kad je bila mala i igrati se igara dođi u moj zamak i čudovišta i djevica među kamenim kraljevima na njihovim prijestoljima. •
No unatoč tome, dlačice na njezinu zatiljku nakostriješile su se te noći. Spavala je, a oluja ju je probudila. Vjetar je otpuhao prekrivač s njenih ramena i odnio ga u grmlje. Kad je pošla za njim, čula je glasove.
Pokraj ugaraka njihove logorske vatre, vidjela je Toma, Lima i Ze-lenobradog kako razgovaraju sa sićušnom malom ženom, stopu nižom od Aryje i starijom od Stare Nane, pogrbljenom, izboranom i naslonjenom na kvrgavi crni štap. Njezina bijela kosa bila je tako duga da je gotovo doticala tlo. Kad bi vjetar udario, otpuhnuo bi je oko njezine glave u nježnom oblaku. Njezina koža bila je bjelja, boje mlijeka, a Aryji se činilo da su joj oči crvene, iako je to bilo teško *razaznati* iz grmlja. "Stari bogovi se komešaju i ne daju mi spavati", čula je ženu da govori. "Sanjala sam sjenu s užganim srcem kako kolje zlatnoga jelena, da. Sanjala sam čovjeka bez lica, kako čeka na mostu koji se njihao i ljuljao. Na njegovu ramenu sjedila je utopljena vrana s morskim travama što su visjele s njezinih krila. Sanjala sam rijeku koja je grmjela i ženu koja je bila riba. Mrtva je plutala, s krvavim suzama na obrazima, ali kad su se njezine oči otvorile, *o,* probudila sam se od užasa. Sve ovo sam sanjala, i više. Imate li darove za mene, da mi platite za moje snove?"
"Snovi," progunđa Lim Limunplašt, "od kakve su koristi snovi? Riblje žene i utopljene vrane. I ja sam sinoć nešto sanjao. Ljubio sam jednu krčmarsku djevojčuru koju sam nekoć poznavao. Hoćeš li mi platit za to, starice?"
"Djevojčura je mrtva", prosikće žena. "Samo je crvi sada mogu ljubiti." A Tomu Sedam Struna reče: "Želim svoju pjesmu ili moraš otići."
Pa joj pjevač zapjeva, tako tiho i žalosno da je Arya čula samo djeliće riječi, iako je napjev bio napola poznat. *Sansa bije znala, kladim se.* Njezina je sestra znala sve pjesme, mogla je čak i malo svirati, i pjevati tako ljupko. *Ja sam jedino znala izvikivati riječi.*
Idućeg jutra male bijele žene nije se nigdje moglo vidjeti. Dok su sedlali konje, Arya upita Toma Sestranina jesu li Šumska djeca još obitavala na Visokom srcu. Pjevač zahihoće.
"Vidjela si je, je li?"
"Je li ona bila duh?"
"Zar se duhovi tuže da im škripe kosti? Ne, ona je samo jedna stara patuljasta žena. Čudna, međutim, i urokljiva oka. Ali ona zna stvari koje ne bi trebala znati, a ponekad će ti reći ako joj se sviđaš."
"Jeste li joj se *vi* svidjeli?" sumnjičavo upita Arya.
Pjevač se nasmije. "Barem ono kako zvučim. No ona me uvijek tjera da pjevam istu prokletu pjesmu. Nije to Iđša pjesma, pazi, ali znam i druge jednako dobre." On zatrese glavom. "Ono što je važno jest da sada imamo trag. Uskoro ćeš vidjeti Thorosa i Kneza Munje, kladim se."
"Ako ste njihovi ljudi, zašto se skrivaju od vas?"
Tom Sedam Struna zakoluta očima na to, ali Hanvin joj dade odgovor. "Ne bih to nazvao skrivanjem, moja gospojo, ali istina je, knez Be-ric se dosta kreće, i rijetko otkriva koji su mu planovi. Tako ga nitko ne može izdati. Ali sada sigurno postoji na stotine nas koji smo mu priseg-li, možda i na tisuće, ali ne bi valjalo da svi mi idemo za njim. Izjeli bismo krajinu do gola ili bi nas poklala u bitki neka veća vojska. Ovako kad smo raštrkani po

manjim četama, možemo udariti na tucet mjesta odjednom, i biti negdje drugdje prije nego što saznaju. A kad je jedan od nas uhvaćen i ispitivan, pa, ne možemo im reći gdje da pronađu kneza Berica bez obzira na to što nam učinili." On je oklijevao. "Znate što to znači, kad ste ispitivani?"
Arya kimne. "Zovu to škakljanje. Polliver i Raff i ostali." Ona im is-pripovjedi o selu uz Božje oko gdje su ona i Gendry bili uhvaćeni, i o pitanjima koje je Škakljač postavljao. "Je li u selu skriveno zlato?" uvijek bi započeo. " Srebro, dragulji? Ima li hrane? Gdje je knez Beric? Koji mu je od vas seljana pomogao? Kamo je otišao? Koliko je ljudi bilo s njim? Koliko vitezova? Koliko strijelaca? Koliko ih je bilo na konju? Kako su naoružani? Koliko ih je ranjenih? Kamo ste rekli da su otišli?" Samo misleći na to, mogla je ponovno čuti krikove, i nanjušiti vonj krvi, govana i spaljenog mesa. "Uvijek je postavljao ista pitanja," rekla je ozbiljno odmetnicima, "ali svaki danje mijenjao škakljanje."
"Nijedno dijete nije smjelo to pretrpjeti", reče Harwyin kad je završila. "Čujemo da je Gorostas izgubio polovicu svojih ljudi kod Kamenog mlina. Možda ovaj Škakljač upravo sada pluta niz Crvene rašlje, dok mu ribe grickaju lice. Ako ne, pa to je još jedan zločin više za koji će odgovarati. Čuo sam svog kneza kako govori da je ovaj rat započeo kad ga je vaš otac Namjesnik poslao da isporuči kraljevu pravdu Gregoru Cle-ganeu, i kani da ga tako i završiti." Ohrabrujući je potapša po ramenu. "Radije uzjašite, moja gospojo. Moramo jahati cijeli dan do Žirdvora, ali na njegovu kraju imat ćemo krov nad glavama i toplu večeru u trbusima."
Zaista su jahali cijeli dan, ali dok se sumrak spuštao, pregazili su potok i stigli na Žirdvor, s njegovim kamenim obrambenim zidinama i golemom hrastovom tvrđavom. Njegov gospodar izbivao je boreći se u pratnji *svog* gospodara, kneza Vancea, dveri zamka zatvorene i zak-računate u njegovoj odsutnosti. Ali njegova gospa žena bila je stara prijateljica Toma Sedam Struna, a Anguy je rekao da su nekoć bili ljubavnici. Anguy je često jahao pored nje; bio joj je bliži po godinama od svih osim Gendryja, i pripovijedao joj šaljive priče o dornskim međama. Nije ju zavarao, međutim. *On nije moj prijatelj. Samo se zadržava u blizini da pazi na mene i pobrine se da više ne odjašem.* Pa, i Arya je mogla paziti. Syrio Forel ju je naučio kako.
Kneginja Smallwood primila je odmetnike prilično ljubazno, iako ih je izgrdila jer su malu djevojčicu vukli kroz rat. Još se više razbjesnjela kada se Limu omaklo da je Arya plemenitog roda. "Tko je odjenuo siroto dijete u te boltonske krpetine?" zahtijevala je od njih. "Ta značka... mnogi bi je ljudi objesili u tren oka jer nosi oderanog čovjeka na grudima." Arya se zatekla kako bez oklijevanja marširaju s njom uza stube, silom je guraju u kadu i polijevaju kipućom vodom. Sluškinje kneginje Smalhvood izribale su je tako jako da joj se činilo kako joj baš one deru kožu. Čak su u vodu ubacile neku smrdljivo-slatku tvar koja je mirisala na cvijeće.
A kasnije, zahtijevali su da se odjene u ženske stvari, smeđe vunene čarape i svijetlu lanenu žensku košulju, a preko toga svijetlu zelenu haljinu sa žirovima izvezenim po cijelom prsluku smeđom niti, i s još žirova izvezenih na porubu. "Moja pratetka je septa u majčinoj kući u Sta-rigradu", reče kneginja Smallwood dok su žene vezivale haljinu na Arvjinim leđima. "Poslala sam svoju kćer onamo kad je počeo rat. Nedvojbeno će prerasti ove stvari kad se vrati. Voliš li ples, dijete? Moja Ca-rellen je divna plesačica. Prekrasno pjeva također. Što ti voliš raditi?"
Ona zastruže nožnim palcem po rogozu. "Ručni rad, obično vezenje."
"Vrlo umirujuće, zar ne?"
"Pa," reče Arya, "ne onako kako ja to radim."
"Ne? Uvijek sam mislila da jest. Bogovi su nam svakome dali naše male darovitosti i sposobnosti, a na nama je da ih koristimo, moja tetka uvijek kaže. Svako djelo može biti molitva, ako se izvede najbolje što možemo. Nije li to divna misao? Zapamti je idući put kad budeš vezla. Radiš li na tome svaki dan?"
"Jesam dok nisam izgubila Iglu. Moja nova nije tako dobra."
"U ovakvim vremenima, moramo iskoristiti ono što imamo kako najbolje možemo." Kneginja Smalhvood petljala je oko prsluka haljine. "Sada izgledaš poput prave mlade gospe."

Nisam gospa, htjela joj je reći Arya, *ja sam Strahovuk.*
"Ne znam tko si, dijete," reče žena, "a možda je tako najbolje. Netko važan, bojim se." Zagladila je Arvjin ovratnik. "U ovakvim vremenima, bolje je biti nevažan. Kad bih te barem mogla *zadržati* ovdje sa mnom. Međutim, to ne bi bilo sigurno. Imam zidine, ali premalo ljudi da ih obrane." Ona uzdahne.
Večera se već posluživala u dvorani u času kad je Arya bila oprana, počešljana i odjevena. Gendry baci jedan pogled i stane se smijati tako žestoko da mu je vino izlazilo na nos, sve dok ga Hanvin nije *ćušnuo* preko uha. Jelo je bilo jednostavno, ali zadovoljavajuće; ovčetina i gljive, smeđi kruh, puding od graška i pečene jabuke sa žutim sirom. Kad je hrana bila raščišćena a sluge otpušteni, Zelenobradi spusti glas da upita ima li njezino kneževstvo vijesti o Knezu Munje.
"Vijesti?" Ona se osmjehne. "Bili su ovdje prije manje od četrnaest dana. Oni i još tucet drugih, goneći ovce. Jedva sam mogla povjerovati svojim očima. Thoros mi je dao tri kao zahvalu. Pojeli ste jednu večeras."
"Thoros goni ovce?" Anguy se glasno nasmije.
"Priznajem da je to bio čudan prizor, ali Thoros je tvrdio da se kao svećenik umije brinuti o svom stadu."
"Da, i šišati ih", zasmijulji se Lim Limunplašt.
"Netko bi od toga mogao načiniti rijetko finu pjesmu." Tom tržne žicu svoje drvene harfe. Kneginja Smalhvood dobaci mu suh pogled. "Netko tko ne rimuje *stari tron* s *Dondarrion,* možda. Ili svira 'O, legni u travu, moja curo draga' svakoj mljekarici u pokrajini i ostavlja dvije od njih s velikim trbusima."
"Radilo se o 'Daj da upijem tvoju ljepotu'", obrambeno će Tom, "i mljekarice je uvijek vole čuti. Kao i izvjesna plemenita gospa ako se sjećam. Sviram da ugodim."
Njezine nosnice se raširе. "Riječna krajina puna je djevojaka kojima ste ugodili, i sve piju čaj od vratića. Čovjek bi pomislio da bi muškarac vaših godina znao prosuti svoje sjeme po njihovim trbusima. Ljudi će vas uskoro zvati Tom Sedam Sinova."
,
"Slučajno se dogodilo", reče Tom, "da sam prešao brojku sedam prije mnogo godina. A sve su to fini dječaci, s glasovima slatkim poput slavuja." Očito nije mario za predmet razgovora.
"Je li njegovo kneževstvo reklo kamo se uputio, moja gospojo?" upita Hanvin.
"Knez Beric nikad ne kazuje svoje planove, ali blizu Kamene septe i Šume od tri penija vlada glad. Ja bih ih ondje potražila." Ona uzme gutljaj vina. "Bolje vam je da znate, imala sam i manje ugodnih posjetitelja. Čopor strahovukova stigao je zavijajući oko mojih dveri, misleći da bih unutra mogla imati Jaimea Lannistera."
Tom prekine svoje prebiranje. "Onda je istina, Kraljosjek je ponovno na slobodi?"
Kneginja Smalhvood dobaci mu prezriv pogled. "Mislim da ga ne bi proganjali daje u lancima pod Rijekotokom."
"Što im je moja gospa rekla?" upita Sretni Jack.
- "Pa, da je Ser Jaime nag u mojoj postelji, ali da je previše iscrpljen da siđe. Jedan od njih imao je drskosti da me nazove lažljivicom, pa smo ih otjerali s nekoliko sulica. Vjerujem da su se zaputili prema Zaljevu crnog dna."
Arya se nemirno uzvrpolji na svom stolcu. "Koji je to bio Sjevernjak, koji je tražio Kraljosjeka?"
Kneginja Smalhvood činila se iznenađenom što je progovorila. "Nisu davali imena, dijete, ali nosili su crno, sa značkom bijelog sunca na grudima."
Bijelo sunce na crnom polju bio je grb kneza Karstarka, pomisli Arya. *To su bili Robbovi ljudi.* Pitala se jesu li još uvijek u blizini. Ako bi mogla šmugnuti odmetnicima i pronaći ih, možda bi je oni odveli njezinoj majci u Rijekotok...
"Jesu li rekli kako je Lannister uspio pobjeći?" priupita Lim.
"Jesu", reče kneginja Smalhvood. "Nije da sam povjerovala ijednoj riječi. Tvrde da gaje kneginja Catelyn pustila na slobodu."

To zaprepasti Toma do te mjere da mu je prepukla žica. "Hajdete, molim vas", reče on. "To je ludost."
To nije istina, pomisli Arya. To ne može biti istina. "lja sam pomislila isto", reče kneginja Smalhvood.
Tada se Hanvin sjeti Aryje. "Ovaj razgovor nije za vaše uši, moja gospojo."
"Ne, želim čuti."
Odmetnici su bili nepopustljivi. "Odlazi, mršava vjeverice", reče Ze-lenobradi. "Budi dobra mala gospođica i idi se igrati u dvorištu dok mi razgovaramo, odmah."
Arya se gnjevno udalji; bila bi zalupila vratima da nisu bila tako teška. Tama se spustila na Žirdvor. Nekoliko baklji gorjelo je na zidovima, ali to je bilo sve. Dveri malog zamka bile su zatvorene i zasunute.**300**

i

Obećala je Hanvinu da neće više pokušavati pobjeći, znala je, ali to je bilo prije nego što su počeli pripovijedati laži o njezinoj majci.
"Arya?" Gendry ju je slijedio van. "Kneginja Smalhvood veli da ovdje ima kovačnica. Želiš li je pogledati?"
"Ako hoćeš." Nije imala što drugo raditi.
"Ovaj Thoros," reče Gendry dok su hodali pokraj štenara, "je li to isti Thoros koji je živio u zamku u Kraljevu grudobranu? Crveni svećenik, debeo, s obrijanom glavom?"
"Mislim da jest." Arya nikad nije razgovarala s Thorosom u Kraljevu grudobranu koliko se sjećala, ali znala je tko je bio. On i Jalabhar Xho bili su najšarenije figure na Robertovu dvoru, a Thoros je također bio veliki kraljev prijatelj.
"On me se neće sjetiti, ali nekoć je dolazio u kovačnicu." Smalhvoo-dova kovačnica nije bila korištena neko vrijeme, iako je kovač objesio svoj alat uredno na zid. Gendry upali svijeću i postavi je na nakovanj dok je skidao par kliješta. "Moj majstor ga je uvijek korio zbog njegovih plamtećih mačeva. To nije način na koji se postupa s dobrim čelikom, govorio bi, ali ovaj Thoros nikad nije rabio dobar čelik. Samo bi umočio neki jeftini mač u divlju vatru i zapalio ga. Bila je to samo alkemičarska varka, rekao je moj majstor, ali plašila je konje i neke od zelenijih vitezova."
Ona naškubi lice, pokušavajući se prisjetiti je li njezin otac ikad spominjao Thorosa. "On ne izgleda vrlo svećenički, zar ne?"
"Ne", prizna Gendry. "Majstor Mott je rekao da bi Thoros mogao u pijenju nadmašiti čak i kralja Roberta. Bili su jednaki kao jaje jajetu, rekao mi je, obojica izjelice i pijandure."
"Ne smiješ nazivati kralja pijandurom." Možda je kralj Robert mnogo pio, ali bio je prijatelj njezina oca.
"Govorio sam o Thorosu." Gendry posegne kliještima kao da će je uštinuti za lice, ali Arya ih otjera rukom. "On je volio gozbe i turnire, zato je kralju Robertu bio tako drag. A ovaj Thoros je bio hrabar. Kad su se zidovi Pykea srušili, bio je prvi koji je prešao branik. Borio se jednim od svojih plamenih mačeva, palivši željezne svakim zamahom."
"Željela bih imati plameni mač." Arya se mogla sjetiti mnogo ljudi koje je željela zapaliti.
"To je samo varka, rekao sam ti. Divlja vatra uništava čelik. Moj majstor je prodavao Thorosu novi mač nakon svakog turnira. Svaki put pre-
301
pirali su se oko cijene." Gendry ponovno objesi kliješta i skine težak malj. "Majstor Mott je rekao da je vrijeme da načinim svoj prvi dugi mač. Dao mi je Ijubak komad čelika i znao sam točno kako želim oblikovati oštricu. Samo što je tada došao Yoren i odveo me u Noćnu stražu."
"Još možeš kovati mačeve ako želiš", reče Arya. "Možeš ih izrađivati za mog brata Robba kad se vratimo u Rijekotok."

"Rijekotok." Gendry odloži malj i pogleda je. "Sada izgledaš drugačije. Kao prava mala djevojčica."
"Izgledam kao hrast, sa svim ovim glupim žirovima."
"Lijep, međutim. Lijep hrast." On korakne bliže i *onjušije.* "Čak i lijepo mirišeš za promjenu."
"Ti ne. Ti *smrdiš."* Arya ga odgurne prema nakovnju i krene da će potrčati, ali Gendry je uhvati za ruku. Ona zatjera stopalo između njegovih nogu i spotakne ga, ali on je povuče za sobom, te su se otkotrljali po podu kovačnice. On je bio vrlo snažan, ali ona je bila brža. Svaki put kad bi je pokušao držati mirno, ona bi se iskobeljala i bubnula ga šakom. Gendry se samo smijao tim udarcima, što ju je rasrdilo. Napokon je uhvatio oba njezina zgloba u jednu ruku i počeo je škakljati drugom, pa Arya tresne koljenom između njegovih nogu i istrgne se na slobodu. Oboje bijahu pokriveni prljavštinom, a jedan rukav bio je rasparan na njezinoj glupoj haljini sa žirovima.
"Kladim se da *sada* više ne izgledam tako lijepo", vikne ona.
Tom je pjevao kad su se vratili u dvoranu.
U postelju od perja meku nježno ću te položiti, Odjenut u žutu svilu, za kraljicu okruniti. Ti ćeš postat moja ljubav, ja tvoj vladar potom Čuvat ću te poput blaga, mačem svojim i životom.
Hanvin im dobaci jedan pogled i prasne u smijeh, a Anguy izvije usne ujedan od svojih glupih pjegavih osmijeha pa reče: "Jesmo li *sigurni* da je ovo plemenita gospa?" Ali Lim Limunplašt opali Gendryju pljusku po glavi. "Ako se želiš tuć', tuci se sa mnom! Ona je djevojčica, dvostruko mlađa od tebe! Drž' ruke dalje od nje, čuješ me?"
"Ja sam prva počela", reče Arya. "Gendry je samo razgovarao."
"Ostavi dječaka, Lime", reče Hanvin. "Arya je prva počela, ne dvojim. Bila je takva i u Oštrozimlju."
Tom joj namigne pa zapjeva:
O kako se smiješila i kako se smijala djeva od šumskog luga. Iz naručja se izvila i nježno mu kazala, "Za perje je neka druga. Daj mi halju zlatolisnu, a kosu mi sputaj straga, Ti mi budi šumska ljubav, a ja tvoja šumska draga."
"Nemam haljina od lišća", reče kneginja Smallwood s malim nježnim smiješkom, "ali Carellen je ostavila drugih halja koje bi mogle poslužiti. Dođi, dijete, hajdemo gore da vidimo što možemo naći."
Bilo je još gore nego prije; kneginja Smallwood zahtijevala je da se Arya *ponovno* okupa, te usto podreže i počešlja kosu; haljina u koju ju je ovog puta odjenula bila je boje jorgovana, urešena malim biserima. Jedina dobra stvar u vezi s njom bila je da je haljina bila tako nježna da nitko od nje nije očekivao da jaše u njoj. Stoga idućeg jutra kad su prekinuli post, kneginja Smalhvood joj dade da odjene hlače, pojas i tuniku, te smeđi kaputić od srneće kože posut željeznim čavlićima. "Ovo je bila odjeća mojeg sina", reče ona. "Umro je kad mu je bilo sedam."
"Žao mi je, moja gospo." Arya se naglo osjeti krivom zbog nje, i posramljenom. "Žao mi je i što sam rasparala haljinu sa žirovima. Bila je lijepa."
"Da, dijete. A i ti si. Budi hrabra."

U središtu Trga ponosa stajala je fontana od crvene cigle čija je voda vonjala na sumpor, a u središtu fontane čudovišna harpija načinjena od prekovane bronce. Uzdizala se dvadeset stopa visoko. Imala je žensko lice, s pozlaćenom kosom, bjelokosnim očima i šiljastim bjelokosnim zubima. Voda je navirala žuta iz njezinih teških dojki. Ali umjesto ruku imala je krila šišmiša ili zmaja, njezine noge bile su noge orla, a otraga je nosila škorpionski smotani i otrovni rep.
Harpija iz Ghisa, pomisli Dany. Stari Ghis pao je prije pet tisuća godina, ako se dobro sjećala; njegove legije razbila je moć mlade Valvrije, njegovi cigleni zidovi bili su srušeni, njegove ulice i građevine pretvorio je u pepeo i žeravicu zmajev plamen, njegova polja bila su zasijana solju, sumporom i lubanjama. Bogovi Ghisa bijahu mrtvi, a isto tako i njegov narod; ovi Astaporci bijahu mješanci, rekao je Ser Jorah. Čak je i ghisan-ski jezik bio većinom zaboravljen; u robovskim gradovima govorio se Plemeniti valvrijski njihovih osvajača, ili ono što su oni od njega učinili.
No simbol Starog carstva ondje se još *zadržao,* iako je tome brončanom čudovištu težak lanac visio s čaporaka, s otvorenom lisičinom na svakom kraju. *Harpija iz Ghisa ima munje u svojim pandžama. Ovo je harpija izAstapora.*
"Reci kurvi iz Zapadnih zemalja da spusti pogled", trgovac robovima Kraznvs Mo Nakloz potuži se ropkinji koja je govorila za njega. "Ja trgujem mesom, ne kovinom. Bronca nije na prodaju. Reci joj da gleda vojnike. Čak i mutne purpurne oči divljakinje iz zemlje zalazećeg sunca mogu vidjeti kako su čudesna moja stvorenja, zasigurno."
Kraznvsov Plemeniti valvrijski bio je izobličen i nejasan zbog svojstvenog ghiskog gunđanja, i začinjen ovdje-ondje riječima šatrovačkog jezika trgovaca robovima. Dany ga je prilično dobro razumjela, ali se osmjehnula i bezizražajno pogledala ropkinju, kao da se pita što je mogao reći.
"Dobri gospodar Kraznvs pita, nisu li čudesni?" Djevojka je dobro govorila Zajednički jezik, za nekog tko nikad nije bio u Zapadnim zemljama. Ne starija od deset godina, imala je okruglo plosnato lice, tamnu kožu i zlatne oči Naatha. *Miroljubiv narod, zvali* su njezinu sortu. Svi su se slagali da su oni stvarali najbolje robove.
"Moguće je da su primjereni mojim potrebama", otpovrne Dany. Bio je to Ser Jorahov prijedlog da govori samo dothrakijski i Zajednički jezik dok je u Astaporu. *Moj medvjed je pametniji nego što izgleda.* "Pripovijedajte mi o njihovu uvježbavanju."
"Žena iz Zapadnih zemalja zadovoljna je njima, ali ne hvali ih, da *zadrži* nisku cijenu", prevoditeljica reče svom gospodaru. "Želi znati kako su uvježbani."
Kraznvs Mo Nakloz kimne glavom. Mirisao je kao da se kupao u malinama, taj trgovac robovima, a njegova stršeća crveno-crna brada blistala je od ulja. *Ima veće grudi nego ja,* pomisli Dany. Mogla ih je vidjeti kroz tanku morsko-zelenu svilu zlatom obrubljenog *tokara* koji je omotao oko tijela i preko jednog ramena. Njegova lijeva ruka pridržavala je *tokar* u mjestu dok je hodao, dok je desna stezala kratki kožni bič. "Jesu li sve zapadnjačke svinje tako neuke?" potuži se on. "Cijeli svijet znade da su Neokaljani majstori koplja, štita i kratkog mača." Uputi Dany širok osmijeh. "Reci joj što želi znati, ropkinjo, i požuri s tim. Dan je vruć."

To barem nije laž. Jednaki par mladih ropkinja stajao je iza njih, pridržavajući prugastu svilenu ceradu iznad svojih glava, ali čak i u sjeni Dany se osjećala da joj se vrti u glavi od vrućine, a Kraznys se obilno znojio. Trg ponosa pekao se na suncu od zore. Čak i kroz debele potplate svojih sandala, mogla je osjetiti toplinu crvenih cigli pod nogama. Valovi vrućine uzdizali su se s njih trepereći te se činilo da su stepenaste piramide Astapora oko trga napola san.
Međutim, ako su Neokaljani osjećali vrućinu, nisu davali nikakvog znaka. *Mogli bi i samo biti načinjeni od cigli, kako samo ondje stoje.* Tisuću ih je bilo izvedeno iz njihovih baraka za njezino razgledavanje; postrojeni u deset redova od jedne stotine pred fontanom i njezinom golemom brončanom harpijom, stajali su ukočeno u stavu mirno; njihove su kamene oči gledale ravno naprijed. Nisu nosili ništa doli bijelih lanenih krpa svezanih oko slabina i čunjaste brončane kacige na čijem se vrhu nalazio stopu visok zaoštren šiljak. Kraznvs im je zapovjedio da odlože koplja i štitove i skinu svoje pojaseve s mačevima i prošivene tunike, kako bi kraljica Zapadnih zemalja mogla bolje proučiti vitku čvrstoću njihovih tijela.
"Odabrani su dok su mladi, prema veličini, brzini i snazi", reče joj ropkinja. "Počinju vježbati s pet godina. Svakog dana vježbaju od zore do sumraka, sve dok ne svladaju kratki mač, štit i tri koplja. Vježbanje je vrlo nemilosrdno, Vaša Milosti. Samo jedan od trojice dječaka ga preživi. To je dobro znano. Među Neokaljanima se veli daje na dan kad dobiju svoju zašiljenu kapu najgore prošlo, jer nijedna dužnost koja ih ikad zapadne ne može biti teška kao njihovo uvježbavanje."
Kraznvs Mo Nakloz navodno nije govorio ni riječi Zajedničkog jezika, ali kimao je glavom dok je slušao, a s vremena na vrijeme bocnuo bi ropkinju vrhom svog biča. "Reci joj da ovi ovdje stoje cijeli dan i noć, bez hrane i vode. Reci joj da će stajati dok ne padnu ako im ja to zapovjedim, pa kad ih se devet stotina i devedeset devet sruši da umru na ciglama, posljednji će i dalje ondje stajati, i neće se pomaknuti sve dok smrt ne dođe po njega. Takva je njihova hrabrost. Reci joj to."
"Zovem to ludost, ne hrabrost", reče Arstan Bjelobradi, kad je ozbiljna mala pisarica završila. Kucnuo je krajem svog bjelogoričnog štapa po ciglama, *kuc kuc,* kao da želi iskazati svoje nezadovoljstvo. Starac nije želio otploviti u Astapor; nije bio sklon kupovanju vojske robova. Kraljica je morala saslušati sve strane prije nego što odluči. Zbog toga gaje Dany dovela sa sobom na Trg ponosa, a ne da je štiti. Njezini ja-hači-pobratimi to će vrlo dobro obaviti. Ser Joraha Mormonta je ostavila na *Balerionu* da čuva njezin narod i njezine zmajeve. Prilično protiv svoje volje, zaključala je zmajeve ispod palube. Bilo je preopasno pustiti ih da slobodno lete nad gradom; svijet je bio prepun ljudi koji bi ih rado ubili a dovoljan razlog bio bi da se prozovu *zmajoubojicama.*
"Što je smrdljivi starac rekao?" *zatraži* trgovac robovima od svoje prevoditeljice. Kad mu je rekla, on se osmjehne pa izusti: "Obavijesti divljake da mi to *zovemo poslušnost.* Drugi mogu biti jači, brži ili krupniji od Neokaljanih. Nešto malo ih se može čak mjeriti s njihovom vještinom na maču, koplju i štitu. Ali nigdje između mora nećete pronaći nikog poslušnijeg."
"Ovce su poslušne", reče Arstan kad su riječi bile prevedene. I on je umio nešto valvrijskog, premda ne toliko kao Dany, ali poput nje hinio je neznanje.
Kraznvs Mo Nakloz pokaže svoje velike bijele zube kad mu se to prenijelo. "Jedna moja riječ i ove ovce bi mu prosule smrdljiva stara crijeva po ciglama," reče, "ali nemoj to kazati. Reci mu da su ova stvorenja više psi nego ovce. Zar se psi ili konji jedu u ovih Sedam kraljevina?"
"Draže su im svinje i krave, Vaša Visosti." "Govedina. Bljak. Hrana za neoprane divljake."
Ne obazirući se na njih, Dany je polako hodala niz liniju vojnika robova. Djevojke su je slijedile za petama sa svilenom ceradom, da je zadrže u sjeni, ali tisuće muškaraca pred njom nisu uživale takvu zaštitu. Više od polovice imalo je bakrenu kožu i bademaste oči

Dothrakija i Lhaza-rena, ali među njihovim redovima vidjela je i ljude iz Slobodnih gradova, zajedno s blijedim Oarthijcima, stanovnike Ljetnog otočja lica crnih poput ebanovine, i ostale čije porijeklo nije mogla pogoditi. A neki su imali kožu jednake jantarne boje poput Kraznysa Mo Nakloza, i čekinjastu crveno-crnu kosu koja ih je obilježavala kao drevni narod Ghisa, koji su se prozvali harpijinim sinovima. *Prodaju čak i svoju vrstu.* To je nije trebalo iznenaditi. I Dothraki su činili isto, kad je *khalasara* sretala *khalasaru* u moru trave.
Neki vojnici bili su visoki a neki niski. Po godinama su se kretali od četrnaeste do dvadesete, sudila je. Njihovi obrazi bili su glatki, a oči posve jednake, bile one crne, smeđe, modre, sive ili jantarne. *Svi su oni poput jednog muškarca,* pomisli Dany, sve dok se nije sjetila da uopće nisu bili muškarci. Neokaljani bijahu uškopljenici, do posljednjeg.
"Zašto ih škopite?" upita ona Kraznysa preko male ropkinje. "Uvijek sam slušala da su čitavi muškarci snažniji od uškopljenika."
"Uškopljenik koji je kastriran mlad nikad neće imati životinjsku snagu jednog od vaših zapadnjačkih vitezova, to je istina", reče Kraznys mo Nakloz kad mu se pitanje postavilo. "I bik je jak, ali bikovi umiru svakog dana u boračkim jazbinama. Devetogodišnja djevojčica ubila je jednog prije tri dana u Jothielovoj jazbini. Neokaljani imaju nešto bolje od snage, reci joj. Imaju stegu. Borimo se na način Starog carstva, da. Oni su nanovo stvorene legije jednakog koraka Starog Ghisa, krajnje poslušne, krajnje vjerne i posve bez straha."
Dany strpljivo sasluša prijevod.
"Čak se i najhrabriji ljudi boje smrti i sakaćenja", reče Arstan kad je djevojčica završila.
Kraznvs se ponovno osmjehne kad je to čuo. "Reci starcu da smrdi na mokraću i da mu je potreban štap da se drži uspravno."
"Zaista, Vaša Visosti?"
On je bočne svojim bičem. "Ne, ne zaista, jesi li djevojčica ili koza, kad pitaš takve gluposti? Reci da Neokaljani nisu ljudi. Reci da im smrt ništa ne znači, a sakačenje manje od ništa." On se zaustavi pred zdepastim muškarcem koji je imao izgled Lhazara i oštro zamahne svojim bičem, ostavivši liniju krvi preko jednog bakrenog obraza. Uškopljenik trepne i ostane stajati ondje, krvareći. "Bi li htio još jedan?" upita Kraznvs.
"Ako je po volji vašoj visosti."
Bilo je teško pretvarati se da ne razumije. Dany položi ruku na Kraz-nvsovu mišicu prije nego što je ponovno mogao podići bič. "Reci Dobrom gospodaru da vidim kako su snažni njegovi Neokaljani, i kako hrabro trpe bol."
Kraznvs se zasmijulji kad začu njezine riječi na valvrijskom. "Reci ovoj neukoj zapadnjačkoj kurvi da hrabrost s tim nema nikakve veze."
"Dobri gospodar veli da to nije hrabrost, Vaša Milosti."
"Reci joj da otvori te svoje droljine oči."
"On vas moli da ovo pažljivo pratite, Vaša Milosti."
Kraznvs se primakne idućem uškopljeniku u redu, visokom mladiću modrih očiju i lanene kose Lysa. "Tvoj mač", reče on. Uškopljenik klekne, isuče oštricu i podigne je prema njemu s balčakom nagore. Bio je to kratak mač, načinjen više za probadanje nego za zamahivanje, ali rub se doimao oštrim poput britve. "Ustani", zapovjedi Kraznvs.
"Vaša Visosti." Uškopljenik ustane, a Kraznvs Mo Nakloz klizne oštricom polako uz njegov torzo, ostavljajući tanku crvenu liniju preko njegova trbuha i između rebara. Onda zabode vršak mača ispod široke ružičaste bradavice i stane ga povlačiti naprijed i natrag.
"Što radi?" *zatraži* Dany od djevojčice, dok je krv tekla niz muškarčeve grudi.

"Reci kravi da prestane mukati", reče Kraznvs, ne čekajući na prijevod, "Ovo mu neće mnogo nauditi. Muškarcima ne trebaju bradavice, uškopljenicima još manje."
Bradavica je visjela na niti kože. On zareže, i ona padne na cigle, ostavljajući za sobom okruglo crveno oko koje je obilno ronilo krv. Uškopljenik se nije pomaknuo, sve dok mu Kraznys nije ponudio mač natrag, najprije balčak. "Evo, završio sam s tobom."
"Ovaj je zadovoljan što vam je služio."
Kraznvs se okrene natrag prema Dany. "Oni ne osjećaju bol, vidite."
"Kako je to moguće?" zatraži ona preko pisarice.
"Vino hrabrosti", bio je odgovor koji joj je dao. "To nije pravo vino, već je načinjeno od smrtonosne noćne sjene, ličinki krvave muhe, crnog korijena lotosa i mnogih tajnih tvari. Piju ga sa svakim obrokom od dana kad su uškopljeni i sa svakom novom godinom osjećaju sve manje i manje. To ih čini neustrašivima u bitki. Ne može ih se ni mučiti. Reci div-Ijakinji da su njezine tajne sigurne s Neokaljanima. Može ih poslati da stražare nad njezinim vijećanjima ili čak pred njezinom ložnicom, i nikad se neće brinuti što bi mogli čuti.
U Yunkaiju i Meereenu, uškopljeniku često odstrane dječakove mošnje, ali ostave penis. Takvo stvorenje je neplodno, no često još sposobno na erekciju. Iz ovoga proizlazi samo nevolja. Mi odstranjujemo i penis, ne ostavljajući ništa. Neokaljani su najčistija stvorenja na zemlji." On uputi Dany i Arstanu još jedan od svojih širokih bijelih osmijeha. "Čuo sam da u Kraljevinama Zalazećeg sunca ljudi polažu časne prisege da će ostati kreposni i neće postati očevi, već živjeti samo za svoju dužnost. Nije li tako?"
"Tako je", reče Arstan, kad se pitanje postavilo. "Mnogo je takvih redova. Meštri Citadele, septoni i septe koji služe Sedmoricu, nijeme sestre mrtvih, Kraljevska garda i Noćna straža..."
"Sirotani", zareži trgovac robovima, nakon prijevoda. "Muškarci nisu stvoreni da tako žive. Njihovi dani su muka kušnji, to svaka budala može vidjeti, i nedvojbeno većina podlegne svome niskom ja. To nije slučaj s našim Neokaljanima. Oni su oženjeni svojim mačevima onako kako se vaša prisegnuta braća ne mogu nadati dosegnuti. Nijedna žena ne može ih staviti na kušnju, niti ijedan muškarac."
Njegova djevojčica uljudnije prenese bit njegova govora. "Ima drugih načina da se ljude zavede, osim putenosti", prigovori Arstan Bjelobradi, kad je završila.
"Ljude, da, ali ne Neokaljane. Otimačina ih ne zanima više od silovanja. Ne posjeduju ništa osim svojega oružja. Čak im ne dopuštamo imena."
"Nemaju imena?" Dany se namršti na malu pisaricu. "Zar je to Dobri gospodar rekao? Da nemaju imena?"
"Tako je, Vaša Milosti."
Kraznvs se zaustavi ispred Ghisenca koji je mogao biti njegov viši pris-iliji brat, te kvrcne bičem prema malom brončanom disku na pojasu za mač kod njegovih nogu. "Ono mu je ime. Pitaj kurvu iz Zapadnih zemalja može li čitati ghisanske duboreze."
Kad je Dany priznala da ne može, trgovac robovima okrene se Neokaljanom. "Kako se zoveš?" *zatraži.*
"Ovaj se zove Crvena Buha, Vaša Visosti."
Djevojka ponovi njihov razgovor na Zajedničkom jeziku.
"A jučer, kako si se zvao?"
"Crni Štakor, Vaša Milosti."
"A dan prije?"
"Smeđa Buha, Vaša Milosti."
"Prije toga?"
"Ovaj se ne sjeća, vaša Milosti. Modra Žaba, možda. Ili Modri Crv."

"Reci joj da su sva njihova imena takva", Kraznvs zapovjedi djevojčici. "Podsjeća ih da su oni po sebi gamad. Diskovi s imenima bacaju se u praznu bačvu na kraju dužnosti, i svake zore ponovno nasumice uzimaju."
"Još ludosti", reče Arstan kad je to čuo. "Kako ijedan čovjek može upamtiti novo ime svakog dana?"
"Oni koji ne mogu odvajaju se tijekom vježbi, zajedno s onima koji ne mogu trčati cijeli dan pod punom opremom, popeti se na goru po mrkloj noći, hodati preko užarena ugljevka ili ubiti dojenče."
Danvna su se usta na to sigurno iskrivila. *Je li vidio ili je slijep kao što je okrutan?* Ona se brzo okrene, pokušavajući zadržati masku na svom licu sve dok nije saslušala prijevod. Tek tada je dopustila sebi da kaže: "Čiju dojenčad ubijaju?"
"Da osvoji svoju šiljastu kapu, Neokaljani mora otići u na tržnicu robova sa srebrnim žigom, pronaći neko uplakano novorođenče, i ubiti ga pred majčinim očima. Na ovaj način, postarali smo se da u njima ne preostane nikakve slabosti."
Osjećala je slabost. *Vrućina*, pokušala je sebe uvjeriti. "Uzimate djetešce iz majčinih ruku, ubijate ga dok ona gleda i plaćate joj za njezinu muku srebrnim novčićem?"
Kad mu se ovo prevelo, Kraznvs Mo Nakloz glasno se nasmije. "Kakva je ovo mekana plačljiva budala. Reci kurvi iz Zapadnih zemalja da je žig za djetetova vlasnika, ne za majku. Neokaljanima nije dopušteno krasti." On potapša bičem svoju nogu. "Reci joj da ih malo ikad padne na tom ispitu. Sa psima im je teže, mora se priznati. Damo svakom dječaku jedno štene onog dana kad je uškopljen. Na kraju prve godine, od njega se zahtijeva da ga zadavi. Tko god to ne može, biva ubijen i bačen preživjelim psima. Pronalazimo kako to služi kao dobra čvrsta pouka."
Arstan Bjelobradi kucne krajem svog štapa po ciglama dok je to slušao. *Kuc kuc kuc.* Polako i postojano. *Kuc kuc kuc.* Dany opazi da odvraća pogled, kao da nije mogao podnijeti da dulje gleda Kraznvsa.
"Dobri gospodar je rekao da se ove uškopljenike ne može zavesti novcem ili putenošću," reče Dany djevojčici, "ali ako im neki moj neprijatelj ponudi *slobodu* ako me izdaju..."
"Smjesta bi ga ubili i donijeli joj njegovu glavu, reci joj to", odgovori trgovac robovima. "Drugi robovi mogu krasti i zgrtati srebro u nadi da će otkupiti slobodu, ali Neokaljani ga ne bi uzeli čak i kad bi im ga mala kobila ponudila kao dar. Oni nemaju života izvan dužnosti. Oni su *vojnici*, i to je sve."
"Vojnike i trebam", prizna Dany.
"Onda joj reci da je dobro što je došla u Astapor. Pitaj je koliko veliku vojsku želi kupiti."
"Koliko Neokaljanih imate na prodaju?"
"Osam tisuća posve obučenih i trenutno raspoloživih. Prodajemo ih samo po jedinicama, trebala bi znati. Po legijama ili centurijama. Jednom smo ih prodavali po deset, kao kućnu stražu, ali to se pokazalo nezdravim. Deset je premalo. Pomiješaju se s drugim robovima, čak i slobodnjacima, i zaborave tko su i što su." Kraznvs pričeka da se to prenese na Zajedničkom jeziku, a potom nastavi. "Prosjačka kraljica mora shvatiti, ovakva čudesa nisu jeftina. U Yunkaiju i Meereenu, robovi mačevaoci mogu se dobiti za manje od cijene njihovih mačeva, ali Neokaljani su najbolje pješaštvo na cijelom svijetu, i svaki predstavlja mnoge godine uvježbavanja. Reci joj da su oni poput valvrijskog čelika, presavijani i presavijani i kovani uzastopno godinama, sve dok nisu snažniji i otporniji od ijedne kovine na zemlji."
"Poznam valvrijski čelik", reče Dany. "Pitajte Dobrog gospodara imaju li Neokaljani vlastite časnike."
"Morate postaviti vlastite časnike nad njima. Mi ih uvježbavamo da slušaju, ne da misle. Ako joj se hoće pameti, neka kupi pisare."
"A njihova oprema?"

"Mač, štit, koplje, sandale i prošivena tunika su uključeni", reče Kraznys. "I šiljaste kape, dakako. Nosit će koji god oklop želite, ali vi ga morate priskrbiti."
Dany se nije mogla sjetiti drugih pitanja. Pogledala je Arstana. "Dugo [ste živjeli na svijetu, Bjelobradi. Sada kad ste ih vidjeli, što velite?"
"Velim *ne,* Vaša Milosti", smjesta odgovori starac.
"Zašto?" upita ona. "Slobodno recite." Dany je mislila da zna što će |reći, ali htjela je da mala ropkinja čuje, kako bi Kraznys Mo Nakloz mo-i čuti kasnije.
"Moja kraljice," reče Arstan, "robova nije bilo u Sedam kraljevina i tisućama godina. Drevni bogovi i novi podjednako drže da je rop-vo grozota. Zlo. Ako se iskrcate u Zapadnim zemljama na čelu vojske obova, mnogi dobri ljudi suprotstavit će vam se samo zbog toga. Načinit ete veliku štetu svojem položaju, i časti svoje kuće."
"No moram imati neku vojsku", reče Dany. "Dječak Joffrey neće mi ati Željezno prijestolje ako ga ljubazno zamolim."
"Kad dođe dan da podignete svoje stjegove, pola Zapadnih zemalja »it će uz vas", obeća Bjelobradi. "Vašeg brata Rhaegara još se sjećaju, |velikom ljubavi."
"A mojeg oca?" reče Dany.
Starac je oklijevao prije nego stoje kazao: "I kralja Aervsa se sjećaju. Dao je kraljevstvu mnogo godina mira. Vaša Milosti, nemate potrebe za robovima. Magister Illyrio vas može čuvati dok vaši zmajevi rastu i slati tajne poslanike preko uskog mora u vaše ime, da najave visokim plemićima vaš zahtjev."
"Onim istim visokim plemićima koji su prepustili mojeg oca Kraljos-j'eku i savili koljeno Robertu Uzurpatoru?"
"Čak i oni koji su savili koljena možda u srcima čeznu za povratkom zmajeva."
"Možda", reče Dany. To je bila tako nepouzdana riječ, *možda.* Na svakom jeziku. Okrenula se Kraznysu Mo Naklozu i njegovoj maloj rop-kinji. "Moram dobro razmisliti."
Trgovac robovima slegne ramenima. "Reci joj da brzo razmisli. Ima mnogo drugih kupaca. Prije samo tri dana pokazao sam Neokaljane gusarskom kralju koji se nada da će ih sve kupiti."
"Gusar je želio samo stotinu, Vaša Visosti", Dany je čula kako mala ropkinja govori.
On je bočne krajem svog biča. "Gusari su svi lažljivci. Kupit će ih sve. Reci joj to, djevojčice."
Dany je znala da će ih uzeti više od stotinu, ako ih uopće uzme. "Podsjeti svog Dobrog gospodara tko sam ja. Podsjeti ga da sam Daenerys U-oluji-rođena, Majka zmajeva, Neopržena, zakonita kraljica Sedam kraljevina Zapadnih zemalja. Moja krv je krv Aegona Osvajača, i drevne Valvrije prije njega."
No njezine riječi nisu dirnule punašnog namirisanog trgovca robovima, čak i kada su bile prenesene na njegov ružni jezik. "Stari Ghis vladao je carstvom dok su Valvrijanci još jebali ovce," zareži on na sirotu malu pisaricu, "a mi smo sinovi harpije." On slegne ramenima. "Moj jezik je potraćen u blebetanju sa ženama. Na istoku ili na zapadu, nije važno, one se ne mogu odlučiti dok im se ne ugodi, ne polaska i dok ih se ne napuni slatkišima. Pa, ako je ovo moj usud, neka bude. Reci kurvi ako treba vodiča kroz naš lijepi grad, da će je Kraznys Mo Nakloz rado uslužiti... i uslužiti je dobro, ako je veća žena nego što izgleda."
"Dobri gospodar Kraznys bio bi vrlo sretan da vam pokaže Astapor dok razmišljate, Vaša Milosti", reče prevoditeljica.
"Nahranit ću je zgusnutim psećim mozgom i finim bogatim gulašem od crvene hobotnice i nerođenog šteneta." On otare usne.
"Ovdje se može kušati mnogo ukusnih jela, veli on."

"Reci joj kako su piramide lijepe noću", zareži trgovac robovima. "Reci joj da ću polizati med s njezinih grudi ili joj dopustiti da poliže med s mojih ako joj je draže."
"Astapor je vrlo lijep u suton, Vaša Milosti", reče mala ropkinja. "Dobri gospodari pale svilene lanterne na svakoj terasi, pa sve piramide sjaje obojanim svjetlima. Barke za odmor plove Crvom, svirajući tihu glazbu i svraćajući na male otoke po hranu, vino i druge užitke."
"Pitaj je želi li vidjeti naše boračke jazbine", doda Kraznys. "Douquorova jazbina ima lijepu ludost na rasporedu za večeras. Medvjeda i tri mala dječaka. Jedan dječak bit će uvaljan u med, jedan u krv i jedan u pokvarenu ribu, pa se ona može kladiti kojega će medvjed najprije pojesti."
Kuc kuc kuc, čula je Dany. Lice Arstana Bjelobradog bilo je mirno, ali njegov štap je udarcima izražavao bijes. *Kuc kuc kuc.* Ona se primora na osmijeh. "Imam vlastitog medvjeda na *Balerionu,"* ona će prevoditeljici, "a on bi me lako mogao pojesti ako mu se ne vratim."
"Vidiš", reče Kraznvs kad su mu njegove riječi bile prevedene. "Nije žena ta koja odlučuje, već muškarac kojem bježi. Kao uvijek!"
"Zahvali Dobrom gospodaru na njegovoj strpljivoj ljubaznosti", reče Dany, "i reci mu da ću razmisliti o svemu što sam ovdje naučila." Ona pruži svoju ruku Arstanu Bjelobradom da je povede preko trga do njezine nosiljke. Aggo i Jhogo uhvatiše korak sa svake strane, krećući se kri-vonogim kočopernim hodom koji su svi konjski knezovi poprimali kad bi bili prisiljeni da sjašu i koračaju zemljom poput običnih smrtnika.
Dany se popne u svoju nosiljku namrštena i pozove Arstana rukom da se popne pokraj nje. Čovjek star poput njega ne bi smio hodati po i takvoj vrućini. Nije zatvorila zavjese kad su krenuli. Sa suncem koje je i tako okrutno peklo ovaj grad od crvene cigle, svaki zalutali povjetarac [bio je dobrodošao, čak i kada bi stigao s vihorom fine crvene prašine. *\0sim toga, moram vidjeti.*
Astapor je bio čudan grad, čak i u očima one koja je hodala u Kući ^prašine i kupala se u Utrobi svijeta pod Majkom svih gora. Sve ceste bile su od iste crvene cigle koja je popločavala trg. Isto tako bilo je sa stepenastim piramidama, duboko ukopanim borbenim jazbinama s njihovim prstenovima od silaznih stolaca, sumpornim fontanama i mračnim vinskim pećinama, te drevnim zidinama koje su ih okruživale. *Toliko cigli,* pomisli ona, *tako starih i raspadnutih.* Njihova fina crvena prašina bila je svuda, plešući slivnicima sa svakim zapuhom vjetra. Nije bilo čudo što je toliko astaporskih žena nosilo velove na licima; ciglena prašina pekla je oči gore od pijeska.
"S puta!" vikne Jhogo dok je jahao pred nosiljkom. "S puta Majci zmajeva!" Ali kad je odmotao veliki bič sa srebrnim drškom koji mu je Dany poklonila i htio pucnuti njime po zraku, ona se nagne van i reče mu ne. "Ovo nije mjesto za to, krvi moje krvi", reče ona na njegovu jeziku. "Ove cigle previše su slušale zvuk bičeva."
Ulice su većinom bile puste kad su se zaputili iz luke tog jutra, a sada su se činile jedva nešto više ispunjene. Jedan slon protutnji mimo s nosiljkom od rešetaka na leđima. Nagi dječak s kožom koja se Ijuštila sjedio je u suhom ciglenom jarku, kopajući nos i mrko zureći u neke mrave na ulici. Podigao je glavu na zvuk kopita i razjapio usta dok je kolona stražara na konjima kaskala mimo njega u oblaku crvene prašine i uz isprekidan smijeh. Bakreni diskovi našiveni na njihove plašteve od žute svile blistali su poput toliko sunaca, ali njihove tunike bile su od izvezenog lana, a ispod struka nosili su sandale i plisirane lanene suknje. Go-loglav, svaki čovjek je počešljao, nauljio i izvio svoju krutu crveno-crnu kosu u neki fantastičan oblik, rogove, krila, oštrice, pa čak i raširene ruke, te se činilo da je neka družina zloduha pobjegla iz sedmog pakla. Nagi dječak ih je malko promatrao, zajedno s Dany, ali su oni ubrzo otišli, pa se on vratio svojim mravima i prstu u nosu.

Ovo je drevan grad, pomisli ona, ali ne tako naseljen kao što je bio u doba svoje slave, ni blizu toliko krcat kao Qarth, Pentos ili Lys.
Njezina nosiljka naglo se zaustavi na križanju, kako bi dopustila da joj povorka međusobno vezanih robova vukući noge prijeđe put, tjerana pucketanjem nadglednikova biča. To nisu bili Neokaljani, opazi Dany, već običnija vrsta ljudi, svijetlosmeđe kože i crne kose. Bilo je i žena među njima, ali ne i djece. Svi su bili nagi. Dva Astaporca jahala su iza njih na bijelim magarcima, čovjek u crvenom svilenom *tokaru* i žena pod velom u potpuno modrom lanu ukrašenom pahuljama lazur-nog kamena. U svojoj crveno-crnoj kosi nosila je jedan bjelokosni češalj. Čovjek se smijao dok joj je šaptao, ne obraćajući pozornost na Dany više nego na svoje robove, ni na nadglednika s njegovim izvijenim bičem s pet remena, zdepastim širokim Dothrakijcem koji je imao harpiju i lance ponosno tetovirane na svojim mišićavim grudima.
"Cigle i krv izgradili su Astapor," promrmlja Bjelobradi pokraj nje, "a cigle i krv njezin narod."
"Što je to?" upita ga Dany znatiželjno.
"Stara rima koju me naučio jedan meštar, kad sam bio dječak. Nikad nisam znao koliko je bila istinita. Cigle Astapora crvene su od krvi robova koji su ih načinili."
"U to mogu lako povjerovati", reče Dany.
"Onda ostavite ovo mjesto prije nego što se i vaše srce ne pretvori u ciglu. Otplovite još ove noći, na večernjoj struji."
Kad bih barem mogla, pomisli Dany. "Kad ostavim Astapor to mora biti s vojskom, rekao je Ser Jorah."
"Ser Jorah je i sam bio robovlasnik, Vaša Milosti", podsjeti je starac. "U Pentosu, Myru i Tyroshu ima plaćenika koje možete unajmiti. Čovjek koji ubija za novac nema časti, ali oni barem nisu robovi. Pronađite vojsku ondje, preklinjem vas."
"Moj brat je posjetio Pentos, Myr, Braavos, gotovo sve Slobodne gradove. Magistri i arhonti nahranili su ga vinom i obećanjima, ali njegova duša bila je nasmrt izgladnjela. Čovjek ne može cijelog života jesti iz prosjačke zdjele i ostati čovjek. Ja sam svoje okusila u Qarthu i to je bilo dovoljno. Neću doći u Pentos sa zdjelom u ruci."
"Bolje je doći kao prosjak nego kao robovlasnik", reče Arstan.
"To govori jedan koji nije bio ni jedno ni drugo." Danyne se nosni-ice raširе. *"Znate* li kako je to *biti prodan,* štitonošo? Ja znam. Moj brat Ime prodao Khal Drogu za obećanje zlatne krune. Pa, Drogo ga je ok-Irunio zlatom, iako ne onako kako je želio, a ja... moje sunce i zvijezde 'učinilo je od mene kraljicu, ali da je bio drugačiji čovjek, moglo je biti posve suprotno. Mislite li da sam zaboravila kako je to osjećati strah?"
Bjelobradi pogne glavu. "Vaša Milosti, nisam vam htio nanijeti uvredu."
"Samo me laži vrijeđaju, nikad pošteni savjet." Dany potapše Arsta-novu pjegavu ruku da ga umiri. "Imam zmajsku ćud, to je sve. Ne smijete dopustiti da vas uplaši."
"Pokušat ću upamtiti." Bjelobradi se osmjehne.
Ima dobro lice i veliku snagu u sebi, pomisli Dany. Nije mogla shvatiti zašto je Ser Jorah bio tako nepovjerljiv prema starcu. *Je li možda ljubomoran što sam pronašla drugog čovjeka s kojim mogu razgovarati?* Protiv volje, njezine misli vratiše se u noć na *Balerionu* kad ju je prognani vitez poljubio. *Nije to smio učiniti. On je triput stariji od mene i preniskog roda, a ja mu to nisam dopustila. Nijedan pravi vitez ne bi poljubio kraljicu bez njezina dopuštenja.* Pobrinula se da nikad ne bude nasamo sa Ser Jorahom nakon toga, držeći svoje sluškinje uza se na brodu, a ponekad i svoje jahače-pobratime. *On me želi ponovno poljubiti, vidim mu to u očima.*
Ono što je željela Dany nije mogla iskazati, ali Jorahov poljubac probudio je nešto u njoj, nešto što je spavalo otkako je Khal Drogo umro. Ležeći noću na svom uskom ležaju, zatekla se kako se pita kako bi bilo imati muškarca stisnutog uz sebe umjesto sluškinje, a pomisao je bila uzbudljivija nego stoje trebala biti. Ponekad bi sklopila oči i sanjala o nje-

mu, ali nikad nije sanjala Joraha Mormonta; njezin ljubavnik je uvijek bio mlađi i pristaliji, iako je njegovo lice ostajalo promjenjiva sjena.
Jednom, toliko izmučena da nije mogla usnuti, Dany je zavukla ruku između svojih nogu i dahnula kad je osjetila koliko je bila vlažna. Jedva se usudivši disati, micala je prste naprijed i natrag između svojih donjih usana, polako da ne probudi Irri pokraj sebe, sve dok nije pronašla jednu slatku točku i *zadržala* se ondje, lagano se dodirujući, isprva plaho a potom sve brže. Ipak, činilo se da olakšanje koje je željela izmiče pred njom, sve dok se njezini zmajevi nisu uskomešali i jedan kriknuo sa suprotne strane kabine, a Irri se probudila i vidjela što je radila.
Dany je znala da joj je lice bilo zažareno, ali u tami Irri to sigurno nije mogla raspoznati. Bez riječi, služavka je stavila ruku na njezinu dojku, potom se sagnula da uzme bradavicu u svoja usta. Njezina druga ruka odlutala je dolje preko meke krivulje trbuha, kroz brijeg fine sreb-rno-zlatne dlake i zaposlila se među Danvnim bedrima. Nije prošlo više od nekoliko časaka kad su se njezine noge zgrčile, grudi uzdigle, a cijelo joj tijelo zadrhtalo. Tada je vrisnula. Ili je to možda bio Drogon. Irri nije izustila ni riječi, samo se ponovno sklupčala i usnula čim je posao bio obavljen.
Idućeg dana, to se činilo poput sna. A što je Ser Jorah imao s tim, ako je išta i imao? *Drogo je onaj kojeg želim, moje sunce i zvijezde*, podsjeti se Dany. *Ne Irri, i ne Jorah, samo Drogo.* Međutim, Drogo je bio mrtav. Mislila je da su ti osjećaji umrli s njim ondje u crvenoj pustinji, ali jedan izdajnički poljubac nekako ih je ponovno oživio. *Nije me smio poljubiti. Uzeo si je preveliku slobodu, a ja sam mu dopustila. To se više nikad ne smije dogoditi.* Čvrsto je stisnula usta i zatresla glavom, a zvonce na njezinoj pletenici tiho je zazvonilo.
Bliže zaljevu, grad je pokazivao ljepše lice. Velebne ciglene piramide obrubljivale su obalu, najveća četiri stotine stopa visoka. Sve vrste drveća, loze i cvijeća rasle su na njihovim širokim terasama, a vjetrovi koji su puhali oko njih mirisali su zeleno i bogato. Još jedna orijaška harpi-ja stajala je navrh dveri, ova načinjena od pečene crvene gline i vidljivo raspadnuta, sa šturim ostatkom preostalim od škorpionskog repa. Lanac koji je stezala u svojim glinenim pandžama bio je od starog željeza, istrunuo od hrđe. Međutim, bilo je svježije dolje uz vodu. Zapljuskiva-nje valova uz istrunule balvane stvaralo je neobično spokojan zvuk.
Aggo pomogne Dany sići s njezine nosiljke. Snažni je Behvas sjedio na golemom balvanu, jedući veliki but smeđeg pečenog mesa. "Pas", reče veselo kad je ugledao Dany. "Dobar pas u Astaporu, mala kraljice. Jesti?" On joj ga ponudi s masnim smiješkom.
"To je ljubazno od tebe, Behvas, ali ne." Dany je jela pse na drugim mjestima i u drugim prilikama, ali sada je jedino mogla misliti na Neokaljane i njihovu glupu štenad. Prohujala je pokraj krupnog eunuha i uz dasku na palubu *Baleriona.*
Ser Jorah Mormont stajao je čekajući na nju. "Vaša Milosti", reče naklonivši glavu. "Trgovci robovima došli su i otišli. Njih trojica, s tucetom pisara i toliko robova da nose i donose. Puzali su preko svake stope našeg spremišta za teret i zapisali sve što smo imali." Poveo ju je prema krmi. "Koliko ljudi imaju na prodaju?"
"Nijednog." Je li bila gnjevna na Mormonta ili na ovaj grad s njegovom neugodnom vrućinom, njegovim smradom, znojem i raspadnutim ciglama? "Prodaju uškopljenike, ne ljude. Uškopljenike načinjene od cigle, kao ostatak Astapora. Hoću li kupiti osam tisuća ciglenih uškop-Ijenika s mrtvim očima koje se nikad ne miču, koji ubijaju dojenčad radi šiljastog klobuka i dave vlastite pse? Nemaju čak ni imena. Stoga ih ne *zovite ljudima*, ser."
"Khaleesi," reče on, osupnut njezinim bijesom, "Neokaljani su izabrani kao dječaci, i uvježbani—"
"Čula sam sve što želim o njihovu *uvježbavanju."* Dany je mogla osjetiti suze kako naviru u njezinim očima, iznenadne i nepoželjne. Njezina ruka švigne uvis i teško prasne Ser Joraha po licu. Bilo je ili to ili plač.

Mormont dotakne obraz koji je pljusnula. "Ako sam se zamjerio kra-
"Jeste. Grdno ste mi se zamjerili, ser. Da ste bili moj pravi vitez, nikad me ne biste doveli u ovaj ogavni svinjac." Da ste bili moj pravi vitez, nikad me ne biste poljubili, ni gledali moje grudi onako kako ih gledate, ni...
"Kako Vaša Milost zapovijeda. Reći ću kapetanu Groleu da se spremi isploviti s večernjom strujom, prema nekom manje ogavnom svinjcu."
"Ne", reče Dany. Groleo ih je promatrao s prednje palube, a promatrala ih je i njegova posada. Bjelobradi, njezini jahači-pobratimi, Jhiqui, svi su prekinuli ono što su radili na zvuk pljuske. "Želim otploviti *odmah*, ne sa strujom, želim otploviti daleko i brzo i nikad se ne osvrnuti. Ali ne mogu, zar ne? Osam je tisuća ciglenih uškopljenika na prodaju, a ja moram pronaći način da ih kupim." I s tim ga je ostavila, te pošla u potpalublje.
Iza izrezbarenih drvenih vrata kapetanove kabine, njezini su zmajevi bili nemirni. Drogon podigne glavu i krikne, ispuštajući blijedi dim iz svojih nozdrva, a Viserion zalepršа krilima prema njoj i pokuša joj sjesti na rame, kao što je činio kad je bio manji. "Ne", reče Dany, pokušavajući ga nježno otresti. "Sada si prevelik za to, mili." Ali zmaj omota svoj bi-jelo-zlatni rep oko jedne ruke i zarije crne pandže u tkaninu njezina rukava, čvrsto prionuvši. Nemoćna, ona utone u Groleov veliki kožni stolac, hihoćući se.
"Bili su divlji dok vas nije bilo, *Khaleesi"*, reče joj Irri. "Viserion je izgrebao iverje s vrata, vidite? A Drogon je htio pobjeći kad su ih trgovci robovima došli vidjeti. Kad sam ga ščepala za rep da ga zadržim, okrenuo se i ujeo me." Ona pokaže Dany otiske njegovih zubi na svojoj ruci.
"Je li ijedan pokušao pobjeći s pomoću vatre?" To je bilo ono stoje najviše plašilo Dany.
"Ne, *Khaleesi.* Drogon je bljuvao vatru, ali u prazno u zrak. Trgovci robovima bojali su mu se približiti."
Ona poljubi Irrinu ruku gdje ju je Drogon ujeo. "Žao mi je što te ozlijedio. Zmajevi se ne smiju zaključavati u maloj brodskoj kabini."
"Po tome su zmajevi nalik na konje", reče Irri. "I na jahače. Konji vrište u potpalublju, *khaleesi,* i ritaju se o drvene zidove. Čujem ih. A Jhiqui veli da stare žene i one male također vrište, kad vi niste tu. Ne sviđa im se ova vodena kočija. Ne sviđa im se crno slano more."
"Znam", reče Dany. "Zaista, znam." "Moja *khaleesi* je tužna?" "Da", prizna Dany. Tužna i izgubljena. "Trebam li zadovoljiti *khaleesi?"*
Dany korakne dalje od nje. "Ne. Irri, ne moraš to raditi. Što se dogodilo one noći, kad si se probudila... ti nisi ropkinja za ložnicu, ja sam te oslobodila, sjećaš se? Ti..."
"Ja sam služavka Majke zmajeva", reče djevojka. "Velika je čast zadovoljiti moju *khaleesi."*
"Ne želim to", ustraje ona. "Ne želim." Oštro se okrene od nje. "Sada me ostavi. Želim biti sama. Da razmislim."
Sumrak se počeo spuštati na vode Zaljeva trgovaca robovima prije nego što se Dany vratila na palubu. Stajala je uz ogradu i gledala prema Astaporu. *Odavde izgleda gotovo lijepo,* pomisli. Zvijezde su se pojavljivale iznad, a svilene lanterne ispod, upravo kao što je Kraznvsova prevoditeljica obećala. Ciglene piramide sve su treperile od svjetla. *Ali ispod je mračno, na ulicama, trgovima i u boračkim jazbinama. A najtamnije je u barakama, gdje neki mali dječak hrani ostatcima malog psića kojeg su mu darovali kad su mu oduzeli muškost.*
Iza nje se začu tih korak. *"Khaleesi."* Njegov glas. "Mogu li otvoreno govoriti?"
Dany se ne okrene. Nije mogla podnijeti da ga sada gleda. Ako to učini, mogla bi ga ponovno pljusnuti. Ili zaplakati. Ili ga poljubiti. I nikad ne znati stoje bilo ispravno, stoje bilo pogrešno a stoje bila ludost. "Recite što hoćete, ser."

"Kad je Aegon Zmaj stupio na obalu Zapadnih zemalja, kraljevi Doline, Hridi i Ravni nisu pohrlili da mu predaju svoje krune. Ako kanite sjediti na njegovu Željeznom prijestolju, morate ga osvojiti kao stoje on učinio, čelikom i zmajskom vatrom. A to će značiti krv na našim rukama prije nego što se to postigne."
Krv i vatra, pomisli Dany. Riječi kuće TARGARYEN. Znala ih je cijeli svoj život.
"Krv mojih neprijatelja rado ću proliti. Krv nevinih druga je stvar. Htjeli su mi ponuditi osam tisuća Neokaljanih. Osam tisuća mrtve dojenčadi. Osam tisuća zadavljenih pasa."
"Vaša Milosti," reče Jorah Mormont, "vidio sam Kraljev grudobran nakon razaranja. Dojenćad su klali i tog dana, i starce, i djecu u igri. Više je žena bilo silovano nego što možete izbrojiti. U svakom je čovjeku divlja zvijer, a kad predate tom čovjeku mač ili koplje i pošaljete ga u rat, zvijer se uskomeša. Miris krvi je sve što treba da je probudi. Ali nikad nisam čuo da su Neokaljani nekog silovali, niti poklali cijeli grad, čak niti pljačkali, osim na izričitu zapovijed onih koji su ih vodili. Možda jesu od cigle, kao što velite, ali ako ih kupite, otad će jedini psi koje ubiju biti oni koje *vi* želite mrtve. A ima nekih pasa koje želite mrtve, koliko se sjećam."
Uzurpatorovi psi. "Da." Dany je zurila u meko obojena svjetla i pustila da je svježe slani lahor miluje. "Govorite o razaranju gradova. Odgovorite mi na ovo, ser - zašto Dothraki nikad nisu razorili *ovaj* grad?" Ona pokaže prstom. "Pogledajte zidine. Možete vidjeti gdje su se počele raspadati. Ondje i ondje. Vidite li ijednog stražara na onim kulama? Ja ne. Skrivaju li se, ser? Vidjela sam danas te sinove harpije, sve njihove ponosne ratnike visokog roda. Odjeveni su u lanene suknje, a najstrašnije u vezi s njima bila je njihova kosa. Čak i skromna *khalasara* mogla bi razbiti ovaj Astapor poput oraha i istisnuti trulo meso iz njega. Stoga recite mi, zašto ona ružna harpija ne sjedi uz božanski put u Vaes Dothrak među ostalim otetim bogovima?"
"Imate zmajsko oko, *khaleesi,* to je očito." "Željela sam odgovor, ne laskanje."
"Postoje dva razloga. Astaporovi hrabri branitelji obična su pljeva, to je istina. Muškarci drevnih imena i debele novčarke koji se odijevaju kao ghisenski bičevaoci kako bi se pretvarali da još uvijek vladaju velikim carstvom. Svaki je od njih visoki časnik. Za vrijeme svetkovina bore se u tobožnjim ratovima u jamama da pokažu kako su nadareni zapovjednici, ali uškopljenici su oni koji umiru za njih. Svejedno, svaki neprijatelj koji želi razoriti Astapor zna da bi se morao suočiti s Neokaljanima. Robovlasnici će pozvati k oružju cijeli garnizon u obranu grada. Dothrakiji nisu jahali protiv Neokaljanih otkad su ostavili svoje pletenice pred dverima Qohora."
"A drugi razlog?" upita Dany.
"Tko bi napao Astapor?" upita Ser Jorah. "Meereen i Yunkai su suparnici, ali ne i neprijatelji, Usud je uništio Valvriou, stanovnici istočnog; zaleđa svi su Ghisenci, a iza brda leži Lhazar. Janjeći narod, kako ih vaši Dothrakiji zovu, upadljivo miroljubiv soj."
"Da," složi se ona, "ali *sjeverno* od robovskih gradova je dothrakijsko more, i dva tuceta moćnih *khalova* koji ništa toliko ne vole kao pljačkanje gradova i odvođenje naroda u ropstvo."
"Odvođenje *kamo?* Od kakve su koristi robovi kad jednom ubijete! trgovce robovima? Valyrije više nema, Qarth leži s druge strane crvene pustinje, a Devet slobodnih gradova je tisućama liga zapadno. A možete biti sigurni da sinovi harpije bogato darivaju svakog *khala* u prolazu, upravo kao što to čine magistri u Pentosu, Norvosu i Myru. Znaju ako pogoste konjske knezove i daju im darove, da će oni ubrzo odjahati dalje. Jeftinije je od zmajeva i kudikamo sigurnije."
Jeftinije od sukobljavanja, pomisli Dany. *Da, može biti.* Kad bi barem bilo tako jednostavno za nju. Kako bi ugodno bilo otploviti u Kraljev grudobran sa zmajevima i platiti dječaku Joffreyju škrinju zlata da ode.
"Khaleesi?" ponuka je Ser Jorah, kad je šutjela dugo vremena. Lagano joj dotakne lakat.

Dany ga otrese. "Viserys bi kupio sve Neokaljane koje bi njegov novac platio. Ali jednom ste rekli da sam ja nalik na Rhaegara..."
"Sjećam se, Daenerys."
'Vaša Milosti", ispravi ona. "Princ Rhaegar vodio je slobodne ljude j u bitku, ne robove. Bjelobradi veli da je sam imenovao svoje štitonoše il mnoge ljude proglasio vitezovima."
"Nije bilo veće časti nego primiti viteško čast od princa Zmajeva kamena."
"Recite mi, onda - kad bi dotaknuo čovjeka po ramenu svojim mačem, stoje rekao? 'Idi i ubij slabe'? Ili 'Idi i brani ih'? Na Trozupcu, oni hrabri ljudi o kojima je govorio Viservs koji su umrli pod našim zmajskim stjegovima - jesu li dali svoje živote jer su *vjerovali* u Rhaega-rovu stvar ili jer su ih kupili i platili?" Dany se okrene Mormontu, prekriži ruke i pričeka odgovor.
"Moja kraljice," krupni će muškarac polako, "sve što govorite je istina. Ali Rhaegar je izgubio kod Trozupca. Izgubio je bitku, izgubio je rat, izgubio je kraljevstvo i izgubio je život. Njegova krv otekla je niz rijeku s rubinima s njegova prsnog oklopa, a Robert uzurpator odjahao je preko njegova trupla da otme Željezno prijestolje. Rhaegar se borio junački, Rhaegar se borio plemenito, Rhaegar se borio časno. I Rhaegar je *poginuo."*

bran

nijedna cesta nije prolazila kroz zavojite gorske doline gdje su sada hodali. Između sivih kamenih vrhunaca ležala su mirna modra jezera, duga, duboka i uska, te zelena tama beskonačnih borovih šuma. Crvenilo i zlato jesenskog lišća postalo je rjeđe kad su ostavili vučju šumu da se uspnu među stara kremena brda. Orijaške sivo-zelene stražarice sada su se nadvijale nad njima, te omorike, jele i boj-borovi u beskrajnom obilju. Grmlje je pod njima bilo rijetko, šumski pod pokriven tepihom od tamnih zelenih iglica.
Kad bi se izgubili, što se dogodilo jedanput ili dvaput, morali su samo pričekati vedru hladnu noć kada se oblaci nisu nametali i potražiti gore na nebu ledenog zmaja. Modra zvijezda u zmajevu oku pokazivala je smjer sjevera, kao što im je Osha jednom rekla. Misleći na Oshu, Bran se zapita gdje je bila. Zamišljao ju je na sigurnom u Bijeloj luci s Ricko-nora i Kudrovom, kako jedu jegulje, ribu i vruću pitu od rakova s debelim knezom Manderlvjem. Ili su se možda grijali na Posljednjem ognjištu pred vatrama Velikog Jona. Ali Branov se život pretvorio u beskrajne studene dane na Hodorovim leđima, dok je jahao u svojoj košari gore-dolje po gorskim obroncima.
"Gore i dolje", Meera bi ponekad uzdahnula dok su hodali, "pa dolje i gore. Onda opet gore pa dolje. Mrzim ove tvoje glupe planine, prinče Brane."
"Jučer si rekla da ih voliš."
"O, volim. Moj gospodin otac pričao mi je o planinama, ali sve do sada nikad ih nisam vidjela. Volim ih više nego što mogu iskazati."
Bran joj se iskrevelji. "Ali upravo si rekla da ih mrziš."
"Zašto ne mogu oboje?" Meera podigne ruku da ga uštine za nos.
"Zato što su to *različiti osjećaji"*, uporan je bio on. "Poput noći i dana, ili leda i vatre."
"Da led može gorjeti," reče Jojen svojim ozbiljnim glasom, "onda bi se ljubav i mržnja mogle spariti. Gora ili močvara, nije važno. Zemlja je jedna."
"Jedna," složi se njegova sestra, "ali previše naborana."
Visoke gudure rijetko su im činile uslugu pružanja na sjever i jug, te bi se često zatekli kako hodaju mnogo liga u pogrešnom smjeru, a ponekad su se morali vratiti putem kojim su došli. "Da smo išli Kraljevskom cestom, dosad bismo već bili na Zidu", podsjetio bi Bran Reedove. Želio je pronaći trooku vranu, kako bi mogao naučiti letjeti. Rekao je to barem pola stotine puta, ako je rekao ijednom, sve dok ga Meera nije stala zadirkivati govoreći to zajedno s njim.
"Da smo išli Kraljevskom cestom ne bismo ni toliko gladovali", tada je počeo govoriti. Dolje u brdima nije im nedostajalo hrane. Meera je bila dobar lovac i još bolja u lovljenju ribe iz potoka svojim trorogim žabljim kopljem. Bran ju je volio gledati, diveći se njezinoj brzini, načinu na koji bi bacala koplje i izvlačila ga sa srebrnastom pastrvom koja bi se koprcala na njegovu kraju. A imali su i Ljetnika da lovi za njih. Straho-vuk je nestajao gotovo svake noći kad bi sunce zašlo, ali bi se uvijek vratio prije zore, najčešće s nečim u zubima, vjevericom ili kunićem.
Ali tu u gorju, potoci su bili manji i ledeniji, a divljač rjeđa. Meera je još uvijek lovila i pecala kad god je mogla, ali bilo je teže, a nekih noći čak ni Ljetnik nije nalazio plijena. Često su odlazili na spavanje praznog trbuha.
Ali Jojen je ostao tvrdoglavo odlučan da se drže daleko od cesta. "Kad pronađete cestu, pronađete putnike," rekao je na onaj svoj način, "a putnici imaju oči da vide i usta da šire

priče o dječaku bogalju, njegovu orijašu i strahovuku koji vreba uz njih." Nitko nije mogao biti tvrdoglaviji od Jojena, pa su se borili kroz divljinu i svakog se dana uspinjali malko više i kretali malko dalje na sjever.
Nekih dana je kišilo, neki su dani bili vjetroviti, a jednom ih je uhvatila oluja susnježice tako jaka da je čak i Hodor ruknuo u očaju. Za vedrih dana, često se činilo da su jedina biča na cijelom svijetu. "Zar ovdje gore nitko ne živi?" upitala je jednom Meera Reed, dok su se kretali oko granitne izbočine veličine Oštrozimlja.
"Ima ljudi", reče joj Bran. "Umberi su većinom istočno od Kraljevske ceste, ali ljeti pasu svoje ovce na visokim pašnjacima. Ima Wullovih zapadno od gorja duž *Zaljeva leda*, Harclavevih iza nas u brdima, i Knottovih, Liddleovih i Norrevevih pa čak i nekoliko Flintova tu gore u visinama." Majka majke njegova oca bila je Flintovka iz gorja. Stara Nana je jednom rekla da je njezina krv učinila Brana tako ludim za penjanjem prije njegova pada. Međutim, umrla je godine i godine i godine prije nego što se rodio, čak prije nego što se rodio njegov otac.
"Wull?" reče Meera. "Jojene, nije li neki Wull jahao s ocem za vrijeme rata?"
"Theo Wull." Jojen je teško disao od uspona. "Kablić, tako su ga zvali."
"To je njihov grb", reče Bran. "Tri smeđa kabla na modrom polju, s rubom bijelih i sivih kockica. Knez Wull je jednom došao u Oštrozim-Ije da iskaže svoju vjernost i razgovara s ocem, i imao je kablove na svojem štitu. Međutim, on nije pravi knez. Pa, jest, ali zovu ga samo Wull, a postoji i Knott, Norrev i Liddle. U Oštrozimlju smo ih zvali knezovima, ali njihov puk ih tako ne zove."
Jojen Reed zastane da dođe do daha. "Misliš da stanovnici ovog gorja znaju da smo tu?"
"Znaju." Bran ih je vidio kako promatraju; nije ih vidio vlastitim očima, već Ljetnikovim oštrijim, kojima je malo toga promicalo. "Neće nas gnjaviti dokle god ne pokušamo umaknuti s njihovim kozama ili konjima."
A oni to nisu pokušali. Samo jednom su susreli jednog od gorskih ljudi, kad ih je iznenadna provala ledene kiše natjerala da potraže sklonište. Ljetnik ga je pronašao za njih, nanjušivši plitku spilju iza sivo-ze-lenih grana visoke stražarice, ali kad se Hodor sagnuo ispod kamene izbočine, Bran je ugledao zlatni sjaj vatre dublje unutra i shvatio da nisu sami. "Uđite i utoplite se", doviknuo je muški glas. "Ima dovoljno kamenja da zadrži kišu dalje od svih naših glava."
Ponudio im je zobene kolače i krvavicu te gutljaj piva iz mješine koju je nosio, ali ne i svoje ime; niti je pitao za njihova. Bran ga je držao jednim od Liddleovih. Kopča koja je pričvršćivala njegov plašt od vjeve-ričine kože bila je zlatna i brončana te izrađena u obliku borova češera, a Liddleovi su nosili borove češere na bijeloj polovici svojih zeleno-bi-jelih štitova.
"Je li daleko do Zida?" upita ga Bran dok su čekali da kiša stane.
"Ne tako daleko kako gavran leti", reče Liddle, ako je to bio on. "Dalje, za one kojima manjkaju krila."
Bran počne: "Kladim se da bismo bili ondje da..."
"... smo išli Kraljevskom cestom", završi Meera zajedno s njim.
Liddle izvuče nož i stane rezuckati štap. "Kad je Stark bio u Ost zimlju, djevica je mogla hodat Kraljevskom cestom kao od majke rođena i nitko je ne bi uznemirio, a putnici su mogli pronać ognja, kruha i soli u mnogim krčmama i utvrdama. Ali noći su sada hladnije, a vrata zatvorena. U vučjoj šumi ima liganja, a oderani ljudi jašu Kraljevskom cestom raspitujuć se o neznancima."
Reedovi izmijene pogled. "Oderani ljudi?"
"Kopilanovi momci, da. Bio je mrtav, al sad više nije. I plaća dobrim srebrom za vučje kože, čuje čovjek, i možda zlatom za vijesti o izvjesnim drugim hodajućim mrtvacima."
Pogledao je Brana kad je to rekao i Ljet-nika koji se opružio pokraj njega. "Što se Zida

tiče," nastavi čovjek, "to nije mjesto kamo bi se ja uputio. Stari Medvjed odveo je Stražu u Ukletu šumu, a vratili su se samo njegovi gavrani, s jedva jednom porukom između sebe. *Crna krila, crne vijesti,* znala je govorit moja majka, ali kad ptice lete nijeme, čini mi se daje to još mračnije." Razgrtao je vatru svojim štapom. "Bilo je drugačije kad je Stark bio u Oštrozimlju. Ali Stari Strahovuk je mrtav, a Mladi je otišao na jug igrat igru prijestolja, a sve što nam je ostalo su duhovi."
"Strahovuci će ponovno doći", ozbiljno će Jojen. "A kako ti to znadeš, dečko?" "Sanjao sam."
"Ponekad noću sanjam svoju majku koju sam pokopao prije devet godina," reče muškarac, "al' kad se probudim, ona nam se nije vratila."
"Postoje snovi i snovi, moj gospodaru." "Hodor", reče Hodor.
Proveli su noć zajedno, jer kiša nije posustala do duboko u mrak, a samo je Ljetnik naizgled želio ostaviti spilju. Kad je vatra dogorjela do ugaraka, Bran gaje pustio. Strahovuk nije osjećao vlagu kao ljudi, a noć ga je dozivala. Mjesečina je obojila mokru šumu u sjene srebra i pretvorila sive vrhunce u bijele. Sove su nukale kroz tamu i nečujno letjele između borova, dok su se blijede koze kretale gorskim obroncima. Bran je sklopio oči i predao se vučjem snu, mirisima i zvukovima ponoći.
Kad su se probudili idućeg jutra, vatra se ugasila, a Liddle je nestao, ali ostavio im je kobasicu i tucet zobenih kolača uredno zamotanih u ze-leno-bijelo platno. Neki od kolača imali su borove orahe zapečene u njima, a neki su imali kupine. Bran je pojeo jednog od svake vrste, ali svejedno nije znao koja mu se više sviđala. Jednog dana će ponovno biti Starkovih u Oštrozimlju, rekao je samom sebi, a tada će poslati po Liddlea da im sto puta naplati za svaki orah i kupinu.
Staza koju su slijedili bila je malko lakša tog dana i do podneva sunce se probilo kroz oblake. Bran je sjedio u svojoj košari na Hodorovim leđima i osjećao se gotovo zadovoljno. Jednom je zadrijemao, uljuljkan u san glatkim zamahom koraka krupnog konjušara i mekim zvukom pjevušenja koji je ponekad stvarao dok je hodao. Meera ga je probudila lakim dodirom po ruci. "Pogledaj," rekla je, pokazujući prema nebu svojim žabljim kopljem, "orao."
Bran podigne glavu i ugleda ga, sivih krila raširenih i nepomičnih dok je lebdio na vjetru. Slijedio ga je svojim očima dok je kružio sve više, pitajući se kako bi bilo letjeti nad svijetom bez imalo truda. *Čak bolje od penjanja.* Pokušao je doprijeti do orla, ostaviti svoje glupo sakato tijelo i vinuti se u nebo da mu se pridruži, onako kako bi se pridružio Ljetniku. *Proroci su to mogli činiti. I ja bih trebao biti za to sposoban.* Pokušavao je i pokušavao, sve dok orao nije iščeznuo u zlatnoj izmaglici poslijepodneva. "Otišao je", reče razočarano.
"Vidjet ćemo druge", reče Meera. "Oni žive ovdje gore."
"Valjda."
"Hodor", reče Hodor.
"Hodor", složi se Bran.
Jojen šutne borov češer. "Mislim da se Hodoru sviđa kad govoriš njegovo ime."
"Hodor nije njegovo pravo ime", objasni Bran. "To je samo riječ koju on govori. Njegovo pravo ime je Walder, Stara Nana mi je rekla. Bila je baka njegove bake ili nešto." Govorenje o Staroj Nani učini ga tužnim. "Mislite li da su je željezni ubili?" Nisu vidjeli njezino tijelo u Oštrozim-Iju. Nije se sjećao da je vidio ijednu ženu mrtvu, sada kad je razmislio o tome. "Nikome nikad nije naudila, čak ni Theonu. Samo je pripovijedala priče. Theon ne bi naudio nekom takvom. Zar ne?"
"Neki ljudi znaju nauditi drugima samo zato što mogu", reče Jojen.
"A nije Theon bio taj koji je ubijao u Oštrozimlju", reče Meera. "Previše mrtvih bili su željezni." Ona premjesti svoje žablje koplje u drugu ruku. "Upamti priče Stare Nane,

Brane. Upamti ih onako kako ih je pripovijedala, zvuk njezina glasa. Dokle god to budeš pamtio, dio nje uvijek će živjeti u tebi."
"Upamtit ću", obeća on. Uspinjali su se dugo ne govoreći, slijedeći krivudavu stazu za divljač preko visokog sedla između dvaju kamenih vrhunaca. Tanki boj-borovi privijali su se uz obronke oko njih. Daleko naprijed Bran je mogao vidjeti ledeno svjetlucanje potoka koji se ob-rušavao niz gorsku padinu. Zatekao se kako osluškuje Jojenovo disanje i pucketanje borovih iglica pod Hodorovim nogama. "Znate li kakvu priču?" naglo upita Reedove.
Meera se nasmije. "O, nekoliko." "Nekoliko", prizna njezin brat. "Hodor", reče Hodor, pjevušeći.
"Mogli biste mi ispripovjediti jednu", reče Bran. "Dok hodamo. Hodor voli priče o vitezovima. Ja isto."
"Nema vitezova na Prevlaci", reče Jojen.
"Iznad vode", ispravi njegova sestra. "Ali, baruštine su pune mrtvih.'
"To je istina", reče Jojen. "Andala i željeznih, Frevevih i drugih budala, svih tih ponosnih ratova kojima su željeli pokoriti Sivovodu. Nijedan ju nije mogao naći. Ujašu u Prevlaku, ali ne izjašu iz nje. A prije ili kasnije nabasaju na močvaru i potonu pod težinom sveg onog čelika i utope se u svom oklopu."
Od pomisli na utopljene vitezove pod vodom Bran se naježi. Nije prigovarao, međutim; *volio* je ježurke.
"Bio je jedan vitez", reče Meera, "u godini lažnog proljeća. Vitez Od Nasmijanog Drveta, zvali su ga. Taj je možda bio jezeranin."
"Ili ne." Jojenovo lice bilo je išarano pjegama zelenih sjenki. "Princ Bran je čuo tu priču stotinu puta, siguran sam."
"Ne", reče Bran. "Nisam. A i da jesam, nije važno. Ponekad bi Stara Nana pripovijedala istu priču koju je pričala prije, ali nama nikad nije smetalo, ako je to bila dobra priča. Stare priče su poput starih prijatelja, običavala je govoriti. Morate ih posjetiti s vremena na vrijeme."
"To je istina." Meera je hodala sa štitom na leđima, mičući tu i tamo granu s puta svojim žabljim kopljem. Upravo kad je Bran počeo misliti da ipak neće pripovijedati priču, ona počne: "Bio jednom čudnovat momak koji je živio na Prevlaci. Bio je malen poput svih jezerana, ali hrabar, pametan i snažan. Odrastao je loveći, pecajući i penjući se po drveću, i naučio je sve čarolije mojeg naroda."
Branje bio gotovo siguran da nikad nije čuo tu priču. "Je li imao proročanske snove kao Jojen?"
"Ne," reče Meera, "ali mogao je disati blato i trčati po lišću, mijenjati zemlju u vodu i vodu u zemlju s ne više od šapnute riječi. Mogao je razgovarati s drvećem i tkati riječi i činiti da se zamci pojavljuju i nestaju."
"Volio bih da ja to mogu", Bran će tugaljivo. "Kad će susresti Viteza Od Drveta?"
Meera mu se iskrevelji. "Susreo bi ga i prije kad bi izvjesni princ
šutio."
"Samo sam pitao."
"Momak je znao čarolije jezerana," nastavi ona, "ali želio je više. Naš narod rijetko putuje daleko od doma, znaš. Mi smo malen puk i naši običaji nekima se čine čudni, pa se veliki ljudi prema nama ne odnose uvijek ljubazno. Ali ovaj momak bio je smioniji od većine, te je jednog dana, kad je dosegao svoje muževno doba, odlučio da će ostaviti *jezera* i posjetiti Otok lica."
"Nitko ne posjećuje Otok lica", prigovori Bran. "Tamo žive zeleni
ljudi."

"Zelene je ljude on i htio pronaći. Stoga je odjenuo košulju sašivenu od brončanih ljusaka, poput moje, uzeo kožni štit i trorogo koplje, poput moga, i odveslao u malom kožnom čamcu niz Zelene rašlje."
Bran sklopi oči da si pokuša predočiti čovjeka u malom kožnom čamcu. U njegovoj glavi, jezeranin je nalikovao na Jojena, samo je bio stariji i snažniji i odjeven poput Meere.
"Prošao je ispod Blizanaca po noćf kako ga Frevevi ne bi napali, pa kad je stigao do Trozupca uspeo se iz rijeke i metnuo čamac na glavu te počeo hodati. Trebalo mu je mnogo dana, ali konačno je stigao do božanskog oka, bacio čamac u jezero i odveslao do Otoka lica."
"Je li sreo zelene?"
"Jest", reče Meera, "ali to je druga priča, i nije na meni da je pripovijedam. Moj princ je pitao za vitezove."
"I zeleni su dobri."
"Jesu," složi se ona, ali ne reče više ništa o njima. "Cijele te zime je zeranin je ostao na otoku, ali kad je svanulo proljeće čuo je kako ga bijeli svijet doziva i znao je da je došlo vrijeme da ode. Njegov čamac od kože bio je točno ondje gdje ga je i ostavio, te se on oprostio i odveslao prema obali. Veslao je i veslao i konačno ugledao daleke kule zamka koji se uzdizao pokraj jezera. Kule su sezale sve više kako se približavao obali, sve dok nije spoznao da je to sigurno bio najveći zamak na svijetu."
"Harrenhal!" smještaje znao Bran. "Bio je to Harrenhal!"
Meera se osmjehne. "Je li? Pod njegovim zidinama vidio je šatore raznih boja, blistave stjegove što su pucketali na vjetru i vitezove u žicanim košuljama i oklopima na oklopljenim konjima. Nanjušio je pečeno meso, čuo zvuk smijeha i treštanje glasnikovih trublji. Veliki je turnir upravo počinjao, a junaci iz cijele zemlje došli su da se u njemu natječu. Sam kralj bio je ondje, sa svojim sinom Zmajevim vitezom. Bijeli mačevi su došli, da zažele dobrodošlicu novom bratu u svojim redovima. Knez Oluje bio je pri ruci, i Knez Ruže također. Veliki Lav Od Hridi posvadio se s kraljem i izostao, ali mnogi od njegovih vazala i vitezova svejedno su pribivali. Jezeranin nikad nije vidio takvu pompy i znao je da možda više nikad neće vidjeti nešto slično. Dio njega ništa nije toliko želio nego da bude dio toga."
Bran je vrlo dobro poznavao taj osjećaj. Kad je bio malen, jedino o čemu je sanjao bilo je da postane vitezom. Ali to je bilo prije nego što je pao i izgubio noge.
"Kći velikog zamka vladala je kao kraljica ljubavi i ljepote kad se turnir otvorio. Petorica junaka prisegli su da će obraniti njezinu krunu; njezina četiri brata od Harrenhala i njezin slavni stric, Bijeli Vitez od Kra- •, Ijevske straže."
"Je li bila lijepa djevica?"
"Bila je," reče Meera, preskočivši preko kamena, "ali bilo je i drugih još ljepših. Jedna je bila žena Zmajskog viteza, koja je dovela tucet gos- j pi u pratnji da je dvore. Svi su ih vitezovi molili za njihove boje da ih i vežu oko svojih kopalja."
"To neće biti jedna od onih *ljubavnih priča, zar* ne?" sumnjičavo upita Bran. "Hodor takve baš ne voli."
"Hodor", reče Hodor suglasno.
"On voli priče u kojima se vitezovi bore protiv čudovišta."
"Ponekad vitezovi jesu čudovišta, Brane. Mali jezeranin je šetao preko polja, uživajući u toplom proljetnom danu i nikome ne čineći zla, kad je nabasao na trojicu štitonoša. Nijedan nije bio stariji od petnaest godina, pa ipak su bili veći od njega, sva trojica. To je bio *njihov* svijet, kako su ga oni vidjeli, a on nije imao prava da bude tu. Oteli su mu koplje i srušili ga na tlo, proklinjući ga kao žderača žaba."
"Jesu li oni bili Walderi?" To je zvučalo kao nešto što bi Mali Wal-der Frey mogao učiniti.
"Nijedan nije dao svoje ime, ali on je dobro upamtio njihova lica kako bi im se kasnije mogao osvetiti. Gurnuli bi ga dolje svaki put kad je pokušao ustati i udarali ga nogama kad se sklupčao na tlu. Ali tada su začuli urlik. 'Vi tucete čovjeka mojeg oca', zatulila je vučica.
"Strahovuk na četiri noge ili dvije?"

"Dvije", reče Meera. "Vučica se oborila na njih s turnirskim mačem, rastjeravši ih sve. Jezeranin je bio isprebijan i krvav, pa ga je ona povela u svoj brlog da mu očisti posjekline i poveže ih platnom. Ondje je sreo njezinu čoporsku braću: divljeg Strahovuka koji ih je vodio, šutljivog strahovuka pokraj njega i vučića koji je bio najmlađi od četvorice.
Te večeri trebala je biti gozba u Harrenhalu, da obilježi otvaranje turnira, a vučica je zahtijevala da tamo bude i momak. On je bio visokog roda, s jednakim pravom na mjesto na klupi kao bilo tko drugi. Nju nije bilo lako odbiti, tu vučju djevicu, pa on dopusti mladom vučiću da mu pronađe odoru prikladnu za kraljevu gozbu, te pođe u veliki zamak.
Pod Harrenovim krovom jeo je i pio sa strahovucima, i mnogim njihovim prisegnutim mačevima, muževima iz zemlje grobnih humaka, losovima, medvjedima i morskim ljudima. Zmajski princ pjevao je pjesmu tako tužnu da je od nje vučja djevica zasuzila, ali kad ju je njezin brat vučić stao zadirkivati zbog plakanja, prolila mu je vino po glavi. Crni brat je govorio, moleći vitezove da se pridruže Noćnoj straži. Knez Oluje je u pijenju nadvisio Viteza Od Lubanja I Poljubaca u ratu vinskih ka-leža. Jezeranin je vidio djevicu s nasmiješenim purpurnim očima kako pleše s bijelim mačem, crvenom zmijom i knezom grifona, te naposljetku sa šutljivim strahovukom... ali tek nakon što joj se divlji Strahovuk obratio u ime brata odveć stidljivog da ostavi svoju klupu.
Usred svega tog veselja, mali jezeranin je opazio trojicu štitonoša koji su ga napali. Jedan je posluživao viteza s vilama, jedan dikobraza, dok je posljednji dvorio viteza s dvjema kulama na surki, grbom koji su svi jezerani dobro poznavali."
"Freyevi", reče Bran. "Frevevi od Prijelaza."
"Onda, kao i sada", složi se ona. "I vučja djevica ih je ugledala, te ih pokazala svojoj braći. 'Mogu ti pronaći konja i kakav oklop koji bi pristajao', ponudio mu je vučić. Mali jezeranin mu je zahvalio, ali nije dao odgovora. Njegovo srce se kidalo. Jezerani su manji od većine, ali jednako ponosni. Momak nije bio vitez, ništa više nego bilo tko drugi od njegova naroda. Mi sjedimo u čamcu češće nego na konju, a naše su ruke stvorene za vesla, ne za koplja. Koliko god da je želio svoju osvetu, bojao se da će samo napraviti budalu od sebe i osramotiti svoj narod. Šutljivi strahovuk ponudio je malom jezeraninu mjesto u svom šatoru te noći, ali prije nego što je usnuo kleknuo je na obalu jezera, gledajući preko vode tamo gdje je držao da se nalazi Otok lica i izustio molitvu drevnim bogovima Sjevera i Prevlake..."
"Nikad nisi čuo tu priču od svog oca?" upita Jojen.
"Stara Nana je bila ta koja je pripovijedala priče. Meera, nastavi, ne možeš tu stati."
I Hodor je sigurno osjećao isto. "Hodor", reče, a onda: "Hodor ho-dor hodor hodor."
"Pa," reče Meera, "ako želite čuti ostatak..." "Da. Pričaj."
"Bilo je planirano pet dana natjecanja u koplju", reče ona. "Tu je bilo i veliko sedmerostrano kreševo, natjecanje u streljaštvu i bacanju sjekire, konjska utrka i turnir pjevača..."
"Pusti sad to." Bran se nestrpljivo uzvrpolji u svojoj košari na Hodo-rovim leđima. "Pripovijedaj o natjecanju u koplju."
"Kako moj princ zapovijeda. Kći zamka bila je kraljica ljubavi i ljepote, s četvoricom braće i stricem da je obrane, ali sva četiri sina Har-renhala bijahu poražena prvog dana. Njihovi pobjednici kratko su vla-dali kao junaci, sve dok nisu bili nadvladani jedan za drugim. Slučaj je htio daje konac prvog dana vidio viteza s dikobrazom kako osvaja mjesto među junacima, a ujutro idućeg dana vitez od vila i vitez od dviju kula također su bili pobjednici. Ali kasno poslijepodne tog drugog dana, dok su sjene bivale sve dulje, tajanstveni se vitez pojavio na borilištu."
Bran upućeno kinine glavom. Tajanstveni su se vitezovi često pojavljivali na turnirima, s kacigama koje su im skrivale lica i štitovima koji su bili ili prazni ili su nosili nekakav nepoznati znak. Ponekad su to bili prerušeni slavni junaci. Zmajski vitez jednom je osvojio turnir kao Vitez Suza, kako bi mogao proglasiti svoju sestru kraljicom ljubavi i Ijepote umjesto kraljeve ljubavnice. A Barristan Smjeli dvaput je nosio oklop

tajanstvenog viteza, prvi put kad mu je bilo samo deset godina. "Bio je to mali jezeranin, kladim se."
"Nitko nije znao," reče Meera, "ali tajanstveni je vitez bio nizak rastom i odjeven u oklop koji mu je loše pristajao jer je bio od dijelova i komadića. Znak na njegovu štitu bilo je stablo srca drevnih bogova, bijelo usud-drvo s nasmijanim crvenim licem."
"Možda je došao s Otoka lica", reče Bran. "Je li bio zelen?" U pričama Stare Nane, čuvari su imali tamnozelenu kožu i lišće umjesto kose. Ponekad su imali i jelenje rogove, ali Bran nije vidio kako je tajanstveni vitez mogao nositi kacigu ako je imao rogove. "Kladim se da su ga poslali drevni bogovi."
"Možda jesu. Tajanstveni vitez spustio je koplje pred kraljem i odja-hao na kraj borilišta, gdje su petorica junaka imala svoje paviljone. Znaš koju trojicu je izazvao."
"Viteza s dikobrazom, viteza s vilama i viteza od dviju kula." Branje čuo dovoljno priča da *to zna.* "Bio je to mali jezeranin, rekao sam ti."
"Tko god daje bio, drevni su bogovi podarili snagu njegovoj ruci. Vitez s dikobrazom pao je prvi, potom vitez s vilama, a posljednji vitez od dviju kula. Nijedan nije bio posebno ljubljen, pa je puk pomamno klicao Vitezu Od Nasmijanog Drveta, kako su novog junaka uskoro zvali. Kad su njegovi pali dušmani *zatražili* da otkupe konja i oklop, Vitez Od Nasmijanog Drveta prozborio je gromkim glasom kroz svoju kacigu, kazujući: *'Naučite svoje štitonoše časti, to će biti dostatna otkupnina.'* Nakon što su poraženi vitezovi oštro kaznili svoje štitonoše, njihovi konji i oklopi bili su im vraćeni. I tako je molitva malog jezeranina bila uslišana... od strane zelenih, ili drevnih bogova, ili Šumske djece, tko zna reći?"
Bila je to dobra priča, zaključi Bran nakon što je premišljao o njoj trenutak ili dva. "Što se onda dogodilo? Je li Vitez Od Nasmijanog Drveta osvojio turnir i oženio se princezom?"
"Nije", reče Meera. "Te noći u velikom zamku, Knez Oluje i Vitez Od Lubanja i Poljubaca podjednako su se zakleli da će ga raskrinkati, a sam je kralj nagovarao ljude da ga izazovu, izjavivši kako lice iza te kacige nije bilo lice njegova prijatelja. Ali idućeg jutra, kad su glasnici puhnuli u trublje, a kralj zauzeo svoje mjesto, pojavila su se samo dva junaka. Vitez Od Nasmijanog Drveta je nestao. Kralj je bio bijesan, te je čak poslao svog sina Zmajskog princa da potraži čovjeka, ali jedino što su ikad pronašli bio je naličen štit, koji je visio napušten na jednom drve-tu. Zmajski vitez je bio taj koji je na koncu osvojio taj turnir."
"O." Bran je još neko vrijeme razmišljao o priči. "To je bila dobra priča. Ali trebala su ga ozlijediti tri loša viteza, ne njihovi štitonoše. Onda bi ih mali jezeranin mogao sve ubiti. Dio o otkupninama bio je glup. A tajanstveni vitez je trebao osvojiti turnir, porazivši svakog izazivača i proglasivši vučju djevicu kraljicom ljubavi i ljepote."
"Ona je to i bila," reče Meera, "ali to je tužnija priča."
"Jesi li siguran da nikad prije nisi čuo tu priču, Brane?" upita Jojen. "Tvoj otac knez ti je nikad nije kazivao?"
Bran zatrese glavom. Dan je dotad već postao star, a duge su se sjene šuljale niz planinske obronke da zatjeraju crne prste kroz borove. *Ako je mali jezeranin mogao posjetiti Otok lica, možda bih mogao i ja.* Sve su se priče slagale u tome da su zeleni ljudi imali neobične čarobne moći. Možda bi mu pomogli da opet prohoda, čak ga pretvoriti u viteza. *Pretvorili su malog jezeranina u viteza, iako je to bilo samo na jedan dan,* pomisli on. *Jedan dan bio bi dovoljan*

DAVOS

Delija je bila toplija nego što je ijedna ćelija imala pravo biti.
Bilo je mračno, da. Treperavo narančasto svjetlo prodirale je kroz prastare željezne rešetke od baklje u svijećnjaku na vanjskom zidu, ali stražnja polovica ćelije ostajala je natopljena tamom. Bila je i vlažna, kao što se moglo očekivati na otoku kakav je bio Zmajev kamen, gdje more nikad nije bilo daleko. A bilo je i štakora, koliko god se moglo očekivati da ih jedna tamnica ima i više.
Ali Davos se nije tužio na studen. Glatki kameni prolazi ispod goleme mase Zmajeva kamena uvijek su bili topli, a Davos je često čuo da se govori kako su bivali topliji što se dublje išlo. Bio je dobrano ispod zamka, sudio je, a zid njegove ćelije često se ćutio topao pod njegovim dodirom kada bi pritisnuo dlan uz njega. Možda su stare priče bile istinite: Zmajev kamen bio je izgrađen kamenjem pakla.
Bio je bolestan kad su ga isprva doveli ovamo. Kašalj koji gaje mučio od bitke pogoršavao se, a i groznica ga je uhvatila. Usne su mu pucale od krvavih plikova, a toplina ćelije nije zaustavljala njegovo drhtanje. *Neću se ovdje dugo zadržati,* sjećao se da je pomislio. *Uskoro ću umrijeti, ovdje u tami.*
Davos je uskoro otkrio da je pogriješio donijevši takav zaključak, kao što je pogriješio u vezi s mnogim drugim stvarima. Nejasno se sjećao nježnih ruku i čvrstog glasa, i mladog meštra Pvlosa kako ga promatra odozgo. Dali su mu vruću juhu od češnjaka i makovo mlijeko da mu oduzme bol i drhtaje. Mak ga je činio pospanim pa dok je spavao, metnuli su na njega pijavice da isisaju lošu krv. Ili je tako nagađao, prema tragovima pijavica po svojim rukama kad se probudio. Nedugo nakon toga kašljanje je prestalo, plikovi nestali, a njegova ruka imala je komade ozimice u sebi, te mrkve i luka. Jednog dana je shvatio da se nije osjećao snažnije još otkad se *Crna Betha* raspala pod njim i bacila ga u rijeku.
Imao je dvojicu tamničara koji su se brinuli za njega. Jedan je bio širok i zdepast, s debelim ramenima i golemim snažnim rukama. Nosio je kožnu brigantinu posutu željeznim čavlićima i jednom dnevno donosio Davosu zdjelu zobene kaše. Ponekad bi je zasladio medom ili dolio malo mlijeka. Drugi uzničar bio je stariji, pogrbljen i žućkast, masne neoprane kose i hrapave kože. Nosio je prsluk od bijelog baršuna s prstenom zvijezda izvezenim na grudima zlatnom niti. Loše mu je pristajao, bivajući istovremeno prekratak i preširok, a usto je bio umrljan i rasparan. On je donosio Davosu tanjure mesa i kaše, ili ribljeg gulaša, a jednom čak i pola pite od piškora. Piškor je bio tako masan da ga nije mogao probaviti, ali unatoč tome, bila je to rijetka gozba za zatočenika tamnice.
Ni sunce ni mjesec nisu sjali u tamnicama; nikakav prozor nije probijao debele kamene zidove. Jedini način da razlikuje dan od noći bila je pomoć njegovih tamničara. Nijedan od njih nije govorio s njim, iako je znao da nisu bili nijemi; ponekad ih je čuo kako izmjenjuju nekoliko osornih riječi dok su mijenjali stražu. Nisu mu čak ni rekli svoja imena, pa im je on dao vlastita. Kratkog snažnog zvao je Kaša, pogrbljenog mršavog Piškor, zbog pite. Označavao je prolazak dana po objedima koje su donosili i po mijenjanju baklji u svijećnjaku pred njegovom ćelijom.

Čovjek postaje osamljen u tami i gladuje za zvukom ljudskog glasa. Davos bi govorio s tamničarima kad god bi oni došli u njegovu ćeliju, bilo da mu donesu hranu ili promijene njegovu noćnu posudu. Znao je da će biti gluhi na molitve za slobodu ili milost; umjesto toga postavljao im je pitanja, nadajući se da će možda jednog dana jedan odgovoriti. "Ima li novosti o ratu?" pitao je, i "Je li kralj dobro?" Pitao je za svog sina Devana, i princezu Shireen, i Salladhora Saana. "Kakvo je vrijeme?" pitao je, i "Jesu li jesenske oluje već počele? Plove li još brodovi po uskom moru?"
Nije bilo važno što je pitao; oni nikad nisu odgovarali, iako bi mu ponekad Kaša dobacio pogled, i na pola otkucaja srca Davos bi pomislio da se sprema progovoriti. S Piškorom nije bilo čak ni toga. *Za njega nisam čovjek,* pomisli Davos, *samo kamen koji jede, sere i govori.* Zaključio je nakon nekog vremena da mu se više sviđao Kaša. Kaša je barem izgledao kao da zna da je živ, a i bilo je neke neobične vrste ljubaznosti u tom čovjeku. Jednom je mislio da je čuo tamničara kako mu se obraća kao da je djete, ali možda je to samo sanjao.
Ne kane me pustiti da umrem, shvatio je. *Drže me na životu, zbog neke svoje potrebe.* Nije volio razmišljati što bi to moglo biti. Knez Sunglass bio je zatvoren u ćelijama pod Zmajevim kamenom neko vrijeme, kao i sinovi Ser Hubarda Rambtona; svi su oni skončali na lomači. *Trebao sam se predati moru,* mislio je Davos dok je sjedio zureći u baklju s onu stranu rešetki. ///' *pustiti da me jedro mimoiđe, da propadnem na svojoj stijeni. Radije bih nahranio rakove nego plamenove.*
Tada jedne noći dok je završavao večeru, Davos osjeti kako ga preplavljuje čudan žar. Zirnuo je uvis kroz rešetke, a ondje je stajala ona u treperavom skrletu sa svojim velebnim rubinom na vratu, očiju koje su blistale jednako sjajno kao baklja koja ju je kupala. "Melisandre", reče on, sa spokojem koji nije osjećao.
"Viteže Od Luka", otpovrne ona, jednako spokojno, kao da se njih dvoje susrelo na stubištu ili u dvorištu, i izmjenjivalo pristojne pozdrave. "Jeste li dobro?"
"Bolje nego što sam bio." "Nedostaje li vam išta?"
"Moj kralj. Moj sin. Nedostaju mi oni." Odgurnuo je zdjelu u stranu i ustao. "Jeste li me došli spaliti?"
Njezine čudne crvene oči proučavale su ga kroz rešetke. "Ovo je loše mjesto, zar ne? Mračno mjesto, i ogavno. Dobro sunce ovdje ne sije, ni blistavi mjesec." Ona podigne ruku prema baklji na zidnom svijećnjaku. "Ovo je sve što stoji između vas i tame, Viteže Od Luka. Ova mala vatra, ovaj R'hllorov dar. Da je ugasim?"
"Ne." On se primakne rešetkama. "Molim vas." Nije mislio da bi to mogao podnijeti, da ostane sam u potpunom mraku ni sa čim doli štakorima za društvo.
Usne crvene žene izviju se prema gore u osmijeh. "Dakle naučili ste voljeti vatru, čini se."
"Treba mi baklja." Njegove se ruke otvore i zatvore. *Neću je moliti. Neću.*
"Ja sam poput ove baklje, Ser Davose. Oboje smo R'hllorovo oruđe. Stvoreni smo s jednom svrhom - da držimo tamu podalje. Vjerujete li u to?"
"Ne." Možda je trebao lagati i reći joj što je željela čuti, ali Davos je bio odveć naviknut da govori istinu. "Vi ste majka tame. Vidio sam to pod Krajolujom, kad ste rodili pred mojim očima."
"Zar se hrabri Ser Luk toliko boji prolazne sjene? Osokolite se, onda. Sjene žive samo kad ih se porodi na svjetlu, a kraljeve vatre gore tako slabo da se ne usudim iscrpsti išta više da načinim drugog sina. To bi ga moglo ubiti." Melisandre se primakne bliže. "S drugim čovjekom, međutim... čovjekom čiji plamen još gori vruće i visoko... ako zaista želite služiti svrsi svojega kralja, dođite u moju odaju jedne noći. Mogla bih vam pružiti zadovoljstvo kakvo nikad niste spoznali, i s vašom životnom vatrom mogla bih stvoriti..."
"... užas." Davos se povuče od nje. "Ne želim nikakav dio vas, moja gospo. Ni vašeg boga. Neka me Sedmorica zaštite."

Melisandre uzdahne. "Nisu zaštitili Guncera Sunglassa. Molio se triput svakog dana i nosio sedam sedmerokrakih zvijezda na svom štitu, ali kad je R'hllor pružio svoju ruku, njegove molitve pretvorile su se u krike, a on je gorio. Zašto se držati tih lažnih bogova?"
"Štovao sam ih cijelog svojeg života."
"Cijelog svojeg života, Davose Seaworth? Radije recite *tako je bilo jučer."* Ona tužno zatrese glavom. "Nikad se niste bojali govoriti istinu kraljevima, zašto sebi lažete? Otvorite oči, ser viteže."
"Što biste htjeli da vidim?"
"Način na koji je svijet stvoren. Istina je svuda oko vas, jasno je se može vidjeti. Noć je mračna i puna strahota, dan je svijetao i lijep i pun nade. Jedno je crno, drugo bijelo. Postoji led, a postoji i vatra. Mržnja i ljubav. Gorko i slatko. Muško i žensko. Bol i užitak. Zima i ljeto. Zlo i dobro." Ona načini korak prema njemu. *"Smrt i život.* Posvuda, suprotnosti. Posvuda, rat."
"Rat?" upita Davos.
"Rat", potvrdi ona. *"Postoje dva,* Viteže Od Luka. Ne sedam, ne jedan, ne stotinu ili tisuću. *Dva!* Mislite li da sam prešla pola svijeta da postavim još jednog taštog kralja na još jedno prazno prijestolje? Rat se vodi otkad je vrijeme počelo, i prije nego što završi, svi ljudi moraju izabrati gdje će stajati. Na jednoj strani je R'hllor, Gospodar Svjetla, Srce Vatre, Bog Plamena i Sjene. Protiv njega stoji Veliki Drugi čije se ime ne smije izustiti, Gospodar Tame, Duša Leda, bog Noći i Užasa. Naš izbor nije između Baratheona i Lannistera, između Greyjoya i Starka. Smrt je ono što izabiremo, ili život. Tama ili svjetlo." Ona obuhvati rešetke njegove ćelije svojim vitkim bijelim rukama. Činilo se da velebni rubin na njezinu vratu pulsira vlastitim sjajem. "Stoga, recite mi, Ser Davose Seaworth, i recite mi iskreno - gori li vaše srce blistavim svjetlom R'hllora? Ili je crno i hladno i puno crva?" Ona posegne kroz rešetke i položi tri prsta na njegove grudi, kao da će osjetiti istinu o njemu kroz meso, vunu i kožu.
"Moje je srce", polako će Davos, "puno sumnji."
Melisandre uzdahne. "Ahhhh, Davose. Dobar vitez je pošten do kraja, čak i u svom danu tame. Dobro je što mi niste lagali. Znala bih. Sluge Drugog često skrivaju crna srca na sjajnom svjetlu, pa R'hllor daje svojim svećenicima moć da vide kroz neistine." Ona korakne lako dalje od ćelije. "Zašto ste me htjeli ubiti?"
"Reći ću vam," reče Davos, "ako mi vi kažete tko me izdao."
To je mogao biti samo Salladhor Saan, a on se još i sada molio da nije tako.
Crvena žena se nasmije. "Nitko vas nije izdao, Viteže Od Luka. Vidjela sam vašu namjeru u svojim plamenovima."
Plamenovi. "Ako vidite budućnost u tim plamenovima, kako to da smo izgorjeli na Crnovodi? Predali ste moje sinove vatri... moje sinove, moj brod, moje ljude, svi su izgorjeli..."
Me'isandre zatrese glavom. "Činite mi krivo, Viteže Od Luka. Ono nisu bile moje vatre. Da sam bila s vama, vaša bitka bi imala drugačiji kraj. Ali Njegova je Milost bila okružena nevjernicima, a njegov ponos pokazao se snažnijim od njegove vjere. Njegova kazna bila je strašna, ali naučio je iz svoje greške."
Zar moji sinovi onda nisu bili ništa više od pouke za kralja? Davos osjeti kako mu se usne stišću.
"Sada je noć u vaših Sedam kraljevina," nastavi crvena žena, "ali uskoro će sunce ponovno izaći. Rat se nastavlja, Davose Seaworth, a neki će uskoro naučiti da čak i ugarak u pepelu može zapaliti golemi požar. Stari je meštar gledao Stannisa i vidio samo čovjeka. Vi vidite kralja. Obojica ste u krivu. On je Gospodarov izabrani, ratnik vatre. Vidjela sam ga kako vodi bitku protiv mraka, vidjela sam to u plamenovima. Plamenovi ne lažu, inače vi ne biste bili ovdje. I to je napisano u proročanstvu. Kad crvena *zvijezda* prokrvari i tama se stane skupljati, Azor340

Ahai ponovno će se roditi sred dima i soli da probudi zmajeve iz kamena. Krvava zvijezda je došla i prošla, a Zmajev kamen je mjesto dima i soli. Stannis Baratheon je Azor Ahai ponovno rođen!" Njezine crvene oči žarile su se poput jednakih vatri, pa se činilo da zure duboko u njegovu dušu. "Vi mi ne vjerujete. Sumnjate u istinu R'hllora još i sada... ali ste mu svejedno služili i služit ćete mu opet. Ostavit ću vas ovdje da razmislite o ovome što sam vam rekla. A zato što je R'hllor izvor svega dobra, ostavit ću i baklju."
S osmijehom i vrtlogom skrletnih sukanja, nje nestane. Samo se njezin miris *zadrži* za njom. To, i baklja. Davos se spusti na pod ćelije i ovije ruke oko koljena. Promjenjivo svjetlo baklje prelije se po njemu. Kad su jednom Melisandrini koraci utihnuli, jedini zvuk bilo je struganje štakora. *Led i vatra,* pomisli on. *Crno i bijelo. Tama i svjetlo.*
Davos nije mogao zanijekati moć njezina boga. Vidio je sjenu kako puže iz Melisandreine utrobe, a svećenica je znala stvari koje nije mogla znati. *Vidjela je moju nakanu u svojim plamenovima.* Bilo je dobro znati da ga Salla nije prodao, ali pomisao na crvenu ženu koja otkriva njegove tajne s svojih vatri uznemirila ga je više nego što je mogao reći. *A stoje mislila kad je rekla da sam služio njezinu bogu i da ću mu ponovno služiti?* Ni to mu se nije sviđalo.
Podigao je o pogled kako bi se zagledao u baklju. Promatrao je dugo vremena, ne trepćući, gledajući kako se plamenovi mijenjaju i trepere. Pokušao je vidjeti dalje od njih, zaviriti kroz vatrenu zavjesu i nazreti što god daje življelo tamo iza... ali nije bilo ničeg, samo vatra, a nakon nekog vremena oči su mu stale suziti.
Slijep na bogove i umoran, Davos se sklupča na slami i preda snu.
Tri dana kasnije - pa, Kaša je došao triput, a Piškor dvaput - Davos je začuo glasove pred svojom ćelijom. Odmah je sjeo, leđima uz kameni zid, osluškujući zvukove borbe. To je bilo novo, promjena u njegovu nepromjenjivom svijetu. Zvuk je dolazio slijeva, gdje su stube vodile prema svjetlu dana. Mogao je čuti muškarčev glas, kako preklinje i viče.
"... *ludost!"* govorio je čovjek dok se pojavljivao na vidiku, dovlačen između dvojice stražara s vatrenim srcima na grudima. Kaša je išao pred njima, zveckajući prstenom ključeva, a Ser Axel Florent hodao je iza. "Axelle," očajnički će zatvorenik, "u ime ljubavi koju osjećaš za mene, *oslobodi me!* Ne možeš to učiniti, ja nisam izdajnik."
Bio je to stariji čovjek, visok i vitak, srebrnaste sijede kose i šiljaste glave. Duguljasto elegantno lice bilo je izobličeno od straha. "Gdje je Selvse, gdje je kraljica? Zahtijevam da je vidim. Drugi vas sve odnijeli! *Oslobodite me!"*
Stražari se nisu obazirali na njegove prosvjede. "Ovamo?" Kaša upita ispred ćelije.
Davos se osovi na noge. Na trenutak je pomislio kako bi mogao pokušati nasrnuti na njih kad se vrata otvore, ali to je bila ludost. Bilo ih je previše, stražari su nosili mačeve, a Kaša je bio jak kao bik.
Ser Axell kratko kimne glavom prema uzničaru. "Neka izdajnici uživaju u zajedničkom društvu."
"Ja nisam izdajnik!" vrisne zatvorenik dok je Kaša otključavao vrata. Iako je bio jednostavno odjeven, u sivi vuneni prsluk i crne hlače, njegov govor označavao ga je kao plemenitaša. *Njegov rod neće mu ovdje pomoći,* pomisli Davos.
Kaša široko rastvori rešetke, Ser Axell kimne, a stražari ubace zarobljenika naglavice unutra. Čovjek posrne i počne padati, ali ga Davos uhvati. On se smjesta istrgne i zatetura prema vratima, samo kako bi mu se ona zalupila u blijedo, njegovano lice.
"Ne", vikne. *"Neeeee."* Sva snaga iznenada napusti njegove noge, a on polako klizne na pod, stežući željezne rešetke. Ser Axell, Kaša i stražari već su se okrenuli da odu.
"Ne možete to činiti", vikne zatvorenik u njihova leđa koja su uzmicala. *"Ja sam Kraljev Namjesnik!"*

Tada ga Davos prepozna. "Vi ste Alester Florent." Čovjek okrene glavu. "Tko?" "Ser Davos Seaworth."
Knez Alester trepne. "Seaworth... Vitez Od Luka. Pokušali ste umoriti Melisandre."
Davos to nije zanijekao. "U Krajoluji nosili ste crveno-zlatni oklop, s urezanim cvjetovima od lazurnog kamena na prsnom oklopu." Pružio je ruku da pomogne drugom čovjeku na noge.
Knez Alester otare prljavu slamu sa svoje odjeće. "Ja... moram se ispričati zbog svojeg izgleda, ser. Moje škrinje su se izgubile kad su Lan-nisteri pregazili naš logor. Pobjegao sam tek s oklopom na leđima i prstenjem na prstima."
Još nosi to prstenje, opazi Davos, kojemu su nedostajali čak i svi njegovi prsti.
"Nedvojbeno neki kuharski pomoćnik ili konjušar upravo sada skakuće po Kraljevu grudobranu u mojem razrezanom baršunastom prsluku i plastu optočenom draguljima", nastavi knez Alester, zaboravljajući gdje je. "Ali rat ima svojih užasa, kao što svi ljudi znaju. Nedvojbeno ste i vi pretrpjeli gubitke."
"Moj brod", reče Davos. "Sve moje ljude. Četvoricu mojih sinova."
"Neka... neka ih Gospodar svjetla provede kroz tamu u bolji svijet", reče drugi čovjek.
Neka im Otac pravedno sudi, a Majka im udijeli milost, pomisli Davos, ali zadrži svoju molitvu za sebe. Sedmorici sada više nije bilo mjesto na Zmajevu kamenu.
"Moj sinje na sigurnom u Bistrovodi," nastavi knez, "ali izgubio sam nećaka na *Bijesu.* Ser Imrvja, sina mojeg brata Rvama."
Ser Imry Florent bio je taj koji ih je slijepo odveo u Bujicu Crnovo-de sa svim veslima, ne obazirući se na male kamene kule na ušću rijeke. Davos ga neće tako lako zaboraviti.
"Moj sin Maric bio je zapovjednik veslača vašem nećaku." Sjećao se posljednjeg pogleda na *Bijes,* obavljenog divljom vatrom. "Ima li vijesti o preživjelima?"
"Bijes je izgorio i potonuo sa cijelom posadom", reče njegovo knežev-stvo. "Vaš sin i moj nećak su izgubljeni, s nebrojeno drugih dobrih ljudi. Sam rat je tog dana bio izgubljen, ser."
Ovaj čovjek je poražen. Davos se sjeti Melisandreinog govora o ugar-cima u pepelu koji pale goleme požare. *Nije čudo što je završio ovdje,* "Njegova Milost se nikad neće predati, moj kneže."
"Ludost, to je ludost." Knez Alester ponovno sjedne na pod, kao da je napor stajanja na trenutak za njega bio previše. "Stannis Baratheon nikad neće sjesti na Željezno prijestolje. Je li izdaja kazati istinu? Gorku istinu, ali zbog toga ništa manje istinitu. Njegova flota je nestala, osim Lvsenaca, a Salladhor Saan će pobjeći na prvi prizor lannisterskog jedra. Većina knezova koja je podržavala Stannisa prešla je na Joffreyjevu stranu ili umrla..."
"Čak i knezovi uskog mora? Knezovi koji su prisegli Zmajevu kamenu?"
Knez Alester slabašno mahne rukom. "Knez Celtigar je zarobljen i savio je koljeno. Monford Velarvon umro je sa svojim brodom, crvena žena spalila je Sunglassa, a knezu Baru Emmonu je petnaest godina, debeo je i slabić. To su vaši knezovi uskog mora. Samo je snaga kuće Florent preostala Stannisu, protiv sve sile Visovrta, Sunčeva koplja i Ba-cačeve hridi, a sada i protiv većine knezova oluje. Najbolja nada koja preostaje jest pokušati nešto spasiti s pomoću mira. To je sve što sam kanio učiniti. Bogovi, smilujte se, kako to mogu nazvati *izdajom?"*
Davos ustane mršteći se. "Moj kneže, što ste počinili?"
"Nisam izdaju. Nikad izdaju. Ljubim Njegovu Milost kao bilo tko drugi. Moja vlastita nećakinja njegova je kraljica, a ja sam mu ostao vjeran kad su mudriji ljudi bježali. Ja sam njegov *Namjesnik,* Namjesnik kralja, kako mogu biti izdajnik? Samo sam želio spasiti naše živote i... čast... da." On obliže usnice. "Sastavio sam pismo. Salladhor Saan se zakleo da ima čovjeka koji će ga odnijeti u Kraljev grudobran, knezu Tywinu. Njegovo kneževstvo je... razuman čovjek... a moji uvjeti... uvjeti su bili pošteni... više nego pošteni."
"Kakvi su to bili uvjeti, moj kneže?"
"Ovdje je prljavo", naglo će knez Alester. "A taj smrad... kakav je to smrad?"

"Noćna posuda", reče Davos, pokazujući prstom. "Ovdje nemamo zahoda. Kakvi uvjeti?"
Njegovo kneževstvo zabulji se u posudu s užasom. "Da knez Stannis odustane od svog prava na Željezno prijestolje i povuče sve što je rekao o Joffreyjevom nezakonitom porijeklu, pod uvjetom da ga prime natrag u kraljev mir i potvrde kao kneza Zmajeva kamena i Krajoluje. Zakleo sam se da ću učiniti isto, za povratak naše Utvrde Bistrovode i svih naših posjeda. Mislio sam... knez Tywin će vidjeti smisao u mojem prijedlogu. Još se mora obračunati sa Starkovima, i sa željeznima također. Ponudio sam zapečatiti pogodbu vjenčanjem Shireen za Joffreyjeva brata Tommena." On zatrese glavom. "Uvjeti... bili su bolji nego što bismo ih ikad dobili. Čak i vi možete to vidjeti, zasigurno?"
"Da," reče Davos, "čak i ja." Osim ako Stannis ne začne sina, takav brak bi značio da će Zmajev kamen i Krajoluja jednog dana prijeći Tom-menu, što bi nedvojbeno zadovoljilo kneza Tywina. U međuvremenu, Lannisteri bi imali Shireen kao taokinju da se pobrine da Stannis više ne podigne nikakvu bunu. "A što je Njegova Milost rekla kad ste mu predložili te uvjete?"
"On je uvijek s crvenom ženom i... bojim se da nije sasvim pri sebi. Ovaj govor o kamenom zmaju... ludost, velim vam, čista ludost. Zar nismo ništa naučili od Aeriona Svjetloplama, od devet magova, od alkemičara? Zar ništa nismo naučili od *Ljetnih dvora?* Nikakvo dobro nikad nije proizašlo od ovih snova o zmajevima, rekao sam Axellu toliko. Moj način je bolji. Sigurniji. A Stannis mi je dao svoj pečat, dao mi je dopuštenje da vladam. Namjesnik govori kraljevim glasom."
"Ne u ovome." Davos nije bio dvoranin, te nije čak ni pokušao ublažiti svoje riječi. "Nije u Stannisu da se preda, dokle god zna da je njegov zahtjev pravedan. Kao što ne može ni povući svoje riječi protiv Jof-frevja, kad vjeruje da su istinite. Što se vjenčanja tiče, Tommen je rođen iz istog incesta kao Joffrey, a Njegova Milost bi prije vidio Shireen mrtvu nego udanu za takvoga."
Vena je pulsirala na Florentovu čelu. *"On nema izbora."*
"U krivu ste, moj kneže. Može izabrati da umre poput kralja."
"I mi s njime? Zar to želite, Viteže Od Luka?"
"Ne. Ali ja sam kraljev čovjek, i neću se ni s kim izmiriti bez njegova dopuštenja."
Knez Alester je bespomoćno zurio u njega dugo vremena, a onda počeo plakati.

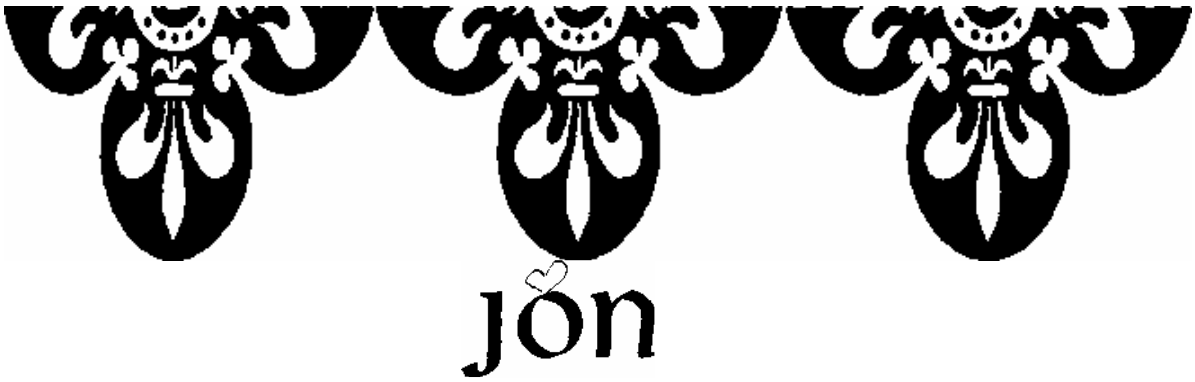

Posljednja noć pala je crna i bez mjeseca, ali napokon je nebo bilo vedro. "Idem u brda potražiti Duha", rekao je Thennijcima na ulazu u pećinu, a oni su progunđali i pustili ga da prođe.
Toliko zvijezda, pomislio je dok se teškom mukom penjao obronkom kroz borove, jele i jasene. Meštar Luwin poučavao ga je o zvijezdama dok je bio dječak u Oštrozimlju; naučio je imena dvanaest nebeskih kuća i vladara svake; mogao je pronaći sedam lutalica koji su po vjeri bili sveti; bio je stari prijatelj Ledenog zmaja, Sjenovitog risa, Mjesečeve djevice i Jutarnjeg mača. Sve njih dijelio je s Ygritte, ali ne i neke druge. *Gledamo u iste zvijezde i vidimo tako različite stvari.* Kraljeva kruna bila je Kolijevka, kako je ona govorila; Pastuh je bio Rogati knez; crvena lutalica za koju su septoni propovijedali da je bila sveta njihovu Kovaču, tu gore zvala se Lopov. A kad je Lopov bio u Mjesečevoj djevici, bilo je to povoljno doba da muškarac ukrade ženu, tvrdila je Ygritte. "Kao ona noć kada si me oteo. Lovac je bio blistav te noći."
"Nisam te kanio oteti", rekao je. "Nisam ni znao da si djevojka sve dok moj nož nije bio pod tvojim vratom."
"Ako ubiješ čovjeka, a nisi 'tio, on je svejedno mrtav", tvrdoglavo će Vgritte. Jon nikad nije upoznao nekog tako tvrdoglavog, osim možda svoje sestrice Aryje. *Je U mi ona još uvijek sestra?* pitao se. *Je li ikad bila?*
On nikad nije zapravo bio Stark, samo kopile bez majke kneza Eddar-da, za kojeg nije bilo više mjesta u Oštrozimlju nego za Theona Greyjoya. A čak je i to izgubio. Kad bi muž Noćne straže položio zakletvu, stavljao je u stranu svoju staru obitelj i pridruživao se novoj, ali Jon Snow je izgubio i tu braću.
Pronašao je Duha na vrhu brijega, gdje je i mislio da će ga naći. Bijeli Strahovuk nikad nije zavijao, ali nešto ga je unatoč tome privlačilo visovima, te bi ondje čučao na stražnjim nogama, a vrući mu se dah dizao u bijeloj magli dok bi mu crvene oči upijale zvijezde.
"Imaš li i ti za njih imena?" upitao je Jon, dok se spuštao na koljeno pokraj strahovuka i češkao gusto bijelo krzno na njegovu vratu. "Zec? Golubica? Vučica?" Duh mu lizne lice, stružući grubim vlažnim jezikom po krastama gdje su orlovi čaporci ogrebli Jonov obraz. *Ptica nas je obojicu obilježila*, pomisli on. "Duše," reče tiho, "sutradan prelazimo prijeko. Ovdje nema stuba, nema kaveza i krana, nema načina da te prenesem na drugu stranu. Moramo se rastati. Razumiješ li?"
U tami, strahovukove crvene oči izgledale su crne. On onjuši Jonov vrat, nijem kao uvijek, njegov dah bio je vruća magla. Divljaci su prozvali Jona Snowa vargom, ali ako je bilo tako, onda je bio bijedan varg. Nije znao kako navući vučju kožu, onako kako je Orell radio s njegovim orlom prije nego što je umro. Jednom je Jon sanjao da je bio Duh, da gleda odozgo na dolinu Mliječnovode gdje je Mance Rayder okupio svoje ljude, a taj san se pokazao istinitim. Ali sada nije sanjao, i to mu je ostavljalo samo riječi.
"Ne možeš poći sa mnom", reče Jon, obavivši vučju glavu rukama i zagledavši se duboko u njegove oči. "Moraš otići u Crni zamak. Razumiješ? *Crni zamak.* Možeš li ga pronaći? Put kući? Samo slijedi led, istočno i istočno, prema suncu, i pronaći ćeš ga. Oni u Crnom

zamku će te prepoznati i možda će ih tvoj dolazak upozoriti." Pomišljao je da napiše upozorenje koje bi Duh mogao ponijeti, ali nije imao crnila, ni pergamenta, čak ni pisaćeg pera, a rizik otkrića bio je prevelik. "Srest ćemo se opet u Crnom zamku, ali tamo moraš stići sam. Moramo neko vrijeme loviti svaki za sebe. *Svaki za sebe."*
Strahovuk se izvije iz Jonova zagrljaja, naćuljenih ušiju. I odjednom skokom pobježe. Provukao se kroz zapletaj grmlja, preskočio hrpu otpa-lih grana, te odjurio niz obronak. Blijeda munja među drvećem. *Je li otišao u Cmi zamak?* pitao se Jon. *Ili u lov na zeca?* Želio je da zna. Bojao se da će se pokazati jednako slabim vargom kao što je bio zakleti brat i uhoda.
Vjetar je uzdisao među drvećem, bogat mirisom borovih iglica, povlačeći ga za njegovu izblijedjelu crninu. Jon je mogao vidjeti Zid kako se uzdiže visok i taman na jugu, golema sjena koja je zaklanjala zvijezde. Grubo bregovito tlo podsjeti ga da su negdje između Sjenovite kule i Crnog zamka, i vjerojatno bliže prvome. Danima su išli na jug između *l* dubokih jezera koja su se pružala poput dugačkih tankih prstiju po dnu uskih dolina, dok su se kremenasti grebeni i borovima obrasli bregovi međusobno natiskivali sa svake strane. Takvo tlo uvjetovalo je sporo jahanje, ali je nudilo lak zaklon za one koji su se željeli neopaženo približiti Zidu.
Za divlje jahače, pomisli on. *Poput nas. Poput mene.*
S one strane Zida ležalo je Sedam kraljevina, i sve što se zakleo štititi. Izgovorio je riječi, založio svoj život i čast, i po pravima trebao je biti ondje gore držeći stražu. Trebao je podizati rog do svojih usana da podigne Noćnu stražu na oružje. Međutim, nije imao roga. Ne bi bilo teško ukrasti jednog divljacima, predmnijevao je, ali što bi to polučilo? Čak i da puhne u njega, nitko ga nije mogao čuti. Zid je bio stotinu liga dug, a straža žalosno prorijeđena. Sve osim triju utvrda bile su napuštene; možda neće biti brata unutar četrdeset milja odavde, osim Jona. Ako je još uvijek bio brat...
Trebao sam pokušati ubiti Mancea Raydera na Šaci, makar to značilo moj život. To bi Qhorin Poluruki bio učinio. Ali Jon je oklijevao, a prilika je promakla. Idućeg dana odjahao je sa Stvrom Magnarom, Jarlom i više od stotinu probranih Thennijcima i otimača. Rekao je samom sebi da je samo čekao povoljnu priliku, a kad trenutak dođe, iskrast će se i odjahati prema Crnom zamku. Trenutak nije došao. Odmarali su se većinu noći u praznim divljačkim selima, a Styr bi uvijek postavio tucet svojih Thennijaca da čuvaju konje. Jari ga je sumnjičavo promatrao. A Vgritte nikad nije bila daleko, danju ili noću.
Dva srca koja kucaju kao jedno. Podrugljive riječi Mancea Raydera gorko su odzvanjale u njegovoj glavi. Jon se rijetko osjećao tako zbunjenim. *Nemam izbora,* rekao je sebi prvi put, kad se zavukla pod njegove spavaće kožuhe. *Ako je odbijem, znat će da sam varalica. Igram ulogu koju mije Poluruki rekao da igram.*
Njegovo tijelo igralo je ulogu prilično gorljivo. Njegove usne na njezinima, njegova ruka koja se zavlačila pod košulju od srneće kože da joj pronađe dojku, njegova muškost koja se ukrutila kada je ona protrljala svoj brežuljak o njega kroz njihovu odjeću. *Moja zakletva,* pomislio je, sjetivši se šumarka usud-drveća gdje ju je izrekao, devet velebnih bijelih stabala u krugu, izrezbarenih crvenih lica koja su promatrala, osluškivala. Ali njezini su prsti odvezivali njegovu oputu, a njezin je jezik bio u njegovim ustima a ruka joj kliznula u njegove gaće i izvukla ga van, te on više nije mogao vidjeti usud-drveće, samo nju. Ugrizla ga je za vrat a on je gurnuo lice u njezin, zakopavši nos u njezinu gustu crvenu kosu. *Ona je srećonoša,* pomisli on, *ona je srećonoša, vatrom poljubljena.* "Nije li to dobro?" šapnula je kad ga je uvela u sebe. Bila je mekano vlažna ondje dolje, i nikakva djevica, to je bilo jasno, ali Jon nije mario. Njegova zakletva, njezino djevičanstvo, ništa od toga nije bilo važno, samo njezina vrućina, usta na njegovima, prst koji je uštinuo njegovu bradavicu. "Nije li to slatko?" ponovno je rekla.

"Ne tako brzo, o polako, da, tako. Eto tako, eto tako, da, slatko, slatko. Ti ništa ne znaš, Jone Snow, ali ja ti mogu pokazati. Žešće sada. Daaaa."
Uloga, pokušao se podsjetiti nakon toga. *Igram ulogu. Morao sam to učiniti jednom, da dokažem kako sam se odrekao zakletve. Morao sam je natjerati da mi vjeruje.* To se više nikad ne mora dogoditi. Još je bio muž Noćne straže, i sin Eddarda Starka. Učinio je ono što se moralo učiniti, dokazao što se moralo dokazati.
Međutim, dokazivanje je bilo tako slatko, a Ygritte je usnula pokraj njega s glavom na njegovim grudima, a i to je bilo slatko, opasno slatko. Ponovno je pomislio na usud-drveće, na riječi koje je izustio pred njima. *Bilo je to samo jednom, i moralo je biti. Čak je i moj otac jednom posmuo, kad je zaboravio svoj bračni zavjet i postao otac kopiletu.* Jon se zakleo u sebi da će i s njim biti isto. *To se više nikad neće dogoditi.*
Dogodilo se još dvaput te noći, i ponovno ujutro, kad se probudila i zatekla ga krutog. I divljaci su se dotad već uskomešali, a nekolicina nije mogla ne primijetiti što se događalo pod hrpom krzna. Jari im je rekao da se požure, prije nego što ih je morao politi vjedrom vode. *Poput para pasa koji se tjeraju,* pomislio je Jon kasnije. Zar je to postao? *Ja sam muž Noćne straže,* tvrdio je mali glas u njemu, ali svake noći činio se malo tišim, a kad bi mu Vgritte poljubila uho ili ugrizla vrat, nije ga uopće mogao čuti. *Je li ovako bilo s mojim ocem?* pitao se. *Je li i on bio slab poput mene, kad se obeščastio u postelji moje majke?*
Nešto se uspinjalo brdom iza njega, iznenada shvati. Na pola otkucaja srca pomislio je da se to možda vraća Duh, ali strahovuk nikad nije stvarao toliko buke. Jon isuče Željeznu pandžu jednim glatkim pokretom, ali bio je to samo jedan od Thennijaca, širok muškarac u brončanoj kacigi. "Snow", reče uljez. "Dođi. Magnar hoće." Ljudi iz Thenna govorili su Drevnim jezikom, a većina je znala tek nekoliko riječi *Zajedničkog.*
iona baš nije bilo briga što Magnar hoće, ali nije bilo koristi prepi-trati se s nekim tko ga je jedva razumio, pa je pošao za čovjekom natrag [nizbrdo.
Usta pećine bila su pukotina u litici jedva dovoljno široka za konja, Inapola skrivena iza boj-bora. Otvarala su se na sjever, kako svjetlo vat-|i iznutra ne bi bilo vidljivo sa Zida. Čak i kad bi nekim zlim slučajem patrola prošla noćas povrh Zida, ne bi ništa vidjela osim bregova, boro-i i ledenog sjaja zvjezdanog svjetla na napola zaleđenom jezeru. Man-;Rayderje dobro isplanirao svoj napad.
Unutar hridi, prolaz se dvadeset stopa spuštao prije nego što se otva-[rao u prostor velik poput Velike dvorane Oštrozimlja. Vatre na ognjištima gorjele su između stupova, njihov se dim uzdizao kako bi zacrnio kameni svod. Konjima su noge bile privezane duž jednog zida, blizu plitkog jezerca. Rupa za izljev u sredini poda otvarala se u nešto što je mogla biti još veća spilja ispod, iako je zbog tame to bilo teško raspoznati. Jon je odnekud dolje također mogao čuti tih žubor podzemnog potoka.
Jari je bio s Magnarom; Mance im je dao zajedničko zapovjedništvo. Styr nije bio zadovoljan zbog toga, rano je *zapazio* Jon. Mance Rayder je tamnoputog mladića zvao Valinim "ljubimcem", a Vala je opet bila sestra Dalle, njegove vlastite kraljice, što je Jarla činilo nekim vrstom pašanca Kralju-s-one-strane-Zida. Magnar je očito zamjerao podjelu svoje vlasti. Doveo je stotinu Thennijaca, pet puta više ljudi od Jarla, i često se vladao kao da on jedini ima zapovjedničku moć. Ali mlađi čovjek bit će taj koji će ih prevesti preko leda, znao je Jon. Iako nije mogao biti stariji od dvadeset godina, Jari se bavio otimačinom osam godina i prelazio preko Zida mnogo puta s ljudima poput Alfyna Ubojice Vrane i Narikače, a odnedavna i s vlastitom četom.
Magnar je bio izravan. "Jari me upozorio na Vrane koje patroliraju na visini. Reci mi sve što znaš o tim patrolama."

Reci mi, primijeti Jon, ne *reci nam*, iako je Jari stajao točno do njega. Ništa ne bi toliko volio nego odbiti taj otresiti zahtjev, ali znao je da bi ga Styr dao pogubiti zbog najmanje nevjernosti, Vgritte također, zbog zločina što je bila njegova. "Ima po četiri čovjeka u svakoj patroli, dva izvidnika i dva graditelja", reče on. "Graditelji trebaju zabilježiti pukotine, otapanja i druge konstrukcijske probleme, dok izvidnici paze na pojavu dušmana. Jašu na mazgama."
"Mazgama?" Bezuhi se čovjek namršti. "Mazge su spore."
"Spore, ali sigurnije na ledu. Patrole često jašu po vrhu zida, a izuzev kod Crnog zamka, puteljci se tamo gore nisu godinama zasipali šljunkom. Mazge su uzgojene u Istočnoj stražarnici i posebno uvježbane za njihovu dužnost."
"Često jašu po vrhu zida? Ne uvijek?"
"Ne. Jedna od četiri patrole prati podnožje, kako bi potražila pukotine u temeljima leda ili znakove rovanja."
Magnar klimne. "Čak i u dalekom Thennu znamo za priču o Arso-nu Ledenoj Sjekiri i njegovom tunelu."
I Jon je znao tu priču. Arson Ledena Sjekira bio je na pola puta kroz Zid kad su njegov tunel pronašli izvidnici iz Noćne tvrđe. Nisu se mučili da ga ometu u njegovu kopanju, već su samo začepili izlaz ledom, kamenjem i snijegom. Žalosni Edd je običavao govoriti da ako pritisneš svoje uho uza Zid, još uvijek možeš čuti Arsona kako siječe svojom sjekirom.
"Kada patrole izlaze? Kako često?"
Jon slegne ramenima. "To se mijenja. Čuo sam da ih je Vrhovni zapovjednik Qorgyle običavao slati svaki treći dan od Crnog zamka do Sje-novite kule. Međutim, Straža je u njegovo doba imala više ljudi. Vrhovni zapovjednik Mormont više voli mijenjati broj patrola i dane njihova odlaska, kako bi otežao bilo kome da zna za njihove dolaske i odlaske. A ponekad bi Stari Medvjed čak poslao i veću silu u jedan od napuštenih zamaka na četrnaest ili mjesec dana." Njegov stric je počeo s tom taktikom, znao je Jon. Bilo što da unese nesigurnost u neprijateljske redove.
"Ima li posade trenutno u Kamenim vratima?" upita Jari. "U Sivoj stražarnici?"
Dakle, sada smo između tih dviju, je li? Jon zadrži lice oprezno bezizražajnim. "Samo su Istočna stražarnica, Crni zamak i Sjenovita kula imale posadu kad sam ostavio Zid. Ne mogu govoriti o tome što su Bowen Marsh ili Ser Denys učinili otad."
"Koliko je Vrana ostalo u zamcima?" upita Styr.
"Pet stotina u Crnom zamku. Dvije u Sjenovitoj kuli, možda tri stotine u Istočnoj stražarnici." Jon je dodao tri stotine ljudi tome zbroju. *Kad bi barem bilo tako lako...*
Jari međutim nije bio zavaran. "Laže", reče Styru. "Ili je uključio one koje su izgubili na Šaci."
"Vrano," zaprijeti Magnar, "ne smatraj me Manceom Rayderom. Ako mi lažeš, odsjeć' ću ti jezik."
"Nisam Vrana i nećete me zvati lažljivcem." Jon protegne prste svoje ruke od mača. Magnar od Thenna proučavao je Jona svojim ledenim sivim očima. "Doznat ćemo njihove brojeve dovoljno brzo", reče nakon nekoliko trenutaka. "Idi. Poslat ću po tebe ako budem imao daljnjih pitanja."
Jon ukočeno nakloni glavu i ode. *Da su svi divljaci poput Styra, bilo bi ih lako prevariti.* Međutim, Thennijci nisu bili poput ostalog slobodnog naroda. Magnar je tvrdio da je bio posljednji od Prvih ljudi, i vladao je željeznom rukom. Njegova mala zemlja Thenn bila je visoka gorska udolina skrivena između najsjevernijih vrhunaca Mrazočnjaka, okružena žiteljima pećina, Kožnatim nogama, orijašima i klanovima ljudoždera s ledenih rijeka. Ygritte je rekla da su Thennijci divlji borci i da im je njihov Magnar bio poput boga. Jon je u to mogao vjerovati. Za razliku od Jarla,

Harme i Čegrtaljke, Styr je izazivao posvemašnju poslušnost kod svojih ljudi, a ta stega bila je nedvojbeno dio razloga zbog čega ga je Mance izabrao da prijeđe Zid. Prošao je pokraj Thennijaca, koji su sjedili na svojim okruglim brončanim kacigama oko vatri. *Kamo je Vgritte otišla?* Pronašao je svoju i njezinu opremu zajedno, ali nikakvog znaka od same djevojke. "Uzela je baklju i otišla na onu stranu", reče mu Grigg Jarac, pokazujući prema unutrašnjosti pećine.
Jon je slijedio njegov prst i našao se u mračnoj stražnjoj prostoriji luta jureći kroz labirint stupova i stalaktita. *Ona ne može biti ovdje,* mislio je, kad je začuo njezin smijeh. Okrenuo se prema zvuku, ali nakon deset koraka našao se u slijepom prolazu, suočen s praznim zidom od ružičastog i bijelog glatkog kamena. Zbunjen, vratio se putem kojim je došao, i onda ga ugledao: tamni otvor ispod izbočine od mokrog kamena. Klekne, oslušne i začu tih zvuk vode. "Ygritte?"
"Unutra", vrati se njezin glas, blago odjekujući.
Jon je morao puzati nekoliko koraka prije nego što se pećina otvorila oko njega. Kad je ponovno ustao, njegovim je očima trebao trenutak da se priviknu. Ygritte je donijela baklju, ali nije bilo drugog svjetla. Stajala je pokraj malog vodopada koji je padao iz pukotine u stijeni u široko tamno jezerce. Narančasti i žuti plamenovi blistali su po svijet-lozelenoj vodi.
"Što radiš tu?" upita je on.
"Čula sam vodu. Željela sam vidjet kol'ko se duboko pećina pruža."| Ona pokaže bakljom. "Ondje je prolaz koji ide još dalje. Slijedila i ga stotinu koraka prije nego što sam krenula natrag."
"Slijepi prolaz?"
"Ti ništa ne znaš, Jone Snow. Išao je sve dalje i dalje. Ima stotine* pećina u ovim brdima, a tamo duboko dolje one se sve spajaju. Ima čak i put ispod tvog Zida. Gorneov put."
"Gorne", reče Jon. "Gorne je bio Kralj-s-one-strane-Zida."
"Da", reče Vgritte. "Zajedno s njegovim bratom Gendelom, prije tri tisuće godina. Poveli su vojsku slobodnog naroda kroz pećine, a Straža nije imala pojma. Ali kad su izašli, napali su ih strahovuci Oštrozimlja."
"Došlo je do bitke", sjeti se Jon. "Gorne je ubio Kralja na Sjeveru, ali njegov sin je podigao njegov barjak i krunu s njegove glave, i zauzvrat sasjekao Gornea."
"A zvuk mačeva probudio je Vrane u njihovim zamcima, te su one izjahale sve u crnom da napadnu slobodan narod sleđa."
"Da. Gendel se zatekao opkoljen kraljem na jugu, Umberima na istoku i Stražom sjeverno od sebe. I on je umro."
"Ti ništa ne znaš, Jone Snow. Gendel nije umro. Sasjekao je put na slobodu, *kroz* Vrane, i poveo svoj narod natrag na sjever dok su im strahovuci zavijali za petama. Samo što Gendel nije poznavao pećine kao Gorne i pogrešno skrenuo." Ona zamahne bakljom naprijed i natrag, te sjene poskoče i pokrenu se. "Sve dublje je išao, i dublje, a kad se pokušao vratit, putovi koji su izgledali poznato završili su kamenom umjesto nebom. Uskoro su mu se baklje počele gasit, jedna za drugom, sve dok konačno nije bilo ničeg osim tame. Gendelov narod više nitko nikad nije vidio, ali za mirne noći možeš čuti djecu dječje djece kako jecaju pod brdima, još tražeći puta naviše. Poslušaj! Čuješ li ih?"
Sve što je Jon mogao čuti bilo je žuborenje vode i tiho pucketanje plamenova. "I taj put ispod Zida je izgubljen?"
"Neki su tragali za njim. Oni koji odu preduboko pronađu Gendelo-vu djecu, a Gendelova djeca uvijek su gladna." Smiješeći se, ona utakne baklju oprezno u pukotinu u stijeni i pođe k njemu. "U tami se nema što jest osim mesa", šapne ona, gricnuvši ga za vrat.
Jon onjuši njezinu kosu i ispuni nos njezinim mirisom. "Zvučiš poput Stare Nane, kad Branu pripovijeda priče o čudovištima."
Ygritte ga bubne šakom po ramenu. "Starica sam, je li?"

"Starija si od mene."
"Da, i mudrija. Ti ništa ne znaš, Jone Snow." Ona ga odgurne od sebe i svuče svoj kaputić od zečje kože.
"Što to radiš?"
"Pokazujem ti koliko sam stara." Ona odriješi svoju košulju od srneće kože, baci je u stranu, povuče preko glave tri -svoje vunene pot-košulje odjednom. *"Želim* da me vidiš."
"Ne bismo smjeli—"
"Smjeli bismo." Njezine grudi poskoče dok je stajala na jednoj nozi da svuče čizmu, a potom poskočila na drugu nogu da se posveti idućoj. Njezine bradavice bile su široki ružičasti krugovi. "I ti isto", reče Ygrit-tekad je povukla dolje svoje hlače od ovčje kože. "Ako želiš gledat, moraš pokazat. Ti ništa ne znaš, Jone Snow."
"Znam da te želim", čuo je sebe kako govori; sve njegove zakletve i sva njegova čast bili su zaboravljeni. Stajala je pred njim gola kao od majke rođena, a on je bio krut poput stijena oko njih. Dosad je već bio u njoj pola stotine puta, ali uvijek ispod *krzna,* s ostalima oko njih. Nikad nije vidio kako je bila lijepa. Njezine su noge bile mršave, ali mišićave, dlake na dodirnoj točki njezinih bedara svjetlije crvene boje od onih na njezinoj glavi. *Čini li ga to još sretnijim?* On je privuče bliže. "Volim tvoj miris", reče. "Volim tvoju crvenu kosu. Volim tvoja usta i kako me ljubiš. Volim tvoj osmijeh. Volim tvoje sise." Poljubio ih je, jednu pa drugu. "Volim tvoje mršave noge i ono što je među njima." Kleknuo je da je poljubi ondje, isprva lagano po njezinu brijegu, ali Vgritte malčice raširi noge i on ugleda ono ružičasto unutra pa poljubi i to, i okusi je. Ona ispusti mali uzdah. "Ako me toliko voliš, zašto si još odjeven?" šapne ona. "Ti ništa ne znaš, Jone Snow. *Niš-oh. Oh. Ohhh."*
Kasnije, bila je gotovo stidljiva, ili onoliko stidljiva koliko je Ygritte uopće mogla biti. "Ono što si učinio", rekla je, kad su ležali zajedno na naslaganoj odjeći. "... Ustima." Oklijevala je. "Je li tako... rade li tako knezovi svojim kneginjama, dolje na Jugu?"
"Ne vjerujem." Nitko Jonu nikad nije rekao što su knezovi radili sa svojim kneginjama. "Ja sam te samo... želio poljubiti ondje, to je sve. Činilo se da ti se sviđa."
"Da. Meni... meni se to puno svidjelo. Nitko te tome nije naučio?" "Nisam imao nikog", prizna on. "Samo tebe." "Djevica", stane ga ona zadirkivati. "Bio si djevica." On u šali uštine njezinu najbližu bradavicu. "Bio sam muž Noćne straže." *Bio,* čuo je sebe kako govori. Što je bio sada? Nije htio misliti <} tome. "Jesi li ti bila djevica?"
Ygritte se podigne na lakat. "Devetnaest mi je godina i kopljanica sam, vatrom poljubljena. Kako mogu bit djevica?"
"Tko je bio on?"
"Momak na gozbi, prije pet godina. Došao je trgovat sa svojom) braćom, i imao je kosu poput moje, vatrom poljubljenu, pa sam mislila *l* da će mi donijet sreću. Ali bio je slab. Kad se vratio da me pokuša ukrast, Dugo Koplje mu je slomio ruku i otjerao ga, i on više nije po- j kušavao, niti jednom."
"Onda to nije bio Dugo Koplje?" Jon je osjećao olakšanje. Volio j Dugo Koplje, njegovo neugledno lice i prijateljsko ponašanje.
Ona ga bubne šakom. "To je pokvareno. Bi li ti legao sa svojom ses-| trom?"
"Dugo Koplje nije tvoj brat."
"On je iz mog sela. Ti ništa ne znaš, Jone Snow. Pravi čovjek otima ženu izdaleka, da ojača klan. Žena koja liježe s braćom, očevima ili rodbinom iz klana vrijeđa bogove i prokleta je slabom i boležljivom djecom. Čak i čudovištima."
"Craster se ženi svojim kćerkama", primijeti Jon.

Ona ga ponovno udari. "Craster je više tvoj soj nego naš. Njegov otad je bio Vrana koja je ukrala ženu iz sela Bjelodrva, ali nakon što ju je * imao, odletio je natrag na svoj Zid. Ona je jednom o'šla u Crni zamak; da pokaže Vrani njegova sina, ali braća su zatrubila u rogove i otjerala *l* je. Crasterova krv je crna, a on nosi teško prokletstvo." Ona prijeđe prstima lako po njegovu trbuhu. "Bojala sam se da ćeš i ti jednom to učinit. Odletjet natrag na Zid. Nisi znao što ćeš učinit kad si me oteo."
Jon sjedne. "Ygritte, ja te nisam oteo."
"Da, jesi. Skočio si s planine i ubio Orella, i prije nego što sam se mogla domoć' svoje sjekire, stavio si mi nož pod grlo. Mislila sam da ćeš me il' uzet, il' ubit, il' možda oboje, ali ti nisi učinio ništa. A kad sam ti ispripovjedila priču o Baelu Bardu i kako je ukrao ružu Oštrozimlja, mislila sam da ćeš me onda sigurno znat ubrat, ali nisi. Ti ne znaš *ništa,* Jone Snow." Ona mu uputi stidljiv osmijeh. "Možda si ipak nešto naučio."
Svjetlo se pomicalo svud oko nje, iznenada opazi Jon. On se ogleda. "Radije pođimo gore. Baklja se gotovo ugasila."
"Boji li se Vrana Gendelove djece?" upita ona s osmijehom. "Kratak je put do gore, a ja nisam završila s tobom, Jone Snow." Ona ga po-; novno gurne dolje na odjeću i opkorači ga. "Bi li..." Oklijevala je.
"Što?" ponuka on, dok se baklja počinjala gasiti.
"Ponovno ono učinio?" izlane Ygritte. "Ustima? Knežev poljubac? i ja... ja bih mogla vidjet hoće li se i tebi svidjet."
U času kad je baklja utrnula, Jon Snow više nije mario.
Njegova krivnja vratila mu se kasnije, ali slabije nego *prije. Ako je ovo > loše,* pitao se, *zašto su bogovi taj osjećaj učinili tako dobrim?*
Spilja je bila u mrklom mraku kad su završili. Jedino svjetlo bio je ne-i sjaj iz prolaza kojim se vraćalo u veću pećinu, gdje je gorjelo dvade-
:tak vatri. Uskoro su naokolo pipali i međusobno se sudarali dok su se
okušavali odjenuti u mraku. Ygritte posrne u jezerce i vrisne od hlad-; vode. Kad se Jon nasmijao, ona i njega povuče unutra. Hrvali su se
pljuskali u tami, a onda se ona ponovno našla u njegovu naručju i po-
zalo se da ipak nisu bili gotovi.
l "Jone Snow," rekla mu je, kad je prosuo svoje sjeme u nju, "ne miči [sada, mili. Volim te osjećat unutra, zaista. Nemojmo se vratit Styru i
. Pođimo dublje unutra i pridružimo se Gendelovoj djeci. Ne želim
l ostavit ovu pećinu, Jone Snow. Nikad."

Sve?" Mala ropkinja zvučala je oprezno. "Vaša Milosti, jesu li vas ove nevrijedne uši krivo čule?"
Svježe zeleno svjetlo prodirale je kroz romboidna prozorska okna od obojenog stakla umetnuta u nagnute trostrane zidove, a povjetarac je blago puhao kroz vrata terase, noseći mirise voća i cvijeća iz vanjskog vrta. "Tvoje uši su dobro čule", reče Dany. "Želim ih sve kupiti. Reci Dobrim gospodarima, ako želiš."
Danas je odabrala qarthijsku haljinu. Tamnoljubičasta svila isticala je purpur njezinih očiju. Prorez na njoj ostavljao je njezinu lijevu dojku golu. Dok su Dobri gospodari Astapora međusobno vijećali tihim glasovima, Dany je pijuckala oporo vino od lotos-drva iz visoke srebrne fru-laste čaše. Nije mogla razabrati sve što su govorili, ali mogla je čuti pohlepu. Svakog od osam posrednika dvorila su po dva osobna roba... iako je jedan, Grazdan, najstariji, imao šestoricu. Kako se ne bi doimala poput prosjakinje, Dany je dovela vlastitu pratnju; Irri i Jhiqui u hlačama od grube svile i šarenim prslucima, starog Bjelobradog i moćnog Behvasa, svoje jahače-pobratime. Ser Jorah je stajao iza nje skapavajući od vrućine u svojoj zelenoj surki s crnim medvjedom Mormonta izvezenim na njoj. Vonj njegova znoja bio je zemaljski odgovor na slatke miomirise koji su natapali Astaporce.
"Sve", zareži Kraznys Mo Nakloz, koji je danas mirisao na breskve. Mala ropkinja prevede riječ na Zajedničkom jeziku Zapadnih zemalja. "Od tisuća, ima ih osam. Je li to što ona misli pod *sve?* Postoji i šest centurija, koje će biti dio devet tisuća kad budu potpune. Želi li ona i njih?"
"Želim", reče Dany kad joj se pitanje postavilo. "Osam tisuća, šest centurija. .. i one koji se još uvježbavaju. One koji još nisu zaslužili šiljke."
Kraznvs se okrene natrag svojim sudrugovima. Ponovno su se međusobno savjetovali. Prevoditeljica je rekla Dany njihova imena, ali bilo je teško ispravno ih upamtiti. Činilo se da se četvorica ljudi zovu Grazdan, vjerojatno po Grazdanu Veličanstvenom koji je osnovao Drevni Ghis u zori vremena. Svi su međusobno sličili; krupni mesnati muškarci jantarne kože, širokih nosova, tamnih očiju. Njihova čekinja-va kosa bila je crna, ili tamno crvena, ili one neobične mješavine crvene i crne koja je bila svojstvena Ghisencima. Svi su se umotali u *tokare,* ruho dopušteno samo slobodnim ljudima Astapora. J
Rub na *tokaru* označavao je čovjekov stalež, kapetan Grolea je rekao Dany. U ovoj svježoj zelenoj odaji na vrhu piramide, dva robovlas-nika nosila su *tokare* obrubljene srebrom, petorica su imala zlatne rubove, a jedan, najstariji Grazdan, razmetao se porubom od debelog bijelog biserja koje je meko zveckalo kad bi se promeškoljio na stolcu ili pomaknuo ruku.
"Ne možemo prodati poluuvježbane dječake", govorio je jedan od srebrom obrubljenih Grazdana drugima.
"Možemo, ako je njezino zlato dobro", reče deblji muškarac čiji je porub bio zlatan.
"Oni nisu Neokaljani. Nisu ubili dojenčad. Ako zakažu na bojištu, osramotit će nas. A čak i da sutra uškopimo pet tisuća sirovih dječaka, proći će deset godina prije nego što budu prikladni za prodaju. Što ćemo reći idućem kupcu koji dođe u potrazi za Neokaljanima?"
"Reći ćemo mu da mora čekati", reče debeli muškarac. "Zlato u mojoj novčarki bolje je od zlata u mojoj budućnosti."
Dany ih je pustila da se prepiru, pijuckajući oporo vino od lotos-dr-va i pokušavajući zadržati lice bezizražajnim i neukim. *Imat ću ih sve, bez obzira na cijenu,* rekla je samoj sebi. Grad je imao stotinu trgovaca robovima, ali osmorica pred njom bili su najveći. Kad su prodavali

robove za ložnicu, pomagače u poljima, pisare, obrtnike i učitelje, ovi su Ijudi bili suparnici, ali njihovi su se preci udružili jedni s drugima u svrhu stvaranja i prodavanja Neokaljanih. *Cigla i krv sagradili suAstapor, a cigla i krv njegov narod.*

Kraznvs je bio taj koji je objavio njihovu konačnu odluku. "Reci joj da će dobiti osam tisuća, ako joj se zlato pokaže dostatnim. I šest centurija, ako želi. Reci joj da se vrati za godinu, pa ćemo joj prodati druge dvije tisuće."

"Za godinu ću biti u Zapadnim zemljama", reče Dany kad je čula prijevod. "Meni oni trebaju *sada.* Neokaljani su dobro uvježbani, ali unatoč tome, mnogi će pasti u bitki. Trebat će mi dječaci kao zamjene da podignu mačeve koje oni ispuste." Odložila je vino na stranu i nagnula se prema maloj ropkinji. "Reci Dobrim gospodarima da želim čak i one male koji još imaju svoje štence. Reci im da ću jednako platiti za dječaka kojeg su jučer uškopili kao za Neokaljanog sa šiljastom kacigom."

Djevojčica im reče. Odgovor je i dalje bio ne.

Dany se namršti od srditosti. "Vrlo dobro. Reci im da ću platiti dvostruko, samo da ih sve dobijem."

"Dvostruko?" Debeli sa zlatnim porubom je gotovo slinio.

"Ova mala kurva je zaista budala", reče Kraznys Mo Naklot. "Tražimo od nje trostruko, velim ja. Dovoljno je očajna da plati. Tražimo deset puta veću cijenu za svakog roba, da."

Visoki Grazdan sa šiljatom bradom govorio je Zajedničkim jezikom, iako ne tako dobro kao mala ropkinja. "Vaša Milosti," zareži on, "Zapadne zemlje su bogate, da, ali vi sada ne biti njihova kraljica. Možda nikad ne biti kraljica. Čak i Neokaljani možda izgubiti bitke protiv divljačkih čeličnih vitezova Sedam kraljevina. Ja podsjećati, Dobri meštri Astapora ne prodavati meso za obećanja. Vi imala dovoljno zlata i trgovačkih dobara da platiti sve uškopljenike koje vi željeti?"

"Znate odgovor na to bolje od mene, Dobri meštre", otpovrne Dany. "Vaši ljudi su prošli mojim brodovima i prebrojili svako zrnce jantara i ćup šafrana. Koliko imam?"

"Dovoljno da kupiti jednu od tisuća", reče Dobri meštar, s prezirnim osmijehom. "Ali vi plaćati dvostruko, vi govoriti. Pet centurija, onda, je sve što vi kupiti."

"Vaša lijepa kruna mogla bi kupiti još jednu centuriju", reče onaj debeli na valyrijskom. "Vašu krunu od tri *zmaja."*

Dany pričeka da se njegove riječi prevedu. "Moja kruna nije na prodaju." Kad je Viservs prodao krunu njihove majke, iz njega je istekla posljednja radost, ostavivši samo gnjev. "Niti ću prodati svoj narod u ropstvo, ni njihova dobra i konje. Ali moje brodove možete imati. Veliku koku *Baleriona* i galije *Vhagara* i *Meraxesa."* Upozorila je G/olea i ostale kapetane da bi moglo doći do toga, iako su oni silovito ustali protiv te nužde. "Tri dobra broda trebala bi vrijediti više od nekoliko kukavnih uškopljenika."

Debeli Grazdan se obrati ostalima. Ponovno su vijećali tihim glasovima. "Dvije od tisuća", reče onaj sa šiljastom bradom kad se okrenuo natrag. "To je previše, ali Dobri gospodari biti velikodušni, a vaša nedaća biti velika."

Dvije tisuće ne bi joj poslužile za ono što je kanila učiniti. *Moram ih imati sve.* Dany je znala što sada mora učiniti, iako je okus toga bio tako gorak da ga čak ni vino od lotos-drva nije moglo isprati iz njezinih usta. Razmišljala je dugo i teško i nije pronašla drugog načina. *To mi je jedini izbor.* "Dajte mi sve", reče ona, "i dobit ćete zmaja."

Začuo se zvuk uvlačenja Jhquina daha pokraj nje. Kraznys se osmjehne svojim sudrugovima. "Nisam li vam rekao? Sve bi nam dala."

Bjelobradi se zabulji u zaprepaštenoj nevjerici. Njegova ruka sa štapom je drhtala. *"Ne."* On se spusti na koljeno pred njom. "Vaša Milosti, preklinjem vas, osvojite svoje prijestolje zmajevima, ne robovima. Ne smijete to učiniti—"

"Vi se ne smijete drznuti da mi naređujete. Ser Jorah, maknite Bje-lobradog iz moje blizine."

i.

Mormont grubo ščepa starca za lakat, povuče ga na noge i odmaršira s njim na terasu.

"Reci Dobrim meštrima da mi je žao zbog ove upadice", reče Dany maloj ropkinji. "Reci im da čekam njihov odgovor."

Međutim, znala je odgovor; mogla ga je vidjeti u blistanju njihovih očiju i osmijesima koje su se tako teško trudili skriti. Astapor je imao tisuće uškopljenika, i još više malih robova koji su čekali na kastriranje, ali postojala su samo tri živa zmaja na cijelom bijelom svijetu.^ *Ghisenti žude za zmajevima.* Kako i ne bi? Pet puta Drevni se Ghis sukobio s Va-Ivrijom kad je svijet bio mlad i pet puta doživio žalostan poraz. Jer Slobodna je zemlja imala zmajeve, a Carstvo nije.
Najstariji Grazdan se promeškolji na svom stolcu, tiho zveckajući svojim biserjem. *"Zmaj* po našem izboru", reče tankim, oštrim glasom. "Onaj crni je najveći i najzdraviji."
"Njegovo ime je Drogon." Ona kimne.
"Sva vaša dobra, osim krune i kraljevske oprave, koju ćemo vam dopustiti da zadržite. Tri broda. I Drogona."
"Učinjeno", reče ona na Zajedničkom jeziku.
"Učinjeno", odgovori stari Grazdan na svom nezgrapnom valvrij-
skom.
Ostali poput jeke oponašaše starca s bisernim porubom. "Učinjeno", prevede mala ropkinja, "i učinjeno, i učinjeno, osam puta učinjeno."
"Neokaljani će vrlo brzo naučiti vaš divlji jezik," doda Kraznvs Mo Naklot, kad su sve nagodbe bile obavljene, "ali do tog časa trebat će vam rob da s njima govori. Uzmite ovu kao naš dar vama, znamen dobro sklopljenog posla."
"Hoću", reče Dany.
Mala ropkinja prenese njegove riječi njoj i njezine njemu. Ako je imala mišljenje o tome što su je davali kao znamen, dobro se pobrinula da ono ne izađe na vidjelo. Arstan Bjelobradi je također držao jezik za zubima, kad je Dany prošla pokraj njega na terasi. Slijedio ju je niz stepenice u tišini, ali ona je mogla čuti njegov štap od bjelogorice kako *kuc kucka* po crvenim ciglama dok su išli. Nije ga krivila za njegov bijes. Ono što je učinila bilo je nevrijedno. *Majka zmajeva prodala je svoje najsnažnije dijete.* Čak joj je i od same pomisli bilo zlo.
No dolje na Trgu ponosa, stojeći na vrućim crvenim ciglama između piramide robovlasnika i baraka uškopljenika, Dany se obrati starcu. "Bjelobradi," reče, "želim vaš savjet, i vi se nikad ne biste smjeli bojati govoriti što vam je na umu sa mnom... kad smo sami. Ali *nikad* nemojte dovoditi moj sud u pitanje pred strancima. Je li to jasno?"
"Da, Vaša Milosti", on će nesretno.
"Ja nisam dijete", reče mu ona. "Ja sam kraljica."
"No čak i kraljice mogu pogriješiti. Astaporci su vas prevarili, Vaša Milosti. Zmaj vrijedi više od ijedne vojske. Aegon je to dokazao prije tri stotine godina, na Polju vatre."
"Znam što je Aegon dokazao. Kanim dokazati i nekoliko vlastitih stvari." Dany se okrene od njega, prema maloj ropkinji koja je krotko stajala pokraj njezine nosiljke. "Imaš li ime ili moraš svakog dana izvlačiti novo iz neke bačve?"
"To je samo za Neokaljane", reče djevojčica. Tada shvati da je pitanje bilo postavljeno na Plemenitom valvrijskom. Njezine oči se rašire. "O."
"Zoveš se O?"
"Ne. Vaša Milosti, oprostite njoj na njezinu ispadu. Ime vaše ropki-nje je Missandei, ali..."
"Missandei više nije ropkinja. Oslobađam te, od ovog časa. Povezi se sa mnom u nosiljci, želim razgovarati." Rakharo joj pomogne ući, a Dany navuče zastore pred prašinom i vrućinom. "Ako ostaneš sa mnom, služit ćeš me kao jedna od mojih služavki", reče kad su krenuli. "Držat ću te uza se da govoriš u moje ime kao što si govorila u Kraznvsovo. Ali moći ćeš ostaviti moju službu kad god odlučiš, ako imaš oca ili majku kojima bi se radije vratila."
"Ova će ostati", reče djevojčica. "Ova... Ja... nemam kamo ići. Ova... Ja ću vam služiti, rado."

"Mogu ti dati slobodu, ali ne i sigurnost", upozori Dany. "Moram prijeći svijet i voditi ratove. Možda ćeš gladovati. Možda oboliš. Možda te ubiju."
"Valar morghulis", reče Missandei, na Plemenitom valvrijskom.
"Svi ljudi moraju umrijeti," složi se Dany, "ali ne ubrzo, zato se možemo moliti." Ona se nasloni na jastuke i uzme djevojčinu ruku. "Jesu li Neokaljani zaista neustrašivi?"
"Jesu, Vaša Milosti."
"Sada meni služiš. Je li istina da ne osjećaju nikakvu bol?"
"Vino hrabrosti ubija takve osjećaje. U času kad ubiju dojenčad, već ga godinama piju."
"A jesu li poslušni?"
"Poslušnost je sve što znaju. Da im kažete da ne dišu, to bi im bilo lakše nego da ne poslušaju."
Dany kimne. "A kad završim s njima?" "Vaša Milosti?"
"Kad pobijedim u svojem ratu i osvojim prijestolje koje je bilo očevo, moji vitezovi će spremiti mačeve u korice i vratiti se u svoje utvrde, svojim ženama, djeci i majkama... svojim *životima.* Ali ovi uškopljenici nemaju živote. Što ću s osam tisuća uškopljenika kada više ne bude bilo bitaka za vojevanje?"
"Neokaljani su dobri redari i izvrsni stražari, Vaša Milosti", reče Mis-sandei. "A nikad nije teško pronaći kupca za tako dobre rasne trupe."
"Ljudi se ne kupuju i ne prodaju u Zapadnim zemljama, kažu mi." "Uza sve poštovanje, Vaša Milosti, Neokaljani nisu ljudi."
"Ako ih ponovno prodam, kako ću znati da ih neće upotrijebiti protiv mene?" oštro upita Dany. "Bi li to učinili? Borili *se,protiv* mene, čak mi i naudili?"
"Ako to njihov gospodar zapovjedi. Oni ne preispituju, Vaša Milosti. Sva pitanja iz njih su iskorijenjena. Oni slušaju." Izgledala je zabrinuto, l "Kad vi... kad vi završite s njima... Vaša Milost mogla bi im zapovjediti f da se bace na vlastite mačeve."
"A oni bi učinili čak i to?"
"Da." Missandein glas omekša. "Vaša Milosti."
Dany joj stisne ruku. "No, ti bi radije da to ne zatražim od njih. što? Zašto ti mariš?"
"Ovane... Ja... Vaša Milosti..." "Reci mi."
Djevojčica spusti pogled. "Trojica njih nekoć su mi bila braća, Vaša Milosti."
Onda se nadam da su tvoja braća hrabra i pametna poput tebe. Dany ! ponovno nasloni na svoj jastuk i pusti da je nosiljka nosi naprijed, k *ilerionu* posljednji put da dovede svoj svijet u red. *I kDrogonu.* Njezi-i se usta mrko stisnu.
Slijedila je duga, mračna i vjetrovita noć. Dany je nahranila svoje ajeve kao što je uvijek činila, ali otkrila je da sama nema teka. Neko \ vrijeme plakala, sama u svojoj kabini, onda osušila svoje suze dovolj-)dugo za još jednu prepirku s Groleom.
"Magister Illyrio nije ovdje," načno mu je morala reći, "a i da jest, ni on me ne bi mogao razuvje-. Trebam Neokaljane više nego što trebam ove brodove, i ne želim : slušati o tome."
}njev je spalio tugu i strah u njoj, barem na nekoliko sati. Poslije je ila svoje jahače-pobratime u kabinu, zajedno sa Ser Jorahom. Oni bili jedini kojima je zaista vjerovala. Kanila je poslije spavati, kako bi bila dobro odmorena za sutrašnjicu, ali jedan sat nemirnog prevrtanja u zagušljivom prostoru kabine uskoro ju je uvjerio da je to beznadno. Pred svojim je vratima zatekla Agga kako postavlja novu tetivu na svoj luk pod svjetlom uljanice koja se njihala. Rakharo je sjedio prekriženih nogu na palubi pokraj njega, oštreći svoj *arakh* brusnim kamenom. Dany im obojici reče da nastave s tim što su radili pa se popne na palubu da okusi svjež noćni zrak. Posada ju je ostavila na miru dok su išli za svojim poslom, ali Ser Jorah joj se uskoro pridruži kod ograde.
Nikad nije daleko, pomisli ona. *Predobro poznaje moju ćud.*
"Khaleesi. Trebali biste spavati. Sutrašnji će dan biti vruć i težak,^ obećavam vam. Trebat će vam vaša snaga."

"Sjećate li se Eroeh?" upita ga ona. "Lhazareenske djevojke?"
"Silovali su je, ali ja sam ih zaustavila i uzela pod svoju zaštitu. Samo kad je moje sunce i zvijezde umrlo, Mago ju je uzeo natrag, ponovno iskoristio i ubio. Aggo je rekao da je to bila njezina sudbina."
"Sjećam se", reče Ser Jorah.
"Dugo sam bila sama, Jorah. Posve sama, osim mojeg brata. Bila sam tako malo preplašeno stvorenje. Viservs me trebao štititi, ali umjesto toga me povređivao i još me više plašio. Nije to smio činiti. Nije mi bio samo brat, bio je moj *kralj.* Zašto bogovi stvaraju kraljeve i kraljice ako ne da zaštite one koji se sami ne mogu zaštititi?"
"Neki kraljevi stvaraju samo sebe. Kao Robert."
"On nije bio pravi kralj", prezrivo će Dany. "Nije provodio pravdu. Pravda... zato kraljevi *služe."*
Ser Jorah nije imao odgovora. Samo se osmjehnuo i dodirnuo joj kosu, tako lako. Bilo je dovoljno.
Te noći sanjala je da je bila Rhaegar, jašući prema Trozupcu. Ali ja-hala je na zmaju, ne na konju. Kad je vidjela Uzurpatorovu pobunjeničku vojsku na drugoj strani rijeke, oni su svi bili oklopljeni u led, ali ona ih je okupala u zmajskoj vatri te su se istopili poput rose i pretvorili Tro-zubac u bujicu. Neki mali dio nje znao je da sanja, ali drugi dio je trijumfirao. *Tako je trebalo biti. Ono drugo je bila noćna mora, a ja sam se tek sada probudila.*
Probudila se iznenada u tami svoje kabine, još zažarena pobjedom. Činilo se da se *Balerion* probudio s njom, a onda je začula tihu škripu drveta, vodu kako zapljuskuje trup, korake na palubi iznad glave. I još nešto.
Netko je bio u kabini s njom.
"Irri? Jhiqui? Gdje ste?" Njezine služavke nisu odgovorile. Bilo je odveć crno da vidi, ali mogla ih je čuti kako dišu. "Jorah, jeste li to vi?"
"Oni spavaju", reče neka žena. "Svi oni spavaju." Glas je bio vrlo blizu. "Čak i zmajevi moraju spavati."
Ona stoji nada mnom. "Tko je tu?" Dany zaškilji u tamu. Mislila je da vidi sjenu, najtanji obris lika. "Što želite od mene?"
"Sjetite se. Da odete na sjever, morate putovati na jug. Da stignete na zapad, morate ići na istok. Da idete naprijed morate ići natrag, a da dotaknete svjetlo morate poći podno sjene."
"Quaithe?" Dany skoči s postelje i naglo otvori vrata. Blijedo žuta svjetlost lanterne preplavi kabinu, a Irri i Jhiqui pospano sjednu. *"Kha-leesi?"* promrmlja Jhiqui, trljajući oči. Viserion se probudi i rastvori čeljust, a mlaz vatre osvijetlio je čak i najtamnije kutove. Nije bilo ni traga od žene u crvenoj lakiranoj maski. *"Khaleesi,* je li vam zlo?" upita Jhiqui.
"San." Dany zatrese glavom. "Usnula sam san, ništa više. Idite spavati. Svi, hajdemo spavati." No koliko god je pokušavala, san se više nije
vraćao.
Ogledam li se za sobom, izgubljena sam, rekla je Dany samoj sebi idućeg jutra dok je ulazila u Astapor kroz lučke dveri. Nije se usuđivala podsjetiti se kako je malena i beznačajna njezina pratnja uistinu bila, inače bi izgubila svu hrabrost. Danas je jahala na srebrenki, odjevena u hlače od konjske dlake i šarenu kožnu vestu, brončani pojas s medaljonima oko struka i još dva prekrižena između grudi. Irri i Jhiqui splele su joj kosu i objesile na nju sićušno srebrno zvono čija je zvonjava pjevala o Neumirućima iz Qartha, spaljenim u njihovoj Palači prašine.

Crvene ciglene ulice Astapora bijahu gotovo krcate toga jutra. Robovi i sluge obrubljivali su prolaze, dok su robovlasnici i njihove žene odjenuli svoje *tokare* kako bi promatrali sa svojih stepenastih piramida. *Ipak nisu tako drugačiji od Qarthijaca,* pomisli ona. *Žele vidjeti zmajeve da mogu o tome pričati djeci, i djeci svoje djece.* Pitala se koliko će njih ikad imati djece.
Aggo je išao pred njom sa svojim velebnim dothrakijskim lukom. Snažni Belwas hodao je s desne strane njezine kobile, djevojčica Mis-sandei s lijeve. Ser Jorah Mormont bio je otraga u žicanoj košulji i surki, mrko zureći u svakoga tko bi se odviše približio. Rakharo i Jhogo štitili su nosiljku. Dany je zapovjedila da se vrh odstrani, kako bi njezina tri zmaja mogla biti lancima privezana za platformu. Irri i Jhiqui vozile su se s njima, da ih pokušaju umiriti. No Viserionov je rep šibao naprijed i natrag, a dim se gnjevno uzdizao iz njegovih nozdrva. Rhaegalje također osjećao da nešto nije u redu. Triput je pokušao uzletjeti, ali bi ga ponovno dolje povukao lanac u Jhiquinoj ruci. Drogon se sklupčao u loptu, čvrsto podvijena repa i krila. Samo su njegove oči govorile da ne spava.
Ostatak njezina naroda je slijedio: Groleo i ostali kapetani i njihove posade, te osamdeset i tri Dothrakija koji su joj preostali od stotinu tisuća koji su nekoć jahali u Drogovoj *khalasari.* Postavila je najstarije i najslabije unutar kolone, sa ženama koje su dojile i trudnicama, te malim djevojčicama i dječacima premladima da spletu kosu u pletenice. Ostali - njezini ratnici, takvi kakvi su bili - jahali su s vanjske strane i pomicali svoje žalosno krdo naprijed, stotinjak mršavih konja koji su preživjeli i crvenu pustinju i crno slano more.
Trebala bih si dati sašiti barjak, pomislila je dok je vodila svoju ok-Ijaštrenu četu uz astaporsku vijugavu rijeku. Zatvorila je oči da zamisli kako bi izgledao: sav od lelujave crne svile, a na njemu crveni troglavi zmaj TARGARYENa, kako bljuje zlatne plamenove. *Barjak kakav bi Rhae-gar možda nosio.* Riječne obale bile su neobično mirne. Crv, Astaporci su nazivali rijeku. Bila je široka, spora i zavojita, posuta sitnim šumovitim otocima. Opazila je djecu kako se igraju na jednom od njih, trčeći između otmjenih mramornih kipova. Na drugom otoku dvoje ljubavnika ljubilo se u sjeni visokih zelenih stabala, s manje srama od Dothrakija na vjenčanju. Bez odjeće, nije mogla raspoznati jesu li bili robovi ili slobodni.
Trg ponosa sa svojom velebnom brončanom harpijom bio je premalen da primi sve Neokaljane koje je kupila. Umjesto toga, oni su bili postrojeni na Trgu kazne, nasuprot astaporskim glavnim dverima, kako bi smjesta moglo izmaršírati iz grada kad ih Daenervs jednom uzme u svoje ruke. Tu nije bilo brončanih kipova; samo drvena platforma na kojoj su pobunjene robove mučili, bičevali i vješali. "Dobri gospodari postavili su ih tako da budu prva stvar što novi rob vidi na ulasku u grad", rekla joj je Missandei kad su stigli na trg.
Na prvi pogled, Dany je mislila da im je koža prugasta poput zebri Jogos Nhaia. Onda je dojahala bliže na svojoj srebrenki i ugledala krvavo crveno meso ispod gmizavih crnih pruga. *Muhe. Muhe i larva.* Pobunjeni robovi bili su oljušteni kao što bi čovjek mogao oljuštiti jabuku, u dugačkoj zavojitoj pruzi. Jedan čovjek imao je ruku crnu od muha od prstiju do lakta, a crvenu i bijelu ispod. Dany povuče uzde pod njim. "Što je ovaj učinio?"
"Podigao je ruku na svog vlasnika."
Dok joj se želudac prevrtao, Dany okrene svoju srebrenku i otkaše prema sredini trga i prema vojsci koju je tako skupo platila. Stajali su u redovima i redovima, njezini kameni poluljudi sa srcima od cigle; osam tisuća i šest stotina u šiljastim brončanim kapama potpuno uvježbanih Neokaljanih, i pet tisuća prekobrojnih iza njih, gologlavih, ali naoružanih kopljima i kratkim mačevima. Oni najdalje u pozadini bijahu tek dječaci, vidjela je, ali stajahu uspravno i mirno poput ostalih.
Kraznvs Mo Nakloz i njegovi sudrugovi bili su svi ondje da je pozdrave. Drugi Astaporci visokog roda stajali su u grupicama iza njih, pijuckajući vino iz srebrnih frulastih čaša dok su robovi kružili između njih s pladnjevima maslina; trešanja i smokava. Stariji Grazdan sjedio je na nosiljci koju su pridržavala četiri golema roba bakrene kože. Pola tuceta kopljanika na konjima jahalo je po rubovima trga, držeći na odmaku gomilu koja je došla gledati. Sunce je bljeskalo zasljepljujuće jarko s ug-

lačanih bakrenih diskova zašivenih'na njihove plašteve, ali nije mogla ne zamijetiti kako su se nervoznima činili njihovi konji. *Boje se zmajeva. I bolje im je.*
Kraznvs je imao roba da joj pomogne sa sedla. Njegove ruke bile su pune; jednom je stezao svoj *tokar,* dok je druga *držala* kićeni bič. "Evo ih." On pogleda Missandei. "Reci joj da su njezini... ako može platiti."
"Može", reče djevojčica.
Ser Jorah zalaje zapovijed, a trgovačka roba bje iznesena naprijed. Šest bala tigrova krzna, tri stotine zavežljaja fine svile. Ćupovi šafrana, ćupovi mirhe, ćupovi papra, karija, kardamona, maska od oniksa, dvanaest majmuna od nefrita, bačve tinte u crvenoj, crnoj i zelenoj boji, kutija rijetkog crnog ametista, kutija biserja, bačva šupljih maslina punjenih ličinkama, tucet bačvi ukiseljene špiljske ribe, velebni bronČani gong i čekić kojim ga se udaralo, sedamnaest očiju od bjelokosti i golema škrinja puna knjiga ispisanih na jezicima koje Dany nije mogla pročitati. I još toga, i još toga, i još toga. Njezini ljudi sve su to slagali pred trgovce robovima.
Dok se obavljalo plaćanje, Kraznys Mo Nakloz je počasti s nekoliko posljednjih riječi o postupanju s trupama. "Još su zeleni", reče preko Missandei. "Reci kurvi iz Zapadnih zemalja da će biti mudra ako ih rano navikne na krv. Ima mnogo malih gradova između ovdje i tamo, gradova zrelih za pljačku. Kakav god plijen uzme bit će samo njezin. Neokaljani nemaju strasti prema zlatu i draguljima. A ako uzme zarobljenike, nekoliko stražara bit će dovoljno da ih vrate u Astapor. Mi ćemo otkupiti zdrave, za dobru cijenu. A tko zna? Za deset godina, neki od dječaka koje nam pošalje i sami možda postanu Neokaljani. Ovako će svi pros-^ perirati."
Naposljetku više nije bilo trgovačke robe koju se moglo pridati hrpi. Njezini Dothrakiji ponovno se uspnu na konje, a Dany reče: "Ovo je sve što smo mogli ponijeti. Ostatak vas čeka na brodovima, velika količina jantara, vina i crne riže. A imate i same brodove. Stoga sve što preosta-jeje..."
"... zmaj", završi Grazdan sa šiljastom bradom, koji je govorio Zajednički jezik s onako jakim naglaskom.
"A on ondje čeka." Ser Jorah i Behvas hodali su pokraj nje do nosiljke, gdje su Drogon i njegova braća ležali grijući se na suncu. Jhiqui odriješi jedan kraj lanca i preda ga dolje njoj. Kad ga je potegnula, crni zmaj podigne glavu, sikćući, te raskrili krila noći i skrleta. Kraznvs Mo Nakloz široko se osmjehne dok je njihova sjena padala po njemu.
Dany preda robovlasniku kraj Drogonova lanca. *Zauzvrat* on joj pokloni bič. Ručka je bila od crne zmajske kosti, bogato izrezbarena i optočena zlatom. Devet dugih tankih kožnih švigala visjelo je iz nje, svaki s vrhom od pozlaćene pandže. Zlatna jabuka bila je ženska glava, sa šiljastim bjelokosnim zubima. "Harpijini prsti", prozvao je Kraznvs šibu. Dany je okretala bič u svojoj ruci. *Tako lagana stvar, a nosi takvu težinu.* "Učinjeno je, dakle? Oni pripadaju meni?"
"Učinjeno je", složi se on, oštro povukavši lanac da spusti Drogona s nosiljke.
Dany uzjaše svoju srebrenku. Mogla je osjetiti srce kako joj lupa u grudima. Osjetila je očajnički strah. *Bi li moj brat to učinio?* Pitala seje li princ Rhaegar bio tako uzrujan kad je ugledao uzurpatorovu vojsku postrojenu na drugoj obali Trozupca sa svim njihovim stjegovima koji su lepršali na vjetru.
Uspravi se u svojim stremenima i podigne harpijine prste iznad glave da ih svi Neokaljeni mogu vidjeti. *"UČINJENO JE!"* vikne iz dubine pluća. *"VI STE MOJI!"* Podbode kobilu petama i odgalopira duž prvog reda, visoko držeći prste. *"SADA STE ZMAJEVI! KUPLJENI STE I PLAĆENI! UČINJENO JE! UČINJENO JE!"*
Opazila je kako stari Grazdan oštro okreće glavu. *Čuje me da govorim valyrijski.* Drugi robovlasnici nisu slušali. Okupili su se oko Kraznysa i zmaja, izvikujući savjete. Iako su Astaporci trzali i povlačili, Drogon se nije micao s nosiljke. Dim mu se dizao siv iz otvorenih ralja, a dug vrat izvijao i ispravljao dok je pokušavao ujesti robovlasnikovo lice.

Vrijeme je da pregazim Trozubac, pomisli Dany, dok je okretala svoju srebrenku i jahala natrag. Njezini jahači-pobratimi primaknu se bliže njoj. "Imate poteškoća", primijeti ona.
"Ne želi poći", reče Kraznvs.
"Postoji razlog. Zmaj nije rob." Dany zamahne bičem što je jače mogla po robovlasnikovu licu. Kraznys krikne i posrne natrag, dok je krv curila niz njegove obraze u namirisanu bradu. Harpijini prsti razde-rali su njegovo lice gotovo na komade jednim udarcem, ali ona nije zastala da prouči štetu. "Drogone", zapjevala je glasno, slatko, zaboravivši sve strahove.
"Dracaijs."
Crni zmaj raširi krila i rikhe.
Koplje vijugavog tamnog plamena zahvati Kraznysa ravno u lice. Njegove oči se istope i poteku mu niz obraze, a ulje u njegovoj kosi i bradi bukne takvom žestinom u vatru da je na trenutak robovlasnik nosio goruću krunu dvostruko višu od njegove glave. Iznenadni vonj spaljenog mesa nadjačao je čak i njegov miomiris, a činilo se da je njegov jauk zaglušio svaki drugi zvuk.
Tada se Trg kazne rasprsne u krv i kaos. Dobri gospodari su vrištali, teturali, gurali jedan drugog u stranu i zapinjali o porube svojih *tokara* u žurbi. Drogon poleti gotovo lijeno na Kraznysa, udarajući crnim krilima. Dok je častio robovlasnika još jednim kušanjem vatre, Irri i Jhiqui odvezaše Viseriona i Rhaegala, i odjednom se tri zmaja nađoše u zraku. Kad se Dany osvrnula da pogleda, trećina astaporskih ponosnih ratnika s rogovima zloduha borila se da ostane na svojim prestravljenim konjima, a druga trećina je bježala u blistavom plamsaju sjajnog bakra. Jedan čovjek zadržao se na sedlu dovoljno dugo da isuče mač, ali Jho-gov bič omotao mu se oko vrata i presjekao mu povik. Drugi je izgubio ruku pred Rakharovim *arakhom* te je odjahao teturajući i bljuzgajući krv. Aggo je sjedio mirno zadijevajući strelice u tetivu svog luka i šaljući ih na *tokare*. Srebrni, zlatni ili običan, nije mario za porub. I Snažni je Behvas također isukao svoj *arakh* i okretao ga dok je napadao.
"Koplja!" čula je Dany jednog Astaporca kako viče. Bio je to Grazdan, stari Grazdan u svom tokaru teškom od biserja. *"Neokaljani!* Branite nas, zaustavite ih, branite svoje gospodare! Koplja! Koplja!"
Kad je Rakharo odapeo strelicu u njegova usta, robovi koji su držali nosiljku prestrave se i pobjegnu, ispustivši ga nepristojno na tlo. Starac otpuže do prvog reda uškopljenika, dok mu se krv slijevala po ciglama. Neokaljani nisu ni spustili poglede da vide njegovu smrt. Red za redom, stajali su mirno.
I nisu se micali. *Bogovi su uslišali moju molitvu.*
"Neokaljani!" Dany dogalopira pred njih, dok joj se srebrno-zlatna pletenica vijorila za njom, a zvonce zvonilo sa svakim korakom. "Ubijte Dobre gospodare, ubijte vojnike, ubijte svakog čovjeka koji nosi *tokar* ili drži bič, ali nemojte ozlijediti nijedno dijete ispod dvanaest godina, i slomite lance svakom robu kojeg ugledate." Ona podigne harpijine prste u zrak... a onda baci šibu u stranu. *"Sloboda!"* zapjevala je. *"Dra-carys! Dracarys!"*
"Dracarys!" viknuše oni natrag, najslađu riječ koju je ikad čula. *"Dra-carys! Dracarys!"* A svuda oko njih robovlasnici su bježali, jecali, preklinjali i umirali, a prašni je zrak bio pun kopalja i vatre.

sansa

Onog jutra kad je njezina nova haljina trebala biti gotova, služavke napune Sansinu kadu kipućom vodom i istrljaju je od glave do pete sve dok se nije ružičasto sjajila. Cerseina osobna služavka podreže joj nokte te počešlja i uvije crvenkastu kosu tako da joj je padala po leđima u blagim kovrčama. Donijela je i tucet kraljičinih najomiljenijih mirisa. Sansa izabere oštar sladak miomiris s tračkom limuna pod mirisom cvijeća. Služavka kapne malo na svoj prst i dotakne Šansu iza svakog uha, ispod brade, a potom lako po bradavicama.
Sama Cersei je došla sa šveljom i promatrala dok su odijevali Šansu u novu odjeću. Njezino rublje bilo je sve od svile, ali sama haljina bila je od bjelokosnog brokata i srebrne tkanine, te obrubljena srebrnim satenom. Vrhovi dugih visećih rukava gotovo su doticali pod kad bi spustila ruke. A bila je to haljina za ženu, ne za malu djevojčicu, u to nije bilo sumnje. Prsluk je sprijeda bio *izrezan* gotovo do trbuha, duboko ve pokriveno umetkom od kićene mvrijske čipke golubinje sive boje. Suknje su bile duge i bogate, struk tako uzak da je Sansa morala uvući dah dok su je vezivali u nju. Donijeli su joj i novu obuću, papuče od meke sive srneće kože koje su joj grlile stopala poput ljubavnika. "Vrlo ste lijepi, moja gospo", reče švelja kad je bila odjevena.
"Jesam, zar ne?" Sansa se zahihoće i zavrti, dok su se njezine suknje okretale oko nje. *"O, jesam."* Nije mogla dočekati daje Willas vidi ovakvu. *Zavoljet će me, hoće, mora... zaboravit će Oštrozimlje kad me vidi, pobrinut ću se da zaboravi.*
Kraljica Cersei kritički je prouči. "Nekoliko dragulja, mislim. Mje- | sečevo kamenje koje joj je Joffrey darovao."
"Odmah, Vaša Milosti", otpovrne njezina sluškinja.
Kad je mjesečevo kamenje visjelo sa Sansinih ušiju i oko vrata, kraljica kimne. "Da. Bogovi su bili milostivi prema tebi, Sansa. Ljupka si djevojka. Čini se gotovo sramotnim potratiti takvu slatku nevinost na ono čudovište."
"Koje čudovište?" Sansa nije shvaćala. Je li mislila na Willasa? *Kako zna?* Nitko nije znao, osim nje, Margaery i Kraljice Trnja... o, i Donto-sa, ali on se nije ubrajao.
Cersei Lannister zanemari pitanje. "Plašt", zapovjedi ona, a žene ga iznesu: dugačak plašt od bijelog baršuna bogat biserjem. Divlji straho-vuk bio je na njemu izvezen srebrnom niti. Sansa ga pogleda s iznenadnim užasom. "Boje tvog oca", reče Cersei, dok su joj ga pričvrščivali oko vrata tankim srebrnim lancem.
Djevičinplašt. Sansina ruka pođe prema grlu. Bila bi otrgnula tu stvari sa sebe da se usuđivala.
"Ljepša si sa zatvorenim ustima, Sansa", reče joj Cersei. "Hajde sada, septon čeka. A i svatovi."
"Ne", izlane Sansa. *"Ne."*
"Da. Ti si štićenica krune. Kralj stoji na mjestu tvog oca, budući da je tvoj brat nečasni izdajnik. To znači da ima svako pravo raspolaganja tvojom rukom. Imaš se udati za mog brata Tyriona."
Moje pravo, pomisli ona, osjećajući mučninu. Luda Dontos ipak nije bio tako lud; vidio je istinu u ovome. Sansa ustukne pred kraljicom. "Neću." *Trebam se udati za Willasa, trebam postati kneginja Visovrta, molim vas...*

"Shvaćam tvoje protivljenje. Plači ako moraš. Na tvom mjestu, vjerojatno bih si iščupala kosu. On je odvratan mali vrag, u to nema sumnje, ali ti ćeš se svejedno udati za njega."
"Ne možete me natjerati."
"Naravno da možemo. Možeš doći mirno i izreći svoje svečano obećanje kako priliči plemenitoj gospođi, ili se možeš opirati, kričati i napraviti predstavu oko koje će se konjušari moći hihotati, ali svejedno ćeš završiti udana i u bračnoj postelji." Kraljica otvori vrata. Ser Meryn Trant i Ser Osmund Kotlocrni čekali su vani, u bijelom ljuskama pokrivenom oklopu Kraljevske garde. "Otpratite kneginju Šansu u septu", reče im ona. "Odnesite je ako morate, ali pokušajte ne rasparati haljinu, bila je vrlo skupa."
Sansa pokuša pobjeći, ali Cerseina služavka je uhvati prije nego što je prešla lakat udaljenosti. Ser Meryn Trant joj uputi pogled od kojeg se skutrila, ali Kotlocrni je dotakne gotovo nježno i reče: "Učini kako ti je rečeno, mila, neće biti tako loše. Strahovuci bi trebali biti hrabri, zar ne?"
Hrabra. Sansa duboko udahne. *Ja sam Stark, da, mogu biti hrabra.* Svi su je gledali, onako kako su je gledali onog dana u dvorištu kad joj je SerBoros Blount strgnuo odjeću. Tog ju je dana Vražićak spasio od batina, isti čovjek koji ju je sada čekao. *On nije tako loš kao ostali,* rekla je samoj sebi. "Poći ću."
Cersei se osmjehne. "Znala sam da hoće."
Poslije, nije se mogla sjetiti kako je ostavila odaju ili se spustila niza stube ili prešla dvorište. Činilo se da joj je trebala sva pozornost samo da stavlja jednu nogu ispred druge. Ser Meryn i Ser Osmund hodali su uz nju, u plaštevima blijedim poput njezina, kojima je nedostajalo samo biserje i strahovuk koji je bio očev. Sam Joffrey ju je čekao na stubama dvorske septe. Kralj je bio blistav u grimizu i zlatu, s krunom na glavi. "Danas sam tvoj otac", objavi on.
"Niste", plane ona. "Nikad nećete biti."
Njegovo lice potamni. "Jesam. Tvoj sam otac i mogu te udati za koga god hoću. Za *koga god.* Udat ćeš se za svinjara ako ja tako kažem i spavati s njime u svinjcu."
Njegove zelene oči blistale su od smijeha. "Ili bih te možda trebao dati Ilynu Pavneu, bi li ti se on više svidio?"
Njezino srce poskoči. "Molim vas, Vaša Milosti", molila je. "Ako ste me ikad imalo ljubili, ne tjerajte me da se udam za vašeg—"
"—ujaka?" Tyrion Lannister stupi kroz vrata septe. "Vaša Milosti", reče Joffreyju. "Dopustite mi trenutak nasamo s kneginjom Šansom, ako biste bili tako ljubazni?"
Kralj se upravo spremao odbiti, ali njegova majka mu uputi oštar pogled. Oni se povuku nekoliko stopa.
Tvrioh je nosio prsluk od crnog baršuna prekriven zlatnim spiralnim ukrasima, do bedara visoke čizme koje su pridavale tri palca njegovoj visini, lanac od rubina i lavljih glava. Ali posjekotina na njegovu licu bila je upaljena i krvava, a njegov nos ogavna krasta. "Vrlo ste lijepi, Sansa", reče joj on.
"Ljubazno od vas što to kažete, moj gospodaru." Nije znala što bi drugo rekla. *Trebam li mu reći da je naočit? Mislit će da sam budala ili lažljivica.* Spustila je pogled i *držala jezik za* zubima.
"Moja gospo, ovo nije način da vas se dovede na vlastito vjenčanje. Žao mi je zbog toga. I jer je sve ovo učinjeno tako iznenada, i tako potajno. Moj otac knez držao je to neophodnim, zbog državnih razloga. Inače bih vam došao prije, kao što sam želio." On se dogega bliže. "Niste tražili ovaj brak, znam. Nisam ni ja. Međutim, da sam vas odbio, oni bi vas vjenčali s mojim rođakom Lancelom. Možda bi vam to bilo draže. On je bliži vašim godinama, i ljepše izgleda. Ako je to vaša želja, recite i ja ću stati na kraj ovoj farsi."
Ne želim nijednog Lannistera, htjela je reći. *Želim Willasa, želim Vi-sovrt i štenad i barku, i sinove zvane Eddard, Bran i Rickon.* Ali onda se sjetila što joj je Dontos rekao u božanskoj

šumi. *Tyrell ili Lannister, nije važno, nisam ja ono što žele, već samo moje pravo.* "Vrlo ste ljubazni, moj gospodaru", reče ona, poražena. "Ja sam štićenica prijestolja i moja j'e dužnost udati se kako kralj zapovijeda."
On ju je proučavao svojim nejednakim očima. "Znam da nisam vrsta muža o kojem mlade djevojke sanjaju, Sansa," reče blago, "ali nisam ni Joffrey."
"Ne", reče ona. "Bili ste dobri prema meni. Sjećam se."
Tyrion joj ponudi zdepastu ruku tupih prstiju. "Hajdemo onda. Obavimo našu dužnost."
Ona položi svoju ruku u njegovu, te je on povede do bračnog oltara, gdje je septon čekao između Majke i Oca da združi njihove živote. Vidjela je Dontosa u njegovoj šarenoj odjeći lude, kako je promatra krupnim okruglim očima. Ser Balon Swann i Ser Boros Blount bili su ondje u bjelini Kraljevske garde, ali ne i Ser Loras. *Nitko od Tyrellovih nije ovdje,* shvati ona iznenada. Ali bilo je mnogo drugih svjedoka; uškopljenik Va-rys, Ser Addam Marbrand, knez Philip Foote, Ser Bronn, Jalabhar Xho, tucet ostalih. Knez Gyles je kašljao, kneginja Ermesande bila je na sisi, a trudna kći kneginje Tande jecala je bez očitog razloga. *Neka jeca,* pomisli Sansa. *Možda ću i ja prije nego što ovaj dan završi.*
Obred je prošao kao u snu. Sansa je činila sve što se od nje tražilo. Bilo je molitvi, svečanih obećanja i pjevanja, i visokih svijeća koje su gorjele, stotinu svjetala koja su plesala a koje su suze u njezinim očima pretvarale u tisuće. Srećom, činilo se da nitko ne primjećuje da je plakala dok je stajala ondje, umotana u očeve boje; ili ako jesu, pretvarali su se da nisu. Nakon naoko gotovo nimalo vremena, došli su do razmjene plašteva.
Kao otac kraljevstva, Joffrey je *zauzeo* mjesto kneza Eddarda Star-jtka. Sansa je stajala ukočeno poput koplja dok su njegove ruke prelazile po njezinim ramenima kako bi petljale oko kopče plašta. Jedna od njih okrznula je njezinu dojku i *zadržala* se da je malko stisne. Tad se kopča otvorila, a Joff je svukao njezin djevičanski plašt kraljevskim zamahom i osmijehom.
Uloga njegova ujaka prošla je lošije. Nevjestin plašt koji je držao bio . je golem i težak, grimizni baršun bogato izvezen lavovima i obrubljen zlatnim satenom i rubinima. Međutim, nitko se nije sjetio donijeti stolac, a Tyrion je stajao stopu i pol niži od svoje nevjeste. Dok se kretao iza nje^ Sansa osjeti oštar trzaj na svojoj suknji. *Želi da kleknem,* shvati ona. Porumenjela je. Bila je ponižena. Nije smjelo biti ovako. Sanjala je svoje vjenčanje tisuću puta, i uvijek je zamišljala kako bi njezin zaručnik stajao iza nje visok i snažan, prebacio plašt svoje zaštite preko njezinih ramena i nježno je poljubio u obraz dok bi se naginjao naprijed da pričvrsti kopču.
Osjetila je još jedan trzaj na svojoj suknji, uporniji. *Neću. Zašto bih poštedjela njegove osjećaje, kad nitko ne mari za moje?*
Patuljak je povuče treći put. Ona tvrdoglavo stisne usne i stane se pretvarati da ne primjećuje. Netko iza njih se zahihoće. *Kraljica,* pomisli ona, ali nije bilo važno. Dotad su se već smijali svi, Joffrey najglasnije. "Don-tose, spusti se na ruke i koljena", zapovjedi kralj. "Mog ujaka treba podići da zajaše svoju mladu."
I tako se dogodilo da ju je njezin plemeniti suprug omotao u boje kuće Lannister stojeći na leđima lude.
Kad se Sansa okrenula, čovječuljak je zurio odozdo u nju, stisnutih usta, lica crvena poput njezina plašta. Odjednom se ona postidi svoje tvrdoglavosti. Zagladi suknje i klekne pred njega, te su im glave bile u istoj ravnini. "Ovaj poljubac dajem u zalog svoje ljubavi i uzimam te za svojeg gospodara i muža."
"Ovaj poljubac dajem u zalog svoje ljubavi", promuklo ponovi patuljak, "i uzimam te za svoju gospu i ženu." Nagnuo se naprijed, a njihove su se usne nakratko dotakle.
Tako je ružan, pomisli Sansa kad je njegovo lice bilo blizu njezinom. *Ružniji je čak i od Psa.*
Septon visoko podigne svoj kristal, te je dugino svjetlo palo po njima. "Tu pred očima bogova i ljudi," reče on, "svečano proglašavam Tyriona od kuće Lannister i Šansu od kuće Stark mužem i ženom, jednim tijelom, jednim srcem, jednom dušom, sada i zauvijek, i proklet bio onaj tko stane između njih."

Morala se ugristi za usnicu da ne zajeca.
Svadbena gozba održavala se u Maloj dvorani. Bilo je možda pedeset gostiju; većinom lannisterski vazali i saveznici, koji su se pridružili onima koji su bili na vjenčanju. A tu je Sansa pronašla Tyrellove. Mar-gaery joj je uputila tako tužan pogled, a kad je Kraljica Trnja dotetura-la unutra između Lijevog i Desnog, nije ju uopće pogledala. Elinor, Alla i Megga činile su se odlučnima da je ne poznaju. *Moje prijateljice,* ogorčeno pomisli Sansa.
Njezin muž pio je mnogo i jeo tek malo. Slušao je kad god bi netko ustao da održi zdravicu i ponekad otresito kimnuo u zahvalnost, ali inače je njegovo lice moglo biti načinjeno od kamena. Činilo se da gozba traje beskrajno, iako Sansa nije okusila ništa od jela. Željela je da završi, ali se ujedno i bojala njezina kraja. Jer nakon gozbe slijedilo je lijeganje. Muškarci će je ponijeti u njezinu bračnu postelju, razodijevajući je putem i smišljajući grube šale o sudbini koja ju je čekala između plahti, dok će žene istu čast pružati Tyrionu. Tek nakon što ih nage ušuškaju u postelju bit će ostavljeni nasamo, ali čak i tada gosti će stajati pred svadbenom odajom, dovikujući razuzdane prijedloge kroz vrata. Lijeganje se činilo čudesno zločestim i uzbudljivim kad je Sansa bila djevojčica, ali sada kad je taj trenutak bio pred njom, osjećala je jedino jezu. Mislila je da neće podnijeti da joj strgnu odjeću, a bila je sigurna da će briznu-ti u plač na prvu drsku šalu.
Kad su glazbenici počeli svirati, plaho je položila ruku na Tyrionovu i rekla: "Moj gospodaru, trebamo li povesti ples?"
Njegova usta se iskrive. "Mislim da smo im pružili dovoljno zabave za jedan dan, zar ne?"
"Kako velite, moj gospodaru." Povukla je ruku natrag.
Joffrey i Margaery vodili su umjesto njih. *Kako jedno čudovište može tako lijepo plesati?* pitala se Sansa. Često je sanjarila o tome kako će plesati na svom vjenčanju, sa svim pogledima na sebi i svom naočitom gospodaru. U njezinim snovima svi su se oni smiješili.
Čak se ni moj muž ne
smiješi.
Ostali gosti uskoro su se pridružili kralju i njegovoj zaručnici na podiju. Elinor je plesala sa svojim mladim štitonošom, a Megga s prin-cem Tommenom. Kneginja Merryweather, mvrijska ljepotica crne kose i krupnih tamnih očiju, okretala se tako izazovno da je uskoro svaki muškarac u dvorani gledao samo nju. Knez i kneginja Tyrell kretali su se mirnije. Ser Kevan Lannister zamolio je za ples kneginju Jannu Fos-soway, sestru kneza Tyrella. Merry Grane zaplesala je s izgnanim prin-cem Jalabharom Xhoom, prekrasnim u njegovu pernatom ruhu. Cersei Lannister združila se najprije s knezom Redwyneom, potom knezom Rowanom, a na koncu s vlastitim ocem, koji je plesao s glatkom ozbilj-nom otmjenošću.
Sansa je sjedila s rukama u krilu, promatrajući kako se kraljica kreće i smije i zabacuje svoje plave uvojke. *Sve ih je očarala,* pomisli sumorno. *Kako je mrzim.* Okrenula je pogled, tamo gdje je Mali Luna plesao s Dontosom.
"Kneginjo Sansa." Ser Garlan Tyrell stajao je pokraj postolja. "Biste li mi učinili čast? Ako vaš gospodar pristaje?"
Vražićkove nejednake oči se suze. "Moja gospa može plesati s kime
god želi."
Možda je trebala ostati uz svog supruga, ali tako je žarko željela plesati... a Ser Garlan je bio Margaervn brat, Willasov brat, brat njezina Viteza Cvijeća. "Vidim zašto vas zovu Garlan Srčani, ser", reče ona, dok ga je primala za ruku.
"Moja gospa je ljubazna što to kaže. Moj brat Willas mi je dao to ime, zapravo. Da me zaštiti."
"Da vas zaštiti?" Uputila mu je zbunjen pogled.
Ser Garlan se nasmije. "Bio sam punašan mali dječak, bojim se, a mi imamo strica zvanog Garth Debeli. Stoga je Willas zadao prvi udarac, iako ne prije nego što mi je zaprijetio Garlanom Slabokrvnim, Garla-nom Mrskim i Garlanom Grozomornim."
Bilo je to tako slatko i blesavo da se Sansa morala nasmijati, unatoč svemu. Poslije je bila smiješno zahvalna. Nekako joj je smijeh ponovno vratio nadu, makar nakratko. Smiješeći

se, pustila je da je glazba ponese, izgubivši se u koracima, u zvuku flaute, svirala i harfe, u ritmu bubnja... a s vremena na vrijeme u Ser Garlanovim rukama, kad bi ih ples spojio.
"Moja gospa supruga je vrlo zabrinuta za vas", rekao je tiho,| jednom od tih trenutaka. "Kneginja Leonette je odveć mila. Recite joj da sam dobro."
"Nevjesta na svom vjenčanju trebala bi biti više nego *dobro."* Njegor glas nije bio neljubazan. "Činite se na rubu suza."
"Suza sreće, ser."
"Vaše oči kazuju da vaš jezik laže." Ser Garlan je okrene, privuče bliže sebi. "Moja gospo, vidio sam kako gledate mog brata. Loras je hrabar i naočit, i svi ga vrlo volimo... ali vaš Vražićak bit će bolji suprug, Veći je muškarac nego što izgleda, mislim."
Glazba ih razdvoji prije nego što je Sansa mogla smisliti odgovor. Sada je pred njom bio Mace Tyrell, crvena lica i znojan, zatim knez Mer-ryweather, a potom princ Tommen. "I ja se želim oženiti", reče punašni mali princ, koji je bio tek devetogodišnjak. "Viši sam od mog ujaka!"
"Znam da jeste", reče Sansa, prije nego što su se partneri ponovno izmijenili. Ser Kevan joj reče da je lijepa, Jalabhar Xho izusti nešto što nije razumjela na Ljetnom jeziku, a knez Redwyne joj zaželi mnogo debele djece i puno godina sreće. A onda je ples dovede licem u lice s Jof-frevjem.
Sansa se ukoči kad je njegova ruka dotaknula njezinu, ali kralj stisne svoj zahvat i privuče je bliže. "Ne bi smjela izgledati tako tužno. Moj ujak je gadno malo stvorenje, ali još možeš imati mene."
"Vi ćete se oženiti s Margaerv!"
"Kralj može imati drugih žena. Kurvi. Imao ih je moj otac. I jedan od Aegona. Onaj treći, ili četvrti. Imao je mnogo kurvi i mnogo kopila-di." Dok su se okretali prema glazbi, Joff joj pokloni vlažni poljubac. "Moj ujak će te dovesti u moju postelju kad god zapovjedim."
Sansa zatrese glavom. "Neće."
"Hoće, ili ću mu odrubiti glavu. Onaj kralj Aegon, on je imao svaku ženu koju je htio, bila ona udana ili ne."
Na svu sreću, bilo je vrijeme da se ponovno izmijene. Međutim, njoj su se noge pretvorile u drvo, pa su knez Rowan, Ser Tallad i Elinorin štitonoša sigurno pomislili da je vrlo nespretna plesačica. A tada se ponovno vratila Ser Garlanu, i uskoro, hvala nebesima, ples je bio gotov.
Njezino olakšanje bilo je kratkog daha. Netom što je glazba zamrla začula je Joffreyja kako govori: "Vrijeme je da ih odvedemo u postelju!
Svucite odjeću s nje, pa da vidimo što vučica ima dati mome ujaku!" Drugi muškarci glasno prihvate povik.
Njezin patuljasti muž polako podigne oči s vinskog kaleža. "Neće biti flijeganja."
Joffrey ščepa Sansinu ruku. "Hoće ako ja zapovjedim."
Vražićak zabije svoj bodež u stol, gdje je stajao trepereći. "Onda ćete Hastitu nevjestu opslužiti drvenim udom. Uškopit ću vas, kunem se."
Nastade zaprepašten muk. Sansa se odmakne od Joffreyja, ali on ju je držao, te se njezin rukav rasparao. Činilo se da to nitko nije čuo. Kraljica Cersei se okrene svom ocu. "Jeste li ga čuli?"
Knez Tywin ustane sa svog stolca. "Vjerujem da možemo proći i bez lijeganja. Tyrione, siguran sam da nisi htio prijetiti kraljevoj osobi."
Sansa ugleda grč bijesa kako prolazi licem njezinog muža. "Prejako sam se izrazio", reče. "Bila je to loša šala, gospodaru."
"Zaprijetili ste da ćete me *uškopiti!"* Joffrey će resko.
"Jesam, Vaša Milosti," reče Tyrion, "ali samo zato što sam zavidio vašoj kraljevskoj muškosti. Moja je tako mala i kržljava." Njegovo lice se iskrivi u cerek. "Pa ako mi

odrežete jezik, nećete mi ostaviti drugog načina da ugodim ovoj ljupkoj ženi koju ste mi dali."
Smijeh prasne s usana Osmunda Kotlocrnog. Netko drugi se naceri. Ali Joff se nije smijao, a nije ni knez Tywin. "Vaša Milosti", reče on, "moj sinje pijan, to možete sami vidjeti."
"Jesam," prizna Vražićak, "ali ne toliko pijan da se ne mogu pobrinuti za vlastito lijeganje." Skočio je s postolja i grubo ščepao Šansu. "Dođi, ženo, vrijeme je da razbijemo tvoje dveri. Hoću se igrati dođi-u--moj-zamak."
Crvena lica, Sansa pođe za njim iz Male dvorane. *Kakvog izbora imam?* Tyrion se gegao dok je hodao, pogotovo kad je hodao brzo kao sada. Bogovi su bili milostivi, te ih ni Joffrey ni itko drugi nije krenuo
slijediti.
Za njihovu bračnu noć, bila im je ustupljena prozračna ložnica viso-Jco u Namjesnikovoj kuli. Tyrion nogom zalupi vrata za njima. "Na kre-dencu je vrč dobrog Sjeničkog zlatnog, Sansa. Bi li bila tako dobra da mi napuniš kalež?"
"Je li to mudro, moj gospodaru?"
"Nikad ništa nije bilo mudrije. Nisam zapravo pijan, vidiš. Ali kanim
biti."
Sansa napuni pehar za oboje. *Bit će lakše ako i ja budem pijana.* Sjela je na rub velike zastrte postelje i iskapila svoju čašu u tri duga gutljaja. Nedvojbeno se radilo o vrlo dobrom vinu, ali ona je bila odveć nervozna da ga okusi. U glavi joj se od njega zavrti.
"Želite li da se razodjenem, moj gospodaru?"
"Tyrion." On naheri glavu. "Moje ime je Tyrion, Sansa."
"Tyrione. Moj gospodaru. Da svučem haljinu ili me vi želite razodjenuli?" Uzela je još jedan gutljaj vina.
Vražićak se okrene od nje. "Prvi put kad sam se ženio, bili smo mi i pijani septon i par svinja kao svjedoci. Pojeli smo jednog od naših svjedoka na svadbenoj gozbi. Tysha me nahranila do sita i polizala mast s prstiju, i smijali smo se kad smo pali u postelju."
"Već ste bili oženjeni? Ja... zaboravila sam." "Nisi zaboravila. Nisi ni znala."
"Tko je bila ona, moj gospodaru?" Sansa je bila znatiželjna unatoč tome što to nije htjela.
"Gospa Tysha." Njegova usta se iskrive. "Od kuće Srebrnašaka. Njihov grb ima jedan zlatni novčić i stotinu srebrnih, na krvavoj plahti. To je bio vrlo kratak brak... kao što dolikuje vrlo kratkom čovjeku, predmnijevam."
Sansa se zapilji u svoje ruke i ne reče ništa.
"Koliko ti je godina, Sansa?" upita Tyrion, trenutak kasnije.
"Trinaest godina," reče ona, "idućeg mjeseca."
"Bogovi, smilujte se." Patuljak uzme još jedan gutljaj vina. "Pa, razgovor te neće učiniti starijom. Hoćemo li nastaviti s ovim, moja gospo? Ako vam je po volji?"
"Po volji mi je udovoljiti svojem plemenitom mužu."
Činilo se da ga je to razgnjevilo. "Skrivaš se iza udvornosti kao da su zidine zamka."
"Udvornost je gospin oklop", reče Sansa. Njezina septa joj je uvijek to govorila.
"Ja sam tvoj muž. Sada možeš skinuti svoj oklop." "I svoju odjeću?"
"I to." On mahne vinskim kaležom prema njoj. "Moj otac knez mije zapovjedio da konzumiram ovaj brak."
Njezine ruke su drhtale kad je počela petljati oko odjeće. Imala je deset palaca umjesto prstiju, i svaki je bio slomljen. No nekako je uspjela pobijediti vezice i puceta, pa su njezin plašt, haljina, steznik i podsuknja kliznuli na pod, sve dok napokon nije iskoračila iz svog donjeg rublja. Ježurci joj prekriše ruke i noge. Držala je pogled na podu, odveć l stidljiva da ga pogleda, ali kad je završila, zirnula je uvis i zatekla ga f kako zuri. Bilo je gladi u njegovu zelenom oku, činilo joj se, i bijesa u [crnom. Sansa nije znala koje ju je više plašilo.

"Ti si dijete", reče on.
Ona pokrije grudi rukama. "Procvjetala sam."
"Dijete," ponovi on, "ali ja te želim. Plaši li te to, Sansa?"
"Da."
"I mene. Znam da sam ružan—"
"Ne, moj—"
On se podigne na noge. "Ne laži, Sansa. Izobličen sam, pokriven ožiljcima i malen, ali..." mogla je vidjeti kako traži riječi "... u postelji, kad se svijeće utrnu, nisam ništa gori od drugih muškaraca. U tami, ja sam Vitez Cvijeća." On uzme gutljaj vina. "Velikodušan sam. Odan onima koji su odani meni. Dokazao sam da nisam kukavica. I pametniji sam od većine, sigurno razum nešto vrijedi. Mogu čak biti dobrostiv. Dobrostivost nije sklonost nas Lannistera, bojim se, ali znam daje imam negdje. Mogao bih... mogao bih ti biti dobar."
On je jednako uplašen kao ja, shvati Sansa. Možda ju je to trebalo nagnali da osjeti sklonost prema njemu, ali nije. Jedino je osjetila sažaljenje, a sažaljenje je bilo smrt požudi. On ju je promatrao, čekajući da nešto kaže, ali sve su njezine riječi uvele. Mogla je samo stajati ondje drhteći.
Kad je konačno shvatio da ona za njega nema odgovora, Tyrion Lan-nister iskapi posljednje od svog vina. "Razumijem", reče gorko. "Uđi u postelju, Sansa. Moramo obaviti našu dužnost."
Ona se popne na perinu, svjesna njegova pogleda. Namirisana svijeća od pčelinjeg voska gorjela je na stoliću pokraj postelje a ružine latice bile su posute između plahti. Počela je navlačiti gunj da se pokrije kad gaje čula kako govori: "Ne."
Od hladnoće je drhtala, ali je poslušala. Oči joj se sklope i ona stane čekati. Trenutak kasnije čula je zvuk svojega muža dok je izuvao čizme, šuštanje odjeće dok se svlačio. Kad je skočio na postelju i položio svoju ruku na njezinu dojku, Sansa nije mogla a da ne zadrhti. Ležala je zatvorenih očiju, sa svim napetim mišićima, užasavajući se onog što bi moglo uslijediti. Hoće li je ponovno dotaknuti? Poljubiti? Treba li mu sada rastvoriti noge? Nije znala što se od nje očekivalo.
"Sansa." Ruka je nestala. "Otvori oči."
Obećala je da će slušati; otvorila je oči. Sjedio je pokraj njezinih stopala, nag. Gdje su mu se noge spajale, njegov muški štap stršio je krut i tvrd iz grmlja grube žute dlake, ali to je bilo jedino na njemu što je bilo neiskrivljeno.
"Moja gospo," reče Tyrion, "ti si lijepa, tu nema zabune, ali... ja ovo* ne mogu učiniti. Neka je moj otac proklet. Pričekat ćemo. Mjesec dana, godinu, razdoblje, koliko god bude trebalo. Sve dok me bolje ne upoz-naš i ne počneš mi malko vjerovati." Njegov je osmijeh možda trebao biti ohrabrujući, ali bez nosa činio ga je samo još grotesknijim i zlokob-nijim.
Pogledaj ga, reče Sansa samoj sebi, *pogledaj svog muža, njega cijelog, septa Mordane je govorila da su svi muškarci lijepi, pronađi njegovu ljepotu, pokušaj.* Zurila je u zakržljale noge, nabreklo životinjske čelo, zeleno oko i ono crno, krvavi ostatak njegova nosa i krivudavi ružičasti ožiljak, grubu čupu crne i zlatne kose koja se izdavala za njegovu bradu. Čak je i njegova muškost bila ružna, debela i žilava, s kvrgavom purpurnom glavom.
To nije u redu, to nije pošteno, što sam zgriješila da su mi bogovi ovo učinili, što?
"Na moju lannistersku čast," reče Vražićak, "neću te dotaknuti dok sama to ne poželiš."
Trebala joj je sva hrabrost koju je imala u sebi da pogleda u one nejednake oči i reče: "A ako to nikad ne poželim, moj gospodaru?"
Njegova usta se tržnu kao da ga je pljusnula. "Nikad?" Njezin vrat je bio tako ukočen da je jedva mogla kimnuti.
"Pa", reče on, "zato su bogovi i stvorili kurve za kepece poput mene." Zatvorio je svoje kratke tupaste prste u šaku i sišao s postelje.

Kamena septa bila je najveći dgrad koji je Arya vidjela od Kraljeva grudobrana, a Hanvin je rekao daje njezin otac tu pobijedio u slavnoj bitki.
"Ljudi Ludog kralja proganjali su Roberta, pokušavajući ga uhvatiti prije nego što se pridruži vašem ocu", rekao joj je dok su jahali prema dverima. "Bio je ranjen, a neki su ga prijatelji njegovali, kad je knez Connington, Namjesnik, zauzeo grad silnom vojskom i počeo pret-raživati kuću za kućom. Međutim, prije nego što su ga uspjeli pronaći, knez Eddard i vaš djed spustili su se na grad i napali zidine. Knez Connington divlje im je uzvratio. Bojevali su na ulicama i prolazima, čak i na krovovima, a svi septoni zvonili su u zvona kako bi puk znao zaključati vrata. Robert je izašao iz skrovišta da se pridruži borbi kad su zvona počela zvoniti. Vele da je ubio šestoricu tog dana. Jedan je bio Myles Mooton, slavni vitez koji je bio štitonoša princa Rhaegara. Bio bi ubio i Namjesnika, ali bitka ih nikad nije spojila. Connington je teško ranio vašeg djeda Tullvja, i ubio Ser Denvsa Arrvna, ljubimca Doline. Ali kad je vidio da je bitka izgubljena, utekao je brzo poput grifona na svom štitu. Bitka Zvona, poslije su je nazvali. Robert je uvijek govorio daju je vaš otac dobio, ne on."
Tu su se vodile i nedavne bitke, pomisli Arya po izgledu mjesta. Gradske dveri bijahu načinjene od neobrađenog novog drva; pred zidinama je zaostala hrpa spaljenih dasaka da govori o tome što se dogo lo starima.
Kamena septa bila je čvrsto zatvorena, ali kad je zapovjednik i vidio tko su, otvorio im je pokrajnja vrata. "Kako ste opskrbljeni nom?" upita Tom kad su ušli.
"Ne tako loše kao što smo bili. Lovac je donio stado ovaca, a i smo i trgovali preko Crnovode. Žetva nije izgorjela južno od rijeke. Naravno, ima ih mnogo koji bi uzeli to što imamo. Strahovuci jednog dana, Glumci drugog. Oni koji ne traže hranu traže plijen ili žene da ih siluju, a oni koji nisu došli po zlato ili djevojčure, traže prokletog Kraljos-jeka. Govori se da se provukao kroz prste kneza Edmurea."
"Kneza Edmurea?" Lim se namršti. "Je li onda knez Hoster mrtav?"
"Mrtav ili na samrti. Mislite li da bi se Lannister mogao uputit prema Crnovodi? To je najbrži put do Kraljeva grudobrana, Lovac se kune." Zapovjednik nije čekao na odgovor, "Izveo je svoje pse da po-njuše okolo. Ako je Ser Jaime u blizini, oni će ga pronać. Vidio sam one pse kako su rastrgali medvjede. Mislite li da će im se svidjet okus lavlje krvi?"
"Sažvakano truplo nikome nije od koristi", reče Lim. "Lovac to prokleto dobro zna."
"Kad su Zapadnjaci prošli ovuda, silovali su Lovčevu ženu i sestru, užgali mu usjeve, pojeli mu pola ovaca, a drugu polovicu ubili iz pakosti. Ubili su i šest pasa i bacili strvine u njegov bunar. Sažvakani les bio bi mu od velike koristi, rekao bih. Meni također."
"Bolje mu je da to ne učini", reče Lim. "To je sve što imam reć. Bolje mu je da to ne učini, a ti si prokleta budala."
Arya je jahala između Hanvina i Anguva dok su se odmetnici spuštali ulicama gdje se njezin otac nekoć borio. Mogla je vidjeti septu na svom brijegu, a ispod nje čvrstu jaku utvrdu od sivog kamena koja je iz- j gledala premalena za tako velik grad. Ali svaka treća kuća koju su prošli\ bila je pocrnjela ljuštura, a ona nije vidjela nijednog čovjeka. "Zar su svi građani mrtvi?"

"Samo stidljivi." Anguy pokaže prema dvojici strijelaca na krovu i nekoliko dječaka čađavih lica koji su čučali u ruševinama pivnice. Nešto dalje, neki pekar rastvori kapke prozora i dovikne pozdrav Limu. Zvuk njegova glasa izmami još ljudi iz skrovišta, te se činilo da Kamena septa polako oživljava oko njih.
Na tržnici u srcu grada stajao je vodoskok u obliku pastrve u skoku, koja je štrcala vodu u plitko jezerce. Žene su ondje punile svoja vjedra i krčage. Nekoliko stopa dalje, tucet željeznih kaveza visjelo je sa škri-pavih drvenih stupova. *Kavezi za vrane,* znala je Arya. Vrane su većinom bile izvan kaveza, pljuskajući po vodi ili sjedeći na rešetkama; unutra su j bili ljudi. Lim povuče uzde mršteći se. "Što je sad ovo?"
"Pravda", odvrati žena kod vodoskoka.
"Što, zar vam je ponestalo konopca?"
"Je li to učinjeno po Ser Wilbertovoj odredbi?" upita Tom.
Neki se čovjek gorko nasmije. "Lavovi ubiše Ser Wilberta prije go-fdinu dana. Njegovi su sinovi svi s Mladim Strahovukom, debljaju se na apadu. Mislite da ih je briga za ovakve poput nas? Ludi je Lovac uh-atio ove strahovukove."
Strahovati. Arya se sledi. *Robbovi ljudi, i očevi.* Osjetila se pri-
enom onim kavezima. Rešetke su dopuštale tako malo prostora da atvorenici nisu mogli ni sjediti niti se okrenuti; stajali su nagi, izloženi
ncu, vjetru i kiši. Prva tri kaveza držala su mrtvace. Strvinarske vrane ZJele su im oči, ali činilo se da su je prazne očne duplje slijedile. Četvr-| muškarac u redu promeškolji se dok je prolazila. Oko njegovih usta upava mu je brada bila puna krvi i muha. Rasprsnule su se kad je pro-
vorio, zujeći oko njegove glave. *"Vode."* Riječ je bila kreštanje. "Mo-
ivas... vode."
Čovjek u idućem kavezu otvori oči na zvuk. "Ovdje", reče. "Ovdje, meni." Bio je starac, sijede brade i ćelava tjemena i sa smeđim pjegama
od starosti.
Bioje još jedan mrtvac iza starca, krupni riđobradi muškarac s istru-nulim sivim zavojem koji mu je pokrivao lijevo uho i dio sljepoočnice. Ali ono najgore nalazilo mu se među nogama, gdje ništa nije preostalo osim zgrušane smeđe rupe koja je vrvjela larvom. Dalje naprijed bio je neki debeli čovjek. Vranin kavez bio je tako okrutno uzak da je bilo teško vidjeti kako su ga uopće strpali unutra. Od dugih dana pečenja na suncu izgorio je do bolno crvene boje od glave do pete. Kad je premještao težinu, njegov je kavez škripao i njihao se, a Arya je mogla vidjeti blijede bijele pruge gdje su rešetke štitile njegovu kožu od sunca.
"Čiji ste ljudi bili?" upita ga ona.
Na zvuk njezina glasa, debeli muškarac otvori oči. Koža oko njih bila je tako crvena da je nalikovala na kuhana jaja koja su plutala u tanjuru
krvi. "Vode... pića..."
"Čiji?" ponovi ona.
"Ne obaziri se na njih, dečko", reče joj neki građanin. "Nisu oni tvo ja briga. Jaši dalje."
"Što su učinili?" upita ga ona.
"Ubili su osmero ljudi kod Pelivanskog slapa", reče on. "Htjeli su Kraljosjeka, ali on nije bio ondje pa su malo silovali i ubijali." On pokaže palcem prema truplu s larvom gdje je trebala biti njegova muškost. "Onaj je silovao. Sad se miči dalje."
"Gutljaj", zovne debeli. "Imaj milosti, dečko, gutljaj." Staracprovuče ruku da uhvati rešetke. Od pokreta se njegov kavez divlje zaljulja. "Vode", dahne onaj s muhama u bradi.
Pogledala je njihovu prljavu kosu, kržljave brade i crvene oči, njihove suhe, ispucale, krvave usne. *Strahovuci,* ponovno pomisli. *Kao ja.* Je li to bio njezin čopor? *Kako mogu biti Robbovi ljudi?* Željela ih je udariti. Željela ih je ozlijediti. Željela je plakati. Činilo se da je svi oni gledaju, i mrtvi i živi. Starac je istisnuo tri prsta kroz rešetke. "Vode," reče, "vode."

Arya zamahom sjaše s konja. *Ne mogu me ozlijediti, na samrti su.* Uzela je kalež iz svog zavežljaja i pošla k vodoskoku. "Što to misliš učinit, dečko?" prasne građanin. "Nisu oni tvoja briga." Ona podigne kalež do ribljih usta. Voda pljusne preko njezinih prstiju i niz rukav, ali Arya se ne pomakne dok kalež nije bio pun do vrha. Kad se okrenula prema kavezima, građanin se pomakne da je zaustavi. "Makni se od njih, dečko—"
"Ona je djevojčica", reče Hanvin. "Pustite je na miru."
"Da", reče Lim. "Knez Beric ne odobrava zatvaranje ljudi u kaveze l da umru od žeđi. Zašto ih pošteno ne objesite?"
"Nije bilo ničeg poštenog u onome što su činili kod Pelivanskog slapa", zareži građanin zauzvrat na njega.
No rešetke bijahu preuske da se provuče kalež, ali Hanvin i Gendry| ponude joj pomoći da se uspne. Ona položi nogu na Hanvinove spojene dlanove, popne se na Gendryjeva ramena i zgrabi rešetke na vrhu kaveza. Debeli čovjek okrene lice uvis i položi obraz uz željezo, a Arya polije vodu po njemu. Srkao ju je željno i pustio da mu teče niz glavu, obraze i ruke, a onda polizao vlagu s rešetki. U času kad je jednako poslužila drugu dvojicu, već se okupila gomila da je gleda. "Ludi Lovac će čuti za ovo", zaprijeti neki čovjek. "Neće mu se svidjeti. Ne, neće."
"Onda će mu se ovo svidjeti još manje." Anguy stavi tetivu na svoj luk, izvuče strijelu iz tobolca, zatakne, nategne i otpusti. Debeli čovjek zadrhti kad se sulica zarila između njegovih podbradaka, ali kavez mu nije dopuštao da padne. Još dvije strijele dokrajčile su druga dva Sjevernjaka. Jedini zvuk na tržnici bilo je pljuskanje padajuće vode i zujanje muha.
Valar morghulis, pomisli Arya.
Na istočnoj strani tržnice stajalo je skromno svratiste s bijelo ok-rečenim zidovima i razbijenim prozorima. Pola njegova krova nedavno je izgorjelo, ali rupa je bila *zakrpana.* Nad vratima je visjela drvena pločica naličena poput breskve kojoj je nedostajao veliki zagriz. Sjaha-li su kod staja koje su stajale poprečno, a Zelenobradi je povikom pozvao konjušare.
Stasita crvenokosa krčmarica zatuli od užitka što ih vidi, a potom bez oklijevanja stane kvocati na njih. "Zelenobradi, je li? Ili Sivobradi? Majko milosrdna, kad si toliko ostario? Lime, jesi li to ti? Još nosiš isti ofucani plašt, je li? Znam zašto ga nikad ne pereš, nego kako. Bojiš se da će se sva mokraća isprat i da ćemo vidjet da si zapravo vitez o' Kraljevske straže! A Tom o' Sedam, ti *razuzdani* stari jarce! Došao si vidjet onog svoga sina? Pa, zakasnio si, otišao je jahat s onim prokletim Lovcem. I nemoj mi reć da nije tvoj!"
"Nema moj glas", Tom se slabašno pobuni.
"Ali ima tvoj nos. Da, i druge dijelove, ako ćemo slušat što djevojke vele." Tada opazi Gendryja i uštine ga za obraz. "Gle ovog lijepog mladog vola. Čekaj da Alyce ugleda te ruke. O, i još se rumeni poput djevice. Pa, Alyce će ti to sredit, dečko, samo gledaj ako neće."
Arya nikad nije vidjela Gendryja tako crvenog. "Tansy, ostavi Bika namiru, on je dobar momak", reče Tom Sedam Struna. "Sve što od tebe trebamo su sigurne postelje za noć."
"Govori u svoje ime, pjevaču." Anguy ovije ruku oko jedre mlade služavke pjegave poput njega.
"Postelja imamo", reče crvenokosa Tansy. "Nikad nije manjkalo postelja u Breskvi. Ali svi ćete prvo u kadu. Posljednji put kad ste ostali pod mojim krovom ostavili ste za sobom buhe." Ona bočne Zelenobradog u grudi. "A tvoje su još bile i zelene. Želite li hrane?"
o imaš viška, nećemo je odbiti", privoli Tom.
'A kad si ti to išta odbio, Tome?" hukne žena. "Ispeći ću malo ov-pe za tvoje prijatelje i starog suhog štakora za tebe. To je više nego što zaslužuješ, ali ako mi odgrgoljiš par pjesama, možda se smekšam. Uvijek žalim potištene. Hajde, hajde. Cass, Lanna, stavite lonce na vatru. Jvzene, pomozi mi da im svučem odjeću, morat ćemo i nju skuhati."

Ostvarila je sve svoje prijetnje. Arya im je pokušala reći da se okupala *dvaput* u Žirdvoru, prije ni četrnaest dana, ali crvenokosa žena nije to htjela ni čuti. Dvije služavke povele su je zajedno uza stube, prepi-rući seje li djevojčica ili dječak. Ona zvana Helly je pobijedila, pa je druga morala donijeti vruću vodu i izribati Arvjina leđa tvrdom bodljikavom četkom koja joj je zamalo ogulila kožu. Onda su ukrale svu odjeću koju joj je kneginja Smalhvood darovala i odjenule je poput jedne od Sansinih lutki u lan i čipku. Ali kad su bile gotove, barem je mogla otići dolje i jesti.
Dok je sjedila u zajedničkoj odaji u svojoj glupoj ženskoj odjeći, Arya se sjetila onoga što joj je Syrio Forel kazao, o vještini promatranja i uočavanja onog što je bilo pred njom. Kad je pogledala, vidjela je više služavki nego što je ijednoj krčmi trebalo, a većina ih je bila mlada i pristala. A kad je pala večer, mnogo je muškaraca stalo dolaziti i prolaziti kroz Breskvu. Nisu se dugo zadržavali u zajedničkoj odaji, čak ni kad je Tom izvadio svoju drvenu harfu i počeo pjevati "Šest djevica u jezercu". Drvene stube bile su stare i strme i divlje bi škripale kad god bi jedan od muškaraca odveo koju djevojku gore. "Kladim se da je ovo javna kuća", šapnula je Gendryju.
"Ti čak ne znaš što je javna kuća."
"Znam", uporna je bila ona. "To je kao krčma, s djevojkama."
On je ponovno rumenio. "Što ti onda radiš ovdje?" htio je znati. "Javna kuća nije prikladno mjesto za prokletu plemenitu gospu, svi to znaju."
Jedna od djevojaka sjedne na klupu pokraj njega. "Tko je plemenita gospa? Ova mala mršava?" Ona promotri Aryju i nasmije se. "Ja sam kraljeva kći."
Arya je znala da joj se rugaju. "Nisi."
"Pa, mogla bih biti." Kad je djevojka slegnula ramenima, haljina joj je spuznula niz jedno rame. "Vele da je kralj Robert jebao moju majku kad se ovdje skrivao, onomad prije bitke. Ne da nije imao i sve ostale djevojke, ali Leslvn veli da mu se moja mama najviše sviđala."
Djevojka je *imala* kosu poput starog kralja, pomisli Arya; veliku gustu čupu, crnu poput ugljena. *No to ništa ne znači. Gendry ima istu vrstu kose. Mnogo ljudi ima crnu kosu.*
"Zovem se Zvončića", reće djevojka Gendryju. "Prema bitki. Kladim se da bih mogla pozvoniti i *tvoje* zvono. Želiš li?"
"Ne", osorno će on.
"Kladim se da želiš." Ona prijeđe rukom po njegovoj mišici. "Ne stojim ništa za prijatelje Thorosa i Kneza Munje."
"Rekao sam *ne."* Gendry naglo ustane i udalji se dugim koracima od stola van u noć.
Zvonka se okrene Aryji. "Zar mu se ne sviđaju djevojke?"
Arya slegne ramenima. "On je samo glup. Voli laštiti kacige i udarati mačeve čekićima."
"O." Zvončića povuče svoju haljinu natrag preko ramena i pođe razgovarati sa Sretnim Jackom. Nedugo zatim sjedila mu je u krilu, hihoćući se i ispijajući vino iz njegova kaleža. Zelenobradi je imao dvije djevojke, po jednu na svakom koljenu.
Anguy je nestao sa svojom pjegavom djevojčurom, a i Lim je otišao. Tom Sedam struna sjedio je kraj vatre, pjevajući "Djevice koje cvjetaju u proljeće". Arya je pijuckala ka-lež razvodnjenog vina koje joj je crvenokosa žena dopustila, slušajući. Na drugoj strani trga mrtvaci su trunuli u svojim kavezima, ali u Bres-kvi svi su bili veseli. Samo što joj se nekako činilo da su se neki od njih smijali preglasno.
Bio je dobar čas da se iskrade i ukrade konja, ali Arya nije mogla vidjeti kako bi joj to pomoglo. Mogla je jahati samo do gradskih dveri. *Zapovjednik me nikad ne bi pustio da prođem, a čak i kad bi, Hanvin bi došao za mnom, ili onaj Lovac sa svojim psima.* Željela je da ima svoj zemljovid, kako bi mogla vidjeti koliko je daleko Kamena septa bila od Rij'ekotoka.
U času kad je njezin kalež bio *prazan,* Arya je već zijevala. Gendry se nije vratio. Tom Sedam Struna je pjevao "Dva srca koja kucaju kao jedno" i ljubio drugu djevojku na koncu svakog stiha. U uglu kod prozora Lim i Hanvin sjedili su

razgovarajući s crvenokosom Tansy tihim glasovima. "... provela noć u Jaimeovoj ćeliji", čula je ženu kako govori. "Ona i ova druga djevojčura, ona koja je umorila Renlvja. Njih troje zajedno, a kad je došlo jutro kneginja Catelyn ga je oslobodila iz ljubavi." Ispustila je grleni hihot.
To nije istina, pomisli Arya. *Ona to nikad ne bi učinila.* Osjećala se tužno, gnjevno i osamljeno, sve odjednom.
Neki starac sjedne pokraj nje. "E pa, nisi li ti lijepa mala breskvica?" Njegov dah zaudarao je gotovo jednako odvratno kao i mrtvaci u kavezima, a njegove male svinjeće očice gmizale su gore-dolje po njoj. "I: li moja slatka breskvica ime?"
Na pola otkucaja srca zaboravila je tko je trebala biti. Nije bila nikakva breskvica, ali nije mogla biti ni Arya Stark, ne ovdje s nekim sn dljivim pijancem kojeg nije poznavala. "Ja sam..."
"Ona je moja sestra." Gendry položi tešku šaku na starčevo rame| stisne. "Ostavi je na miru."
Čovjek se okrene, spreman na svađu, ali kad je ugledao Gendryjev' stas, predomisli se. "Tvoja sestra, je li? Kakav si onda ti to brat? Ja nikad ne bi doveo svoju sestru u Breskvu, to ne bi." Ustao je s klupe i udaljio se mrmljajući, u potrazi za novom prijateljicom.
"Zašto si to rekao?" Arya skoči na noge. "Ti nisi moj brat."
"Tako je", reče on gnjevno. "Previše sam prokleto niskog roda < bih bio u srodstvu s mojom visokom gospojom."
Arya je bila osupnuta bijesom u njegovu glasu. "Nisam tako mislila.'";
"Jesi." Sjeo je na klupu, zibajući kalež vina među rukama. "Odlazi, i Želim popiti ovo vino na miru. Onda možda odem potražiti crnokosu« djevojku i pozvoniti njezino zvonce."
"Ali.."
"Rekoh, *odlazi.* Moja gospojo."
Arya se zavrti na peti i ostavi ga ondje. *Glupo tvrdoglavo kopile, eto\ što je on.*
Mogao je zvoniti koliko god zvona je htio, to njoj ništa nije J značilo.
Njihova spavaća odaja bila je na vrhu stuba, pod strehom. Moždaj Breskvi nije manjkalo postelja, ali mogli su ustupiti samo jednu ovakvima kao što su oni. Bila je to međutim *velika* postelja. Ispunila je čitavu] odaju, gotovo posve, a pljesniv slamom ispunjen madrac izgledao je do-j voljno velik za sve njih. Upravo sada, međutim, imala ga je cijelog za j sebe. Njezina prava odjeća visjela je s kuke na zidu, između Gendryjevii| stvari i Limovih. Arya svuče lan i čipku, navuče svoju tuniku preko gla-j ve, uspne se na postelju i ukopa pod gunjeve. "Kraljica Cersei", šapne| u jastuk. "Kralj Joffrey, Ser Ilyn, Ser Meryn. Dunsen, Raff i Polliverj Škakljač, Pas i Ser Gregor Gorostas." Ponekad je voljela miješati redos-j lijed imena. Pomagalo joj je da zapamti tko su oni bili i što su učinili,| *Možda su neki od njih mrtvi,* pomisli ona. *Možda su negdje u željeznim kavezima, a vrane im kljucaju oči.*
San je došao čim je sklopila oči. Sanjala je vukove te noći, kako vrebaju kroz mokru šumu s mirisom kiše, truleži i krvi gustim u zraku. Samo što su to bili dobri mirisi u snu, a Arya je znala da se ničeg ne mora bojati. Bila je snažna, brza i neustrašiva, a njezin je čopor bio svuda oko nje, njezina braća i sestre. Zajedno su ulovili preplašenog konja, rastrgali mu vrat i pogostili se. A kad se mjesec probio kroz oblake, ona je zabacila glavu i *zatulila.*
Ali kad je došao dan, probudilo ju je lajanje pasa.
Arya sjedne zijevajući. Gendry se vrpoljio njoj slijeva, a Lim Limun-plašt je glasno hrkao njoj zdesna, ali lavež izvana ih je gotovo zaglušio. *Ondje mora da je pola stotine pasa.*
Ispuzala je ispod gunjeva i odskaku-tala preko Lima, Toma i Sretnog Jacka do prozora. Kad je širom rastvorila kapke, vjetar, vlaga i hladnoća nahrupiše unutra. Dan je bio siv i oblačan. Dolje ispod, na trgu, lajali su psi, trčeći u krugovima, režući i tuleći. Bio ih je čopor, velikih

crnih mastifa i mršavih vučjaka i crno-bi-jelih ovčara i vrsta koje Arya nije poznavala, kudravih šarenih zvijeri s dugim žutim zubima. Između svratišta i vodoskoka, tucet je jahača sjedilo na konjima, promatrajući kako građani otvaraju kavez debelog muškarca i povlače ga za ruku sve dok se njegovo nabreklo truplo nije prosulo na tlo. Psi su ga smjesta napali, trgajući komade mesa s njegovih kostiju.
Arya začu kako se jedan od jahača smije. "Evo tvog novog zamka, ti prokleto lannistersko kopile", reče. "Malo tijesan za takve kao što si ti, ali mi ćemo te stisnuti unutra, ništa se ne brini." Pokraj njega mrzovoljno je sjedio zarobljenik, s navojima konopca stisnutim oko zglobova. Neki od građana gađali su ga izmetom, ali on nije ni trepnuo. *"Trunut* ćeš u onim kavezima", vikao je njegov uznik. "Vrane će ti iskljuvati oči dok mi budemo trošili sve vaše dobro lannistersko zlato! A kad vrane završe, poslat ćemo ono što je od tebe ostalo tvome prokletom bratu. Iako sumnjam da će te prepoznati."
Halabuka je probudila pola Breskve. Gendry se progura na prozor pokraj Aryje, a Tom zakorači iza njih nag kao od majke rođen. "Kakva je to prokleta dreka?" prituži se Lim s postelje. "Ovdje ljudi pokušavaju spavati."
"Gdje je Zelenobradi?" upita ga Tom. "U postelji s Tansy", reče Lim. "Zašto?"
"Radije ga pronađi. I Strijelca. Ludi se Lovac vratio, s još jednim čovjekom za kaveze."
"Lannisterom", reče Arya. "Čula sam da je rekao *Lannister."* "Zar su uhvatili Kraljosjeka?" htio je znati Gendry.
Dolje u dvorištu, bačen kamen dohvatio je zarobljenika po obrazu, okrenuvši mu glavu. *Ne Kraljosjeka,* pomisli Arya, kad mu je ugledala lice. Bogovi su ipak uslišali njezine molitve.

JON

Duh je otišao kad su divljaci izveli konje iz pećine. *Je li shvatio ono o Crnom zamku?* Jon uzme dah oštrog jutarnjeg zraka i dopusti si da se ponada. Istočno nebo bijaše ružičasto na obzoru i svijetlosivo nešto više. Jutarnji mač još je visio na jugu, blistava bijela zvijezda u svom balčaku sjajeći se poput dijamanta u zoru, ali crne i sive boje potamnjele šume ponovno su se pretvarale u zelenu i zlatnu, crvenu i smeđu. A iznad boj-borova, hrastova, jasena i stražarica stajao je Zid; ledeno bijel, treperav pod prašinom i prljavštinom koja mu je umrljala površinu.
Magnar je poslao tucet ljudi da odjašu na zapad i još tucet na istok, da se uspnu na najviša brda koja uzmognu pronaći i paze na bilo kakav znak izvidnika u šumi ili jahača po visokom ledu. Thennijci su nosili broncom okovane ratne rogove kojima su davali upozorenja ako bi ugledali Stražu. Ostali divljaci postrojiše se iza Jarla, Jona i Vgritte s drugima. To je trebao biti čas slave mladog otimača.
Za Zid se često govorilo da stoji sedam stotina stopa visok, ali Jari j'e pronašao mjesto gdje je bio ujedno i viši i niži. Pred njima, led se strmo uzdizao iz drveća poput kakve neizmjerne litice, okrunjene vjetrom isklesanim kruništem koje se dizalo barem osam stotina stopa visoko, na mjestima možda i devet. Ali to je bila varka, shvati Jon kad se primaknuo bliže. Brandon Graditelj položio je svoje goleme temeljne groma-de po visovima gdje god je to bilo moguće, a ovdje su se brda uzdizala divlja i krševita.
Jednom je čuo svog strica Benjena kako govori da je Zid bio mač istočno od Crnog zamka, ali zmija na zapadu. To je bila istina. Prostirući se preko jednog golemog grbavog brijega, led je ponirao u dolinu, penjao se oštrim rubom dugog granitnog grebena nekoliko liga ili više, protezao duž zubatog sljemena, ponovno zaranjao u još dublju dolinu, a tada se *uzdizao* sve više i više, skačući od brijega do brijega dokle god; je pogled dopirao na brdoviti *zapad.*
Jari je izabrao napasti Zid duž grebena. Tu je, iako se vrh Zida nadvio osam stopa iznad šumskog tla, dobra trećina te visine bila prije zemlja i kamen nego led; obronak je bio prestrm za njihove konje, gotovo jednako težak uspon kao Šaka Prvih ljudi, ali ipak mnogo lakši za penjanje od glatke okomite površine samog Zida. A greben je također bio gusto pošumljen, nudeći lak zaklon. Nekoć su braća u crnom odlazila svakog dana sa sjekirama da posijeku stabla koja su prelazila granicu, ali ti dani su davno minuli, te je na tom mjestu šuma rasla ravno do leda.
Činilo se da će dan biti vlažan i hladan, i vlažniji i hladniji pokraj Zida, ispod onih tona leda. Što su bliže dolazili, to su Thennijci više zaostajali. *Nikad prije nisu vidjeli Zid, čak ni Magnar,* shvati Jon. *Boje ga se.* U Sedam se kraljevina govorilo da je Zid označavao kraj svijeta. *To je i za njih istina.* Sve je ovisilo o tome gdje je čovjek stajao.
A gdje ja stojim? Jon nije znao. Da ostane s Vgritte, morat će postati divljakom srcem i dušom. Ako je napusti da se vrati svojoj dužnosti, Magnar bi joj mogao iščupati srce. A ako je povede sa sobom... predmnijevajući da bi pošla, što je bilo daleko od sigurnog... pa, teško daju je mogao dovesti u Crni zamak da živi među braćom. Dezerter i divljaki-nja nisu mogli očekivati dobrodošlicu nigdje u Sedam kraljevina. *Mogli bismo potražiti Gendelovu djecu, predmnijevam. Iako bi nas oni prije pojeli nego prihvatili.*
Zid nije prestravio Jarlove otimače, uvidio je Jon. *Oni su to već radili, do posljednjeg.* Jari je prozvao imena kad su sjahali ispod grebena i jedanaestorica se okupiše oko njega. Svi bijahu

mladi. Najstariji nije mogao imati više od dvadeset pet, a dvojica od desetorice bila su mlada od Jona. No, svaki je bio mršav i žilav; stvarali su dojam čelične snage koja ga je podsjećala na Kamenu Zmiju, brata kojeg je Poluruki poslao pješice kad ih je Čegrtaljka proganjao.
U samoj sjeni Zida divljaci su se pripremili, motajući debele navoje konopca oko jednog ramena i preko prsa, te vezujući čudne čizme od podatne srneće kože. Čizme su imale šiljke koji su stršili iz prstiju; željezne, za Jarla i dvojicu drugih, brončane za neke, ali najčešće od na-zubljene kosti. Mali čekići s kamenim glavama visjeli su s jednog boka, kožne vreće kolaca s drugog. Njihove ledene sjekire bile su jelenji rogovi naoštrenih parožaka, privezani za drvena držala trakama kože. Jedanaest penjača rasporedilo se u tri skupine po četiri; sam Jari bio je dvanaesti čovjek. "Mance obećava mačeve za svakog čovjeka prve skupine koja dosegne vrh", rekao im je, dok mu se dah maglio na studenom zraku. "Južnjačke mačeve od čelika u zamku prekovane. I vaše ime u pjesmama koje će o ovom spjevati, to također. Što bi još slobodan čovjek mogao tražiti? *Gore,* i neka Drugi odnesu posljednjega!"
Neka ih Drugi sve odnesu, pomisli Jon, dok je promatrao kako se veru strmim obronkom grebena i nestaju pod drvećem. Neće biti prvi put da su se divljaci popeli na Zid, čak ni sto i prvi. Patrole bi nabasale na pe-njače dva ili tri puta godišnje, a izvidnici bi ponekad nailazili na slomljena trupla onih koji su pali. Duž istočne obale otimači su najčešće gradili brodove da se provuku preko Zaljeva tuljana. Na zapadu bi se spuštali u crne dubine Klanca da zaobiđu Sjenovitu kulu. Ali u sredini je jedini način da se pobijedi Zid bio prelazak preko njega, a mnogi su otimači to učinili. *Međutim, malo ih se vratilo,* pomislio je s izvjesnim nemilosrdnim ponosom. Penjači su iz nužde ostavljali konje za sobom, a mnogi mlađi, zeleniji otimači počinjali bi uzimanjem prvih konja koje bi pronašli. Tada bi se podigla vika i strka, gavrani bi uzletjeli, a najčešće bi ih Noćna straža ulovila i objesila prije nego što su se mogli vratiti sa svojim plijenom i ukradenim ženama. Jari neće načiniti tu pogrešku, znao je Jon, ali pitao se za Styra. *Magnarje vladar, ne otimač. Možda neće znati kakva su pravila igre.*
"Eno ih", reče Ygritte, a Jon zirne uvis te ugleda kako se prvi penjač pojavljuje iznad vršaka drveća. Bio je to Jari. Pronašao je stražaricu koja se naslanjala na Zid i poveo svoje ljude uz deblo da dobije brži start. *Sumi se nije smjelo dopustiti da se toliko približi. Već su tri stotine stopa visoko, a još nisu dotaknuli sam led.*
Promatrao je kako se divljak oprezno pomiče od stabla k Zidu, sas-jekavši rukohvat kratkim oštrim udarcima svoje ledene sjekire, a potom se zanjihavši prijeko. Uže oko njegova struka vezivalo ga je za idućeg čovjeka u nizu, koji se još pomicao po drvetu. Korak po spori korak, Jari se micao naviše, kopajući ležišta za prste svojim šiljastim čizmama kad ne bi mogao pronaći ona prirodna. Kad je bio deset stopa iz stražarice, zaustavio se na uskoj ledenoj izbočini, objesio sjekiru o j jas, izvukao čekić i zario željezni kolac u pukotinu. Drugi čovjek prež je na Zid iza njega dok se drugi verao po vrhu drveta. Druge dvije skupine nisu imale sretno postavljena stabla da im j mognu pri penjanju, i nedugo zatim Thennijci su se počeli pitati jesuj se izgubili penjući se po grebenu. Jarlova družina bila je jedina na; i osamdeset stopa visoko prije nego što su se vodeći penjači drugih; pina pojavili na vidiku. Timovi su bili međusobno razmaknuti dobrih' dvadeset lakata. Jarlova četvorka bila je u sredini. Njima zdesna nalazila se skupina koju je predvodio Grigg Jarac, čija ga je duga plava pletenica činila lako uočljivim odozdo. Slijeva je penjače vodio vrlo mršav; čovjek zvan Errok.
"Tako sporo", glasno se prituži Magnar, dok je promatrao kako gmižu prema gore. "Zar je zaboravio Vrane? Treba se penjati brže, prije nego što nas otkriju."
Jon je morao držati jezik za zubima. Predobro se sjećao Piskutavog prolaza i mjesečinom obasjanog uspona koji je prešao s Kamenom Zmijom. Progutao je svoje srce i više od deset puta te noći, na kraju su ga; ruke i noge boljele a prsti mu bili napola smrznuti. *A to je bio kamen, ne' led.* Kamen je bio čvrst. Led je u najboljem slučaju bio prevarantska stvar, a

ovakvih dana, kad je Zid plakao, toplina penjačeve ruke mogla je biti dovoljna da ga otopi. Unutra su mogle biti čvrsto zaleđene gole-. me gromade, ali njihova vanjska površina bila bi skliska, s potočićima j vode koji su curili dolje i mrljama trulog leda gdje je prodro zrak. *Što* j *god da divljaci jesu, hrabri su.*

Unatoč tome, Jon se zatekao kako se nada da će se Stvrovi strahovi i pokazati dobro utemeljenima. *Ako su bogovi dobri, naići će patrola i stati \ ovome na kraj*. "Nijedan zid ne može te čuvati na sigurnom", rekao mu j je jednom njegov otac, dok su hodali zidinama Oštrozimlja. "Zid je jak onoliko koliko i ljudi koji ga brane." Divljaci su možda imali stotinu i; dvadeset ljudi, ali četiri branitelja bila bi dovoljna da ih otjeraju, s ne-j koliko dobro naciljanih strijela i možda vjedrom kamenja.

Međutim, nikakvi branitelji nisu se pojavili; nijedan, a kamoli četvorica. Sunce se penjalo nebom a divljaci su se penjali Zidom. Jarić četvorka ostala je dobrano naprijed do podneva, kad su udarili koma lošeg leda. Jari je omotao svoje uže oko vjetrom istesanog klina i koriš ga da podupre svoju težinu kad se cijela zupčasta stvar iznenada smrvila! i urušila, i on s njom. Komadi leda veliki poput ljudske glave zasuli sul trojku ispod, ali oni su se držali rukohvata; kolci su *izdržali,* te se Jari trzajem naglo zaustavio na kraju užeta.

U času kad se njegov tim oporavio od te nezgode, Grigg Jarac se gotovo izjednačio s njima. Errokova četvorka ostajala je dobrano iza. Površina gdje su se penjali izgledala je glatka i bez pukotina, prekrivena plohom otopljena leda koja se vlažno ljeskala gdje bi je sunce okrznulo. Griggov dio bio je tamniji oku, s više očitih obilježja; duge horizontalne izbočine gdje je gromada bila nesavršeno postavljena navrh gromade pod njom, pukotine i otvori, čak i kamini duž okomitih članaka, gdje su vjetar i voda izjeli rupe dovoljno velike da se u njima skrije čovjek.

Jari je uskoro opet svoje ljude vodio uvis. Njegova i Griggova četvorka kretale su se gotovo jedna pokraj druge, s Errokovom pedeset stopa niže. Sjekire od jelenjih rogova rezuckale su i mlatile, šaljući pljuskove treperavih krhotina u slapovima dolje po drveću. Kameni čekići zabijali su kolce duboko u led da posluže kao sidra za užad; željezni kolci po-nestali su prije nego što su bili na pola puta do vrha, pa su nakon toga penjači koristili one od rogova i naoštrenih kostiju. A ljudi su udarali nogama, zasijecajući šiljcima na svojim čizmama u tvrd, nepopustljiv led, iznova i iznova i iznova i iznova da načine jedan oslonac za nogu. *Noge su im sigurno utrnule,* pomisli Jon kad je prošao četvrti sat. *Koliko dugo mogu nastaviti s tim?* Promatrao je nemiran poput Magnara, vrebajući na udaljen jauk thennskog ratnog roga. Ali rogovi su ostajali nijemi, a Noćnoj straži nije bilo ni traga.

Do šestog sata, Jari je ponovno pretekao Grigga Jarca, a njegovi su ljudi proširivali razmak. "Manceov ljubimac sigurno želi mač", reče Magnar, zaklanjajući oči. Sunce je bilo visoko na nebu, a gornja trećina Zida bila je kristalno modra odozdo, odražavajući se tako sjajno da su oči boljele kad bi je se gledalo. Jarlova i Griggova četvorka bijahu gotovo izgubljene u blještavilu, iako je Errokov tim još uvijek bio u sjeni. Umjesto da se miču uvis, oni su se kretali bočno na nekih pet stotina stopa, zaputivši se prema kaminu. Jon ih je promatrao kako gmižu kad je začuo zvuk - iznenadni *prasak* koji kao da se kotrljao po ledu, a za kojim je slijedio povik uzbune. A tada je zrak bio pun krhotina, krikova i padajućih ljudi, dok se ploha leda stopu debela i pedeset stopa široka odlamala od Zida i rušila, mrvila, tutnjila, pomevši sve pred sobom. Čak i dolje na dnu brijega, neki su komadi stizali prevrćući se kroz drveće i kotrljajući se niz padinu. Jon zgrabi Vgritte i povuče je dolje da je zakloni, a jednog Thennijca je udario u lice komad koji mu je slomio nos.

A kad su pogledali uvis, Jari i njegov tim su nestali. Ljudi, užad, kol-i ci, sve je nestalo; ništa nije preostalo iznad šest stotina stopa. Na Zidu-? se nalazila rana tamo odakle su penjači visjeli pola otkucaja srca ranije, led je unutra bio gladak i bijel kao ulašteni mramor i sjajan na suncu. Duboko, duboko dolje nalazila se neznatna crvena mrlja gdje se netko razbio o zaleđeni klin.

Zid se sam brani, pomisli Jon dok je povlačio Vgritte natrag na noge.

Pronašli su Jarla na drvetu, nabijenog na rascijepanu granu i još privezanog za trojicu muškaraca koja su ležala polomljena pod njim. Jedan je još bio živ, ali su mu noge i kralježnica bili smrvljeni, a i većina rebara. "Milost", rekao je kad su nabasali na njega.

Jedan Thennijar razbije mu glavu krupnim kamenim maljem. Magnar izda zapovijedi, j njegovi ljudi počeše skupljati gorivo za lomaču.
Mrtvi su gorjeli kad je Grigg Jarac stigao na vrh Zida. U času kad irn^ se Errokova četvorka pridružila, od Jarla i njegove skupine nije preostalo ništa osim kostiju i pepela. Sunce je dotad već počelo tonuti, te su penjači gubili malo vremena. Odmotali su duge navoje konoplje koju su ovili oko grudi, sve ih zajedno privezali i bacili dolje jedan kraj. Pomisao da se pokuša popeti pet stotina stopa po tom užetu ispunila je Jona užasom, ali Mance je bolje isplanirao stvar. Otimači koje je Jari ostavio dolje izvadili su iz bačve goleme ljestve, s prečkama od pletene konoplje debelim poput ljudske ruke, te ih privezali o uže penjača. Errok, Grigg i njihovi ljudi stenjali su i potezali, podigli ga gore, zabili kolcima o vrh, potom ponovno spustili uže da podignu druge ljestve. Bilo ih je sve skupa pet.
Kad su sve one bile na mjestu, Magnar povikne otresitu zapovijed na Drevnom jeziku, a petorica njegovih Thennijaca stadoše se zajedno penjati. Čak i s Ijestvama, uspon nije bio lak. Vgritte je promatrala kako se bore neko vrijeme. "Mrzim ovaj Zid", reče tihim gnjevnim glasom. "Možeš li osjetit kako je *hladan?"*
"Načinjen je od leda", istakne Jon.
"Ti ništa ne znaš, Jone Snow. Ovaj Zid je načinjen od krvi."
Ali nije se zasitio krvi. Do sumraka, dva su Thennijca pala s Ijestava u smrt, ali bili su posljednji. Bilo je blizu ponoći kad je Jon stigao na vrh. Zvijezde su ponovno izašle, a Ygritte je drhtala od uspona. "Umalo sam pala", reče, sa suzama u očima. "Dvaput. Triput. Zid me pokušao otrest, mogla sam to osjetit." Jedna od suza se oslobodi i polako klizne niz njezin obraz.
399
"Najgore je iza nas." Jon je pokušao zvučati samouvjereno. "Nemoj se bojati." Pokušao je staviti ruku oko nje.
Tgritte zabije korijen svog dlana u njegove grudi, tako žestoko da ga je zapeklo čak i kroz slojeve vune, oklopa i uškrobljene kože. "Nisam se *bojala.* Ti ništa ne znaš, Jone Snow."
"Zašto onda plačeš?"
"Ne od straha!" Divlje je petom udarila led pod sobom, odlomivši f komad. "Plačem jer nikad nismo pronašli Rog Zime. Otvorili smo pola
(stotine grobova i pustili sve one sjene u svijet, i nikad nismo pronašli Rog Joramuna da sruši ovu studenu stvar!"

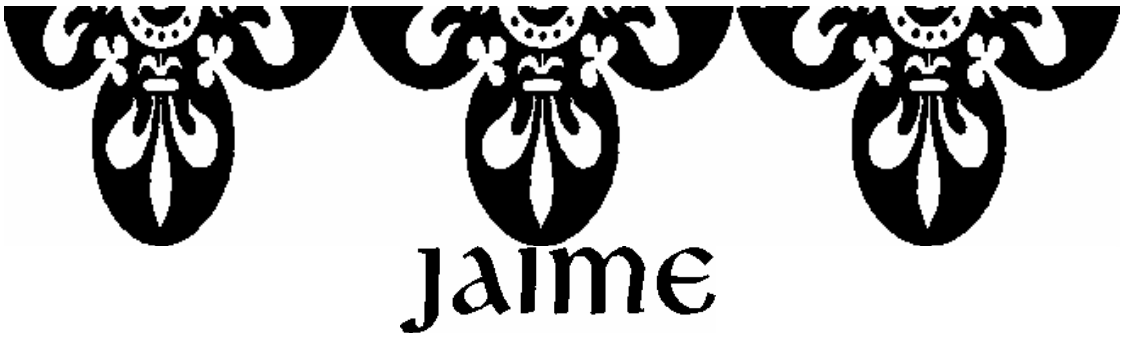

Ruka ga je pekla.
Još uvijek, *još uvijek,* dugo nakon što su utrnuli baklju koju su koristili da spale njegov krvavi batrljak, danima poslije, još je mogao osjetiti kako vatra probada njegovu ruku, a prsti mu se izvijaju u plamenu, prsti koje više nije imao.
I prije je bio ranjen, ali nikad ovako. Nikad nije znao da takva bol postoji. Ponekad, nezvane, stare molitve žuborile su mu s usana, molitve koje je naučio kao dijete i na koje otad nije pomislio, molitve koje je prvi put izustio s Cersei koja je klečala pokraj njega u septi Bacačeve hridi. Ponekad je čak i plakao, sve dok nije čuo smijeh Glumaca. Onda je posušio svoje oči i umrtvio svoje srce, i molio se da mu groznica spali suze. *Sada mam kako se Tyrion osjećao, svaki put kad su mu se smijali.*
Kad je drugi put pao sa sedla, čvrsto su ga svezali za Brienne od Tar-tha i ponovno ih primorali da dijele konja. Jednog dana, umjesto prsa uzleđa, svezali su ih licem u lice. "Ljubavnici", glasno je uzdahnuo Dob-rojeb, "i kako su lijep prizor. Bilo bi okrutno razdvojiti dobrog viteza i njegovu gospu." Onda se nasmijao onim svojim visokim reskim smijehom i kazao: "Ah, ali koji je od njih vitez a koji je gospa?"
Da imam ruku, brzo bi to saznao, pomisli Jaime. Mišice su ga boljele a noge mu trnule od užadi, ali nakon nekog vremena ništa nije bilo važno. Svijet se sveo na bolno pulsiranje koje je bilo njegova sablasna ruka, i na Brienne pritisnutu uz njega. *Barem je topla,* tješio se, iako je djevojčurin zadah bio gadan poput njegova.
Njegova ruka je stalno bila između njih. Urswick ju mu je objesio oko vrata na užetu, te mu se njihala na prsima, pljuskajući Brienneine grudi dok bi Jaime gubio i vraćao svijest. Njegovo desno oko bilo je natečeno i zatvoreno, rana upaljena gdje ga je Brienne zasjekla tijekom njihove borbe, ali ruka je bila ta koja ga je najviše boljela. Krv i gnoj curili su iz njegova batrljka, a ruka koja mu je nedostajala bridjela je svaki put kad bi konj načinio korak. Njegovo je grlo bilo tako suho da nije mogao jesti, ali pio je vino kad su mu ga dali, i vodu kad je to bilo jedino što su nudili. Jednom su mu pružili kalež i on ga je smjesta progutao, drhteći, a Hrabri suputnici prasnuli su u smijeh tako glasan i grub da su ga uši zaboljele. "To je konjska mokraća što piješ, Kraljosječino", rekao mu je Rorge. Jaime je bio tako žedan da ju je svejedno popio, ali poslije je sve povratio. Natjerali su Brienne da ispere bljuvotinu iz njegove brade, kao što su je natjerali da ga očisti kad se uneredio u sedlu.
Jednog vlažnog hladnog jutra kad se osjećao malko snažnije, mahnitost ga je obuzela te je posegnuo za Dornijčevim mačem lijevom rukom i nespretno ga istrgnuo iz korica. *Neka me ubiju,* pomislio je, *samo da umrem u borbi, s oštricom u ruci.* Ali nije vrijedilo. Dobrojeb se približio skakućući s noge na nogu, vješto otplešući u stranu kad je Jaime zamahnuo na njega. Izveden iz ravnoteže, on je posrnuo naprijed, divlje sije-kući mačem prema ludi, ali Dobrojeb se vrtio, sagibao i izmicao sve dok se svi Glumci nisu smijali Jaimeovim uzaludnim pokušajima da zada udarac. Kad je zapeo preko kamena i posrnuo na koljena, luda je uskočio i posadio vlažan poljubac navrh njegove glave.
Rorge ga je konačno odvukao u stranu i izbio mač iz Jaimeovih slabih prstiju dok ga je ovaj pokušavao podići. "To je bilo fabavno, Kraljofjefe", rekao je Vargo Hoat, "ali ako ponovno pokufaf, odfjefi ću ti i drugu ruku, ili mofda nogu."
Jaime je ležao na leđima, zureći u noćno nebo, pokušavajući ne osjetiti bol koja se izvijala uz njegovu desnicu svaki put kad bi je pomaknuo. Noć je bila čudesno lijepa. Mjesec je bio dražestan srp, a činilo se da nikad nije vidio toliko mnogo zvijezda. Kraljeva kruna bila je u zenitu, a mogao je vidjeti Pastuha kako se propinjao, a ondje Labuda. Mjesečeva djevica,

stidljiva kao uvijek, bila je napola skrivena iza stabla bora. *Kako može ovakva noć biti lijepa?* upitao se. *Zašto bi zvijezde željele gledati nekog kao ja ?*
"Jaime", šapnula je Brienne, tako tiho da mu se činilo da sanja. "Jai-me, što radiš?"
"Umirem", šapnuo je natrag.
"Ne," rekla je ona, "ne, moraš živjeti."
Želio se nasmijati. "Prestani mi govoriti što da radim, djevojčuro. Umrijet ću ako me volja."
"Zar si tolika kukavica?"
Riječ ga zaprepasti. On je bio Jaime Lannister, vitez Kraljevske straže, bio je Kraljosjek. Nitko ga nikad nije nazvao kukavicom. Drugim su ga stvarima zvali, da; vjerolomnikom, lažljivcem, ubojicom. Govorili su da je okrutan, izdajnik, lakomislen. Ali nikad kukavica. "Što drugo mogu učiniti nego umrijeti?"
"Živi," reče ona, "živi i bori se, i osveti se." AJi progovorila je preglasno. Rorge joj je čuo glas; možda nije čuo riječi, prišao je bliže da je udari nogom, vičući na nju da drži prokletu jezičinu za zubima ako je želi zadržati.
Kukavica, mislio je Jaime, dok se Brienne borila da priguši svoje jauke. *Zar je moguće? Uzeli su mi ruku od mača. Je li to bilo sve što sam bio, ruka s mačem? Bogovi, smilujte se, je li istina?*
Djevojčura je imala pravo. Nije mogao umrijeti. Cersei ga je čekala. Trebat će ga. I Tyrion, njegov mali brat, koji ga je ljubio zbog laži. A čekali su i njegovi neprijatelji; Mladi Strahovuk koji ga je porazio u Šaputavoj šumi i ubio mu ljude, Edmure Tully koji ga je držao u tami i lancima, ovi Hrabri suputnici.
Kad je došlo jutro, primorao se da jede. Hranili su ga kašom zobi, konjskom hranom, ali silom je progutao svaku žlicu. Ponovno je jeo predvečer, i idućeg dana. *Živi,* rekao je sebi grubo, kad ga je kaša gotovo ugušila, *živi za Cersei, živi za Tyriona. Živi za osvetu. Lannister uvijek plaća svoje dugove.* Ruka koja mu je nedostajala bridjela je, pekla i zaudarala. *Kad stignem u Kraljev grudobran, dat ću si iskovati novu ruku, zlatnu ruku, a jednog dana upotrijebit ću je da iščupam Vargou Hoatu grlo.*
f Dani i noći međusobno su se stopili u sumaglici boli. Spavao bi u sed-
J hi, pritisnut uz Brienne, nosa punog vonja svoje istrunule ruke, a onda bi noću ležao budan na tvrdom tlu, uhvaćen u moru na javi. Slabog kakav je bio, uvijek bi ga vezali za drvo. Saznanje da su ga se čak i sada toliko bojali pružalo mu je malo hladne utjehe.
Brienne je uvijek bila vezana uz njega. Ležala je ondje u svojim okovima poput velike mrtve krave, ne govoreći ni riječi. *Djevojčuraje u sebi podigla tvrđavu. Uskoro će je silovati, ali iza njezinih zidina ne mogu je dotaknuti.* Ali Jaimeove su zidine bile srušene. Uzeli su mu ruku, uzeli i mu *ruku od mača,* a bez nje nije bio ništa. Druga mu nije vrijedila. Otka-" ko je mogao hodati, ljevica mu je bila ruka od štita, ništa više. Njegova] desnica ga je učinila vitezom, njegova desnica ga je učinila muškarcem.
Jednog dana, čuo je kako Urswyck nešto govori o Harrenhalu, i sje-] tio se da im je to bilo odredište. To ga je natjeralo da se glasno nasmije, a to je natjeralo Timeona da osine njegovo lice dugim tankim bičem. Posjekotina je krvarila, ali uz ruku jedva ju je osjetio. "Zašto si se smijao?" upita ga djevojčura te noći, šaptom.
"Harrenhal je mjesto gdje su mi dali bijeli plašt", uzvratio je šapat. "Whentov veliki turnir. Želio nam je pokazati svoj veliki zamak i njegove vrsne sinove. I ja sam im želio pokazati. Bilo mi je samo petnaest godina, ali nitko me nije mogao pobijediti tog dana. Aerys mi nije dopustio da se natječem u koplju." Ponovno se nasmijao. "Poslao me odatle. Ali sada se vraćam."
Čuli su smijeh. Te noći Jaime je bio taj koji je dobio udarce nogama, i rukama. I njih je jedva osjetio, sve dok mu Rorge nije tresnuo čizmom i u batrljak, tada se onesvijestio.
Iduće noći su napokon došli, trojica najgorih; Dobrojeb, beznosi Rorge i debeli Dothraki Zollo, onaj koji mu je odsjekao ruku. Zollo i Rorge su se prepirali tko će krenuti prvi dok su

se približavali; činilo se da nije bilo u pitanju da će luda biti posljednji. Dobrojeb je predlagao da bi obojica trebali biti prvi, i uzeti je sprijeda i straga. Zollou i Ror-geu se svidjela ta zamisao, samo što su se tada počeli svađati tko će dobiti prednju stranu a tko stražnju.
/ *od nje će učiniti bogalja, ali iznutra, gdje se ne vidi.* "Djevojčuro," šapnuo je dok su Zollo i Rorge proklinjali jedan drugog, "neka uzmu meso, a ti otiđi daleko. Brže će završiti, a oni će imati manje zadovoljstva iz toga."
"Neće imati nimalo zadovoljstva iz onoga što ću im dati", šapnula je ona natrag, prkosna.
Glupa tvrdoglava hrabra kučka. Lijepo će se dati ubiti, znao je. *A što me briga i da hoće? Da nije bila onako svojeglava, još bih imao ruku.* Ali začuo je sebe kako šapće: "Pusti ih da to učine, i odi unutra." Tako je on učinio, kad su Starkovi umrli pred njim, knez Rickard skuhavši se u svom oklopu dok se njegov sin Brandon zadavio pokušavajući ga spasiti. "Misli na Renlvja, ako si ga voljela. Misli na Tarth, gore i mora, *jezera,* vodopade, što god imaš na tvom Safirnom otoku, misli..."
Ali Rorge je dotad već dobio prepirku. "Ti si najružnija žena koju sara ikad vidio," rekao je Brienne, "ali nemoj mislit da te ne mogu učinit ružnijom. Hoćeš nos poput moga? Opiri mi se, i dobit ćeš ga. A dva oka, to je previše. Jedan krik i iskopat ću ti jedno i natjerat te da ga pojedeš, a onda ću ti iščupat jebene zube jedan za drugim."
"O, učini to, Rorge", molio je Dobrojeb. "Bez zubi, izgledat će poput moje drage stare majke." Stane se cerekati. *"Uvijek* sam htio jebat moju dragu staru majku u šupak."
Jaime se zahihoće. "To je smiješna luda. Imam zagonetku za tebe, Dobrojebe. Zašto te briga hoće li vrisnuti? O, čekaj, znam." On vikne: "SAFIRI", što je glasnije mogao.
Psujući, Rorge ponovno šutne njegov batrljak. Jaime zaurla. *Nisam znao da ima takve agonije na svijetu,* bilo je posljednje čega se sjećao da je pomislio. Bilo je teško reći koliko je dugo bio u nesvijesti, ali kad ga je bol ispljunula, Urswyck je bio ondje, i sam Vargo Hoat. "Nju fe ne finije dirati", vrisnuo je Jarac, poprskavši pljuvačkom cijelog Zolloa. "Ona mora biti djefica, fi budale! Prijeđi nam freću fafira!" I otada pa nadalje, svake je noći Hoat postavljao stražare oko njih, da ih zaštiti od njegovih.
Dvije su noći prošle u tišini prije nego što je djevojčura pronašla hrabrosti da šapne: "Jaime? Zašto si viknuo?"
"Zašto sam viknuo *'safiri',* želiš reći? Upotrijebi svoju pamet, djevo-jčuro. Bi li ova gomila marila da sam viknuo *'silovanje'?"*
"Nisi uopće trebao viknuti."
"Dovoljno te teško gledati *s* nosom. Osim toga, želio sam natjerati Jarca da reče 'fafiri'." On se zahihoće. "Dobro je za tebe što sam takav lažljivac. Častan bi čovjek rekao istinu o Safirnom otoku."
"Unatoč tome," reče ona, "hvala vam, ser."
Njegova je ruka ponovno bridjela. Zaškripao je zubima i rekao: "Lannister plaća svoje dugove. To je bilo za rijeku, i ono kamenje koje si bacila na Robina Rvgera."
Jarac je htio napraviti predstavu od paradiranja njime prilikom ulaska, te su Jaimea natjerali da sjaše milju od dveri Harrenhala. Uže su mu omotali oko struka, drugo oko Brienneinih zglobova; krajeve su svezali za jabuku sedla Varga Hoata. Posrtali su jedno pored drugog iza Qoho-rikove prugaste zebre.
Jaimea je bijes držao na nogama. Platno koje je pokrivalo batrljak bilo je sivo i zaudaralo na gnoj. Njegovi sablasni prsti vrištali su sa svakim korakom. *Jači sam nego što misle,* rekao je samom sebi. *Još uvijek sam Lannister. Još uvijek sam vitez Kraljevske straže.* Stići će do Harrenhala, a onda do Kraljeva grudobrana. Živjet će. *I platit ću ovaj dug s kamatama.*
Dok su se približavali zidinama nalik na litice čudovišnog zamka Crnog Harrena, Brienne mu stisne ruku. "Knez Bolton drži ovaj zamak. Boltoni su vazali Starkovih."
[3]
"Boltoni deru kožu svojim neprijateljima." Jaime se toga sjećao o[1] Sjevernjacima. Tyrion bi znao sve što se imalo znati o gospodaru Stra-hotvrđe, ali Tyrion je bio tisuću liga daleko, s

Cersei. *Ne mogu umrijeti] dok Cersei živi,* reče samom sebi. *Umrijet ćemo zajedno kao što smo se \ rodili zajedno.*
Mala utvrda pred zidinama bila je spaljena do pepela i pocrnjelog kamenja, a mnogo se ljudi i konja odnedavno utaborilo na obali jezera, gdje je knez Whent postavio svoj veliki turnir u godini lažnog proljeća. Gorki osmijeh dotakne Jaimeove usne dok su prelazili to razrovano tlo. Netko je iskopao zahodski rov točno na mjestu gdje je nekoć klečao •; pred kraljem da položi prisegu. *Nisam ni sanjao kako brzo će se slatko \ pretvoriti u gorko. Aerys mi nije ni dopustio da uživam u toj jednoj Počastio me, a onda me pljunuo.*
"Stijegovi vazala", primijeti Brienne. "Oderani čovjek i kule blizanke, vidiš. Prisegnuti ljudi kralja Robba. Ondje, iznad stražarnice, sivo na bijelom. Izvjesili su strahovuka."
Jaime izvije glavu uvis da pogleda. "Ono je tvoj prokleti strahovuk, istina", prizna joj. "A ono su glave sa svake njegove strane."
Vojnici, sluge i sljedbenici logora okupili su se da ih izviču. Pjegava kučka slijedila ih je kroz logore lajući i režući sve dok je jedan od Lyse-naca nije nabio na koplje i odgalopirao na čelo kolone. "Nosim Kraljos-jekov stijeg", viknuo je, tresući mrtvim psom iznad Jaimeove glave.
Zidine Harrenhala bijahu tako debele da je prolazak ispod njih bio nalik na prolazak kroz kameni tunel. Vargo Hoat je poslao dvojicu svojih Dothrakija naprijed da obavijeste kneza Boltona o njihovu dolasku, te je vanjsko dvorište bilo puno znatiželjnika. Micali su se s puta dok je Jaime teturao mimo, a uže se oko njegova struka trzalo i natezalo kad god bi usporio. "Dajem fam *Kraljofjeka",* izjavi Vargo Hoat onim svojim muklim slinavim glasom. Koplje utisnuto u Jaimeova križa pošalje ga na tlo.
Nagon ga natjera da ispruži ruke kako bi zaustavio pad. Kad je njegov batrljak tresnuo o tlo bol je bio zaslјepljujuć, no nekako je uspio izboriti povratak na jedno koljeno. Pred njim, niz širokih kamenih stuba vodio je do ulaza u jednu od ha'rrenhalovih gorostasnih okruglih kula. Pet vitezova i jedan Sjevernjak stajali su gledajući ga svisoka; jedan svjet-looki u vuni i krznu, petorica bijesnih u žicanim košuljama i oklopima, s grbom kula blizanki na surkama. "Srdžba Freyevaca", izjavi Jaime. "Ser Damvell, Ser Aenys, Ser Hosteen." Znao je sinove kneza Waldera po viđenju; njegova strina se udala za jednog, naposljetku. "Dopustite da vam izrazim svoju sućut."
"Zbog čega, ser?" upita Ser Danvvell Frey.
"Zbog sina vašeg brata, Ser Cleosa", reče Jaime. "Bio je s nama dok ga odmetnici nisu napunili strijelama. Urswyck i ova bagra uzeli su mu imovinu i ostavili ga strahovucima."
"Moja gospodo!" Brienne se otrgne i progura naprijed. "Vidjela sam vaše stjegove. Počujte me u ime vaše zakletve!"
"Tko govori?" zatraži Ser Aenys Frey. "Lanifterova dojilja."
["Ja sam Brienne od Tartha, kći kneza Selwyna Večernje Zvijezde, đetog kući Stark kao što ste vi."
|Aer Aenys joj pljune pred noge. "Ovo je za vašu zakletvu. Vjerovali) riječima Robba Starka, a on je na naše povjerenje uzvratio izdajom."
l ovo je zanimljivo. Jaime se izvije kako bi vidio kako će Brienne pri-| optužbu, ali djevojčura je bila svojeglava poput mazge sa žvalama bima. "Ne znam ni za kakvu izdaju." Trljala je užad na svojim zglo-na. "Kneginja Catelyn mi je zapovjedila da predam Lannistera nje-i bratu u Kraljevu grudobranu—"
Pokušavala ga je utopiti kad smo ih našli", reče Urswyck Vjerni.
^Ona pocrveni. "U gnjevu sam se zaboravila, ali nikad ga ne bih ubila. |umre Lannisteri će zaklati kćeri moje gospe."
jjr Aenys je bio nedirnut. "Zašto bi nas to moralo zabrinjavati?" ^feka ga Rijekotok ponovno otkupi", progovori Ser Danvvell.

"Bacačeva hrid ima više zlata", prigovori jedan brat. "Ubijmo ga!" reče drugi. "Njegovu glavu za onu Neda Starka!"
Luda Dobrojeb prebaci se preko glave na dno stuba u svojoj sivoj i ružičastoj šarenoj odjeći i stane pjevati. *"Bio jednom lav što plesao je s medvjedom, o joj, o joj... "*
"Tifina, ludo." Vargo Hoat ćušne čovjeka. "Kraljofjek nije za med- • fjeda. On je moj."
"Nije ničiji ako umre." Rose Bolton je govorio tako tiho da su ljudi *l* utihnuli da ga čuju. "I molim, sjetite se, moj kneže, vi niste gospodar j Harrenhala dok ne odmarširam na Sjever."
Groznica je Jaimea učinila neustrašivim kao i ošamućenim. "Zar je ovo knez Strahotvrđe? Posljednje što sam čuo, moj otac vas je potjerao u bijeg s repom među nogama. Kad ste prestali trčati, moj kneže?"
Boltonova tišina bila je stotinu puta više prijeteća od slinave zlob Varga Hoata. Blijede poput jutarnje magle, njegove su oči skrivale više nego što su odavale. Jaimeu se nisu sviđale te oči. Podsjećale su ga na dan u Kraljevu grudobranu kad ga je Ned Stark zatekao dok je sjedio na Željeznom prijestolju. Knez Strahotvrđe konačno napući usne i reče: "Izgubili ste ruku."
"Nisam," reče Jaime, "ovdje je, visi mi oko vrata."
Roose Bolton posegne dolje, presiječe uže i baci ruku na Hoata. "Odnesite ovo. Sam me pogled na nju vrijeđa."
"Poflat ću je njegofom ocu knezu. Reći ću mu da mora platiti fto ti-fuća zmajefa, ili ćemo mu fratiti Kraljofjeka komad po komad. A kad budemo imali njegofo zlato, predat ćemo Fer Jaimea Karftarkofima, i pokupiti i djeficu!" Urlik smijeha uzdigne se od Hrabrih suputnika.
"Dobar plan," reče Roose Bolton, istim tonom kojim je mogao kazati: 'Dobro vino', društvu za večerom, "iako vam knez Karstark neće dati svoju kćer. Kralj Robb skratio ga je za glavu, zbog izdaje i umorstva. Što se kneza Tywina tiče, on ostaje u Kraljevu grudobranu, i ondje će se zadržati do nove godine, kad će njegov unuk za ženu uzeti kćer Vi-sovrta."
"Oštrozimlja", reče Brienne. "Mislite Oštrozimlja. Kralj Joffreyje zaručen Šansom Stark."
"Ne više. Bitka na Crnovodi je sve promijenila. Ruža i lav ondje su se udružili, da razbiju vojsku Stannisa Baratheona i spale njegovu flotu do pepela."
Upozorio sam te, Urswyče, pomisli Jaime, *i tebe, Jarce. Kad se kladite protiv lavova, gubite više od svoje novčarke.* "Ima li vijesti o mojoj sestri?" upita on.
"Ona je dobro. Kao i vaš... nećak." Bolton je zastao prije nego što j'e rekao *nećak,* stanka koja je govorila *Ja znam.* "Vaš brat također živi, iako je ranjen u bitki." Mahne rukom smrknutom Sjevernjaku u čav-lićima posutoj brigantini. "Otpratite Ser Jaimea Qyburnu. I odvežite ruke ovoj ženi." Dok se uže između Brienneinih zglobova presijecalo napola, on reče: "Molim oprostite nam, moja gospo. U ovakvim nevoljnim vremenima teško je raspoznati prijatelja od neprijatelja."
Brienne protrlja unutrašnjost svog zgloba gdje joj je konop izderao kožu do krvi. "Moj kneže, ovi ljudi su me pokušali silovati."
"Jesu li?" Knez Bolton okrene svoje blijede oči prema Vargou Hoa-tu. "Nezadovoljan sam. Time, i ovom Ser Jaimeovom rukom."
Bila su petorica Sjevernjaka i dovoljno Frevevaca u dvorištu za svakog Hrabrog suputnika. Jarac možda nije bio pametan kao neki, ali mogao je barem toliko brojiti. Držao je jezik za zubima.
"Oduzeli su mi mač," reče Brienne, "moj oklop..."
"Ovdje vam neće trebati oklop, moja gospo", reče joj knez Bolton. "U Harrenhalu ste pod mojom zaštitom. Amabel, pronađi prikladne odaje za kneginju Brienne. Waltone, ti se smjesta pobrini za Ser Jaimea." Nije pričekao odgovor, već se okrenuo i uspeo stubama, dok mu se

njegov krznom porubljeni plašt vijorio za njim. Jaime je imao tek dovoljno vremena da izmijeni brz pogled s Brienne prije nego što su od-marširali s njima, svakog na svoju stranu. U meštrovim odajama ispod vranjeg gnijezda, sjedokosi, očinski muškarac zvan Qyburn uvukao je dah kad je odrezao platno s batrljka Jaimeove ruke.
"Tako loše? Hoću li umrijeti?"
Qyburn dotakne ranu prstom i namršti nos na provalu gnoja. "Ne. Iako za još nekoliko dana..." Odsjekao je Jaimeov rukav. "Trulež se proširila. Vidite kako je meko meso? Moram ga cijelog odsjeći. Najsigurnije bi bilo odrezati cijelu ruku."
"Onda ćeš *ti* umrijeti", obeća Jaime. "Očisti batrljak i zašij ga, riskirat ću."
Qyburn se namršti. "Mogu ostaviti nadlakticu, zarezati vam kod lakta, ali..."
"Odrežeš li mi ijedan dio ruke, bolje ti je da odrežeš i drugu, ili ću te poslije njome zadaviti."
Qyburn pogleda u njegove oči. Što god da je ondje vidio natjeralo ga je da se zamisli. "Vrlo dobro. Odrezat ću ti ognojeno meso, ništa više.' Pokušat ću spaliti trulež kipućim vinom i oblogom od koprive, sjemenki gorušice i krušne plijesni. Možda će dostajati. To je na vašu glavu. Željet ćete makova mlijeka—"
"Ne." Jaime se nije usuđivao dopustiti da ga uspavaju, mogao bi bif kraći za ruku kad se probudi, bez obzira na to što je čovjek rekao.
Qyburn je bio osupnut. "Boljet će."
"Vrištat ću."
"Jako će boljeti."
"Vrištat ću vrlo glasno."
"Hoćete li barem popiti malo vina?"
"Što misliš da li Vrhovni septon ikad moli?"
"U to nisam siguran. Donijet ću vino. Ležite, moram vam svezati ruku."
Uz zdjelu i oštrim nožem, Qyburn je očistio batrljak dok je Jaime gutao jako vino, prolijevajući ga svuda po sebi. Činilo se da mu njegova lijeva ruka ne umije pronaći usta, ali nešto se moglo kazati i tomu u korist. Miris vina na njegovoj natopljenoj bradi pomagao je sakriti zadah gnoja.
Ništa nije pomagalo kad je došlo vrijeme da se odreže trulo meso. Jaime je tada vrisnuo i bubnuo o stol šakom koja mu je preostala, iznova i iznova i iznova. Ponovno je vrisnuo kad je Qyburn izlio vino po onome što je preostalo od njegova batrljka. Unatoč zakletvama i svim strahovanjima, izgubio je svijest na neko vrijeme. Kad se probudio, meštar mu je zašivao ruku iglom i nitima od životinjskog crijeva. "Ostavio sam komad kože da preklopim vaš zglob."
"Ovo si već radio", promrmlja Jaime, slabašno. Mogao je osjetiti krv u svojim ustima gdje se ugrizao za jezik.
"Nitko tko služi s Vargom Hoatom nije stranac batrljcima. On ih stvara kamo god ide."
Qyburn nije izgledao poput čudovišta, pomisli Jaime. Bio je suhonjav i blaga glasa, toplih smeđih očiju. "Kako to da meštar jaše s Hrabrim suputnicima?"
"Citadela mi je oduzela lanac." Qyburn odloži svoju iglu. " bih nešto učiniti i s tom ranom iznad vašeg oka. Meso je jako upaljeno."
Jaime sklopi oči i pusti da vino i Qyburn obave svoj posao. "Pričajte mi o bitki." Kao čuvar harrenhalskih gavrana, Qyburn je bio prvi koji je čuo vijesti.
"Knez Stannis je bio uhvaćen između vašeg oca i vatre. Vele da je Vražićak zapalio samu rijeku."
Jaime je ugledao zelene plamenove kako sukljaju u nebo više od najviših kula, dok su gorući ljudi vrištali na ulicama. *Već sam sanjao taj san.* Bilo je gotovo smiješno, ali nije bilo nikoga s kime bi podijelio šalu.
"Otvorite oko." Qyburn namoči krpu u toploj vodi i natapka koricu suhe krvi. Očni je kapak bio natečen, ali Jaime je otkrio da ga je mogao napola otvoriti. Qyburnovo lice nadvilo se iznad. "Kako ste ovo zaradili?" upita meštar.

"Dar od djevojčure."
"Grubo ste je snubili, moj kneže?"
"Ta je djevojčura veća od mene i ružnija od vas. Bolje da i nju pregledate. Još šepa na nogu u koju sam je ubo dok srno se tukli."
"Raspitat ću se za nju. Što je ta žena vama?"
"Moja zaštitnica." Jaime se morao nasmijati, bez obzira na to koliko
ga boljelo.
"Samljet ću nešto ljekovitog bilja koje možete pomiješati s vinom da vam se smanji vrućica. Vratite se sutradan i metnut ću vam pijavicu na oko da upije lošu krv."
"Pijavicu. Divno."
"Knez Bolton vrlo voli pijavice", krotko će Qyburn.
"Da", reče Jaime. "Mogu misliti."

Ništa nije ostalo iza Kraljevih dveri osim blata, pepela i komadića spaljene kosti, ali već je ondje bilo ljudi koji su živjeli u sjeni gradskih zidina i drugih koji su prodavali ribu s kolica i bačava. Tyrion je osjetio njihove poglede na sebi dok je jahao mimo; ledene poglede, gnjevne i nemilosrdne. Nitko mu se nije usuđivao obratiti ili mu pokušati zagraditi put, ne s Bronnom pored njega u nauljenom crnom oklopu. *No, da sam sam, povukli bi me dolje i razbili mi lice oblutkom za kaldrmu, kao što su učinili Prestanu Greenfieldu.*

"Vratili su se brže od štakora", potuži se on. "Već smo ih jednom otjerali vatrom, čovjek bi pomislio da će iz toga izvući pouku."

"Dajte mi nekoliko desetaka zlatnih plašteva i sve ću ih poubijati", reče Bronn. "Kad budu mrtvi neće se vraćati."

"Ne, ali drugi će doći na njihovo mjesto. Pusti ih na miru, ali ako opet počnu podizati kolibe uza zidine, smjesta ih sruši. Rat još nije gotov, bez obzira na to što te budale možda misle." Opazio je Blatne dveri pred sobom. "Dovoljno sam vidio za sada. Vratit ćemo se sutradan s cehovskim meštrima da pregledamo njihove planove." On uzdahne. *Pa, ovdje sam većinu stvari spalio ja, predmnijevam kako je pravedno da ih i obnovim.*

Taj zadatak trebao je biti stričev, ali pouzdani, trijezni, neumorni Ser Kevan Lannister nije bio svoj otkako je gavran stigao iz Rijekotoka sviješću o umorstvu njegova sina. Willemov blizanac Martvn također je bio u zarobljeništvu Robba Starka, a njihov stariji brat Lancel još u postelji, izmučen gnojnom ranom koja nije cijeljela. S jednim sinom mrtvim a drugom dvojicom u smrtnoj opasnosti, Ser Kevana su izjedali tuga i strah. Knez Tywin se uvijek oslanjao na svog brata, ali sada nije imao izbora nego se ponovno okrenuti svome patuljastom sinu.

Trošak obnove bit će poguban, ali tomu se nije dalo pomoći. Kraljev grudobran bio je glavna luka Kraljevstva, s kojom se mogao natjecati jedino Starigrad. Rijeka se morala ponovno otvoriti, i to što prije to bo-*Q.Agdje ću ja pronaći prokleti novac?* To je gotovo bilo dovoljno da mu počne nedostajati Maloprsti, koji je otplovio na sjever prije četrnaest dana. *Dok on liježe s Lysom Arryn i vlada Dolinom pokraj nje, ja moram čistiti nered koji je ostavio za sobom.* Barem mu je otac dao važan posao. *Neće me proglasiti nasljednikom Bacačeve hridi, ali će me iskoristiti gdje god može,* pomisli Tyrion, dok im je kapetan zlatnih plašteva mahao da prođu kroz Blatne dveri.

Tri Kurve još su dominirale tržnicom unutar dveri, ali katapulti su sada stajali besposleno, a kamene gromade i bačve katrana otkotrljali su odatle. Djeca su se penjala golemim drvenim konstrukcijama, rojeći se poput majmuna u grubom suknu kako bi zasjeli na poluge za izbacivanje i međusobno se dovikivali.

"Podsjeti me da kažem Ser Addamu da ovdje postavi nekoliko zlatnih plašteva", Tyrion reče Bronnu dok su jahali između dva katapulta. "Neki budalasti dječak će pasti i slomiti kralježnicu." Začuo se povik odozgo, a gruda gnojiva rasprsne se na tlu stopu pred njima. Tyrionova kobila se propne i gotovo ga zbaci. "Kad bolje promislim," reče kad je obuzdao konja, "neka se kozičava derišta razbiju o kaldrmu poput prezrelih dinja."

Bio je u crnom raspoloženju, ne samo zbog nekoliko uličnih derana koji su ga željeli pogoditi izmetom. Njegov brak bio je svakodnevna patnja. Sansa Stark ostajala je djevica, a činilo se da polovica zamka to zna. Kad su osedlali konje ovog jutra, čuo je kako mu se dva stajska momka cerekaju iza leđa. Mogao je gotovo zamisliti da se i konji cerekaju. Iz-' ložio je opasnosti vlastitu kožu da izbjegne obred lijeganja, nadajući se da će sačuvati privatnost svoje ložnice, ali ta je nada prilično brzo bila osujećena. Ili je Sansa bila dovoljno glupa da se

povjeri jednoj od svojih služavki, svaka od kojih je bila Cerseina uhoda, ili su Varys i njegove ptičice bili krivi.
Zar je to mijenjalo stvari? Svejedno su mu se smijali. Jedina osoba u Crvenoj utvrdi koja nije u njegovu braku nalazila izvor zabave bila je njegova gospa žena.
Sansin jad produbljivao se svakog dana. Tyrion bi rado probio njezinu udvornost da joj pruži onoliko utjehe koliko je mogao, ali to nije vrijedilo. Nikakve riječi nisu ga mogle učiniti lijepim u njezinim očima. /// *manje Lannisterom.* Ona je bila žena koju su mu dali, do kraja njegova života, a ona ga je mrzila.
A njihove zajedničke noći u velikoj postelji bile su još jedan izvor mučenja. Više nije mogao podnositi da spava nag, kao što mu je bio običaj. Njegova žena bila je predobro uvježbana da bi ikad izustila neljubaznu riječ, ali gnušanje u njezinim očima kad god bi pogledala njegovo tijelo bilo je više nego što je mogao podnijeti. Tyrion je zapovjedio Šansi da također nosi spavaćicu. *Želim je,* shvatio je. *Želim Oštrozimlje, da, ali želim inju, dijete ili ženu ili što god da je. Želim je utješiti. Želim je čuti da se smije. Želim da mi dođe od svoje volje, da mi donese svoje radosti, svoje tuge i svoju žudnju.* Usne mu se iskrive u gorak osmijeh. *Da, a želim biti i visok kao Jaime i snažan kao Ser Gregor Gorostas, koliko god mi malo ta želja koristi.*
Nezvane, njegove misli prijedoše na Shae. Tyrion nije htio da čuje vijesti s drugih usana osim njegovih, te je zapovjedio Varysu da je dovede njemu noć prije vjenčanja. Susreli su se ponovno u uškopljenikovim odajama, a kad je Shae počela razvezivati oputu njegovog haljetka, on ju je uhvatio za zglob i odgurnuo od sebe. "Čekaj," rekao je, "postoji nešto što moraš čuti. Sutra se moram oženiti..."
"... Šansom Stark. Znam."
Na trenutak je ostao bez riječi. Čak ni *Sansa* nije to znala, ne tada. "Kako možeš znati? Je li ti Varys rekao?"
"Neki paž je o tome govorio Ser Talladu kad sam odvela Lollvs u septu. Doznao je od neke služavke koja je čula Ser Kevana u razgovoru s vašim ocem." Izmigoljila se iz njegova zahvata i povukla haljinu preko glave. Kao i uvijek, bila je naga ispod. "Nije me briga. Ona je samo mala djevojčica. Napravit čete joj veliki trbuh i vratiti se meni."
Neki dio njega nadao se manjoj ravnodušnosti. *Nadao se,* gorko se narugao, *ali sada znaš bolje, patuljče. Shae je jedina ljubav koju ćeš vjerojatno ikad imati.*
Blatni put bio je nakrcan, ali i vojnici i puk sklanjali su se Vražićku i njegovoj pratnji. Djeca upalih očiju vrvjela su pod nogama, neka gledajući uvis u nijemoj molitvi dok su druga bučno prosila. Tyrion izvuče punu šaku bakrenjaka iz svoje novčarke i hitne ih u zrak, a djeca potrče za njima, gurajući se i vičući. Oni sretni možda će noćas moći kupiti okrajak suhog kruha. Nikad nije vidio tako punu tržnicu, a uza svu hranu koju su Tyrellovi donosili, cijene su ostajale strahovito visoke. Šest bakrenjaka za lubenicu, srebrni jelenjak za vagan kukuruza, zmaj za but govedine ili šest mršavih praščića. No činilo se da ne manjka kupaca. Ispijeni muškarci i oronule žene okupljali su se oko svakih kola ili tezge, dok su drugi još otrcaniji mrko promatrali s ulaza u uličice.
"Ovuda", reče Bronn, kad su stigli na dno Kuke. "Ako još kanite...?"
"Kanim." Riječna obala predstavljala je prikladnu izliku, ali Tyrion je danas imao drugu namjeru. Nije to bio zadatak u kojem je uživao, ali morao se obaviti. Skrenuli su s Aegonova Visokog brijega, u labirint manjih ulica koje su se gomilale oko podnožja Visenvinog brijega. Bronn je predvodio. Jednom ili dvaput Tyrion se osvrnuo preko ramena da provjeri slijedi li ih tko, ali ništa se nije moglo vidjeti osim uobičajene rulje: vozar koji je tukao svog konja, starica koja je praznila noćnu posudu kroz prozor, dva mala dječaka koja su se tukla štapovima, tri zlatna plašta koja su pratila zarobljenika... svi su oni izgledali nevino, ali svaki od njih mogao je biti njegova propast. Varys je imao uhode posvuda.
Skrenuli su za ugao, i ponovno za idući, te polako jahali kroz gomilu žena na zdencu. Bronn ga je poveo uz zavojiti prolaz, kroz jednu • uličicu, ispod slomljenog luka. Presjekli su kroz

ruševinu gdje je jedna kuća izgorjela i pregazili konjima kratak niz kamenih stuba. Građevine su bile zbijene i siromašne. Bronn se zaustavi na ulazu u krivudavu uličicu, preusku da bi dvojica jahala usporedno. "Ondje su dva oštra zavoja, a potom ulica završava. Točionica je u podrumu u zadnjoj zgradi."
Tyrion zamahom sjaše s konja. "Pobrini se da nitko ne uđe ili izađe dok se ja ne vratim. Ovo neće dugo trajati." Njegova ruka zađe pod : plašt, da se uvjeri kako je zlato još bilo ondje u skrivenom džepu. Trideset zmajeva. *Prokleto bogatstvo, za čovjeka kao stoje on.* Odgegao se brzo uličicom, gorljiv u namjeri da s tim završi.
Vinska točionica bila je turobno mjesto, mračno i vlažno, sa zidovima blijedim od salitre, svodom tako niskim da bi se Bronn morao sagnuti da ne udari glavom o grede. Tyrion Lannister nije imao takav prob- { lem. U ovaj sat, prednja odaja bila je prazna, osim žene uvelih očiju koja je sjedila na stoličici iza grubog šanka od dasaka. Pružila mu je kalež kiselog vina i rekla: "U stražnjem dijelu."
Stražnja odaja bila je još mračnija. Treperava sviječa gorjela je na niskom stolu, pokraj vrča vina. Čovjek iza nje jedva daje izgledao opasno; nizak muškarac - iako su svi ljudi Tyrionu bili visoki - s rijetkom smeđom kosom, ružičastim obrazima i malim trbuščićem koji je pritis- kao koštana puceta njegova haljetka od srneće kože. U mekim rukama držao je drvenu harfu od dvanaest struna, smrtonosniju od dugačkog mača.
Tyrion mu sjedne preko puta. "Symon Srebrnog Jezika."
Čovjek nagne glavu. Bio je ćelav na vrhu. "Moj kneže Namjesnice",
reče.
"Zamijenili ste me. Moj otac je Kraljev Namjesnik. Bojim se da ja više nisam tako omiljen."
"Ponovno ćete se uzdići, siguran sam. Čovjek poput vas. Moja mila gospa Shae veli da ste se friško oženili. Da ste barem prije poslali po mene. Bio bih počašćen da sam vam pjevao na gozbi."
"Posljednje što mojoj ženi treba je još pjesama", reče Tyrion. "Što se Shae tiče, obojica znamo da ona nije gospa, i bio bih vam *zahvalan* kad ne biste izgovarali njezino ime naglas."
"Kako Namjesnik zapovijeda", reče Symon.
Posljednji put kad je Tyrion vidio čovjeka, oštra riječ bila je dovoljna da ga oblije znoj, ali činilo se da je pjevač odnekud pronašao malo hrabrosti. *Najvjerojatnije u onom vrču.* Ili je možda sam Tyrion bio kriv zbog te nove smionosti. *Prijetio sam mu, ali od prijetnje nije bilo ništa, pa me sada smatra bezubim.* On uzdahne. "Rekli su mi da ste vrlo nadaren pjevač."
"Vrlo ste ljubazni što to kažete, moj gospodaru."
Tyrion mu uputi osmijeh. "Mislim da je vrijeme da odnesete svoju glazbu u Slobodne gradove. Postoje veliki ljubitelji pjesme u Braavosu, Pentosu i Lysu, darežljivi prema onima koji im ugode." Uzme gutljaj vina. Bilo je ogavno piće, ali jako. "Turneja po svih devet gradova bila bi najbolja. Ne biste nikome htjeli uskratiti zadovoljstvo da vas čuje kako pjevate. Godina u svakom trebala bi dostajati." Posegnuo je u svoj plašt, gdje je bilo skriveno zlato. "Kako je luka zatvorena, morat ćete otići u Sumrakdol da se ukrcate na brod, ali moj čovjek Bronn pronaći će vam konja, a ja bih bio počašćen da mi dopustite da platim vaš put..."
"Ali, moj gospodaru," prigovori čovjek, "vi me nikad niste čuli kako: pjevam. Molim, poslušajte na trenutak." Njegovi prsti vješto prijeđu po *l* strunama drvene harfe, a tiha glazba ispuni podrum. Symon stane pjevati.
Jahao je kroz ulice grada, dolje s brijega visokoga, preko zavoja, kaldrme i stuba, jahao je do uzdaha ženinoga. Jer ona bješe njegovo tajno blago, ona bješe njegov stid i veselje. A lanac i utvrda nisu ništa prema jednom poljupcu žene.
"Ima toga još", reče čovjek kad se prekinuo. "O, još mnogo tog Pripjev je posebno lijep, smatram. *Jer ruke od zlata uvijek su hladne, ai ženske su ruke tople... "*
"Dosta." Tyrion izvuče prste iz plašta, prazne. "To nije pjesma kojij bih htio ponovno čuti. Ikad."
"Ne?" Symon Srebrnog Jezika odloži harfu u stranu i uzme gutljq vina. "Šteta. Ipak, svaki čovjek ima svoju pjesmu, kao što je moj sta učitelj običavao govoriti dok me podučavao u sviranju. Drugima se i napjev možda više svidi. Kraljici, možda. Ili vašem ocu knezu."

Tyrion protrlja ožiljak na nosu, pa reče: "Moj otac nema vremena 2 pjevače, a moja sestra nije tako velikodušna kao što biste pomislili. Mu-i dar čovjek mogao bi zaraditi više tišinom nego pjesmom." Nije se mo-J gao izraziti jednostavnije od toga.
Činilo se da je Symon prilično brzo shvatio kamo smjera. "Prona ćete moju cijenu skromnom, moj kneže."
"To je dobro znati." To neće biti pitanje trideset zlatnih zmajeva, bo-| jao se Tyrion. "Recite mi."
"Na vjenčanoj gozbi kralja Joffreyja", reče čovjek, "održat će se tur| nir pjevača."
"I žonglera, lakrdijaša i medvjeda koji plešu."
"Samo jedan medvjed koji pleše, moj kneže," reče Symon, koji je] očito pratio Cerseine pripreme s mnogo više zanimanja od Tyriona, "ali! sedam pjevača. Galyeon od Cuya, Bethany Lijepoprsta, Aemon Costayne, Alaric od Evsena, Hamish Harfist, Collio Quayanis i Orland od Starigrada natjecat će se za pozlaćenu lutnju sa srebrnim strunama... ali neobjašnjivo, nikakva pozivnica nije bila upućena onome koji je najveći od svih njih."
"Da pogodim. Svmonu Srebrnog Jezika?"
Symon se skromno osmjehne. "Spreman sam dokazati istinitost svojeg hvastanja pred kraljem i dvorom. Hamish je star i često zaboravi što pjeva. A Collio, s onim smiješnim tvroshijskim naglaskom? Ako razumijete jednu riječ od tri, smatrajte se sretnim."
"Moja mila sestra priredila je gozbu. Čak i kad bih vam mogao osigurati pozivnicu, to može izgledati čudno. Sedam kraljevina, sedam zakletvi, sedam izazova, sedamdeset sedam jela... ali *osam* pjevača? Što će Vrhovni septon pomisliti?"
"Niste na mene ostavili dojam pobožnog čovjeka, moj kneže." "Pobožnost nije u pitanju. Izvjesni običaji moraju se poštovati."
Svmon uzme gutljaj vina. "Ipak... pjevačev život nije bez opasnosti. Obavljamo zanat u pivnicama i vinskim točionicama, pred neobuzdanim pijancima. Kad bi se jednom od sedmorice vaše sestre dogodila kakva nezgoda, nadam se da biste me mogli uzeti u obzir da popunim njegovo mjesto." Osmjehnuo se podmuklo, prekomjerno zadovoljan sobom.
"Šest pjevača bilo bi jednako nesretno kao osam, dakako. Raspitat ću se za zdravlje Cerseine sedmorice. Ako se ijedan od njih bude loše osjećao, moj čovjek Bronn će vas pronaći."
"Vrlo dobro, moj gospodaru." Symon je mogao ostaviti pitanje na tome, ali uzbuđen trijumfom, on doda: *"Pjevat* ću u noći vjenčanja kralja Joffreyja. Ako se dogodi da me pozovu na dvor, pa željet ću ponuditi kralju najbolje od svojih skladbi, pjesme koje sam pjevao tisuću puta a koje će sigurno zadovoljiti. Međutim, ako se zateknem kako pjevam u nekoj turobnoj točionici vina... pa, to će biti zgodna prilika da iskušam svoju novu pjesmu. *Jer ruke od zlata uvijek su hladne, ali ženske su ruke*
"To neće biti potrebno", reče Tyrion. "Imate moju lannistersku riječ, Bronn će vas uskoro posjetiti."
"Vrlo *dobro,* moj gospodaru." Proćelav trbušast pjevač ponovno uzme svoju drvenu harfu.
Bronn je čekao s konjima na ulazu u uličicu. Pomogao je Tyrionu u' sedlo. "Kad ću odvesti čovjeka u Sumrakdol?"
"Nećeš." Tyrion okrene svog konja. "Daj mu tri dana, a onda ga obavijesti da je Hamish Harfist slomio ruku. Reci mu da njegova odjeća nije prikladna za dvor, te mu se smjesta mora uzeti mjera za novo ruho. Poći; će s tobom dovoljno brzo." On načini grimasu. "Možda mu budeš htio uzeti jezik, koliko razumijem, načinjen je od srebra. Njegov ostatak nikad se ne smije pronaći."
Bronn se naceri. "Postoji krčma koju znam u Buvljaku koja spravlja ukusnu zdjelu smeđeg gulaša. Čujem da su u njoj svakakve vrste mesa."

"Pobrini se da tamo nikad ne jedem." Tyrion podbode konja u kas. j Želio je kupku, što vruću to bolju.
Međutim, čak mu je i to skromno zadovoljstvo bilo uskraćeno; netom što se vratio u svoje odaje kad ga je Podrick Pyne obavijestio da je| pozvan u Namjesnikovu kulu. "Njegovo kneževstvo vas želi vidjeti.J Namjesnik. Knez Tywin."
"Sjećam se tko je Namjesnik, Pode", reče Tyrion. "Izgubio sam nos, i ne razum."
Bronn se nasmije. "Nemojte sad dječaku odgristi glavu."
"Zašto ne? Nikad je ne koristi." Tyrion se pitao što je sad učinio. J *radije, što nisam uspio učiniti.* Pozivi kneza Tywina uvijek su imali zube;1 njegov otac nikad nije slao po njega samo da podijele obrok ili kalež) vina, to je bilo sigurno.
Dok je nekoliko trenutaka kasnije ulazio u dnevnu odaju svog oca] kneza, čuo je glas koji govori, "... trešnjino drvo za korice, svezano crvenom kožom i ukrašeno nizom čavlića u obliku lavlje glave od čistog! zlata. Možda s granitima za oči..."
"Rubinima", reče knez Tywin. "Granitima nedostaje vatre." Tyrion pročisti grlo. "Moj kneže. Poslali ste po mene?"
Njegov otac podigne pogled. "Jesam. Dođi pogledati ovo." Zavežljaji voštanog platna ležao je na stolu između njih, a knez Tywin je imao maci u ruci. "Vjenčani dar za Joffreyja", reče Tyrionu. Svjetlo koje je prođi-j ralo kroz romboidna staklena okna činilo je oštricu ljeskajući crnom i j crvenom dok ju je knez Tywin okretao da pregleda rub, dok su jabuka i i štitnik za ruku plamtjeli zlatom. "S onim blesavim klepetalom od Stan-niša i njegovim čarobnim mačem, činilo mi se da nam je najbolje daro- j vati i Joffreyju nešto izvanredno. Kralj treba nositi kraljevsko oružje.",
"To je prevelik mač za Joffa", reče Tyrion.
"Narast će za njega. Evo, okušaj mu težinu." Ponudi mu oružje s balčakom prema naprijed.
Mačje bio lakši nego stoje očekivao. Dok gaje okretao u ruci shvatio je zašto. Samo se jedna kovina mogla iskovati tako tanko a da još ima dovoljno snage za borbu, a nije se moglo zamijeniti ono mreškanje, znak ^ čelika koji je bio presavijen mnogo tisuća puta. "Valvrijski čelik?"
"Da", reče knez Tywin, tonom dubokog zadovoljstva.
Napokon, oče? Valvrijske čelične oštrice bile su rijetke i skupe, ali na |svijetu ih je preostalo možda samo nekoliko tisuća, možda dvije stotine ' u Sedam kraljevina. Njegova je oca uvijek ljutilo što nijedna nije ripadala kući Lannister. Stari kraljevi Hridi posjedovali su takvo pružje, ali veliki mač Blistavrik izgubio se kad gaje drugi kralj Tommen lio u Valvriju na svoj luđački pohod. Nikad se nije vratio; a nije ni : Gery, najmlađi i najlakomisleniji od očeve braće, koji je otišao u :ragu za izgubljenim mačem prije kojih osam godina.
Barem je triput knez Tywin nudio otkup valvrijskih dugih mačeva od osiromašenih manjih kuća, ali njegovi pokušaji uvijek su bili čvrsto odbijeni. Mali plemići rado su se odvajali od svojih kćerki kada bi ih Lan-nisteri došli prositi, ali čuvali su svoje stare obiteljske mačeve.
Tyrion se pitao odakle je došao metal za ovaj. Nekoliko majstora oružara moglo je preraditi stari valvrijski čelik, ali tajna njegova stvaranja izgubila se kad je Kob snašla drevnu Valvriju. "Boje su neobične", primijeti on dok je okretao oštricu na sunčevoj svjetlosti. Većina je valyrijskog čelika bila tako tamne sive boje da je izgledala gotovo crno, kao što je bio i ovaj. Ali pomiješana u slojevima bila je crvena jednako tamna poput sive. Dvije boje pregibale su se jedna preko druge a da se nijednom nisu doticale, svaka krivulja zasebna, poput valova noći i krvi na nekoj čeličnoj obali.
"Kako ste dobili takve šare? Nikad nisam vidio nešto slično."
"Ni ja, moj gospodaru", reče oružar. "Priznajem, ove boje nisu bile ono što sam namjeravao, a ne znam bi li ih mogao ponoviti. Vaš otac knez tražio je grimiz vaše kuće, i to je bila boja koju sam počeo usađivati u kovinu. Ali valvrijski čelik je

tvrdoglav. Ovi stari mačevi pamte, govori se, i ne mijenjaju se olako. Izveo sam pola stotine čarolija i osvjet-; ljavao crvenu iznova i iznova, ali boja bi uvijek potamnjela, kao da je poštrica iz nje ispijala sunce. A neki slojevi nisu uopće htjeli primiti crvenilo, kao što možete vidjeti. Ako su moji lannisterski knezovi nezadovoljni, ponovno ću pokušati, koliko god puta zatražite, ali—"
"Nema potrebe", reče knez Tywin. "Ovo će poslužiti."
"Grimizni bi mač možda lijepo blistao na suncu, ali istinu govoreći, ove mi se boje više sviđaju", reče Tyrion. "Imaju prijeteću ljepotu... i čine ovu oštricu jedinstvenom. Mislim da na svijetu nema sličnog mača."
"Ima." Oružar se nagne nad stol i odmota svežanj voštanog platna, kako bi otkrio drugi dugački mač.
Tyrion odloži Joffreyjev mač i podigne drugi. Ako nisu bili blizanci, bili su barem prvi rođaci. Ovaj je bio deblji i teži, pola palca širi i tri palca duži, ali dijelili su iste lijepe jasne linije i istu izrazitu boju, valove krvi i noći. Tri žlijeba, duboko urezana, protjecala su niz drugu oštricu od i balčaka do vrha; kraljev mač imao je samo dva. Joffov držak bio je ku-dikamo kićeniji, ruke njegova štitnika bile su izrađene poput lavljih šapa s neuvučenim rubinskim pandžama, ali oba mača imala su drške od lijepo obrađene crvene kože i zlatne lavlje glave za jabuke.
"Veličanstven." Čak i u rukama nevještim poput Tyrionovih, oštrica se činila živom. "Nikad nisam osjetio bolju ravnotežu."
"Namijenjen je mojem sinu."
Nema potrebe pitati kojem sinu. Tyrion odloži Jaimeov mač natrag na stol pokraj Joffreyjeva, pitajući se hoće li Robb Stark ostaviti njegova brata dovoljno dugo na životu da njime barata. *Naš otac sigurno tako misli, zašto bi inače dao iskovati tu oštricu?*
"Obavili ste dobar posao, majstore Mott", reče knez Tywin oružaru. "Moj upravitelj pobrinut će se za vašu plaću. I upamtite, rubine za korice."
"Hoću, moj gospodaru. Vrlo ste velikodušni." Čovjek zamota mačeve u voštano platno, turi zavežljaj pod ruku i spusti se na koljeno. "Čast je služiti Kraljeva Namjesnika. Predat ću mačeve dan prije vjen-' čanja."
"Pobrinite se da to učinite."
Kad su stražari ispratili oružara, Tyrion se uspentra na stolac. "Dakle... mač za Joffa, mač za Jaimea, a ni bodež za patuljka. Je li tako, oče?"
"Čelik je bio dovoljan za dvije oštrice, ne tri. Ako ti treba bodež, uzmi ga iz oružarnice. Robert ih je ostavio stotinu kad je umro. Gerion mu je dao pozlaćeni bodež s bjelokosnim drškom i safirnom jabukom za vjenčani dar, a polovica poslanika koji su došli na dvor pokušali su se ulagivati poklanjajući Njegovoj Milosti draguljima optočene noževe i srebrom urešene mačeve."
Tyrion se osmjehne. "Više bi mu udovoljili da su mu poklonili svoje kćeri."
"Nedvojbeno. Jedina oštrica koju je ikad koristio bio je lovački nož koji je dobio od Jona Arrvna, kad je bio dječak." Knez Tywin mahne rukom, otpravivši kralja Roberta i sve njegove noževe. "Što si pronašao na obali rijeke?"
"Blato", reče Tyrion, "i nekoliko mrtvih stvorenja koje nitko nije mario pokopati. Prije nego što ponovno budemo mogli otvoriti luku, Cr-novodu će se morati jaružiti, potopljene brodove razbiti ili podići. Tri četvrtine molova treba popravak, a neke će trebati srušiti i ponovno izgraditi. Cijela ribarnica je propala, a Riječne i Kraljeve dveri skrhane su od Stannisova udaranja i trebaju se zamijeniti. Drhtim kad pomislim na trošak." *Ako zaista sereš zlato, oče, pronađi zahod i daj se na posao,* htio je reći, ali je znao kad treba zašutiti.
"Pronaći ćeš koliko god bude trebalo *zlata."*
"Hoću li? Gdje? Riznica je *prazna,* rekao sam vam to. Nismo završili plaćati alkemičarima za svu onu divlju vatru, ni kovačima za moj lanac, a Cersei je založila

krunu da namiri pola troškova Joffova vjenčanja -sedamdeset sedam prokletih jela, tisuću gostiju, pita puna golubova, pjevači, žongleri..."
"Rastrošnost ima svoje koristi. Moramo pokazati moć i bogatstvo Bacačeve hridi da ih cijelo kraljevstvo vidi."
"Onda bi možda Bacačeva hrid trebala platiti."
"Zašto? Vidio sam Maloprstove obračune. Prihodi krune deset su puta veći nego što su bili pod Aervsom."
"Kao i troškovi krune. Robert je bio velikodušan sa svojim novcem kao što je bio sa svojim udom. Maloprsti je silno posuđivao. Od vas, među ostalima. Da, prihodi su znatni, ali jedva su dovoljni da pokriju kamate Maloprstovih zajmova. Hoćete li oprostiti dug koje prijestolje ima prema kući Lannister?"
"Ne budi smiješan."
"Onda će možda sedam jela biti dovoljno. Tri stotine gostiju umjesto tisuću. Razumijem da brak može biti jednako obvezujući i *bez* medvjeda koji pleše."
"Tyrellovi bi nas smatrali škrtima. Imat ću vjenčanje *i* dokove. Ako ne možeš platiti za njih, reci, i pronaći ću glavnog rizničara koji može."
Sramota otpusta nakon tako kratkog razdoblja nije bila nešto stoje Tyrion želio trpjeti.
"Pronaći ću vaš novac."
"Hoćeš," obeća njegov otac, "a dok budeš to radio, pobrini se da uz-mogneš pronaći i postelju svoje žene."
Dakle, govorkanja su doprla čak i do njega. "Jesam, hvala vam. To je onaj komad namještaja između prozora i ognjišta, s baršunastim baldahinom i madracem napunjenim guščjim paperjem." •
"Zadovoljan sam što znaš za nju. Sada bi možda mogao pokušati upoznati ženu koja je dijeli s tobom."
Ženu? Mislite dijete. "Zar vam je pauk šaptao u uho ili na ovome možda moram zahvaliti mojoj slatkoj sestri?" S obzirom na ono što se događalo pod Cerseinim gunjevima, čovjek bi pomislio daje imala pristojnosti držati svoj nos izvan ovoga. "Recite mi, zašto su sve Sansine sluškinje žene u Cerseinoj službi? Muka mi je od toga da me uhode u vlastitim odajama."
"Ako ti se ne sviđaju ženine sluškinje, otpusti ih i zaposli one koje su više po tvom ukusu. To je tvoje pravo. Ali mene brine djevičanstvo tvoje žene, ne njezine sluškinje. Ova... škakljivost me čudi. Čini se da nemaš poteškoća lijegali s kurvama. Zar je mala Starkovica drugačije građena?"
"Zašto vas toliko prokleto zanima gdje mećem svoj ud?" htio je znati Tyrion. "Sansa je premlada."
"Dovoljno je stara da bude kneginja Oštrozimlja kad joj brat umre. Uzmi joj djevičanstvo i bit ćeš jedan korak bliže uzimanju Sjevera. Napravi joj dijete i nagrada je gotovo osvojena. Moram li te podsjetiti da se brak koji nije konzumiran može razriješiti?"
"To može učiniti Vrhovni septon ili Vijeće Vjere. Naš trenutni Vrhovni septon je uvježbani tuljan koji ljupko laje na zapovijed. Prije će moj brak poništiti Mali Luna nego on."
"Možda sam morao udati Šansu Stark za Malog Lunu. On bi znao što bi učinio s njom."
Tyrionove šake stegnu rukohvate stolice. "Čuo sam sve što želim čuti o djevičanstvu svoje žene. Ali kad već razglabamo o braku, kako to da ništa ne čujem o sestrinom predstojećem vjenčanju? Koliko se sjećam—"
Knez Tywin ga presiječe: "Mace Tyrell je odbio moju ponudu da udam Cersei za njegova nasljednika Willasa."
"Odbio našu ljupku Cersei?" To je dovelo Tyriona u *mnogo* bolje raspoloženje.
"Kad sam prvi put načeo temu braka, knez Tyrell činio, se prilično voljnim", reče njegov otac. "Dan kasnije, sve se promijenilo. Staričino maslo. Ona nemilosrdno tiranizira svog sina. Varys tvrdi da mu je rekla kako je tvoja sestra previše stara i previše *rabljena* za tog njezina ljubljenog jednonogog unuka."
"Cersei se to sigurno svidjelo." On se nasmije.

Knez Tywin mu uputi leden pogled. "Ona ne zna. Niti će saznati. Bolje je za sve nas da se ponašamo kao da ta ponuda nikad nije bila upućena. Pobrini se da to zapamtiš, Tyrione. *Ponuda nikad nije bila izvršena. "*
"Kakva ponuda?" Tyrion je sumnjao da će knez Tyrell požaliti to odbijanje.
"Tvoja sestra *će* se udati. Pitanje je, za koga? Imam nekoliko zamisli—" Prije nego što je mogao doprijeti do njih, začulo se kucanje na vratima; stražar je gurnuo glavu unutra da najavi Velikog meštra Pvcellea. "Može ući", reče knez Tywin.
Pycelle je doteturao na štapu i zastao dovoljno dugo da uputi Tyrio-nu pogled od kojeg bi se ukiselilo mlijeko. Njegova nekoć veličanstvena bijela brada, koju je netko neobjašnjivo obrijao, rasla je rijetka i čupava, ostavljajući ga s neuglednim ružičastim mlohavim podbradcima koji su mu visjeli pod vratom. "Moj kneže Namjesnice," reče starac, naklo-nivši se onoliko duboko koliko je mogao a da ne padne, "stigla je nova ptica iz crnog zamka. Možemo li vijećati nasamo?"
"Za to nema potrebe." Knez Tywin rukom pokaže Velikom meštru Pvcelleu da sjedne. "Tyrion može ostati."
Ooooo, mogu li? Protrljao je nos i čekao.
Pvcelle pročisti grlo, što je uključivalo mnogo kašljanja i izbacivanja sluzi. "Pismo je od istog Bowena Marsha koji je poslao posljednje. Kaštelana. Piše da je knez Mormont poslao glas o kretanju divljaka na jug u velikim brojevima."
"Zemlja s one strane Zida ne može podnijeti velike brojeve", reče knez Tywin čvrsto. "To upozorenje nije novo."
"Ovo posljednje jest, moj kneže. Mormont je poslao pticu iz Uklete šume da izvijesti kako je pod napadom. Još se gavrana vratilo otad, ali nijedan s pismom. Taj Bowen Marsh strahuje daje knez Mormont umoren, sa svom svojom vojskom."
Tyrionu se prilično sviđao stari Jeor Mormont, sa svojim čangrizavim vladanjem i pticom koja je govorila. "Je li to sigurno?" upita.
"Nije," prizna Pvcelle, "ali nitko se od Mormontovih ljudi dosad nije vratio. Marsh se boji da su ih divljaci umorili, a da bi sam Zid mogao uskoro biti napadnut." Petljao je po svojoj halji i pronašao papir. "Tu je njegovo pismo, moj kneže, molba za svih pet kraljeva. On traži ljude, koliko god mu ih možemo poslati."
"Pet kraljeva?" Njegov je otac bio ljutit. "Samo je jedan kralj u Zapadnim zemljama. Te lude u crnom mogle bi se potruditi da to upamte ako žele da ih Njegova Milost posluša. Kad odgovorite, recite mu daje Renly mrtav, a da su ostali izdajnici i šarlatani."
"Nedvojbeno će ih veseliti to saznanje. Zid je cijeli svijet daleko, a vijesti im često kasno stignu." Pvcelle je kimao glavom gore-dolje. "Što ću reći Marshu u vezi s ljudima koje moli? Hoćemo li sazvati vijeće..."
"Nema potrebe. Noćna straža je čopor lopova, ubojica i niskih prostaka, ah čini mi se da bi se *mogli* pokazati drugačijima, uz propisnu stegu. Ako je Mormont uistinu mrtav, crna braća moraju izabrati novog Vrhovnog zapovjednika."
Pvcelle uputi Tyrionu lukav pogled. "Izvrsna zamisao, moj kneže. Znam pravog čovjeka. Janos Slynt."
Tyrionu se taj prijedlog nimalo nije svidio. "Crna braća biraju sama svog zapovjednika", podsjeti ih on. "Knez Slynt je nov na Zidu. Znam, ja sam ga onamo poslao. Zašto bi izabrali *njega* uz ostale starije ljude?"
"Zato što će se", reče njegov otac, tonom koji je nagoviještao da je Tyrion bio potpun glupan, "ako ne budu glasali kako im je rečeno, njihov Zid istopiti prije nego što vidi novog čovjeka."
Da, to bi upalilo. Tyrion se pomakne naprijed. "Janos Slynt je pogrešan čovjek, oče. Bolje bismo prošli sa zapovjednikom Sjenovite kule. Ili Istočne stražarnice pokraj Mora."
"Zapovjednik Sjenovite kule je Mallister od Morske stražarnice. Istočnu drže željezni." Nijedan neće služiti njegovoj svrsi, jasno je govorio ton kneza Tywina.
"Janos Slynt je mesarev sin", podsjeti Tyrion svog oca. "Sami ste mi rekli—"

"Sjećam se što sam ti rekao. Međutim, Crni zamak nije Harrenhal. Noćna straža nije Kraljevo vijeće. Postoji oruđe za svaki zadatak, i zadatak za svako oruđe."
Tyrionov gnjev bukne. "Knez Janos je prazni oklop koji će se prodati onom koji najviše ponudi."
"Tu činjenicu ubrajam u njegovu korist. Tko može ponuditi više od nas?" On se okrene Pvcelleu. "Pošaljite gavrana. Napišite daje kralj Jof-frey bio duboko ožalošćen kad je čuo za smrt Vrhovnog zapovjednika Mormonta, ali nažalost sada ne može ustupiti nijednog čovjeka, dok toliko pobunjenika i uzurpatora ostaje na polju. Predložite da bi stvari bile posve drugačije kad bi prijestolje bilo sigurno... pod uvjetom da kralj ima potpuno povjerenje u vodstvo Straže. Na završetku, zamolite Mar-sha da prenese najtoplije pozdrave Njegove Milosti svom vjernom prijatelju i sluzi, knezu Janosu Slvntu."
"Da, moj gospodaru." Pvcelle još jednom kimne svojom usahlom glavom.. "Napisat ću što Namjesnik zapovijeda. S velikim zadovoljstvom."
Trebao sam mu potkresati glavu, a ne bradu, pomisli Tyrion. *A Slynt je trebao zaplivati sa svojim dragim prijateljem Allarom Deemom.* Barem nije napravio istu glupu grešku sa Symonom Srebrnog Jezika. *Vidite, oče?* htio je viknuti. *Vidite kako brzo učim?*

samwell

Gore na tavanu žena je bučno rađala, dok je dolje jedan čovjek ležao umirući pokraj vatre. Samwell Tarly nije mogao reci što ga je više
plašilo.
Pokrili su sirotog Bannena hrpom krzna i jako naložili vatru, ali jedino stoje on mogao izustiti bilo je: "Hladno mi je. Molim vas. Tako mi je hladno." Sam ga je pokušao nahraniti juhom od luka, ali on nije mogao gutati. Juha mu je kapala s usana niz bradu čim bi je Sam unio žlicom.
"Taj je mrtav." Craster je promotrio čovjeka s ravnodušnošću dok je grizao kobasicu. "Bilo bi ljubaznije zabit mu nož u grudi nego žlicu niz grlo, ako mene pitate."
"Ne sjećam se da jesmo." Orijaš nije bio viši od pet stopa - njegovo pravo ime bilo je Bedwyck - ali je bio neustrašiv čovječuljak. "Pokosi-telju, jesi li pitao Crastera za njegov savjet?"
Sam se skutri na spomen tog imena, ali zatrese glavom. Napunio je drugu žlicu, prinio je Bannenovim ustima i pokušao je zatjerati među
usne.
"Hrana i vatra," govorio je Orijaš, "to je sve što smo od tebe tražili.
A lišavaš nas hrane."
"Budite sretni što vas nisam lišio i vatre." Craster je bio zdepast čovjek, još zdepastiji zbog pohabanih smrdljivih ovčjih kožuha koje je nosio danju i noću. Imao je širok plosnat nos, usta koja su visjela s jedne strane, i uho manjka. A iako je njegova zamršena kosa i čupava brada mogla sijedjeti, njegove su koštunjave ruke još izgledale dovoljno jake da nekoga ozlijede.
"Nahranio sam vas onim čim sam mogao, ali vi Vrane uvijek ste gladne. Ja sam pobožan čovjek, inače bi' vas bio otjerao. Mislite da mi trebaju ovakvi k'o on, da mi umiru na podu? Mislite da mi trebaju sva vaša usta, mali čovječe?" Divljak pljune. "Vrane. Kad je crna ptica ikad donijela dobro u čovjekove dvore, pitam ja vas? Nikad. Nikad."
Još juhe teklo je iz kuta Bannenovih usta. Sam je obriše krajem svog rukava. Izvidnikove su oči bile otvorene, ali nisu vidjele. "Hladno mije", \ reče ponovno, vrlo tiho. Meštar bi ga možda znao spasiti, ali oni nisu l imali meštra. Kedge Bijelo Oko odsjekao je Bannenovu raskomadanu i nogu prije devet dana, u mlazu gnoja i krvi od kojeg je Samu bilo zlo,, ali bilo je to premalo, prekasno. "Tako mi je hladno", ponavljale su bli- f jede usne.
Po dvorani, manje od dvadesetorice crne braće čučalo je na podu ili sjedilo na grubo istesanim klupama, ispijajući šalice iste tanke juhe od luka i žvačući komade tvrdog kruha. Par ih je bio ranjen gore od Ban-nena, prema njihovom izgledu. Fornio je danima bio u bunilu, a Ser Bvamovo rame izlučivalo je ogavan žuti gnoj. Kad su ostavili Crni za-mak, Smeđi Bernarr je nosio vreće mvrijske vatre, pomasti od gorušice, samljevenog češnjaka, vratića, maka, kraljeva bakra i drugih ljekovitih travki. Čak i slatki san, koji je darovao bezbolnu smrt. Ali Smeđi Bernarr je umro na Šaci, a nitko se nije sjetio potražiti ljekarije meštra Ae-mona. Hake je također znao nešto o travarstvu, budući da je bio kuhar, ali i Hake je bio izgubljen. Stoga je spalo na preživjele upravitelje da čine što mogu za ranjene, što je bilo prilično malo. *Ovdje su barem na suhom, s vatrom da ih zgrije. No treba im više hrane.*
Svima im je trebalo više hrane. Ljudi su gunđali danima. Šepavi Karl je neprestano govorio kako je Craster sigurno imao skrivenu smočnicu, a Garth iz Starigrada počeo je to ponavljati za njim, kad je bio izvan domašaja sluha Vrhovnog zapovjednika. Sam je razmišljao o prošenju nečega hranjivijeg barem za ranjenike, ali nije imao hrabrosti. Craste-rove oči bile su

hladne i zlobne, a kad god bi divljak pogledao u njegovu, smjeru dlanovi bi mu se malko trznuli, kao da ih je htio stisnuti u šake. *Zna U da sam razgovarao sa Gilly, posljednji put kad smo bili ovdje?* pitao se. *Je li mu rekla da sam joj kazao kako ćemo je povesti s nama? Je li batinama to izvukao iz nje?*
"Hladno mi je", reče Bannen. "Molim vas. Hladno mi je."
Uza svu vrućinu i dim u Crasterovim dvorima, čak je i Sam osjećao studen. *I umor, toliki umor*. Trebao je san, ali kad god bi sklopio oči, sanjao je vjetrom nošen snijeg i mrtvace kako se gegaju prema njemu s crnim rukama i blistavo modrim očima.
Gore pod strehom, Gilly ispusti drhtavi jecaj koji odjekne dugom niskom dvoranom bez prozora. "Tiskaj", čuo je kako joj jedna od Craste-rovih starijih žena govori. "Jače. *Jače.* Vrišti ako pomaže." I vrisnula je, tako glasno da se Sam trgnuo.
Craster okrene glavu i mrko se zabulji. "Puna mi je kapa te vriske", vikne gore. "Dajte joj krpu da zagrize ili ću se popeti gore i dat joj da okusi malo moje šake."
To bi i učinio, znao je Sam. Craster je imao devetnaest žena, ali nikoga tko bi se usudio uplesti se kad bi jednom krenuo uz one ljestve. Kao što se ni crna braća nisu uplela dvije noći ranije, kad je tukao jednu od mlađih djevojčica. Bilo je mrmljanja, dakako. "Ubit će je", rekao j'e Garth od Zelenputa, a Šepavi Karl se nasmijao i rekao: "Ako ne želi malu slatkicu, neka je dade meni." Crni Bernarr opsovao je tihim gnjevnim glasom, a Alan od Rosbvja ustao je i otišao van da ne mora slušati. "Njegov krov, njegova vlast", podsjetio ih je izvidnik Ronnel Harclay. "Craster je prijatelj Straže."
Prijatelj, pomisli Sam, dok je slušao Gillvne prigušene krikove. Craster je bio surov čovjek koji je vladao svojim ženama i kćerima željeznom rukom, ali njegova je utvrda svejedno bila utočište. "Smrznute Vrane", Craster se nacerio kad su doteturali unutra, ona nekolicina koja je preživjela snijeg, stvorove i oštru hladnoću. "A niste ni toliko jato što je pošlo na sjever." Ipak im je dao mjesta na svom podu, krov da drži snijeg podalje, vatru da ih posuši, a njegove žene donijele su im kaleže vrućeg vina da im malo zagrije trbuhe. "Proklete Vrane", zvao ih je, ali ih je i nahranio, ma kako bijedan jelovnik bio.
Mi smo gosti, podsjetio se Sam. *Gilfy je njegova. Njegova kći, njegova iena. Njegov krov, njegova vlast.*
Prvi put kad je vidio Crasterovu tvrđu, Gilly ga je došla preklinjali za pomoć, a Sam joj je posudio svoj crni plašt da sakrije trbuh kad je pošla pronaći Jona Snowa. *Vitezovi trebaju braniti žene i djecu.* Samo su nekolicina crne braće bili vitezovi, ali unatoč tome... *Svi smo izrekli riječi,* pomisli Sam. *Ja sam štit koji brani kraljevstva ljudi.* Žena je bila žena, čak i divljakinja. *Trebamo joj pomoći. Trebamo.* Gilly se bojala za svoje dijete; bojala se da bi mogao biti dječak. Craster je podizao svoje kćeri da mu budu žene, ali ni muškaraca ni dječaka nije se moglo vidjeti na njegovu posjedu. Gilly je rekla Jonu da je Craster davao svoje sinove bogovima. *Ako su bogovi dobri, poslat će joj kćer,* molio se Sam.
Pod strehom, Gilly proguta krik. "Evo ga", reče žena. "Još jednom stisni, sada. O, vidim mu glavu."
Njoj, nesretno pomisli Sam. *Njoj glavu, njoj.*
"Hladno", reče Bannen, slabašno. "Molim vas. Tako mi je hladno." Sam odloži zdjelu i žlicu u stranu, prebaci još jedno krzno preko umirućeg, metne još jedan prut na vatru. Gilly ispusti krik i počne dahtali. Craster je žvakao svoju tvrdu crnu kobasicu. Imao je kobasica za sebe i svoje žene, rekao je, ali ne za Stražu. "Žene", potuži se. "Kako jauču... Jednom mi je debela krmača okotila leglo od osam a da nijednom nije zas-; tenjala." Žvačući, okrenuo je glavu kako bi prezrivo zaškiljio u Sama. "Nije bila ni približno debela kao ti, dečko. Pokositelju." On se nasmije.
Bilo je to više nego što je Sam mogao podnijeti. Udaljio se teturajući iz ognjišne jame, gazeći nespretno preko i oko ljudi koji su spavali, čučali ili umirali na tvrdom zemljanom podu. Od dima, krikova i jauka osjećao je slabost. Pognuvši glavu, progurao se kroz obješene zaklopce od jelenje kože koji su služili Crasteru umjesto vrata te iskoračio u poslijepodne.

Danje bio oblačan, ali još dovoljno svijetao da ga zaslijepi nakon tame dvorane. Nekoliko krpica snijega pritiskalo je grane obližnjeg drveća i pokrivalo zlato i crvenilo bregova, ali manje nego što gaje bilo. Oluja je minula, a dani u Crasterovoj tvrđi bili su... pa, možda ne topli, ali ne tako strahovito hladni. Sam je mogao čuti meko *kap-kap-kap* vode koja se otapala sa siga koje su obrasle rub debelog travnatog krova. Uzeo je dubok drhtav dah i ogledao se oko sebe.
Na zapadu Ollo Kljastoruk i Tim Kamen kretali su se kroz linije konja, hraneći i napajajući preostale životinje.
Niz vjetar, druga su braća derala i klala životinje koje su smatrali preslabima da nastave put. Kopljanici i strijelci držali su stražu iza zemljanih jaraka koji su bili Crasterova jedina obrana protiv bilo čega što se skrivalo u šumi za njima, dok je tucet ognjišnih jama slalo uvis debele prste modrosivog dima. Sam je mogao čuti daleke odjeke sjekira uposlenih u šumi, gdje je radni odred skupljao dovoljno drva da održe plamenove žive cijelu noć. Noći su bile loše. Kad bi postalo mračno. I *hladno.*
Nije bilo tragova dok su bili kod Crastera, ni stvorova ni Drugih. Neće ih ni biti, rekao je Craster. "Pobožan se čovjek takvih ne mora bojat. Rekao sam to jednom onom Manceu Rayderu, kad je došao njuškati u blizini. Nije me poslušao, kao što nećete ni vi Vrane s vašim mačevima i prokletim vatrama. To vam neće pomoć kad dođe bijela hladnoća. Samo će vam bogovi onda pomoć. Bolje vam je da se izmirite s bogovima."
Gilly je također govorila o bijeloj hladnoći, a rekla im je kakvu vrstu žrtvovanja je Craster nudio svojim bogovima. Sam ga je htio ubiti kad je čuo. *Nema nikakvih zakona s one strane Zida,* podsjetio je samog sebe, *a Craster je prijatelj Straže.*
Isprekidan povik uzdigne se iza dvorane od grmlja i pletera. Sam pođe pogledati. Tlo pod njegovim nogama bilo je bljuzgavica od otopljenog snijega i mekog blata za koje je Žalosni Edd uporno tvrdio da je načinjeno od Crasterovih govana. Međutim, bilo je gušće od govana; usisavalo je Samove čizme takvom žestinom da je osjetio kako mu se jedna izuva.
Otraga u povrtnjaku i praznom oboru za ovce, desetero crne braće odapinjalo je strijele na metu koju si načinili od sijena i slame. Vitki plavokosi upravitelj kojeg su zvali Slatki Donnel zabio je strelicu malo izvan središta mete s pedeset lakata. "Nadmaši to, starce", reče.
"Da. Hoću." Ulmer, pogrbljen, sjedobrad, mlohave kože i udova, stupi na oznaku i izvuče strijelu iz tobolca za svojim pojasom. U svojoj mladosti bio je odmetnik, član ozloglašenog Bratstva Kraljevske šume. Tvrdio je daje jednom strijelom probio ruku Bijelog Bika Kraljevske garde da ukrade poljubac s usana dornske princeze. Ukrao je i njezine dragulje, te škrinju zlatnih zmajeva, ali pijan se volio hvaliti poljupcem.
Zataknuo je i nategnuo, sve glatko poput ljetne svile, a onda pustio da poleti. Njegova sulica udarila je metu palac bliže od one Donnela Hilla. "Je li dovoljno, momče?" upita, koraknuvši natrag.
"Dovoljno je", reče mlađi muškarac, nerado. "Bočni vjetar ti je pomogao. Puhao je jače kad sam ja odapinjao."
"Trebao si ga onda uzeti u obzir. Imaš dobro oko i mirnu ruku, ali trebat će ti kudikamo više da nadvisiš čovjeka Kraljevske šume. Fletcher Dick pokazao mi je kako se nateže luk, a bolji strijelac od njega nije živio. Jesam li ti pričao o starom Dicku?'"
"Samo tri stotine puta." Svaki čovjek u Crnom zamku čuo je Ulme-rove pripovijesti o velikoj odmetničkoj družini iz davnina; o Simonu Tovleu i Nasmiješenom Vitezu, Oswynu Dugovratom Triput Obješenom, Wendi Bijelom Lanetu, Fletcheru Dicku, Trbušastom Benu i svima ostalima. Tražeći bijeg, Slatki Donnel se ogleda oko sebe i opazi Sama kako stoji u blatu. *"Pokositelju",* zovne. "Dođi, pokaži nam kako si ubio Drugog." Ispruži visok dugi luk od tisovine.

Sam porumeni. "Nije bila strijela, bio je bodež, zmajevo staklo..." Znao je što će se dogoditi uzme li luk. Promašit će metu i poslati strijelu preko jarka u drveće. Onda će čuti smijeh.
"Nema veze", reče Alan od Rosbvja, još jedan dobar strijelac. "Svi smo željni vidjeti kako Pokositelj nišani. Zar ne, momci?"
Nije se mogao suočiti s njima; podrugljivim osmijesima, zlobnim malim šalama, prezirom u njihovim očima. Sam se okrene da se vrati putem kojim je došao, ali desna mu je noga duboko utonula u blato, pa kad ju je pokušao izvući, izula mu se čizma. Morao je kleknuti da je iščupa, dok mu je smijeh odzvanjao u ušima. Unatoč svim čarapama, otopljeni snijeg prodro je do njegovih prstiju u času kad je uspio pobjeći. *Beskoristan,* nesretno pomisli. *Moj otac me vidio kakav jesam. Nemam pravo biti živ kad je toliko hrabrih ljudi mrtvo.*
Grenn se brinuo za ognjišnu jamu južno od dveri posjeda, razgolićen do struka dok je cijepao klade. Njegovo lice bilo je crveno od napora, a znoj mu se pušio s kože. Ali nacerio se kad je Sam došepao k njemu. "Drugi su ti odnijeli čizmu, Pokositelju?"
Zar i on? "Bilo je blato. Molim te, ne zovi me tako."
"Zašto ne?" Grenn je zvučao iskreno začuđen. "To je dobro ime, a ti si ga pošteno zaradio."
Pyp je uvijek zadirkivao Grenna da je tup poput zahrđalog mača, stoga Sam strpljivo objasni. "To je samo drugi način da me zovu kukavicom", reče, stojeći na lijevoj nozi i gurajući drugu u svoju blatnu čizmu. "Rugaju mi se, isto kao što se rugaju Bedwycku zovući ga 'Orijaš'."
"Ali on nije orijaš," reče Grenn, "a Paul nikad nije bio malen. Pa, možda dok je bio dijete na sisi, ali ne poslije. Ali *ti jesi* ubio Drugog, pa to nije isto."
"Ja samo... Ja nikad... Ja sam se *bojao!"*
"Ništa više od mene. Samo Pyp govori da sam preglup da bih se bojao. Preplašim se kao svatko." Grenn se sagne da pokupi rascijepanu kladu i hitne je u vatru. "Nekoć sam se bojao Jona, kad god sam se morao boriti s njim. Bio je tako brz, a tukao se kao da me kani ubiti." Zelen vlažan komad drva sjedne na plamenove, dimeći se prije nego što se zapalio. "Ali to nikad nisam rekao. Ponekad mislim da se svi samo pretvaraju da su hrabri, a da to zapravo od nas nitko nije. Možda se pretvara-njem*postaje* hrabar, ne znam. Pusti ih da te zovu Pokositelj, koga briga?"
"Ti nikad nisi volio da te Ser Alliser zove Tur."
"Govorio je da sam velik i glup." Gren počeše svoju bradu. "Međutim, ako me Pyp želio zvati Tur, može. Ili ti, ili Jon. Tur je divlja snažna zvijer, pa to nije tako loše, a *ja jesam* velik, i još rastem. Ne bi li radije bio Sam Pokositelj nego Ser Pajcek?"
"Zašto ne mogu jednostavno biti Samwell Tarly?" Sjeo je teško na vlažnu kladu koju je Grenn još trebao rascijepati. "Zmajsko staklo gaje ubilo. Ne ja, zmajsko staklo."
Ispripovjedio im je. Ispripovjedio im je sve. Neki mu nisu vjerovali, znao je. Bodež je pokazao Samu svoj bodež i rekao: "Imam željezni, što će mi stakleni?" Crni Bernarr i trojica Garthova otvoreno su pokazali da sumnjaju u cijelu njegovu priču, a Rollev iz Sistertona izravno je rekao: "Prije si ubo neko šuštavo grmlje pa se pokazalo da je to Mali Paul obavljao nuždu, te si se dosjetio laži."
Ali Dywen je slušao, i Žalosni Edd, a oni su nagovorili Sama i Grenna da kažu Vrhovnom zapovjedniku. Mormont se mrštio slušajući cijelu priču te je postavljao precizna pitanja, a bio je odveć oprezan čovjek da propusti bilo kakvu moguću prednost nad neprijateljem. *Zatražio* je od Sama sve zmajsko staklo u njegovu zavežljaju, iako je toga bilo prilično malo. Kad god bi Sam pomislio na tajnu zalihu koju je Jon našao zakopanu ispod Šake, htio je zaplakati. Bilo je ondje bodeža i glava ko-palja, te barem dvije ili tri stotine vršaka strelica. Jon je načinio bodeže za sebe, Sama i Vrhovnog zapovjednika Mormonta, te dao Samu jednu glavu koplja, stari

slomljeni rog i nešto vršaka strelica. I Grenn je uzeo nekoliko vršaka strelica, ali to je bilo sve.
Stoga su sada jedino imali Mormontov bodež i onaj koji je Sam dao Grennu, plus devetnaest strijela i visoko bjelogorično koplje s crnom glavom od zmajskog stakla. Stražari su predavali koplje od straže do straže, dok je Mormont razdijelio strijele svojim najboljim strijelcima. Gunđavi Bili, Garth Sivopero, Ronnel Harclav, Slatki Donnel Hill i Alan od Rosbvja imali su svaki po tri, a Ulmer je imao četiri. Ali čak i yad bi im svaki hitac pogodio, uskoro bi spali na odapinjanje strijela kao i ostali. Odapeli su stotine vatrenih strelica na Šaci, a stvorovi su sve-no dolazili.
To neće biti dovoljno, pomisli Sam. Crasterova nagnuta palisada od blata i rastopljenog snijega jedva bi usporila stvorove, koji su se penjali znatno strmijim obroncima na Šaci kako bi navrli preko prstenastog zida. A umjesto tri stotine braće postrojene u uredne redove da ih presretnu, stvorovi će pronaći četrdeset i jednog poderanog preživjelog, devetoricu preteško ranjenih da se bore. Četrdesetčetvorica dolutala su Crasteru iz oluje, od šezdesetorice koji su sasjekli put na slobodu sa Šake, ali trojica njih umrla su od rana, a Bannen će uskoro biti četvrti.
"Misliš li da su stvorovi otišli?" Sam upita Grenna. "Zašto nas ne dolaze dokrajčiti?"
"Dolaze samo kad je hladno."
"Da," reče Sam, "ali dovodi li hladnoća stvorove, ili stvorovi dovode hladnoću?"
"Koga briga?" Grennova sjekira pošalje u zrak iverje drva. "Došli su zajedno, to je važno. Hej, sad kad znamo da ih zmajevo staklo ubija, možda uopće neće dolaziti. Možda se sada boje *nas!"*
Sam je želio da u to može povjerovati, ali činilo mu se da kad si mrtav, strah nema većeg značenja od boli, ljubavi ili dužnosti. Ovio je ruke oko nogu, znojeći se pod slojevima vune, kože i krzna. Bodež od zmaj-skog stakla istopio je blijedo biće u šumi, istina... ali Grenn je govorio kao da će učiniti isto stvorovima. *To ne znamo,* pomisli on. *Ne znamo ništa, zapravo. Htio bih dajeJon ovdje.* Volio je Grenna, ali s njime nije mogao razgovarati na isti način. *Jon me ne bi zvao Pokositelj, znam. A mogao bih s njime razgovarati o Gillvnoj bebi.* No, Jon je odjahao s Qho-rinom Polurukim, i otad od njega nisu imali vijesti. / *on je imao bodež od zmajskog stakla, ali, je U ga se sjetio upotrijebiti? Leži li mrtav i smrznut u nekoj guduri... ili još gore, je li mrtav i hoda ?*
Nije mogao shvatiti zašto bi bogovi uzeli Jona Snowa i Bannena, a ostavili njega, plašljivog i nespretnog kakav je bio. *Trebao* je umrijeti na Šaci, gdje se pomokrio u gaće tri puta i usto izgubio mač. A *umro* bi u šumi da Mali Paul nije naišao da ga nosi. *Želio bih da je sve to bio san. Onda bih se mogao probuditi.* Kako bi to bilo lijepo, probuditi se ponovno na Šaci Prvih ljudi sa svom braćom oko sebe, čak i Jonom i Duhom. Ili još bolje, probuditi se u Crnom zamku iza Zida i otići u zajedničku odaju po zdjelu guste kreme od pšenice Troprstog Hobba, s velikom žlicom maslaca koja se otapala u sredini te usto grudicom meda. Od same pomisli na to njegov je prazan trbuh zakruljio.
"Snijeg."
Sam podigne pogled prema zvuku. Gavran Vrhovnog zapovjednika Mormonta kružio je oko vatre, udarajući zrak širokom crnim krilima.
"Snijeg", graktala je ptica. *"Snijeg, snijeg."*
Gdje god da je gavran išao, Mormont ga je uskoro slijedio. Vrhovni zapovjednik izroni ispod drveća, jašući na svom brdskom konju između starog Dywena i izvidnika Ronnela Harclava s licem lisice, kojeg su podigli na mjesto Thorena Smalhvooda. Kopljanik na dverima uzvikne izazov, a Stari Medvjed odvrati grubim: "Tko u sedam pakala *misliš* da ide? Zar su ti Drugi odnijeli oči?" Ujahao je između stupova na dverima, od kojih je jedan nosio ovnovu lubanju, a drugi lubanju medvjeda, potom po-; vukao uzde, podigao šaku i zviznuo. Gavran dolepršа na njegov poziv.
"Moj gospodaru," Sam začu Ronnela Harclava kako govori, "imamo samo dvadeset i dva konja, a sumnjam da će polovica stići do Zida."

"Znam to", progunđa Mormont. "Svejedno moramo ići. Craster je to učinio bjelodanim." Zirnuo je prema zapadu, gdje je sloj tamnih oblaka sakrio sunce. "Bogovi su nam dali odgodu, ali koliko dugu?" Mormont zamahom sjaše sa sedla, gurnuvši svog gavrana natrag u zrak. Tada opazi Sama i zagrmi: *"Tarly!"*
"Ja?" Sam se nezgrapno osovi na noge. *"Ja?"* Gavran sleti na starčevu glavu. *"Ja?"*
"Je li tvoje ime Tarly? Imaš li brata u blizini? Da, ti. Zatvori usta i pođi sa mnom."
"S vama?" Riječi izletješe u cviležu.
Vrhovni zapovjednik Mormont uputi mu suh pogled. "Ti si muž Noćne straže. Pokušaj ne unerediti svoje gaće svaki put kad te pogledam. Dođi, rekao sam." Njegove čizme stvarale su gnjecav zvuk u blatu, a Sam je morao požuriti da održi korak. "Razmišljao sam o onom tvomzmajskom staklu."
"Nijemo/e", reče Sam.
"Zmajskom staklu Jona Snovva, onda. Ako su bodeži od zmajskog stakla ono što nam treba, zašto onda imamo samo dva? Svaki čovjek u Straži trebao bi biti naoružan jednim onog dana kad izusti zakletvu."
"Nismo znali..."
"Nismo znali! Ali nekoć smo morali znati. Noćna straža zaboravila je svoju pravu svrhu, Tarly. Ne gradiš zid sedam stotina stopa visok da spriječiš divljake u kožusima da ne otimaju žene. Zid je načinjen *da štiti kra-'jevstva ljudi...* i to ne od drugih ljudi, što divljaci jedino i jesu kad bolje razmisliš. Previše godina, Tarly, previše stotina i tisuća godina. Izgub smo iz vidika pravog neprijatelja. A sada je tu, ali ne znamo kako set riti protiv njega. Prave li zmajevi zmajsko staklo, kao što puk voli go riti?"
"M-meštri misle da nije tako", promuca Sam. "Meštri vele da potječe iz zemljinih vatri. Nazivaju ga opsidijanom."
Mormont zafrkće. "Mogu ga zvati pitom od limuna što se mene tiče.; Ako ubija kao što veliš, hoću ga još."
Sam posrne. "Jon je pronašao još, na Šaci. Stotine vršaka strelica y glava kopalja..."
"To si rekao. Od male nam je to koristi ovdje. Da ponovno stigne-! mo na Šaku morali bismo biti naoružani oružjem koje nećemo imati dok ne stignemo na prokletu Šaku. A tu su još i divljaci s kojima se valja obračunati. Moramo pronaći zmajsko staklo negdje drugdje."
Sam je gotovo zaboravio na divljake, toliko toga se dogodilo međuvremenu. "Šumska djeca koristila su oštrice od zmajskog staklav reče. "Oni bi znali gdje se može pronaći opsidijan."
"Šumska djeca su sva mrtva", reče Mormont. "Prvi ljudi pobili su ih polovicu brončanim oštricama, a Andali su dovršili posao željezom. Zašto bi stakleni bodež—"
Stari Medvjed se prekine dok se Craster pojavljivao između zaklo-paca od jelenje kože svojih vrata. Divljak se nasmiješi, otkrivajući usta smeđih trulih zuba. "Dobio sam sina."
"Sina", zakrešti Mormontovgavran. *"Sina, sina, sina."*
Lice Vrhovnog zapovjednika bilo je ukočeno. "Drago mi je zbog vas."
"Je li, sad? Da, meni će bit drago kad vi i vaši odete. Krajnje je vrijeme, čini mi se."
"Čim naši ranjeni budu dovoljno jaki..."
"Jaki su koliko mogu postat, stara Vrano, i obojica to znamo. Oni što umiru, o njih znate, presijec'te im prokleta grla i završite s tim. Ili ih ostavite, ako nemate želudac, pa ću ih se ja sam riješit."
Vrhovni zapovjednik Mormont se nakostriješi. "Thoren Smalhvood \ tvrdio je da ste prijatelj Straže—"
"Da", reče Craster. "Dao sam vam sve što mogu ustupit, ali zima do- j laži, a sad mi je djevojka uvalila još jedna drečava usta koja moram hraniti."
"Mi ga možemo uzeti", netko cikne.
Crasterova glava se okrene. Oči mu se suze. Pljune na Samovu nogu. ["Što si rekao, Pokositelju?"

Sam otvori i zatvori usta. "Ja... ja... samo sam mislio... ako ga ne jMite... usta koja morate hraniti... kad već zima dolazi, mi... mogli bis-i ga uzeli i..."
"Moj sin. Moja krv. Misliš da bi' ga dao vama Vranama?"
"Samo sam pomislio..." *Vi nemate sinova, vi ih izlažete, Gillvje tako l rekla, ostavljate ih u šumi, zato ovdje imate samo žene, i kćeri koje odrastu u žene.*
"Šuti, Same", reče Vrhovni zapovjednik Mormont. "Rekao si dovoljno. Previše. Unutra."
"M-moj gospodaru—" *"Unutra!"*
Crvena lica, Sam se progura kroz jelenju kožu, natrag u polutamu dvorane. Mormont ga je slijedio. "Kolika si ti budala!" reče starac unutra, glasom zagušenim i gnjevnim. "Čak i da nam je Craster dao dijete, bilo bi mrtvo prije nego što bismo stigli do Zida. Treba nam novorođenče na brizi kao što nam treba još snijega. Imaš li mlijeka da ga hraniš u tim svojim velikim sisama? Ili si kanio povesti i majku?"
"Ona želi poći", reče Sam. "Molila me..."
Mormont podigne ruku. "Ne želim čuti više o tome, Tarly. Rečeno ti je i *rečeno* da se držiš podalje od Crasterovih žena."
"Ona mu je kći", Sam će slabašno.
"Idi se pobrinuti za Bannena. Odmah. Prije nego što me razbjesniš."
"Da, moj gospodaru." Sam pohita drhteći.
Ali kad je stigao do vatre, bilo je to samo kako bi zatekao Orijaša kako navlači krzneni plašt preko Bannenove glave. "Rekao je da mu je hladno", reče mali čovjek. "Nadam se da je otišao nekamo na toplo,
zaista."
"Njegova rana..." reče Sam.
"Jebeš njegovu ranu." Bodež bočne truplo svojim stopalom. "'*Stopalo* gaje boljelo. Znao sam čovjeka u mom selu koji je izgubio stopalo. Doživio je devedeset četvrtu."
"Hladnoća", reče Sam. "Nikad mu nije bilo toplo."
"Nikad ga nisu *nahranili",* reče Bodež. "Ne kako valja. Ono kopile Craster na smrt ga je izgladnio."
Sam se zabrinuto osvrne, ali Craster se nije vratio u dvoranu. Da jest, stvari su mogle poći po zlu. Divljak je mrzio kopilad, iako su izvidnici govorili da je i sam bio prostog roda, začet od neke divljakinje i davno pokojne Vrane.
"Craster ima svoje koje mora hraniti", reče Orijaš. "Sve ove žene. Dao nam je što je mogao."
"Da nisi u to povjerovao. Onog dana kad odemo, otvorit će bačvu medovine i sjesti da se pogosti šunkom i medom. I *smijat* će se nama, koji gladujemo vani u snijegu. On je prokleti divljak, eto stoje. Nijedan od njih nije prijatelj Straži." On šutne Bannenovo truplo. "Pitaj njega ako mi ne vjeruješ."
Spalili su izvidnikovo tijelo u suton, na vatri koju je Grenn ložio ranije tog dana. Tim Kamen i Garth od Starigrada iznijeli su nago truplo i zanjihali ga dvaput među sobom prije nego što su ga bacili u plamenove. Preživjela braća razdijelila su njegovu odjeću, njegovo oružje i sve drugo što je posjedovao. U Crnom zamku, Noćna je straža pokapala svoje mrtve sa svim pripadajućim obredima. Međutim, nisu bili u Crnom zamku. *A kosti se ne vraćaju kao stvorovi.*
"Njegovo ime bilo je Bannen", rekao je Vrhovni zapovjednik Mor-mont, dok ga je obuhvaćao plamen. "Bio je hrabar čovjek, dobar izvid-nik. Došao nam je iz... odakle je došao?"
"Odnekud blizu Bijele luke", netko vikne.
Mormont kimne. "Došao nam je iz Bijele luke i nikad nije izostao u svojoj dužnosti. Održao je zakletvu što je bolje mogao, jahao daleko, borio se neustrašivo. Nikad mu nećemo susresti ravna."
"A sada je njegova straža završila ", rekoše crna braća, svečanim pjevom.
"A sada je njegova straža završila", ponovi Mormont poput jeke. *"Završila",* krikne njegov gavran. *"Završila."*

Sam je imao crvene oči i bilo mu je zlo od dima. Kad je gledao u vatru, činilo mu se da vidi Bannena kako sjeda, a ruke mu se savijaju u šake kao da želi suzbiti plamenove koji su ga proždirali, ali bilo je to samo na trenutak, prije nego što su vrtlozi dima sve sakrili. Međutim, najgori je bio *miris.* Da je to bio ogavan neugodan miris možda bi ga podnio, ali njegov gorući brat toliko je mirisao na pečenu svinjetinu da su se Samova usta počela puniti slinom, a to je bilo tako strašno da je on čim je pti-[cazakreštala *"Završila",* otrčao iza dvora da povrati u jarak.
Bio je ondje na koljenima u blatu kad je naišao Žalosni Edd. "Ko-aš crve, Same? Ili ti je samo zlo?"
"Zlo", slabašno će Sam, otirući usta nadlanicom. "Miris..."
"Nisam imao pojma da Bannen može onako dobro mirisati." Eddov glas bio je mrzovoljan kao uvijek. "Malo mi je nedostajalo da odrežem krišku s njega. Da smo imali štogod jabučnog soka, mogao sam to i učiniti. Držim daje svinjetina je uvijek najbolja s jabučnim sokom." Edd odriješi svoje vezice i izvadi svoj ud. "Bolje ti je da ne umreš, Same, jer se bojim da bih mogao podleći iskušenju. Na tebi sigurno ima više hrskave korice nego što je ikad bilo na Bannenu, a ja nikad nisam mogao odoljeti komadiću korice."
Uzdahnuo je kad je njegova mokraća šiknula van, žuta i zaparena. "Jašemo s prvim svjetlom, jesi čuo? Po suncu ili snijegu, rekao mi je Stari Medvjed."
Po suncu ili snijegu. Sam zabrinuto zirne prema nebu. "Po snijegu?" cikne. "Mi... jašemo? Svi mi?"
"Pa, ne, neki će morati hodati." On se otrese. "Dywen pak, on veli da moramo naučiti jahati mrtve konje, kao što Drugi čine. Tvrdi da bismo uštedjeli na krmi. Koliko može mrtav konj pojesti?" Edd se ponovno sveže. "Ne mogu reći da mi se zamisao sviđa. Kad jednom pronađu način da upregnu mrtvog konja, mi ćemo biti idući. Vjerojatno ću ja biti prvi. 'Edde,' reći će, 'smrt nije više izlika za ležanje, stoga ustani i uzmi ovo koplje, noćas imaš stražu.' Pa, ne bih trebao biti tako zlovoljan. Možda umrem prije nego što se tome dosjete."
Možda svi umremo, i to prije nego što bismo htjeli, pomisli Sam, dok se nespretno dizao na noge.
Kad je Craster doznao da će njegovi neželjeni gosti otići sutradan, divljak je postao gotovo srdačan, ili onoliko srdačan koliko je mogao biti. "Krajnje vrijeme," rekao je, "ne spadate ovamo, rekao sam vam to. Svejedno, pristojno ću vas otpratit, s gozbom. Pa, jelom. Moje žene mogu ispeć' one konje koje ste poklali, a ja ću pronać' nešto piva i kruha." Nasmiješio se svojim smeđim osmijehom. "Nema boljeg od piva i konjetine. Ako ih ne možete jahat, a vi ih pojedite, to ja kažem."
Njegove žene i kćeri izvukle su klupe i dugi stol od balvana, te su kuhale i posluživale. Osim Gillv, Sam je jedva mogao razlikovati žene. Neke su bile stare, neke mlade a neke još djevojčice, ali sve su one bile Crasterove kćeri jednako kao i žene, i sve su nekako izgledale slično, j Dok su išle za svojim poslom, obraćale su se tihim glasovima jedna dru-'. goj, ali nikad muškarcima u crnom.
Craster je posjedovao tek jedan stolac. On je sjedio na njemu, odjeven u haljetak bez rukava od ovčje kože. Njegove debele ruke bile su pokrivene bijelom dlakom, a oko jednog zgloba nalazila se iskrivljena narukvica od zlata. Vrhovni zapovjednik Mormont zauzeo je mjesto na vrhu klupe njemu zdesna, dok su se braća zbila koljeno uz koljeno; desetak ih je ostalo vani da čuvaju dveri i potiču vatre.
Sam je pronašao mjesto između Grenna i Sirotana Ossa, dok mu je i trbuh kruljio. Pečena konjetina cijedila se od masti dok su Crasterove f žene okretale ražnjeve iznad ognjišne jame, a njezin miris ponovno sli-[5] nom napuni Samova usta, ali to ga podsjeti na Bannena. Koliko god da je bio gladan, Sam je znao da će povraćati ako okusi makar i jedan i logaj. Kako su mogli jesti sirote vjerne konjiće koji su ih doveli tako daleko? Kad su Crasterove žene iznijele

lukove, on gorljivo ščepa jednog., Jedna strana bila je crna od truleži, ali on odsiječe taj dio svojim bo- \ dežom i pojede dobru polovicu sirovu. Bilo je i kruha, ali samo dva \ hljepca. Kad je Ulmer *zatražio* još, žena je samo zatresla glavom. Tada je počela nevolja.
"Dva hljepca?" potuži se Šepavi Karl s dna klupe. "Koliko ste glupe; vi žene? Treba nam više kruha od ovoga!"
Vrhovni zapovjednik Mormont uputi mu oštar pogled. "Uzmi što ti J je dano i budi zahvalan. Bi li radije bio vani u oluji jedući snijeg?"
"Bit ćemo ondje dovoljno brzo." Šepavi Karl nije ustuknuo pred gnjevom Starog Medvjeda. "Prije bih pojeo ono što Craster skriva, moj gospodaru."
Craster suzi oči. "Dao sam vama Vranama dovoljno. Moram branit svoje žene."
Bodež probode komad konjetine. "Da. Dakle, priznajete da imate; tajnu smočnicu. Kako ćete inače preživjeti zimu?"
"Ja sam pobožan čovjek..." počne Craster. ,• "Vi ste škrt čovjek," reče Karl, "i lažljivac."
"Šunke", reče Garth od Starigrada, glasom punim poštovanja. "Bilo je svinja, posljednji put kad smo došli. Kladim se da je negdje sakrio j šunke. Dimljene i posoljene šunke, i slaninu."
"Kobasice", reče Bodež. "One duge crne, one su poput kamena, traju godinama. Kladim se da mu njih stotinu visi u nekom podrumu." *t*
"Zob", predloži Ollo Kljastoruk. "Kukuruz. Ječam."
"Kukuruz", reče Mormontov gavran, uz lepet krila. *"Kukuruz, kukuruz, kukuruz, kukuruz, kukuruz."*
"Dosta", reče Vrhovni zapovjednik Mormont iznad ptičjih bučnih povika. "Šutite, svi vi. Ovo je ludost."
"Jabuke", reče Garth od Zelenputa. "Bačve i bačve svježih jesenskih jabuka. Vani ima stabala jabuka, vidio sam."
"Sušene bobice. Kupus. Pinjoli." *"Kukuruz. Kukuruz. Kukuruz."*
"Slana ovčetina. Tamo je obor za ovce. Ima bačve i bačve ovčetine stavljene na stranu, znate da ima."
Craster je dotad izgledao spreman da ih sve popljuje. Vrhovni zapovjednik Mormont ustane. *"Tišina.* Neću više takvog govora."
"Onda si zabij kruh u uši, starce." Šepavi Karl se odgurne od stola. "Ili si već progutao svoju prokletu mrvicu?"
Sam ugleda kako se lice Starog Medvjeda počinje crvenjeti. "Zar si zaboravio tko sam? Sjedi, jedi i šuti. To je *zapovijed."*
Nitko ne prozbori. Nitko se ne pomakne. Sve oči bijahu na Vrhovnom zapovjedniku i krupnom šepavom izvidniku, dok su njih dvojica zurili jedan u drugog preko stola. Samu se činilo da je Karl prvi popustio i upravo kanio sjesti, iako mrzovoljno...
... ali Craster ustane, a sjekira mu bijaše u ruci. Velika sjekira od crnog čelika koju mu je Mormont dao kao dar gosta. "Ne", zareži on. "Nećeš sjest. Nitko tko me zove škrcem neće spavat pod mojim krovom ni jest za mojim stolom. Van s tobom, bogalju. I s tobom i s tobom i s tobom." On uperi glavu sjekire prema Bodežu, Garthu i Garthu po redu. "Idite spavat na hladnoći s praznim trbusima, svi vi, ili..."
"Prokleto *kopile!"* Sam začu kako jedan od Garthova psuje. Nije vidio koji.
"Tko me nazvao kopiletom?" Craster rikne, pomevši pladanj, meso i vinske kaleže sa stola svojom ljevicom dok je podizao sjekiru desnicom.
"To nije nešto što ljudi ne znaju", odgovori Karl.
Craster se pokrene brže nego što je Sam vjerovao da je moguće, pres-kočivši preko stola sa sjekirom u ruci. Jedna žena krikne, Garth Zelen put i Sirotan Oss izvuku noževe, Karl posrne natrag i zapne preko! Byama koji je ležao ranjen na podu. U jednom trenutku Craster je] letio za njim pljujući kletve. U idućem je pljuvao krv. Bodež ga je zgrabio za kosu, povukao mu glavu unatrag i rastvorio grlo od uha do uha jednim dugim potezom. Onda ga grubo gurne, a divljak padne naprijed, srušivši se potrbuške preko Ser Byama. Byam krikne od bola dok se Craster gušio u vlastitoj krvi. Sjekira mu je klizila iz prstiju. Dvije Cras-terove žene su jaukale, treća je psovala, četvrta poletjela na Slatkog Donnela i pokušala mu izgrepsti

oči. On je sruši na pod. Vrhovni zapovjednik stajao je iznad Crasterova tijela, smrknut od gnjeva. "Bogovi će nas sve prokleti", vikne. "Nema zločina tako podlog nego kad gost donese umorstvo u čovjekove dvore. Po svim zakonima ognjišta, mi—"
"Nema zakona s one strane Zida, starce. Sjećaš se?" Bodež jednu od Crasterovih žena za ruku i gurne vršak svog krvavog bodeža pod njezinu bradu. "Pokaži nam gdje čuva hranu ili ćeš dobit isto što i on, ženo."
"Pusti je." Mormont načini korak. "Odrubit ću ti glavu za ovo, ti—"j
Garth od Zelenputa zakrči mu put, a Ollo Kljastoruk povuče ga nat^ rag. Obojica su imala oštrice u ruci. "Drži jezik za zubima", upo Ollo. Umjesto toga Vrhovni zapovjednik posegne za svojim bodež Ollo je imao samo jednu ruku, ali taje bila brza. Izvio se iz starčeva i vata, gurnuo nož u Mormontov trbuh i ponovno ga istrgnuo, svega j venog. A tada je svijet pomahnitao.
Kasnije, mnogo kasnije, Sam se zatekao kako sjedi prekriženih no na podu, s Mormontovom glavom u svom krilu. Nije se sjećao kakoj onamo dospio niti mnogo toga drugog što se dogodilo nakon stoje! ri Medvjed proboden. Garth od Zelenputa ubio je Gartha od Starigral da, sjećao se, ali nije se sjećao zašto. Rolley od Sistertona pao je sa l vana i slomio vrat nakon što se popeo Ijestvama da okusi Crastero žene. Grenn...
Grenn je viknuo i pljusnuo ga, a onda je pobjegao s Orijašem, Žak nim Eddom i nekim drugima. Craster je još ležao na Ser Byamu, ali i njeni vitez više nije stenjao. Četvorica ljudi u crnom sjedila su na klu jedući komade izgorjele konjetine dok se Ollo pario s uplakanom žen na stolu.
"Tarly." Kad je pokušao govoriti, krv je kapala s usana Starog Me vjeda na njegovu bradu. "Tarly, idi. *Idi."*
"Kamo, moj gospodaru?" Njegov glas bio je jednoličan i beživotan. *Ne bojim se.* Bio je to čudan osjećaj. "Nemam kamo poći."
"Zid. Idi prema Zidu. Odmah."
"Odmah", zakrešti gavran. *"Odmah. Odmah."* Ptica se popne po starčevoj ruci na njegove grudi, te iščupa vlas s njegove brade.
"Moraš. Moraš im reći."
"Red im što, moj gospodaru?" uljudno upita Sam.
"Sve. Šaka. Divljaci. Zmajsko staklo. Ovo. *Sve."* Disanje mu je sada bilo vrlo plitko, njegov glas šapat. "Reci mom sinu. Jorahu. Reci mu, od-jeni crno. Moja želja. Samrtna želja."
"Želja?" Gavran naheri glavu, blistajući zrnatim crnim očima. *"Kukuruz?"* upita ptica.
"Nema kukuruza", slabašno će Mormont. "Reci Jorahu. Opraštam mu. Moj sin. Molim te. Idi."
"Predaleko je", reče Sam. "Nikad neću stići do Zida, moj gospodaru." Bio je tako umoran. Jedino je želio spavati, spavati i spavati i nikad se ne probuditi, a znao je da će se ako ostane ovdje uskoro Bodež ili Ollo Kljastoruk ili Šepavi Karl naljutiti na njega i ispuniti mu želju, samo da ga vide kako umire. "Radije bih ostao s vama. Vidite, više se ne bojim. Ni vas, ni... ičega."
"Trebao bi", reče ženski glas.
Tri Crasterove žene stajale su iznad njih. Dvije su bile oronule starice koje nije znao, ali Gilly je bila među njima, sva umotana u kožuhe i zibajući zavežljaj smeđeg i bijelog krzna koje je moralo držati njezino djetešce. "Ne smijemo razgovarati sa Crasterovim ženama", reče im Sam. "Imamo zapovijedi."
"S tim je svršeno", reče starica zdesna.
"Najcrnje Vrane dolje su u podrumu, prežderavaju se", reče starica slijeva, "ili gore na tavanu s mladima. Ali, uskoro će se vratit. Bolje ti je da odeš kad to učine. Konji su pobjegli, ali Dyah je uhvatila dva."
"Rekao si da ćeš mi pomoći", podsjeti ga Gilly.
"Rekao sam da će ti Jon pomoći. Jon je hrabar i dobar je borac, ali mislim daje sada mrtav. Ja sam kukavica. I debeo. Pogledaj koliko sam debeo. Osim toga, knez Mormont je ranjen. Zar ne vidiš? Ne mogu ostaviti Vrhovnog zapovjednika."
"Dijete," reče druga stara žena, "ta je stara Vrana otišla prije tebe. Pogledaj."

Mormontova glava još je bila u njegovu krilu, ali oči su mu bile otvorene i zabuljene, a usne mu se više nisu micale. Gavran naheri glavu i grakne, a onda podigne pogled prema Samu. *"Kukuruz?"*
"Nema kukuruza. On nema kukuruza." Sam sklopi oči Starog Medvjeda i pokuša se sjetiti neke molitve, ali jedino što mu je padalo na um bilo je: "Majko, smiluj se. Majko, smiluj se. Majko, smiluj se."
"Tvoja majka ti ne može pomoć", reče starica slijeva. "Ne može ni ovaj mrtvi starac. Uzmi njegov mač i uzmi njegov veliki topli krzneni plašt i uzmi njegova konja ako ga možeš pronać. I odlazi."
"Djevojka ne laže", reče starica zdesna. "Ona je moja kći, i ja sam joj *zarana* izbila laganje iz glave. Rekao si da ćeš joj pomoć. Učini što Ferny veli, dječače. Uzmi djevojku i požuri se."
"Požuri", reče gavran. *"Požuri, požuri, požuri."* "Kamo?" upita Sam, zbunjen. "Kamo daje povedem?" "Nekamo gdje je toplo", rekoše dvije starice kao jedna.
Gilly je plakala. "Mene i djetešce. Molim te. Bit ću ti žena, kao što sam bila Crasterova. Molim te, ser Vrano. On je dječak, kao stoje Nel-la rekla da će bit'. Ako ga ti ne odneseš, *oni* hoće."
"Oni?" reče Sam, a gavran naheri svoju crnu glavu i ponovi poput jeke: *"Oni. Oni, Oni."*
"Dječakova braća", reče starica slijeva. "Crasterovi sinovi. Bijela hladnoća podiže se tamo vani, Vrano. Mogu je osjetit u kostima. Ove sirote stare kosti ne lažu. Bit će ovdje uskoro, sinovi."

Njezine oči navikle su se na mrak. Kad je Hanvin povukao kukuljicu s njezine glave, crvenkasti sjaj u šupljom brijegu natjera Aryju da žmirka poput neke glupe sove.
Golema ognjišna jama bila je iskopana u sredini zemljanog poda, a njezini plamenovi uzdizali su se u vrtlozima i pucketali prema dimom zacrnjenom svodu. Zidovi su bili jednakim dijelom od kamena i zemlje, s golemim bijelim korijenjem koje se izvijalo kroz njih poput tisuća sporili blijedih zmija. Ljudi su *izlazili* između tih korijenja dok je gledala; izničući iz sjena da vide zarobljenike, iskoračujući iz otvora kao u rogu mračnih tunela, iskačući iz pukotina i otvora sa svih strana. Na jednom mjestu na suprotnoj strani vatre, korijenje je oblikovalo neku vrstu stubišta prema šupljini u zemlji gdje je čovjek sjedio gotovo izgubljen u zapletaju usud-drveća.
Lim skine kukuljicu s Gendryja. "Koje je ovo mjesto?" upita on.
"Drevno mjesto, duboko i tajno. Utočište gdje ni strahovuci ni lavovi ne vrebaju."
M *strahovuci ni lavovi.* Arvjina koža se naježi. Sjetila se sna koji je usnula i okusa krvi kad je otkinula čovjekovu ruku s ramena.
Makar je vatra bila velika, pećina je bila još veća; bilo je teško kazati gdje je počinjala a gdje završavala. Otvori tunela mogli su biti dvije stope dugi ili se nastavljati dvije milje. Arya je vidjela muškarce, že| malu djecu, a svi su je oni oprezno promatrali.
Zelenobradi reče: "Ovdje je čarobnjak, mršava vjeverice. Sada i dobiti svoje odgovore."
Pokazao je prstom prema vatri, gdje je Tom Sedam Struna stajao razgovarajući s visokim mršavim čovjekom u komadima starog oklopa zakopčanim preko pohabanih ružičastih halja.
To \ ne može biti Thoros od Myra. Arya se sjećala crvenog svećenika kao (belog, s glatkim licem i sjajnom ćelavom glavom. Ovaj čovjek imao j ovješeno lice i punu glavu kuštrave sijede kose. Nešto što je Tom rek natjeralo ga je da je pogleda, a Arya pomisli da se spremao krenuti l njoj. Samo što se tada pojavio Ludi Lovac, gurajući svog zarobljenika j dolje na svjetlo, a ona i Gendry bijahu zaboravljeni.
Lovac se pokazao zdepastim muškarcem u zakrpanoj slavljenoj koži, f proćelav, slabe brade i svadljiv. U Kamenoj septi mislila je da će Lim i] Zelenobradi biti rastrgani na komadiće kad su mu se suprotstavili kod; vraninih kaveza da prisvoje njegova zarobljenika za Kneza Munje. Psi su bili svud oko njih, njušeći i režeći. Ali Tom o' Sedam umirio ih je svojim sviranjem, Tansy je odmarširala preko dvorišta s pregačom punom; kostiju i masne ovčetine, a Lim je pokazao rukom Anguva na prozoru • kupleraja, koji je stajao zataknute strijele. Ludi Lovac sve ih je prokleo kao podle ulizice, ali na koncu se složio da odvede svoj plijen knezu Be-« ricu na sud.
Svezali su mu ruke uzetom od konoplje, objesili omču oko vrata i navukli vreću preko glave, ali unatoč tome bilo je opasnosti u tom čovje-j ku. Arya ju je mogla osjetiti na suprotnoj strani pećine. Thoros - ako je \ to *bio* Thoros - susreo je porobljivača i porobljenog na pola puta do vatre. "Kako ste ga zarobili?" upita svećenik.
"Psi su uhvatili miris. Spavao je pijan pod vrbom, ako ćete povjerovati."
"Izdan od svoje vrste." Thoros se okrene zarobljeniku i strgne mu] kukuljicu. "Dobro došao u naše skromne dvore, Psu. Nisu tako veličan-* stveni kao Robertova prijestolna odaja, ali društvo je bolje."
Nestalni plamenovi ličili su opečeno lice Sandora Cleganea narančastim sjenama, te je izgledao još strasnije nego na danjem svjetlu. Kad j je povukao uže koje mu je vezivalo ruke, otpadoše pahuljice osušene j krvi. Psetova usta se tržnu. "Znam te", reče Thorosu.

"Znao si. U kreševima, proklinjao si moj ognjeni mač, iako sam te< triput njime porazio."
"Thoros od Myra. Nekoć si brijao glavu."
"Da nagovijestim ponizno srce, ali zapravo je moje srce bilo tašto. Osim toga, izgubio sam britvu u šumi." Svećenik se pljesne po trbuhu. "Manje sam nego što sam bio, ali više. Godina u divljini istopit će salo s čovjeka. Kad bih barem mogao pronaći krojača da mi suzi kožu. Mogao bih ponovno izgledati mlado, a lijepe djevice obasipale bi me poljupcima."
"Samo one slijepe, svećenice."
Odmetnici huknu, nitko glasnije od Thorosa. "Upravo tako. Alija nisam lažni svećenik kojeg si znao. Gospodar svjetla probudio se u mom srcu. Mnoge moći davno uspavane sada se bude, a sile se kreću po zemlji. Vidio sam ih u svojim plamenovima."
Psa se to nije dojmilo. "Jebeš tvoje plamenove. Tebe također." Ogledao se za ostalima. "Imaš čudno društvo za svetog čovjeka."
"Ovo su moja braća", jednostavno će Thoros.
Lim Limunplašt progura se naprijed. On i Zelenobradi bili su jedini ljudi ondje dovoljno visoki da pogledaju Psa u oči. "Pazi kako laješ, Psu. Držimo tvoj život u rukama."
"Onda radije obrisi govna s prstiju." Pas se nasmije. "Koliko se dugo skrivate u ovoj rupi?"
Anguy Strijelac nakostriješi se na nagovještaj kukavičluka. "Pitaj Jarca jesmo li se skrivali, Psu. Pitaj svog brata. Pitaj Kneza Pijavica. Svima smo im pustili krv."
"Vi? Ne tjerajte me na smijeh. Više nalikujete na svinjare nego na
vojnike."
"Neki od nas bili su svinjari", reče nizak čovjek kojeg Arya nije poznavala. "A neki su bili kožari, pjevači ili zidari. Ali to je bilo prije rata."
"Kad smo ostavili Kraljev grudobran bili smo ljudi Oštrozimlja, ljudi Darrvja i ljudi Crne luke, Mallervjevi i Wyldeovi. Bili smo vitezovi, štitonoše i oklopnici, plemići i pučani, svi vezani zajedničkim ciljem." Glas je dolazio od čovjeka koji je sjedio među korijenjem usud-drveća napola puta uz zid. "Sto dvadesetorica nas krenuli smo da isporučimo kraljevu pravdu tvome bratu." Govornik je silazio pletenim stubama prema podu. "Sto dvadesetorica hrabrih i vjernih ljudi, predvođenih ludom u zvjezdanom plastu." Strašilo od čovjeka, nosio je pohabani crni plašt posut zvijezdama i željezni prsni oklop ulupljen stotinama bitaka. Guštera crveno-zlatne dlake skrivala je većinu njegova lica, osim ćelave točke iznad lijevog uha gdje mu je glava bila razbijena. "Više od osamdeset naših drugova sada je mrtvo, ali drugi su preuzeli mačeve koji su im pali iz ruke." Kad je stigao na pod, odmetnici se odmaknuše da ga puste proći. Jedno od njegovih očiju je nedostajalo, opazi Arya, koža oko duplje puna ožiljaka i bora, a imao je tamni crni prsten oko cijelog vrata. "S njihovom pomoću, borimo se dalje što bolje možemo, za Ro-berta i kraljevstvo."
"Roberta?" muklo će Sandor Clegane, u nevjerici.
"Ned Stark nas je poslao," reče Sretni Jack s kacigom u obliku lonca, "ali on je sjedio na Željeznom prijestolju kad nam je dao svoje zapovijedi, pa nikad nismo bili njegovi ljudi, već Robertovi."
"Robert je sada kralj crva. Jeste li zbog toga dolje u zemlji, da md budete dvorani?"
"Kralj je mrtav," prizna vitez strašilo, "ali mi smo još kraljevi ljudi, iako se kraljevski stijeg koji smo nosili izgubio na Glumčevu gazu kad su nas napali koljači vašeg brata." Dotaknuo je grudi šakom. "Robert je umoren, ali njegova kraljevina ostaje. A mi je branimo."
"Nju?" Pas frkne. "Je li ona tvoja majka, Dondarrione? Ili tvoja kurva?"
Dondarrion? Beric Dondarrion bio je naočit; Sansina prijateljica Jeyne zaljubila se u njega. Čak ni Jeyne Poole ne bi bila tako slijepa da ovog muškarca drži lijepim. Ali kad ga je Arya ponovno pogledala, vidjela ih je; ostatke rašljaste purpurne munje na ispucanoj caklini njegova prsnog oklopa.
"Kamenje, drveće i rijeke, to je sve od čega se sastoji vaša kraljevina", govorio je Pas. "Treba li kamenje braniti? Robert ne bi mislio tako, Ako to nije mogao jebati, tući ili popiti, dosađivalo mu je, a i vi biste... vi *hrabri suputnici."*
Zgražanje zahvati šuplje brdo. "Nazovi nas još jednom tim imenom, \ Psu i progutat ćeš taj jezik." Lim isuče svoj dugi mač.

Pas je zurio u oštricu s prezirom. "Evo hrabrog čovjeka, koji je ogolio čelik na sputanog zarobljenika. Odveži me, hoćeš li? Vidjet ćemoj kako ćeš onda biti hrabar." Zirnuo je u Ludog Lovca iza njega. "Stoje s tobom? Ili si ostavio svoju hrabrost u štenari?"
"Ne, ali trebao sam tebe ostaviti u vraninom kavezu." Lovac isuče1 nož. "Još bih mogao."
Pas mu se nasmije u lice.
"Ovdje smo *braća", izjavi* Thoros od Myra. "Sveta braća, prisegnuta kraljevstvu, našem bogu i jedni drugima."
"Bratstvo bez stjegova." Tom Sedam Struna tržne žicu. "Vitezovi šupljeg brijega."
"Vitezovi?" Clegane od riječi načini rezanje. "Dondarrion je vitez, ali vi ostali ste najbjednija hrpa odmetnika i slomljenih ljudi koju sam ikad vidio. Govna su bolji ljudi od vas."
"Svaki vitez može načiniti viteza," reče strašilo koje je bilo Beric Dondarrion, "a svaki čovjek kojeg vidiš pred sobom osjetio je mač na svom ramenu. Mi smo zaboravljena družina."
"Pošalji me mojim putem pa ču vas i ja zaboraviti", muklo će Clegane. "Ali ako me kanite umoriti, onda prokleto nastavite s tim. Oduzeli ste mi mač, konja i zlato, pa mi oduzmite život i završite s tim... ali poštedite me ovog pobožnog blejanja."
"Umrijet ćeš dovoljno brzo, Psu," obeća Thoros, "ali to neće biti umorstvo, samo pravda."
"Da," reče Ludi Lovac, "i bolji usud nego što zaslužuješ za sve stoje tvoj rod počinio. Lavovi, zovete se. Kod Sherrera i Glumčeva gaza, djevojčice od šest i sedam godina bile su silovane, a dječica još na sisi bila su sasječena napola dok su njihove majke gledale. Nijedan lav nije okrutnije ubijao."
"Nisam bio ni kod Sherrera, ni na Glumčevu *gazu",* reče mu Pas. "Položite svoju mrtvu djecu pred nečija druga vrata."
Thoros mu odgovori. "Niječeš li da je kuća Clegane podignuta na mrtvoj djeci? Vidio sam ih kako polažu princa Aegona i princezu Rhae-nys pred Željezno prijestolje. Po pravima tvoj bi grb trebao nositi dvoje krvave dječice umjesto onih ružnih pasa."
Psetova usta se tržnu. "Zar me držiš za mog brata? Zar je roditi se Cleganeom zločin?"
"Ubojstvo je zločin."
"Koga sam ubio?"
"Kneza Lothara Mallervja i Ser Gladdena Wyldea", reče Hanvin.
"Moju braću Listera i Lennocksa", izjavi Sretni Jack.
"Kuma Bečka i Mudgea, mlinareva sina, iz Donnelšume", dovikne neka starica iz sjene.
"Merrimanovu udovicu, koju sam žarko ljubio", doda Zelenobradi.
"One septone u Muljevitom jezercu."
"Ser Andreya Charltona. Njegova štitonošu, Lucasa Rootea. Svakog čovjeka, ženu i dijete u Poljskom kamenu i Mišjem mlinu."
"Kneza i kneginju Deddings, koji su bili tako bogati."
Tom Sedam Struna prihvati brojenje. "Alyna od Oštrozimlja, Jotha Brzolukog, Malog Matta i sestru mu Randu, Anvila Ryna. Ser Ormon-da. Ser Dudlevja. Patea od Morvja, Patea od Lancešume, Starog Patea i Patea od Shermerova luga. Slijepog Wyla Whittlera. Kumu Maerie. Kurvu Maerie. Pekaricu Beccu. Ser Raymunda Darrvja, kneza Darryja, mladog kneza Darryja. Kopile od Brackena. Fletchera Willa. Harsleyja. Kumu Nollu—"
"Dosta." Psetovo lice bilo je zgrčeno od gnjeva. "Pravite buku. Ta imena ništa ne znače. Tko su oni?"
"Ljudi", reče knez Beric. "Ljudi veliki i mali, mladi i stari. Dobri ljudi i loši ljudi, koji su umrli na vršcima lannisterskih kopalja ili su dočekali da im trbuhe raspore lannisterski mačevi."
"Nije *moj* mač bio u njihovim trbusima. Svaki čovjek koji to tvrdi prokleti je lažljivac."
"Služiš Lannisterovima od Bacačeve hridi", reče Thoros.
"Nekoć jesam. Ja i tisuće drugih. Zar je svaki od nas kriv za tuđe zločine?" Clegane pljune.
"Može bit da ste *zaista* vitezovi. Lažete poput vitezova, možda i ubijate poput vitezova."
Lim i Sretni Jack stadoše vikati na njega, ali Dondarrion podigne ruku za tišinu. "Reci što time misliš, Clegane."
"Vitez je mač s konjem. Ostalo, zakletve, sveto ulje i gospine boje, to su svilene vrpce vezane oko mača. Možda je mač ljepši s vrpcama koje vise s njega, ali od njega ćete biti jednako mrtvi. Pa, jebeš vaše vrpce, a mačeve si možete turiti u guzice. Isti sam kao vi. Jedina razlika

jest u tome da ja ne lažem o tome tko sam. Stoga me ubijte, ali ne nazivajte me ubojicom dok stojite ovdje govoreći jedni drugima da vaše govno ne smrdi. *Čujete me?"*
Arya šmugne pokraj Zelenobradog tako brzo da ju nije ni opazio, l *"Ti jesi* ubojica!" vrisne ona. "Ubio si *Mycaha,* nemoj reći da nisi. *Ubio*\ si ga!"
Pas se zapilji u nju bez tračka prepoznavanja. "A tko je bio taj Mycah, dečko?"
"Nisam dječak! Ali Mycah je bio. Bio je mesarev pomoćnik, a ti si ga *ubio.* Jory je rekao da si ga gotovo presjekao napola, a on nije ni imao mač." Mogla je osjetiti kako je sada gledaju, žene, djeca i muškarci koji su se nazivali vitezovima Šupljeg brijega.
"Tko je sad to?" netko upita.
Pas odgovori. *"Sedam pakala.* Mlađa sestra. Derište koje je bacilo Joffov lijepi mač u rijeku." On ispusti lavež smijeha. "Zar ne znaš da si mrtva?"
"Ne, *ti* si mrtav", dobaci ona njemu.
Hanvin je uzme za ruku da je odvuče natrag kad knez Beric reče: "Djevojčica te je proglasila ubojicom. Niječeš li da si ubio tog mesareva pomoćnika, Mycaha?"
Visoki čovjek slegne ramenima. "Bio sam Joffreyjev zakleti štit. Mesarev pomoćnik napao je plemenitog princa."
"To je *laž!"* Arya se uzvrpolji u Hanvinovu naručju. "To sam učinila *ja.* Udarila sam Joffreyja i bacila Lavlju šapu u rijeku. Mycah je samo pobjegao, kao što sam mu rekla."
"Jesi li vidio da dječak napada princa Joffreyja?" upita knez Beric Dondarrion Psa.
"Čuo sam to s kraljevskih usana. Nije na meni da preispitujem prinčeve." Clegane trgne rukama prema Aryji. "Njezina sestra ispripovjedi-la je istu priču kad je stajala pred vašim ljubljenim Robertom."
"Sansa je obična lažljivica", reče Arya, ponovno bijesna na svoju sestru. "Nije bilo onako kako je rekla. *Nije."*
Thoros odvuče kneza Berica u stranu. Dvojica muškaraca stajala su razgovarajući tihim šaptom dok se Arya pjenila. *Moraju ga ubiti. Molila sam se da umre, stotine i stotine puta.*
Beric Dondarrion ponovno se okrene Psu. "Stojiš optužen za umorstvo, ali nitko ovdje ne zna o istinitosti ili lažnosti optužbe, stoga nije na nama da ti sudimo. Samo Gospodar svjetla to sada zna. Osuđujem te na
presudu borbom."
J'as se sumnjičavo namršti, kao da nije vjerovao svojim ušima. "Jesi " ala ili luđak?"
Bijedno ni drugo. Samo sam knez. Dokaži svoju nevinost oštricom, i slobodan da odeš."
e", vikne Arya, prije nego što joj je Hanvin pokrio usta. *Ne, ne , oslobodit će se.* Pas je bio smrtonosan s mačem, svi su to znali. *Is-Ijatćeih,* pomisli ona.
A to je i učinio, dugim promuklim smijehom koji je odjeknuo zidovima pećine, smijehom zagušenim prezirom. "Dakle, tko će to biti?" Pogleda Lima Limunplašta. "Hrabri muž u plastu žutom poput mokraće? Ne? Što je s tobom, Lovce? Već si prije mlatio pse, pokušaj sa mnom." Ugleda Zelenobradog. "Ti si dovoljno velik, Tyroshijče, stupi naprijed. Ili želite da se djevojčica sama bori protiv mene?" Ponovno se nasmije. "Hajde, tko želi umrijeti?"
"Sa mnom ćeš se suočiti", reče knez Beric Dondarrion.
Arya se sjeti svih priča. *Njega se ne može ubiti,* pomisli ona, nadajući i se. Ludi Lovac sasiječe užad koja su sputavala ruke Sandora Cleganea. "Trebat će mi mač i oklop." Pas protrlja razderan zglob.
"Mač ćeš dobiti," izjavi knez Beric, "ali tvoja nevinost mora ti biti oklop."
Cleganeova usta se tržnu. "Moja nevinost protiv tvog prsnog oklopa,] zar će tako biti?"
"Nede, pomozi mi da skinem prsni oklop."
Arya se naježi kad je knez Beric izustio ime njezina oca, ali ovaj Ned bio je samo dječak, svjetlokosi štitonoša ne stariji od deset ili dvanaest. Pristupio je brzo da otkopča kopče koje su

pričvršćivale ulupljen čelik oko Graničarskog kneza. Poplun ispod bio je truo od starosti i znoja i otpao je kad se kovina oslobodila. Gendry uvuče dah. "Majko, smiluj se."
Rebra kneza Berica bijahu potpuno ocrtana ispod njegove kože. Smežurani krater nagrđivao je njegova prsa točno iznad lijeve bradavice, a kad se okrenuo da zatraži mač i štit, Arya opazi jednaki ožiljakna njegovim leđima. *Koplje je prošlo kroz njega.* I Pas ga je vidio. *Boji liše?*; Arya je željela da se boji prije nego što umre, jednako kao što se Mycah, bojao.
Ned donese knezu Bericu njegov pojas s mačem i dugu crnu surku.] Bilo joj je namijenjeno da se nosi preko oklopa, te je slobodno obavijala njegovo tijelo, ali preko nje pucketala je rašljasta purpurna munja njegove kuće. Isukao je mač i vratio pojas svom štitonoši.
Thoros donese Psu njegov pojas s mačem. "Ima li Pas časti?" upita svećenik. "Da ne bi pomislio sasjeći put na slobodu odavde, ili uzeti kakvo dijete za taoca... Anguy, Dennet, Kyle, uresite ga perjem na prvi znak izdaje." Tek kad su tri strijelca zataknula svoje sulice, Thoros doda Cleganeu pojas.
Pas istrgne mač i odbaci korice. Ludi Lovac dade mu štit od hrasto-vine, sav posut željeznim čavlićima i obojen u žuto, s tri crna psa Cleganeovih naslikana na njemu. Dječak Ned pomogne knezu Bericu s njegovim štitom, tako sasječenim i ulupljenim da su purpurna munja i roj zvijezda gotovo bili izbrisani.
Ali kad je Pas načinio korak prema svom protivniku, Thoros od Myra ga zaustavi. "Najprije se pomolimo." Okrene se prema vatri i podigne ruke. "Gospodaru svjetla, pogledaj na nas."
Svud po pećini, bratstvo bez stjegova podigne svoje glasove u odgovor. *"Gospodaru svjetla, obrani nas."*
"Gospodaru svjetla, zaštiti nas u tami." *"Gospodaru svjetla, obasjaj nas svojim licem."*
"Zapali svoj plamen među nama, R'hllore", reče crveni svećenik. "Pokaži nam istinu ili laž u ovom čovjeku. Udari ga ako je kriv i podari snagu njegovu maču ako je prav. Gospodaru svjetla, podari nam mudrost."
"Jer noć je tamna," ostali zapjevuše, Hanvin i Anguy glasno kao svi ostali, *"i puna užasa."*
"I ova pećina je tamna," reče Pas, "ali ovdje sam užas ja. Nadam se daje tvoj bog blag, Dondarrione. Uskoro ćeš ga susresti."
Ne smiješeći se, knez Beric položi rub svog mača na dlan svoje lijeve ruke i polako ga povuče dolje. Krv poteče tamna iz posjekotine koju je načinio i prolije se po čeliku.
A tada se mač zapali.
Arya začu Gendryja kako šapće molitvu.
"Gori u sedam pakala", prokune Pas. "Ti, i Thoros s tobom." Baci pogled na crvenog svećenika. "Kad završim s njim, ti ćeš biti idući, Mvrijče."
"Svaka riječ koju izustiš objavljuje tvoju krivnju, Psu", odgovori Thoros, dok su Lim, Zelenobradi i Sretni Jack izvikivali prijetnje i psovke. Sam knez Beric čekao je nijemo, miran poput vode stajaćice, sa štitom u lijevoj ruci i mačem koji mu je gorio u desnoj. *Ubij ga,* pomisli Arya, *molim te, moraš ga ubiti.* Osvijetljeno odozdo, njegovo je lice bilo mrtvačka maska, a oko koje mu je nedostajalo crvena i bolna rana. Mač je plamtio od vrška do štitnika za ruku, ali činilo se da Dondarrion ne osjeća vrućinu. Stajao je tako nepomično da je mogao biti isklesan u kamenu.
Ali kad ga je Pas napao, pomaknuo se dovoljno brzo.
Gorući mač poskočio je uvis da presretne onaj hladni, a dugi ognjeni traci vukli su se njegovom brazdom poput vrpca o kojima je govorio
Pas. Čelik zazvoni po čeliku. Netom što mu je prvi zamah bio zaustavljen, Clegane izvede drugi, ali ovaj put štit kneza Berica nađe mu se na putu, a drveno iverje poleti od siline udarca. Žestoko i brzo padali su ubodi, odozdo i odozgo, slijeva i zdesna, a Dondarrion je svakog zapriječio. Plamenovi su se vrtložili oko njegova mača i ostavljali crvene i žute duhove koji su obilježavali njegov prolaz. Svaki pokret koji je knez Beric načinio razmahivao

ih je i tjerao da gore svjetlije, sve dok se nije činilo kako knez munje stoji u kavezu od vatre.
"Je li to divlja vatra?" upita Arya Gendryja.
"Ne. To je drugačije. To je..."
"... čarolija?" završila je dok se Pas odmicao natrag. Sada je knez Beric napadao, ispunjavajući zrak konopcima vatre, zanoseći krupnijeg čovjeka na njegove pete. Clegane uhvati jedan udarac visoko po svome j štitu, a naličeni pas izgubi glavu. On izvede protuudarac, a Dondarrion umetne svoj štit i ispali vatreni zamah hrptom ruke. Odmetničko bratstvo vikne svojem vođi. *"Vaš je!"* čula je Arya i *"Na njega! Na njega!Na l njega!"* Pas je parirao udarac prema njegovoj glavi, načinivši grimasu *l* kad je vrelina plamenova udarila u njegovo lice. Zastenjao je, opsovao i posrnuo natrag.
Knez Beric nije mu pružio olakšanje. Slijedio je žestoko za petama visokog čovjeka, njegova ruka nije bila mirna. Mačevi su se sudarali, skokom se odvajali i ponovno sudarali, iverje je letjelo iz štita munje dok j su vrtlozi plamenova ljubili pse jednom, i dvaput i triput. Pas se pomaknuo nadesno, ali Dondarrion ga je spriječio brzim korakom u stranu i i zatjerao ga natrag drugim putem... prema mrkoj crvenoj buktinji og-njišne jame. Clegane se povlačio sve dok nije osjetio vrućinu za leđima. \ Brzi pogled preko ramena pokazao mu je što je bilo iza njega, i umalo j ga stajalo glave kad je knez Beric ponovno napao.
Arya je mogla vidjeti bjeloočnice Sandora Cleganea dok je ponovno] nasrtao naprijed. Tri koraka gore i dva natrag, pokret nalijevo koji je knez Beric zapriječio, dva naprijed i jedan natrag, *zvenk* i *zvenk,* a veliki je hrastov štit primao udarac za udarcem. Psetova ravna tamna kosa \ bila je zalijepljena za njegovo čelo u sjaju znoja. *Vinski znoj,* pomisli • Arya, sjetivši se da je bio zarobljen pijan. Mislila je kako može vidjeti začetke straha kako se bude u njegovim očima. *Izgubit će,* reče samoj j sebi, radujući se, dok se plameni mač kneza Berica vrtio i sjekao. U jednom divljem naletu, Knez Munje povrati sve tlo koje je Pas osvojio, pos-; lavši Cleganea još jednom posrćući do samog ruba ognjišne jame. *Hoće, hoće, umrijet će.* Popela se na prste da bolje vidi.
"Prokleto kopile!" krikne Pas kad osjeti kako vatra oblizuje stražnji dio njegovih bedara. Nasrne, mašući teškim mačem sve jače i jače, pokušavajući razbiti manjeg čovjeka divljom snagom, slomiti oštricu, štit ili ruku. Ali plamenovi Dondarrionova pariranja zapucketaše pred njegovim očima, pa kad je Pas ustuknuo pred njima, noga mu je izgubila težište te je posrnuo na koljeno. Smjesta ga knez Beric zatvori, a njegov zamah prema dolje vrištao je zrakom vukući za sobom vatrene stjego-ve. Dašćući od napora, Clegane trgne štit iznad glave upravo na vrijeme, a pećina zazvoni glasnim *krak* rascijepane hrastovine.
"Njegov štit se zapalio", reče Gendry prigušenim glasom. Arya je to vidjela istog časa. Plamenovi su se širili po napukloj žutoj boji, a tri su crna psa bila proždrta. Sandor Clegane izbori povratak na noge nesmotrenim protunapa-dom. Tek kad se knez Beric povukao jedan korak, Pas naizgled shvati daje vatra koja je sukljala tako blizu njegovu licu bila njegov vlastiti štit u plamenu. S povikom gnušanja, on divlje zasiječe u slomljenu hrastovi-nu, dovršivši njezino uništenje. Štit se skrši, jedan njegov komad odleti dalje, još zapaljen, dok je drugi tvrdoglavo prianjao uz njegovu podlakticu. Njegov trud da se oslobodi samo je razmahao plamenove. Rukav mu se zapalio, te je sada cijela njegova ljevica gorjela. *"Dokrajčite gaf"* poticao je Zelenobradi kneza Berica, a drugi glasovi prihvate klicanje *"Kriv je!"* Arya vikne s ostalima. *"Kriv je, kriv je, ubijte ga, kriv je!"*
Glatko poput ljetne svile, knez Beric klizne bliže da dokrajči čovjeka pred sobom. Pas ispusti promukao krik, podigne mač objema ruka-k ma i obori ga dolje svom snagom. Knez Beric s lakoćom zapriječi uda-
"Neeeeee", vrisne Arya.
... ali gorući mač prepukne napola, a Psetov hladan čelik poput pluga se zabode u meso kneza Berica gdje mu se rame spajalo s vratom i glatko ga zasiječe do prsne kosti. Krv navre u vrućoj crnoj bujici.

Sandor Clegane se trgne natrag, još goreći. Strgne ostatke svog štita i baci ih od sebe s psovkom, a potom se zakotrlja po zemlji da uguši vatru koja mu se širila po ruci. Koljena kneza Berica polako se saviju, kao za molitvu. Kad su mu se usta otvorila, izašla je samo krv. Psetov mač još je bio u njemu kad se strmoglavio na lice. Zemlja mu upije krv. Pod šupljim brijegom nije bilo drugog zvuka osim tihog pucketanja plamena i jecaja koji je Pas ispustio kad je pokušao ustati. Arya je mogla samo misliti na Mycaha i sve glupe molitve koje je izmolila da Pas umre. *Ako ima bogova, zašto knez Beric nije pobijedio?* Ona je *znala* da je Pas kriv.

"Molim vas", muklo će Sandor Clegane, zibajući svoju ruku. "Opečen sam. Pomozite mi. Netko. Pomozite mi." Plakao je. *"Molim vas."*

Arya ga zaprepašteno pogleda. *On plače kao malo dijete,* pomisli ona.

"Melly, pobrini se za njegove opekline", reče Thoros. "Lim, Jack, po-mozite mi s knezom Bericom. Nede, radije dođi i ti." Crveni svećenik istrgne Psetov mač iz tijela svog palog kneza i zabije njegov vršak u krvlju natopljenu zemlju. Lim zavuče svoje krupne ruke pod Dondarrio-nova pazuha, dok Sretni Jack primi njegove noge. Ponijeli su ga oko og-, njišne jame, u tamu jednog od tunela. Thoros i dječak Ned slijedili su za njima.

Ludi Lovac pljune. "Predlažem da ga odvedemo natrag u Kamenu septu i metnemo u kavez za vrane."

"Da", reče Arya. "Ubio je Mycaha. *Jest."*

"Kakva gnjevna vjeverica", promrmlja Zelenobradi. Hanvin uzdahne. "R'hllor ga je proglasio nevinim." "Tko je *Rulore?"* Nije to mogla ni izgovoriti. "Gospodar svjetla. Thoros nas je naučio—"

Nije marila što ih je Thoros naučio. Istrgnula je Zelenobradov bodež iz njegovih korica i pojurila prije nego što ju je mogao uhvatiti. Gendry je također pokuša ščepati, ali ona je oduvijek bila prebrza za Gendryja.

Tom Sedam Struna i neka žena pomagali su Psu da ustane. Pogled na njegovu ruku nagnao ju je da zanijemi od zaprepaštenja. Tamo gdje je kožni remen prianjao nalazila se pruga ružičastog, ali iznad i ispod meso je bilo ispucano i krvavo te je krvarilo od lakta do zgloba. Kad su mu oči srele njezine, usta mu se tržnu. "Toliko žarko želiš moju smrt? Onda učini to, vučja djevojčice. Zabij ga. Čišće je od vatre." Clegane pokuša ustati, ali dok se pomicao komad opečena mesa oljušti mu se ravno s ruke, a koljena ga izdaju. Tom ga uhvati za zdravu ruku i pridrži.

Njegova ruka, pomisli Arya, i *njegovo lice.* Ali on je bio Pas. Zaslužio je da gori u ognjenom paklu. Bodež se činio teškim u njezinoj ruci. Steg-nula ga je čvršće. "Ubio si Mycaha", reče još jednom, izazivajući ga da porekne. "Reci im. Jesi. *Jesi."*

459

"Jesam." Njegovo se cijelo lice izobliči. "Dojahao sam do njega i sasjekao ga napola, i smijao se. Gledao sam ih kako su tvoju sestru isprebijali do krvi, gledao sam kako su ti ocu odsjekli glavu."

Lim je zgrabi za ruku i izvije je, istrgnuvši bodež. Ritnula se na njega, ali on ga nije htio vratiti. "Idi u pakao, Psu", vrisnula je na Sandora Cleganea u nemoćnom praznorukom bijesu. *"Samo idi u pakao!"*

"Već je tamo", reče glas jedva jači od šapta.

Kad se Arya okrenula, knez Beric Dondarrion stajao je iza nje, kr-i rukom stežući Thorosovo rame.

catelyn

neka je kraljevima zime njihova hladna kripta pod zemljom, pomisli Catelyn. Tullyjevi su crpili svoju snagu iz rijeke, a u rijeku su se vraćali kad bi njihovi životi došli do kraja svog toka.

Polegli su kneza Hostera u tanahan drveni brod, odjevenog u blistavi srebrni oklop, od ploče i veriga. Njegov plašt bio je prostrt pod njim, mreškajući se modro i crveno. Njegova surka također je bila podijeljena modro-crveno. Pastrva, pokrivena srebrnim i brončanim ljuskama, okrunjivala je krestu velike kacige koju su položili uz njegovu glavu. Na grudi su mu položili naličeni drveni mač, a prste mu ovili oko balčaka. Oklopne rukavice skrivale su njegove istrošene ruke, i činile da ponovno izgleda gotovo snažan. Njegov masivni štit od hrastovine i *željeza* bio mu je položen s lijeve strane, njegov lovački rog s desne. Ostatak broda bio je ispunjen naplavljenim drvom, triješćem i komadićima pergamenta, te kamenjem da oteža na vodi. Njegov stijeg lepršao je s pramca, pastrva Rijekotoka u skoku.

Sedmorica bijahu izabrana da guraju pogrebni brod u vodu, u čast sedam božjih lica. Robb je bio jedan, lenski gospodar kneza Hostera. S njim bijahu knezovi Bracken, Blackwood, Vance i Mallister, Ser Marq Piper... i Hromi Lothar Frey, koji se spustio s Blizanaca s odgovorom na koji su čekali. Četrdeset vojnika jahalo je u njegovoj pratnji, pod zapovjedništvom Waldera Riversa, najstarijeg od nezakonitog potomstva kneza Waldera, stroga, sjedokosog muškaraca s impresivnim ugledom ratnika. Njihov dolazak, koji je nastupio nekoliko sati nakon smrti kneza Hostera, doveo je Edmurea u bjesnilo. "Waldera Freya treba išibati i zatvoriti!" viknuo je. "Poslao je bogalja i kopile da pregovaraju s nama, reci mi da time nije kanio vrijeđati."

"Ne dvojim da je knez Walder izabrao svoje poslanike s pažnjom", odgovorila je ona. "Bio je to svadljiv potez, niska vrsta osvete, ali sjeti se s kime imamo posla. Zakašnjeli knez Frey, otac ga je nekoć zvao. Taj čovjek je zloćudan, zavidan i iznad svega *ohol."*

Na sreću, njezin sin pokazao je više razuma od njezina brata. Robb je pozdravio Freveve sa svim uljudnostima, pronašao mjesto u barakama za pratnju, i tiho zamolio Ser Desmonda Grella da odstupi kako bi Lothar imao čast da pomogne poslati kneza Hostera na njegovo posljednje putovanje. *Naučio je grubu mudrost iznad svojih godina, moj sin.* Kuća Frey možda je napustila Kralja na Sjeveru, ali knez Prijelaza ostao je najmoćniji vazal Rijekotoka, a Lothar je bio tu na njegovu mjestu.

Sedmorica su porinula kneza Hostera s vodenih stuba, gacajući niz stube dok su se željezne rešetke vitlom podizale uvis. Lothar Frey, mekan krupan muškarac, teško je disao dok su gurali čamac u struju. Ja-son Mallister i Tytos Blackvvood, na pramcu, stajali su do prsa duboko u rijeci da ga usmjere na njegov put.

Catelyn je promatrala s kruništa, čekajući i gledajući kao što je čekala i gledala toliko puta prije. Ispod nje, brzi divlji Pjenkamen zaranjao je poput koplja u bok širokih Crvenih rašlji, a njegova modro-bijela struja uzburkala je blatni crveno-smeđi tok veće rijeke. Jutarnja magla visjela je nad vodom, tanka poput paučine i tračaka uspomene.

Bran i Rickon će ga čekati, žalosno pomisli Catelyn, *kao što sam nekoć čekala ja.*

Tanahan čamac otplutao je ispod luka od crvenog kamena Vodenih dveri, povećavajući brzinu kad gaje uhvatila vrtoglava bujica Pjenkame-na, gurnut u virove gdje su se vode susretale. Dok je čamac izranjao ispod visokih vanjskih zidina zamka, njegovo četvrtasto jedro napuhne se od vjetra, a Catelyn ugleda sunčevu svjetlost kako bliješti s kacige njezina

oca. Kormilo kneza Hostera Tullvja dobro se držalo, te je on mirno odjedrio sredinom kanala, u sunce na izlasku.
"Sada", ponuka njezin stric. Pokraj njega, njezin brat Edmure - zapravo *knez* Edmure sada, i koliko će dugo trebati da se na to naviknu? -zatakne strijelu u svoj luk. Njegov štitonoša prinese baklju njezinu vršku.
Edmure pričeka dok je plamen nije zahvatio, potom podigne velebni luk, nategne tetivu do svog uha i odapne. S dubokim *drum*, strijela po-hita uvis. Catelyn ju je slijedila svojim očima i srcem, sve dok nije zaronila u vodu s tihim *psss*, dobrano iza brodice kneza Hostera.
Edmure tiho opsuje. "Vjetar", reče, izvlačeći drugu strijelu. "Ponovno." Baklja poljubi uljem natopljenu krpu iza vrška strijele, plamenovi stadoše palucati uvis, Edmure podigne, nategne i odapne. Visoko i daleko poletjela je strijela. Predaleko. Nestala je u rijeci desetak lakata ispred brodice, a njezina se vatra u časku utrnula. Rumenilo se šuljalo Edmureovim vratom, crveno poput njegove brade. "Još jednom", zapovjedi, uzevši treću strijelu iz tobolca. *Napet je poput svojega luka,* pomisli Catelyn.
Ser Brvnden je vjerojatno vidio istu stvar. "Pustite mene, moj kneže",
ponudi.
"Mogu to učiniti sam", ustraje Edmure. Pusti ih da zapale strijelu, trgne luk uvis, uzme dubok daha, nategne strijelu. Dugi se trenutak činilo da oklijeva dok se vatra šuljala uz sulicu, pucketajući. Konačno odapne. Strijela švigne sve više i više, te se konačno ponovno izvije prema dolje, padajući, padajući... i sikćući mimo nadutog jedra.
Bio je to tijesan promašaj, ne veći od duljine ruke, ali ipak promašaj. "Drugi ga odnijeli!" njezin brat prokune. Brod je već bio gotovo izvan domašaja, plutajući unutar i izvan riječnih maglica. Bez riječi, Edmure gurne luk prema svom stricu.
"Hitro", reče Ser Brvnden. Zatakne strijelu, uhvati je čvrsto za baklju, nategne i odapne prije nego što je Catelyn bila sigurna da ju je vatra dohvatila... ali dok se hitac uzdizao, vidjela je kako se plamenovi povlače kroz zrak, svijetlonarančast stijeg. Brodica je nestala u magli. Padajući, goruća strijela bila je također progutana... ali samo na otkucaj srca. Tada, iznenadno poput nade, ugledali su kako je crveni cvijet procvao. Jedra su se zapalila, a magla zasjala ružičasto i narančasto. Na trenutak Catelyn je jasno vidjela obris broda, ovjenčanog skokovitim plamenovima.
Vrebaj na mene, mala maco, mogla ga je ćuti kako šapće.
Catelyn slijepo ispruži ruku, tražeći bratovu, ali Edmure se odmaknuo, kako bi stajao sam na najvišoj točki kruništa. Umjesto toga, njezin stric Brvnden uzme njezinu ruku, ispreplićući svoje snažne prste s njenima. Zajedno su promatrali kako mala vatra biva sve manja dok se ići čamac gubio u daljini.
A tada ga nestade... još uvijek plutajući niz rijeku, možda, ili slomljen i tonući. Težina njegova oklopa povest će kneza Hostera dolje na počinak u mekom blatu riječnog korita, u vodene dvorane gdje su Tul-lyjevi vječito zasjedali dvorom, s jatima riba, svojim posljednjim podanicima.
Čim je gorući brod iščeznuo iz njihova vida, Edmure se udalji. Cate-lyn ga je htjela zagrliti, barem na trenutak; sjediti sat ili noć ili mjesec govoreći o mrtvima i oplakujući. Ali znala je jednako dobro kao i on da to nije bio pravi čas; sada je bio knez Rijekotoka, a njegovi su vitezovi padali svuda oko njega, mrmljajući sućuti i obećanja vjernosti, ograđujući ga od nečeg tako malenog kao što je sestrina tuga. Edmure je slušao, ne čuvši nijednu riječ.
"Nije sramota promašiti cilj", reče joj tiho njezin stric. "Edmure bi to morao čuti. Onog dana kad je moj otac knez pošao niz rijeku, Hos-ter je također promašio."
"Svojom prvom strelicom." Catelyn je bila premlada da se sjeća, ali knez Hoster je često pripovijedao tu priču. "Njegova druga pronašla je jedro." Uzdahnula je. Edmure nije bio tako jak kakvim se činio. Smrt njihova oca bila je milost kad je napokon došla, ali unatoč tome, njezin brat ju je teško primio.

Prošle noći dok je pio slomio se i zaplakao, pun žaljenja zbog stvari neučinjenih i riječi neizrečenih. Nije smio odjahati da se bori u bitki na gazovima, rekao joj je kroz suze; trebao je ostati uz očevo uzglavlje. "Trebao sam biti s njim, kao što si ti bila", rekao je. "Je li me spominjao na koncu? Reci mi istinu, Cat. Je li pitao za mene?"
Posljednja riječ kneza Hostera bila je *"Tansy"*, ali Catelyn se nije mogla prisiliti da mu to kaže. "Šapnuo je tvoje ime", lagala je, a njezin je brat zahvalno kimnuo i poljubio joj ruku. *Da nije pokušao utopiti svoju bol i krivnju, možda bi uspio saviti luk*, pomislila je u sebi, uzdišući, ali to je bilo još nešto što se nije usuđivala kazati.
Crna Riba je otprati s kruništa tamo gdje je Robb stajao među svojim vazalima, njegova mlada kraljica uz njega. Kad ju je ugledao, njezin sin je nijemo obujmi svojim rukama.
"Knez Hoster izgledao je plemenito poput kralja, moja gospo", promrmlja Jeyne. "Da sam barem imala priliku da ga upoznam."
"I da ga ja upoznam bolje", doda Robb.
"I on bi to poželio", reče Catelyn. "Previše je liga bilo između Rije-kotoka i Oštrozimlja.'M *čini se, i previše gora, rijeka i vojski između Ri-jekotoka i Orlova gnijezda.* Lysa nije odgovorila na njezino pismo.
A iz Kraljeva grudobrana također je stigla samo tišina. Dosad se nadala da su Brienne i Ser Cleos stigli u grad s njihovim zarobljenikom. Možda je Brienne čak bila na putu natrag, a djevojčice s njom. *Ser Cleos se zakleo da će nagovoriti Vražićka da pošalje gavrana kad se jednom razmjena obavi. Zakleo se!* Međutim, gavrani se ne bi uvijek probili. Neki strijelac možda je oborio pticu i ispekao je za večeru. Pismo koje bi joj olakšalo dušu možda je još i sada ležalo u pepelu neke logorske vatre pokraj hrpe gavranovih kostiju.
Drugi su čekali da ponude Robbu svoju sućut, te Catelyn strpljivo stane sa strane dok su mu se knez Jason Mallister, Veliki Jon i Ser Rolph Spicer redom obraćali. Ali kad je pristupio Lothar Frey, ona ga povuče za rukav. Robb se okrene i pričeka da počuje što će Lothar reći.
"Vaša Milosti." Punašan čovjek u srednjim tridesetima, Lothar Frey imao je blizu usađene oči, šiljastu bradu i tamnu kosu koja mu je padala do ramena u kovrčama. Noga iskrivljena pri rođenju pribavila mu je *im Hromi Lothar.* Služio je kao očev upravitelj posljednjih desetak godina. "Oprostite što vam se namećemo u vašoj tuzi, ali biste li nam večeras mogli udijelili primanje?"
"Bilo bi mi zadovoljstvo", reče Robb. "Nije mi nikad bila želja da među nama posijem neprijateljstvo."
"Ni moja da budem njegovim uzrokom", reče kraljica Jeyne.
Lothar Frey se nasmiješi. "Razumijem, kao što razumije i moj otac. Uputio me da kažem kako je i on jednom bio mlad i dobro se sjeća kako je to izgubiti srce pred ljepotom."
Catelyn je sumnjala da je knez Walder išta takvo rekao ili da je ikad izgubio srce pred ljepotom. Gospodar Prijelaza nadživio je sedam žena i sada bio oženjen osmom, ali o njima je govorio kao o grijačima postelje i rasplodnim kobilama. Ipak, riječi su bile lijepo izgovorene, a jedva je mogla prigovoriti *izrazima* pristojnosti. Nije ni Robb.
"Vaš otac je vrlo dobrostiv", reče on. "Radujem se našem razgovoru."
Lothar se nakloni, poljubi kraljičinu ruku i povuče se. Dotad se desetak drugih okupilo za riječ. Robb se obrati svakom od njih, zahvaljujući ovdje, smiješeći se ondje, kako je bilo potrebno. Tek kad je posljednji od njih završio, on se okrenuo natrag prema Catelyn. "Moramo o nečem razgovarati. Hoćete li se prošetati sa mnom?"
"Kako zapovijedate, Vaša Milosti." "To nije bila zapovijed, majko."
"Onda će mi biti zadovoljstvo." Njezin sin se prema njoj odnosio prilično ljubazno od povratka u Rijekotok, ali rijetko ju je tražio. Ako mu je bio ugodnije s njegovom

mladom kraljicom, jedva ga je mogla kriviti. *Jeyne ga tjera na osmijeh, a ja nemam što podijeliti s njim osim tuge.* Činilo se da također uživa u društvu braće svoje nevjeste; mladog Rollama, svojega štitonoše i Ser Ravnalda, svojega stjegonoše. *Stoje u čizmama onih koje je izgubio,* shvatila je Catelyn kad ih je gledala zajedno, /to/*-lam je zauzeo Branovo mjesto, a Raynald je dijelom Theon i dijelom kn Snow.* Samo je s Westerlinzima viđala Robba kako se smiješi ili ga čula kako se smije poput dječaka kakav je bio. Prema ostalima je uvijek bio Kralj na Sjeveru, glave pognute pod težinom krune čak i kad mu je čelo bilo golo.
Robb nježno poljubi svoju ženu, obeća da će je posjetiti u njihovim odajama i ode sa svojom kneginjom majkom. Njegovi koraci povedoše ih prema Božanskoj šumi.
"Lothar se činio srdačnim, to je znak koji pruža nadu. Trebaju nam Freyevi."
"To ne znači da ćemo ih dobiti."
On kinine, bilo je zlovolje na njegovu licu; zbog njegovih pognutih ramena srce joj poleti k njemu. *Kruna ga tišti,* pomisli ona. *Toliko želi biti dobar kralj, hrabar, častan i pametan, ali težina je prevelika da bije dječak podnosio.* Robb je činio sve što je mogao, ali udarci su nastavljali padati, jedan za drugim, neumoljivi. Kad su donijeli vijest o bitki kod Sumrak-dola, gdje je knez Randvl Tarly slomio Robetta Glovera i Ser Helmana Tallharta, moglo se očekivati da će pobjesnjeti. Umjesto toga zurio je u nijemoj nevjerici i rekao: "Sumrakdol, na uskom moru? Zašto su išli u Sumrakdol?"
Zatresao je glavom, smeten. "Trećina mojeg pješaštva, izgubljena zbog *Sumrakdola?"*
"Željezni imaju moj zamak, a sada Lannisteri drže mog brata", reče Galbart Glover, glasom promuklim od očaja. Robett Glover je preživio bitku, ali bio je zarobljen blizu Kraljevske ceste nedugo zatim.
"Neće dugo", obeća njezin sin. "Ponudit ću im Martvna Lannistera u zamjenu. Knez Tywin će morati prihvatiti, zbog svog brata." Martyn je bio Ser Kevanov sin, blizanac Willema kojeg je knez Karstark zaklao. Ona umorstva još su proganjala njezina sina, znala je Catelyn. Utrostručio je stražu oko Martvna, ali još se bojao za njegovu sigurnost.
"Trebao sam zamijeniti Kraljosjeka za Šansu kada ste me prvi put nukali", reče Robb dok su hodali galerijom. "Da sam ponudio da je udam za Viteza Cvijeća, Tyrellovi bi možda bili naši umjesto Joffreyjevi. Trebao sam se sjetiti toga."
"Tvoje su misli bile zaokupljene bitkama, s pravom. Čak ni kralj ne ᶜmože misliti na sve."
"Bitke", promrmlja Robb dok ju je vodio među drveće. "Pobijedio sam u svakoj bitki, ali nekako gubim rat." Pogledao je uvis, kao da će Igovor biti napisan na nebu. "Željezni drže Oštrozimlje i Jarak Cailin. ic je mrtav, i Bran i Rickon, a možda i Arya. A sada i vaš otac."
Nije mu mogla dopustiti da očajava. Sama je predobro poznavala tog napitka. "Moj otac je dugo umirao. Nisi to mogao promijeniti. Pogriješio si nekoliko puta, Robbe, ali koji kralj nije? Ned bi bio ponosan na tebe."
"Majko, postoji nešto što morate znati."
Catelynino srce preskoči. *To je nešto što mrzi. Nešto što mi se užasa-\reci.* Mogla se jedino sjetiti Brienne i njezine misije. "Radili se o aljosjeku?"
"Ne. O Šansi."
Mrtva je, odmah pomisli Catelyn. *Brienne nije uspjela, Jaimeje mrtav, \Cerseije ubila moju milu djevojčicu za odmazdu.* Na trenutak je jedva ;lagovoriti. "Je li... je li otišla, Robbe?"
"Otišla?" Izgledao je preneraženo. "Mrtva? O majko, ne, nije to, nisu |naudili, ne na taj način, samo... ptica je stigla prošle noći, ali nisam |mogao prisiliti da vam kažem, ne dok vaš otac nije bio poslan na poči-

k." Robb je primi za ruku. "Udali su je za Tyriona Lannistera."
[Catelynini prsti stegnu njegove. "Vražićka." i "Da."
i "Zakleo se da će je razmijeniti za svog brata", ona će omamljeno. "I isu i Aryju. Dobit ćemo ih natrag ako vratimo njegova ljubljenog Jai-
£a, zakleo se pred cijelim dvorom. Kako se mogao njome oženiti, na-što je to rekao naočigled bogova i ljudi?"
"On je Kraljosjekov brat. Vjerolomstvo im je u krvi." Robbovi prsti otenu jabuku njegova mača. "Da mogu, odsjekao bih mu onu ružnu u. Sansa bi tada bila udovica, i slobodna. Ne vidim drugog načina. Tali su je da izrekne zavjete pred septonom i odjene grimizni
Catelyn se sjeti izobličenog čovječuljka kojeg je zarobila u krčmi na raskrižju i kojeg je odvela do Orlova gnijezda. "Trebala sam pustiti Lysu da ga gurne kroz njezina Mjesečeva vrata. Moja sirota mila Sansa... zašto bi joj itko to učinio?"
"Zbog Oštrozimlja", odmah će Robb. "Budući da su Bran i Rickon mrtvi, Sansa je moja nasljednica. Ako se meni išta dogodi..."
Ona mu čvrsto stegne ruku. "Ništa ti se neće dogoditi. *Ništa.* To ne bih mogla podnijeti. Uzeli su Neda, i tvoju dragu braću. Sansa je udana, Arya izgubljena, moj otac mrtav... ako se išta dogodi tebi, poludjela bih, Robbe. Ti si sve što mi je ostalo. Ti si sve što je *Sjeveru* ostalo."
"Još nisam mrtav, majko."
Iznenada je Catelyn bila puna strave. "Ratovi se ne moraju voditi do | posljednje kapi krvi." Čak je i ona mogla čuti očaj u svom glasu. "Ti ne bi bio prvi kralj koji je savio koljeno, čak ni prvi Stark."
Njegove se usne zategnu. "Ne. Nikad."
"U tome nema sramote. Balon Greyjoy savio je koljeno Robertukad se njegova pobuna izjalovila. Torrhen Stark savio je koljeno Aegonu Os-; vajaču radije nego da gleda kako mu se vojska sukobljava s vatrom."
"Je li Aegon ubio oca kralja Torrhena?" On izvuče ruku iz njezine, "Rekao sam, nikad." *Sada izigrava dječaka, ne kralja.* "Lannisterima ne treba Sjever. Zahtijevat će iskaz poštovanja i taoce, ništa više... a Vražićak će zadrž Šansu bez obzira na to što mi učinili, kako bi imali svog taoca. Željez će se pokazati neumoljivim neprijateljima, obećavam ti. Ako žele imati' ikakvu nadu da će upravljati Sjeverom, Greyjoyi ne smiju ostaviti nijedan jedini izdanak kuće Stark na životu da im ospori pravo. Theon j| umorio Brana i Rickona, i sada jedino moraju ubiti tebe... *i* Jeyne, da Misliš li da si knez Balon može priuštiti da je ostavi na životu kako bi l rodila nasljednike?"
Robbovo lice bijaše ledeno. "Zato ste oslobodili Kraljosjeka? Da s izmirite s Lannisterima?"
"Oslobodila sam Jaimea zbog Šanse... i Aryje, ako ona još živi. Zn to. Ali ako sam gajila kakvu nadu da ću kupiti i mir, zar je to tako loše?"
"Jest", reče on. "Lannisteri su mi ubili oca." "Misliš li da sam to zaboravila?" "Ne znam. Jeste li?"
Catelyn nikad nije udarila svoju djecu u gnjevu, ali je u tom času zamalo udarila Robba. Zahtijevalo je truda da se podsjeti kako se prestrašenim i osamljenim morao osjećati. "Ti si Kralj na Sjeveru, izbor je tvoj. Samo tražim da razmisliš o tome što sam rekla. Pjevači mnogo drže do kraljeva koji hrabro umiru u bitkama, ali tvoj život vrijedi više od pjesme. Barem meni, koja sam ti ga dala." Ona spusti glavu. "Imam li tvoje dopuštenje da odem?"
"Da." On joj okrene leđa i isuče mač. Stoje kanio njime učiniti, nije znala reći. Tu nije bilo neprijatelja, nikoga s kime se trebalo boriti. Samo ona i on, među visokim drvećem i opalim lišćem. *Postoje bitke koje nijedan mač ne može izvojevan,* željela mu je reći Catelyn, ali bojala se da je kralj bio gluh za takve riječi.
Sate kasnije, šivala je u svojoj ložnici kad je mladi Rollam Westerling dotrčao s pozivom za večeru. *Dobro,* pomisli Catelyn s olakšanjem. Nije bila sigurna da će je

njezin sin željeti ondje, nakon njihove prepirke. "Štironoša vjeran svojoj dužnosti", ona ozbiljno reče Rollamu. *Bran bi bio isti.*

Ako se Robb činio hladnim za stolom a Edmure otresitim, Hromi Lothar nadomjestio je obojicu. Bio je primjer udvornosti, toplo se prisjećajući kneza Hostera, nudeći Catelyn nježnu sućut zbog gubitka Brana i Rickona, hvaleći Edmurea zbog pobjede kod Kamenog mlina i zahvaljujući Robbu na *"brzoj* sigurnoj pravdi" koju je odmjerio Rickardu Karstarku. Lotharov nezakoniti brat Walder Rivers bio je druga stvar; grub mrgodan čovjek sa sumnjičavim licem starog kneza Waldera, govorio je tek rijetko i posvetio je većinu svoje pozornosti mesu i medovini koji bijahu postavljeni pred njega.

Kad su sve prazne riječi bile izgovorene, kraljica i ostali Westerlinzi se ispričaše, ostaci jela se počistiše, a Lothar Frey pročisti svoje grlo. "Prije nego što prijeđemo na posao koji nas je doveo ovamo, postoji još jedno pitanje", reče svečano. "Ozbiljno pitanje, bojim se. Nadao sam se da me neće zapasti da vam donesem ove vijesti, ali čini se da moram. Moj otac knez primio je pismo od svojih unuka."

Catelyn je bila toliko izgubljena u tuzi za svojima da je gotovo zaboravila na dvojicu Frevevih koje je pristala odgajati. *Ne više,* pomisli ona. *Majko, smiluj se, koliko još udaraca možemo podnijeti?* Nekako je znala da će iduće riječi koje čuje zariti još jednu oštricu u njezino srce. "Unuka u Oštrozimlju?" primorala se da upita. "Mojih štićenika?"

"Waldera i Waldera, da. Ali oni su trenutno u Strahotvrđi, moja gos- i po. Žalosti me što vam ovo moram reći, ali dogodila se bitka. Oštrozim-Ije je spaljeno."

"Spaljeno?" U Robbovu glasu čula se nevjerica.

"Vaši sjevernjački knezovi pokušali su ga oduzeti željeznima. Kad je Theon Greyjoy uvidio da je njegov plijen izgubljen, potpalio je bakljama zamak."

"Nismo čuli ništa ni o kakvoj bitki", reče Ser Brvnden.

"Moji nećaci su mladi, priznajem, ali bili su ondje. Veliki Walder napisao je pismo, iako ga je njegov rođak također potpisao. Bio je to krvav posao, prema njihovoj priči. Vaš kaštelan je umoren. Ser Rodrik, je li mu to bilo ime?"

"Ser Rodrik Cassel", reče Catelyn omamljeno. *Draga hrabra vjerna stara duša.* Gotovo ga je mogla vidjeti, kako cupka svoje čupave bijele zaliske. "Što je s našim ostalim narodom?"

"Bojim se da su željezni mnoge pobili."

Nijem od bijesa, Robb tresne šakom o stol i okrene lice, kako Fre vi ne bi vidjeli njegove suze.

Ali njegova majka ih je vidjela. *Svijet postaje malko mračniji sva dana.* Catelynine misli pođoše Ser Rodrikovoj maloj kćerki Beth, neumornom meštru Luwinu i veselom septonu Chayleu, Mikkenu u ko-vačnici, Farlenu i Palli u štenari, Staroj Nani i priglupom Hodoru. Srce ju je boljelo. "Molim vas, ne *sve."*

"Ne", reče Hromi Lothar. "Žene i djeca su se sakrili, moji nećaci među njima. S Oštrozimljem u ruševinama, preživjele je natrag u Stra- j hotvrđu odveo taj sin kneza Boltona."

"Boltonov *sin?"* Robbov glas bio je napregnut. Walder Rivers prozbori. "Nezakonit sin, vjerujem."

"Nije valjda Ramsay Snow? Zar knez Roose ima još jedno kopile?"' Robb se namrštio. "Ovaj Ramsey je bio čudovište i ubojica, a umro je poput kukavice. Ili mi je barem tako rečeno."

"O tome ne mogu govoriti. Mnogo je zabune u svakom ratu. Mnogo lažnih izvještaja. Sve što vam mogu reći jest da moji nećaci tvrde kako: je taj Boltonov nezakoniti sin spasio žene Oštrozimlja i malu dječicu. Sada su na sigurnom u Strahotvrđi, svi oni koji su preostali."

"Theon", naglo će Robb. "Što se dogodilo s Theonom Greyjoyem? j Je li umoren?"

Hromi Lothar raskrili ruke. "To ne mogu reći, Vaša Milosti. Walder i Walder nisu spominjali njegovu sudbinu. Možda bi knez Bolton mogao znati, ako je primio vijest od tog svojeg sina."

Ser Brvnden reče: "Sigurno ćemo ga upitati."
"Vidim da ste svi pogođeni. Žao mi je što sam vam donio tako svježu tugu. Možda bismo trebali prekinuti do sutra. Naš posao može pričekati dok se ne pribere te..."
"Ne," reče Robb, "želim riješiti pitanje."
Njezin brat Edmure kimne. "Ja također. Imate li odgovor našoj ponudi, moj kneže?"
"Imam." Lothar se nasmiješi. "Moj otac me moli da kažem Vašoj Milosti kako će pristati na taj novi bračni savez između naših kuća i obnoviti svoju vjernost Kralju na Sjeveru, pod uvjetom da se Kraljevska Milost ispriča za uvredu počinjenu kući Frey, osobno, licem u lice."
Isprika je bila mala cijena koju je valjalo platiti, ali Catelyn se smjesta nije svidio taj sitničav uvjet kneza Waldera.
"Zadovoljan sam", oprezno će Robb. "Nije mi nikad bila želja da uzrokujem taj raskol među nama, Lothare. Frevevi su se hrabro borili za moju stvar. Ponovno bih ih želio na svojoj strani."
"Odveć ste ljubazni, Vaša Milosti. Budući da prihvaćate uvjete, upućen sam da ponudim knezu Tullvju ruku moje sestre, kneginje Roslin, šesnaestogodišnje djevice. Roslin je najmlađa kći mojeg oca kneza po kneginji Bethany od kuće Rosby, njegovoj šestoj ženi. Ima blagu prirodu i dar za glazbu."
Edmure se promeškolji na svom stolcu. "Zar ne bi bilo bolje da najprije upoznam—"
"Upoznat ćete se kad se vjenčate", odsječno će Walder Rivers. "Osim ako knez Tully ne osjeća potrebu da joj najprije prebroji zube?"
Edmure ostane miran. "Uzet ću vas za riječ što se njezinih zubi tiče, *t* ali bilo bi lijepo ako bih joj se mogao zagledati u lice prije nego što je
uzmem za ženu."
"Morate je prihvatiti odmah, moj kneže", reče Walder Rivers. "Inače ponuda mog oca povlači."
•mi Lothar raskrili ruke. "Moj brat ima vojničku netaktičnost, ali što veli je istina. Želja je mog oca da se ovaj brak smjesta sklopi."
"Smjesta?" Edmure je zvučao tako nesretno da je Catelyn pala na um nevrijedna pomisao kako se možda bavio mišlju da prekine zaruke nakon što borbe završe.
"Zar je knez Walder zaboravio da vodimo rat?" oštro upita Brynden Crna Riba.
"Teško", reče Lothar. "Zato i ustrajava na tom da se brak odmah sklopi, ser. Ljudi umiru u ratu, čak i ljudi koji su mladi i snažni. Što bi postalo od našeg saveza ako bi knez Edmure pao prije nego što uzme Roslin za ženu? A tu su i očeve godine koje valja uzeti u obzir. Prešao je devedesetu i vjerojatno neće vidjeti kraj toga previranja. Njegovo bi se plemenito srce upokojilo kad bi vidio svoju dragu Roslin sretno udanu prije nego što ga bogovi odnesu, kako bi mogao umrijeti sa spoznajom da djevojka ima snažnog muža koji će je ljubiti i štititi."
Svi želimo da knez Walder umre sretan. Catelyn je bivala sve manje i manje spokojna tim sporazumom. "Moj brat je upravo izgubio oca. Treba mu vremena za tugovanje."
"Roslin je vesela djevojka", reče Lothar. "Možda je upravo ono što knezu Edmureu treba da prebrodi bol."
"A moj otac je počeo mrziti duge zaruke", doda kopile Walder Ri-vers. "Ne mogu zamisliti zašto."
Robb mu uputi leden pogled. "Shvaćam što želite reći, Rivers. Molim, ispričajte nas."
"Kako Vaša Milost zapovijeda." Hromi Lothar ustane, a njegov nezakonit brat mu pomogne da odšepa iz odaje.
Edmure se pjenio. "Gotovo da vele kako je moje obećanje bezvrijedno. Zašto bih dopustio da mi ona stara lasica izabere nevjestu? Knez Walder ima druge kćeri osim te Roslin. Unuke također. Trebao bi mi biti dopušten isti izbor kao vama. Ja sam

njegov lenski gospodar, trebao bi biti presretan što sam se voljan oženiti *ijednom* od njih."
"On je ponosan čovjek, a mi smo ga povrijedili", reče Catelyn.
"Drugi mu odnijeli ponos! Neću biti posramljen u vlastitoj dvorani. Moj odgovor je ne."
Robb mu uputi umoran pogled. "Neću vam zapovijedati. Ne u ovom. Ali ako odbijete, knez Frey će to primiti kao još jednu uvredu i sve nade da to ispravimo bit će izgubljene."
"To ne možete znati", ustraje Edmure. "Frey me htio za jednu od svojih kćeri od dana kad sam rođen. Neće dopustiti da mu takva prilika isklizne iz onih pohlepnih prstiju. Kad mu Lothar donese naš odgovor, vratit će se sav udvoran i prihvatiti zaruke... i to za kćer po *mojem* izboru."
"Možda, s vremenom", reče Brvnden Crna Riba. "Ali ne možemo ekati, dok Lothar jaše tamo-amo s ponudama i odgovorima?"
Robbove se ruke saviju u šake. *"Moram* se vratiti na sjever. Moja iraća su mrtva, Oštrozimlje je spaljeno, moj puk poklan... samo bogo-|vi znaju što smjera to Boltonovo kopile ili je li Theon još živ i na slobo-. Ne mogu ovdje sjediti čekajući vjenčanje koje se može ili ne može goditi."
"Mora se dogoditi", reče Catelyn, iako nerado. "Nemani želje trpjeti rede i pritužbe Waldera Freya ništa više od tebe, brate, ali tu ne vi-
i mnogo izbora. Bez toga vjenčanja, Robbova stvar je izgubljena. Ed-ure, moramo privoljeti."
"Moramo privoljeti?" ponovi on svadljivo. "Ne vidim da se nudiš pos-iti deveta kneginja Frey, Cat."
"Osma kneginja Frey još je živa i zdrava, koliko ja znam", odvrati .*Na svu sreću.* Inače bi moglo doći do toga, poznavajući kneza Wal-
^Crna Riba reče: "Posljednji sam čovjek u Sedam kraljevina koji bi ne-pme rekao da se mora ženiti, nećače. Unatoč tome, *li jesi* kazao nešto kupljivanju za svoju Bitku na Gazovima."
"Imao sam na umu drugačiju vrstu iskupljenja. Dvoboj s Kraljosjekom. : godina pokore kao prosjački brat. Plivanje preko Mora sunčeva iska svezanih nogu." Kad je vidio da se nitko ne smiješi, Edmure dig-[ruke uvis. "Drugi vas sve odnijeli! Vrlo dobro, oženit ću se djevoj-om. Bit će to *odšteta."*

davos

Knez Alester naglo podigne pogled. "Glasovi", reče." Čujete, Davo-se? Netko dolazi po nas."
"Piškor", reče Davos. "Vrijeme je za našu večeru, ili blizu tome." Sinoć im je Piškor donio pola pite od govedine i slanine, te usto i vrč medovine. Od same pomisli na to njegov je trbuh počeo kruljiti.
"Ne, više ih je od jednog."
U pravu je. Davos je čuo barem dva glasa, i korake, koji su bivali glasniji. Osovio se na noge i primakao rešetkama.
Knez Alester otrese slamu sa svoje odjeće. "Kralj je poslao po mene. Ili kraljica, da, Selvse me nikad ne bi pustila da istrunem ovdje, ja sam njezina krv."
Pred ćelijom, Piškor se pojavi s prstenom ključeva u ruci. Ser Axell Florent i četiri stražara slijedila su odmah za njim. Pričekali su pod bakljom dok je Piškor tražio ispravan ključ.
"Axelle", reče knez Alester. "Bogovi, smilujte se. Šalje li po mene kralj ili kraljica?""Nitko nije poslao po tebe, izdajnice", reče Ser Axell.
Knez Alester se prene kao da su ga pljusnuli. "Ne, kunem ti se, nisam počinio nikakvu izdaju. Zašto me odbijaš saslušati? Kad bi mi Njegova Milost samo dopustila da objasnim—"
Piškor gurne veliki željezni ključ u bravu, okrene ga i povuče vrata ćelije. Zahrđale šarke zavrište u prosvjedu. "Ti", reče Davosu. "Dođi."
"Kamo?" Davos pogleda Ser Axella. "Recite mi istinu, ser, kanite! me spaliti?"
"Poslali su po vas. Možete hodati?"
"Mogu hodati." Davos iskorači iz ćelije. Knez Alester ispusti očaja kad je Piškor s treskom ponovno zalupio vrata ćelije.
"Uzmi baklju", Ser Axell zapovjedi tamničaru. "Ostavi izdajnika i tami."
"Ne", reče njegov brat. "Axelle, molim te, ne oduzimaj svjetlo... bo-] govi smilujte se..."
"Bogovi? Postoji samo R'hllor i Drugi." Ser Axell oštro mahne rukom, a jedan od njegovih stražara izvuče baklju iz njezina utora te krene prvi stubama.
"Vodite li me k Melisandre?" upita Davos.
"Ona će biti ondje", reče Ser Axell. "Nikad nije daleko od kralja. Ali *l* Njegova Milost je sama pitala za vas."
Davos podigne ruku k prsima, gdje je nekoć njegova sreća visjela u kožnoj kesici na remenu. *Nema je više,* sjeti se on, *a nema ni krajeva četiri prsta.* Ali ruke su mu još bile dovoljno duge da ih omota oko ženskog vrata, mislio je, posebno vitkog vrata kao što je njezin.
Išli su uvis, uspinjući se zavojitim stubama u jednom redu. Zidovi su bili od grubog tamnog kamena, hladni na dodir. Svjetlo baklji išlo je pred njima, a njihove su sjene stupale pokraj njih na zidovima. Kod trećeg zaokreta mimoišli su željezna vrata koja su se otvarala u tminu, te još jedna kod petog. Davos je pretpostavljao da su dotad već bili blizu površine, možda čak i iznad. Iduća vrata na koja su naišli bijahu načinjena od drveta, ali oni su se još uspinjali. Sada su zidovi bili prekinuti prorezima za strijele, ali nijedna zraka sunca nije se probijala kroz debljinu kamena. Vani je bila noć.
Noge su ga boljele u času kad je Ser Axell gurnuo teška vrata i mahnuo mu rukom da prođe. Na drugoj je strani bio visoki kameni mostsvi-nut iznad praznine do masivne središnje kule zvane Kameni bubanj. Morski vjetar neumoljivo je puhao kroz lukove koji su pridržavali krov, a Davos je mogao namirisali slanu vodu dok su prelazili. Udahnuo je duboko,

ispunivši pluća čistim hladnim zrakom. *Vjetre i vodo, dajte mi snage,* pomoli se. Golema noćna vatra gorjela je u dvorištu ispod, da odbije užase tame, a kraljičini ljudi okupili su se oko nje, pjevajući zahvale njihovu novom crvenom bogu.
Bili su na sredini mosta kad se Ser Axell naglo zaustavi. Načini otre-sit pokret rukom, a njegovi se ljudi udalje iz domašaja sluha. "Da je po mom, gorjeli biste s mojim bratom Alesterom", reče Davosu. "Obojica ste izdajnici."
"Recite što hoćete. Nikad ne bih izdao kralja Stannisa."
"Izdali biste. Izdat ćete. Vidim vam to na licu. A vidio sam i u plamenovima. R'hllor me blagoslovio tim darom. Kao gospi Melisandri, on mi pokazuje budućnost u vatri. Stannis Baratheon *će* sjediti na Željeznom prijestolju. Vidio sam to. I znam što se mora učiniti. Njegova me Milost mora učiniti svojim Namjesnikom, umjesto mog izdajničkog brata. A vi ćete mu to reći."
Hoću li? Davos ne reče ništa.
"Kraljica požuruje moje imenovanje", nastavi Ser Axell. "Čak i vaš stari prijatelj iz Lysa, gusar Saan, veli isto. Zajedno smo skovali plan, on ij'a. Ali Njegova Milost ne djeluje. Poraz ga izjeda iznutra, crni crv u njegovoj duši. Na nama je koji ga volimo da mu pokažemo što treba činiti. Ako ste odani njegovu pitanju kao što tvrdite, krijumčaru, pridružit ćete svoj glas našima. Recite mu da sam ja jedini Namjesnik koji mu treba. Recite mu, i kad otplovimo, pobrinut ću se da imate novi brod."
Brod. Davos je proučavao lice tog čovjeka. Ser Axell je imao krupne florentske uši, vrlo slične kraljičinim. Gruba dlaka rasla je iz njih, kao i iz njegovih nosnica; još dlaka nicalo je u čupercima i krpicama ispod njegova dvostrukog podbratka. Njegov nos bijaše širok, čelo izbečeno, oči blizu usađene i neprijateljske. *Radije bi mi dao lomaču nego brod, tato je rekao; ali ako mu učinim tu uslugu...*
"Ako me mislite izdati," reče Ser Axell, "molim, sjetite se da sam bio kaštelan Zmajeva kamena mnogo vremena. Garnizon je moj. Možda vas ne mogu spaliti bez kraljeve privole, ali tko kaže da ne biste mogli pasti." Položio je mesnatu ruku na Davosov zatiljak i snažno ga gurnuo prema do struka visokoj ogradi mosta, a potom gurnuo malko jače da zatjera njegovo lice iznad dvorišta. "Čujete me?"
l "Čujem", reče Davos. / *usuđujete se mene zvati izdajnikom ?*
Ser Axell ga ispusti. "Dobro." Osmjehne se. "Njegova Milost čeka. Bolje da ga ne zadržavamo."
Na samom vrhu Kamenog bubnja, u velikoj okrugloj odaji zvanoj Odaja Obojenog stola, pronašli su Stannisa Baratheona kako stoji za rukotvorinom koja je dvorani dala njezino ime, masivnom drvenom pločom izrezbarenom i obojenom u obliku Zapadnih zemalja kakve su bile u doba Aegona Osvajača. Željezni žeravnik stajao je do kralja, njegov ugljen žario se crvenkastom narančastom bojom. Četiri visoka šiljasta prozora gledala su na sjever, jug, istok i zapad. Za njima bijaše noć i zvjezdano nebo. Davos je mogao čuti kretanje vjetra, i tiše, zvukove mora.
"Vaša Milosti," reče Ser Axell, "ako vam je po volji, doveo sam Vite-,; za Od Luka."
"Vidim." Stannis je nosio sivu vunenu tuniku, tamnocrvenu kabanicu i obični crni kožni pojas s kojega su visjeli njegov mač i bodež. Crve-no-zlatna kruna s vršcima u obliku plamenova okruživala mu je čelo. Njegov izgled bio je zapanjujući. Činio se deset godina stariji od čovje-ka kojeg je Davos ostavio u Krajoluji kad je odjedrio prema Crnovodii bitki koja će postati njihova propast. Kraljeva kratko podrezana brada bila je obrasla sijedim vlasima, a on je izgubio deset kilograma ili više. Nikad nije bio mesnat čovjek, ali sada su se kosti pomicale ispod njegove kože poput kopalja, boreći se da se oslobode. Čak mu se i kruna činila prevelikom za glavu. Njegove oči bijahu modre jame izgubljene u dubokim šupljinama, a oblik lubanje mogao se vidjeti pod njegovim licem.
No kad je ugledao Davosa, neznatan osmijeh okrzne mu usne. "Dakle, more mi je vratilo mog viteza od riba i luka."
"Jest, Vaša Milosti." *Zna li da me držao u svojoj tamnici?* Davos se spusti na koljeno.

"Ustanite, Ser Davose", zapovjedi Stannis. "Nedostajali ste mi, ser. Treba mi vaš dobar savjet, a vi mi nikad niste dali ništa manje. Dakle, recite mi istinu - koja je kazna za izdaju?"
Riječ je visjela u zraku. *Strahotna riječ,* pomisli Davos. Jesu li ga pitali da osudi svog zatvorskog druga? Ili samog sebe, možda? *Kraljevi znaju kaznu za izdaju bolje od ikog drugog.* "Izdaju?" protisne na koncu, slabašno.
"Kako bih drugačije to nazvao - zanijekati svog kralja i htjeti mu ote-; ti zakonito prijestolje. Pitam vas ponovno - koja je kazna za izdaju po zakonu?"
Davos nije imao izbora nego odgovoriti. "Smrt", reče. "Kazna je smrt, Vaša Milosti."
"Oduvijek je bilo tako. Ja *nisam*... Ja nisam okrutan čovjek, Ser Da-vose. Vi me znate. Znate me odavno. Ovo nije moja odredba. Oduvijek je bilo tako, od Aegonova vremena i prije. Daemon Crna Vatra, braća Toyne, Kralj Lešinar, Veliki meštar Hareth... izdajnici su uvijek plaćali životima... čak i Rhaenvra TARGARYEN. Bila je kći jednog kralja i majka dvojici, ali umrla je izdajničkom smrću jer je pokušala uzurpirati bratovu krunu. Takav je zakon. *Zakon,* Davose. Ne okrutnost."
"Da, Vaša Milosti." *On ne govori o meni.* Davos osjeti trenutačnu samilost prema svom zatvorskom drugu dolje u tami. Znao je da mora šutjeti, ali bio je umoran i klonuo duhom, te je čuo sebe kako veli: "Gospodaru, knez Florent nije kanio počiniti izdaju."
"Zar krijumčari imaju drugo ime za to? Učinio sam ga Namjesnikom, a on je htio prodati moja prava za zdjelu kaše od graška. Dao bi im čak i Shireen. Moje jedino dijete, vjenčao bi je za kopile rođeno u incestu." Kraljev glas bio je promukao od gnjeva. "Moj brat je imao dar da pobudi odanost. Čak i u svojim dušmanima. U Ljetnim dvorima dobio je tri bitke u jednom danu i vratio knezove Grandisona i Cafferena u Krajoluju kao zarobljenike. Objesio je njihove stjegove u dvorani kao trofeje. Cafferenova bijela laneta bila su poprskana krvlju, a Grandiso-nov usnuli lav bio je gotovo rastrgan napola. Ali oni su sjedili pod tim stjegovima cijelu noć, pijući i gosteći se s Robertom. Čak ih je poveo u lov. 'Ovi su te ljudi kanili predati Aervsu da te spali', rekao sam mu nakon što sam ih vidio kako bacaju sjekire u dvorištu. 'Ne bi im smio stavljati sjekire u ruke.' Robert se samo nasmijao. Ja bih bio bacio Grandi-sona i Cafferena u tamnicu, ali on ih je pretvorio u prijatelje. Knez Cafferen je umro kod zamka Pepelgaz, sasječen od ruke Randvlla Tar-Ivja dok se borio *za* Roberta. Knez Grandison bio je ranjen na Trozup-cu i umro od toga godinu kasnije. Moj brat ih je natjerao da ga vole, ali čini se da ja pobuđujem samo izdaju. Čak i u vlastitoj krvi i rodu. Brat, djed, rođaci, dobri ujak..."
"Vaša Milosti," reče Ser Axell, "molim vas, dajte mi priliku da do-kažemkako nisu svi Florenti tako slabi."
"Ser Axel bi htio da nastavim rat", kralj Stannis reče Davosu. "Lan-nisteri misle da je sa mnom i da sam poražen, te da su me moji prisegnuti knezovi napustili, gotovo svaki. Čak i knez Estermont, otac moje majke, savio je koljeno Joffreyju. Nekolicina vjernih ljudi koji su mi preostali gube hrabrost. Troše dane pijući i kockajući se i ližu svoje rane poput isprebijanih pseta."
"Bitka će im ponovno zapaliti srca, Vaša Milosti", reče Ser Axell. "Poraz je bolest, a pobjeda lijek."
"Pobjeda." Kraljeva usta se iskrive. "Ima pobjeda i pobjeda, ser. Ali iznesite vaš plan Ser Davosu. Rado bih čuo njegovo mišljenje o onom što predlažete."
Ser Axell se okrene Davosu, s izrazom na licu sličnom onome koji je vjerojatno onaj ponosni knez Belgrave nosio, onog dana kad mu je kralj Baelor Blaženi zapovjedio da opere prosjakove zagnojene noge. Unatoč tome, poslušao je.
Plan koji je Ser Axell smislio sa Salladhorom Saanom bio je jednostavan. Nekoliko sati jedrenja od Zmajeva kamena ležao je Glineni otok, drevni otok opasan morem, sijelo kuće Celtigar. Knez Ardrian Celtigar borio se pod vatrenim srcem na Crnovodi, ali jednom zarobljen, nije gubio vremena i prešao na Joffreyjevu stranu. Još i sada zadržavao se u

Kraljevu grudobranu. "Previše se boji bijesa Njegove Milosti da se približi Zmajevu kamenu, nedvojbeno", izjavio je Ser Axell. "A ima zašto. Čovjek je izdao svog zakonitog kralja."
Ser Axell je predlagao upotrijebiti flotu Salladhora Saana i ljude koji su pobjegli na Crnovodi - Stannis je još imao nekih petnaest stotina na Zmajevu kamenu, više od polovice njih bili su Florenti - da iznudi odmazdu za izdajstvo kneza Celtigara. Glineni otok bio je tek lako opskrbljen posadom, njegov zamak bio je glasovito nakrcan mvrijskim tepisima, volantenskim staklom, zlatnim i srebrnim pladnjevima, kaležima optočenim draguljima, veličanstvenim sokolima, sjekirom od valvrijskog čelika, rogom koji je mogao pozvati čudovišta iz dubine, škrinjama rubina i s više vina nego što je čovjek mogao popiti u stotinu godina. Iako je Celtigar pokazivao svijetu škrto lice, nikad nije cjepidlačio na vlastitim udobnostima.
"Zapalite njegov zamak i zakoljite njegov narod, velim ja", zaključi Ser Axell. "Ostavite od Glinenog otoka pustoš od pepela i kostiju, primjerenu jedino strvinarskim vranama, kako bi kraljevstvo vidjelo sudbinu onih koji liježu s Lannisterima."
Stannis je slušao predavanje Ser Axella u tišini, škrgućući čeljustima Kad je ono završilo, on reče: "Vjerujem da bi se to moglo učiniti. Rizik je malen. Joffrey nema snage na moru dok knez Redwyne ne isplovi iz; Sjenice. Plijen bi mogao poslužiti da nam onaj lysenski gusar Salladhor Saan ostane vjeran neko vrijeme. Sam po sebi Glineni je otok bezvrijedan, ali njegov pad služio bi kao obavijest knezu Tywinu da moj slučaj još nije zaključen." Kralj se ponovno okrene Davosu. "Zborite iskreno, ser. Što mislite o Ser Axellovu prijedlogu?"
Zborite iskreno, ser. Davos se sjeti mračne ćelije koju je dijelio s knezom Alesterom, sjeti se Piškora i Kaše. Pomisli na obećanja koje je Ser Axell predložio na mostu iznad dvorišta. *Brod ili let preko ograde, što li će biti? Ali* ovo je Stannis pitao. "Vaša Milosti," on će polako, "mislim daje to ludost... da, i kukavičluk."
"Kukavičluk?" Ser Axell je gotovo viknuo. "Nitko me ne zove kukavicom pred mojim kraljem!"
"Tišina", zapovjedi Stannis. "Ser Davose, recite dalje, htio bih čuti
vaše razloge."
Davos se okrene licem prema Ser Axellu. "Velite da trebamo pokazati kraljevstvu kako s nama nije svršeno. *Zadati* udarac. Povesti rat, da... ali protiv kojeg neprijatelja? Nećete pronaći nijednog Lannistera na Glinenom otoku."
"Pronaći ćemo *izdajnike,"* reče Ser Axell, "iako bih ja možda mogao pronaći neke bliže domu. Čak i u samoj ovoj odaji."
Davos se ne obazre na porugu. "Ne dvojim da je knez Celtigar savio koljeno dječaku Joffreyju. On je star svršen čovjek, koji ne želi ništa drugo nego završiti svoje dane u svom zamku, pijući svoje fino vino iz ka-leža od dragulja." On se okrene natrag Stannisu. "Ali došao je kad ste ga zvali, gospodaru. Došao, sa svojim brodovima i mačevima. Stajao je uz vas u Krajoluji kad se knez Renly sručio na nas, a njegovi brodovi odjedrili su u Crnovodu. Njegovi su se ljudi borili za vas. Ubijali za vas, *gor*-/e//za vas. Glineni otok je slabo branjen, da. Brane ga žene, djeca i starci, A zašto je tako? Zato što su njihovi supruzi, sinovi i očevi izginuli na Crnovodi, eto zašto. Izginuli za svojim veslima, ili s mačevima u rukama, boreći se pod našim stjegovima. No Ser Axell predlaže da se obrušimo na domove koje su ostavili za sobom, da silujemo njihove udovice izakoljemo im djecu. Ti pučani nisu izdajnici..."
"Jesu", ustraje Ser Axell. "Nisu svi Celtigarovi ljudi bili pobijeni na \ Craovodi. Stotine su bile zarobljene s njihovim knezom, i savile koljeno kad i on."
l *"'Kad i on",* ponovi Davos. "Bili su njegovi ljudi. Njegovi prisegnuti ' ljudi. Kakav im je izbor dan?"
"Svaki čovjek može birati. Mogli su odbiti kleknuti. Neki jesu, pa su umrli zbog toga. Ali umrli su kao pravedni ljudi, i odani."
"Neki su ljudi jači od drugih." Bio je to slab odgovor i Davos je to znao. Stannis Baratheon bio je čovjek željezne volje koji nije ni shvaćao ni praštao slabost u drugima. *Gubim,* pomisli, očajavajući.
"Dužnost je svakog čovjeka da ostane vjeran svom zakonitom kralju, čak i kad se knez kojem služi pokaže himbenim", Stannis izjavi tonom koji nije trpio raspravu.
Očajnička mahnitost zahvati Davosa, nerazboritost slična ludosti. "Kao što ste vi ostali vjerni kralju Aervsu kad je vaš brat podigao svoje stjegove?" izlane on.

Uslijedio je zaprepašten muk, sve dok Ser Axell nije poviknuo: *"Izdaja!"* i iščupao svoj bodež iz korica. "Vaša Milosti, on svoju sramotu iznosi vama u lice!"
Davos je mogao čuti kako Stannis škripi zubima. Žila je stršila, modra i nabrekla, na kraljevu čelu. Njihovi se pogledi sretnu. "Spustite nož, Ser Axelle. I ostavite nas."
"Ako je po volji Vašoj Milosti—"
"Po volji mi je da odete", reče Stannis. "Odlazite i pošaljite mi Me-lisandre."
"Kako zapovijedate." Ser Axell spremi nož, nakloni se i pohita prema vratima. Čizme su mu odzvanjale po podu, gnjevno.
"Uvijek ste se odveć uzdali u moju popustljivost", upozori Stannis Davosa kad su ostali sami.
"Mogu vam skratiti jezik jednakom lakoćom kao što sam vam skratio prste, krijumčaru."
"Vaš sam čovjek, Vaša Milosti. Tako je ovo i vaš jezik, da s njime činite što vas je volja."
"Jest", reče on mirnije. "A ja želim da mi on govori istinu. Iako je istina često gorak napitak. *Aerys?* Da samo znate... to je bio težak izbor. Moja krv ili moj gospodar. Moj brat ili moj kralj." On načini grimasu. "Jeste li ikad vidjeli Željezno prijestolje? Bodljike na naslonu, vrpce izvi-jenog čelika, nazubljeni krajevi mačeva i noževa svi isprepleteni i stopljeni? To nije *udoban* stolac, ser. Aerys bi se toliko često posjekao da su ga ljudi počeli zvati Kralj Krasta, a Maegora Okrutnog taj je stolac ubio. *Taj* stolac, kako neki pričaju. Nije to bio stolac gdje je čovjek mogao lagodno otpočinuti. Često sam se pitao zašto ga moj brat tako očajnički želi."
"Zašto ga onda *vi* želite?" upita ga Davos.
"Nije to pitanje želje. Prijestolje je moje, kao Robertova nasljednika. Takav je zakon. Poslije mene, mora prijeći mojoj kćeri, osim ako mi Selyse napokon ne podari sina." Prešao je trima prstima lako po stolu, preko slojeva glatke tvrde pokosti, potamnjele od starosti. "Ja *jesam* kralj. Želje u to ne ulaze. Imam dužnost prema svojoj kćeri. Prema kraljevstvu. Čak i prema Robertu. Volio me tek malo, znam, ali bio je moj brat. Lannisterka mu je nabila rogove i načinila od njega šarenu ludu. Možda ga je čak i ubila, kao što je ubila Jona Arryna i Neda Starka. Za takve zločine mora biti pravde. Počevši s Cersei i njezinim opačinama. Ali samo počevši. Kanim onaj dvor očistiti od prljavštine. Kao što je Robert trebao učiniti, nakon Trozupca. Ser Barristan mi je jednom rekao da je trulež vladavine kralja Aervsa počela s Varysom. Uškopljenika se nije smjelo pomilovati. Kao ni Kraljosjeka. U najmanju ruku, Robert je trebao svući bijeli plašt s Jaimea i poslati ga na Zid, kao što je knez Stark predlagao. On je umjesto toga slušao Jona Arrvna. Ja sam još bio u Krajoluji, pod opsadom i neupitan za savjet." On se naglo okrene i uputi Davosu oštar pronicav pogled. "Istinu, sada. Zašto ste htjeli ubiti gospu Meli-sandre?"
Dakle, on zna. Davos mu nije mogao lagati. "Četiri moja sina izgorjela su na Crnovodi. Dala ih je plamenovima."
"Činite joj krivo. One vatre nisu bile njezino djelo. Proklinjite Vražićka, proklinjite piromante, proklinjite onu florentsku ludu koja je odjedrila s mojom flotom u ralje zamke. Ili proklinjite mene zbog mog tvrdoglavog ponosa, jer sam je poslao od sebe kad sam je najviše trebao. Ali ne Melisandre. Ona ostaje moja vjerna podanica."
"Meštar Cressen je bio vaš vjerni podanik. Ona ga je ubila, kao što je ubila Ser Cortnava Penrosea i vašeg brata Renlvja."
"Sada zvučiš poput budale", potuži se kralj. "Ona je *vidjela* Renlvjev kraj u plamenovima, da, ali u njemu nije imala više udjela od mene. Svećenica je bila sa mnom. Vaš Devan će vam reći. Pitajte ga, ako sumnjate u mene. Ona bi poštedjela Renlvja da je mogla. Melisandre me nagovarala da se susretnem s njim, da mu pružim posljednju priliku da ispravi svoju izdaju. A Melisandre je bila ona koja mi je rekla da pošaljem po vas kad je Ser Axell htio da vas preda R'hlloru." On se tanko osmjehne. "Iznenađuje li vas to?"
"Da. Ona zna da joj nisam prijatelj, ni prijatelj njezina crvenog
boga."
"Ali ste moj prijatelj. Ona i to zna." On mahne rukom Davosu da se primakne. "Dječak je bolestan. Meštar Pylos ga liječi pijavicama."
"Dječak?" Misli mu poletješe njegovom Devanu, kraljevom štitonoši. "Moj sin, gospodaru?"
"Devan? Dobar dečko. Ima mnogo vašeg u njemu. Bolesno je Ro-bertovo kopile, dječak kojeg smo uzeli iz Krajoluje."

Edric Storm. "Govorio sam s njim u Aegonovu vrtu."
"Kao što je željela. Kao što je vidjela." Stannis uzdahne. "Je li vas dječak očarao? On posjeduje taj dar. Dobio ga je od oca, s krvlju. Zna da je kraljev sin, ali je odabrao zaboraviti da je niskog roda. A obožava •; Roberta, kao što je Renly činio kad je bio mlad. Moj kraljevski brat ig- J rao se brižnog oca za svojih posjeta Krajoluji, a bilo je tu i darova.., \ mačeva, ponija i krznom porubljenih plašteva. Uškopljenikovo maslq do posljednjeg. Dječak bi pisao Crvenoj tvrđavi pun zahvalnosti, a Ro bert bi se nasmijao i pitao Varysa što je ove godine poslao. Renly nije bio ništa bolji. Prepustio je dječakov odgoj kaštelanima i meštrima, a J svaki je postao žrtva njegovih čari. Penrose je radije izabrao umrijeti \ nego ga predati."
Kralj zaškripi zubima. "To me još jedi. Kako je mo-j gao misliti da bih naudio dječaku? Izabrao sam Roberta, zar ne? je došao taj dan. Izabrao sam krv umjesto časti."
Ne koristi dječakovo ime. To učini Davosa vrlo tjeskobnim. "Nadan se da će se mladi Edric brzo oporaviti."
Stannis mahne rukom, odbijajući njegovu brigu. "To je nahlada, niš više. Kašlje, dršće, ima vrućicu. Meštar Pylos će ga brzo dovesti u red.] Sam po sebi dječak nije ništa, razumijete, ali u njegovim venama te krv mog brata. U kraljevoj krvi je moć, veli ona."
Davos nije morao pitati tko je *ona* bila.
Stannis dotakne Obojani stol. "Pogledajte ga, Viteže Od Llika. Mojcj kraljevstvo, po pravu. Moje Zapadne zemlje." On prijeđe rukom prekd njega. "Ove priče o Sedam kraljevina su glupost. Aegon je to vidio pri| je tri stotine godina kad je stajao tu gdje mi stojimo. Obojili su ovaj sto na njegovu zapovijed. Rijeke i zaljeve su naličili, brda i gore, zamke, gra dove i trgovačka mjesta, jezera, močvare i šume... ali bez granica. *Sv> je jedno.* Jedno kraljevstvo, da jedan kralj njime vlada sam."
"Jedan kralj", složi se Davos. "Jedan kralj znači mir."
"Ja ću dovesti pravdu Zapadnim zemljama. Nešto što Ser Axell ra-j žurnije slabo kao što razumije rat. Glineni otok ništa mi ne bi donio..*l* i bilo bi to zlo, kao što ste rekli. Celtigar mora platiti cijenu izdajstva! sam, vlastitom osobom. A kad dođem u svoju kraljevinu, to će i učiniti.| Svaki čovjek će požeti što je posijao, od najvišeg kneza do najnižeg uličnog štakora. A neki će izgubiti više od vršaka prstiju, obećavam vam. Učinili su da moja kraljevina krvari, a ja to ne zaboravljam." Kralj Stan-nis se okrene od stola. "Na koljena, Viteže Od Liika."
"Vaša Milosti?"
"Za vaše lukove i ribu, nekoć sam vas učinio vitezom. Za ovo, naumio sam vas podići do naslova kneza."
Ovo? Davos je bio izgubljen. "Zadovoljan sam da budem vaš vitez, Vaša Milosti. Ne bih znao kako se početi kneževski ponašati."
"Dobro. Ponašati se kneževski znači biti himben. Teško sam naučio tu lekciju. Sada, *kleknite.* Vaš kralj zapovijeda."
Davos klekne, a Stannis isuče svoj dugi mač. *Donositelj svjetla,* nazvala ga je Melisandre; crveni mač junaka, izvučen iz vatri gdje je sedam bogova bilo proždrto. Činilo se da odaja postaje svjetlija dok je oštrica klizila iz svojih korica. Čelik je imao u sebi žar; sad narančast, sad žut, sad crven. Zrak je treperio oko nje, a nijedan dragulj nikad nije blistao tako sjajno. Ali kad je Stannis njime dotaknuo Davosovo rame, nije se činio nimalo drukčijim od ijednog drugog dugog mača. "Ser Davose od kuće Seaworth," reče kralj, "jeste li moj pravi i pošteni podanik, sada i zauvijek?"
"Jesam, Vaša Milosti."
"I kunete li se da ćete mi služiti vjerno cijeli svoj život, davati mi pošten savjet i brzu poslušnost, braniti moja prava i moje kraljevstvo od svih neprijatelja u bitkama velikim i malim, štititi moj narod i kažnjavati moje dušmane?"
"Kunem se, Vaša Milosti."
"Onda ustanite ponovno, Davose Seaworth, ustanite kao knez Kišne Šume, Admiral Uskog Mora, i Kraljev Namjesnik."
Na trenutak Davos je bio odveć zapanjen da se pomakne. *Jutros sam se probudio u tamnici.*
"Vaša Milosti, ne možete... Nisam sposoban čovjek da budem Kraljev Namjesnik."
"Nema sposobnijeg čovjeka." Stannis vrati Donositelja svjetla u korice, pruži Davosu ruku i podigne ga na noge.

"Niskog sam roda", podsjeti ga Davos. "Krijumčar koji se uzdigao. Vaši knezovi me nikad neće slušati."
"Onda ću stvoriti nove knezove." "Ali... ne umijem čitati... ni pisati..."
"Meštar Pylos može čitati za vas. Sto se pisanja tiče, moj posljednji Namjesnik si je pisanjem odrubio glavu. Sve što od vas tražim jest ono što ste mi oduvijek pružali. Poštenje. Odanost. Službu."
"Sigurno postoji netko bolji... neki veliki knez..."
Stannis frkne. "Bar Emmon, taj dječak? Moj nevjerni djed? Celtigar me napustio, novom Velarvonu je šest godina, a novi Sunglass je otplovio za Volantis nakon što sam mu spalio brata." Načini gnjevni pokret. "Nekoliko je dobrih ljudi preostalo to je istina. Ser Gilbert Farring još za mene drži Krajoluju, s dvije stotine vjernih ljudi. Knez Morrigen, Kopile Noćne Pjesme, mladi Chvttering, moj rođak Andrevv... ali ne vjerujem nijednom od njih koliko vjerujem vama, moj Kneže Od Kišne šume. Bit ćete moj Namjesnik. Vas želim uza se u bitki."
Još jedna bitka bit će kraj svih nas, pomisli Davos. *Knez Alester je barem u tom vidio istinu.*
"Vaša Milost je tražila pošteni savjet. U poštenju onda... nedostaje nam snage za još jednu bitku protiv Lannistera."
"Njegova Milost govori o velikoj bitki", reče ženski glas, bogat prizvucima istoka. Melisandre je stajala na vratima u svojim crvenim svilama i svjetlucavom satenu, držeći prekrivenu srebrnu posudu u svojim rukama. "Ovi mali ratovi tek su dječje prepirke pred onim što će uslijediti. Onaj čije se ime ne smije izgovoriti okuplja svoju moć, Davose Seaworth, moć opaku i zlu i jaku preko svake mjere. Uskoro dolazi studen i noć koja nikad ne završava." Položila je srebrnu posudu na Obojeni stol. "Osim ako pravedni ljudi ne pronađu hrabrosti da joj se suprotstave. Ljudi čija su srca vatra."
Stannis je zurio u srebrnu posudu. "Pokazala mi je to, kneže Davose. U plamenovima."
"Vi ste to vidjeli, gospodaru?" Nije bilo nalik na Stannisa Baratheona da laže o takvoj stvari.
"Vlastitim očima. Nakon bitke, kad sam se izgubio u očaju, gospa Melisandre umolila me da pogledam u ognjišnu vatru. Dimnjak je snažno povlačio, a komadi pepela uzdizali su se iz vatre. Zurio sam u njih, osjećajući se napola budalom, ali ona me zamolila da pogledam dublje i... pepeo je bio bijel, podižući se na zračnoj struji, ali odjednom se činilo kao da je padao. *Snijeg,* pomislih. Tada se činilo da iskre u zraku kruže, da postaju prstenovi baklji, a ja sam gledao *kroz* vatru dolje prema nekom visokom brdu u šumi. Pepeo se pretvorio u ljude u crnom iza baklji, a bilo je spodoba koje su se kretale kroz snijeg. Uza svu toplinu vatre, osjetio sam studen tako strahotnu da sam zadrhtao, a kad nam to učinio, prizor je nestao, vatra je ponovno postala tek vatra. Ali ono što sam vidio bilo je stvarno, stavio bih svoje kraljevstvo na kocku i je tako."
"I jest", reče Melisandre.
Uvjerenje u kraljevom glasu preplaši Davosa do srži. "Brdo u šumi... dobe u snijegu... ja ne..." \
"To znači da je bitka počela", reče Melisandre. "Pijesak sada prot-; staklom mnogo brže, a čovjekovo doba na zemlji je gotovo zavr-no. Moramo djelovati smjelo ili je sva nada izgubljena. Zapadne zem-! moraju se ujediniti pod jednim pravim kraljem, princem koji je bio ćan, Gospodarom Zmajeva kamena i R'hllorovim izabranikom."
"R'hllor je onda čudno izabrao." Kralj načini grimasu, kao daje oku-) nešto pokvareno. "Zašto ja, a ne moja braća? Renly i njegova bres-a. U mojim snovima vidim kako mu sok teče s usana, krv iz njegova a. Da je izvršio svoju bratsku dužnost, razbili bismo kneza Tywina. ibjeda kojom bi se čak i Robert ponosio. Robert..." Njegovi zubi
ripe. "I on je u mojim snovima. Smije se. Pije. Hvali. U tome je bio »(bolji u tome. U tome, i u borbi. Nikad ga ni u čem nisam nadvisio, spodar svjetla trebao je Roberta učiniti svojim junakom. Zašto ne?"
"Zato što ste pravedan čovjek", reče Melisandre. "Pravedan čovjek." Stannis dotakne prekriveni srebrni pladanj prstima. "S pijavicama."

Da," reče Melisandre, "ali moram vam još jednom reći, ovo nije i"
"Zaklela si se da će upaliti." Kralj je izgledao gnjevno. "Hoće... i neće." |"Što od toga?" "Ijedno i drugo." "Govori razumno, ženo."
"Kad vatre budu govorile jasnije, i ja ću. Ima istine u plamenovima, ali nije ju uvijek lako uočiti." Veliki rubin na njezinu vratu upijao je vat-truizžara žeravnika. "Dajte mi dječaka, Vaša Milosti. To je sigurniji put. oljiput. Dajte mi dječaka i ja ću probuditi kamenog zmaja."
"Rekao sam ti, ne."
"On je samo jedan dječak niskog roda, pokraj svih dječaka Zapadnih zemalja, i svih djevojčica također. Pokraj sve djece koja će se ikad roditi, u svim kraljevstvima svijeta."
"Dječak je nevin."
"Dječak je uprljao vašu bračnu postelju, inače biste sigurno imali vlastite sinove. Osramotio vas je."
"Robert je to učinio. Ne dječak. Mojoj kćeri je postao drag. A on je moja krv."
"Krv vašeg brata", reče Melisandre. "Kraljeva krv. Samo kraljeva krv može probuditi kamenog zmaja."
Stannis zaškripi zubima. "Ne želim više ni čuti o ovom. Sa zmajevima je svršeno. TARGARYENi su ih pokušali vratiti više puta. I od sebe su načinili lude, ili trupla. Zakrpa je jedina luda koju trebamo na ovoj od bogova zaboravljenoj stijeni. Imaš pijavice. Radi svoj posao."
Melisandre ukočeno pogne glavu, pa izusti: "Kako moj kraj zapovijeda." Posegnuvši u svoj lijevi rukav svojom desnom rukom, ona baci šaku praha na žeravnik. Ugljen pobjesni. Dok su se blijedi plamenovi izvijali nad njima, crvena žena ponovno uzme srebrnu posudu i donese je kralju. Davos je promatrao dok je podizala zaklopac. Pod njim bijahu tri krupne crne pijavice, debele od krvi.
Dječakova krv, znao je Davos. *Kraljeva krv.*
Stannis ispruži ruku, a njegovi se prsti sklope oko jedne pijavice.
"Recite ime", zapovjedi Melisandre.
Pijavica se izvijala u kraljevu zahvatu, pokušavajući se prilijepiti za f jedan od njegovih prstiju. "Uzurpator", reče on. "Joffrey Baratheon." Kad je bacio pijavicu u vatru, ona se savije poput jesenskog lista usred ugljena i izgori.
Stannis ščepa iduću. "Uzurpator", izjavi, glasnije ovaj put. "Balon: Greyjoy." Hitne je lako na žeravnik, a njezino se meso rasloji i popuca. Krv prsne iz nje, sikćući i pušeći se.
Posljednja je bila u kraljevoj ruci. Tu je proučavao trenutak dok se previjala između njegovih prstiju. "Uzurpator", reče na kraju. "Robb Stark." I baci je na plamenove.

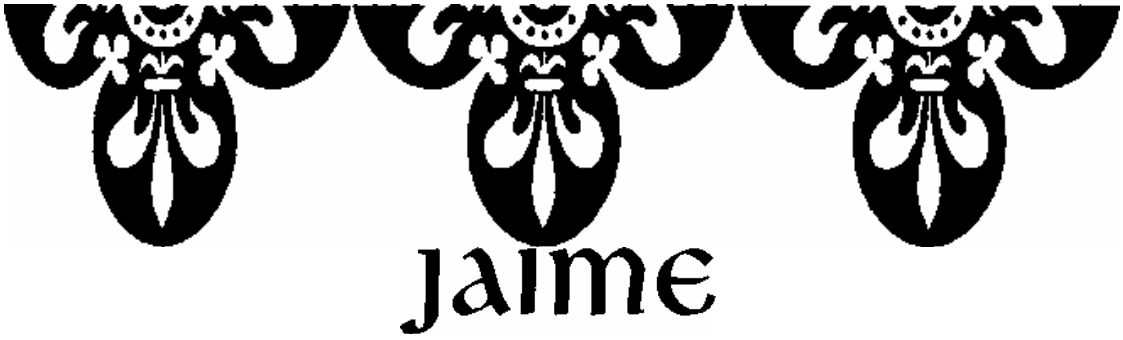

Harrenhalska kupelj bila je mračna, puna pare, niska odaja ispunjena golemim kamenim kadama. Kad su uveli Jaimea unutra, zatekli su Brienne kako sjedi u jednoj od njih, gotovo gnjevno ribajući svoju ruku. "Ne tako jako, djevojčuro", zovne on. "Sastrugat ćeš kožu sa sebe." Ona ispusti četku i prekrije svoje grudi rukama krupnim poput onih Gre-gora Cleganea. Zašiljeni mali pupoljci koje je tako žarko *željela* skriti izgledali bi prirodnije na nekoj desetogodišnjakinji nego na njezinim teškim mišićavim prsima.
"Što radite ovdje?" *zatraži* ona.
"Knez Bolton uporno zahtijeva da večeram s njim, ali zanemario je pozvati moje buhe." Jaime povuče svog stražara lijevom rukom. "Pomo-zi mi iz ovih smrdljivih prnja." Jednoruk, nije si mogao ni razdriješiti hlače. Čovjek mrzovoljno posluša, ali ipak posluša. "Sad nas ostavi", reče Jaime kad je njegova odjeća ležala na hrpi na mokrom kamenom podu. "Moja kneginja od Tartha ne voli da joj takvo smeće poput tebe bulji u cice." On uperi svoj batrljak u ženu duguljasta lica koja je dvorila Brienne. "I ti isto. Čekaj vani. Samo su jedna vrata, a djevojčura je fevelika da bi pokušala otpuzati kroz dimnjak." ^
; Navika poslušnosti zadirala je duboko. Žena pođe van za njegovim stražarom, prepustivši kupelj njima dvoma. Kade su bile dovoljno velike da prime šestero ili sedmero, prema modi Slobodnih gradova, te Jai-me uđe s djevojčurom, nezgrapno i polako. Oba su mu oka bila otvorena, iako je desno ostalo ponešto natečeno, unatoč Qyburnovim pijavicama. Jaime se osjećao stotinu i devet godina star, što je bilo znatno bolje od onoga kako se osjećao kad je stigao u Harrenhal.
Brienne se povuče dalje od njega. "Ima i drugih kada."
"Ova mi je sasvim dobra." Oprezno, on se umoči do brade u vrelu vodu. "Nemaj straha, djevojčuro. Tvoja bedra su purpurna i zelena, ali ne zanima me što imaš među njima." Morao je položiti desnu ruku na rub, budući da ga je Qyburn upozorio da platno održava suhim. Mogao je osjetiti kako napetost otječe iz njegovih nogu, ali u glavi mu se vrtje-lo. "Ako se onesvijestim, izvuci me van. Nijedan se Lannister nije utopio u kadi a ja ne kanim biti prvi."
"Što me briga kako ćete umrijeti?"
"Položila si svečanu zakletvu." On se osmjehne dok se crveno rumenilo šuljalo uz široki bijeli stup njezina vrata. Ona mu okrene leđa. "Još uvijek stidljiva djevica? Što misliš da nisam već vidio?" On potraži rukom četku koju je ispustila, uhvati je prstima i počne se nesuvislo strugati. Čak i to je bilo teško, nezgrapno. *Moja ljevica nije ni za što.*
Ipak, voda je tamnjela dok se slijepljena prljavština otapala s njegove kože. Djevojčura mu je i dalje bila okrenuta leđima. Mišići u njezinim velikim ramenima bili su zgrbljeni i tvrdi.
"Zar te pogled na moj batrljak tako uznemiruje?" upita Jaime. "Trebala bi biti zadovoljna. Izgubio sam ruku kojom sam ubio kralja. Ruku koja je gurnula malog Starka s one kule. Ruku koju sam zavlačio između sestrinih bedara da je ovlažim." On gurne svoj batrljak u njezino lice. "Nije ni čudo što je Renly umro, kad si ga ti čuvala."
Ona skoči na noge kao da ju je udario, šaljući pljusak vrele vode preko ruba kade. Jaime na časak spazi gusti plavi grm na dodirnoj točki njezinih bedara dok je izlazila. Bila je mnogo dlakavija od njegove sestre. Besmisleno, on osjeti kako se njegov ud uskomešao ispod vode. *Sada znam da sam predugo izbivao od Cersei.* Svrnuo je pogled, uznemiren reakcijom svog tijela. "Ovo je bilo nevrijedno", promrmlja on. "Ja sam osakaćen čovjek, i ogorčen. Oprosti mi, djevojčuro. Štitila si me jednako dobro kao bilo koji muškarac, i bolje od većine."
Ona omota svoju nagost u ručnik. "Rugate mi se?"

To ga podbode natrag u ljutnju. "Zar si tupa poput zahrđalog mača? To je bila isprika. Umoran sam od prepiranja s tobom. Što kažeš na to da sklopimo primirje?"
"Primirja se grade na povjerenju. Očekujete li da vjerujem—"
"Kraljosjeku, da. Vjerolomniku koji je umorio sirotog bijednog Ae-r/sa Targaryena." Jaime frkne. "Ne žalim zbog Aerysa, već Roberta. 'Čujem da su te prozvali Kraljosjek', rekao mi je na svojoj krunidbi. 'Samo nemoj od toga učiniti običaj.' I nasmijao se. Zašto nitko nije proglasio Roberta vjerolomnikom? On je rastrgao kraljevstvo, *a ja* sam onaj s govnima umjesto časti."
"Robert je činio sve stoje činio iz ljubavi." Voda je curila niz Brien-neine noge i skupljala joj se pod stopalima.
"Robert je činio sve što je činio zbog ponosa, pičke i lijepog lica." On načini šaku... ili bije bio načinio, daje imao ruku. Bol mu proleti mišicom, okrutna poput smijeha.
"Jahao je da spasi kraljevstvo", ustraje ona.
Da spasi kraljevstvo. "Jesi li znala da je moj brat zapalio Bujicu Crno-vode? Divlja vatra gori na vodi. Aerys bi se kupao u njoj da se usuđivao. Svi su TARGARYENi bili ludi za vatrom." Jaime osjeti vrtoglavicu. *To je od ove vrućine, otrova u mojoj krvi, posljednjeg traga moje groznice. Nisam svoj.* Spustio se delje sve dok mu voda nije dosegla bradu. "Okaljao sam svoj bijeli plašt... Nosio sam zlatni oklop tog dana, ali..."
"Zlatni oklop?" Njezin glas je *zvučao* dalek, nejasan.
Plutao je u vrućini, u uspomeni. "Nakon što je Plešući Grifon izgubio Bitku zvona, Aerys ga je izgnao." *Zašto ovo govorim tom smiješno minom djetetu?*
"Konačno je shvatio da Robert nije običan odmetnički knez kojeg se može slomiti kad vam padne na pamet, već najveća prijetnja s kojom se kuća TARGARYEN suočila od Daemona Crne Vatre. Kralj je bestidno podsjetio Lewyna Martella da je držao Eliju i poslao ga da preuzme zapovjedništvo nad deset tisuća Dornijaca koji su dolazili Kraljevskom cestom. Jon Darry i Barristan Selmy jahali su u Kamenu septu da okupe što su mogli od Grifonovih ljudi, a princ Rhaegar se vratio s juga i nagovorio svog oca da proguta ponos i pozove mog oca. Ali nijedan se gavran nije vratio iz *Bacačeve* hridi, a to je kralja još više prestrašilo. Vidio je izdajice posvuda, a Varys je uvijek bio u blizini da pokaže one koje je slučajno previdio. Stoga je Njegova Milost zapovjedila alkemičarima da postave zalihe divlje vatre po cijelom Kraljevu grudobranu. Ispod Baelorove septe i koliba Buvljaka, ispod staja i žitnica, kod svih sedam dveri, čak i u podrume same Crvene utvrde.
Sve je obavila u najvećoj tajnosti šačica meštara piromanata. Nisu čak vjerovali vlastitim akolitima da im pomognu. Kraljičine su oči godinama bile zatvorene, a Rhaegar je bio zaposlen okupljanjem vojske. Ali Aerysov novi malj i bodež Namjesnik nije bio potpuno glup, te kako su Rossart, Belis i Gargius dolazili i odlazili noću i danju, on je postao sumnjičav. Chelsted, tako se zvao, knez Chelsted." Iznenada mu se vratilo, s pripovijedanjem. "Držao sam čovjeka kukavicom, ali onog dana kad se suočio s Aerysom negdje je pronašao hrabrost. Učinio je sve što je mogao da ga razuvjeri. Nagovarao, šalio se, prijetio i na koncu preklinjao. Kad to nije upalilo, skinuo je svoj lanac službe i bacio ga na pod. Ae-rys ga je živog spalio zbog toga i objesio njegov lanac oko Rossartova vrata, svojega najomiljenijeg piromanta. Čovjeka koji je skuhao kneza Rickarda Starka u njegovu vlastitu oklopu. A cijelo to vrijeme, ja sam stajao u podnožju Željeznog prijestolja u svojem bijelom oklopu, nepomičan poput trupla, čuvajući svojega gospodara i sve njegove slatke tajne.
Moja Prisegnuta braća bila su sva odsutna, vidiš, ali Aerys me volio držati u blizini. Bio sam sin svog oca, te mi nije vjerovao. Želio me ondje gdje me Varys mogao paziti, danju i noću. Tako sam sve čuo." Sjećao se kako bi Rossartove oči zablistale kad bi razmotao svoje zemljovide da pokaže gdje se *tvar* mora postaviti. Garigus i Belis bili su isti. "Rhaegar se sukobio s Robertom na Trozupcu, a znaš što se ondje dogodilo. Kad je vijest doprla do dvora, Aerys je otpremio kraljicu u Zmajev kamen s princem Viservsom. Princeza Elia bi također

bila otišla, ali on je to zabranio. Nekako je utuvio sebi u glavu da je princ Lewyn izdao Rhaegara na Trozupcu, ali mislio je da bi mogao Dorne zadržati vjernim dokle god bude držao Eliju i Aegona uza se. *Izdajnici žele moj grad,* čuo sara ga da govori Rossartu, *ali ne dajte im ništa osim pepela. Neka Robert bude kralj spaljenih kostiju i skuhanog mesa.* TARGARYENi nikad nisu pokapali svoje mrtve, već ih spaljivali. Aerys je kanio napraviti najveću pogrebnu lomaču od svih njih. Iako, istinu govoreći, ne vjerujem daje zaista očekivao da će umrijeti. Poput Aeriona Svijetloplama prije njega, Aerys je smatrao da će ga vatra preobraziti... da će se ponovno uzdignuti, pre-; porođen kao zmaj i pretvoriti svoje neprijatelje u pepeo.
Ned Stark je hitao na jug s Robertovom prethodnicom, ali sile mog i oca prve su stigle u grad. Pvcelle je uvjerio kralja da ga je njegov Guverner Zapada došao braniti, te je ovaj otvorio dveri. Jedini put kad je, *trebao* poslušati Varysa, on ga je ignorirao. Moj otac se suzdržavao od rata, razmišljajući o svim zlima koja mu je Aerys počinio i odlučan u namjeri da će kuća Lannister biti na pobjedničkoj strani. Trozubac ga je uvjerio.
Na mene je spalo da branim Crvenu utvrdu, ali znao sam da smo izgubljeni. Poslao sam poruke Aerysu *tražeći* njegovo dopuštenje da se nagodimo. Moj čovjek se vratio s kraljevskom zapovijedi. *'Donesi mi glavu svog oca, ako nisi izdajnik.'* Aerys nije htio nikakvu predaju. Knez Rossart bio je s njim, rekao je moj glasnik. Znao sam što je *to* značilo.
Kad sam pronašao Rossarta, bio je odjeven kao običan oklopnik i žurio je prema pokrajnjim dverima. Njega sam prvog ubio. Potom sam ubio Aerysa, prije nego što je mogao pronaći nekog drugog da pošalje poruku piromantima. Nekoliko dana kasnije, ulovio sam ostale te ubio i njih. Belis mije nudio zlato, a Garigus plakao za milost. Pa, mačje milosrdniji od vatre, ali ne mislim da je Garigus mnogo cijenio ljubaznost koju sam mu pokazao."
Voda je postala hladna. Kad je Jaime otvorio oči, zatekao se kako bulji u batrljak svoje ruke od mača. *Ruka koja me učinila Kraljosjekom.* Jarac ga je lišio njegove slave i sramote, u isti mah. *Ostavivši što? Tko*
mm sada?
Djevojčura je *izgledala* smiješno, stežući ručnik oko svojih ništavnih grudi i jakih bijelih nogu koje su stršale ispod. "Zar si od moje priče za-nijemjela? Dođi, prokuni me, poljubi me ili me *nazovi* lašcem. *Bilo što."*
"Ako je ovo istina, kako to da nitko ne zna?"
"Vitezovi Kraljevske straže prisegli su se da će čuvati kraljeve tajne. Zar bi htjela da prekršim zakletvu?" Jaime se nasmije. "Misliš li da je plemeniti knez od Oštrozimlja želio čuti moja bijedna objašnjenja? Tako *častan* čovjek. Samo me morao pogledati da me osudi krivim." Jaime posrne na noge, dok mu se voda slijevala hladna s grudi. "Kojim pravom strahovuk sudi lavu? *Kojim pravom?"* Divlji ga drhtaj zahvati, a on tresne svojim batrljkom o rub kade dok je pokušavao izaći.
Bol prostruji kroz njega... i odjednom se kupelj vrtjela. Brienne ga uhvati prije nego što je mogao pasti. Njezina ruka bila je sva puna žma-raca, vlažna i hladna, ali ona je bila snažna i nježnija nego što bi pomis-Jo. *Nježnija od Cersei,* pomisli on dok mu je pomagala iz kade. Njego-{su noge bile klimave poput mlohavog uda. *"Straža!* "čuo je djevojčuru 3 viče. "Kraljosjek!"
Jaime, pomisli on, moje ime je Jaime.
Sljedeće što je znao, ležao je na vlažnom podu sa stražarima, djevoj-čurom i Qyburnom koji su svi stajali nad njim izgledajući zabrinuto. Brienne je bila naga, ali činilo se da je to na trenutak zaboravila. "Vrućina kade zna to prouzrokovati", govorio im je meštar Qyburn. *Ne, on nije meštar, oduzeli su mu lanac.* "Ima također još otrova u njegovoj krvi, a on je izgladnio. Čime ste ga hranili?"
"Crvima, mokraćom i sivom bljuvotinom", predloži Jaime.
"Tvrdim kruhom, vodom i zobenom kašom", ustraje stražar. "Međutim, on jedva da je jeo. Što da radimo s njim?"

"Obrišite ga, odjenite i odnesite u kraljevu lomaču[3], ako bude potrebe", reče Qyburn. "Knez Bolton inzistira da s njime večeras večera. Vremena je sve manje."
"Donesite mi čistu odoru za njega," reče Brienne, "ja ću se pobrinuti da je okupan i odjeven."
Ostali su joj vrlo rado prepustili zadatak. Podigli su ga na noge i pos-jeli na kamenu klupu uza zid. Brienne ode potražiti svoj ručnik, i vrati se s krutom četkom da ga završi ribati. Jedan od stražara dade joj britvu da mu podreže bradu. Qyburn se vrati s grubo tkanim donjim rubljem, čistim crnim vunenim hlačama, širokom zelenom tunikom i kožnim haljetkom koji se vezivao sprijeda. Jaime je dotad već manje osjećao vrtoglavicu, iako se osjećao jednako nespretno. Uz djevojčurinu pomoć uspio se odjenuti. "Sada sve što trebam jest srebrno zrcalo."
Krvavi meštar je donio svježu odjeću i za Brienne; umrljanu ružičastu satensku haljinu i lanenu podsuknju. "Žao mi je, moja gospo. Ovo je jedina ženska odjeća u Harrenhalu dovoljno velika da vam pristaje."
Bilo je očito da je haljina bila skrojena za nekog s tanjim rukama, kraćim nogama i punijim grudima. Fina myrijska čipka činila je malo da sakrije modrice koje su išarale Brienneinu kožu. Sve u svemu, ruho je djevojku činilo smiješnom. *Ima šira ramena od mene, i deblji vrat*, pomisli Jaime. *Nije ni čudo što se radije odijeva u oklop.* Ružičasto nije bilo ni njezina boja. Bezbroj okrutnih šala padne mu na pamet, ali ovaj put on ih ondje zadrži. Bolje mu je daje ne razljuti; nije joj bio dorastao s jednom rukom.
Qyburn je također donio i čuturicu. "Što je to?" zatraži Jaime kad mu je meštar bez lanca ponudio da pije.
3 Kingspyre - prostorija u Harrenhalu.
"Slatki korijen umočen u vinski ocat, s medom i klinčićima. Dat če am malo snage i pročistiti glavu."
"Donesi mi napitak od kojeg rastu nove ruke", reče Jaime. "To je naj koji želim."
"Ispijte", reče Brienne, ne smiješeći se, a on posluša.
Pola sata kasnije osjetio se dovoljno jakim da ustane. Nakon mračne ne topline kupelji, vanjski zrak bio je pljuska u lice. "Moj gosp'ar ga urno već traži", reče stražar Qyburnu. "Nju također. Moram li ga nositi?"
"Još mogu hodati! Brienne, daj mi tvoju ruku."
Stežući je, Jaime pusti da ga odvedu preko dvorišta u golemu dvoranu punu propuha, veću čak i od prijestolne odaje u Kraljevu grudobranu. Golema ognjišta poredala su se uza zidove, na svakih deset stopa ili slično, više nego što je mogao prebrojiti, ali nijedna vatra nije bila upaljena, pa je studen između zidova dopirala do kostiju. Tucet kopljanika u krznenim plaštevima čuvalo je vrata i stube koje su vodile do dviju galerija iznad. A u sredini te neizmjerne praznine, za stolom s nogarima okruženim onim što se činilo poput jutara glatkog popločenog poda, čekao je knez Strahotvrđe, kojega je dvorio jedino peharnik.
"Moj gospodaru", reče Brienne, kad su stali pred njega.
Oči Roosea Boltona bile su bljeđe od kamena, tamnije od mlijeka, a njegov glas bio je paučje tih. "Zadovoljan sam što ste dovoljno snažni da me posjetite, ser. Moja gospo, sjednite." Pokaže rukom prema banketu sira, kruha, hladnog mesa i voća koji je pokrivao stol. "Hoćete li piti crveno ili bijelo? Osrednja berba, bojim se. Ser Amory je gotovo isušio podrume kneginje Whent."
"Nadam se da ste ga ubili zbog toga." Jaime se spusti na ponuđen stolac brzo, kako Bolton ne bi primijetio koliko je bio slab. "Bijelo je za t Startove. Pit ću crveno kao dobar Lannister."
"Meni bi bila milija voda", reče Brienne.
"Elmare, crveno za Ser Jaimea, vodu za gospu Brienne, i začinjeno Ivino za mene."
Bolton mahne rukom njihovoj pratnji, raspuštajući ih, a rij uđi se nijemo povuku.
Navika nagna Jaimea da posegne za vinom desnom rukom. Njegov batrljak zaljulja pehar, poprskavši njegove čiste lanene zavoje svijetlocr-venim mrljama i prisilivši ga

da dohvati kalež lijevom rukom prije nego što je pao, ali Bolton se pretvarao da ne zamjećuje njegovu trapavost.
Sjevernjak se ponudi suhom šljivom i pojede je malim oštrim ugrizima. "Kušajte ovo, Ser Jaime. Iznimno su slatke, te također pomažu u pokretanju crijeva. Knez Vargo ih je uzeo iz neke krčme prije nego što ju je spalio."
"Moja crijeva su dobro pokretljiva, onaj Jarac nije knez, a vaše suhe šljive ne zanimaju me ni upola toliko kao vaše namjere."
"U vezi s vama?" Neznatan osmijeh dotakne usne Roosea Boltona. "Opasna ste nagrada, ser. Šijete razdor kamo god idete. Čak i ovdje, u mojoj veseloj harrenhalskoj kući." Njegov glas bio je dlaku iznad šapta. "U Rijekotoku također, čini se. Znate li, Edmure Tully je ponudio tisuću zlatnih zmajeva za vaše ponovno uhićenje?"
Zar je to sve? "Moja sestra će platiti deset puta više."
"Hoće li?" Onaj osmijeh ponovno, prisutan na trenutak, nestane jednako brzo. "Deset tisuća zmajeva silna je svota. Naravno, tu valja uzeti u obzir i ponudu kneza Karstarka. On obećava ruku svoje kćeri čovjeku koji mu donese vašu glavu."
"Moglo se očekivati da će vaš Jarac naopako razumjeti", reče Jaime.
Bolton ispusti tih hihot. "Harrion Karstark bio je ovdje zarobljenik kad smo zauzeli zamak, jeste li znali? Dao sam mu sve ljude Karholda koji su još bili sa mnom i poslao ga odavde s Gloverom. Nadam se da ga nikakvo zlo nije zadesilo u Sumrakdolu... inače bi Alys Karstark bila sve što je preostalo od potomstva kneza Rickarda." On izabere drugu suhu šljivu. "Srećom za vas, ne treba mi žena. Oženjen sam kneginjom Waldom Frey, još otkako sam bio u Blizancima."
"Lijepom Waldom?" Nezgrapno, Jaime pokuša pridržati kruh svojim batrljkom dok ga je trgao lijevom rukom.
"Debelom Waldom. Moj gospodar od Freya ponudio mi je nevjesti-nu težinu u srebru za miraz, pa sam izabrao u skladu s tim. Elmare, odlomi malo kruha za Ser Jaimea."
Dječak otrgne komad veličine šake s kraja hljepca i pruži ga Jaimeu. Brienne razlomi svoj kruh. "Kneže Boltone," upita ona "govori se da kanite predati Harrenhal Vargou Hoatu."
"To je bila njegova cijena", reče knez Bolton. "Lannisteri nisu jedini koji plaćaju svoje dugove. Moram uskoro otići, u svakom slučaju. Edmure Tully se ženi kneginjom Roslin Frey u Blizancima, a moj kralj zahtijeva moju nazočnost."
"Edmure se ženi?" reče Jaime. "Ne Robb Stark?"
"Njegova Milost kralj Robb je oženjen." Bolton ispljune košticu suhe l šljive u šaku i odloži je na stranu. "Za Westerlinku od Grebena. Rečeno finije daje njezino ime Jeyne. Nedvojbeno je znate, ser. Njezin otac je ivazal vašemu."
"Moj otac ima mnogo *vazala, a* većina njih imaju kćeri." Jaime je jed-noruko pipkajući tražio svoj kalež, pokušavajući se sjetiti te Jeyne. Wes-ʳterlinzi su bili drevna kuća, s više ponosa nego moći.
"To ne može biti istina", tvrdoglavo će Brienne. "Kralj Robb se zakleo da će se oženiti Frevevkom. Nikad ne bi pogazio riječ, on—"
"Njegova Milost je šesnaestogodišnji momak", blago će Roose Bolton. "I bio bih vam zahvalan kad ne biste sumnjali u moju riječ, moja gospo."
Jaime gotovo osjeti sažaljenje prema Robbu Starku. *Dobio je rat na ftjištu, a izgubio ga u ložnici, sirota budala.* "Kako se knezu Walderu piđa jesti pastrvu umjesto strahovuka?" upita on.
"O, pastrva je ukusna večera." Bolton podigne blijedi prst prema svom peharniku. "Iako je moj siroti Elmar zakinut. Trebao se vjenčati sAryjom Stark, ali moj dobri otac od Frevevih nije imao drugog izbora nego prekinuti zaruke kad ga je kralj Robb prevario."
"Ima li vijesti o Aryji Stark?" Brienne se nagne naprijed. "Kneginja ; Catelyn se bojala da... je li djevojčica još *živa?"*
"O, da", reče knez Strahotvrđe. :•: "Posjedujete sigurno znanje o tom, moj gospodaru?"
ioose Bolton slegne ramenima. "Arya Stark je neko vrijeme bila izbijena, to je istina, ali sada su je pronašli. Kanim se pobrinuti da je i i zdravu vrate na Sjever."

<fju i njezinu sestru zajedno", reče Brienne. "Tyrion Lannister nam bećao obje djevojčice za svog brata."
'inilo se da to zabavlja gospodara Strahotvrđe. "Moja gospo, zar i nitko nije rekao? Lannisteri lažu."
"Je li to mrlja na časti moje kuće?" Jaime podigne nož za sir svojom om rukom. "Obli vršak, i tup", reče klizeći palcem po rubu oštrice, vejedno će vam proći kroz oko." Znoj mu orosi čelo. Mogao se > nadati da ne izgleda tako nemoćno kao što se osjećao.
Jali osmijeh kneza Boltona ponovno posjeti njegove usne. "Govo-i smiono za čovjeka kojemu treba pomoć da odlomi kruh. Moji ari su svuda oko nas, podsjećam vas."
"Svuda oko nas, i pola lige daleko." Jaime baci pogled niz golemu duljinu dvorane. "U času kad stignu do nas, bit ćete mrtvi poput Aerysa."
"Jedva da je viteški prijetiti svom domaćinu nad njegovim sirom i maslinama", ukori knez Strahotvrđe. "Na Sjeveru, još držimo svetima zakone gostoprimstva."
"Ja sam ovdje zarobljenik, ne gost. Vaš Jarac mi je odsjekao ruku. Ako mislite da će me nekoliko suhih šljiva natjerati da to zaboravim, prokleto se varate."
To Roosea Boltona osupne. "Možda se varam. Možda bih vas trebao poslati kao vjenčani dar Edmureu Tullvju... ili vam odrubiti glavu, kao što je vaša sestra učinila Eddardu Starku."
"Ne bih to savjetovao. Bacačeva hrid ima dugo pamćenje."
"Tisuću liga gora, mora i močvare leži između mojih zidova i vaše Hridi. Lannistersko neprijateljstvo malo znači Boltonu."
"Lannistersko prijateljstvo moglo bi značiti mnogo." Jaime je držao kako zna koju su igru sada igrali. *Ali zna li i djevojčura?* Nije se usuđivao provjeriti.
"Nisam siguran jeste li vrsta prijatelja koju bi mudar čovjek želio." Roose Bolton mahne rukom dječaku. "Elmar, izrezi našim gostima po komad pečenja."
Brienne je bila prva poslužena, ali nije počela jesti. "Moj kneže," reče, "Ser Jaime se treba zamijeniti za kćeri kneginje Cateh/n. Morate nas osloboditi da nastavimo naš put."
"Gavran koji je stigao iz Rijekotoka govorio je o bijegu, ne o razmjeni. A ako ste pomogli ovom zarobljeniku da skine okove, krivi ste zbog izdaje, moja gospo."
Krupna djevojčura osovi se na noge. "Služim kneginji Stark."
"A ja Kralja na Sjeveru. Ili Kralja koji je izgubio Sjever, kako ga sada neki zovu. Koji nikad nije htio vratiti Ser Jaimea Lannisterima."
"Sjedni i jedi, Brienne", ponuka Jaime, dok je Elmar polagao krišku pečenja pred njega, tamnu i krvavu. "Da nas Bolton kani ubiti, ne bi na nas trošio svoje ljubljene suhe šljive, u tolikoj opasnosti za vlastita crijeva." Zurio je u meso i shvatio da nema načina da ga izreže, jednoruk. *Sada vrijedim manje od djevojčice,* pomisli. *Jarac je izjednačio vrijednost u razmjeni, iako sumnjam da će mu kneginja Catelyn zahvaliti kad joj Cer-sei vrati njezinu mladunčad u sličnom stanju.* Od te pomisli načini grimasu. / *mene će kriviti za to, kladim se.*
Roose Bolton je metodički rezao svoje meso, izlijevajući krv po tanjuru. "Kneginjo Brienne, hoćete li sjesti ako vam kažem da se nadam poslati Ser Jaimea dalje, upravo kao što vi i kneginja Stark želite?"
"Ja... poslali biste nas dalje?" Djevojčura je zvučala oprezno, ali je sjela. "To je dobro, moj kneže."
"Jest. Međutim, knez Vargo mije stvorio jednu malu... poteškoću." On obrati svoje blijede oči na Jaimea. "Znate li zašto vam je Hoat odsjekao ruku?"
"Uživa odsijecati ruke." Platno koje je pokrivalo Jaimeov batrljak bilo je umrljano krvlju i vinom. "Uživa odsijecati i noge. Čini se da mu ne treba razlog."
"Unatoč tome, imao ga je. Hoat je lukaviji nego što izgleda. Nitko dugo ne zapovijeda družinom kao što su Hrabri suputnici ako nema zrna soli u glavi." Bolton ubode komad mesa vrškom svog bodeža, metne ga u usta, zamišljeno sažvače, proguta.
"Knez Vargo je napustio kuću Lan-nister jer sam mu ponudio Harrenhal, nagradu tisuću puta veću nego što se mogao nadati da će dobiti od kneza Tywina. Kao stranac u Zapadnoj zemlji, nije znao da je nagrada zatrovana."
"Prokletstvo Harrena Crnog?" naruga se Jaime.

"Prokletstvo Tywina Lannistera." Bolton ispruži svoj kalež, a Elmar ga nijemo napuni. "Naš Jarac trebao se posavjetovati s Tarbeckima i Reyneima. Oni su ga mogli upozoriti na to kako se vaš otac knez obračunava s izdajom."
"Tarbeckovi i Revneovi više ne postoje", reče Jaime.
"Upravo ono što želim reći. Knez Vargo se nedvojbeno nadao da će knez Stannis trijumfirati u Kraljevu grudobranu, i tako potvrditi njegovo posjedovanje ovog zamka u zahvalnost za njegovu malu ulogu u padu : Lannister." Ispustio je suh hihot.
"Premalo je znao i o Stannisu iratheonu, bojim se. Taj bi mu možda dao Harrenhal za njegovu bu... ali bi mu dao i omču za njegove zločine."
"Omča je ljubaznija od onog što će zaraditi od mojeg oca."
"Sada je i on došao do iste spoznaje. Sa Stannisom poraženim i Ren-jjem mrtvim, jedino ga pobjeda Starkovih može spasiti od osvete kne-lTywina, ali prigode za to postaju prokleto rijetke."
' "Kralj Robb je pobijedio u svakoj bitki", postojano će Brienne, tvr-{lavo vjerna na riječima kao što je bila na djelu.
"Pobijedio u svakoj bitki, izgubivši Freyeve, Karstarkove, Oštrozim-Ije i Sjever. Šteta što je Strahovuk tako mlad. Šesnaestogodišnji dječaci uvijek misle da su besmrtni i nepobjedivi. Stariji čovjek bi savio koljeno, mislim. Nakon rata uvijek dolazi mir, a s mirom dolaze oprosti... za Robba Starka, barem. Ne za ovakve kao što je Vargo Hoat." Bolton mu uputi mali osmijeh. "Obje strane su ga iskoristile, ali nitko neće proliti suzu kad umre. Hrabri suputnici nisu se borili u Bitki na Crnovodi, ali su svejedno umrli ondje."
"Oprostit ćete mi ako ne tugujem?"
"Vi nemate samilosti za našeg bijednog ukletog Jarca? Ah, ali bogovi sigurno imaju... inače zašto bi predali *vas* u njegove ruke?" Bolton je žvakao još jedan komad mesa. "Karhold je manji i siromašniji od Har-renhala, ali leži daleko izvan dosega lavljih pandža. Kad se jednom oženi za Alys Karstark, Hoat će zaista biti knez. Ako bi mogao pokupiti štogod zlata od vašeg oca utoliko bolje, ali predao bi vas knezu Rickardu bez obzira na to koliko knez Tywin platio. Njegova cijena bila bi djevica, i sigurno utočište.
Ali da vas proda, morao vas je zadržati, a riječni krajevi puni su onih koji bi vas rado oteli. Gloveri i Tallharti bili su poraženi kod Sumrakdola, ali ostaci njihovih vojski još su vani, dok Gorostas kolje one koji zaostaju. Tisuću Karstarkovih krstari krajevima južno i istočno od Rijekotoka, loveći vas. S druge strane tu su Darrvjevi ljudi koji su ostali bez gospodara i zakona, čopori četveronožnih vukova, i odmetnička četa Kneza Munje. Dondarrion bi rado objesio vas i Jarca zajedno s istog drveta." Knez Strahotvrđe upije nešto krvi komadom kruha.
"Har-renhal je bilo jedino mjesto gdje se knez Vargo mogao nadati da će vas imati na sigurnom, ali ovdje su njegovi Hrabri suputnici nadmašeni brojem mojih ljudi, Ser Aenvsa i njegovih freyevaca. Nedvojbeno se bojao da bih vas ja mogao vratiti Ser Edmureu u Rijekotok... ili gore, poslati vas vašem ocu.
Osakativši vas, kanio je maknuti vaš mač kao prijetnju, osvojiti za sebe jezovit zalog da ga pošalje vašem ocu i umanjiti vašu vrijednost meni. Jer on je moj čovjek, kao što sam ja čovjek kralja Robba. Ovako je njegov zločin moj, ili bi se tako moglo činiti u očima vašeg oca. A tu leži moja... mala poteškoća." On se zagleda u Jaimea, ne trepćući blijedim očima, pun očekivanja, hladan.
Shvaćam. "Želite da vas oslobodim krivnje. Da kažem svojem ocu kako ovaj batrljak nije vaše djelo." Jaime se nasmije. "Moj kneže, pošaljite me Cersei i zapjevat ću vam pjesmu slatku koliko god želite, o tome kako ste sa mnom blago postupali." Bilo koji drugi odgovor, znao | je, i Bolton bi ga vratio Jarcu. "Da imam ruku, to bih ispisao. Kako me F sakatim učinio plaćenik kojeg je moj vlastiti otac doveo u *Zapadne* zem-|lje, i kako me spasio plemeniti knez Bolton."
"Vjerovat ću vam na riječ, ser."
To je nešto što ne čujem često. "Kako skoro će mi biti dopušteno da dem? I kako me kanite provući pokraj svih tih strahovukova, razbojni-i i Karstarkovih?"

"Otići ćete kad Qyburn kaže da ste dovoljno snažni, s jakom prat-hjom izabranih ljudi pod zapovjedništvom mog kapetana, Waltona. Čeličnonogi ga zovu. Vojnik željezne odanosti. Walton će vas otpratiti živa i zdrava u Kraljev grudobran."
"Pod uvjetom da se kćeri kneginje Catelyn također predaju žive i zdrave", reče djevojčura. "Moj gospodaru, zaštita vašeg čovjeka Walto-naje dobrodošla, ali djevojčice su *moja* dužnost."
Knez Strahotvrđe uputi joj nezainteresiran pogled. "Djevojčice vas ne trebaju brinuti, moja gospo. Kneginja Sansa je patuljkova žena, samo ih bogovi sada mogu razdvojiti."
"Njegova žena?" Brienne reče, užasnuta. "Vražićkova? Ali... on je prisegao, pred cijelim dvorom, na očigled bogova i ljudi..."
Ona je takovo nevinašce. Jaime je bio gotovo jednako iznenađen, ako ćemo govoriti istinu, ali je to bolje skrio. *Sansa Stark, to bi trebalo staviti osmijeh na Tyrionovo lice.* Sjetio se kako je sretan njegov brat bio sa svojom malom kćeri sitnog zakupnika... na četrnaest dana.
"Stoje Vražićak prisegao ili ne sada je jedva važno", reče knez Bolton. "Vama najmanje od svih." Djevojčura je izgledala gotovo po-đeno. Možda je konačno osjetila čelične ralje stupice kad je Roose i Bolton mahnuo rukom svojim stražarima. "Ser Jaime će nastaviti put ; prema Kraljevu grudobranu. Nisam ništa rekao za vas, bojim se. Bilo bi \ nepristojno od mene da oduzmem knezu Vargou obje njegove nagra-ide."
Knez Strahotvrđe posegne da izabere još jednu suhu šljivu. "Da |$am na vašem mjestu, moja gospo, manje bih se brinuo o Starkovima, a Iviše o safirima."

Konj nestrpljivo zarže iza njega, među redovima zlatnih plašteva poredanih po cesti. Tyrion je mogao također čuti kako knez Gyles kašlje. Nije tražio Gvlesa, kao što nije tražio Ser Addama ili Jalabhara Xhoa ili ikojeg od ostalih, ali njegov otac knez je držao da bi se Doran Martell mogao uvrijediti kad bi se samo patuljak pojavio da ga otprati preko Crnovode.
Joffiey se sam trebao susresti s Domijcem, pomisli dok je sjedio čekajući, *ali zabrljao bi, nema sumnje.* Odnedavna je kralj ponavljao male šale o Dornijcima koje je pokupio od oklopnika Macea Tyrella. *Koliko Domijaca treba dapotkuju konja?Devet. Jedan da obavipotkivanje, a osmorica da podignu konja.* Nekako Tyrion nije mislio da bi Doran Martell to smatrao zabavnim.
Mogao je vidjeti njihove barjake kako se vijore dok su jahači *izranjali* iz zelenila žive šume u dugoj prašnoj koloni. Odavde do rijeke, preostala su samo gola crna stabla, ostavština njegove bitke. *Previše barjaka,* pomisli mrzovoljno, dok je promatrao kako se pepeo uzvitlao pod kopitima nadolazećih konja, kao što se uzvitlao pod kopitima Tyrellovske prethodnice dok je razbijala Stannisa s boka. *Martell je doveo polovicu knezova izDornea, prema izgledu.*
Pokušao se sjetiti nečeg dobrog što bi moglo iz toga proizaći, ali nije uspio. "Koliko barjaka možeš izbrojiti?" upita Bronn.
Plaćenički vitez zakloni oči. "Osam... ne, devet."
Tyrion se okrene u sedlu. "Pode, dođi ovamo. Opisi grbove koje vidiš i reci mi koje kuće predstavljaju."
Podrick Payne primakne svog skopča bliže. Nosio je kraljevski stijeg. Joffreyjeva velebnog jelena i lava, i borio se s njegovom težinom. Bronn je nosio Tyrionov barjak, lava Lannistera zlatnog na grimizu.
Porastao je, shvati Tyrion dok je Pod stajao u svojim stremenima da bolje vidi. *Uskoro će me nadvisivati poput svih ostalih.* Momak je marljivo proučavao dornijsku heraldiku, na Tyrionovu zapovijed, ali je kao uvijek bio nervozan. "Ne mogu vidjeti. Vjetar ih pomiče."
"Bronne, reci dječaku što vidiš."
Bronn je danas izgledao poput pravog viteza, u svom novom prsluku i plastu, s plamtećim lancem na grudima. "Crveno sunce na narančastom," dovikne, "s kopljem koje ga probada."
"Martell", reče smjesta Podrick Payne, s vidljivim olakšanjem. "Kuća Martell od Sunčeva koplja, moj gospodaru. Princ Dornea."
"Moj konj bi prepoznao toga", suho će Tyrion. "Daj mu drugi, Bronne."
"Tu je purpurni barjak s žutim kuglama."
"Limunima?" Pod reče pun nade. "Purpurno polje posuto limunima? Za kuću Dalt? Iz Limunšume."
"Možda. Iduća je golema crna ptica na žutom polju. Nešto ružičasto ili bijelo u njezinim pandžama, teško je vidjeti kad se barjak vijori."
"Strvinar od Crnbrijega drži djetešce u svojim čaporcima", reče Pod. "Kuća Blackmont od Crnbrijega, ser."
Bronn se nasmije. "Opet čitaš knjige? Knjige će ti upropastiti oko za mač, dječače. Vidim i lubanju. Crni barjak."

"Okrunjena lubanja kuće Manwoody, boja kosti i zlatna na crnom polju." Pod je zvučao samouvjerenije sa svakim ispravnim odgovorom. "Manwoody od Kraljeva groba."
"Tri crna pauka?"
"To su škorpioni, ser. Kuća Qorgyle od Pješčanog kamena, tri škorpiona crna na crvenom."
"Crveno i žuto, zupčasta linija u sredini."
"Plamenovi Paklenog luga. Kuća Uller."
Tyrion je bio impresioniran. *Dječak nije nimalo glup, kad jednom raz-veže jezik.*
"Nastavi, Pode", ponuka on. "Ako ih sve pogodiš, dobit ćeš dar."
"Pita s crvenim i crnim kriškama", reče Bronn. "U sredini je *zlatna* ruka."
"Kuća Allvrion od Božje milosti." "Crveno pile koje jede zmiju, izgleda."
"Gargaleni od Slane obale. Bosilisk. Ser. Oprostite. Ne pile. Crven, s crnom gujom u kljunu."
"Vrlo dobro!" usklikne Tyrion. "Još jednog, momče."
Bronn pregleda redove nadolazećih Dornijaca. "Posljednje je zlatno perce na zelenim četverokutima."
"Zlatno pisaće pero, ser. Jordavne od Tora."
Tyrion se nasmije. "Devet, i vrlo dobro. Ni sam ih ne bih mogao sve imenovati." To je bila laž, ali dat će dječaku štogod ponosa, a to mu je žarko nedostajalo.
Martell dovodi neku impresivnu pratnju, čini se. Nijedna od kuća koju je Pod imenovao nije bila mala ili nevažna. Devetorica najvećih knezova Dornea dolazili su Kraljevskom cestom, oni ili njihovi nasljednici, a nekako Tyrion nije mislio da su prešli tolik put samo da vide medvjeda kako pleše. Tu je ležala poruka. / *to ne ona koja će mi se svidjeti.* Pitao e je li bila pogreška poslati Mvrcellu u Sunčevo koplje.
"Moj kneže," reče Pod, malko plašljivo, "nema nosiljke." Tyrion oštro okrene glavu. Dječak je bio u pravu.
"Doran Martell uvijek putuje u nosiljci", reče dječak. "Izrezbarenoj nosiljci sa svilenim draperijama i suncima na zastorima."
Tyrion je čuo isti govor. Princ Doran je prešao pedesetu, i patio je J od gušavosti. *Možda je želio brže putovati,* reče samom sebi. *Možda se bojao da će njegova nosiljka biti odveć primamljiva meta za drumske raz-'_bojnike ili da će se pokazati previše nezgrapnom u visokim prolazima Kos-Ijoputa. Možda mu je guša bolje.*
l Zastoje onda imao tako loš predosjećaj?
Čekanje je bilo nepodnošljivo. "Stjegove naprijed", prasne on. "Susrest ćemo ih." On podbode konja. Bronn i Pod su ga slijedili, jedan sa .svakestrane. Kad su ih Dornijci vidjeli da dolaze, podboli su vlastite konje, mreškajući stjegovima dok su jahali. S njihovih kićenih sedala bijahu obješeni okrugli metalni štitovi kojima su bili skloni, a mnogi su nosili svežnjeve kratkih bacačkih kopalja ili dvostruko zakrivljene dornske lukove koje su tako dobro koristili na leđima konja.
Postojale su tri vrste Dornijaca, primijetio je prvi kralj Daeron. Postojali su slani Dornijci koji su živjeli na obalama, pješčani Dornijci iz pustinja i dugih riječnih dolina, i kameni Dornijci koji su utvrde podigli u prolazima i visovima Crvenog gorja. Slani Dornijci imali su najviše rhovnske krvi, kameni Dornijci najmanje.
Sve tri vrste bile su dobro zastupljene u Doranovoj sviti. Slani Dornijci bijahu gipki i tamnoputi, glatke maslinaste kože i duge crne kose koja se vijorila na vjetru. Pješčani Dornijci bijahu još tamnoputiji, lica oprženih smeđe vrućim dornskim suncem. Ovijali su duge svijetle šalove oko svojih kaciga da se zaštite od sunčanice. Kameni Dornijci bijahu najkrupniji i najsvjetlije puti, sinovi Andala i Prvih ljudi, smeđokosi ili plavi, s licima koja su se punila pjegama ili crvenjela na suncu umjesto tamnjela.
Knezovi su nosili svilene i satenske halje s pojasevima od dragulja! lepršavim rukavima. Njihov oklop bio je teško pocakljen i ukrašen in-tarzijama od ulaštenog bakra, sjajnog srebra i

mekog crvenog zlata. Stizali su jašući na crvenim i zlaćanim konjima, i ponekima blijedim poput snijega, svima vitkima i brzima, dugih vratova i uskih prelijepih glava. Legendarni pješčani atovi Dornea bili su manji od pravih ratnih konja i nisu mogli nositi toliku težinu oklopa, ali govorilo se da su mogli trčati cijeli dan i noć i drugi dan, a da se ne umore. Dornski vođa jahao je na pastuhu crnom poput grijeha s grivom i repom boje vatre. Sjedio je na sedlu kao da je u njemu rođen, visok, vitak, otmjen. Plašt blijede crvene svile lepršao mu je s ramena, a košulja mu bila oklopljena preklopljenim redovima bakrenih diskova koji su svjetlucali poput tisuća blistavih novih novčića dok je jahao. Njegova visoka pozlaćena kaciga prikazivala je bakreno sunce na čelu, a okrugli štit obješen ispred njega nosio je sunce i koplje kuće Martell na ulaštenoj metalnoj površini.
Martellovo sunce, ali deset godina premlado, Tyrion pomisli dok je povlačio *uzde, previše pristao također, i previše neustrašiv.* Dotad je znao s čime se mora obračunati. *Koliko Dornijaca treba da počnu rat?* upita samog sebe. *Samo jedan.* Ali nije imao izbora nego se osmjehnuti. "Dobro nam došli, moji knezovi. Dobili smo vijest o vašem prilasku, a Njegova Milost kralj Joffrey zamolio me da izjašem i dočekam vas u njegovo ime. Moj otac knez Kraljev Namjesnik također šalje svoje *pozdrave." On* odglumi srdačnu zbunjenost. "Koji je od vas princ Doran?"
"Zdravlje mog brata zahtijeva da ostane u Sunčevu koplju." Princ skine svoju kacigu. Ispod, njegovo lice bilo je naborano i turobno, s tankim izvijenim obrvama iznad krupnih očiju crnih i sjajnih poput jezera-ca ulja od ugljena. Samo nekoliko pramenova srebra kvarilo je blistavu crnu kosu koja mu je *uzmicala s čela u* šiljku oštrom poput njegova nosa. *Slani Dornijac bez sumnje.* "Princ Doran me poslao da se pridružim vijeću kralja Joffreyja umjesto njega, ako je po volji Njegovoj Milosti."
"Njegova Milost bit će vrlo počašćena što ima savjet ratnika tako glasovitog poput princa Obervna od Dornea", reče Tyrion, misleći: *Ovo će močiti krv na ulicama.*
"Vaši plemeniti pratioci također su vrlo dobrodošli."
l "Dopustite da vas upoznam s njima, moj kneže od Lannistera. Ser Deziel Dalt, od Limunšume. Knez Tremond Gargalen, Knez Harmen (Jller i njegov brat Ser Ulwyck. Ser Ryon Allvrion i njegov nezakoniti sin Ser Daemon Sand, kopile Božje Milosti. Knez Dagos Manwoody, njegov brat Ser Myles, njegovi sinovi Mors i Dickon. Ser Arron Qor-gvle. I neka se ne misli da bih zanemario gospe. Myria Jordavne, nasljednica Tora. Kneginja Larra Blackmont, njezina kći Jynessa, njezin sin iPerros." On podigne vitku ruku prema crnokosoj ženi na začelju, pozivajući je naprijed. "A ovo je Ellaria Sand, moja ljubavnica."
Tyrion proguta uzdah. *Njegova ljubavnica, i kopile po rođenju, Cersei fjeespopasti takav napad ako je bude želio na vjenčanju.* Ako je smjesti u nekakav mračni kutak na začelju stola, njegova sestra će biti u opasnos-Jfida izazove bijes Crvene Guje. Posjedne lije uz njega za visoki stol, sva-
a druga gospa na podiju će se vjerojatno uvrijediti. *Je li princ Doran ka-
) izazvati svađu?*
Princ Oberyn okrene konja da se suoči sa svojim zemljacima iz Dor-Jiea. "Ellaria, knezovi i kneginje, vitezovi, vidite koliko nas kralj Joffrey voli, Njegova Milost bila je tako ljubazna da pošalje svog ujaka Vražićka danas dovede na njegov dvor."
Bronn proguta smijeh, a Tyrion je na silu morao odglumiti i zabav-biost. "Ne sam, moja gospodo. To bi bio pregolem *zadatak za* malog svjeka poput mene." Njegova pratnja dotad ih je već sustigla, te se on tene da im izusti imena. "Dopustite da predstavim Ser Flementa raxa, nasljednika Rogate doline. Knez Gyles od Rosbvja. Ser Addam arbrand, Vrhovni zapovjednik Gradske straže. Jalabgar Xho, princ (line crvenog cvijeta. Ser Harys Swift, kum mog strica Kevana po ženidbi. Ser Merlon Crakehall. Ser Philip Foote i Ser Bronn od Crno-vode, dva junaka naše nedavne bitke protiv pobunjenika Stannisa Ba-ratheona. I moj osobni štitonoša, mladi Podrick od kuće Payne."
Imena su imala lijep zvonak zvuk dok ih je Tyrion nizao, ali nositelji nisu bili ni blizu tako

ugledna ni impresivna družina kao oni koji su pratili princa Obervna, što su obojica predobro znala.
"Moj kneže od Lannistera," reče kneginja Blackmont, "prešli smo dug prašan put, te bi počinak i osvježenje bili vrlo dobrodošli. Možemo li nastaviti prema gradu?"
"Smjesta, moja gospo." Tyrion okrene glavu svog konja i zovne Ser Addama Marbranda. Konjanici u zlatnim plaštevima koji su tvorili najveći dio njegove počasne garde odrješito okrenu svoje konje na Ser Ad-damovu zapovijed, te se kolona uputi prema rijeci i Kraljevu grudobranu za njom.
Oberyn Nymeros Martell, promrmlja Tyrion ispod glasa dok je hvatao korak s čovjekom. *Crvena Guja od Dornea. A što u sedam pakala imam činiti s njim?*
Znao je čovjeka samo po ugledu, dakako... ali taj ugled je bio strašan. Kad nije bio stariji od šesnaest, princa Obervna su pronašli u postelji s ljubavnicom starog kneza Yronwooda, golemog čovjeka zlokobnog glasa i nagle naravi. Uslijedio je dvoboj, iako s obzirom na prinčevu mladost i visoki rod, bio je samo do prve krvi. Oba su čovjeka zaradila posjekotine i čast je bila zadovoljena. No princ Obervn se uskoro oporavio, dok su se rane kneza Yronwooda zagnojile i usmrtile ga. Kasnije su ljudi šaputali da se Obervn tukao otrovnim mačem, a otad su ga i prijatelji i neprijatelji zvali Crvena Guja.
To je bilo prije mnogo godina, dakako. Šesnaestogodišnji dječak bio je sada čovjek koji je prešao četrdesetu, a njegova legenda postala je kudikamo tamnija. Putovao je u Slobodne gradove, naučivši trovačev zanat i možda još mračnija umijeća, ako se moglo vjerovati glasinama. Učio je u Citadeli, došavši tako daleko daje iskovao šest karika meštrov-skog lanca prije nego što mu je dosadilo. Služio je vojsku u Spornim zemljama preko uskog mora, jašući s Drugim sinovima neko vrijeme prije nego što je osnovao vlastitu družinu. Njegovi turniri, njegove bitke, njegovi dvoboji, njegovi konji, njegova putenost... govorilo se daje lije-gao i s muškarcima i sa ženama, te začeo žensku kopilad po cijelom Dor-neu. *Pješčane zmije,* ljudi su zvali njegove kćeri. Koliko je Tyrion čuo, princ Obervn nikad nije začeo sina.
I naravno, osakatio je nasljednika Visovrta.
Nema čovjeka u Sedam kraljevina koji će biti manje dobrodošao na t tyrellovsko vjenčanje, pomisli Tyrion. Poslati princa Obervna u Kraljev 'grudobran dok je grad još ugošćavao kneza Macea Tyrella, dva njegova sina i tisuće njihovih oklopnika bila je provokacija opasnija od samog . princa Obervna. *Pogrešna riječ, šala izgovorena u krivo vrijeme, pogled, to sve što će trebati, i naši će se plemeniti saveznici međusobno poklati.*
"Već smo se ranije sreli", olako će dornski princ Tyrionu dok su ja-hali jedan pokraj drugog po Kraljevskoj cesti, pokraj polja od pepela i kostura drveća. "No, ne očekujem da ćete se sjetiti. Bili ste još manji f nego što ste sada."
Bilo je podrugljive oštrine u njegovu glasu koja se Tyrionu nije [sviđala, ali on se nije spremao dopustiti Dornijcu da ga *izaziva.* "Kad je f to bilo, moj gospodaru?" upita glasom uljudnog zanimanja.
"O, prije mnogo, mnogo godina, kad je moja majka vladala u Dor-neu, a vaš otac knez bio Namjesnik drugačijem kralju."
Ne baš tako drugačijem kao što mislite, pomisli Tyrion.
"Bilo je to kad sam posjetio Bacačevu hrid s mojom majkom, njezinim suprugom, i mojom sestrom Elijom. Bilo mije, o četrnaest, petnaest, tako nekako, Eliji godina više. Vaš brat i sestra imali su osam ili devet godina, koliko se sjećam, a vi ste se upravo bili rodili."
Čudno doba za dolazak u posjet. Njegova majka umrla je porađajući ga, te su Martellovi morali zateći Hrid u dubokoj žalosti. Pogotovo njegova oca. Knez Tywin je rijetko spominjao svoju ženu, ali Tyrion je čuo svoj'e stričeve kako govore o ljubavi između njih. U to doba, njegov otac je bio Aerysov Namjesnik, a mnogo je ljudi govorilo da je knez Tywin Lannister upravljao sa Sedam kraljevina, ali da je kneginja Joanna upravljala knezom Tywinom. "Nije bio isti čovjek nakon što je umrla, Vražićku", rekao mu je jednom njegov stric Gery. "Najbolji dio njega umro je s njom." Gerion je bio najmlađi od četvorice sinova kneza Tyto-iaLannistera i stric kojeg je Tyrion najviše volio.
Ali on je sada nestao, izgubljen s one strane mora, a sam je Tyrion dveo kneginju Joannu u njezin grob. "Je li vam se Bacačeva hrid svid-ila, moj gospodaru?"

"Teško. Vaš otac nije se na nas uopće obazreo cijelo vrijeme, nakon 3 je zapovjedio Ser Kevanu da se pobrine za našu zabavu. Ćelija koju i je dao imala je pernatu postelju za spavanje i myrijske tepihe po du, ali bila je mračna i bez prozora, vrlo slična tamnici kad malo bo-promislite, kao što sam svojedobno rekao Eliji. Vaše nebo bilo je previše sivo, vaša vina previše slatka, vaše žene previše kreposne, vaša hrana previše bljutava... a vi sami bili ste najveće razočaranje od svega."
"Tek sam se bio rodio. Što ste očekivali od mene?"
"Golemost", otpovrne crnokosi princ. "Bili ste maleni, ali slavni. Bili smo u Starigradu kad ste se rodili, i čitav je grad govorio o čudovištu koje se rodilo Kraljevu Namjesniku, i što bi takav koban znak mogao pretkazivati kraljevstvu."
"Glad, kugu i rat, nedvojbeno." Tyrion se kiselo osmjehne. "Uvijek je to glad, kuga i rat. O, i zima, i duge noći koje nikad nemaju kraja."
"Sve to", reče princ Obervn, "i pad vašeg oca. Knez Tywin se učinio većim od kralja Aerysa, čuo sam jednog prosjačkog brata da propovijeda, ali samo je bogu namijenjeno da stoji iznad kralja. Vi ste bili njegovo prokletstvo, kazna koju su bogovi poslali da ga nauče kako nije bio bolji od ijednog drugog čovjeka."
"Pokušao sam, ali on odbija naučiti." Tyrion uzdahne. "Ali nastavite, molim vas. Volim dobru priču."
"A kako i ne biste, kad ste i sami bili jedna, a govorilo se da imate krut uvijen rep poput svinje. Vaša je glava bila čudovišno golema, čuli smo, velika kao polovica vašeg tijela, a bili ste rođeni s gustom crnom kosom i bradom usto, urokljivim okom i lavljim pandžama. Vaši zubi bili su tako dugi da niste mogli zatvoriti usta, a među nogama imali ste i ženske i muške spolne organe."
"Život bi bio mnogo jednostavniji kad bi ljudi mogli jebati sami sebe, ne slažete li se? A mogu se sjetiti nekoliko puta kada su mi se pandže i zubi mogli pokazati korisnima. Unatoč tome, počinjem shvaćati priro-; du vaše pritužbe."
Bronn ispusti hihot, ali Obervn se samo osmjehne. "Možda vas nikada ne bismo vidjeli da nije bilo vaše mile sestre. Nikad vas se nije vidjelo za stolom ili u dvorani, iako smo ponekad noću mogli čuti dijete kako zavija dolje u dubinama Hridi. Imali ste čudovišno snažan glas, to vam moram priznati. Tulili biste satima i ništa vas ne bi utišalo osim ženske sise."
"Što je slučajno još uvijek istina."
Ovaj put princ Obervn se zaista nasmije. "Ukus koji dijelimo. Knez Gargalen mi je jednom rekao kako se nada umrijeti s mačem u ruci, na j što sam odgovorio da bih radije izdahnuo s dojkom u svojoj."
Tyrion se morao naceriti. "Govorili ste o mojoj sestri?"
"Cersei je obećala Eliji da će nam vas pokazati. Dan prije nego što smo trebali otploviti, dok su moja majka i vaš otac zajedno vijećali, ona i Jaime odveli su nas u vašu dječju odaju. Vaša dojilja pokušala nas je otjerati, ali vaša sestra to nije dopustila. 'On je moj,' rekla je, 'a ti si samo krava muzara, ne možeš mi govoriti što da činim. Šuti ili će ti moj otac odrezati jezik. Kravi ne treba jezik, samo vime.'"
"Njezina Milost se naučila dražesti u ranom dobu", reče Tyrion, zabavljen predodžbom da gaje njegova sestra proglasila svojim. *Nikad nije bila u hitnji da me svojata kasnije, bogovi znaju.*
"Cersei je čak razmotala vaše povoje da bolje pogledamo", nastavi dornski princ. "Zaista ste imali jedno urokljivo oko i nekoliko crnih pahuljica na tjemenu. Možda vam je glava bila veća od većine... ali nije bilo repa, ni brade, ni zubi ili pandža, i ničeg između vaših nogu osim sićušnog ružičastog uda. Nakon svih čudesnih šaputanja, pokazalo se da j'e kob kneza Tywina bila samo odvratno crveno djetešce *zakržljalih* nogu. Elia je čak ispustila zvuk koje mlade djevojke stvaraju kad vide dječicu, siguran sam da ste ga čuli. Isti zvuk koji stvaraju nad slatkim mačićima i razigranim štencima. Vjerujem da vas je sama željela podo-jiti, onako ružnog kakav ste bili. Kad sam primijetio da se činite jadnom vrstom čudovišta, vaša sestra je rekla: 'Ubio je moju majku', i povukla vas za vaš mali ud tako snažno da sam mislio da će ga iščupati. Vi ste kriknuli, ali tek kad je vaš brat

Jaime rekao: Tusti ga na miru, boli ga', Cersei vas je pustila. 'Nije važno', rekla nam je. 'Svi vele da će uskoro umrijeti. Nije trebao živjeti ni toliko dugo.'"
Sunce je sjajilo blistavo nad njima, a dan je bio ugodno topao za jesen, ali Tyriona Lannistera *zahvatila* je zima po cijelom tijelu kad je to čuo. *Moja mila sestra.* Počešao je ožiljak svog nosa i dao Dornijcu da okusi njegovo "urokljivo oko". *Zašto mije ispričao tu priču? Iskušava li ĸ Hi me jednostavno povlači za ud kao Cersei, da me čuje kako vrištim?* i'Neraojte zaboraviti ispripovjediti tu priču mom ocu. Oduševit će ga Idnako kao mene. Dio o mom repu, pogotovo. Ja sam ga zapravo imao, l je otpao."
Princ Obervn se zahihoće. "Postali ste zabavniji od našeg posljednjeg iasreta."
"Da, ali *kanio* sam postati veći."
"Kad govorimo o zabavi, čuo sam neobičnu priču od upravitelja kne-JBucklera. On tvrdi da ste nametnuli porez na žensku civilnu listu."
"To je porez na kurvanje", reče Tyrion, ponovno iznerviran. *A bio je to očev prokleti prijedlog.* "Samo novčić za svako, ah... djelo. Kraljev Namjesnik je držao kako bi to moglo pomoći gradskom moralu." *I usput platiti Joffreyjevo vjenčanje.* Nepotrebno je reći, kao glavni rizničar, Tyrion je pokupio svu krivnju. Bronn je rekao da su to sada nazivali *patuljkovim novčićem* na ulicama. "Raširi sad noge za Polutana", vikali su u bordelima i točionicama vina, ako se najamnim mačevaocima dalo vjerovati.
"Pobrinut ću se da mi kesa bude puna novčića. Čak i princ mora plaćati poreze."
"Zašto biste se išli kurvati?" On zirne natrag prema Ellariji Sand koja je jahala među drugim ženama. "Zar ste se umorili od ljubavnice na putu?"
"Nikad. Previše toga dijelimo." Princ Obervn slegne ramenima. "Međutim, nikad nismo podijelili prelijepu plavokosu ženu, a Ellariaje znatiželjna. Znate li za takvo stvorenje?"
"Ja sam oženjen čovjek." *Iako još nenačet.* "Više ne posjećujem kurve." *Osim ako ih ne želim vidjeti na vješalima.*
Obervn naglo promijeni temu. "Vele da će se sedamdeset sedam jela] poslužiti na kraljevoj svadbenoj gozbi."
"Jeste li gladni, moj prinče?"
"Gladujem već dugo vremena. Iako ne za hranom. Molim, recite mi, j kada će poslužiti *pravdu?"*
"Pravdu." *Da, zbog toga je tu, trebao sam to smjesta uvidjeti.* "Bili ste| bliski sa svojom sestrom?"
"Kao djeca, Elia i ja bili smo nerazdvojni, vrlo nalik na vašeg bratajj sestru."
O bogovi, nadam se da ne. "Ratovi i vjenčanja dobrano su nas zaoku-J pili, prinče Obervne. Bojim se da nitko još nije imao vremena ispitati| šesnaest godina stara umorstva, makar su bila strahotna. Hoćemo, ravno, čim uzmognemo. Svaka pomoć koju Dorne može ponuditi i vratimo kraljev mir samo će ubrzati početak istrage mog oca kneza—[1]
"Patuljče," reče Crvena Guja, glasom koji je postao napadno neljubazan, "poštedi me svojih lannisterskih laži. Smatrate li nas ovcama ili budalama? Moj brat nije krvoždan čovjek, ali nije ni spavao šesnaest godina. Jon Arryn je došao u Sunčevo koplje godinu nakon što je Robert zauzeo prijestolje i možete biti sigurni da smo ga pomno ispitali.
Njega, i još stotinu drugih. Nisam došao na neku glumačku predstavu od *istrage.* Došao sam po pravdu za EJiju i njezinu djecu, i dobit ću je. Počevši s tom šeprtljom Gregorom Cleganeom... ali neće, držim, tu završiti. Prije nego što umre, Gorostas Koji Jaše povjerit će mi odakle su potekle njegove naredbe, molim vas, uvjerite svog oca kneza u to." On se nasmiješi. "Jedan stari septon jednom je tvrdio da sam živući dokaz dobrote bogova. Znate li što to znači, Vražićku?"
"Ne", oprezno prizna Tyrion.
"Pa, da su bogovi bili okrutni, učinili bi me majčinim prvorođenim, aDorana njezinim trećim sinom. *Ja jesam* krvoždan čovjek, vidite. I sa mnom se sada morate zadovoljiti, a ne s mojim strpljivim, razboritim i gušavim bratom."
Tyrion je mogao vidjeti kako sunce obasjava Bujicu Crnovode pola milje naprijed, te zidove, kule i bregove Kraljeva grudobrana za njom. Osvrnuo se preko ramena, na

blistavu kolonu koja ga je slijedila Kraljevskom cestom. "Govorite kao čovjek s velikom vojskom za leđima," reče on, "ali ja jedino vidim samo tri stotine. Vidite li onaj grad tamo, sjeverno od rijeke?"
"Hrpu smeća koju zovete Kraljev grudobran?"
"To je baš ta."
"Ne samo daje vidim, vjerujem daje sada i njušim."
"Onda udahnite duboko, moj gospodaru. Napunite nos. Otkrit ćete da pola milijuna ljudi zaudara gore od tri stotine. Njušite li *zlatne* plašteve? Ima ih oko pet tisuća. Prisegnuti mačevi mog oca sigurno čine još dvadeset tisuća. A tu su i ruže. Ruže tako slatko mirišu, zar ne? Posebno kad ih je tako *mnogo.* Pedeset, šezdeset, sedamdeset tisuća ruža, u gradu ili utaborene izvan njega, ne mogu zapravo reći koliko ih je os-|talo,ali svejedno ih ima više nego što bih htio brojiti."
Martell slegne ramenima. "U Dorneu od starine prije nego što smo se vjenčali s Daeronom, govorilo se da se sve cvijeće klanja pred suncem. Ako mi ruže odluče smetati, rado ću ih *zgaziti."*
"Kao što ste zgazili Willasa Tyrella?"
Dornijac nije reagirao kako se očekivalo. "Dobio sam pismo od Wil-lasa prije ni pola godine. Dijelimo zanimanje prema dobrom konjskom mesu. Nikad mi nije zamjerao ono što se dogodilo na borilištu. Udario am ga ravno u prsni oklop, ali noga mu se zaglavila u stremenu dok je ladao, a njegov se konj svalio na njega. Kasnije sam poslao meštra k nje-tu, ali jedva je uspio spasiti mladićevu nogu. Koljeno je bilo daleko od oporavka. Ako se ikoga moralo kriviti, to je bila ona budala od njegova oca. Willas Tyrell bio je zelen kao njegova surka i nije imao što tražiti jašući u onakvom društvu. Debeli Cvijet gurnuo ga je na turnire u pre-nježnom dobu, upravo kao što je učinio drugoj dvojici. Htio je još jednog Lea Dugog Trna, i sebi stvorio bogalja."
"Ima onih koji govore da je Ser Loras bolji nego što je Leo Dugi Trn ikad bio", reče Tyrion.
"Renlvjeva ružica? Sumnjam."
"Sumnjajte koliko hoćete," reče Tyrion, "ali Ser Loras je porazio mnogo dobrih vitezova, uključujući i mog brata Jaimea."
"Pod porazio, vi mislite *zbacio s konja,* na turniru. Recite mi koga je ubio u bitki ako me kanite preplašiti."
"Ser Robara Roycea i Ser Emmona Cuya, na primjer. A ljudi vele da je postigao izvanredne junačke podvige na Crnovodi, boreći se uz duh kneza Renlva."
"Dakle, ljudi koji su vidjeli izvanredne podvige vidjeli su i duha, da?" Dornijac se vedro nasmije.
Tyrion mu uputi dug pogled. "Chataya u Ulici svile ima nekoliko djevojaka koje bi mogle odgovarati vašim potrebama. Dancy ima kosu boje < meda. Mareina je svijetla bijelo-zlatna. Savjetovao bih vam da držite jed-j nu ili drugu uza se sve vrijeme, moj gospodaru."
"Sve vrijeme?" Princ Oberyn izvije tanku crnu obrvu. "A zašto l moj dobri Vražićku?"
"Želite umrijeti s dojkom u ruci, rekli ste." Tyrion otkasa naprije gdje su prijevozne teglenice čekale na južnoj obali Crnovode. Pretrpi je sve što je kanio otrpjeti od onoga koji je slovio za prvaka dornske du-j hovitosti. *Otac je ipak trebao poslati Joffreyja. On je mogao upitatiprin Oberjna zna lipo čemu se Domijac razlikuje od kravljeg brabonjka.* To gal natjera na osmijeh. Morat će nastojati da se nađe pri ruci kad Crvenu j Guju predstave kralju.

Čovjek na krovu bio je prvi koji je umro. Čučao je kraj dimnjaka dvije stotine lakata dalje, ne više od nejasne sjene u tami praskozorja, ali kako se nebo počinjalo rasvjetljavati on se pomakao, rastegao i us-§tao. Anguveva strijela pogodila gaje u grudi. Meko se otkotrljao niz str-i škriljastu taracu, i pao pred vrata septe.

Glumci su ondje postavili dva stražara, ali baklja ih je oslijepila, te |M se odmetnici prišuljali blizu. Kyle i Notch odapeli su zajedno. Jedan fvjek pao je sa strijelom u vratu, drugi u trbuhu. Drugi je čovjek ispus-Jfo baklju, a plamenovi su palucali uvis prema njemu. On je vrisnuo kad fiu se odjeća zapalila, i to je bio kraj skrivanja. Thoros ispusti poklič, a Odmetnici ozbiljno napadnu.

Arya je promatrala sa svog konja, na kresti pošumljenog grebena koja je gledala na septu, mlin, pivnicu i staje te pustoš korova, spaljenih stabala i blata koja ih je okruživala. Drveće je sada bilo većinom golo, a nekoliko suhih smeđih listova koje je još prianjalo za grane nije joj zaklanjalo vidik. Knez Beric je ostavio Bezbradog Dicka i Mudgea da ih čuvaju. Arya je mrzila daje ostavljaju za sobom kao daje bila neko glu-*TO dijete, ali* barem su i Gendryja *zadržali na* začelju. Znala je da joj je *)k* ne prepirati se. Ovo je bila bitka, a u bitkama si morao slušati.

Istočni obzor žario se zlatno i ružičasto, a nad glavama polumjesec je provirivao kroz niske brze oblake. Vjetar je puhao hladan, a Aryaje mogla čuti žubor vode i škripu golemog drvenog mlinskog kola vodenice. Jutarnji zrak bio je bremenit mirisom kiše, ali kapi još nisu padale. Plamteće strijele letjele su jutarnjim maglama, povlačeći za sobom blijede vatrene vrpce i zabijale se u drvene zidove septe. Nekoliko ih se probilo kroz zatvorene prozore i uskoro su se tanke vitice dima uzdizale kroz slomljene prozorske kapke.

Dva Glumca izletješe iz septe rame uz rame, sa sjekirama u rukama. Anguy i ostali strijelci su čekali. Jedan ratnik sa sjekirom umro je smjesta. Drugi se uspio sagnuti, te mu je sulica proletjela kroz rame. Posrtao je naprijed, dok ga nisu pronašle još dvije strijele, tako brzo da je bilo teško reći koja ga je pogodila prva. Duga tijela strijela probila su mu prsni oklop kao daje bio načinjen od svile umjesto od čelika. Teško je pao. Anguy je nataknuo strijelama vrhove u obliku šila i one širokih glava. Šilo je moglo probiti čak i tvrdi oklop. *Naučit ću gađati lukom,* pomisli Arya. Voljela je mačevanje, ali mogla je vidjeti da su i strijele bile korisne.

Plamenovi su puzali zapadnim zidom septe, a gusti dim se slijeva kroz razbijeni prozor. Mvrijski samostrijelac proviri glavom kroz dr prozor, odapne strijelu i čučne da ga navije. Mogla je također čuti bor-j bu iz staja, povike dobro izmiješane s kricima konja i zveketom čelika. | *Ubijte ih sve,* pomislila je divljački. Ugrizla se za usnicu tako jako daj okusila krv. *Ubijte ih do posljednjeg.*

Samostrijelac se ponovno pojavi, ali čim je odapeo, tri strijele j prošište mu pokraj glave. Jedna zvekne o njegovu kacigu. On nestane,] sa samostrelom i svime ostalim. Arya je mogla vidjeti plamenove na ne-1 koliko prozora na drugom katu. Između dima i jutarnje magle, zrak je! bio sumaglica vjetrom nošene crnine i bjeline. Anguy i drugi strijelci \ šuljali su se bliže, da bolje pronađu mete.

Tada vrata septe grunu na van, a Glumci iskipješe poput gnjevnih! mrava. Dva Ibbenežana pohitaše kroz vrata s dlakavim smeđim štitovi-J ma koje su držali visoko pred sobom, a iza njih dođe Dothraki s velikim J zakrivljenim *arakhom* i zvonima u pletenici, te za njim tri volantenska! najamna mačevaoca pokrivena divljačkim tetovažama. Drugi su se pe-j njali kroz prozore i skakali na tlo. Arya je vidjela kako je jedan čovjekj dobio strijelu u grudi s

jednom nogom preko prozorske daske, i čula jej i njegov vrisak kad je pao. Dim se zgušnjavao. Kratke strijele i sulice let-j jele su naprijed i natrag. Watty je pao s uzdahom, a luk mu isklizne iz ruke. Kyle je pokušao zataknuti drugu strijelu na svoju tetivu kad je čovjek u crnom oklopu bacio koplje u njegov trbuh. Čula je kneza Berica kako viče. Iz jaraka i drveća izlio se ostatak njegove družine, s čelikom u ruci. Arya ugleda Limov svijetli žuti plašt kako lepršа za njim dok je konjem ganjao čovjeka koji je ubio Kylea. Thoros i knez Beric bijahu posvuda, na njihovim mačevima kovitlala se vatra. Crveni svećenik sjekao je štit od kože sve dok se nije razletio na komadiće, dok se njegov konj ritnuo čovjeku u lice. Dothrak krikne i napadne Kneza Munje, a plameni mač poleti da susretne njegov *arakh.* Oštrice se poljube, zavrte i ponovno poljube. Tada Dothrakijevu kosu zahvati oganj i trenutak kasnije on bijaše mrtav. Ona ugleda i Neda također, kako se borio uz bok Kneza Munje. *Nije pošteno, on je tek malo stariji od mene, trebali su mi dopustiti da se borim.*

Bitka nije trajala dugo. Hrabri suputnici koji su još bili na nogama uskoro su umrli ili bacili mačeve. Dva Dothrakija uspjela su povratiti svoje konje i pobjeći, ali samo jer ih je knez Beric pustio. "Neka odnesu glase u Harrenhal", reče, s ognjenim mačem u ruci. "To će donijeti Knezu Pijavici i njegovom Jarcu još nekoliko besanih noći."

Sretni Jack, Hanvin i Merrit o' Mjesečevog Grada hrabro uletješe u septu da potraže zarobljenike. Izronili su iz dima i plamena nekoliko trenutaka kasnije s osmoricom smeđe *braće,* jednim tako slabim da ga je Merrit morao nositi preko ramena. S njima je također bio septon, okruglih ramena i proćelav, ali nosio je crnu žičanu košulju preko svoje sive halje. "Pronašao sam ga kako se skriva ispod podrumskih stuba", reče Jack kašljući.

Thoros se osmjehne što ga vidi. "Ti si Utt."

"Septon Utt. Božji čovjek."

"Koji bi bog htio takvog kao ti?" zareži Lim.

"Zgriješio sam", zajauče septon. "Znam, znam. Oprosti mi, Oče. O, teško sara zgriješio."

Arya se sjećala septona Utta iz vremena dok je boravila u Harrenha-lu. Luda Dobrojeb govorio je da je uvijek plakao i molio za oprost nakon što bi ubio svog posljednjeg dječaka. Ponekad bi čak natjerao dru-I ge Glumce da ga išibaju. Oni su svi mislili da je to bilo vrlo smiješno.

Knez Beric tresne svoj mač u korice, ugasivši plamenove. "Pružite umirućima dar milosrđa, a ostalima svežite ruke i noge za sud", zapovjedi on i to bje ućinjeno.

Suđenje je proteklo brzo. Razni odmetnici stupili su naprijed da pripovijedaju o djelima koje su Hrabri suputnici počinili; gradovima i selima koje su opljačkali, ljetinama koje su spalili, ženama koje su silovali i ubili, ljudima koje su osakatili i mučili. Nekolicina je govorila o dječacima koje je septon Utt odveo. Septon je plakao i molio se cijelo vrijeme. "Slaba sam trska", reče knezu Bericu. "Molim Ratnika za snagu, ali bogovi su me oslabili. Smilujte se mojoj slabosti. Dječaci, slatki dječaci... nikad im nisam htio nauditi..."

Septon Utt je uskoro visio s visokog brijesta, njišući se polako navratu, nag kao od majke rođen. Ostali Hrabri suputnici slijedili su jedan za drugim. Nekolicina se opirala, ritajući se i koprcajući dok im se omča stiskala oko vratova. Jedan samostrijelac neprestano je vikao, "Ja vojnik, ja vojnik", jakim mvrijskim naglaskom. Drugi je ponudio da odvede svoje uzničare do zlata; treći im je rekao kako bi dobar odmetnik mo-, gao postati. Svaki je bio svučen, svezan i obješen po redu. Tom Sedam Struna svirao je naricaljku za njih na svojoj drvenoj harfi, a Thoros zaklinjao Gospodara svjetla da peče njihove duše do svršetka vremena.

Glumčevo drvo, Arya pomisli dok ih je promatrala kako vise, njihova blijeda koža bila je obojena mrkim crvenilom plamenova goruće sep-te. Vrane su već dolazile, pojavivši se niotkuda. Čula ih je kako grakću i kvocaju jedna na drugu, i pitala se što govore. Arya se nije bojala sep-tona Utta kao što se bojala Rorgea, Gorkog i nekih drugih u Harrenha-: lu, ali svejedno joj je bilo drago što je mrtav. *Trebali su objesiti i Psa iti mu odsjeći glavu.* Umjesto

toga, na njezin užas, odmetnici su zaliječili opečenu ruku Sandora Cleganea, vratili mu mač, konja i oklop i pustili ga na slobodu nekoliko milja od Supljeg brijega. Jedino što su mu uzeli i bilo je njegovo zlato.
Septa se uskoro urušila uz riku dima i plamena, njezini zidovi bili su nesposobni dulje podržavati težinu teškog škriljastog krova. Osmorica j smeđe braće promatrali su pomireni sa sudbinom. Bili su jedini koji su] preostali, objasni najstariji, koji je nosio mali željezni čekić na remenu i oko vrata da objavi svoju odanost Kovaču. "Prije rata bilo nas je četrde-: set četiri, a ovo je bilo bogato prebivalište. Imali smo tucet krava muzara i bika, stotinu košnica, vinograd i jabučnu sjenicu. Ali kad su lavovi \ prošli ovuda uzeli su nam sve vino, mlijeko i med, poklali krave i spalili] naš vinograd. Poslije toga... izgubio sam broj naših posjetitelja. Ovaj lažni septon bio je tek najnoviji. Bilo je tu jedno čudovište... dali smo mu i sve naše srebro, ali bio je uvjeren da skrivamo zlato, pa su nas njegovi] ljudi ubijali jednog po jednog da natjeraju Starijeg brata da govori."
"Kako ste vas osmorica preživjeli?" upita Anguy Strijelac.
"Stidim se", reče starac. "Bio sam to ja. Kad je došao red na mene da umrem, rekao sam im gdje smo sakrili zlato."
"Brate," reče Thoros od Myra, "jedina sramota je što im niste odmah rekli."
Odmetnici su se sklonili te noći u pivnici pokraj male rijeke. Njihovi domaćini imali su zalihu hrane pod podom staja, te su podijelili jednostavnu večeru; zobeni kruh, luk i vodenu juhu od kupusa koja je imala neznatan okus po češnjaku. Arya je pronašla krišku mrkve kako pluta u njezinoj zdjeli i držala se sretnom. Braća nijednom nisu upitala odmetnike za imena. *Znaju*, pomisli Arya. Kako i ne bi? Knez Beric je nosio znak munje na prsnom oklopu, štitu i plastu, a Thoros svoje crvene ha-Ije, ili ono što je od njih preostalo. Jedan brat, mladi novak, bio je dovoljno smion da zamoli crvenog svećenika da se ne moli svom lažnom bogu dok je pod njihovim krovom.
"Jebeš to", reče Lim Limunplašt. "On je i naš bog, a vi nam dugujete svoje proklete živote. I što je lažno uvezi s njim? Možda baš Kovač može popraviti slomljeni mač, ali može li izliječiti slomljenog čovjeka?"
"Dosta, Lime", zapovjedi knez Beric. "Pod njihovim krovom poštovat ćemo njihova pravila."
"Sunce neće prestati sjati ako propustimo molitvu ili dvije", krotko se složi Thoros. "Barem ja to znam."
Sam knez Beric nije jeo. Arya ga nikad nije vidjela da jede, iako bi s vremena na vrijeme uzeo kalež vina. Činilo se također i da ne spava. Njegovo zdravo oko često bi se sklopilo, kao od umora, ali kad biste mu se obratili, smjesta bi se ponovno otvorilo. Graničarski knez još je bio odjeven u svoj pohabani crni plašt i ulupljen prsni oklop s ispucanom ocakljenom munjom. Čak je i spavao u tom prsnom oklopu. Mutni crni čelik skrivao je strašnu ranu koju mu je zadao Pas, kao što je njegov debeli vuneni mač zaklanjao tamni prsten oko njegova grla. Ali ništa nije skrivalo njegovu slomljenu glavu, posve urušenu na sljepoočici, ili krvavu crvenu rupu gdje mu je nedostajalo oko, ili oblik lubanje ispod njegova lica.
Arya ga je promatrala oprezno, sjećajući se priča koje su se o njemu pripovijedale u Harrenhalu. Činilo se da je knez Beric osjetio njezin strah. Okrenuo je glavu i mahnuo da priđe bliže. "Plašim li te, dijete?"
"Ne." Ona se ugrize za usnicu. "Samo što... pa... mislila sam da vas je Pas ubio, ali..."
"Rana", reče Lim Limunplašt. "Teška rana, da, ali Thoros ju je zaliječio. Nikad nije bilo boljeg iscjelitelja."
Knez Beric se zagleda u Lima s neobičnim izrazom u svom zdravom oku i nikakvim izrazom u onom drugom, gdje su bili samo ožiljci i sa-sušena krv. "Nikad boljeg iscjelitelja", složi se umorno. "Lime, mislim da je vrijeme da promijenimo stražu. Pobrini se za to, ako bi bio tako dobar."

"Da, moj gosp'aru." Limov veliki žuti plašt zavrti se za njim dok je dugim koracima izlazio u vjetrovitu noć.
"Čak i hrabri ljudi ponekad se zasljepljuju, kad se boje vidjeti", reče knez Beric kad je Lim otišao. "Thorose, koliko si me puta dosad vratio?"
Crveni svećenik pogne glavu. "R'hllor je onaj koji vas vraća, moj kneže. Gospodar svjetla. Ja sam samo njegovo oruđe."
"Koliko puta?" ustraje knez Beric.
"Šest", oklijevajući će Thoros. "A svaki put je teže. Postali ste nepromišljeni, moj kneže. Zar je smrt tako slatka?"
"Slatka? Ne, moj prijatelju. Nije slatka."
"Onda joj toliko ne udvarajte. Knez Tywin upravlja sa začelja. Knez Stannis također. Bilo bi mudro da učinite isto. Sedma smrt može značiti kraj nas obojice."
Knez Beric dotakne točku iznad svog lijevog uha gdje mu se slje-1 poočica rasjekla. "Ovdje je Ser Burton Crakehall razbio kacigu i glavu udarcem svog malja." Odmotao je svoj šal, razotkrivši crnu modricu koja 1 mu je okruživala vrat. "Ovo je znak koji je Jarac načinio na Brzim slapovima. Ščepao je sirotog pčelara i njegovu ženu, misleći da su moji, i razglasio nadaleko i naširoko da će ih oboje objesiti ako mu se ne pre- = dam. Kad sam to učinio, on ih je svejedno objesio, i mene na vješala između njih." Podigao je prst do krvave crvene duplje svojega oka. "Ovdje i je Gorostas zabio svoj bodež kroz moj vizir." Umoran osmijeh okrzne mu usne. "To je triput što sam umro od ruke kuće Clegane. Čovjek bi pomislio da sam mogao izvući pouku..."
Bila je to šala, znala je Arya, ali Thoros se nije nasmijao. Položio je • ruku na rame kneza Berica. "Bolje je o tome ne razmišljati."
"Mogu li razmišljati o nečemu čega se jedva sjećam? Jednom sam branio zamak na Međama, a tu je bila žena koju sam obećao uzeti, ali danas ne bih mogao pronaći taj zamak, niti reći vam koje je boje bila ženina kosa. Tko me učinio vitezom, stari prijatelju? Što je bilo moje omiljeno jelo? Sve je izblijedjelo. Ponekad mislim da sam se rodio na krvavoj travi onog luga od pepela, s okusom vatre u ustima i rupom u grudima. Jesi li ti moja majka, Thorose?"
Arya je zurila u mvrijskog svećenika, svega od kuštrave kose, ružičastih rita i komadića starog oklopa. Sijede čekinje pokrivale su mu obraze i mlohavu kožu ispod brade. Nije nalikovao mnogo na čarobnjake iz priča Stare Nane, ali unatoč tome...
"Možete li vratiti čovjeka bez glave?" upita Arya. "Samo jednom, ne šest puta. Možete li?"
"Nemam čarolije, dijete. Samo molitve. Onaj prvi put, njegovo kneževstvo imalo je rupu ravno kroz sebe i krv u ustima, znao sam da nema nade. Stoga kad su se njegova sirota rastrgana prsa prestala pomicati, dao sam mu poljubac dobrog boga da ga pošalje na put. Ispunio sam usta vatrom i udahnuo plamenove u njega, kroz njegovo grlo do pluća, srca i duše. Zovu *to posljednji poljubac,* i mnogo puta vidio sam stare svećenike kako ga udjeljuju Gospodarevim slugama kad su umirali. Dao sam ga i sam jednom ili dvaput, kao što svi svećenici moraju. Ali nikad prije nisam osjetio da je mrtvac zadrhtao kad ga je vatra ispunila, niti vidio da su mu se oči otvorile. Nisam ga ja uzdigao iz mrtvih, moja gospo. Bio je to Gospodar. R'hllor još nije s njim završio. Život je toplina, a toplina je vatra, a vatra je Božja i samo Božja."
Arya osjeti kako su joj suze nahrupile na oči. Thoros je upotrijebio mnogo riječi, ali one su sve značile *ne,* toliko je barem razumjela.
"Tvoj otac bio je dobar čovjek", reče knez Beric. "Hanvin mi je mnogo pričao o njemu. Zbog njega, rado bih se odrekao tvoje otkupnine, ali očajnički nam je potrebno zlato."
Ona je grizla svoju usnu. *To je istina, predmnijevam.* Dao je Psetovo zlato Zelenobradom i Lovcu da kupe namirnice južno od Mandera, znala j'e. "Posljednja žetva je izgorjela, ova se potapa, a zima će uskoro biti pred nama", čula ga je kako

govori kad ih je slao. "Puku treba zrnja i sjemenja, a nama trebaju oštrice i konji. Previše mojih ljudi jaše na ragama, konjima za vuču i mazgama protiv neprijatelja na trkaćim i ratnim atovima."
Međutim, Arya nije znala koliko će Robb za nju platiti. On je sada bio kralj, ne dječak kojeg je ostavila u Oštrozimlju sa snijegom koji mu se otapao u kosi. A da zna za stvari koje je počinila, za konjušara i stražara u Harrenhalu i sve... "Što ako me moj brat ne želi otkupiti?"
"Zašto bi to pomislila?" upita knez Beric.
"Pa", reče Arya, "kosa mi je u neredu, nokti su mi prljavi, a tabani otvrdnuli." Robb ne bi mario za to, vjerojatno, ali njezina majka bi. Kne-ginja Catelyn je uvijek željela da bude više nalik na Šansu, da pjeva, pleše, šiva i pazi na lijepo ponašanje. Sama pomisao na to natjerala j'e Aryju da pokuša raščešljati kosu prstima, ali ona je bila sva u čvorovima i čupercima, te ju je jedino uspjela malko iščupati. "Upropastila sam onu haljinu koju mi je poklonila kneginja Smallwood, i ne šijem baš naj-bo'je." Ugrizla se za usnu. "Ne šijem *vrlo dobro,* hoću reći. Septa Mor-dane je običavala reći da imam ruke kovača."
Gendry hukne. "Te meke male ručice?" dovikne on. "Ne bi mogla ni držati čekić."
"Mogla bih da hoću!" prasne ona na njega.
Thoros se zahihoće. "Tvoj brat će platiti, dijete. Ne boj se za to."
"Da, ali što ako ne bude *htio?"* ustraje ona.
Knez Beric uzdahne. "Onda ćemo te poslati kneginji Smalhvood neko vrijeme ili u moj zamak u Crnoj luci. Ali to neće biti potrebno, siguran sam. Nemam moć da ti vratim oca, ništa više nego što ima Thoros, ali mogu se barem pobrirmti da se vratiš zdrava u majčine ruke."
"Kunete se?" upita ona. Yoren je također obećao da će je vratiti kući, ali je umjesto toga bio ubijen.
"Na moju vitešku čast", ozbiljno izusti Knez Oluje.
Kišilo je kad se Lim vratio u pivnicu, mrmljajući kletve dok mu je voda otjecala sa žutog plašta u lokvicu na zemlji. Anguy i Sretni Jack sjedili su kraj vrata bacajući kocku, ali bez obzira na to koju igru igrali, jed-nooki Jack nije imao nimalo sreće. Tom Sedam Struna zamijenio je žicu na svojoj drvenoj harfi, pa zapjevao "Majčine suze", "Kad je Willumova žena bila mokra", "Knez Harte izjaše u kišni dan", a potom "Kiše Castamerea".
"A tko ste vi, plemeniti kneže, da pred vama moram pognut vrat?
Samo mačka u kožuhu drugom, i to je sve što trebam znat."
"Bio moj kožuh crven U' zlatan, on pandže dobro još uvijek skriva."
"Al' moje su duge i oštre Ko vaše, i što sad, vrli moj kneže, biva?"
I tako reče i tako zbori uznosit knez od Castamera.
Sad kiše plaču nad njegovim zamkom jecajem vječnog mira,
Sad kiše plaču nad njegovim zamkom jecajem sablasnog mira.
Napokon Tomu ponestane kišnih pjesama te on odloži svoju harfu. Tada se čuo samo zvuk same kiše koja je bubnjala po škriljastom krovu pivnice. Kockanje je završilo, a Arya je stajala na jednoj nozi a potom na drugoj slušajući kako se Merrit tuži što mu je konj izgubio potkovu.
"Ja bih ti ga mogao potkova ti", reče Gendry, posve iznenada. "Bio sam samo šegrt, ali moj majstor je rekao da mi je ruka bila stvorena da drži čekić. Mogu potkivat konje, zatvarat pukotine u žicanim košuljama i izbijat uleknuća u oklopu. Kladim se da bih mogao i izrađivati
mačeve."
"Što to govoriš, momče?" upita Hanvin.
"Bit ću vam kovač." Gendry se spusti na koljeno pred knezom Beri-com. "Ako me uzmete, moj gosp'aru, mogao bih biti od koristi. Načinio sam oruđa i noževe a jednom

sam načinio kacigu koja nije bila tako loša. Jedan od Gorostasovih ljudi ukrao mi ju je kad su nas zarobili."
Arya se ugrize za usnicu. / *on me kani ostaviti. t*
"Bolje bi ti bilo da služiš knezu Tullvju u Rijekotoku", reče knez Beric. "Ne mogu plaćati tvoj posao."
"Nitko to nikad nije činio. Želim svoj viganj i hranu, neko mjesto gdje mogu spavati. To je dovoljno, moj gosp'aru."
i "Kovač može pronaći dobrodošlicu gotovo svugdje. Vješti oružar još više. Zašto bi htio ostati s nama?"
Arya je promatrala kako je Gendry naškubio svoje glupo lice, misleći. "U šupljem brijegu, ono što ste rekli da ste ljudi kralja Roberta, i braća, to mi se svidjelo. Svidjelo mi se što ste Psa stavili na sud. Knez Bolton je samo vješao ljude ili im odrubljivao glave, a knez Tywin i Ser Amory bili su isti. Radije bih kovao za vas."
"Imamo mnogo oklopa koje valja opraviti, moj gosp'aru", podsjeti Jack kneza Berica. "Većinu smo skinuli s mrtvaca, a u njima su rupe kroz koje je prošla smrt."
"Sigurno si slabouman, dečko", reče Lim. "Mi smo *odmetnici.* Smeće niskog roda, većina nas, osim Njegova kneževstva. Nemoj mislit da će bit k'o u Tomovim budalastim pjesmama. Nećeš krast poljupce od princeze, ni jahati na turnire u ukradenom oklopu. Pridruži nam se i završit ćeš s
rtom u omči, ili s glavom nataknutom iznad dveri kakvog zamka." "To nije ništa što i vama ne bi učinili", reče Gendry.
"Da, tako je", veselo će Sretni Jack. "Vrane nas sve čekaju. Moj gos-p'aru, dječak se čini dovoljno hrabar, a treba nam ono što nam donosi. Uzmite ga, veli Jack."
"I brzo," predloži Hanvin, smijuljeći se, "prije nego što prođe vrućica a on ne povrati razum."
Blijed osmijeh prijeđe usnama kneza Berica. "Thorose, moj mač."
Ovog puta Knez Oluje nije zapalio oštricu, već ju je samo lako položio na Gendryjevo rame. "Gendry, prisežeš li pred očima bogova i ljudi da ćeš braniti one koji se ne mogu braniti sami, da ćeš štititi sve žene i djecu, slušati svoje zapovjednike, svog lenskog gospodara i svog kralja, da ćeš se hrabro boriti gdje je potrebno i izvršavati sve druge zadatke koje postave pred tebe, ma kako teški, ponizni ili opasni oni bili?"
"Prisežem, moj gosp'aru."
Graničarski knez prebaci mač s desnog ramena na lijevo, pa reče: "Ustani Ser Gendry, Viteže šupljeg brijega, i budi dobrodošao u naše bratstvo."
S vrata dopre grub, promukao smijeh.
Kiša se slijevala s njega. Njegova opečena ruka bila je umotana u lišće i platno te čvrsto svezana na njegove grudi grubim remenom od konopa, ali starije opekline koje su nagrđivale njegovo lice blistale su crne i glatke na žaru njihove male vatre. "Stvaraš još vitezova, Dondarrione?" reče uljez uz rezanje. "Trebao bih te ponovno ubiti samo zbog toga."
Knez Beric se hladno okrene prema njemu. "Nadao sam se da te više nećemo vidjeti, Clegane. Kako si nas pronašao?"
"Nije bilo teško. Stvorili ste dovoljno prokletog dima da vas primijete u Starigradu."
"Što je sa stražarima koje sam postavio?" *t*
Cleganeova usta se tržnu. "Ona dva'slijepca? Možda sam ih obojicu J ubio. Sto bi učinio da jesam?"
Anguy stavi tetivu na luk. Notch je činio isto. "Zar toliko želiš umrijeti, Sandore?" upita Thoros. "Sigurno si lud ili pijan kad si nas slijedio ovamo."
"Pijan od kiše? Niste mi ostavili dovoljno zlata da kupim kalež vina, vi kurvini sinovi."
Anguy nategne strijelu. "Mi smo odmetnici. Odmetnici otimaju. Tako stoji u pjesmama, ako lijepo zamoliš, Tom ti možda zapjeva jednu. Budi zahvalan što te nismo ubili."

"Hajde pokušaj, Strijelce. Oduzet ću ti taj tobolac i zabiti strijele u to tvoje pjegavo malo dupe."
Anguy podigne svoj dugi luk, ali knez Beric digne ruku prije nego što j'e mogao odapeti. "Zašto si došao ovamo, Clegane?"
"Da povratim što je moje." "Tvoje zlato?"
"Što drugo? Nisam se vratio zbog zadovoljstva da ti gledam lice, Dondarrione, to ti mogu reći. Sada si ružniji od mene. I vitez otimač
usto, čini se."
"Dao sam ti biljeg za zlato", mirno će knez Beric. "Obećanje da ću
platiti, kad rat završi."
"Obrisao sam guzicu tvojim papirom. Hoću zlato."
"Nemamo ga. Poslao sam ga na jug sa Zelenobradim i Lovcem, da kupe žito i sjeme preko Mandera."
"Da nahranimo sve one čiju si ljetinu spalio", reče Gendry.
"Tako glasi priča, je li?" Sandor Clegane se ponovno nasmije. "Slučajno se potrefilo da sam upravo to kanio učiniti s njim. Nahraniti hrpu ružnih seljaka i njihovu kozičavu mladunčad."
"Lažeš", reče Gendry.
"Dječak ima labrnju, vidim. Zašto vjerujete njima, a ne meni. To ne može biti moje lice, je li?" Clegane zirne u Aryju. "I nju ćeš učiniti vitezom, Dondarrione? Prvim osmogodišnjim ženskim vitezom?"
"Dvanaest mije godina", slaže Arya glasno, "i mogla bih biti vitez da hoću. Mogla sam i tebe ubiti, ali mi je Lim uzeo nož." Sjetivši se toga ona se razgnjevi.
"Potuži se Limu, ne meni. Onda podvij rep među noge i bježi. Znaš
li što psi čine strahovucima?"
"Idući put ću te *zbilja* ubiti. Ubit ću i tvog brata!"
"Ne." Njegove oči se suze. "To nećeš—" On se okrene knezu Beri-cu. "Čuj, proglasi mog konja vitezom. On nikad ne sere u dvorani i ne rita se više od ostalih, zaslužuje viteško čast. Osim ako i njega ne kaniš
ukrasti."
l "Radije se popni na tog konja i idi", upozori Lim.
["Otići ću sa svojim zlatom. Vaš bog je rekao da sam nevin—"
|"Gospodar svjetla dao ti je život", izjavi Thoros od Myra. "Nije te asio novim Baelorom Blaženim." Crveni svećenik isuče svoj mač, a Arya opazi da su Jack i Merrit izvukli i svoje. Knez Beric još je držao oštricu kojom je posvetio Gendryja. *Možda će ga ovaj put ubiti.*
Psetova usta ponovno se tržnu. "Vi niste ništa drugo nego obični lopovi."
Lim zareži. "Tvoji lavlji prijatelji ujašu u neko selo, uzmu svu hranu i sav novac koji pronađu, i to nazivaju *sabiranje krmiva.* Strahovuci također, stoga zašto ne bismo i mi? Nitko te nije opljačkao, Psu. Samo smo ti lijepo *ubrali krmiva."*
Sandor Clegane pogleda njihova lica, do posljednjeg, kao da ih je pokušavao sve upamtiti. Onda izađe van u tamu i pljusak odakle-je došao, bez ijedne riječi. Odmetnici su čekali, čudeći se...
"Bolje da odem vidjeti što je učinio našim stražarima." Harvvin oprezno pogleda kroz vrata prije nego što je otišao, da se uvjeri kako Pas ne vreba vani.
"Kako je uostalom ono prokleto kopile dobilo sve ono zlato?" reče Lim Limunplašt da prekine napetost.
Anguy slegne ramenima. "Osvojio ga je na Namjesnikovu turniru. U Kraljevu grudobranu."
Strijelac se naceri. "I ja sam si osvojio lijepo bogatstvo, ali onda sam sreo Dancy, Jayde i Alayayu. Naučile su me kakav je okus pečenog labuda i kako se kupa u vinu iz Sjenice."
"Sve si spiskao, je li?" nasmije se Hanvin.
"Ne *sve.* Kupio sam ove čizme i ovaj izvrstan bodež."

"Trebao si kupit štogod zemlje i učiniti jednu od tih pečenih labuđi-ča poštenom ženom",, reče Sretni Jack. "Uzgojiti sebi urod repe i urod sinova."
"Ratnice, sačuvaj me! Kakva bi to bila šteta, pretvoriti moje zlato u repu."
"Ja volim repu", reče Jack ožalošćen. "Dobro bi mi došlo malo zgnječene repe upravo sada."
Thoros od Myra nije se obazirao na zadirkivanje. "Pas je izgubio više od nekoliko vreća novčića", premišljao je on. "Izgubio je svog gospodara i štenaru. Ne može se vratiti Lannisterima, Mladi Strahovuk ga nikad ne bi primio, niti bi mu njegov brat pružio dobrodošlicu. Ono zlato jedino je što mu je preostalo, čini mi se."
"Prokletstvo", reče Watty Mlinar. "Onda će se sigurno vratit da nas ubije u snu."
"Ne." Knez Beric vrati mač u korice. "Sandor Clegane bi nas rado sve ubio, ali ne dok spavamo. Anguy, sutradan, preuzmi začelje s Bez-bradim Dickom. Ako vidiš Cleganea da njuška za nama, ubij mu konja."
"Ono je dobar konj", prigovori Anguy.
"Da", reče Lim. "Trebali bismo ubit prokletog jahača. Dobro bi nam došao onaj konj."
"Ja sam s Limom", reče Notch. "Dajte da nataknem Psu štogod perja, da ga malo obeshrabrim."
Knez Beric zatrese glavom. "Clegane je osvojio svoj život pod Šupljim brijegom. Nećemo mu ga oteti."
"Moj knez je mudar", reče Thoros ostalima. "Braćo, sud borbom je sveta stvar. Čuli ste me kako sam zatražio od R'hllora da se umiješa i vidjeli ste kako je njegov ognjeni prst prepukao mač kneza Berica, upravo kad se on spremao stati tomu na kraj. Čini se da Gospodar svjetla nije još završio s Joffreyjevim Psom."
Hanvin se uskoro vratio u pivaru. "Debelonogi je spavao kao top, ali
nije bio ozlijeđen."
"Čekaj da ga se mi dohvatimo", reče Lim. "Izbušit ću mu novi šupak. Zbog njega smo mogli svi izginuti."
Nitko nije vrlo udobno spavao te noći, znajući da je Sandor Clegane negdje u tami, negdje blizu. Arya se sklupčala blizu vatre, gdje je bilo toplo i zaklonjeno, ali san nije dolazio. Izvadila je novčić koji joj je dao Jaqen H'ghar i obavila prste oko njega dok je ležala pod svojim plaštem. Osjećala se snažnom držeći ga, sjećajući se kako je bila duh u Harren-halu. Tada je mogla ubiti šaptom.
Međutim, Jaqen je otišao. Ostavio ju je. *Ostavio me i Vruća Pita, a sada i Gendry odlazi.* Lommyje umro, Yoren je umro, umro je Syrio Fo-rel, čak je i njezin otac umro, a Jaqen joj je dao glupi željezni novčić i nestao. *"Valar morghulis"*, šapnula je tiho, stišćući šaku tako snažno da joj se rub novčića ukopao u dlan. "Ser Gregor, Dunsen, Polliver, Raff Medeni. Škakljač i Pas. Ser Ilyn, Ser Meryn, kralj Joffrey, kraljica Cer-sei." Arya pokuša zamisliti kako će izgledati kad budu mrtvi, ali bilo joj je teško prisjetiti se njihovih lica. Psa je mogla vidjeti, i njegova brata Gorostasa, a nikad neće zaboraviti Joffreyjevo lice, ili lice njegove majke... ali Raff, Dunsen i Polliver su blijedjeli, pa čak i Škakljač, čiji je izgled bio tako običan.
San ju je konačno zahvatio, ali u tami noći Arya se ponovno probudila, brideći. Vatra je dogorjela do ugaraka. Mudge je stajao kraj vrata, a drugi je stražar koračao vani. Kiša je stala, a ona je mogla čuti kako vuci zavijaju. *Tako blizu,* pomisli ona, / *toliko mnogo.* Zvučali su kao da su bili oko cijele staje, njih na desetke, možda stotine. *Nadam se da su pojeli Psa.* Sjetila se što je rekao, o strahovucima i psima.
Kad je došlo jutro, septon Utt se još njihao s drveta, ali smeđa braća bila su vani na kiši s lopatama, kopajući plitke grobove za ostale mrtve. Knez Beric im zahvali za noćno konačište i jelo, te im dade vreću srebrnih jelenova da im pomogne u obnovi. Hanvin, Vjerojatni Luke i Watty Mlinar odoše izviđati, ali nisu pronašli ni vukove ni pse.
Dok je Arya pričvršćivala svoj sedleni kolan, Gendry joj priđe kako bi joj rekao da mu je žao. Ona metne nogu u stremen i zanjiše se u sedlo, kako bi ga mogla gledati s visine umjesto odozdo. *Mogao si praviti mačeve u Rijekotoku za mog brata,* pomisli ona, ali ono što je rekla

bilo je: "Ako želiš biti neki glupi odmetnički vitez i završiti na vješalima, što je mene briga? Ja ću biti u Rijekotoku, otkupljena, sa svojim bratom."

BRAN

Tog dana nije bilo kiše, na svu sreću, te su prešli dobar komad puta. kula je stajala na otoku, a njezina se blizanka odražavala na mirnim modrim vodama. Kad bi zapuhnuo vjetar, mali valovi kretali su se površinom jezera, jurcajući poput dječaka u igri. Hrastovo drveće raslo je bogato duž obale jezera, njihove guste krošnje imale su stelju žirova pod sobom. Iza njih bilo je selo, ili ono što je od njega preostalo.
Bilo je to prvo selo koje su vidjeli otkad su ostavili predgorje. Meera je izvidjela naprijed da se uvjeri kako nitko ne vreba među ruševinama. Kližući između hrastova i stabala jabuke sa svojom mrežom i kopljem u ruci, prenula je crvene srne i potjerala ih u bijeg kroz šipražje. Ljetnik je opazio bljesak pokreta i smjesta poletio za njima. Bran je promatrao kako se strahovuk skokom udaljava, i na trenutak nije ništa toliko želio koliko odbaciti svoju kožu i potrčati s njim, ali Meera im je mahala da pođu naprijed. Protiv volje, on se okrene od Ljetnika i potjera Hodora naprijed, u selo. Jojen je išao s njima.
Odatle do Zida bili su travnjaci, znao je Bran; preorana nezasijana polja i dugi valoviti bregovi, visoke livade i niske močvare. Bit će to mnogo lakši put od gorja za njima, ali toliko otvorenog prostora budilo je u Meeri nelagodu. "Osjećam se kao gola", *prizna* ona. "Nemamo se gdje
:o drži tu zemlju?" upitao je Jojen Brana.
"Noćna straža", odgovorio je on. "Ovo je Dar. Novi dar, a sjeverno od toga Brandonov dar." Meštar Luwin ga je poučavao povijest. "Bran-don Graditelj darovao je svu zemlju južno od Zida crnoj braći, do daljine dvadeset pet liga. Za njihovo... za njihovo *uzdržavanje i pripomoć."* Bio je ponosan što se još sjećao tog dijela. "Neki meštri vele da je to bio neki drugi Brandon, ne Graditelj, ali ovo je svejedno Brandonov dar. Tisuće godina kasnije, Dobra kraljica Alysanne posjetila je Zid na svom zmaju Srebrnom krilu i smatrala Noćnu stražu tako hrabrom da je naložila Starom kralju da podvostruči veličinu njihovih posjeda, do pedeset liga. To je dakle bio Novi dar." Mahnuo je rukom. "Ovdje. Sve ovo."
Bran je mogao vidjeti da nitko nije živio u selu mnogo godina. Sve kuće su se urušavale. Čak i krčma. To nikad nije bila neka *posebna* krčma, prema izgledu, ali sada je od nje preostao samo kameni dimnjak i dva napukla zida, postavljena usred stabala jabuka. Jedno je raslo u zajedničkoj odaji, gdje je sloj vlažnog smeđeg lišća i istrunulih jabuka pokrivao pod. Zrak je bio bogat njihovim mirisom, prezasićenim vonjem jabukovače koji je bio gotovo nesnosan. Meera probode nekoliko jabuka svojim žabljim kopljem, pokušavajući pronaći neke još dovoljno dobre za jelo, ali sve su bile previše smeđe i crvljive.
Bilo je to mirno mjestašce, tiho i spokojno i lijepog izgleda, ali Bran je smatrao da je postojalo nešto žalosno u vezi s praznom krčmom, a činilo se da je i Hodor to osjetio.
"Hodor?" rekao je na zbunjeni način. "Hodor? Hodor?"
"Ovo je dobro tlo." Jojen pokupi šaku zemlje, trljajući je između prstiju. "Selo, krčma, jaka utvrda na jezeru, ova stabla jabuka... ali gdje su ljudi, Brane? Zašto bi ostavili ovakvo mjesto?"
"Bojali su se divljaka", reče Bran. "Divljaci dolaze preko Zida ili kroz gorja, da provaljuju, pljačkaju i otimaju žene. Ako te uhvate, naprave od tvoje lubanje kalež iz kojeg piju krv, običavala je govoriti Stara Nana. Noćna straža nije tako jaka kao u Brandonovo doba ili u doba kraljice Alvsanne, stoga ih se još više probije. Mjesta najbliža Zidu toliko su bila napadana da se puk preselio južnije, u gorja ili u zemlju Umbera istočno od Kraljevske ceste. Pljačkaju i ljude Velikog Jona, ali ne toliko kao one koji su nekoć živjeli u Daru."
Jojen Reed polako okrene glavu, osluškujući glazbu koju je jedini on mogao čuti. "Moramo se ovdje skloniti. Dolazi oluja. Opasna."
Bran pogleda u nebo. Bio je prekrasan jasan vedar jesenski dan, sunčan i gotovo topao, ali sada je na zapadu bilo tamnih oblaka, to je bila istina, a činilo se da se vjetar pojačava.
"Nema krova iznad krčme i samo su dva zida", istakne on. "Trebali bismo poći u utvrdu."
"Hodor", reče Hodor. Možda se složio.

"Nemamo čamac, Brane." Meera je besposleno bockala lišće svojim žabljim kopljem. "Postoji nasip. Kameni nasip, skriven ispod vode. Možemo odšetati dotamo." *Oni* su mogli, uostalom; on će morati jahati na Hodorovim leđima, ali barem će tako ostati suh.
Reedovi izmijene pogled. "Kako to znaš?" upita Jojen. "Jesi li već bio ovdje, moj prinče?"
"Ne. Rekla mi je Stara Nana. Utvrda ima zlatnu krunu, vidite?" On pokaže preko *jezera.* Mogli su se vidjeti komadići oljuštene zlatne boje gore oko kruništa. "Kraljica Alvsanne je spavala ondje, pa su obojili zube bedema zlatno u njezinu čast."
"Nasip?" Jojen je proučavao jezero. "Jesi li siguran?" "Siguran", reče Bran.
Meera pronađe njegov kraj prilično lako, jednom kad je spoznala što joj valja tražiti; kameni puteljak tri stope širok, koji je vodio ravno u jezero. Izvela ih je korak po oprezni korak, pipajući pred sobom svojim žabljim kopljem. Mogli su vidjeti gdje je puteljak ponovno izranjao, us-pinjući se iz vode na otok i pretvarajući se u kratak niz kamenih stuba koji je vodio do vrata utvrde.
Puteljak, stube i vrata bijahu u ravnoj liniji, prema čemu biste pomislili daje i nasip išao ravno, ali nije bilo tako. Pod jezerom se protezao u cik-cak liniji, obilazeći trećinu puta oko otoka prije nego što je skretao natrag. Zaokreti bijahu varljivi, a dugi puteljak značio je daje svatko tko je prilazio bio dugo vremena izložen paljbi strijela s kule. Skriveno kamenje bilo je također sluzavo i sklisko; dvaput je Hodor umalo izgubio tlo pod nogama i viknuo *"HODOR!"* od zaprepaštenja prije nego što je povratio ravnotežu. Drugi put se Bran jako prestrašio. Da je Hodor upao u jezero s njim u košari, on se mogao utopiti, posebno ako bi se golemi konjušar uspaničio i zaboravio daje Bran bio ondje, onako kako je ponekad radio. *Možda smo trebali ostati u krčmi, pod stablom jabuke,* pomislio je, ali tada je već bilo prekasno.
. Na sreću nije bilo trećeg puta, a voda se nikad nije popela iznad Ho-I dorova pojasa, iako su Reedovi bili u njoj do prsa. A prije mnogo vre-1 mena bili su na otoku, penjući se stubama do utvrde. Vrata su još bila * čvrsta, iako su se daske iskrivile od starosti te se više nisu mogla potpuno zatvoriti. Meera ih gurne do kraja, dok su zahrđale željezne šarke \ vrištale. Nadvratnik je bio nizak. "Sagni se, Hodore", reče Bran, a ovaj to učini, ali ne dovoljno da se Bran ne udari u glavu. "To je boljelo", po- j tuži se on.
"Hodor", reče Hodor, uspravljajući se.
Zatekli su se u mračnom predvorju, jedva dostatno velikom da primi njih četvero. Stube ugrađene u unutrašnji zid kule zavijale su prema gore s njihove lijeve strane, prema dolje s njihove desne, ispod željeznih rešetaka. Bran pogleda uvis i ugleda još jedne rešetke iznad glave. *Ubirupa.* Bio je sretan što gore nije bilo nikog da izlije kipuće ulje na njih.
Dveri bijahu zaključane, ali željezne rešetke bile su crvene od rđe.l Hodor ščepa lijeva vrata i povuče ih, stenjuči od muke. Ništa se ne dogodi. Pokuša gurati bez većeg uspjeha. Zatresao je rešetke, šutnuo ih, otisnuo se o njih i tresao njima te udarao šarke golemom šakom sve dok < zrak nisu ispunile pahulje hrđe, ali željezna vrata nisu se pomakla. Onaj koja su vodila dolje u podrum nisu bila ništa poslušnija. "Nema ulaza* reče Meera, sliježući ramenima.
Ubirupa je bila točno iznad Branove glave, dok je sjedio u svojo košari na Hodorovim leđima. On posegne uvis i ščepa rešetke da ih i& kuša. Kad je potegnuo dolje okvir se izbije iz stropa u slapu hrđe i samj Ijevenog kamena. *"HODOR!"* vikne Hodor. Teške željezne rešetke j novno su lupile Brana po glavi i srušile se blizu Jojenovih nogu kad i je gurnuo sa sebe. Meera se nasmije. "Pogledaj to, moj prinče," re ona, "snažniji si od Hodora." Bran porumeni.
Kad su rešetke nestale, Hodor je mogao pogurati Meeru i Jojena uvis! kroz razjapljenu Ubirupu. Jezerani su primili Brana za ruke i povukli ga J za sobom. Uvući Hodora unutra bio je težak dio. Bio je pretežak da gaj Reedovi podignu kao što su podigli Brana.

Napokon mu Bran reče daj ode potražiti nekoliko velikih kamenova. Na otoku takvih nije nedosta- i jalo, pa ih je Hodor uspio naslagati dovoljno visoko da dograbi smrvlje-j ne rubove rupe i popne se kroz nju. "Hodor", dahnuo je sretno, cereći] se svima njima.
Zatekli su se u labirintu malih ćelija, mračnih i praznih, ali Meera je; istraživala sve dok nije pronašla put natrag prema stubama. Što su se -više uspinjali, to je svjetlo bilo bolje; na trećem katu debeli vanjski zid bio je probijen otvorima za strijele, četvrti je imao prave prozore, a peti i najviši bio je jedna velika okrugla odaja s presvođenim vratima s tri strane koja su se otvarala na male kamene balkone. Na četvrtoj strani bila je zahodska odaja smještena iznad kanalizacijskog žlijeba koji je padao ravno u jezero.
U času kad su stigli do krova nebo je bilo potpuno naoblačeno, a oblaci na zapadu bili su crni. Vjetar je puhao tako jako da je podigao Bra-nov plašt i njime zalepršao i zapucketao. "Hodor", reče Hodor na buku.
Meera se okrene u krugu. "Osjećam se gotovo poput orijaša, stojeći visoko iznad svijeta."
"Na Prevlaci ima stabala koja su dvostruko viša od ovog", podsjeti je njezin brat.
"Da, ali oko njih su druga stabla jednako visoka", reče Meera. "Svijet teško pritišće Prevlaku, a nebo je mnogo manje. Ovdje... osjećaš li taj vjetar, brate? I pogledaj kako se svijet proširio?"
Bila je to istina, odavde ste mogli vidjeti nadaleko. Na jugu se uzdizalo pobrđe, sa sivim i zelenim gorjem iza njega. Valovite nizine Novog dara protezale su se u svim drugim smjerovima, dokle god je pogled dopirao. "Nadao sam se da ćemo odavde moći vidjeti Zid", reče Bran razočarano. "To je bilo glupo, sigurno smo još pedeset liga daleko." Samo spominjući to osjećao je umor i hladnoću. "Jojene, što ćemo učiniti kad stignemo do Zida? Moj stric je uvijek govorio koliko je velik. Sedam stotina stopa visok i tako debeo u podnožju da su dveri više nalik na tunele kroz led. Kako ćemo proći da pronađemo trooku vranu?"
"Čuo sam da postoje napušteni zamci duž *Zida",* odgovori Jojen. "Tvrđave koje je podigla Noćna straža, ali su sada ostale prazne. Jedna od njih možda nam pruži prolaz."
Sablasni zamci, zvala ih je Stara Nana. Meštar Luwin je jednom natjerao Brana da nauči imena svih utvrda duž Zida. To je bilo teško; spominjalo ih se devetnaest, iako istovremeno nikad više od sedamnaest nije bilo naseljeno. Na gozbi u čast posjeta kralja Roberta Oštrozimlju, Branje izrecitirao imena svom stricu Benjenu, od istoka na zapad a potom od zapada na istok. Benjen Stark se nasmijao i rekao: "Znaš ih bolje od mene, Brane. Možda bi ti trebao biti Prvi izvidnik. Ja ću ostati ovdje umjesto tebe."
Međutim, to je bilo prije nego što je Bran pao. Prije nego što se slomio. U času kad se probudio kao bogalj iz svog sna, njegov stric se već bio vratio u Crni zamak.
"Moj stric je rekao da bi se dveri zapečatile ledom i kamenom kad [bi se zamak napuštao", reče Bran.
)nda ćemo ih morati opet otvoriti", reče Meera.
To u njemu probudi nelagodu. "Ne smijemo to učiniti. Loše stvari mogle bi se provući s druge strane. Trebamo jednostavno poći u Crni zamak i reći Vrhovnom zapovjedniku da nas propusti."
"Vaša Milosti," reče Jojen, "moramo izbjeći Crni zamak, kao što smo izbjegavali Kraljevsku cestu. Ondje ima stotine ljudi."
"Ljudi Noćne straže", reče Bran. "Izustili su zakletvu, da neće imati udjela u ratovima i sličnom."
"Da," reče Jojen, "ali jedan čovjek voljan da je pogazi bio bi dovo-^ ljan da proda tvoju tajnu željeznima ili Boltonovu kopiletu. A ne možemo biti sigurni da bi Straža bila sklona tome da nas propusti. Mogli bi odlučiti da nas zadrže ili pošalju natrag."

"Ali moj otac je bio prijatelj Noćne straže, a moj stric je Prvi izvid-nik. Možda on zna gdje trooka vrana živi. A i Jon je u Crnom zamku." Bran se nadao da će ponovno vidjeti Jona i njihova strica. Posljednja' crna braća koja su posjetila Oštrozimlje rekla su da je Benjen Stark nes- j tao prilikom izviđanja, ali sigurno je *dosad* već našao put natrag. "Kla-1 dim se da bi nam Straža čak dala konje", nastavi on.
"Tiho." Jojen zakloni oči rukom i zagleda se prema zalazećem suncu. "Gledajte. Nešto je tamo... jahač, mislim. Vidite ga?"
Bran također zakloni oči, ali unatoč tome, morao je zažmiriti. Isprva nije vidio ništa, sve dok ga neki pokret nije nagnao da se okrene, l prva je mislio daje to možda Ljetnik, ali ne. *Čovjek na konju.* Bio je pri daleko da vidi išta drugo.
"Hodor?" Hodor također položi ruku iznad očiju, samo stoje gleda u krivom smjeru. "Hodor?"
"Nije u žurbi," reče Meera, "ali uputio se prema ovom selu, čini mi se.| "Bolje nam je da pođemo unutra, prije nego što nas vide", reče Joj< "Ljetnik je blizu sela", prigovori Bran.
"Ljetnik će biti u redu", obeća Meera. "To je samo jedan čovjek i umornom konju."
Nekoliko debelih vlažnih kaplji počne štropotati po kamenu dok su s povlačili na donji kat. To je bilo učinjeno u pravom trenutku; kiša j počela ozbiljno padati već malo kasnije. Čak i kroz debele zidove mo su je čuti kako šiba površinu jezera. Sjedili su na podu u okrugloj praz-] noj sobi, usred tame koja se skupljala. Balkon okrenut na sjever gledao je prema napuštenom seocetu. Meera otpuže na svom trbuhu kako l provirila preko jezera i vidjela što se dogodilo s konjanikom. "Sklonio se u ruševine krčme", reče im kad se vratila. "Izgleda da je naložio vatru u ognjištu."
"Želio bih da možemo imati vatru", reče Bran. "Hladno mi je. Dolje niz stube ima slomljenog namještaja, vidio sam. Hodor bi ga mogao iscijepati i utopliti nas."
Hodoru se svidjela ideja. "Hodor", reče pun nade.
Jojen zatrese glavom. "Vatra znači dim. Dim iz ove kule mogao bi se vidjeti izdaleka."
"Ako bi ga tko imao vidjeti", priklopi njegova sestra. "Tu je čovjek u selu." "Jedan čovjek."
"Jedan čovjek bio bi dovoljan da oda Brana njegovim neprijateljima, ako je pogrešan čovjek. Još imamo pola patke od jučer. Trebali bismo jesti i otpočinuti. Kad dođe jutro, čovjek će otići svojim putem, a mi
ćemo učiniti isto."
Bilo je po Jojenovom; kao i uvijek. Meera je razdijelila patku na njih četvero. Uhvatila ju je u svoju mrežu dan ranije, dok je ova pokušavala uzletjeti iz močvare gdje ju je iznenadila. Nije bila tako ukusna hladna kao stoje bila vruća i hrskava s ražnja, ali barem nisu bili gladni. Bran i Meera podijelili su prsa dok je Jojen pojeo zabatak. Hodor je proždro krilo i batak, mrmljajući "Hodor" i ližući mast s prstiju nakon svakog zalogaja. Bran je bio na redu da pripovijeda priču, pa im je kazivao o još jednom Brandonu Starku, onome zvanom Brandon Brodograditelj, koji je otplovio dalje od Mora sunčeva zalaska.
Sumrak se spustio u času kad su patka i pripovijest završili, a kiša je još padala. Bran se pitao koliko je daleko Ljetnik odlutao i hoće li uhvatiti koju srnu.
Sivi polumrak ispunio je kulu i polako prešao u tamu. Hodor je postao nemiran i neko vrijeme hodao, gazeći ukrug oko zidova i zaustavljajući se da zaviri u zahod na svakoj ophodnji, kao da je zaboravio da je ondje. Jojen je stajao pokraj sjevernog balkona, skriven u sjenama, gledajući van u noć i kišu. Negdje na sjeveru munja prasne preko neba, obasjavši na časak unutrašnjost kule. Hodor skoči i ispusti prestrašeni zvuk. Bran izbroji do osam, čekajući grmljavinu. Kad je došla, Hodor vikne: *"Hodor!" Nadam se da se Ljetnih ne boji,* pomisli Bran. Psi u štenari Oštrozim-Ija uvijek su se plašili oluje, upravo kao Hodor. *Trebao bih poći k njemu, umiriti ga...*
Munja ponovno bljesne, a ovaj put grom se javi kod broja šest. "Hodor!" ponovno vikne Hodor. "HODOR! HODOR!" Ščepa svoj mač, kao da će se boriti s olujom.

Jojen reče: "Budi tiho, Hodore. Brane, reci mu da ne viče. Možeš li mu oduzeti mač, Meera?"
"Mogu pokušati."
"Hodore, *tiho",* reče Bran. "Šuti sada. Dosta je glupog hodoranja. Sjedni."
"Hodor?" On dade dugi mač Meeri prilično krotko, ali lice mu bijaše maska zbunjenosti. Jojen se ponovno okrene prema tami, ali svi su ga čuli kako uvlači dah. "Što je?" upita Meera.
"Ljudi u selu."
"Čovjek kojeg si prije vidio?"
"Drugi ljudi. Naoružani. Vidio sam sjekiru, koplja također." Jojen nikad nije zvučao toliko poput dječaka koji je bio. "Vidio sam ih kad je i munja bljesnula, kako se kreću ispod drveća."
"Koliko?"
"Mnogo i još više. Previše da izbrojim."
"Na konjima?"
"Ne."
"Hodor." Hodor je zvučao prestravljeno. "Hodor. Hodor."
Bran se i sam osjeti preplašeno, iako to nije želio priznati pred Mee-J rom. "Što ako dođu ovamo?"
"Neće." Ona sjedne pokraj njega. "Zašto bi?"
"Zbog zaklona." Jojenov glas bio je strog. "Osim ako oluja ne po-j pusti. Meera, možeš li sići i zagradi ti vrata?"
"Nisam ih mogla ni zatvoriti. Drvo je previše iskrivljeno. Ali neće j proći kroz one željezne dveri."

"Mogli bi. Mogli bi slomiti bravu, ili šarke. Ili se uspeti kroz Ubirupu | kao mi."İ
Munja presiječe nebo, a Hodor zajeca. Tada se prasak groma zakotrlja preko jezera.
"HODOR!" rikne on, prekrivši dlanovima uši i posr-ići u krugu kroz tamu. "HODOR! HODOR! HODOR!"
"NE!" dovikne Bran. "DOSTA JE HODORANJA!"
Nije pomoglo. "HOOOODOR!" jaukao je Hodor. Meera ga pokuša uhvatiti i umiriti, ali bio je prejak. Gurnuo ju je u stranu jedva slegnuvši lenima. "HOOOOOODOOOOOOR!" vrisnuo je konjušar kad je lunja ponovno ispunila nebo, a čak je i Jojen sada vikao, vikao na Brana i Meeru da ga ušutkaju.
"Šuti!" reče Bran reskim preplašenim glasom, posežući beskorisno Hodorovom nogom dok je on glavinjao mimo, *posežući, posežući.*
Hodor posrne i zatvori usta. Zatrese glavom polako sa strane na stra-spusti se na pod, i sjedne prekriženih nogu. Kad je grom protutnjao, lilo se da ga je jedva čuo. Njih četvero sjedilo je u tamnoj kuli, jedva usuđujući disati.
"Brane, što si učinio?" šapne Meera.
"Ništa." Bran zatrese glavom. "Ne znam." Ali znao je. *Posegnuo sam za njim, kao što posežem za Ljetnikom. Bio* je Hodor na pola otkucaja srca. To ga je prepalo.
"Nešto se događa s druge strane jezera", reče Jojen. "Mislim da sam vidio ljude kako pokazuju prema kuli."
Neću se bojati. Bio je Princ Oštrozimlja, sin Eddarda Starka, gotovo odrastao muškarac a usto i varg, ne neko malo djetešce poput Rickona. *Ljetnik se ne bi bojao.* "Najvjerojatnije su to samo neki Umberi", reče on. "Ili bi mogli biti Knottsi, Norrevevi ili Flintovi koji su se spustili s gorja, ili čak braća Noćne straže. Nose li crne plašteve, Jojene?"
"Po mraku su svi plaštevi crni, Vaša Milosti. A bljesak je došao i otišao prebrzo da bih mogao raspoznati što su nosili."
Meera je bila oprezna. "Da su crna braća, bili bi na konjima, zar ne?"
Bran se sjetio nečeg drugog. "Nije važno", on će samopouzdano. "Ne bi nas mogli uhvatiti čak i da žele. Osim ako nemaju čamac, ili znaju za
nasip."

"Nasip!" Meera promrsi Branovu kosu i poljubi ga u čelo. "Naš slat-i princ! Upravu je, Jojene, neće znati za nasip. Čak i da znaju, nikad bi mogli pronaći put prijeko po noći i kiši."
"Ali noć će završiti. Ako ostanu do jutra..." Jojen ostavi ostatak neiz-:n. Nakon nekoliko časaka izusti: "Pothranjuju vatru koju je prvi čovjek naložio." Munja prepukne nebom, a svjetlo ispuni kulu i iskleše ih sve u sjeni. Hodor se zibao naprijed i natrag, pjevušećl
Bran je mogao osjetiti Ljetnikov strah u tom jasnom trenutku. Sklopio je dva oka i otvorio treće, a njegova dječačka koža skliznula je s njega poput plašta dok je ostavljao kulu za sobom...
... i našao se na kiši, trbuha punog srnetine, pužući u grmlju dok se nebo prelamalo i hučalo nad njim. Miris trulih jabuka i mokrog lišća gotovo je utopio miris čovjeka, ali bio je ondje. Čuo je zveket i klizanje tvrde kože, vidio ljude kako se kreću pod drvećem. Čovjek sa štapom bau-] ljao je mimo, kožuha navučena preko glave da ga učini slijepim i gluhim. Strahovuk ga široko zaobiđe, iza mokrog trnovitog grma i ispod golih grana stabla jabuke. Mogao ih je čuti kako razgovaraju, a ondje ispod vonja kiše, lišća i konja dopirao je oštar krvav zadah straha...

jon

Tlo je bilo posuto borovim iglicama i otpuhnutim lišćem, tepih od zelene i smeđe boje još vlažan od nedavnih kiša. Škripalo je pod njihovim nogama. Golemi goli hrastovi, visoke stražarice i čete boj-boro-va prostirali su se svud okolo. Na brijegu iznad njih bila je još jedna okrugla kula, drevna i prazna, debela zelena mahovina puzala je njezinim bokom gotovo do vrha. "Tko je to sagradio, onako cijelu od kamena?" upita ga Vgritte. "Neki kralj?"
"Ne. Samo ljudi koji su nekoć tu živjeli." "Što im se dogodilo?"
"Umrli su ili otišli." Brandonov dar bio je obrađivan tisućama godina, ali kako je Straža iščezavala bilo je sve manje ruku da oru polja, uz-ajaju pčele i sade voćnjake, pa je divljina ponovno *zauzela* mnoga polja dvorove. U Novom daru bilo je sela i utvrda čija je daća, naknađivana u dobrima i radu, pomagala nahraniti i odjenuti crnu braću. Ali sva ta mjesta sada su većinom bila napuštena.
"Kakve su to lude bile kad su ostavile ovakav zamak", reče Vgritte.
"To je samo kula. Neki mali plemić je nekoć ondje živio, sa svojom obitelji i nekolicinom prisegnutih ljudi. Kad bi došli otimači, zapalio bi signalnu vatru na krovu. Oštrozimlje ima tri puta veće kule."
Ona je izgledala kao daje mislila da on to izmišlja. "Kako ljudi mogu gradit tako visoko, bez orijaša da podižu kamenje?"
Prema legendi, Brandon Graditelj je *zaista* koristio orijaše da mu pomognu podići Oštrozimlje, ali Jon nije želio pobrkati teme. "Ljudi mogu graditi mnogo više od ovoga. U Starigradu postoji kula viša od Zida." Mogao je vidjeti da mu ona ne vjeruje. *Kad bih joj mogao pokazati Oštrozimlje. .. darovati joj cvijet iz staklenih vrtova, pogostiti je u Velikoj dvorani i pokazati joj kamene kraljeve na njihovim prijestoljima. Mogli bismo se kupati u vrućim jezercima i voljeti pod drvetom srca dok bi drevni bogovi pazili na nas.*
San je bio sladak... ali Oštrozimlje nikad neće biti njegovo da ga pokaže. Pripadalo je njegovom bratu, Kralju na Sjeveru. On je bio Snow, ne Stark. *Kopile, vjerolomnih i prebjeg...*
"Možda bismo se poslije mogli vratit ovdje i živjet u onoj kuli", reče ona. "Bi li to želio, Jone Snow? Poslije?"
Poslije. Riječ je bila udarac koplja. *Poslije rata. Poslije osvajanja. Nakon što divljaci probiju Zid...*
Njegov otac knez nekoć je govorio o podizanju novih knezova i njihovu naseljavanju u napuštenim utvrdama kao štit od divljaka. Plan bi, zahtijevao od Straže da preda velik dio Dara, ali njegov stric Benjen je vjerovao da bi se Vrhovnog zapovjednika dalo pridobiti, dokle god bi j novi plemići plaćali daće Crnom zamku a ne Oštrozimlju. "No to je san\ za proljeće", rekao je knez Eddard. "Čak i obećanje zemlje neće nama- j miti ljude na sjever kad zima dolazi."
Daje zima došla i prošla brže i da je proljeće prispjelo za njom, možda bi j *me izabrali da držim jednu od ovih kula u očevo ime.* Međutim, knez Eddard je bio mrtav,

njegov brat Benjen izgubljen; štit o kojem su zajedno ^ sanjali nikad neće biti iskovan. "Ova zemlja pripada Straži", reče Jon.
Njezine nosnice se rašire. "Tu nitko ne živi."
"Vaši otimači su ih otjerali."
"Onda su to bile kukavice. Da su htjeli zemlju, ostali bi i borili se."
"Možda su bili umorni od borbe. Umorni od zagrađivanja svojih vrata svake noći i pitanja hoće li ih Čegrtaljka ili netko poput njega probi-1 ti da im otme žene. Umorni od toga što im stalno kradu ljetinu i svaku, vrijednost koju možda imaju. Lakše se preseliti izvan dohvata otimača." *Ali ako Zid padne, cijeli Sjever će ležati unutar dohvata otimača.*
"Ti ništa ne znaš, Jone Snow. Kćeri su uzimali, ne žene. *Vi* ste oni koji kradu. Uzeli ste cijeli svijet, i sagradili Zid da slobodan narod ne može ući."
"Jesmo li?" Ponekad bi Jon zaboravio koliko je divlja bila, a onda bi ga ona podsjetila.
"Kako se to dogodilo?"
"Bogovi su stvorili zemlju da je svi ljudi dijele. Samo kad su došli kraljevi sa svojim krunama i čeličnim mačevima, tvrdili su daje sve njihovo. *Moje drveće,* rekli su, *ne možete jest te jabuke. Moj potok, ne možete tu pecat. Moja šuma, ne možete lovit. Moja zemlja, moja voda, moj zamah, moja kći, drž ruke podalje U ću ti ih odsjeć, al' možda ako klekneš preda mnom pustit ću te da onjušiš.* Vi nas zovete lopovima, ali lopov barem mora biti hrabar, pametan i brz. Onaj koji kleči mora samo kJeknut."
"Harma i Vreća Kostiju ne pljačkaju ribu i jabuke. Kradu mačeve i sjekire. Začine, svilu i krzna. Zgrabe svaki novčić, prsten i kalež od dragulja koji pronađu, bačve vina ljeti i bačve piva zimi, a otimaju žene u svako doba i odnose ih s one strane *Zida."*
"Pa što i da jesu? Radije bi da me ukrade snažan čovjek nego da me otac dade nekom slabiću."
"To sad veliš, ali kako znaš? Što da te ukrade netko koga mrziš?"
"Morao bi bit brz, lukav i hrabar da *mene* ukrade. I njegovi sinovi bi morali bit snažni i pametni. Zašto bi *mrzila* takvog čovjeka?"
"Možda se nikad ne umiva, pa zaudara odurno poput medvjeda."
"Onda bi ga gurnula u potok ili prosula na njega kabao vode. Uostalom, muškarci ne bi smjeli mirisat slatko poput cvijeća."
"Što ne valja s cvijećem?" ^—
"Ništa, to je za pčelu. U postelji želim jednog od ovih." Ygritte krene da će dograbiti prednjicu njegovih hlača.
Jon je uhvati za ruku. "Što kad bi čovjek koji bi te oteo previše pio?" ustraje on. "Što ako bi bio surov i okrutan?" On pojača svoj stisak da pridoda važnosti pitanju. "Što ako bi bio jači od tebe i volio te prebijati do
krvi?"
"Prerezala bi' mu grlo dok bi spavao. Ti ništa ne znaš, Jone Snow."
Vgritte se izvije poput jegulje i otrgne od njega.
Znam jednu stvar. Znam da si divlja do srži. Bilo je lako to ponekad zaboraviti, kad su se zajedno smijali ili ljubili. Ali tada bi jedno od njih reklo nešto, ili učinilo nešto, i on bi se iznenada prisjetio zida među njihovim svjetovima.
"Čovjek može posjedovat ženu, čovjek može posjedovat i nož", rekla mu je Vgritte, "ali nijedan čovjek ne može posjedovat oboje. Svaka mala djevojčica nauči to od svoje majke." Ona prkosno podigne bradu i zatrese svojom gustom crvenom kosom. "A ljudi ne mogu posjedovat zemlju kao što ne mogu posjedovat more ili nebo. Vi koji klečite mislite da možete, ali Mance će vam pokazat drugačije."
Bilo je to lijepo hrabro hvalisanje, ali zvonilo je šuplje. Jon se osvrne natrag da se uvjeri kako Magnar nije unutar domašaja sluha. Errok, Veliki Čir i Dan Konoplja hodali su nekoliko lakata iza njih, ali nisu obraćali pozornost na njih. Veliki Čir se tužio na svoju stražnjicu.
"Ygrit-te," reče on tihim-gtesom, "Mance ne može dobiti ovaj rat."

"Može!" ustraje ona. "Ti ništa ne znaš, Jone Snow. Nikad nisi vidio kako se slobodan narod bori!"
Divljaci su se borili poput junaka ili demona, ovisno o tome s kim ste govorili, ali na koncu se svodilo na istu stvar. *Bore se bezobzirnom hrab-rošću, svaki čovjek u potrazi za slavom.* "Ne dvojim da ste svi vrlo hrabri, ali kad se radi o bitki, stega uvijek pobjeđuje srčanost. Na kraju će Mance propasti kao što su propali svi Kraljevi-s-one-strane-Zida prije njega. A kad se to dogodi, ti ćeš umrijeti. Svi vi."
Ygritte je izgledala tako gnjevno da je mislio kako će ga svakog trena udariti. "Svi *mi",* reče ona. "I ti. Ti više nisi Vrana, Jone Snow. Pri-) segla sam da nisi, stoga ti je bolje da nisi."
Gurnula ga je natrag uz deblo nekog drveta i poljubila ga, ravno u usta upravo ondje usred: nepravilne kolone. Jon je čuo Grigga Jarca kako ih tjera naprijed. Netko drugi se nasmijao. Uzvratio joj je poljubac unatoč svemu. Kad su sel konačno razdvojili, Ygritte je bila rumena.
"Ti si moj", šapnula je. "Moj,] kao što sam ja tvoja. Pa ako umremo, umremo. Svi ljudi moraju umrijeti, Jone Snow. Ali prvo ćemo živjeti."
"Da." Njegov glas je bio promukao. "Prvo ćemo živjeti."
Ona se nacerila na to, pokazujući Jonu iskrivljene zube koje je neka-) ko uspio zavoljeti.
Divlja do srži, pomisli ponovno, s mučnim žalosnim; osjećajem u dnu svog želuca. Razgibao je prste svoje ruke od mača i upitao se što bi Ygritte učinila da poznaje njegovo srce. Bi li ga izdala da sjedne s njom i povjeri joj da je još uvijek sin Neda Starka i muž Noćne j straže? Nadao se da ne bi, ali nije se usuđivao izložiti tom riziku. Previše je života ovisilo o tome da nekako stigne u Crni zamak prije Mag-nara... pod uvjetom da pronađe priliku da pobjegne divljacima.
Spustili su se niz južnu stranu Zida kod Sive stražarnice, napuštene već dvije stotine godina. Dio golemih kamenih stuba urušio se stoljeće ranije, ali unatoč tome silazak je bio kudikamo lakši od uspona. Odavde ih je Styr uveo duboko u Dar, da izbjegnu Stražine uobičajene patrole. Grigg Jarac poveo ih je pokraj nekoliko nenaseljenih sela koja su zaostala u onim krajevima. Osim nekoliko razbacanih okruglih kula koje su stršile u nebo poput kamenih prstiju, nisu vidjeli ni traga od čovjeka. Kroz hladnoću vlažnih bregova i vjetrovitih dolina stupali su, nepraćeni, neopaženi.
Ne smiješ prezati, što god da se zatraži od tebe, rekao je Poluruki. *Jaši s njima, jedi s njima, bori se s njima, dokle god bude potrebno.* Jahao je mnogo liga i propješačio još više, podijelio s njima kruh i sol, Vgrittine gunjeve također, ali još uvijek mu nisu vjerovali. Dan i noć Thennijci su ga promatrali, oprezni na bilo kakav znak izdaje. Nije mogao pobjeći, a uskoro će biti prekasno.
Bori se s njima, Qhorin je rekao, prije nego što je predao svoj život Dugoj Pandži... ali nije došlo do toga, do sada. *Kad jednom prolijem bratovu krv, izgubljen sam. Tada sam zauvijek prešao Zid i nema povratka na drugu stranu.*
Nakon svakog dnevnog marša Magnar bi ga pozvao da mu postavi oštroumna prepredena pitanja o Crnom zamku, njegovu garnizonu i obranama. Jon je lagao gdje se usuđivao i hinio neznanje nekoliko puta, ali Grigg Jarac i Errok slušali su također, i znali su dovoljno da Jon postane oprezan. Odveć napadna laž bi ga izdala.
Ali istina je bila strahotna. Crni zarriak nije imao obranu, osim samog Zida. Manjkale su čak i drvene palisade ili zemljani prokopi. 'Zamak' nije bio ništa više nego skup kula i utvrda, od kojih su dvije trećine propadale. Što se garnizona ticalo, Stari Medvjed je odveo dvije stotine na svoj pohod. Je li se itko od njih vratio? Jon nije znao. Možda ih je četiri stotine preostalo u zamku, ali većina njih bili su graditelji ili upravitelji, ne izvidnici.
Thennijci su bili okorjeli ratnici, discipliniraniji od običnih divljaka; nedvojbeno ih je zbog toga Mance izabrao. Branitelji Crnog zamka uključivat će slijepog meštra Aemona i njegova poluslijepog upravitelja Clvdasa, jednorukog Donala Noyea, pijanog septona Celladora, Gluhog Dicka Follarda, Troprstog Hobba Kuhara, starog Ser Wyntona Stouta, kao i Haldera, Žapca, Pypa, Albetta i ostale dječake koji su

vježbali s Jonom. A njima će zapovijedati Bowen Marsh crvena lica, punašan Glavni upravitelj kojeg su učinili kaštelanom u odsutnosti kneza Mormonta. Žalosni Edd je ponekad zvao Marsha "Stari Šipak", što mu] pristajalo jednako dobro kao što je 'Stari Medvjed' pristajalo Mormon-tu. "On je čovjek kojega biste htjeli u prvim redovima kad su dušmani na bojištu", rekao bi Edd svojim uobičajenim ozbiljnim glasom. "On će vam ih sve lijepo prebrojiti. Taj vam je pravi demon za zbrajanje."

Ako Magnar zauzme Crni zamah na prepad, bit će to krvavi pokolj, dječaci poklani u postelji prije nego što spoznaju da su napadnuti. Jon ih je morao upozoriti, ali kako? Nikad ga nisu poslali u dobavu krmiva ni u lov, niti mu dopuštali da sam drži stražu. A bojao se i za Ygritte. Nije ju mogao povesti, ali ako je ostavi, hoće li je Magnar natjerati da odgovara za njegovu izdaju? *Dva srca koja kucaju kao jedno...*

Dijelili su iste spavaće kožuhe svake noći, a on bi usnuo s njezinom glavom na grudima i crvenom kosom koja bi mu škakljala bradu. Njezin miris postao je dio njega. Njezini iskrivljeni zubi, mekoća njezine dojke kada bi je obujmio rukom, okus njezinih usta... bili su njegova radost i njegov očaj. Mnoge je noći odležao s Vgritte toplom pokraj sebe, pitajući se je li se njegov otac knez osjećao jednako zbunjeno u vezi s njegovom majkom, tko god da je bila. *Vgritte je postavila zamku, a Man-će Rayder me gurnuo u nju.*

Svaki dan koji je provodio među divljacima činio je težim ono stoje morao obaviti. Morao je pronaći neki način da izda ove ljude, a kad to učini, oni će morati umrijeti. Nije želio njihovo prijateljstvo, kao što nije želio ni Vgrittinu ljubav. Pa ipak... Thennijci su govorili Drevnim jezikom i rijetko se obraćali Jonu, ali bilo je drugačije s Jarlovim otimačima, ljudima koji su se uspeli preko Zida. Jon ih je počeo upoznavati: mršav, tihi Errok i druželjubivi Grigg Jarac, dječaci Quort i Bod-ger, Dan Konoplja, izrađivač užadi. Najgori od njih bio je Del, konjoliki mladić otprilike Jonovih godina, koji bi sanjivo pripovijedao o nekoj maloj divljakinji koju je kanio ukrasti. "Ona je srećonoša, poput tvoje Ygritte. Poljubila ju je vatra."

Jon se morao ujesti za jezik. Nije htio znati za Delovu djevojku ili Bodgerovu majku, mjesto pokraj mora odakle je potekao Henk Kaciga, kako je Grigg čeznuo da posjeti zelene ljude na Otoku lica, ili trenutak kad je los zatjerao Nogoprsta na drvo. Nije želio slušati o čiru na stražnjici Velikog Čira, koliko piva može popiti Kameni Palac, ili kako je mlađi brat preklinjao Quorta da ne ide s Jarlom. Quortu nije moglo biti više od četrnaest, iako je već sebi ukrao ženu i imao dijete na putu. "Može bit da će se rodit u nekom zamku", hvalisao se dječak. "Rođen u zamku kao knez!" Bio je vrlo zadivljen 'zamcima' koje su vidjeli, pod čime je mislio na stražarske kule.

Jon se pitao gdje je sada bio Duh. Je li otišao u Crni zamak ili je trčao s nekim divljim čoporom u šumi? Nije nimalo osjećao strahovuka, čak ni u svojim snovima. Zbog toga se osjećao kao da je dio njega bio odsječen. Čak i dok bi Vgritte spavala uz njega, osjećao se osamljenim. Nije želio umrijeti sam.

Do tog poslijepodneva drveće se počelo rijediti, a oni su marširali na istok preko blago valovitih ravnica. Trava se *uzdizala* do struka visoka oko njih, a divlja pšenica blago se njihala kad bi vjetar udario, ali većim je dijelom dan bio topao i vedar. Međutim, prema zalasku sunca oblaci su počeli prijetiti zapadu. Uskoro su progutali narančasto sunce, a Lenn je prorekao da dolazi jaka oluja. Njegova majka bila je šumska vještica, te su se svi otimači složili da je imao dar predviđanja vremena. "U blizini je selo", Grigg Jarac reče Magnaru. "Dvije milje, tri. Ondje bismo se mogli skloniti." Styr se smjesta složio.

Već je dobrano pao mrak, a oluja bjesnjela u času kad su stigli do tog mjesta. Selo je ležalo uz jezero, i bilo tako davno napušteno da se većina kuća srušila. Čak i mala drvena krčma koja je nekoć sigurno bila dobrodošao prizor putnicima stajala je napola strovaljena i bez krova. *Ovdje ćemo pronaći oskudno sklonište,* zlovoljno pomisli Jon. Kad god bi munja bljesnula mogao je vidjeti kamenu okruglu kulu kako se uzdiže s otoka vani na jezeru, ali bez čamaca nisu mogli stići do nje.

Errok i Del otpuzali su naprijed da izvide ruševine, ali Del se gotovo smjesta vratio. Styr je zaustavio kolonu i poslao desetak svojih Thennija-ca kasom naprijed, s kopljima u ruci. Dotad ga je i Jon opazio: odsjaj vatre, koji se crvenio u dimnjaku krčme. *Nismo sami.* Strava se sklupčala u njemu poput zmije. Čuo je njištanje konja, a potom povike. *Jaši s njima, jedi s njima, bori se s njima,* rekao je Ohorin.
Ali borbi je došao kraj. "Samo je jedan", reče Errok kad se vratio. "Starac s konjem." Magnar dovikne zapovijedi na Starom jeziku, a desetak njegovih Thennijaca raširi se da bi postavili krug oko sela, dok su se ostali pošli šunjati kroz kuće da se uvjere kako se nitko drugi nije skrivao među korovom i povaljanim kamenjem. Ostatak njih se zbio u krčmu bez krova, naguravajući jedni druge kako bi se što više približili ognjištu. Činilo se da slomljene grane koje je starac palio proizvode više dima nego topline, ali bilo kakva toplina bila je dobrodošla u tako divljoj kišnoj noći. Dvojica Thennijaca bacili su čovjeka na tlo i premetali po njegovim stvarima. Drugi mu je držao konja, dok su još trojica pljačkali njegove bisage.
Jon se udalji. Trule jabuke škripale su mu pod nogama. *Styr će* ga| *ubiti.* Magnar je to rekao u Sivoj stražarnici; svaki klečavac kojeg susretnu smjesta će biti umoren, kako bi se uvjerili da ne može podići uzbunu. *Jaši s njima, jedi s njima, bori se s njima.* Je li to značilo i da mora ni-j jemo i bespomoćno stajati dok presijecaju starčevo grlo?
Blizu kraja sela, Jon se nađe licem u lice s jednim od stražara koje je Styr postavio. Thennijac zareži nešto na Starom jeziku i uperi koplje prema krčmi. *Vrati se kamo spadaš,* odgonetne Jfon. *Ali gdje je to?*
Zaputio se prema vodi i otkrio gotovo suho »y'esto ispod nagnutog zida od žbuke i pletera trošne kolibe koja se gotovo urušila. Ondje ga Ygritte pronađe gdje sjedi, zureći preko kišom šibanog jezera. "Znam ovo mjesto", reče joj kad je sjela pokraj njega. "Ona kula... pogledaj joj vrh idući put kad munja zabljesne i reci mi što vidiš."
"Da, ako želiš", reče ona, a potom, "neki Thennijci vele da su i buku odande. Povike, kažu."
"Grmljavinu."
"Oni kažu povike. Možda su duhovi."
Utvrda je imala sablastan, uklet izgled, stojeći ondje crna naspram l oluje na svom kamenitom otoku dok je kiša šibala jezero svud oko nje.; "Mogli bismo otići i pogledati", predloži on. "Sumnjam da se možemo • smočiti više nego što smo sada mokri."
"Plivat? U oluji?" Ona se nasmije na prijedlog. "Je l' to varka da i svučeš odjeću, Jone Snow?"
"Zar mi za to sada treba varka?" peckao ju je on. "Ili se radi o ton da ne možeš otplivati ni zamah?" Jon je bio snažan plivač, budući da je| naučio plivati kao dječak u velikom jarku Oštrozimlja.
Ygritte ga bubne šakom u mišicu. "Ti ništa ne znaš, Jone Snow. Ja| sam napola riba, ako hoćeš znat."
"Napola riba, napola koza, napola konj... previše je polovica u tebi,! Ygritte." On zatrese glavom. "Ne bismo trebali plivati, ako je ovo mjes-j to koje mislim da jest. Možemo hodati."
Ona ustukne i dobaci mu pogled. "Hodat po vodi? Kakva je to južnjačka vradžbina?"
"Nije vradž—" započne on, kadli golem bljesak munje probode nebo i dotakne površinu jezera. Na pola otkucaja srca bilo je svijetlo kao za podneva. Prasak groma bio je tako glasan da je Ygritte dahnula i pokrila uši.
"Jesi li pogledala?" upita Jon, dok se zvuk kotrljao u daljinu a noć ponovno postajala crna. "Jesi li vidjela?"
"Žut", reče ona. "Jesi li na to mislio? Neki od onih uspravnih kamenova na vrhu su žuti."
"Zovemo ih kruništem. Bili su obojeni zlatno prije mnogo godina. To je Kraljičina kruna."
Na suprotnoj strani jezera, kula je ponovno bila crna; mračan oblik nejasno viđen.
"Ondje je živjela kraljica?" upita Ygritte.

"Ondje je kraljica prespavala noć." Stara Nana ispripovjedila mu je priču, ali meštar Luwin je potvrdio veći dio. "Alvsanne, žena kralja Jae-haervsa Pomiritelja. Zovu ga Stari kralj jer je vladao tako dugo, ali bio je mlad kad je prvi put zasjeo na Željezno prijestolje. U tim danima bio mu je običaj putovati cijelim kraljevstvom. Kad je stigao u Oštrozimlje, doveo je svoju kraljicu, šest zmajeva i polovicu svog dvora. Kralj je imao pitanja o kojima je želio razglabati sa svojim Guvernerom Sjevera, a Alvsanne je postalo dosadno, te je uzjahala svog zmaja Srebrno krilo i odletjela na sjever da vidi Zid. Ovo selo bilo je jedno od mjesta gdje se zaustavila. Kasnije je puk obojio vrh njihove kule da nalikuje na zlatnu krunu koju je nosila kad je provela noć među njima."
^'Nikad nisam vidjela zmaja."
"Nitko nije. Posljednji zmajevi uginuli su prije stotinu godina i više. Ali ovo je bilo prije toga."
"Kraljica Alvsanne, veliš?"
"Dobra kraljica Alysanne, kasnije su je zvali. Jedan od zamaka na Zidu također je prozvan po njoj. Kraljičine dveri. Prije njezina posjeta zvao se Snježne dveri."
"Ako je bila tako dobra, trebala je srušit Zid."
Ne, pomisli on. *Zid štiti kraljevstvo. Od Drugih... i od tebe i tvog soja također, mila.*
"Imao sam jednog prijatelja koji je sanjao zmajeve. Patuljka. Rekao mi je—"
"JON SNOW!" Jedan od Thennijaca iskrsne nad njima, mršteći se.
"Magnarhoće."
Jon je mislio kako je to mogao biti isti čovjek koji ga je zatekao izvan pećine, one noći prije nego što su se uspeli na Zid, ali nije bio siguran. Osovio se na noge. Ygritte pođe s njim, zbog čega bi se Styr uvijek namrštio, ali kad god ju je pokušao otjerati, ona bi ga podsjetila na to da je slobodna žena, ne ona koja kleči. Dolazila je i odlazila po volji. Pronašli su Magnara kako stoji pod stablom koje je raslo iz poda za-| jedničke odaje. Njegov zarobljenik klečao je pred ognjištem, okružen drvenim kopljima i brončanim mačevima. Promatrao je Jonov prilazak, ali nije govorio. Kiša je curila niz zidove i štropotala po posljednjih nekoliko listova koji su još prianjali uz drvo, dok se dim gusto kovitlao iz vatre.
"On mora umrijeti", reče Styr Magnar. "Učini to, Vrano."
Starac ne izusti ni riječi. Samo pogleda Jona, koji je stajao među divljacima. Usred kiše i dima, obasjan jedino vatrom, nije mogao vidjeti da je Jon bio sav u crnom, osim svoje kabanice od ovčje kože. *Ilije mogao?*
Jon isuče Dugu Pandžu iz njezinih korica. Kiša je oprala čelik, a svjetlo vatre ocrtalo mrku narančastu liniju po njezinu rubu. *Tako mala , vatra da košta čovjeka njegova života.* Sjetio se što je Qhorin Poluruki rekao kad su ugledali vatru u Piskutavom prolazu. *Vatra je ondje gore život,* f rekao im je, *ali može biti i smrt.* Međutim, to je bilo visoko u Mrazočnja-cima, u nezakonitoj divljini s one strane Zida. Ovo je bio Dar, koji je štitila Noćna straža i moć Oštrozimlja. Čovjek je trebao biti slobodan da ovdje naloži vatru a da ne umre zbog toga.
"Zašto oklijevaš?" reče Styr. "Ubij ga i svrši s tim."
Čak ni tada zarobljenik nije prozborio. "Milost", mogao je reći, ili "Uzeli ste mi konja, novac, hranu, pustite da zadržim život" ili "Ne, molim vas, nisam vam nanio zlo." Mogao je reći tisuću stvari, ili plakati, ili *zažvali* svoje bogove. No, nijedna riječ neće ga sada spasiti. Možda je to znao. Stoga je držao jezik za zubima i gledao u Jona s optužbom i molbom.
Ne smiješ prezati, što god da se zatraži od tebe. Jaši s njima, jedi s njima, bori se s njima...
Ali ovaj starac nije pružao otpor. Bio je zle sreće, to je sve. Tko je bio, odakle je došao, kamo je kanio ići na svom bijednom klimavom konju... ništa nije bilo važno.
On je starac, reče Jon samom sebi. *Pedeset godina, možda čak šezdeset. Živio je dulje od većine. Thennijci će ga ionako ubiti, ništa što mogu reći ili učiniti neće ga spasiti.* Duga Pandža doimala se težom od olova u njegovoj ruci, preteškom da je podigne. Čovjek je neprestano zurio u njega, očima krupnim i crnim poput bunara. *Propast ću u one oči i utopiti se.* I Magnar ga je također gledao, a mogao je gotovo okusiti nepovjerenje. *Čovjek je ionako*

mrtav. Zar je važno ako ga moja ruka ubije? Jel dan zamah mogao bi to obaviti, brzo i čisto. Duga Pandža bila je iskopana od valvrijskog čelika. *Kao Led,* Jon se sjeti još jednog usmrđivanja; (dezertera na njegovim koljenima, njegove glave koja se kotrljala, sjaja |krvi na snijegu... mača njegova oca, riječi njegova oca, lica njegova
"Učini to, Jone Snow", ponuka Ygritte. "Moraš. Da dokažeš kako uši Vrana, već jedan od slobodnog naroda."
"Starac koji sjedi pokraj vatre?"
"I Orell je sjedio pokraj vatre. Njega si prilično brzo ubio." Pogled koji mu je tada uputila bio je oštar. "I mene si kanio ubit, dok nisi vidio da sam žensko. A ja sam spavala."
"To je bilo drukčije. Bili ste vojnici... stražari."
"Da, a vi Vrane niste htjeli da vas vide. Kao što ni mi ne želimo, sada. To je posve ista stvar. Ubij ga."
On okrene leđa čovjeku. "Ne."
Magnar se primakne bliže, visok, hladan i opasan. "Ja kažem da. Ja i ovdje zapovijedam."
"Zapovijedaš Thennijcima," reče mu Jon, "ne slobodnom narodu." "Ne vidim tu slobodnog naroda. Vidim Vranu i Vraninu ženu."
"Ja nisam Vranina žena!" Ygritte dograbi svoj nož iz korica. Tri brza [koraka i ona zabaci starčevu glavu potegnuvši je za kosu i rastvori mu ' grlo od uha do uha. Čak i u smrti, starac nije viknuo. "Ti ne znaš *ništa,* Jone Snow!" viknula je na njega i bacila krvavu oštricu pred njegove
. noge.
Magnar izusti nešto na Drevnom jeziku. Možda je govorio Thennijcima da ubiju Jona na mjestu, ali on nikad neće doznati istinu o tome. Munja se obruši s neba, žigošući modro-bijeli bljesak koji je dotaknuo vrh kule na jezeru. Mogli su namirisali njezin bijes, a kad je stigao grom činilo se da je pretresao noć.
A smrt je skočila među njih.
Bljesak oluje ostavio je Jona trenutno slijepog, ali nazreo je sjenu koja se obrušila na njih pola otkucaja srca prije nego što je čuo krik. Prvi l Thennijac umro je kao starac, s krvlju koja mu je navirala iz rastrganog vrata. Tada je svjetla nestalo a spodoba je jurila dalje, režući, i drugi je čovjek pao u mraku. Bilo je psovki, povika, urlika bola. Jon ugleda Veliki Čir kako posrče natrag i ruši tri čovjeka iza sebe. *Duh,* pomisli u jednom mahnitom trenutku. *Duh je preskočio Zid.* Tada munja pretvori noć u dan, a on ugleda strahovuka koji je stajao na Delovim grudima, dok mu je crna krv curila iz gubice. *Siv. On je siv.*
Tama se spustila s udarom groma. Thennijci su boli svojim kopljima dok je strahovuk strelimice trčao između njih. Starčeva kobila se prop-ne, razbješnjena mirisom pokolja i švigne svojim kopitima. Duga Pandža još mu je bila u rutiH3djednom Jon Snow shvati da neće dobiti bolju priliku.
Sasjekao je prvog čovjeka dok se okretao prema strahovuku, progurao se pokraj drugog, zamahnuo na trećeg. Kroz ludilo čuo je nekog kako mu dozivlje ime, ali je li to bila Vgritte ili Magnar nije mogao reći. Thennijci koji su se borili da obuzdaju konja nisu ga ni vidjeli. Duga Pandža bila je laka poput pera. Zamahnuo je na stražnju stranu čovjekove goljenice i osjetio kako je čelik *zagrizao* do kosti. Kad je divljak pao, kobila nasrne da će pobjeći, ali Jon joj nekako uspije ščepati grivu svojom slobodnom rukom i popne joj se na leđa. Ruka se sklopi oko njegova gležnja, a on zasiječe dolje i ugleda Bodgerovo lice kako iščezava u mlazu krvi. Konj se propne, švignuvši nogama. Jedno kopito dohvati nekog Thennijca u sljepoočicu, uz *hrsk.*
A tada su jurili. Jon se nije potrudio da upravi konja. Jedva je mogao ostati na njemu dok su letjeli kroz blato, kišu i grmljavinu. Mokra trava šibala mu je lice a koplje mu proletjelo pokraj uha. *Ako konj posrne i slomi nogu, dohvatit će me i ubiti,* pomisli on, ali drevni su

bogovi bili uz njega i konj nije posrnuo. Munja zadrhti preko crne kupole neba, a grom se zakotrlja ravnicama. Zvuči su se gubili i zamirali za njim.
Mnogo sati kasnije, kiša je stala. Jon se zatekao sam u moru visoke crne trave. Osjećao je duboku prodornu bol u lijevom bedru. Kad je spustio pogled, iznenadio se što vidi strijelu kako strši iz njega. *Kad se to dogodilo?* Zgrabio je držalo i žestoko ga povukao, ali glava strelice bila je duboko u mesu njegove noge, a bol kad ju je potegnuo bila je neizdrživa.
Pokušao se mislima vratiti ludilu u krčmi, ali jedino se mogao sjetiti zvijeri, mršave, sive i strahotne. *Bila je prevelika za običnog vuka. Onda je to bio Strahovuk. Morao je biti.* Nikad nije vidio životinju koja se kretala tako brzo. *Poput Sivog Vjetra...* Zar se Robb vratio na sjever?
Jon zatrese glavom. Nije imao odgovore. Bilo je preteško razmišljati... o strahovuku, o starcu, Vgritte, bilo čemu...
Nezgrapno, on spuzne s kobilinih leđa. Njegova ranjena noga savije se pod njim, a on je morao progutati krik. *Ovo će biti agonija.* Međutim, strijela je morala izaći, i ništa dobro neće proizaći od čekanja. Jon ovije ruku oko drška s perjem, duboko udahne i gurne strijelu naprijed. Zasenje, a onda opsuje. Toliko je boljelo daje morao prestati. *Krvarim po-ut zaklane svinje,* pomisli on, ali ništa se nije dalo učiniti dok strijela ne de vani. Načinio je grimasu i ponovno pokušao... te uskoro ponovno o, držćući. *Još jednom.* Ovaj put je kriknuo, ali kad je završio, glava rijele virila je iz prednje strane njegova bedra. Jon odgurne svoje krva-; hlače da dobije bolji zahvat, načini grimasu i polako izvuče strijelu iz oje noge. Kako je to proživio a da se onesvijesti nikad neće znati.
Poslije je ležao na tlu, stežući svoju nagradu i tiho krvareći, preslab f da se pomakne. Nakon nekog vremena, shvatio je da će, ako *neprimo-l m* samog sebe da se pomakne, vjerojatno iskrvariti na smrt. Jon dopuže do plitkog potoka gdje je kobila pila, ispere svoje bedro u hladnoj vodi f i čvrsto ga sveže trakom tkanine otrgnute s plašta. Oprao je i strijelu, f okrećući je u rukama. Je li perje bilo sivo ili bijelo? Vgritte je svoje stri-I jele ukrašavala svijetlosivim guščjim perima. *Je li odapeta strijelu na mene l dok sam bježao?* Jon je nije mogao kriviti zbog toga. Pitao se je li cilja-[la njega ili konja. Da je kobila pala, s njim bi bilo svršeno. "Sreća što se [moja noga našla na putu", promrmlja.
Počivao je neko vrijeme da pusti konja da pase. Nije odlutala daleko.)je bilo dobro. Hramajući s bolesnom nogom, nikad je ne bi uhvatio, va se prisilio natrag na noge i popeo na njezina leđa. *Kako sam je uo-tuzjahao ranije, bez sedla i stremena, i s mačem u jednoj ruci?* Bilo je f pitanje na koje nije znao odgovoriti.
|Grmljavina je tiho brujala u daljini, ali iznad njega oblaci su se raz-{jali. Jon pretraži nebo dok ne pronađe Ledenog zmaja, a onda ok-; kobilu prema Zidu i Crnom zamku. Udar boli u mišiću njegova Ira natjera ga da se trgne dok je zabadao pete u starčeva konja. *Idem* reče samom sebi. Ali ako je to bila istina, zašto se osjećao tako no?
• Jahao je do zore, dok su *zvijezde* zurile odozgo poput očiju.

Njezini dothrakijski izviđači rekli su joj kako je bilo, ali Danyje željela vidjeti svojim očima. Ser Jorah Mormont jahao je s njom kroz brezovu šumu i uz kosi greben od pješčenjaka. "Dovoljno blizu", upozori je na sljemenu.
Dany povuče uzde svoje kobile i pogleda preko polja, gdje je vunkaj-ska vojska ležala na njezinu putu. Bjelobradi ju je naučio kako najbolje izbrojiti snagu neprijatelja. "Pet tisuća", reče trenutak kasnije.
"I ja bih rekao." Ser Jorah pokaže prstom. "Ono su plaćenici s mačevima. Kopljanici i strijelci na konjima, s mačevima i sjekirama za posao izbliza. Drugi sinovi na lijevom krilu, Olujne Vrane na desnom. Oko pet stotina ljudi na svakome. Vidite stjegove?"
Vunkajska harpija držala je bič i željezni ovratnik u svojim čaporci-ma umjesto komada lanca. Ali plaćenici su izvjesili vlastite stjegove ispod stjegova grada kojem su služili: zdesna četiri vrane između prekriženih munja, slijeva slomljeni mač. "Yunkaijci sami drže središte", primijeti Dany. Njihovi časnici nisu se izdaleka razlikovali od astaporskih; visoke sjajne kacige i plaštevi na kojima bijahu zašiveni blistavi bakreni diskovi. "Jesu li ono ropski vojnici koje vode?"
"Većim dijelom. Ali nisu ravni Neokaljanima. Yunkaijci su poznati po uvježbavanju robova za ložnicu, ne ratnika."
"Što vi velite? Možemo li poraziti tu vojsku?" "Lako", reče Ser Jorah.
"Ali ne bez krvi." Mnogo je krvi natopilo cigle Astapora onog dana kad je grad pao, iako je malo krvi potjecalo od njezinih ljudi. "Mogli bismo ovdje dobiti bitku, ali pod tu cijenu ne možemo zauzeti grad."
"Uvijek postoji rizik, *khaleesi.* Astapor je bio samozadovoljan i ranjiv. Yunkai je unaprijed upozoren."
Dany promisli. Ropska vojska činila se malom u usporedbi s njezinim brojevima, ali najamni mačevaoci bili su na konjima. Ona je predugo ja-hala s Dothrakijima da ne bi imala zdravo poštovanje prema onome što ratnici na konjima mogu učiniti pješaštvu. *Neokaljani bi izdržali njihov napad, ali moji slobodnjaci bili bi poklani.* "Robovlasnici vole razgovarati", reče ona.
"Pošaljite glas da ih želim počuti večeras u svom šatoru. I pozovite zapovjednike plaćeničkih četa da me takođeTposjete. Ali ne za-j jedno. Olujne Vrane u podne, Druge Sinove dva sata kasnije."
"Kako želite", reče Ser Jorah. "Ali ako ne dođu—"
"Doći će. Bit će znatiželjni vidjeti zmajeve i čuti što imam reći, a oni pametni vidjet će u tome priliku da procijene moju snagu." Ona okrene svoju kobilu. "Pričekat ću ih u svojem paviljonu."
Sivo nebo i svježi vjetrovi otpratili su Dany njezinoj vojsci. Duboki jarak koji će okruživati njezin tabor već je bio napola iskopan, a šume bijahu pune Neokaljanih koji su odsijecali grane s breza da ih naoštre u kolce. Uškopljenici nisu mogli spavati u neutvrđenom taboru, ili je barem tako Sivi Crv tvrdio. Bio je ondje nadgledajući posao. Dany se zaustavi na trenutak da porazgovara s njim. "Yunkai je opasala svoje slabine za bitku."
"To je dobro, Vaša Milosti. Ovi ovdje žedni su krvi."
Kad je zapovjedila Neokaljanima da izaberu časnike medu sobom, Sivi Crv bio je njihov prvi i gotovo jedini izbor za najviši čin. Dany je postavila Ser Joraha nad njim da ga uvježba za

zapovjedništvo, a izgnani vitez je tvrdio da je dosad mladi uškopljenik bio strog, ali pravedan, brz na učenju, neumoran, krajnje nepopustljiv u svojoj pažnji prema pojedinostima.
"Mudri gospodari okupili su vojsku robova da nam se suprotstavi."
"Rob u Yunkaiju uči načine sedam uzdaha i šesnaest položaja zadovoljstva, Vaša Milosti. Neokaljani uče načine triju kopalja. Vaš Sivi Crv nada se da će vam to pokazati."

555

Jedna od prvih stvari koje je Dany učinila nakon pada Astapora bila je da ukine običaj svakodnevnog davanja novih ropskih imena Neokaljanima. Većina onih rođenih na slobodi vratila se svojim rodnim imenima; barem oni koji su ih se još sjećali. Drugi su se prozvali po junacima ili bogovima, a ponekad oružjima, draguljima, čak i cvijeću, što je rezul-, tiralo vojnicima s nekim vrlo čudnim imenima, za Danyne uši. Sivi Crv ; ostao je Sivi Crv. Kad gaje upitala zašto, on je rekao: "To je sretno ime. *!* Ime ovog s kojim je rođen bilo je prokleto. To je bilo ime koje je imao [kad su ga odveli u robove. Ali Sivi Crv je ime koje je ovaj izvukao onog l dana kad ga je Daenerys U-oluji-rođena oslobodila."
"Ako zametnemo bitku, neka Sivi Crv pokaže mudrost jednako kao važnost", reče mu Dany. "Poštedi svakog roba koji pobjegne ili od-r baci oružje. Što ih manje ubijemo, to će ih više preostati da nam se prid-ie kasnije."
"Ovaj će zapamtiti."
"Znam da hoće. Budi u mojem šatoru u podne. Želim te ondje s mo-| jim ostalim časnicima kad budem pregovarala s plaćeničkim kapetani-*I* ma." Dany podbode svoju srebrenku naprijed u logor.
Unutar opsega koji su Neokaljani postavili, šatori su se podizali u | urednim redovima, s njezinim visokim zlatnim paviljonom u sredini. IDrugo logorište ležalo je blizu njezina; pet puta veće, raštrkano i kao-i tično. Taj drugi tabor nije imao rovove, ni šatore, ni stražu ni konjske i redove. Oni koji su imali konje ili mazge spavali su uz njih, od straha da f & im ih ukrasti. Koze, ovce i poluizgladnjeli psi slobodno su lutali među I hordama žena, djece i staraca. Dany je ostavila Astapor u rukama vijeća f bivših robova koje su vodili vidar, učenjak i svećenik. Sve mudri ljudi, f mislila je, i pravedni. Unatoč tome, deseci tisuća odlučili su je pratiti u i Vunkai, radije nego da ostanu u Astaporu. *Dala sam im grad, a većina l se previše bojala uzeti.*
Skrpljena vojska slobodnjaka činila je njezinu patuljastom, ali oni su iše teret nego probitak. Možda je jedan od stotinu imao magarca, ; ili vola; većina je nosila oružje ukradeno iz neke robovlasničke niče, ali samo jedan od deset bio je dovoljno snažan da se bori, a an nije bio uvježban. Izjeli su zemlju do gola kako su prolazili, po-t skakavaca u sandalama. No Dany se nije mogla prisiliti da ih napusti)što su Ser Jorah i njezini jahači-pobratimi predlagali. *Rekla sam im* | ju *slobodni. Ne mogu im reći da mi se nisu slobodni pridružiti.* Zagle-\ se u dim koji se *uzdizao* iz njihovih vatri i progutala uzdah. Možda imala najbolje pješaštvo na svijetu, ali je imala i najgore.
Arstan Bjelobradi stajao je na ulazu u njezin šator, dok je Snažni Bel-was sjedio prekriženih nogu na travi u blizini, jedući zdjelu smokava. Tijekom marša, oni su bili njezina osobna straža. Ona je Jhoga, Agga i Rakhara postavila za svoje *kose* usto što su bili njezini jahači-pobratimi, i upravo sada bili su joj potrebniji da zapovijedaju njezinim Dot-hrakijima nego da štite njezinu osobu. Njezina *kahalsara* bila je sićušna, nekih tridesetak ratnika na konjima, a većina njih bili su bezbradi dječaci i pogrbljeni starci. No bili su sva konjica koju je imala, a nije se usuđivala ići bez njih. Neokaljani su možda bili najbolja vojska na cijelom svijetu, kao što je Ser Jorah tvrdio, ali njoj su također trebali izviđači i vanjski jahači.
"Yunkaijci će imati rat koji priželjkuju", reče Dany Bjelobradom uj paviljonu. Irri i Jhiqui pokrile su pod tepisima dok je Missandei upalilaj štapić tamjana da zasladi prašni zrak. Drogon i Rhaegal spavali su *m* mekim jastucima, ovijeni jedan oko drugog, ali Viserion je

sjedio na rubu njezine prazne kade. "Missandei, kojim jezikom će ovi Yunkaijci govoriti, Valvrijskim?"
"Da, Vaša Milosti", reče dijete. "Drugim dijalektom od Astaporaca, ali prilično sličnim da se može razumjeti. Robovlasnici su se prozvali j Mudrim gospodarima."
"Mudrim?" Dany sjedne prekriženih nogu na jastuk, a Viserioa raširiti svoja bijelo-zlatna krila i dolepršа k njoj. "Vidjet ćemo koliko sul mudri", reče ona dok je češkala zmajevu Ijuskavu glavu između rogova,'
Ser Jorah Mormont vratio se sat kasnije, u društvu trojice kapetana Olujnih Vrana. Nosili su crna pera na svojim ulaštenim kacigama i tvrdili da su svi jednaki po časti i zapovjedničkoj ovlasti. Dany ih je proučavala dok su Irri i Jhiqui nalijevale vino. Prendahl Na Ghezn bio je zdepast Ghisejac široka lica i tamne kose koja je sijedjela; Sallor Ćelavi imao je zavojit ožiljak na svom blijedom qarthijskom obrazu; a Daa-rio Naharis bio je pretjerano nakićen čak i za jednog Tvroshijca. Njegova brada bila je rasječena na tri zupca i obojena modro, iste boje kao i njegove oči i kovrčava kosa koja mu je padala do ovratnika. Njegovi šiljasti brkovi bili su obojeni zlatno. Njegova je odjeća bila u svim nijansama žute; pjena mvrijske čipke boje maslaca prosipala mu se iz ovratnika i manšeta, na njegovu prsluku bili su našiveni brončani medaljoni u obliku maslačka, a ornamentalni zlatni ukrasi puzali su mu uz visoke kožne čizme do bedara. Rukavice od meke žute kože antilope bijahu zataknute u pojas od pozlaćenih prstenova, a njegovi nokti na rukama bili su lakirani modro.
Ali Prendahl Na Ghezn bio je taj koji je govorio u ime plaćenika, lilo bi vam bolje da svoju rulju odvedete drugamo", rekao je. *"Zauzeli* ; Astapor na prijevaru, ali Yunkai neće pasti tako lako."
"Pet stotina vaših Olujnih Vrana protiv deset tisuća mojih Neokalja-h", reče Dany. "Ja sam samo mlada djevojka i ne razumijem ratna pra-, ali ovaj odnos brojeva čini mi se loš."
"Olujne Vrane ne stoje same", reče Prendahl.
"Olujne Vrane uopće ne stoje. One lete, na prvi znak grmljavine, ožda biste i vi sada trebali letjeti. Čula sam da su najamni mačevaoci ;lasno nevjerni. Što će vam pomoći da budete pouzdani, kad Drugi novi promijene strane?"
"To se neće dogoditi", ustraje Prendahl nedirnut. "Pa čak i da se di, ne bi bilo važno. Drugi sinovi nisu ništa. Mi se borimo uz smione ljude Yunkaija."
"Borite se uz mladiće za postelju naoružane kopljima." Kad je okrenula glavu, dva jednaka zvončića na njezinoj pletenici tiho zazvoniše. "Kad jednom zapodjenemo bitku, nemojte pomišljati da zatražite milost. Međutim, ako mi se pridružite sada, *zadržat* ćete zlato koje su vam Yun-kaijci platili i usto zatražiti udio u plijenu, s još većim nagradama kasni-\ kad se vratim u svoje kraljevstvo. Ako se budete borili za Mudre odare, vaša će plaća biti smrt. Mislite li da će Vunkai otvoriti svo-idveri kad vas moji Neokaljani budu klali pod zidinama?"
. "Ženo, njačeš poput magarca, i ne stvaraš ništa više smisla."
""Ženo?" Ona se zasmijulji. "Je li me to trebalo uvrijediti? Uzvratila "bihpljusku, kad bih te smatrala muškarcem." Dany susretne njegov pogled. "Ja sam Daenervs U-oluji-rođena od kuće TARGARYEN, Neopržena, Majka zmajeva, *khaleesi* Drogovih jahača i kraljica Sedam kraljevina Zapadnih zemalja."
"Ti si", reče Prendahl Na Ghezn, "kurva konjskog kneza. Kad te slomimo, parit ću te sa svojim pastuhom."
Snažni Belwas isuče svoj *arakh.* "Snažni Behvas će dati njegov pokvareni jezik maloj kraljici, ako ona hoće."
"Ne, Behvase. Obećala sam ovim ljudima sigurnost." Ona se nasmiješi. "Recite mi ovo -jesu li Olujne Vrane robovi ili slobodni?"
"Mi smo bratstvo slobodnih ljudi", izjavi Sallor.

"Dobro." Dany ustane. "Onda se vratite i prenesite svojoj braći što sam rekla. Možda će neki od njih radije večerati zlato i slavu nego smrt Trebat će mi vaš odgovor do sutra."
Kapetani Olujnih Vrana ustanu kao jedan. "Naš odgovor je ne", reče Prendahl Na Ghezn. Njegovi drugovi slijedili su ga van iz šatora... alj Daario Naharis osvrne se dok je odlazio i nakloni glavu u uljudan pozdrav.
Dva sata kasnije zapovjednik Drugih Sinova došao je sam. Pokazao se golemim Braavosijcem svijetlih zelenih očiju i čupave crveno-zlatne brade koja mu je dopirala gotovo do pojasa. Njegovo ime bilo je Mero, ali sam je sebe nazivao Titanovim kopilanom.
Mero odmah strusi svoje vino, otare usta nadlanicom i iskesi se Dany. "Mislim da sam jebao tvoju blizanku u nekom bordelu kod kuće. Ili si to bila ti?"
"Mislim da nisam. Sjećala bih se čovjeka tolike veličine, nema sumnje."
"Da, tako je. Nijedna žena nikad nije zaboravila Titanovog ko-pilana." Braavosijac ispruži svoj kalež prema Jhiqui. "Što veliš na to da svučeš tu odjeću i sjedneš mi u krilo? Ako me zadovoljiš, možda dovedem Druge Sinove na tvoju stranu."
"Ako dovedeš Druge Sinove na moju stranu, možda te neću uško-piti."
Krupni čovjek se nasmije. "Djevojčice, druga me žena već jednom pokušala uškopiti vlastitim zubima. Sada više nema zubi, a moj mačje dugačak i debeo kao uvijek. Da ga izvadim i pokažem ti ga?"
"Nema potrebe. Kad ga moji ljudi odsijeku, razgledat ću ga do i volje." Dany uzme gutljaj vina. "Istina je da sam samo mlada djevojk ne znam ratna pravila. Objasni mi kako namjeravaš poraziti deset tisu Neokaljanih sa svojih pet stotina. Iako sam neiskusna, ovaj odnos brojeva čini mi se loš."
"Drugi Sinovi suočili su se s gorim i pobijedili."
"Drugi Sinovi suočili su se s gorim i pobjegli. U Qohoru, kad su im se Tri tisuće oduprle. Ili to niječeš?"
"To je bilo prije mnogo godina, prije nego što je Druge Sinove vodilo Titanovkopilan."
"Dakle, oni od tebe crpe svoju hrabrost?" Dany se okrene Ser Jora-hu. "Kad zametnemo bitku, ovoga ubij prije svih ostalih."
Izgnani vitez se osmjehne. "Drage volje, Vaša Milosti."
"Naravno," ona će Meru, "možeš ponovno pobjeći. Nećemo te zaus-aviti. Uzmi svoje vunkaijsko zlato i odlazi."
"Da si ikad vidjela Titana od Braavosa, budalasta djevojčice, znala i da on nema repa da ga podvije."
"Onda ostani i bori se za mene."
"Vrijedna si da se za tebe bori, to je istina", reče Braavosijac, "i ra-|dobih ti dopustio da mi poljubiš mač, da sam slobodan. Ali primio sam |yunkaijski novac i zadao svetu riječ."
"Novac se može vratiti", reče ona. "Platit ću ti jednako toliko, i više. i još drugih gradova za osvajanje, a cijelo me kraljevstvo čeka pola pjeta daleko. Služi mi vjerno i Drugi Sinovi više nikad neće trebati žiti nadnicu."
Braavosijac je cupkao svoju gustu crvenu bradu. "Jednako toliko i e, i možda poljubac usto, eh? Ili više od poljupca? Za čovjeka tako Jičanstvenog kao što sam ja?"
' "Možda." "Mislim da bi mi se svidio okus tvog jezika."
Mogla je osjetiti Ser Jorahov gnjev. *Mojem crnom medvjedu ne sviđa se ovaj razgovor o poljupcima.* "Razmisli o ovom što sam noćas rekla. Mogu li dobiti tvoj odgovor sutradan?"
"Možeš." Titanov kopilan se naceri. "Mogu li dobiti vrč ovog lijepog vina da ga odnesem mojim zapovjednicima?"
"Možeš dobiti bačvu. Iz podruma je Dobrih gospodara Astapora, i imam ga puna kola."
"Onda mi daj kola. U znak tvog štovanja." "Patiš od velike žeđi."
"Velik sam posvuda. I imam mnogo braće. Titanov kopilan ne pije

sam, *khaleesi."*
"Neka onda budu kola, ako obećaš da ćeš piti u moje zdravlje."
"Učinjeno!" zagrmi on. "I učinjeno i učinjeno! Tri zdravice ćemo ti ispiti i donijeti odgovor kad sunce izađe."
Kad je Mero otišao, Arstan Bjelobradi reče: "Ovaj ima loš ugled, čak i u Zapadnim zemljama. Ne dajte se zavarati njegovim nastupom, Vaša iti. Noćas će ispiti tri kaleža u vaše zdravlje, a sutradan vas silovati."
"Starac je ovaj put u pravu", reče Ser Jorah. "Drugi Sinovi stara su družina, i ne bez časti, ali pod Merom postali su gotovo jednako zli kao Hrabri suputnici. Taj je čovjek jednako opasan svojim poslodavcima kao i svojim dušmanima. Zato ste ga ovdje i zatekli. Nijedan od Slobodnih gradova više ga ne želi unajmiti."
"Nije njegov ugled ono što želim, već njegovih pet stotina konjanika. Što je s Olujnim Vranama, ima li tu kakve nade?"
"Ne", izravno će Ser Jorah. "Onaj Prendahl je Ghisenac po krvi. Vjerojatno je imao rodbinu u Astaporu."
"Šteta. Pa, možda se nećemo morati boriti. Pričekajmo i poslušajmo što Vunkaijci imaju reći."
Poslanici iz Yunkaija stigli su dok je sunce zalazilo; pedeset muškaraca na veličanstvenim crnim konjima i jedan na velikoj bijeloj devi. Njihove kacige bile su dvaput više od njihovih glava, kako ne bi zgnječile neobične uvojke, kule i oblike njihove nauljene kose pod njima. Bojili su svoje lanene suknje i tunike u tamnožuto i zašivali bakrene diskove na svoje plašteve.
Čovjek na bijeloj devi zvao se Grazdan Mo Eraz. Mršav i žilav, imao je bijeli osmijeh kakav je Kraznvs nosio prije nego što mu je Drogon spalio lice. Njegova je kosa bila podignuta u jednorogov rog koji je stršio iz njegova čela, a njegov *tokar* bio je obrubljen zlatnom mvrijskom čipkom. "Drevna i slavna je Yunkai, kraljica gradova", reče on kad mu je Dany zaželjela dobrodošlicu u svoj šator. "Naši zidovi su snažni, naši plemići ponosni i vatreni, naš puk bez straha. Naša krv je krv drevnog Ghisa, čije je carstvo bilo staro dok je Valvria bila tek drečavo djetešce. Mudro je od vas što ste sjeli i porazgovarali, *khallesi.* Ovdje nećete pronaći laku pobjedu."
"Dobro. Moji Neokaljani uživat će u dobroj borbi." Ona pogleda Sivog Crva, koji kimne. Grazdan široko slegne ramenima. "Ako je krv ono što želite, neka poteče. Rečeno mije da ste oslobodili svoje uškopljenike. Sloboda Neokaljanom znači kao šešir bakalaru." On se osmjehne Sivom Crvu, ali uškopljenik je mogao biti načinjen od kamena. "One koji prežive ponovno ćemo porobiti i upotrijebiti da preuzmemo Astapor iz ruku rulje. Možemo i od vas učiniti roba, ne sumnjajte. Postoje kuće zadovoljstva u Lysu i Tvroshu gdje bi muškarci dobro platili da legnu s posljednjom TARGARYENovom."
"Dobro je to što znate tko sam", blago će Dany.
"Ponosim se svojim znanjem o divljem nerazumnom zapadu." Graz-an raširi ruke u pokret pomirbe. "Pa ipak, zašto bismo govorili ovako ubo jedno drugom? Istina je da ste počinili divljaštva u Astaporu, ali i Vunkaijci smo vrlo pomirljiv narod. Nismo u sukobu s vama, Vaša Mi-«ti. Zašto potratiti snagu protiv naših moćnih zidina kad će vam biti [1] potreban svaki čovjek da ponovno osvojite prijestolje svojega oca u dalekim Zapadnim zemljama? Yunkai vam želi samo dobro u tom pothvatu. A da to dokažemo, donio sam vam dar." On pljesne rukama i dvojica iz njegove pratnje priđu bliže noseći tešku škrinju od cedrovine optočenu broncom i zlatom. Postavili su je pred njezine noge. "Pedeset tisuća zlatnih maraka", glatko će Grazdan. "Vaše su, kao znak prijateljstva od Mudrih gospodara Vunkaija. Zlato koje se slobodno daje bolje je od pljačke kupljene krvlju, zasigurno? Stoga vam kažem, Daenervs Targaryen, uzmite ovu škrinju i odlazite."
Dany odgurne poklopac škrinje malim stopalom u papuči. Bila je puna zlatnika, upravo kako je poslanik rekao. Ona zgrabi šaku i pusti ih da joj se prospu kroz prste. Sjajili su blistavo dok su se kotrljali i padali; no-voiskovani, *većina njih,* zapečaćeni stepenastom piramidom na jednoj strani i harpijom Ghisa na drugoj. "Vrlo lijepo. Pitam se koliko ću ovak-i vih škrinja zateći kad osvojim vaš grad?"
On se zasmijulji. "Nijednu, jer u tome nikad nećete uspjeti."

"I ja imam dar za vas." Ona zalupi škrinju. "Tri dana. Ujutro trećeg dana, pošaljite svoje robove. Do posljednjeg. Svaki čovjek, žena i dijete dobit će oružje i onoliko hrane, odjeće, novca i namirnica koliko on ili ona može ponijeti. To će im biti dopušteno slobodno izabrati među imetkom njihovih gospodara, kao plaću za godine službe. Kad svi robovi odu, vi ćete otvoriti svoje dveri i dopustiti mojim Neokaljanima da uđu i pretraže vaš grad, kako bi se uvjerili da nitko nije ostao u okovima. Ako to učinite, Yunkai neće biti spaljen ni opljačkan i nitko od vašeg naroda neće biti uznemirivan. Mudri gospodari imat će mir za ko-' jimžude i pokazat će se uistinu mudrima. Sto velite na to?"
"Velim, vi ste ludi." • "Jesam li?" Dany slegne ramenima i izusti: *"Dmcarjs."*
Zmajevi odgovore. Rhaegal *zasikće* i zadimi, Viserion prasne, a Dro-gon ispljune kovitlac crveno-crnog plamena. On dotakne nabor Graz-danova *tokara,* a svila se zapali u pola otkucaja srca. *Zlatne* marke prospu se po tepisima dok je poslanik posrtao preko škrinje, izvikujući kletve dudarajući rukom sve dok Bjelobradi nije izlio vrč vode po njemu da ugasi plamenove. "Zakleli ste se da ću imati sigurnu pratnju!" zakuka vunkaijski poslanik.
"Zar svi Vunkaijci toliko jauču nad oprljenim *tokarom ?* Kupit ću vam novi... ako predate svoje robove za tri dana. Inače će vam Drogon dati topliji poljubac." Ona onjuši zrak namrštivši se. "Uneredili ste se. Uzmite svoje zlato i idite, i pobrinite se da Mudri gospodari čuju moju poruku."
Grazdan Mo Eraz uperi svoj prst. "Požalit ćeš tu bahatost, kurvo. Ovi mali gušteri neće te zaštititi, obećavam ti. Ispunit ćemo zrak strijelama ako dođu na ligu od Vunkaija. Misliš li da je tako teško ubiti zmaja?"
"Teže nego ubiti robovlasnika. Tri dana, Grazdane. Reci im. Do konca trećeg dana, bit ću u Yunkaiju, otvorili mi vi svoje dveri ili ne."
Potpun mrak pao je u času kad su Yunkaijci napustili njezin logor. Noć je obećavala biti tmurna; bez mjeseca, zvijezda, s hladnim vlažnim vjetrom koji je puhao sa *zapada. Lijepa crna noć,* pomisli Dany. Vatre su gorjele svuda oko nje, male narančaste zvijezde posute po brijegu i polju. "Ser Jorah," reče ona, "pozovite moje jahače-pobratime." Dany sjedne na brdo jastuka da ih pričeka, sa zmajevima oko sebe. Kad su se okupili, ona izusti: "Sat iza ponoći trebao bi biti pravo vrijeme."
"Da, *khaleesi",* reče Rakharo. "Vrijeme za što?"
"Da izvedemo naš napad."
Ser Jorah Mormont se namršti. "Rekli ste plaćenicima—"
"—da želim njihove odgovore do sutra. Nisam obećala ništa za večeras. Olujne Vrane prepirat će se oko moje ponude. Drugi Sinovi bit će pijani od vina koje sam dala Meru. A Vunkaijci vjeruju kako imaju tri dana. Napast ćemo ih pod okriljem ove tame."
"Imat će izviđače koji će paziti na nas."
"A u mraku, vidjet će stotine logorskih vatri kako gore", reče Dany. "Ako uopće išta vide."
"Khaleesi," reče Jhogo, "ja ću se obračunati s tim izviđačima. Oni nisu jahači, samo trgovci robovima na konjima."
"Upravo tako", složi se ona. "Mislim da bismo trebali napasti s tri strane. Sivi Crve, tvoji Neokaljani udarit će na njih zdesna i slijeva, dok moja *kos* bude vodila moju konjicu u klinu da im probije središte. Ropski vojnici neće se moći oduprijeti Dothrakijima na konjima." Ona se osmjehne. "Dakako, ja sam samo mlada djevojka i znam malo o ratu. Što vi mislite, moja gospodo?"
"Mislim da ste sestra Rhaegara Targaryena", reče Ser Jorah sa skrušenim polusmiješkom.
"Da", reče Arstan Bjelobradi, "i kraljica."
Trebao im je sat vremena da razrade sve detalje. *Sada počinje najopasnije vrijeme,* pomisli Dany kad su njezini zapovjednici otišli svojim jedinicama. Mogla se jedino moliti da će noćna tama sakriti njezine pripreme od neprijatelja.

Blizu ponoći, prestrašila se kad se Ser Jorah poput bika probio pokraj Snažnog Behvasa. "Neokaljani su uhvatili jednog najamnog mačevaoca kako se pokušava ušuljati u tabor."
"Uhoda?" To je prestraši. Ako su uhvatili jednog, koliko ih je još pobjeglo?
"On tvrdi da donosi darove. To je ona žuta luda s modrom kosom." *Daario Naharis.*
"Taj. Onda ću ga saslušati."
Kad ga je izgnani vitez doveo, ona se upita jesu li ikad dva muškarca bila drugačija. Tvroshijac je bio bjeloput gdje je Ser Jorah bio garav; gibak gdje je vitez bio mišićav; urešen lepršavim uvojcima gdje je drugi ćelavio, no glatke kože gdje je Mormont bio dlakav. A njezin se vitez odijevao jednostavno dok je pokraj ovog drugog paun izgledao jednolično, iako je prebacio težak crni plašt preko svog blistavog žutog ruha za ovaj posjet. Nosio je tešku platnenu vreću prebačenu preko ramena.
"Khaleesi," usklikne, "donosim vam darove i radosne vijesti. Olujne Vrane su vaše." *Zlatni zub* zasvjetluca u njegovim ustima kad se osmjehnuo. "A vaš je i Daario Naharis!"
Dany je dvojila. Ako je ovaj Tvroshijac došao uhoditi, ova izjava mogla nije biti ništa drugo doli očajnička zavjera da spasi svoju glavu. "Što Prendahl Na Ghezn i Sallor kažu na ovo?"
"Malo." Daario izvrne vreću, a glave Sallora Ćelavog i Prendahla Na Ghezna prospu se na njezine tepihe. "Moji darovi zmajskoj kraljici."
Viserion onjuši krv koja je curila iz Prendahlova vrata, pa ispusti mlaz plamena koji zahvati mrtvaca ravno u lice, zacrnivši i plikovima prekrivši njegove beskrvne obraze. Drogon i Rhaegal se uskomešaše na miris pečenog mesa.
"Vi ste ovo učinili?" Dany reče s mučninom.
"Nitko drugi." Ako su njezini zmajevi uznemirivali Daarija Naharisa, on je to dobro skrivao. Koliko im je pozornosti obraćao, mogli su biti tri mačića koja su se igrala s mišem.
"Zašto?"
"Zato što ste tako lijepi." Njegove ruke bile su velike i jake, i bilo je nečeg u njegovim oštrim modrim očima i velikom zakrivljenom nosu što je nagovještavalo okrutnost kakve čudesne ptice grabljivice. "Prendahl je govorio previše a rekao premalo." Njegovo ruho, premda prilično iz-nošeno; slane mrlje poprskale su mu čizme, lak na noktima bio je ispucan, njegova čipka umrljana od znoja, a ona je mogla vidjeti i izlizani rub njegova plašta. "A Sallor je kopao nos kao da je njegova slina zlato." Stajao je prekriženih ruku, s dlanovima koji su počivali na jabukama njegovih oštrica; savijenom dothrakijskom *arakhu* na njegovu lijevom boku i mvrijskim malim bodežom na desnom. Njihovi balčaci bili su jednak par zlatnih žena, nagih i bludnih.
"Jeste li vješti u upotrebi tih naočitih oštrica?" upita ga Dany.
"Prendahl i Sallor bi vam rekli da je tako, kad bi mrtvaci mogli govoriti. Ne ubrajam nijedan dan među proživljene ako nisam obljubio ženu, ubio neprijatelja i pojeo ukusan obrok... a dani koje sam proživio bezbrojni su poput zvijezda na nebu. Od pokolja stvaram nešto prelije-po, a mnogi je akrobat i vatreni plesač plakao bogovima da je mogao biti i upola tako brz, i četvrtinu tako otmjen. Kazao bih vam imena svih ljudi koje sam ubio, ali prije nego što bih završio, vaši bi zmajevi narasli veliki poput zamaka, zidine Yunkaija smrvile bi se u žuti prah, a zima bi došla, otišla i ponovno došla."
Dany se nasmije. Sviđala joj se gizdavost koju je vidjela u ovom Daa-riju Naharisu. "Isučite mač i zakunite se na moju službu."
U tren oka, Daarijov *arakh* bio je slobodan od svojih korica. Iskazivanje vjernosti mu je bilo pretjerano poput ostatka njega samog, u mahu se obrušio na tlo i spustio lice do njezinih nožnih prstiju. "Moj mač je vaš. Moj život je vaš. Moja ljubav je vaša. Moja krv, moje tijelo, moje pjesme, sve ih posjedujete. Živim i umirem na vašu zapovijed, lijepa kraljice."

"Onda živite", reče Dany, "i borite se noćas za mene."
"To ne bi bilo mudro, moja kraljice." Ser Jorah uputi Daariju'hladan, neljubazan pogled. "Zadržite ga pod stražom dok bitka ne bude izvojevana."
Ona razmisli na trenutak, potom zatrese glavom. "Ako nam može dati Olujne Vrane, iznenađenje je sigurno."
"A ako vas izda, iznenađenje je izgubljeno."
Dany ponovno spusti pogled prema plaćeniku. On joj uputi takav os-Ijnijeh da je porumenjela i okrenula mu leđa. "Neće."
"Kako možete to znati?"
Ona pokaže prema kvrgama pocrnjelog mesa koje su zmajevi proždi-ali, zalogaj po krvavi zalogaj. "Nazvala bih to dokazom iskrenosti. Daa-|io Naharis, neka vaše Olujne Vrane budu spremne udariti na vunkaij-ko zaleđe kad moj napad počne. Možete li se sigurno vratiti?"
"Ako me zaustave, reći ću da sam izviđao i da nisam vidio ništa." shijac se osovi na noge, nakloni, i dostojanstveno udalji.
Ser Jorah Mormont se *zadrži.* "Vaša Milosti," reće, preveć izravno,)je bila pogreška. Ne znamo ništa o tom čovjeku—"
"Znamo da je veliki borac."
"Veliki brbljavac, mislite."
"Dovodi nam Olujne Vrane." / *ima modre oči.*
"Pet stotina plaćenika nesigurne odanosti."
"Sve odanosti su nesigurne u ovakvim vremenima", podsjeti ga Dany. *^a ću biti izdana još dva puta, jednom zbog zlata ijednom zbog ljubavi.*
"Daenervs, triput sam stariji od vas", reče Ser Jorah. "Vidio sam ka-|su ljudi lažni. Vrlo malo ih je vrijedno povjerenja, a Daario Naharis ; jedan od njih. Čak mu i brada nosi lažne boje."
Ovo je razgnjevi. "Dok vi imate poštenu bradu, je li to ono što mi go-*f* vorite? Vi ste jedini čovjek kojem bih ikad trebala vjerovati?"
On se ukoči. "Nisam to rekao."
"Govorite to svakog dana. Pyat Pree je lažac, Xaro je spletkar, Bel-was je razmetljivac, Arstan je ubojica... mislite li da sam još uvijek neka nevina djevojka, da ne mogu čuti riječi iza riječi?"
l "Vaša Milosti—"
Ona ga vatreno prekine. "Bili ste mi bolji prijatelj od svih koje sam upoznala, bolji brat nego stoje Viservs ikad bio. Prvak ste moje Kraljevske garde, zapovjednik moje vojske, moj najvredniji savjetnik, moja dobra desna ruka. Poštujem vas, uvažavam i volim - ali ne želim vas, Jorah Mormont, i umorna sam od vaših pokušaja da odgurnete svakog drugog muškarca na svijetu od mene, kako bih morala ovisiti o vama i jedino o vama. To neće koristiti, i neće me natjerati da vas išta više volim."
"Zašto?"
"Zato što ste tako lijepi." Njegove ruke bile su velike i jake, i bilo je nečeg u njegovim oštrim modrim očima i velikom zakrivljenom nosu što je nagovještavalo okrutnost kakve čudesne ptice grabljivice. "Prendahl je govorio previše a rekao premalo." Njegovo ruho, premda prilično *iz*-nošeno; slane mrlje poprskale su mu čizme, lak na noktima bio je ispucan, njegova čipka umrljana od znoja, a ona je mogla vidjeti i izlizani rub njegova plašta. "A Sallor je kopao nos kao da je njegova slina zlato." Stajao je prekriženih ruku, s dlanovima koji su počivali na jabukama njegovih oštrica; savijenom dothrakijskom *arakhu* na njegovu lijevom boku i mvrijskim malim bodežom na desnom. Njihovi balčaci bili su jednak par zlatnih žena, nagih i bludnih.
"Jeste li vješti u upotrebi tih naočitih oštrica?" upita ga Dany.
"Prendahl i Sallor bi vam rekli da je tako, kad bi mrtvaci mogli govoriti. Ne ubrajam nijedan dan među proživljene ako nisam obljubio ženu, ubio neprijatelja i pojeo ukusan obrok... a

dani koje sam proživio bezbrojni su poput zvijezda na nebu. Od pokolja stvaram nešto prelijepo, a mnogi je akrobat i vatreni plesač plakao bogovima da je mogao biti i upola tako brz, i četvrtinu tako otmjen. Kazao bih vam imena svih ljudi koje sam ubio, ali prije nego što bih završio, vaši bi zmajevi narasli veliki poput zamaka, zidine Vunkaija smrvile bi se u žuti prah, a zima bi došla, otišla i ponovno došla."
Dany se nasmije. Sviđala joj se gizdavost koju je vidjela u ovom Daa-riju Naharisu. "Isučite mač i zakunite se na moju službu."
U tren oka, Daarijov *arakh* bio je slobodan od svojih korica. Iskazivanje vjernosti mu je bilo pretjerano poput ostatka njega samog, u mahu se obrušio na tlo i spustio lice do njezinih nožnih prstiju. "Moj mač je vaš. Moj život je vaš. Moja ljubav je vaša. Moja krv, moje tijelo, moje pjesme, sve ih posjedujete. Živim i umirem na vašu zapovijed, lijepa kraljice."
"Onda živite", reče Dany, "i borite se noćas za mene."
"To ne bi bilo mudro, moja kraljice." Ser Jorah uputi Daariju-hladan, neljubazan pogled. "Zadržite ga pod stražom dok bitka ne bude izvojevana."
Ona razmisli na trenutak, potoni zatrese glavom. "Ako nam može dati Olujne Vrane, iznenađenje je sigurno."
"A ako vas izda, iznenađenje je izgubljeno."
Dany ponovno spusti pogled prema plaćeniku. On joj uputi takav osmijeh da je porumenjela i okrenula mu leđa. "Neće."
"Kako možete to znati?"
Ona pokaže prema kvrgama pocrnjelog mesa koje su zmajevi proždi-rali, zalogaj po krvavi zalogaj. "Nazvala bih to dokazom iskrenosti. Daa-rio Naharis, neka vaše Olujne Vrane budu spremne udariti na vunkaij-sko zaleđe kad moj napad počne. Možete li se sigurno vratiti?"
"Ako me zaustave, reći ću da sam izviđao i da nisam vidio ništa." Tvroshijac se osovi na noge, nakloni, i dostojanstveno udalji.
Ser Jorah Mormont se *zadrži*. "Vaša Milosti," reče, preveć izravno, "to je bila pogreška. Ne znamo ništa o tom čovjeku—"
"Znamo da je veliki borac."
"Veliki brbljavac, mislite."
"Dovodi nam Olujne Vrane." / *ima modre oči.*
"Pet stotina plaćenika nesigurne odanosti."
"Sve odanosti su nesigurne u ovakvim vremenima", podsjeti ga Dany. *A ja ću biti izdana još dva puta, jednom zbog zlata ijednom zbog ljubavi.*
"Daenervs, triput sam stariji od vas", reče Ser Jorah. "Vidio sam kako su ljudi lažni. Vrlo malo ih je vrijedno povjerenja, a Daario Naharis nije jedan od njih. Čak mu i brada nosi lažne boje."
Ovo je razgnjevi. "Dok vi imate poštenu bradu, je li to ono što mi govorite? Vi ste jedini čovjek kojem bih ikad trebala vjerovati?"
On se ukoči. "Nisam to rekao."
"Govorite to svakog dana. Pyat Pree je lažac, Xaro je spletkar, Bel-was je razmetljivac, Arstan je ubojica... mislite li da sam još uvijek neka nevina djevojka, da ne mogu čuti riječi iza riječi?"
"Vaša Milosti—"
Ona ga vatreno prekine. "Bili ste mi bolji prijatelj od svih koje sam upoznala, bolji brat nego što je Viservs ikad bio. Prvak ste moje Kraljevske garde, zapovjednik moje vojske, moj najvredniji savjetnik, moja dobra desna ruka. Poštujem vas, uvažavam i volim - ali ne želim vas, Jorah Mormont, i umorna sam od vaših pokušaja da odgurnete svakog drugog muškarca na svijetu od mene, kako bih morala ovisiti o vama i jedino o vama. To neće koristiti, i neće me natjerati da vas išta više volim."
Mormont je porumenio kad je počela, ali u času kad je Dany završila, njegovo lice je ponovno bilo blijedo. Stajao je nepomično poput kamena. "Ako moja kraljica zapovijeda", reče odsječno i hladno.
Dany je bila dovoljno topla za oboje. "Zapovijeda", reče ona. *"Zapovijeda. A* sada se idite pobrinuti za svoje Neokaljane, ser. Imate voditi i dobiti bitku."

Kad je otišao, Dany se baci na jastuke pokraj svojih zmajeva. Nije kanila biti tako oštra sa Ser Jorahom, ali njegova beskrajna sumnja napokon je probudila njezina zmaja.
On će mi oprostiti, reče ona samoj sebi. *Ja sam njegova lenska gospodarica.* Dany se zatekne kako se pita je li bio u pravu u vezi s Daarijem. Odjednom se osjećala vrlo osamljeno. Mirri Maz Duur obećala je da nikad neće roditi živo dijete. *Kuća Targaryen skončat će sa mnom.* To je ražalosti. "Morate biti moja djeca," reče ona zmajevima, "moje troje neustrašive djece. Arstan veli da zmajevi žive dulje od ljudi, pa ćete vi (nastaviti živjeti nakon što ja umrem."
Drogon iskrivi vrat kako bi joj gricnuo ruku. Njegovi zubi bijahu vrlo oštri, ali on joj nikad nije rasparao kožu kad su se igrali. Dany se nas-J mije i stane ga kotrljati naprijed i natrag dok nije riknuo, a njegov repf sunuo poput biča. *Dulji je nego stoje bio,* vidjela je, *a sutradan će biti još l dulji. Sada rastu brže, a kad narastu, imat ću krila.* Uzjahavši zmaja, ona će moći voditi svoje ljude u bitku, kao što je činila u Astaporu, ali oni, su još uvijek bili premaleni da podnesu njezinu težinu.
Tišina je polegla na njezin tabor kad je ponoć došla i prošla. Danvje ostala u svom paviljonu sa služavkama, dok su Arstan Bjelobradi i Snažni Belwas držali stražu. *Čekanje je najteži dio.* Sjedeći u svom šatoru besposlenih ruku dok se njezina bitka vodila bez nje, Dany se ponovno osjećala gotovo poput djeteta.
Sati su gmizali na nogama kornjače. Čak i kad je Jhiqui istrljala čvorove iz njezinih ramena, Dany je bila previše nespokojna za san. Mis-sandei je ponudila da joj otpjeva uspavanku Miroljubivog naroda, ali Dany zatrese glavom. "Dovedi mi Arstana", reče.
Kad je starac došao, bila je sklupčana pod svojim *hrakkarskim* krznom, čiji ju je pljesniv zadah još podsjećao na Droga. "Ne mogu spavati dok ljudi ginu za mene, Bjelobradi", reče ona. "Pričaj mi još o mom bratu, ako želiš. Svidjela mi se priča koju si mi kazivao na brodu, kako je odlučio da mora postati ratnik."
"Ljubazno od Vaše Milosti što to kažete."
"Viservs je rekao da je naš brat osvojio mnoge turnire."
Arstan pogne svoju bijelu glavu s poštovanjem. "Nije umjesno od nene da niječem riječi Njegove Milosti..."
"Ali?" reče Dany oštro. "Reci mi. Zapovijedam."
"Smionost princa Rhaegara bila je neupitna, ali rijetko je ulazio na , borilišta. Nikad nije ljubio pjesmu mačeva kao Robert, ili Jaime Lannis-f ter. Bilo je to nešto što je morao raditi, *zadatak* koji mu je svijet postavio. Obavljao ga je dobro, jer je sve obavljao dobro. Takva mu je bila priroda. Ali nije pronalazio veselja u tome. Ljudi su govorili da je više ljubio svoju harfu od svog koplja."
"Osvojio je *neke* turnire, sigurno", reče Dany, razočarana.
"Kad je bio mlad, Njegova Milost je izvrsno jahao na turniru u Krajo-uji, porazivši kneza Steffona Baratheona, kneza Jasona Mallistera, Cr-
• venu Guju od Dornea i tajanstvenog viteza za kojega se kasnije ispostavilo da je bio zloglasni Simon Toyne, poglavica odmetnika Kraljevske
f šume. Tog je dana slomio dvanaest kopalja protiv Ser Arthura Daynea."
"Je li onda bio pobjednik?"
"Ne, Vaša Milosti. Ta je čast otišla drugom vitezu Kraljevske straže, ; koji je zbacio princa Rhaegara u posljednjem dvoboju kopljima."
Dany nije htjela slušati o Rhaegarovu zbacivanju. "Ali koje je turni-[re moj brat *osvojio?"*
"Vaša Milosti." Starac je oklijevao. "Osvojio je najveći turnir." "Koji je to bio?" zahtijevala je Dany.
"Turnir koji je knez Whent priredio u Harrenhalu pokraj Božjeg oka, u godini lažnog proljeća. Znamenit događaj. Osim dvoboja kopljima, bilo je tu i kreševo izvođeno na stari način između sedam timova vitezova, kao i natjecanje u streljaštvu i bacanju sjekire, konjska utrka, turnir pjevača, glumačka predstava i mnoge gozbe i slavlja. Knez Whent bio je darežljiv koliko i bogat. Raskošne nagrade koje je objavio privukle

su na stotine *izazivača. Čak* je i vaš kraljevski otac došao u Harrenhal, iako nije ostavljao Crvenu utvrdu dugi niz godina. Najveći knezovi i najmoćniji junaci Sedam kraljevina jahali su na tom turniru, a princ Zmajeva kamena sve ih je nadmašio."
"Ali to je bio turnir kad je okrunio Lyannu Stark za kraljicu ljubavi iljepote!" reče Dany. "Princeza Elia je bila ondje, njegova žena, pa ipak moj brat je dao krunu mladoj Starkovoj i kasnije je oteo njezinu zaručniku. Kako je to mogao učiniti? Zar se Dornijka prema njemu ponijela tako loše?"
"Nije na meni da kazujem što se možda događalo u srcu vašeg brata, Vaša Milosti. Princeza Elia bila je dobra i milostiva gospa, iako je njezino zdravlje uvijek bilo krhko."
Dany povuče lavlje krzno čvršće oko svojih ramena. "Viserys je jednom rekao da je to bila moja krivnja, jer sam se rodila prekasno." Ona je to vruće nijekala, sjećala se, otišavši tako daleko da je Viservsu rekla kako je krivnja bila njegova jer se nije rodio kao žensko. Okrutno ju je prebio zbog te drskosti. "Da sam se rodila pravodobnije, rekao je, Rhaegar bi se oženio mnome umjesto Elije, i sve bi drugačije ispalo. Da je Rhaegar bio sretan sa svojom ženom, ne bi mu trebala mlada Starkovica."
"Možda je tako, Vaša Milosti." Bjelobradi zastane na trenutak. "Ali nisam siguran daje Rhaegar bio sposoban za sreću."
"Kako vi govorite, bio je vrlo ogorčen", pobuni se Dany.
"Ne ogorčen, ne, ali... bilo je sjete u princu Rhaegaru, osjećaja..." Starac je ponovno oklijevao.
"Recite", ponuka ona. "Osjećaja... ?"
"... kobi. Rodio se u tuzi, moja kraljice, i ta sjena visjela je nad njim cijeli njegov život."
Viserys je samo jednom govorio o Rhaegarovu rođenju. Možda gaje priča previše rastuživala.
"Sjena Ljetnih dvora gaje proganjala, žarne?"
"Da. Pa ipak Ljetni dvori bili su mjesto koje je princ najviše volio. Odlazio bi onamo s vremena na vrijeme, jedino u društvu harfe. Čak ga ni vitezovi Kraljevske garde nisu ondje dvorili. Volio je spavati u uništenim dvorima, pod mjesecom i zvijezdama, a kad god bi se vratio donio bi pjesmu. Kad biste ga čuli kako svira na svojoj visokoj harfi sa srebrnim strunama i pjeva o sutonima, suzama i smrti kraljeva, niste mogli a da ne oćutite kako je pjevao o sebi i onima koje je ljubio."
"Što je s Uzurpatorom? Je li i on svirao žalosne pjesme?"
Arstan se zahihoće. "Robert? Robert je volio pjesme koje su ga tjerale na smijeh, što prostije to bolje. Pjevao je jedino kad je bio pijan, a tada je to najčešće bilo 'Bure piva' ili 'Pedeset četiri bačve' ili 'Medvjed i djevica lijepa'. Robert je bio vrlo—"
Kao jedan, njezini zmajevi podignu glave i riknu.
569
"Konji!" Dany skoči na noge, stežući lavlje krzno. Vani je čula Snažnog Belwasa kako nešto urla, a onda druge glasove, zvuke mnogih konja. "Irri, pogledaj tko..."
Zaklopac šatora se rastvori, a Ser Jorah Mormont uđe. Bio je prašan, poprskan krvlju, ali inače nije imao strašnih posljedica bitke. Izgnani vitez spustio se na koljeno pred Dany i kazao: "Vaša Milosti, donosim vam pobjedu. Olujne Vrane prebjegle su k nama, robovi su se raspršili, a Drugi Sinovi bili su previše pijani za borbu, upravo kako ste rekli. Dvije stotine su mrtve, većinom Yunkaijci. Njihovi robovi bacili su koplja i pobjegli, a njihovi najamni mačevaoci se predali. Imamo nekoliko tisuća zarobljenika."
"Naši gubici?" "Tuce. Ako i toliko."
Tek tada dopustila si je osmijeh. "Ustanite, moj dobri hrabri medvjedu. Je li Grazdan uhvaćen? Ili Titanov kopilan?"
"Grazdan je otišao u Yunkai da prenese vaše uvjete." Ser Jorah se osovi na noge. "Mero je utekao, kad je shvatio da su Olujne Vrane promijenile stranu. Poslao sam ljude da ga ulove. Neće nam dugo izmicati."

"Vrlo dobro", reče Dany. "Plaćenik ili rob, poštedite one koji će mi prisegnuti vjernost. Ako nam se dovoljno Drugih Sinova pridruži, zadržite družinu netaknutu."
Idućeg dana marširali su posljednje tri lige do Yunkaija. Grad bijaše sagrađen od žutih cigli umjesto od crvenih; inače je bio posve nalik na Astapor, s istim trusnim zidinama i visokim stepenastim piramidama i velebnom harpijom postavljenom iznad njegovih dveri. Zidine i kule vr-vjele su samostrijelcima i praćkarima. Ser Jorah i Sivi Crv prestrojili su njezine vojnike u borbene linije, a Irri i Jhiqui podigle su njezin pavi-|ljon, te je Dany sjela čekati.
Ujutro trećeg dana, gradske se dveri rastvoriše i kolona robova počne lizlaziti. Dany se popne na svoju srebrenku da ih pozdravi. Dok su pro-pazili, mala Missandei govorila im je da duguju svoju slobodu Daenervs U-oluji-rođenoj, Neoprženoj, kraljici Sedam kraljevina Zapadnih zema-i i Majci zmajeva.
"Mhysa!" vikne joj muškarac smeđe kože. Imao je dijete na ramenu, ilenu djevojčicu, a ona krikne istu riječ svojim tankim glasom. *"Mhysa!*
ysa!"
Dany pogleda Missandei. "Što to viču?"
"To je ghisenski, stari čisti jezik. Znači 'Majko'."
Dany osjeti lakoću u svojim grudima. *Nikad neću roditi živo dijete,* sjeti se. Ruka joj je drhtala dok ju je podizala. Možda se nasmiješila. Sigurno jest, jer se čovjek nasmijao i ponovno viknuo, a ostali prihvatiše povik. *"Mhysa!"* dozivali su. *"Mhysa! MHYSA!"* Svi su joj se smiješili, posezali za njom, klečali pred njom. *"Maela "*, neki je nazivahu, dok su drugi klicali *"Aelalla"* ili *"Qathei"* ili *"Tato"*, ali koji god jezik bio riječ je imala jedino značenje. *Majka. Zovu me Majkom.*
Klicanje je bujalo, širilo se, jačalo. Naraslo je do tolike jačine daje prestrašilo njezina konja, a kobila je ustuknula i zatresla glavom i mah-nula svojim srebrno-sivim repom. Raslo je sve dok se nije činilo da potresa žute zidine Vunkaija. Sve više je robova pretjecalo kroz dveri svakog časa, a kako su dolazili, tako su prihvaćali zov. Sada su trčali prema njoj, gurajući se, posrćući, želeći dotaknuti njezinu ruku, pomilovati grivu njezina konja, poljubiti joj noge. Njezini siroti jahači-pobratimi nisu ih mogli sve *zadržati*, i čak je Snažni Belwas stenjao i režao od obes-hrabrenosti.
Ser Jorah ju je nagovarao da ode, ali Dany se sjetila sna koji je usnu-la u Kući Neumirućih. "Neće me ozlijediti", reče mu ona. "Oni su moja djeca, Jorah." Nasmijala se, podbola svog konja i odjahala k njima, dok su zvončići u njezinoj kosi zvonili u slatkoj pobjedi. Prešla je u kas, potom u trk, a zatim srnula u galop, dok joj se pletenica vijorila za njom. Oslobođeni robovi razdvoje se pred njom. "Majko", *zazivali* su je iz stotine grla, tisuća, deset tisuća. Majko", pjevali su, a njihovi su prsti okrznuli njezine noge dok je letjela pokraj njih. "Majko, Majko, Majko!"

Kad je Arya ugledala oblik velikog brijega kako se pomalja u daljini, zlatan na poslijepodnevnom suncu, smjesta ga je prepoznala. Vra-su se cijelim putem do Visokog srca. Do sumraka su bili na vrhu, postavljajući logor gdje im ništa nije mog-nauditi. Arya je hodala oko prstena panjeva usud-drveća sa štitonošom kneza Berica, Nedom, pa su se uspeli na jedan promatrajući kako posljednje svjetlo blijedi na zapadu. Odavde je mogla vidjeti kako oluja bjesni na sjeveru, ali Visoko srce stajalo je *iznad* kiše. Međutim, nije bilo iznad vjetra; zapuši su dolazili takvom snagom da se osjećala kao da je netko stajao iza nje, povlačeći je za plašt. Samo kad se okrenula, nikoga nije bilo.
Duhovi, sjeti se. *Visoko srce je ukleto.*
Naložili su veliku vatru na vrhu brijega, a Thoros od Myra sjedio je prekriženih nogu pokraj nje, zureći duboko u plamenove kao da ničeg drugog nije bilo na cijelom svijetu.
"Što radi?" upita Arya Neda.
"Ponekad vidi stvari u plamenovima", reče joj štitonoša. "Prošlost. lućnost. Ono što se događa daleko."
Arvazaškilji u vatru da vidi može li i ona vidjeti stoje crveni svećenik ali od nje su joj samo oči zasuzile i malo zatim okrenula joj je leđa.572

Gendry je također promatrao crvenog svećenika. "Možete li zaista ondje vidjeti budućnost?" iznenada upita.
Thoros se okrene od vatre, uzdahnuvši. "Ne ovdje. Ne sada. Ali nekih dana, da, Gospodar svjetla daruje mi vizije."
Gendry je izgledao sumnjičavo. "Moj majstor je rekao da ste bili ispičutura i varalica, da nije bilo goreg svećenika od vas."
"To je bilo neljubazno." Thoros se zahihoće. "Istinito, ali neljubazno. Tko je bio taj tvoj majstor? Jesam li te poznavao, dečko?"
"Bio sam šegrt kod majstora oružara Tobhoa Motta, u Ulici čelika. Vi ste nekoć od njega kupovali mačeve."
"Tako je. Naplaćivao mi je dvaput više nego što su vrijedili, a potom me korio jer sam ih palio." Thoros se nasmije. "Tvoj majstor je imao pravo. Nisam bio bezgrešan svećenik. Rođen sam kao najmlađi od osmero, te me otac predao crvenom hramu, ali to nije bio put koji bih ja izabrao. Molio sam molitve i izgovarao čarolije, ali sam također predvodio pljačkaške pohode na kuhinju, a s vremena na vrijeme pronalazili su djevojke u mojoj postelji. Tako zločeste djevojke, nisam ni znao kako su ondje dospjele.
No, imao sam dar za jezike. A kad bih se zagledao u plamenove, pa s vremena na vrijeme vidio sam stvari. Unatoč tome, bio sam više na teret drugima nego što sam im bio vrijedan, te su me konačno poslali u Kraljev grudobran da donesem Gospodara *svjetla sedmorici zaluđenih Zapadnim zemljama.* Kralj Aerys toliko je ljubio vatru da se mislilo kako bi mogao postati preobraćenik. Avaj, njegovi piromanti poznavali su bolje mudrolije od mene.
Ali kralju Robertu bio sam drag. Prvi put kad sam odjahao na kreševo s plamtećim mačem, konj Kevana Lannistera propeo se i zbacio ga, a Njegova Milost smijala se tako jako da sam mislio da će se ras-puknuti." Crveni svećenik nasmiješi se toj uspomeni. "To nije bio ispravan odnos prema oštrici, međutim, tvoj majstor je i u tome imao pravo."
"Vatra proždire." Knez Beric je stajao iza njih, a bilo je nečeg u njegovu glasu od čega je Thoros smjesta zamukao. "Ona *proždire*, a kad završi, ništa ne ostaje. *Ništa."*

"Beric. Dragi prijatelju." Svećenik dotakne Kneza Munje po podlak-] tici. "Što to govoriš?"
"Ništa što već nisam rekao. Šest puta, Thorose? Šest puta je previše." i On se naglo udalji.
Te noći vjetar je zavijao gotovo poput vuka, a bilo je i nekoliko pra-i vukova tamo na zapadu koji su mu davali poduku. Notch, Anguy i Meerit od Mjesečevog Grada držali su stražu. Ned, Gendry i mnogi dru-i gi čvrsto su spavali kad je Arya ugledala malu blijedu spodobu koja se šuljala iza konja, tanke bijele kose koja je divlje letjela dok se naginjala nad čvornatim štapom. Svjetlost vatre činila je da njezine oči sijevaju cr-i veno poput očiju Jonovog strahovuka. *I on je bio duh.* Arya se prikrade i bliže i klekne da gleda.
Thoros i Lim bili su s knezom Bericom kad je patuljasta žena nepoz-[1] vana sjela uz vatru. Zaškiljila je u njih očima poput vrućeg ugljena. . "Ugarak i Limun ponovno me dolaze častit i Njegova Milost Knez Od
Leševa."
"Zlokobno ime. Tražio sam da ga ne koristiš."
"Da, jeste. Ali zadah smrti svjež je na vama, moj kneže." Preostao [joj je samo jedan jedini zub. "Dajte mi vina ili idem. Moje kosti su sta-[re. Moji zglobovi bole kad vjetrovi pusu, a ovdje gore vjetrovi uvijek i pusu."
"Srebrni jelen za tvoje snove, moja gospo", reče knez Beric s ozbilj-; nom uljudnošću. "Još jedan ako imate vijesti za nas."
"Ne mogu pojest srebrnog jelena, niti ga jahat. Mješina vina za mo-*l*je snove, a za moje vijesti poljubac od golemog klipana u žutom plastu." *l* Mala žena se zahihoće.
"Da, vlažni poljubac, malo jezika. Bilo je predugo, predugo. Njegova usta imat će okus limuna, a moja okus kostiju. Prestara sam."
"Da", potuži se Lim. "Prestara za vino i poljupce. Sve što ćeš od mene dobit je plosnata strana mog mača, babuskaro."
"Moja kosa ispada u rukovetima i nitko me nije poljubio tisuću godina. Teško je bit star. Pa, onda želim pjesmu. Pjesmu od Toma o' Sedam za moje vijesti."
"Imat ćeš pjesmu od Toma", obeća knez Beric. Sam joj je dao vin-i mješinu.
Patuljasta žena pila je dugo, dok joj je vino curilo niz bradu. Kad je ispustila mješinu, obrisala je usta nadlanicom naborane ruke i izustila: "Gorko vino za gorke vijesti, što može bit prikladnije? Kralj je mrtav, je l|i to dovoljno gorko za vas?"
Aryji srce zastane u grlu.
"Koji jebeni kralj je mrtav, babuskaro?" *zatraži* Lim.
"Onaj mokri. Kralj lignjun, moji gosp'ari. Sanjala sam da je umro i on je umro, a željezne lignje sada su se okrenule jedna protiv druge. O, i knez Hoster Tully je mrtav, ali vi to znate, zar ne? U dvorani kraljeva, Jarac sjedi sam i grozničav dok se veliki pas obrušava na nju."
Starica uzme još jedan gutljaj vina, stišćući mješinu dok ju je podizala k usnama.
Veliki pas. Je li mislila na Psa? Ili možda na njegova brata, Gorostasa Koji Jaše? Arya nije bila sigurna. Nosili su isti grb, tri crna psa na žutom polju. Polovica ljudi za čiju se smrt molila pripadali su Ser Gre-goru Cleganeu; Polliver, Dunsen, Raff Medeni, Škakljač, sam Ser Gre-gor. *Možda će ih knez Beric sve objesiti.*
"Sanjala sam strahovuka kako zavija na kiši, ali nitko nije čuo njegovu tugu", govorila je patuljasta. "Sanjala sam takvu graju da sam mislila da će mi glava pući, bubnjeve, rogove, frule i krikove, ali najtužniji zvuk bila su mala zvona. Sanjala sam djevicu na gozbi s purpurnim zmijama u kosi, a otrov im je kapao iz zuba. A kasnije sam ponovno sanjala tu djevicu, kako ubija orijaša u zamku načinjenom od snijega." Ona oštro okrene glavu i nasmiješi se kroz tamu, ravno prema Aryji. "Ne možeš se sakrit od mene, dijete. Dođi bliže, odmah."
Hladni prsti spuznuše niz Arvjin vrat. *Strah siječe dublje od mačeva,* podsjeti se ona. Ustane i oprezno priđe vatri, laka na tabanima, spremna pobjeći.
Patuljasta žena proučavala ju je mutnim crvenim očima. "Vidim te", šapne ona. "Vidim te, mala vučice. Krvavo dijete. Mislila sam daje knez onaj koji vonja na smrt..." Ona počne

jecati, a njezino malo tijelo se stane tresti. "Okrutni ste što ste došli na moj brijeg, okrutni. Nažderala sam se tuge u Ljetnim dvorima, ne treba mi vaša. Odlazi odavde, tamno srce. *Odlazi!"*
Bilo je takvog straha u njezinu glasu da je Arya ustuknula korak, pitajući se je li žena bila luda. "Ne plašite dijete", prigovori Thoros. "U njoj nema zla."
Prst Lima Limunplašta dotakne njegov slomljeni nos. "Ne budi tako prokleto siguran u to."
"Otići će sutra, s nama", knez Beric je uvjeravao malu ženu. "Vodimo je u Rijekotok, njezinoj majci."
"Ne", reče patuljasta žena. "Ne vodite je. Crna Riba sada drži rijeke. Ako hoćete majku, potražite je u Blizancima. Jer sprema se *vjenčanje. "* Ona se ponovno zahihoće. "Pogledaj u svoje plamenove, ružičasti svećenice, i vidjet ćeš. Ali ne sada, ne ovdje, ovdje nećeš ništa vidjet. Ovo mjesto još pripada drevnim bogovima... oni se zadržavaju ovdje kao ja, umanjeni i slabi, ali ne još mrtvi. Ne vole ni plamenove. Jer hrast |se sjeća žira, žir sanja o hrastu, a panj živi u njima oboma. A oni se sjećaju kad su prvi ljudi došli s vatrom u svojim šakama." Ona popije os-Itatak vina u četiri duga gutljaja, baci mješinu u stranu i uperi svoj štap iu kneza Berica. "Hoću sada svoju plaću. Hoću pjesmu koju ste mi 'obećali."
l tako Lim probudi Toma Sedam Struna ispod njegovih krzna i dovede ga zijevajućeg pokraj vatre s drvenom harfom u ruci. "Istu pjesmu kao prije?" upita on.
"O, da. Pjesmu moje Jenny. Zar postoji druga?"
I tako on *zapjeva, a* patuljasta žena sklopi oči i stane se zibati polako naprijed i natrag, mrmljajući riječi i plačući. Thoros čvrsto primi Aryju za ruku i povuče je na stranu.
"Neka uživa u svojoj pjesmi u miru", reče. "To je sve što joj je preostalo."
Nisam joj kanila nauditi, pomisli Arya. "Stoje mislila o Blizancima? Moja majka je u Rijekotoku, zar ne?"
"Bila je." Crveni svećenik počeše se ispod brade. "Vjenčanje, rekla je. Vidjet ćemo. Ali, gdje god da je, knez Beric će je pronaći."
Nedugo zatim, nebo se otvori. Munja zabljesne, a grom se zakotrlja po bregovima i kiša padne u zasljepljujućim pljuskovima. Patuljasta žena nestane iznenadno kako se pojavila, dok su odmetnici skupljali granje i podizali grube zaklone.
Kišilo je cijelu tu noć, a kad je došlo jutro, Ned, Lim i Watty Mlinar probudiše se nahlađeni. Watty nije mogao probaviti svoj doručak, a mladi Ned je čas gorio u vrućici čas drhtao od hladnoće, kože vlažne i hladne na dodir. Pola dana jahanja na sjever nalazilo se neko napušteno selo, rekao je Notch knezu Bericu; ondje će pronaći bolji zaklon, mjesto gdje mogu pričekati da najgore kiše minu. Stoga su se odvukli natrag u sedla i potjerali konje niz veliki brijeg.
Kiše nisu posustajale. Jahali su kroz šume i polja, gazili preko nabujalih potoka gdje je voda koja se obrušavala dopirala do trbuha njihovih konja. Arya je navukla kukuljicu svojeg plašta i zgrbila se, promočena i drhtava, ali odlučna ne posustati.
Merrit i Mudge uskoro su kašljali jednako ružno kao Watty, a činilo se da siroti Ned biva sve jadniji sa svakom miljom. "Kad nosim kacigu, kiša udara o čelik i *zadaje* mi jlavobolje", potuži se on. "Ali kad je skinem, kosa mi se smoči i zalije-Jiza lice i usta."
"Imaš nož", predloži Gendry. "Ako te kosa toliko gnjavi, obrij prokletu glavu."
Ne sviđa mu se Ned. Štitonoša se Aryji činio prilično dobrim; možda malko stidljivim, ali dobronamjernim. Uvijek je slušala da su Dornijci bili niski i garavi, crne kose i sitnih crnih očiju, ali Ned je imao velike modre oči, tako tamne da su se doimale gotovo ljubičastima. A njego-' va kosa bila je svijetloplava, više pepeljasta nego boje meda. ;
"Koliko dugo si Štitonoša kneza Berica?" upita ona, da mu odvrati' misli s njegova jada.
"Uzeo me za svog paža kad se zaručio s mojom tetkom." On zakašlje. 1 "Bilo mije sedam godina, ali kad sam navršio desetu podigao me do mjes-; ta štitonoše. Jednom sam osvojio nagradu, u jahanju na prstenove."

"Nikad nisam naučila koplje, ali mogla bih te pobijediti na maču", j reče Arya. "Jesi li ikad nekog ubio?"
Ovo ga naizgled prenerazi. "Tek mi je dvanaest godina."
Ja sam ubila dječaka kad mi je bilo osam, umalo izusti Arya, ali odluči da joj je bolje ne izreći to. "Ali bio si u bitkama."
"Da." Nije zvučao vrlo ponosit time. "Bio sam kod Glumčeva gaza. l Kad je knez Beric pao u rijeku, izvukao sam ga na obalu da se ne utopi \ i stajao nad njim s mačem. Ali nisam se morao boriti. Iz njega je stršilo l slomljeno koplje, pa nas nitko nije gnjavio. Kad smo se okupili, Zeleni] Gregen pomogao je odvući njegovo kneževstvo na konja."
Arya se sjećala konjušara u Kraljevu grudobranu. Nakon njega tu je) bio onaj stražar čije je grlo prerezala u Harrenhalu i Ser Amoryjevi ljudi u onoj utvrdi pokraj jezera. Nije znala jesu li se Weese i Chiswyckbro-| jili, ili oni koji su umrli zbog lasicje juhe... odjednom, osjećala se vrloj tužno. "I moj otac se zvao Ned", reče.
"Znam. Vidio sam ga na Namjesnikovu turniru. Želio sam mu prići] i obratiti mu se, ali nisam znao što bih rekao." Ned zadrhti pod plaštem, j promočenim komadom svijetlopurpurne tkanine. "Jesi li ti bila na tom| turniru? Vidio sam ti sestru ondje. Ser Loras Tyrell joj je dao ružu."
"Rekla mi je." Činilo se tako davno. "Njezina prijateljica Jeyne Poolef zaljubila se u tvog kneza Berica."
"Obećanje mojoj tetki." Ned je izgledao nelagodno. "Ali, tojebiloj prije. Prije nego što je..."
... *umro?* pomisli ona, dok se Nedov glas gubio u mučnoj tišini. Ko-| pita njihovih konja stvarala su usisni zvuk dok su se izvlačila iz blata.
"Moja gospo?" konačno će Ned. "Ti imaš nezakonitog brata... Jona Snowa, zar ne?"
"On je s Noćnom stražom na Zidu." *Možda bih trebala poći na Zid umjesto u Rijekotok. Jon ne bi mario za to koga sam ubila ili jesam li počešljala kosu...* "Jon nalikuje na mene, iako je nezakonitog roda. Nekoć mi je mrsio kosu i zvao me 'sestrice'." Aryji je Jon najviše nedostajao. Samo izgovaranje njegova imena ražalostilo ju je. "Kako znaš za Jona?"
"On je moj brat po mlijeku."
"Brat?" Arya nije razumjela. "Ali ti si iz Dornea. Kako ti i Jon možete biti rod?"
"Braća po *mlijeku.* Ne krvi. Moja gospa mati nije imala mlijeka kad sam bio mali, pa me Wylla morala dojiti."
Arya je bila izgubljena. "Tko je Wylla?"
"Majka Jona Snowa. Nikad ti nije rekao? Služila je kod nas godinama. Još prije nego što sam se rodio."
"Jon nikad nije znao za svoju majku. Čak ni njezino ime." Arya uputi Nedu oprezan pogled. "Poznaješ je? Zaista?" *Ruga U mi se?* "Ako lažeš, udarit ću te šakom."
"Wylla je bila moja dojilja", on ponovi ozbiljno. "Kunem se na čast
svoje kuće."
"Ti imaš kuću?" To je bilo glupo; bio je štitonoša, naravno da je imao kuću. *"Tko* si ti?"
"Moja gospo?" Ned je izgledao posramljeno. "Ja sam Edric Dayne, knezZvjezdanpada."
Iza njih, Gendry zastenje. "Knezovi i kneginje", izjavi on gadljivim tonom. Arya u prolazu ubere osušenu divlju jabuku s grane i baci je na njega, odbivši je o njegovu tvrdu bikovsku glavu. "Au", reče on. "To boli." On opipa kožu iznad oka. "Kakva je to vrsta kneginje koja baca divlje jabuke na ljude?"
"Loša vrsta", reče Arya, odjednom skrušena. Ona se okrene natrag Nedu. "Žao mi je što nisam znala tko si. Moj kneže."
"Krivnja je moja, moja gospo." Bio je vrlo uljudan.
Jon ima majku. Wylla, njezino je ime Wylla. Morat će to upamtiti kako bi mu mogla reći, idući put kad ga vidi. Pitala se hoće li je još uvijek zvati 'sestrice'. *Nisam više mala. Morat će me zvati nekako drugačije.* tfožda kad jednom stigne u Rijekotok napiše Jonu pismo i ispripovjedi mu što je Ned Davne rekao. "Postojao je jedan Arthur Dayne", sjeti se ona. "Onaj kojeg su zvali Jutarnji Mač."

"Moj otac bio je Ser Arthurov stariji brat. Kneginja Ashara bila je moja tetka. No, nikad je nisam upoznao. Bacila se u more s vrha kule koju zovemo Mač Blijedog kamena prije nego što sam se rodio."
"Zašto je to učinila?" upita Arya preneraženo.
Ned je izgledao na oprezu. Možda se bojao da će ga nečim gađati. "Tvoj otac knez nikad nije govorio o njoj?" reče on. "O kneginji Asha-, ri Davne, od Zvjezdanpada?"
"Ne. Zar ju je poznavao?"
"Prije nego što je Robert bio kralj. Srela je tvog oca i njegovu braću u Harrenhalu, u godini lažnog proljeća."
"O." Arya nije znala što bi drugo rekla. "Ali, zašto se bacila u more?" "Srce joj je bilo slomljeno,"
Sansa bi uzdahnula i prolila suzu za pravom ljubavi, ali Arya je samo] pomislila kako je to bilo glupo. No, nije to mogla reći Nedu, ne za njegovu tetku. "Zar joj gaje netko slomio?"
On je oklijevao. "Možda nije moje mjesto..." *"Reci mi."*
On je nelagodno pogleda. "Moja tetka Allvria veli da su se kneginja Ashara i tvoj otac zaljubili u Harrenhalu—"
"To nije istina. On je ljubio moju majku kneginju." "Siguran sam da jest, moja gospo, ali—" "Ona je *bila jedina* koju je ljubio."
"Onda je valjda pronašao ono kopile ispod lista kupusa", reče Gen-dry iza njih.
Arya poželi da ima još jednu divlju jabuku koju bi mu odbila o lice. "Moj otac je imao *časti",* ona će gnjevno. "A nismo razgovarali s *tobom,* uostalom. Zašto se ne vratiš u Kamenu septu i zazvoniš glupa zvona one djevojke?"
Gendry se ne obazre na to. "Barem je tvoj otac *odgojio* svoje kopile, ne kao moj. Ja čak ne znam ni očevo ime. Neki smrdljivi pijanac, kladio bih se, poput ostalih koje je moja mati odvukla doma iz neke pivnice. Kad god bi se naljutila na mene, rekla bi: 'Da ti je otac ovdje, pretukao bi te do krvi.' To je sve što znam o njemu." On pljune.
"Pa, da je ovdje sada, možda bih ja *njega* pretukao do krvi. Ali mrtav je, predmnijevam, a i tvoj je otac mrtav, pa što je onda važno s kim je lijegao?"
Aryji je bilo važno, iako nije znala reći zašto. Ned se pokušavao ispričati što ju je uznemirio, ali ona za to nije htjela čuti. Pritisnula je pete u svog konja i ostavila ih obojicu. Anguy Strijelac jahao je nekoliko lakata naprijed. Kad ga je sustigla, reče: "Dornijci lažu, zar ne?"
"Slavni su po tome." Strijelac se isceri. "Naravno, to isto vele i za nas međaše, pa eto ti ga na. Što te sada muči? Ned je dobar dečko..."
"On je glupi lažljivac." Arya ostavi stazu, preskoči istrunuo panj i zapljusne preko korita potoka, ne osvrćući se na povike odmetnika iza sebe. *Samo mi žele ispričati još laži.* Pomislila je da im pokuša ponovno umaknuti, ali bilo ih je previše i predobro su poznavali ove krajeve. Kakva je korist od bježanja ako te uhvate?
Na kraju je Hanvin bio taj koji je dojahao do nje. "Kamo ste naka-I nili ići, milostiva? Ne smijete pobjeći. U ovim šumama ima vukova, i go-irih stvari."
"Ne bojim se", reče. "Onaj dječak Ned je rekao..."
"Da, povjerio mi je. Kneginja Ashara Davne. To je stara priča. Čuo i je jednom u Oštrozimlju, kad nisam bio stariji nego što ste vi sada." sto je uhvatio njezine uzde i okrenuo joj konja. "Sumnjam da je u DJ imalo istine. Ali ako jest, što onda? Kad je Ned sreo tu dornsku spu, njegov brat Brandon još je bio živ, a tada je on bio zaručen kne-njom Catelyn, stoga nema mrlje na časti vašeg oca. Ništa ne zagrije krv put turnira, stoga je možda netko šaputao nježne riječi noću u šato-, tko može znati? Riječi ili poljupci, možda više, ali gdje je u tome zlo? oljeće je došlo, ili su barem tako mislili, i nitko od njih nije bio ćan."

"Ali ona se ubila", nesigurno će Arya. "Ned veli da je skočila s kule Imore."
l "Tako je," prizna Hanvin, dok ju vodio natrag, "ali to je bilo zbog tu-6, kladio bih se. Izgubila je brata, onoga što su ga zvali Jutarnji Mač." FOn zatrese glavom. "Ostavite se toga, moja gospo. Oni su mrtvi, svi oni. Ostavite se toga... i molim vas, kad dođemo u Rijekotok, ne spominji-teništa svojoj majci."
Selo je bilo točno ondje gdje je Notch obećao da će biti. Sklonili su se u velikoj kamenoj staji. Samo je pola krova preostalo, ali to je bilo pola krova više nego u ijednoj drugoj kući u selu. *To nije selo, to je samo crno kamenje i stare kosti.* "Jesu li Lannisteri ubili ljude koji su tu živjeli?" Arya upita dok je pomagala Anguyu osušiti konje.
"Ne." On pokaže prstom. "Pogledaj kako gusto mahovina raste i kamenju. Nitko ih nije pomaknuo dugo vremena. A tamo stablo ra iz zida, vidiš? Ovo mjesto je spaljeno prije mnogo vremena."
"Tko je to učinio, onda?" upita Gendry.
"Hoster Tully." Notch je bio pogrbljen mršav sjedokos čovjek, ro u ovim krajevima. "Ovo je bilo selo kneza Goodbrooka. Kad se Rijek tok izjasnio za Roberta, Goodbrook je ostao vjeran kralju, pa gaje knei Tully napao ognjem i mačem. Nakon Trozupca, Goodbrookov sinje s pio mir s Robertom i knezom Hosterom, ali to nije pomoglo mrtvima.^
Muk zavlada. Gendry dobaci Aryji neobičan pogled, a onda se okrene da iščetka konja. Vani je kiša padala i padala. "Ja kažem da trebamo vatre", izjavi Thoros. "Noć je tamna i puna užasa. J mokra, eh? Previše mokra."
Sretni Jack odsiječe nešto suhog drva sa pregratka u štali, dok su Notch i Merrit skupljali slamu za potpalu. Sam Thoros nakreše iskru, a Lim razmaše plamenove svojim velikim žutim plaštem sve dok nisu buknuli i uskovitlali se. Uskoro je u staji postalo gotovo vruće. Thoros je sjedio pred njom prekriženih nogu, proždirući plamenove očima kao što je činio na vrhu Visokog srca. Arya ga je pomno promatrala, a jednom su mu se usne pomakle i njoj se učini da ga čuje kako mrmlja, "Rijeko-tok." Lim je koračao naprijed-natrag, kašljući, a duguljasta gaje sjena oponašala korak za korakom, dok je Tom o' Sedam svukao svoje čizme i trljao noge. "Sigurno sam lud kad se vraćam u Rijekotok", potuži se pjevač. "Tullvjevi nikad nisu donosili sreću starom Tomu. Ona Lysa me poslala na gorsku cestu, kad su mi mjesečevi ljudi oteli zlato i konja i svu moju odjeću. U Dolini još ima vitezova koji pripovijedaju kako sam došetao do Krvavih dveri samo harfom skrivajući svoju sramotu. Natjerali su me da zapjevam "Momak k'o od majke rođen' i 'Kralj bez hrabrosti' prije nego što su otvorili dveri. Moja jedina utjeha je da su trojica njih umrla od smijeha. Nisam otad bio u Orlovu gnijezdu, a ne bih pjevao 'Kralj bez hrabrosti' ne za sve zlato Bacačeve—"
"Lannisteri", reče Thoros. "Urlik crvenog i zlatnog." On posrne na noge i pođe knezu Bericu. Lim i Tom nisu gubili vrijeme da im se pridruže. Arya nije mogla dokučiti što su govorili, ali pjevač je neprestano bacao pogled prema njoj, a Lim se u jednom trenu tako naljutio da je lupio šakom o zid. Tada joj knez Beric mahne rukom da se približi. Bilo je to posljednje što je htjela učiniti, ali Hanvin metne ruku na njezin zatiljak i gurne je naprijed. Načinila je dva koraka i zastala, puna užasa. "Moj kneže." Čekala je da čuje što će knez Beric reći.
"Reci joj", Knez Munje zapovjedi Thorosu.
Crveni svećenik čučne pokraj nje. "Moja gospo," reče, "Gospodar mi j podario viziju Rijekotoka. Izgledao je poput otoka u moru vatre. Pla-nenovi su bili lavovi u skoku s dugim grimiznim pandžama. A kako su kali! More Lannistera, moja gospo. Rijekotok će se uskoro naći pod napadom."
Arya osjeti kao da ju je udario u trbuh. *"Ne!"*
"Mila," reče Thoros, "plamenovi ne lažu. Ponekad ih krivo pročitam, slijepa luda koja jesam. Ali ne ovaj put, mislim. Lannisteri će uskoro imati Rijekotok pod opsadom."
"Robb će ih pobijediti." Arya zadobije tvrdoglav izgled. "On će ih po-: bijeditikao i prije."
"Tvoj brat je možda otišao", reče Thoros. "Tvoja majka također. Ni-'; sam ih vidio u plamenovima. To vjenčanje o kojem je stara govorila, i: vjenčanje u Blizancima... ona

ima svoje načine da sazna stvari. Usud-> -drveće šapće joj na uho dok spava. Ako veli da je tvoja majka otišla u [Blizance..."
Arya se okrene Tomu i Limu. "Da me niste uhvatili, *bila* bih ondje. *kuće."*
Knez Beric nije se obazirao na njezin ispad. "Moja gospo," reče s " umornom uljudnošću, "bi li prepoznala brata svog djeda kad bi ga vidjela? Ser Brvndena Tullvja, zvanog Crna Riba? Bi li on možda prepoz-
nao tebe?"
Arya nesretno zatrese glavom. Čula je majku govoriti o Ser Brvnde-nu Crnoj Ribi, ali ako ga je ikad sama srela, bilo je to dok je bila premalena da se sad sjeti.
"Malo je izgleda da će Crna Riba platiti dobar novac za djevojčicu koju ne zna", reče Tom. "Ti Tullvjevi su mrzovoljna, sumnjičava družba, vjerojatno će pomisliti da mu prodajemo lažnu robu."
"Uvjerit ćemo ga", ustraje Lim Limunplašt. *"Ona* će, ili Hanvin. Ri-itok je najbliži. Ja kažem da je odvedemo onamo, pokupimo zlato i £toje se riješimo."
'A ako nas lavovi uhvate u zamku?" reče Tom. "Ništa ne bi toliko voljeli nego objesiti njegovo kneževstvo u kavez s vrha Bacačeve hridi."
"Ne namjeravam biti uhvaćen", reče knez Beric. Posljednja riječ \ jela je neizgovorena u zraku. *Živ.* Svi su je čuli, čak i Arya, iako mu i kad nije sišla s usana. "Ipak, ne usuđujemo se odavde krenuti naslije Želim znati gdje su vojske, i strahovuci i lavovi. Sharna će nešto; a meštar kneza Vancea znat će više. Žirdvor nije daleko. Kneginja Su hvood sklonit će nas na neko vrijeme dok ne pošaljemo izvidnike i rijed da doznamo..."
Njegove riječi tutnjile su u njezinim ušima kao udaranje bubnja i < jednom je to bilo više nego što je Arya mogla podnijeti. Željela je Rj kotok, ne Žirdvor; željela je svoju majku i brata Robba, ne knegifl Smallwood ili nekog ujaka kojeg nikad nije upoznala. Okrenuvši se, ona poleti prema vratima, a kad je Harvvin pokušao ščepati njezinu ruku, iz-vila se od njega brza poput zmije.
Pred stajama kiša je još padala, a daleka munja bljeskala je na zapadu. Arya potrči što je brže mogla. Nije znala kamo je išla, samo da želi biti sama, daleko od svih glasova, daleko od praznih riječi i prekršenih obećanja. *Željela sam jedino ići u Rijekotok.* Bila je to njezina krivnja, jer je povela Gendryja i Vruću Pitu sa sobom kad je ostavila Harrenhal. Bilo bi joj bolje samoj. Da je bila sama, odmetnici je nikad ne bi uhvatili, a ona bi sada bila s Robbom i svojom majkom. *Oni nikad nisu bili moj čopor. Da jesu, ne bi me ostavili.* Zapljusnula je kroz lokvu blatne vode. Netko je vikao njezino ime, vjerojatno Hanvin ili Gendry, ali grom ihj'e zaglušio dok se kotrljao preko bregova, pola otkucaja srca za munjom. *Knez Munje,* pomisli ona gnjevno. Možda nije mogao umrijeti, ali mogao je lagati.
Negdje u daljini s njezine lijeve strane konj zarže. Arya nije mogla otići više od pedeset lakata od staje, a već je bila mokra do kosti. Šmug-nula je iza ugla jedne porušene kuće, nadajući se da će mahovinom prekriveni zidovi zadržati kišu i gotovo naletjela ravno u jednog stražara. Ruka u oklopu sklopi se oko njezine mišice.
"Boli me", reče ona, izvijajući se u njegovu zahvatu. *"Pustite* me, kanila sam se vratiti, ja..."
"Vratiti?" Smijeh Sandora Cleganea bio je željezo koje je strugalo po kamenu. "Jebeš to, vučja djevojčice. *Moja* si." Trebala mu je samo jedna ruka da je podigne i odvuče je dok se ritala prema konju koji ga je čekao. Hladna kiša šibala ih je oboje i isprala njezine povike, a jedino na što je Arya mogla misliti bilo je pitanje koje joj je postavio. *Znaš li što psi čine strahovukovima*

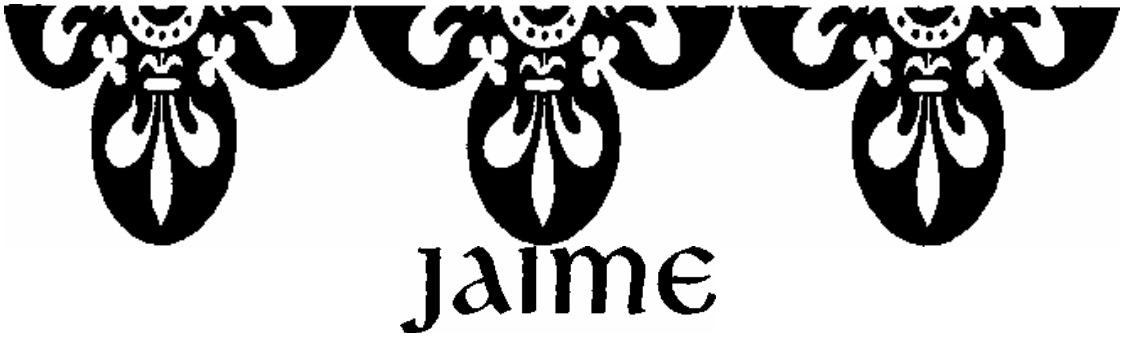

Iako se njegova vrućica tvrdoglavo *zadržavala,* batrljak je zdravo cije-lio, a Qyburn rekao da mu ruka više nije u opasnosti. Jaime je bio : nestrpljiv otići, ostaviti Harrenhal, Krvave glumce i Brienne od Tartha : za sobom. Prava žena čekala ga je u Crvenoj tvrđavi.
"Šaljem Qyburna s vama, da pazi na vas na putu do Kraljeva grudobrana", rekao je Roose Bolton u jutro njihova odlaska. "Gaji ludu nadu da će vaš otac primorati Citadelu da mu vrati lanac, iz zahvalnosti."
"Svi gajimo lude nade. Ako uspije da mi naraste ruka, moj otac će ga učiniti Velikim meštrom."
Čeličnonogi Walton zapovijedao je Jaimeovom pratnjom; grub, nap-, rasit, bezobziran, u srcu običan vojnik. Jaime je služio s njegovom vrstom cijelog života. Ljudi poput Waltona ubijali su na zapovijed svojih gospodara, silovali kad bi im uzavrela krv nakon bitke i pljačkali gdje god su mogli, ali kad bi jednom rat završio, vraćali su se svojim domovima, zamjenjivali koplja za motike, ženili se susjedovim kćerima i po-I dizali čopor drečave djece. Takvi ljudi slušali su bez pogovora, ali duboka zloćudna okrutnost Hrabrih suputnika nije bila dio njihove prirode.
Obje skupine ostavile su Harrenhal istog jutra, pod hladnim sivim nebom koje je obećavalo kišu. Ser Aenys Frey odmarširao je tri dana irije, udarivši sjeveroistočno prema Kraljevskoj cesti. Bolton ga je kanio slijediti. "Trozubac je poplavio", reče Jaimeu. "Čak i na Gazu rubina, prijelaz će biti težak. Prenijet ćete moje tople pozdrave svojem ocu?"
"Kad vi prenesete moje Robbu Starku." "To ću učiniti."
Neki Hrabri suputnici okupili su se u dvorištu da promatraju odlazak. Jaime dokasa do mjesta gdje su stajali. "Zollo. Kako ljubazno od tebe što si me otpratio. Pyg. Timeon. Hoću li vam nedostajati? Nemaš posljednju šalu koju bi podijelio, Dobrojebe? Da mi osvijetliš put? A ti Rorge, jesi li me došao poljubiti na rastanku?"
"Odjebi, bogalju", reče Rorge.
"Ako inzistiraš. Ali, budi uvjeren, vratit ću se. Lannister uvijek plaća svoje dugove." Jaime okrene konja i pridruži se Čeličnonogom Walto-nu i njegovim dvjema stotinama.
Knez Bolton ga je opremio kao viteza, izabravši ignorirati ruku koja mu je nedostajala a koja je od tako ratničke odore činila travestiju. Jaime je jahao s mačem i bodežom o pojasu, štitom i kacigom obješenima sa sedla, žičanom košuljom ispod tamnosmeđe surke. No, nije bio toli-ka budala da pokazuje lannisterskog lava na svom grbu, ni obični bijeli heraldički znak koji mu je pripadao kao Zakletom bratu Kraljevske straže. Pronašao je stari štit u oružarnici, ulupljen i razlomljen, a napuknuta boja još je pokazivala većinu velikog crnog šišmiša kuće Lothston na srebrnom i zlatnom polju. Lothstoni su držali Harrenhal prije When-; tovih i bili moćna obitelj u svoje doba, ali izumrli su prije mnogo godina,! te nije bilo nikog tko bi mu prigovorio što nosi njihov grb. Neće biti ničiji J rođak, ničiji neprijatelj, ničiji zakleti mač... ukratko, nitko.
Ostavili su Harrenhal kroz manje istočne dveri i oprostili se od Roo-' sea Boltona i njegove vojske šest milja dalje, skrenuvši na jug kako bi neko vrijeme slijedili Jezersku cestu. Walton je kanio izbjegavati Kraljevsku cestu koliko god je mogao, izabravši seoske puteljke i staze za divljač u blizini Božjeg oka.
"Kraljevskom cestom bilo bi brže." Jaime je bio željan vratiti se Cer-sei što je brže mogao. Ako požure, mogli bi čak stići na vrijeme za Jof-frevjevo vjenčanje.

"Ne želim nevolje", reče Čeličnonogi. "Bogovi znaju koga bismo sreli na onoj Kraljevskoj cesti."
"Nikoga koga bi se morao bojati, zasigurno? Imaš dvije stotine ljudi."
"Da. Ali drugi bi mogli imati više. Moj gosp'ar je rekao da vas dovedem živa vašem ocu knezu, i to kanim učiniti."
Već sam išao tim putem, pomisli Jaime nekoliko milja dalje, kad su mimoišli napuštenu vodenicu uz jezero. Korov je sada rastao gdje mu semlinareva kći nekoć stidljivo osmjehnula, a sam mlinar viknuo: "Turnir je na drugoj strani, ser." *Kao da nisam znao.*
Kralj Aerys napravio je veliku predstavu od Jaimeove prisege. Izrekao je svoju zakletvu pred kraljevim paviljonom, klečeći na zelenoj travi u bijelom oklopu dok ga je polovica kraljevstva promatrala. Kad ga je Ser Gerold Hightower podigao i metnuo mu bijeli plašt oko ramena, uzdigao se urlik kojeg se Jaime još sjećao, svih ovih godina. Ali te iste noći Aerys se narogušio, izjavivši da mu nisu trebala *sedmorica* kraljevskih stražara tu u Harrenhalu. Jaimeu je zapovjedio da se vrati u Kraljev grudobran da čuva kraljicu i malog princa Viservsa, koji su ostali tamo. Čak i kad se Bijeli Bik ponudio preuzeti dužnost na sebe, kako bi se Jaime mogao natjecati na turniru kneza Whenta, Aerys je odbio. "Ovdje se neće proslaviti", rekao je kralj. "Sada je moj, ne Tywinov. Služit će kako ja mislim da priliči. Ja sam kralj. Ja vladam, a on će slušati."
To je bilo prvi put da je Jaime shvatio. Nije mu njegova vještina na maču i koplju zaradila bijeli plašt, niti ikakva junačka djela koja je izveo protiv Bratstva Kraljevske šume. Aerys ga je izabrao da rasrdi njegova oca, da otme knezu Tywinu njegova nasljednika.
Čak i sada, svih ovih godina poslije, pomisao je bila gorka. A onog dana, dok je jahao na jug u svom novom bijelom plastu da čuva prazni zamak, bilo ju je gotovo preteško probaviti. Bio bi strgnuo plašt ondje i tada da je mogao, ali bilo je prekasno. Izgovorio je riječi dok ga je kraljevstvo gledalo, a Kraljevski stražar služio je doživotno.
Oyburn uhvati korak s njim. "Muči li vas ruka?"
"Muči me nedostatak ruke." Jutra su bila najteža. U svojim snovima Jaime je bio čitav čovjek, i svake je zore ležao napola budan i osjećao prste kako mu se miču. *Bila je to noćna mora,* šapnuo bi neki dio njega, odbijajući povjerovati još i sada, *samo noćna mora.* Ali tada bi otvorio oči.
"Čujem da ste sinoć imali posjetiteljicu", reče Qyburn. "Nadam se da vam se svidjela?"
Jaime mu dobaci hladan pogled. "Nije rekla tko ju je poslao."Meštar se skromno nasmiješi. "Groznica vam je većinom prošla, pa sam pomislio da bi vam godilo malo vježbe. Pia je prilično vješta, zar se ne slažete? I tako... voljna."
Bila je to, sigurno. Kliznula mu je kroz vrata i iz odjeće tako brzo da je Jaime mislio kako još sanja.
Tek kad se žena zavukla pod gunjeve i metnula njegovu zdravu ruku na svoju dojku on se probudio. *Bila je ljupko malo stvorenje, također.* "Bila sam malena djevojčica kad ste došli na turnir kneza Whenta i kad vam je kralj dao plašt", prizna ona. "Bili ste tako naočiti sav u bijelom, i svi su govorili o tome kako ste hrabar vitez. Ponekad kad sam s nekim muškarcem, zatvorim oči i pretvaram se da ste vi na meni, sa svojim glatkom kožom i zlatnim uvojcima. Ali nikad nisam mislila da ću vas zaista imati."
Poslati je odatle nije bilo lako nakon toga, ali Jaime je to svejedno učinio. *Ja imam ženu,* podsjetio se. "Šaljete li djevojke svakome koga liječite pijavicama?" upita on Qyburna.
"Češće ih knez Vargo šalje meni. Voli da ih pregledam, prije nego... pa, dovoljno je reći da je jednom ljubio nerazborito, i više nema želje to ponoviti. Ali nemajte straha, Pia je prilično zdrava. Kao i vaša djevica od Tartha."

Jaime mu dobaci oštar pogled. "Brienne?"
"Da. Snažna je to djevojka. A njezino djevičanstvo još je netaknuto, Barem je bilo sinoć." Qyburn se zasmijulji.
"Poslao vas je da je pregledate?"
"Dakako. On je... sitničav, ako možemo reći?"
"Tiče li se to otkupnine?" upita Jaime. "Treba li njezinu ocu dokaz da je još djevica?"
"Zar niste čuli?" Qyburn slegne ramenima. "Dobili smo pticu od kneza Selwyna. Kao odgovor mojoj. Večernja Zvijezda nudi tri stotine zmajeva za siguran povratak svoje kćerke. Rekao sam knezu Vargou da nema safira na Tarthu, ali on odbija slušati. Uvjeren je da ga Večernja Zvijezda namjerava prevariti."
"Tri stotine zmajeva je poštena otkupnina za viteza. Jarac bi trebao uzeti što mu se nudi."
"Jarac je gospodar Harrenhala, a gospodar Harrenhala se ne cjenka."
Vijest ga je uzrujala, iako je predmnijevao kako ju je trebao očekivati. *Laž te poštedjela na neko vrijeme, djevojčuro. Budi zahvalna na tome,* "Ako je njezin djevičnjak žilav poput ostalih mišića, Jarac će razbiti svoju batinu pokušavajući ući", našali se on. Brienne je bila dovoljno čvrsta da preživi nekoliko silovanja, sudio je Jaime, iako bude li se previše žestoko opirala, Vargo Hoat bi joj mogao početi odsijecati ruke i noge. *Pa i \da to učini, stoje mene briga? Mogao sam još imati ruku da mi je prepusti*-jiz *rođakov mač bez gluposti.* Sam joj je gotovo odsjekao nogu onim svojim udarcem, ali nakon toga dala mu je više nego što je htio. *Hoat ožda ne zna kako je neprirodno snažna. Bolje mu je da bude oprezan, inače '.mu ona prelomiti onaj kržljavi vrat, a ne bi li to bilo slatko?*
Qyburnovo društvo počelo ga je zamarati. Jaime otkasa naprijed na elo kolone. Okrugao mali krpelj od Sjevernjaka zvan Nage išao je pred eličnonogim sa stijegom mira; prugastim barjakom duginih boja sa se-dugih repova, na štapu s vrhom u obliku sedmerokrake *zvijezde.* |*Zarvi Sjevernjaci ne biste trebali imati drugačiju vrstu barjaka mira?" pita on Waltona. "Što su vama Sedmorica?"
"Južnjački bogovi," reče čovjek, "ali južnjački nam mir treba, da vas vog odvedemo vašem ocu."
Moj otac. Jaime se pitao je li knez Tywin primio Jarčev zahtjev za ot-upninu, s njegovom istrunulom rukom. *Što vrijedi mačevalac bez ruke Imača? Polovicu zlata u Bacačevoj hridi? Tri stotine zmajeva? Ili ništa?* egov otac nikad nije neopravdano bio pod utjecajem osjećaja. Otac vina Lannistera, knez Tytos, jednom je zarobio samovoljnog *vazala,* f kneza Tarbecka. Strašna kneginja Tarbeck odgovorila je zarobivši tri *l* Lannistera, uključujući mladog Stafforda, čija je sestra bila zaručena za rođaka Tywina. "Vratite mi mog gospodara i ljubav, inače će ova troji-i ča odgovarati za bilo kakvo zlo koje ga zadesi", napisala je Bacačevoj hridi. Mladi Tywin predložio je ocu da je posluša tako što će vratiti kne-. za Tarbecka u tri komada. Međutim, knez Tytos bio je nježnija vrsta la-| va, pa je kneginja Tarbeck dobila nekoliko godina više za svog tvrdog-| lavog kneza, a Stafford se ženio, plodio i griješio sve do Volovkriža. Ali | Tywin Lannister je opstao, vječan poput Bacačeve hridi. *A sada imate* j *bogalja za sina kao i patuljka, moj kneže. Kako ćete to mrziti...*
Cesta ih je vodila kroz spaljeno selo. Sigurno je prošla godina ili više otkako je mjesto zahvatio plamen. Kolibe su stajale pocrnjele i bez krova, ali korov je narastao visok do struka na svim okolnim poljima. Čeličnonogi *zatraži* da stanu kako bi mogli napojiti konje. *Znam i ovo mjesto,* pomisli Jaime dok je čekao pokraj zdenca. Mala krčma nalazila se ondje gdje je sada stajalo nekoliko kamenova temeljaca i dimnjak, a on je tu ušao na vrč piva. Tamnooka sluškinja donijela mu je sir i jabuke, ali krčmar je odbio njegov novac. "Čast je imati viteza Kraljevske garde pod krovom, ser", rekao je čovjek. "To je priča koju ću kazivati mojim unucima." Jaime pogleda dimnjak koji je strši o iz korova i upif se je li ikad dobio te unuke. *Je li im rekao daje Kraljosjek jednom *

njegovo pivo i pojeo njegov sir i jabuke, ili se stidio priznati daje i nekog kao ja? Neće to nikad saznati; tko god da je spalio krčmu, vje jatno je pobio i unuke.
Mogao je osjetiti kako mu se njegovi prividni prsti stežu. Kad] Čeličnonogi rekao da bi možda mogli zapaliti vatru i štogod prezalo ti, Jaime je zatresao glavom. "Ne sviđa mi se ovo mjesto. Jašimo dalje.|
Do večeri su ostavili jezero kako bi slijedili izbrazdanu stazu] šumu hrastova i brijestova. Jaimeov batrljak je tupo bridio kad Čeličnonogi odlučio utaboriti. Srećom, Qyburn je ponio mješinu sanjil vina. Dok je Walton postavljao straže, Jaime se ispružio blizu vatre i naslonio smotanu medvjeđu kožu na panj kao jastuk za svoju glavu. Dje-vojčura bi mu rekla da mora jesti prije nego što zaspi, kako bi održao snagu, ali bio je više umoran nego gladan. Sklopio je oči i nadao se snovima o Cersei. Njegovi grozničavi snovi bili su tako životni...
Stajao je nag i sam, okružen neprijateljima, s kamenim zidovima koji su ga pritiskali sa svih strana. *Hrid,* znao je. Mogao je osjetiti njezinu neizmjernu težinu iznad glave. Bio je kod kuće. Bio je kod kuće i čitav.
Podigao je svoju desnu ruku i savio prste da osjeti snagu u njima. Bilo je to dobro poput seksa. Dobro poput mačevanja. *Četiri prsta i palac.* Sanjao je da je bio sakat, ali nije bilo tako. Od olakšanja osjeti vrtoglavicu. *Moja ruka, moja dobra ruka.* Ništa ga nije moglo ozlijediti dokle i god je bio čitav.
Oko njega stajao je tucet tamnih spodoba u haljama s kukuljicama koje su skrivale njihova lica. U rukama im bijahu koplja. "Tko ste vi?" zatražio je od njih. "Kakvog posla imate u Bacačevoj hridi?"
Nisu odgovorili, samo krenuli na njega s vršcima svojih kopalja. Nije imao drugog izbora nego sići. Išao je niz zavojit prolaz, niz uzane stube koje bijahu isklesane iz živog kamena, sve niže i niže. *Moram ići gore,* rekao je sebi. *Gore, ne dolje. Zašto silazim?* Ispod zemlje čekao gaje njegov usud, znao je sa sigurnošću sna; nešto tamno i strašno vrebalo je ondje, nešto što ga je željelo. Jaime se pokuša zaustaviti, ali njihova koplja tjerala su ga naprijed. *Da barem imam svoj mač, ništa me ne bi moglo ozlijediti.*
Stube su naglo završile u odjekujućoj tami. Jaime je imao osjećaj golemog prostora pred sobom. Naglo se zaustavio, kolebajući se na rubu ništavila. Vršak koplja bocnuo ga je u zatiljak, gurnuvši ga u ponor. Viknuo je, ali pad je bio kratak. Sletio je na ruke i koljena, u mek pijesak i litku vodu. Bilo je vodenih špilja duboko ispod Bacačeve hridi, ali ova nuje bila nepoznata. "Koje je ovo mjesto?"
"Tvoje mjesto." Glas je odjekivao; bio je stotinu glasova, tisuću, glavi svih Lannistera od Lanna Lukavog, koji je živio u zori dana. Ali naj-: od svega bio je to glas njegova oca, a pokraj kneza Tywina stajala
| je njegova sestra, blijeda i prelijepa, s bakljom koja joj je gorjela u ruci.
| Joffrey je bio ondje također, sin kojeg su zajedno stvorili, a iza njih još
l tuce drugih spodoba zlatne kose.
"Sestro, zašto nas je otac doveo ovamo?"
"Nas? Ovo je tvoje mjesto, brate. Ovo je tvoja tama." Njezina baklja | bila je jedino svjetlo u špilji. Njezina baklja bila je jedino svjetlo na svi-|jetu. Okrenula se da pođe.
"Ostani sa mnom", molio je Jaime. "Ne ostavljaj me ovdje samog." *l* Ali oni su odlazili. *"Ne ostavljajte me u tami!"* Nešto strašno je živjelo tu [dolje. "Barem mi dajte mač!
"Dao sam ti mač", reče knez Tywin.
Bio je pred njegovim nogama. Jaime je pipao ispod vode sve dok mu se ruka nije sklopila oko balčaka. *Ništa me ne može ozlijediti dokle god imam mač.* Kad je podigao mač, prst bijelog plamena zasvjetluca na vršku i odšulja se niz rub, zaustavivši se nadomak balčaku. Vatra je poprimila boju samog čelika te je plamtjela srebrno-modrim svjetlom, a mrak se povukao. Zgurivši se, osluškujući, Jaime se kretao u krugu, spreman na sve što je moglo izaći iz tame. Voda mu se slijevala u čiz-

me, do gležnja duboka i okrutno hladna. *Čuvaj se vode,* reče samom sebi. *Možda u njoj žive bića, skrivene dubine...*
Iza leđa dopre jak pljusak. Jaime se okrene prema zvuku... ali slabo svjetlo otkrije samo Brienne od Tartha, ruku sputanih teškim lancima. "Zaklela sam se da ću vas štititi", tvrdoglavo reče djevojčura. "Položila
l sara prisegu." Naga, ona podigne ruke prema Jaimeu. "Ser. Molim vas.
' Ako biste bili tako dobri."
Čelične karike razdvoje se poput svile. "Mač", zamoli Brienne, i on se stvori, korice, pojas i sve. Zakopčala ga je oko svog širokog struka. Svjetlo je bilo tako slabo da ju je Jaime jedva mogao vidjeti, iako su stajali nekoliko stopa jedno od drugog. *Na ovom svjetlu mogla bi gotovo biti otica,* pomisli on. *Na ovom svjetlu mogla bi gotovo biti vitez.* I Brien-i je mač zahvatio plamen, goreći srebrno modro. Tama se povukla J malo dalje.
"Plamenovi će gorjeti dokle god budeš živio", čuo je Cersein povik. "Kad oni zamru, morat ćeš i ti."
"Sestro!" vikne on. "Ostani sa mnom. *Ostani!"* Nije bilo odgovora osim tihog zvuka koraka koji su uzmicali.
Brienne pomakne svoj dugi mač naprijed i natrag, promatrajući kako se srebrnasti plamenovi mijenjaju i trepere. Pod njezinim nogama. odraz goruće oštrice blistao je na površini mirne crne vode. Bila je visoka i jaka kao što se sjećao, ali nekako se Jaimeu činilo da je sada imala ženstveniji oblik.
"Drže li ovdje dolje medvjeda?" Brienne se kretala, polako i oprezno, s mačem u ruci; korak, okret i posluh. Svaki korak stvarao je mali pljusak. "Špiljskog lava? Strahovukove? Nekakvog medvjeda? Recite mi, Jaime. Što tu živi? Što živi u tami?"
"Usud." *Ne medvjed,* znao je. *Ne lav.* "Samo usud."
Na hladnom srebrnasto-modrom svjetlu mačeva, krupna djevojčura izgledala je blijedo i neustrašivo. "Ne sviđa mi se ovo mjesto."
"Ni meni baš nije drago." Njihove oštrice stvarale su mali otok svjetla, ali svud oko njih prostiralo se more mraka, beskonačno. "Noge su mi mokre."
"Mogli bismo se vratiti putem kojim su nas doveli. Ako se popneš na moja ramena ne bi trebala imati poteškoća dosegnuti otvor onog tunela."
Onda bih mogao slijediti Cersei. Mogao je osjetiti kako se ukrudije na samu pomisao, pa se okrene da Brienne ne vidi.
"Slušajte." Ona mu metne ruku na rame, a on zadrhti od iznenadnog dodira. *Topla je.* "Nešto dolazi." Brienne podigne svoj mač prema točki njemu slijeva. "Ondje."
On se zagleda u mrak sve dok ga nije ugledao. Nešto se kretalo u tami, nije mogao posve razaznati...
"Čovjek na konju. Ne, dva. Dva jahača, jedan pokraj drugog."
"Tu dolje, ispod Hridi?" To nije imalo smisla. No odande su pristi-zala dva jahača na bijelim konjima, i ljudi i oklopljeni atovi. Ratni konji iskrsnuli su iz crnila sporim korakom. *Ne stvaraju zvuk,* shvati Jaime. *Nema pljuskanju, nema zveketa oklopa ni topota kopita.* Sjetio se Eddarda Starka, kako je jahao duljinom Aervsove prijestolne odaje umotan u tišinu. Samo su njegove oči govorile; kneževske oči, hladne, sive i pune osude.
"Jesi li to ti, Stark?" vikne Jaime. "Dođi naprijed. Nisam te se bojao živog, ne bojim te se ni mrtvog."
Brienne mu dotakne mišicu. "Ima ih još."
I on ih je vidio. Svi su bili oklopljeni u snijeg, činilo mu se, a vrpce magle vijorile su s njihovih ramena. Viziri njihovih kaciga bijahu zatvoreni, ali Jaime Lannister nije im morao vidjeti lica da ih prepozna.
Petorica su bili njegova braća. Oswell Whent i Jon Darry. Lewyn Martell, princ Dornea. Bijeli Bik, Gerold Hightower. Ser Arthur Davne, Jutarnji Mač. A pokraj njih, okrunjen u maglu i tugu s dugom kosom koja je lelujala za njim, jahao je Rhaegar TARGARYEN, princ Zmajeva kamena i zakoniti nasljednik Željeznog prijestolja.

"Ne bojim vas se", dovikne on, okrećući se dok su se razdvajali sa strane oko njega. Nije znao kamo bi se okrenuo. "Borit ću se sa svakim pojedinačno ili svima zajedno. Ali tko se ovamo došao boriti s djevojčurom? Ona se naljuti kad je izostavite."
"Položila sam zakletvu da ću ga štititi", ona reče Rhaegarovoj sjeni. "Položila sam svetu zakletvu."
"Svi smo položili zakletve", reče Ser Arthur Davne tako tužno.
Sjene sjašu sa svojih sablasnih konja. Kad su isukali svoje duge mačeve, nije bilo nikakvog zvuka. "Kanio je spaliti grad", reče Jaime. "Ostaviti Robertu samo pepeo."
"Bio je tvoj kralj", reče Darry.
"Zakleo si se da ćeš ga štititi", reče Whent.
"I djecu, njih također", reče princ Lewyn.
Princ Rhaegar plamtio je hladnim svjetlom, sad bijelim, sad crvenim, sad tamnim. "Ostavio sam svoju ženu i djecu u tvojim rukama."
"Nisam nikad pomislio da bi im naudio." Jaimeov mačje sada gorio slabije. "Bio sam s kraljem..."
"Ubijao si kralja", reče Ser Arthur.
"Prerezao mu vrat", reče princ Lewyn.
"Kralja za kojeg si prisegao umrijeti", reče Bijeli Bik.
Vatre koje su pretjecale oštricom gasile su se, a Jaime se sjeti što je Cersei rekla. *Ne.* Strava sklopi ruku oko njegova grla. Kad mu je mač potamnio, i samo Briennein gorio, duhovi nahrupiše.
"Ne," reče on, "ne, ne, ne. *Neeeeeeeee!"*
Uz lupu srca, on se naglo probudi i pronađe u zvjezdanoj tami usred nekog šumarka. Mogao je okusiti žuč u ustima, a drhtao je od znoja, istovremeno vruć i hladan. Kad je pogledom potražio svoju ruku od mača, njegov zgloba je završavao u koži i platnu, čvrsto omotanima oko ružnog batrljka. Osjetio je kako mu naviru iznenadne suze. *Osjetio sam je, osjetio sam snagu u svojim prstima, grubu kožu drška mača. Moju ruku...*
"Moj gospodaru." Ovburn klekne uz njega, a njegovo je očinsko lice bilo naborano od brige. "Što je? Čuo sam da ste viknuli."
Čeličnonogi Walton stajao je nad njima, visok i ozbiljan. "Što je? Zašto ste kriknuli?"
"San... samo san." Jaime se zapilji u logor oko sebe, na trenutak izgubljen. "Bio sam u tami, ali vratila mi se moja ruka." Pogledao je batr-Ijak i ponovno se osjetio bolesnim po cijelom tijelu. *Nema takvog mjesta ispod Hridi,* pomisli. U utrobi mu je bilo mučno i prazno; a u glavi mu je bubnjalo na onom mjestu gdje ju je naslonio na panj.
Ovburn mu opipa čelo. "Još imate tračak groznice."
"Grozničavi san." Jaime podigne ruku. "Pomozi mi." Čeličnonogi ga primi za zdravu ruku i povuče na noge.
"Još jedan kalež sanjiva vina?" upita Ovburn.
"Ne. Dovoljno sam sanjao ove noći." Pitao se koliko dugo je trebalo do zore. Nekako je znao da će se, ako sklopi oči, da će se ponovno vratiti u ono mračno mokro mjesto.
"Onda makovo mlijeko? I nešto za vašu groznicu? Još ste slabi, moj gospodaru. Potreban vam je san. Počinak."
To je posljednje što kanim učiniti. Mjesečina je blijedo svjetlucala po panju gdje je Jaimeova glava počivala. Mahovina ga je pokrivala tako gusto da to nije prije primijetio, ali sada je vidio da je drvo bilo bijelo. To ga podsjeti na Oštrozimlje, i drvo srca Neda Starka. *To nije bio on,* pomisli. *To nikad nije bio on.* Ali panj je bio mrtav, a bio je i Stark i svi ostali, princ Rhaegar i Ser Arthur i djeca. *IAerys. Aerysje najviše mrtav od svih.* "Vjeruješ li u duhove, meštre?" upita Qyburna.
Čovjekovo lice postane čudno. "Jednom, u Citadeli, naišao sam na praznu odaju i vidio prazan stolac. Ali znao sam da je ondje bila žena, samo trenutak ranije. Jastuk je bio udubljen gdje je sjedila, tkanina je bila još topla, a njezin miris zadržao se u zraku. Ako ostavljamo za sobom mirise kad ostavimo odaju, sigurno se nešto od naših duša mora zadržati kad ostavimo ovaj život." Ovburn raširi ruke. "Ali arhimeštrima se nije sviđalo moje razmišljanje. Pa, Marwynu jest, ali on je bio jedini."
Jaime prođe prstima kroz kosu. "Waltone," *reče,* "osedlaj konje. f Želim se vratiti."

"Vratiti?" Čeličnonogi ga nesigurno pogleda.
l *On misli da sam pomahnitao. Možda i jesam.* "Ostavio sam nešto u Jarrenhalu."
"Knez Vargo ga sada drži. On i njegovi Krvavi glumci." "Imaš dvaput više ljudi od njega."
"Ako vas ne predam vašem ocu kako mi je zapovjeđeno, knez Bol-on će mi oderati kožu. Idemo dalje u Kraljev grudobran."
Nekoć je Jaime mogao uzvratiti osmijehom i prijetnjom, ali jednoru-ki bogalji ne pobuđuju mnogo straha. Pitao se što bi njegov brat učinio. *Tyrion bi pronašao način.*
"Lannisteri lažu, Čeličnonogi. Zar ti knez Bol-ton to nije rekao?"
Čovjek se sumnjičavo namršti. "Što i da jest?"
"Ako me ne vratiš u Harrenhal, pjesma koju ću zapjevati svojem ocu možda neće biti ona koju bi knez Strahotvrđe želio čuti. Možda čak kažem da je Bolton naredio da mi se odsiječe ruka, a da je Čeličnonogi Walton zamahnuo oštricom."
Walton blene u njega. "To nije istina."
"Nije, ali kome će moj otac vjerovati?" Jaime se primora na osmijeh, onako kako se nekoć smiješio kad ga ništa na svijetu nije moglo prepasti. "Bit će mnogo lakše ako se jednostavno vratimo. Bit ćemo ponovno na putu prilično skoro, a ja ću zapjevati tako slatku pjesmu u Kraljevu grudobranu da nećeš povjerovati svojim ušima. Dobit ćeš djevojku, i lijepu debelu novčarku zlata kao hvalu."
"Zlata?" Waltonu se to prilično svidjelo. "Koliko zlata?" *Imam ga.* "Pa, koliko bi želio?"
I u času kad je sunce izašlo, oni su bili na pola puta natrag u Harrenhal.
Jaime je tjerao svog konja žešće nego dan prije, pa su Čeličnonogi i Sjevernjaci bili prisiljeni održavati korak s njim. Unatoč tome, bilo je podne kad su stigli do zamka na jezeru. Pod potamnjelim nebom koje je prijetilo kišom, neizmjerni zidovi i pet golemih kula stajali su crni i zlokobni. *Izgleda tako mrtvo.* Zidovi bijahu prazni, dveri zatvorene i zak-računate. Ali visoko ponad stražarnice, jedan jedini barjak mlohavo je visio. *Crni Jarac Qohora,* znao je. Jaime sklopi ruke da vikne. "Vi unutra! Otvorite dveri ili ću vam ih srušiti!"
Tek kad su Qyburn i Čeličnonogi pripojili svoje glasove, glava se pojavi na kruništu iznad njih. Zapilji se u njih, pa nestane. Kratko vrijeme poslije, čuli su kako se podižu rešetke. Dveri se rastvore, a Jaime Lan-nister potjera svog konja kroz zidine, jedva se osvrćući na proreze u kamenu iza kojih bi se mogli kriti strijelci. Bio je zabrinut da ih Jarac možda neće primiti, ali činilo se da su ih Hrabri suputnici još držali saveznicima. *Budale.*
Vanjsko je dvorište bilo napušteno; samo su dugačke staje sa škriljas-tim krovom pokazivale nekakve znakove života, ali konji nisu bili ono što je zanimalo Jaimea u tom trenutku. Potegnuo je uzde i ogledao se. Mogao je čuti zvukove odnekud iza Kule duhova, a ljudi su vikali na barem pet-šest jezika. Čeličnonogi i Qyburn dojahaše mu sa svake strane. "Uzmite ono po što ste došli, pa da opet krenemo", reče Walton. "Ne želim nevolje s Glumcima."
"Reci svojim ljudima da drže ruke na balčacima mačeva, pa Glumci neće htjeti nevolje s vama. Dva na jednog, sjećaš se?" Jaimeova glava naglo se okrene na zvuk udaljene buke, tihe ali divlje. Odjeknula je zidinama Harrenhala, a smijeh je narastao poput mora. Odjednom, znao je što se događa. *Jesam li stigao prekasno?* Utroba mu se stegne, a on tresne svoje ostruge u konja, galopirajući preko vanjskog dvorišta, ispod luka kamenog mosta, oko Kule jauka i kroz Dvorište glatkog kamenja.
Stavili su je u medvjeđu jamu.
Kralj Harren Crni želio je obavljati čak i huškanje medvjeda na ras-j košan način. Jama je bila deset lakata široka i pet lakata duboka, ozidana kamenom, posuta pijeskom i okružena sa šest redova mramornih klupa. Hrabri suputnici ispunili su samo četvrtinu sjedišta, opazi Jaime dok je nespretno silazio s konja. Plaćenici su bili toliko zaokupljenim predstavom pod sobom da su samo oni na suprotnoj strani jame opazili njihov dolazak.
Brienne je nosila istu haljinu koja joj je loše pristajala a koju je nosila na večeri s Rooseom Boltonom. Nikakav štit, nikakav prsni oklop, nikakva žičana košulja, čak ni uškrobljena koža, samo ružičast saten i mvrijska čipka. Možda je Jarac držao kako je bila zabavnija odjevena

poput žene. Polovica njezine haljine visjela je u prnjama, a s lijeve ruke kapala je krv gdje ju je medvjed ogrebao.
Barem su joj dali mač. Djevojčura ga je držala u jednoj ruci, pomičući se bočno, pokušavajući nametnuti štogod razmaka između sebe i medvjeda. *To ne valja, borilište je premaleno.* Morala je napadati, brzo završiti s tim. Dobar čelik mogao se mjeriti s bilo kojim medvjedom. Ali činilo se da se djevojčura boji približiti se. Glumci su je zasipali uvredama i bestidnim prijedlozima.
"To nije naša briga", upozori Čeličnonogi Jaimea. "Knez Bolton je rekao daje djevojčura njihova, da s njome čine što ih volja."
"Njezino ime je Brienne." Jaime se spusti stubama, pokraj desetak zapanjenih najamnih mačevalaca. Vargo Hoat je zauzeo kneževsku ložu u najnižem redu. "Kneže Vargo", dovikne iznad klicanja.
Oohorik umalo prolije svoje vino. *"Kraljofjefe?"* Lijeva strana njegova lica bila je nespretno zavijena, platno preko njegova uha umrljano krvlju.
"Izvuci je odatle."
"Ne mijefaj se u ovo, Kraljofjefe, ako ne želifjof jedan batrljak." On mahne vinskim kaležom. "Tvoja lofica odgrizla mi je uho. Nije ni fudo fto njezin otaf odbija otkupiti takvo čudofifte."
Urlik ponovno okrene Jaimea. Medvjed je bio osam stopa visok. *Gre-gor Clegane s krznom,* pomisli, *iako vjerojatno pametniji.* Ali zvijer nije imala doseg koji je Gorostas imao s onim svojim monstruoznim velikim
. mačem.
Ričući od bijesa, medvjed pokaže usta puna velikih žutih zubi, a potom se spusti na sve četiri i krene ravno na Brienne. *Evo ti prilike,* pomisli Jaime. *Udari! Sada!* Umjesto toga, ona bočne neučinkovito vrškom svoje oštrice. Medvjed ustukne, a onda navali, tutnjeći. Brienne klizne na svoju lijevu stranu i ponovno bočne prema medvjedovoj njušci. Ovog puta on podigne šapu da odbaci mač u stranu.
Oprezan je, shvati Jaime. *Već se suočio s drugim ljudima. Zna da ga mačevi i koplja mogu ozlijediti. Ali toga neće dugo držati od nje.* "Ubij ga!" vikne on, ali glas mu se izgubi među drugim povicima. Ako je Brienne čula, nije davala znakove. Kretala se oko jame, držeći zid za leđima. *Preblizu. Ako je medvjed pribije uza zid...*
Zvijer se nespretno okrene, predaleko i prerano. Brza poput mačke, Brienne promijeni smjer. *To je djevojčura koje se sjećam.* Uskočila je kako bi zadala udarac po medvjeđim leđima. Ričući, zvijer se ponovno podigne na stražnje noge. Brienne otpuže natrag. *Gdje je krv?* Tada odjednom shvati. Jaime se okrene prema Hoatu.
"Dao si joj turnirski mač."
m Koza zamekeće, poprskavši ga vinom i pljuvačkom. "Narafno."
|7a ću platiti njezinu prokletu otkupninu. Zlato, safire, što god hoćeš, ući je odande."
"Želif je? Idi po nju." I otišao je.
Položio je zdravu ruku na mramornu ogradu i prebacio se prije| otkotrljavši se kad je sletio na pijesak. Medvjed se okrene na njuškajući, oprezno promatrajući novog uljeza. Jaime se uspentra | jedno koljeno. /, *što u sedam pakala da sada činim?* On napuni šaku J ješkom. "Kraljosječe?" čuo je Brienne kako govori, zaprepašteno.
"Jaime." On se uspravi, bacajući pijesak u medvjeđu njušku. Me vjed izlema zrak i bijesno zaurla.
"Što *radite* ovdje?"
"Nešto glupo. Stani iza mene." On stane kružiti prema njoj, j vivši se između Brienne i medvjeda.
"Vi stanite iza. Ja imam mač."
"Mač bez vrška i bez brida. *Stani iza mene!"* Ugledao je nešto napoU zakopano u pijesku i ščepao to zdravom rukom. Pokazalo se da je to bila ljudska čeljust, s nešto zelenkastog

mesa koje je još prianjalo uz nju, vrveći crvima. *Dražesna,* pomisli on, pitajući se čije je lice držao. Medvjed se šuljao bliže, pa Jaime zamahne rukom i baci kost, meso i crve u glavu zvijeri. Promašio je dobar lakat. *Trebao sam si odsjeći i lijevu ruku, koliko mije od nje koristi.*
Brienne pokuša šmugnuti okolo, ali on joj podmetne nogu. Ona se sruši u pijesak, stežući beskorisni mač. Jaime je opkorači, a medvjed napadne.
Začulo se duboko *brujanje,* a pernata strelica odjednom iznikne ispod lijevog oka zvijeri. Krv i slina potekoše mu iz otvorene gubice, a još jedna sulica zahvati ga u nogu. Medved rikne, propne se. Ponovno je ugledao Jaime i Brienne i posrnuo prema njima. Još samostrela opali, a strijele su zadirale kroz krzno i meso. S tako kratkog dometa, strijelci su jedva mogli promašiti. Strijele su pogađale žestinom maljeva, ali medvjed načini još jedan korak. *Sirota tupa hrabra beštija.* Kad je zvijer za-mahnula na njega, on otpleše u stranu, vičući, uzvitlavši pijesak. Medvjed se okrene da pođe za svojim mučiteljem i primi još dvije sulice u leđa. Ispusti posljednje gromovito rezanje, spusti se na stražnje noge, ispruži se na krvavi pijesak i umre.
Brienne se podigne na koljena, stežući mač i dišući kratkim isprekidanim udasima. Strijelci Čeličnonogog navijali su svoje samostrele i ponovno ih nabijali dok su Krvavi glumci izvikivali na njih kletve i prijetnje. Rorge *i* Tri Nožna Prsta izvadili su mačeve, vidio je Jaime, a Zol-|joje odmatao svoj bič.
"Ubio fi mog medvjeda!" vrisne Vargo Hoat.
"I s tobom ću isto postupiti ako mi budeš stvarao neprilike", dobaci nu Čeličnonogi. "Odvodimo djevojčuru."
"Njezino ime je Brienne", reče Jaime. "Brienne, djevica od Tartha. */os* si djevica, nadam se?"
Njezino široko neugledno lice pocrveni. "Jesam."
"O, dobro", reče Jaime. "Ja spašavam samo djevice." Jarac reče: "Dobit ćeš tvoju otkupninu. Za nas oboje. Lannister plaća svoje dugove. Sad donesi štogod konopa i izvuci nas odavde."
"Jebeš to", zareži Rorge. "Ubij ih, Hoat. Ili ćeš jednog prokletog dana poželjet da jesi!"
Oohorik je oklijevao. Polovica njegovih ljudi bila je pijana, Sjevernjaci posve trijezni, i u dvaput većem broju. Neki samostrijela dosad su već nabili svoje strijele. "Izvucite ih", reče Hoat, a potom, Jaimeu: "Ifabrao sam da budem milofrdan. Reci sfom ofu knezu."
"Hoću, moj kneže." *Kao da će ti to išta pomoći.*
Tek kad su bili pola lige od Harrenhala i izvan domašaja strijelaca na zidinama, Čeličnonogi Walton pokaže svoj gnjev. "Jeste li *poludjeli,* Kraljosječe? Jeste li namjerili umrijeti? Nitko se ne može boriti protiv medvjeda golim rukama!"
"Jednom golom rukom i jednim golim batrljkom", ispravi Jaime. "Ali nadao sam se da ćeš ti ubiti zvijer prije nego što zvijer ubije mene. Inače, nez Bolton bi te ogulio kao naranču, ne?"
Čeličnonogi ga valjano prokune kao lannistersku budalu, podbode nja i odgalopira naprijed uz kolonu.
"Ser Jaime?" Čak i u umrljanom ružičastom satenu i isparanoj čip-, Brienne je više nalikovala na muškarca u haljini nego na pravu ženu. hvalna sam, ali... bili ste dobrano odmakli. Zašto ste se vratili?"
Nekoliko dosjetki padne mu na um, svaka okrutnija od prethodne, iJaime samo slegne ramenima. "Sanjao sam te", reče.

catelyn

R obb se triput oprostio od svoje mlade kraljice. Jednom u Božan-IVskoj šumi pred drvetom srca, naočigled bogova i ljudi. Drugi put pod rešetkastim dverima, gdje ga je Jeyne poslala na put s dugim zagrljajem i još dužim poljupcem. I napokon sat iza Pjenkamena, kad je djevojka dogalopirala na dobro zapjenjenom konju da preklinje svog mladog kralja da je povede sa sobom.

Robb je bio dirnut time, vidjela je Catelyn, ali i posramljen. Dan je bio vlažan i siv, kišica je počela padati i posljednje što je želio bilo je da zatraži da se njegov marš zaustavi kako bi stajao na vlazi i tješio uplakanu mladu ženu pred polovicom svoje vojske. *Obraća joj se nježno,* pomisli ona dok ih je promatrala zajedno, *ali pod tim ima gnjeva.*

Za cijelo vrijeme što su kralj i kraljica razgovarali, Sivi Vjetar se šu-njao oko njih, zaustavljajući se samo da otrese vodu sa svog krzna i ogoli zube na kišu. Kad je konačno Robb dao Jeyne posljednji poljubac, poslao tuce ljudi da je vrate u Rijekotok, i ponovno se uspeo na konja, stra-horak pojuri naprijed brz poput strijele odapete iz luka.

"Kraljica Jeyne ima srce puno ljubavi, vidim", reče Hromi Lothar Frey Catelyn. "Slična je mojim sestrama. Pa, usudio bih se nagađati da opravo sada Roslin pleše po Blizancima pjevušeći 'Kneginja *Tully,* kne-ginja *Tully,* kneginja *Roslin* Tully'. Sutradan će držati uzorke rijekotočne crveno-modre uz obraz da zamisli kako će izgledati u svom vjenča plastu."

Okrene se na sedlu kako bi se osmjehnuo Edmureu. "Aln neobično šutljivi, kneže Tully. Kako se *vi* osjećate, pitam se?"

"Slično kao u Kamenom mlinu trenutak prije nego što su se ogla ratni rogovi", reče Edmure, samo napola u šali.

Lothar se dobroćudno nasmije. "Molimo se da vaše vjenčanje; jednako sretno, moj kneže." / *neka nas bogovi čuvaju u suprotnom.* Catelyn utisne pete u konji ostavljajući svog brata i Hromog Lothara.

Ona je bila ta koja je zahtijevala da Jeyne ostane u Rijekotoku, < ju je Robb radije htio imati uza se. Knez Walder mogao bi protumačiti kraljičinu odsutnost s vjenčanja kao još jednu mrlju na časti, ali njezina prisutnost bila bi drugačija vrsta uvrede, sol na starčevu ranu.

"Walder Frey ima oštar jezik i dugo pamćenje", upozorila je svog sina. "Ne dvojim da si dovoljno jak da pretrpiš ukore jednog starca kao cijenu njegova saveza, ali previše je tvoga oca u tebi da sjediš dok vrijeđa Jeyne u lice." j

Robb nije mogao zanijekati smisao toga. *Ali svejedno, zamjera mi m tome,* umorno pomisli Catelyn. *Jeyne mu već nedostaje, a jedan dio njega krivi me zbog njezine odsutnosti, iako zna daje to bio dobar savjet.*

Od šest Westerlinga koji su došli s njezinim sinom iz Grebena, samo je jedan ostao uz njega; Ser Raynald, Jeynein brat, kraljevski stjegonoša. Robb je poslao Jeyneina ujaka Rolpha Spicera da preda mladog Mar-tyna Lannistera u Zlatni zub istog dana kad je primio privolu kneza Tywi-na o razmjeni zarobljenika. Bilo je to vješto učinjeno. Njezin sin se oslobodio straha za Martvnovu sigurnost, Galbart Glover je osjetio olakšanje kad je čuo da mu je brat Robett ukrcan na brod u Sumrakdolu, Ser Rol-ph je imao važan i častan posao... a Sivi Vjetar bio je ponovno s kraljem. *Gdje pripada.*

Kneginja Westerling ostala je u Rijekotoku sa svojom djecom; Jeyne, njezinom malom sestrom Eleynom i mladim Rollamom, Robbovim šti-tonošom, koji se ogorčeno žalio što su

ga ostavili. Ali i to je bilo mudro. Olvvar Frey obavljao je ranije dužnost Robbova štitonoše i nedvojbeno će biti prisutan na vjenčanju svoje sestre; paradirati njegovom zamjenom pred njim bilo bi nerazumno koliko i neljubazno. Što se Ser Raynalda ticalo, on je bio veseo mlad vitez koji se zakleo da ga nikakva uvreda Waldera Freya ne bi mogla isprovocirati. *A molimo se da su uvrede jedino s čime se moramo suočiti.*

Međutim, Catelyn je gajila strahove u vezi s tim. Njezin otac knez nikad nije vjerovao Walderu Freyu nakon Trozupca, a ona je uvijek mislila na to. Kraljica Jeyne bit *će* najsigurnija iza visokih, jakih zidina Ri-jekotoka, s Crnom Ribom daje štiti. Robb mu je čak stvorio novi naslov, Guverner Južnih međa. Ako itko može obraniti Trozubac, to je Ser Brvden.

Svejedno, Catelyn će nedostajati kršno lice njezina strica, a Robbu će nedostajati njegovi savjeti. Ser Brvnden je igrao važnu ulogu u svakoj pobjedi koju je njezin sin izvojevao. Galbart Glover je preuzeo zapovjedništvo nad izviđačima i vanjskim jahačima umjesto njega; dobar čovjek, odan i postojan, ali bez oštroumlja Crne Ribe. Iza Gloverova zaklona od izviđača, Robbova linija marša protezala se nekoliko milja. Veliki Jon vodio je prethodnicu. Catelyn je putovala u glavnoj koloni, okružena klipsanjem ratnih konja s ljudima odjevenim u čelik. Iduća je dolazila prtljažna povorka, procesija kola nakrcanih hranom, krmivom, opremom za logor, vjenčanim darovima i ranjenicima preslabim da hodaju, pod budnim okom Ser Wendela Manderlyja i njegovih vitezova Bijele luke. Stada ovaca, koza i mršave stoke hodala su za njima, a potom mali rep logorskih pratilaca žuljevitih nogu. Još da-
| Ije nalazio se Robin Flint i zaštitnica. Nije bilo neprijatelja u njihovoj blizini na stotinu liga, ali Robb nije htio riskirati.

i Bilo ih je trideset pet stotina, trideset pet stotina koji su prokrvarili * u Šaputavoj šumi, koji su zarumenjeli mačeve u Bitki tabora, kod Vo-lovkriža, Pepeltraga i Grebena i svuda po zlatom bogatim bregovima lannisterskog *Zapada.* Osim skromne pratnje prijatelja njezina brata Edmurea, knezovi Trozupca ostali su čuvati riječnu krajinu dok je kralj ponovno zauzimao Sjever. Naprijed je čekala Edmureova nevjesta i Robbova iduća bitka... *a mene, dva mrtva sina, prazna postelja i zamak pun duhova.* Bila je to nevesela budućnost. *Brienne, gdje si? Vrati mi moje djevojčice, Brienne. Vrati ih žive.*

Kišica koja ih je ispratila do podneva se pretvorila u blagu odmjerenu kišu i nastavila dobrano nakon što je pala noć. Idućeg dana Sjevernjaci uopće nisu vidjeli sunce, već su jahali pod olovnim nebom navu-kavši kukuljice kako im voda ne bi ulazila u oči. Kiša je bila teška, pretvorivši ceste u blato, a polja u kaljuže, nalivši rijeke i lišivši drveće lišća. Neprestano pljuštanje učinilo je dokono čavrljanje gnjavažom zbog koje se nije vrijedilo mučiti, pa su ljudi govorili jedino kad su imali što l reći, a to je bilo prilično rijetko.

"Jači smo nego što izgledamo, moja gospo", kneginja Maege Mor-mont reče dok su jahale. Catelyn je zavoljela kneginju Maege i njezinu najstariju kćer, Dacey; otkrila je da su imale više razumijevanja od drugih u slučaju Jaimea Lannistera. Kći je bila visoka i vitka, majka niska i zdepasta, ali odijevale su se jednako u oklop i kožu, s crnim medvjedom kuće Mormont na štitu i surki. Po Catelyninu mišljenju, to je bila neobična odjeća za gospu, ali Dacey i kneginja Maege doimale su se ugodno u svojoj koži, i kao ratnice i kao žene, više nego što je čak i djevojka iz Tartha bila.

"Borila sam se uz Mladog Strahovuka u svakoj bitki", veselo će Da-cey Mormont. "Još nijednu nije izgubio."

Ne, ali izgubio je sve ostalo, pomisli Catelyn, ali nije valjalo to izreći naglas. Sjevernjacima nije manjkalo hrabrosti, ali bili su daleko od kuće. s malo toga da ih krijepi osim vjere u svojega mladog kralja. Tu se vjeru moralo zaštititi, pod svaku cijenu. *Moram biti snažnija,* reče samoj sebi. *Moram biti snažna za Robba. Budem li očajavala, tuga će me progutati.* Sve će ovisiti o tom braku. Ako Edmure i Roslin budu sretni jedno s drugim, ako Zakašnjeli knez

Frey bude zadovoljen, a njegova moć ponovno spojena s Robbovom... *Čak i tada, kakve izglede imamo, uhvaćeni između Lannistera i Greyjoya?* Bilo je to pitanje o kojem se Catelyn nije usuđivala premišljati, iako je Robb mislio o malo čemu drugom. Vidjela je kako je proučavao svoje zemljovide kad god bi se utaborili, tražeći nekakav plan koji bi im mogao osvojiti Sjever.
Njezin brat Edmure imao je drugih briga. "Ne misliš da *sve* kćeri kneza Waldera izgledaju kao on, zar ne?" pitao se, dok je sjedio u svom visokom prugastom paviljonu s Catelyn i prijateljima.
"S toliko različitih majki, nekoliko djevica sigurno je ispalo pristalo," reče Ser Marq Piper, "ali zašto bi ti stari bijednik dao onu lijepu?"
"Nema razloga", reče Edmure tmurnim tonom.
Bilo je to više nego što je Catelyn mogla podnijeti. "Cersei Lannis-ter je pristala", oštro će ona. "Bio bi mudriji da se moliš da je Roslin snažna i zdrava, dobre glave i vjernog srca." I s time ih ostavi.
Edmure to nije primio dobro. Idući dan posve ju je izbjegavao na maršu, izabravši društvo Marqa Pipera, Lymonda Goodbrooka, Patre-ka Mallistera i mladih Vanceva. *Oni ga ne kore, osim u šali,* reče Cate-lyn samoj sebi kad su projurili pokraj nje tog poslijepodneva bez ijedne riječi. *Uvijek sam bila prestroga s Edmureom, a sada tuga izoštrava svaku moju riječ.*
Požalila je svoje predbacivanje. Bilo je dovoljno što je padala kiša; nije trebala još i tugu. I je li to bila tako strašna stvar, željeti ljupku ženu? Sjećala se svog djetinjeg razočaranja, kad je prvi put ugledala Eddarda Starka. Zamišljala ga je kao mlađu verziju njegova brata Brandona, ali to je bilo pogrešno. Ned je bio niži i neuglednijeg lica, i tako smrknut. Govorio je prilično udvorno, ali ispod riječi ona je osjetila hladnoću koja je bila posve nejednaka Brandonu, čije je veselje bilo divlje poput njegovih bjesova. Čak i kad joj je uzeo djevičanstvo, njihova ljubav bila je više stvar dužnosti nego strasti. *No, stvorili smo Robba te noći; stvorili smo kralja. A nakon rata, u Oštrozimlju, dobila sam toliko ljubavi da bi to svaku ženu učinilo sretnom, kad sam pronašla dobro milo srce pod Nedovim ozbiljnim licem. Nema razloga zašto Edmure ne bi pronašao isto, sa svojom Roslin.*
Kako su bogovi htjeli, put ih je odveo kroz Šaputavu šumu gdje je Robb izvojevao svoju prvu veliku pobjedu. Slijedili su tok zavojitog potoka po dnu one stisnute uske doline, slično kao što su ljudi Jaimea Lannis-tera učinili one sudbonosne noći. *Tada je bilo toplije,* sjeti se Catelyn, *drveće je još bilo zeleno, a potok nije preplavio svoje obale.* Opalo lišće sada je zatrpalo struju i ležalo u namočenim spletovima između kamenja i korijenja, a drveće koje je nekoć sakrilo Robbovu vojsku zamijenilo je zelene odore za lišće tamnozlatne boje poprskane smeđim i crvenilom koje ju je podsjetilo na hrđu i suhu krv. Samo omorike i boj-borovi još su pokazivali zelenilo, zabijajući se u trbuhe oblaka poput visokih tamnih kopalja.
Više od stabala umrlo je otad, pomisli ona. One noći u Šaputavoj šumi, Ned je još bio živ u svojoj ćeliji pod Aegonovim Visokim brijegom, Bran iRickon bili su na sigurnom iza zidina Oštrozimlja.^4 *Theon Greyjoy borio se na Robbovoj strani i hvalisao kako je umalo ukrstio mačeve s Mljosjekom. Da barem jest. Daje Theon umro umjesto sinova kneza Kar-starka, koliko bi zla bilo uklonjeno?*
Dok su prolazili poprištem bitke, Catelyn nazre znakove pokolja koji se dogodio; preokrenutu kacigu napunjenu kišom, slomljeno koplje, kosti konja. Kameni humci bijahu podignuti nad pojedinim ljudima koji su ondje pali, ali strvinari su ih se već dočepali. Sred zbrke kamenja uočila je svijetlo obojenu tkaninu i komade sjajnog metala. Jednom je vidjela lice kako viri u nju, oblik lubanje počinjao je *izlaziti* na površinu ispod smeđeg mesa koje se otapalo.
To je nagna da se zapita gdje je Ned pronašao počinak. Nijeme šeste odnijele su njegove kosti na sjever, praćene Hallisom Mollenom i malom počasnom stražom. Je li Ned ikad stigao u Oštrozimlje, da ga se pokopa pokraj njegova brata Brandona u mračnoj kripti ispod zamka? Ili su se vrata zalupila u Jarku Cailin prije nego što su Hal i sestre mogli proći?
Trideset pet stotina jahača vrludalo je po dnu doline kroz srce Šapu tave šume, ali Catelyn Stark se rijetko kad osjećala osamljenijom. Svaka liga koju je prešla odvodila ju je dalje od Rijekotoka, a ona se zatekla kako se pita hoće li ikad više vidjeti zamak. Ili joj je bio zauvijek oduzet, poput toliko toga drugog?

Pet dana kasnije, njihovi izviđači dojahaše natrag da ih upozore kako je nabujala voda otplavila drveni most kod Lijepe tržnice. Galbart Glover i dvojica njegovih odvažnijih ljudi pokušali su preplivati na konjima preko uzburkanih Modrih rašlji kod Ovnova gaza. Dva konja izgubila su tlo pod nogama i utopila se, i jedan od jahača; sam Glover uspio se držati za stijenu dok ga nisu izvukli. "Rijeka nije tako visoko tekla od proljeća", reče Edmure. "A ako ova kiša nastavi padati, još će narasti."
"Postoji most nešto dalje uzvodno, blizu Starog kamenja", sjeti se Catelyn, koja je često prolazila tim krajem sa svojim ocem. "Stariji je i \ manji, ali ako još stoji—"
"Nema ga, moja gospo", reče Galbart Glover. "Otplavilo ga je još prije onoga kod Lijepe tržnice."
Robb pogleda Catelyn. "Ima li još koji most?"
"Ne. A gazovi će biti neprohodni." Ona se pokuša prisjetiti. "Ako ne • možemo prijeći Modre rašlje, morat ćemo ih zaobići, preko Sedam potoka i Vještičjeg jezerca."
"Močvare i loše ceste, ili ništa", upozori Edmure. "Kretanje će biti sporo, ali stići ćemo ondje, predmnijevam."
"Knez Walder će čekati, siguran sam", reče Robb. "Lothar mu je poslao pticu iz Rijekotoka, zna da dolazimo."
"Da, ali čovjek je osjetljiv i sumnjičav po prirodi", reče Catelyn. "Mogao bi to zadržavanje shvatiti kao namjernu uvredu."
"Vrlo dobro, zamolit ću oprost i za naše kašnjenje. Bijedan ću kralj biti, ispričavajući se sa svakim drugim dahom." Robb iskrivi lice. "Nadam se da je Bolton prešao Trozubac prije kiša. Kraljevska cesta ide ravno na sjever, imat će lagan marš. Čak i pješice, trebao bi stići do Bli-zanaca prije nas."
"A kad pridružiš njegove ljude svojima i vidiš vjenčanje mojeg brata, što onda?" upita ga Catelyn.
"Na sjever." Robb počeše Sivog vjetra iza uha. "Nasipom? Protiv Jarka Cailin?"
On joj uputi zagonetan osmijeh. "To je jedan put kojim se može ići", reče, a ona je znala po njegovu tonu da neće reći više. *Mudar kralj drži svoje odluke za sebe,* podsjeti se ona.
Stigli su do Starog kamenja nakon još osam dana uporne kiše i utaborili se pod brdom koje je gledalo na Modre rašlje, unutar ruševne utvrde drevnih riječnih kraljeva. Njezini temelji ostali su među korovom da pokažu gdje su stajale zidine i kule, ali ovdašnji puk je odavno odnio većinu kamenja da podigne svoje hambare, septe i utvrde. Ali u sredini onoga što je nekoć bilo dvorište zamka još je počivala golema izrezbarena grobnica, napola skrivena u do struka visokoj smeđoj travi među jasenovima.
Poklopac grobnice bio je *izrezbaren* u obliku čovjeka čije su kosti ležale ispod, ali kiša i vjetar obavili su svoje. Kralj je nosio bradu, mogli su vidjeti, ali inače njegovo je lice bilo glatko i bezobličnо, sa samo neodređenom naznakom usta, nosa, očiju i krune oko sljepoočica. Njegove ruke sklapale su se iznad drška kamenog ratnog malja koji mu je ležao na grudima. Nekoć je kameni malj bio izrezbaren runama koje su kazivale njegovo ime i povijest, ali sve su to stoljeća izblijedjela. Sam kamen je napukao i mrvio se u kutovima, ovdje-ondje umrljan bijelim točkicama lišaja, dok su divlje ruže *puzale preko* kraljevih nogu gotovo do njegovih grudi.
Ondje je Catelyn zatekla Robba, kako stoji smrknut u sumrak, sa samo sivim strahovukom uza se. Kiša je napokon stala, a on je bio gologlav. "Ima li ovaj zamak ime?" upita on tiho, kad mu je prišla.
"Staro kamenje, zvali su ga svi pučani kad sam bila djevojčica, ali nedvojbeno je imao neko drugo ime kad je još bio dvor kraljeva." Jednom se utaborila tu sa svojim ocem, na putu za Morsku stražarnicu. /
Petyrje bio s nama...
"Postoji pjesma", sjeti se on. "'Jenny od Starog kamenja, sa cvijećem
o kosi.'"
"Svi smo mi na kraju samo pjesme. Ako imamo sreće." Igrala se da je bila Jenny tog dana, čak je uplela cvijeće u svoju kosu. A Petyr se pretvarao da je njezin princ od

Vilinskih konjica. Catelyn nije mogla imati |više od dvanaest godina, Petyr je bio tek dječak.
Robb je proučavao grobnicu. "Čiji je ovo grob?"
"Tu leži Tristifer, Četvrti svog imena, Kralj rijeka i bregova." Njez otac joj je jednom ispripovjedio priču o njemu. "Vladao je od Trozup-ca do Prevlake, tisuće godina prije Jenny i njezina princa, u danima kad su kraljevstva Prvih ljudi padala jedno za drugim pod naletom Andala. Malj Pravde, tako su ga zvali. Borio se u stotinama bitaka i pobijedio u devedeset devet, ili tako vele pjevači, a kad je podigao ovaj zamak, bio je najsnažniji u Zapadnim zemljama." Ona metne ruku na sinovo rame. "Umro je u svojoj stotoj bitki, kad je sedam andalskih kraljeva udružilo svoje snage protiv njega. Peti Tristifer nije mu bio ravan i uskoro je kraljevstvo bilo izgubljeno, potom zamak, a naposljetku i loza. S Tristife-rom Petim umrla je kuća Mudd koja je vladala riječnom krajinom tisuću godina prije nego što su Andali došli."
"Njegov nasljednik gaje iznevjerio." Robb prijeđe rukom po grubom trošnom kamenu. "Nadao sam se da ću ostaviti Jeyne s djetetom... često smo se trudili, ali nisam siguran."
"Ne događa se uvijek prvi put." *Iako s tobom jest.* "Pa čak ni stoti. Ti si vrlo mlad."
"Mlad, i kralj", reče on. "Kralj mora imati nasljednika. Ako poginem u idućoj bitki, kraljevstvo ne smije umrijeti sa mnom. Prema pravu, Sansa je iduća u nasljednoj liniji, pa će Oštrozimlje i Sjever pripasti njoj." Njegova usta se stisnu. "Njoj i njezinu plemenitom mužu. Tyrionu Lan-nisteru. Ne mogu to dopustiti. *Neću* to dopustiti. Patuljak ne smije dobiti Sjever."
"Ne", Catelyn se složi. "Moraš imenovati drugog nasljednika, do časa kad ti Jeyne podari sina." Ona razmisli na trenutak. "Otac tvog oca nije imao braće, ali njegov otac je imao sestru koja se udala za mlađeg sina kneza Ravmara Rovcea, od mlađe grane. Imali su tri kćeri, od kojih su se sve vjenčale s plemićima Doline. Waynwooda i Corbraya, zasigurno. Najmlađa... možda je to bio Templeton, ali..."
"Majko." Bilo je oštrine u Robbovu glasu. "Zaboravljate. Moj otac je imao četiri sina."
Nije zaboravila; nije željela o tome misliti, ali bilo je tu. "Snow nije Stark."
" Jon je veći Stark od nekih plemićića iz Doline koji nikad nisu ni vid-*1* jeli Oštrozimlje."
"Jon je brat Noćne straže, zaklet da neće uzeti ženu ni posjedovati] zemlju. Oni koji odjenu crno služe doživotno."
"Služe i vitezovi Kraljevske garde. To nije spriječilo Lannistere da Isvuku bijele plašteve sa Ser Barristana Selmyja i Ser Borosa Blounta kad Jim više nisu bili od koristi. Ako pošaljem Straži stotinu ljudi umjesto Jo-|na, kladim se da bi pronašli način da ga oslobode njegove zakletve."
Odlučan je u tome. Catelyn je znala koliko je tvrdoglav njezin sin mo-ibiti. "Kopile ne može naslijediti."
"Ne ako ga se ne prizna kraljevskom odredbom", reče Robb. "Više je ana za to nego za oslobađanje Zakletog brata njegove zakletve."
"Presedana", ona će gorko. "Da, Aegon Četvrti priznao je svu svoju pilad na samrtnoj postelji. I koliko je bola, tuge, rata i ubojstava proi-zašlo iz toga? Znam da vjeruješ Jonu. Ali možeš li vjerovati njegovim sinovima? Ili *njihovim* sinovima? Nasljednici Crne vatre mučili su Targa-iyene pet pokoljenja, sve dok Barristan Smjeli nije umorio posljednjeg od njih na Kamenim stubama. Ako priznaš Jona, nema načina da ga opet preobratiš u kopile. Ako se oženi i oplodi, bilo koji sinovi koje možda budeš imao s Jeyne nikad neće biti sigurni."
"Jon nikad ne bi naudio mome sinu."
"Kao što Theon Greyjoy ne bi naudio Branu ili Rickonu?"
Sivi Vjetar skoči na kriptu kralja Tristifera, ogoljenih zubi. Robbovo lice bilo je hladno. "To je okrutno koliko i nepošteno. Jon nije Theon."
"Moli se da je tako. Jesi li uzeo u obzir svoje sestre? Što je s *njihovim* pravima? Slažem se da se ne smije dopustiti da Sjever padne u Vražićkove ruke, ali što je s Arvjom? Po pravu, ona dolazi iza Šanse... tvoja vlastita sestra, zakonita..."

"... *i mrtva.* Nitko nije ni vidio ni čuo Aryju otkako su odsjekli očevu glavu. Zašto lažete samoj sebi? Arya je mrtva, kao Bran i Rickon, a ubit će i Šansu kad patuljak od nje dobije dijete. Jon je jedini brat koji mi je preostao. Ako umrem bez potomaka, želim da me on naslijedi kao Kralj na Sjeveru. Nadao sam se da ćete podržati moj izbor."
"Ne mogu", reče ona. "U svemu drugom, Robbe. U svemu. Ali ne u ovoj... ludosti. Ne traži to od mene."
"Ne moram. Ja sam kralj." Robb se okrene i udalji, a Sivi Vjetar skoči s groba i odjuri za njim.
Što sam učinila? umorno pomisli Catelyn, dok je stajala sama pokraj Tristiferove kamene grobnice. *Prvo sam razljutila Edmurea, a sada Rob-ba, ali samo sam rekla istinu. Zar su muškarci tako krhki da ne mogu podnijeti daje čuju?* Mogla je tada zaplakati, da nije nebo to učinilo umje to nje. Mogla se jedino vratiti u svoj šator i sjediti ondje u tišini.
U danima koji su slijedili, Robb je bio posvuda; jašući na čelu pre hodnice s Velikim Jonom, izviđajući sa Sivim Vjetrom, hitajući natrag Robinu Flintu i zaleđu. Ljudi su ponosno govorili da je Mladi Straho-vuk bio prvi koji se svake zore budio i posljednji koji je išao u postelju noću, ali Catelyn se pitala je li uopće spavao. *Postaje mršav i gladan poput njegova strahovuka.*
"Moja gospo," rekla joj je Maege Mormont jednog jutra dok su ja-1 hale kroz jednoličnu kišu, "izgledate tako natmureno. Zar nešto nije K redu?"
Moj muž knez je mrtav, kao i moj otac. Dva moja sina su ubijena, moju su kćer dali vjerolomnom patuljku da mu rađa pokvarenu djecu, moja druga kći je nestala i vjerojatno je mrtva, a moj posljednji sin i jedini brat su ljuti na mene. Što uopće ne bi moglo biti u redu? Međutim, bilo je to više istine nego što bi kneginja Maege željela čuti. "Ovo je opaka kiša", reče ona. "Pretrpjeli smo mnogo, a još je opasnosti i tuge pred j nama. Trebamo se suočiti s njima smjelo, uz trubljenje rogova i hrabro vijorenje zastava. Ali ova nas kiša oslabljuje. Stjegovi vise mlohavi i mokri, a ljudi su se šćućurili pod plaštevima i jedva se obraćaju jedni drugima. Samo nam opaka kiša može sleditи srca kad najviše trebamo da budu vruća."
Dacey Mormont podigne pogled prema nebu. "Radije bih da na mene kiši voda nego strijele."
Catelyn se osmjehne. "Hrabrija si od mene, bojim se. Jesu li sve vaše žene s Medvjeđeg otoka takve ratnice?"
"Medvjedice, da", reče kneginja Maege. "Moramo biti takve. U drevnim danima željezni su dolazili u pljačku na dugim brodovima ili divljaci sa Zaleđene obale. Muškarci bi obično otišli ribariti. Žene bi ostavili • za sobom da brane sebe i svoju djecu, ili da ih otmu."
"Postoji rezbarija na našim dverima", reče Dacey. "Žena u medvjeđem krznu s djetetom u jednoj ruci koje joj siše dojku. U drugoj ruci drži ratnu sjekiru. Ona nije prava gospa, ali uvijek sam je voljela." ;
"Moj nećak Jorah jednom je doveo doma pravu gospu", reče knegi-! nja Maege. "Osvojio ju je na turniru. Kako je ona mrzila tu rezbariju."
"Da, i sve ostalo", reče Dacey. "Imala je kosu kao istkano zlato, ta Lvnesse. Kožu poput vrhnja. Ali njezine meke ruke nisu bile stvorene za sjekiru."
"Ni njezine cice za dojenje", grubo će njezina mati.
Catelyn je znala o kome govore; Jorah Mormont je doveo svoju drugu ženu u Oštrozimlje na gozbu, a jednom su im bili u gostima četrnaest dana. Sjećala se kako je mlada bila kneginja Lvnesse, kako lijepa, i kako nesretna. Jedne noći, nakon nekoliko kaleža vina, povjerila je Cate-lyn da Sjever nije bio mjesto za Hightowera od Starigrada. "Postojala je Tullyjevka od Rijekotoka koja je nekoć osjećala isto," odgovorila je ona blago, pokušavajući je utješiti, "ali s vremenom je ovdje pronašla mnogo toga što je mogla voljeti."
A sve je to sada izgubljeno, pomisli ona. Oštrozimlje i Ned, Bran i Rickon, Sansa, Arya, sve izgubljeno. Samo Robb ostaje. Je li u njoj ipak bilo više Lvnesse Hightovver, a premalo Starka? Da sam barem znala vitlati sjekirom, možda sam ih mogla bolje zaštititi.
Dan je slijedio za danom, a kiša je nastavljala padati. Jahali su cijelim putem uz Modre rašlje, pokraj Sedam potoka gdje se rijeka raspletala u zbrku potočića i rječica, a potom kroz Vještičje jezerce, gdje su blistave zelene bare čekale da progutaju neoprezne, meko tlo srkalo

je kopita njihovih konja poput gladnog djeteta na majčinoj sisi. Napredovali su više nego sporo. Polovicu kola morali su ostaviti u blatu, raspok-rajivši njihov teret između mazgi i brdskih konja.
Knez Jason Mallister sustigao ih je u močvarama Vještičjeg jezerca. Preostalo je više od sat vremena danjeg svjetla kad je dojahao sa svojim kolonom, ali Robb je smjesta naredio da se stane, a Ser Ravnald Wes-terling došao je da otprati Catelyn u kraljev šator. Zatekla je svog sina kako sjedi pokraj žeravnika, sa zemljovidom na krilu. Sivi Vjetar spavao mu je do nogu. Veliki Jon je bio s njim, zajedno s Galbartom Gloverom, Maege Mormont, Edmureom i čovjekom kojega Catelyn nije poznavala, mesnatim proćelavim muškarcem udvornog izgleda. Taj nije plemić, znala je čim je ugledala stranca. Nije čak ni ratnik.
Jason Mallister ustane da ponudi Catelyn svoj stolac. Njegova kosa imala je gotovo jednako toliko bijelih vlasi koliko i smeđih, ali knez Morske stražarnice još uvijek je bio naočit čovjek; visok i vitak, isklesanog glatko izbrijanog lica, visokih jagodica i neustrašivih modro-sivih očiju. "Kneginjo Stark, uvijek je zadovoljstvo. Donosim vam dobre vijesti, nadam se."
"Upravo takve bi nam sada trebale, moj kneže." Ona sjedne, osluškujući bučni štropot kiše po platnu iznad glave.
Robb pričeka da Ser Raynald zatvori zaklopac šatora. "Bogovi su uslišali naše molitve, moja gospodo. Knez Jason nam je doveo kapetana Mvrahama, trgovca iz Starigrada. Kapetane, recite im što ste mi kazali'J
"Da, Vaša Milosti." On nervozno obliže usnice. "Moja posljednja luka u koju sam svratio prije Morske stražarnice bila je Kneževska luka na Pykeu. Željezni su me ondje držali više od pola godine. Zapovijed kralja Balona. Samo, pa, jednom riječju, on je mrtav."
"Balon Greyjoy?" Catelynino srce preskoči. "Govorite nam daje Balon Greyjoy mrtav?"
Otrcani mali kapetan kimne. "Znate kako je Pyke izgrađen na rtu, te dijelom na hridima i otocima dalje od obale, s mostovima između? Kako sam čuo u Kneževskoj luci, oluja je došla sa *zapada*, kiša i grmljavina, a stari kralj Balon prelazio je jedan od mostova kad ga je zahvatio vjetar i jednostavno rastrgao na komade. Isplivao je dva dana kasnije. sav natečen i slomljen. Rakovi su mu izjeli oči, čujem."
Veliki Jon se nasmije. "Kraljevski rakovi, nadam se, kad su objedovali tako kraljevske bjeloočnice, eh?"
Kapetan kimne glavom. "Da, ali to nije sve, ne!" On se nagne nap-j rijed. "Brat se vratio."
"Victarion?" upita Galbart Glover iznenađeno.
"Euron. Vranino Oko, zovu ga, najcrnji gusar koji je ikad podigao jedro. Izbivao je godinama, ali jedva što se knez Balon ohladio kadli evo njega, jedri u Kneževsku luku na svojoj Tišini. Crna jedra i crveni trup, a posada mu nijema. Bio je u Asshaiji i natrag, čujem. Međutim, gdje god da je bio, sada je kod kuće i umarširao je ravno u Pyke i posjeo svoju stražnjicu na Stolac morskog kamena, te utopio kneza Botlevja u bačvi morske vode kad je prigovorio. Tada sam pobjegao na Mvraham i dignuo sidro, nadajući se da ću pobjeći dok je još posvuda vladala zbrka. A to sam i učinio, i evo me ovdje."
"Kapetane," reče Robb kad je čovjek završio, "imate moju zahvalnost i nećete otići nenagrađeni. Knez Jason će vas odvesti na vaš brod kad završimo. Molim, pričekajte vani."
"Hoću, Vaša Milosti. Hoću."
Čim je napustio kraljev paviljon Veliki Jon se počne smijati, ali Robb ga utiša pogledom.
"Euron Greyjoy nije ničiji pojam kralja, ako je polovica onog što je Theon rekao o njemu istina. Theon je zakoniti nasljednik, ako nije mrtav... ali Victarion zapovijeda Željeznom flotom. Ne mogu vjerovati da će ostati u Jarku Cailin dok Euron Vranino Oko drži Stolac Morskog kamena. Mora se vratiti."
"Tu je i kći", podsjeti ga Galbart Glover. "Ona koja drži Dubokogaj-ski humak, i Robbetovu ženu i dijete."
"Ako ostane u Dubokogajskom humku, to će biti sve što će uspjeti zadržati", reče Robb. "Što vrijedi za braću, još više vrijedi za nju. Morat će otploviti kući da istjera Eurona i *zatraži* vlastito pravo." Njezin sin okrene se knezu Jasonu Mallisteru. "Imate li flotu u Morskoj stražarnici?"

"Flotu, Vaša Milosti? Pola tuceta dugih brodova i dvije ratne galije. Dovoljno da obranim vlastite obale od otimača, ali ne vjerujem da bih se mogao suočiti sa Željeznom flotom u bitki."
"Ne bih to od vas ni tražio. *Željezni će* otploviti prema Pykeu, očekujem. Theon mi je povjerio kako njegov narod razmišlja. Svaki je kapetan kralj na svojoj palubi. Željet će se izjasniti o nasljedniku. Moj kneže, trebaju mi dva vaša duga broda da otplovim oko Rta orlova i uz Prevlaku do Stražarnice Sivovode."
Knez Jason je oklijevao. "Desetak potoka naplavljuje prašumu, svi plitki, muljeviti i neucrtani. Ne bih ih čak ni nazvao rijekama. Kanali se uvijek pomiču i mijenjaju. Bezbroj je pješčanih prudova, gomila srušenog drveća i grmlja, i zapetljaja istrunulih stabala. A Stražarnica Sivovode se kreće. Kako je moji brodovi mogu pronaći?"
"Idite uzvodno i razvijte moju zastavu. Jezerani će vas pronaći. Želim da dva broda podvostruče *izglede* da moja poruka stigne do Howlanda Reeda. Kneginja Maege će ići u jednom, Galbart u drugom." Okrenuo se dvoma koje je imenovao. "Ponijet ćete pisma za one moje knezove koji su ostali na sjeveru, ali sve zapovijedi u njima bit će lažne, u slučaju da doživite nesreću da vas zarobe. Ako se to dogodi, morate im reći da ste plovili na sjever. Kući na Medvjeđi otok, ili prema Kamenoj obali." On kvrcne prstom po zemljovidu. "Jarak Cailin je ključ. Knez Balon je to znao, zbog čega je poslao svog brata Victariona onamo s tvrdim srcem Greyjoyevih snaga."
"Prepirke oko naslijeđa ili ne, željezni nisu takve budale da napuste Jarak Cailin", reče kneginja Maege.
"Ne", prizna Robb. "Predmnijevam da će Victarion ostaviti najbolji dio svog garnizona. Međutim, svaki čovjek kojeg povede bit će jedan manje s kojim se moramo boriti. A povest će mnoge svoje zapovjednike, računajte na to. Vođe. Trebat će mu takvi ljudi da se zauzmu za njega ako se nada da će sjediti na Stolcu morskog kamena."
"Ne mislite valjda napasti nasipom, Vaša Milosti", reče Galbart Glo ver. "Prilaz je preuzak. Nema načina za prestrojavanje. Nitko nikad nije zauzeo Jarak."
"S juga", reče Robb. "Ali ako napadnemo istovremeno sa sjevera *f zapada,* i uhvatimo željezne sleđa dok budu odbijali ono što smatraju mojim glavnim udarom po nasipu, onda imamo priliku. Kad se jednom povezem s knezom Boltonom i Freyevima, imat ću više od dvanaest tisuća ljudi. Kanim ih razdijeliti na tri bitke i krenuti po nasipu s pola dana razmaka. Ako Greyjoyi imaju oči južno od Prevlake, vidjet će kako moja cijela snaga hita bezglavo na Jarak Cailin.
Roose Bolton će imati zaleđe, dok ja budem zapovijedao središnjim dijelom. Veliki Jone, ti ćeš voditi prethodnicu na Jarak Cailin. Tvoj napad mora biti tako žestok da željezni nemaju slobodnog vremena upitati se šulja li se tkogod na njih sa sjevera."
Veliki Jon se zahihoće. "Neka vaši gmizavci dođu što prije ili će moji ljudi prijeći one zidine i osvojiti Jarak prije nego što pokažete lice. Od njega ću vam učiniti dar kad dovrludate k nama."
"To je dar koji bih rado primio", reče Robb.
Edmure se mrštio. "Govorite o napadanju željeznih sleđa, gospodaru, ali kako kanite dospjeti sjeverno od njih?"
"Postoje putovi kroz Prevlaku koji nisu ni na jednom zemljovidu, ujače. Putovi poznati jedino Jezeranima - uzane staze između močvara i mokre ceste kroz trstiku koje samo čamci mogu slijediti." On se okrene dvojici svojih glasnika. "Recite Hovvlandu Reedu da mi ima poslati vodiče, dva dana nakon što krenem nasipom. Do središnje bitke, gdje se moj stijeg vijori. Tri će vojske ostaviti Blizance, ali samo dvije će stići u Jarak Cailin. Moja bitka istopit će se na Prevlaci, kako bi ponovno izronila na Groznici. Budemo li se brzo kretali kad se moj ujak oženi, svi ćemo biti na našim mjestima do kraja godine.

Napast ćemo Jarak s tri strane prvog dana novog stoljeća, dok se željezni budu budili s čekićima koji će im lupati u glavama od medovine koju će polokati noć prije."
"Sviđa mi se taj plan", reče Veliki Jon. "Vrlo mi se sviđa."
Galbart Glover protrlja svoja usta. "Postoje rizici. Ako vas Jezerani iznevjere...."
"Neće nam biti gore nego prije. Ali oni neće iznevjeriti. Moj otac je znao vrijednost Howlanda Reeda." Robb smota zemljovid i tek tada pogleda Catelyn. "Majko."
Ona se ukoči. "Imate li kakvu ulogu za mene?"
"Vaša uloga je da ostanete na sigurnom. Naš put kroz Prevlaku bit j će opasan, a ništa osim bitke ne čeka nas na sjeveru. Ali knez Mallister : ljubazno je ponudio da će vas štititi u Morskoj stražarnici dok rat ne ; završi. Ondje će vam biti udobno, znam."
Je li mi to kazna što sam mu se suprotstavila u vezi s Jonom Snowom? f Hi što sam žena, i gore, majka? Trebao joj je trenutak da shvati kako je f svi promatraju. Znali su, shvati ona. Catelyn nije trebala biti iznenađena. jjNij'e sebi pridobila prijatelje oslobodivši Kraljosjeka, a više nego jednom ila je Velikog Jona kako govori da žene nisu imale što tražiti na boj-jnom polju.
Njezin gnjev sigurno joj je zaplamtio na licu, jer je Galbart Glover irozborio prije nego što je izustila i riječi. "Moja gospo, Njegova Milost ; mudra. Najbolje će biti ako ne pođete s nama."
"Morsku stražarnicu razvedrit će vaša prisutnost, kneginjo Catelyn", : knez Jason Mallister.
"Želite od mene učiniti zatvorenicu", reče ona. "Počasnu gošću", ustraje knez Jason.
Catelyn se okrene svom sinu. "Ne želim uvrijediti kneza Jasona," ona ; kruto, "ali ako ne mogu nastaviti *s* vama, radije bih se vratila u Rije-itok."
"Ostavio sam ženu u Rijekotoku. Želim majku drugdje. Držite li sve oje blago u jednoj vreći, samo olakšavate onima koji vas žele opljačka-, Nakon vjenčanja, otići ćete u Morsku stražarnicu, to je moja kraljev-
i zapovijed." Robb ustane, i tako brzo, njezina je sudbina bila ri-
ena. On podigne komad pergamenta. "Još jedna stvar. Nadamo se da \ knez Balon ostavio kaos za sobom. Ne želim učiniti isto. Ali ja još uvi-
[nemam sina, moja braća Bran i Rickon su mrtvi, a moja sestra udalje za Lannistera. Dugo sam i teško razmišljao o tome tko bi me mo-
i naslijediti. Zapovijedam vam da kao moji iskreni i odani knezovi štite svoje pečate na ovaj spis kao svjedoci moje odluke."
Pravi kralj, Catelyn pomisli poraženo. Mogla se jedino nadati da će ka koju je isplanirao za Jarak Cailin uspjeti jednako dobro kao ona jtoju je upravo uhvatio nju.

samwell

Bjelodrvo, pomisli Sam. *Molim vas, neka ovo bude Bjelodrvo.* Sjećao se Bjelodrva. Bjelodrvo je bilo na zemljovidima koje je narisao, na njihovu putu na sjever. Ako je ovo selo bilo Bjelodrvo, znao je gdje su. *Molim vas, mora biti.* Želio je to tako jako da je zakratko zaboravio na svoje noge, zaboravio je bol u svojim listovima i križima te ukočene smrznute prste koje je jedva osjećao. Čak je zaboravio na kneza Mormon-ta, Crastera, stvorove i Druge. *Bjelodrvo,* zamoli Sam, bilo kojem bogu koji je možda slušao.
Međutim, sva divljačka sela izgledala su vrlo slično. Golemo usud--drvo raslo je u središtu ovoga... ali bijelo drvo nije nužno značilo Bjelodrvo. Zar usud-drvo u Bjelodrvu nije bilo veće od ovoga? Možda se pogrešno sjećao. Lice izrezbareno u koštano blijedo deblo bilo je duguljasto i tužno; crvene suze osušene smole curile su mu iz očiju. *Je li ovako izgledalo kad smo došli na sjever?* Sam se nije mogao sjetiti.
Oko drveta stajala je šačica koliba s travnatim krovovima, duga dvorana načinjena od cjepanica i obrasla mahovinom, kameni zdenac, obor za ovce... ali nikakvih ovaca, ni ljudi nije bilo. Divljaci su se otišli pridružiti Manceu Rayderu u Mrazočnjacima, ponijevši sve što su posjedovali osim kuća. Sam je bio zahvalan na tome. Noć se bližila i bit će dobro konačno spavati pod krovom. Bio je tako umoran. Činilo mu se daje hodao pola svog života. Čizme su mu se raspadale, a žuljevi na stopalima raspukli i pretvorili u rožnate izrasline, ali sada je imao nove;' ve *ispod* izraslina, a njegovi nožni prsti dobili su ozebline.
Ali mogao je ili hodati ili umrijeti, znao je Sam. Gillvje još bila s ba od poroda a usto je nosila i dijete; kobila joj je bila potrebnija n«) njemu. Druga kobila im je uginula tri dana od Crasterove Tvrđe, i je čudo stoje toliko *izdržala,* siroto izgladnjelo stvorenje. Samovate vjerojatno ju je dokrajčila. Mogli su pokušati jahati udvoje, ali on sef jao da će se ista stvar ponovno dogoditi. *Radije ću hodati.*
Sam je ostavio Gilly u dugoj dvorani da naloži vatru dok on zaviri J kolibe. Bila je bolja u loženju vatre; činilo se da on nikako ne može i vesti triješće da uhvati plamen, a posljednji put kad je pokušao na sati iskru s kremena i čelika uspio se porezati svojim nožem. Gilly i je ovila posjekotinu, ali ruka mu je bila ukočena i bolna, i još nesp nija nego što je bila. Znao je da mora oprati ranu i promijeniti zavoj, *i* bio je u strahu da je pogleda. Osim toga, bilo je tako hladno da je i zio skidati rukavice.
Sam nije znao što se nadao pronaći u praznim kućama. Možda su divljaci za sobom ostavili štogod hrane. Morao je pogledati. Jon je pretražio kolibe u Bjelodrvu, na njihovu putu na sjever. U jednoj kolibi Sam je začuo šuškanje štakora iz mračnog kutka, ali inače u njima nije bilo ničeg osim stare slame, starih mirisa i nešto pepela pod dimnim otvorom.
Uputio se natrag prema usud-drvu i proučio *izrezbareno* lice na trenutak. *To nije lice koje smo vidjeli,* priznao je samom sebi. *Drvo nije ni upola tako veliko kao ono u Bjelodrvu.*
Crvene oči plakale su krv, a on se ni toga nije sjećao. Nezgrapno, Sam se spusti na koljena. "Drevni bogovi, počujte moju molitvu. Sedmorica bijahu bogovi mog oca, ali izrekao sam riječi vama kad sam se pridružio Straži. Pomozite nam sada. Bojim se da smo izgubljeni. Gladni smo također, i tako nam je hladno. Ne znam u koje bogove sada

vjerujem, ali... molim vas, ako ste tu, pomo-zite nam. Gilly ima malog sina." To je bilo sve što se sjetio reći. Sumrak je bivao sve dublji, lišće usud-drveta tiho je šuštalo, mašući poput tisuću krvavocrvenih ruku. Jesu li ga Jonovi bogovi čuli ili nisu, nije znao reći.
U času kad se vratio u dugu dvoranu, Gilly je već bila upalila vatru. Sjedila je blizu nje rastvorivši svoja krzna, s djetešcem na sisi. *Gladan je kao mi,* pomisli Sam. Starice su prokrijumčarile malo hrane za njih od Crastera, ali oni su dosad većinu pojeli. Sam je bio beznadan lovac čak i na Žirdvoru, gdje je divljači bilo mnogo a on imao pse i lovce da mu pomognu; ovdje u ovoj beskonačnoj praznoj šumi, izgledi da išta uhvati bili su slabi. Njegovi pokušaji ribarenja u jezerima i poluzaleđenim potocima također su bili žalosni porazi.
"Koliko dugo, Same?" upita Gilly. "Je li još daleko?"
"Nije tako daleko. Nije tako daleko kao što je bilo." Sam skine svoj zavežljaj s ramena, spusti se nezgrapno na pod i pokuša prekrižiti noge. Leđa su ga tako gadno boljela od hodanja da bi se volio nasloniti na jedan od izrezbarenih stupova koji su pridržavali krov, ali vatra je bila u središtu dvorane ispod dimnog otvora, a on je čeznuo za toplinom više nego za udobnošću. "Još nekoliko dana i stići ćemo onamo."
Sam je imao svoje zemljovide, ali ako ovo nije bilo Bjelodrvo, onda mu neće biti od velike koristi. *Otišli smo predaleko na istok da zaobiđemo ono jezero,* izjedao se, *ili možda predaleko na zapad kad sam se pokušao vratiti.* Počinjao je mrziti jezera i rijeke. Ovdje gore nikad nije bilo skele ili mosta, što je značilo hodanje cijelim putem oko jezera i traganje za mjestima gdje se mogla pregaziti rijeka. Bilo je lakše slijediti stazu za divljač nego probijati se kroz šipražje, lakše zaobići greben nego se njime uspeti. *Da su Bannen ili Dywen s nama, dosad bismo već bili u Crnom zamku, grijući noge u zajedničkoj odaji.* Međutim, Bannen je bio mrtav, a Dywen je otišao s Grennom, Žalosnim Edom i ostalima.
Zid je tri stotine milja dug i sedam stotina stopa visok, podsjeti se Sam. Ako nastave hodati na jug, *morali* su ga pronaći, prije ili kasnije. A bio je siguran da su hodali na jug. Danju se ravnao prema suncu, a za vedrih noći mogli su slijediti rep Ledenog *zmaja,* iako nisu mnogo putovali noću otkako je drugi konj uginuo. Čak i kad je mjesec bio pun bilo je premračno pod drvećem, a bilo bi tako lako za Sama ili posljednju brdsku kobilu da slome nogu. *Sigurno smo dobrano na jugu sada, moramo biti.*
Ono u što nije bio tako siguran bilo je koliko su daleko na istok ili zapad možda zalutali. Stići će do Zida, da... za dan ili četrnaest dana, nij'e mogao biti dalje od toga, zasigurno, zasigurno... *ali gdje?* Morali su pronaći dveri kod Crnog zamka; jedini put kroz Zid na stotinu liga.
"Je li Zid onako velik kao što je Craster nekoć pričao?" upita Gilly.
"Veći." Sam je pokušavao zvučati radosno. "Tako velik da ne možeš čak vidjeti zamke skrivene iza njega. Ali ondje su, vidjet ćeš. Zid je sav od leda, ali zamci su od kamena i drveta. Ima visokih kula, dubokih podruma i golemih dvorana s velikim vatrama koje plamte na ognjištu, danju i noću. Ondje je tako vruće, Gilly, da ćeš jedva povjerovati."
"Mogu li stajat kraj vatre? Ja i dječak? Ne dugo vremena, samo dok
se dobrano ne ugrijemo?"
"Možeš stajati pokraj vatre koliko god hoćeš. Imat ćeš i jela i pića. Vrućeg začinjenog vina i zdjelu divljači kuhane s lukom, i Hobbov kruh ravno iz peći, tako vruć da ćeš opeci prste."
Sam zguli rukavicu dapro-migolji vlastitim prstima blizu plamenova i uskoro požali. Bili su obamrli od zime, ali kako im se osjet vraćao, tako su toliko boljeli daje umalo zaplakao.
"Ponekad jedan od braće zapjeva", reče on, da odvrati misli od boli. "Daeron je pjevao najbolje, ali poslali su ga u Istočnu stražar-nicu. No, tu je još uvijek Halder. I *Žabac.* Njegovo pravo ime je Tod-der, ali toliko nalikuje na žabu, da ga tako zovemo. On voli pjevati, aL ima grozan glas."
"Pjevaš li ti?" Gilly preuredi svoja krzna, dok je premještala djetešce s jedne dojke na drugu.
Sam porumeni. "Ja... znam neke pjesme. Kad sam bio malen volio sam pjevati. Plesao sam također, ali moj otac knez nikad nije volio da to radim. Rekao je ako želim skakutati naokolo da to trebam raditi u dvorištu s mačem u ruci."
"Možeš li mi zapjevat neku južnjačku pjesmu? Za djetešce?"

"Ako hoćeš." Sam razmisli na trenutak. "Ima pjesma koju je naš sep-ton običavao pjevati meni i mojim sestrama, kad smo bili mali i kad je bilo vrijeme da pođemo spavati. Zove se 'Pjesma o Sedmorici.'" On ; pročisti grlo i tiho zapjeva:
Očevo liceje snažno i strogo, on sjedi i sudi loše od dobrog. Važe nam život, od kratkog do dugog, i ljubi malu djecu.
Majka nam daje život na dar, ona je svakoj ženi čuvar. Osmijehom staje kavgi na kraj i ljubi malu djecu.
Ratnik stoji pred našim dušmaninom, štiti nas kamo god da krenemo. Mačem i štitom i kopljem i lukom, on čuva malu djecu.
Starica je vrlo stara i mudra, znade kakva je svačija sudba.
Svjetiljku diže od sjajnoga zlata, Da vodi malu djecu.
Kovač radi kroz noć i kroz dan, da svijet čovječji bude valjan. S čekićem, plugom i sjajnom vatrom, on gradi za malu djecu.
Djevica pleše po svodu nebeskom,
i živi u svakom dahu ljubavnom.
Osmijesima uči ptičice letjeti
i daruje san maloj djeci.
Sedam bogova koji stvoriše sve nas,
slušaju kad im uzdignemo glas.
Stoga oči sklopite, jer propast nećete,
oni vas vide, mala djeco.
Samo oči sklopite, jer propast nećete,
oni vas vide, mala djeco.
Sam se sjećao kad je posljednji put pjevao pjesmu sa svojom majkom, da uspava malog Dickona. Njegov otac im je čuo glasove i nasrnuo unutra, gnjevan. "Dosta mi je toga", oštro je rekao knez Randvll svojoj ženi. "Upropastila si jednog dječaka tim ženskastim septonskim pjesmama, kaniš li isto učiniti i ovom djetetu?" Onda je pogledao Sama i rekao: "Idi pjevati svojim sestrama, ako pjevati moraš. Ne želim te u blizini svojeg sina."
Gillyno dijete je usnulo. Bio je tako sićušan stvor i tako tih da se Sam bojao za njega. Nije čak imao ni ime. Pitao je Gilly za to, ali ona je rekla daje bila loša sreća dati djetetu ime prije nego što mu budu dvije godine. Toliko ih je umiralo.
Ona skloni svoju bradavicu pod krzna. "To je bilo lijepo, Same. Dobro pjevaš."
"Trebaš čuti Daerona. Njegov glas je sladak poput medovine."
"Pili smo najslađu medovinu onog dana kad me Craster učinio svojom ženom. Tada je bilo ljeto, i nije bilo ovako hladno." Gilly mu uputi zbunjen pogled. "Nisi li pjevao o samo šest bogova? Craster nam je uvijek govorio da ih vi Južnjaci imate sedam."
"Sedam," složi se on, "ali nitko ne pjeva o Neznancu." Neznančevo lice bilo je lice smrti. Čak i razgovor o njemu u Samu je budio nelagodu. "Trebali bismo nešto pojesti. Zalogaj ili dva."
Ništa nije preostalo osim nekoliko crnih kobasica, tvrdih poput drva. Sam prepili nekoliko tankih krišaka za svakog od njih. Od truda ga je zabolio zglob, ali bio je dovoljno gladan da ustraje. Ako ste dovoljno dugo žvakali kriške, one bi omekšale i imale dobar okus. Crasterove žene začinile su ih češnjakom.
Kad su završili, Sam se ispriča i ode se olakšati i pobrinuti za kobilu. Bridak vjetar puhao je sa sjevera, a lišće na stablima zašuštalo je na njega dok je prolazio. Morao je probiti tanak sloj leda na potoku kako bi se kobila mogla napiti. *Bolje bi bilo da je uvedem unutra.* Nije se želio probuditi u zoru i pronaći kobilu smrznutu preko noći. *Gilly bi išla dalje čak i kad bi se to dogodilo.* Djevojka je bila vrlo hrabra, ne kao on. Želio je znati što će s njom kad se vrati u Crni zamak. Neprestano je govorila kako će mu biti žena ako želi, ali crna braća nisu uzdržavala žene; osim toga, on je bio Tarly od Rogatog brijega, nije se mogao oženiti divljakinjom. *Morat ću nešto smisliti. Samo da se domognemo Zida živi, ostalo nije važno, nije nimalo važno.*
Odvesti kobilu do duge dvorane bilo je prilično jednostavno. Uvesti je kroz vrata nije, ali Sam je bio uporan. Gilly je već drijemala u času kad je uvukao brdskog konja unutra. Sputao je noge životinji u kutu, bacio malo svježeg drva na vatru, svukao svoj težak plašt i zavukao se

pod krzna pokraj divljakinje. Njegov plašt bio je dovoljno velik da ih pokrije sve troje i *zadrži* toplinu njihovih tijela.
Gilly je mirisala na mlijeko, češnjak i pljesnivo staro krzno, ali on je na to već bio navikao. Bili su to dobri mirisi, što se Sama ticalo. Volio je spavati uz nju. To ga je sjetilo na davna vremena, kad je dijelio golemu postelju na Rogatom brijegu sa svojim dvjema sestrama. To je završilo kad je knez Randvll odlučio da će ga to učiniti mekim poput djevojčice. *Međutim, samotno spavanje u hladnoj ćeliji nije me učinilo tvrđim ni hrabrijim.* Pitao se što bi njegov otac rekao da ga sada vidi. *Ubio sam jednog od Drugih, moj gospodaru,* zamišljao se kako govori. *Probo sam ga bodežom od opsidijana, a moja Zakleta braća zovu me sada Sam Pokositelj.* Ali čak i u maštarijama, knez Randvll se samo mrštio, ne vjerujući.
Njegovi snovi bili su čudni te noći. Bio je kod kuće na Rogatom brijegu, u zamku, ali njegov otac nije bio ondje. Bio je to sada Samov zamak. Jon Snow je bio s njim. Knez Mormont također, Stari Medvjed, Grenn i Žalosni Edd, Pyp i *Žabac* i sva njegova braća iz Straže, ali nosili su svijetle boje umjesto crnine. Sam je sjedio za visokim stolom i sve ih gostio, režući debele kriške pečenke očevim velikim mačem Srcotro-vom. Bilo je slatkih kolača za jelo i medenog vina za piće, bilo je pjesme i plesa, i svima je bilo toplo. Kad je gozba završila, otišao je gore spavati; ne u kneževsku ložnicu gdje su njegovi majka i otac živjeli, već u odaju koju je nekoć dijelio sa svojim sestrama. Samo što ga je umjesto sestara čekala Gilly na golemoj mekoj postelji, ne noseći ništa drugo osim velikog čupavog krzna, a mlijeko joj je curilo iz dojki.
Probudio se iznenada, u zimi i strahu.
Vatra je dogorjela do tinjajućih crvenih ugaraka. Zrak se činio zaleđenim, bilo je tako hladno. U kutu kobila je rzala i udarala cjepanice svojim stražnjim nogama. Gilly je sjedila pokraj vatre, grleći svoje dijete. Sam sjedne pospano, a dah mu se blijedo pušio iz otvorenih usta. Duga dvorana bila je mračna od sjenki, crna i crnja. Dlačice na njegovim rukama su se nakostriješile.
Ništa nije, reče u sebi. *Hladno mije, to je sve.*
Tada, pokraj vrata, pomakne se jedna od sjenki. Velika.
Ovo je još uvijek san, molio se Sam. *O, učinite da još spavam, neka ovo bude mora. On je mrtav, on je mrtav, vidio sam ga kako umire.* "Došao je po dijete", plakala je Gilly. "Njuši ga. Novorođeno dijete zaudara na život. On je došao po život."
Krupni mračni lik sagne se ispod dovratka, u dvoranu i stane šepati prema njima. Na slabom svjetlu vatre, sjena postane Mali Paul.
"Odlazi", zakrešti Sam. "Ne želimo te ovdje."
Faulove ruke bile su ugljen, njegovo lice bilo je mlijeko, njegove oči sijale su prodorno modro. Mraz mu je zabijelio bradu, a na jednom ramenu čučao je gavran, kljucajući mu obraz, jedući mrtvo bijelo meso. Samov mjehur popusti, a on osjeti toplinu kako mu curi niz noge. "Gilly, umiri kobilu i izvedi je van. Učini to."
"TJ_"
"Ja imam nož. Bodež od zmajskog stakla." On ga iščeprka dok se podizao na noge. Dao je prvi nož Grennu, ali na sreću sjetio se uzeti bodež kneza Mormonta prije nego što je pobjegao iz Crasterove tvrđe. Stegnuo gaje čvrsto, odmičući se od vatre, od Gilly i djeteta. "Paule?" Kanio je zvučati hrabro, ali glas mu je izašao poput cvileža. "Mali Paule. Poznaješ me? Ja sam Sam, debeli Sam, strašljivi Sam, spasio si me u šumi. Nosio si me kad više nisam mogao hodati ni koraka. Nitko to nije mogao učiniti, ali ti jesi." Sam se povuče, s nožem u ruci, šmrcajući. Kakva sam ja kukavica. "Nemoj nam nauditi, Paule. Molim te. Zašto bi nam htio nauditi?"
Gilly otpuže natrag po tvrdom zemljanom podu. Stvor svrne glavu da je pogleda, ali Sam vikne "NE!" i on se okrene natrag. Gavran na njegovu ramenu otrgne traku mesa s njegova blijedog razorenog obraza. Sam je držao bodež pred sobom, dišući poput kovačkog mijeha. Na suprotnoj strani duge dvorane, Gilly se domogne kobile. *Bogovi, dajte mi hrabrosti,* pomoli se Sam. *Barem jednom, dajte mi malo hrabrosti. Samo dovoljno dugo da ona umakne.*
Mali Paul se primakne prema njemu. Sam se povlačio sve dok nije nabasao na grubi zid od cjepanica. Ščepao je bodež objema rukama da ga umiri. Činilo se da se stvor ne boji zmajskog stakla. Možda nije znao o čemu se radi. Kretao se polako, ali Mali Paul nikad nije bio brz čak

ni kad je bio živ. Iza njega, Gilly promrmlja da umiri brdsku kobilu i pokuša je potjerati prema vratima. Ali kobila je vjerojatno uhvatila dašak čudnog studenog vonja stvora. Odjednom je ustuknula, propevši se, za-mahnuvši kopitima po studenom zraku. Paul se okrene prema zvuku i naizgled izgubi zanimanje za Sama.
Nije bilo vremena za razmišljanje, molitvu ili strah. Samwell Ta baci se naprijed i zarije bodež u leđa Malog Paula. Napola okrenut, sti ga uopće nije opazio. Gavran ispusti krik i vine se u zrak. "Mrtav vrisne Sam dok je probadao. "Mrtav si, mrtav si." Probadao je i vrištao, iznova i iznova, stvarajući velike poderotine na Paulovu teškom crnom plastu. Krhotine zmajskog stakla letjele su posvuda dok se oštrica razbijala o željeznu žičanu košulju ispod vune.
Samov jauk stvorio je bijelu maglu u crnom zraku. Ispustio je beskorisni držak i užurbano koraknuo natrag dok se Mali Paul okretao. Prije nego što je mogao izvući svoj drugi nož, čelični nož koji je svaki brat nosio, stvorove crne ruke sklopiše se pod njegovim podbratkom. Paulovi prsti bijahu tako hladni da se činilo da gore. Zakopali su se duboko u meko meso Samova vrata. *Bježi, Gilly, bježi,* htio je kriknuti, ali kad je otvorio usta, pojavi se samo zvuk gušenja.
Njegovi pipavi prsti napokon pronađu bodež, ali kad ga je zario u trbuh stvora, vršak se odbije o željezne karike, a oštrica odleti iz Samove. ruke. Prsti Malog Paula stisnuše se neumoljivo i počeše okretati. *Iščupat će mi glavu,* pomisli Sam u očaju. Grlo mu se činilo zaleđeno, pluća u vatri. Udarao je i povlačio stvorove ruke, bez koristi. Šutnuo je Paula između nogu, beskorisno. Svijet se suzio na dvije modre zvijezde, strahotnu bol gušenja i hladnoću tako žestoku da su mu se suze zaledile u očima. Sam se koprcao i povlačio, očajnički... a onda je posrnuo naprijed.
Mali Paul je bio krupan i snažan, ali Sam ga je ipak težinom premašivao, a stvorovi su bili nespretni, vidio je to na Šaci. Od iznenadne promjene Paul je zateturao natrag jedan korak, a živi čovjek i onaj mrtvi srušili su se zajedno na pod. Udarac je izbio jednu ruku sa Samova gr-la, te je bio sposoban uvući kratak dah prije nego što su se crni prsti vratili. Okus krvi ispuni mu usta. On izvije vrat, *tražeći* svoj nož i ugleda mutan narančast sjaj. *Vatra!* Samo ugarci i pepeo su ostali, ali ipak... nije mogao disati, ni razmišljati... Sam se izvine u stranu, povlačeći Paula sa sobom... ruke mu zamlate po zemljanom podu, pipajući, posežući, rasipajući pepeo, dok konačno nisu pronašle nešto vruće... komad pougljenjenog drva, koji je tinjao crveno i narančasto unutar crnog... njegovi se prsti sklope oko njega i on ga zabije u Faulova usta, tako snažno da je osjetio lomljavu zubi.
No unatoč tome, zahvat stvorenja nije popustio. Samove posljednje misli bijahu o majci koja ga je ljubila i ocu koji nije. Duga dvorana vrtjela se oko njega kad je ugledao pramen dima kako se diže iz Paulovih slomljenih zubi. Tada iz mrtvačeva lica provali plamen, a ruku nestade.
Sam usrče zrak i iznemoglo se otkotrlja. Stvor je gorio, mraz mu je kapao s brade dok je meso pod njim crnjelo. Sam začu gavranov krik, ali Paul nije ispustio zvuka. Kad su mu se usta otvorila, izašao je samo plamen. A njegove oči... *Nestao je, modri žar je nestao.*
Otpuzao je prema vratima. Zrak je bio tako hladan da je boljelo disati, ali bila je to tako dobra slatka bol. Umaknuo je iz dvorane. "Gilly?" zovne. "Gilly, ubio sam ga. Gil—"
; Stajala je leđima uz usud-drvo, s dječakom u naručju. Stvorovi bijahu svud oko nje. Bilo ih je na tuce, dva tuceta, više... neki su nekoć bili divljaci i još nosili kožuhe i krzna... ali više ih je bilo njegovom braćom. Sam ugleda Larka Sestranina, Lakonogog, Rvlesa. Guša na Chettovu vratu bila je crna, njegovi prištevi pokriveni tankim slojem leda. A onaj je nalikovao na Hakea, iako je bilo teško pouzdano znati jer mu je nedostajalo pola glave. Rastrgali su sirotu brdsku kobilu na komade, izvlačili joj crijeva rukama s kojih je kapala krv. Blijeda para *uzdizala* joj se iz trbuha.
Sam ispusti zvuk nalik na cvilež. "Nije pravo..."
"Pravo." Gavran mu sleti na rame. "Pravo, zdravo, stravo." Zalepršа krilima i krikne zajedno sa Gilly. Stvorovi su bili gotovo pred njom. Čuo je kako tamno crveno lišće usud-drveta šušti, šapućući na jeziku koji nije poznavao. Činilo se da se samo svjetlo zvijezda komeša, a svud oko njih, drveće zastenje i zaškripi. Sam Tarly dobije boju kiselog mlijeka, a njegove se oči raširе poput tanjura. Kričeći, mašući krilima, gavrani su sletjeli na stvorove u gnjevnim

oblacima. Rojili su se oko Chettova lica i kljucali mu modre oči, pokrili su Sestranina poput muha, čupali zalogaje iz Hakeove skrhane glave. Bilo ih je toliko da kad je Sam pogledao uvis, nije mogao vidjeti mjesec.
"Idi", reče ptica na njegovu ramenu. *"Idi, idi, idi."*
Sam potrči, dok su dašci mraza prštali iz njegovih usta. Svud oko njega stvorovi su mlatarali prema crnim krilima i oštrim kljunovima koji su ih napadali, padajući u jezivoj tišini bez ikakva uzdaha ili jauka. Ali gavrani se nisu osvrtali na Sama. On primi Gilly za ruku i odvuče je od usud-drveta. "Moramo poći."
"Ali kamo?" Gilly pohita za njim, držeći svoje dijete. "Ubili su nam konja, kako ćemo..."
"Brate!" Povik zasiječe kroz noć, kroz krike tisuća gavranova. Pod dr-većem, čovjek umotan od glave do pete u crno i sivo ruho sjedio je na losu. *"Ovamo"*, vikne jahač. Kukuljica mu je zasjenjivala lice.
Nosi crno. Sam potjera Gilly prema njemu. Los je bio golem, veliki los, deset stopa visok na ramenu, s parom rogova gotovo jednako širokim. Stvorenje se spusti na koljena da mogu uzjahati. "Izvoli", reče jahač, posežući dolje rukom u rukavici da povuče Gilly iza sebe. Onda je Sam bio na redu. "Hvala vam", dahne on. Tek kad je uhvatio ponuđenu ruku shvati da jahač nije nosio rukavicu. Njegova ruka bila je crna i hladna, s prstima tvrdim poput kamena.

Kad su stigli do vrha grebena i ugledali rijeku, Sandor Clegane snažno povuče uzde *i* opsuje. Kiša je padala iz crnog željeznog neba, bockajući zelenu i smeđu bujicu s deset tisuća mačeva. *Sigurno je milju široka,* pomisli Arya. Gornje polovice stotine stabala stršile su iz uzburkane vode, njihove grane grabile su prema nebu poput ruku utopljenika. Debele rogožine namočenog lišća zatrpale su obalu, a dalje na kanalu opazila je nešto blijedo i nabreklo, srnu možda ili mrtvog konja, koji se brzo kretao nizvodno. Čuo se i zvuk, duboka grmljavina na rubu sluha, poput zvuka koji pas stvara prije nego što zareži.
Arya se promigolji na sedlu i osjeti karike Psetove košulje kako joj se ukapaju u leđa. Njegove ruke su je okruživale; na lijevu, opečenu ruku navukao je čelični štitnik za zaštitu, ali vidjela ga je kako mijenja povoje, a meso pod njim još je krvarilo i curilo. No, ako su ga opekline bo-Ijele, Sandor Clegane nije odavao znaka.
"Je li ovo Bujica Crnovode?" Odjahali su tako daleko po kiši i tami, kroz neutabane šume i bezimena sela, da je Arya potpuno izgubila osjećaj o tome gdje su se nalazili.
"Ovo je rijeka koju moramo prijeći, to je sve što trebaš znati." Clegane bi joj odgovorio od vremena do vremena, ali upozorio ju je da mu ne odvraća. Dao joj je mnogo upozorenja onog prvog dana. "Idući pm kad me udariš, svezat ću ti ruke iza leđa", rekao je. "Idući put kad pokušaš pobjeći, svezat ću ti noge. Vrišti, vikni ili me ponovno ugrizi i za čepit ću ti usta. Možemo jahati udvoje ili te mogu prebaciti preko konjskih leđa svezanu poput krmače za klanje. Tvoj izbor."
Izabrala je jahati, ali prvi put kad su se ulogorili pričekala je dok nije mislila da je zaspao, te je pronašla velik oštar kamen da mu razbije ružnu glavu. *Nečujna poput sjene,* rekla je sebi dok se šuljala prema njemu, ali to nije bilo dovoljno nečujno. Pas ipak nije spavao. Ili se možda probudio. Što god daje bilo, oči su mu se otvorile, usta trznula, a on joj oduzeo kamen kao da je bila djetešce. Najbolje što je mogla bilo je šut-nuti ga. "Oprostit ću ti ovaj put", rekao je on, kad je bacio kamen u grmlje. "Ali budeš li dovoljno glupa da ponovno pokušaš, naudit ću ti."
"Zašto me jednostavno ne *ubiješ* kao što si ubio Mycaha?" vrisnula je Arya na njega. Tada je još bila prkosna, više gnjevna nego preplašena.
Odgovorio je zgrabivši je za prednjicu njezine tunike i povukavši je na palac od svog opečenog lica. "Idući put kad izustiš to ime, prebit ću te tako gadno da ćeš *željeti* da te ubijem."
Nakon toga, zamatao ju je u svoj konjski gunj svake noći kad je išao spavati i svezivao užad oko njezinih ramena i nogu te je bila umotana čvrsto poput djeteta u povojima.
To je sigurno Crnovoda, odluči Arya dok je promatrala kako kiša šiba rijeku. Pas je bio Joffreyjevo pseto; vraćao ju je u Crvenu utvrdu, daje preda Joffreyju i kraljici. Željela je da sunce izađe, kako bi mogla vidjeti kojim su putem išli. Što je više gledala mahovinu na drveću to je bila zbunjenija. *Crnovoda nije tako široka u Kraljevu grudobranu, ali to je bilo prije kiša.*
"Gazovi su sigurno svi nestali," reče Sandor Clegane, "a ne bih baš volio ni pokušati preplivati."
Nema puta prijeko, pomisli ona. *Knez Beric će nas sigurno uhvatiti.* Clegane je žestoko tjerao svog velikog crnog pastuha, vrativši se triput da zavara potjeru, jednom čak jašući pola milje po sredini nabujalog potoka... ali Arya je i dalje očekivala da ugleda odmetnike svaki put kad se osvrnula. Pokušala im je pomoći urezujući svoje ime na debla drveća kad je odlazila u

grmlje da se pomokri, ali četvrti put ju je uhvatio, i tome je bio kraj. Nema veze, rekla je Arya u sebi, *Thoros će me pronaći u svojim plamenovima.* Samo što nije. Ne još, barem, a kad jednom prijeđu rijeku...

"Grad Harroway ne bi trebao biti daleko", reče Pas. "Gdje knez Roote u staji drži dvoglavog vodenog konja Starog kralja Andahara. Možda ćemo odjahati prijeko."

Arya nikad nije čula za Starog kralja Andahara. Nikad nije vidjela ni dvoglavog konja, posebno ne nekog koji je mogao trčati po vodi, ali znala je da joj je bolje ne pitati. Držala je jezik za zubima i ukočeno sjedila dok je Pas okretao pastuhovu glavu i kaskao po vrhu grebena, slijedeći rijeku nizvodno. Barem im je kiša tako bila za leđima. Dozlogrdilo joj je što joj je peckala oči dok nije bila napola slijepa i curila niz obraze kao da plače. *Strahovuci nikad ne plaču,* ponovno se podsjetila.

Nije moglo biti mnogo iza podneva, ali nebo je bilo tamno kao za sumraka. Nisu vidjeli sunce više dana nego stoje mogla prebrojiti. Arya je bila promočena do kosti, sedlo ju je nažuljalo, šmrcala je i sve ju je boljelo. Imala je i vrućicu, a ponekad je nekontrolirano drhtala, ali kad je rekla Psu da je bolesna, on je na nju samo zarežao. "Obrisi nos i začepi usta", rekao joj je. Sada je polovicu vremena spavao na sedlu, vjerujući da će njegov pastuh slijediti koji god izbrazdani seoski drum ili stazu za divljač na kojima su bili. Konj je bio teški trkač, gotovo jednako velik kao ratni konj, ali mnogo brži. *Neznanac,* zvao ga je Pas. Arya ga je jednom pokušala ukrasti, dok je Clegane mokrio uz drvo, misleći da će uspjeti odjahati prije nego što je on uhvati. Neznanac joj je umalo odgrizao lice. Bio je blag poput starog skopča sa svojim gospodarom, ali inače mu je narav bila crna poput njega samog. Nije nikad vidjela konja koji bi tako spremno grizao ili se ritao.

Jahali su satima pokraj rijeke, zapljusnuvši preko dva blatna manja potoka prije nego što su stigli na mjesto o kojem je Sandor Clegane govorio. "Grad kneza Harrowaya," reče, a potom, kad ga je ugledao: *"Sedam pokala!"* Grad je bio potopljen i napušten. Uzdižuća voda preplavila je obale. Sve što je preostalo od grada Harrowaya bio je gornji kat krčme od žbuke i pruća, sedmerostrana kupola potopljene septe, dvije trećine kamene oble kule, nekoliko pljesnivih slamnatih krovova i šuma dimnjaka. Ali dim je dopirao iz kule, vidjela je Arya, a ispod jednog nad-svođenog prozora bio je čvrsto privezan širok čamac ravnog dna. Čamac je imao desetak uporišta za vesla i par golemih izrezbarenih drvenih konjskih glava postavljenih na pramcu i krmi. *Dvoglavi konj,* shvati ona. Drvena kućica s travnatim krovom stajala je točno po sredini palube, pa kad je Pas skupio dlanove oko usana i viknuo, iz nje izletješe dvojica.

Treći se pojavi na prozoru okrugle kule, stežući nabijen samostrel. *"Što hoćete?"* vikne preko uzburkane smeđe vode.

"Prevedite nas prijeko", odgovori mu Pas povikom.

Ljudi u čamcu međusobno se posavjetovaše. Jedan od njih, sjedokosi i sjedobradi muškarac jakih ruku i povijenih leđa, korakne do ograde. *"To će vas stajati."*

"Onda ću platiti."

Čime? pitala se Arya. Odmetnici su uzeli Cleganeovo zlato, ali možda mu je knez Beric ostavio štogod srebra i bakra. Vožnja skelom nije koštala više od nekoliko bakrenjaka...

Skelari su ponovno razgovarali. Konačno se onaj pogrbljeni okrene i ispusti povik. Pojave se još šestorica, navlačeći kukuljice da obrane glave od kiše. Još ih se više proguralo kroz prozor utvrde i skočilo na palubu. Polovica njih izgledala je dovoljno nalik na pogrbljenog čovjeka da mu budu rod. Neki od njih odvezali su lance i prihvatili se dugih štapova, dok su ostali provukli teška vesla širokih lopatica kroz uporišta. Skela se okrene i počne polako gmizati prema plićacima, dok su vesla glatko udarala sa svake strane. Sandor Clegane sjaše niz brdo da ih susretne.

Kad je krma čamca udarila u obronak, skelari otvoriše širom vrata ispod glave izrezbarenog konja, te izvukoše tešku hrastovu dasku. Neznanac ustukne na rubu vode, ali Pas zabije pete u

trkačeve bokove i potjera ga po mostiću. Pogrbljeni muškarac čekao ih je na palubi. "Dovoljno mokro za vas, ser?" upita, smiješeći se.
Psetova usta se tržnu. "Treba mi vaš čamac, ne vaša prokleta dosjetljivost." On sjaše i povuče Aryju dolje pokraj sebe. Jedan od skelara posegne za Neznančevim uzdama. "Ja ne bih", reče Clegane, kad se konj ritnuo. Muškarac skoči unatrag, posklizne se na palubi skliskoj od kiše i sruši na stražnjicu, psujući.
Skelar povijenih leđa više se nije smiješio. "Možemo vas prevesti prijeko", reče kiselo. "Koštat će vas jedan zlatnik. Još jedan za konja. Treći za dječaka."
"Tri zmaja?" Clegane ispusti lavež smijeha. "Za tri zmaja trebao bih posjedovati prokletu skelu."
"Lani biste možda i mogli. Ali s ovakvom rijekom, trebat će vam još ruku na štapovima i veslima da nas ne odnese rijeka stotinu milja van na more. Birajte. Tri zmaja ili naučite tog paklenog konja da hoda po vodi."
"Sviđa mi se pošteni razbojnik. Neka bude po vašem. Tri zmaja... kad nas iskrcaš žive i zdrave na sjevernu obalu."
"Želim ih sada ili ne idemo." Čovjek ispruži jaku, žuljevitu ruku, s dlanom prema gore.
Clegane zvecne svojim dugim mačem da olabavi oštricu u koricama. "Biraj ti. Zlato na sjevernoj obali ili čelik na južnoj."
Skelar podigne pogled prema Psetovu licu. Arya je mogla prepoznati da mu se nije svidjelo ono što je ondje vidio. Imao je tuce ljudi iza sebe, snažnih ljudi s veslima i bjelogoričnim štapovima u rukama, ali nijedan od njih nije hitao da mu pomogne. Zajedno su mogli svladati San-dora Cleganea, iako bi on vjerojatno ubio trojicu ili četvoricu prije nego stoga obore. "Kako ću znati da ćete mi platiti?" upita pogrbljeni muškarac trenutak kasnije.
Neće, željela je viknuti. Umjesto toga ugrizla se za usnicu. "Viteška čast", reče Pas, ne smiješeći se. *On nije čak ni vitez.* Nije ni to rekla.
"To će dostajati." Skelar pljune. "Hajdete onda, moći ćemo vas prevesti prije mraka. Svežite konja, ne želim da se prestraši kad krenemo. U kabini je žeravnik ako se vi i vaš sin želite ugrijati."
"Ja nisam njegov glupi sin!" bijesno će Arya. To je bilo još gore nego daje zamijene za dječaka. Bila je tako gnjevna da im je mogla reći tko je zaista bila, samo što ju je Sandor Clegane ščepao za stražnju stranu ovratnika i jednom je rukom odvukao s palube. "Koliko ti puta moram *tzćidazačepišsvojuprokletugubicu?"Protresaojuje* tako jako da su joj zubi zaškljocali, a onda je pustio da padne. "Ulazi unutra i osuši se, kao što je čovjek rekao."
Arya učini kako joj je rečeno. Veliki željezni žeravnik žario se crveno, ispunivši sobu teškom zagušljivom vrućinom. Bilo je ugodno stajati uz njega, utopliti ruke i osušiti se malko, ali čim je osjetila da joj se paluba miče pod nogama, šmugnula je natrag kroz prednja vrata.
Dvoglavi konj polako je odmicao plićacima, provlačeći se između dimnjaka i krovova poplavljenog Harrowaya. Desetak ljudi radilo je za veslima dok su još četvorica rabila dugačke štapove kako bi se odgurnula kad bi se previše primakli stijeni, kamenu ili potopljenoj kući. Pogrbljeni čovjek držao je kormilo. Kiša je pljuštala po glatkim daskama palube i slijevala se s visokih izrezbarenih konjskih glava na pramcu i krmi. Arya se ponovno smočila, ali nije marila. Željela je vidjeti. Čovjek sa samostrelomjošje stajao na prozoru okrugle kule, vidjela je. Njegove oči pratile su je dok je skela klizila pod njim. Pitala seje li to bio taj knezRoo-te kojeg je Pas spomenuo. *Ne nalikuje mnogo na kneza.* Ali, ni ona nije baš nalikovala na kneginju.

Kad su jednom odmakli od grada i izašli na pravu rijeku, struja* postala mnogo jača. Kroz sivu maglicu kiše Arya je mogla razaznati vi soke kamene stupove na suprotnoj obali koji su

zasigurno obilježavali pristanište za skelu, ali čim ih je vidjela, shvatila je da su ih gurali dalje od njih, nizvodno. Veslači su sada veslali živahnije, boreći se s bijesom rijeke. Lišće i slomljene grane kovitlale su se pokraj njih tako brzo kao da su bili ispaljeni iz škorpiona. Ljudi sa štapovima naginjali su se i od-guravali sve što bi im došlo preblizu. Tu je bilo i vjetrovitije. Kad god bi se okrenula da pogleda uzvodno, Arya bi *zaradila* puno lice vjetrom nošene kiše. Neznanac je vrištao i ritao se dok se paluba .pomicala pod nogama.
Da skočim preko ograde, rijeka bi me odnijela prije nego što bi Pas shvatio da me nema. Pogledala je preko ramena i vidjela Sandora Cle-ganea kako se bori sa svojim preplašenim konjem, pokušavajući ga umiriti. Neće imati bolju priliku da mu pobjegne. *No, mogla bih se utopiti.* Jon je običavao govoriti da pliva poput ribe, ali čak je i riba mogla imati nevolja u ovakvoj rijeci. Ipak, utapanje bi moglo biti bolje od Kraljeva grudobrana. Pomislila je na Joffreyja i prišuljala se pramcu. Rijeka je bila tamnosmeđa od blata i šibana kišom, nalikujući više na juhu nego na vodu. Arya se pitala koliko je hladna mogla biti. *Ne bih se mogla više smočiti nego sada.* Položila je ruku na ogradu.
Ali iznenadni povik okrene joj glavu prije nego što je mogla skočiti. Skelari su jurili naprijed, sa štapovima u ruci. Na trenutak nije shvaćala što se događa. Tada ga je ugledala: iščupano stablo, golemo i tamno, koje je išlo ravno na njih. Zapetljano korijenje i granje stršilo je iz vode dok se primicalo, poput krakova goleme lignje. Veslači su bjesomučno veslali, pokušavajući izbjeći sudar koji bi ih ili prevrnuo ili im probušio trup. Starac je okrenuo kormilo, a konj na pramcu je skretao nizvodno, ali presporo. Blistajući smeđe i crno, stablo je hitalo prema njima poput ovna za probijanje bedema.
Nije moglo biti više od deset stopa od njihova pramca kad su ga dva skelara nekako uhvatila svojim dugačkim štapovima. Jedan je prepukao, a dug razmrskan *kraaaak* zvučao je kao da se skela slama pod njima. Ali drugi čovjek uspio je snažno odgurnuti deblo, upravo dovoljno da ga udalji od njih. Stablo je prohujalo pokraj skele za dlaku, a grane su mu strugale poput pandža po konjskoj glavi. Upravo kad se činilo da su se izvukli, jedna od gornjih grana čudovišta *zadala* im je bočni udarac. Činilo se da skela drhti, a Arya se posklizne, sletjevši bolno na jedno koljeno. Čovjek sa slomljenim štapom nije bio te sreće. Čula ga je kako viče dok je posrtao preko ograde. Tada se podivljala smeđa voda sklopi nad njim, a njega nestane u onoliko vremena koliko je Aryji bilo potrebno da se osovi na noge. Neki drugi skelar ščepa smotak užeta, ali nije bilo nikoga kome ga je mogao dobaciti.
Možda će isplivati negdje nizvodno, Arya pokuša reći sebi, ali pomisao je šuplje odzvanjala. Izgubila je svaku želju za plivanjem. Kad joj je San-dor Clegane viknuo da se vrati unutra prije nego što je ne prebije do krvi, pošla je krotko. Skela se dotad već borila da se vrati na svoj put, protiv rijeke koja ništa nije toliko željela nego da je odnese prema moru.
Kad su napokon pristali, bili su dobre dvije milje nizvodno od svojega uobičajenog pristaništa. Čamac se zabio u obalu takvom žestinom da je još jedan štap prepukao, a Arya je ponovno umalo izgubila tlo pod nogama. Sandor Clegane podigao ju je na Neznančeva leđa kao da nije bila teža od lutke. Skelari su piljili u njih bezizražajnim, iscrpljenim očima, svi osim pogrbljenog čovjeka, koji je ispružio ruku. "Šest zmajeva", zatraži on. "Tri za prijelaz i tri za čovjeka kojeg sam izgubio."
Sandor Clegane pročeprka po svojoj novčarki i gurne zgužvani svitak pergamenta u skelarov dlan. "Evo. Uzmi deset."
"Deset?" Skelar je bio zbunjen. "Što je sad to?"
"Mrtvačeva obveznica, vrijedi devet tisuća zmajeva ili tu negdje." Pas se uspne u sedlo iza Aryje i neugodno se nasmiješi. "Deset njih je tvoje. Vratit ću se po ostalo jednog dana, stoga nemoj sve potrošiti."
Čovjek zaškilji u pergament. "Pismo. Od kakve je koristi pismo? Obećali ste zlato. Viteška čast, rekli ste."

"Vitezovi nemaju proklete časti. Vrijeme je da to naučiš, starce." Pas podbode Neznanca i odgalopira kroz kišu. Skelari su ih gađali psovkama u leđa, a jedan ili dva gađali su ih kamenjem. Clegane se nije obazirao ni na kamenje ni na riječi, i nedugo zatim izgubili su se u tami drveća, a rika rijeke gubila se iza njih. "Skela neće prijeći na drugu stranu do jutra," reče on, "a ova bratija neće primati papirnata obećanja od idućih budala koje naiđu. Ako nas tvoji prijatelji progone, morat će biti prokleto snažni plivači."

Arya se skutri i zadrži jezik za zubima. *Valar morghulis,* pomisli mrko. *Serltyn, SerMerjn, kralj Joffrey, kraljica Cersei, Dunsen, Polliver, Raff'Medeni, SerGregori Škakljao. I Pas, Pas, Pas.*

U času kad je kiša stala, a oblaci se razbježali, drhtala je i kihala tako strašno da ih je Clegane zaustavio za noć, te čak pokušao naložiti vatru. Međutim, drvo koje su prikupili pokazalo se previše mokrim. Ništa što je pokušao nije dostajalo da se iskra uhvati. Konačno je sve to s gađenjem šutnuo. "Sedam prokletih pakala", prokune. "Mrzim vatre."

Sjeli su na vlažno kamenje pod hrastom, slušajući spor štropot vode koja je kapala s lišća dok su jeli hladnu večeru od tvrdog kruha, pljesnivog sira i dimljene kobasice. Pas je razrezao meso svojim bodežom i suzio oči kad je uhvatio Aryju da gleda u nož. "Da nisi ni pomislila."

"Nisam", lagala je.

Frknuo je da pokaže što je mislio o *tome,* ali dao joj je debelu krišku kobasice. Arya ju je *zagrizla,* zubima, promatrajući ga cijelo vrijeme. "Nikad nisam istukao tvoju sestru", reče Pas. "Ali tebe ću istući ako me natjeraš. Prestani smišljati načine da me ubiješ. Ništa ti od toga neće donijeti nimalo dobra."

Nije ništa imala reći na to. Žvakala je kobasicu i hladno zurila u nje-ga. *Tvrda poput kamena,* pomisli.

"Ti me barem gledaš u lice. To ti priznajem, mala vučice. Kako ti se ono sviđa?"

"Ne sviđa mi se. Cijelo je opečeno i ružno."

Clegane joj ponudi komad sira na vršku svog bodeža. "Ti mala glupačo. Što bi ti koristilo da *uspiješ* pobjeći? Samo bi te uhvatio netko gori."

"Ne bi", ustraje ona. "Nema nikog goreg."

"Nikad nisi upoznala mog brata. Gregor je jednom ubio čovjeka zbog hrkanja. Vlastitog čovjeka." Kad se nacerio, opečena strana njegova lica se zategnula, izvivši mu usta na čudan neugodan način. Nije imao usana na toj strani, samo ostatak jednog uha.

"Upoznala sam tvog brata." Možda je Gorostas *zaista* bio gori, sada kad je Arya mislila o tom. "Njega, Dunsena i Pollivera, Raffa Medenog i Škakljača."

Pas se doimao iznenađenim. "A kako je ljubljena mala kći Neda Star-ka upoznala takvu sortu? Gregor nikad ne dovodi svoje omiljene štakore na dvor."

"Znam ih iz sela." Pojela je sir i posegnula za komadom tvrdog kruha. "U selu pokraj jezera gdje su uhvatili Gendryja, mene i Vruću Pitu.

Uhvatili su i Lommvja Zelenorukog, ali Raff Medeni ga je ubio jer mu je noga bila ozlijeđena."

Cleganeova usta se tržnu. "Uhvatio te? Moj brat je *uhvatio* tebe?" To ga natjera na smijeh; bio je to opor zvuk, napola tutnjanje, napola rezanje. "Gregor nije znao što je imao, zar ne? Sigurno nije, inače bi te odvukao milom ili silom u Kraljev grudobran i iskrenuo u Cerseino krilo. O, to je prokleto slatko. Ne smijem mu zaboraviti to reći, prije nego što mu iščupam srce."

To nije bilo prvi put da je govorio o ubijanju Gorostasa. "Ali on je tvoj brat", nesigurno će Arya.

"Zar nikad nisi imala brata kojeg si željela ubiti?" On se ponovno nasmije. "Ili možda sestru?" Vjerojatno je tada ugledao nešto na njezinu licu, jer se nagnuo bliže. "Sansa. Tako je, zar ne? Vučica želi ubiti lijepu ptičicu."

"Ne", Arya grubo odvrati. "Želim ubiti *tebe."*

"Jer sam sasjekao tvog malog prijatelja? Ubio sam još ljudi osim njega, kunem ti se. Misliš da me to čini nekakvim čudovištem. Pa, možda i čini, ali također sam spasio život tvojoj sestri. Onog dana kad ju je rulja povukla s konja, presjekao sam put kroz njih i vratio je u zamak,

inače bi zaradila isto što i Lollvs Stokeworth. A ona mi je pjevala. Nisi to znala, žarne? Tvoja sestra mi je pjevala ljupku pjesmicu."
"Lažeš", ona će smjesta.
"Ne znaš ni upola toliko što misliš da znaš. *Crnovoda?* Gdje u sedam pakala misliš da se nalazimo? Kamo misliš da idemo?"
Prezir u njegovu glasu natjera je da oklijeva. "Vraćamo se u Kraljev grudobran", reče ona. "Vodiš me Joffreyju i kraljici." To je bilo pogrešno, shvatila je iznenada, samo po načinu na koji je postavio pitanja. Ali morala je reći *nešto.*
"Glupa slijepa mala vučica." Njegov glas bio je grub i tvrd poput struganja željeza. "Jebeš Joffreyja, jebeš kraljicu i jebeš onu izopačenu malu nakazu koju ona zove bratom. Završio sam s tim gradom, završio s njihovom Kraljevskom gardom, završio s Lannisterima. Što će pas raditi s lavovima, pitam ja tebe?" Posegne prema svojoj mješini za vodu i uzme dubok gutljaj. Dok je otirao usta, ponudi mješinu Aryji i reče: "Rijeka je bila Trozubac, djevojčice. *Trozubac,* ne Crnovoda. Nariši zemljovid u svojoj glavi, ako možeš. Sutradan bismo trebali stići do Kraljevske ceste. Poslije toga ćemo brzo napredovati, ravno prema Blizancima. Ja ću biti taj koji će te predati onoj tvojoj majci. Ne plemeniti Knez Oluje ili
ona plamena varalica od svećenika, čudovište." On se naceri na iz njezina lica. "Misliš da su tvoji odmetnički prijatelji jedini koji mogu i njušiti otkupninu? Dondarrion je uzeo moje zlato, stoga sam ja uzeo te" be. Vrijediš dva puta više od onog što su mi ukrali, rekao bih. Možda čak i više ako bih te prodao Lannisterima kao što se bojiš, ali neću. Čak se i pas umori od toga da ga udaraju. Ako taj Mladi Strahovuk ima razuma koliko su bogovi darovali žabi, učinit će me plemićićem i preklinjali da stupim u njegovu službu. *Treba* me, iako to još ne zna. Možda ću čak ubiti Gregora za njega, to će mu se svidjeti."
"On te nikad neće primiti", pljunula je u odgovor. "Ne *tebe."*
"Onda ću uzeti onoliko zlata koliko mogu ponijeti, nasmijati mu se u lice i odjahati. Ako me ne primi, bilo bi mu pametno da me ubije, ali on to neće učiniti. Previše je očev sin, po onome što čujem. Meni odgovara. U svakom slučaju, ja dobivam. A i ti, vučice. Stoga prestani cvilj'e-ti i škljocati na mene, dosta mi je toga. Začepi usta i radi kako ti velim, i možda ćemo čak stići na vrijeme za prokleto vjenčanje tvog ujaka."

jon

kobila je bila zapjenjena, ali Jon nije mogao popustiti. Morao je stići do Zida prije Magnara. Spavao bi u sedlu da ga je imao; u nedostatku toga, bilo je dostatno teško ostati na konju dok si bio budan. Ranjena noga boljela ga je sve više. Nije se usuđivao otpočinuti dovoljno dugo da zacijeli. Umjesto toga, ponovno bi rastvorio ranu kad god bi uzjahao.
Kad je dosegao vrh uspona i ugledao smeđu izbrazdanu Kraljevsku cestu pred sobom kako zavija prema sjeveru kroz brda i doline, potapše kobilin vrat i reče: "Sada samo moramo slijediti cestu, curo. Još malo pa Zid." Noga mu je dotad već odrvenjela, a groznica ga toliko ošamu-tila da se dvaput zatekao kako jaše u krivom smjeru.
Još malo pa Zid. Zamislio je svoje prijatelje kako piju kuhano vino u zajedničkoj odaji. Hobb će biti sa svojim loncima, Donal Nove u svojoj kovačnici. Meštar Aemon u svojim odajama pod vranjim gnijezdom. *A Stari Medvjed? Sam, Grenn, Žalosni Edd, Dywen s drvenim zubima...* Jon se mogao samo moliti da su neki pobjegli sa Šake.
Vgritte je također često bila u njegovim mislima. Sjećao se mirisa njezine kose, topline njezina tijela... izraza na licu kad je prerezala starčev vrat. *Pogriješio si što sije volio,* šapne neki glas. Pogriješio si što si je ostavio, ustvrdi drugi. Pitao se je li i njegov otac bio rastrgan na isti način? kad je ostavio Jonovu majku da se vrati kneginji Catelyn. *Zadao je rijeć kneginji Stark, a ja sam je zadao Noćnoj straži.*
Gotovo je projahao kroz Krtograd, toliko je grozničav bio da nije znao gdje se nalazio. Većina sela bila je skrivena pod zemljom, samo šačica malih koliba mogla se vidjeti na svjetlu padajućeg mjeseca. Javna kuća bila je šupa ne veća od poljskog zahoda, njezina crvena lanterna škripala je na vjetru, krvavo oko koje je škiljilo kroz tamu. Jon sjaše kod susjedne staje, napola posrnuvši s kobilinih leđa dok je povicima budio dva momka. "Trebam svježeg konja, sa sedlom i uzdama", reče im, tonom koji nije trpio prigovora. Doveli su mu ga; i mješinu vina, te pola hljepca smeđeg kruha. "Probudite selo", reče im. "Upozorite ih. Divljaci su se pojavili južno od Zida. Skupite svoj imetak i krenite prema. Crnom zamku." On se povuče na crnog skopča kojeg su mu dali, škripeći zubima od boli u nozi, a onda žestoko odjaše na sjever.
Dok su zvijezde počinjale blijedjeti na istočnom nebu, Zid isk pred njim, uzdižući se iznad drveća i jutarnjih maglica. Mjesečina j blijedo ljeskala na ledu. On potjera skopča naprijed, slijedeći blatnu[1] sklisku cestu sve dok nije ugledao kamene kule i drvom poduprte dvorane Crnog zamka zgrnute poput slomljenih igračaka pod golemom liticom leda. Dotad se Zid već sjajio ružičasto i purpurno s prvom svjetlošću zore.
Nikakav ga stražar nije *izazvao* dok je jahao pokraj vanjskih zdanja.] Nitko nije stupio naprijed da mu prepriječi put. Crni zamak činio se t ruševinama poput Sive stražarnice. Smeđ krhak korov rastao je med pukotinama u kamenju dvorišta. Stari snijeg pokrivao je krov Kremen baraka i ležao u nanosima uz sjevernu stranu Hardinove kule, gdjej Jon nekoć spavao prije nego što su ga postavili za upravitelja Stan Medvjeda. Prsti čađe prugama su išarali Kulu Vrhovnog zapovjedn gdje je dim proključao iz prozora. Mormont se preselio u Kraljevu l lu nakon požara, ali Jon ni ondje nije vidio svjetla. S tla nije mogao \ jeti jesu li stražari hodali Zidom sedam stotina stopa iznad, ali nije j dio nikoga na golemim cik-cak stubama koje su se uspinjale južnd stranom leda poput kakve goleme drvene munje.

Međutim, dim se uzdizao iz dimnjaka oružarnice; samo pramen, j tovo nevidljiv na sivom sjevernom nebu, ali bilo je to dovoljno. Jon sjaše i odšepa prema njemu. Toplina prodre kroz otvorena vrata poput vrućeg f daha ljeta. Unutra, jednoruki Donal Noye radio je na mijehu pokraj vat-j-re. Podigao je pogled na zvuk. "Jon Snow?"
"Nitko drugi." Unatoč groznici, iscrpljenosti, nozi, Magnarima, staricu, Vgritte, Manceu, unatoč svemu, Jon se nasmiješi. Bilo je dobro vra-! titi se, dobro vidjeti Noyea s njegovim velikim trbuhom i prikvačenim ; rukavom, vilicom iz koje je stršila crna kratka brada.
Kovač pusti iz ruku mijeh. "Tvoje lice..."
Gotovo je zaboravio na svoje lice. "Mjenjač kože pokušao mi je is-ati oko."
Noye se namršti. "Nagrđeno ili glatko, to je lice koje više nisam mis-*)* vidjeti. Čuli smo da si prešao Manceu Rayderu."
Jon ščepa vrata da ostane uspravan. "Tko vam je to rekao?"
"Jarman Buckwell. Vratio se prije četrnaest dana. Njegovi izviđači ; da su te vidjeli vlastitim očima kako jašeš pokraj kolone divljaka i jiš kabanicu od ovčje kože." Noye ga odmjeri pogledom. "Vidim da f ovo posljednje istina."
"Sve je istina", *prizna* Jon. "Što se toga tiče." "Trebam li onda vaditi mač da ti izvadim utrobu?"
"Ne. Postupao sam prema naredbi. Posljednjoj naredbi Oborina Po-g. Noye, gdje je garnizon?"
Zid od tvojih divljačkih prijatelja." a, ali *gdje?"*
"Posvuda. Harma Psoglava viđena je kod Šumske stražarnice pokraj Jezerca, Čegrtaljka kod Dugog humka, Žalosnik u blizini Ledentraga. Svuda po Zidu... čas su ovdje, čas su ondje, penju se u blizini Kraljičinih dveri, obaraju dveri kod Sive stražarnice, okupljaju se kod Istočne stražarnice... ali jedan pogled na crni plašt i nema ih. Idući dan negdje su drugdje."
Ion proguta jauk. "Prividni napadi. Mance želi da se raširimo, ne shvaćaš?" *A Bowen Marsh ga je poslušao.* "Dveri su ovdje. Napad je
ovdje."
Noye prijeđe sobu. "Noga ti je natopljena krvlju."
Jon beživotno spusti pogled. Bila je to istina. Rana mu se ponovno otvorila. "Rana od strijele..."
"Divljačke strijele." To nije bilo pitanje. Noye je imao samo jednu ruku, ali ta je bila nabreknuta od mišića. Provukao ju je ispod Jonove da ga pridrži. "Blijed si poput mlijeka, a usto i goriš. Vodim te Aemonu."
"Nema vremena. Divljaci *su južno* od Zida, dolaze iz Kraljičine krune da otvore dveri."
"Koliko ih je?" Noye napola iznese Jona kroz vrata.
"Stotinu dvadeset i dobro su naoružani za divljake. Brončani oklop,, pokoji komad čelika. Koliko ljudi je ostalo ovdje?"
"Četrdesetak", reče Donal Noye. "Hromi i bolesni, te nešto zelen dječaka koji se još uvježbavaju."
"Ako je Marsh otišao, koga je imenovao kaštelanom?"
Oružar se nasmije. "Ser Wyntona, čuvali ga bogovi. Posljednjeg viteza u zamku i inače. Stvar je u tome, čini se da je Stout to zaboravio a nitko se ne žuri da ga podsjeti. Predmnijevam da sam ja najbliže zapovjedniku što u ovom času imamo. Najbjedniji od bogalja."
To je barem bilo dobro. Jednoruki oružar bio je tvrdoglav, čvrst i iskusan ratnik. Ser Wynton Stout, nasuprot tome... pa, nekoć je bio dobar čovjek, svi su se slagali, ali bio je izvidnik osamdeset godina, a i snaga i razum su ga ostavili. Jednom je zaspao za večerom i umalo se utopio u zdjeli graškove juhe.
"Gdje je tvoj strahovuk?" upita Noye dok su prelazili dvorište.
"Duh. Morao sam ga ostaviti kad sam se penjao na Zid. Nadao sam se da će se uspjeti vratiti ovamo."

"Žao mi je, momče. Nije mu bilo traga." Odšepali su do meštrovih i dveri, u dugu drvenu kulu pod vranjim gnijezdom. Oružnik ih šutne no- j gom. *"Clydas!"*
Trenutak kasnije zgrbljeni mali muškarac oblih ramena u crnom pro-viri van. Njegove se male ružičaste oči raširе kad ugledaju Jona. "Poleg- j ni momka, dovest ću meštra."
Vatra je gorjela na ognjištu, a odaja je bila gotovo zagušljiva. Toplina uspava Jona. Čim ga je Noye spustio na leđa, on sklopi oči da zaustavi svijet od okretanja. Mogao je čuti *graktanje* gavranova i pritužbe iz vranjeg gnijezda nad sobom. *"Snow",* govorila je jedna ptica. *"Snow, mow, snow."* To je bilo Samovo maslo, sjeti se Jon. Je li se Samwell Tarly uspio vratiti kuci, pitao se, ili samo ptice.
Meštru Aemonu nije trebalo dugo da dođe. Kretao se polako, jedne pjegave ruke na Clvdasovoj mišici dok je strugao nogama naprijed malim opreznim koracima. Oko njegova tankog vrata teško je visio njegov lanac, a zlatne i srebrne karike svjetlucale su među željezom, olovom, limom i drugim niskim metalima. "Jon Snow," reče, "moraš mi reći sve što si vidio i učinio kad ojačaš. Donale, stavi lonac vina na vatru, i moj željezni alat. Želim da bude usijan. Clydase, trebat će mi onaj tvoj oštar nož." Meštar je imao više od stotinu godina; smežuran, krhak, ćelav, i posve slijep. Ali ako njegove mliječne oči ništa nisu vidjele, njegov um bio je oštriji nego ikad.
"Dolaze divljaci", reče im Jon, dok je Clvdas povlačio oštricu uz nogavicu njegovih hlača, režući tešku crnu tkaninu, krutu od stare krvi i natopljenu novom. "S juga. Popeli smo se preko *Zida..."*
Meštar Aemon onjuši Jonov grubi zavoj kad ga je Clvdas odrezao.
"Mi?"
"Bio sam s njima. Ohorin Poluruki mi je zapovjedio da im se pridružim." Jon se trgne dok je meštrov prst istraživao ranu, pipajući i prodirući. "Magnar Thenna - *aaaaah,* to boli." On stisne zube. "Gdje je
Stari Medvjed?"
"Jone... žalosti me što moram reći, ali Vrhovni zapovjednik Mor-mont umoren je u Crasterovoj tvrđi, od ruku vlastite Prisegnute braće."
"Bra... *naših ljudi?"* Aemonove riječi zaboljele su stotinu puta jače od njegovih prstiju. Jon se sjeti Starog Medvjeda kakvog ga je vidio posljednji put, stojeći pokraj njegova šatora s gavranom na ruci koji je krešteći tražio kukuruz. *Mormoni mrtav?* Bojao se toga otkad je vidio posljedice bitke na Šaci, ali to nije ublažilo udarac. "Tko je to bio? Tko ga je napao?"
"Garth iz Starigrada, Ollo Kljastoruki, Bodež... lopovi, kukavice i ubojice, do posljednjeg. Trebali smo to očekivati. Straža više nije ono što je |bila. Premalo poštenih ljudi da drže nitkove na uzdi." Donal Noye okrene meštrove oštrice na vatri. "Tuce poštenih ljudi uspjelo se vratiti. Žalosni Edd, Orijaš, tvoj prijatelj Tur. Od njih smo čuli priču."
Samo tuce? Dvije stotine ljudi ostavilo je Crni zamak s Vrhovnim zapovjednikom Mormontom, dvije stotine Stražinih najboljih. "Znači li to onda da je Marsh Vrhovni zapovjednik?" Stari Šipak bio je ljubazan, i marljiv Prvi upravitelj, ali bio je žalosno neprikladan da se suoči s vojskom divljaka.
"Za sada, dok ne održimo izbor", reče meštar Aemon. "Clydase, donesi mi bocu."
Izbor. S Ohorinom Polurukim i Ser Jaremyjem Rykkerom mrtvima, a Benom Starkom još uvijek nestalim, tko je preostajao? Ne Bowen Marsh ni Ser Wynton Stout, to je bilo sigurno. Je li Thoren Smalhvood preživio Šaku ili Ser Ottyn Wythers? *Ne, to će biti CotterPyke ili SerDe-nys Mallister. Koji, međutim?* Zapovjednici Sjenovite kule i Istočne stražarnice bili su dobri ljudi, ali vrlo različiti; Ser Denys udvoran i oprezan, častan koliko i star, Pyke mlađi, nezakonitog roda, grubog jezika i pretjerano smion. Što je još gore, dva čovjeka su se međusobno prezi-rala. Stari Medvjed uvijek ih je držao na velikoj razdaljini, na suprotnim krajevima Zida. Mallisterovi su gajili ukorijenjeno nepovjerenje prema željeznima, znao je Jon.
Prodorna bol podsjeti ga na vlastite jade. Meštar mu stisne ruku. "Clydas donosi makovo mlijeko."
Jon pokuša ustati. "Ne treba mi—" "Treba", čvrsto će Aemon. "Boljet će."

Donal Noye prijeđe odaju i gurne Jona natrag na leđa. "Umiri se ili ću te svezati." Čak i sa samo jednom rukom, kovač je njime baratao kao da je dijete. Clydas se vrati sa zelenom bocom i oblim kamenim peharom. Meštar Aemon ga napuni do vrha. "Popij ovo."
Jon se ugrizao za usnicu pri svom opiranju. Mogao je osjetiti krv pomiješanu s gustim, kredastim napitkom. Jedva ga je uspio ne izbljuvati.
Clydas je donio lavor tople vode, a meštar Aemon ispere gnoj i krv iz njegove rane. Iako je bio nježan, čak je i najblaži dodir tjerao Jona da vrisne. "Magnarovi ljudi su disciplinirani i imaju brončane oklope", reče im on. Pričanje mu je odvraćalo misli s noge.
"Magnar je knez na Skagosu", reče Noye. "Bilo je Skagošana u Istočnoj stražarnici kad sam prvi put došao na Zid, sjećam se da sam ih čuo kako govore o njemu."
"Jon je koristio riječ u njezinom starijem smislu, mislim," reče meštar Aemon, "ne kao obiteljsko ime već kao naslov. Potječe iz Drevnog
jezika."
"Znači knez", složi se Jon. "Stvr je magnar nekog mjesta zvanog Thenn, na dalekom sjeveru od Mrazočnjaka. Ima stotinu svojih ljudi i dvadesetak otimača koji poznaju Dar gotovo jednako dobro kao mi. Međutim, Mance nije pronašao rog, a to je nešto. Rog zime, to je htio iskopati duž Mliječnovode."
Meštar Aemon zastane, s krpom za pranje u ruci. "Rog zime je drevna legenda. Zar Kralj-s-one-strane^Zida uistinu vjeruje da takvo što postoji?"
"Svi oni vjeruju", reče Jon. "Vgritte je rekla da su otvorili stotinu grobova... grobova kraljeva i junaka, po cijeloj dolini Mliječnovode, ali
nisu..."
"Tko je Ygritte?" oštro upita Donal Noye.
"Žena iz slobodnog naroda." Kako im je mogao objasniti Ygritte? *Topla je, pametna, zabavna i može poljubiti čovjeka ili muprerezati vrat.* Ona je sa Styrom, ali nije... mlada je, samo djevojka, zapravo, divlja, ali... *Ubila je čovjeka jer je naložio vatru.* Jezik mu se činio debelim i nespretnim. Makovo mlijeko mu je zamutilo razum.
"Prekršio sam zakletvu s njom. Nisam kanio, ali..." *Bilo je pogrešno. Pogrešno voljeti je, pogrdno ostaviti je...* "Nisam bio dovoljno jak. Poluruki mije zapovjedio, jaši s njima, promatraj, ne smijem prezati, ja..." Imao je osjećaj da mu l je glava puna mokre vune.
Meštar Aemon ponovno onjuši Jonovu ranu. Onda vrati krvavu tkaninu u lavor i reče, "Donale, vrući nož, molim te. Trebat ćeš ga čvrsto
držati."
Neću vrištati, reče Jon u sebi kad je ugledao oštricu kako se crveno žari. M prekršio je i tu zakletvu. Donal Nove gaje držao, dok je Clvdas pomagao voditi meštrovu ruku. Jon se nije micao, osim što je udarao šakom o stol, iznova, iznova i iznova. Bol je bila tako golema da se osjećao malenim, slabim i bespomoćnim unutar nje, dijete koje je cviljelo u mraku. *Vgritte,* pomisli, kad mu je zadah spaljenog mesa bio u nosu, a vlastiti mu krici odjekivali u ušima. *Vgritte, morao sam.* Na pola otkucaja srca agonija je počela otjecati. Ali tada ga željezo još jednom dotak-•on izgubi svijest.
Kad su mu kapci zatreptali i otvorili se, bio je umotan u debelu vunu i lebdio je. Činilo mu se da se ne može pomaknuti, ali to nije bilo važno. Neko je vrijeme sanjao da je Vgritte bila s njim, njegujući ga blagim rukama. Napokon je sklopio oči i zaspao.
Iduće buđenje nije bilo tako nježno. Odaja je bila mračna, ali ispod gunjeva vratila se bol, pulsiranje u njegovoj nozi koje se pretvaralo u vruci nož sa svakim pokretom. Jon je to doznao na težak način kad je pokušao vidjeti ima li još uvijek nogu. Daščući, progutao je krik i žestoko stišćući šaku.
"Jone?" Pojavi se svijeća, a dobro znano lice gledalo gaje odozgo, velike uši i ostalo. "Ne smiješ se micati."
"Pyp?" Jon posegne uvis, a drugi ga dječak primi za ruku i stisne je. "Mislio sam da si otišao..."

"... sa Starim Šipkom? Ne, on me smatra premalenim i zelenim. Grenn je također ovdje."
"Ja sam također ovdje." Grenn pristupi na drugu stranu postelje. "Zaspao sam."
Jonovo grlo bilo je suho. "Vode", dahne. Grenn je donese i približi′ njegovim usnama. "Vidio sam Šaku", reče nakon dugog gutljaja. "Krv, j mrtve konje... Noye je rekao da ih se samo tuce vratilo... tko?"
"Dywen se vratio. Orijaš, Žalosni Edd, Slatki Donnel Hill. Ulmer, Ljevoruki Lew, Garth Sivo Pero. Još četvorica-ili petorica. Ja."
"Sam?"
Grenn odvrati pogled. "Ubio je jednog od Drugih, Jone. Vidio sam. j Probo ga je nožem od zmajeva stakla koji si mu načinio, a mi smo j počeli zvati *Sam Pokositelj*. Mrzio je to."
Sam Pokositelj. Jon je jedva mogao zamisliti nevjerojatnijeg ratnika j od Sama Tarlvja. "Što mu se dogodilo?"
"Ostavili smo ga." Grenn je zvučao nesretno. "Tresao sam ga i vriš- j tao na njega, čak ga i pljusnuo. Orijaš ga je pokušao povući na noge, ali j bio je pretežak. Sjećaš se na vježbanju kako se znao sklupčati na tlu i ležati j ondje cvileći? Kod Crastera nije čak ni cvilio. Bodež i Ollo komadali suj zidove u potrazi za hranom, Garth i Garth su se borili, neki su silovali] Crasterove žene. Žalosni Edd je mislio da će Bodežova skupina ubiti sve i vjerne ljude kako bi nas spriječili da ispripovjedimo što su učinili, a bili su i dva na jednoga. Ostavili smo Sama sa Starim Medvjedom. Nije se *htio pomaknuti*, Jone."
Bio si njegov brat, umalo je rekao. *Kako siga mogao ostaviti među divljacima i ubojicama?*
"Možda je još živ", reče Pyp. "Možda nas sve iznenadi i dojaše sutra."
"S glavom Mancea Raydera, da." Grenn je pokušavao zvučati veselo, mogao je osjetiti Jon. "Sam Pokositelj!"
Jon ponovno pokuša sjesti. Bila je to ista pogreška kao i prvi put. Kriknuo je, psujući.
"Grenne, idi probudi meštra Aemona", reče Pyp. "Reci mu da Jonu treba još makova mlijeka."
Da, reče Jon. "Ne", reče sam. "Magnar..."
"Znamo", reče Pyp. "Stražarima na Zidu je rečeno da drže jedno oko na jugu, a Donal Noye je poslao neke ljude do Vjetrobranskog grebena da promatraju Kraljevsku cestu. Meštar Aemon je također poslao ptice u Istočnu stražarnicu i Sjenovitu kulu."
Meštar Aemon se dovuče do uzglavlja, jedne ruke na Grennovu ramenu. "Jone, budi nježan sa sobom. Dobro je što si se probudio, ali moraš si dopustiti vrijeme da zacijeliš. Utopili smo ranu kuhanim vinom i zatvorili-je-oblogom od koprive, sjemenkama hrena i pljesnivim kruhom, ali ako se ne budeš odmarao..."
"Ne mogu." Jon se izborio kroz bol da sjedne. "Mance će uskoro biti ovdje... tisuće ljudi, orijaša, mamuta... jeste li poslali vijesti u Oštrozim-Ij'e? Kralju?" Znoj mu je kapao sa čela. Na trenutak je sklopio oči.
Grenn dobaci Pypu čudan pogled. "On ne zna."
"Jone," reče meštar Aemon, "mnogo se toga dogodilo dok si izbivao, a malo toga je dobro. Balon Greyjoy se ponovno okrunio i poslao svoje duge brodove na sjever. Kraljevi ničU poput korova na sve strane i poslali smo molbe svima njima, ali nijedan ne želi doći. Imaju hitnijih namjena za svoje mačeve, a mi smo daleki i zaboravljeni. A Oštrozim-Ijc... Jone, budi jak... Oštrozimlja više nema..."
"Nema?" Jon se zapilji u Aemonove bijele oči i izborano lice. "Moja braća su u Oštrozimlju. Bran i Rickon..."
Meštar mu dotakne čelo. "Vrlo mi je žao, Jone. Tvoja su braća un na zapovijed Theona Greyjoya, nakon što je zauzeo Oštrozimlje u < ime. Kad su ga vazali tvog oca pokušali osvojiti, spalio je zamak." J
"Tvoja braća su osvećena", reče Grenn. "Boltonov sin ubio je sve 3 Ijezne, a govori se da dere kožu Theona Greyjoya palac po palac za (stoje učinio."
"Žao mije, Jone." Pyp mu stisne rame. "Svima."

Jonu se nikad nije sviđao Theon Greyjoy, ali bio je očev štićenik. J| jedan napadaj bola izvije mu se uz nogu i on se nađe ponovno na leđin "To je neka greška", ustraje on. "Kod Kraljičine krune vidio sam s hovuka, sivog strahovuka... sivog... prepoznao me." Ako je Brani mrtav, je li neki dio njega nastavio živjeti u njegovu strahovuku, kao \ je Orell živio u svojem orlu? "Popij ovo." Grenn prinese kalež njegovim usnama. Jon otpije, l va mu je bila puna strahovukova i orlova, zvuka smijeha njegove bra Lica nad njim počnu se mutiti i blijedjeti. *Ne mogu biti mrtvi. Theonj nikad ne bi učinio. A Oštrozimlje... sivi granit, hrast i željezo, vrane l kruže oko kula, para koja se uzdiže iz vrućih jezeraca u Božanskoj: kameni kraljevi koji sjede na njihovim prijestoljima... kako je moguće < Oštrozimlja više nema?*
Kad ga je zahvatio san, zatekao se ponovno kod kuće, kako se brčka u vrućim jezercima pod golemim bijelim usud-drvetom koje je imalo lice njegova oca. Ygritte je bila s njim, smijući mu se, svlačeći svoje kožuhe sve dok nije bila naga kao od majke rođena, pokušavajući ga po-ljubiti, ali on nije mogao, ne dok ga je otac gledao. Bio je krv Oštrozimlja, muž Noćne straže. *Neću začeti kopile,* rekao joj je. *Neću. Neću.* "Ti ništa ne znaš, Jone Snow", šapnula je ona, dok joj se koža rastapala u vrućoj vodi, meso pod njom Ijuštilo s kostiju sve dok samo lubanja i kostur nisu preostali, a jezerce je ključalo gusto i crveno.

catelyn

Čuli su Zelene rašlje prije nego što su ih vidjeli; beskonačan šum, poput rezanja kakve goleme zvijeri. Rijeka je bila kipuća bujica, dvostruko šira nego lani, kad je Robb tu razdijelio svoju vojsku i prisegao da će uzeti Frevevku za ženu kao cijenu svog prelaska. *Tada su mu trebali knez Walder i njegov most, a sada ih još više treba.* Catelynino srce bilo je ispunjeno bojaznima dok je promatrala tamnozelenu vodu kako promiče u virovima. *Ne postoji način da ovo pregazimo, ni da preplivamo prijeko, a mogao bi proći mjesec prije nego što ove vode ponovno opadnu.*

Kad su se približili Blizancima, Robb je nataknuo svoju krunu i pozvao Catelyn i Edmurea da jašu pokraj njega. Ser Ravnald Westerling nosio je njegov stijeg, Starkovog strahovuka na ledeno bijelom polju.

Kule stražarnice iskrsnule su iz kiše poput duhova, mutno sive prikaze koje su bivale sve čvršće što su bliže jahali. Frevevska utvrda nije bila jedan zamak, već dva; odrazi u ogledalu od mokrog kamena koji su stajali na suprotnim stranama vode, povezani velikim poput luka savijenim mostom. Iz sredine njegova raspona *uzdizala* se Vodena kula, a rijeka je pretjecala ravno i brzo pod njom. Kanali bijahu urezani u obale, kako bi stvorili jarke koji su svaku blizanku učinili otokom. Kiše su pretvorile jarke u plitka jezera.

Preko nemirne vode, Catelyn je mogla vidjeti nekoliko tisuća ljudi utaborenih oko istočnog zamka, a njihovi su barjaci visjeli poput toliko utopljenih mačaka s kopalja pred njihovim šatorima. Kiša je onemogućila razabiranje boja i grbova. Većinom su bili sivi, činilo joj se, iako je pod takvim nebom cijeli svijet izgledao siv.

"Ovdje oprezno koračaj, Robbe", upozorila je svog sina. "Knez Wal-der ima tanku kožu i oštar jezik, a neki od ovih njegovih sinova vjerojatno su se uvrgli na oca. Ne smiješ dopustiti da te *izazovu."*

"Poznajem Freyeve, majko. Znam koliko sam ih uvrijedio i koliko i *trebam.* Bit ću sladak poput septona."

Catelyn se neudobno promeškolji. "Ako nam ponude okrepu kad stignemo, nemoj ni pod koju cijenu odbiti. Uzmi što ti se nudi, jedi i pij gdje te svi mogu vidjeti. Ako ništa ne ponude, *zatraži* kruha, sira i kalež vina."

"Više sam mokar nego gladan..."

"Robbe, *slušaj me.* Kad jednom pojedeš njegov kruh i sol, imaš pravo gosta, a zakoni gostoprimstva štite te pod njegovim krovom."

Robb je izgledao više zabavljen nego prestrašen. "Imam vojsku koja me štiti, majko, ne moram vjerovati u kruh i sol. Ali ako je knezu Wal-deru po volji da me posluži kuhanom vranom ugušenom crvima, pojest ću je i zatražiti drugu zdjelu."

Četiri Freya izjahala su iz zapadne stražarnice, umotani u teške plašteve od debele sive vune. Catelyn prepozna Ser Rymana, sina pokojnog Ser Stevrona, provorođenca kneza Waldera. Smrću svojega oca, Ryman je bio nasljednik Blizanaca. Lice koje je ugledala pod njegovom kukuljicom bilo je mesnato, široko i glupo. Ostala trojica vjerojatno su bila njegovi sinovi, praunuci kneza Waldera.

Edmure je to potvrdio. "Edwyn je najstariji, blijedi vitki muškarac koji izgleda kao da ga muče zatvori. Onaj žilavi s bradom je Crni Wal-der, gadan stvor. Petyr je u sredini, momak nesretna lica. Petyr Prištić, zovu ga braća. Samo godinu ili dvije stariji od Robba, ali knez Walder ga je oženio u desetoj godini triput starijom ženom. Bogovi, nadam se da se Roslin nije uvrgla na *njega."*
Zaustavili su se da dopuste svojim domaćinima da im priđu. Rob-bova zastava visjela je sa svog štapa, a ravnomjeran zvuk kiše miješao se sa šumom nabujalih Zelenih rašlji s njihove desne strane. Sivi Vjetar prišulja se naprijed, ukočena repa, promatrajući kroz uzane oči od tamnog zlata. Kad su Freyevi bili desetak lakata daleko, Catelyn ga začu kako reži, duboka grmljavina koja se gotovo činila jednaka šumu rijeke, l Robb je izgledao presenećeno. "Sivi Vjetre, k meni. K *meni!"*
Umjesto toga strahovuk skoči naprijed, zarežavši.
Trkaći konj Ser Rvmana ustukne uz njištanje straha, a onaj Petvra fPrištića se propne i zbaci ga. Samo je Crni Walder *zadržao* konja na uz-Idi. Posegnuo je za balčakom svog mača. "Ne!" vikao je Robb. "Sivi Vjet-Ire, ovamo. *Ovamo."* Catelyn pohita između strahovuka i konja. Blato ptrcne s kopita njezine kobile dok je presijecala put Sivom Vjetru. Stra-uk se okrene i očito tek tada začu Robbovo dozivanje.
"Zar se ovako Starkovi ispričavaju?" povikne Crni Walder, s golim likom u rukama. "Bijednim pozdravom ja to nazivam, nahuškati stra-uka na nas. Zbog toga ste došli?"
Ser Ryman sjaše da pomogne Petvru Prištiću na noge. Momak je bio ilatan, ali neozlijeđen.
"Došao sam ponuditi ispriku za nepravdu koju sam nanio vašoj kući "ividjeti vjenčanje svojeg ujaka." Robb se zanjiše sa sedla. "Petvre, uz-*I* mi mog konja. Tvoj se već vratio u staju."
Petyr pogleda oca pa reče: "Mogu jahati iza jednog od moje braće."
Frevevi nisu pokazivali znakove poštovanja. "Dolazite kasno", izjavi i Ser Ryman.
"Kiša nas je *zadržala",* reče Robb. "Poslao sam pticu." "Ne vidim žensku."
Pod *ženskom* je Ser Ryman mislio na Jeyne Westerling, svi su znali. Kneginja Catelyn se pokajnički osmjehne. "Kraljica Jeyne bila je umorna od tolikih putovanja, gospodo. Nedvojbeno će vas rado posjetiti kad dođu mirnija vremena."
"Mome djedu neće biti drago." Iako je Crni Walder vratio mač u korice, njegov ton nije bio ništa manje neprijateljski. "Mnogo sam mu pripovijedao o gospi i želio ju je vidjeti vlastitim očima."
Edwyn pročisti grlo. "Pripremili smo vam odaje u Vodenoj kuli, Vaša Milosti," reče Robbu s opreznom udvornošću, "kao i za kneza Tullvja i kneginju Stark. Vaši kneževski vazali također su dobrodošli da se sklone pod našim krovom i sudjeluju na svadbenoj gozbi."
"A moji ljudi?" upita Robb.
"Moj djed knez žali što ne može nahraniti ni uzeti na stan tako veliku vojsku. Bili smo u škripcu pronaći krmivo i jelo za vlastite vojnike. Unatoč tome, vaši ljudi neće biti zanemareni. Ako prijeđu rijeku i podignu logor pokraj našeg, iznijet ćemo dovoljno bačava vina i piva daš mogu nazdraviti knezu Edmureu i njegovoj nevjesti. Podigli smo trn lika šatora za gozbu na suprotnoj obali, da ih opskrbimo kakvim-ta zaklonom od kiša."
"Vaš otac knez je vrlo ljubazan. Moji ljudi će mu zahvaliti. Prešli s dug i mokar put."
Edmure Tully primakne konja naprijed. "Kada ću upoznati svoju zaručnicu?"
"Ona vas čeka unutra", obeća Edwyn Frey. "Oprostit ćete joj ako se doima stidljivom, znam. Čekala je ovaj dan vrlo željno, sirota djevojka. Ali možda bismo se mogli maknuti s ove kiše?"
"Dakako." Ser Ryman ponovno uzjaše, povukavši Petyra Prištićaiza sebe. "Ako biste me slijedili, moj otac čeka." Okrene glavu trkaćeg konja prema Blizancima.

Edmure uhvati korak uz Catelyn. "Zakašnjeli knez Frey mogao je smatrati prikladnim da nas osobno dočeka", prituži se. "Ja sam njegov lenski gospodar kao i budući zet, a Robb je njegov kralj."
"Kad ti bude devedeset i jedna, brate, vidjet ćeš kako ćeš gorljivo htjeti jahati na kiši." Ali pitala se je li to bila cijela istina. Knez Walder je obično išao naokolo u pokrivenoj nosiljci, koja bi zadržala ono najgore od kiše s njega. *Namjerna uvreda?* Ako je tako, možda je bila prva od mnogih koje će uslijediti.
Bilo je još nevolje kod stražarnice. Sivi Vjetar zastao je nasred pokretnog mosta, otresao kišu sa sebe i zatulio na rešetkaste dveri. Robb nestrpljivo zvizne. "Sivi Vjetre. Stoje? Sivi Vjetre, sa mnom." Ali straho-vuk samo ogoli zube. *Ne sviđa mu se ovo mjesto,* pomisli Catelyn. Robb je morao čučnuti i tiho se obratiti strahovuku prije nego što je ovaj pristao proći ispod rešetki. Dotad su naišli Hromi Lothar i Walder Rivers. "Boji se zvuka vode", reče Rivers. *"Zvijeri* znaju da treba izbjegavati rijeku u bujici."
"Suha štenara i ovčji but ponovno će ga upokojiti", veselo će Lothar. "Da pozovem našeg glavnog psetara?"
"On je strahovuk, ne pas", reče Robb, "i opasan za ljude kojima ne vjeruje. Ser Raynalde, ostanite s njim. Neću ga ovakvog uvesti u dvore kneza Waldera."
Vješto učinjeno, zaključi Catelyn. *Robb je uklonio i Westerlinga izbli-l zine kneza Waldera.*
Podagra i krhke kosti pokupile su svoj danak od Waldera Freya. Pronašli su ga poduprtog na svom visokom stolcu s jastukom pod sobom i pokrivkom od hermelina na krilu. Stolac mu je bio od crne hrastovine, njegov naslon izrezbaren u obliku dviju čvrstih kula spojenih mostom svinutim poput luka, tako masivan da je njegov opseg pretvorio starca u groteskno dijete. Bilo je nečeg lešinarskog u knezu Walderu, a još više lasičjeg. Njegova ćelava glava, pjegava od starosti, stršila je iz mršavih ramena na dugom ružičastom vratu. Mlohava koža visjela je pod bradom koja je nestajala, oči su mu bile suzne i zamagljene, a njegova bezuba usta neprestano su se pomicala, sišući prazan zrak kao što djetešce siše majčinu dojku.
Osma kneginja Frey stajala je pokraj visokog stolca kneza Waldera. Do njegovih nogu sjedila je nešto mlađa verzija njega samog, pogrblje-ni mršavi čovjek pedesetih godina čija je skupa odora od modre vune i sivog satena bila neobično naglašena krunom i ovratnikom urešenim sitnim mjedenim zvončićima. Sličnost između njega i njegovog gospodara bila je upadljiva, izuzev očiju; oči kneza Freya bile su male, mutne i sumnjičave, oči drugog čovjeka velike, ljubazne i *bezizražajne.* Catelyn se sjetila da je jedan od legla kneza Waldera začeo slaboumnika prije mnogo godina. Tijekom minulih posjeta, Gospodar Prijelaza uvijek se trudio da toga sakrije. *Je li uvijek nosio ludinu krunu ili je ovo namijenjeno kao ismijavanje Robba?* Bilo je to pitanje koje se nije usuđivala postaviti.
Frevevi sinovi, kćeri, djeca, unučad, muževi, žene i sluge ispunili su ostatak dvorane. Ali starac je bio taj koji je prozborio. "Oprostit ćete mi što ne klečim, znam. Moje noge više ne rade kao nekad, iako ono što visi između njih još dobro služi, *heh."* Njegova se usta razdvoje u bezub osmijeh dok je odmjeravao Robbovu krunu. "Neki bi rekli daje bijedan onaj kralj koji se kruni broncom, Vaša Milosti."
"Bronca i željezo jači su od zlata i srebra", otpovrne Robb. "Stari Kraljevi Zime nosili su takvu krunu s mačevima."
"Od male im je koristi bila kad su zmajevi došli. *Heh."* Činilo se da se to *heh* svidjelo bezumniku, koji je kimnuo glavom s jedne na drugu stranu, zvoneći krunom i ovratnikom. "Gospodaru," reče knez Walder, "oprostite mom Aegonu na buci. Ima manje pameti od jezeranina, a nikad ranije nije susreo kralja. Jedan je od Stevronovih sinova. Zovemo ga Zvončić."

"Ser Stevron ga je spominjao, moj kneže." Robb se osmjehne bezumniku. "Drago mije što smo se sreli, Aegone. Tvoj otac bio je hrabar čovjek."
Zvončić zazvoni svojim zvonima. Tanka pruga sline curila mu je iz jednog kuta usana kad se osmjehnuo.
"Štedite svoj kraljevski dah. Možete isto tako razgovarati s noćnom posudom."
Knez Walder prebaci pogled na ostale. "Pa, kneginjo Catelyn, vidim da ste nam se vratili. I mladi Ser Edmure, pobjednik na Kamenom mlinu. Knez Tully sada, moram to zapamtiti. Vi ste peti knez Tully kojeg sam upoznao. Nadživio sam ostalu četvoricu, *heh.* Vaša nevjesta je tu negdje. Predmnijevam daje želite vidjeti."
"Želim, moj kneže."
"Onda i hoćete. Ali odjevenu. Ona je skromna djevojka, i djevica. Nećete je vidjeti nagu do lijeganja." Knez Walder se zacereka. *"Heh.* Uskoro, uskoro." On okrene glavu. "Benfrev, idi po svoju sestru. Požuri se. Knez Tully je došao čak iz Rijekotoka." Mladi vitez u surki razdijeljenoj na četiri polja nakloni se i udalji, a starac se ponovno okrene Rob-bu. "A gdje je *vaša* nevjesta, Vaša Milosti? Lijepa kraljica Jeyne. Wes-; terlinka od Grebena, rečeno mi je, *heh."*
"Ostavio sam je u Rijekotoku, moj kneže. Bila je preumorna za još putovanja, kao što smo rekli Ser Rvmanu."
"To me veoma žalosti. Htio sam je vidjeti vlastitim slabim očima. Svi smo htjeli, *heh.* Nije li tako, moja gospo?"
Blijeda tanašna kneginja Frey doimala se zapanjenom što su je prozvali da govori. "D-da, moj gospodaru. Svi smo se tako željeli pokloniti kraljici Jeyne. Sigurno je lijepa izgleda."
"Vrlo je lijepa, moja gospo." Bilo je ledene mirnoće u Robbovu glasu koja je Catelyn podsjetila na njegova oca.
Starac je ili nije čuo ili je odbijao uzeti u obzir. "Ljepša od mog pomlatka, *heh?* Kako bi inače njezino lice i stas mogli natjerati Kraljevsku Milost da zaboravi svoje svečano obećanje."
Robb pretrpi ukor s dostojanstvom. "Nikakve riječi ne mogu to ispraviti, znam, ali došao sam ponuditi ispriku za nepravdu koju sam nanio vašoj kući, i moliti za vaš oprost, moj kneže."
"Ispriku, *heh.* Da, zakleli ste se da ćete mije ponuditi, sjećam se. Star sam, ali takve stvari ne zaboravljam. Ne kao neki kraljevi, čini se. Mladost se ničeg ne sjeća kad ugleda ljupko lice i lijep čvrst par cica, je li tako? I ja sam bio isti. Neki bi mogli reći da još jesam, *heh heh.* Bili bi u krivu, međutim, u krivu kao i vi. Ali sada ste ovdje da ispravite pogrešku. No, moje ste kćeri odbili. Možda bi one morale čuti kako molite za oprost, Vaša Milosti. Moje neudane kćeri. Evo, pogledajte ih." Kad je zamahnuo prstima, jato ženstvenosti ostavi svoja mjesta uza zidove kako bi se postrojilo pred postoljem.
Zvončić također počne ustajati, veselo zveckajući svojim zvonima, ali kneginja Frey ščepa slaboumnika za ru-$_t$ kav i povuče ga dolje.
Knez Walder je kazivao imena. "Moja kći Arwyn", reče za četrnaestogodišnju djevojku. "Shirei, moja najmlađa zakonita kći. Ami i M rian-£ ne su moje unuke. Vjenčao sam Ami sa Ser Pateom od Sedam potoka, l ali Gorostas je ubio klipana pa sam je dobio natrag. Ovo je Cersei, ali
vemo je Mala Bee, majka joj je Beesburyjeva. Još unuka. Jedna je |Walda, druge... pa, imaju imena, kakva god ona bila..."
"Ja sam Merry, djede kneže", reče jedna djevojčica.
"Bučna si, to je sigurno. Do Bučne je moja kći Tyta. Onda još jedna Valda. Alyx, Marissa... ti si Marissa? To sam i mislio. Nije uvijek ćela-. Meštar joj je obrijao kosu, ali kune se da će uskoro izrasti. Blizanke iSerra i Sarra." On zaškilji na jednu od mlađih djevojčica. *"Heh,* ti si *l* jedna Walda?"

Djevojčici nije moglo biti više od četiri godine. "Ja sam Walda Ser .emona Riversa, šukundjede kneže." Ona se nakloni.
"Koliko dugo već govoriš? Imaš li išta pametnoga reći, tvoj otac nikad nije. Usto je i nezakonit sin, *heh.* Odlazi, želim samo Freyevke ovdje gore. Kralja na Sjeveru ne zanima niski rod." Knez Walder zirne prema Robbu, dok je Zvončić klatio svojom glavom i brencao. "Evo ih, sve djevice. Pa, i jedna udovica, ali ima ih koji vole načetu ženu. Mogli ste imati bilo koju od njih."
"Bio bi to nemoguć izbor, moj kneže", reče Robb s opreznom udvornošću. "Sve su prelijepe."
Knez Walder frkne. "A kažu da su *moje* oči loše. Neke bi mogle proći,predmnijevam. Druge... pa, nije važno. Nisu bile dovoljno dobre za Kralja na Sjeveru, *heh.* A sada, što ste imali reći?"
"Moje gospe." Robb je izgledao očajnički nelagodno, ali znao je daje ovaj trenutak morao doći i suočio se s njim bez žacanja. "Svi ljudi trebaju održati obećanja, kraljevi pogotovo. Zakleo sam se da ću se oženiti jednom od vas i prekršio tu zakletvu. Krivnja nije na vama. Ono što sam počinio nije bilo namijenjeno da vas uvrijedi, već jer sam ljubio drugu. Nikakve riječi ne mogu to ispraviti, znam, ali dolazim pred vas tražiti oprost, kako bi Frevevi od Prijelaza i Starkovi od Oštrozimlja mogli po-1 novno biti prijatelji."
Manje djevojčice nestrpljivo se uzvrpolje. Njihove starije sestre čeka* le su kneza Waldera na njegovu crnom hrastovom tronu. Zvončić se zi-bao naprijed i natrag, dok su mu zvonca brencala na ovratniku i kruni.
"Dobro", reče Gospodar Prijelaza. "To je bilo vrlo dobro, Vaša Milosti. 'Nikakve riječi ne mogu to ispraviti', *heh.* Dobro rečeno, dobro rečeno. Na svadbenoj gozbi nadam se da nećete odbiti zaplesati s mojim kćerima. Bilo bi drago starčevom srcu, *heh."* Kimao je svojom smežuranom glavom gore-dolje, na prilično jednak način kao njegov sla-boumni unuk, iako knez Walder nije nosio zvona. "A evo i nje, kneže Edmure. Moja kćer Roslin, moj nadraži mali pupoljak, *heh."*
Ser Benfrey ju je uveo u dvoranu. Izgledali su dovoljno slično da budu pravi brat i sestra. Sudeći po njihovim godinama, oboje su bili djeca šeste kneginje Frey; Rosbvjevke, činilo se da se Catelyn sjeća.
Roslin je bila niska za svoju dob, njezina koža bijela kao da je upravo ustala iz mliječne kupke. Lice joj je bilo privlačno, s malom bradom, nježnim nosom i krupnim smeđim očima. Gusta kestenjasta kosa padala je u slobodnim valovima do struka tako sitnog da ga je Edmure mo-j gao obuhvatiti dlanovima. Ispod čipkastog prsluka njezine svijetlomod-re haljine, njezine grudi izgledale su malene ali skladne.
"Vaša Milosti." Djevojka se spusti na koljena. "Kneže Edmure, nadam se da vam ne predstavljam razočaranje."
Daleko od toga, pomisli Catelyn. Lice njezina brata ozarilo se kad ju je ugledao.
"Predstavljate mi užitak, moja gospo", reče Edmure. "I uvijek će tako biti, znam."
Roslin je imala mali *razmak* između dva prednja zuba zbog kojeg je bila stidljiva na osmijesima, ali nedostatak je bio gotovo Ijubak. *Dostatno lijepa,* pomisli Catelyn, *ali tako sitna, i potječe od rosbyjevske loze.* Ros-bvjevi nikad nisu bili robusni. Više joj se sviđala građa nekih starijih djevojaka u dvorani; kćeri ili unuka, nije bila sigurna. Imale su crakehallovski izgled, a treća žena kneza Waldera bila je od te kuće. *Široki bokovi da rađaju djecu, velike grudi da ih doje, snažne ruke da ih nose. Crakehallovi su uvijek bili obitelj krupnih kostiju, i snažni.*
"Moj gospodar je ljubazan", reče kneginja Roslin Edmureu.
"Moja gospa je prelijepa." Edmure je primi za ruku i podigne na noge. "Ali zašto plačete?"

"Od sreće", reče Roslin. "Plačem od sreće, moj gospodaru."
"Dosta", upadne knez Walder. "Moći ćete plakati i šaptati nakon što [se vjenčate, *heh.* Benfrev, otprati sestru u njezine odaje, mora se pripre-t miti za vjenčanje. I lijeganje, *heh,* najslađi dio. Za sve, za sve." Njegova l usta micala su se unutra i van. "Imat ćemo glazbe, tako umilne glazbe, i Ivina, *heh,* crveno će teći, i neke ćemo nepravde ispraviti. Ali sada ste f umorni i mokri, kapate mi po podu. Čekaju vas vatre i vruće začinjeno vi-f no, i kupke ako ih želite. Lothare, odvedi naše goste u njihove odaje."
"Moram nadgledati svoje ljude kako prelaze rijeku, moj kneže", reče f Robb.
"Neće se izgubiti", prituži se knez Walder. "Prelazili su je i prije, zar pe? Kad ste sišli sa sjevera. Željeli ste prijelaz i ja sam vam ga dao, a ni-1 niste rekli možda, *heh.* Ali kako želite. Povedite svakog čovjeka pri-ko za ruku ako hoćete, to mi ništa ne znači."
"Moj kneže!" Catelyn je umalo zaboravila. "Malo hrane bilo bi nam brodošlo. Prešli smo mnogo liga na kiši."
Usta Waldera Freya pomicala su se unutra i van. "Hrana, *heh.* Hlje-: kruha, zalogaj sira, možda kobasicu."
"Nešto vina da to zalijemo", reče Robb. "I soli."
"Kruha i soli. *Heh.* Naravno, naravno." Starac pljesne rukama, a slu-: stupe u dvoranu, noseći vrčeve vina i pladnjeve kruha, sira i maska/Sam knez Walder uzme pehar i podigne ga visoko pjegavom rukom.
[Moji gosti", reče. "Moji počasni gosti. Budite dobrodošli pod moj krov,
Iza moj stol."
l "Zahvaljujemo vam na vašem gostoprimstvu, moj kneže", otpovrne bb. Edmure ponovi za njim poput jeke, zajedno s Velikim Jonom, Ser irqom Piperom i ostalima. Popili su njegovo vino i pojeli njegov kruh slac. Catelyn je okusila vino i gricnula malo kruha, i osjetila se mno-) bolje zbog toga. *Sada bismo trebali biti sigurni,* pomisli.
Znajući kako je sitničav starac mogao biti, očekivala je da će njiho-5 odaje biti prazne i čemerne. Ali Frevevi su ih opskrbili više nego do-lljno, činilo se. Svadbena odaja bila je velika i bogato opremljena, a do-
nirala je velika pernata postelja s kutnim stupovima izrezbarenim u i kula zamka. Njezine draperije bile su tullvjevski crvene i modre,
pa ljubaznost. Tepisi slatkog mirisa pokrivali su drveni pod, a visok
cima zatvoren prozor otvarao se prema jugu. Catelynina odaja bila | manja, ali lijepo namještena i udobna, s vatrom koja je gorjela u ka-u. Hromi Lothar uvjerio ih je da će Robb dobiti čitav apartman ka-
i dolikuje kralju. "Ako išta zatrebate, morate samo reći kojem od stražara." Naklonio se i povukao, teško hramajući dok se spuštao za jitim stubama.
"Trebali bismo postaviti vlastite stražare", reče Catelyn svome bri Lakše bi počivala sa Starkovim i Tullvjevim ljudima pred vratima. Auđ jencija kod kneza Waldera nije bila tako bolna kako se bojala, ali bi joj svejedno bilo draže s tim završiti. *Još nekoliko dana i Robb će poći u bitku, a ja u udobno zatočeništvo u Morskoj stražarnici.* Knez Jason iskazivat će joj svaku počast, nije sumnjala, ali ta ju je budućnost još uvijek tištala.
Mogla je odozdo čuti zvukove konja dok je duga kolona jahača zavijala preko mosta od zamka do zamka. Kamenje je tutnjilo od prolaska teško nakrcanih kola. Catelyn priđe prozoru i zagleda se van, da vidi kako Robbova vojska izlazi iz istočne blizanke. "Čini se da kiša jenjava."
"Sada kad smo unutra." Edmure je stajao pokraj vatre, puštajući da ga toplina preplavi. "Kako ti se čini Roslin?"
Premalena iprenježna. Porod će joj biti težak. Ali njezin brat doimao se zadovoljan djevojkom, pa je sve stoje rekla bilo: "Ljupka je."

"Vjerujem da sam joj se svidio. Zašto je plakala?"
"Djevica je uoči svog vjenčanja. Nekoliko suza može se očekivati." Lysa je isplakala jezera u jutro svog vjenčanja, iako je uspjela biti suhih očiju i blistava kad je Jon Arryn omotao svoj žućkasto-modri plašt oko njezinih ramena.
"Ljepša je nego što sam se usudio nadati." Edmure podigne ruku prije nego što je mogla prozboriti. "Znam da ima važnijih stvari, poštedi me prodike, septo. Unatoč tome... jesi li vidjela neke od onih drugih djevica koje je Frey izveo? Onu s tikom? Je li to bila bolest drhtanja? A one blizanke imale su više kratera i erupcija na licu od Petvra Prištića. Kad sam vidio tu gomilu, znao sam da će Roslin biti ćelava i jednooka, sa Zvončićevim umom i naravi Crnog Waldera. Ali čini se blaga jednako kao što je lijepa." Izgledao je zbunjeno. "Zašto bi mi stara lasica odbila izbor ako mi nije kanio utrapiti nekog ogavnog?"
"Tvoja ljubav prema lijepom licu dobro je poznata", podsjeti ga Catelyn. "Možda knez Walder zaista želi da budeš sretan sa svojom nevjestom."/// *radije, nije htio da ustukneš pred jednim čirom i poremetiš mu planove.* "Ili može biti da je Roslin starčeva miljenica. Knez Rijekotoka mnogo je bolji ženik od većine kojima se njegove kćeri mogu nadati."
"Istina." Njezin brat se međutim još uvijek doimao nesigurnim. "Je li moguće da je djevojka jalova?"
"Knez Walder želi da njegov unuk naslijedi Rijekotok. Kako bi mu poslužilo da ti dade jalovu ženu?"
"Riješio bi se kćeri koju nitko drugi ne bi uzeo."
"Malu bi mu korist to ostvarilo. Walder Frey je svadljiv čovjek, ne i
glup."
"Ipak... to jest moguće ? "
"Da", privoli Catelyn nerado. "Postoje bolesti koje djevojka može imati u djetinjstvu a koje ju mogu ostaviti u nemogućnosti da zanese. Međutim, nema razloga vjerovati da im je kneginja Roslin podlegla." Obazrela se po odaji. "Frevevi su nas primili ljubaznije nego što sam očekivala, ako ćemo reći istinu."
Edmure se nasmije. "Nekoliko bodljikavih riječi i malo nepriličnog likovanja. Od njega je to udvornost. Očekivao sam da će se stara lasica popisati u naše vino i natjerati nas da hvalimo berbu."
Šala ostavi Catelyn neobično uznemirenom. "Oprosti, moram promijeniti ovu mokru odjeću."
"Kako želiš." Edmure zijevne. "Možda odrijemam sat vremena."
Ona se povuče u svoju odaju. Škrinja odjeće koju je donijela iz Rije-kotoka bila je donesena i polegnuta pri dnu postelje. Nakon što se svuk-la i objesila svoje mokro ruho pokraj vatre, odjenula je toplu vunenu haljinu u tullvjevskoj crvenoj i modroj, oprala i počešljala kosu te je pustila da se osuši, pa pošla u potragu za Frevevima. Crni hrastov tron kneza Waldera bio je prazan kad je ušla u dvoranu, ali neki od njegovih sinova pili su pokraj vatre. Hromi Lothar nespretno ustane kad je ugleda.
"Kneginjo Catelyn, mislio sam da ćete se odmarati. Kako vam mogu biti od koristi?"
"Jesu li ovo vaša *braća?"* upita ona.
"Braća, polubraća, zetovi i nećaci. Ravmund i ja imamo istu majku. Knez Lucias Vvpren je muž moje polusestre Lvthene, a Ser Damon je njihov sin. Mog polubrata Ser Hosteena vjerujem da poznajete. A ovo jeSerLeslyn Haigh i njegovi sinovi, Ser Harys i Ser Donnel."
"Drago mi je, gospodo. Je li Ser Perwyn tu negdje? Pomogao je otpratiti me do Krajoluje i natrag, kad me Rob poslao da pregovaram s knezom Renlvjem. Nadala sam se da ću ga ponovno vidjeti."
"Perwyn je odsutan", reče Hromi Lothar. "Predat ću mu vaše pozdrave. Znam da će žaliti što vas nije vidio."
"Sigurno će se vratiti na vrijeme za vjenčanje kneginje Roslin?"

"Nadao se tome," reče Hromi Lothar, "ali uz ovu kišu... vidjeli ste kako su rijeke tekle, moja gospo."
"I te kako jesam", reče Catelyn. "Pitam se biste li bili tako dobri da i me uputite vašem meštru?"
"Zar vam nije dobro, moja gospo?" upita Ser Hosteen, snažan čovjek s četvrtastom jakom vilicom.
"Ženske bolesti. Ništa što bi vas moralo zabrinjavati, ser."
Lothar, uvijek udvoran, isprati je iz dvorane, uz nekoliko stuba, te preko natkrivenog mosta do drugih stuba. "Trebali biste pronaći meš-] tra Brenetta u tornjiću na vrhu, moja gospo."
Catelyn je napola očekivala da će meštar biti još jedan sin Waldera] Freya, ali Brenett nije tako izgledao. Bio je velik debeo muškarac, ćelav, i s dvostrukim podbratkom i ne odviše čist, sudeći po gavranovu izmetu J koji mu je umrljao rukave halje, ali činio se prilično srdačnim. Kad mu je] povjerila Edmureovu zabrinutost za plodnost kneginje Roslin, on se za-hihoće. "Vaš kneževski brat ne mora se bojati, kneginjo Catelyn. Ona je • sitna, priznajem, i uskih bokova, ali njezina majka bila je ista, a kneginjaj Bethanv je podarila knezu Walderu svake godine po jedno dijete."
"Koliko ih je preživjelo djetinjstvo?" upita ona izravno.
"Petero." On ih izbroji na prste punašne poput kobasica. "Ser Pe-| rwyn. Ser Benfrev. Meštar Willamen, koji je položio zakletvu prošle godine i sada služi kneza Huntera u Dolini. Olyvar, koji je bio štitonoša vašeg sina. I kneginja Roslin, najmlađa. Četiri dječaka i jedna djevojčica. Knez Edmure će imati toliko sinova da neće znati što bi s njima."
"Sigurna sam da će ga to obradovati." Dakle, djevojka je vjerojatno bila plodna jednako kao što je bila lijepog lica. *To će Edmureu maknuti kamen sa srca.* Knez Walder nije ostavio njezinu bratu nikakvih razloga za pritužbu, koliko je ona mogla vidjeti.
Catelyn se nije vratila u vlastitu odaju nakon što je ostavila meštra; umjesto toga pošla je Robbu. Zatekla je Robina Flinta i Ser Wendela Manderlvja s njim, zajedno s Velikim Jonom i njegovim sinom, kojega su još uvijek zvali Mali Jon iako je prijetio da će prerasti svog oca. Svi su bili mokri. Još jedan čovjek, još mokriji, stajao je pokraj vatre u svi- jetloružičastom plastu obrubljenom bijelim krznom. "Kneže Boltone", reče ona. •
"Kneginjo Catelyn," odvrati on, tihim glasom, "zadovoljstvo je po-$_a$ novno vas vidjeti, čak i u ovim tegobnim vremenima."
"Ljubazno je od vas što to kažete." Catelyn je mogla osjetiti sjetu u odaji. Čak je i Veliki Jon izgledao natmureno i obuzdano. Promotrila je njihova ozbiljna lica i rekla: "Što se dogodilo?"
"Lannisteri su na Trozupcu", reče Ser Wendel nesretno. "Moj brat je ponovno zarobljen."
"A knez Bolton nam je donio daljnje vijesti o Oštrozimlju", doda Robb. "Ser Rodrik nije bio jedini dobar čovjek koji je umro. Cley Cerwyn iLeobald Tallhart također su umoreni."
"Cley Cerwyn bio je tek dječak", reče ona ožalošćeno. "Je li istina, onda? Svi su mrtvi, a Oštrozimlja nema?"
Boltonove blijede oči susretnu njezine. *"Željezni* su spalili i zamak i zimski grad. Neke od vaših ljudi odveo je u Strahotvrđu moj sin, Ram-
say."
"Vaše kopile optuženo je za strahotne zločine", oštro ga podsjeti Ca-telyn. "Za ubojstvo, silovanje, i gore."
"Da", reče Roose Bolton. "Njegova krv je umrljana, to se ne da poreći. Ali dobar je borac, lukav koliko i neustrašiv. Kad su željezni sasjekli Ser Rodrika, i Leobalda Tallharta uskoro zatim, Ramsaya je zapalo voditi bitku, a on je to i učinio. Kune se da neće vratiti mač u korice dok makar jedan Greyjoy ostane na Sjeveru. Možda takva služba može okajati u nekoj maloj mjeri zločine koje ga je njegova nečista krv natjerala da počini." On slegne ramenima. "Ili ne. Kad rat završi, Njegova Milost će morati vagati i suditi. Dotad se nadam da ću imati zakonitog sina od kneginje Walde."
To je hladan muškarac, shvati Catelyn, ne prvi put.

"Je li Ramsay spominjao Theona Greyjoya?" *zatraži* Robb. "Je i li
on umoren ili je pobjegao?"
Roose Bolton izvuče nepravilnu traku kože iz kesice o svom pojasu. "Moj sinje poslao ovo s pismom."
SerWendel odvrati svoje debelo lice. Robin Flint i Mali Jon Umber izmijene poglede, a Veliki Jon frkne poput bika. "Je li to... koža?" upita Robb.
"Koža s malog prsta lijeve ruke Theona Greyjoya. Moj sin je okrutan, priznajem. Pa ipak... stoje malo kože naspram života dvojice mladih prinčeva? Vi ste im bili majka, moja gospo. Mogu li vam ponuditi ovaj... mali znak osvete?"
Dio Catelyn želio je priviti jeziv trofej na srce, ali ona se uspije oduprijeti. "Sklonite ga. Molim vas."
"Deranje Theonove kože neće vratiti moju braću", reče Robb. "Hoću njegovu glavu, ne njegovu kožu."
"On je jedini živi sin Balona Greyjoya," meko će knez Bolton, kao da su zaboravili, "a sada zakoniti Kralj Željeznog otočja. Zarobljeni kralj ima veliku vrijednost kao talac."
"Talac?" Riječ raspali Catelyn. Taoci su se često razmjenjivali. "Kneže Boltone, nadam se da ne predlažete da *oslobodimo* čovjeka koji je ubio moje sinove."
"Tko god osvoji Stolac od morskog kamena željet će srrirt Theona i Greyjoya", istakne Bolton. "Čak i u lancima, on ima veće pravo nego ijedan od njegovih stričeva. *Zadržite* ga, kažem ja, i zatražite ustupke od željeznih kao cijenu za njegovo smaknuće."
Robb razmisli o tome protiv volje, ali na kraju kimne. "Da. Vrlo dob- j ro. Onda ga držite na životu. Za sada. Čuvajte ga na sigurnom u St hotvrđi dok ponovno ne osvojimo sjever."
Catelyn se ponovno okrene Rooseu Boltonu. "Ser Wendel je nešto j rekao o Lannisterovima na Trozupcu?"
"Jest, moja gospo. Krivim sebe. Predugo sam oklijevao prije nego što sam ostavio Harrenhal. Aenys Frey je otputovao nekoliko dana prije^ mene i prešao Trozubac na Gazu rubina, iako ne bez poteškoća. Ali i času kad smo mi stigli, rijeka se pretvorila u bujicu. Nisam imao drugog! izbora nego prevesti svoje ljude prijeko u malim čamcima, kojih smo imali premalo. Dvije trećine mojih snaga bile su na sjevernoj strani kad i su Lannisteri napali one koji su još čekali da prijeđu. Norreyeve, Loc-f keove i Burlevjeve ljude uglavnom, sa Ser Wylisom Manderlyjem i nje-j govim vitezovima Bijele luke kao zaštitnicom. Bio sam na krivoj obali] Trozupca, nemoćan da im pomognem. Ser Wylis je okupio naše ljude] što je bolje mogao, ali Gregor Clegane je napao teškom konjicom i zat-jerao ih u rijeku. Utopio ih se jednak broj koliko ih je bilo sasječeno. Još] više ih je pobjeglo, a ostali su zarobljeni."
Gregor Clegane uvijek je bio loša vijest, pomisli Catelyn. Hoće li] Robb morati ponovno maršírati na jug da se suoči s njim? Ili je Gorostas dolazio ovamo? "Je li onda Clegane prešao rijeku?"
"Nije." Boltonov glas bio je tih, ali siguran. "Ostavio sam šest stotina! ljudi na gazu. Kopljanike iz potoka, gorja i Bijelog noža, stotinu horn-woodskih strijelaca, neke slobodne jahače i putujuće vitezove, te jaku silu Stoutovih i Cerwynovih ljudi da ih učvrste. Ronnel Stout i Ser Kyle Condon imaju zapovjedništvo. Ser Kyle je bio desna ruka pokojnom knezu Cerwynu, kao što sam siguran da znate, moja gospo. Lavovi ne plivaju bolje od Strahovukova. Dokle god rijeka bude rasla, Ser Gregor neće prijeći."
"Posljednje što nam treba je Gorostas za našim leđima kad krenemo nasipom", reče Robb. "Dobro ste postupili, moj kneže."
"Vaša Milost je odveć ljubazna. Pretrpio sam teške gubitke na Zelenim rašljama, a Glover i Tallhart još veće kod Sumrakdola."
"Sumrakdol." Robb izusti riječ kao da je psovka. "Robett Glover će odgovarati.za to kad ga vidim, obećavam vam."
"Ludost," složi se knez Bolton, "ali Glover je bio nerazborit kad je saznao daje Dubokogajski humak pao. Žalost i strah učine to čovjeku."
Sumrkadol je bio gotov i hladan; bilo je budućih bitaka koje su zabrinjavale Catelyn. "Koliko ste ljudi doveli mom sinu?" upita ona Roo-sea Boltona izravno.
Njegove neobične bezbojne oči proučavale su njezino lice trenutak prije nego što je odgovorio. "Nekih pet stotina konjanika i tri stotine pješaka, moja gospo. Ljudi Strahotvrđe,

uglavnom, i neki iz Karholda. Kako je vjernost Karstarkovih sada tako dvojbena, smatrao sam kako je najbolje da ih držim blizu sebe. Žalim što ih nema više."
"To će biti dovoljno", reče Robb. "Dobit ćete zapovjedništvo nad mojom zaštitnicom, kneže Boltone. Kanim krenuti na Prevlaku čim mog ujaka ožene i polegnu. Idemo kući."

Vanjski jahači nabasali su na njih sat vremena od Zelenih rašlji, dok su se taljige vukle blatnom cestom.
"Drži glavu dolje a usta začepljena", upozori je Pas dok su trojica ja-i prema njima; vitez i dvojica štitonoša, u lakim oklopima i sjedeći i brzim trkaćim konjima. Clegane zapucketa bičem na zapregu, par irih raga koji je vidio i bolje dane. Taljige su škripale i njihale se, nji-i dva golema drvena kotača istiskivala su blato iz dubokih kolotečina iti sa svakim okretom. Neznanac ih je slijedio, vezan za kola.
l Veliki zloćudni trkač nije nosio ni oklop, ni opremu ni uzde, a sam s bio je odjeven u umrljano zeleno ruho od grubog platna i poput čađe i kabanicu s kukuljicom koja mu je progutala glavu. Dokle god je pogled na zemlji nisi mu mogao vidjeti lice, samo bjeloočnice nje-i očiju kako vire van. Nalikovao je na kakvog osiromašenog poljod-a. Krupnog poljodjelca, međutim. A pod grubim platnom nalazila se uškrobljena koža i nauljen oklop, znala je Arya. Ona je izgledala poput djelčeva sina, ili možda svinjara. A iza njih bijahu četiri zdepaste : slane svinjetine te jedna s ukiseljenim svinjskim nožicama.
ci se razdvoje i okruže ih da ih pogledaju prije nego što se prib-'legane zaustavi taljige i strpljivo ih pričeka. Vitez je nosio koplje i dok su njegovi štitonoše imali duge lukove. *Značke* na njihovim haljecima bile su male verzije grba prišivenog na surku njihova gospodara; crne vile na zlatnim paralelnim crtama, na crvenkasto-smeđem polju. Arya je pomišljala razotkriti se prvim vanjskim jahačima koje sus-j retnu, ali uvijek je zamišljala ljude u sivim plaštevima sa strahovukom l na grudima. Možda bi riskirala čak i da su nosili Umberova orijaša ili l Gloverovu šaku, ali nije znala ovog viteza s vilama niti kome je služio, l Najbliže vilama što je vidjela u Oštrozimlju bio je trozubac u ruci morskog čovjeka kneza Manderlvja.
"Imate posla u Blizancima?" upita vitez.
"Slana svinjetina za svadbenu gozbu, ako vam je po volji, ser." Pasji mrmljao svoj odgovor, očiju spuštenih, lica skrivenog.
"Slana svinjetina mi nikad nije po volji." Vitez s vilama dobaci i ganeu tek površan pogled, a uopće ne obrati pozornost na Aryju, ali diT go i podrobno pogleda Neznanca. Pastuh nije bio plužni konj, to je bilo jasno na prvi pogled. Jedan od štitonoša umalo je završio u blatu kad je veliki crni trkač krenuo ujesti njegova konja. "Kako ste našli ovu zvijer?" zatraži vitez s vilama.
"Moja gospoja mi je rekla da ga dovedem, ser", pokorno će Gega-ne. "On je vjenčani dar za mladog kneza Tullvja."
"Koja gospa? Kome služite?" "Staroj kneginji Whent, ser."
"Zar ona misli da Harrenhal može otkupiti konjem?" upita vitez. "Bogovi, ima li veće budale od stare budale?" Mahne im rukom niz cestu. "Idite dalje, onda."
"Da, moj gosp'aru." Pas ponovno zapucketa bičem, a stari teretni konji nastaviše svoj umoran hod. Kotači su se smjestili duboko u blato tijekom zastoja, te je zaprezi trebalo nekoliko trenutaka da ih oslobodi. Dotad su vanjski jahači već odjahali. Clegane im dobaci posljednji pogled i frkne. "Ser Donnel Haigh", reče. "Skinuo sam ga s više konja nego što mogu izbrojiti. I oklopa također. Jednom sam ga zamalo ubio u kreševu."
"Kako te onda nije prepoznao?" upita Arya.
"Jer su vitezovi budale, a njemu bi bilo ispod časti da dvaput pogleda nekog kozičavog seljaka." Lizne konja bičem. "Drži pogled na zemlji, glas ispuni poštovanjem i govori često

ser i većina te vitezova neće ni primijetiti. Više primjećuju konje nego puk. Možda bi i prepoznao Neznanca da me vidio da ga jašem."

663

No, prepoznao bi ti lice. Arya i u to nije sumnjala. Opekline Sandora Cleganea niste mogli lako zaboraviti, kad biste ih jednom vidjeli. Nije mogao sakriti ožiljke ni iza kacige; ne dokle god mu je kaciga bila načinjena u obliku psa koji reži.

Zbog toga su trebali taljige i ukiseljene svinjske nožice. "Neće me pred tvog brata dovući u lancima," rekao joj je Pas, "a radije ne bih presjekao put kroz njegove ljude da dođem do njega. Stoga ćemo zaigrati
malu igru."

Poljodjelac kojeg su slučajno sreli na Kraljevskoj cesti opskrbio ih je taljigama, konjima, odjećom i bačvama, iako ne svojevoljno. Pas ih je uzeo pod prijetnjom mača. Kad ga je poljodjelac prokleo i nazvao otimačem, on je rekao: "Ne, ja sam dobavljač krmiva. Budi zahvalan što ćeš zadržati donje rublje. A sada svući te *čizme.* Ili ću ti odsjeći noge. Tvoj izbor." Poljodjelac je bio jednako krupan kao Clegane, ali je svejedno izabrao odreći se čizama i *zadržati* noge.

Večer ih je *zatekla* kako još klipšu prema *Zelenim* rašljama i zamci-ma blizancima kneza Freya. *Gotovo sam ondje,* pomisli Arya. Znala je da je trebala biti uzbuđena, ali želudac joj je bio vezan u čvor. Možda je to bila samo groznica s kojom se borila, a možda i nije. Sinoć je sanjala ružan san, *strašan* san. Sada se nije mogla sjetiti stoje sanjala, ali osjećaj se zadržao cijeli dan. Zapravo se pojačavao. *Strah siječe dublje od mačeva.* Sada je morala biti jača, onako kako joj je otac rekao. Između nje i njezine majke nije bilo ničeg drugog osim dveri zamka, rijeke i vojske ... ali, loje *bihRobbova* vojska, dakle, tu nije bilo prave opasnosti. Zar ne?

Međutim, Roose Bolton je bio jedna od njih. Knez Pijavica, kako su ga odmetnici zvali. To u njoj probudi nelagodu. Pobjegla je iz Harren-kala da umakne Boltonu jednako kao i Krvavim glumcima, a morala je presjeći grlo jednom od njegovih stražara da utekne. Je li znao da je to učinila? Ilije krivio Gendryja ili Vruću Pitu? Hoće li reći njezinoj majci? Sto će učiniti ako je vidi? *Vjerojatno me neće prepoznati.* Ovih dana nalikovala je više na utopljenog štakora nego na kneževskog peharnika. Utopljenog *muškog* štakora. Pas je odrezao rukoveti njezine kose prije samo dva dana. Bio je još gori brijač od Yorena i ostavio ju je napola ćelavu s jedne strane. *Kladim se da me ni Robb neće prepoznati. Čak ni majka.* Bila je mala djevojčica posljednji put kad ih je vidjela, onog dana kad je knez Eddard Stark ostavio Oštrozimlje.

Ćuli su glazbu prije nego što su ugledati zamak; udaljeno bubnjanje bubnjeva, mjedeno treštanje rogova, tanko piskutanje frula gotovo nečujno pod rikom rijeke i zvukom kiše koja je udarala pod njihovim glavama. "Propustili smo vjenčanje," reče Pas, "ali zvuči kao da je gozba još u tijeku. Uskoro ću te se riješiti."

Ne, ja ću se riješiti tebe, Arya pomisli.

Cesta je vodila većinom prema sjeverozapadu, ali sada je zakretala na zapad između voćnjaka jabuka i polja naplavljenog kukuruza pova-Ijenog kišom. Prošli su posljednja stabla jabuka i uspeli se na uzvisinu. a zamak, rijeka i tabori pojaviše se svi odjednom. Bilo je stotina konja i tisuća ljudi, a većina njih vrvjela je oko tri golema šatora za gozbu koji su stajali jedan pokraj drugog pred dverima zamka, poput triju golemih platnenih dvorana. Robb se utaborio prilično daleko od zidina, na višem, sušem tlu, ali Zelene rašlje preplavile su svoje obale te čak prisvojile nekoliko neoprezno postavljenih šatora.

Glazba iz dvaju zamaka sad je bila glasnija. Zvuk bubnjeva i rogova kotrljao se preko tabora. Međutim, glazbenici u bližem zamku svirali su drugačiju pjesmu nego oni u zamku na suprotnoj obali, te je zvučala više poput bitke nego poput pjesme. "Nisu vrlo dobri", primijeti Arya.

Pas ispusti zvuk koji je mogao biti smijeh. "Kladim se da ima starih gluhih žena u luci Lannis koje se tuže na buku. Čuo sam da Walderu Freyu slabi vid, ali nitko nije spominjao njegove proklete uši."

Arya se zateče kako priželjkuje da je dan. Da je vani sunce i da puše vjetar, mogla bi bolje vidjeti barjake. Potražila bi starkovskog strahovu-ka, ili možda Cerwynovu bojnu

sjekiru ili Gloverovu šaku. Ali u noćnoj tami sve su boje izgledale sivo. Kiša je spala na sitnu rosicu, gotovo maglu, ali raniji pljusak ostavio je barjake mokre poput krpa za posuđe, natopljene i nečitke.
Ograda od kola i taljiga bila je postavljena po obodu kako bi načinila grubi drveni zid protiv bilo kakvog napada. Ondje su ih stražari zaus-j tavili. Svjetiljka koju je njihov narednik nosio bacala je dovoljno svjetl da Arya može vidjeti kako je njegov plašt svijetloružičast, poprskan l vavim suzama. Ljudi pod njim imali su značku Kneza Pijavice našivenif iznad njihovih srdaca, oderanog čovjeka Strahotvrđe. Sandor Clega ispriča im istu priču koju je upotrijebio na vanjskim jahačima, ali Bol-J tonov narednik bio je tvrđi orah od Ser Donnela Haigha. "Slana svinje tina nije dostojno meso za kneževu svadbenu gozbu", reče prezirno.
"Imam i ukiseljene svinjske nožice, ser."
"Ne za *gozbu,* nemaš. Gozba je napola gotova. A ja sam Sjevernjak,] ne neki mlijekom dojeni južnjački vitez."
"Rečeno mije da vidim upravitelja, ili kuhara..."
"Zamak je zatvoren. Plemiće ne smijemo uznemirivati." Narednik razmisli na trenutak. "Možete se istovariti kod šatora za gozbu, ondje." On pokaže oklopljenom rukom. "Od piva čovjek ogladni, a starom Freyu neće nedostajati nekoliko svinjskih nožica. Ionako za njih nema zube. Upitaj za Sedgekinsa, on će znati što valja činiti s tobom." On za-laje zapovijed, a njegovi ljudi otkotrljaju jedna od kola u stranu ne bi li ih pustili proći.
Psetov bič potjera zapregu prema šatorima. Činilo se da im nitko ne obraća pozornost. Zapljusnuli su pokraj redova jarko obojenih paviljona, čije su zidove od mokre svile poput čarobnih lanterni osvjetljavale svjetiljke i žeravnici iznutra; ljeskali su se ružičasto, zlatno i zeleno, prugasti, išarani i kockasti, ukrašeni pticama i zvijerima, ornamentima i zvijezdama, kotačima i oružjem. Arya opazi žuti šator sa šest žirova na vratima, tri iznad dva, dva iznad jednog. *Knez Smallwood, znala* je, sjetivši se Žirdvora tako dalekih, i gospe koja joj je rekla da je lijepa.
Ali na svaki treperavi svileni paviljon bila su dva tuceta pustenih ili platnenih, neprozirnih i tamnih. Bilo je također i vojničkih šatora, dovoljno velikih da prime četrdeset pješaka, iako su čak i ti bili maleni pokraj triju golemih šatora za gozbu. Pijenje je trajalo satima, činilo se. Arya je čula bučne zdravice i sudaranje kaleža, izmiješano s uobičajenim taborskim zvucima, rzanjem konja i lavežom pasa, kolima koja su se kotrljala kroz mrak, smijehom i psovkama, štropotom i zveketom čelika i drva. Glazba je postajala sve glasnija kako su se približavali zamku, ali pod njom je bio dublji, mračniji zvuk: rijeka, nabujale Zelene rašlje, koje su režale poput lava u jami.
Arya se izvijala i okretala pokušavajući gledati posvuda odjednom, nadajući se da će opaziti znak strahovuka, šator obojen u sivo i bijelo, lice koje je znala iz Oštrozimlja. Jedino što je vidjela bili su neznanci. Zurila je u čovjeka koji se olakšavao u šašu, ali on nije bio Pivobuh. Ugledala je napola odjevenu djevojku kako izlijeće iz nekog šatora smijući se, ali šator je bio svijetlomodar, ne siv kako je isprva pomislila, a čovjek koji je potrčao za njom nosio je divlju mačku na prsluku, ne strahovuka. Pod jednim stablom četiri strijelca navlačila su navoštene tetive na rovaše svojih dugih lukova, ali oni nisu bili strijelci njegova oca. Neki meštar prijeđe im put, ali bio je premlad i premršav da bi bio meštar Luwin. Arya se zagleda u Blizance, njihove visoke prozore na kulama koji su se blago žarili gdje god je gorjelo svjetlo. Kroz izmaglicu kiše, dva su zamka izgledala sablasno i tajanstveno, poput nečeg iz neke od priča Stare Nane, ali oni nisu bili Oštrozimlje.
Gomila je bila najgušća kod šatora za gozbu. Široki zaklopci bili i privezani sa strane, a ljudi su se gurali unutra i van s rogovima za p^ nje i kositrenim vrčevima u rukama, neki sa pratiteljicama tabora, *i* zirne unutra dok je Pas vozio pokraj prvog od tri, i ugleda stotine Iju zbijenih na klupama i stisnutih oko bačava medovine, piva i vina. Un raje jedva bilo dovoljno mjesta za kretanje, ali činilo se da nitko od r za to ne mari. Barem su bili na toplom i suhom. Promrzla i mokra *t* im je zavidjela. Neki su čak i pjevali. Nježna magličasta kišica pušilaf svud oko ulaza od vrućine koja je *bježala* iznutra. "U zdravlje kneza I murea i kneginje

Roslin", čula je neki glas kako viče. Svi su pili, a netko je viknuo: "U zdravlje Mladog Strahovuka i kraljice Jeyne."
Tko je kraljica Jeyne? nakratko se zapita Arya. Jedina kraljica koju je"[1] znala bila je Cersei.
Ognjišne jame bijahu iskopane pred šatorima za gozbu, zaklonjene l pod grubim baldahinima od ispletenog pruća i kože koji su ih branili od kiše, dokle god je ta padala ravno dolje. Vjetar je međutim puhao s rijeke, te je kišica svejedno ulazila, dovoljno da vatre sikću i kovitlaju se. Sluge su okretali butine mesa na ražnjevima iznad plamenova. Od mirisa Aryji narastu zazubice. "Ne bismo li trebali stati?" upita Sandora Cleganea. "U šatorima ima Sjevernjaka." Znala ih je po njihovim bradama, licima, plaštevima od medvjeđeg krzna i kože tuljana, po njiho-' vim napola čujnim zdravicama i pjesmama koje su pjevali; Karstarkovi i Umberi te ljudi iz gorskih klanova. "Kladim se da ondje ima i ljudi Oštrozimlja." Ljudi njezina oca, ljudi Mladog Strahovuka, starkovskih, strahovukova.
"Tvoj brat će biti u zamku", reče on. "Tvoja majka također. Želiš li' ih ili ne?"
"Da", reče ona. "Što ćemo sa Sedgekinsom?" Narednik im je rekao da pitaju za Sedgekinsa.
"Sedgekins se može jebati vrućim žaračem." Clegane istrese svoj bič i pošalje ga sikćući kroz blagu kišu da ugrize konja za bok. "Želim vidjeti tvog prokletog brata."

catelyn

Bubnjevi su bubnjali, bubnjali, bubnjali, a njezina glava s njima. Frule su jaukale a flaute ćurlikale iz galerije za glazbenike u dnu dvorane; gusle su škripale, rogovi trubili, gajde piskutale živahni napjev, ali bubnjanje ih je sve gonilo. Zvuči su odjekivali o stropne grede, dok su gosti jeli, pili i vikali jedni na druge pod njima. *Sigurno je Walder Frey gluh kao top kad ovo zove glazbom.* Catelyn je pijuckala kalež vina i promatrala Zvončića kako skakuće na zvuke "Alvsanne". S takvim sviračima, mogli su to jednako lako biti "Medvjed i lijepa djevica".

Vani je kiša još uvijek padala, ali u Blizancima je zrak bio gust i vruć. Vatra je buktjela na ognjištu, a redovi baklji gorjeli su zadimljeno iz željeznih utora na zidovima. Ali većina topline dopirala je iz tijela svatova, stisnutih tako gusto na klupama da bi svaki čovjek koji bi pokušao dignuti svoj kalež ubo svog susjeda laktom u rebra.

Čak i na podiju bili su zbijeniji nego što se Catelyn sviđalo. Bila je smještena između Ser Rvmana Freya i Roosea Boltona, i dobro se nanjušila obojice. Ser Ryman je pio kao da će Zapadnim zemljama upravo ponestati vina i znojio ga pod svojim pazusima. Kupao se u limun-skoj vodi, sudila je, ali nijedan limun nije mogao zamaskirati toliko oporog znoja. Roose Bolton imao je slađi miris, ali ništa ugodniji. Pijuckao je začinjeno vino umjesto običnoga ili medovine, i jeo tek malo.

Catelyn ga nije mogla kriviti zbog manjka apetita. Svadbena gozba počela je tankom juhom od poriluka, za kojom je slijedila salata od zelenog graška, luka i repe, riječna štuka uronjena u mlijeko od badema^ hrpe pirea od repe koje su bile hladne prije nego što su stigle na f teleći mozgovi u želatini i komadi žilave govedine. Bio je to siron jelovnik da se postavi pred kralja, a od telećih mozgova Catelyn; renulo u želucu. Ali Robb je jeo bez pritužbe, a njezin brat bio je odveć J zaokupljen svojom nevjestom da obraća previše pažnje.

Nikad ne biste pomislili da se Edmure žalio na Roslin cijelim putem (Rijekotoka do Blizanaca. Muž i žena jeli su iz jednog tanjura, pili iz j nog kaleža i izmjenjivali čedne poljupce između gutljaja. Na većinu j Edmure je odmahnuo rukom. Nije ga mogla kriviti za to. Slabo se sjećala f hrane koja se služila na njezinoj svadbenoj gozbi. *Jesam lije uopće oku-sila? Ili sam provela cijelo vrijeme zureći u Nedovo lice, pitajući se tko je* i *uopće?*

Osmijeh sirote Roslin imao je ukočenu kakvoću, kao da joj ga je netko zašio na lice. *Pa, ona je udana djevica, ali lijeganjejoš treba doći. Nedvojbeno je prestravljena kao što sam ja bila.*

Robb je sjedio između Alyx J Frey i Lijepe Walde, dviju od mnogih Frevevih djevica zrelih za udaju.! "Na svadbenoj gozbi nadam se da nećete odbiti zaplesati s mojim kćerima", rekao je Walder Frey. "Bilo bi drago starčevu srcu." Njegovu srcu ' je dakle bilo vrlo drago; Robb je obavio svoju dužnost poput kralja. Ple- j sao je sa svakom djevojkom, s Edmureovom nevjestom i osmom knegi- j njom Frey, s udovicom Ami i ženom Roosea Bol tona, Debelom Wal-dom, s pristavim blizankama Serrom i Sarrom, čak i sa Shirei, najmlađom] kćeri kneza Waldera, kojoj nije moglo biti više od šest. Catelyn se pita« la hoće li Gospodar Prijelaza biti zadovoljan ili će pronaći razlog za pri-f govor u svim drugim kćerima i unukama koje nisu zaplesale krug s kra Ijem. "Vaše sestre vrlo lijepo plešu", rekla je Ser Rymanu Freyu,| pokušavajući biti srdačna.

"One su tetke i sestrične." Ser Ryman otpije gutljaj vina, dok mu je f znoj klizio niz obraz u bradu.

Zlovoljan čovjek, i voli piti, pomisli Catelyn. Zakašnjeli knez Frey \ možda je bio škrt kad se radilo o hranjenju njegovih gostiju, ali nije štedio na piću. Pivo, vino i medovina tekli su brzo poput rijeke. Veliki Jon već je bio gromoglasno pijan. Sin kneza Waldera, Merrett, pratio ga je kalež po kalež, ali Ser Whalen Frey se onesvijestio pokušavajući slijediti korak te dvojice. Catelyn bi odgovaralo da je knez Umber odlučio ostati trijezan, ali reći Velikom Jonu da ne pije bilo je isto kao i kazati mu da ne diše nekoliko sati.
Mali Jon Umber i Robin Flint sjedili su blizu Robba, svaki s jedne strane Lijepe Walde i Alyx. Nijedan od njih nije pio; zajedno s Patre-kom Mallisterom i Dacey Mormont, bili su straža njezina sina za večeras. Svadbena gozba nije bila bitka, ali uvijek je postojala opasnost kad su ljudi nalijevali kaleže, a kralj nikad ne smije biti ne čuvan. Cate-lyn je bila radosna zbog toga, te još radosnija zbog pojasa s mačevima koji su visjeli na kukama duž zidova. Nijedan čovjek ne treba mač da se obračuna s telećim mozgovima u želatini.
"Svi su mislili da će moj gospodar izabrati Lijepu Waldu", rekla je kneginja Walda Bolton Ser Wendelu, vičući daje čuje iznad glazbe. Debela Walda bila je ružičasta okruglica od djevojke s vodenastim modrim očima, mlohavom plavom kosom i velikim grudima, ali njezin glas bio j'e drhtavo piskutanje. Bilo ju je teško zamisliti u Strahotvrđi s njezinom ružičastom čipkom i ogrtačem od vjeveričjeg krzna. "Međutim, moj djed knez ponudio je Rooseu nevjestinu težinu u srebru kao miraz, te je moj gospodar od Boltona *izabrao* mene." Djevojčini podbraci lelujali su dok se smijala. "Težim gotovo pola vagana više od Lijepe Walde, ali to je bilo prvi put da mi je zbog toga bilo drago. Ja sam kneginja Bolton, a moja sestrična je još uvijek djevica, a uskoro će joj biti devetnaest, sirotici."
Knez Strahotvrđe nije obraćao pozornost na čavrljanje, opazi Catelyn. Ponekad bi okusio zalogaj ovoga, žlicu onoga, trgajući kruh s hljepca kratkim snažnim prstima, ali jelo ga nije moglo omesti. Bolton je podigao zdravicu za unuke kneza Waldera kad je započela svadbena gozba, spoantom primijetivši kako su Walder i Walder bili na skrbi njegova nezakonitog sina. Prema načinu na koji je starac zaškiljio u njega, srčući ustima zrak, Catelyn je znala da je čuo neizrečenu prijetnju.
Je li ikad bilo nesretnijeg vjenčanja? pitala se, sve dok se nije sjetila bijedne Šanse i njezina vjenčanja s Vražićkom. *Majko, smiluj joj se. Ona je nježna duša.* Vrućina, dim i buka stvarali su joj mučninu. Glazbenici u galeriji možda su bili brojni i glasni, ali nisu bili posebno nadareni. Catelyn uzme drugi gutljaj vina i dopusti pažu da joj napuni kalež. *Još nekoliko satii najgore će završiti.* Do ovog sata sutradan Robb će otići u bitku, ovog puta sa željeznima kod Jarka Cailin. Čudno, kako se ta budućnost činila gotovo olakšanjem. *Dobit će svoju bitku. Dobiva sve bitke, a željezni nemaju kralja. Osim toga, Ned ga je dobro naučio.* Bubnjevi su tutnjili. Zvončić doskakuće do nje još jednom, ali *glazba* je bila tako glasna da je jedva mogla čuti njegova zvona.
Ponad graje dopre iznenadno rezanje dok su se dva psa sukobljavala oko komada mesa. Kotrljali su se po podu, škljocajući i ujedajući, (se urlik veselja podizao uvis. Netko ih polije vrčem piva i oni se razdvo* je. Jedan odšepa prema podiju. Bezuba usta kneza Waldera rastvore se u lavežu smijeha kad je mokri pas otresao pivo i dlaku po trojici njegovih unuka. Od pogleda na pse Catelyn poželi još jednom da je Sivi Vjetar tu, ali Robbova strahovuka nije se nigdje moglo vidjeti. Knez Walder ga je odbio pustiti u dvoranu. "Vaša divlja zvijer gladna je ljudskog mesa, čujem, *heh ",* reče starac. "Trga vratove, da. Ne želim takvo stvorenje na gozbi moje Roslin, među ženama i malenima, svim mojim slatkim nevinima."
"Sivi Vjetar nije opasan za njih, moj kneže", prigovori Robb. "Ne dok sam ja tu."
"Bili ste pred mojim dverima, zar ne? Kad je strahovuk napao unuke j koje sam poslao da vas dočekaju? Doznao sam za to, nemojte misliti da] nisam, *heh."*
"Nije se dogodilo ništa zlo—"
"Ništa zlo, veli kralj? Ništa zlo? Petyr je pao s konja, pao. Izgubio' sam i ženu na isti način, padom." Usta su mu se povlačila unutra i van. "Ili je to bila samo neka drolja? Majka kopileta Waldera, da, sad se sjećam. Pala je s konja i razbila glavu. Što bi Vaša Milost učinila da je Petyr slomio vrat, *heh?* Uputila mi još jednu ispriku umjesto unuka? Ne, ne, ne. Možda ste kralj, ne govorim da niste, Kralj na Sjeveru, *heh,* ali \ pod mojim krovom, ja vladam. Uzmite ili strahovuka ili vjenčanje, gospodaru. Ne možete imati oboje."

Catelyn je mogla vidjeti da je njezin sin bio bijesan, ali pokorio se s onoliko udvornosti koliko je mogao prikupiti. *Ako je knezu IValderupo volji da me posluži kuhanom vranom ugušenom crvima,* rekao joj je, *pojest ću je i zatražiti drugu zdjelu.* A to je i učinio.
Veliki Jon napio je još jednog potomka kneza Waldera, Petyra' Prištića. *Momak ima trećinu njegove zapremnine, što je očekivao?* Knez .• Umber otare svoja usta, ustane i počne pjevati. *"Bio jednom jedan medvjed, medvjed, MEDVJED! Sav crn i smeđ i dlakom prekriven... "* Glas mu nimalo nije bio loš, iako pomalo promukao od pića. Nažalost, guslači, bubnjari i frulaši svirali su iznad "Proljetno cvijeće", koje je pristajalo riječima "Medvjeda i lijepe djevice" kao što puževi golaći pristaju zdjeli kaše. Čak je i siroti Zvončić pokrio uši od nesklada zvukova.
Roose Bolton promrmlja neke riječi pretihe da ih se čuje i ode u potragu za zahodom. Krcata dvorana nalazila se u neprestanom metežu gostiju i sluga koji su dolazili i odlazili. Druga gozba, za vitezove i plemiće nešto nižeg ranga, grmjela je istovremeno u drugom zamku, znala je. Knez Walder je prognao svoju nezakonitu djecu i njihovo potomstvo na tu stranu rijeke, te su je Robbovi Sjevernjaci počeli zvati "gozbom kopiladi". Neki gosti su se nedvojbeno iskradali da vide zabavlja li se kopilad bolje od njih. Neki su se možda uputili čak i do logora. Freyevi su osigurali kola vina, piva i medovine, kako bi obični vojnici mogli nazdraviti vjenčanju Rijekotoka i Blizanaca.
Robb sjedne na Boltonovo prazno mjesto. "Još nekoliko sati i ova će farsa završiti, majko", reče tihim glasom, dok je Veliki Jon pjevao o djevojci kose boje meda. "Crni Walder prvi put se pokazao blagim poput janjeta. A ujak Edmure se doima vrlo zadovoljan svojom nevjestom." Nagne se preko nje. "Ser Rvmane?"
Ser Ryman Frey zatrepće i izusti: "Gospodaru. Da?"
"Želio sam zamoliti Olvvara da mi bude štitonoša kad odmarširamo na sjever," reče Robb, "ali ne vidim ga ovdje. Je li možda na drugoj
gozbi?"
"Olyvar?" Ser Ryman zatrese glavom. "Ne. Olvvara nema. Otišao je... otišao je iz zamka. Po dužnosti."
"Shvaćam." Robbovglas tvrdio je drugačije. Kad mu Ser Ryman nije ništa više rekao, kralj se ponovno osovi na noge. "Želiš li zaplesati,
majko?"
"Hvala ti, ali ne." Ples je bio posljednje što je trebala, kako joj je u glavi bubnjalo.
"Nedvojbeno bi ti jedna od kćeri kneza Waldera voljela
biti partnericom."
"O, nedvojbeno." Njegov je osmijeh bio rezigniran.
Glazbenici su dotad već svirali *"Željezna* koplja", dok je Veliki Jon pjevao "Pohotnog momka". *Netko bi ih trebao međusobno upoznati, to bi možda popravilo harmoniju.*
Catelyn se okrene Ser Rvmanu. "Čula sam da je jedan od vaših rođaka pjevač."
"Alesander. Svmondov sin. Alyx je njegova sestra." On podigne ka-lež onamo gdje je plesala s Robinom Flintom.
"Hoće li nam Alesander večeras svirati?"
Ser Ryman zaškilji na nju. "Ne on. On je odsutan." On otare zno čela i teško se podigne na noge. "Oprostite, moja gospo. Oprostite." (telyn ga je promatrala kako tetura kroz vrata.
Edmure je ljubio Roslin i stiskao joj ruku. Drugdje u dvorani,! Marq Piper i Ser Danwell Frey igrali su igru pijenja, Hromi Lothar j vorio je nešto zabavno Ser Hosteenu, jedan od mlađih Freyevih žon rao je trima bodežima pred grupom hihotavih djevojaka, a Zvončić sjedio na podu cuclajući vino s prstiju. Sluge su iznosili goleme sreb pladnjeve nakrcane odrescima sočne ružičaste janjetine, najukusnije | lo koje su vidjeli cijele večeri. A Robb je vodio Dacey Mormoni napltj
Kad je nosila haljinu umjesto žičane košulje, najstarija kći kneg Maege bila je prilično lijepa; visoka i vitka, sa stidljivim osmijehom] bi ozario njezino duguljasto lice. Bilo je ugodno vidjeti da je mogla l jednako graciozna na plesnom podiju kao što je bila u dvorištu za vježl
Catelyn se pitala je li kneginja Maege već stigla na Prevlaku. Povela je J sobom svoje druge

kćeri, ali kao jedna od Robbovih ratnih družica, l cey je odlučila ostati uz njega. *Ima Nedov dar za pobuđivanje oda* Olyvar Frey je također bio privržen njezinu sinu. Nije li Robb rekao da jf Olyvar želio ostati s njim čak i nakon što se Robb vjenčao s Jeyne?
Sjedeći između svojih crnih hrastovih kula, Gospodar Prijelaza pije kao je svojim pjegavim rukama. Zvuk koji su one stvarale bio je tako t da su ga čak i oni na podiju jedva čuli, ali Ser Aenys i Ser Hosteen s ga vidjeli i počeli udarati kaležima o stol. Hromi Lothar im se prid a potom i Marq Piper, Ser Danwell i Ser Raymund. Uskoro je bubnja lo pola gostiju. Napokon to primijeti i banda glazbenika na galeriji. Pis kutanje, bubnjanje i guslanje zamru u tišinu.
"Vaša Milosti," knez Walder dovikne Robbu, "septon je izmoliosvo je molitve, neke su riječi izrečene, a knez Edmure je umotao moju mH lu u riblji plašt, ali oni još uvijek nisu muž i žena. Maču trebaju koricej *heh,* a vjenčanju treba lijeganje. Što veli moj gospodar? Slažete li se < ih treba poslati u postelju?"
Dvadesetak ili više sinova i unuka Waldera Freya ponovno stane uda-1 rati kaležima, vičući: "U postelju! U postelju! *U postelju s njima!"* Ros-J lin problijedi. Catelyn se pitala je li djevojku plašio gubitak nevinosti ili j samo lijeganje. S toliko braće i sestara, taj joj običaj nije mogao biti ne-] poznat, ali bilo je drugačije kad ste vi bili ona koju su polijegali. Na Ča-; telyninu prvu bračnu noć, Jory Cassell je rastrgao njezinu haljinu u žurbi da je izvuče iz nje, a pijani Desmond Grell neprestano se ispričavao za svaku prostačku šalu, samo kako bi izmislio drugu. Kad ju je knez
Dustin ugledao nagu, rekao je Nedu da su njezine grudi dostajale da poželi da ga nikad nisu odbili od prsa. *Siroti čovjek,* pomisli ona. Odja-hao je na jug s Nedom i više se nije vratio. Catelyn se pitala koliko će ljudi ovdje noćas biti mrtvo prije kraja godine. *Previše, bojim se.*
Robb podigne ruku. "Ako mislite da je vrijeme, kneže Waldere, slobodno ih pošaljimo u postelju."
Urlik odobravanja pozdravi njegovu izjavu. Gore u galeriji glazbenici se ponovno primiše svojih frula, rogova i gusli, te počeše svirati "Kraljica je izula sandalu, kralj je skinuo krunu". Zvončić je skakutao s noge na nogu, zveckajući svojom krunom.
"Čujem da Tullvjevi imaju pastrvu među nogama umjesto uda", smjelo vikne Alyx Frey. "Treba li im crv da im se digne?" Na što Ser Marq Piper uzvrati: "Ja sam čuo da freyevske žene imaju dvoja vrata umjesto jednih!" a Alyx reče: "Da, ali ijedna i druga su zatvorena i zakračunata za mališane poput tebe!" Uslijedi provala smijeha, sve dok se Patrek Mallister ne uspne na stol da predloži zdravicu za Edmureovu jednooku ribu. "I moćna je to štuka!" izjavi. "Ne, kladim se da je klen", vikne Debela Walda Bolton pokraj Catelyn. Tada se ponovno uzdigne sveopći povik *"Upostelju s njima! U postelju s njima!"*
Gosti nahrupiše na podij, a najpijaniji su prednjačili kao i uvijek. Muškarci i dječaci okruže Roslin i podignu je u zrak dok su djevice i majke u dvorani odvlačile Edmurea na noge i počele mu povlačiti odjeću. On se smijao i dovikivao im drske šale, iako je glazba bila preglasna da bi ih Catelyn čula. Međutim, čula je Velikog Jona. "Dajte ovu malu nevjesticu meni", zaurlao je gurajući se kroz druge muškarce i prebacivši Roslin preko jednog ramena. "Pogledajte ovu mrvicu! Na njoj uopće nema mesa!"
Catelyn osjeti samilost prema djevojci. Većina nevjesta pokušala je uzvratiti na bockanje, ili se barem pretvarati da u njemu uživa, ali Roslin je bila ukočena od straha, stežući Velikog Jona kao da se boji da će je ispustiti. Ona i plače, shvati Catelyn dok je gledala kako Ser Marq Piper izuva jednu od nevjestinih cipela. Nadam se da će Edmure biti nježan sa sirotim djetetom. Vesela, nepristojna glazba još se slijevala s galerije; u pjesmi kraljica je sada svlačila svoju podsuknju, a kralj svoju tuniku.
Znala je da bi se trebala pridružiti mnoštvu žena oko njezina brata, ali ona bi im samo pokvarila zabavu. Posljednje što bi joj u ovom času palo na pamet bila je bludnost.

Edmure će joj oprostiti što nije prisutna, nije dvojila; veselije je da te svuče i odvede u postelju dvadesetak f hotnih, nasmijanih Frevevki nego mrzovoljna, ranjena sestra.
Dok su muškarca i djevicu iznosili iz dvorane, s tragom odjeće za i ma, Catelyn opazi daje i Robb zaostao. Walder Frey je bio dovoljnog jetljiv da u tome vidi nekakvu uvredu njegovoj kćeri. *Treba seprid Roslininom lijeganju, ali je li moje da mu to kažem?* Ukočila se, sve l nije vidjela da su i drugi ostali. Petyr Prištić i Ser Whalen Frey na ljali su spavati, s glavama na stolu. Merrett Frey si je nalio još jedan l lež vina, dok je Zvončić lutao uokolo kradući komadiće s pladnjevac koji su otišli. Ser Wendel Manderly je slasno napadao janjeći but. li ravno, knez Walder je bio previše slab da ostavi svoje mjesto bez j moći. *No, očekivat će da Robb ode.* Mogla je gotovo čuti starca kakol ta zašto Njegova Milost ne želi vidjeti njegovu kćer nagu. Bubnjevi! ponovno bubnjali, bubnjali, bubnjali i bubnjali.
Dacey Mormont, koja je naizgled bila jedina žena koja je ostalaj dvorani osim Catelyn, stupi iza Edwyna Freya i dotakne ga lako j mišici dok mu je nešto govorila na uho. Edwyn se otrgne od nje s ned ličnom silom. "Ne", reče preglasno. "Dosta mi je plesa za danas." Da" cey problijedi i okrene se. Catelyn se polako osovi na noge. *Što se to upravo ondje dogodilo?* Sumnja je ščepa za srce, gdje je trenutak ranije bio samo umor. *Ništa nije,* pokuša reći samoj sebi, *vidiš kvrgavce u plastu sijena, postaješ budalasta starica bolesna od tuge i straha.* Ali nešto se moralo vidjeti na njezinu licu. Čak je i Ser Wendel Manderly to opazio. 1 "Nešto nije uredu?" upita, s janjećim butom u rukama.
Nije mu odgovorila. Umjesto toga pošla je za Edwynom Freyem. Svirači u galeriji napokon su sveli i kralja i kraljicu na odijela u kojima su rođeni. Nakon jedva trenutka odmora, počeli su svirati drugačiju vrstu ' pjesme. Nitko nije pjevao riječi, ali Catelyn je znala "Kiše Castamerea" kad ih je čula. Edwyn je žurio prema vratima. Ona pohita brže, gonje-j na glazbom. Šest brzih koraka i sustigla ga je. *"A tko ste vi, plemeniti, kneže, da pred vama moram pognut vrat?* Zgrabi Edwyna za ruku da ga ! okrene i sledi se po cijelom tijelu kad osjeti željezne prstenove pod njegovim svilenim rukavom.
Catelyn ga pljusne tako snažno da mu je razbila usnicu. *Olyvar,* po- j misli, *i Perwyn, Aleksander, svi odsutni. A Roslin je plakala...*
Edwyn Frey je gurne u stranu. Glazba zagluši svaki drugi zvuk, od- j bijajući se od zidova kao da je sam kamen svirao. Robb uputi Edwynu gnjevan pogled i krene da mu prepriječi put... te naglo posrne kad je j sulica iznikla iz njegova tijela, točno ispod ramena. Ako je tada kriknuo zvuk su progutale frule, rogovi i gusle. Catelyn ugleda iduću strijelu kako mu probada nogu, ugleda ga kako pada. Gore u galeriji, polovica glazbenika imala je samostrele u rukama umjesto bubnjeva ili lutnji. Potrčala je prema svome sinu, sve dok je nešto nije udarilo u zatiljak, a tvrdi kameni pod poletio prema njoj da je pljusne. *"Robbe!"* vrisnula je. Vidjela je Malog Jona Umbera kako je strgnuo stol s njegovih nogara. Strijele iz samostrela zabile su se u drvo, jedna dvije tri, dok gaje on bacao navrh svog kralja. Robin Flint bio je okružen Freyevima, a njihovi su se bodeži dizali i padali. Ser Wendel Manderly ustane nezgrapno na noge, držeći svoj janjeći but. Strelica uleti u njegova rastvorena usta i izađe kroz njegov zatiljak. Ser Wendel se sruši naprijed, oborivši stol s njegovih nogara i poslavši kaleže, vrčeve, zdjelice, pladnjeve, bijelu i crvenu repu i vino da se kotrljaju, prolijevaju i kližu po podu.
Catelynina leđa su gorjela. *Moram doći do njega.* Mali Jon odalami Ser Raymunda Freya po licu butom ovčetine. Ali kad je posegnuo za svojim pojasom s mačem, sulica iz samostrela baci ga na koljena. *Bio moj kožuh crven U' zlatan, on pandže dobro još uvijek skriva.* Vidjela je kako je Lucasa Blackwooda sasjekao Ser Hosteen Frey. Jednome od Vanceovih presjekao je koljena Crni Walder dok se on hrvao sa Ser Harysom Haighom. *Al'moje su duge i oštre Ko vaše, i što sad, vrli moj kneže, biva?.* Samostreli su pogodili Donnela Lockea, Owena Norreya i još pola tuceta drugih. Mladi Ser Benfrey je zgrabio Dacey Mormont za ruku, ali Catelyn ju je vidjela kako je dohvatila vrč vina drugom rukom i razbila mu je ravno u lice, te potrčala prema vratima. Ona su se rastvorila prije nego što je stigla do njih. Ser Ryman Frey uleti u

dvoranu, odjeven u čelik od kacige do pete. Tucet Frevevih oklopnika ispune vrata za njim. Bili su naoružani teškim dugačkim sjekirama.
"Milost!" vikne Catelyn, ali rogovi, bubnjevi i sudar čelika uguši njezinu molitvu. Ser Ryman zakopa glavu svoje sjekire u Daceyn trbuh. Dotad su se ljudi slijevali i kroz druga vrata, oklopljeni ljudi u čupavim krznenim plaštevima s čelikom u rukama. *Sjevernjaci!* Smatrala ih je spasom na pola otkucaja srca, sve dok jedan od njih nije odsjekao glavu Malom Jonu s dva zamaha svoje sjekire. Nada se ugasila poput svijeće u oluji.
Usred pokolja, Gospodar Prijelaza sjedio je na svom izrezbarenom hrastovom prijestolju, pohlepno promatrajući.
Nekoliko stopa dalje na podu se nalazio bodež. Možda je otklizao ondje kad je Mali Jon srušio stol s njegovih nogara ili je možda ispao iz ruke nekog umirućeg čovjeka. Catelyn otpuže prema njemu. Udovi joj bijahu olovni, a u ustima okus krvi. *Ubit ću Waldera Freya,* reče samoj sebi. Zvončić je bio bliži nožu, skrivajući se pod stolom, ali on se samo skutri kad je dograbila oštricu. *Ubit ću staroga, barem to mogu učiniti*
Tada se ploča stola koju je Mali Jon bacio preko Robba pomakne, a njezin sin posrne na koljena. Imao je strijelu u boku, drugu u nozi, treću u grudima. Knez Walder podigne ruku, a glazba stane, sve osim jednog bubnja. Catelyn začu zveket udaljene bitke i nešto bliže divlje zavijanje strahovuka. *Sivi Vjetar,* sjeti se prekasno. *"Heh,"* zahihoće se knez Wal-der Robbu u obraz, "Kralj na Sjeveru ustaje. Čini mi se da smo poubijali neke od vaših ljudi, Vaša Milosti. O, ali ja ću vam ponuditi *ispriku,* to će ih sve ponovno ozdraviti, *heh."*
Catelyn zgrabi rukovet duge sijede kose *Zvončića* Freya i izvuče njegova skrovišta. "Kneže Waldere!" vikne. "KNEŽE WALDERE!' banj je udarao polagano i zvučno, *dum bum dum.* "Dosta je", reče Ivn. *"Dosta je,* kažem. Naplatili ste izdaju izdajom, pustite da tu završi? Kad je pritisnula svoj bodež o Zvončićev vrat, vrati joj se uspomena na Branovu bolesničku odaju, s osjetom čelika na vlastitom vratu. Bubanj je bubnjao *bum dum bum dum bum dum.* "Molim vas", reče ona. "On je moj sin. Moj prvi sin, i moj posljednji. Pustite ga. Pustite ga i kunem se da ćemo zaboraviti ovo... zaboraviti sve što ste ovdje počinili. Kunem se bogovima drevnim i novim, mi... nećemo se osvećivati..."
Knez Walder zaškilji u nju s nepovjerenjem. "Samo bi budala povjerovala takvom lupetanju. Smatrate me budalom, moja gospo?"
"Smatram vas ocem. Zadržite me kao taoca, Edmurea također ako ga niste ubili. Ali Robba pustite."
"Ne." Robbovglas bio je tih poput šapata. "Majko, ne..."
"Da. Robbe, ustani. Ustani i otiđi, molim te, *molim te.* Spasi se... ako ne za mene, za Jeyne."
"Jeyne?" Robb zgrabi rub stola i primora se da ustane. "Majko," reče, "Sivi Vjetar..."
"Idi k njemu. Sada. Robbe, *otiđi odavde."*
Knez Walder frkne. "A zašto bih mu ja to dopustio?"
Ona utisne oštricu dublje u Zvončićevo grlo. Slaboumnik zakoluta očima na nju u nijemoj molbi. Gadan vonj napadne joj nos, ali ona mu nije obraćala više pozornosti nego sumornom neprestanom bubnjanju onog bubnja, *bum dum bum dum bum dum.* Ser Ryman i Crni Walder kružili su joj za leđima, ali Catelyn nije marila. Mogli su s njom činiti što su htjeli; zatvoriti je, silovati je, ubiti je, nije bilo važno. Predugo je živjela, a Ned ju je čekao. Robb je bio taj za kojeg se bojala. "Na moju tul-lyjevsku čast," reče knezu Walderu, "na moju starkovsku čast, zamijenit ću život vašeg sina za Robbov. Sina za sina." Njezina se ruka tresla tako jako da je zveckala Zvončićevom glavom. *Bum,* oglasi se bubanj, *bum dum bum dum.* Starčeve usne micale su se unutra i van. Nož je drhtao u Catelyninoj ruci, sklizak od znoja. "Sina za sina, *heh ",* ponovi on. "Ali to je unuk... a nikad nije bio od velike

koristi."
Čovjek u tamnom oklopu i svijetloružičastom plastu poprskanom krvlju pristupi Robbu. "Jaime Lannister šalje svoje pozdrave." Zarije svoj dugi mač kroz srce njezina sina i izvije ga.
Robb je pogazio svoju riječ, ali Catelyn je održala svoju. Snažno je potegnula Aegonovu kosu i prepilila mu vrat sve dok oštrica nije zastru-gala po kosti. Krv joj vruća poteče po prstima. Njegova mala zvona su zvonila, zvonila i zvonila, a bubanj je bubnjao *bum dum bum.*
Napokon joj netko oduzme nož. Suze su pekle poput octa dok su joj klizile niz obraze. Deset divljih gavranova grebalo joj je lice oštrim čaporcima i trgalo trake mesa, ostavljajući duboke brazde koje su bile crvene od krvi. Mogla ju je okusiti na usnama. *Toliko bola,* pomislila je. *Naša djeca, Nede, sva naša mila dječica. Ric-kon, Bran, Arya, Sansa, Robb... Robb... molim te, Nede, molim te, neka prestane, neka prestane boljeti...* Bijele i crvene suze tekle su zajedno sve dok njezino lice nije bilo razderano i pohabano, lice koje je Ned ljubio. Catelyn Stark podigne ruke i ugleda krv kako joj klizi niz duge prste, preko zglobova, ispod rukava njezine haljine. Spori crveni crvi gmizali su po njezinim rukama i ispod odjeće. *Golica.* To je natjera na smijeh sve dok nije vrisnula. "Poludjela," reče netko, "izgubila je razum", a netko drugi reče: "Dokrajči je", te neka ruka zgrabi njezino tjeme upravo kako je ona učinila Zvončiću, a ona pomisli: *Ne, nemojte, nemojte mi odsjeći kosu, Ned voli moju kosu.* Tada je čelik bio za njezinim vratom, a njegov ugriz bio je crven i hladan.
Utori za gozbu sada su bili iza njih. Kotrljali su se preko mokre gli-'ne i iščupane trave, daleko od svjetla i natrag u tamu. Pred njima sne stražarnica zamka. Mogla je vidjeti baklje kako se pomiču zidi-'nama, dok su im plamenovi plesali i raspirivali se na vjetru. Svjetlo je mutno obasjavalo mokre oklope i kacige. Još baklji kretalo se po tamnom kamenom mostu koji je spajao Blizance, kolona njih tekla je od zapadne obale prema istočnoj.
"Zamak nije zatvoren", iznenada će Arya. Narednik je rekao da će biti, ali pogriješio je. Rešetkaste dveri bile su podizane upravo dok je gledala, a pokretni je most već bio spušten da presvodi nabujali jarak. Bojala se da će ih stražari kneza Freya odbiti propustiti. Na pola otkucaja srca žvakala je usnicu, previše uzrujana da bi se nasmiješila.
Pas povuče uzde tako naglo da je gotovo pala s taljiga. "Sedam prokletih jebenih pakala", začu ga Arya kako psuje, dok je njihov lijevi kotač počinjao tonuti u meko blato. Taljige se polako nakriviše. "Silazi", Clegane zaurla na nju, tresnuvši je dlanom o rame da je sruši na bok. Ona lako sleti, onako kako ju je Syrio naučio, i odmah poskoči lica punog blata. *"Zašto si to učinio?"* vrisne. Pas je također skočio. Strgnuo je sjedalo s prednje strane taljiga i posegnuo za pojasom s mačem koji je sakrio pod njim.
Tek tada je čula jahače kako se slijevaju kroz dveri zamka u rijeci od čelika i vatre, grmljavinu njihovih ratnih konja koji su prelazili pokretni most, grmljavinu gotovo izgubljenu pod bubnjanjem iz zamaka. Ljudi i konji nosili su oklope, a svaki deseti baklju. Ostali su imali kratke i duge sjekire sa šiljatim glavama te teške oštrice koje su lomile kosti i razbijale oklope.
Negdje u daljini čula je zavijanje strahovuka. Nije bilo vrlo glasno u usporedbi s grajom tabora, glazbom i dubokim prijetećim rezanjem podivljale rijeke, ali svejedno ga je čula. Ili ga možda nisu čule njezine uši. Zvuk je zadrhtao kroz Aryju poput noža, oštar od bijesa i tuge. Sve više i više jahača *izlazilo* je iz *zamka,* kolona četiri čovjeka široka koja nije imala kralja, vitezovi i štitonoše i slobodni jahači, baklje i duge sjekire. A neki je zvuk dopirao i iza njih.
Kad se Arya osvrnula, vidjela je da su samo dva golema šatora za gozbu stajala gdje ih je nekoć bilo tri. Onaj u sredini se srušio. Na trenutak nije shvaćala što vidi. Tada plamenovi suknuše iz oborenog šatora, te su se sada i druga dva urušavala, a teško nauljeno platno spuštalo se na ljude pod njim. Jato ognjenih strijela *zapara zrak.* Idući šator se *zapali, a* potom i treći. Krikovi su postali tako glasni da je mogla razabrati riječi kroz glazbu.

Tamni likovi pomicali su se ispred plamenova, čelik njihovih oklopa sjajio se narančasto izdaleka.
Bitka, znala je Arya. *Ovo je bitka. A jahači...*
Tada više nije imala vremena promatrati šatore. Kako je rijeka preplavila svoje obale, tamna uzburkana voda na kraju pokretnog mosta dopirala je do konjskih trbuha, ali jahači su svejedno zapljusnuli kroz nju, tjerani naprijed glazbom. Napokon je ista pjesma dopirala iz oba zamka. *Znam tu pjesmu,* iznenada shvati Arya. Tom o' Sedam im ju je pjevao, one kišne noći kad su se odmetnici sklonili u pivovaru s braćom. *"A tko ste vi, plemeniti kneže, da pred vama moram pognut vrat?"*
Frevevski jahači borili su se kroz blato i šaš, ali neki od njih opaziše taljige. Gledala je kako tri jahača ostavljaju kolonu, topoćući kroz plićake. *Samo mačka u kožuhu drugom,i to je sve što trebam znat."*
Clegane oslobodi Neznanca jednim zamahom svog mača i skoči mu na leđa. Trkač je znao što se od njega tražilo. Naćuli uši i okrene se prema jurišajućim ratnim konjima. *"Bio moj kožuh crven U' zlatan, on pandže dobro još uvijek skriva." "AV moje su duge i oštre Ko vaše, i što sad, vrli moj kneže, biva?".* Arya se molila stotine i stotine puta da Pas umre, ali sada... u njezinoj ruci našao se kamen, sklizak od blata, a ona se nije ni sjetila da ga je podigla. *Na koga da ga bacim?*
Skočila je na sudar kovine dok je Clegane odbijao prvu dugu sjekiru. Dok je bio zaokupljen prvim čovjekom, drugi zaokruži iza njega i usmjeri udarac prema njegovim križima. Neznanac se okretao, te je Psa udarac tek okrznuo, dovoljno da raspara veliku rupu u njegovoj prostranoj seljačkoj košulji i razotkrije žičanu košulju pod njom. *On je jedan protiv trojice.* Aiya je još stezala kamen. *Sigurno će ga ubiti.* Pomislila je na Mycaha, malog mesara koji joj je tako kratko bio prijatelj.
Onda ugleda trećeg jahača kako ide prema njoj. Arya se pomakne iza taljiga. *Strah siječe dublje od mačeva.* Mogla je čuti bubnjeve, ratne rogove i frule, trubljenje pastuha, škripu čelika po čeliku, ali svi su se zvuči činili dalekima. Postojao je samo konjanik koji se približavao i sjekira u njegovoj ruci. Nosio je surku preko svog oklopa i ona ugleda dvije kule koje su ga označavale kao Freya. Nije razumjela. Njezin ujak se ženio kćerkom kneza Freya, Frevevi su bili prijatelji njezina brata.
"Nemojte!" vrisnula je dok je jahao oko taljiga, ali on se na to nije obazirao.
Kad je napao, Arya baci kamen, onako kako je nekoć bacila divlju jabuku na Gendryja. Pogodila je Gendryja ravno među oči, ali ovaj put je promašila cilj, te se kamen odbio u stranu od njegove sljepoočnice. Bilo je to dovoljno da mu prekine napad, ali ne više. Povukla se, pohi-tavši preko blatnog tla na nožnim prstima, ponovno se postavši na suprotnu stranu kola od jahača. Vitez je slijedio kasom, a iza njegova vizira bijaše samo tama. Nije mu čak ni ulupila kacigu. Obišli su krug jednom, dvaput, triput. Vitez je opsuje. *"Ne možeš bježati za—"*
Glava sjekire dohvati ga ravno u zatiljak, probivši mu kacigu u lubanju pod njom i zbacivši ga leteći licem naprijed sa sedla. Iza njega nalazio se Pas, još jašući na Neznancu. *Kako si dobio sjekiru?* umalo ga je upitala, prije nego što je vidjela. Jedan od Frevevih bio je ukliješten pod svojim umirućim konjem, utapajući se u stopi vode. Treći je ležao na leđima, nepomičan. Nije nosio štitnik za vrat, te mu je stopa slomljenog mača stršila ispod brade.
"Donesi mi kacigu", *zareži* Clegane na nju.
Bila je ugurana na dno vreće suhih jabuka, u stražnjem dijelu taljiga iza ukiseljenih svinjskih nožica. Arya iskrene vreću i dobaci mu je. On je ščepa jednom rukom u zraku i spusti je na glavu, te je ondje gdje je sjedio čovjek preostao samo čelični pas, koji je kesio zube na vatru.
"Moj brat..."

"Mrtav je", vikne joj on. "Misliš li da su mu poklali ljude a njega ostavili živa?" On okrene glavu prema taboru. "Gledaj. *Gledaj,* prokleta
bila."
Tabor je postao bojno polje. *Ne, mesareva jazbina.* Plamenovi iz šatora za gozbu dosezali su na pola puta do neba. Neki su vojnički šatori također gorjeli i pola stotine svilenih paviljona. Posvuda su pjevali mačevi. *Sad kiše plaču nad njegovim zamkom jecajem sablasnog mira.* Vidjela je kako dva viteza dostižu čovjeka u bijegu. Drvena bačva zaletjela se u jedan od gorućih šatora i rasprsnula se, a plamenovi su poletjeli dvaput više. *Katapult, znala* je. Zamak je bacao ulje, katran ili nešto slično.
"Dođi sa mnom." Sandor Clegane ispruži ruku. "Moramo pobjeći odavde, i to smjesta."
Neznanac nestrpljivo zabaci glavu, a njegove se nosnice raširе na miris krvi. Pjesma je završila. Preostao je samo jedan osamljeni bubanj, čiji su polagani monotoni udarci odjekivali preko rijeke poput otkucaja kakvog čudovišnog srca. Crno nebo je plakalo, rijeka tutnjila, ljudi psovali i umirali. Arya je imala blata u zubima a lice joj je bilo mokro. *Kiša. To je samo kiša. Ništa drugo. "Ovdje* smo", vikne. Njezin glas je zvučao tanko i preplašeno, glas male djevojčice. "Robb je u zamku, i moja majka. Čak su i dveri otvorene." Frevevi više nisu izlazili. *Došla sam tako daleko.* "Moramo otići po moju *majku."*
"Glupa mala kučko." Vatra je svjetlucala na njušci njegove kacige, te su od nje čelični zubi blistali. "Idi unutra i nećeš više izaći. Možda će ti Frey dopustiti da poljubiš majčino mrtvo tijelo."
"Možda je možemo *spasiti... "*
"Možda je ti možeš. Ja još nisam završio sa životom." On odjaše ore-ma njoj, zatjeravši je natrag prema taljigama. "Ostani ili idi, vučice. Živi ili umri. Tvoj—r
Arya se okrene od njega i pojuri prema dverima. Rešetke su se spuštale, ali polako. *Moram brže trčati.* Međutim, blato ju je usporavalo, a potom i voda. *Trči brzo poput strahovuka.* Pokretni most se počinjao dizati, voda se slijevala s njega u slapovima, blato padalo u teškim grumenima. *Brže.* Čula je glasan pljusak i osvrnula se da vidi Neznanca kako topoće za njom, prskajući vodu u mlazovima sa svakim korakom. Vidjela je i dugu sjekiru, još mokru od krvi i mozga. I Arya potrči. Ne zbog svog brata, čak ni zbog majke, već zbog sebe. Trčala je brže nego što je ikad ranije trčala, spuštene glave i nogu koje su mućkale rijeku, trčala je od njega kako je sigurno i Mycah trčao.
Njegova sjekira pogodila ju je u zatiljak.

Večerali su sami, kao što su često činili. "Grašak je prekuhan", odvaži se izustiti njegova žena. "Nema veze", reče on. "I ovčetina je."
Bila je to šala, ali Sansa je shvati kao kritiku. "Žao mije, moj gospodaru."
"Zašto? Trebalo bi biti žao nekom kuharu. Ne tebi. Grašak nije u tvojoj nadležnosti, Sansa."
"Ja... žao mi je što je moj muž knez nezadovoljan."
"Bilo kakvo nezadovoljstvo koje osjećam nema nikakve veze s graškom. Imam Joffreyja i svoju sestru da me čine nezadovoljnim, i svojeg oca kneza i tri stotine prokletih Dornijaca." Smjestio je princa Obe-ryna i njegove knezove u utvrdi na uglu koja je gledala na grad, onoliko daleko od Tyrellovih koliko je mogao a da ih posve ne izbaci iz Crvene tvrđave. No to nije bilo ni približno daleko. Već se dogodila jedna tučnjava u krčmi u Buvljaku koja je ostavila jednog Tyrellovskog ok-lopnika mrtvim a dvojicu ljudi kneza Gargalena opečenima, te ružan sukob u dvorištu kad je smežurana majka Macea Tyrella nazvala Ellariju Sand "gujinom kurvom". Svaki put kad bi slučajno sreo Oberyna Mar-tella princ bi pitao kada će se pravda zadovoljiti. Prekuhani grašak bio je najmanji od Tyrionovih problema, ali nije vidio smisla u tome da optereti svoju mladu ženu bilo čime od toga. Sansa je imala dovoljno svo jih jada.
"Grašak zadovoljava", reče joj otresito. "Zelen je i okrugao, što se drugo može od graška očekivati? Evo, još ću se jednom poslužiti, ako je po volji mojoj gospi." On mahne rukom, a Podrick Payne stavi žlicu prepunu graška na njegov tanjur da je Tyrion izgubio iz vida svoju ovčetinu. *To je bilo glupo,* reče u sebi. *Sada ih moram sve pojesti, inače će se ona ponovno početi ispričavati.*
Večera je završila u napetoj tišini, kao što je mnogo njihovih večera završavalo. Kasnije, dok je Pod micao kaleže i pladnjeve, Sansa zamoli Tyriona za dopuštenje da posjeti Božansku šumu.
"Kako želiš." On se naviknuo na noćna bogoslužja svoje žene. Molila je i u kraljevskoj septi, te često palila svijeće za Majku, Djevicu i Staricu. Tyrion je svu tu pobožnost smatrao pretjeranom, istinu govoreći, ali na njezinu mjestu možda bi i on tražio pomoć bogova. "Priznajem, malo znam o drevnim bogovima", reče, pokušavajući biti ljubazan. "Možda bi me jednog dana mogla prosvijetliti. Mogao bih ti se čak pridružiti."
"Ne", smjesta reče Sansa. "Ljubazno... ljubazno je od vas što ste se ponudili, ali... nema *bogoslužja,* moj gospodaru. Nema svećenika, ni pjesama ni svijeća. Samo drveće i nijema molitva. Bilo bi vam dosadno."
"Nesumnjivo si u pravu." *Poznaje me bolje nego što mislim.* "Iako bi zvuk šumećeg lišća mogao biti ugodna promjena od mrmljanja nekog septona o sedam obličja milosti." Tyrion mahne rukom. "Neću se nametati. Odjeni se toplo, moja gospo, vjetar je oštar tamo vani." Bio je na kušnji da upita za što se molila, ali Sansa je bila tako pokorna da mu je to uistinu mogla reći, a on nije bio siguran da to želi znati.
Vratio se poslu kad je otišla, pokušavajući tragati za nekoliko zlatnih zmajeva kroz labirint glavnih knjiga Maloprstog. Petyr Baelish nije vjerovao u dopuštanje da zlato samo leži uokolo i skuplja prašinu, to je bilo sigurno, ali što je više Tyrion pokušavao pronaći smisao u njegovim računima to ga je više boljela glava. Bilo je vrlo lijepo razgovarati o uzgajanju zmajeva umjesto o njihovu zatvaranju u riznicu, ali neki od tih

pothvata smrdjeli su gore nego tjedan dana stara riba. *Ne bih tako brzo dopustio Jojfrevju da baca Rogate preko zidina da sam znao koliko je proklete kopiladi uzelo zajmove od krune.* Morat će poslati Bronna da pronađe njihove nasljednike, ali bojao se da će se to pokazati jednako unosnim kao pokušavanje istiskivanja zlata iz zlatne ribice.
Kad je stigao poziv od njegova oca kneza, bilo je to prvi put što se Tyrion mogao sjetiti da je bio zadovoljan što vidi Ser Borosa Blounta. Sa zahvalnošću je zaklopio glavne knjige, puhnuo u uljanicu, privezao plašt oko svojih ramena i odgegao se preko zamka do Namjesnikove kule. Vjetar je *zaista* bio oštar, upravo kao stoje upozorio Šansu, a u zraku se osjećao miris kiše. Možda će, kad knez Tywin završi s njim, otići u Božansku šumu i odvesti je kući prije nego što pokisne.
Ali sve je to isparilo iz njegove glave kad je stupio u Namjesnikovu dnevnu odaju i zatekao Cersei, Ser Kevana i Velikog meštra Pvcellea okupljene oko kneza Tywina i kralja. Joffrey je gotovo skakutao, a Cersei je njegovala samodopadan mali osmijeh, iako je knez Tywin izgledao smrknuto kao uvijek. *Pitam se bi li se mogao osmjehnuti čak i kad bi htio.* "Što se dogodilo?" upita Tyrion.
Njegov mu otac ponudi svitak pergamenta. Netko ga je izravnao, ali još je bio sklon savijanju. *"Raslinje uhvatila lijepu debelu pastrvu",* glasila je poruka. *"Njezina braća darovala su joj dva vučja krzna za vjenčanje. "* Tyrion ga okrene da prouči slomljeni pečat. Vosak je bio srebr-no-siv, a utisnute u njega bile su kule blizanke kuće Frey.
"Umišlja li sebi Gospodar Prijelaza da je pjesnička duša? Ili je ovo namijenjeno da nas zbuni?" Tyrion frkne. "Pastrva je Edmure Tully, krzna..."
"Mrtav je!" Joffrey je zvučao tako ponosno i sretno da ste mogli pomisliti kako je sam oderao Robba Starka.
Najprije Greyjoy, a sada Stark. Tyrion pomisli na svoju ženu-dijete, koja se još i sada molila u Božanskoj šumi. *Molila se očevim bogovima da donesu pobjedu njezinu bratu i čuvaju njezinu majku, nedvojbeno.* Drevni bogovi nisu ništa više marili za molitve nego novi, činilo se. Možda je u tome trebao nalaziti utjehu. "Kraljevi jesenas padaju poput lišća", reče on. "Čini se da se naš mali rat rješava sam od sebe."
"Ratovi se ne rješavaju sami od sebe, Tyrione", Cersei reče s otrovnom umiljatošću. "Naš otac knez dobio je ovaj rat."
"Ništa nije dobiveno dokle god imamo neprijatelja na bojištu", upozori ih knez Tywin.
"Riječni knezovi nisu budale", obrazloži kraljica. "Bez Sjevernjaka ne mogu se nadati da će opstati protiv ujedinjene sile Visovrta, Bacačeve hridi i Dornea. Sigurno će izabrati predaju radije nego uništenje."
"Većina", složi se knez Tywin. "Rijekotok preostaje, ali dokle god Walder Frey drži Edmurea Tulh/ja za taoca, Crna Riba se neće usuditi zaprijetiti mu. Jason Mallister i Tytos Blackwood će se boriti samo u ime časti, ali Freyevi mogu *zadržati* Mallistere zatvorene u Morskoj] stražarnici, a uz pravi poticaj Jonosa Brackena može se nagovoriti da j promijeni stranu i napadne Blackwoode. Na kraju će saviti koljeno, da. l Namjeravam ponuditi velikodušne uvjete. Svaki zamak koji nam se.j preda bit će pošteđen, osim jednog."
"Harrenhala?" reče Tyrion, poznavajući svog oca.
"Kraljevstvu će biti najbolje riješiti se ovih Hrabrih suputnika. Za-; povjedio sam Ser Gregoru da pobije sve u zamku."
Gregor Clegane. Činilo se da njegov otac knez kani iskopati iz Goros- j tasa posljednji grumen rudače prije nego što ga preda dornskoj pravdi.*}* Hrabri suputnici završit će s glavama na kolcima, a Maloprsti će ušetati u Harrenhal bez ijedne mrlje krvi na svojoj lijepoj odjeći. Pitao seje' li Petyr Baelish već stigao u Dolinu. *Ako su bogovi dobri, naletio je na i oluju na moru i potonuo.* Ali kada su to bogovi bili posebno dobri?

"Treba ih sve poklati", naglo izjavi Joffrey. "Mallistere, Blacfovoode i Brackene... sve njih. Oni su izdajice. Želim ih mrtve, djede. Ne želim nikakve *velikodušne uvjete."* Kralj se okrene Velikom meštru Pvcelleu.J "Želim također glavu Robba Starka. Pišite knezu Freyu i recite mu. l Kralj zapovijeda. Poslužit ću je Šansi na mojoj svadbenoj gozbi."
"Gospodaru," reče Ser Kevan zaprepaštenim glasom, "gospa je sada vaša tetka po udaji."
"Šala." Cersei se nasmiješi. "Joff to nije ozbiljno mislio."
"Jesam", ustraje Joffrey. "Bio je izdajnik, i želim njegovu glupu glavu. Natjerat ću Šansu da je poljubi."
"Ne." Tyrionov glas bio je promukao. "Sansa više nije tvoja da je možeš mučiti. Shvati to, čudovište."
Joffrey se iskesi. "Ti si čudovište, ujače."
"Jesam li?" Tyrion naheri glavu. "Možda bi onda trebao sa mnom nježnije razgovarati. Čudovišta su opasne zvijeri, a u ovom trenutku čini se da kraljevi umiru poput muha."
"Mogao bih ti odsjeći jezik za to što si rekao", reče kralj dječak pocr-venjevši. "Ja sam kralj."
Cersei položi zaštitničku ruku na rame svog sina. "Pusti patuljka da se prijeti koliko hoće, Joff. Želim da moj otac knez i moj stric vide kakav je."
Knez Tywin se ne obazre na to; Joffrey je bio taj kojemu se obratio. "Aerys je također osjećao potrebu da podsjeća ljude daje kralj. Također je neizmjerno volio čupati jezike. Trebao bi se o tome raspitati kod Ser IlynaPaynea, iako nećeš dobiti odgovor."
"Ser Ilyn se nikad nije usuđivao izazivati Aervsa kao što vaš Vražićak izaziva Joffa", reče Cersei. "Čuli ste ga. 'Čudovište', rekao je. Kraljevskoj Milosti. I prijetio mu je ..."
"Šuti, Cersei. Joffrey, kad ti se tvoji neprijatelji ne pokoravaju, moraš se s njima obračunati čelikom i vatrom. Međutim, kad se spuste na koljena, moraš im pomoći da se osove na noge. Inače nitko pred tobom neće saviti koljena. A svaki čovjek koji mora reći 'Ja sam kralj' zapravo nije pravi kralj. Aerys to nikad nije shvatio, ali ti hoćeš. Kad dobijem tvoj rat, povratit ćemo kraljev mir i kraljevu pravdu. Jedina glava koja te mora brinuti je glava Margaery Tyrell na tvome jastuku u prvoj bračnoj noći."
Joffreyje imao onaj mrzovoljan, prkosan izgled koji je znao često zadobiti. Cersei ga je čvrsto držala za rame, ali možda ga je trebala držati za vrat. Dječak ih je sve iznenadio. Umjesto da se zavuče natrag pod svoj kamen, Joff se prkosno isprsi i reče: "Govorite o Aervsu, djede, ali vi ste ga se bojali."
O, nije li ovo postalo zanimljivo? Tyrion pomisli.
Knez Tywin je proučavao svog unuka u tišini, a zlatne mrljice blistale su mu u svijetlozelenim očima. "Joffrey, ispričaj se svom djedu", reče Cersei.
On se istrgne iz njezina naručja. "Zašto bih? Svi znaju da je to istina. Moj otac je dobio sve bitke. Ubio je princa Rhaegara i uzeo krunu, dok se *vaš* otac skrivao ispod Bacačeve hridi."
Dječak dobaci svom djedu izazovan pogled. *"Snažan* kralj djeluje smjelo, on ne ostaje samo na
riječima."
"Hvala vam na toj mudrosti, Vaša Milosti", reče knez Tywin, uljud-nošću tako hladnom da im je mogla zalediti uši. "Ser Kevane, vidim da je kralj umoran. Molim vas, otpratite ga u njegovu ložnicu. Pvcelle, možda biste mogli pripraviti kakav lagani napitak da Njegova Milost mirnije spava?"
"Sanjivo vino, moj kneže?"
"Ne želim sanjivo vino", tvrdoglavo će Joffrey.
Knez Tywin ne bi obratio više pozornosti mišu koji cvili u kutu. "Sanjivo vino će posluži ti. Cersei, Tyrione, ostanite."
Ser Kevan čvrsto primi Joffreyja za ruku i odmaršira s njim kroz vata, gdje su čekala dva kraljevska stražara. Veliki meštar Pvcelle pohita za njima što su ga brže njegove drhtave stare noge nosile. Tyrion ostane na svom mjestu.
"Oče, žao mi je", reče Cersei kad su se vrata zatvorila. "Joff je uvijek bio svojeglav, upozorila sam vas..."

"Postoji ligu dugačka *razlika* između svojeglavosti i gluposti. 'Snažan kralj djeluje smjelo?' Tko mu je to rekao?"
"Ne ja, kunem vam se", reče Cersei. "Vjerojatno je to bilo nešto što je čuo od Roberta..."
"Dio o vašem skrivanju ispod Bacačeve hridi zaista zvuči poput Roberta." Tyrion nije htio da knez Tywin zaboravi taj dio.
"Da, sada se sjećam," reče Cersei, "Robert je *često* govorio Joffuda kralj mora biti smion."
"A što si mu *ti* govorila, molim te? Nisam se borio u ratu kako bih posjeo Roberta Drugog na Željezno prijestolje. Uvjerila si me da dječak ne mari za svog oca."
"Zašto i bi? Robert ga je zanemarivao. *Tukao* bi ga da sam mu dopustila. Onaj nasilnik za kojega ste me natjerali da se udam jednom je udario dječaka tako jako da mu je izbio dva mliječna zuba, zbog neke psine s mačkom. Rekla sam mu da ću ga ubiti u snu ako to ponovi, i nikad nije, ali ponekad bi govorio stvari..."
"Stvari za koje se čini da ih je i trebao reći." Knez Tywin joj mahne s dva prsta; bio je to osoran otpust. "Idi."
Ona ode, pjeneći se.
"Ne Roberta Drugog", reče Tyrion. "Aerysa Trećeg."
"Dječak ima trinaest godina. Još ima vremena." Knez Tywin odšeta prema prozoru. To nije bilo nalik na njega; bio je uznemireniji nego što je htio pokazati. "Potrebna mu je oštra lekcija."
Tyrion je dobio svoju oštru lekciju u trinaestoj. Bilo mu je gotovo žao njegova nećaka. S druge strane, nitko to nije više zasluživao. "Dosta o Jof-frevju", reče. "Ratovi se dobivaju perima i gavranima, niste li to rekli? Moram vam čestitati. Koliko dugo ste vi i Walder Frey kovali ovu zavjeru?"
"Ne sviđa mi se ta riječ", ukočeno će knez Tywin. "A meni se ne sviđa kad me ostavljaju u neznanju."
"Nije bilo *razloga* da ti išta kažemo. U tome nisi imao udjela." "Jeste li rekli Cersei?" Tyrion je želio znati.
"Nikome ništa nije bilo rečeno, osim onima koji su morali odigrati svoju ulogu. A njima je bilo povjereno onoliko koliko su trebali znati. Moraš znati da nema drugog načina da se sačuva tajna - ovdje, pogotovo. Moj cilj je bio da nas oslobodim neprijateljske opasnosti što jeftinije mogu, ne da zadovoljim tvoju znatiželju ili da se tvoja sestra osjeća važnom."
Zatvorio je prozorske kapke, mršteći se. "Posjeduješ izvjesnu lukavost, Tyrione, ali prava istina je *da previše govoriš.* Ova tvoja labava jezičina bit će tvoja propast."
"Trebali ste dopustiti Joffu da je iščupa", predloži Tyrion.
"Bilo bi ti bolje da me ne dovodiš u napast", reče knez Tywin. "Ne želim više čuti o tome. Razmišljao sam kako da najbolje zadovoljim Obervna Martella i njegovu svitu."
"O? Je li to nešto što mije dopušteno znati ili trebam otići da možete vijećati sam sa sobom?"
Njegov otac zanemari upadicu. "Prisutnost princa Obervna je nesretna. Njegov brat je oprezan čovjek, *razuman* čovjek, istančan, promišljen, čak i nemaran do neke mjere. On je čovjek koji važe posljedice svake riječi i svakog djela. Ali Obervn je uvijek bio polulud."
"Je li istina da je pokušao pobuniti Dornijce za Viservsa?"
"Nitko o tome ne govori, ali jest. Gavrani su letjeli, a jahači jahali, s kakvim tajnim porukama, nikad nisam saznao. Jon Aryn je otplovio u Sunčevo koplje da vrati kosti princa Lewyna, sjeo s princem Doranom i stao na kraj svim razgovorima o ratu. Ali Robert otad nikad nije odlazio u Dome, a princ Obervn ga je rijetko ostavljao."
"Pa, sada je ovdje, s polovicom plemstva Dornea na svom repu i postaje nestrpljiviji iz dana u dan", reče Tyrion. "Možda bih mu trebao pokazati javne kuće Kraljeva grudobrana, to ga može rastresti. Oruđe za svaki zadatak, nije li tako? Moje oruđe je vaše, oče. Neka se nikad ne kaže da je kuća Lannister puhnula u svoje trublje a da ja nisam odgovorio."
Usta kneza Tywina se zategnu. "Vrlo zabavno. Da ti dam sašiti šareno odijelo i mali šešir sa zvončićima?"
"Ako ga budem nosio, imam li pravo reći što god želim o Njegovoj Milosti, kralju Joffreyju?"

Knez Tywin ponovno sjedne i reče: "Bio sam primoran trpjeti očeve ludosti. Neću trpjeti tvoje. Dosta."
"Vrlo dobro, kad tako pristojno molite. Crvena Guja *neće* biti pristojan, bojim se... niti će se zadovoljiti samo Ser Gregorovomglavom."
"To je više razloga da mu je ne damo."
"Da mu je *ne... ?"* Tyrion je bio zapanjen. "Mislio sam da smo se složili kako su šume pune zvijeri."
"Slabijih zvijeri." Prsti kneza Tywina isprepleli su se pod njegovo bradom. "Ser Gregor nam je dobro služio. Nijedan drugi vitez u kralje stvu ne pobuđuje toliko užasa u našim neprijateljima."
"Obervnz«« daje Gregor bio onaj koji..."
"On ništa ne zna. Čuo je priče. Stajska govorkanja i kuhinjske klevete. Nema ni mrve dokaza. Ser Gregor mu se sigurno neće ispovjediti. Kanim ga zadržati prilično daleko odavde sve dok su Dornijci u Kraljevu grudobranu."
"A kad Oberyn *zatraži* pravdu po koju je došao?"
"Reći ću mu da je Ser Amory Lorch umorio Ellu i njezinu djecu", mirno će knez Tywin.
"I ti ćeš, ako upita."
"Ser Amory Lorch je mrtav", tupo će Tyrion.
"Točno tako. Vargo Hoat je bacio Ser Amoryja medvjedu koji gaje rastrgao nakon pada Harrenhala. To bi trebalo biti dovoljno jezivo da zadovolji čak i Obervna Martella."
"Možete to nazvati pravdom..."
"To jest pravda. Ser Amory mi je donio djevojčičino tijelo, ako mor; znati. Pronašao ju je kako se skriva pod očevom posteljom, kao da je vje-[1] rovala da je Rhaegar još može zaštititi. Princeza Elia i djetešce bili su u dječjoj odaji kat niže."
"Pa, to je priča, a Ser Amory je sigurno neće poreći. Što ćete Obervnu kad upita tko je Lorchu izdao zapovijedi?"
"Ser Amory je djelovao po svome u nadi da će zadobiti naklonost j novog kralja. Robertova mržnja prema Rhaegaru nije bila tajna."
To bi moglo poslužiti, morao je priznati Tyrion, *ali zmija neće biti sret-l na.* "Daleko od toga da preispitujem vašu lukavost, oče, ali na vašem mjes-' tu vjerujem da bih pustio Robertu Baratheonu da okrvavi vlastite ruke."
Knez Tywin se zapilji u njega kao da je izgubio razum. "Onda zaslužuješ šareno odijelo. Došli smo prekasno Robertu u pomoć. Bilo je neophodno da pokažemo našu vjernost. Kad sam položio ona tijela pred tron, nitko nije mogao sumnjati da se nismo zauvijek odrekli kuće Tar|garyen. A Robertovo olakšanje bilo je opipljivo. Makar je bio glup, čak
Jje i on znao da su Rhaegarova djeca morala umrijeti ako je njegovo pri-
jjestolje ikad trebalo biti sigurno. No vidio je samog sebe kao junaka, a
unaci ne ubijaju djecu." Njegov otac slegne ramenima. "Priznajem ti,
ilo je to učinjeno previše divljački. Eliji nisu uopće trebali nauditi, to
:bila čista ludost. Ona sama ništa nije značila."
"Zašto ju je onda Gorostas ubio?"
"Zato što mu nisam rekao da je poštedi. Sumnjam da sam je uopće [spomenuo. Imao sam prečih briga. Prethodnica Neda Starka jurišala : na jug s Trozupca, a bojao sam se da će zaratiti između nas. A Aerys : bio sposoban ubiti Jaimea, bez ikakvog razloga osim iz inata. Toga am se najviše bojao. Toga, i onoga što bi sam Jaime mogao učiniti." dopi šaku. "Niti sam još pojmio što imam u Gregoru Cleganeu, samo J je bio golem i strašan u bitki. Silovanje... čak me ni ti nećeš optužiti i sam izdao *tu* naredbu, nadam se. Ser Amory se ponio gotovo jedna-) životinjski s Rhaenvs. Pitao sam ga kasnije zašto mu je trebalo stoti-i uboda da ubije djevojčicu od... dvije godine? Tri? Rekao je da gaje |tnula i da nije htjela prestati vrištati. Da je Lorch imao pola razuma

pji su bogovi dali repi, bio bi je umirio s nekoliko slatkih riječi i upot-bio meki svileni jastuk." Usta mu se iskrive od gađenja. "Krv je bila |njemu."
Ali ne u vama, oče. Nema krvi u Tywinu Lannisteru. "Je li meki svileni jastuk ubio Robba Starka?"
"Trebala je to biti strelica, na svadbenoj gozbi Edmurea Tullvja. Dječak je bio preoprezan na polju. Držao je svoje ljude u dobrom redu i okruživao se vanjskim jahačima i tjelohraniteljima."
"Stoga ga je knez Walder umorio pod vlastitim krovom, za vlastitim stolom?" Tyrion načini šaku. "Što je s kneginjom Catelyn?"
"Također umorena, rekao bih. *Dva vučja krzna.* Frey ju je namjeravao držati u zarobljeništvu, ali čini se da je nešto pošlo po zlu."
"Toliko o pravu gosta."
"Krv je na rukama Waldera Freya, ne na mojim."
"Walder Frey je svadljivi starac koji živi za to da pipa svoju mladu /cnu i razmišlja o svim uvredama koje je pretrpio. Ne dvojim da je izle-gao to ružno pile, ali nikad se ne bi usudio počiniti takvo što bez •liećanja zaštite."
"Predmnijevam da bi ti poštedio dječaka i rekao knezu Freyu da ti nije potrebna njegova vjernost? To bi staru ludu otjeralo ravno u starkovske ruke i zaradilo ti još jednu godinu rata. Objasni mi zašto je | menitije ubiti deset tisuća ljudi u bitki nego desetak za večerom?"] ko Tyrion na to nije imao odgovora, njegov otac nastavi. "Cijena je l la niska prema svakoj mjeri. Kruna će predati Rijekotok Ser Emmo Frevu nakon što se Crna Riba preda. Lancel i Daven moraju ože Frevevke, Joy će se udati za jednog od zakonitih sinova kneza Wald kad bude dovoljno stara, a Roose Bolton će postati Guverner na Sje ru i odvesti kući Aryju Stark."
"Aryju Stark?" Tyrion naheri glavu. "I Bolton? Mogao sam znati < Frey neće imati želudac da djeluje sam. Ali Arya... Varys i Ser Jacelj tragali su za njom više od pola godine. Arya Stark je sigurno mrtva."|
"Bio je i Renly, do Crnovode." "Što to znači?"
"Možda je Maloprsti uspio gdje ti i Varys niste. Knez Bolton će vjenčati djevojku sa svojim nezakonitim sinom. Pustit ćemo Strahotvrđu da se bori sa željeznima nekoliko godina i vidjeti može li upokoriti ostale j starkovske vazale. Kad dođe proljeće, svi bi oni trebali biti na izmaku; svojih snaga i spremni saviti koljeno. Sjever će otići tvome sinu po Šansi Stark... ako ikad pronađeš dovoljno muškosti u sebi da začneš jednog. Nemoj zaboraviti, nije samo Joffrey onaj koji mora oduzeti neko-; me djevičanstvo."
Nisam zaboravio, iako sam se nadao da vi jeste. "A kada držite da će';' Sansa biti najplodnija?" upita Tyrion svog oca glasom s kojega se cijedila kiselina. "Prije ili nakon što joj kažem da smo joj ubili majku i brata?"

davos

na trenutak činilo se da kralj nije čuo. Stannis nije pokazao zadovoljstvo vijestima, ni ljutnju, ni nevjericu, čak ni olakšanje. Zurio je u svoj Obojeni stol čvrsto stisnutih zubi. "Jesi li siguran?" upita.
"Nisam vidio tijelo, ne, Vaša Kraljevska Visosti", reče Saladhor Saan. "No u gradu, lavovi skaču i plešu. *Krvavo vjenčanje,* zove ga puk. Kunu se da je knez Frey odsjekao dječaku glavu, zašio mu umjesto nje glavu njegova strahovuka i zakucao krunu oko njegovih ušiju. Ubili su mu i kneginju majku, i bacili je nagu u rijeku."
Na vjenčanju, pomisli Davos. *Dok je sjedio za stolom svog ubojice, kao gost pod njegovim krovom. Ti Freyevi su prokleti.* Mogao je ponovno nanjušiti goruću krv i čuti kako pijavica sikće i ključa na vrućem ugljenu
žeravnika.
"Bijes Gospodara ga je ubio", izjavi Ser Axell Florent. "Bila je to ruka R'hollora!"
"Slava Gospodaru svjetla!" zapjeva kraljica Selvse, ukočena mršava tvrda žena s velikim ušima i dlakavom gornjom usnicom.
"Je li ruka R'hollora pjegava i ukočena?" upita Stannis. "To više zvuči kao djelo Waldera Freya nego ikakvog boga."
"Rhollor izabire onakva oruđa kakva treba." Rubin na Melisan-dreinu vratu sjao je crveno. "Njegovi putovi su tajanstveni, ali nitko se j ne može oduprijeti njegovoj ognjenoj volji."
"Nitko mu se ne može oduprijeti!" vikne kraljica.
"Šuti, ženo. Sada nisi kod noćne vatre." Stannis je proučav; Obojeni stol. "Strahovuk nije ostavio nasljednike, a Lignjun ih ima f više. Lavovi će ih proždrijeti ako... Saane, trebat će mi tvoji najbrži t dovi da odvedu glasnike na Željezno otočje i u Bijelu luku. Ponudit^ oproste."
Način na koji je škljocnuo zubima pokazao je kako je malo v lio tu riječ. "Potpune oproste, za sve one koji se pokaju zbog izdaje i J kunu na vjernost svom zakonitom kralju. Moraju vidjeti..."
"Neće vidjeti." Melisandrein glas bio je tih. "Žao mi je, Vaša Milosti. To nije kraj. Još lažnih kraljeva uskoro će ustati da preuzmu krune onih koji su umrli."
"Još?" Stannis je izgledao kao da bi je rado zadavio. "Još uzurpatora? *Još* izdajnika?"
"Vidjela sam ih u plamenovima."
Kraljica Selvse priđe kralju. "Gospodar svjetla poslao je Melisandre da vas odvede do vaše slave. Poslušajte je, molim vas. R'hollorovi sveti plamenovi ne lažu."
"Postoje laži i laži, ženo. Čak i kad plamenovi govore iskreno, čini mi se da su puni varki."
"Mrav koji čuje riječi kralja možda ne shvati što je rekao," reče Melisandre, "a svi su ljudi mravi pred vatrenim licem boga. Ako sam ponekad zamijenila upozorenje za proročanstvo ili proročanstvo za upozorenje, krivnja leži na čitaču, ne na knjizi. Ali ovo znam zasigurno - glasnici i oprosti vam sada neće služiti, kao ni pijavice. Morate pokazati kraljevstvu znak. Znak koji dokazuje vašu moć!"
"Moć?" Kralj frkne. "Imam trinaest stotina ljudi na Zmajevu kamenu, još tri stotine u Krajoluji." Njegova ruka preleti preko Obojenog stola. "Ostatak Zapadnih zemalja u rukama je mojih neprijatelja. Nemani drugu flotu osim one Salladhora Saana. Nemam novca da

unajmim plaćenike. Nemam izgleda za pljačku ili slavu da privučem slobodne jahače svojoj svrsi."
"Gospodaru mužu," reče kraljica Selvse, "imate više ljudi nego Ae-gon prije tri stotine godina. Jedino što vam nedostaje su zmajevi."
Pogled koji joj je Stannis dobacio bio je mračan. "Devet magova prešlo je more da izlegu zalihu jaja Aegona Trećeg. Baelor Blaženi molio se nad svojima pola godine. Aegon Četvrti napravio je zmajeve od drva i željeza. Aerion Svjetloplam popio je divlju vatru da se preobrazi. Magovi nisu uspjeli, molitve kralja Baelora nisu bile uslišane, drveni zmajevi su izgorjeli, a princ Aerion umro je vrišteći."
Kraljica Selvse bila je nepopustljiva. "Nitko od njih nije bio R'hollo-rov izabranik. Nikakav crveni komet nije zaplamtio preko nebeskog svoda da najavi njihov dolazak. Nitko nije vitlao Donositeljem svjetla, crvenim mačem junaka. I nitko od njih nije platio cijenu. Kneginja Melisandre će vam reći, moj gospodaru. Samo se smrću može platiti za život."
"Dječak?" Kralj gotovo ispljune tu riječ. "Dječak", složi se kraljica. "Dječak", ponovi Ser Axell.
"Taj nesretni dječak mi je zagorčao život prije nego što se rodio", potuži se kralj. "Samo njegovo ime je urlik u mojim ušima i tamni oblak nad mojom dušom."
"Dajte dječaka meni i više nikad nećete čuti da mu netko izgovara ime", obeća Melisandre. *Ne, ali čut ćete ga kako vrišti kad ga ona bude spaljivala.* Davos je držao jezik za zubima. Bilo je mudrije ne zboriti dok to kralj ne zapovijedi.
"Dajte mi dječaka za R'hollora", reče crvena žena, "i drevno proročanstvo bit će ispunjeno. Vaš zmaj će se probuditi i raširiti svoja kamena krila. Kraljevstvo će biti vaše."
Ser Axell se spusti na koljeno. "Na koljenu vas molim, gospodaru. Probudite kamenog zmaja i neka izdajnici zadršću. Poput Aegona započinjete kao gospodar Zmajeva kamena. Poput Aegona i vi ćete pobijediti. Neka nevjerni i kolebljivi osjete vaše plamenove."
"Vaša vas vlastita žena također moli, kneže supruže." Kraljica se spusti na oba koljena pred kraljem, ruku sklopljenih kao u molitvi. "Ro-bert i Delena obeščastili su našu postelju i položili prokletstvo na naš bračni savez. Taj je dječak opaki plod njihova bluda. Podignite njegovu sjenu s moje utrobe i ja ću vam roditi mnogo zakonitih sinova, znam to." Ovila je ruke oko njegovih nogu. "On je samo jedan dječak, rođen iz po-ote vašeg brata i sramote moje rođakinje."
"On je moja krv. Prestani me grliti, ženo." Kralj Stannis položi ruku na njezino rame, nezgrapno se ispetljavši iz njezina naručja. "Možda je Robert zaista prokleo našu bračnu postelju. Prisegao mi je da me nijej nio osramotiti, da je bio pijan i da se nije sjećao u koju je ložnicu uš; noći. Ali što je to važno? Krivnja nije dječakova, kakva god bila istina."
Melisandre metne svoju ruku na kraljevu mišicu. "Gospodar svjetla l štuje nevine. Nema svetije žrtve od te. Iz njegove kraljevske krvi i neo-j kaljane krvi rodit će se zmaj."
Stannis se nije trgnuo od Melisandreina dodira kao od kraljičina. Cr-f vena žena bila je sve što Selvse nije bila; mlada, punokrvna i neobično} lijepa, sa svojim srcolikim licem, bakrenom kosom i nezemaljski crve- j nim očima. "Bilo bi čudesno vidjeti kako kamen oživljava", prizna (nerado. "A zajahati zmaja... Sjećam se prvog puta kad me otac i na dvor, Robert me morao držati za ruku. Nisam mogao biti stariji i četiri godine, što bi značilo da je njemu bilo pet ili šest. Složili smo kasnije da je kralj bio plemenit koliko su zmajevi bili strahotni." Sti nis frkne. "Godinama kasnije, naš otac nam je rekao da se Aerys j kao na prijestolju tog jutra, te da je njegov Namjesnik zauzeo njeg mjesto. Tywin Lannister bio je taj koji nas se toliko dojmio." Njegovi j sti dotaknu površinu stola, crtajući putanju lako preko ocakljenih l gova. "Robert je skinuo lubanje kad je nataknuo krunu, ali nije mog podnijeti da ih se uništi. *Zmajevi* pobjeđuju nad Zapadnim zemljama.^ nastao bi toliki..."
"Vaša Milosti!" Davos se progura naprijed. "Mogu li progovoriti?"
Stannis zatvori usta tako žestoko da su mu zubi škljocnuli. "Moji kneže od Kišne šume. Što mislite zašto sam vas učinio Namjesnikom, J ako ne da govorite?" Kralj mahne rukom. "Recite što želite."
Ratnice, učini me hrabrim. "Znam malo o zmajevima i još manje o bo- i govima... ali kraljica je govorila o prokletstvima. Nitko nije proklet kao J rodoubojica, u očima bogova i ljudi."

"Nema drugih bogova osim R'hollora i Drugog, čije se ime ne smije] izustiti." Melisandreina usta tvorila su čvrstu crvenu liniju. "A mali lju-1 di proklinju ono što ne mogu razumjeti."
"Ja sam malen čovjek," prizna Davos, "stoga mi recite zašto trebate tog dječaka Edrica Storma da probudite svojega golemog kameno zmaja, moja gospo." Bio je odlučan da spominje dječakovo ime stoj? češće mogao.
"Samo se smrću može platiti za život, moj kneže. Veliki dar zahtije-j va veliku žrtvu."
"Gdje je veličina u djetetu niskog roda?"
"On ima kraljevsku krv u žilama. Vidjeli ste što čak i malo te krvi može učiniti—"
"Vidio sam kako spaljujete nekoliko pijavica." "I dva lažna kralja su mrtva."
"Robba Starka je ubio knez Walder od Prijelaza, a čuli smo da je Balon Greyjoy pao s mosta. Koga su vaše pijavice ubile?"
"Zar sumnjate u moć R'hollora?"
Ne. Davos se predobro sjećao žive sjene koja se izmigoljila iz njezine utrobe one noći ispod Krajoluje, njezinih crnih ruku koje su joj pri-tiskale bedra. *Sad moram oprezno kročiti ili bi neka sjena mogla potražiti i mene.* "Čak i krijumčar luka zna razliku između dva luka i tri luka. Manjka vam kralj, moja gospo."
Stannis ispusti brektaj smijeha. "Tu vas je ulovio, moja gospo. Dva
nisu tri."
"Dakako, Vaša Milosti. Jedan kralj može umrijeti slučajno, čak i dva... ali tri? Kad bi Joffrey umro usred sve svoje moći, okružen svojim vojskama i Kraljevskom stražom, ne bi li to pokazalo moć Gospodara
na djelu?"
"Moglo bi." Kralj je govorio kao da je sam sebi zamjerao na svakoj
riječi.
"Ili ne." Davos pokuša što je bolje mogao da sakrije svoj strah. "Joffrey *će* umrijeti", izjavi kraljica Selyse, spokojna u svom uvjerenju. "Možda je već mrtav", doda Ser Axell.
Stannis ih pogleda kao da mu dodijavaju. "Zar ste uvježbane vrane dagrakćete na me jedno za drugim? Dosta."
"Mužu, počuj me—" usrdno će kraljica.
"Zašto? Dva nije isto što i tri. Kraljevi mogu zbrajati jednako dobro kao krijumčari. Možete otići." Stannis im okrene leđa.
Melisandre pomogne kraljici na noge. Selyse ukočeno izađe iz oda-... praćena crvenom ženom. Ser Axell zastane dovoljno dugo da uputi Davosu posljednji pogled. *Gadan pogled na gadnom licu,* pomisli on dok
ga j'e susretao.
Nakon što su ostali otišli, Davos pročisti grlo. Kralj digne pogled.
"Zašto ste još tu?"
'Gospodaru, u vezi s Edricom Stormom..." Stannis oštro mahne rukom. "Poštedite me."
Davos ustraje. "Vaša kći prima poduku zajedno s njim i igra se sr svaki dan u Aegonovu vrtu."
"Znam to."
"Srce će joj se slomiti ako se ikakvo zlo—"
"Znam i to."
"Kad biste ga samo vidjeli—"
"Vidio sam ga. Nalikuje na Roberta. Da, i obožava ga. Da mu kažem J koliko mu je puta njegov ljubljeni otac uputio misao? Mom bratu se pri-J lično sviđalo praviti djecu, ali nakon rođenja bili su mu muka."
"Pita za vas svakog dana, on—"
"Počinjete me jediti, Davose. Ne želim čuti ništa više o tom kopiletu." j
"Njegovo ime je Edric Storm, gospodaru."

"Znam njegovo ime. Je li ikad bilo prikladnijeg imena? Objav njegovu nezakonitost, njegov visoki rod i nemir koji donosi sa \ Edric Storm. Evo, izustio sam ga. Jeste li zadovoljni, moj kneže Na jesniče?"
"Edric—" počne on.
"—*je jedan dječak!* Možda je najbolji dječak koji je ikad disao, alij nije važno. Moja je dužnost prema kraljevstvu prva." Njegova ruka f leti preko Obojenog stola. "Koliko dječaka obitava u Zapadnim zen ljama? Koliko djevojčica? Koliko muškaraca, koliko žena? Tama će ihf sve proždrijeti, veli ona. Noć koja nema kraja. Ona govori o proročanstvima... junaku ponovno rođenom iz mora, živim zmajevima izlegnu-tim iz mrtvog kamena... ona pripovijeda o *znakovima* i kune se da ukazuju na mene. Nikad nisam to tražio, kao što nisam tražio da postanem l kralj. No usuđujem li se zanemariti je?" On zaškripi zubima. "Mi nebi-J ramo naše sudbine. No moramo... moramo obavljati svoju dužnost, ne?f Veliku ili malu, *moramo obavljati svoju dužnost.* Melisandre se kune dal me vidjela u svojim plamenovima, kako se sučeljavam s tamom s visokoj podignutim Donositeljem svjetla. *Donositelj svjetla!"* Stannis posprdno frf kne. "Ljupko svjetluca, priznajem vam, ali na Crnovodi taj čarobni ma nije mi poslužio ništa bolje od ijednog običnog čelika. Zmaj bi preok nuo tu bitku. Aegon je nekoć stajao ovdje kao i ja, gledajući ovaj stol. I liš li da biste ga vi danas zvali Aegon Osvajač da nije imao *zmajeve?"*
"Vaša Milosti," reče Davos, "cijena..."
"Znam cijenu! Sinoć, zureći u ono ognjište, i ja sam vidio prizore Ui plamenu. Vidio sam kralja, s krunom od vatre na čelu, kako *gon...gori,}*
Davose. Vlastita mu *je* kruna proždrla meso i pretvorila ga u pepeo. Misliš li da trebam Melisandre da mi kaže što to znači? Ili *vas?"* Kralj se pomakne, te mu je sjena pala na Kraljev grudobran. "Ako Joffrey umre... što je život jednog malog kopileta prema jednom kraljevstvu?"
"Sve", tiho će Davos.
Stannis ga pogleda, stisnute vilice. "Odlazite," reče kralj na koncu, "prije nego što se riječima ponovno otjerate u tamnicu."
Ponekad olujni vjetrovi pusu tako jako da čovjek nema izbora nego smotati jedra. "Da, Vaša Milosti." Davos se nakloni, ali činilo se da ga j'e Stannis već zaboravio.
Bilo je prohladno u dvorištu kad je ostavio Kameni bubanj. Vjetar je oštro puhao s istoka, tjerajući zastave da pucketaju i bučno lepršaju duž zidova. Davos je mogao nanjušiti sol u zraku. *More.* Volio je taj miris. Tjerao ga je da poželi ponovno hodati palubom, podizati platno i odjedriti na jug k Marvji i njegovo dvoje malenih. Mislio je na njih gotovo svaki dan, noću čak i više. Dio njega ništa nije toliko želio koliko uzeti Devana i otići kući. *Ne mogu. Ne još. Sada sam knez, i Kraljev Namjesnik, ne smijem ga iznevjeriti.*
Podigao je oči da se zagleda u zidine. Umjesto kruništa, tisuće groteski i čudovišta gledalo je odozgo u njega, svaki drugačiji od ostalih; dvonožni krilati zmajevi, grifoni, demoni, mantikore, minotauri, bazi-lisci, pakleni psi, otrovne zmije i tisuće čudnijih stvorenja nicalo je iz bedema zamka kao da su ondje izrasli. A zmajeva je bilo posvuda. Velika dvorana bila je zmaj koji je ležao na svom trbuhu. Ljudi su ulazili kroz njegova otvorena usta. Kuhinje su bile zmaj savijen u loptu, a dim i para iz peći provjetravali su se kroz njegove nozdrve. Kule bijahu zmajevi koji su čučali nad zidinama ili se spremali za let; činilo se da Vjetrovi prkosno kriče, dok je kula Morskog zmaja spokojno zurila preko voda. Manji zmajevi uokvirivali su dveri. Zmajeve pandže izlazile su iz zidova kako bi držale baklje, velika kamena krila obgrlila su kovačnicu i oružar-nicu, a repovi tvorili lukove, mostove i vanjska stubišta.
Davos je često slušao ljude kako govore da čarobnjaci Valvrije nisu klesali ni rezbarili poput običnih *zidara,* već obrađivali kamen vatrom i čarolijom kao što lončar obrađuje glinu. Ali sada se pitao. *Što ako su ovo pravi zmajevi, nekako pretvoreni u kamen?*
"Ako ih crvena žena oživi, mislim da će se zamak urušiti. Kakvi su to zmajevi puni odaja, stubišta i pokućstva? I prozora. I dimnjaka. I zahodskih otvora."
Davos se okrene kako bi zatekao Salladhora Saana pokraj sebe.j "Znači li to da si mi oprostio moje izdajstvo, Salla?"
Stari gusar zatrese prstom na njega. "Oprostio, da. Zaboravio, ne. Sve ono dobro zlato na Pandžinom otoku moglo je biti moje, star sam i umoran od same pomisli na to. Kad umrem

siromašan, moje žene i kon-kubine će te proklinjati, Kneže Od Luka. Knez Celtigar je imao mnogo dobrih vina koja ja neću kušati, morskog orla kojeg je naučio da mu odlijeće sa ruke, i čarobni rog da sazove orijaške lignje iz dubine. Vrlo bi koristan bio taj rog, da potopi Tvroshijce i druga neugodna stvorenja. Ali mogu li ja puhati u taj rog? Ne, jer je kralj moga starog prijatelja učinio svojim Namjesnikom." On provuče ruku kroz Davosovu pa reče: "Kraljičini ljudi te ne vole, stari prijatelju. Čujem da je izvjesni Namjes- J nik stvarao vlastite prijatelje. To je istina?"

Previše toga čuješ, ti stari gusaru. Krijumčar je morao poznavati ljude jednako kao i morske struje, inače ne bi poživio da dugo krijumčari, Kraljičini ljudi možda su ostali gorljivi sljedbenici Gospodara svjetla, ali niži puk Zmajeva kamena vraćao se bogovima koje su poznavali cijelog svog života. Govorili su da je Stannis začaran, da ga je Melisandre odvratila od Sedmorice kako bi se klanjao nekom demonu iz sjene i... najgori grijeh od svih... da su ga ona i njezin bog iznevjerili. A bilo je vitezova i plemića koji su osjećali isto. Davos ih je potražio, izabravši ih s istom pažnjom kojom je nekoć birao svoje posade. Ser Gerald Gower odvažno se borio na Crnovodi, ali kasnije su ga čuli kako govori da je R'hollor morao biti slab bog kad je dopustio da njegove sljedbenike otjeraju jedan patuljak i jedan mrtvac. Ser Andrew Estermont bio je kraljev rođak i služio je kao njegov štitonoša prije mnogo godina. Kopile od Noćne pjesme zapovijedao je zaštitnicom koja je omogućila Stanni-su da se dočepa sigurnosti galija Salladhora Saana, ali on je obožavao Ratnika vjerom neustrašivom poput njega samog. *Kraljevi ljudi, ne kraljičini ljudi.* Ali ne bi se valjalo hvaliti njima.

"Izvjesni Ivsenski gusar mi je jednom rekao da se dobar krijumčar skriva od tuđih pogleda", oprezno odgovori Davos. "Crna jedra, prigušena vesla i posada koja zna držati jezik za zubima."

Lvsenac se nasmije. "Posada bez jezika još je bolja. Krupni snažni mutavci koji ne znaju ni čitati ni pisati." Ali tada se malko uozbiljio. "Ali drago mi je znati da ti netko pazi na leđa, stari prijatelju. Hoće li kralj dati dječaka crvenoj svećenici, što misliš? Jedan mali zmaj mogao bi okončati ovaj veliki rat."

Stara navika natjera ga da posegne za svojom srećonošom, ali kosti njegovih prstiju više mu nisu visjele oko vrata, te nije pronašao ništa. "Neće to učiniti", reče Davos. "Ne može nauditi vlastitoj krvi."

"Knezu Renlvju će biti drago da to čuje."

"Renly je bio naoružani izdajnik. Edric Storm je nevin od ikakvog zločina. Njegova Milost je samo čovjek."

Salla slegne ramenima. "Vidjet ćemo. Ili ćeš ti vidjeti. Što se mene tiče, ja se vraćam na more. Čak i sada, lupeški krijumčari plove preko Zaljeva Crnovode, nadajući se da će izbjeći plaćanje zakonitih daća svome gospodaru." On pljesne Davosa po leđima. "Čuvaj se. Ti s tvojim mutavim prijateljima. Sada si postao vrlo velik, ali što se više čovjek us-pne, to mu je dublji pad."

Davos je razmišljao o tim riječima dok se uspinjao stubama Kule Morskog zmaja do meštrovih odaja ispod vranjeg gnijezda. Nije trebao Sallu da mu kaže kako se uzdigao previsoko. *Ne mogu čitati, ne mogu pisati, knezovi me preziru, ne znam ništa o vladanju, kako mogu biti Kraljev Namjesnik? Pripadam palubi broda, ne i kuli zamka.*

Rekao je to meštru Pvlosu. "Vi ste znamenit kapetan", odgovorio mu je meštar. "Kapetan vlada na svom brodu, zar ne? Mora brodariti varljivim vodama, razviti jedra da uhvati pravi vjetar, znati kada dolazi oluja i kako joj najbolje odoljeti. Ovo je isto tako."

Pylos je to mislio ljubazno, ali njegovo uvjeravanje imalo je šuplji prizvuk. "Nije isto!" prigovorio je Davos. "Kraljevstvo nije brod... i to je dobro, jer bi ovo kraljevstvo inače tonulo. Poznajem drvo, uže i vodu, da, ali kako će mi to sada poslužiti? Gdje ću pronaći vjetar koji će otpuhati kralja Stannisa na njegovo prijestolje?"

Meštar se nasmijao na to. "I eto ga na, moj kneže. Riječi su vjetar, znate, a vi ste moje otpuhali svojim dobrim razumom. Mislim da Njegova Milost zna što ima u vama."

"Lukove", natmureno je rekao Davos. "To ima u meni. Kraljev Namjesnik treba biti plemeniti knez, netko mudar i učen, bojni zapovjednik
ili veliki vitez..."

"Ser Rvam Redwyne bio je najveći vitez svog vremena, i jedan od najgorih Namjesnika koji je ikad služio jednog kralja. Molitve septona Murmisona stvarale su čuda, ali kao Namjesnik uskoro je nagnao cijelo kraljevstvo da se moli za njegovu smrt. Knez Buttenvel bio je slavan po svojoj mudrosti, Myles Smallvrood po hrabrosti, Ser Otto Hightower po obrazovanju, no svi su propali kao Namjesnici, do posljednjeg. Što se rođenja tiče, zmajski kraljevi često su izabirali Namjesnike medin titom krvi, s različitim posljedicama poput Baelora Lomikoplja i] gora Okrutnog. Nasuprot tome, imate septona Bartha, kovačeva! kojeg je Stari kralj izvukao iz knjižnice Crvene utvrde, a koji je dao l Ijevstvu četrdeset godina mira i obilja." Pylos se nasmiješio. "Pro svoju povijest, kneže Davose, i vidjet ćete da su vaše sumnje neuteij Ijene."
"Kako mogu čitati povijest, kad ne znam čitati?"
"Svatko može čitati, moj kneže", rekao je meštar Pylos. "Za to nije] potrebna čarolija, ni visoki rod. Podučavam tom umijeću vašeg sina, naf kraljevu zapovijed. Dopustite mi da naučim i vas."
Bila je to ljubazna ponuda, i ne ona koju je Davos mogao odbitij tako je svaki dan odlazio u meštrove odaje visoko na vrhu kule Morsk zmaja, kako bi se mrštio nad svicima i pergamentima i velikim kožnim f svescima te pokušavao odgonetnuti nekoliko novih riječi. Njegov trud I često mu je zadavao glavobolje i tjerao ga da se osjeća većom budalom f od Zakrpe. Njegovu sinu Devanu još nije bilo dvanaest, ali bio je dob- j rano ispred svog oca, a za princezu Shireen i Edrica Storma čitanje se f činilo jednako prirodnim poput disanja. Kad se radilo o knjigama, Davos je bio veće dijete od svih njih. No nije se predavao. Sada je bio Kraljev Namjesnik, a Kraljev Namjesnik trebao je znati čitati.
Uske zavojite stube kule Morskog zmaja bile su teška kušnja za meš-] tra Cressena nakon što je slomio kuk. Davos se još uvijek znao uhvatiti j kako mu nedostaje taj starac. Držao je daje i Stannis osjećao isto. Pylos l se doimao pametnim, vrijednim i dobronamjernim, ali bio je tako mlad, i kralj mu se nije povjeravao kao Cressenu. Starac je predugo bio saj Stannisom... *Sve dok se nije sukobio s Melisandre i umro zbog toga.*
Na vrhu stuba Davos začu tihu zvonjavu zvona koja je mogla najavlji-f vati jedino Zakrpu. Princezina luda čekao ju je pred meštrovim vratin poput vjernog psa. Mek poput tijesta i spuštenih ramena, širokog lica is-1 tetoviranog uzorkom crvenih i zelenih četverokuta, *Zakrpa* je nosio kaci-j gu načinjenu od jelenjih rogova vezanih za limeni kabao. Tuce zvončića! visjelo je s parožaka i zvonilo dok se kretao... stoje značilo neprestano,] budući da je luda rijetko stajao mirno. Zveckao je i zvonio putem kamo] god je išao; nije bilo čudo što ga je Pylos istjerao sa Shireeninih satova. "Pod morem stara riba jede mladu ribu", luda promrmlja Davosu. Klatio je glavom, a njegova su zvona klopotala, brenčala i pjevala. "Ja znam, ja znam, o o o."
"Ovdje gore mlada riba podučava staru ribu", reče Davos, koji se ni-1 nije osjećao tako starim nego kad bi sjeo i pokušao čitati. Možda bi ilo drugačije da ga je podučavao stari meštar Cressen, ali Pylos je bio voljno mlad da mu bude sin.
Zatekao je meštra posjednutog *za* svojim dugim drvenim stolom irekrivenim knjigama i svicima, nasuprot troje djece. Princeza Shireen : sjedila između dva dječaka. Čak i sada Davos je osjećao veliko zado-pljstvo gledajući kako njegova vlastita krv pravi društvo princezi i kra-i kopiletu. *Devan će sada biti knez, ne samo vitez. Knez Kišne šume.* pavos se više ponosio time nego što je sam nosio taj naslov. *On i čita.*
i čita i piše, kao da je rođen za to. Pylos nije imao ništa osim pohvala i njegovu marljivost, a glavni oružar je govorio da je Devan obećavao |s mačem i kopljem. *A usto je i pobožno momče.* "Moja braća su uzašla [•Dvoranu svjetlosti, da sjede pokraj Gospodara", rekao je Devan kad
i je otac kazao da su mu njegova starija četiri brata umrla. "Molit ću i za njih kod noćnih vatri, za vas također, oče, kako biste mogli hodati u vjetlu Gospodarevu do kraja svojeg života."
"Dobro vam jutro, oče", pozdravi ga dječak. *Nalikuje toliko na Dalea iflјegovim godinama,* pomisli Davos. Njegov najstariji nikad se nije odi-ao tako lijepo kao što je bio Devan u svojoj odori štitonoše, dakako, Bi dijelili su isto četvrtasto glatko lice, iste otvorene smeđe oči, istu tan-i smeđu kuštravu kosu. Devanovi obrazi i brada bili su posuti plavom dlakom, pahuljicama koje bi posramile pravu breskvu, iako je dječak bio Svije ponosan na svoju

"bradu". *Upravo kao stoje Dale nekoć bio ponosan i svoju.* Devan je bio najstariji od troje djece za stolom.
No Edric Storm je bio tri palca viši i širi u prsima i ramenima. Po tome je bio na oca; nikad nije izostao s jutarnje vježbe s mačem i štitom. Oni dovoljno stari da pamte Roberta i Renh/ja kao djecu govorili su da je kopile imalo više njihovih crta nego Stannis; ugljen-crnu kosu, duboke modre oči, usta, čeljust, jagodice. Samo su njegove uši podsjećale na to da mu je majka bila Florentica.
"Da, dobro jutro, moj kneže", ponovi Edric. Dječak je znao biti divlji i ponosan; ali meštri, kaštelani i glavni oružnici koji su ga odgojili dobro su ga podučili udvornosti. "Dolazite li od mog strica? Kako je Njegovoj Milosti?"
"Dobro", slaže Davos. Istinu govoreći, kralj je imao oronuo, izmučen izgled, ali nije osjećao potrebu da optereti dječaka svojim strahovima. "Nadam se da vam nisam omeo lekciju."
"Upravo završavamo, moj kneže", reče meštar Pylos.
"Čitali smo o kralju Daeronu Prvom." Princeza Shireen je bila nesretno, milo, blago dijete, daleko od lijepog. Stannis joj je darovao svoju četvrtastu vilicu, a Selvse svoje florentske uši, a bogovi u svojoj okretnoj mudrosti držali su prikladnim da pogoršaju njezinu neuglednost zarazivši je sivim ljuskama u kolijevci. Bolest je ostavila jedan obraz i polovicu njezina vrata sivima, napuklima i tvrdima, iako je poštedjela njezin život i vid. "Otišao je u rat i pokorio Dorne. Mladi Zmaj, takosuf ga zvali."
"Štovao je lažne bogove," reče Devan, "ali inače je bio velik kraljj vrlo hrabar u bitki."
"Tako je", složi se Edric Storm, "ali moj otac je bio hrabriji. Zmaj nikad nije dobio tri bitke u istom danu."
Princeza ga pogleda širokim očima. "Zar je stric Robert dobio tribit-f ke u jednom danu?"
Kopile kinine. "Bilo je to kad se prvi put vratio kući da sazove; vazale. Knezovi Grandison, Cafferen i Fell planirali su pripojiti i snage Ljetnim dvorima i marširati na Krajoluju, ali on je doznao za \ hove planove od jednog uhode i odjahao smjesta sa svim svojim vite vima i štitonošama. Kako su urotnici jedan za drugim stizali u Lje dvore, on ih je redom porazio prije nego što su se mogli pridružiti osta-' lima. Ubio je kneza Fella u dvoboju i *zarobio* njegova sina Srebrnu Sjekiru."
Devan pogleda Pvlosa. "Je li tako bilo?"
"Rekao sam da jest, zar ne?" reče Edric Storm prije nego stoje meš-j tar mogao odgovoriti. "Uništio ih je svu trojicu i borio se tako hrabro da] su knez Grandison i knez Cafferen kasnije postali njegovi ljudi, Srebrna 1 Sjekira također. Nitko nikad nije porazio mog oca."
"Edriče, ne smiješ se hvalisati", reče meštar Pylos. "Kralj Robert je \ trpio *poraze* kao svi drugi ljudi. Knez Tyrell gaje nadvladao kod Pepel-gaza, a izgubio je i mnoge turnire."
"Ali dobio ih je više nego što ih je izgubio. I ubio je princa Rhaega-1 ra na Trozupcu."
"To je istina", složi se meštar. "Ali sada moram posvetiti pozornost knezu Davosu, koji tako strpljivo čeka. Čitat ćemo više *o Osvajanju Dornea* kralja Daerona sutradan."
Princeza Shireen i dječaci uljudno se oprostiše. Kad su otišli, meštar Pylos se primakne bliže Davosu. "Moj kneže, *možda* biste također željeli pokušati malo *Osvajanja Dornea?"*
Odgurnuo je tanku, kožom i ričenu knjigu preko stola. "Kralj Daeron je pisao elegantnom jednostavnošću, a njegova priča puna je krvi, bitaka i junaštva. Vašeg je sina posve zaokupila."
"Mome sinu još nije dvanaest godina. Ja sam Kraljev Namjesnik. Dajte mi koje pismo, ako vam je po volji."
"Kako želite, moj kneže." Meštar Pylos pročeprka po stolu, odmotavajući a potom odbacujući razne komadiće pergamenta. "Nema novih pisama. Možda koje staro..."
Davos je uživao u dobroj priči kao i svi drugi ljudi, ali osjećao je da ga Stannis nije imenovao Namjesnikom zbog svojega zadovoljstva. Njegova prva dužnost bila je da pomogne svome kralju vladati, a za to je morao razumjeti riječi koje su donosili gavrani. Najbolji način da se nešto nauči bilo je to raditi, otkrio je; jedra ili svici, nije bilo važno.
"Ovo bi moglo poslužiti." Pylos mu doda pismo.
Davos izravna mali četverokut zgužvanog pergamenta i zaškilji u sićušna črčkana slova. Čitanje je bilo naporno za oči, to je otkrio vrlo rano. Ponekad se pitao je li Citadela nudila

pobjedničku novčarku meštru koji je pisao najsitnijim rukopisom. Pylos se nasmijao tom prijedlogu, ali...
"Za... petoricu kraljeva", pročita Davos, oklijevajući nakratko pred riječjupetonca, jer je nije često vidio ispisanu. "Kralj s one... strahu?"
"Strane", ispravi meštar.
Davos načini grimasu. "Kralj s one strane Zida dolazi... dolazi na /«# Predvodi... trojnu..."
"Brojnu."
"... *brojnu* vojsku div... div... divljaka. Knez M... Mmmor... Mor-nont je poslao... gavrana iz... uk... uk..."
"Uklete. *Uklete šume."* Pylos podcrta riječi vrškom svog prsta.
"... uklete šume. Nalazi *se... pod...* napadom?"
"Da."
Zadovoljan, on nastavi sebi krčiti put. "Dr... druge ptice su stigle otad, bez ikakvih vijesti. Bojimo... se... da je Mormont ubijen sa svom... sa om svojom... snahom... ne, *snagom.* Bojimo se daje Mormont ubijen i svom svojom snagom..." Davos iznenada shvati što je čitao. Preok- • *x* pismo i opazi daje vosak crn. "Ovo je od Noćne straže. Meštre, je li kralj Stannis vidio ovo pismo?"
"Odnio sam ga knezu Alesteru čim je stiglo. On je tada bio Namjesnik. Vjerujem da je o njemu raspravljao s kraljicom. Kad sam ga upitao želi li poslati odgovor, rekao mi je da ne budem budala. 'Njegovoj Milosti manjka ljudi koji bi se borili u njegovim bitkama, ne može ih trošiti na divljake', rekao mije."
To je bila istina. Sav taj govor o petorici kraljeva sigurno je razgnjevio Stannisa. "Samo gladan čovjek prosi kruh od prosjaka", promrmlja on.
"Oprostite, moj kneže?"
"Nešto što je jednom rekla moja žena." Davos zabubnja skraćenim prstima po stolu. Prvi put kad je vidio Zid bio je mlađi od Devana, služeći na palubi *Kaldrmačke* pod Rorom Uhorisom, Tvroshijcem poznatim diljem uskog mora pod imenom Slijepo kopile, iako nije bio ni slijep ni nezakonitog roda. Roro je otplovio preko Skagosa u Drhtavo more, posjećujući stotine malih draga koje nikad prije nisu vidjele trgovački brod. Donio je čelik; mačeve, sjekire, kacige, dobre oklope od veriga, kako bi ih zamijenio za krzno, bjelokost, jantar i opsidijan. Kad se *Kal- i drmačka* vratila na jug, njezino skladište bilo je prekrcano, ali u Zalje- '. vu tuljana tri crne galije pojavile su se da je otjeraju u Istočnu stražar-nicu. Izgubili su svoj tovar, a Kopile je izgubilo svoju glavu$_s$ zbog zločina trgovanja oružjem za divljake.
Davos je trgovao u Istočnoj stražarnici u svojim krijumčarskim danima. Crna braća stvarala su nemilostive neprijatelje, ali dobre mušterije, za brod s pravim tovarom. Ali iako im je uzimao novac, nikad nije zaboravio kako se glava Slijepog kopileta kotrljala po palubi *Kaldrmačke.* "Upoznao sam neke divljake kad sam bio dječak", reče meštru Pylosu. "Bili su pošteni lopovi, ali loše su se cjenkali. Jedan je pobjegao s našom kabinskom sluškinjom. Sve u svemu, činili su se poput svih drugih ljudi, neki pošteni, neki pokvareni."
"Ljudi su ljudi", složi se meštar Pylos. "Hoćemo li se vratiti našem čitanju, moj kneže Namjesnice?"
Ja sam Namjesnik kralja, da. Stannis je možda bio kralj Zapadnih zemalja po imenu, ali zapravo je bio kralj Obojenog stola. Držao je Zmajev kamen i Krajoluju i imao sve nesigurniji savez sa Salladhorom Saanom, ali to je bilo sve. Kako je Straža mogla od njega tražiti pomoć? *Možda ne znaju koliko je slab, koliko je njegova svrha izgubljena.* "Kralj Stannis nikad nije vidio ovo pismo, posve ste sigurni? Ni Melisandre?"
"Ne. Da im ga odnesem? Čak i sada?"
"Ne", smjesta *će* Davos. "Izvršili ste svoju dužnost kad ste ga odnieli knezu Alesteru." Da Melisandre zna za ovo pismo... Što je ono rekjll? *Onaj čije se ime ne smije izgovoriti okuplja svoju moć, Davose Seawor-, Uskoro dolazi studen i noć koja nikad ne završava...* A Stannis je vidio liziju u plamenovima, prsten baklji u snijegu s užasom svud uokolo.
"Moj kneže, je li vam loše?"

Bojim se, meštre, mogao je reći. Davos se sjeti priče koju mu je kazao lladhor Saan, o tome kako je Azor Ahai prekalio Donositelja svjetla si ga kroz srce žene koju je ljubio. *Ubio je svoju ženu kako bi se bo-*3 *protiv tame. Ako je Stannis ponovno rođeni Azor Ahai, znači li to da ric Storm mora odigrati ulogu Nisse Nisse?* "Razmišljao sam, meštre.
; Oprostite mi." *Kakvo je zlo u tome da neki divljački kralj pokori Sjever?*
\ Ne može se reći da je Stannis držao Sjever. Od Njegove se Milosti jed-i moglo očekivati da brani ljude koji su ga odbili priznati kraljem. "Daj-imi drugo pismo", reče naglo. "Ovo je previše..."
"... teško?" predloži Pylos.
Uskoro dolazi studen, šaputala je Melisandre, *i noć koja nikad ne zavr-\va.* "Zabrinjavajuće", reče Davos. "Previše... zabrinjavajuće. Drugo femo, molim."

jon

Probudio ih je dim zapaljenog Krtograda.
Na vrhu Kraljeve kule, Jon Snow se oslanjao na obloženu štaku koju i je dao meštar Aemon i promatrao kako se siva perjanica uzdiže. Styr je izgubio svu nadu u osvajanje Crnog zamka na prepad, no unatoč tome, j ih trebao upozoriti na svoje približavanje tako izravno. *Možeš nas ubi*-omisli on, *ali nikog nećeš zaklati u postelji. Barem sam to postigao.*
j Noga ga je pakleno boljela kad je prebacio svoju težinu na nju. Tre-) je Ch/dasa da mu pomogne odjenuti svježe opranu crninu i sveže l čizme tog jutra, a prije nego što su završili želio se utopiti u mako-mlijeku. Umjesto toga zadovoljio se s pola kaleža sanjiva vina, anjem vrbove kore i štakom. Svjetlosni je signal gorio na Vjetrob-kom grebenu, a Noćnoj je straži bio potreban svaki čovjek.
"Mogu se boriti", uporno je tvrdio kad su ga pokušali zaustaviti.
"Noga ti je zacijeljela, je li?" frknuo je Noye. "Ne bi ti smetalo da je malko šutnem, onda?"
"Radije bih da to ne učinite. Ukočena je, ali mogu šepati prilično dobro i stajati i boriti se ako me trebate."
"Treba mi svaki čovjek koji zna koji se kraj koplja zabija u divljake."710
"Šiljati kraj." Jon je jednom rekao nešto slično svojoj maloj šesti sjetio se.
Noye protrlja čekinje na svojoj bradi. "Možda bi mogao poslužiti. Postavit ćemo te na kulu s dugim lukom, ali ako padneš, nemoj mi do- i laži ti plakati."
Mogao je vidjeti Kraljevsku cestu kako zavija na jug kroz krševita < smeđa polja i preko vjetrovitih bregova. Magnar će doći onom cestom ; prije kraja dana, a njegovi će Thennijci maršírati iza njega sa sjekirama j i kopljima u rukama, te brončano-kožnim štitovima na leđima. *GriggJarac, Quort, Veliki Čir i ostali također će doći. I Ygritte.* Divljaci mu nikad ; nisu bili prijatelji, nije im *dopustio* da mu postanu prijatelji, ali ona...
Mogao je osjetiti prodornu bol gdje je njezina strijela prošla kroz me-f so i mišić njegova bedra. Sjećao se i starčevih očiju, i crne krvi koja mu je prokuljala iz grla dok je oluja bjesnjela iznad njih. Ali najbolje se sjećao špilje, kako je izgledala naga na svjetlosti baklje, okusa njezinih usta kad su se otvorila pod njegovima. *Ygritte, ne dolazi amo. Idi na jug i pljačkaj, sakrij se u jednu od onih okruglih kula koje su ti se toliko svidjele. Ovdje nećeš pronaći ništa osim smrti.*
Na suprotnoj strani dvorišta, jedan od strijelaca na krovu Kremenih baraka razvezivao je hlače i mokrio kroz krunište. *Mully,* znao je po muškarčevoj masnoj narančastoj kosi. Ljudi u crnim plaštevima bili su također vidljivi na drugim krovovima i vrhovima kula, iako ih je devet od deset bilo načinjeno od slame. "Stražarska strašila", zvao ih je Do-nal Nove. *Samo što smo mi Vrane,* pomisli Jon, *a većina nas je dovoljno preplašena.*
Kako god ih zvali, slamnati vojnici bili su zamisao meštra Aemona. Imali su više hlača, prsluka i tunika u spremnicima nego što su imali ljudi da ih odjenu, stoga zašto neke ne napuniti slamom, prebaciti im plašt na ramena i postaviti ih da drže stražu? Noye ih je smjestio na svaku kulu i polovicu prozora. Neki su čak držali koplja, ili imali samostrele za-taknute ispod pazuha. Nadali su se da će ih Thennijci vidjeti izdaleka i odlučiti kako je Crni zamak predobro branjen za napad.
Šest strašila dijelilo je krov Kraljeve kule s Jonom, zajedno s dvojicom prave žive braće. Gluhi Dick Follard sjedio je na kruništu, metodički čisteći i premazujući mehanizam svog

samostrela kako bi se pobrinuo da se kotačić glatko okreće, dok je starigradski momak neumorno lutao duž ograde, popravljajući odjeću na slamnatim ljudima. *Možda misli da će se bolje boriti ako su namješteni* točno *kako treba. Ili mu možda to čekanje istanjuje živce kao meni.*

Momak je tvrdio da mu je osamnaest, dakle, stariji od Jona, ali unatoč tome bio je zelen poput ljetne trave. Saten, zvali su ga, čak i u vuni, oklopu i uškrobljenoj koži Noćne straže; ime koje je dobio u javnoj kući u kojoj je rođen i odgojen. Bio je lijep poput djevojke s tamnim očima, mekom kožom i gavran-crnim uvojcima. Međutim, pola godine u Crnom zamku otvrdnulo mu je ruke, a Noye je govorio da nije bio loš na samostrelu. Je li imao hrabrosti suočiti se s onim što je dolazilo, pak...

Jon upotrijebi štaku kako bi odšepao preko vrha kule. Kraljeva kula nije bila najviša u zamku - visoko, tanko, trošno Koplje imalo je tu čast, iako su Othella Yarwycka čuli kako govori da bi se moglo srušiti svakog dana. Nije Kraljeva kula bila ni najjača - Kula stražara pokraj Kraljevske ceste bila je tvrđi orah. Ali bila je dovoljno visoka, dovoljno jaka i dobro smještena uza Zid, gledajući na dveri i podnožje drvenih stuba.

Prvi put kad je svojim očima ugledao Crni zamak, Jon se upitao kako je netko mogao biti tako glupav da sagradi zamak bez zidina. Kako ga se moglo braniti?

"Nikako", rekao mu je njegov stric. "U tome i jest poanta. Noćna straža se zavjetovala da neće imati udjela u zavadama kraljevstava. No tijekom stoljeća izvjesni Vrhovni zapovjednici, više ponosni nego mudri, zaboravili su na svoju zakletvu i umalo nas uništili svojim častohleplјem. Vrhovni zapovjednik Runcel Hightower pokušao je namrijeti Stražu svom nezakonitom sinu. Vrhovni zapovjednik Rodrik Flint htio je sebe učiniti Kraljem-s-one-strane-Zida. Tristan Mudd, Ludi Marq Rankenfell, Robin Hill... jesi li znao da su prije šest stotina godina zapovjednici Snježnih dveri i Noćne tvrđe krenuli u rat *jedan protiv drugog?* A kad ih je Vrhovni zapovjednik pokušao spriječiti, udružili su se da ga ubiju? Stark u Oštrozimlju morao se umiješati... i odrubiti glave i jednom i drugom. Sto je učinio s lakoćom, jer *njihove utvrde nije bilo moguće braniti.* Noćna je straža imala devet stotina devedeset i šest Vrhovnih zapovjednika prije Jeora Mormonta, a većina su bili hrabri i časni ljudi... -ali imali smo i kukavica i budala, naših tirana i naših luđaka. Preživjeli smo jer knezovi i kraljevi Sedam kraljevina znaju da im nismo prijetnja, bez obzira na to *tko* nas vodi. Naši jedini neprijatelji su na Sjeveru, a na Sjeveru imamo Zid."

Samo što su sada naši neprijatelji prešli Zid da nas napadnu s juga, pomisli Jon, *a knezovi i kraljevi Sedam kraljevina su nas zaboravili. Uhvaćeni smo između čekića i nakovnja.* Bez zida Crni se zamak nije mogao obraniti; Donal Noye je to znao kao bilo tko drugi. "Zamak im neće koristiti", rekao je oružar svom malom garnizonu. "Kuhinje, zajednička dvorana, staje, čak i kule... neka sve to zauzmu. Ispraznit ćemo oružarnicu i premjestiti sve zalihe koje možemo na vrh Zida, te čuvati stražu oko dveri."

Stoga je Crni zamak na kraju ipak imao neku vrstu zida, poput potkove oblikovanu barikadu deset stopa visoku načinjenu od zaliha; kutija *čavala i* bačava slane ovčetine, velikih košara, bala crnog širokog platna, naslaganih trupaca, prepiljenih dasaka, vatrom očvrsnutih kolaca i vreća i vreća žita. Grubi bedem okruživao je dvije stvari najvrednije obrane; dveri na sjeveru, i podnožje velikih drvenih cik-cak stuba koje su pandžama grabile i verale se licem Zida poput pijane munje, poduprte drvenim gredama velikim poput stabala duboko zabodenih u led.

Posljednih nekoliko krtica još je savladavalo dugi uspon, vidio je Jon, dok su ih njegova braća tjerala naprijed. Grenn je na rukama nosio malog dječaka, dok je Pyp, dva kata niže, puštao jednom starcu da mu se nasloni na rame. Najstariji seljani još su čekali ispod da se kavez vrati dolje po njih. Vidio je majku kako vuče za sobom dvoje djece, jedno za svaku ruku, dok je stariji dječak trčao pokraj nje stubama. Dvije stotine stopa iznad njih, Nebeski modra Su i gospa Meliana (koja nije bila nikakva gospa, slagali su se svi njezini prijatelji) stajale su na odmorištu, gledajući na jug. Imale su bolji vidik na dim od njega, nedvojbeno. Jon se pitao što je sa seljanima koji su odlučili ne bježati. Bilo ih je uvijek nekoliko, previše tvrdoglavih ili glupih ili previše hrabrih da pobjegnu, nekoliko koji su radije izabrali boriti se, sakriti ili saviti koljeno. Možda će ih Thennijci poštedjeti.

Ono što bi trebalo učiniti jest napasti njih, pomisli on. *S pedeset izvid-nika na dobrim konjima, mogli bismo ih rasjeći na cesti.* Međutim, oni nisu imali pedeset izvidnika, niti upola toliko konja. Garnizon se nije vratio i nisu imali načina da saznaju točno gdje su bili ili jesu li ih jahači koje je Noye poslao dostigli.
Mi smo garnizon, reče Jon u sebi, a pogledaj nas. Braća koju je Bowen Marsh ostavio za sobom bili su stari ljudi, bogalji i zeleni dječaci, upravo kako ga je Donal Noye upozorio. Mogao je vidjeti neke kako pokušavaju gurati bačve uza stube, druge na barikadi; kršnog starog Kegsa, sporog kao uvijek, Rezervnu Čizmu kako skakuće živahno na svojoj istesanoj drvenoj nozi, poluludog Lakog koji je umišljao daje ponovno rođeni Florian Luda, Dornijca Dillvja, Crvenog Alyna od Ružine šume, Mladog Henlvja (dobrano u pedesetima), Starog Henlvja (dobrano u sedamdesetima), Kosmatog Hala, Pjegavog Patea od Djevičinog jezerca. Nekoliko njih vidjeli su Jona kako ih promatra s vrha Kraljeve kule i mahnuli mu. Drugi su okrenuli leđa. *Još me smatraju prebjegom.* To je bio gorak napitak koji je morao popiti, ali Jon ih nije mogao kriviti. Bio je kopile, naposljetku. Svi su znali da je kopilad hirovita i var-ljiva po prirodi, budući da je rođena iz pohote i prevare. A zaradio je neprijatelja koliko i prijatelja u Crnom zamku... Rasta, na primjer. Jon je jednom zaprijetio da će mu Duh rastrgati vrat ako ne prestane mučiti Samvvella Tarlvja, a Rast nije zaboravljao takve stvari. Sada je grabljao suho lišće na hrpe pod stubama, ali svako malo zastao bi dovoljno dugo da dobaci Jonu opak pogled.
"Ne", zaurla Donal Nove na trojicu ljudi iz Krtograda, duboko dolje. "Katran ide na dizalicu, ulje uza stube, strijele za samostrele na četvrto, peto i šesto odmorište, koplja na prvo i drugo. Posložite svinjsku mast ispod stuba, da, ondje iza dasaka. Bačve mesa su za barikade. *Odmah,* vi kozičavi gurači pluga, *ODMAH!"*
Ima kneževski glas, pomisli Jon. Njegov je otac uvijek govorio da su u bitki zapovjednikova pluća bila jednako važna kao ruka s mačem. "Nije važno koliko je hrabar ili briljantan čovjek, ako se njegove zapovijedi ne mogu čuti", govorio je knez Eddard svojim sinovima, pa su se Robb i on često penjali na kule Oštrozimlja i dovikivali se preko dvorišta. Donal Noye ih je mogao zaglušiti obojicu. Krtice su bježale u strahu pred njim, s punim pravom, budući da je uvijek prijetio da će im iščupati glave.
Tri četvrtine sela poslušalo je Jonovo upozorenje i došlo se skloniti u Crni zamak. Noye je objavio da će svaki čovjek još dovoljno čio da drži koplje ili zamahne sjekirom pomoći obraniti barikadu, inače mogu otići kući i okušati sreću s Thennijcima. Ispraznio je oružarnicu kako bi im stavio dobar čelik u ruke; velike sjekire s dvostrukim sječivom, poput britve oštre bodeže, duge mačeve, maljeve, šiljaste topuze. Odjeveni u zakovicama posute kožne haljetke i žičane košulje, sa štitnicima za noge i oklopom za vrat da sačuvaju glave na ramenima, nekolicina njih je čak izgledala poput vojnika. *Na slabom svjetlu. Ako biste zažmirili.*
Noye je uposlio i žene i djecu. Oni premladi za borbu nosit će vodu i ložiti vatru, babica Krtograda pomoći će Clvdasu i meštru Aemonu s ranjenima, a Troprsti Hobb je odjednom imao više momčića za obrtanje ražnja, miješanje sadržaja lonaca i sjeckanje luka nego stoje trebao. Dvije kurve su se čak ponudile boriti i pokazale dovoljno vještine sa samostre-lom da su im napravili mjesto na stubama četrdeset stopa visoko.
"Hladno je." Saten je stajao ruku zataknutih ispod pazuha pod svojim plaštem. Njegovi obrazi bili su jarko crveni.
Jon se primora na osmijeh. "U Mrazočnjacima je hladno. Ovo j'e svjež jesenski dan."
"Onda se nadam da nikad neću vidjeti Mrazočnjake. Poznao sam djevojku u Starigradu koja je voljela stavljati led u vino. Mislim da je to i najbolje mjesto za led. Vino." Saten baci pogled na jug, namršti se. "Mislite li da su ih stražarska strašila prepala, moj gospodaru?"
"Možemo se nadati." Bilo je moguće, predmnijevao je Jon... ali bilo \ je vjerojatnije da su divljaci jednostavno zastali na malo silovanja i pljačke u Krtogradu. Ili je možda Styr čekao noć, da se primakne pod okriljem] mraka.
Podne je došlo i prošlo; a još uvijek ni znaka od Thennijaca na j Kraljevskoj cesti. Jon je međutim čuo korake u kuli, a Owen Klipan pro-molio je glavu kroz zaklopac, crvenih obraza od uspona. Imao je košaru zemički pod jednom mišicom, kotač sira pod drugom, a

vreća luka visjela mu je iz ruke. "Hobb je rekao da vas nahranim, u slučaju da ovdje zaglavite neko vrijeme."
To, ili za naš posljednji obrok. "Zahvali mu u naše ime, Owene."
Dick Follard bio je gluh kao top, ali nos mu je dobro radio. Zemičke su još bile tople iz peći kad je stao kopati po košari i izvukao jednu. Pronašao je i ćup maslaca, te ga razmazao svojim bodežom. "Grožđice", najavi sretno. "Orasi, također." Govorio je s jakim naglaskom, ali dovoljno razumljivo kad biste se jednom na to navikli.
"Možeš dobiti i moje", reče Saten. "Nisam gladan."
"Jedi", reče Jon. "Ne znaš kad ćeš imati drugu priliku." Sam je uzeo dvije zemičke. Orasi su bili borovi orasi, a osim grožđica bilo je i komadića suhe jabuke.
"Hoće li divljaci doći danas, kneže Snow?" upita Owen. "Znat ćeš ako dođu", reče Jon. "Čut ćeš rogove."
"Dva. Dva su za divljake." Owen je bio visok, plavokos i ljubazan, neumoran radnik i iznenađujuće spretan kad se radilo o obrađivanju drva i popravljanju katapulta i sličnog, ali kao što će vam on rado reći, njegova majka ga je ispustila na glavu kad je bio dijete, te mu je polovica razuma iscurila na uho.
"Sjećaš se kamo moraš ići?" upita ga Jon.
"Moram ići na stube, rekao je Donal Noye. Moram se popeti na treće odmorište i ispaljivati samostrel na divljake ako se pokušaju uspeti preko ograde. *Treće* odmorište, jedan dva tri." Glava mu se klatila gore i dolje. "Ako divljaci napadnu, kralj će nam doći pomoći, zar ne? On je moćan ratnik, kralj Robert. Sigurno će doći. Meštar Aemon mu je poslao pticu."
Nije bilo koristi govoriti mu da je Robert Baratheon mrtav. On će to zaboraviti, kao što je zaboravio i prije. "Meštar Aemon mu je poslao pticu", složi se Jon. Činilo se da to veseli Owena.
Meštar Aemon je poslao mnogo ptica... ne jednom kralju, već četvorici. *Divljaci pred dverima,* glasila je poruka. *Kraljevstvo u opasnosti. Pošaljite svaku pomoć koju možete u Crni zamak.* Gavrani su letjeli čak do Starigrada i Citadele, i pola stotine moćnih knezova u njihovim zam-ciraa. Sjevernjački knezovi nudili su najveću nadu, te je njima Aemon poslao dvije ptice. Umberima i Boltonima, zamku Cerwyn i Torrheno-voj četvorini, Karholdu i Dubokogajskom humku, Medvjeđem otoku, Starom zamku, Udovičinoj stražarnici, Bijeloj luci, Humkogradu i Potocima, gorskim utvrdama Liddlea, Burlevja, Norreva, Harclava i Wul-la, crne su ptice donijele njihovu molbu. *Divljaci pred dverima. Sjever u opasnosti. Dođite sa svom svojom snagom.*
Pa, gavrani možda imaju krila, ali knezovi i kraljevi nemaju. Ako je pomoć dolazila, neće stići danas.
Kako je jutro prelazilo u poslijepodne, dim iz Krtograda je otpuhao vjetar a južno je nebo ponovno bilo čisto. *Nema oblaka,* pomisli Jon. To je bilo dobro. Kiša ili snijeg mogli su im donijeti propast.
Clvdas i meštar Aemon odvezli su se u kavezu u sigurnost na vrhu Zida, kao i većina žena Krtograda. Ljudi u crnim plaštevima nemirno su hodali vrhovima kula i dovikivali se preko dvorišta. Septon Cellador poveo je ljude na barikadi u molitvu, preklinjući Ratnika da im podari snage. Gluhi Dick Follard sklupčao se pod svojim plaštem i zaspao. Saten je prešao stotine liga u krugovima, okolo-naokolo po kruništu. Zid je plakao a sunce se šuljalo krutim modrim nebom. Blizu večeri, Owen Klipan vrati se s hljepcem crnog kruha i kablićem Hobbove najbolje ovčetine, skuhane u gustoj juhi od piva i luka. Čak se i Dick probudio za to. Pojeli su sve do zadnjeg komadića, rabeći grudice kruha da očiste dno kablića. U času kad su završili sunce je bilo nisko na zapadu, sjene oštre i crne po cijelom zamku. "Naloži vatru", reče Jon Satenu, "i napuni ka-bao uljem."
Sam se spustio da zakračuna vrata, da pokuša ublažiti ukočenost u svojoj nozi. To je bila greška, što je Jon ubrzo shvatio, ali stisnuo je štaku i završio posao. Vrata u Kraljevu kulu bijahu od hrastovine posute željeznim čavlima. Mogla su *zadržati* Thennijce, ali ne ih i

spriječiti ako požele ući. Jon je zabio zasun u njegove utore, posjetio zahod - možda mu je to bila posljednja prilika - te odšepao natrag na krov, trzajući se *l* od boli.
Zapad je poprimio boju krvave masnice, ali nebo nad njim bilo jeko-baltno modro, tamneći u purpur. Zvijezde su izlazile. Jon sjedne između dva zuba na kruništu u društvu tek jednog strašila te stane promatrati; kako Pastuh galopira nebom. Ili je to bio Rogati knez? Pitao se gdje je; sada Duh. Pitao se gdje je Vgritte također, te je rekao samom sebi i na tom putu leži ludilo.
Došli su po noći, naravno. *Poput lopova,* pomisli Jon. *Poput ubojica,'*
Saten se pomokrio u gaće kad su se oglasili rogovi, ali Jon se gradio da to ne primjećuje.
"Protresi Dicka za rame," reče dečku iz Starigra-da, "inače će prespavati cijelu bitku."
"Bojim se." Satenovo lice bilo je sablasno bijelo.
"I oni se boje." Jon nasloni svoju štaku na zub kruništa i uzme svoj dugi luk, savijajući glatku debelu dornsku tisovinu kako bi provukao tetivu kroz rovaše. "Ne troši strelicu ako nisi siguran da ćeš postići dobar čist pogodak", reče kad se Saten vratio od Dicka.
"Opskrba nam je obilna, ali *obilna* ne znači neiscrpna. I korakni iza zuba da napuniš samostrel, nemoj se sakrivati iza strašila. Načinjeni su od slame, strijela će proći ravno kroz njih." Nije se trudio išta govoriti Dicku Follardu. Dick vam je mogao čitati s usana ako je bilo dovoljno svjetla i mario je za ono što ste govorili, ali već je sve znao.
Njih trojica zauzeše mjesta na tri strane okrugle kule. Jon objesi to-bolac na svoj pojas i izvuče strijelu. Sulica bijaše crna, perje sivo. Dok ju je namještao na tetivu, sjetio se nečeg što je Theon Greyjoy jednom rekao nakon lova. "Vepar može zadržati svoje kljove, a medvjed svoje pandže", izjavio je, smiješeći se kako mu je bio običaj. "Nema ničeg tako smrtonosnog kao što je sivo guščje pero."
Jon nije bio ni upola takav lovac kao Theon, ali dugi mu luk nije bio nepoznanica. Tamne sjene šuljale su se oko oružarnice, leđima uz kamen, ali on ih nije vidio toliko dobro da potroši strijelu. Čuo je udaljene povike i vidio strijelce na Kuli stražara kako ispaljuju sulice prema tlu. To je bilo predaleko da bi zabrinjavalo Jona. Ali kad je opazio tri sjene kako se odvajaju od starih staja pedeset lakata dalje, pristupio je bastionu, podigao luk i nategnuo tetivu. Trčali su, pa ih je on slijedio, čekajući, čekajući...
Strijela ispusti tih *pssst* dok je ostavljala tetivu. Trenutak kasnije začuo se jauk i odjednom su samo dvije sjene hitale preko dvorišta. Trčale su to brže, ali Jon je već izvukao drugu strijelu iz svog tobolca. Ovaj put previše je požurio s hicem te je promašio. Divljaci su nestali u času kad je ponovno napeo luk. Tražio je novu metu i pronašao četiri, kako žure oko prazne ljušture Utvrde Vrhovnog zapovjednika. Mjesečina je svjetlucala na njihovim kopljima i sjekirama, jezivim grbovima na njihovim okruglim kožnim štitovima; lubanjama i kostima, zmijama, medvjeđim pandžama, izobličenim demonskim licima. *Slobodni narod,* znao je. Thennijci su nosili štitove od crne uškrobljene kože s brončanim rubovima i ispupčenim ornamentima, ali ovi bijahu jednostavni i neu-rešeni. otimači su nosili lake štitove od pletera.
Jon povuče guščje pero do svog uha, nacilja i ispali strijelu, potom zatakne, nategne i opet ispali. Prva strijela probila je štit s medvjeđom pandžom, druga grlo. Divljak je vrisnuo dok je padao. Čuo je *dubokpjev* samostrela Gluhog Dicka sa svoje lijeve strane i Satenov trenutak kasnije. "Pogodio sam jednog!" promuklo vikne dječak.
"Pogodio sam ga u grudi."
"Pogodi i drugog", dovikne Jon.
Sada nije morao tražiti mete; samo ih birati. Oborio je divljačkog strijelca dok je on namještao strijelu na luk, potom poslao sulicu prema ratniku sa sjekirom koji je komadao vrata Hardinove kule. Tog je puta promašio, ali strijela koja je drhtala u hrastovini natjerala je divljaka da promijeni mišljenje. Tek kad je bježao odatle, Jon prepozna Velikog Čira. Pola otkucaja srca kasnije, stari Mully zabio mu je strelicu

kroz no-« gu sa krova Kremenih baraka, a on je otpuzao krvareći. *To će ga spriječiti da se tuži na svoj čir,* pomisli Jon.
Kad mu je tobolac ostao prazan, pošao je po drugi, i premjestio se na drugi otvor u kruništu, rame uz rame s Gluhim Dickom Follardom. Jon je odapeo tri strijele na svaku sulicu koju je ispustio Gluhi Dick, ali to je bila prednost dugog luka. Samostrel je prodirao dublje, neki su tvrdili, ali bio je spor i tegoban za punjenje. Mogao je čuti divljake kako se dovikuju, a negdje na zapadu zatrubio je ratni rog. Svijet bijaše sav satkan od mjesečine i sjena, a vrijeme je postalo beskonačni slijed zadije-vanja, natezanja i odapinjanja. Divljačka strijela rastrgala je grlo jednog slamnatog stražara pokraj njega, ali Jon Snow je to jedva primijetio. *Dajte mi jedan čist hitac u Magnara od Thenna,* molio se bogovima svog oca. Magnar je barem bio dušmanin kojeg je mogao mrziti. *Dajte mi Styra.*
Prsti su mu se počinjali kočiti a palac mu je krvario, ali Jon je i (zadijevao, natezao i odapinjao. Oblak vatre upadne mu u oko i on s rene kako bi ugledao vrata zajedničke odaje u plamenu. Nekoliko i nutaka kasnije cijela je velika drvena dvorana gorjela. Troprsti Hobbij njegovi pomagači iz Krtogrado bijahu na sigurnom navrh Zida, znao je, j ali svejedno je to bio udarac u trbuh. *"JONE,"* vikne Gluhi Dick svojim muklim glasom, *"oružarnica."* Bili su na krovu, vidio je. Jedan je imao baklju. Dick skoči na krunište za bolji hitac, povuče svoj samostrel na i rame, i odapne strijelu prema bakljonoši. Promašio je.
Strijelac pod njim nije.
Follard nije ispustio ni zvuka, samo se prevrnuo naglavačke naprijed preko ograde. Do dvorišta je bilo stotinu stopa. Jon je začuo udarac dok je izvirivao iza slamnatog vojnika, pokušavajući vidjeti odakle je došla j strijela. Ni deset stopa od tijela Gluhog Dicka, nazreo je kožni štit, po-j habani plašt, čupu guste crvene kose. *Vatrompoljubljena, pomisli, sret-na.* Podigao je luk, ali prsti su mu se odbili razdvojiti, i ona je nestala 1 jednako naglo kako se i pojavila. Okrenuo se, psujući, i umjesto toga' odapeo sulicu na ljude na krovu oružarnice, ali je i njih promašio.
Dotad su i istočne staje bile u plamenu, a crni dim i pramenovi zapaljene slame slijevali su se iz pregradaka. Kad se krov urušio, plamenovi su se uzdigli ričući, tako glasno da su gotovo zaglušili ratne rogove Thennijaca. Njih pedesetorica toptala su Kraljevskom cestom u čvrstoj. koloni, sa štitovima podignutim iznad glave. Drugi su navirali kroz po-j vrtnjak, preko pješčanog dvorišta, oko starog suhog zdenca. Trojica su] sasjekla put kroz vrata odaja meštra Aemona u drvenu utvrdu pod vra- j njim gnijezdom, a očajnička se borba odvijala na vrhu Nijeme kule, du-; gi mačevi protiv brončanih sjekira. Ništa od toga nije bilo važno. *Ples se premjestio,* pomisli on.
Jon odšepa do Satena i ščepa ga za rame. "Za mnom", vikne. Zajedno su se premjestili na sjevernu ogradu, odakle je Kraljeva kula gledala na dveri i privremeni zid Donala Noyea od cjepanica, bačava i vreća kukuruza. Thennijci su bili ondje prije njih. Nosili su polukacige i imali tanke brončane diskove našivene na svoje duge kožne košulje. Mnogi su vitlali brončanim sjekirama, iako je nekolicina njih bila od klesa-nog kamena. Još više ih je imalo kratka koplja sa šiljcima u obliku listova koje su se crveno žarile na svjetlu zapaljenih staja. Vrištali su na Drevnom jeziku dok su napadali barikadu, bodući svojim kopljima, mašući svojim brončanim sjekirama, prosipajući kukuruz i krv s jednakim žarom dok su sulice iz samostrela i strijele pljuštale po njima od strijelaca koje je Donal Noye postavio na stubama.
"Što da *radimo?"* vikne Saten.
"Ubijmo ih", vikne mu Jon, s crnom strijelom u ruci.
Nijedan strijelac nije mogao zahtijevati lakšu metu. Thennijci su okrenuli leđa Kraljevoj kuli dok su jurišali na polumjesec, verući se preko vreća i bačava da dopru do ljudi u crnom. I Jon i Saten slučajno odab-raše isti cilj. Upravo se domogao vrha barikade kad mu je strijela niknula iz vrata a sulica između lopatica. Pola otkucaja srca kasnije dugi mač dohvatio ga je u trbuh te se srušio na čovjeka iza sebe. Jon posegne u svoj tobolac i ponovno osjeti da je prazan. Saten je navijao svoj sa-mostrel.

Ostavio gaje pri tome i pošao po još strijela, ali nije učinio više od tri koraka kad se zaklopac s treskom otvorio tri stope ispred njega. *Prokletstvo, nisam ni čuo da su se vrata probila.*

Nije bilo vremena da smisli plan ili zove upomoć. Jon ispusti svoj luk, posegne preko ramena, istrgne Dugu pandžu iz njezinih korica i zakopa oštricu posred prve glave koja je izvirila iz kule. Bronca se nije mogla mjeriti s valyrijskim čelikom. Udarac je zasjekao ravno kroz Thenno-vu kacigu duboko u njegovu lubanju, a on se srušio natrag odakle je došao. Bilo ih je još iza njih, znao je Jon po vikanju. Povukao se i zovnuo Satena. Idući čovjek koji se uspeo dobio je sulicu u obraz. I on je nestao.

"Ulje", reče Jon. Saten kimne. Zajedno dograbiše debele podstavljene jastučiće koje su ostavili pokraj vatre, podigoše teški kotao ki-pućeg ulja i izliše ga u rupu na Thennijce. Krikovi su bili grozomorniji od ičega što je čuo, a Saten je izgledao kao da će povraćati. Jon nogom zatvori zaklopac, postavi težak željezni kotao na njega i snažno protre-se dječaka s lijepim licem. "Povraćaj kasnije", vikne Jon. *"Dođi."*

Izbivali su s ograde samo nekoliko trenutaka, ali dolje se sve promijenilo. Desetorica crne braće i nekolicina ljudi Krtograda još su stajali na sanducima i bačvama, ali divljaci su navirali posvuda po polumjesecu, gurajući ih natrag. Jon ugleda jednog kako zabija svoje koplje u Rastov trbuh tako snažno da ga je podigao u zrak. Mladi Henly je bio mrtav, a Stari Henly je umirao, okružen neprijateljima. Mogao je vidjeti Lakog kako se vrti i siječe, smijući se poput luđaka, a njegov je plašt lepršao dok je skakao s bačve na bačvu. Brončana sjekira dohvatila ga je točno ispod koljena i smijeh se pretvorio u rasprsnut krik.

"Popuštaju", reče Saten.

"Ne," reče Jon, "već su popustili."

Dogodilo se brzo. Jedna krtica je pobjegla, a potoni druga, i i su svi seljani odbacivali oružje i napuštali barikadu. Braće je biloj malo da je obrane sami. Jon ih je promatrao kako pokušavaju for ti liniju kako bi se doveli u red, ali Thennijci su ih preplavili kopljer, sjekirom, pa su i oni bježali. Dornijac Dilly zapeo je i pao na lice, a divljak mu je zasadio koplje između lopatica. Kegs, spor i kratkog daha, gotovo je stigao do dna stuba kad ga je Thennijac uhvatio za plašt i okrenuo... ali sulica iz samostrela srušila je čovjeka prije nego stoje njegova sjekira mogla pasti. "Pogodio sam ga", zakrešti Saten, dok je Kegs posr-tao prema stubištu i počeo puzati stubama na rukama i koljenima.

Dveri su izgubljene. Donal Noye ih je zatvorio i okovao, ali bile su os-f vojive, a željezne rešetke su svjetlucale crveno od odbijene svjetlosti vat-, re, dok se iza njih nalazio hladni crni tunel. Nitko se nije povukao da ih f obrani; jedina sigurnost bila je na vrhu Zida, sedam stotina stopa uz za- \ vojite drvene stube.

"Kojim se bogovima moliš?" Jon upita Satena. "Sedmorici", reče momak iz Starigrada.

"Onda se moli", reče mu Jon. "Moli se svojim novim bogovima, aja j ću se moliti svojim starim." Na tome se sve prelamalo.

Zbog uzbune kod zaklopca, Jon je zaboravio napuniti svoj tobolac. j Odšepao je natrag preko krova i to obavio sada, te također pokupio svoj J luk. Kotao se nije maknuo s mjesta gdje ga je ostavio, te se činilo da su f za sada bili prilično sigurni. *Ples se premjestio dalje, a mi gledamo s galerije,* pomislio je dok je šepao natrag. Saten je odapinjao strelice na div-] ljake na stubama, a potom se sagibao iza kruništa da nabije samostrel.; *Možda je Ijepuškast, ali je brz.*

Prava bitka se odvijala na stubama. Noye je postavio kopljanike na' dva najniža odmorišta, ali bezglavi bijeg seljana ih je uspaničio te su se pridružili bijegu, jureći prema trećem odmorištu dok su Thennijci ubijali svakoga tko bi zaostao. Strijelci i samostrijela na višim odmorištima j pokušavali su odapinjati strijele preko svojih glava. Jon zatakne strijelu, nategne i odapne, i sa zadovoljstvom ugleda kako se jedan od divljaka kotrlja niz stube. Od vrućine vatre Zid je suzio, a plamenovi su plesali i treperili na ledu. Stube su se tresle od koraka ljudi koji su bježali spašavajući vlastite živote.

Jon ponovno zatakne, nategne i odapne, ali pogodi samo jednog, a jednog pogodi Saten, dok je dobrih šezdeset ili sedamdeset Thennijaca tutnjilo uza stube, ubijajući putem, opijeni pobjedom. Na četvrtom od-morištu tri brata u crnim plaštevima stajala su rame uz rame s dugim mačevima u rukama, te se bitka nakratko ponovno zapodjenula. Ali bila su ih samo trojica, te ih je uskoro preplavila divljačka plima, a njihova krv kapala je niza stube. "Čovjek nikad nije ranjiviji u bitki nego kada bježi", knez Eddard je jednom rekao Jonu. "Čovjek koji trči je poput ranjene životinje jednom vojniku. Samo mu povećava žeđ za krvlju." Strijelci na petom odmorištu pobjegli su prije nego što je bitka uopće stigla do njih. Bio je to poraz, krvavi poraz.

"Donesi baklje", reče Jon Satenu. Četiri baklje bile su naslagane pokraj vatre, s glavama zamotanim u nauljene krpe. Bilo je tu i desetak vatrenih strijela. Momak iz Starigrada stavi jednu baklju na vatru sve dok nije žarko plamtjela, te donese ostatak ispod ruke, nezapaljen. Ponovno je izgledao preplašeno, što nije bilo čudno. I Jon je bio preplašen.

Tada je ugledao Styra. Magnar se penjao na barikadu, preko ispražnjenih vreća kukuruza, razbijenih bačvi i tijela prijatelja i neprijatelja. Njegov brončani Ijuskavi oklop blistao je tamno na svjetlu vatre. Styr je skinuo svoju kacigu da pregleda poprište svog trijumfa, a ćelavi bezubi kurvin sin se smiješio. U ruci je imao dugo koplje od usud-drva skićenom brončanom glavom. Kad je ugledao dveri, uperio je koplje u njih i zalajao nešto na Starom jeziku nekolicini Thennijaca oko sebe.

Prekasno, pomisli Jon. *Trebao si voditi svoje ljude preko barikade, možda bi onda uspio spasiti kojega.*

Gore visoko, oglasi se ratni rog, dugo i duboko. Ne s vrha Zida, već s devetog odmorišta, neke dvije stotine stopa visoko, gdje je stajao Do-
nal Noye.

Jon zatakne vatrenu strijelu na svoju tetivu, a Saten je zapali bakljom. Pristupi ogradi, nategne, nacilja i odapne. Plamene vrpce vijorile su se dok je strijela jurišala dolje i zabila se u njegovu metu, pucketajući.

Ne u Styra. U stube. Ili preciznije, u bačve, bačvice i vreće koje je Do-nal Noye naslagao *ispod* stuba, do visine prvog odmorišta; barila masti i ulja za svjetiljke, vreće lišća i nauljenih krpa, rasječenih cjepanica, kore drveta i iverja. "Opet", reče Jon i "Opet" i "Opet." Drugi strijelci su također odapinjali, sa svakog vrha kule u dometu, neki su slali strijele u visokim lukovima kako bi pale ispred Zida. Kad je Jonu ponestalo vatrenih strijela, on i Saten počeše paliti baklje i bacati ih s kruništa.

Iznad njih rascvjetala se nova vatra. Stare drvene stube upile su ulje poput spužve, a Donal Noye ih je natopio od devetog odmorišta pa sve dolje do sedmog. Jon se mogao samo nadati da se većina njihovih ljudi uspentrala na sigurno prije nego što je Noye bacio baklje. Crna braća su barem znala za plan, ali seljani nisu.

Vjetar i vatra učinili su ostalo. Jon je jedino morao gledati. S plamenovima ispod i plamenovima iznad, divljaci nisu imali kamo. Neki su nastavili naprijed i poginuli. Neki su se spustili i poginuli. Neki su ostali gdje su bili. I oni su poginuli. Mnogi su skočili sa stuba prije nego što su izgorjeli i poginuli od pada. Dvadesetak Thennijaca još se stiskalo između vatri kad je led počeo pucati od vrućine, a cijela se donja trećina stubišta odlomila, zajedno s nekoliko tona leda. To je bilo posljednji put što je Jon Snow vidio Styra, Magnara od Thenna. *Zid brani sam sebe,* pomisli on.

Jon je zamolio Satena da mu pomogne spustiti se u dvorište. Ranjena noga boljela ga je tako jako da je jedva mogao hodati, čak i sa štakom. "Donesi baklju", rekao je momku iz Starigrada. "Moram nekoga potražiti." Na stubama su bili većinom Thennijci. Sigurno su neki od slobodnog naroda pobjegli. Manceovi ljudi, ne Magnarovi. Ona je mogla biti jedna od njih. Stoga su se spustili pokraj tijela ljudi koji su pokušali proći kroz zaklopac,

a Jon je lutao kroz tamu sa štakom ispod jedne ruke i drugom oko ramena dječaka koji je nekoć lijegao za novac u Starigradu.
Staje i zajednička dvorana izgorjele su dotad sve do zadimljenih uga-raka, ali vatra je još uvijek bjesnjela duž Zida, penjući se stopu po stopu i odmorište po odmorište. S vremena na vrijeme čuli bi stenjanje a potom *kraaak*, i novi bi se komad urušio sa Zida. Zrak je bio pun pepela i ledenih kristala.
Pronašao je Quorta mrtvog, a Kamenog Palca na samrti. Pronašao je neke mrtve i umiruće Thennijce koje zapravo nikad nije upoznao. Pronašao je Velikog Čira, slabog od krvi koju je izgubio, ali još živog.
Pronašao je Ygritte kako leži na komadiću starog snijega ispod Kule Vrhovnog zapovjednika, sa strijelom među grudima. Ledeni kristali smjestili su joj se na lice, a na mjesečini se činilo kao da je nosila svjetlucavu srebrnu masku.
Strijela je bila crna, vidio je Jon, ali imala je bijela pačja pera. *Nije moja,* reče u sebi, *nije jedna od mojih.* Ali osjećao se kao daje bila.
Kad je kleknuo na snijeg pokraj nje, njezine se oči otvore. "Jon Snow", reče ona, vrlo tiho. Zvučalo je kao da je strijela pronašla pluća. "Je li *ovo* sada pravi zamak? Ne samo kula?"
"Jest." Jon je primi za ruku.
"Dobro", šapne ona. "Željela sam vidjet jedan pravi zamak, prije... prije nego..."
"Vidjet ćeš još stotinu zamaka", obeća joj on. "Bitka je gotova.
deštar Aemon će se pobrinuti za tebe." On joj dotakne kosu. "Tebe je
oljubila vatra, sjećaš se? Ti si sretna. Trebat će više od jedne strijele da
; ubije. Aemon će je izvući i zakrpati te, a donijet ćemo ti makova mlije-
i protiv boli."
Ona se na to samo osmjehne. "Sjećaš se one pećine? Trebali smo os-*1* u onoj pećini. Rekla sam ti."
"Vratit ćemo se u pećinu", reče on. "Nećeš umrijeti, Ygritte. Nećeš."
"O." Ygritte mu obuhvati obraz dlanom. "Ti ništa ne znaš, Jone now", uzdahne umirući.

bran

Ovo je samo još jedan prazni zamak", reče Meera Reed dok je zurila preko pustoši kamenja, ruševina i korova.
Ne, pomisli Bran, *ovo je Noćna utvrda, a ovo je kraj svijeta.* U planinama, jedino je mogao misliti o tome kako će stići do Zida i pronaći troo-ku vranu, ali sada kad su bili tu bio je ispunjen strahovima. San koji je usnuo... san koji je *Ljetnih* usnuo... *ne, ne smijem razmišljati o tom snu.* Nije ga čak ni ispričao Reedovima, iako se činilo da je barem Meera osjećala kako nešto nije bilo u redu. Ako o tome nikad ne bude govorio, možda će zaboraviti da je to ikad sanjao, tada se neće ostvariti te će Robb i Sivi Vjetar još biti...
"Hodor." Hodor prebaci svoju težinu i Brana s njom. Bio je umoran. Hodali su satima. *Barem se on ne boji.* Bran se plašio toga mjesta, gotovo jednako koliko se plašio da to prizna Reedovima. *Ja sam princ Sje*-i'OT, *Stark od Oštrozimlja, gotovo odrastao muškarac, moram biti hrabar kao Robb.*
Jojen se zagleda u njega svojim tamnozelenim očima. "Ovdje nam ostane može nauditi, Vaša Milosti."
Bran nije bio tako siguran. Noćna utvrda pojavljivala se u nekim od najstrašnijih priča Stare Nane. Tu je stolovao Noćni kralj, prije nego što je njegovo ime bilo izbrisano iz ljudskog sjećanja. Tu je Kuhar Štakor poslužio andalskom kralju svoju pitu od princa i slanine, gdje je se deset devet stražara držalo stražu, gdje su hrabru Danny Flint silo umorili. To je bio zamak odakle je kralj Sherrit bacio kletvu na And iz starine, gdje su se mali šegrti suočavali s onim što dolazi noću, gdjjj' slijepi Svmeon Zvjezdanih Očiju vidio borbu paklenih pasa. Luda! kira nekoć je hodao tim dvorištima i penjao se na te kule, koljući s braću u mraku. Sve to dogodilo se prije više stotina i tisuća godina, dakako, a ne se možda nije ni dogodilo. Meštar Luwin je uvijek govorio da se j Stare Nane ne smiju progutati cijele. Ali jednom je njegov stric do posjetiti oca, pa ga je Bran upitao za Noćnu utvrdu. Benjen Stark nikad nije rekao da su priče istinite, ali nije rekao ni da nisu; samo je slegnuo ramenima i rekao: "Napustili smo Noćnu utvrdu prije dvije stotine godina", kao da je to bio neki odgovor.
Bran se prisili da se ogleda. Jutro je bilo hladno, ali vedro, sunce je sjalo s krutog modrog neba, ali nisu mu se sviđali *zvukovi.* Vjetar je stvarao nervozan zviždukav zvuk dok je drhtao kroz srušene kule, utvrde su stenjale i smirivale se, a on je mogao čuti štakore kako stružu ispod poda velike dvorane. *Djeca Kuhara Štakora koja trče za svojim ocem.* Dvorišta su bila male šume gdje je vretenasto drveće međusobno trljalo svoje gole grane, a uvelo lišće bježalo poput žohara po komadićima starog snijega. Stabla su rasla tamo gdje je nekoć bila staja, a kvrgavo bijelo usud-drvo probijalo se kroz zjapeću rupu u krovu kupolaste kuhinje. Čak se ni Ljetnik tu nije osjećao lagodno. Bran se zavuče pod njegovu kožu, samo na časak, da onjuši mjesto. Ni to mu se nije svidjelo.
A nije bilo *prolaza* na drugu stranu.
Bran im je govorio da ga neće biti. Govorio im je i *govorio,* ali Jojen Reed je uporno zahtijevao da sam provjeri. Usnuo je proročanski san, rekao je, a njegovi proročanski snovi nisu lagali. *Nisu ni otvarali dveri,* pomislio je Bran.
Dveri koje je štitila Noćna utvrda bile su zapečaćene od dana kad su crna braća natovarila mazge i tegleće konje te otišla na Duboko jezero; njezine željezne rešetke bile su spuštene, lanci koji su ih podizali odneseni, tunel nakrcan kamenjem i kršem posve zaleđenim sve dok

nisu l neprobojni poput samog Zida. "Trebali smo slijediti Jona", reče Bran kad je to vidio. Često je mislio na svog nezakonitog brata, od noći kad gaje Ljetnik promatrao kako jaše kroz oluju. "Trebali smo pronaći Kraljevsku cestu i poći u Crni zamak."
"Ne usudimo se, moj prinče", reče Jojen. "Rekao sam ti zašto."
"Ali tu ima *divljaka.* Ubili su nekog čovjeka i htjeli ubiti i Jona. Jo-jene, bilo ih je *stotinu."*
"Tako si rekao. Nas je četvero. Pomogao si svome bratu, ako je to zaista bio on, ali to te umalo stajalo Ljetnika."
"Znam", nesretno će Bran. Strahovuk ih je ubio trojicu, možda više, ali bilo ih je previše. Kad su stvorili čvrst prsten oko visokog čovjeka bez ušiju, on je pokušao umaknuti kroz kišu, ali jedna od njihovih strijela su-nula je za njim, te je iznenadna prodorna bol istjerala Brana iz vučje kože i vratila ga u njegovu. Nakon što je oluja napokon zamrla, sklupčali su se u tami bez vatre, razgovarajući šaptom ako su uopće govorili, osluškujući Hodorovo teško disanje i pitajući se hoće li divljaci pokušati ujutro prijeći jezero. Bran je posezao za Ljetnikom iznova i iznova, ali hol koju je ondje zatekao otjerala bi ga, kao što vas užaren kotao tjera da povučete ruku upravo kad ste ga kanili dohvatiti. Samo je Hodor spavao te noći, mrmljajući "Hodor, hodor", dok se okretao i prevrtao. Bran se bojao da je Ljetnik negdje umirao u tami. *Molim vas, vi stari bogovi,* molio se, *uzeli ste Oštrozimlje, i mojeg oca, i moje noge, molim vas nemojte uzeti i Ljetnika. Čuvajte također Jona Snowa i natjerajte divljake da odu.*
Nikakvo usud-drvo nije raslo na onom kamenom otoku na jezeru, no vjerojatno su ga nekako stari bogovi čuli. Divljacima je dugo trebalo da odu idućeg jutra, svlačeći tijela svojih mrtvih i starca kojeg su ubili, čak izvlačeći nekoliko riba iz jezera, a tu je bio i strašan trenutak kad su njih trojica otkrila nasip te počela hodati po njemu... ali put je skrenuo, a oni nisu, te su se njih dvojica umalo utopila prije nego što su ih ostali izvukli. Visoki ćelavi čovjek je vikao na njih, a njegove su riječi odjekivale preko vode na nekom jeziku koji čak ni Jojen nije poznavao, a malo vremena kasnije pokupili su svoje štitove i koplja te odmarširali na sjeveroistok, istim putem kojim je otišao Jon. Bran je također želio otići, potražiti Ljetnika, ali Reedovi su rekli ne. "Ostat ćemo još jednu noć," rekao je Jojen, "povećati udaljenost između nas i divljaka. Ne želite ih valjda ponovno sresti, zar ne?" Kasnije tog poslijepodneva Ljetnik se vratio s mjesta na kojem se skrivao, vukući stražnju nogu. Pojeo je dijelove tijela u krčmi, rastjeravši vrane, a potom doplivao do otoka. Mee-ra je izvukla slomljenu strijelu iz njegove noge i natrljala ranu sokom nekih biljaka koje je pronašla kako rastu oko podnožja kule. Strahovuk je ;"š hraraao, ali svakog dana manje, činilo se Branu. Bogovi su ga čuli.
"Možda bismo trebali pokušati naći neki drugi zamak", rekla je Mee-ra svom bratu. "Možda bismo mogli proći kroz dveri negdje drugdje. Mogla bih otići izviđati ako hoćeš, sama bih dalje odmakla."
Bran zatrese glavom. "Ako odeš na istok tu je Duboko jezero, a potom Kraljičine dveri. Zapadno je Ledentrag. Ali oni če svi biti isti, sa-J mo manji. Sve su dveri zapečaćene osim onih u Crnom zamku, Istočnoj! stražarnici i Sjenovitoj kuli."
Hodor je rekao: "Hodor", na to, a Reedovi su izmijenili pogled. "Ba-j rem bih se trebala popeti na Zid", odluči Meera. "Možda ću vidjetif nešto tamo gore."
"Što se nadaš vidjeti?" upita Jojen.
"Nešto", reče Meera, a ovaj put je bila nepopustljiva.
To bih trebao biti ja. Bran podigne glavu i pogleda prema Zidu, te zamisli kako se penje palac po palac, zavlačeći prste u pukotine na le i izbijajući uporišta nožnim prstima. To ga primora na osmijeh una| svemu: snovima, divljacima, Jonu i *svemu.* Penjao se po zidovima Ošti zimlja kad je bio mali, i po svim kulama, ali nijedna od njih nije bila t ko visoka, a bijahu samo od kamena. Zid je *izgledao* poput kamena, s siv i šupljikav, ali tada bi se oblaci razdvojili i sunce bi ga pogodilo dri gačije, te bi se on odjednom preobrazio i stajao ondje bijel, modar i bli| tav. Bio je kraj svijeta, govorila je uvijek Stara Nana. S druge strane l jahu čudovišta, orijaši i demoni, ali oni nisu mogli proći dok je god\ bio jak. *Želim stajati na vrhu s Meerom,* pomisli Bran. *Želim stajati na \ hu i vidjeti.*
Ali bio je slomljeni dječak s beskorisnim nogama, te je jedino mog promatrati odozdo dok se Meera penjala umjesto njega.

Nije se *zapravo penjala,* onako kako se on nekoć penjao. Samo je l dala nekim stubama koje je Noćna straža isklesala prije stotina i tis godina. Sjećao se da je meštar Luwin rekao kako je Noćna utvrda bila jedini zamak gdje su stube bile izrezbarene u ledu samog Zida. Ili je tof možda bio stric Benjen. Noviji zamci imali su drvene stube, ili kamene,! ili duge kosine od zemlje i pijeska. *Led je previše varljiv.* Njegov stric mu l je to rekao. Kazao je kako je vanjska površina Zida ponekad ronila le-] dene suze, iako je *jezgra* unutra ostajala zaleđena tvrdo poput kamena, j Stube su se morale otopiti i ponovno zalediti tisuću puta otkad su crna' braća ostavila zamak, a svaki put malo su se suzile, postale glatkije, oblije i varljivije.
I manje. *Gotovo kao da ih Zid guta u sebe.* Meera Reed je imala siguran korak, ali unatoč tome napredovala je polako, pomičući se od grude do grude. Na dva mjesta gdje stuba gotovo nije bilo morala se spustiti na sve četiri. *Bit će gore kad bude silazila,* pomisli Bran, gledajući.
Unatoč tome, želio je da je on tamo gore. Kad je dospjela na vrh, pužući po ledenim kvrgama koje su bile sve što je preostalo od najviših stuba, Meera mu se izgubi iz vida.
"Kada će sići?" upita Bran Jojena.
"Kad bude spremna. Željet će dobro pogledati... Zid i ono iza. Trebali bismo i mi učiniti isto ovdje dolje."
"Hodor?" reče Hodor, sumnjičavo. "Možda nešto pronađemo", ustraje Jojen.
Ili nešto pronađe nas. Bran to nije mogao izustiti, međutim; nije htio da Jojen pomisli da je kukavica.
Stoga su krenuli istraživati; Jojen Reed je vodio, Bran je bio u svojoj košari na Hodorovim leđima, Ljetnik je tapkao uz njih. Jednom se Strahovuk zaletio kroz mračna vrata i vratio trenutak kasnije sa sivim štakorom među zubima. *Kuhar Štakor,* pomisli Bran, ali bio je krive boje, i bio je velik poput mačke. Kuhar Štakor bio je bijel i gotovo velik poput krmače...
Bilo je mnogo mračnih vrata u Noćnoj utvrdi, te mnogo štakora. Bran ih je mogao čuti kako trčkaraju po svodovima i podrumima, te labirintu poput noći crnih tunela koji su ih povezivali. Jojen je želio zaviriti ondje dolje, ali Hodor je na to rekao *"Hodor",* a Branje rekao "Ne." Bilo je gorih stvari od štakora dolje u mraku ispod Noćne utvrde.
"Izgleda kao staro mjesto", reče Jojen dok su hodali galerijom gdje je sunčana svjetlost padala u prašnim zrakama kroz prazne prozore.
"Dvaput starije od Crnog zamka", reče Br-an, sjećajući se. "Bio je to prvi zamak na Zidu, i najveći." Ali bio je također prvi napušteni, još u vremenima Drevnih kraljeva. Čak i tada bio je tričetvrtine prazan i previše skup za održavanje. Dobra kraljica Alysanne predložila je da ga Straža zamijeni za manji, noviji zamak na točki samo sedam milja istočno, gdje je Zid vijugao obalom prekrasnog zelenog jezera. Duboko jezero platili su kraljičini dragulji i sagradili ljudi koje je Stari kralj poslao na sjever, te su crna braća prepustila Noćnu utvrdu štakorima. Međutim, to je bilo prije dva stoljeća. Sada je Duboko jezero stajalo prazno poput zamka koje je zamijenilo, a Noćna utvrda...
"Tu ima duhova", reče Bran. Hodor je već čuo sve priče, ali Jojen možda nije. *"Starih* duhova, prije Starog kralja, čak i prije Aegona Zmaja, sedamdeset devet dezertera koji su otišli na jug u odmetništvo. Jedan je bio najmlađi sin kneza Ryswella, pa kad su stigli do zemlje grobnih humaka potražili su zaklon u njegovu zamku, ali knez Ryswell ih je zarobio i vratio u Noćnu utvrdu. Vrhovni zapovjednik izdubio je rupe na vrhu Zida i metnuo dezertere u njih te ih žive zakopao u led. Imali su koplja i rogove i svi su gledali na sjever. Sedamdeset devet stražara. tako su ih zvali. Ostavili su svoje položaje za života, te će im u smrti straža trajati zauvijek. Godinama kasnije, kad je knez Ryswell bio stari na samrti, zapovijedio je da ga prenesu u Noćnu utvrdu kako bi mogao odjenuti crno i stajati pokraj svog sina. Poslao ga je natrag na Zid zbog časti, ali još ga je ljubio, te je želio s njime dijeliti stražu."
Proveli su pola dana zavirujući u kutke zamka. Neke su se kule srušile, a druge *izgledale* nesigurno, ali popeli su se na zvonik (nije bilo nijednog zvona) i vranje gnijezdo (nije bilo nijedne ptice). Ispod pivovare pronašli su podrum golemih hrastovih bačava koje su šuplje odjekivale kad ih je Hodor srušio. Pronašli su knjižnicu (police i sanduci su f se srušili, knjige nestale, a štakora je bilo posvuda). Pronašli su vlažnu i slabo osvijetljenu tamnicu s ćelijama

dovoljno velikim da smjeste pet stotina zarobljenika, ali kad je Bran dohvatio jednu od zahrđalih rešetki, ona mu je prepukla u ruci. Samo je jedan trošan zid preostao od velike dvorane, kupelj je naizgled tonula pod zemlju, a golemi trnoviti grmovi osvojili su dvorište za vježbu pred oružarnicom gdje su se crna' braća nekoć znojila s kopljem, štitom i mačem. Međutim, oružarnica i kovačnica još su stajale, iako su paučina, štakori i prašina *zauzeli* mjesta oštricama, mjehovima i nakovnju. Ponekad bi Ljetnik čuo zvukove za I koje je Bran naizgled bio gluh, ili bi ogolio zube ni na što, a krzno na njegovoj šiji bi se nakostriješilo... ali Kuhar Štakor nije se nijednom pojavio, ni sedamdeset devet stražara, ni Luda Sjekira. Bran je osjećao ve- J liko olakšanje. *Možda je to ipak samo srušeni prazni zamak.*
U času kad se Meera *vratila,* sunce je bilo samo širinu mača iznad • zapadnih bregova. "Što si vidjela?" upita je njezin brat Jojen.
"Vidjela sam Ukletu šumu", reče ona čeznutljivim glasom. "Brdako-1 ja su se *uzdizala divlja* dokle god je pogled dopirao, pokrivena stablima koja sjekira nije dotakla. Vidjela sam sunčanu svjetlost kako svjetlu na jezeru i oblake kako dolaze sa *zapada.* Vidjela sam krpice starog sni-f jega i sige duge poput kopalja. Čak sam vidjela jednog orla kako kruži.J Mislim daje i on mene vidio. Mahnula sam mu."
"Jesi li vidjela put dolje?"
Ona zatrese glavom. "Ne. Pad je okomit, a led tako gladak... Možda bih se mogla spustiti kad bih imala dobro uže i sjekiru da urezem rukohvate, ali..."
"... ne mi", završi Jojen.
"Ne", složi se njegova sestra. "Jesi li siguran da si ovo mjesto vidio u svom snu? Možda smo pogriješili zamak."
"Ne. To je taj zamak. Tu su te dveri."
Da, pomisli Bran, *ali zakrčene su kamenjem i ledom.*
Kad je sunce počinjalo zapadati, sjene kula produživale su se a vjetar je zapuhao jače, šaljući oblake suhog lišća šušteći kroz dvorišta. Skupljanje sumraka podsjeti Brana na još jednu pripovijest Stare Nane, priču o Noćnom kralju. Bio je trinaesti čovjek koji je vodio Noćnu stražu, rekla je; ratnik koji nije znao za strah. "A to mu je bila mana", dodala bi ona, "jer svi ljudi moraju znati za strah." Žena je bila njegova propast; žena koju je ugledao s vrha Zida, kože bijele poput mjeseca i očiju nalik na modre zvijezde. Ne bojeći se ničega, pohitao je za njom, uhvatio je i volio je, iako joj je koža bila hladna kao led. Kad joj je predao svoje sjeme, s njime je predao i svoju dušu. Doveo ju je natrag u Noćnu utvrdu i proglasio je kraljicom, a sebe njezinim kraljem, i čudnim čarolijama pokorio Zakletu braću svojoj volji. Trinaest godina su vladali, Noćni kralj i njegova mrtvačka kraljica, sve dok ^e napokon Stark od Oštrozimlja i Joramun od Divljaka nisu udružili da oslobode Stražu iz okova. Nakon njegova pada, kad se otkrilo da je prinosio žrtve Drugima, svi zapisi o Noćnom kralju bili su uništeni, a njegovo ime zabranjeno.
"Neki vele da je bio Bolton", Stara Nana bi uvijek završavala. "Neki vele Magnar iz Skagosa, neki kažu Umber, Flint ili Norrev. Neki bi vas htjeli uvjeriti daje bio Woodfoot, od onih koji su vladali Medvjeđim otokom prije nego što su došli željezni. Nije bio ništa od toga. Bio je Stark, brat čovjeka koji ga je svrgnuo." Uvijek bi tada uštinula Brana za nos, nikad to neće zaboraviti. "Bio je Stark od Oštrozimlja, a tko zna? Možda *icmoBrandon.* Možda je spavao upravo u ovoj odaji."
Nije, pomisli Bran, *ali hodao je ovim zamkom, gdje ćemo mi noćas spavati.* Ta mu se misao nije baš sviđala. Noćni kralj bio je samo čovjek na svjetlu dana, uvijek je govorila Stara Nana, ali noću je mogao vladati. *A*
^mrkava se.
Reedovi odlučiše da će spavati u kuhinjama, kamenom osmerokutu razbijene kupole. Izgledao je da nudi bolji zaklon od većine drugih zdanja, iako je iskrivljeno usud-drvo izniknulo iz škriljastog poda, a njego-c koštanobijele grane posezale su za suncem.

Bilo je to čudno drvo, tanje od ijednog usud-drva koje je Bran ikad vidio, a usto i bez lica, *i zbog* njega se osjećao kao da su barem tu drevni bogovi bili s njim.
To je, međutim, bilo jedino što mu se sviđalo u kuhinji. Krova je r Javnom bilo, te će biti na suhom ako ponovno počne kišiti, ali misliof da se na tom mjestu nikad neće *ugrijati.* Moglo se osjetiti kako hladn prodire kroz škriljast pod. Branu se nisu sviđale ni sjene, ni goleme| lene peći koje su ih okruživale poput razjapljenih usta, ni zarđale i ne kuke, niti ožiljci i mrlje koje je vidio na mesarevu panju pokraj] nog zida. *Tu je Kuhar Štakor rasjekao princa na komadiće,* znao jf *ispekao pitu u jednoj od ovih peći.*
Međutim, zdenac je bio ono što mu se najmanje sviđalo. Bio je (rih dvanaest stopa širok, sav kamen, sa *stubama* isklesanim s unuta strane, koje su kružile sve dublje i dublje u tamu. Zidovi bijahu vla pokriveni salitrom, ali nitko od njih nije mogao vidjeti vodu na dnu, (' ni Meera svojim oštrim lovačkim očima. "Možda nema dno", nesig no će Bran.
Hodor proviri preko do koljena visokog ruba zdenca i re *"HODOR!"* Riječ odjekne niz bunar, "Hodorhodorhodorhodor",: tiše i tiše, "hodorhodorhodorhodor", sve dok nije bila tiša od šapta. Hej dor je izgledao začuđeno. Onda se nasmijao i sagnuo da pokupi odio Ijeni komad škriljevca s poda.
"Hodore, *nemoj!"reče* Bran, ali prekasno. Hodor baci škriljevacpres ko ruba. "Nisi to smio učiniti. Ne znaš čega ima tamo dolje. Mogao | nekog ozlijediti, ili... ili nešto probuditi."
Hodor ga nevino pogleda. "Hodor?"
Duboko, duboko, duboko dolje, čuli su zvuk kad je kamen prona vodu. Nije to *bio pljus,* ne zapravo. Bio je to *višegulp,* kao daje ono stoj je bilo dolje otvorilo drhtava hladna usta da proguta Hodorov kamen, f Tihi odjeci putovali su uz zdenac i na trenutak Bran pomisli da je čuo j nešto kako se pomiče, bacaka u vodi. "Možda ne bismo smjeli ovdje os-J tati", reče nelagodno.
"Pokraj zdenca?" upita Meera. "Ili u Noćnoj utvrdi?" "Da", reče Bran.
Ona se nasmije i pošalje Hodora da nakupi drva. Ljetnik pođe također. Dotad je već gotovo bio mrak, a strahovuk je želio loviti.
Hodor se vratio sam ruku punih sasušenih drva i slomljenih grana. Jojen Reed uzme svoj kremen i nož i počne paliti vatru dok je Meera čistila ribu koju je ulovila u posljednjem potoku koji su prešli. Bran se pitao koliko je godina prošlo otkad se posljednja večera kuhala u kuhinji Noćne utvrde. Pitao se i tko ju je skuhao, iako je možda bilo bolje ne znati.
Kad su se plamenovi lijepo razbuktali, Meera na njih stavi ribu. *Barem nije mesna pita.* Kuhar Štakor je ispekao sina andalskog kralja u velikoj piti s lukom, mrkvom, gljivama, puno papra i soli, kriškom slanine i tamnocrvenim Dornskim vinom. Onda gaje poslužio njegovu ocu, koji je pohvalio okus i zatražio drugi tanjur. Poslije su bogovi preobrazili kuhara u čudovišnog bijelog štakora koji je mogao jesti samo svoje mlade. Otad je lutao Noćnom utvrdom, proždirući svoju djecu, ali njegova se glad još uvijek nije utažila. "Nisu ga bogovi prokleli zbog umorstva," rekla je Stara Nana, "niti zato što je poslužio andalskom kralju vlastitog sina u piti. Čovjek ima pravo na osvetu. Ali ubio je *gosta* pod vlastitim krovom, a Bogovi to ne mogu oprostiti."
"Trebali bismo spavati", ozbiljno će Jojen, nakon što su se zasitili. Vatra je počinjala dogorijevati. On je potakne štapom. "Možda usnem još jedan proročanski san da nam pokaže put."
Hodor se već sklupčao i tiho hrkao. Od vremena do vremena ritnuo bi se pod svojim plaštem, i procvilio nešto što je moglo biti "Hodor". Bran dogmiže bliže vatri. Toplina je bila ugodna, a tiho pucketanje plamenova ga je umirivalo, ali san je odbijao doći. Vani je vjetar slao vojske uvelog lišća u marš po dvorištima da stružu tiho po vratima i prozorima. Zvukovi ga podsjete na priče Stare Nane. Mogao je gotovo čuti sablasne stražare kako se dovikuju na vrhu Zida i oglašavaju sablasne ratne rogove. Blijeda mjesečina padala je koso kroz otvor u kupoli, bojeći grane usud-drveta koje su se uspinjale prema krovu. Izgledalo je kao daje stablo pokušavalo dohvatiti mjesec i povući ga dolje u zdenac. *Drevni bogovi,* molio se Bran, *ako me čujete, ne šaljite mi noćas san. Ili ako hoćete, učinite da to bude dobar san.* Bogovi nisu odgovarali.

Bran se primora sklopiti oči. Možda je malko odspavao, ili je možda samo drijemao, lebdeći kao napola budan, a napola kao da spava, pokušavajući ne misliti na Ludu Sjekiru ili Kuhara Štakora ili ono što dolazi noću.
Tada je čuo zvuk.
Oči mu se otvore. *Što je to bilo? Zadržao* je dah. *Jesam li sanjao? Jesam li imao glupu moru?* Nije htio probuditi Meeru i Jojena zbog ružnog sna, ali... *ondje*... tih zvuk šuljanja, daleko... *Lišće, to je lišće koje struže ; po zidovima i šuška zajedno... ili vjetar, mogao bi biti vjetar... Zvuk,* među-I tim, nije dopirao izvana. Bran osjeti kako mu se dlačice na ruci počinju dizati. *Zvuk je unutra, tu je s nama, i postaje glasniji.* Podigao se na lal osluškujući. *Bilo* je vjetra i nošenog lišća, ali ovo je bilo nešto drugo, j *raci.* Netko je dolazio ovim putem. *Nešto* je dolazilo ovim putem.
Nisu to bili stražari, znao je. Stražari nikad nisu ostavljali Zid., moglo je biti drugih duhova u Noćnoj utvrdi, onih još strasnijih. S se što je Stara Nana govorila o Ludoj Sjekiri, kako je izuo svoje čiz šuljao se dvoranama *zamka* bosonog u mraku, a da vas nijedan zvuk< je mogao upozoriti gdje se nalazio osim kapljica krvi koje su mu kapi— sa sjekire, lakata i vrha njegove mokre crvene brade. Ili možda to uopće nije bio Luda Sjekira, možda je to bilo ono što dolazi po noći. Svi su ga mali šegrti vidjeli, rekla je Stara Nana, ali kasnije kad su to ispripovje-dili Vrhovnom zapovjedniku, svaki je opis bio drugačiji. y4 *trojica su umrla unutar godine, dok je četvrti poludio, a stotinu godina kasnije kad se ono vratilo, male su šegrte vidjeli kako se gegaju uz njega, svi u lancima.* To je bila samo priča. Samo je sam sebe plašio. Nije bilo onoga što dolazi noću, meštar Luwin je tako rekao. Ako je ikad takvo što postojalo, sada je nestalo sa svijeta, poput orijaša i zmajeva. *To nije ništa,* pomisli Bran.
Ali zvukovi su sada bili glasniji.
Dopire iz bunara, shvati on. To ga još više prestraši. Nešto se penja-lo pod zemljom, *izlazeći iz* mraka. *Hodor ga je probudio. Probudio ga je onim glupim komadom škriljevca, i sada dolazi.* Bilo je teško čuti bilo što od Hodorova hrkanja i lupanja Branova srca. Je li ono bio zvuk koji je krv stvarala kapajući sa sjekire? Ili je to bilo tiho, daleko zveckanje sablasnih lanaca? Bran oslušne napetije. *Koraci.* Bijahu to posve sigurno koraci, svaki malo glasniji od prethodnog. Nije mogao reći koliko, međutim. U zdencu su zvukovi odjekivali. Nije čuo nikakvo kapanje, ni lance, ali *bilo* je nečeg drugog... visok tanak cvilež, poput nekoga u boli i teško prigušeno disanje. Ali koraci bijahu najglasniji. Koraci su se približavali. Bran se previše bojao da bi viknuo. Vatra je dogorjela do nekoliko slabih ugaraka a svi su njegovi prijatelji spavali. Umalo je svukao kožu i posegnuo za svojim strahovukom, ali Ljetnik je možda bio miljama daleko. Nije mogao ostaviti prijatelje bespomoćne u mraku da se suoče s bilo čim što je dolazilo iz bunara. *Rekao sam im da ovamo ne dolazimo,* pomisli nesretno. *Rekao sam im da ima duhova. Rekao sam im da trebamo ići u Crni zamah.*
Koraci su Branu zvučali teško, sporo, nezgrapno, stružući o kamen. *Sigurno je golemo.* Luda Sjekira bio je krupan čovjek u pričama Stare Nane, a ono što je dolazilo noću bilo je čudovišno. Kod kuće u Oštrozimlju, Sansa mu je rekla da ga demoni tame ne mogu dotaći ako se sakrije ispod gunja. Umalo je to učinio sada, prije nego što se sjetio da je princ i gotovo odrastao muškarac.
Bran otpuže po podu, vukući mrtve noge za sobom sve dok nije mogao posegnuti i dotaknuti Meeru po nozi. Ona se smjesta probudi. Nije nikad upoznao nikog tko se budio tako brzo kao Meera Reed, ili nekoga tko bi tako brzo bio na oprezu. Bran pritisne prst na usta kako bi Meera znala da ne smije govoriti. Smjesta je čula zvuk, mogao je to vidjeti na njezinu licu; odjekujući koraci, tiho cviljenje, teško disanje. Meera se osovi na noge bez riječi i potraži svoja oružja. S trorogim žabljim kopljem u desnici i navojima mreže koji su joj visjeli iz ljevice, odšuljala se bosonoga prema zdencu. Jojen je i dalje drijemao, nesvjestan, dok je Hodor mrmljao i ritao se u nemirnom snu. Držala se sjene dok se kretala, zaobišavši zraku mjesečine tiho poput mačke. Bran ju je promatrao cijelo vrijeme, a čak je i on jedva mogao vidjeti neznatan sjaj njezina koplja. *Ne mogu je pustiti da se protiv onoga bori sama,* pomisli.
Ljetnikje bilo daleko, ali...

... on svuče svoju kožu i posegne za Hodorom.
Nije bilo poput uvlačenja u Ljetnika. To je sada bilo tako lako da je Bran jedva mislio o tome. Ovo je bilo teže, kao kad pokušavate navući lijevu čizmu na desnu nogu. Posve je krivo pristajalo, a i čizma se *bojala,* čizma nije znala što se događalo, čizma je odguravala nogu. Okusio je bljuvotinu u dnu *Hodorova* grla, i to je gotovo bilo dovoljno da pobjegne. Umjesto toga migoljio se i gurao, sjeo, skupio noge poda se - njegove goleme snažne noge - i ustao. *Ja stojim.* Načini korak. *Ja hodam.* Bio je to tako neobičan osjećaj da je zamalo pao. Mogao je vidjeti sebe na hladnom kamenom podu, malo slomljeno stvorenje, ali sada nije bio slomljen. Ščepao je Hodorov dugi mač. Disanje je bilo glasno poput ko-vačkog mijeha.
Iz bunara dopre jauk, prodoran *krik* koji prođe kroza nj poput noža. Golemi crni stvor podigne se iz tame i zatetura prema mjesečini, a strah nabuja u Branu takvom silinom da se, prije nego stoje uopće mogao *pomisliti* da isuče Hodorov mač onako kako je kanio, pronašao natrag na podu s Hodorom koji je urlao *"Hodor hodor HODOR",* onako kako je vikao u jezerskoj kuli kad je bljesnula munja. Ali ono što je došlo noću također je vrištalo i divlje se ritalo u naborima Meerine mreže. Bran je vidio kako njezino koplje izlijeće iz tame da ga ujede, a stvor posrne i padne, boreći se s mrežom. Jaukanje je još dopiralo iz zdenca, sada čak i glasnije. Na podu se crno stvorenje bacakalo i borilo, vrišteći: *"Ne,* i *nemojte, molim vas, NEMOJTE... "*
Meera je stajala nad njim, a mjesečina je srebrno blistala na zup ma njezina koplja. "Tko si ti?" zatraži.
"Ja sam SAM", zajeca crni stvor. "Sam, Sam, ja sam Sam, pustite me van, *uboli* ste me..."
Kotrljao se kroz lokvu mjesečine, ritajući se i bacakajući u čvorovima Meerine mreže. Hodor je još vikao "Hodorhodor j hodor".
Jojen je bio taj koji je bacio pruće na vatru i puhao u to sve dok pla-*1* menovi nisu pucketajući sunuli uvis. Tada nastade svjetlo i Bran ugledaj blijedu djevojku mršava lica pokraj ruba bunara, svu umotanu u krzna l i kožu ispod golemog crnog plašta, kako pokušava umiriti djetešce ko-f je je vrištalo na njezinim rukama. Stvor na podu gurao je ruku krozj mrežu kako bi posegnuo za nožem, ali petlje mu to nisu dopuštale. Nije bio nikakva čudovišna zvijer, ni Luda Sjekira natopljen krvlju; samoj krupan debeo muškarac odjeven u crnu vunu, crno krzno, crnu kožu i j crnu žičanu košulju. "On je crni brat", reče Bran. "Meera, on je jf Noćne straže."
"Hodor?" Hodor čučne kako bi promotrio čovjeka u mreži. "Hodor",| reče ponovno, huknuvši.
"Noćna straža, da." Debeli čovjek još je dahtao poput mijeha. "Ja *l* sam brat Straže." Imao je jedno uže pod podbratkom, koje mu je siioij podizalo glavu, a druga su mu zadirala duboko u obraze. "Ja sam Vr; na. Molim vas, izvucite me odavde."
Bran je odjednom bio nesiguran. "Jesi li ti trooka Vrana?" *On m\ može biti trooka Vrana.*
"Mislim da nisam." Debeli je prevrtao očima, ali imao ih je samo dva.| "Ja sam samo Sam. Samvvell Tarly. Izvadite me, boli me." Ponovno! počeo koprcati.
Meera ispusti gadljiv zvuk. "Prestani se bacakati. Ako mi rasparašf mrežu bacit ću te natrag u zdenac. Samo lezi mirno i ja ću te raspetljati,"
"Tko si ti?" Jojen upita djevojku s djetetom.
"Gilly", reče ona. "Nazvana po cvijetu. On je Sam. Nismo vas kanili uplašit." Zibala je svoje dijete i mrmljala mu, te je ono napokon prestalo. plakati.
Meera je raspetljavala debelog brata. Jojen pođe ka zdencu i zaviri dolje. "Odakle ste došli?"
"Od Crastera", reče djevojka. "Jesi li ti taj?" Jojen se okrene da je pogleda. "Taj?"
"Rekao je da Sam nije taj", objasni ona. "Bio je to netko drugi, rekao je. Netko koga su poslali pronaći ga."
"Tko je rekao?" zahtijevao je Bran. "Hladnoruki", tiho odgovori Gilly.

Meera oguli jedan kraj svoje mreže, a debeli čovjek uspije sjesti. Tresao se, opazi Bran, i još se borio da povrati dah. "Rekao je da će biti ljudi", puhao je. "Ljudi u zamku. No, nisam znao da ćete biti točno na vrhu stuba. Nisam znao da ćete baciti mrežu na mene i ubosti me u trbuh." Dotaknuo je svoj trbuh rukom u crnoj rukavici. "Krvarim li? Ne mogu vidjeti."
"Samo sam te bocnula da te oborim s nogu", reče Meera. "Evo, daj da ja vidim." Ona se spusti na koljena i opipa oko njegova pupka. "No-. siš *oklop.* Nisam ni doprla do tvoje kože."
"Pa, svejedno je boljelo", potuži se Sam. "Jesi *li zaista* brat Noćne straže?" upita Bran. Podbradci debelog čovjeka zatresoše se kad je kimnuo. Koža mu je izgledala blijedo i kao obrasla žalfijom. "Samo upravitelj. Brinuo sam se o gavranima kneza Mormonta." Na trenutak se činilo da će zaplakati. "Ali izgubio sam ih na Šaci. Ja sam kriv. I nas sam izgubio. Nikako nisam mogao pronaći Zid. Stotinu je liga dugačak i sedam stotina stopa visok, a *ja ga nisam mogao pronaći!"*
"Pa, pronašao si ga sada", reče Meera. "Digni guzicu sa zemlje, hoću natrag svoju mrežu."
"Kako ste prošli kroz Zid?" upita Jojen dok je Sam s naporom usta-jao. "Zar zdenac vodi do podzemne rijeke, jeste li odatle došli? Niste čak ni mokri..."
"Postoje dveri", reče debeli Sam. "Skrivene dveri, stare poput samog Zida. *Crne dveri,* tako ih on zove."
Reedovi izmijene pogled. "Pronaći ćemo te dveri na dnu zdenca?" upita Jojen.
Sam zatrese glavom. *"Vi* nećete. Ja vas moram odvesti." "Zašto?" zatraži Meera. "Ako dveri postoje..."
"Nećete ih pronaći. Pa i kad biste ih pronašli, ne bi se otvorile. Ne za vas. To su *Crne* dveri." Sam čupne izblijedjelu crnu vunu sa svog rukava. "Samo muž Noćne straže može ih otvoriti, rekao je. Zakleti t koji je položio prisegu."
"On je rekao." Jojen se namršti. "Ovaj... Hladnoruki?"
"To mu nije pravo ime", reče Gilly zibajući dijete. "Mi smo ga t prozvali, Sam i ja. Ruke su mu bile hladne poput leda, ali spasio naši od mrtvaca, on i njegovi gavrani i doveo nas je ovamo na svom losu.
"Svom losu?" reče Bran zapanjen.
"Svom losu?" reče Meera preneražena.
"Njegovi *gavrani?"* reče Jojen.
"Hodor?" reče Hodor.
"Je li bio zelen?" želio je znati Bran. "Je li imao paroške?"
Debeli muškarac bio je zbunjen. "Los?"
"Hladnoruki", nestrpljivo će Bran. "Zeleni ljudi jašu na losovima, go-1 vorila je Stara Nana. Ponekad imaju i paroške."
"Nije bio zelen. Nosio je crno, kao brat Straže, ali bio je blijed poputj stvora, s rukama tako hladnim da sam se isprva bojao. Međutim, stvo-rovi imaju modre oči i nemaju jezike, ili su ih zaboravili rabiti." Debeli se čovjek okrene Jojenu. "Čeka vas. Trebamo poći. Imate li štogod top-j lije da se ogrnete? Crne dveri su hladne, ali s one strane Zida još je hladnije. Vi—"
"Zašto nije došao s tobom?" Meera pokaže rukom prema Gilly i djetetu. *"Oni* su došli s tobom, zašto ne on? Zašto i njega nisi proveo krozj te Crne dveri?"
"On... ne može." "Zašto ne?"
"Zid. Zid je više od leda i kamena, rekao je. U njega su upletenej čarolije... stare, i jake. On ne može proći preko Zida."
Tada je postalo vrlo tiho u kuhinji zamka. Bran je mogao čuti tih§ pucketanje plamenova, vjetar koji je komešao lišće u noći, škrip mršavog usud-drveta koje je posezalo za

mjesecom. *Iza dveri žive čuo višta, orijaši i demoni,* sjetio se da je govorila Stara Nana, *ali ne proći dokle god Zid čvrsto stoji. Stoga spavaj, moj mali Brandone, moje. malo dijete. Ne moraš se bojati. Tu čudovišta nema.*
"Ja nisam onaj kojeg ti je zapovjeđeno dovesti", reče Jojen Reed debelom Samu u njegovoj umrljanoj i vrećastoj crnini. *"On* je."
"O." Sam nesigurno spusti pogled na njega. Možda je tek tada shvatio da je Bran bio bogalj. "Ja ne... Ja nisam dovoljno snažan da te nosim, ja..."
"Hodor me može nositi." Bran pokaže na svoju košaru. "Vozim se u tome, na njegovim leđima."
Sam je piljio u njega. "Ti si brat Jona Snowa. Onaj koji je pao..." "Ne", reče Jojen. "Taj dječak je umro." "Nemoj nikom reći", upozori Bran. "Molim te."
Sam je na trenutak izgledao zbunjeno, ali na kraju izusti: "Ja... ja mogu čuvati tajnu. Gilly također." Kad je pogledao prema njoj, djevojka kinine. "Jon... Jon je bio i *moj* brat. Bio je najbolji prijatelj kojeg sam ikad imao, ali otišao je s Oborinom Polurukim izviđati Mrazočnjake i nije se vratio. Čekali smo ga na Šaci kad... kad..."
"Jon je ovdje", reče Bran. "Ljetnik ga je vidio. Bio je s nekim divljacima, ali oni su ubili nekog čovjeka pa je Jon uzeo konja i pobjegao. Kladim se da je otišao u Crni zamak."
Sam svrne velike oči prema Meeri. "Jesi li sigurna da je to bio Jon? Ti si ga vidjela?"
"Ja sam Meera", reče Meera s osmijehom. "Ljetnik je..."
Sjena se odvoji od slomljene kupole nad njima i skoči dolje kroz mjesečinu. Čak i ozlijeđene noge, strahovuk sleti lako i tiho poput pahulje. Djevojka Gilly ispusti preplašeni zvuk i privije djetešce tako čvrsto uza se daje ponovno počelo plakati.
"Neće te ozlijediti", reče Sam. *"To* je Ljetnik."
"Jon je rekao da svi imate strahovukove." Sam svuče rukavicu. "Poznajem Duha." Ispruži drhtavu ruku, prste bijele, meke i debele poput malih kobasica. Ljetnik dotapka bliže, onjuši ih i lizne ruku.
Tada Bran stvori odluku. "Idemo s tobom." "Svi vi?" Činilo se da je Sam time iznenađen. Meera promrsi Branovu kosu. "On je naš princ."
Ljetnik je kružio oko zdenca, njušeći. Zastao je na najvišoj stubi i osvrnuo se prema Branu. *On želi ići.*
"Hoće li Gilly biti sigurna ako je ostavim ovdje dok se ne vratim?"
upita ih Sam.
"Trebala bi biti", reče Meera. "Slobodno se može ogrijati na našoj
vatri."
Jojen reče: "Zamak je prazan."
Gilly se osvrne oko sebe. "Craster nam je nekoć pripovijedao j o zamcima, ali nisam znala da su ovako veliki."
To je samo kuhinja. Bran se pitao što će pomisliti kad vidi Oštrozif Ije, ako to ikad doživi.
Trebalo im je nekoliko minuta da pokupe svoje stvari i podignu J na u njegovu sjedalicu od pruća na Hodorovim leđima. U času kad s bili spremni krenuti, Gilly je dojila svoje dijete pokraj vatre. " Vratit ć se po mene", reče Samu.
"Što prije mogu," obeća on, "onda ćemo poći nekamo na toplo." J je to čuo, dio Brana upita se što je činio. *Hoću lija ikad više otići m mo na toplo?*
"Ja idem prvi, ja znam put." Sam je oklijevao na vrhu. "Samo štojel toliko mnogo *stuba",* uzdahne on, prije nego što se počeo spuštati. Jo- j jen ga je slijedio, zatim Ljetnik, onda Hodor s Branom koji mu se vozio ' na leđima. Meera je preuzela začelje, s kopljem i mrežom u ruci.
Bio je dug put do dolje. Vrh zdenca bio je okupan mjesečinom, ali postajao je manji i mračniji svaki put kada bi zaokrenuli. Njihovi koraci odjekivali su vlažnim kamenjem, a zvuči vode bivali glasniji. "Jesmo j li trebali ponijeti baklje?" upita Jojen.
"Oči će vam se priviknuti", reče Sam. "Držite jednu ruku na zidu i i nećete pasti."

Zdenac je postajao tamniji i hladniji sa svakim zaokretom. Kad je i Bran konačno podigao glavu da potraži otvor, vrh zdenca nije bio veći J od polumjeseca. *"Hodor",* šapne Hodor, *"Hodorhodorhodorhodorhodor-\ hodor",* uzvrati mu zdenac šaptom.
Zvuči vode bili su blizu, ali kad je j Bran *zavirio* dolje, vidio je samo tamu.
Okret ili dva kasnije Sam se naglo zaustavi. Bio je četvrtinu puta okq zdenca od Brana i Hodora i šest stopa dublje, ali Bran ga je jedva vidio.f Međutim, mogao je vidjeti vrata. *Crne dveri,* nazvao ih je Sam, ali uopće′ nisu bile crne.
Bile su od bijelog usud-drva, a na njima je bilo lice.
Sjaj je dopirao iz drva, poput mlijeka i mjesečine, tako neznatan da] se činilo da jedva dodiruje išta osim samih vrata, čak ni Sama koji je sta-! jao ravno pred njima. Lice je bilo staro i blijedo, izborano i ispijeno, *h-gleda mrtvo.* Usta mu bijahu zatvorena, i njegove oči; obrazi mu bijahu upali, čelo usahlo, brada obješena. *Kad bi čovjek mogao živjeti tisuću godina i nikad ne umrijeti već samo starjeti, lice bi mu možda na kraju izgledalo ovako.*
Vrata otvore oči.
I one su bile bijele i slijepe. "Tko si?" upitaju vrata, a bunar šapne : *"Tko-tko-tko-tko-tko-tko-tko."*
"Ja sam mač u tami", reče Samwell Tarly. "Ja sam promatrač na zidovima. Ja sam vatra koja gori spram studeni, svjetlo koje donosi zoru, rog koji budi spavače. Ja sam štit koji čuva kraljevstvo ljudi."
"Onda prođi", rekoše vrata. Njezine se usne rastvore, sve šire, šire i šire, dok ništa nije preostalo osim golemih razjapljenih usta u prstenu bora. Sam korakne u stranu i mahne Jojenu da prođe ispred njega. Ljet-nik ga je slijedio, njušeći putem, a onda dođe na red Bran. Hodor se sagne, ali ne dovoljno duboko. Gornja usna vrata lako okrzne vrh Bra-nove glave, a kaplja vode padne na njega i polako mu poteče niz nos. Bila je neobično topla, i slana poput suze.
meereen je bio velik poput Astapora i Yunkaija zajedno. Poput njegovih bratskih gradova bio je sagrađen od cigle, ali ondje gdje je Astapor bio crven, a Vunkai žut, Meereen je bio načinjen od cigli raznih boja. Njegovi zidovi bili su viši od raznih Yunkaija i u boljem stanju, optočeni bastionima i usidreni velebnim obrambenim kulama na svakom uglu. Iza njih, golem naspram neba, mogao se vidjeti vrh Velike piramide, čudovišnog zdanja visokog osam stotina stopa s golemom brončanom harpijom na vrhu.
"Harpija je kukavički stvor", reče Daario Naharis kad ju je vidio. "Ima žensko srce i kokošje noge. Nije ni čudo da se njezini sinovi skrivaju iza svojih zidina."
Ali junak se nije skrivao. Izjahao je kroz gradske dveri, oklopljen ljuskama od bakra i ahata i jašući na bijelom jurišniku čiji je prugasti ružičasto-bijeli gunj odgovarao svilenom plastu koji se vijorio s junako-vih ramena. Koplje koje je nosio bilo je četrnaest stopa dugačko, ovijeno ružičastim i bijelim, a kosa mu je bila oblikovana, počešljana i lakirana u obliku dvaju velebnih zavijenih ovnovih rogova. Jahao je naprijed-natrag pod zidinama od raznobojne cigle, izazivajući opsjeda-telje da pošalju svog junaka da se ogleda s njim u dvoboju.
Njezini jahači-pobratimi bili su u takvoj groznici da se sučele s njim da su se umalo potukli. "Krvi moje krvi," reče im Dany, "vaše mjestoj\ tu uz mene. Ovaj čovjek je muha u letu, ništa više. Ne obazirite se na njega i uskoro će nestati." Aggo, Jhogo i Rakharo bili su hrabri ratnici, ali mladi, i previše vrijedni da ih stavi na kocku. Držali su njezinu *kha-lasaru* na okupu i bili njezini najbolji izviđači.
"Mudro učinjeno", reče Ser Jorah dok su promatrali pred njezin paviljonom. "Neka budala jaše naprijed i natrag i viče dok mu konj i postane hrom. Ne škodi nam."
"Škodi", ustraje Arstan Bjelobradi. "Ratovi se ne dobivaju samo j mačevima i kopljima, ser. Dvije vojske jednake snage mogu se sukobiti, ali jedna će se slomiti i pobjeći dok druga opstaje. Ovaj junak grad hrabrost u srcima vlastitih ljudi i sije sjeme sumnje u naša."
Ser Jorah frkne. "A da naš junak izgubi, kakvo bi onda sjeme sijao?" "Čovjek koji se boji bitke ne pobjeđuje, ser."

"Nismo govorili o bitkama. Meereenska vrata neće se otvoriti ako tal luda padne. Zašto riskirati život ni za što?"
"Za čast, rekao bih."
"Dovoljno sam čula." Dany nije trebala prepiranje povrh svih drugih] nevolja koje su je obasule. Meereen je bio opasnost mnogo veća od jed- i nog ružičasto-bijelog junaka koji je izvikivao uvrede, a ona nije mogla dopustiti daje ometu. Njezina vojska brojila je više od osamdeset tisuća nakon Yunkaija, ali manje od četvrtine njih bijahu vojnici. Ostali... pa, Ser Jorah ih je zvao ustima s nogama, a uskoro će gladovati.
Veličanstveni gospodari Meereena povukli su se pred Danvnim napredovanjem, žanjući što su mogli i spaljujući što nisu mogli požnjeti. Sažežena polja i zatrovani bunari pozdravljali su je na svakoj strani. Najgore od svega, pribili su ropsko dijete na svaki miljokaz duž obalne ceste od Vunkaija, pribili ih još žive s izvađenim crijevima i jednom rukom uvijek ispruženom da pokaže put do Meereena. Vodeći njezinu prethodnicu, Daario je izdao zapovijed da se djeca skinu prije nego što ih Dany vidi, ali ona je opozvala tu zapovijed čim su je obavijestili. *"Želim* ih vidjeti", rekla je. "Želim vidjeti sve, i prebrojiti ih, i pogledati im lica. I želim zapamtiti."
U času kad su stigli do Meerena koji je sjedio na slanoj obali pokraj svoje rijeke, brojka je stala na stotinu šezdeset tri. *Imat ću ovaj grad,* Dany sebi još jednom obeća.
Ružičasto-bijeli junak ismijavao je opsjedatelje sat vremena, podrugu-jući se njihovoj muškosti, majkama, ženama i bogovima. Meereenski branitelji klicali su mu s gradskih zidina. "Njegovo ime je Oznak Zo Pahl", reče im Smeđi Ben Plumm kad je stigao na ratno vijeće. Bio je novi zapovjednik Drugih sinova, izabran glasanjem svojih plaćeničkih sudrugova. "Bio sam tjelohranitelj njegovu ocu jednom, prije nego što sam se pridružio Drugim sinovima. Veličanstveni gospodari, kakva zrela hrpa crva. Žene nisu bile tako loše, iako ste stavljali život na kocku kad biste pogledali krivu na krivi način. Poznavao sam čovjeka, Scarba, taj Oznak mu je iščupao jetra. Tvrdio je da je branio čast neke gospe, rekao da ju je Scarb silovao vlastitim očima. Kako možeš silovat djevojčuru *očima,* pitam ja vas? Ali njegov ujak je najbogatiji čovjek u Meerenu, a njegov otac zapovijeda gradskom stražom, pa sam morao pobjeći poput štakora prije nego što i mene ubije."
Gledali su kako je Oznak Zo Pahl sjahao sa svog bijelog jurišnika, razvezao svoje halje, izvukao svoju muškost te usmjerio mlaz mokraće približno smjeru maslinika gdje je Danyn zlatni paviljon stajao među spaljenim drvećem. Još je mokrio kad je Daario Naharis dojahao, s *arak-hom* u ruci. "Hoću li ono odsjeći za vas i zabiti mu ga u usta, Vaša Milosti?" Zub mu se zlatno sjajio usred modrila njegove rašljaste brade.
"Želim njegov grad, ne njegovu bijednu muškost." Međutim, postajala je gnjevnija. *Budem li ovo dulje ignorirala, moj će vlastiti narod misliti da sam slaba.* No koga je mogla poslati? Trebala je Daarija koliko i svoje jahače-pobratime. Bez kićenog Tvroshijca, nije imala utjecaja nad Kamenim vranama, od kojih su mnogi bili sljedbenici Prendahla Na Ghezna i Sallora Ćelavog.
Visoko na zidinama Meereena, ruganje je postalo glasnije, a sada se na stotine branitelja ugledalo u junaka te je mokrilo kroz krunište kako bi pokazali svoj prezir prema opsjedateljima. *Mokre na robove, da pokažu kako nas se malo boje,* pomisli ona. *Nikad se ne bi usudili učiniti takvo što da im je dothrakijska khalasara pred vratima.*
"Na ovaj se izazov mora odgovoriti", ponovno će Arstan.
"I hoćemo." Dany reče, dok je junak spremao u hlače svoj ud. "Recite Snažnom Belvrasu da ga trebam."
Pronašli su golemog smeđeg uškopljenika kako sjedi u sjeni njezina paviljona, jedući kobasicu. Završio ju je u tri zalogaja, obrisao masne ruke o svoje hlače i poslao

Arstana Bjelobradog da mu donese mač. Ostarjeli štitonoša brusio je Behvasov *arakh* svake večeri i mazao ga svijet-locrvenim uljeni.
Kad je Bjelobradi donio mač, Snažni Belwas zaškilji niz rub, zagun-đa, vrati oštricu u njezine kožne korice i sveže pojas oko svog povelikog struka. Arstan mu je također donio štit; okrugli čelični disk ne veći od pladnja za pitu, koji je uškopljenik ščepao slobodnom rukom radije nego ga svezao za podlakticu na način Zapadnih zemalja. "Pronađi jetra i luk, f Bjelobradi", reče Behvas. "Ne za sada, za poslije. Od ubijanja Snažni Belwas ogladni." Nije čekao odgovor, već je otutnjio iz maslinika prema Oznaku Zo Pahlu.
"Zašto njega, *khallesi?" zatraži* od nje Rakharo. "Debeo je i glup."
"Snažni Belwas je bio rob u ovdašnjim arenama za dvoboje. Ako taj plavokrvni Oznak padne pred takvim, Veličanstveni gospodari će se osramotiti, a ako pobijedi... pa, slaba je to pobjeda za nekog tako plemenitog, ona kojom se Meereen ne može ponositi." I za razliku od Ser Jo-raha, Daarija, Smeđeg Bena i njezina tri jahača-pobratima, uškopljenik nije vodio čete, planirao bitke, niti joj davao savjete. *Ne radi ništa drugo nego jede, hvali se i urla na Arstana.* Belwas je bio čovjek kojeg je najlakše mogla pregorjeti. A bilo je vrijeme da dozna kakvu joj je vrstu zaštitnika poslao magister Illvrio.
Val uzbuđenja preleti opsadnom linijom kad je Belwas viđen kako klipše prema gradu, a sa zidina i kula Meereena dopriješe povici i ruganje. Oznak Zo Pahl ponovno uzjaše i pričeka, uspravno držeći svoje prugasto koplje. Jurišni konj je nestrpljivo zabacivao glavu i udarao kopitom po pješčanoj zemlji. Masivan koliko je bio, uškopljenik je izgledao maleno pokraj junaka na konju.
"Častan čovjek bi sjahao", reče Arstan. Oznak Zo Pahl spusti koplje i napadne.
Behvas se zaustavi široko raširenih nogu. U jednoj ruci bio mu je njegov mali okrugli štit, u drugoj zakrivljeni *arakh* koji je Arstan njegovao s toliko pažnje. Njegov veliki smeđi trbuh i obješene grudi bijahu nagi iznad žutog svilenog pojasa vezanog u čvor oko struka, a nije nosio drugi oklop osim svojeg čavlićima posutog kožnog prsluka, tako smiješno malog da mu nije pokrivao niti bradavice. "Trebali smo mu dati žičanu košulju", reče Dany odjednom zabrinuta.
"Oklop bi ga samo usporio", reče Ser Jorah. "U arenama za dvoboje ne nose oklope. Gomila dolazi vidjeti krv. "
Prašina je letjela s kopita bijelog jurišnika. Oznak je tutnjio prema Snažnom Belwasu, a njegov prugasti plašt vijorio mu se s ramena. Činilo se da ga cijeli meereenski grad kricima potiče. Poklici opsjedatelja činili su se rijetki i tanki u usporedbi; njezini Neokaljani stajali su u nijemim redovima, promatrajući kamenih lica. I Belwas je mogao biti načinjen od kamena. Stajao je konju na putu, a njegov prsluk bio je čvrsto nategnut preko njegovih širokih leđa. Oznakovo koplje spustilo se prema sredini njegovih grudi. Njegov blistavi čelični vršak žmignuo je na sunčanoj svjetlosti.
Nabost će ga, pomisli ona... dok je uškopljenik skakao u stranu. I brzo kao treptaj oka konjanik je bio iza njega, okrećući se, podižući koplje. Behvas se nije pomaknuo da ga udari. Mee-reenci na zidinama vrištali su još glasnije. "Što to radi?" upita Dany.
"Daje rulji predstavu", reče Ser Jorah.
Oznak okrene konja oko Behvasa u širokom krugu, onda ukopa svoje ostruge i ponovno napadne. Behvas je još čekao, onda se okrenuo i odbio vršak koplja u stranu. Mogla je čuti uškopljenikov gromki smijeh kako odjekuje ravnicom dok je junak prolazio pokraj njega. "Koplje je predugačko", reče Ser Jorah. "Behvas jedino mora izbjegavati vršak. Umjesto što ga pokušava tako lijepo nabosti, budala bi trebao odjahati ravno preko njega."
Oznak Zo Pahl jurišao je treći put, te je sada Dany mogla jasno vidjeti da je jahao *pokraj* Behvasa, onako kako vitez iz Zapadnih zemalja jaše na protivnikovo koplje, umjesto *na* protivnika, kao što Dothraki jaše na dušmanina. Ravno glatko tlo

dopuštalo je jurišniku da postigne dobru brzinu, ali je također olakšavalo uškopljeniku da izbjegne nezgrapno, četrnaest stopa dugo koplje.
Meereenski ružičasto-bijeli junak pokušao gaje preduhitriti ovaj put, pa je zamahnuo kopljem u stranu u posljednjoj sekundi da uhvati snažnog Behvasa dok je izmicao. Ali uškopljenik je i to očekivao, te je ovaj put čučnuo umjesto skočio u stranu. Koplje je bezopasno prošlo iznad njegove glave. I odjednom se Behvas kotrljao i okretao poput britve oštar *arakh* u srebrnom luku. Čuli su bolni rzaj jurišnog konja dok mu je oštrica zagrizala u noge. Konj je padao, dok se junak kotrljao sa sedlom.
Iznenadni muk preleti ciglenim bedemima Meereena. Sada su Da-nyni ljudi vrištali i klicali.
Oznak se oslobodio svog konja i uspio isukati mač prije nego što ga je Snažni Behvas napao. Čelik zapjeva po čeliku, prebrzo i divlje da bi Dany mogla slijediti udarce. Nije moglo proći više od nekoliko otkucaja srca prije nego što su Behvasova prsa bila natopljena krvlju iz posjekotine ispod njegovih grudi, a Oznaku Zo Pahlu *arakh* je bio usađen točno između njegovih ovnovskih rogova. Uškopljenik je oslobodio oštricu i odvojio junakovu glavu od njegova tijela s tri divlja udarca \ vrat. Podigao ju je visoko da je Meereenci vide, a onda je bacio preraal gradskim dverima i pustio da odskače i kotrlja se po pijesku.
"Toliko o junaku Meereena", reče Daario, smijući se.
"Pobjeda bez značenja", upozori Ser Jorah. "Nećemo osvojiti Mee-reen ubijajući njegove branitelje jednog po jednog."
"Ne," složi se Dany, "ali drago mi je što smo ubili ovoga."
Branitelji na zidinama počeli su ispaljivati samostrele na Behvasa, ali strelice ga nisu dosezale i bezopasno su se odbijale od tla. Uškopljenik je okrenuo leđa čeličnoj kiši, spustio hlače, čučnuo i posrao se u pravcu grada. Obrisao se Oznakovim prugastim plaštem i zadržao dovoljno dugo da opljačka junakovo truplo te prekine agoniju umirućeg konja prije nego što se teškim korakom zaputio natrag prema masliniku.
Opsjedatelji su mu pružili bučnu dobrodošlicu kad je stigao u tabor. Njezini Dothrakiji nukali su i klicali, a Neokaljani su podigli veliku graju udarajući kopljima o svoje štitove.
"Dobro obavljeno", reče mu Ser(Jorah, a Smeđi Ben dobaci uškopljeniku veliku okruglu zrelu šljivu i reče: "Slatko voće za slatku borbu." Čak su i njezine dothrakijske sluškinje imale riječi pohvale. "Splele bismo ti kosu u pletenicu i objesile na nju zvono, Snažni Belwasu," reče Jhiqui, "ali nemaš dovoljno kose."
"Snažnom Behvasu ne trebaju brencavi zvončići." Uškopljenik pojede šljivu Smeđeg Bena u četiri velika zalogaja i baci košticu u stranu. "Snažnom Behvasu trebaju jetra s lukom."
"Dobit ćeš ih", reče Dany. "Snažni Behvas je ozlijeđen." Njegov trbuh bio je crven od krvi koja se slijevala iz mesnate posjekotine pod njegovim grudima.
"Nije to ništa. Puštam svakom čovjeku da me jednom zasiječe, prije nego što ga ubijem." Pljesnuo se po svom krvavom trbuhu. "Prebrojite ožiljke i znat ćete koliko ih je Snažni Behvas ubio."
Ali Danvje izgubila Khal Droga od slične rane i nije ju kanila ostaviti nenjegovanu. Poslala je Missandei da pronađe izvjesnog vunkijskog oslobođenog roba poznatog po svojoj vještini u liječničkom umijeću. Belwas je zavijao i tužio se, ali Dany ga je ukorila i nazvala velikim ćelavim djetetom sve dok nije dopustio da vidar natopi ranu vinskim octom, zašije je i ovije mu prsa trakama platna uronjenim u vatreno vino. Tek tada je povela svoje kapetane i zapovjednike u svoj paviljon na vijećanje.
"Moram osvojiti ovaj grad", rekla im je, sjedeći prekriženih nogu na hrpi jastuka, sa svojim zmajevima oko sebe. Irri i Jhiqui nalijevale su vino. "Njegove žitnice pune su do pucanja. Na terasama njegovih piramida rastu smokve, datulje i masline, a bačve slane ribe i sušenog mesa zakopane su u njegovim podrumima."

"I debele škrinje zlata, srebra i dragog kamenja", podsjeti ih Daario. "Nemojmo zaboraviti drago kamenje."
"Bacio sam pogled na kopnene zidine i nisam vidio nijednu slabu točku", reče Ser Jorah Mormont. "Kad bismo imali vremena, mogli bismo rudariti ispod kule i napraviti prodor, ali što ćemo jesti dok kopamo? Naše zalihe su skoro iscrpljene."
"Nema slabe točke u *kopnenim* zidinama?" reče Dany. Meereen je stajao na izbočini pijeska i kamena gdje se spori smeđi Skahazadhan ulijevao u Zaljev trgovaca robovima. Gradski sjeverni zid protjecao je duž riječne obale, njegov zapadni duž obale zaljeva. "Znači li to da bismo mogli napasti s rijeke i mora?"
"S tri broda? Trebat ćemo zamoliti kapetana Grolea da dobro pogleda zid duž rijeke, ali ako se ne obrušava, to je samo mokriji način za
umiranje."
"Što ako izgradimo opsadne kule? Moj brat Viservs je pripovijedao o takvima, znam da ih se može načiniti."
"Od drva, Vaša Milosti", reče Ser Jorah. "Robovlasnici su spalili svako stablo unutar dvadeset liga odavde. Bez drva, nemamo katapulta da razbijemo zidove, Ijestava da se popnemo na njih, opsadnih kula, kornjača, ovnova. Možemo napasti dveri sjekirama, dakako, ali..."
"Jeste li vidjeli one srebrne glave iznad dveri?" upita Smeđi Ben Plu-mm. "Redovi harpijskih glava s otvorenim ustima? Meereenci mogu istrčati kipuće ulje kroz ta usta i skuhati vaše drvosječe na mjestu."
Daario Naharis uputi Sivom Crvu osmijeh. "Možda bi Neokaljani trebali baratati sjekirama. Kipuće ulje vama nije drugačije od tople kupke, čuo sam."
"To je laž." Sivi Crv ne uzvrati osmijeh. "Ovi ne osjećaju opekline kao drugi ljudi, ali takvo ulje oslljepljuje i ubija. No, Neokaljani se ne boje umrijeti. Dajte ovima ovnove i probit ćemo one dveri ili umrijeti u
pokušaju."
"Umrijet ćete", reče Smeđi Ben. U Vunkaiju, kad je preuzeo zapovjedništvo nad Drugim sinovima, tvrdio je da je veteran stotinu bitaka. "Iako neću reći da sam se hrabro borio u svima njima. Postoje stari najamni maćevaoci i smioni najamni mačevaoci, ali ne i stari smioni najamni mačevaod." Uvidjela je da je to bila istina.
Dany uzdahne. "Neću odbaciti živote Neokaljanih, Sivi Crve. Mo možemo izgladnjeli grad."
Ser Jorah je izgledao nesretno. "Mi ćemo umrijeti od gladi prije njih,; Vaša Milosti. Ovdje nema hrane, ni krmiva za naše mazge i konje. Ne \ sviđa mi se ni voda ove rijeke. Meereen sere u Skahazadhan, ali izvlači i vodu za piće iz dubokih bunara. Već smo dobili izvještaje o bolesti u ta-1 borima, groznici, smeđoj nozi i tri slučaja dizenterije. Bit će ih još ako] ostanemo. Robovi su slabi od marša."
"Slobodnjaci", ispravi Dany. "Više nisu robovi."
"Robovi ili slobodni, gladni su i uskoro će se razboljeti. Gradjebo-1 Ije opskrbljen od nas i može se opskrbiti vodom. Vaša tri broda nisu do-; voljna da im zapriječe pristup do rijeke i mora."
"Što onda savjetujete, Ser Jorah?" "Neće vam se svidjeti." "Svejedno želim čuti."
"Kako hoćete. Ja kažem, pustite grad na miru. Ne možete osloboditi * svakog roba na svijetu, *khaleesi.* Vaš rat je u Zapadnim zemljama."
"Nisam zaboravila Zapadne zemlje." Dany je sanjala nekih noći, taj] legendarni kraj koji nikad nije vidjela. "No, dopustim li da me meereen- \ ski stari cigleni zidovi poraze tako lako, kako ću ikad osvojiti velebne kamene zamke Zapadnih zemalja?"
"Kao Aegon," reče Ser Jorah, "vatrom. U času kad stignemo u Se-, dam kraljevina, vaši će zmajevi biti odrasli. A imat ćemo i opsadne ku-; le i katapulte, sve ono što nam ovdje manjka... ali put preko Zemalja! Dugog ljeta dug je i naporan, a tamo ima opasnosti za koje ne znamo.] Zastali ste u Astaporu da kupite vojsku, ne da započnete rat. Štedite - svoja koplja i mačeve za Sedam kraljevina, moja kraljice. Prepustite Meereen Meereencima i marširajte na *zapad* prema Pentosu."
"Poražena?" reče Dany, nakostriješivši se.

"Kad se kukavice skrivaju iza velikih zidova, oni su ti koji su poraženi, *khaleesi",* reče Ko Jhogo.
Njezini ostali jahači-pobratimi se složiše. "Krvi moje krvi," reče Rak-haro, "kad se kukavice skrivaju i pale hranu i krmivo, veliki *khalovi* moraju potražiti hrabrije protivnike. To je poznato."
"Poznato je", složi se Jhiqui, dok je nalijevala.
"Ne meni." Dany je mnogo polagala na Ser Jorahov savjet, ali ostaviti Meereen netaknut bilo je više nego stoje mogla probaviti. Nije mogla zaboraviti djecu na njihovim miljokazima, ptice koje su im kljucale utrobu, njihove mršave ruke koje su pokazivale u smjeru obalne ceste. "Ser Jorah, tvrdite da nam nije preostalo hrane. Ako odmarširam na za-pad, kako mogu nahraniti svoje slobodnjake?"
"Ne možete. Žao mi je, *khaleesi.* Moraju hraniti sami sebe ili gladovati. Još više će ih umrijeti na maršu, da. To će biti teško, ali nema drugog načina da ih se spasi. Moramo ostaviti ovu spaljenu zemlju dobrano iza sebe."
Dany je ostavila trag trupala iza sebe kad je prešla crvenu pustinju. Bio je to prizor koji više nije kanila vidjeti. "Ne", reče. "Neću da moji ljudi odmarširaju u smrt." *Moju djecu.* "Mora postojati *neki* put u grad."
"Ja znam put." Smeđi Ben Plumm pogladi svoju šarenu sivo-bijelu bradu. "Odvodni kanali."
"Odvodni kanali? Što mislite?"
"Veliki cigleni odvodni kanali prazne se u Skahazadhan, odnoseći gradski otpad. Mogli bi biti put unutra, za nekolicinu. Tako sam pobjegao iz Meereena, kad je Scarb izgubio glavu."
Smeđi Ben načini grimasu. "Vonj me nikad nije napustio. Sanjam ga nekih noći."
Ser Jorah je izgledao sumnjičavo. "Lakše je izaći nego ući, čini mi se. Ti se odvodni kanali prazne u rijeku, velite? To bi značilo da su otvori točno ispod zidina."
"I zatvoreni željeznim rešetkama," prizna Smeđi Ben, "iako su neki zahrđali, inače bih se utopio u govnima. Jednom unutra, dugačak je i ogavan uspon u mrklom mraku kroz cigleni labirint u kojem bi se čovjek mogao zauvijek izgubiti. Prljavština nikad nije niža od struka, a može se i podići iznad glave sudeći po mrljama koje sam vidio na zidovima. A ondje dolje ima i *stvorenja.* Najvećih štakora koje ste ikad vidjeli, i gorih stvari. Opakih."
Daario Naharis se nasmije. "Opakih kao što si bio ti, kad si ispuzao van? Kad bi itko bio dovoljno lud da to pokuša, svaki robovlasnik u Meereenu nanjušio bi ga čim bi se pojavio."
Smeđi Ben slegne ramenima. "Njezina Milost je upitala ima li puta unutra, pa sam joj rekao... ali Ben Plum neće se ponovno spustiti u te odvodne kanale, ne za sve zlato u Sedam kraljevina. No, ako drugi žele pokušati, slobodno im je."
Aggo, Jhogo i Sivi Crv pokušaše govoriti odjednom, ali Dany podigne ruku za tišinu. "Ti odvodni kanali ne zvuče obećavajuće." Sivi Crv bi odveo njezine Neokaljane u kanale da ona to zapovjedi, znala je; njezini jahači-pobratimi ne bi učinili ništa manje. Ali nitko od njih nije < govarao zadatku. Dothrakiji su bili konjanici, a snaga Neokaljanih l je njihova stega na bojišnici. *Mogu li poslati ljude da umru u mraku 2 tako tanke nade?* "Moram više razmisliti o tome. Vratite se svo dužnostima."
Njezini kapetani se naklone i ostave je sa sluškinjama i zmajevima. J Ali dok je Smeđi Ben odlazio, Viserion raširi svoja blijeda bijela krila i f lijeno zaleprša prema njegovoj glavi. Jedno od krila udari plaćenika j licu. Bijeli zmaj nezgrapno sleti s jednom nogom na čovjekovoj glavi l drugom na ramenu, krikne i ponovno odleti. "Sviđate mu se, Bene", reče Dany.
"Naravno." Smeđi Ben se nasmije. "Imam i sam kaplju zmajskekr| vi u sebi, znate."
"Vi?" Dany je bila iznenađena. Plumm je bio stvorenje slobc družina, simpatičan mješanac. Imao je široko smeđe lice slomljena no sa i glavu čupave sijede kose, a njegova dothrakijska majka podarila mii je krupne, tamne, bademaste oči. Tvrdio je da je dijelom bio Braa-J vosijac, dijelom s Ljetnog otočja, dijelom Ibbenežanin, dijelom Qoho-| rik, dijelom Dothrak i dijelom Zapadnjak, ali je prvi put čula za targa-I ryensku krv. Uputila mu je pronicav pogled i rekla: "Kako je toj moguće?"

"Pa", reče Smeđi Ben, "postojao je neki stari Plumm u Kraljevinama Zapadajućeg sunca koji se oženio zmajskom princezom. Moja baka i mi je ispričala priču. Živio je u vrijeme kralja Aegona."
"Kojeg kralja Aegona?" upita Dany. "Pet Aegona vladalo je Zapadnim zemljama." Sin njezina brata bio bi šesti, ali Uzurpatorovi ljudi razbili su mu glavu o zid.
"Pet, je li? Pa, to je zbunjujuče. Ne bih vam znao dati brojku, moja kraljice. Taj stari Plumm je bio knez, međutim, sigurno je bio slavan momak u svoje doba, predmet razgovora u zemlji. Stvar je u tome, molit ću vaš kraljevski oprost, stoje imao ud šest stopa dugačak."
Tri zvončića na Danvnoj pletenici zazvone kad se nasmijala. "Mislite palaca, valjda."
"Stopa", čvrsto će Smeđi Ben. "Da se radilo o palcima, tko bi sad htio o tome govoriti, Vaša Milosti."
Dany se zahihoće poput djevojčice. "Je li vaša baka tvrdila da je zapravo vidjela to čudo?"
"To babetina nikad nije učinila. Bila je poluibbenežanka i poluqo-ohorijka, nikad nije bila u Zapadnim zemljama, moj djed joj je valjda rekao. Neki Dothraki ga je ubio prije nego što sam se ja rodio."
"A odakle je potjecalo znanje vašeg djeda?"
"Iz jedne od onih priča kazivanih na sisi, predmnijevam." Smeđi Ben slegne ramenima. "To je sve što znam o Aegonu Nebrojenom ili moćnoj muškosti starog kneza Plumma, bojim se. Bolje bi bilo da se idem pobrinuti za svoje Sinove."
"Učinite to", reče mu Dany.
Kad je Smeđi Ben otišao, ona legne na svoje jastuke. "Da si velik," reče Drogonu, češkajući ga između rogova, "poletjela bih na tebi preko zidina i rastopila onu harpiju u šljaku." Ali trebat će godine prije nego što zmajevi budu dovoljno veliki za jahanje. *A kad budu, tko će ih jahati? Zmaj ima tri glave, ali ja imam samo jednu.* Pomislila je na Daarija. *Ako je ikad postojao čovjek koji je mogao silovati ženu očima...*
Dakako, i ona je bila jednako kriva. Dany bi se zatekla kako krado-mice gleda Tvroshijca kad bi njezini kapetani došli na viječanje, a ponekad se noću sjećala kako je njegov zlatni zub svjetlucao kad se smiješio. To, i njegovih očiju. *Njegovih blistavih modrih očiju.* Na putu iz Yun-kaija, Daario joj je donosio cvijet ili izdanak kakve biljke svake večeri kad bi izvještavao... da joj pomognu upoznati zemlju, rekao je. Osinu vrbu, tamne ruže, divlju metvicu, gospinu čipku, bodež-list, metlicu, bodljikavog bena, harpijino zlato... *Pokušao mepoštedjetiprizora mrtve djece također.* Nije to smio učiniti, ali namjera mu je bila dobra. A Daario Naharis ju je nasmijavao, što Ser Jorah nikad nije.
Dany pokuša zamisliti kako bi bilo kad bi dopustila Daariju daje poljubi, onako kako ju je Jorah poljubio na brodu. Pomisao je bila uzbudljiva i uznemirujuća u isti mah. *Prevelik je to rizik.* Tyroshijski plaćenik nije bio dobar čovjek, nitko joj to nije morao reći. Ispod osmijeha i šala bio je opasan, čak okrutan. Sallor i Prendahl su se probudili jednog jutra kao njegovi partneri; te iste večeri predao joj je njihove glave. / *Khal Drogo je mogao biti okrutan, a nikad nije bilo opasnijeg čovjeka.* Svejedno gaje zavoljela. *Mogu li zavoljeti Daarija? Sto bi značilo da ga dovedem u svoju postelju? Bi li ga to učinilo jednom od zmajevih glava?* Ser Jorah bi bio gnjevan, znala je, ali on joj je rekao da mora uzeti dva muža. *Možda bih se trebala udati za obojicu i završiti s tim.*
Ali to su bile budalaste misli. Trebala je *zauzeti* jedan grad, a sanjarenje o poljupcima i blistavim modrim očima nekog najamnog mačevaoča neće joj pomoći probiti zidine Meereena. *Ja sam zmajeva krv,* podsjeti se Dany. Misli su joj se vrtjele u krugovima, poput štakora koji lovi vlastiti rep. Odjednom više ni trenutka nije mogla podnijeti

uske zidove svog paviljona. *Želim osjetiti vjetar na svojem licu, i mirisati more.*
"Missandei," zovne ona, "neka se osedla moja srebrenka. Tvoj konj također."
Mala pisarica kimne. "Kako Vaša Milost zapovijeda. Da pozovem vaše jahače-pobratime da vas čuvaju?"
"Povest ćemo Arstana. Ne kanim ostaviti tabore." Nije imala neprijatelja među svojom djecom. A stari štitonoša neće previše govoriti poput Behvasa ili je gledati poput Daarija.
Lug spaljenih stabala maslina u kojem je podigla svoj paviljon stajao je pokraj mora, između tabora Dothrakija i Neokaljanih. Kada su konji bili osedlani, Dany i njezini suputnici zaputiše se obalom, dalje od grada. Unatoč tome, mogla je osjetiti Meereen za svojim leđima, kako joj se izruguje. Kad je pogledala preko svog ramena, stajao je ondje, a poslijepodnevno je sunce plamsalo na brončanoj harpiji na vrhu Velike piramide. U Meereenu robovlasnici će se uskoro opružiti u svojim resicama obrubljenim *tokarima* da se pogoste janjetinom i maslinama, nerođenim štencima, puhovima s medom i drugim sličnim delikatesama, dok su vani njezina djeca gladovala. Ispuni je iznenadni divlji gnjev. *Srušit ću vas,* zakune se.
Dok su jahali pokraj kolaca i jama koji su okruživali uškopljenički ta- • bor, Dany je mogla čuti Sivog Crva i njegove narednike kako provode jednu četu kroz seriju vježbi sa štitom, kratkim mačem i teškim kopljem. Druga se četa kupala u moru, odjevena samo u bijele lanene hlačice. Uškopljenici su bili vrlo čisti, primijetila je. Neki od njezinih plaćenika vonjali su kao da se nisu oprali ni promijenili odjeću otkad je njezin otac izgubio Željezno prijestolje, ali Neokaljani su se kupali svake večeri, makar su marširali cijeli dan. Kad voda nije bila dostupna, čistili su se pijeskom, na dothrakijski način.
Uškopljenici kleknuše dok je prolazila, podižući stisnute šake na grudi. Dany uzvrati pozdrav. Plima je nailazila, a valovi su se pjenili oko nogu njezine srebrenke. Mogla je vidjeti svoje brodove usidrene na pučini. *Balerion* je plutao najbliže; velika koka nekoć poznata kao *Saduleon,* njezina jedra smotana. Dalje prema pučini bijahu galije *Meraxes* i *Vha-gar,* ranije *Josova šala* i *Ljetno sunce.* Bili su brodovi magistra Illvrija, zapravo, ne njezini, a ipak im je dala nova imena bez razmišljanja.
Zmajska imena, i više; u drevnoj Valvriji prije Propasti, Balerion, Me-raxes i Vhagar bijahu bogovi.
Južno od uređenog kraljevstva kolaca, jama, vježbi i okupanih uškop-Ijenika ležali su tabori njezinih slobodnjaka, znatno bučnije i kaotičnije mjesto. Dany je naoružala bivše robove stoje bolje mogla oružjem iz As-tapora i Vunkaija, a Ser Jorah je organizirao ratnike u četiri snažne čete, no ona tu nikoga nije vidjela da vježba. Prošli su pokraj vatre od nap-lavljenog drveta gdje se okupilo stotinu ljudi da ispeku strvinu konja. Mogla je namirisati meso i čuti kako mast cvrči dok su dječaci okretali ražanj, ali prizor ju je samo namrštio.
Djeca su trčala za konjima, skakućući i smijući se. Umjesto pozdrava, glasovi su je dozivali sa svake strane u zbrci jezika. Neki slobodnjaci pozdravljali su je s "Majko", dok su drugi molili za darove i uspomene. Neki su se molili nepoznatim bogovima da je blagoslove, a neki su, naprotiv, od nje tražili da ih blagoslovi. Ona im se smiješila, okrećući se desno i lijevo, dodirujući im ruke kad su ih podizali, puštajući onima koji su klečali da dodirnu njezine stremene ili nogu. Mnogi slobodnjaci vjerovali su da je u njezinu dodiru ležala sreća. *Ako im to uzmogne dati hrabrosti, neka me dodiruju,* pomislila je. *Teške su kušnje pred nama...*
Dany zastane da porazgovara s trudnom ženom koja je željela da Majka zmajeva nadjene ime njezinom djetetu kad netko podigne ruku i zgrabi Dany za lijevi zglob. Okrenuvši se, ona ugleda visokog odrpanog muškarca obrijane glave i opaljena lica. "Ne tako jako", htjela je reći, ali prije nego što je dorekla on je cijelim tijelom povuče sa sedla. Tlo poleti prema njoj i izbije joj dah, dok je njezina srebrenka njištajući ustuknula. Zaprepaštena, Dany se otkotrlja na bok i podigne na lakat...
... i tada ugleda mač.

"Evo izdajničke krmače", reče on. "Znao sam da ćeš jednog dana doći da ti ljube noge."
Glava mu je bila ćelava poput lubenice, nos crven i oguljen, ali prepoznala je taj glas i one blijede zelene oči. "Počet ću odsijecanjem tvojih cica." Dany je bila nejasno svjesna daje Missan-dei zvala u pomoć. Brzi zamah mačem i slobodnjak se primakne bliže, ali samo korak, i bio je na koljenima, a krv mu je tekla niz lice. Mero obriše mač o svoje hlače. "Tko je sljedeći?"
"Ja." Arstan Bjelobradi skoči sa svog konja i stane iznad nje, dok mu je slani vjetar puhao kroz snježnu kosu, a on obje ruke imao na svom visokom bjelogoričnom štapu.
"Djede," reče Mero, "bježi prije nego što ti razbijem štap i zabijemti ga-"
Starac prividno napadne jednim krajem štapa, povuče ga natr švigne drugi kraj uokolo brže nego što je Dany mogla povjerovati.' nov kopilan posrne natrag u plićak, pljujući krv i slomljene zube iz < tatka svojih usta. Bjelobradi postavi Dany iza sebe. Mero zamahne pre? ma njegovu licu. Starac ustukne, brz poput mačke. Stap bubne Merova i rebra, poslavši ga unatrag. Arstan zapljusne u stranu, parira zavojit uda-*1* rac, otpleše od drugog, zaustavi treći u pola zamaha. Pokreti bijahu tako brzi da ih je jedva mogla slijediti.
Missandei je povlačila Dany na no-ge kad je čula *krč.* Mislila je da je Arstanov štap prepukao kad je ugledala nazubljenu kost kako strši iz Merova lista. Dok je padao, Titanov kopilan se izvije i nasrne, šaljući vršak ravno u starčeva prsa. Bjelobradi pomete oštricu u stranu gotovo prezirno i tresne drugi kraj štapa o sljepoočicu krupnog čovjeka. Mero se opruzi. Krv mu je u mjehurićima *izlazila* na usta kad su ga valovi prelili.
Trenutak kasnije slobodnjaci su ga također prelili, a noževi, kamenja i gnjevne šake dizali su se i padali u bjesnilu.
Dany okrene leđa, zgađena. Sada se više bojala nego kad se sve to događalo. *Mogao me ubiti.*
"Vaša Milosti." Arstan klekne. "Ja sam starac, osramoćen. Nije smio doći dovoljno blizu da vas dograbi. Bio sam nemaran. Nisam ga prepoznao bez brade i kose."
"Nisam ni ja." Dany duboko udahne da zaustavi drhtanje. *Neprijatelji posvuda.* "Odvedite me natrag u šator. Molim vas."
U času kad je Mormont stigao, bila je umotana u svoje lavlje krzno, pijući kalež začinjenog vina. "Pregledao sam riječni zid", počne Ser Jo-rah. "Nekoliko je stopa viši od ostalih, i jednako jak. A Meereenci su svezali desetak zapaljivih čamaca pod bedemima—
"
Ona ga prekine. "Mogli ste me upozoriti da je Titanov kopilan pobjegao."
On se namršti. "Nisam vidio potrebe da vas plašim, Vaša Milosti. Ponudio sam nagradu za njegovu glavu—"
"Dajte je Bjelobradom. Mero je bio s nama cijelim putem od Yun-kaia. Obrijao je glavu i izgubio se među slobodnjacima, čekajući priliku za osvetu. Arstan ga je ubio."
Ser Jorah uputi starcu dug pogled. "Štitonoša sa štapom ubio je Me-ra od Braavosa, je li tako bilo?"
"Štapom," potvrdi Dany, "ali ne više štitonoša. Ser Jorah, moja je želja da se Arstan proglasi vitezom."
"Ne."
Glasno odbijanje bilo je dostatno iznenađenje. Još čudnije, došlo je od oba čovjeka istovremeno.
Ser Jorah isuče mač. "Titanov kopilan bio je gadan tip. I dobar u ubijanju. Tko si, starce?"
"Bolji vitez od vas, ser", hladno će Arstan.
Vitez? Dany je bila zbunjena. "Rekli ste da ste štitonoša."
"Bio sam, Vaša Milosti." On se spusti na jedno koljeno. "Bio sam štitonoša kneza Swanna u svojoj mladosti, a na zamolbu magistra Illvrija služio sam i Snažnog Behvasa. Ali tijekom godina između, bio sam vitez u Zapadnim zemljama. Nisam

vam rekao laž, moja kraljice. Ali postoje istine koje sam *zadržao* za sebe, a zbog toga i svih mojih drugih grijeha mogu samo moliti vaš oprost."
"Kakve ste istine zadržali?" Dany se to nije sviđalo. "Reći ćete mi. Odmah."
On pogne glavu. "U Oarthu, kad ste me pitali za ime, rekao sam da me zovu Arstan. To je bila istina. Mnogi su me zvali tim imenom dok smo Behvas i ja išli na istok da vas pronađemo. Ali to nije moje pravo lime."
Bila je više zbunjena nego ljuta. *Prevario me, upravo kao što me Jo*-Ifo/z *upozorio, ali upravo mije spasio život.*
Ser Jorah pocrveni. "Mero je obrijao bradu, ali vi ste svoju pustili, r ne? Nije ni čudo što ste izgledali tako prokleto poznato..."
"Poznajete ga?" Dany upita izgnanog viteza izgubljeno.
"Vidio sam ga možda desetak puta... većinom izdaleka, kako stoji sa ojom braćom ili jaše na kakvom turniru. Ali svaki čovjek u Sedam kra-vina znao je Barristana Smjelog." Položio je vršak svog mača na star-' vrat. *"Khaleesi,* pred vama kleči Ser Barristan Selmy, Vrhovni za-ivjednik Kraljevske garde, koji je izdao vašu kuću kako bi služio Uzurpatoru Robertu Baratheonu."
Starac nije ni trepnuo. "Rugala se sova sjenici, a *vi* govorite o izdaji."
"Zašto ste ovdje?" *zatraži* Dany od njega. "Ako vas je Robert pos-)dame ubijete, zašto ste mi spasili život?" *Služio je Uzurpatoru. Izdao tRhaegarovu uspomenu i ostavio Viserysa da živi i umre u izgnanstvu. Ali ako me želio mrtvu, trebao je samo stajati po strani...* "Želim *cijelu* isi sada, na vašu viteško čast. Jeste li Uzurpatorov čovjek, ili moj?"
"Vaš, ako me želite." Ser Barristan je imao suze u očima. "Prih sam Robertovo pomilovanje, da. Služio sam mu u Kraljevskoj gardi i vijeću. Služio sam s Kraljosjekom i drugima podjednako lošima, onima koji su okaljali bijeli plašt koji sam nosio. Ništa ne može to opravdati. Možda bih još služio u Kraljevu grudobranu da me opaki dječak na Željeznom prijestolju nije odbacio, sram me je to priznati. Ali kadj'e uzeo plašt koji je Bijeli Bik omotao oko mojih ramena i poslao ljude da me ubiju taj isti dan, bilo je to kao da mi je skinuo mrenu s očiju. Tada sam znao da moram pronaći svog pravog kralja, i umrijeti u njegovoj službi—"
"Mogu vam ispuniti tu želju", mračno će Ser Jorah. "Tiho", reče Dany. "Želim ga čuti."
"Možda i moram umrijeti smrću izdajnika", reče Ser Barristan. "Ako je tako, neću umrijeti sam. Prije nego što sam primio Robertovo pomilovanje borio sam se protiv njega na Trozupcu. Vi ste bili na drugoj strani te bitke, Mormonte, zar ne?" Nije čekao na odgovor. "Vaša Milosti, žao mi je što sam vas *zavarao.* Bilo je to samo da spriječim Lannistere da ne saznaju kako sam vam se pridružio. Promatraju vas, kao što su promatrali vašeg brata. Knez Varys je izvještavao o svakom Viservsovu pokretu, godinama. Dok sam sjedio na malom vijeću, čuo sam na stotine takvih izvješća. A od dana kad ste se vjenčali s Khal Drogom, pokraj vas je jedan doušnik koji prodaje vaše tajne, trgujući šaptom s Paukom za zlato i obećanja."
Ne misli valjda... "Varate se." Dany pogleda Joraha Mormonta. "Recite mu da se vara. Nema nikakvog doušnika. Ser Jorah, recite mu. Prešli smo Dothrakijsko more zajedno i crvenu pustinju..." Srce joj je treperilo poput ptice u zamci. "Recite mu, Jorah. Recite mu da je pogriješio."
"Drugi vas odnijeli, Selmy." Ser Jorah baci svoj dugi mač na tepih. *"Khaleesi,* bilo je to samo u početku, prije nego što sam vas upoznao... prije nego što sam vas zavolio..."
"M *riječi više!"* Ustuknula je pred njim. *"Kako ste mogli?* Što vam je Uzurpator obećao? Zlato, je li *zlato?"* Neumirući su rekli da će još dvaput biti *izdana,* jednom zbog zlata i jednom zbog ljubavi. "Recite mi što vam je obećano?"
"Varys je rekao... da ću se moći vratiti kući." On pogne glavu.

Ja sam te kanila vratiti kući! Njezini zmajevi osjete njezin bijes. Vise-rion rikne, a dim se uzdigne siv iz njegove njuške. Drogon udari zrak svojim crnim krilima, a Rhaegal izvije glavu unatrag i izbljuje plamen. *Trebala bih izustiti riječ i spaliti ih obojicu.* Zar nije bilo nikoga kome je mogla vjerovati, nikoga tko će je štititi? "Zar su svi vitezovi u Zapadnim zemljama lažljivi poput vas dvojice? Odlazite, prije nego što vas moji zmajevi obojicu ne ispeku. Kako miriše pečeni lažljivac? Gadno poput odvodnih kanala Smeđeg Bena? *Odlazite!"*
Ser Barristan ustane ukočeno i polako. Prvi put je pokazivao svoje godine. "Kamo da odemo, Vaša Milosti?"
"U pakao, služiti kralju Robertu." Dany osjeti vrele suze na svojim obrazima. Drogon vrisne, zamahnuvši repom naprijed i natrag. "Drugi vas mogu odnijeti obojicu." *Odlazite, odlazite zauvijek, obojica, idući put kad vam vidim lica odrubit ću vam izdajničke glave.* No, nije mogla izustiti riječi. *Izdali su me. Ali su me spasili. Ali su lagali.* "Odlazite..." *Moj medvjed, moj divlji snažni medvjed, što ću bez njega ? I starac, prijatelj mog brata.* "Odlazite... *odlazite..."Kamo?*
A tada je znala.

Tyrion se odjenuo u tami, osluškujući tiho disanje svoje žene iz postelje koju su dijelili. *Ona sniva*, pomisli, kad je Sansa nešto tiho promrmljala - ime, možda, iako je bilo previše tiho da bi se znalo - i okrenula se na bok. Kao muž i žena dijelili su bračnu postelju, ali to je bilo sve. *Čak i svoje suze ona skuplja u sebe.*
Očekivao je bol i gnjev kad joj je rekao za smrt njezina brata, ali San-sino lice ostalo je tako mirno da se na trenutak pobojao kako nije shvatila. Tek kasnije, s teškim hrastovim vratima između njih, čuo ju je kako rida. Tyrion je razmišljao tada da ode k njoj, da ponudi onoliko utjehe koliko je mogao. *Ne*, morao se podsjetiti, *ona neće tražiti samilost od Lanis-tera.* Najviše što je mogao učiniti bilo je zaštititi je od ružnijih pojedinosti Krvavog vjenčanja kako su stizale iz Blizanaca. Sansa nije trebala čuti kako je tijelo njezina brata bilo raskomadano i izmrcvareno, odlučio je; niti kako su nago truplo njezine majke bacili u Zelene rašlje u divljačkoj sprdnji pogrebnih običaja kuće Tully. Posljednje što je djevojci trebalo bilo je još tema za njezine noćne more.
Međutim, to nije bilo dovoljno. Omotao je svoj plašt oko njezinih ramena i prisegao da će je štititi, ali to je bila jednako okrutna šala kao kruna koju su Frevevi nataknuli na glavu strahovuka Robba Starka nakon što su je prisili na njegovo bezglavo truplo. Sansa je to također znala. Način na koji ga je gledala, njezina ukočenost kad se penjala u njinovu postelju... kad je bio s njom, ni na trenutak nije mogao zaboravili tko je bio, ni *što* je bio. Kao ni ona. Još je noću odlazila u Božansku šumu na molitvu, a Tyrion se pitao je li se molila za njegovu smrt. Izgubila je svoj dom, svoje mjesto u svijetu i sve koje je ikad voljela ili im vjerovala. *Zima dolazi*, upozoravale su starkovske riječi i zaista je došla po njih s osvetom. *Ali za kuću Lannisterje sredina ljeta. Zašto mije onda luko prokleto hladno?*
Navukao je čizme, prikopčao svoj plašt brošem s lavljom glavom i šmugnuo u bakljama osvijetljen hodnik. Toliko se moglo kazati o njegovu braku; dopustio mu je da pobjegne iz Maegorove tvrđe. Sada kad je imao ženu i domaćinstvo, njegov otac knez se složio daje trebao prikladniji smještaj, a knez Gyles se zatekao naglo lišen svojih prostranih apartmana na vrhu Kuhinjske utvrde. Bili su to raskošni apartmani, s velikom ložnicom i primjerenom dnevnom odajom, kupaonicom i garderobom za njegovu ženu, te malim spojenim odajama za Poda i Sansine služavke. Čak je i Bronnova ćelija pokraj stuba imala neku vrstu prozora. *Pa, više proreza za strijele, ali je propuštao svjetlo.* Glavna kuhinja zamka bila je točno nasuprot dvorištu, istina, ali Tyrionu su ti zvuči i mirisi bili neizmjerno poželjniji od dijeljena Maegorove s njegovom sestrom. Što je manje viđao Cersei, to je bio sretniji.
Tyrion je mogao čuti Brellino hrkanje kad je prošao pokraj njezine ćelije. Shae se tužila na to, ali činilo se da je to bila mala cijena koju je morala platiti. Varys mu je preporučio tu ženu; u prošlim danima, upravljala je domaćinstvom kneza Renlvja u gradu, što joj je pružilo prilično mnogo iskustva u bivanju slijepom, gluhom i nijemom.
Upalivši voštanicu, zaputio se prema stubama za služinčad i počeo silaziti. Katovi ispod njegova bili su tihi, a nije čuo ničije druge korake osim svojih. Spuštao se do prizemlja i niže, kako bi se pojavio u mračnom podrumu s nadsvođenim kamenim stropom. Većina z&mka bila je podzemno povezana, a Kuhinjska utvrda nije bila iznimka. Tyrion se gegao dugim mračnim prolazom sve dok nije pronašao vrata koja je htio i gurnuo ih.

Unutra su čekale zmajske lubanje, a čekala je i Shae. "Mislila sam da me moj gosp'ar zaboravio." Haljina joj je bila omotana oko crnog zuba gotovo njezine visine, a ona je stajala u zmajevim raljama, naga. *Ba-lerion*, pomislio je. Ili je to bio Vhagar? Jedna zmajska lubanja prilično je nalikovala na drugu.
Samo pogled na nju učinio ga je krutim. "Izađi odatle."
"Neću." Ona izvije usne u najzločestiji osmijeh. "Moj gosp'ar će me iščupati iz zmajevih ralja, znam." Ali kad se dogegao bliže, ona se nagne i puhne u voštanicu.
"Shae..." On posegne, ali ona se okrene i pobjegne.
"Morate me najprije uhvatiti." Glas joj je dopirao s njegove lijeve strane. "Moj gosp'ar se sigurno igrao čudovišta i djevica kad je bio malen."
"Zoveš me čudovištem?"
"Ništa više nego što sam ja djevica." Bila je iza njega, a njezini su koraci bili meki po podu. "Svejedno me morate uloviti."
Učinio je to, konačno, ali samo zato što je ona dopustila da je ulovi. U času kad je kliznula u njegovo naručje, bio je rumen i bez daha od posrtanja u zmajske lubanje. Sve je to bilo zaboravljeno čim je osjetio njezine male grudi pritisnute uz njegovo lice u tami, njezine krute male bradavice koje su mu okrznule usne i ožiljak gdje mu je nekoć bio nos. Tyrion je povuče na pod. "Moj orijaš", dahne ona kad je ušao u nju. "Moj orijaš me došao spasiti."
Poslije, dok su ležali isprepleteni među zmajskim lubanjama^ on je odmarao svoju glavu uz njezinu, udišući glatki čisti miris njezine kose. "Trebali bismo se vratiti", reče nevoljko. "Sigurno je blizu zora. Sansa će se probuditi."
"Trebali ste joj dati sanjivog vina," reče Shae, "kao što kneginja Tan-da daje Lollys. Kalež prije nego što ode na spavanje, i mogli bismo se jebati u postelji pokraj nje a da se ona ne probudi." Ona se zahihoće. "Možda bismo mogli, koju noć. Kako bi se to svidjelo mom gosp'aru?" Njezina ruka pronađe njegovo rame i počne mu ondje masirati mišiće. "Vrat vam je tvrd poput kamena. Što vas muči?"
Tyrion nije mogao vidjeti svoje prste ispred lica, ali je svejedno na njima odbrojavao svoje jade. "Moja žena. Moja sestra. Moj nećak. Moj otac.Tyrellovi." Morao se prebaciti na drugu ruku. "Varys. Pvcelle. Ma-loprsti. Crvena Guja od Dornea." Došao je do svog zadnjeg prsta. "Lice koje zuri u mene iz vode dok se umivam."
Shae poljubi njegov osakaćen nos prekriven ožiljcima. "Hrabro lice. Ljubazno i dobro lice. Željela bih da ga mogu vidjeti."
Sva slatka nevinost svijeta bila je u njezinu glasu. *Nevinost? Budalo, om je kurva, jedino što zna o muškarcima je ono između njihovih nogu. Malo, budalo.* "Bolje ti nego ja." Tyrion sjedne. "Imamo dug dan pred sobom, oboje. Nisi smjela ugasiti onu voštanicu. Kako ćemo pronaći odjeću.'
Shae se nasmije. "Možda bismo trebali ići nagi."
A ako nas vide, moj otac knez će te objesiti. Upošljavanje Shae kao jedne od Sansinih sluškinja dalo mu je izliku da ga vide u razgovoru s njom, ali Tyrion se nije *zavaravao* da su bili sigurni. Varys gaje upozorio. "Dao sam Shae lažnu povijest, ali bila je namijenjena Lollvs i kneginji Tandi. Vaša sestra je sumnjičavijeg uma. Ako me upita što znam..."
"Reći ćete joj kakvu pametnu laž."
"Ne. Reći ću joj da je djevojka obična taborska sljedbenica koju sit nabavili prije bitke na Zelenim rašljama i doveli je u Kraljev grudobran protiv izričite naredbe vašeg oca kneza. Neću lagati kraljici."
"Lagali ste joj prije. Hoću li joj to reći?"
Uškopljenik uzdahne. "To siječe dublje od noža, moj kneže. Služio sam vam vjerno, ali moram služiti i vašoj sestri kad mogu. Koliko dugo mislite da će me ostaviti na životu ako joj ne budem ni od kakve koristi? Ja nemam neustrašivog plaćenika da me štiti, ni časnog brata da me osveti, samo male ptičice koje mi šapuću na uho. S tim šaputanjima moram sebi iznova kupovati život svakog dana."
"Oprostite mi ako ne plačem zbog vas."
"Hoću, ali vi meni morate oprostiti ako ne plačem zbog Shae. Priznajem, ne razumijem što je to u njoj što tjera pametnog muškarca poput vas da se ponaša poput takve budale."
"Mogli biste, da niste eunuh."

"Tako dakle? Čovjek može imati pameti ili komad mesa među nogama, ali ne oboje?" Varys se zasmijulji. "Možda bih trebao biti zahvalan što sam obrezan."
Pauk je bio u pravu. Tyrion je pipao kroz zmajevima opsjednutu tamu za svojim donjim rubljem, osjećajući se jadno. Rizik kojem se izlagao ostavio ga je napetog poput opne bubnja, a bilo je tu i krivnje. *Drugi mi odnijeli krivnju,* pomisli dok je navlačio tuniku preko glave. *Zašto bih osjećao krivnju? Moja žena ne želi ništa moga, a posebno ne onaj dio koji želi nju.* Možda bi joj trebao *reći* za Shae. Ne bi bilo prvi put da j'e čovjek uzdržavao konkubinu. Sansin vlastiti o-tako-časni otac dao joj je nezakonitog brata. Koliko je on znao, žena bi mu mogla biti oduševljena saznanjem da on ima Shae, dokle god bi je to poštedjelo njegova ne-milog dodira.
Ne, ne usuđujem se. Zavjeti ili ne, njegovoj se ženi nije moglo vjerovati. Možda je bila djevica među nogama, ali teško da je bila nevina od izdaje; jednom je odala očeve planove Cersei. A djevojke njezinih godina nisu bile poznate po čuvanju tajni.
Jedini siguran put bio je da se oslobodi Shae. *Mogao bih je poslati Chatayi,* pomisli Tyrion, preko volje. U Chatavinoj javnoj kući, Shae bi imala svu svilu i dragulje koje želi, i najplemenitije visokorodne zaštitnike. Bio bi to svakako bolji život od onoga koji je živjela kad ju je pronašao.
Ili, ako se umorila od zarađivanja kruha na leđima, mogao bi joj urediti brak. *S Bronnom, možda?* Plaćenik nikad nije prezao od jedenja s gospodareva pladnja, a sada je bio vitez, bolja prilika nego što bi se ona inače mogla nadati. /// *Ser Tallad?* Tyrion ga je primijetio kako čeznutljivo gleda u Shae više nego jednom. *Zašto ne? Visok je, snažan, nije ga teško gledati, svakim palcem nadareni mladi vitez.* Naravno, Tallad je znao Shae samo kao ljupku mladu gospodsku služavku u službi zamka. *Kad bi se njome oženio i onda doznao da je bila kurva...*
"Moj gosp'aru, gdje ste? Jesu li vas zmajevi pojeli?"
"Ne. Ovdje." On opipa zmajsku lubanju. "Pronašao sam cipelu, ali vjerujem da je tvoja."
"Moj gosp'ar zvuči vrlo ozbiljno. Zar vas nisam zadovoljila?"
"Ne", reče on, previše odrješito. "Ti me uvijek zadovoljiš." *I tu leži naša opasnost.* Mogao je sanjati o tome da je otjera u takvim trenucima, ali to nikad nije trajalo dugo. Tyrion ju je nejasno vidio kroz mrak, kako navlači vunenu čarapu na vitku nogu.
Vidim. Blijedo svjetlo curilo je kroz red dugih uskih prozora smještenih visoko na podrumskom zidu. Lubanje targaryenskih zmajeva izranjale su iz tame oko njih, crne među sivim. "Dan prebrzo dolazi." Novi dan. Nova godina. Novo stoljeće. *Preživio sam Zelene rašlje i Cmovodu, mogu preživjeti i prokleto vjenčanje kralja Joffreyja.* Shae skine haljinu sa zmajeva zuba i navuče je preko glave. "Ja ću gore prva. Brella će željeti da joj pomognem s vodom za kupelj." Ona se nagne da mu da posljednji poljubac, u čelo. "Moj orijašu od Lannis-tera. Toliko vas volim."
I ja tebe volim, mila. Možda je bila kurva, ali zaslužila je bolje od onog što joj je on imao dati. *Udat ćuje za Ser Tallada. On izgleda pošten čovjek. I visok...*

sansa

To je bio tako sladak san, pomisli Sansa pospano. Bila je kod kuće u Oštrozimlju, trčeći Božanskom šumom sa svojom Damom. Njezin otac je bio ondje, i njezina braća, svi oni na toplom i sigurnom. *Kad bi*
se sanjanjem to moglo ostvariti...
Razgrnula je prekrivače. *Moram biti hrabra.* Njezine će muke uskoro završiti, na jedan ili na drugi način. *Da je Dama tu, ne bih se bojala.* No, Dama je bila mrtva; Robb, Bran, Rickon, Arya, njezin otac, njezina majka, čak i septa Mordane. *Svi su mrtvi osim mene.* Sada je bila sama na svijetu.
Njezin plemeniti muž nije bio pokraj nje, ali ona je na to bila navikla. Tyrion je bio loš spavač i često je ustajao prije zore. Obično bi ga zatekla u dnevnoj odaji, zgrbljenog uz svijeću, izgubljenog u kakvom starom svitku ili kožom omotanu knjigu. Ponekad bi ga miris jutarnjeg kruha iz peći doveo u kuhinju, a ponekad bi se popeo na krovni vrt ili lutao sam Izdajnikovom stazom.
Rastvorila je kapke i zadrhtala dok su joj se ježurci dizali na rukama. Oblaci su se okupljali na istočnom nebu, probodeni zrakama sunca. *Izgledaju poput dva golema zamka koja plutaju na jutarnjem nebu.* Sansa je mogla vidjeti njihove zidove od oborenog kamenja, njihove moćne utvrde i stražarnice. Vretenaste zastave vijorile su se s vrhova njihovih kula i sezale za zvijezdama koje *su brzo* blijedjele. Sunce je izlazilo za njima, a ona ih je promatrala kako prelaze iz crne u sivu i u tisuće nijansi t ružičaste, zlatne i grimizne. Uskoro ih je vjetar međusobno pomiješao, \ te je ostao samo jedan zamak gdje su bila dva.
Čula je vrata kako se otvaraju dok su njezine sluškinje donosile vruću | vodu za njezinu kupku. Bile su obje nove u službi; Tyrion je rekao da su' žene koje su je prije dvorile bile sve Cerseini špijuni, upravo kao stoje Sansa oduvijek sumnjala. "Dođite vidjeti", reče im ona. "Na nebu je zamak."
One dođoše pogledati. "Načinjen je od zlata." Shae je imala kratku tamnu kosu i smjele oči. Činila je sve što se do nje tražilo, ali ponekad bi upućivala Šansi najdrskije poglede. *"Zamak* sav od zlata, to je nešto što bih htjela vidjeti."
"Zamak, je li?" Brella je morala zaškiljiti. "Ona mu se kula ruši, izgleda. Sve su to ruševine, eto stoje."
Sansa nije željela slušati o padajućim kulama i razorenim zamcima. *Zatvorila* je kapke i rekla: "Očekuju nas na kraljičinom doručku. Je li moj muž knez u dnevnoj odaji?"
"Nije, moja gospojo", reče Brella. "Nisam ga vidjela."
"Može bit daje otišao svome ocu", izjavi Shae. "Može bit da Kraljev Namjesnik treba njegov savjet."
Brella šmrcne. "Kneginjo Sansa, željet ćete ući u kadu prije nego što se voda previše ne ohladi."
Sansa pusti da joj Shae povuče spavaćicu preko glave i popne se u veliku drvenu kadu. Bila je u iskušenju da *zatraži* kalež vina, da joj smiri živce. Vjenčanje je trebalo biti u podne u Velikoj septi Baelora na drugoj strani grada. A navečer će se gozba održati u prijestolnoj

odaji; tisuću gostiju i sedamdeset sedam jela, s pjevačima, žonglerima i glumcima. Ali prvo je na redu bio doručak u kraljičinoj Plesnoj dvorani, za Lannistere i tyrellovske muškarce - Tyrellovske žene prekidat će post s Margaerv - i stotinjak vitezova i plemićića. *Učinili su od mene Lanniste-ra,* pomisli gorko Sansa.
Brella pošalje Shae da donese još vruće vode dok je prala Sansina leđa. "Drhtite, moja gospojo."
"Voda nije dovoljno topla", slaže Sansa.
769
Njezine sluškinje su je odijevale kad se Tyrion pojavio, s Podrickom Payneom na vratu. "Izgledaš divno, Sansa." On se okrene svom štito-noši. "Pode, budi tako dobar i nalij mi kalež vina."
"Bit će vina za doručkom, moj gospodaru", reče Sansa.
"Ima vina i ovdje. Ne očekuješ valjda od mene da se suočim sa svojom sestrom trijezan? Novo je stoljeće, moja gospo. Tristota godina od Aegonova osvajanja." Patuljak uzme kalež crvenog od Podricka i visokoga podigne. "Za Aegona. Kakav sretnik. Dvije sestre, dvije žene, i tri velika zmaja, što više čovjek može tražiti?" On otare usta nadlanicom.
Vražićkova odjeća bila je umrljana i neuredna, opazi Sansa; izgledala je kao daje spavao u njoj. "Hoćeš li se preodjenuti u čisto ruho, moj gospodaru? Tvoj novi prsluk je vrlo lijep."
"Prsluk je lijep, da." Tyrion odloži kalež u stranu. "Dođi, Pode, da vidimo možemo li pronaći kakvu odjeću u kojoj ću izgledati manje patuljasto. Ne bih htio osramotiti svoju gospu ženu."
Kad se Vražićak vratio malo vremena kasnije, izgledao je dovoljno pristojno, pa čak i malo viši. Podrick Payne se također presvukao i konačno gotovo izgledao poput pravog štitonoše, iako je prilično velik crveni prištić u pregibu nosa kvario dojam njegove veličanstvene purpurne, bijele i zlatne odore. *Tako je plašljiv dječak.* Sansa je isprva bila na oprezu od Tyrionova štitonoše; bio je Payne, rođak Ser Ilyna Pavnea koji je njezinu ocu odrubio glavu. Međutim, uskoro je shvatila da se Pod bojao nje jednako kao ona njegova rođaka. Kad god bi mu se obratila, poprimio bi vrlo uznemirujuću nijansu crvene.
"Jesu li purpurna, zlatna i bijela boje kuće Payne, Podriče?" upita ga
ona ljubazno.
"Ne. Hoću reći, da." On porumeni. "Boje. Naš grb su purpurne i bijele kocke, moja gospo. Sa zlatnim novčićima. U kockama. Purpurnim i bijelim. Objema." Proučavao je njezina stopala. "Postoji priča iza tih novčića", reče Tyrion. "Nedvojbeno će je Podrick jednog dana povjeriti tvojim nožnim prstima. No sada nas očekuju u kraljičinoj Plesnoj dvorani. Hoćemo li?"
Sansa je bila u iskušenju da se izvuče. *Mogla bih mu reći da mije želudac uznemiren, ili da mije došla mjesečnica.* Ništa nije toliko željela nego otpuzati natrag u postelju i navući zastore. *Moram biti hrabra, kao Robb,* reče samoj sebi, dok je ukočeno primala svog muža kneza za ruku.
U kraljičinoj Plesnoj odaji prekinuli su post medenjacima pečenim s kupinama i orasima, kriškama šunke, slanine, ribljim štapićima prženim u mrvicama kruha, jesenskim kruškama i dornskim jelom od luka, sira i rezanih jaja skuhanih s ljutim papričicama. "Ništa bolje od obilnog doručka da ti otvori tek za gozbu od sedamdeset sedam jela koja ima uslijediti", primijeti Tyrion kad su im napunili tanjure. Bilo je vrčeva mlijeka i vrčeva medovine i vrčeva laganog slatkog zlatnog vina da se sve to zalije. Glazbenici su šetali između stolova, svirajući na frulama, flautama i guslama, dok je Ser Dontos galopirao uokolo na svom konju od štapa za metlu, a Mali Luna stvarao zvukove prdeža svojim obrazima i pjevao prostačke pjesmice o gostima.
Tyrion je jedva taknuo svoju hranu, opazila je Sansa, iako je popio nekoliko kaleža vina. Što se nje ticalo, kušala je malo dornskih jaja, ali papričice su joj opekle usta. Inače je samo gricnula voće, ribu i medenjake. Svaki put kad bi je Joffrey pogledao, utroba bi joj tako ustrepe-rila da se osjećala kao da je progutala šišmiša.
Kad su hranu raščistili, kraljica svečano preda Joffu ženin plašt koji će oviti oko Margaervnih ramena. "Ovo je plašt koji sam nosila kad me Robert uzeo za svoju kraljicu, isti plašt koji je nosila moja majka knegi-nja Joanna kad se udala za mog oca kneza." Sansa je smatrala daje izgledao otrcan, istinu govoreći, ali možda je to bilo zbog toga stoje bio toliko rabljen.

Došlo je vrijeme za darove. Bilo je tradicionalno u Ravni davati poklone nevjesti i mladoženji u jutro njihova vjenčanja; sutradan će primiti još poklona kao par, ali današnji darovi bili su za svakog posebno.
Od Jalabhara Xhoa, Joffrey je primio velebni luk od zlatnog drva i tobolac dugih strijela sa zelenim i skrletnim perjem; od kneginje Tande par mekih jahaćih čizama; od Ser Kevana raskošno crveno kožno sedlo za turnire; broš od crvenog zlata izrađen u obliku škorpiona od Dornij-ca, princa Obervna; srebrne ostruge od Ser Addama Marbranda; crveni svileni turnirski šator od kneza Mathisa Rowana. Knez Paxter Re-dwyne iznio je prekrasan drveni model ratne galije s dvije stotine vesala koja se upravo gradila u Sjenici. "Ako je po volji Vašoj Milosti, zvat će se *Junaštvo kralja Joffreyja ",* reče, a Joff pokaže da je bio zaista zadovoljan. "Bit će moj admiralski brod kad otplovim na Zmajev kamen da ubijem mog izdajničkog strica Stannisa", reče.
Danas glumi dobrostivog kralj a. Joffrey je mogao biti udvoran kad mu je to odgovaralo, znala je Sansa, ali činilo se da mu odgovara sve manje i manje. Zaista, sva njegova ljubaznost nestala je istog časa kad mu je Tyrion predao njihov dar: golemu staru knjigu zvanu *Životi četvorice kraIjeva,* uvezanu u kožu i krasno iluminiranu. Kralj ju je prelistao bez zanimanja. "A što je ovo, ujače?"
Knjiga. Sansa se pitala je li Joffrey micao onim debelim crvljivim usnama dok je čitao.
"Povijest Velikog meštra Kaetha o vladavinama Daerona Mladog Zmaja, Baelora Blaženog, Aegona Nevrijednog i Daerona Dobrog", ot-povrne njezin mali muž.
"Knjiga koju bi svaki kralj trebao pročitati, Vaša Milosti", reče Ser
Kevan.
"Moj otac nije imao vremena za knjige." Joffrey gurne svezak preko stola. "Da manje čitate, ujače Vražićku, možda bi kneginja Sansa dosad već imala dijete u trbuhu." On se nasmije... a kad se kralj smije, dvor se smije s njim. "Ne budi tužna, Sansa, kad napravim dijete kraljici Mar-gaery posjetit ću tvoju ložnicu i pokazati svojem malom ujaku kako se to radi."
Sansa pocrveni. Zirnula je nervozno u Tyriona, bojeći se što bi on mogao reći. To je moglo postati gadno poput lijeganja na njihovoj gozbi. Ali ovog puta patuljak napuni usta vinom umjesto riječima.
Knez Mace Tyrell stupi naprijed da uruči svoj dar: zlatni pehar tri stope visok, s dvije kićene zakrivljene ručke i sedam lica koja su svjetlucala dragim kamenjem. "Sedam lica za sedam kraljevina Vaše Milosti", objasni nevjestin otac. Pokazao im je kako je svako lice nosilo grb jedne od velikih kuća: lava od rubina, ružu od smaragda, jelena od oniksa, srebrnu pastrvu, sokola od modrog nefrita, sunce od opala i strahovuka od bisera.
"Izvanredan kalež," reče Joffrey, "ali mislim da ćemo morati sastrugati strahovuka i staviti lignju na njegovo mjesto."
Sansa se pretvarala da nije čula.
"Margaery i ja dobro ćemo se napiti na gozbi, dobri oče." Joffrey podigne pehar iznad glave, da mu se svi mogu diviti.
"Ta prokleta stvar je velika kao ja", promrmlja Tyrion tihim glasom. "Pola pehara i Joff će pasti pijan na pod."
Dobro, pomisli ona. *Možda slomi vrat.*
Knez Tywin je čekao da posljednji preda kralju svoj dar: dugi mač. Njegove korice bile su načinjene od trešnjina drva, zlata i nauljene crvene kože, posute zlatnim lavljim glavama. Lavovi su imali oči od rubina, opazila je. Dvorana utihne dok je Joffrey izvlačio oštricu iz korica i podigao mač iznad glave. Crveni i crni valovi u čeliku treperili su na) tarnjem svjetlu.
"Izvanredno", izjavi Mathis Rowan.
"Mač koji valja opjevati, gospodaru", reče knez Redwyne.
"Kraljevski mač", reče Ser Kevan Lannister.
Kralj Joffrey je izgledao kao da želi nekoga na mjestu ubiti, bio je f ko uzbuđen. Udarao je po zraku i smijao se. "Velebni mač mora in velebno ime, moja gospodo! Kako ču ga nazvati?"

Sansa se sjeti Lavljeg zuba, mača koji je Arya bacila u Tro Žderača srca, onoga koji ju je prisilio poljubiti prije bitke. Pitala se l li htjeti da Margaerv poljubi ovog.
Gosti su izvikivali imena za novu oštricu. Joff odbaci desetak prijedloga prije nego stoje čuo jedno koje mu se svidjelo. *"Udovičinjauk!"* vikne. "Da! Stvorit će mnogo udovica, također!" Ponovno zamahne. "A kad se suočim sa stricem Stannisom, glatko će razbiti njegov čarobni mač na pola." Joff iskuša okomit *zamah,* prisilivši Ser Balona Swanna da načini žuran korak natrag. Smijeh zazvoni dvoranom zbog izraza na Ser Balonovu licu.
"Pripazite, Vaša Milosti", upozori Ser Addam Marbrand kralja. "Va-Ivrijski čelik je opasno oštar."
"Sjećam se." Joffrey obruši Udovičin jauk divljim dvoručnim zamahom, na knjigu koju mu je Tyrion darovao. Teške kožne korice razdvoje se na jedan udarac. "Oštar! Rekao sam vam, nije mi nepoznat valyrij-; ski čelik." Trebalo mu je još pet daljnjih zamaha da sasiječe debejj svezak na komade, a dječak je bio bez daha prije nego što je zav Sansa je mogla osjetiti kako se njezin muž bori sa svojim bijesom dokj Ser Osmund Kotlocrn vikao: "Molim vas, nemojte nikad okrenuti bezbožnu oštricu na mene, gospodaru."
"Pobrinite se da mi nikad ne date povoda, ser." Joffrey kvrcne ko madić *Života četvorice kraljeva* sa stola vrškom mača, a onda vrati Ud vičin jauk u njegove korice.
"Vaša Milosti", reče Ser Garlan Tyrell. "Možda niste znali. U svim f Zapadnim zemljama postoje samo četiri primjerka te knjige iluminira:, ne Kaethovom vlastitom rukom."
"Sada ih je tri." Joffrey otkopča svoj stari pojas s mačem kako bi opa-sao novi. "Vi i kneginja Sansa dugujete mi bolji poklon, ujače Vražićku. Ovaj se raspao na komadiće."
Tyrion je zurio u svog nećaka svojim nejednakim očima. "Možda nož, igospodaru. Koji pristaje vašem maču. Bodež od istog lijepog valvrijskog Jfelika... s balčakom od zmajske kosti, recimo?"
Joff mu uputi prodoran pogled. "Vi... da, bodež koji pristaje mom naču, dobro."
Kimne. "I... zlatni balčak s rubinima u njemu. Zmajska «t je previše obična."
"Kako želite, Vaša Milosti." Tyrion popije još jedan kalež vina. Mo-) je biti sasvim sam u svojoj dnevnoj odaji koliko je pažnje poklanjao nsi. Ali kad je došlo vrijeme da odu na vjenčanje, uhvatio ju je za ruku.
Dok su prelazili dvorište, princ Obervn od Dornea uhvati korak s nji-na, sa svojom crnokosom ljubavnicom ispod ruke. Sansa znatiželjno zir-$'_T$ ne u ženu. Bila je niskog roda i neudana i rodila je princu dvije nezako-^ nite kćeri, ali nije se bojala pogledati čak ni kraljicu u oči. Shae joj je rekla daje ova Ellaria štovala neku Ivsensku božicu ljubavi. "Bila je gotovo kurva kad ju je pronašao, moja gospojo," povjerila joj je njezina sluškinja, "a sada je gotovo *princeza."* Sansa nikad nije bila tako blizu Dornijki. *Nije l* zapravo *lijepa,* pomisli, *ali ima nešto u njoj što privlači pogled.*
"Jednom sam imao veliku sreću vidjeti Citadelinu kopiju *Života četvorice kraljeva",* govorio je princ Obervn njezinu mužu knezu. "Iluminacije su bile prekrasne za gledanje, ali Kaeth je bio previše susretljiv prema kralju Viservsu."
Tyrion mu uputi oštar pogled. "Previše susretljiv? Po mom mišljenju, Viserysa je sramotno omalovažio. Trebali su to biti *Životi petorice kraljeva. "*
Princ se nasmije. "Viservs je jedva vladao četrnaest dana." "Vladao je više od godinu", reče Tyrion.
Obervn slegne ramenima. "Godinu ili četrnaest dana, zar je važno? Otrovao je vlastitog nećaka da se domogne prijestolja, a onda nije učinio
ništa kad ga je imao."
"Baelor se izgladnio do smrti, postećі", reče Tyrion. "Njegov stric služio ga je vjerno kao Namjesnik, kao što je služio Mladog *Zmaja* prije njega. Viservs je možda kraljevao godinu dana, ali vladao je petnaest godina, dok je Daeron ratovao, a Baelor se molio." Napravi kiselo lice. 'Ta ako je maknuo svog nećaka, zar ga možete kriviti? Netko je morao spasiti kraljevstvo od Baelorovih ludorija."

Sansa je bila zapanjena. "Ali Baelor Blaženi je bio veliki kralj. Hodao je Koštanim putem bosonog da se izmiri s Dorneom, i spasio Zmajskog viteza *iz* zmijske jame. Ljutice ga nisu napale jer je bio l čist i svet."
Princ Obervn se nasmiješi. "Da ste vi ljutica, moja gospo, biste f htjeli ujesti beskrvnog štapića poput Baelora Blaženog? Radije bih *l* dio očnjake za nešto sočnije..."
"Moj princ se igra s vama, kneginjo Sansa", reče žena Ellaria,' "Septoni i pjevači vole govoriti da zmije nisu ugrizle Baelora, ali je drugačija. Ugrizle su ga pedesetak puta, i trebao je umrijeti od to
"Daje umro, Viservs bi vladao dvanaest godina," reče Tyrion, "a! dam kraljevina bolje bi prošle. Neki su vjerovali da se Baeloru poren tio um od svega tog otrova."
"Da," reče princ Obervn, "ali ja nisam vidio zmija u ovoj Crvenoj utvrdi. Stoga, kako objašnjavate Joffreyja?"
"Radije to ne činim." Tyrion ukočeno nakloni glavu. "Ispričavamo se. Naša nosiljka čeka." Patuljak pomogne Šansi unutra i nezgrapno se uspentra za njom. "Navuci zastore, moja gospo, budi tako dobra."
"Moramo li, moj gospodaru?" Sansa nije željela biti zatvorena iza zastora. "Dan je tako lijep."
"Dobri narod Kraljeva grudobrana mogao bi bacati izmet na nosiljku ako me ugleda u njoj. Učini nam oboma tu milost, moja gospo. Navuci zastore."
Ona učini kako ju je molio. Sjedili su neko vrijeme, dok je zrak postajao topao i zagušljiv oko njih. "Žao mi je zbog tvoje knjige, moj gospodaru", primora se reći.
"Bila je to Joffreyjeva knjiga. Mogao je naučiti koju stvar ili dvije da ju je pročitao." Zvučao je rastreseno. "Trebao sam znati. Trebao sam vidjeti... mnogo toga."
"Možda će ga bodež više veseliti."
Kad je patuljak načinio grimasu, njegov se ožiljak zategne i izvije. "Dječak je zaslužio bodež, ne misliš li?" Na sreću, Tyrion nije čekao odgovor. "Joff se prepirao s tvojim bratom Robbom u Oštrozimlju. Reci mi, je li također bilo mržnje između Brana i Njegove Milosti?"
"Brana?" Pitanje ju je zbunilo. "Prije nego što je pao, mislite?" Morala se potruditi i u mislima vratiti. Bilo je to tako davno. "Bran je bio drag dječak. Svi su ga voljeli. On i Tommen borili su se drvenim mačevima, sjećam se, ali samo u igri."
Tyrion ponovno zapadne u mračnu tišinu. Sansa je čula daleko zveckanje lanaca izvana; podizali su *željezne* rešetke. Trenutak kasnije začuo se povik, a njihova nosiljka se zanjihala u pokretu. Lišena krajobraza u prolazu, odlučila je zuriti u svoje sklopljene ruke, nelagodno svjesna nejednakih očiju svog muža. *Zašto me tako gleda?*
"Voljela si svoju braću, kao što ja volim Jaimea."
k li to neka lannisterska zamka da me natjera izustiti izdaju? "Moja su braća bili izdajnici i završili su u izdajničkim grobovima. Izdaja je voljeti izdajnika."
Njezin mali muž frkne. "Robb je ustao oružjem protiv svog zakonitog kralja. Po pravu, to ga je učinilo izdajnikom. Ostali su umrli premladi da znaju što je izdaja." On protrlja svoj nos. "Sansa, znaš li što se Branu dogodilo u Oštrozimlju?"
"Bran je pao. Uvijek se penjao nekamo i na koncu je pao. Uvijek smo se bojali toga. A Theon Greyjoy ga je ubio, ali to je bilo kasnije."
"Theon Greyjoy." Tyrion uzdahne. "Tvoja majka kneginja jednom me optužila... pa, neću te opteretiti ružnim pojedinostima. Optužila me lažno. Nikad nisam naudio tvome bratu Branu. I ne kanim nauditi tebi."
Što želi da kažem? "To je dobro znati, moj gospodaru." Želio je nešto od nje, ali Sansa nije znala što je to bilo. *Izgleda poput izgladnjelog djeteta, ali ja nemam hrane da mu dam. Zašto me ne pusti na miru?*

Tyrion ponovno protrlja svoj oguljen, krastav nos; ružna navika koja je privlačila pogled na njegovo ružno lice. "Nikad me nisi upitala kako je Robb umro ili tvoja majka kneginja."
"Ja... radije to ne bih znala. Imala bih noćne more." "Onda neću više ništa reći." "To... to je ljubazno od vas."
"O, da", reče Tyrion. "Ja sam vrla duša ljubaznosti. I znam sve o noćnim morama."

Nova kruna koju je njegov otac predao Vjeri bila je dvaput viša od one koju je svjetina razbila, divota od kristala i ispredenog zlata. Dugino svjetlo bljeskalo je i svjetlucalo se svaki put kad bi Vrhovni sep-ton pomaknuo glavu, ali Tyrion se pitao kako je čovjek mogao podnijeti težinu. A čak je i on morao priznati da su Joffrey i Margaerv bili kraljevski par, dok su stajali jedno pokraj drugog između visokih pozlaćenih kipova Oca i Majke.

Nevjesta je izgledala krasno u bjelokosnoj svili i mvrijskoj čipki, sukanja urešenih cvjetnim uzorcima izvezenim sićušnim školjkama. Kao Renlvjeva udovica, mogla je odjenuti baratheonske boje, zlatnu i crnu, no došla im je kao Tyrellovka, u djevičanskom plastu načinjenom od stotinu zlatnih ruža našivenih na zeleni baršun. Pitao se je li zaista bila djevica. *Kao da će Joffrey znati razliku.*

Kralj je izgledao gotovo jednako blistavo kao njegova nevjesta, u svome prsluku od tamno-ružičaste boje, ispod plašta od tamnogrimiznog baršuna urešenog grbom s njegovim jelenom i lavom. Kruna je lako počivala na njegovim kovrčama, zlatna na zlatu. *Spasio sam onu prokletu krunu za njega.* Tyrion nelagodno prebaci težinu sjedne noge na drugu. Nije mogao stajati mirno. *Previše vina.* Trebao se sjetiti da se olakša prije nego što su se zaputili iz Crvene utvrde. Besana noć koju je proveo sa Shae također se počela osjećati, ali najviše od svega htio je; viti svog prokletog kraljevskog nećaka.

Nije mi nepoznat vafyrijski čelik, pohvalio se dječak. Septoni su uvije* blejali o tome kako nam Otac na Nebesima svima sudi. *Kad bi Otac bio tako dobar da se prevali i zgnječi Joffa kao balegara, možda bih u to čak povjerovao.*

Trebao je to odavno vidjeti. Jaime nikad ne bi poslao drugog čovjeka da obavi njegovo ubijanje, a Cersei je bila prelukava da upotrijebi nož; čije bi porijeklo moglo dovesti do nje, ali Joff, bahati pokvareni glupi i mali bijednik kakav je bio...

Sjetio se hladnog jutra kad se spustio strmim vanjskim stubištem iz knjižnice Oštrozimlja i zatekao princa Joffreyja kako zbija šale s Psom o ubijanju strahovukova. *Pošalji psa da ubije strahovuka,* rekao je,, Međutim, čak ni Joffrey nije bio tako glup da zapovjedi Sandoru Clega-neu da ubije sina Eddarda Starka; Pas bi bio otišao Cersei. Umjesto to-' ga dječak je pronašao svoje oruđe među neugodnom hrpom slobodnih jahača, trgovaca i taborskih sljedbenica koji su se pripojili kraljevoj pratnji dok su išli na sjever. *Neki kozičavi slaboumnik voljan staviti svoj život na kocku za prinčevu naklonost i malo novca.*

Tyrion se pitao čija je zamisao bila pričekati dok Robert ne ostavi Oštrozimlje prije rezanja Bra-nova vrata. *Joff ova, najvjerojatnije. Nedvojbeno ju je držao vrhuncem lukavosti.*

Prinčev vlastiti bodež imao je jabuku od dragulja i zlatne rezbarije na oštrici, činilo se Tyrionu. Barem Joff nije bio dovoljno glup da ga upotrijebi. Umjesto toga, otišao je kopati po očevu oružju. Robert Ba-ratheon bio je čovjek nemarne darežljivosti i dao bi svom sinu bilo koji bodež koji bi sin htio... ali Tyrion je predmnijevao da ga je dječak samo uzeo. Robert je došao u Oštrozimlje s dugim repom vitezova i vazala, golemom kućom na kotačima i prtljažnim kolima. Nedvojbeno se neki revni sluga pobrinuo da kraljevo oružje ode s njim, u slučaju da on j poželi ijedno od njih.

Oštrica koju je Joff izabrao bila je dobra i obična. Bez zlatnih rezbari-] ja, bez dragulja na dršku, bez srebrnih intarzija na oštrici. Kralj Robert je I nikad nije nosio, vjerojatno je zaboravio da ju je posjedovao. No valvrij-ski čelik bio je smrtno oštar... dovoljno oštar da zareže kroz kožu, meso i mišić u jednom brzom potezu. *Nije mi nepoznat valvrijski čelik.* Ali bio je, zar ne? Inače nikad ne bi bio tako lud da izabere Maloprstovnož.
Zašto mu je još uvijek izmicalo. *Jednostavna okrutnost, možda?* Njegov je nećak imao toga u obilju. Tyrion je jedva uspijevao da ne povrati sve vino koje je popio, da ne pomokri hlače ili oboje. Nelagodno se vrpoljio. Trebao je držati jezik za zubima za doručkom. *Dječak sada zna da ja znam. Moja će me duga jezičina dokrajčiti, kunem se.*
Sedam zavjeta bilo je položeno, sedam blagoslova zatraženo i sedam obećanja izmijenjeno. Kad se vjenčana pjesma otpjevala, a izazov prošao neodgovoren, bilo je vrijeme za razmjenu plašteva. Tyrion prebaci težinu sjedne zakržljale noge na drugu, pokušavajući vidjeti između svog oca i strica Kevana. *Ako su bogovi pravedni, Joff će od ovoga načiniti zbrku.* Pobrinuo se da ne gleda Šansu, kako mu se gorčina ne bi pokazala u očima. *Mogla si kleknuti, prokleta bila. Bi li bilo tako vražje teško saviti ta tvoja ukočena starkovska koljena i dopustiti mi da zadržim malko dostojanstva?*
Mace Tyrell nježno odstrani djevičanski plašt svoje kćeri, dok je Jof-frey prihvaćao savijeni nevjestin plašt od svog brata Tommena i rastre-sao ga zamahom. Dječak kralj bio je u trinaestoj godini visok kao njegova nevjesta u šesnaestoj; nisu mu trebala leđa lude da se na njih popne. Ogrnuo je Margaerv u grimiz i zlato i primaknuo se da joj ih zakopča pod vratom. I s takvom lakoćom ona je prešla iz zaštite svog oca pod muževu.^4// *tko će je štititi od Joff a?* Tyrion zirne u Viteza Cvijeća, koji je stajao s drugima iz Kraljevske straže. *Bolje vam je da održite mač dobro nabrušen, Ser Lorase.*
"Ovim poljupcem zalažem moju ljubav!" izjavi Joffrey zvonkim glasom. Kad je Margaerv ponovila riječi, on je privuče k sebi i poljubi dugo i duboko. Dugina svjetla još jednom zaplešu oko krune Vrhovnog septona dok je svečano objavljivao da su Joffrey od kuća Baratheon i Lannister i Margaerv od kuće Tyrell bili jedno tijelo, jedno srce, jedna duša.
Dobro, s tim je završeno. A sad se vratimo u vražji zamak da se mogu popisati.
Ser Loras i Ser Meryn poveli su procesiju iz septe u svojim bijelim oklopima od krljušti i snježnim plaštevima. Za njima je išao princ Tom-men, rasipajući ružine latice iz košare ispred kralja i kraljice. Nakon kraljevskog para slijedili su kraljica Cersei i knez Tyrell, potom nevjestina majka ruku pod ruku s knezom Tywinom. Kraljica Trnja kaskala je za njima s jednom rukom na mišici Ser Kevana Lannistera i s drugom na svom štapu, a njezini stražari blizanci bijahu joj blizu u slučaju da padne. Sljedeći je išao Ser Galran Tyrell i njegova žena kneginja, i konačno je došao red na njih.
"Moja gospo." Tyrion ponudi Šansi svoju ruku. Primila ju je poslušno, ali mogao je osjetiti njezinu ukočenost dok su zajedno stupali prolazom. Nije nijednom spustila pogled prema njemu.
Čuo ih je kako kliču vani još prije nego što je stigao do vrata. Svjetina je toliko voljela Margaerv da je čak bila voljna ponovno zavoljeti M-, frevja. Ona je pripadala Renlvju, naočitom mladom princu koji ih je toliko ljubio da se vratio s one strane groba da ih spasi. A obilje Visovrta došlo je s njom, slijevajući se cestom ruža s juga. Lude se nisu sjećale da l je Mace Tyrell bio taj koji je *zatvorio* cestu ruža u početku i prouzroko-; vao prokletu glad. Iskoračili su na oštar jesenski zrak. "Bojao sam se da nikad nećemo pobjeći", Tyrion sarkastično primijeti.

Sansa nije imala izbora nego ga tada pogledati. "Ja... da, moj gospodaru. Kako velite."
Izgledala je tužno. "No, bio je to tako lijep obred."
Za razliku od našeg. "Bio je dug, toliko mogu reći. Moram se vratiti, u zamak da se dobro pomokrim." Tyrion protrlja ostatak svog nosa. "Da sam barem izmislio nekakvu misiju da me odvede iz grada. Maloprstije^ bio pametan."
Joffrey i Margaery stajahu okruženi Kraljevskom gardom na vrh stuba koje su gledale na široki mramorni trg. Ser Addam i njegovi zlatj ni plaštevi zadržavali su svjetinu, dok je kip kralja Baelora Blaženo dobrostivo gledao na njih. Tyrion nije imao izbora nego stati u red s < talima da ponudi svoje čestitke. Poljubio je Margaervne prste i zaželid joj svaku sreću. Na svu sreću, bilo je drugih iza njih koji su čekali f red, te se nisu morali dugo *zadržati.*
Njihova nosiljka stajala je na suncu i bilo je vrlo toplo pod zastori-* ma. Dok su uz trzaj kretali, Tyrion se osloni na lakat dok je Sansa sje dila zureći u svoje ruke. *Jednako je zgodna kao Tyrellovka.* Kosa joj je bi-f la bogate jesenske crvene boje, oči duboke tullvjevski modre. Tuga joj je J dala progonjen, ranjiv izgled; ako ništa drugo, samo ju je učinila ljepšom.] Želio ju je dotaknuti, probiti oklop njezine udvornosti. Je li ga to natje-′. ralo da govori? Ili samo potreba da odvrati pažnju s prepunjenosti svogj mjehura?
"Razmišljao sam da bismo, kad ceste ponovno budu sigurne, mogli otputovali u Bacačevu hrid." *Daleko odJoffreyja i moje sestre.* Stoje više razmišljao o onome što je Joff učinio *Životima četvorice kraljeva,* to ga je više mučilo. *Ondje je ležala poruka, o da.* "Veselilo bi me pokazati ti Zlatnu galeriju i Lavlja usta, i Dvoranu junaka gdje smo se Jaime i ja igrali kao dječaci. Može se čuti grmljavina odozdo gdje se more penje..."
Ona polako podigne glavu. Znao je što je vidjela; nabrekle životinj-sko čelo, krvav ostatak nosa, iskrivljeni ružičasti ožiljak i nejednake oči. Njezine oči bile su krupne, modre i prazne.
"Poći ću kamo god moj muž
knez želi."
"Nadao sam se da bi te to moglo obradovati, moja gospo." "Obradovat će me obradovati mog gospodara."
Njegova se usta stegnu. *Kako si ti patetičan čovječuljak. Zar si mislio da će je blebetanje o Lavljim ustima nagnuti na osmijeh? Jesi li ikad nagnao ženu na osmijeh osim zlatom?* "Ne, bila je to glupa zamisao. Samo Lannister može voljeti Hrid."
"Da, moj gospodaru. Kako želite."
Tyrion je mogao čuti pučane kako izvikuju ime kralja Joffreyja. *Za tri godine taj će okrutan dječak biti muškarac, vladati po svom pravu... a svaki patuljak s pola njegova razuma bit će daleko od Kraljeva grudobrana.* Starigrad, možda. Ili čak Slobodni gradovi. Uvijek je imao žudnju da vidi Titana od Braavosa. *Možda bi to razveselilo Šansu.* Nježno, prozborio je o Braavosu, i susreo se sa zidom mračne uljudnosti ledenim i nepopustljivim poput Zida po kojem je nekoć hodao na sjeveru. To ga je umaralo. I onda i sada.
Prevalili su ostatak puta u tišini. Nakon nekog vremena, Tyrion se zatekao kako se nada da će Sansa nešto reći, bilo što, najmanju riječ, ali ona nijednom nije prozborila. Kad se nosiljka zaustavila u dvorištu zamka, pustio je da joj jedan od slugu pomogne sići. "Očekivat će nas na gozbi za sat vremena, moja gospo. Uskoro ću ti se pridružiti." Udaljio se ukočenih nogu. S druge strane dvorišta, mogao je čuti Margaervn zadihani smijeh dok ju je Joffrey skidao sa sedla. *Dječak će biti visok i snažan poput Jaimea jednog dana,* pomisli on, *a ja ću još uvijek biti patuljak pod njegovim nogama. A jednog dana učinit će me još nižim...*
Pronašao je zahod i zahvalno uzdahnuo dok se olakšavao od jutrošnjeg vina. Bilo je trenutaka kad je mokrenje bilo gotovo jednako dobro poput žene, a ovaj je trenutak bio jedan od njih. Želio je da se mogao riješiti svojih dvojbi i krivnji upola tako lako.
Podrick Payne je čekao pred njegovim odajama. "Rasprostro sam vaš novi prsluk. Ne tu. Na vašu postelju. U ložnici."
"Da, ondje držimo postelju." Sansa će biti tamo, odijevajući se za gozbu. *Shae također.* "Vina, Pode."
Tyrion ga popije na svojoj prozorskoj dasci, razmišljajući nad kaosom kuhinja pod sobom. Sunce još nije dotaklo vrh zida zamka, ali mogao je nanjušiti kruhove kako se peku i meso kako se prži. Gosti će uskoro nav-rijeti u prijestolnu odaju, puni iščekivanja; to će biti večer pjesme i raskoši, izmišljena ne samo da ujedini Visovrt i Bacačem hrid, već da raz-

glasi njihovu moć i bogatstvo kao lekciju svakome tko bi još mogao pomisliti da se suprotstavi Joffreyjevoj vladavini.
Ali tko bi sada bio dovoljno lud da ospori Joffreyjevu vlast, nakon onoga što se dogodilo Stannisu Baratheonu i Robbu Starku? Borbe su još trajale u riječnoj krajini, ali posvuda su se omče zatezale. Ser Gre-gor Clegane je pregazio Trozubac i osvojio Gaz rubina, a potom gotovo bez pol muke zaposjeo Harrenhal. Morska stražarnica predala se Crnom Walderu Freyu, knez Randvll Tarly držao je Djevičino jezerce, Sumrakdol i Kraljevsku cestu. Na zapadu, Ser Devan Lannister povezao se sa Ser Forleyjem Presterom na Zlatnom zubu za marš na Rije-kotok. Ser Ryman Frey je vodio dvije tisuće kopljanika s Blizanaca da im se pridruži. A Paxter Redwyne tvrdio je kako će njegova flota uskoro isploviti iz Sjenice, da započne svoje dugo putovanje oko Dornea i kroz Kamene stube. Stannisovi lysenski gusari bit će brojem nadmašeni jedan naprama deset. Borba koju su meštri zvali Rat petorice kraljeva bila je gotovo na kraju. Macea Tyrella su čuli kako se tuži da mu knez Tywin nije ostavio nijednu pobjedu.
"Moj gospodaru?" Pod je bio pokraj njega. "Hoćete li se presvući? Razastro sam vaš prsluk. Na vašu postelju. Za gozbu."
"Gozbu?" reče Tyrion kiselo. "Kakvu gozbu?"
"Svadbenu gozbu." Pod je propustio sarkazam, dakako. "Kralja Jof-freyja i kneginje Margaery. Kraljice Margaery, hoću reći."
Tyrion odluči da će se noćas dobro, dobro napiti. "Vrlo dobro, mladi Podriče, učinimo me svečanim."
Shae je pomagala Šansi s njezinom kosom kad su stupili u ložnicu. *Radost i tuga,* pomisli on kad ih ugleda zajedno. *Smijeh i suze.* Sansa je nosila haljinu od srebrnog satena obrubljenu krznom, s visećim rukavima koji su gotovo doticali pod, presvučenim mekim purpurnim pustom. Shae joj je vješto složila kosu u nježnu srebrnu mrežu koja je treperila od tamno-purpurnih dragulja. Tyrion je nikad nije vidio ljepšu, ali nosila je žalost na onim dugim satenskim rukavima. "Kneginjo Sansa," reče joj, "noćas ćeš biti najljepša žena u dvorani."
"Moj gospodar je odveć ljubazan."
"Moja gospo", Shae će čeznutljivo. "Ne bih li mogla služiti za stolom? Toliko želim vidjeti kako golubovi izlijeću iz pite."
Sansa je pogleda neodlučno. "Kraljica je izabrala sve sluge."
"A dvorana će biti pretrpana." Tyrion je morao progutati svoju ljutnju. "No, glazbenici će šetati cijelim zamkom, a u vanjskom dvorištu bit će stolova s jelom i pićem za sve." Pregledao je svoj novi prsluk, grimizni baršun s podstavljenim ramenima i napuhanim rukavima izrezanim tako da pokažu crnu satensku podlogu. *Naočit komad odjeće. Sve što mu treba jest naočit čovjek da ga nosi.* "Dođi, Pode, pomozi mi da ovo odje-nem."
Popio je još jedan kalež vina dok se odijevao, potom primio svoju ženu za ruku i ispratio je iz Kuhinjske utvrde da se pridruže rijeci svile, satena i baršuna koja je tekla prema prijestolnoj odaji. Neki gosti su otišli unutra da pronađu svoja mjesta na klupama. Drugi su vrvjeli pred vratima, uživajući u neobičnoj toplini poslijepodneva. Tyrion povede Šansu po dvorištu, da obave potrebne uljudnosti.
Dobra je u ovome, pomislio je, dok ju je gledao kako govori knezu Gylesu da mu kašalj bolje zvuči, čestita Elinor Tyrell na njezinoj haljini i ispituje Jalabhara Xhoa o vjenčanim običajima na Ljetnom otočju. Njegova rođaka Ser Lancela doveo je Ser Kevan, prvi put što je ostavio svoju bolesničku postelju nakon bitke. *Izgleda jezivo.* Lancelova kosa postala je bijela i krhka, a bio je mršav poput štapa. Da ga otac nije pridržavao, sigurno bi se srušio. No kad je Sansa pohvalila njegovo junaštvo i rekla kako je bilo dobro vidjeti da je ponovno ojačao, i Lancel i Ser Kevan su zasjali od

zadovoljstva. *Bila biJoffiyju dobra kraljica i još bo-Ijažena daje imao pameti daje zavoli.* Pitao se je li njegov nećak bio sposoban ikoga zavoljeti.
"Izgledaš zaista izvrsno, dijete", reče kneginja Olenna Tyrell Šansi kad je došla do njih u zlatnoj haljini koja je zasigurno težila više od nje. "No, vjetar ti je bio u kosi." Mala starica podigne ruke i popravi slobodne uvojke, zataknuvši ih natrag na mjesto i ispravivši Sansinu mrežicu za kosu. "Bilo mije vrlo žao kad sam čula za tvoje gubitke", reče dok je povlačila i petljala. "Tvoj brat je bio strašan izdajnik, znam, ali ako počnemo ubijati ljude na vjenčanjima, bit će u još većem strahu od braka nego što su sada. Evo, sad je bolje." Kneginja Olenna se nasmiješi. "Drago mi je reći da odlazim u Visovrt dan nakon idućeg. Dosta mi je ovog smrdljivog grada, hvala lijepa. Možda bi mi se voljela pridružiti u kratkom posjetu, dok muškarci ratuju? Moja Margaerv će mi strašno nedostajati, i sve njezine lijepe gospe. Tvoje društvo bilo bi tako slatka utjeha."
"Previše ste ljubazni, moja gospo," reče Sansa, "ali moje mjesto je uz mog muža kneza."
Kneginja Olenna uputi Tyrionu izboran, bezubi osmijeh. "O? Oprostite glupoj staroj ženi, moj kneže, nisam vam kanila ukrasti vašu ljupku ženu. Predmnijevala sam da ćete voditi lannistersku vojsku protiv ne-, kog grešnog neprijatelja."
"Vojsku zmajeva i jelena. Glavni rizničar mora ostati na dvoru dal pobrine da su sve vojske plaćene."
"Dakako. Zmajevi i jeleni, to je vrlo dosjetljivo. Patuljkovi no također. Čula sam za te patuljkove novčiće. Nedvojbeno je njihovo skupljanje *tako* strašan zadatak."
"Prepuštam skupljanje drugima, moja gospo."
"O, zaista? Mislila sam da biste se time htjeli osobno zabaviti. Ne možemo dopustiti da nam kruni uskrate njezine patuljkove novčiće. Zar ne?"
"Bogovi sačuvajte." Tyrion se počeo pitati je li knez Luthor Tyrell namjerno odjahao s one litice. "Ispričavamo se, kneginjo Olenna, vrijeme je da budemo na našim mjestima."
"Ja također. Sedamdeset sedam jela, usudim se reći. Ne nalazite to malko *neumjerenim,* moj kneže? Sama neću pojesti više od tri ili četiri zalogaja, ali vi i ja smo vrlo mali, zar ne?" Ona ponovno potapše San-sinu kosu i reče: "Pa, idi, dijete i pokušaj biti veselija. Gdje su sad nestali moji stražari? Lijevi, Desni, gdje ste? Pomozite mi do podija."
Iako je noć trebala pasti tek za sat vremena, prijestolna dvorana već je bila u plamenu svjetla, s bakljama koje su gorjele u svakom utoru. Gosti su stajali duž stolova dok su glasnici izvikivali imena i naslove knezova i kneginja koji su ulazili. Paževi u kraljevskoj odori pratili su ih niz široki središnji *prolaz.* Galerija iznad bila je krcata glazbenicima; bubnjarima, frulašima i guslačima, strunama, rogovima i bubnjevima.
Tyrion stegne Sansinu ruku i prijeđe put teškim gegavim korakom. Mogao je osjetiti njihove oči na sebi, kako prčkaju po svježem novom ožiljku koji gaje učinio još ružnijim nego stoje bio. *Neka gledaju,* pomisli on dok je doskakao na svoj stolac. *Neka bulje i šapću dok se ne zasite, neću se skrivati zbog njih.* Kraljica Trnja slijedila ih je unutra, stružući nogama sitnim malim koracima. Tyrion se pitao tko je od njih izgledao smješnije, on sa Šansom ili smežurana mala ženica između svoje dvojice sedam stopa visokih stražara-blizanaca.
Joffrey i Margaerv ujahali su u prijestolnu odaju na jednakim bijelim jurišnicima. Paževi su trčali ispred njih, rasipajući ružine latice pod njihova kopita. I kralj i kraljica preodjenuli su se za gozbu. Joffrey je nosio prugaste crno-grimizne hlače i zlatni prsluk s crnim satenskim rukavima i pucetima od oniksa. Margaerv je zamijenila čednu haljinu koju j'e nosila u septi za jednu koja je mnogo više otkrivala, komad odjeće od svijetlozelenog samta s usko svezanim prslukom koji joj je razgolitio ramena i vrhove malih dojki. Nesputana, njezina meka smeđa kosa padala joj je po bijelim ramenima i niz leđa gotovo do pojasa. Oko čela imala je tanku zlatnu krunu. Osmijeh joj je bio

stidljiv i umiljat. *Ljupka djevojka,* pomisli Tyrion, / *milostivija sudbina od one koju moj nećak zaslužuje.*
Kraljevska straža isprati ih na podij, do počasnih stolaca u sjeni Željeznog prijestolja, ukrašenim za prigodu dugim svilenim trakama u baratheonskoj zlatnoj, lannisterskoj grimiznoj i Tyrellovskoj zelenoj boji. Cersei zagrli Margaerv i poljubi joj obraze. Knez Tywin učini isto, a potom Lancel i Ser Kevan. Joffrey primi srdačne poljupce od nevjesti-na oca i svoja dva nova brata, Lorasa i Garlana. Nitko se nije činio u velikoj žurbi da poljubi Tyriona. Kad su kralj i kraljica zauzeli mjesta, Vrhovni septon ustane da povede molitvu. *Barem ne mumlja kao onaj prošli,* utješi se Tyrion.
On i Sansa sjedili su daleko od kraljeve desne ruke, pokraj Ser Garlana Tyrella i njegove žene, gospe Leonette. Desetak drugih ljudi sjedilo je bliže Joffreyju, što bi osjetljiv čovjek mogao uzeti za uvredu, budući da je bio Kraljev Namjesnik prije malo vremena. Tyrion bi bio sretan da ih je bilo stotinu.
"Neka se napune kaleži!" izjavi Joffrey, kad su bogovi dobili što im pripada. Njegov peharnik natoči cijeli vrč tamnocrvenog vina iz Sjenice u zlatni vjenčani pehar koji mu je knez Tyrell darovao tog jutra. Kralj je morao upotrijebiti obje ruke da ga podigne. *"Uzdravlje moje žene i kraljice!"*
"Margaerj!" dvorana mu vikne u odgovor. *"Margaery! Margaery! U zdravlje kraljice!"* Tisuću kaleža međusobno zveknu, a svadbena gozba zaista otpočne. Tyrion Lannister pio je s ostalima, ispraznivši svoj kalež na onu prvu zdravicu pa dade znak da mu se napuni čim je ponovno sjeo.
Prvo jelo bilo je kremasta juha od gljiva i puževi na maslacu, pos-luženo u pozlaćenim zdjelama. Tyrion je jedva dotakao doručak, a vino mu je već udarilo u glavu, stoga je hrana bila dobrodošla. Brzo je završio. *Jedno je gotovo, još sedamdeset šest ima uslijediti. Sedamdeset sedam jela, dok još ima gladne djece u gradu i ljudi koji bi ubili za jednu repu. Možda ne bi toliko voljeli Tyrellove da nas sada mogu vidjeti.*
Sansa okusi žlicu juhe i odgurne zdjelu. "Ne sviđa ti se, moja gospo?" upita Tyrion.
"Bit će toliko toga, moj gospodaru. Imam mali želudac." Nervozno se igrala kosom i gledala niz stol gdje je Joffrey sjedio sa svojom tyrel-lovskom kraljicom.
Zar priželjkuje daje na Margaerynu mjestu? Tyrion se namršti. *Caki i dijete trebalo imati više razuma.* Okrenuo je pogled, tražeći razonodu, ali kamo god je pogledao bile su žene, poželjne stasite lijepe sretne žen koje su pripadale drugim muškarcima. Margaerv, naravno, koja se Ijup ko smiješila dok su ona i Joffrey dijelili gutljaj iz velikog sedmerostra| nog vjenčanog pehara. Njezina majka, kneginja Alerie, srebrne kose j privlačna, još ponosna pokraj Mancea Tyrella. Kraljičine tri mla rođakinje, vedre poput ptica. Tamnokosa mvrijska žena kneza Mer-f ryweathera sa svojim krupnim crnim žarkim očima, Ellaria Sand među Dornijcima (Cersei ih je smjestila za poseban stol, točno ispod podija! na mjestu visoke časti, ali što dalje od Tyrellovih koliko je širina dvora-J ne dopuštala), koja se smijala nečemu što joj je Crvena Guja rekao.
A bila je tu jedna žena, koja je sjedila gotovo na dnu trećeg stola slijeva... supruga jednog od Fossowaya, mislio je, i u visokom stupnju| trudnoće. Njezina krhka ljepota nije bila nimalo umanjena njezinim trbuhom, niti je bio umanjen njezin užitak u hrani i zabavi. Tyrion je gle-J dao dok ju je suprug hranio zalogajima sa svog pladnja. Pili su iz istog | kaleža i ljubili se često i nepredvidivo. Kad god bi to učinili, njegova ruka bi blago počivala na njezinu trbuhu, u nježnoj i zaštitničkoj gesti.
Pitao se što bi Sansa učinila da se on u ovom času nagne i poljubi je. *Ustuknula bi, najvjerojatnije.* Ili bila hrabra i otrpjela to, kao što je bila njezina dužnost. *Ona je više nego poslušna, ta moja žena.* Kad bi joj rekao da joj noćas želi uzeti djevičanstvo, ona bi i to poslušno pretrpjela, i ne bi plakala više nego što mora.

Zatražio je još vina. Prije nego što ga je dobio, poslužili su drugo jelo, kalup od tijesta napunjen svinjetinom, pinjolima i jajima. Sansa nije pojela više od zalogaja svojega, dok su glasnici najavljivali prvog od sedam pjevača.
Sjedobradi Hamish Harfist objavio je da će izvesti "za uši bogova i ljudi, pjesmu nikad čutu u svih Sedam kraljevina." Nazvao ju je "Juriš kneza Renlvja".
Njegovi prsti micali su se po strunama visoke harfe, ispunivši prijes-tolnu dvoranu slatkim zvukom. *"Sa svog trona od kostiju Gospodar smrti pogledao je umorenog kneza",* počne Hamish, i nastavi dalje kazivati kako se Renly, pokajavši se zbog svog pokušaja uzurpiranja nećakove krune, suprotstavio samom Gospodaru smrti i vratio se u zemlju živih da obrani kraljevstvo od svog brata.
I zbog toga je siroti Symon završio u zdjeli govana, pomisli Tyrion. Kraljica Margaery je bila u suzama prije kraja, kad je sjena hrabrog kneza Renlvja poletjela u Visovrt da otme posljednji pogled na lice svoje prave ljubavi. "Renly Baratheon se ni za što nije pokajao u svom životu," reče Vražićak Šansi, "ali ako sam ja ikakav sudac, Hamish je sebi osvojio pozlaćenu lutnju."
Harfist inf je također izveo nekoliko poznatijih pjesama. "Ruža od zlata" bila je za Tyrellove, nedvojbeno, kao što su "Kiše Castamerea" bile namijenjene ulagivanju njegovu ocu. "Djevica, Majka i Starica" oduševile su Vrhovnog septona, a "Moja gospa žena" zadovoljila je sve male djevojčice s romantikom u srcima, a nedvojbeno i neke male dječake. Tyrion je slušao jednim uhom, dok je kušao palačinke od slatkog kukuruza i vrući zobeni kruh pečen s komadićima datulje, jabuke i naranče, te glodao rebro divljeg vepra.
Otad su jela i zabave slijedili jedno za drugim u vrtoglavom obilju, podržani poplavom vina i piva. Hamish ih je napustio, a njegovo je mjesto zauzeo omanji postariji medvjed koji je nespretno plesao uz zvuke frule i bubnja dok su svatovi jeli pastrvu pečenu u kori zdrobljenih badema. Mali Luna se popne na svoje hodulje i prošeta oko stolova u potjeri za smiješno debelim ludom kneza Tyrella, Maslokvrgom, a knezovi i kneginje kušali su pečene čaplje i pite od sira i luka. Trupa pentoshij-skih akrobata izvodila je kolute u zraku i stojeve na rukama, balansirala tanjurima na bosim stopalima te su akrobati stajali jedni drugima na ramenima kako bi formirali piramidu. Njihove podvige pratili su rakovi kuhani s vatrenim istočnjačkim začinima, zdjele pune komada kosane ovčetine skuhane u bademovu mlijeku s mrkvama, grožđicama i lukom i svježe riblje tortice iz peći, služene tako vruće da su gosti opekli prste.
Tada glasnici pozovu još jednog pjevača; Collija Quaynisa iz Tyros-ha, koji je imao žutocrvenu bradu i naglasak smiješan kao što je Symon obećao. Collio počne svojom verzijom "Plesa zmajeva", što je zapravo bila pjesma za dva pjevača, muškog i ženskog. Tyrion ju je izdržao uz pomoć dvostruke porcije jarebica u medu i đumbiru i nekoliko kaleža vina. Dirljiva balada o dvoje umirućih ljubavnika usred Propasti Valyrije možda bi se više svidjela dvorani da je Collio nije otpjevao na Plemenitom valyrijskom, koji većina gostiju nije govorila. Ali "Pipničarka Bes-sa" ponovno ih je osvojila svojim razuzdanim stihovima. Pauni su bili posluženi u svojem perju, pečeni cijeli i napunjeni datuljama, dok je Collio pozivao bubnjara, duboko se naklanjao pred knezom Tywinom i prihvatio se "Kiša Castamerea".
Budem li morao čuti sedam verzija toga, mogao bih se spustiti u Buv-ljak i ispričati se osoblju javne kuće. Tyrion se okrene svojoj ženi. "Dakle, koji ti se više sviđa?"
Sansa trepne u njega. "Moj gospodaru?"
"Pjevač. Koji ti se više sviđa?"
"Ja... žao mije, moj gospodaru. Nisam slušala."
Nije ni jela. "Sansa, zar nešto nije u redu?" Prozborio je bez raj mišljanja i smjesta se osjetio poput budale. *Sav joj je rod poklan i udana*-je za mene, a ja se pitam što nije u redu.*
"Ne, moj gospodaru." Ona odvrati pogled od njega i stane hir neuvjerljivo zanimanje za Malog Lunu koji je gađao Ser Dontosa dati ljama.
Četiri majstora piromanta proizveli su zvijeri od živog plamena kojef su jedna drugu rastrgale vatrenim pandžama dok su sluge dijelili zdjele! vinske kaše, nekakve mješavine goveđe juhe i kuhanog vina zaslađenog] medom i posutog oljuštenim bademima i

komadima kopuna. Zatim je j stiglo nekoliko šetajućih frulaša, pametnih pasa i gutača mačeva, sj graškom na maslacu, rezanim orasima i komadićima labuda poširanim • u umaku od šafrana i bresaka. ("Ne opet labud", promrmlja Tyrion, sje-tivši se svoje večere sa sestrom prije početka bitke.) Žongler je održao nekoliko mačeva i sjekira u zraku dok su se ražnjevi još cvrčeće krvave kobasice posluživali po stolovima, niz koji je Tyrion držao iznimno dosjetljivim, iako možda ne vrlo ukusnim.
Glasnici zatrubiše u svoje trublje. "Pjevajući za zlatnu lutnju", vikne jedan. "Predstavljamo vam Galveona od Cuya."
Galveon je bio krupan muškarac širokih prsa s crnom bradom, ćelavom glavom i gromkim glasom koji je ispunio svaki kutak prijestolne dvorane. Doveo je ni manje ni više nego šest glazbenika da sviraju za njega. "Plemenita gospodo i gospe lijepe, pjevat ću vam ove noći samo jednu pjesmu", najavi on. "To je pjesma o Crnovodi i o tome kako je kraljevstvo spašeno." Bubnjar započne polagan zloslutan ritam.
"Mračni knez sjedaše crnim mislima zaokupljen u svojoj kuli," započne Galveon, *"u zamku crnom kao kuga."*
"Crna mu bješe kosa i crna mu bješe duša ", glazbenici zapjevuše jednoglasno. Flauta se pripoji.
"Sladio se žeđu za krvlju i zavišću i napunio svoj kaležpakošću do ruba", pjevao je Galveon. *"Moj brat nekoć vladaše sa sedam kraljevina, svojoj svadljivoj ženi on se povjeri. Uzet ću što je njegovo i učinit ga mojim. Nek njegov sin vrh mog noža oćuti."*
"Hrabar mladi dječak kose boje zlata", pjevali su njegovi svirači, dok su drvena harfa i gusle počinjale svirati.
"Ako ikad ponovno budem Namjesnik, prvo ću povješati sve pjevače", reče Tyrion, preglasno.
Gospa Leonette se vedro nasmije pokraj njega, a Ser Garlan se nagne kako bi rekao: "Neopjevano junačko djelo nije ništa manje junačko."
"Mračni knez okupi svoje legije, okupi ih oko sebe kao vrane. I žedni krvi ukrcaše se na svoje brodove..."
"... i odsjekoše nos Tyrionu bijednome", završi Tyrion.
Gospa Leonette se zahihoće. "Možda ste vi trebali biti pjevač, moj kneže. Slažete rime jednako dobro kao ovaj Galveon."
"Ne, moja gospo", reče Ser Garlan. "Moj knez od Lannistera stvoren je da izvršava velika djela, ne da ih opjevava. Da nije bilo njegova lanca i njegove divlje vatre, dušmanin bi prešao rijeku. A da Tyrionovi divljaci nisu ubili većinu izvidnika kneza Stannisa, nikad ih ne bismo uspjeli uhvatiti na prepad."
Njegove riječi učine Tyriona smiješno zahvalnim i pomognu ga smek-šati dok je Gah/eon pjevao beskonačne stihove o junaštvu kralja dječaka i njegove majke, zlatne kraljice.
"Ona to nikad nije učinila", naglo izlane Sansa.
"Nikad ne vjeruj ničemu što čuješ u pjesmi, moja gospo." Tyrion pozove slugu da im napuni vinske kaleže.
Uskoro je bila mrkla noć s one strane visokih prozora, a Galveon je još pjevao. Njegova pjesma je imala sedamdeset sedam stihova, iako se činilo da ih je tisuću. *Jedan za svakog gosta u dvorani.* Tyrion je pio za vrijeme posljednjih dvadesetak, kako bi pomogao samom sebi da se odupre nagonu da začepi uši gljivama. U času kad se pjevač naklonio, neki su gosti bili dovoljno pijani da počnu nenamjerno osiguravati vlastitu zabavu. Veliki meštar Pvcelle zaspao je dok su se plesačice s Ljetnog otočja okretale i vrtjele u haljama načinjenim od žarkog perja i maglovite svile. Medaljoni od losa punjeni zrelim modrim sirom bijahu izneseni kad je jedan od vitezova kneza Rowana probo nekog Dornijca. Zlatni plaštevi odvukli su ih obojicu, jednoga da trune u ćeliji, a drugoga da ga zašije meštar Ballabar. Tyrion se igrao križkom hladetine, začinjene cimetom, klinčićima,? šećerom i bademovim mlijekom, kad je kralj Joffrey naglo zateturao na[!] noge. *"Dovedite moje kraljevske borce!"* vikne glasom promuklim od vina, plješćući rukama.
Moj nećak je pijaniji od mene, pomisli Tyrion dok su zlatni plaštevi < otvarali velika vrata na kraju dvorane. S mjesta gdje je sjedio mogao je' vidjeti samo vrhove dvaju prugastih kopalja

dok je par jahaća ulazio rame uz rame. Val smijeha slijedio ih je niz središnji prolaz prema kralju, j *Sigurno jašu naponijima,* zaključi on... dok se nisu u cijelosti pokazali.
Borci bijahu par patuljaka. Jedan je jahao na ružnom sivom psu, (gih nogu i teške čeljusti. Drugi je jahao na golemoj pjegastoj krma Obojeni drveni oklop škljocao je i zveketao dok su mali vitezovi posk kivali gore-dolje na svojim sedlima. Njihovi štitovi bijahu veći od njih, J muževno su se borili kopljima dok su kaskali putem, zibajući se sad ova-j mo sad onamo i izmamljivali salve veselja. Jedan vitez bio je sav u; tu, s crnim jelenom naličenim na štitu; drugi je nosio na sebi sivo i bije-f lo, i imao grb sa strahovukom. Njihovi konji bili su oklopljeni u sklad s jahačima.
Tyrion zirne duž podija u sva nasmijana lica. Joffrey je bio crven i za-J dihan, Tommen je hukao i skakutao gore-dolje na svom stolcu, Cersei] se pristojno hihotala, a čak je i knez Tywin izgledao blago zabavljen. Od •' svih onih za visokim stolom, samo se Sansa Stark nije smiješila. Mogao , ju je voljeti zbog toga, ali istinu govoreći, njezine su oči bile daleko, kao i da nije ni vidjela sulude jahače koji su skakutali prema njoj.
Nisu patuljci krivi, odluči Tyrion. *Kad završe, pohvalit ću ih i dati im debelu novčarku srebra. A kad dođe sutra, otkrit ću tko je isplanirao tu malu zabavu i prirediti drugačiju vrstu zahvale.*
Kad su patuljci povukli uzde ispod podija da pozdrave kralja, vučjem vitezu ispadne štit. Dok se naginjao da ga dohvati, jelenji vitez izgubi kontrolu nad svojim teškim kopljem i tresne ga po leđima. Vučji vitez padne sa svoje svinje, a njegovo se koplje prevrne i bubne njegova neprijatelja po glavi. Oba završe na podu u velikom zapetljaju. Kad su ustali, obojica pokušaše uzjahati psa. Uslijedi mnogo vikanja i guranja. Napokon su povratili svoja sedla, samo što su sjedili na suprotnim konjima, držeći pogrešan štit i gledajući unatrag.
Trebalo je nešto vremena da se to razriješi, ali na koncu su otkasali na suprotne krajeve dvorane i okrenuli se za napad. Dok su se gospoda i gospe smijali i hihotali, mali ljudi se sudariše uz prasak i zvečanje, a koplje vučjeg viteza udari kacigu jelenjeg viteza i otkine mu glavu s ramena. Poletjela je zrakom štrcajući krv i sletjela u krilo knezu Gvlesu. Bezglavi patuljak teturao je između stolova, mlatarajući rukama. Psi su lajali, žene vrištale, a Mali Luna izveo veliku predstavu opasno se njišući naprijed i natrag na svojim hoduljama, sve dok knez Gyles nije izvukao razbijenu lubenicu iz skrhane kacige, a u tom trenutku jelenji je vitez izvirio licem iz oklopa, a još jedna oluja smijeha zatresla dvoranu. Vitezovi su čekali da zamre, kružeći jedan oko drugog izmjenjujući slikovite uvrede, te su se upravo spremali razdvojiti za još jedan nasrtaj kad je pas zbacio svog jahača na pod i popeo se na krmaču. Golema svinja je skvičala od muke, dok su svatovi vrištali od smijeha, posebno kad je jelenji vitez skočio na vučjeg viteza, spustio svoje drvene hlače i počeo mahnito pumpati donji dio ovog drugog.
"Predajem se, predajem se", vrisne patuljak na dnu. "Dobri viteže, spustite mač!"
"Spustio bih, spustio bih, kad biste vi prestali micati koricama!" odvrati patuljak na vrhu, na sveopće veselje.
Joffreyju je štrcalo vino iz obiju nosnica. Daščući, zatetura na noge, umalo prevrnuvši svoj visoki dvoručni pehar. "Junaka", vikne. "Imamo junaka!" Dvorana se počela stišavati kad su vidjeli da je kralj govorio. Patuljci se raspetljaše, nedvojbeno očekujući kraljevsku hvalu.
"Nepravog junaka, međutim", reče Joff. "Pravi junak pobjeđuje *sve* izazivače." Kralj se popne na stol. "Tko će još izazvati našeg malog junaka?" S veselim osmijehom, on se okrene prema Tyrionu. *"Ujače!* Vi ćete obraniti čast mog kraljevstva, zar ne? Možete jahati na svinji!"
Smijeh se obruši na njega poput vala. Tyrion Lannister nije se sjećao daje ustao, niti da se popeo na stolicu, ali zatekao se kako stoji na stolu. Dvorana je bila bakljama osvijetljena mrlja iskešenih lica. Izvio je lice u najogavniju sprdnju od osmijeha koju je Sedam kraljevina ikad vidjelo. "Vaša Milosti," vikne, "zajahat ću svinju... ali samo ako vi zajašete psa!"
Joff se namršti, zbunjen. "Ja? Ja nisam patuljak. Zašto ja?"
Koraknuo si ravno u zamku, Joffe. "Pa, vi ste jedini muškarac u dvorani kojeg mogu sigurno poraziti!"
Nije znao što je bilo slađe; trenutak zaprepaštene tišine, bura smijeha koja je uslijedila ili izraz slijepog bijesa na licu njegova nećaka. Patuljak skoči na pod vrlo zadovoljan i u času

kad se osvrnuo, Ser Osmund i Ser Meryn su pomagali Joffu da također siđe. Kad je opazio da Cersei prijeteće zuri u njega, Tyrion joj pošalje poljubac.
Olakšanje je stiglo kad su glazbenici počeli svirati. Mali ratnici izveli su psa i krmaču iz dvorane, gosti se vratili svojim pladnjevima hladetine, a Tyrion zatražio još jedan kalež vina. Ali odjednom osjeti Ser Gar-lanovu ruku na rukavu. "Moj kneže, pazite", upozori vitez. "Kralj."
Tyrion se okrene na svom stolcu. Joffrey je gotovo bio pred njim, crvena lica i teturajući, a vino mu se prelijevalo preko ruba golemog zlatnog svadbenog pehara koji je nosio u objema rukama. "Vaša Milosti", bilo je sve što je stigao reći prije nego što mu je kralj izlio pehar preko glave. Vino mu se slilo po licu u crvenoj bujici. Natopilo mu je kosu, za-peklo oči, žacnulo ranu, poteklo niz obraze i namočilo baršun njegova novog prsluka.
"Kako ti se to sviđa, Vražićku?" naruga se Joffrey.
Tyrionove su oči plamtjele. Obrisao je lice rukavom i pokušao treptajem očiju vratiti svijetu jasnoću. "To ste loše učinili, Vaša Milosti", čuo je kako Ser Garlan tiho govori.
"Naprotiv, Ser Garlane." Tyrion se nije usuđivao dopustiti da to postane gadnije nego što je bilo, ne ovdje, kad ga je pola kraljevstva gledalo. "Ne bi se svaki kralj sjetio počastiti smjernog podanika ponudivši ga vinom iz vlastitog kraljevskog pehara. Šteta što se vino prolilo."
"Nije *se prolilo",* reče Joffrey, previše pokvaren da bi prihvatio uzmak koji mu je Tyrion ponudio. "A nisam vas ni *nudio."*
Kraljica Margaery iznenada se pojavi uz Joffreyjev lakat. "Moj slatki kralju," umoli Tyrellovka, "dođite, vratite se na svoje mjesto, čeka vas-još jedan pjevač."
"Alaric od Eysena", reče kneginja Olenna Tyrell, naslanjajući se na svoj štap i ne obazirući se na vinom natopljenog patuljka ništa više od svoje unuke. "Nadam se da će nam zapjevati 'Kiše Castamerea'. Prošao je čitav sat, zaboravila sam kako idu."
"Ser Addam također želi podići zdravicu", reče Margaery. "Vaša Milosti, molim vas."
"Nemam vina", izjavi Joffrey. "Kako mogu podići zdravicu ako nemam vina? Ujače Vražićku, vi me možete poslužiti. Kad se ne želite boriti, bit ćete moj peharnik."
"Bit će mi čast."
"To vam ne smije biti čast!" vrisne Joffrey. "Sagnite se i podignite moj pehar." Tyrion učini kako mu je kazano, ali dok je posezao za ručkom Joffrey mu šutne pehar među noge. *"Dignite* ga! Zar ste nespretni koliko ste ružni?" Morao se *zavući* pod stol da ga pronađe. "Dobro, sad ga napunite vinom." Prihvatio je vrč od sluškinje i napunio pehar tri četvrtine do vrha. "Ne, na koljena, patuljče." Klečeći, Tyrion podigne težak pehar, pitajući se hoće li zaraditi još jedno kupanje. Ali Joffrey uzme svadbeni pehar jednom rukom, napije se duboko i položi ga na stol. "Sada možete ustati, ujače."
Noge su mu se zgrčile dok se pokušavao dići i umalo je ponovno pao. Tyrion je morao zgrabiti stolicu da zadrži ravnotežu. Ser Garlan mu ponudi ruku. Joffrey se nasmije, Cersei također. Zatim ostali. Nije mogao vidjeti tko, ali čuo ih je.
"Vaša Milosti." Glas kneza Tywina bio je besprijekoran. "Donose pitu. Vaš mač je potreban."
"Pitu?" Joffrey primi svoju kraljicu za ruku. "Dođite, moja gospo, dolazi pita."
Gosti ustanu, vičući, plješćući i međusobno se sudarajući vinskim ka-ležima dok se velika pita polako kretala duljinom dvorane, a prevozilo ju je na kotačima šest ozarenih kuhara. Bila je dva lakta široka, hrskava i zlatnosmeđa, a iz nje se moglo čuti kreštanje i lepetanje.
Tyrion se podigne natrag na svoj stolac. Sada mu je samo nedostajalo da se golubica posere na njega i dan bi mu bio ispunjen. Vino mu je promočilo prsluk i donje rublje, te je mogao osjetiti vlagu na svojoj koži. Trebao se presvući, ali nikome nije bilo dopušteno napustiti gozbu do časa obreda lijeganja. To će biti nakon još dobrih dvadeset ili trideset jela, sudio je.
Kralj Joffrey i njegova kraljica susretoše pitu pred podijem. Dok je Joffrey izvlačio svoj mač, Margaerv položi ruku na njegovu mišicu da ga zaustavi. "Udovičin jauk nije namijenjen rezanju pita."
"Istina." Joffrey povisi glas. "Ser Ilyne, vaš mač!"

Iz sjenki u dnu dvorane, pojavi se Ser Ilyn Payne. *Sablast na gozbi,* pomisli Tyrion dok je promatrao Kraljevu pravdu kako gazi naprijed, mršav i mrk. Bio je premlad da bi znao Ser Ilyna prije nego što je izgubio jezik. *Tih je dana sigurno bio drugi čovjek, ali sada je tišina jednak dio njega kao one šuplje oči, ona zahrđala žičana košulja i veliki mač na njegovim leđima.*
Ser Ilyn se nakloni pred kraljem i kraljicom, posegne preko ramena i isuče šest stopa kićenog srebra blistavog od runa. Klekne da ponudi golemu oštricu Joffreyju, s balčakom naprijed; vršci crvene vatre namignu očima od rubina na jabuci, komadima zmajskog stakla izrezbarenog u obliku iscerene lubanje.
Sansa se promeškolji na svom stolcu. "Koji je to mač?"
Tyriona su oči još pekle od vina. Trepnuo je i ponovno pogledao. Ser Ilvnov veliki mač bio je dug i širok poput Leda, ali bio je previše srebrno-svijetao; valyrijski čelik bio je taman i mutan u svojoj srži. Sansa i stegne ruku. "Što je Ser Ilyn učinio s mačem mog oca?"
Trebao sam vratiti Led Robbu Starku, pomisli Tyrion. Zime u i oca, ali knez Tywin je promatrao kralja.
Joffrey i Margaery spojiše ruke da podignu veliki mač i zamahnu njime zajedno u srebrnastom luku. Kad je kora pite prepukla, golubovi pr-snuše iz nje u vrtlogu bijelog perja, razletjevši se na sve strane, lepršajući prema prozorima i stropnim gredama. Urlik užitka uzdigne se s klupa, a guslači i frulaši u galeriji počeše svirati živahan napjev. Joff uzme svoju nevjestu u naručje i veselo je zavrti.
Sluge položiše krišku vruće golublje pite pred Tyriona i prekriše je žlicom kreme od limuna. Golubovi bijahu zaista pečeni u *ovoj* piti, ali nije ih nalazio nimalo ukusnijima od onih bijelih koji su lepršali po dvorani. Ni Sansa nije jela. "Smrtno si blijeda, moja gospo", reče Tyrion. "Treba ti dašak svježeg zraka, a meni čisti prsluk." Ustane i ponudi joj ruku. "Dođite."
Ali prije nego što su se mogli povuci, Joffrey se vratio. "Ujače, kamo ćete? Vi ste moj peharnik, sjećate se?"
"Moram se preodjenuti u čistu odoru, Vaša Milosti. Imam li vaše dopuštenje?"
"Ne. Sviđate mi se ovakvi. Poslužite me vinom."
Kraljev pehar bio je na stolu gdje ga je ostavio. Tyrion se morao popeti na stolac da ga dosegne. Joff mu ga istrgne iz ruku i napije se dugo i duboko, a grlo mu je radilo dok je purpurno vino teklo niz njegovu bradu. "Moj gospodaru," reče Margaery, "trebali bismo se vratiti na naša mjesta. Knez Buckler nam želi nazdraviti."
"Moj ujak nije pojeo svoju golubinju pitu." Držeći pehar u jednoj ruci, Joff zarije drugu ruku u Tyrionovu pitu. "Nesretno je ne jesti pitu", izgrdi ga on dok je punio usta vrućim začinjenim golubinjim mesom. "Vidite, dobra je." Ispljunuvši pahuljice kore, on zakašlje i ponudi se drugom šakom. "Suha je, međutim. Treba je zaliti." Joff uzme gutljaj vina i ponovno zakašlje, većom žestinom. "Želim vas vidjeti, *kof,* vidjeti vas kako jašete onu, *kof kof,* svinju, ujače. Želim..." Riječi mu se prekinu u napadu kašlja.
Margaery ga zabrinuto pogleda. "Vaša Milosti?"
"To je, *kof,* od pite, ništ - *kof,* od pite." Joff ponovno otpije ili pokuša otpiti, ali sve vino izleti kad ga je druga bujica kašlja presavila napola. Lice mu je postajalo crveno. "Ja, *kof,* ne mogu, *kof kof kof kof... "* Kalež mu isklizne iz ruke, a tamnocrveno vino poteče po podiju.
"Guši se", dahne kraljica Margaerv.
Njezina baka pođe k njoj. "Pomozite sirotom dječaku!" krikne Kraljica Trnja, glasom koji je pristajao nekom deset puta većem od nje. *"Tu-poglavci!* Zar ćete svi samo stajati i blejati? *Pomozite* svom kralju!"
Ser Garlan odgurne Tyriona u stranu i stane lupati Joffreyja po leđima. Ser Osmund Kotlocrn strgne kraljev ovratnik. Prestrašen visok tanak zvuk izađe iz dječakova grla, zvuk čovjeka koji pokušava usrkati rijeku kroz trsku; tada se prekine, a to je bilo još strasnije. "Okrenite ga!" zagrmi Mace Tyrell svakome i nikome. "Okrenite ga, protresite ga za pete!" Drugi glas je dozivao: "Vode, dajte mu *vode!"* Vrhovni septon počne se glasno moliti. Veliki meštar Pvcelle dovikne nekome da mu pomogne otići u njegove odaje, da donese svoje napitke.

Joffrey počne grepsti svoj vrat, izdu-bivši noktima krvave žljebove u mesu. Ispod kože, mišići su se napinjali tvrdi poput kamena. Princ Tommen je vrištao i plakao.
Umrijet će, shvati Tyrion. Osjećao je neobičan mir, iako je oko njega bjesnio pakao. Ponovno su lupali Joffa po leđima, ali lice mu je samo postajalo tamnije. Psi su lajali, djeca jaukala, muškarci dovikivali jedni drugima beskorisne savjete. Polovica svatova bili su na nogama, neki su se gurali da bolje vide, drugi hitali prema vratima u žurbi da umaknu.
Ser Meryn silom otvori kraljeva usta kako bi mu zario žlicu niz grlo. Dok je to činio, dječakove oči sretnu Tyrionove. *Ima Jaimeove oči.* Samo što nikad nije vidio Jaimea tako preplašenog. *Dječak ima samo trinaest godina.* Joffrey je ispuštao suh zvuk nalik na kvocanje, pokušavajući govoriti. Oči su mu se izbuljile bijele od užasa, podigao je ruku... posežući za svojim ujakom ili pokazujući... *Moli li me za oprost ili misli dagamogu spasiti?*
"Neeee", jaukne Cersei. "Oče, pomozi mu, neka mu netko pomogne, moj sin, moj *sin... "*
Tyrion se zatekne kako misli na Robba Starka. *Moje vjenčanje izgleda mnogo bolje gledajući na nj.* Osvrnuo se da provjeri kako je Sansa to' primala, ali bilo je toliko zbrke u dvorani da je nije mogao pronaći. Ali pogled mu je pao na svadbeni pehar, zaboravljen na podu. Prišao mu je i podigao ga. Još je bilo pola prsta tamnopurpurnog vina na njegovu dnu. Tyrion razmisli na trenutak, a onda ga izlije na pod.
Margaerv Tyrell je plakala u bakinu naručju dok je starica govorila: "Budi hrabra, budi hrabra." Većina glazbenika je pobjegla, ali posljednji flautist na galeriji je svirao naricaljku. U stražnjem dijelu prijestolne odaje izbila je tučnjava i gosti su gazili jedni po drugima. Ser Addamovi
j zlatni plaštevi primaknuše se da uspostave red. Gosti su naglavce trčal
u noć, neki plačući, neki posrćući i povraćajući, drugi bijeli od straha Tyrionu prilično kasno padne na pamet da bi bilo mudro da i sam ode. Kad je čuo Cersein krik, znao je da je bilo svršeno. *Trebao bih otići. Odmah.* Umjesto toga on se odgega prema njoj. Njegova sestra sjedila je u lokvi vina, zibajući tijelo svog sina. Haljina joj je bila rasparana i umrljana, lice blijedo poput krede. Mršavi crni pas došuljao se do nje, njušeći Joffreyjevo tijelo. "Dječak je mrtav, Cersei", govorio je knez Tywin. Položio je ruku u rukavici na rame svoje kćeri dok je jedan od njegovih stražara nogom tjerao psa. "Pusti ga odmah. Ostavi ga." Nije čula. Trebala su dva Kraljevska stražara da joj odvoje prste, kako bi tijelo kralja Joffreyja Baratheona moglo mlohavo i beživotno kliznuti na pod.
Vrhovni septon klekne pokraj njega. "Oče na nebesima, pravedno sudi našem dobrom kralju Joffreyju", zapjevuši, počinjući molitvu za mrtve. Margaery Tyrell stane ridati, a Tyrion začu njezinu majku, kneginju Alerie, kako govori: "Ugušio se, mila. Ugušio se od pite. Nije to imalo veze s tobom. Ugušio se. Svi smo vidjeli."
"Nije se ugušio." Cersein glas bio je oštar poput Ser Ilvnova mača. "Moj sin je otrovan." Pogledala je bijele vitezove koji su nemoćno stajali oko nje. "Kraljevi stražari, obavite svoju dužnost." "Moja gospo?" reče Ser Loras Tyrell nesigurno. "Uhitite mog brata", zapovjedi im ona. "On je to učinio, patuljak. On i njegova mala žena. Ubili su mi sina. Vašeg kralja. *Ščepajte ih!* Ščepajte ih oboje!"

sansa

Daleko na drugoj strani grada, oglasilo se zvono.
Sansa se osjećala kao u snu. "Joffrey je mrtav", rekla je stablima da vidi hoće li je to probuditi.
Nije bio mrtav kad je ostavila prijestolnu dvoranu. Međutim, bio je na koljenima, grebući svoje grlo, stružući vlastitu kožu dok se borio za udah. Taj prizor bilo je prestrašno gledati, te se ona okrenula i pobjegla, jecajući. Kneginja Tanda je također bježala. "Imaš dobro srce, moja gospo", rekla je Šansi. "Ne bi svaka djevica plakala za čovjekom koji ju je odbacio i vjenčao je s patuljkom."
Dobro srce. Imam dobro srce. Histeričan smijeh uzdigne joj se uz jednjak, ali Sansa ga proguta. Zvona su zvonila, polako i žalobno. Zvonila, zvonila, zvonila. Zvonila su jednako za kralja Roberta. Joffrey je bio mrtav, bio je mrtav, bio je mrtav, mrtav, mrtav. Zašto je plakala, kad je htjela plesati? Jesu li to bile suze radosti?
Pronašla je odjeću gdje ju je sakrila pretprošle noći. Bez pomoći sluškinja, trebalo joj je duže da odveže vezice svoje haljine. Ruke su joj bile neobično nespretne, iako nije bila onoliko preplašena koliko je tre*bala* biti. "Bogovi su okrutni što su ga uzeli tako mlada i naočita, na vb titoj svadbenoj gozbi", rekla joj je kneginja Tanda.
Bogovi su pravedni, pomisli Sansa. I Robb je umro na svadbenoj gozbi. Robb je bio taj za kojim je plakala. *On i Margaeij.* Sirota Margaerv. dvaput udana i dvaput obudovjela. Sansa izvuče ruku iz rukava, gurne haljinu dolje i izmigolji iz nje. Smotala ju je i gurnula u deblo hrasta, istresla odjeću koju je ondje skrila. *Odjenite se toplo,* rekao joj je Ser Don-tos, / *odjenite se tamno.* Nije imala crninu, pa je izabrala haljinu od debele smeđe vune. Međutim, prsluk je bio ukrašen slatkovodnim biserima. *Plašt će ih pokriti.* Plašt je bio tamnozelen, s velikom kukuljicom. Provukla je haljinu preko glave i ogrnula plašt, iako je kukuljicu ostavila spuštenu za trenutak. Bile su tu i cipele, jednostavne i čvrste, s ravnim petama i četvrtastim prstima. *Bogovi su čuli moju molitvu,* pomisli. Osjećala se tako omamljeno i sanjivo. *Moja se koža pretvorila u porculan, u slonovaču, u čelik.* Ruke su joj se pomicale ukočeno, *nezgrapno,* kao da nikad prije nisu raspletale kosu. Na trenutak je poželjela daje Shae tu, da joj pomogne s mrežicom.
Kad ju je oslobodila, njezina duga crvenkastosmeđa kosa raspe joj se niz leđa i po ramenima. Mreža od tkanog srebra visjela joj je s prstiju, a fina je kovina svjetlucala meko, dragulji crni na mjesečini. *Crni ame-tisti izAsshaija.* Jedan od njih je nedostajao. Sansa podigne mrežicu da pogleda izbliže. Tamna se mrlja *nalazila* u srebrnoj čašici gdje je kamen ispao.
Ispuni je iznenadni užas. Srce joj je bubnjalo o rebra i na trenutak je *zadržala* dah. *Zašto se tako bojim, to je samo ametist, crni ametist izAsshaija, ništa više. Sigurno je bio labav u okviru, to je sve. Bio je labav i ispao je, a sada leži negdje uprijestolnoj odaji, ili u dvorištu, osim ako...*

Ser Dontos je rekao da je njezina mrežica bila čarobna, da će je odvesti kući. Rekao joj je da je mora nositi noćas na Joffreyjevoj svadbenoj gozbi. Srebrna žica čvrsto se zategnula preko njezinih zglobova. Palac joj je naprijed-natrag trljao rupu gdje se *nalazio* kamen. Pokušala je prestati, ali prsti nisu bili njezini. Palac joj je privlačila rupa kao što jezik privlači zub koji nedostaje. *Kakva vrsta čarolije?* Kralj je bio mrtav, okrutni kralj koji je bio njezini galantni princ prije tisuću godina. Ako je Dontos lagao za mrežicu za kosu, je li lagao i za ostalo? *Što ako uopće ne dođe? Što ako nema broda, ni čamca na rijeci, ni bijega?* Što će se onda dogoditi s njom?
Čula je tih šum lišća i gurnula srebrnu mrežicu za kosu duboko u džep svojega plašta. "Tko je tamo?" viknula je. "Tko je?" Božanska šuma bila je mutna i tamna, a zvona su zvoneći pratila Joffa u njegov grob.
"Ja." Posrnuo je iz drveća, mrtav pijan. Uhvatio ju je za ruku da se umiri. "Slatka Jonquil, došao sam. Vaš Florian je došao, ne bojte se."
Sansa uzmakne od njegova dodira. "Rekli ste da moram nositi mrežicu za kosu. Srebrnu mrežu s... kakvo je ovo kamenje?"
"Ametisti. Crni ametisti iz Asshaija, moja gospo." "To nisu ametisti. Zar ne? *Zar ne?* Lagali ste." "Crni ametisti", zakune se on. "U njima ima čarolije." "U njima je bilo *ubojstvo!"*
"Tiho, moja gospo, tiho. Nije bilo ubojstva. Ugušio se u golubinjoj piti." Dontos se zahihoće. "O, ukusna, ukusna pita. Srebro i kamenje, to je sve čega tu ima, srebro, kamenje i čarolija."
Zvona su zvonila, a vjetar je stvarao zvuk kakav je *on* stvarao dok je pokušavao usrkati zrak. "Otrovali ste ga. Jeste. Izvadili ste kamen iz moje kose..."
"Tiho, ubit ćete nas. Ništa nisam učinio. Dođite, moramo poći, tražit će vas. Vaš muž je uhićen."
"Tyrion?" ona će zaprepašteno.
"Zar imate drugog muža? Vražićak, ujak patuljak, ona misli da je to njegovo djelo." On je uhvati za ruku i povuče. "Ovim putem, moramo ići, brzo sada, ne bojte se."
Sansa ga je pratila ne opirući se. *Nikad nisam mogao trpjeti ženski plač,* rekao je jednom Joff, ali sada je njegova majka bila jedina žena koja je plakala. U pričama Stare Nane kvrgavci su izrađivali čarobne predmete koji bi ostvarivali želje. *Jesam li željela njegovu smrt?* pitala se, prije nego što se sjetila da je bila prestara da vjeruje u kvrgavce. *"Tyrion* ga je otrovao?" Njezin patuljasti muž mrzio je svog nećaka, znala je. Je li ga zaista mogao ubiti? *Je li znao za moju mrežicu za kosu, za crne ametis-te? Donio je Joffu vino.* Kako ste mogli nekoga ugušiti stavivši ametist u vino? *Ako je Tyrion to učinio, mislit će da sam i ja imala udjela u tome,* shvati prenuvši se od straha. Kako ne bi? Bili su muž i žena, a Joff je ubio njezina oca i izrugivao joj se smrću njezina brata. *Jedno tijelo, jedno srce, jedna duša.*
"Budite tiho sada, mila moja", reče Dontos. "Kad izađemo iz Božanske šume, ne smijemo stvarati zvukove. Navucite kukuljicu i sakrijte lice." Sansa kimne i učini kako je rekao. Bio je tako pijan da mu je ponekad Sansa morala ponuditi ruku da ne padne. Zvona su zvonila po cijelom gradu, a sve više i više ih se pridruživalo. Imala je glavu spuštenu i držala se sjenki, odmah iza Dontosa. Dok su se spuštali zmijolikim stubama on posrne na koljena i povrati. *Moj siroti Florian,* pomisli ona, dok je brisao usta visećim rukavom. *Odjenite se tamno,* rekao je, ali pod svojim smeđim plaštem s kukuljicom nosio je svoju staru surku; crvene i ružičaste vodoravne pruge ispod crnog gornjeg dijela štita koji je nosio tri zlatne krune, grb kuće Hollard. "Zašto nosite surku? Joff je odredio da vas ubiju ako vas opet uhvate odjevenog kao viteza, on... o..." Ništa što je Joff odredio više nije bilo važno.
"Htio sam biti vitez. Zbog ovog, barem." Dontos se uspentra na noge i primi je za ruku. "Dođite. Sada budite tiho, ništa ne pitajte."

Nastavili su niz zmijolike stube i preko malog uleknutog dvorišta. Ser Dontos odgurne teška vrata i zapali voštanicu. Bili su u dugoj galeriji. Duž zidova stajahu prazni oklopi, tamni i prašni, njihove kacige okrunjene redovima ljuski koje su im se nastavljale niz leđa. Dok su žurili, svjetlo voštanice činilo je da se sjenke svake ljuske istežu i izvijaju. *Šuplji vitezovi pretvaraju se u zmajeve,* pomisli ona.
Još jedno stubište dovelo ih je do hrastovih vrata povezanih želje-! zom. "Sada budite jaki, moja Jonquil, gotovo ste tamo." Kad je Dontos \ podigao zasun i povukao vrata, Sansa osjeti hladan lahor na svom licu. Prošla je kroz dvanaest stopa zida, i tada je bila izvan zamka, stojeći na vrhu litice. Ispod bijaše rijeka, iznad nebo, a jedno je bilo crno poput drugog.
"Moramo se spustiti", reče Ser Dontos. "Na dnu čeka čovjek da nas odvesla na brod."
"Past ću." Branje pao, a on se volio penjati.
"Nećete. Tu je neka vrsta ljestvi, skrivenih ljestvi, uklesanih u kamen. Evo, možete ih opipati, moja gospo." Spustio se na koljena s njom i natjerao je da se nagne preko ruba litice, pipajući njezinim prstima dok nije pronašla rukohvat urezan u lice strmine.
"Gotovo jednako dobro kao prečke."
Unatoč tome, bio je dugačak put dolje. "Ne *mogu."*
"Morate."
"Zar nema drugog puta?"
"To je put. Neće biti tako težak za snažnu djevojku poput vas. Čvrsto se držite i nemojte gledati dolje i bit ćete na dnu za tili čas." Oči su mu se sjajile. "Vaš siroti Florian je debeo, star i pijan, ja sam taj koji bi se morao bojati. Nekoć sam stalno padao s konja, ne sjećate se? Tako smo započeli. Bio sam pijan i pao sam s konja, a Joffrey je htio moju ludu glavu, ali vi ste me spasili. Vi ste me *spasili,* mila."
On plače, shvati ona. "A sada ste vi spasili mene." "Samo ako odete. Ako ne, ubili ste nas oboje."
Bio je to on, pomisli ona. *On je ubio Joffreyja.* Morala je ići, zbog njega kao i zbog sebe. "Vi krenite prvi, ser." Ako on *zaista* padne, nije željela da joj padne na glavu i sruši ih oboje s litice.
"Kako želite, moja gospo." Dade joj vlažni poljubac i zanjiše noge nespretno preko provalije, ritajući se naokolo dok nije pronašao uporište za nogu. "Pustite me da se malko spustim, a onda pođite za mnom. Hoćete li doći? Morate se zakleti."
"Doći ću", obeća ona.
Ser Dontos nestane. Mogla ga je čuti kako dašće i puše dok se počinjao spuštati. Sansa je osluškivala zvonjavu zvona, brojeći svaki udar. Na deset, oprezno, ona se spusti preko ruba litice, bodući nožnim prstima sve dok nije pronašla mjesto gdje bi otpočinuli. Zidine zamka nad-vij'ale su se goleme nad njom i na trenutak nije ništa toliko željela nego povući se natrag i otrčati u svoje tople odaje u Kuhinjskoj utvrdi. *Budi hrabra,* reče sebi. *Budi hrabra, kao gospa u pjesmi.*
Sansa se nije usuđivala pogledati dolje. Držala je oči na licu litice, osiguravši svaki korak prije nego što bi se upustila u idući. Kamen je bio grub i hladan. Ponekad je mogla osjetiti kako joj prsti klize; rukohvati nisu bili raspoređeni onako ravnomjerno kao što je željela. Zvona nisu prestajala zvoniti. Prije nego što je bila na pola puta dolje, ruke su joj drhtale i znala je da će pasti. *Još jedan korak,* rekla je samoj *sebi, još jedan korak.* Morala se nastaviti kretati. Ako se zaustavi, nikad neće ponovno krenuti, a zora će je zateći kako se još privija uz liticu, smrznuta od straha. *Još jedan korak, i još jedan korak.*
Tlo je iznenadi. Ona posrne i padne, dok joj je srce tuklo. Kad i prevrnula na leđa i zapiljila uvis odakle je došla, u glavi joj se zavrti \ prsti joj zagrabiše zemlju. *Uspjela sam. Uspjela sam, nisam pala, spusti- • la sam se i sada idem kući.*

Ser Dontos je povuče na noge. "Ovuda. Tiho sad, tiho, tiho." Držao se blizu sjenki koje su ležale crne i guste ispod litica. Na sreću, nisu morali ići daleko. Pedeset lakata nizvodno, čovjek je sjedio u malom skifu, napola skriven ostacima velebne galije koja se ondje nasukala i izgorjela. Dontos došepa do njega, dašćući. "Oswelle?"
"Bez imena", reče mu čovjek. "U čamac." Sjedio je zgrbljen nad veslima, starac, visok i štrkljast, duge bijele kose i velikog kukastog nosa, s očima zasjenjenima kukuljicom. "Ulazite i požurite s tim", progunđaon. "Moramo krenuti."
Kada su se oboje sigurno ukrcali, čovjek u kukuljici uroni lopatice u vodu i upre o vesla, vozeći ih prema kanalu. Iza njih zvona su još oglašavala smrt kralja dječaka. Imali su tamnu rijeku samo za sebe.
Sporim, sigurnim, odmjerenim zaveslajima, plovili su nizvodno, kližući iznad potopljenih galija, pokraj slomljenih jarbola, izgorjelih trupova i rastrganih jedara. Držači za vesla bili su podstavljeni, te su se kretali gotovo nečujno. Magla se dizala iznad vode. Sansa ugleda kruništem opasane bedeme jedne od Vražićkovih kula dizalica kako se nadvijaju nad njima, ali lanac je bio spušten, te su oni nesmetano odveslali dalje od točke gdje je tisuću ljudi izgorjelo. Obala je iščezla, magla je postala gušća, zvuk zvona počinjao se gubiti. Konačno su čak i svjetla nestala, izgubljena negdje iza njih. Bili su vani u Zaljevu Crnovode, a svijet se sveo na tamnu vodu, vjetrom nošenu maglu i njihova nijemog suputnika nagnutog nad vesla.
"Koliko daleko moramo ići?" upita ona.
"Bez razgovora." Veslač je bio star, ali snažniji nego što se doimao, a glas mu je bio opasan. Bilo je nečeg neobično poznatog na njegovu licu, iako Sansa nije mogla reći što je bilo.
"Ne daleko." Ser Dontos uzme njezinu ruku u svoju i nježno je protrlja. "Vaš prijatelj je blizu, čeka vas."
"Bez razgovora!" opet zareži veslač. "Zvuk se prenosi preko vode, Ser Budalo."
Posramljena, Sansa se ugrize za usnicu i nijemo šćućuri. Ostatak puta je bilo veslanje, veslanje, veslanje.
Istočno nebo nejasno je pokazivalo prve nagovještaje zore kad je Sansa napokon ugledala sablastan oblik u tami pred njima; trgovačku galiju, smotanih jedara, koja se polako kretala pomoću jednog reda ve-sala. Dok su se primicali bliže, vidjela je lik na pramcu broda, morskog čovjeka sa zlatnom krunom koji je puhao u golem rog od školjaka. Čula je neki glas kako uzvikuje, a galija se polako okrene.
Dok su joj prilazili uz bok, galija spusti ljestve od užeta preko ograde. Veslač uvuče vesla i pomogne Šansi na noge. "Penji se. Hajde, djevojko, držim te." Sansa mu zahvali na ljubaznosti, ali ne dobije drugog odgovora osim gunđanja. Bilo je mnogo lakše penjati se Ijestvama od užadi nego spuštati se niz liticu. Veslač Oswell išao je odmah iza nje, dok je Ser Dontos ostao u čamcu.
Dva mornara čekala su uz ogradu da joj pomognu popeti se na palubu. Sansa je drhtala. "Hladno joj je", čula je nekog kako govori. Skinuo je svoj plašt i prebacio joj ga preko ramena. "Evo, je li ti sada bolje, moja gospo? Odmori se, najgore je završilo."
Znala je taj glas. *Ali on je u Dolini,* pomisli ona. Ser Lothor Brune stajao je pokraj njega s bakljom.
"Kneže Petyre", zovne Dontos iz čamca. "Moram odveslati natrag, prije nego što se sjete da me potraže."
Petyr Baelish položi ruku na ogradu. "Ali najprije ćeš htjeti svoju plaću. Deset tisuća zmajeva, je li?"
"Deset tisuća." Dontos protrlja usta nadlanicom. "Kako ste obećali,
moj kneže."
"Ser Lothore, nagradu."
Lothor Brune ispusti svoju baklju. Tri muškarca stupe na rub broda, podignu samostrele, ispale. Jedna strijela pogodi Dontosa u grudi dok je gledao uvis, probivši lijevu krunu na njegovoj surki. Druge mu se za-riše u grlo i trbuh. To se dogodilo tako

brzo da ni Dontos ni Sansa nisu imali vremena kriknuti. Kad je bilo gotovo, Lothor Brune baci baklju na truplo. Mali čamac je divlje plamsao dok se galija udaljavala.
"Vi ste ga *ubili."* Stežući ogradu, Sansa se okrene i povrati. Zar je pobjegla od Lannistera samo kako bi uletjela u nešto još gore?
"Moja gospo," promrmlja Maloprsti, "tvoja tuga je potraćena na ovakvog čovjeka. Bio je pijanac i ničiji prijatelj."
"Ali on me *spasio."*
"Prodao te za obećanje deset tisuća zlatnika. Tvoj nestanak i će ih da te osumnjiče za Joffreyjevu smrt. Zlatni plaštevi dat će se i a uškopljenik zveckati svojom novčarkom. Dontos... pa, čula si ga. l dao te za zlato, a kad bi ga propio, opet bi te prodao. Vreća zmajeva hT puje čovjekovu šutnju na neko vrijeme, ali dobro usmjerena strijela ku puje je zauvijek."
On se žalosno nasmiješi. "Sve stoje radio bilo je na moj zahtjev. Nisam se usudio otvoreno se sprijateljiti s tobom. Kad sam čuo da si mu spasila život na Joffovu turniru, znao sam da će on biti savršeno oruđe."
Sansa osjeti mučninu. "Rekao je daje moj Florian."
"Sjećaš li se možda što sam ti rekao onog dana kad je tvoj otac sjedio na Željeznom prijestolju?"
Trenutak joj se živo vrati. "Rekli ste mi da život nije pjesma. Da ću to naučiti jednog dana, na svoju žalost." Osjetila je suze u očima, ali je li plakala za Ser Dontosom Hollardom, za Joffom, za Tyrionom, ili za sobom, Sansa nije mogla reći. "Zar su *sve* to laži, sada i zauvijek, od svega i svakoga?"
"Gotovo svakoga. Osim tebe i mene, naravno." On se nasmiješi. *"Dođite noćas u Božansku šumu ako želite svome domu."*
"Poruka... to ste bili vi?"
"Morala je to biti Božanska šuma. Nijedno drugo mjesto u Crvenoj utvrdi nije sigurno od uškopljenikovih ptičica... ili štakora, kako ih ja zovem. U Božanskoj šumi nalaze se stabla umjesto zidova. Nebo nad glavom umjesto stropa. Korijenje, zemlja i kamen umjesto poda. Štakori nemaju kamo otrčati. Štakori se moraju skrivati, da ih ljudi ne nabiju na mačeve."
Knez Petyr je primi za ruku. "Dopusti mi da te odvedem u tvoju kabinu. Imala si dug i zamoran dan, znam. Sigurno si umorna."
Mali čamac je već bio vrtlog dima i vatre za njima, gotovo izgubljen u beskraju jutarnjeg mora. Nije bilo povratka; jedina njezina cesta išla je naprijed. "Vrlo umorna", prizna ona.
Dok ju je vodio dolje, on reče: "Pričaj mi o gozbi. Kraljica se toliko trudila. Pjevači, žongleri, medvjed koji pleše... jesu li se tvom mužu knezu svidjeli moji patuljasti borci?"
"Vaši?"
"Morao sam po njih poslati u Braavos i skrivati ih u javnoj kući do vjenčanja. Trošak su nadmašile jedino neprilike. Iznenađujuće je teško sakriti patuljka, a Joffrey... možeš dovesti kralja do vode, ali s Joffom čovjek mora pljuskati na sve strane dok on ne shvati da je može piti. Kad sam mu kazao za moje malo iznenađenje, Njegova Milost je rekla: 'Što će mi neki ružni patuljci na mojoj gozbi? Mrzim patuljke.' Morao i sam ga uhvatiti za rame i šapnuti mu: 'Ne toliko koliko će ih vaš ujak mrziti.'"
Paluba se zibala pod njezinim nogama, a Sansa se osjećala kao da je ˢcijeli svijet postao nestabilan. "Misle da je Tyrion otrovao Joffreyja. Ser Dontos je rekao da su ga uhvatili."
Maloprsti se nasmiješi. "Udovištvo će ti pristajati, Sansa."
Od te pomisli njezin želudac zatreperi. Možda više nikad neće mo-irati dijeliti postelju s Tyrionom. To je *bilo* ono što je htjela... zar ne?
I Kabina je bila niska i nakrcana, ali perina je bila položena na usku spavaću policu daje učini udobnijom, a debela krzna poslagana navrh nje. "Bit će tijesno, znam, ali ne bi ti trebalo biti odveć neudobno." Maloprsti pokaže prstom na škrinju od cedrovine ispod okruglog prozorčića. "Pronaći ćeš svježu odjeću unutra. Haljine, rublje, tople čarape, plašt. Samo vuna i lan, bojim se. Nedostojno tako lijepe djevice, ali poslužit će da budeš u suhom i čistom dok ti ne pronađemo nešto finije."
On je sve to priredio za mene. "Moj kneže... ne razumijem... Joffrey vam je dao Harrenhal, učinio vas vrhovnim knezom Trozupca...

zašto..."
"Zašto bih želio njegovu smrt?" Maloprsti slegne ramenima. "Nisam imao motiv. Osim toga, tisuću sam liga daleko u Dolini. Uvijek održavaj neprijatelje smetenima. Ako nikad nisu sigurni tko si ili što želiš, neće znati što ćeš iduće učiniti. Ponekad je najbolji način da ih se zbuni povlačiti poteze koji nemaju nikakve svrhe ili se čak doimaju kao da djeluju protiv tebe. Upamti to, Sansa, kad počneš igrati igru."
"Koju... koju igru?"
"Jedinu pravu igru. Igru prijestolja." On zagladi uvojak njezine kose. "Dovoljno si stara da znaš kako smo tvoja majka i ja bili više od prijatelja. Postojalo je vrijeme kada je Cat bila sve što sam želio na ovom svijetu. Usudio sam se sanjati o životu koji smo mogli ostvariti i djeci koju bi mi podarila... ali ona je bila kći Rijekotoka, i Hostera Tullvja. *Obitelj, dužnost, čast,* Sansa. *Obitelj, dužnost, čast* značilo je da nikad nisam mogao imati njezinu ruku. Ali dala mije nešto bolje, dar koji žena može dati samo jednom. Kako sam mogao okrenuti leđa njezinoj kćeri? U boljem svijetu, mogla si biti moja, a ne kći Eddarda Starka. Moja odana ljubljena kćer... Izbaci Joffreyja iz svojih misli, mila. Dontosa, Tyrio-na, sve njih. Više te nikad neće uznemirivati. Sada si na sigurnom, to je jedino važno. Na sigurnom si sa mnom i ploviš kući."

jaime

Kralj je mrtav, rekli su mu, ne znajući da je Joffrey bio njegov sin jednako kao njegov vladar.
"Vražićak mu je razrezao grlo bodežom", izjavio je neki piljar u krčmi pokraj ceste gdje su proveli noć. "Popio mu je krv iz golemog zlatnog pehara." Čovjek nije prepoznao bradatog jednorukog viteza s velikim šišmišom na štitu, ništa više od ostalih, pa je govorio stvari koje bi inače progutao, da je znao tko sluša.
"Otrov je obavio posao", uporno je tvrdio krčmar. "Dječakovo lice je pocrnjelo poput šljive."
"Neka mu Otac pravedno sudi", promrmlja septon.
"Patuljkova žena bila je učesnik u zavjeri", kleo se strijelac u livreji kneza Rowana. "Poslije je nestala iz dvorane u oblaku sumpora, a sablasni strahovuk viđen je kako se šulja Crvenom utvrdom, a krv mu je kapala iz gubice."
Jaime je šutio na sve to, puštajući da se riječi preliju preko njega, rog piva zaboravljen u njegovoj zdravoj ruci. *Joffrey. Moja krv. Moj prvo-mdeni. Moj sin.* Pokušao je u mislima predočiti dječakovo lice, ali njegove crte neprestano su se pretvarale u Cerseine. *Bit će u koroti, neuredne kose i očiju crvenih od plača, usta drhtavih dok pokušava govoriti. Plakat će opet kad me vidi, iako će se boriti sa suzama.* Njegova je sestra rijetko plakala osim kad je bila s njim. Nije mogla podnijeti da je drugi smatraju slabom. Samo je svom blizancu pokazivala svoje rane. *Obratit će mi se za utjehu i osvetu.*
Jahali su bez prestanaka idućeg dana, na Jaimeovo navaljivanje. Njegov sin je bio mrtav, a njegova sestra ga je trebala.
Kad je ugledao grad pred sobom, njegove stražarske kule crne naspram sumraka koji se spuštao, Jaime Lannister dogalopira do Čelično-nogog Waltona, iza Nagea s barjakom mira.
"Kakav je to ogavan smrad?" potuži se Sjevernjak.
Smrt, pomisli Jaime, ali reče: "Dim, znoj i govna. Kraljev grudobran, ukratko. Ako imaš dobar nos, možeš nanjušiti i izdaju. Nikad prije niste omirisali grad?"
"Omirisao sam Bijelu luku. Nikad nije tako zaudarala."
"Bijela luka je prema Kraljevu grudobranu kao moj brat Tyrion prema Ser Gregoru Cleganeu."
Nage ih povede uz nizak brijeg, dok se sedmerorepi barjak mira podizao i okretao na vjetru, a uglačana sedmerokraka *zvijezda* jasno blistala na njegovu štapu. Uskoro će vidjeti Cersei, i Tyriona, i njihova oca. *Je li moj brat zaista ubio dječaka?* Jaimeu je u to bilo teško povjerovati.
Bio je neobično miran. Ljudi bi trebali pomahnitati od tuge kad su im djeca umirala, znao je. Trebali bi čupati kosu iz korijena, proklinjati bogove i kleti se na krvavu osvetu. Stoga, zašto je on osjećao tako malo? *Dječak je živio i umro vjerujući da mu je Robert Baratheon otac.* Jaime je vidio njegovo rođenje, to je bila istina, iako više zbog Cersei nego zbog djeteta. Ali nikad ga nije držao na rukama. "Kako bi to izgledalo?" upozorila gaje njegova sestra kad su ih žene napokon ostavile. "Dovoljno je loše što Joff nalikuje na tebe a da se ti ne vrtiš oko njega." Jaime je popustio gotovo bez borbe. Dječak je bio drečavo ružičasto stvorenje koje je zahtijevalo previše Cerseina vremena, Cer-seine ljubavi i Cerseinih grudi. Robert ga je slobodno mogao imati.
A sada je mrtav. Zamislio je Joffa kako leži nepomičan i hladan s licem crnim od otrova i još uvijek nije osjećao ništa. Možda je *bio* čudovište kojim su ga proglašavali. Kad bi Otac na

Nebesima sišao s ponudom da mu vrati sina ili njegovu ruku, Jaime je znao što bi izabrao. Naposljetku, imao je drugog sina i dovoljno sjemena za mnogo više.^o *Cersei želi drugo dijete, podarit ću joj ga... a ovaj put ću gaja držati, a neka Drugi odnesu one kojima se to ne sviđa.* Robert je trunuo u svom grobu, a Jaime je bio sit laži.
Naglo se okrenuo i odgalopirao natrag da pronađe Brienne. *Bogovi znaju zašto se trudim. Ona je najnedruževnije stvorenje koje sam ikad imao nesreću upoznati.*
Djevojčura je jahala dobrano otraga i nekoliko stopa sa strane, kao da izjavljuje da nije jedna od njih. Pronašli su mušku odoru za nju putem; tuniku ovdje, pelerinu ondje, par hlača i plašt s kukuljicom, čak i stari željezni prsni oklop. Izgledala je lagodnije odjevena poput muškarca, ali ništa je nikad neće učiniti naočitom. M *sretnom.* Kad su izašli iz Harrenhala, njezina uobičajena mazgina tvrdoglavost uskoro se ponovno uspostavila. "Želim da mi se vrati moje oružje i oklop", uporno je zahtijevala. "O, dakako, vratimo te u čelik", odgovorio je Jaime. "U kacigu, pogotovo. Svi ćemo biti sretniji budeš li držala usta začepljena i vizir spušten."
To je Brienne mogla učiniti, ali njezina mrka šutnja uskoro je počela istanjivati njegovo dobro raspoloženje jednako kao i Qyburnovi beskonačni pokušaji ulagivanja. *Ne bih nikad pomislio da će mi nedostajati društvo Cleosa Freya, bogovi, pomozite mi.* Počinjao je priželjkivati da ju je ipak prepustio medvjedu.
"Kraljev grudobran", najavi Jaime kad ju je pronašao. "Naše putovanje je svršeno, moja gospo. Održala si svoje obećanje i predala me u Kraljev grudobran. Cijelog, osim nekoliko prstiju i jedne ruke."
Brienneine su oči bile ravnodušne. "To je bilo samo dio obećanja. Rekla sam kneginji Catelyn da ću joj vratiti kćeri. Ili Šansu, barem. A sada..."
Nikad nije upoznala Robba Starka, no njezina bol za njim dublja je od moje za Joffom. Ili je možda kneginja Catelyn bila ta koju je oplakivala. Bili su u Šarenšumi kad su čuli *te* vijesti, od rumene bačve od viteza zvane Ser Bertram Beesbury, na čijem su grbu bile tri košnice na polju crnih i žutih pruga. Trupa ljudi kneza Pipera prošla je kroz Šarenšumu još jučer, rekao im je Beesbury, hitajući u Kraljev grudobran pod vlastitim barjakom mira. "S mrtvim Mladim Strahovukom, Piper nije vidio smisla nastaviti se boriti. Njegov sin je zarobljenik u Blizancima." Brienne je blenula poput krave koja se guši napola probavljenom hranom, te je spalo na Jaimea da izvuče priču o Krvavom vjenčanju.
"Svaki veliki knez ima samovoljne vazale koji mu zavide na položaju", rekao joj je kasnije. "Moj otac je imao Revne i Tarbecke, Tyrel-lovi imaju Florente, Hoster Tully je imao Waldera Freya. Samo snaga drži takve ljude na njihovu mjestu. Čim nanjuše slabost... tijekom Doba junaka, Boltoni su običavali derati Starkove i nositi njihove kože kao plašteve." Izgledala je tako nesretno da se Jaime umalo zatekao kako želi da je utješi.
Od tog dana Brienne je bila polumrtva. Čak i nazivati je "djevojčurom" nije izazvalo nikakav odgovor. *Snaga je iz nje iščezla.* Žena je bacila stijenu na Robina Rvgera, borila se protiv medvjeda s turnirskim mačem,! odgrizla uho Vargou Hoatu, tukla se s Jaimeom do iscrpljenosti... ali] sada je bila slomljena, svršena. "Govorit ću sa svojim ocem o tvom povratku na Tarth, ako ti je po volji", rekao joj je. "Ili ako budeš htjela os-f tati, mogao bih možda pronaći neko mjesto za tebe na dvoru."
"Kao kraljičina družica?" ona će utučeno.
Jaime se sjetio kako je izgledala u onoj ružičastoj satenskoj haljini i pokušao ne zamisliti što bi njegova sestra mogla reći na takvu družicu. "Možda mjesto u Gradskoj straži..."
"Neću služiti s vjerolomnicima i ubojicama."
Zašto si se uopće trudila opasati mač? mogao je reći, ali je progutao riječi. "Kako želiš, Brienne." Jednom rukom, on okrene konja i ostavi je.

Dveri Bogova bijahu otvorene kad su stigli do njih, ali dvadesetak ta-ljiga bilo je poredano uz cestu, nakrcanih bačvama jabukovače, barili-ma jabuka, balama sijena i nekima od najvećih bundeva koje je Jaime ikad vidio. Gotovo svaka kola imala su svoje stražare; oklopnike koji su nosili značke nižih plemića, najamne mačevaoce u žicanim košuljama i uškrobljenoj koži, ponekad samo rumene farmerske sinove koji su stezali koplje iz kućne radinosti s vatrom očvrsnutim vrhom. Jaime im se svima smiješio dok je kaskao mimo njih. Na dverima, zlatni plaštevi su skupljali novac od svakog vozača prije nego što bi propustili kola. "Što je ovo?" zatraži Čeličnonogi.
"Moraju naplatiti pravo da prodaju unutar grada. Po zapovjedi Kraljeva Namjesnika i glavnog rizničara."
Jaime pogleda dugi red kola, taljiga i natovarenih konja. "A oni svejednako čekaju red da plate?"
"Tu se može dobro zaraditi sada kad je ratovanje završilo", reče im veselo mlinar na najbližim kolima. "Sada Lannisteri drže grad, stari knez Tywin od Hridi. Vele da sere srebro."
"Zlato", suho ispravi Jaime. "A Maloprsti kuje novac s pomoću zlatnog štapa, kladim se."
"Vražićak je sada glavni rizničar", reče kapetan na dverima. "Ili je bio, dok ga nisu uhitili za umorstvo kralja." Čovjek sumnjičavo promotri Sjevernjake. "Tko ste vi?"
"Ljudi kneza Boltona, došli smo vidjeti Kraljeva Namjesnika."
Kapetan zirne u Nagea s njegovim barjakom mira. "Došli ste saviti koljeno, mislite valjda. Niste prvi. Idite ravno u zamak i pazite da ne stvarate nevolje." On ih propusti i okrene se kolima.
Ako je Kraljev grudobran oplakivao svog mrtvog kralja dječaka, Jai-me to ni po čemu ne bi prepoznao. U Ulici sjemenja prosjački brat u izlizanoj halji glasno je molio za Joffreyjevu dušu, ali prolaznici mu nisu obraćali više pozornosti nego labavom prozorskom kapku koji lupa na vjetru. Na drugim mjestima vrvjela je uobičajena gomila; zlatni plaštevi u svojim crnim oklopima, pekarski pomoćnici koji su prodavali tortice, kruh i vruće pite, kurve koje su se naginjale kroz prozore napola razve-zanih prslučića, slivnici koji su zaudarali na fekalije. Mimoišli su petoricu ljudi koji su pokušavali odvući mrtvog konja s ulaza u jednu uličicu, a na drugom mjestu žonglera koji je bacao noževe u zrak na užitak gomile Tyrellovih vojnika i male djece.
Jašući niz poznate ulice s dvije stotine Sjevernjaka, meštrom bez lanca i nakazom od žene pokraj sebe, Jaime je otkrio da je jedva privlačio drugi pogled. Nije znao je li ga to trebalo zabavljati ili jediti. "Ne prepoznaju me", reče Čeličnonogom dok su jahali kroz Postolarski trg.
"Lice vam je izmijenjeno, a i vaš grb," reče Sjevernjak, "a sada imaju novog Kraljosjeka."
Dveri Crvene utvrde bijahu otvorene, ali desetak zlatnih plašteva naoružanih kopljima priječilo je put. Spustili su vrhove dok je Čelično-nogi kaskao bliže, ali Jaime prepozna bijelog viteza koji im je zapovijedao. "Ser Meryne."
Obješene oči Ser Mervna Tranta se raši re. "Ser Jaime?" "Kako je lijepo da te se sjećaju. Pomaknite te ljude."
Prošlo je mnogo vremena otkad je itko skočio da ga posluša tako brzo. Jaime je zaboravio koliko je to volio.
Zatekli su još dva Kraljevska stražara u vanjskom dvorištu; dvojicu koja nisu nosila bijele plašteve kad je Jaime posljednji put tu službovao. *Kako nalik na Cersei imenovati me Vrhovnim zapovjednikom, a onda izabrati moje sudrugove a da se ne posavjetuje sa mnom.* "Netko mi je dao dva nova brata, vidim", reče kad je sjahao.
"Imamo tu čast, ser." Vitez Cvijeća blistao je tako profinjeno i čisto u svojim bijelim ljuskama i svili da se Jaime osjetio pohabanim i bezvrijednim stvorom u usporedbi s njim.

Jaime se obrati Mervnu Trantu. "Ser, zanemarili ste naučiti našu novu braću njihovim dužnostima."
"Kojim dužnostima?" obrambeno će Meryn Trant.
"Održavanju kralja na životu. Koliko ste monarha izgubili otkako sam ostavio grad? Dva, je li?"
Tada Ser Balon ugleda batrljak. *"Vaša ruka... "*
Jaime se primora na osmijeh. "Sada se borim ljevicom. To je veći izazov. Gdje ću pronaći mog oca kneza?"
"U dnevnoj odaji s knezom Tyrellom i princem Obervnom."
Mace Tyrell i Crvena Guja zajedno lome kruh? Sve čudnije od čudnijeg. "Je li i kraljica s njima?"
"Ne, moj gospodaru", odvrati Ser Balon. "Nju ćete pronaći u septi, moli se nad kraljem Joffom—"
"Vi!"
Posljednji od Sjevernjaka su sjahali, uvidje Jaime, a sada je Loras Tyrell ugledao Brienne.
"Ser Loras." Stajala je glupo, držeći svoje uzde.
Loras Tyrell korakne prema njoj. "Zašto?" reče. "Reći ćete mi zašto. Prema vama se ophodio blago, dao vam vaš dugin plašt. Zašto ste ga ubili?"
"Nisam. Umrla bih za njega."
"I hoćete." Ser Loras isuče svoj dugi mač.
"Nisam bila ja."
"Emmon Cuy se zakleo da jeste, svojim posmrtnim dahom."
"Bio je pred šatorom, nije vidio—"
"Nikoga nije bilo *u* šatoru osim vas i kneginje Stark. Tvrdite li da stara žena može presjeći otvrdnuti čelik?"
"Tamo je bila *sjena.* Znam kako ludo to zvuči, ali... Pomagala sam Renlvju odjenuti oklop, a svijeće su se ugasile i bilo je krvi posvuda. Bio je to Stannis, rekla je kneginja Catelyn. Njegova... njegova sjena. Nisam imala udjela u tome, na moju čast..."
"Vi nemate časti. Isučite mač. Neću da se govori da sam vas ubio dok vam je ruka bila prazna."
Jaime zakorači između njih. "Spustite mač, ser."
Ser Loras ga zaobiđe. "Jeste li kukavica kao i ubojica, Brienne? Jeste li zato pobjegli, s njegovom krvlju na rukama? *Isučite mač, ženo!"*
"Radije se nadajte da to neće učiniti." Jaime mu ponovno zapriječi put. "Ili ćemo vaše truplo iznositi van. Djevojčura je snažna kao Gregor Clegane, iako nije tako ljupka."
"To nije vaša briga." Ser Loras ga odgurne u stranu.
Jaime zgrabi momka zdravom rukom i okrene ga. "Ja sam *Vrhovni zapovjednik Kraljevske garde*, ti bahato štene. *Tvoj* zapovjednik, dokle god nosiš taj bijeli plašt. A sad *vrati prokleti mač u korice* ili ću ti ga oduzeti i zabiti na jedno mjesto koje čak ni Renly nije pronašao."
Dječak je oklijevao pola otkucaja srca, dovoljno dugo da Ser Balon Swann reče: "Učinite kako Vrhovni zapovjednik kaže, Lorase." Neki od zlatnih plašteva tada isuču svoj čelik, a to nagna neke od ljudi Strahot-vrđe da učine isto. *Divno*, pomisli Jaime, *nisam ni sjahao s konja, a već imamo krvoproliće u dvorištu.*
Ser Loras Tyrell tresne svoj mač natrag u korice. "To nije bilo tako teško, zar ne?"
"Želim da je se uhiti." Ser Loras uperi prstom. "Kneginjo Brienne, optužujem vas za umorstvo kneza Renlyja Baratheona."
"Ako išta znači," reče Jaime, "djevojčura ima časti. Više nego što sam vidio u tebe. A može biti da je ono što veli istina. Priznajem, nije ono što biste rekli pametna, ali čak bi i moj konj mogao izmisliti bolju laž, ako je laž kanila izreći. Međutim, kako ti inzistiraš... Ser Balone, otpratite kneginju Brienne u ćeliju u kuli i zadržite je ondje

pod stražom. I pronađite neki prikladni smještaj za Celičnonogog i njegove ljude, dok ih moj otac ne uzmogne primiti."
"Da, moj gospodaru."
Brienneine krupne modre oči bijahu pune boli dok su je Balon Swann i desetak zlatnih plašteva odvodili. *Trebala bi mi slati poljupce, djevojčuro,* htio joj je reći. Zašto moraju krivo razumjeti svaku prokletu stvar koju je činio? *Aerys. Sve je počelo s Aetjsom.* Jaime okrene leđa dje-vojčuri i zaputi se preko dvorišta.
Drugi vitez u bijelom oklopu čuvao je vrata kraljevske septe; visi muškarac crne brade, širokih ramena i kukasta nosa. Kad je ugledao Jai* mea, uputi mu kiseo osmijeh i reče: "A kamo ti misliš da ideš?"
"U septu." Jaime podigne svoj batrljak kako bi pokazao. "Ovuov-f dje. Želim vidjeti kraljicu."
"Njezina Milost je u koroti. A zašto bi htjela vidjeti nekog poputf tebe?"
Jer sam njezin ljubavnik i otac njezina umorenog sina, htio je reći. "Tko i u sedam pakala si ti?"
"Vitez Kraljevske straže, i bolje se nauči poštovanju, bogalju, ili ću ti J odsjeci i tu drugu ruku i ostaviti te da ujutro srčeš svoju kašu."
"Ja sam kraljičin brat, ser."
Bijeli vitez je to držao smiješnim. "Pobjegao si, je li? I malčice porastao, moj gosp'aru?"
"Njezin *drugi* brat, tupoglavče. I Vrhovni zapovjednik Kraljevske gar-; de. A sad se makni u stranu ili češ poželjeti da jesi."
Tupoglavac sad dobro pogleda. "Je li to... Ser Jaime." On se uspravi. "Ispričavam se, moj gospodaru. Nisam vas prepoznao. Imam čast biti Ser Osmund Kotlocrn."
A gdje je čast u tome? "Želim malo vremena nasamo sa svojom ses-; trom. Pobrinite se da nitko ne uđe u septu, ser. Ako nas budu ometali, odsjeći ću vam tu prokletu glavu."
"Da, ser. Na zapovijed." Ser Osmund otvori vrata.
Cersei je klečala pred oltarom Majke. Joffreyjev odar bio je položen pred Neznancem, koji je vodio novoumrle na drugi svijet. Miris tamja-f na teško je visio u zraku, a stotinu je svijeća gorjelo, šaljući uvis stotinu} molitvi. *Joffu će vjerojatno trebati svaka.*
Njegova sestra pogleda preko ramena. "Tko?" reče, a potom, "Jaime?" Ustala je, dok su joj u očima navirale suze. "Jesi li to zbilja ti?" Međutim, nije otišla k njemu. *Nikad nije išla k meni,* pomisli on. *Uvijek je čekala, puštajući me da dođem k njoj. Ona daje, ali ja moram tražiti.*
"Trebao si doći prije", promrmlja ona, kad ju je uzeo u naručje. "Zašto nisi mogao doći prije, da ga čuvaš? Mog dječaka..."
Našeg dječaka. "Došao sam što sam brže mogao." On se odvoji iz *zagrljaja* i zakorači jedan korak natrag. "Vani je rat, sestro."
"Izgledaš tako mršavo. A tvoja kosa, tvoja *zlatna* kosa..."
"Kosa će narasti." Jaime podigne svoj batrljak. *Mora vidjeti.* "To neće."
Njezine se oči rašire. "Starkovi..." "Ne. Ovo je djelo Varga Hoata." Ime joj nije ništa značilo. "Koga?" "Jarca od Harrenhala. Za kratko vrijeme."
Cersei svrne pogled na Joffreyjev odar. Odjenuli su mrtvog kralja u pozlaćeni oklop, jezivo sličan Jaimeovu. Vizir kacige bio je spušten, ali svijeće su se nježno odražavale od zlata, te je dječak treperio jasno i hrabro u smrti. Svjetlost voštanica također je budila vatru u rubinima koji su ukrašavali prsluk Cerseine korotne haljine. Kosa joj je padala na ramena, neuređena i nepočešljana. "Ubio gaje, Jaime. Upravo kako me upozorio. Jednog dana kad pomislim da sam sigurna i sretna, on će pretvoriti moju sreću u pepeo u mojim ustima, rekao je."
"Tyrion je to rekao?" Jaime nije u to htio vjerovati. Rodoumorstvo bilo je gore od umorstva kralja, u očima bogova i ljudi. *Znao je da je dječak moj. Volio sam Tyriona. Bio sam dobar prema njemu.* Pa, osim onaj jedini put... ali Vražićak nije znao istinu o tome. *Ili jest?* "Zašto bi on ubio Joffa?"

"Zbog jedne kurve." Ona dohvati njegovu zdravu ruku i čvrsto je stisne u svojoj. *"Rekao* mi je da će to učiniti. Joff je znao. Dok je umirao, *pokazao* je svog ubojicu. Naše izobličeno malo čudovište od brata." Ona poljubi Jaimeove prste. "Ubit ćeš ga za mene, hoćeš li? Osvetit ćeš našeg
sina."
Jaime se otrgne. "On je još uvijek moj brat." Gurne batrljak u njezino lice, u slučaju da ga nije vidjela. "I nisam u stanju da ikoga ubijem."
"Imaš drugu ruku, zar ne? Ne tražim od tebe da nadvladaš Psa u bitki. Tyrion je *patuljak,* zaključan u ćeliji. Stražari će se povući u stranu zbog *tebe."*
Od pomisli mu se prevrne u želucu. "Moram znati više o tome. O tome kako se to dogodilo."
"Hoćeš", obeća Cersei. "Sprema se suđenje. Kad doznaš sve što je učinio, htjet ćeš njegovu smrt jednako kao ja." Ona mu dotakne lice. "Bila sam izgubljena bez tebe, Jaime. Bojala sam se da će mi Starkovi poslati tvoju glavu. Ne bih to mogla podnijeti." Poljubila ga je. Lagan poljubac u kojem su njezine usne tek okrznule njegove, ali mogao je osjetiti kako dršće dok je ovijao ruke oko nje. "Nisam potpuna bez tebe."
Nije bilo nježnosti u poljupcu kojim joj je uzvratio, samo gladi. I zina se usta otvore njegovu jeziku. "Ne," ona će slabo kad su se nje ve usne spustile niz njezin vrat, "ne ovdje. Septoni..."
"Drugi odnijeli septone." On je ponovno poljubi, poljubi je nijemo, poljubi je sve dok nije zaječala. Tada poruši svijeće u stranu i podigne je na Majčin oltar, odgurujući njezine suknje i svilenu podsuknju ispod njih. Ona stane udarati njegove grudi slabim šakama, mrmljajući o riziku, opasnosti, o njihovu ocu, o septonima, o gnjevu bogova. Nije ju čuo. Razvezao je svoje hlače i popeo se gore te joj razdvojio gole bijele noge. Jedna ruka kliznula je uz njezino bedro i ispod njezina rublja. Kad ga je strgnuo, vidio je da je imala mjesečevu krv, ali nije bilo važno.
"Požuri," sada je šaptala, "brzo, *brzo,* sada, učini to sada, uzmi me sada. Jaime, Jaime, Jaime."
Njezine ruke pomogle su ga voditi. "Da," reče Cersei kad je ušao u nju, "moj brate, slatki brate, da, tako, da, imam te, sada si doma, sada si doma, sada si *doma."* Poljubila mu je uho i milovala kratku oštru kosu. Jaime se izgubi u njezinu mesu. Mogao je osjetiti kako Cerseino srce tuče u ritmu s njegovim, i vlažnost krvi i sjemena gdje su bili spojeni.
Ali čim su završili, kraljica reče: "Spusti me. Ako nas otkriju ovakve..."
Protiv volje on se skotrlja s nje i pomogne joj sići s oltara. Blijedi mramor bio je umrljan krvlju. Jaime ga očisti svojim rukavom, onda se sagne da pokupi svijeće koje je srušio. Na sreću, sve su se ugasile kad su pale. *Da se septa zapalila, ne bih uopće primijetio.*
"To je bila ludost." Cersei ispravi svoju haljinu. "S ocem u zamku... Jaime, moramo biti oprezni."
"Sit sam opreza. Targaryeni su se ženili braćom i sestrama, zašto mi ne bismo isto? Udaj se za mene, Cersei. Stani pred kraljevstvo i reci da me želiš. Imat ćemo vlastitu svadbenu gozbu i stvoriti drugog sina umjesto Joffreyja."
Ona se povuče. "To nije smiješno." "Čuješ me da se hihoćem?"
"Zar si ostavio razum u Rijekotoku?" Njezin glas imao je oštrinu. "Tommenovo pravo na prijestolje potječe od Roberta, znaš to."
"Imat će Bacačevu hrid, zar to nije dovoljno? Neka otac sjedi na prijestolju. Sve što želim si ti." Krenuo je dotaknuti njezin obraz. Stare navike teško umiru, te je podigao svoju desnu ruku.
Cersei ustukne pred njegovim batrljkom. *"Nemoj...* nemoj tako govoriti. Plašiš me, Jaime. Ne budi *glup.* Jedna pogrešna riječ i stajat ćeš nas svega. Što su ti učinili?"
"Odsjekli su mi ruku."
"Ne, ima toga više, ti si se *promijenio."* Ona se povuče jedan korak. "Razgovarat ćemo kasnije. Sutradan. Zatvorila sam sluškinje Šanse Stark u ćeliju u kuli, moram ih ispitati... ti bi trebao poći ocu."

"Prešao sam tisuću liga da dođem do tebe i putem izgubio najbolji dio sebe. Nemoj mi govoriti da odem."
"Ostavi me", ona ponovi, okrećući mu leđa.
Jaime sveže hlače i učini kako je zapovjedila. Makar je bio umoran, nije mogao potražiti postelju. Dosad je već njegov otac znao da se vratio u grad.
Namjesnikovu kulu čuvala je lannisterska kućna straža, koja ga je odmah prepoznala.
"Bogovi su dobri što su vas vratili nama, ser", reče jedan, dok je pridržavao vrata.
"Bogovi nisu imali ništa s tim. Catelyn Stark me vratila. Ona i knez Strahotvrđe."
Uspeo se stubama i banuo u dnevnu odaju nenajavljen, kako bi zatekao svog oca kako sjedi pokraj vatre. Knez Tywin je bio sam, na čemu je Jaime bio zahvalan. Nije imao želju razmetati se u ovom času svojom kljastom rukom pred Maceom Tyrellom i Crvenom Gujom, a još manje pred obojicom istovremeno.
"Jaime", reče knez Tywin, kao da su se posljednji put vidjeli za doručkom. "Knez Bolton me naveo da te očekujem ranije. Nadao sam se da ćeš biti tu za vjenčanje."
"Bio sam zadržan." Jaime polako zatvori vrata. "Moja sestra je nadmašila samu sebe, rečeno mi je. Sedamdeset sedam jela i kraljevo ubojstvo, nikad nije bilo takvog vjenčanja. Koliko već dugo znate da sam slobodan?"
"Uškopljenik mi je rekao nekoliko daha nakon tvog bijega. Poslao sam ljude u riječnu krajinu da te potraže. Gregora Cleganea, Samwella Spicera, braću Plumm. Varys je također pustio glasine, ali tiho. Složili smo se da što manje ljudi zna da si slobodan, to manje njih će te progoniti."
"Je li Varys spomenuo ovo?" Približio se vatri, kako bi njegov otac mogao vidjeti.
Knez Tywin skoči iz svog stolca, sikćući zrak kroz zube. *"Tko je to učinio?* Ako kneginja Catelyn misli—"
"Kneginja Catelyn mi je držala mač pod vratom i primorala me da se zakunem vratiti joj kćeri. To je djelo tvojeg Jarca. Varga Hoata, kneza Harrenhala!"
Knez Tywin odvrati pogled, zgađen. "Ne više. Ser Gregor je zauzeo za-mak. Plaćenici su ostavili svog bivšeg kapetana gotovo do čovjeka, a neki od starih ljudi kneginje Whent otvorili su pokrajne dveri. Clegane je pronašao Hoata kako sjedi sam u Dvorani stotinu ognjišta, polumahnit od boli i groznice od rane koja se zagnojila. Njegovo uho, rečeno mije."
Jaime se morao nasmijati. *Preslatko! Njegovo uho!* Jedva je mogao dočekati da kaže Brienne, iako djevojčura to neće držati ni upola tako smiješnim kao on. "Je li već mrtav?"
"Uskoro će. Odsjekli su mu ruke i stopala, ali Cleganea naizgled zabavlja Ohorikovo slinjenje."
Jaimeov se osmijeh ukiseli. "Što je s Hrabrim suputnicima?"
"Ono malo njih koji su ostali u Harrenhalu je mrtvo. Ostali su se raz-bježali. Zaputit će se u luke, jamčim, ili se pokušati izgubiti u šumama." Njegov se pogled vrati Jaimeovu batrljku, a usta mu se zategnu od bijesa. "Odsjeći ćemo im glave. Do posljednje. Možeš li baratati mačem lijevom rukom?"
Jedva se mogu ujutro odjenuti. Jaime podigne ruku u pitanju da je otac pregleda. "Četiri prsta, palac, prilično nalik na drugu. Zašto i ova ne bi radila?"
"Dobro." Njegov otac sjedne. "To je dobro. Imam dar za tebe. Za tvoj povratak. Nakon što mi je Varys rekao..."
"Ako nije nova ruka, neka pričeka." Jaime zauzme stolac prekopu-ta. "Kako je Joffrey umro?"
"Od otrova. Trebalo je izgledati kao da se ugušio zalogajem hrane, ali dao sam mu rastvoriti grlo i meštri nisu mogli pronaći nikakvu zapreku."
"Cersei tvrdi da je Tyrion kriv."
"Tvoj brat je poslužio kralju otrovano vino, dok ga je tisuću ljudi gledalo."
"To je bilo prilično budalasto od njega."

"Stavio sam Tyrionova štitonošu u pritvor. I služavke njegove žene. Vidjet ćemo hoće li nam imati što reći. Ser Addamovi zlatni plaštevi tragaju za malom Starkovom, a Varys je ponudio nagradu. Kraljeva pravda bit će izvršena."
Kraljeva pravda. "Zar ćete pogubiti vlastitog sina?"
"Stoji optužen za umorstvo kralja i svog rođaka. Ako je nevin, nema se čega bojati. Najprije moramo uzeti u obzir dokaze za i protiv njega."
Dokazi. U ovom gradu lažljivaca, Jaime je znao kakva vrsta dokaza će se pronaći. "I Renly je umro na čudan način, kad je Stannis to htio."
"Kneza Renlvja ubio je jedan od njegovih vlastitih stražara, neka ženaizTartha."
"Ta žena iz Tartha je razlog zbog kojeg sam ovdje. Bacio sam je u ćeliju da zadovoljim Ser Lorasa, ali prije ću povjerovati u Renlvjeva duha nego da mu je ona ikako naudila. Ali Stannis—"
"Otrov je ubio Joffreyja, ne vradžbine." Knez Tywin ponovno baci pogled na Jaimeov batrljak. "Ne možeš služiti u Kraljevskoj gardi bez ruke od mača—"
"Mogu", prekine ga on. "I hoću. Postoji presedan. Pogledat ću u Bijelu knjigu i pronaći ga, ako želite. Obogaljen ili čitav, vitez Kraljevske garde služi doživotno."
"Cersei je tome stala na kraj kad je zamijenila Ser Barristana zbog starosti. Prikladan dar Vjeri uvjerit će Vrhovnog septona da te oslobodi zakletve. Tvoja je sestra bila glupa što je otpustila Selmvja, dakako, ali sada kad je otvorila vrata—"
"—netko ih opet mora zatvoriti." Jaime ustane. "Umoran sam da me "plemenite žene zalijevaju vrčevima govana, oče. Nitko me nikad nije pitao želim li biti Vrhovni zapovjednik Kraljevske garde, a čini se da jesam. Imam dužnost—"
"Imaš." I knez Tywin ustane. "Dužnost prema kući Lannister. Ti si nasljednik Bacačeve hridi. Tamo bi trebao i biti. Tommen će ti se pridružiti, kao štićenik i štitonoša. Hrid je mjesto gdje će naučiti biti Lannister, a želim ga udaljiti od majke. Kanim pronaći novog muža za Cersei. Obervna Martella možda, kad jednom uvjerim kneza Tyrella da brak neće prijetiti Visovrtu. A krajnje je vrijeme da se i ti oženiš. Tyrel-lovi sada inzistiraju da se Margaery uda za Tommena, ali ako ponudim tebe umjesto njega—"
"NE!" Jaime je čuo koliko je mogao podnijeti. Ne, *više* nego što je mogao podnijeti. Bio je sit toga, sit knezova i laži, sit svog oca, svoje sestre, sit cijele proklete stvari.
"Ne. Ne. Ne. Ne. Ne. Koliko puta moram reći *ne* prije nego što me čujete? *Oberjn Martell?* Čovjek je ozloglasi i to ne samo po trovanju svog mača. Ima više kopiladi od Roberta, a If ježe i s mladićima. A ako i za jedan nemoguć trenutak mislite da ću se oženiti Joffreyjevom udovicom..."
"Knez Tyrell se kune da je djevojka još djevica."
"Može i umrijeti kao djevica što se mene tiče. *Ne želim je, i ne želim vašu Hrid!"*
"Ti si moj sin—"
"Ja sam vitez Kraljevske garde. *Vrhovni zapovjednik* Kraljevske gar* de! I to je *sve* što želim biti!"
Svjetlost vatre zlatno je blistala na krutim zaliscima koji su uokvirivali lice kneza Tywina. Žila je pulsirala na njegovu vratu, ali on nije govorio. I nije govorio. I nije govorio.
Napeta tišina nastavila se sve dok Jaime više nije mogao izdržati. "Oče... "počne.
"Ti nisi moj sin." Knez Tywin okrene svoje lice od njega. "Veliš da si Vrhovni zapovjednik Kraljevske garde, i samo to. Vrlo dobro, ser. Idite obavljati svoju dužnost."

davos

Njihovi glasovi uzdizali su se poput pepela, kovitlajući se prema purpurnom večernjem nebu. "Izbavi nas iz tame, o moj Gospodaru. Ispuni naša srca vatrom, kako bismo mogli hodati tvojom blistavom stazom."
Noćna vatra gorjela je naspram sve gušćeg mraka, velika žarka zvijer čije je palucavo narančasto svjetlo bacalo sjene dvadeset stopa visoke po dvorištu. Duž zidova Zmajeva kamena činilo se da se komeša i pomiče vojska kamenih čudovišta i groteski.
Davos je gledao dolje s nadsvođenog prozora galerije. Gledao je kako Melisandre podiže ruke, kao da će *zagrliti* drhtave plamenove. "R'hollore," zapjevala je glasom zvonkim i jasnim, "ti si svjetlo u našim očima, vatra u našim srcima, vrelina u našim slabinama. Tvoje je sunce koje grije naše dane, tvoje su zvijezde koje nas čuvaju u tami noći."
"Gospodaru svjetla, brani nas. Noć je mračna i puna užasa." Kraljica Selyse povela je odgovore, njezino šiljasto lice bilo je puno žara. Kralj Stannis stajao je pokraj nje, čvrsto stisnute čeljusti, a vršci njegove crve-no-zlatne krune svjetlucali su kad god bi pomaknuo glavu. 5 *njima je, ali nije njihov,* pomisli Davos. Princeza Shireen bila je između njih, pjegaste sive mrlje na njezinu licu i vratu bile su gotovo crne na svjetlu vatre.
"Gospodaru svjetla, zaštiti nas", pjevala je kraljica. Kralj nije odgovarao s ostalima. Zurio je u plamenove. Davos se pitao što u njima vidi. *Još jednu viziju nadolazećeg rata? Ili nešto bliže domu?*
"R'hollore, koji si nam podario dah, hvala ti", pjevala je Melisandre. "R'hollore, koji si nam podario dan, hvala ti."
"Hvala ti za sunce koje nas grije", kraljica Selvse i ostali vjernici odvrate. *"Hvala ti na zvijezdama koje nas paze. Hvala ti na našim srcima i na našim bakljama, koji drže divljačku tamu na odmaku."* Bilo je manje glasova koji su govorili odgovore nego noć prije, činilo se Davosu; manje lica oblivenih narančastim svjetlom oko vatre. Ali hoće li ih biti još manje sutradan... ili više?
Glas Ser Axella Florenta zvonio je glasno poput trublje. Stajao j| širokih grudi i krivih nogu, dok je svjetlost vatre oblizivala njegovo lio poput čudovišnog narančastog jezika. Davos se pitao hoće li mu; Axell zahvaliti, kasnije. Posao koji su obavili večeras mogao bi ga' lako učiniti Kraljevim Namjesnikom, kao što je sanjao.
Melisandre krikne: "Hvala ti na Stannisu, milošću tvojom našem kra-f Iju. Hvala ti na čistoj bijeloj vatri njegove dobrote, na crvenom maču! pravde u njegovoj ruci, na ljubavi koju gaji prema svom vjernom naro-i du. Vodi ga i brani ga, R'hollore, i podari mu snage da porazi svoje nep-j rijatelje."
"Podari mu snage", odvrate kraljica Selvse, Ser Axell, Devan i ostali^ *"Podari mu hrabrosti. Podari mu mudrosti."*
Kad je bio dječak, septoni su naučili Davosa da se moli Starici za *"* mudrost, Ratniku za hrabrost, Kovaču za snagu. Ali sada se molio Majci, da očuva njegova milog sina Devana od demonskog boga crvene žene.
"Kneže Davose? Najbolje da se damo na posao." Ser Andrev mu blago dotakne lakat. "Moj kneže?"
Naslov mu je još uvijek neobično zvonio u ušima, ali Davos se okrene od prozora. "Da. Vrijeme je." Stannis, Melisandre i kraljičini ljudi bit će na molitvi još sat vremena. Crveni svećenici palili su njihove vatre svakog dana u sumrak, da zahvale R'holloru na kraju dana i

zamole ga da vrati sunce sutradan kako bi protjerao gustu tamu. *Krijumčar mora prepoznati morske mijene i kada ih uhvatiti.* To je bilo sve što je bio na kraju dana; Davos krijumčar. Njegova kljasta ruka podigne mu se k vratu za sreću i ne pronađe ništa. Spusti je i stane malko brže hodati.
Njegovi su sudrugovi držali korak, usklađujući svoje stope s njegovima. Kopile od Noćne pjesme imao je kozicama poharano lice i zračio j'e isluženim viteštvom. Ser Gerald Gower bio je širok, otresit i plav; Ser Andrew Estermont stajao je glavu viši, s bradom u obliku lopate i čupavim smeđim obrvama. Bili su svi dobri ljudi na svoj način, pomisli Davos. ,4 *uskoro će svi biti mrtvi ljudi, ako noćašnji posao pođe po zlu.*
"Vatra je živo biće", rekla mu je crvena žena, kad ju je zamolio da ga nauči kako da vidi budućnost u plamenovima. "Uvijek se miče, uvijek mijenja... poput knjige čija slova plešu i premještaju se dok ih pokušavate čitati. Trebaju godine vježbanja da se vide oblici iza plamenova, a još više godina da se nauči raspoznati oblike onoga što će biti, od onoga što je moguće ili što je bilo. Čak je i tada teško, *teško.* Vi to ne shvaćate, vi ljudi iz zemalja zalazećeg sunca." Davos ju je tada upitao kako to da je Ser Axell naučio tu vještinu tako brzo, ali na to se ona samo zagonetno osmjehnula i rekla: "Svaka mačka može buljiti u vatru i vidjeti crvene miševe u igri."
Nije lagao svojim kraljevim ljudima, ni o tome ni o bilo čemu drugom. "Crvena žena možda ugleda ono što kanimo", upozorio ih je.
"Onda trebamo početi tako da ubijemo nju", nagovarao je Lewys Ribarica. "Znam mjesto gdje bismo joj mogli postaviti zasjedu, nas četvorica s oštrim mačevima..."
"Sve bi nas osudio na propast", reče Davos. "Meštar Cressen ju je pokušao ubiti, a ona je smjesta znala. Iz svojih plamenova, predmnijevam. Čini mi se da vrlo brzo osjeti svaku prijetnju svojoj osobi, ali sigurno ne može vidjeti *sve.* Budemo li je ignorirali, možda izbjegnemo njezinu pažnju."
"Nema časti u skrivanju i šuljanju", prigovori Ser Triston od Rovaš--brijega, koji je bio Sunglassov čovjek prije nego što je knez Guncer nestao u Melisandreinim vatrama.
"Je li tako časno gorjeti?" upita ga Davos. "Vidjeli ste smrt kneza Sunglassa. Zar to želite? Ne trebaju mi sada časni ljudi. Trebaju mi *krijumčari.* Jeste li sa mnom ili ne?"
Bili su. Bogovi, smilujte se, bili su.
Meštar Pylos je podučavao Edrica Storma računanju kad je Davos otvorio vrata. Ser Andrew je bio tik iza njega; ostali su čuvali stube i podrumska vrata. Meštar se prekine. "To će zasad biti dovoljno, Edriče."
Dječak je bio zbunjen smetnjom. "Kneže Davose, Ser Andrea. Vježbamo računanje."
Ser Andrew se nasmiješi. "Mrzio sam računanje kad sam bio tvojih godina, rođače."
"Meni toliko ne smeta. Ali najviše volim povijest. Puna je priča."
"Edriče," reče meštar Pylos, "sad pohitaj i uzmi svoj plašt. Moraš ići ' s knezom Davosom."
"Zaista?" Edric se osovi na noge. "Kamo idemo?" Usta mu se tvrdoglavo stisnu. "Ne idem se moliti Gospodaru svjetla. Ja sam Ratnikov čovjek, kao moj otac." *t*
"Znamo", reče Davos. "Dođi, mladiću, ne smijemo gubiti vrijeme." Edric ogrne debeli plašt s kukuljicom od neobojene vune. Meštar
Pylos mu ga pomogne svezati i navuče kukuljicu da mu zasjeni lice.
"Idete li s nama, meštre?" upita dječak.
"Ne." Pylos dotakne lanac od brojnih kovina koji je nosio oko vrata. "Moje mjesto je ovdje na Zmajevu kamenu. Idi sada s knezom Davosom i čini kako ti kaže. On je Kraljev Namjesnik, upamti. Što sam ti rekao o Kraljevu Namjesniku?"
"Namjesnik zbori kraljevim glasom."
Mladi se meštar nasmiješi. "Tako je. Idi sad."
Davos nije bio siguran u Pvlosa. Možda mu je zamjerao što je uzeo l
mjesto starog Cressena. Ali sada se jedino mogao diviti čovjekovoj hrabrosti. *To bi i njega moglo stajati života.*
Pred meštrovim odajama, Ser Gerald Gower čekao je kraj stuba. Ed- i ric Storm ga znatiželjno pogleda. Dok su se spuštali, on upita: "Kamo \ idemo, kneže Davose?"
"Na vodu. Brod vas čeka."
Dječak se naglo zaustavi. "Brod?"

"Jedan od brodova Salladhora Saana. Salla je moj dobar prijatelj."
"I ja ću s tobom, rođače", stane ga uvjeravati Ser Andrew. "Nem se čega bojati."
"Ne *bojim* se", Edric će srdito. "Samo... ide li i Shireen?"
"Ne", reče Davos. "Princeza mora ostati sa svojim ocem i majkom."
"Onda je moram vidjeti", objasni Edric. "Da se oprostim. Inače će biti tužna."
Ne toliko tužna kao kad te vidi kako goriš. "Nema vremena", reče Davos. "Reći ću princezi da ste mislili na nju. A možete joj pisati, kad stignete na odredište."
Dječak se namršti. "Jeste li sigurni da moram ići? Zašto bi me moj stric poslao sa Zmajeva kamena? Jesam li ga razljutio? Nisam htio." Ponovno je zadobio onaj tvrdoglavi izraz. "Želim vidjeti svojeg strica. Želim vidjeti kralja Stannisa."
Ser Andrew i Ser Gerald izmijene pogled. "Nema vremena za to, rođače", reče Ser Andrew.
"Želim ga vidjeti!" ustraje Edric, glasnije.
"On ne želi vidjeti vas." Davos je morao nešto reći, da pokrene dječaka. "Ja sam njegov Namjesnik i govorim njegovim glasom. Moram liptići kralju i reći mu da niste htjeli učiniti kako vam je rečeno? Znate li koliko će ga to razgnjeviti? Jeste li ikad vidjeli svog strica gnjevnog?" Zgulio je svoju rukavicu i pokazao dječaku četiri prsta koja je Stannis skratio. "Ja jesam."
Sve su to bile laži; u Stannisu Baratheonu nije bilo gnjeva kad je odsjekao krajeve prstiju svojem Vitezu Od Luka, samo željezni osjećaj za pravdu. Ali Edric Storm se tada još nije rodio, i to nije mogao znati. A prijetnja je imala željeni učinak. "Nije to smio učiniti", reče dječak, ali dopusti da ga Davos primi za ruku i povuče niza stube.
Kopile od Noćne pjesme pridruži im se kod podrumskih vrata. Hodali su brzo, preko zasjenjenog dvorišta i niz nekoliko stuba, ispod kamenog repa zaleđenog zmaja. Lewys Ribarica i Omer Blackberry čekali su kod pokrajnih dveri, s dva stražara sputana i svezana na podu. "Čamac?" upita ih Davos.
"Ondje je", reče Lewys. "Četiri veslača. Galija je usidrena točno iza rta. *Ludi Prendos."*
Davos se zahihoće. *Brod nazvan po luđaku. Da, to je prikladno.* Salla je imao tračak gusarskog crnog humora.
Spustio se na jedno koljeno pred Edricom Stormom. "Sad vas moram ostaviti", reče. "Čamac čeka, da vas odvesla na galiju. Onda dalje preko mora. Robertov ste sin, stoga znam da ćete biti hrabri, ma što se
dogodilo."
"Hoću. Samo..." Dječak je oklijevao.
"Mislite na ovo kao na pustolovinu, moj gospodaru." Davos pokuša zvučati bodro i veselo. "Ovo je početak velike pustolovine vašeg života. Neka vas Ratnik štiti."
"A neka vam Otac pravedno sudi, kneže Davose." Dječak izađe sa svojim rođakom Ser Andrevvom van na pokrajne dveri. Ostali su ga slijedili, svi osim Kopileta od Noćne pjesme. *Neka mi Otac pravedno sudi,* skrušeno pomisli Davos. Ali kraljev sud bio je ono što ga je trenutno zabrinjavalo.
"Ova dvojica?" upita Ser Rolland za stražare, kad je zatvorio i zak-računao vrata.
"Odvuci ih u podrum", reče Davos. "Možeš ih osloboditi kad I bude daleko na putu."
Kopile otresito kimne glavom. Nije se više imalo što reći; lagan i bio je završen. Davos navuče rukavicu, želeći da nije izgubio svoju sre Bio je bolji i hrabriji čovjek s tom vrećom kostiju oko vrata. Prošao je skraćenim prstima kroz sve rjeđu smeđu kosu i pitao se treba li je pod-rezati. Morao je izgledati pristojno kad bude stajao pred kraljem.
Zmajev kamen nikad nije izgledao tako mračno i jezivo. Hodao je polako, a njegovi su koraci odjekivali o crne zidove i zmajeve. *Kamene zmajeve koji se nikad neće probuditi, molim se.* Kameni bubanj nadvio se golem ispred njega. Stražari na vratima razdvoje

koplja kad se približio. *Ne za Viteza Od Ltika, već za Kraljeva Namjesnika.* Davos je bio Namjesnik, barem dok je ulazio. Pitao se što će biti kad bude *ulazio. Ako ikad izađem...* Stube su se doimale dužima i strmijima nego prije ili je možda to bilo samo zato što je bio umoran. *Majka me nije stvorila za takve zadatke.* Uzdigao se previsoko i prebrzo, a tu gore na planini zrak je bio rijedak da može disati. Kao dječak sanjao je o bogatstvima, ali to je bilo davno. Poslije, odrastavši, sve što je želio bilo je nekoliko jutara dob- J re zemlje, kuću u kojoj će ostarjeli, bolji život za njegove sinove. Slijepo kopile običavalo mu je govoriti da pametni krijumčar nikad ne ide za svojim probitkom, niti privlači mnogo pažnje na sebe. *Nekoliko jutara, drveni krov i "ser" ispred imena, trebao sam biti zadovoljan.* Ako preživi ovu noć, uzet će Devana i odjedriti kući na Rt bijesa k svojoj nježnoj Marvji. *Tugovat ćemo zajedno za našim mrtvim sinovima, podizati one žive da budu dobri ljudi i nećemo više razgovarati o kraljevima.*

Odaja Obojenog stola bila je mračna i *prazna* kad je Davos ušao; kralj će još biti kod noćne vatre, s Melisandre i kraljičinim ljudima. Kleknuo je i naložio vatru u ognjištu, da odagna studen iz okrugle odaje i protjera sjene u kutove. Tada je pošao po sobi do svakog prozora po redu, razgrćući teške baršunaste zavjese i otvarajući kvake na drvenim kapcima. Vjetar uleti unutra, bogat mirisom soli i mora i potegne njegov jednostavni smeđi plašt.

Na sjevernom prozoru, on se nasloni na prag da udahne svjež noćni zrak, nadajući se da će ugledati na časak *Ludog Prendosa* kako razvija jedra, ali more se činilo crno i prazno dokle god je pogled dopirao. *Je li već otišao?* Mogao se samo moliti da jest, i dječak s njim. Polumjesec je klizio unutra i van među tankim visokim oblacima, a Davos je mogao vidjeti poznate zvijezde. Ondje je bila Galija, jedreći na zapad; ondje Staričin fenjer, četiri blistave zvijezde koje su okruživale zlatnu maglicu. Oblaci su skrivali većinu Ledenog zmaja, sve osim sjajnog modrog oka koji je označavao sjever. *Nebo je puno krijumčarskih zvijezda.* Bile su stare prijateljice, te zvijezde; Davos se nadao da su značile dobru sreću.

Ali kad je spustio pogled s neba na krunište zamka, nije bio tako siguran. Krila kamenih zmajeva bacala su velike crne sjene na svjetlu noćne vatre. Pokušao je reći samom sebi da nisu bile više od klesarija, hladne i beživotne. *To je bilo njihovo mjesto, jednom. Mjesto zmajeva i zmajskih gospodara, sjedište kuće Targarjen.* TARGARYENi su bili krv drevne Valvrije...

Vjetar je uzdisao odajom, a na ognjištu su se plamenovi zadimili i uskovitlali. Osluškivao je kako cjepanice pucketaju i sikću. Kad je Davos ostavio prozor, njegova sjena pođe pred njim, visoka i tanka, te padne • preko Obojenog stola poput mača. A ondje je stajao dugo vremena, čekajući. Čuo je njihove čizme po kamenim stubama dok su se uspinjali. Kraljev glas išao je ispred njega. "... nisu tri", govorio je.

"Tri su tri", stigne Melisandrein odgovor. "Kunem vam se, Vaša Milosti, vidjela sam ga da umire i čula jauk njegove majke."

"U noćnoj vatri." Stannis i Melisandre uđoše na vrata zajedno. "Plamenovi su puni varki. Što jest, što će biti, što možda bude. Ne možete mi zasigurno reći..."

"Vaša Milosti." Davos stupi naprijed. "Gospa Melisandre je vidjela istinu. Vaš nećak Joffrey je mrtav."

Ako je kralj bio iznenađen što gaje zatekao kod Obojenog stola, nije odavao nikakva znaka. "Kneže Davose", reče. "On nije bio moj nećak. Iako sam godinama vjerovao da jest."

"Ugušio se zalogajom hrane na svojoj svadbenoj gozbi", reče Davos. "Može bit da je otrovan."

"On je treći", reče Melisandre.

"Znam brojiti, ženo." Stannis pođe oko stola, pokraj Starigrada i Sjenice, gore prema Otočju štita i ušću Mandera. "Vjenčanja su postala opasnija od bitaka, čini se. Tko je bio trovatelj? Je li poznato?"

"Njegov ujak, vele. Vražićak."

Stannis zaškripi zubima. "Opasan čovjek. Naučio sam to na Crnovo-f di. Kako ste došli do tog izvješća?"

"Lysenci još trguju s Kraljevim grudobranom. Salladhor Saan mi ne^j ma razloga lagati."

"Predmnijevam da nema." Kralj prijeđe prstima po stolu. "Joffrey..fl Sjećam se jednom, izvjesna kuhinjska mačka... kuhari su je običavali hraniti ostacima i ribljim glavama. Jedan je rekao dječaku da je imala mačiće u trbuhu, misleći da će on željeti jednog. Joffrey je rasporio sirotu beštiju bodežom da vidi je li istina. Kad je pronašao mačiće, odnio ih je pokazati svom ocu. Robert je udario dječaka tako jako da sam mislio da će ga ubiti." Kralj skine svoju krunu i položi je na stol."Patuljak ili pijavica, taj ubojica je dobro poslužio kraljevstvu. Sada *moraju* poslati po mene."
"Neće", reče Melisandre. "Joffrey ima brata." "Tommena." Kralj nerado izusti ime. "Okrunit će Tommena i vladati u njegovo ime."
Stannis načini šaku. "Tommen je nježniji od Joffreyja, ali rođen u istom incestu. Još jedno buduće čudovište. Još jedna pijavica u državi. Za-; padnim zemljama je potrebna muška ruka, ne dječja."
Melisandre se primakne bliže. "Spasite ih, gospodaru. Dopustite mi da probudim kamene zmajeve. Tri su tri. Dajte mi dječaka."
"Edrica Storma", reče Davos.
Stannis se obori na njega u hladnom bijesu. *"Znam njegovo ime*. Poštedite me svojih prigovora. To mi se ne sviđa ništa više nego vama, ali imam dužnost prema kraljevstvu. Moja dužnost..." On se ponovno okrene Melisandri. "Kunete se da nema drugog načina? Zakunite se na svoj život, jer obećavam, umirat ćete palac po palac ako lažete."
"Vi ste onaj koji mora ustati protiv Drugog. Onaj čiji je dolazak pret-kazan prije pet tisuća godina. Crveni komet bio je vaš glasnik. Vi ste princ koji je obećan, i ako vi propadnete, svijet će propasti s vama." Melisandre pođe k njemu; njezine su crvene usne bile razdvojene, dok joj je crveni rubin pulsirao. "Dajte mi tog dječaka," šapne ona, "i ja ću vam dati vaše kraljevstvo."
"Ne može", reče Davos. "Edric Storm je otišao." "Otišao?" Stannis se okrene. "Kako mislite, *otišao?"*
"Na palubi je lysenske galije, siguran na pučini." Davos je promatrao Melisandreino blijedo, srcoliko lice. Vidio je drhtaj straha ondje, iznenadnu nesigurnost. *Nije vidjela!* Kraljeve oči bile su tamnomodre masnice u šupljinama njegova lica. "Kopile je odvedeno sa Zmajeva kamena bez mog dopuštenja? Na galiji, velite? Ako onaj Ivsenski gusar misli da će iskoristiti dječaka kako bi izmuzao zlato od mene—"
"To je djelo vašeg Namjesnika, gospodaru." Melisandre uputi Davo-su znalački pogled. "Vratit ćete ga, moj kneže. Hoćete."
"Dječak je izvan mog domašaja", reče Davos. "I izvan vašeg, moja gospo."
Njezine crvene oči natjeraše ga da se promeškolji. "Trebala sam vas prepustiti tami, ser. Znate li što ste učinili?"
"Svoju dužnost."
"Neki bi to mogli nazvati izdajom." Stannis priđe prozoru kako bi se zagledao u noć. *Traži li brod?* "Uzdigao sam vas iz blata, Davose." Zvučao je više umoran nego gnjevan. "Je li odanost bila previše čemu sam se mogao nadati?"
"Četiri moja sina umrla su za vas na Crnovodi. Mogao sam i sam umrijeti. Imate moju odanost, uvijek." Davos Seaworth je dugo i teško razmišljao o riječima koje je iduće izustio; znao je da njegov život ovisi o njima. "Vaša Milosti, natjerali ste me da prisegnem kako ću vam davati pošten savjet i brzu poslušnost, kako ću braniti vaše kraljevstvo od vaših neprijatelja, *štititi vaš narod.* Nije li Edric Storm jedan od vašeg naroda? Jedan od onih koje sam prisegao štititi? Održao sam riječ. Kako to može biti izdaja?"
Stannis ponovno zaškripi zubima. "Nikad nisam tražio ovu krunu. Zlato je hladno i teško na mojoj glavi, ali dokle god *jesam* kralj, imam dužnost... Ako moram žrtvovati jedno dijete plamenovima da spasim milijun drugih od tame... *Žrtva*... nikad nije laka, Davose. Inače nije prava žrtva. Recite mu, moja gospo."

Melisandre reče: "Azor Ahai je prekovao Donositelja svjetla krvlju iz srca vlastite voljene žene. Ako čovjek s tisuću krava daje jednu bogu, to nije ništa. Ali čovjek koji ponudi jedinu kravu koju posjeduje..."
"Ona govori o kravama", reče Davos kralju. "Ja govorim o dječaku, prijatelju vaše kćeri, sinu vašeg brata."
"Kraljevu sinu, s moći kraljevske krvi u žilama." Melisandrein rubin žario se poput crvene zvijezde na njezinu vratu. "Mislite da ste spasili dječaka, Viteže Od Luka? Kad duga noć padne, Edric Storm će umrijeti s ostalima, gdje god da se skrio. Vaši sinovi također. Tama i hladnoća prekrit će zemlju. Petljate se u stvari koje ne razumijete."
"Mnogo je toga što ne razumijem", prizna Davos. "Nikad se nisam pretvarao da je drugačije. Poznajem mora i rijeke, oblike obala, gdje leže hridi i prudovi. Poznajem skrivene drage gdje čamac može neo-paženo pristati. I znam da kralj štiti svoj narod, inače nije nikakav kralj."
Stannisovo lice potamni. "Rugate li mi se u lice? Moram li učiti kraljevsku dužnost od krijumčara lukom?"
Davos klekne. "Ako sam Vas uvrijedio, odrubite mi glavu. Umrijet ću kako sam živio, vaš sam odani čovjek. Ali prvo me počujte. Počujte me zbog luka koji sam vam donio i prstiju koje ste uzeli."
Stannis isuče Donositelja svjetla iz korica. Njegov žar ispuni odaju. "Izustite što hoćete, ali izustite brzo." Mišići na kraljevu vratu isticali su se poput konopaca.
Davos pročeprka unutar svog plašta i izvuče zgužvani list pergamenta. Doimao se tankom i otrcanom stvarcom, ali bio je jedini štit koji je imao. "Kraljev Namjesnik treba biti sposoban čitati i pisati. Meštar Pylos me podučavao." On zagladi pismo na svom koljenu i počne ga čitati pod svjetlom čarobnog mača.

jon

Sanjao je da je u Oštrozimlju, da šepa pokraj kamenih kraljeva na njihovim prijestoljima. Njihove sive granitne oči okretale su se da ga
[slijede dok je prolazio, a njihovi sivi granitni prsti stezali su se na balčaci-na zahrđalih mačeva na njihovim krilima. *Ti nisi Stark,* mogao je čuti ka-
Fko gunđaju, teškim granitnim glasovima. *Za tebe tu nema mjesta. Odlazi.* Hodao je dublje u tamu. "Oče?" zvao je. "Brane? Rickone?" Nitko nije odgovarao. Studeni vjetar puhao mu je u vrat. "Striče?" zvao je. "Striče Benjen? Oče? Molim vas, oče, pomozite mi." Iznad sebe je čuo bubnjeve. *Goste se u Velikoj dvorani, ali ja ondje nisam dobrodošao. Ja nisam Stark i to nije moje mjesto.* Štaka mu se omakne te on padne na koljena. Kripta je postajala mračnijom. *Svjetlo se negdje utrnulo.* "Vgritte?" šapne. "Oprosti mi. Molim te." Ali bio je to samo strahovuk, siv i sablasan, poprskan krvlju, a njegove su zlatne oči žalosno sjajile kroz tamu...
Ćelija je bila mračna, postelja tvrda pod njim. Njegova postelja, sjeti se, njegova postelja u upraviteljevoj ćeliji ispod odaja Starog Medvjeda. Po pravu mu je trebala donijeti slatke snove. Čak i pod krznima, bilo mu je hladno. Duh je dijelio njegovu ćeliju prije izviđanja, grijući je od noćne studeni. A u divljini, Vgritte je spavala uz njega. *Oboje ih sada nema.* Sam je spalio Ygritte, kao što je znao da bi ona željela, a Duh... *Gdje si?* Je li i *on* bio mrtav, je li to njegov san značio, krvavi strahovuk u kripti? Ali strahovuk u snu bio je siv, ne bijel. *Siv, poput Branova strahovuka.* Jesu li ga Thennijci ulovili i ubili nakon Kraljičine krune? Ako' je tako, Bran mu je zauvijek bio izgubljen.
Jon je pokušao u tome naći smisao kad se oglasio rog.
Rog zime, pomisli, još zbunjen od sna. Ali Mance nikad nije pronašao Joramunov rog, te to nije moglo biti. Idući zov je uslijedio, dug i dubok poput prvog. Jon je morao ustati i otići na Zid, znao je, ali bilo je preteško. ..
Odgurnuo je krzna i sjeo. Bol u nozi činila se tupljom, ništa što nije mogao podnijeti. Spavao je u svojim hlačama, tunici i donjem rublju, za dodatnu toplinu, te je morao samo navući čizme i odjenuti kožu, žičanu košulju i plašt. Rog ponovno zatrubi, dva duga zova, te on prebaci Dugu pandžu preko ramena, pronađe svoju štaku i odšepa niza stube.
Vani je bila mrkla noć, opako hladno i oblačno. Njegova braća su se slijevala iz kula i utvrda, zakopčavajući svoje pojaseve s mačevima i hodajući prema Zidu. Jon potraži *Pypa* i Grenna, ali ne uzmogne ih naći. Možda je jedan od njih bio stražar koji je puhao u rog. *To je Mance,* pomisli. *Konačno je stigao.* To je bilo dobro. *Povest ćemo bitku, a onda ćemo otpočinuti. Živi ili mrtvi, otpočinut ćemo.*
Gdje su stajale stube, preostao je samo golem zapetljaj pougljenjenog drva i slomljenog leda ispod Zida. Vitlo ih je sada podizalo, ali kavez je bio dovoljno velik za samo deset ljudi istovremeno, a već je bio na putu gore kad je Jon stigao. Trebat će pričekati njegov povratak. Drugi su čekali s njim; Saten, Mully, Rezervna Čizma, Kegs, krupni modri Hareth sa svojim duguljastim zubima. Svi su ga zvali Konj. Bio je stajski pomoćnik u Krtogradu, jedan od ono malo krtica koje su ostale u Crnom zamku. Ostatak je pobjegao natrag svojim poljima i kolibama ili svojim posteljama u podzemnom bordelu. Konj je, međutim, htio odjenuti crno, velika zubata budala. Zei je također ostala, kurva koja se pokazala vrlo vješta sa samostrelom, a Noye je *zadržao* tri siročića čiji je otac umro na stubama. Bili su mladi - devet, osam i pet godina - ali činilo se da ih nitko drugi ne želi.

Dok su čekali da se kavez vrati, Clvdas im donese kaleže vrućeg začinjenog vina, dok je Troprsti Hobb dijelio komade crnog kruha. Jon uzme okrajak i stane ga žvakati.
"Je li to Mance Rayder?" upita Saten uznemireno.
"Možemo se nadati da jest." Postojale su gore stvari od divljaka u tami. Jon se sjeti riječi koje je divljački kralj izustio na Šaci Prvih ljudi, dok su stajali u onom ružičastom snijegu. *Kad mrtvi hodaju, zidovi, kolci i mačevi ne znače ništa. S mrtvima se ne možeš borit, Jone Snow. Nitko to ne zna bolje od mene.* Od same pomisli na to, vjetar se doimao malko hladnijim. Napokon se kavez škripeći vrati, zibajući se na kraju dugačkog lanca, a oni se nijemo zbiju i zatvore vrata.
Mully potegne uže za zvono tri puta. Trenutak kasnije počeli su se penjati, uz trzaje i prekide u početku, potom jednolično. Nitko nije govorio. Na vrhu se kavez zanjiše poprečno, a oni se uspentraju van jedan po jedan. Konj pruži Jonu ruku da se spusti na led. Hladnoća ga udari u zube poput šake.
Linija vatri gorjela je na vrhu Zida, zapaljenih u željeznim košarama na štapovima višim od čovjeka. Hladan nož od vjetra komešao je i kovitlao plamenove, te se žarko narančasto svjetlo uvijek mijenjalo. Svežnjevi sulica, strijela, kopalja i škorpionskih strelica stajali su spremni sa svake strane. Kamenje je bilo naslagano do deset stopa u visinu, velike drvene bačve katrana i ulja za svjetiljke redale su se pokraj njih. Bowen Marsh je ostavio Crni zamak dobro opskrbljen svime osim ljudima. Vjetar je šibao crne plašteve stražarskih strašila koji su stajali duž kruništa, s kopljima u rukama. "Nadam se da nije jedan od njih puhnuo u rog", reče Jon Donalu Noyeu kad je dohramao do njega.
"Jesi li čuo ono?" upita Nove.
Bijaše to vjetar, konji i nešto drugo. "Mamut", reče Jon. "To je bio
mamut."
Oružarev dah ledio se dok je *izlazio iz* njegova širokog, plosnatog nosa. Sjeverno od Zida ležalo je more tame koje se činilo kao da se prostire do beskraja. Jon je mogao razabrati slab, crveni treptaj udaljenih vatri koje su se kretale kroz šumu. Bio je to Mance, sigurno kao sunce. Drugi nisu palili baklje.
"Kako ćemo se boriti protiv njih kad ih ne vidimo?" upita Konj.
Donal Noye se okrene prema dvama velikim katapultima koje je Bowen Marsh vratio u radno stanje. "Dajte mi *svjetla!"* rikne.
Bačve katrana bijahu užurbano natovarene na praćke i zapaljene bakljom. Vjetar je raspirivao plamenove do živahne crvene mahnitosti. *"SAD!"* zagrmi Noye. Protuutezi zarone dolje, bacačke ruke uzdignu se kako bi mlatnula o podstavljene prečke. Zapaljeni katran poleti kroz tamu, bacajući sablasno treperavo svjetlo na tlo dolje. Jon na časak opazi mamute kako se teško kreću kroz polusvjetlo i jednako brzo ih ponovno izgubi. *Tuce, možda više.* Bačve udare o tlo i rasprsnu se. Čuli su duboko bas trubljenje, a jedan orijaš zaurla nešto na Starom jeziku, glasom nalik na drevnu grmljavinu koja je potjerala drhtaje uz Jonovu kralježnicu.
"Opet!" vikne Noye, a katapulti se ponovno napune. Još dvije bačve zapaljenog katrana zapucketaše kroz polumrak kako bi se srušile medu neprijatelje. Ovaj put jedna pogodi usahlo drvo, zavivši ga u plamen. *Ne desetak mamuta,* ugleda Jon, *stotinu.*
On korakne do ruba provalije. *Oprezno,* podsjeti se, *dug je put do dm,* Crveni Alyn još jednom oglasi svoj stražarski rog, *Aaaaauuuuuuuuuuu-uuuuuuuuuuuuuuuu, aaaaauuuuuuuuuuuuuuuuuuuu.* A sada divljaci uzvrate, ne jednim rogom već desecima njih, bubnjevima i frulama također. *Došli smo,* činilo se da kažu, *došli smo slomiti vaš Zid, oduzeti vam zemlju i ukrasti kćeri.* Vjetar je zavijao, katapulti škripali i tutnjili, bačve letjele. Iza orijaša i mamuta, Jon ugleda ljude kako napreduju prema Zidu s lukovima i sjekirama. Je li ih bilo dvadeset ili dvadeset tisuća? U tami se nije moglo saznati. *To je bitka slijepaca, ali Mance ih ima nekoliko tisuća više od nas.*
"Dveri!" vikne Pyp. "Oni su pred *DVERIMA!"*
Zid je bio prevelik da ga se napadne na bilo kakav uobičajen način; previsok za ljestve i opsadne tornjeve, predebeo za probijače. Nijedan katapult nije mogao baciti kamen dovoljno velik da ga probije, a ako ga se pokuša zapaliti, otopljeni bi led pogasio plamenove. Moglo se uspeti prijeko, kao što su otimači učinili blizu Sive stražarnice, ali samo ako su penjači bili

dovoljno snažni, vješti i sigurnih ruku, a čak i tada mogli su završiti poput Jarla, nabijeni na drvo. *Moraju osvojiti dveri, inače ne mogu proći.*
Ali dveri bijahu krivudavi tunel kroz led, manji od dveri ijednog zamka u Sedam kraljevina, tako uske da su izvidnici morali voditi svoje konje u koloni po jedan. Troje željezne rešetke zatvarale su unutrašnji prolaz, svaka zabravljena, okovana lancima i zaštićena skrivenim stropnim otvorima za strijelce. Vanjska vrata bijahu od stare hrastovine, devet palaca debela i posuta željeznim čavlima, a nije ih bilo lako probiti. *Ali Mance ima mamute*, podsjeti se, / *orijaše.*
"Sigurno je hladno tamo dolje", reče Noye. "Što kažete na to da ih ugrijemo, momci?"
Desetak ćupova ulja za svjetiljke bijaše pokrajano uz provaliju. Pvp potrči niz red s bakljom, paleći ih. Owen Klipan gaje slijedio, gurajući ih preko ruba jednog za drugim. Jezici blijede žute vatre uskovitlali su se oko ćupova dok su ponirali dolje. Kad je posljednji nestao, Grenn nogom oslobodi klinove na bačvi katrana te i nju pošalje tutnjeći i kotrljajući se preko ruba. Zvuči odozdo promijenili su se u povike i krikove, slatku glazbu za njihove uši.
Pa ipak bubnjevi su nastavljali bubnjati, katapulti drhtati i tutnjiti, a zvuk gajdi dolebdi kroz noć poput pjesama neobičnih divljih ptica. Sep-ton Cellador također stane pjevati, glasom drhtavim i promuklim od
vina.
O majko blaga, milosti vrelo Sinove naše iz boja nam vrati Zaustavi mač, skreni strijelu Život podari nek' sreća ih prati
Donal Noye se obori na njega. "Svakog čovjeka koji ostavi svoj mač, šutnut ću u njegovu naboranu guzicu ravno s ovog Zida... počevši s vama, septone. *Strijelci!* Imamo li uopće prokletih strijelaca?"
"Ovdje", reče Saten.
"I ovdje", reče Mully. "Ali kako ću pronaći metu? Crno je kao u svi-njećem želucu. Gdje su?"
Noye pokaže prema sjeveru. "Odapnite dovoljno strijela, možda ćete ih pronać' nekoliko. Barem ćete ih razdražiti." Ogledao se po krugu vatrom osvijetljenih lica. "Trebaju mi dva strijelca i dva kopljanika da mi pomognu obranit tunel ako probiju dveri." Više od desetorice istupi naprijed, a kovač izabere svoju četvorku. "Jone, Zid je tvoj dok se ne vratini."
Na trenutak Jonu se učini da je pogrešno čuo. Zvučalo je kao da ga Noye ostavlja u zapovjedništvu. "Moj gospodaru?"
"Gospodaru? Ja sam kovač. Rekao sam, Zid je tvoj."
Ima starijih ljudi, htio je reći Jon, *boljih ljudi. Ja sam još zelen kao ljetna trava. Ranjen sam i optužen za dezertiranje.* Usta mu se osuše poput kosti. "Da", uspije izustiti.
Kasnije se činilo Jonu Snowu da je sanjao tu noć. Rame uz rame sa slamnatim vojnicima, s dugim lukovima ili samostrelima stisnutim u napola smrznutim rukama, njegovi strijelci odapeli su stotine jata strijela na ljude koje nisu vidjeli. Od vremena do vremena divljačka strijela doletjela bi natrag kao odgovor. Poslao je ljude do manjih katapulta i ispunio zrak nazubljenim kamenjem veličine orijaške šake, ali tama ih je progutala kao što čovjek guta šaku oraha. Mamuti su trubili u tami, neobični glasovi dovikivali na nepoznatim jezicima, a septon Cellador se molio tako glasno i pijano za dolazak zore da je Jon bio u iskušenju da ga osobno šutne preko ruba. Čuli su mamuta kako ugiba pod njihovim nogama i ugledali drugog kako zapaljen tetura šumom, gazeći i ljude i drveće. Vjetar je puhao sve hladniji i hladniji. Hobba su povukli na lanac sa zdjelama juhe od luka, a Owen i Clydas poslužili su ih strijelcima gdje su stajali, te su ih mogli progutati između strijela. Zei je *zauzda* mjesto među njima sa svojim samostrelom. Sati trešnje i ponovljenih udaraca nešto su olabavjeli u desnom katapultu, te se njegov protuuteg oslobodio, naglo i katastrofalno, otrgnuvši bacačku ruku u stranu s razornim treskom. Lijevi katapult je nastavljao bacati, ali divljaci su brzo naučili kloniti se mjesta gdje su njegovi tereti slijetali.
Trebali smo imati dvadeset katapulta, ne dva, a oni su trebali biti postavljeni na saonicama i okretnim postoljima kako bismo ih mogli pomicati. Bila je to beskorisna misao. Mogao je isto tako željeti još tisuću ljudi, i možda zmaja ili dva.

Donal Noye se nije vratio, niti ijedan od onih koji su otišli s njim da obrane crni hladni tunel. *Zid je moj,* podsjetio bi se Jon kad god bi osjetio da mu snaga jenjava. Sam je uzeo dugi luk, a njegovi prsti osjećali su se grčevito i ukočeno, napola smrznuto. I vrućica mu se vratila, a no-
1 ga bi mu nekontrolirano zadrhtala, šaljući užareni nož boli ravno kroz* njega. *Još jedna strijela i onda ću otpočinuti,* rekao je sebi, pola stotine puta. *Još jedna.* Kad god bi mu tobolac ostao prazan, jedan od dječaka iz Krtograda koji je ostao bez roditelja donio bi mu drugi. *Još jedan to- , bolac i onda sam gotov.* Nije moglo biti dugo do zore.
Kad je jutro svanulo, nitko od njih isprva to nije posve shvatio. Svijet je još bio mračan, ali crno se pretvaralo u sivo i oblici su se počeli pomaljati napola vidljivi iz mraka. Jon spusti svoj luk kako bi se zapiljio u masu teških oblaka koji su prekrivali istočno nebo. Mogao je vidjeti sjaj iza njih, ali možda je samo sanjao. Zataknuo je drugu strijelu.
Tada se izlazeće sunce probije kako bi poslalo blijeda koplja svjetlosti po bojnom polju. Jon zatekne sebe kako *zadržava dah* dok je gledao preko pola milje otkosa raščišćene zemlje koja je ležala između Zida i ruba šume. Za pola noći pretvorili su je u pustinju pocrnjele trave, kipućeg katrana, razmrskanog kamenja i trupala. Strvine spaljenih mamuta već su privukle vrane. Bilo je i mrtvih orijaša na zemlji, ali iza njih...
Netko jaukne s njegove lijeve strane, a on začu septona Celladora kako govori: "Majko, smiluj se, o. O, o, o, *Majko, smiluj se."*
Ispod drveća bijahu svi divljaci na svijetu; otimači i orijaši, vargovi i mjenjači kože, gorštaci, mornari slanog mora, ljudožderi s ledene rijeke, pećinski stanovnici s obojenim licima, jahači pasa sa Zaleđene obale, Rožnate noge sa stopalima nalik na uškrobljenu kožu, sav čudan divlji puk koji je Mance okupio da probiju Zid. *To nije vaša zemlja,* htio im je viknuti Jon. *Za vas tu nema mjesta. Odlazite.* Mogao je čuti kako se Tor-mund Orijaška Kob smije na to. "Ti ništa ne znaš, Jone Snow", rekla bi Vgritte. Razgibavao je svoju ruku od mača, otvarajući i zatvarajući šaku, iako je vrlo dobro znao da mačevi neće doći na svoje tu gore.
Bio je promrznut i grozničav, i odjednom je dugi luk postao pretežak. Bitka s Magnarom nije bila ništa, shvati, a noćna bitka manje od ništa, samo pipaljka, bodež u tami da ih se pokuša uhvatiti nepripremljene. Prava bitka je tek počinjala.
"Nisam znao da će ih biti *toliko",* reče Saten.
Jon jest. Vidio ih je prije, ali ne tako, ne postrojene u bojni red. Na maršu se divljačka kolona protezala preko dugih liga poput kakva golemog crva, ali nikad je ne biste vidjeli čitavu odjednom. Ali sada...
"Dolaze", netko će promuklim glasom.
Mamuti su bili u središtu divljačkog stroja, vidio je, stotinu ili više s orijašima na leđima koji su stezali maljeve i goleme kamene sjekire. Još više orijaša kaskalo je pokraj njih, gurajući deblo na velikim drvenim kotačima, čiji je jedan kraj bio naoštren u šiljak. *Ovan,* pomisli čemerno. Ako su vrata još stajala pod njima, nekoliko poljubaca te stvari uskoro će ih pretvoriti u iverje. Na suprotnoj strani od orijaša stizao je val konjanika u uškrobljenim kožnim oklopima s vatrom prekaljenim koplji-
ma, masa trčećih strijelaca, stotine pješaka s kopljima, praćkama, buzdovanima i kožnim štitovima. Koštana bojna kola sa Zaleđene obale tandrkala su naprijed na krilima, odskakujući po kamenju i korijenju iza skupina golemih bijelih pasa. *Bijes divljine,* pomisli Jon dok je osluškivao piskutanje gajdi, lavež i zavijanje pasa, trubljenje mamuta, zviždanje i vrištanje slobodnog naroda, orijaške urlike na Drevnom jeziku. Njihovi bubnjevi odjekivali su o led poput kotrljanja groma.
Mogao je osjetiti očaj svuda oko sebe. "Sigurno ih je stotinu tisuća", jaukne Saten. "Kako ćemo zadržati toliko njih?"
"Zid će ih zadržati", čuo je Jon sebe kako govori. Okrenuo se i ponovio, glasnije. *"Zid* će ih zadržati. *Zid brani sam sebe."* Prazne riječi, ali morao ih je izustiti, gotovo onoliko koliko su ih njegova braća morala čuti. "Mance nas želi obeshrabriti svojim brojem. Zar misli da smo *glupi?"* Sada je vikao, zaboravivši na svoju nogu i svaki je

čovjek slušao. "Bojna kola, konjanici, sve te budale koje pješače... što će nam učiniti ovdje gore? Je li itko od vas vidio mamuta da se penje po zidu?" On se nasmije, a Pyp, Owen i šestorica ostalih nasmiju se s njim. "Oni nisu . *ništa,* od manje su koristi nego naša slamnata braća ovdje, ne mogu nas dosegnuti, ne mogu nam nauditi, i ne bojimo ih se, zar ne?"
"NE!" vikne Grenn.
"Oni su tamo dolje, a mi smo ovdje gore," reče Jon, "i dokle god bu- i demo držali dveri, ne mogu proći. *Ne mogu proći!"* Tada su svi vikali, gromoglasno mu dobacujući njegove riječi, mašući mačevima i dugim , lukovima po zraku dok su im se obrazi rumenjeli. Jon ugleda Kegsa kako stoji ondje s ratnim rogom obješenim ispod ruke. "Brate," reče mu, "oglasi bitku."
Keseći se, Kegs podigne rog k usnama i puhne dva duga huka koja su označavala *divljake.* Drugi rogovi prihvate poziv sve dok se nije činilo da sam Zid drhti, a odjek onih velebnih dubokogrlih jauka zaglušio je sve druge zvukove.
"Strijelci," reče Jon kad su rogovi utihnuli, "ciljat ćete na orijaše s ovnom, do posljednjeg. Odapet ćete *na moju zapovijed,* ne prije. *ORIJAŠE I OVNA.* Želim da ih strijele zapljuskuju na svakom koraku, ali čekat ćemo dok ne budu u dometu. Svaki čovjek koji bez cilja potroši strijelu morat će se spustiti i vratiti je, jeste li me čuli?"
"Jesam", vikne Owern Klipan. "Čuo sam te, kneže Snow."
Jon se nasmije, nasmije se poput pijanca ili luđaka, a njegovi se ljudi nasmiju s njim. Bojna kola i jurišajući konjanici na krilima sada su bili vrlo daleko od središta, vidio je. Divljaci nisu prešli ni trećinu od pola milje, ali njihova bojna linija se raspadala.
"Napunite katapult čičcima", reče Jon. "Owene, Kegse, usmjerite katapulte prema sredini. Škorpione, napunite vatrenim strelicama i odapnite na moju zapovijed." On pokaže prstom prema dječacima iz Krtograda. "Ti, ti i ti, budite spremni s bakljama."
Divljački strijelci odapinjali su kako su napredovali; pohitali bi nap-′ rijed, zastali, odapeli, potom trčali drugih deset lakata. Bilo ih je toliko da je zrak neprestano bio pun strijela, koje su sve padale žalosno krat-ko. *Traćenje,* pomisli Jon. *Njihov nedostatak stege se pokazuje.* Manji lukovi od roževine i drveta slobodnih ljudi dometom su nadmašivali velebni dugi lukovi od tisovine Noćne straže, a divljaci su pokušavali gađati ljude sedam stotina stopa iznad njih. *"Neka gađaju",* reče Jon. "Čekajte. Obuzdajte se."
Njihovi plaštevi lepršali su za njima. "Vjetar nam puše u lice, koštat će nas dometa. Čekajte. *"Bliže, bliže.* Gajde su jaukale, bubnjevi grmjeli, divljačke strijele lepršale i padale.
"NATEGNI." Jon podigne vlastiti luk i povuče strijelu do svog uha. Saten učini isto, i Grenn, Owen Klipan, Rezervna Čizma, Crni Jack Bul-wer, Arron i Emrick. Zei podigne svoj samostrel do ramena. Jon je čekao ovna da priđe još bliže i bliže, dok su mamuti i orijaši tromo koračali naprijed sa svake strane. Bili su tako mali da ih je mogao sve zdrobiti u jednoj ruci, činilo se. *Kad bi mi samo ruka bila dovoljno velika.* Prošli su poprištem pokolja. Stotine vrana uzdiglo se sa strvina mrtvih mamuta dok su divljaci protutnjali mimo sa svake njihove strane. Bliže i bliže sve dok...
"ODAPNI!"
Crne strijele zasikću prema dolje, poput zmija na pernatim krilima. Jon nije čekao da vidi gdje su udarile. Posegnuo je za drugom strijelom čim je prva ostavila njegov luk.
"ZATAKNI. NATEGNI. ODAPNI." Čim je strijela poletjela pronašao je drugu.
"ZATAKNI. NATEGNI. ODAPNI." Opet, i opet. Jon je povikom *zatražio* katapult, i čuo škripu i težak tutanj dok je stotinu šiljastih čeličnih čičaka poletjelo vrteći se zrakom. *"Katapulti,"* vikne, *"škorpioni. Strijelci, odapinjite po volji."* Divljačke strijele sada su gađale Zid, stotinu stopa ispod njih. Drugi orijaš zavrti se i posrne. *Zatakni, nategni, odapni.* Mamut skrene u drugog pokraj sebe, prosuvši orijaše po podu. *Zatakni, nategni, odapni.* Ovan je bio na tlu i gotov, vidio je, orijaši koji su ga

gurali mrtvi ili na samrti. *"Vatrene strelice",* vikne. "Želim da ovan gori." Krici ranjenih mamuta i prodorni povici orijaša miješali su se s bubnjevima i frulama te stvarali groznu glazbu, ali njegovi su strijelci svejedno natezali i odapinjali, kao da su oglušili poput pokojnog Dicka Follarda. Možda su bili ostaci reda, ali bili su ljudi Noćne straže ili dovoljno blizu tome da nije bilo važno. *Zbog toga neće proći.*
Jedan od mamuta je jurišao mahnito, zabijajući divljake svojom sur-lom i gnječeći strijelce pod nogama. Jon još jednom nategne luk i otpusti još jednu strijelu u čupava leđa zvijeri da ga potjera dalje. Na istok i zapad, krila divljačke vojske nesmetano su stigla do Zida. Bojna kola su se zaustavila i okrenula dok su konjanici miljeli besciljno pod visokom liticom leda. *"Na dveri!"* stigne povik. Rezervna Čizma, možda. *"Mamut pred dverima!"*
"Vatra", zalaje Jon. "Grenn, Pyp."
Grenn odbaci svoj luk u stranu, prebaci bačvu ulja na bok i otkotrlja je prema rubu zida, gdje Pyp maljem izbije klin koji ju je zatvarao, ugura unutra smotak platna i *zapali* ga bakljom. Zajedno je gurnuše pr ko. Stotinu stopa niže udarila je zid i eksplodirala, ispunivši zrak razbijenim dužicama i zapaljenim uljem. Grenn je dotad već kotrljao drugu bačvu do provalije, a i Kegs je imao jednu. Pyp ih obje zapali. *"Pogodili smo ga!"* vikne Saten, čija je glava stršila tako daleko da je Jon bio siguran da će pasti. *"Pogodili smo ga, pogodili smo ga, POGODILI smo ga!"* Mogao je čuti urlik vatre. Orijaš u plamenu dotetura u vidokrug, posrćući i kotrljajući se po zemlji.
Odjednom su mamuti počeli bježati, trčeći od dima i plamenova i sudarajući se s onima iza sebe u svom užasu. I oni su išli unatrag, a orijaši i divljaci iza njih otimali su se da im se maknu s puta. U pola otkucaja srca cijela središnjica se raspala. Konjanici na krilima vidjeli su da su napušteni i odlučili su se također povući a da nijedan nije ni zakrvario. Čak su se i bojna kola otkotrljala natrag, ne učinivši ništa osim što su izgledala zastrašujuće i stvarala mnogo buke. *Kad se slome, onda se slome potpuno,* pomisli Jon Snow dok ih je promatrao kako posrću natrag. Bubnjevi su posve utihnuli. *Kako ti se sviđa ta glazba, Mance? Kako tise sviđa okus dornske žene?* "Imamo li ozlijeđenih?" upita.
"Jebeni guzonje su me pogodili u nogu." Rezervna Čizma iščupa strijelu i mahne njome iznad glave. "Onu drvenu."
Podigne se isprekidani poklik. Zei zgrabi Owena za ruke, zavrti ga u« krugu i dade mu dug vlažan poljubac upravo ondje gdje su ih svi mogUf vidjeti. Pokušala je poljubiti i Jona, ali on ju je uhvatio za ramena i nježno, ali čvrsto odgurnuo od sebe. "Ne", rekao je. *Završio sam s po-1 Ijupcima.* Odjednom je bio preumoran da stoji, a njegova je noga bila J agonija od koljena do stegna. Potražio je svoju štaku. "Pyp, pomozi mij do kaveza. Grenne, Zid je tvoj."
"Moj?" reče Grenn. *"Njegov?"* reče Pyp. Bilo je teško reći koji je od• njih bio užasnutiji.
"Ali," promuca Grenn, "a-ali što da radim ako divljaci opet napadnu?"
"Zaustavi ih", reče mu Jon.
Dok su se vozili dolje u kavezu, Pyp skine svoju kacigu i otare čelo. "Zaleđeni znoj. Ima li ičeg ogavnijeg od zaleđenog znoja?" On se nasmije. "Bogovi, mislim da nikad nisam bio gladniji. Mogao bih pojesti cijelog tura, kunem se. Misliš li da bi nam Hobb skuhao Grenna?" Kad je vidio Jonovo lice, osmijeh mu zamre. "Što nije u redu? Tvoja noga?"
"Moja noga", složi se Jon. Čak su i riječi bile napor. "No, nije bitka? Bitku smo dobili."
"Pitaj me kad vidim dveri", mrko će Jon. *Želim vatru na ognjištu, vrući obrok, toplu postelju i nešto od čega će me prestati boljeti noga,* reče samom sebi. Ali najprije je morao provjeriti tunel i otkriti što se dogodilo Donalu Noyeu.
Nakon bitke s Thennijcima trebao im je gotovo cijeli dan da raščiste led i slomljene letve pred unutrašnjim dverima. Pjegavi Pate i Kegs te neki od ostalih graditelja uvjerljivo su tvrdili da su trebali ondje ostaviti krš, kao još jednu prepreku za Mancea.

To bi, međutim, značilo napustiti obranu tunela, a Noye nije htio ni čuti za to. S ljudima u otvorima za strijelce i kopljanicima iza svih unutrašnjih rešetki, nekolicina odlučne braće mogla je zadržati stotinu puta toliko divljaka i začepiti prolaz truplima. Nije kanio dopustiti Manceu Rayderu slobodan prolaz kroz led. Stoga su motikama, lopatama i užadima pomakli slomljene stube u stranu i iskopali put natrag do dveri.
Jon je čekao pokraj hladnih željeznih rešetki dok je Pyp otišao meštru Aemonu po rezervni ključ. Iznenađujuće, sam se meštar vratio s njim i Clvdas s fenjerom. "Dođi me posjetiti kad završimo", reče starac Jonu dok je Pyp petljao s lancima. "Moram promijeniti tvoj zavoj i staviti svježi oblog, a htjet ćeš još sanjiva vina protiv boli."
Jon slabašno kimne. Vrata se otvore. Pyp ih uvede unutra, praćene Clvdasom i fenjerom. Jon je jedva uspijevao održati korak s meštrom Aemonom. Led ih je pritiskao sa svih strana, a on je mogao osjetiti kako mu hladnoća prodire u kosti, težinu Zida iznad glave. Činilo se kao da hoda ždrijelom ledenog zmaja. Tunel skrene, a potom još jednom. Pyp otključa druga željezna vrata. Hodali su dalje, ponovno zaokrenuli, te ugledali svjetlo naprijed, slabašno i blijedo kroz led. *To je loše,* smještaje znao Jon. *To je vrlo loše.*
Tada Pyp reče: "Ima krvi na podu."
Posljednjih dvadeset stopa tunela bilo je mjesto gdje su se ljudi borili i umrli. Vanjska vrata od čavlima posute hrastovine bijahu rasječena, slomljena i konačno otrgnuta sa svojih šarki, a jedan od orijaša uspuzao je unutra kroz iverje. Fenjer je okupao jeziv prizor mrkim crvenkastim svjetlom. Pyp se okrene u stranu da bi povraćao, a Jon se zatekne kako zavidi meštru Aemonu na njegovu sljepilu.
Noye i njegovi ljudi čekali su unutra, iza dveri od teških željeznih rešetki poput one dvije koje je Pyp upravo otključao. Dva samostrela ispalila su tucet sulica dok se orijaš probijao prema njima. Tada su valjda kopljanici stupili naprijed, probadajući kroz rešetke. Orijaš je svejedno pronašao snage da posegne kroz njih, iščupa glavu Pjegavom Pateu, ščepa željezne dveri i razdvoji rešetke. Karike slomljenog lanca ležale su razasute po podu. *Jedan orijaš. To je sve bilo djelo jednog orijaša.*
"Jesu li svi mrtvi?" tiho upita meštar Aemon.
"Jesu. Donal je bio posljednji." Noveov je mač bio duboko zaboden u orijašev vrat, na pola puta do balčaka. Oružar se oduvijek Jonu činio tako krupnim čovjekom, ali ukliješten u orijaševim masivnim rukama izgledao je gotovo poput djeteta. "Orijaš mu je slomio kralježnicu. Ne znam tko je prvi umro." Uzme fenjer i primakne se bliže da bolje pogleda. "Mag." *Ja sam posljednji od orijaša.* Mogao je osjetiti tugu ondje, ali nije za to imao vremena. "Bio je to Mag Moćni. Kralj orijaša."
Tada mu je ustrebalo sunca. Bilo je previše hladno i mračno u tunelu, a zadah krvi i smrti bio je zagušljiv. Jon vrati fenjer Clvdasu, provuče se između tijela i kroz savijene rešetke, te pođe prema danjem svjetlu da pogleda što je ležalo iza rasječenih vrata.
Golema strvina uginulog mamuta djelomice je zapriječila put. Jedna od kljova dograbila mu je plašt i rasparala ga dok se provlačio. Vani su ležala još tri orijaša, napola zakopana ispod kamenja, otopljenog leda i otvrdnulog katrana. Mogao je vidjeti gdje je vatra istopila Zid, gdje su se goleme ploče leda oljuštile od vrućine kako bi se rasule po pocrnjelom tlu. Pogledao je gore odakle su došle. *Kad stojite, čini se neizmjernim, kao da će se survali na vas.*
Jon se vrati unutra gdje su ostali čekali. "Moramo popraviti vanjske dveri što bolje možemo, a onda zatrpati ovaj dio tunela. Kršem, komadima leda, bilo čime. Sve do drugih dveri, ako možemo. Ser Wynton će! morati preuzeti zapovjedništvo, on je posljednji vitez koji je preostao, ali mora se pokrenuti *sada,* orijaši će se vratiti prije nego što mislimo. Moramo mu reći—"

"Reci mu što hoćeš", reče meštar Aemon blago. "Nasmiješi! će se, kimnuti i zaboraviti. Prije trideset godina Ser Wyntonu Stoutu nedostajalo je dvanaest glasova da postane Vrhovni zapovjednik. Mogao je biti dobar. Prije deset godina još bi bio sposoban. Više nije. Znaš to jednako dobro kao Donal, Jone."
Bila je to istina. "Vi onda izdajte zapovijed", reče Jon meštru. "Vi ste bili na Zidu cijeli svoj život, ljudi će vas slijediti. Moramo zatvoriti dveri."
"Ja sam meštar okovan i prisegnut. Moj red služi, Jone. Mi dajemo savjete, ne zapovijedi."
"Netko mora—"
"Ti. Ti moraš voditi."
"Ne."
"Da, Jone. Ne zadugo. Samo dok se garnizon ne vrati. Donal te izabrao i Ohorin Poluruki prije njega. Vrhovni zapovjednik Mormont te učinio svojim upraviteljem. Ti si sin Oštrozimlja, nećak Benjena Starka. Moraš biti ti ili nitko drugi. Zid je tvoj, Jone Snow."

Mogla je osjetiti rupu u sebi svakog jutra kad bi se probudila. Nije to bila glad, iako je ponekad bilo i toga. Bilo je to šuplje mjesto, praznina gdje je nekoć bilo njezino srce, gdje su živjela njezina braća i njezini roditelji. I glava ju je boljela. Ne toliko kao u početku, ali još prilično jako. Međutim, Arya se na to navikla, a barem je čvoruga počinjala splašnjavati. No rupa u njoj ostajala je ista. *Rupa se nikad neće osjećati bolje,* govorila bi samoj sebi kad bi odlazila na spavanje.

Nekih jutara Arya se nije ni htjela probuditi. Sklupčala bi se ispod svog plašta čvrsto stisnutih očiju i pokušavala se primorati da ponovno zaspi. Da ju je Pas samo htio ostaviti na miru, ona bi spavala cijeli dan i cijelu noć.

I sanjala. To je bio najbolji dio, sanjanje. Sanjala je o vukovima gotovo svake noći. Velikom čoporu vukova, s njom na čelu. Bila je veća od svih njih, snažnija, hitrija, brža. Mogla je nadtrčati konje i nadjačati lavove. Kad bi ogoljela zube čak bi i ljudi bježali od nje, želudac joj nikad dugo ne bi bio prazan, a krzno ju je čuvalo na toplome čak i kad bi puhao hladan vjetar. A njezina braća i sestre bili su s njom, mnogo njih, divljih, strašnih i *njezinih.* Oni je nikad neće ostaviti.

Ali ako su joj noći bile pune vukova, dani su joj pripadali Psu. San-dorClegane ju je tjerao da ustane svakog jutra, željela to ona ili ne. Psovao bi je svojim promuklim glasom ili je povlačio za noge i tresao. Jednom joj je iskrenuo kacigu punu hladne vode na glavu. Skočila je plju-cajući i drhteći i pokušala ga šutnuti, ali on se samo nasmijao. "Osuši se i nahrani proklete konje", rekao joj je, a ona je poslušala.

Sada su imali dva, Neznanca i riđu trkaću kobilu kojoj je Arya nadjenula ime Kukavica, jer je Sandor rekao da je vjerojatno pobjegla iz Blizanaca kao oni. Pronašli su je kako luta bez jahača poljem jutro nakon pokolja. Bila je prilično dobra kobila, ali Arya nije mogla voljeti plašljivca. *Neznanac bi se borio.* Ipak, timarila je kobilu stoje bolje mogla. Bilo je bolje nego jahati s Psom. Kukavica je možda bila plašljivica, ali bila je također mlada i snažna. Arya je smatrala da bi mogla nad-trčati Neznanca, ako bi došlo do toga.

Pasje više nije pazio onako strogo kao prije. Ponekad se činilo da ga nije briga hoće li ona ostati ili poći, i više ju nije noću vezivao u plašt. *Jedne ću ga noći ubiti u snu,* govorila je u sebi, ali to nije učinila. *Jednog ću dana odjahati na Kukavici, a on me neće uspjeti uloviti,* mislila je, ali nije ni to učinila. Kamo bi išla? Oštrozimlja više nije bilo. Brat njezina djeda bio je u Oštrozimlju, ali on ju nije poznavao, kao što ni ona nije poznavala njega. Možda bi je kneginja Smalwood primila u Žirdvor, ali možda i ne bi. Osim toga, Arya nije bila čak ni sigurna da bi mogla opet *pronaći* Žirdvor. Ponekad je razmišljala da se vrati u Sharninu krčmu, ako je poplave nisu odnijele. Mogla bi ostati s Vrućom Pitom ili bi je možda knez Beric ondje pronašao. Anguy bi je naučio koristiti se lukom, a ona bi mogla jahati s Gendryjem i biti odmetnica, poput Wende Bijelog Laneta iz pjesme.

Ali to je bilo glupo, kao nešto o čemu bi Sansa mogla sanjati. Vruća Pita i Gendry ostavili su je čim su mogli, a knez Beric i odmetnici htjeli su je samo radi otkupa, upravo kao Pas. Nitko od njih nije ju želio u blizini. *Nikad nisu bili moj čopor, čak ni Vruća Pita i Gendry. Bila sam glupa što sam tako mislila, samo glupa mala djevojčica, a ne nekakva vučica.*

Stoga je ostala sa Psom. Jahali su svakog dana, nikad ne spavajući dvaput na istom mjestu, izbjegavajući gradove, sela i zamke što su bolje mogli. Jednom je upitala Sandora Cleganea kamo idu. "Daleko", rekao je. "To je sve što trebaš znati. Sada mi ne vrijediš ni pljuvačke, i ne želim te čuti da cviliš. Trebao sam te pustit da utrčiš u onaj prokleti zamak."
"Trebao si", složila se ona, misleći na svoju majku.
"Bila bi mrtva da jesi. Trebala bi mi zahvaljivati. Trebala bi mi zapjevati lijepu pjesmicu, kao tvoja sestra."
"Jesi li i nju tresnuo sjekirom po glavi?"
"Tresnuo sam *te plosnatom* stranom sjekire, ti glupa mala kučko. Da sam te tresnuo oštricom, još bi i sad komadići tvoje glave plutali niz Željezne rašlje. A sad začepi glupa usta. Da sam imao imalo razuma, predao bih te nijemim sestrama. One režu jezike djevojčicama koje previše govore."
To od njega nije bilo pošteno. Osim taj jedini put, Arya je jedva išta govorila. Čitavi su dani prolazili a da nijedno od njih ne bi izustilo ni slova. Bila je previše prazna da bi govorila, a Pas je bio previše ljut. Mogla je osjetiti bijes u njemu; vidjeti ga na njegovu licu, u načinu na koji bi mu se usta stegnula i iskrivila, u pogledima koje joj je upućivao. Kad god bi uzeo sjekiru da nasiječe drva za vatru, zapao bi u ledeni gnjev, divlje komadajući stablo ili oboreno deblo ili slomljenu granu, sve dok nisu imali dvadeset puta više triješća i drva za potpalu nego što su trebali. Ponekad bi bio tako iscrpljen i umoran nakon toga da bi legao i odmah usnuo a da nije upalio vatru. Arya je mrzila kad bi se to dogodilo, a mrzila je i njega. To su bile noći kada je najdulje buljila u sjekiru. *Izgleda strašno teško, ali kladim se da bih mogla zamahnuti njome.* A ne bi ga ni udarila ploštimice.
Ponekad bi na svojim lutanjima ugledali druge ljude; farmere na poljima, svinjare s njihovim svinjama, mljekaricu kako vodi kravu, štito-nošu kako nosi poruku izbrazdanom cestom. Nijednom im se nije htjela obratiti. Bilo je kao da su oni živjeli u nekoj dalekoj zemlji i govorili čudnim stranim jezikom; nisu imali veze s njom, ni ona s njima.
Osim toga, bilo je sigurnije da ih se ne vidi. S vremena na vrijeme kolone konjanika prolazile su zavojitim seoskim putovima, a frevevske kule blizanke vijorile su se pred njima. "Love zabludjele Sjevernjake", rekao je Pas kad su prošli. "Svaki put kad čuješ kopita, brzo spusti glavu, sigurno se ne radi o tvom prijatelju."
Jednog dana, u zemljanoj udubini načinjenoj od korijenja srušenog hrasta, zatekli su se licem u lice s još jednim preživjelim iz Blizanaca. Značka na njegovim grudima pokazivala je ružičastu djevicu kako pleše u vrtlogu svile, a on im je rekao da je bio čovjek Ser Marqa Pipera; strijelac, iako je izgubio svoj luk. Njegovo lijevo rame bilo je posve iskrivljeno i natečeno gdje mu se spajalo s rukom; udarac od malja, rekao je, slomio mu je rame i zabio žičanu košulju duboko u meso. "Učinio je to Sjevernjak", plakao je. "Na znački je imao krvavog čovjeka, pa kad je vidio moju našalio se, crveni muškarac i ružičasta djevica, možda bi se trebali spojiti. Nazdravljao sam tom knezu Boltonu, on je nazdravljao Ser Marqu, a zajedno smo nazdravljali knezu Edmureu i kneginji Ros-lin i Kralju na Sjeveru. A onda me ubio." Oči su mu bile grozničavo sjaj- • ne kad je to rekao i Arya je znala da je to bila istina. Rame mu je bilo groteskno natečeno, a gnoj i krv umrljali su mu cijelu lijevu stranu tijela. Iz njega je dopirao *zadah. Vonja poput trupla.*
Čovjek ih je molio za gutljaj vina.
"Da imam vina, sam bih ga popio", rekao mu je Pas. "Mogu ti dati vode, i dar milosti."
Strijelac ga je dugo gledao prije nego što je rekao: "Ti si Joffreyjevo pseto."
"Sada sam vlastito pseto. Želiš li vode?"
"Da." Čovjek proguta. "I milost. Molim vas."

Mimoišli su malu baru prije nego što su došli do mjesta gdje su sad. Sandor dade Aryji njegovu kacigu i reče joj da je napuni, te ona otrči natrag do ruba vode. Blato joj štrcne po vrhovima čizama. Upotrijebila je pseću glavu kao kabao. Voda je curila kroz očne duplje, ali dno kacige ipak je bilo dostatno.
Kad se vratila, strijelac okrene lice prema gore, a ona mu izlije vodu u usta. Gutao ju je onom brzinom kojom je lijevala, a ono što nije mogao progutati otjecalo mu je niz *obraze* u smeđu krv koja mu je oblije-pila zaliske, sve dok mu svijetloružičaste suze nisu visjele s brade. Kad je vode nestalo, on ščepa kacigu i poliže čelik. "Dobro", reče. "Ali, radije bih daje vino. Želio sam vino."
"I ja." Pas ugura bodež u čovjekove grudi gotovo nježno, težinom svog tijela zatjerujući vršak kroz njegovu surku, žičanu košulju i podstavu ispod nje. Dok je gJatkim pokretom vadio oštricu i otirao je o mrtvaca, pogleda Arvju. "Tu se *nalazi* srce, djevojčice. Tako se ubija čovjek." *To je jedan od načina.* "Hoćemo li ga zakopati?" "Zašto?" reče Sandor. "Njega nije briga, a mi nemamo lopatu. Ostavimo ga vukovima i divljim psima. Tvojoj i mojoj braći." On joj uputi oštar pogled. "Ali, najprije ga orobimo."
Dva srebrna jelena *nalazila* su se u strijelčevoj novčarki i gotovo trideset bakrenjaka. Njegov bodež imao je ljupki ružičasti kamen na balčaku. Pas odvagne nož u ruci, a potom ga baci prema Arvji. Ona ga uhvati za držak, provuče kroz pojas i osjeti se malko bolje. Nije to bila Igla, ali bio je čelik. Mrtvac je imao i tobolac strijela, ali strijele nisu bile od velike koristi bez luka. Njegove su *čizme* bile prevelike za Arvju i pre-male za Psa, pa su ih ostavili. Ona je također uzela i njegovu kacigu u obliku kotla, iako joj je padala gotovo ispod nosa, te ju je morala gurnuti na zatiljak da može vidjeti. "Sigurno je imao i konja, inače ne bi us-pio pobjeći," reče Clegane, zirkajući uokolo, "ali taj je daleko odmag-lio, rekao bih. Tko zna koliko je dugo bio ovdje."
U času kad su se zatekli u predgorju Mjesečeva gorja, kiša su gotovo stala. Arya je mogla vidjeti sunce, mjesec i zvijezde, i činilo joj se da su išli na istok. "Kamo idemo?" ponovno je upitala.
Ovaj put Pas joj odgovori. "Imaš tetku u Orlovu gnijezdu. Možda će htjet otkupiti tvoje krzljavo dupe, iako bogovi znaju zašto. Kad jednom pronađemo planinsku cestu, moći ćemo je slijediti sve do krvavih dveri."
Tetka Lysa. Pomisao ostavi Aryju praznom. Ona je htjela svoju majku, ne majčinu sestru. Nije poznavala majčinu sestru ništa bolje od svog prastrica Crne Ribe. *Trebali smo ući u zamak.* Nisu zaista *znali* da joj je majka bila mrtva, a ni Robb. Nije bilo kao da su ih vidjeli umirati ili slično. Možda ih je knez Frey samo zarobio. Možda su bili svezani u njegovoj tamnici ili su ih možda Freyevi vodili u Kraljev grudobran kako bi im Joffrey odsjekao glave. Nisu *znali.* "Trebamo se vratiti", odjednom odluči.
"Trebamo se vratiti u Blizance i izbaviti moju majku. Ne može biti mrtva. Moramo joj pomoći."
"Mislio sam da je tvoja sestra ona s glavom punom pjesama", zareži Pas. "Frey je možda zadržao tvoju majku živu radi otkupa, to je istina. Ali nema načina u sedam pakala da ću je izvući iz zamka posve sam."
"Ne posve sam. I ja ću poći."
On načini zvuk koji je gotovo nalikovao na smijeh. "Od *toga* će se starac popisati u gaće."
"Ti se samo bojiš umrijeti!" ona će prezrivo.
Sada se Clegane *zaista* nasmije. "Smrt me ne plaši. Samo vatra. A sad šuti ili ću ti sam iščupati jezik i poštedjeti nijeme sestre muke. Idemo u Dolinu."
Arya nije mislila da bi joj on *zaista* odsjekao jezik; samo je to govorio kao što je Ružičasto Oko nekoć govorio da će je prebiti do krvi. Svejedno, nije ga kanila iskušati. Sandor Clegane nije bio Ružičasto Oko. Ružičasto Oko nije sjekao ljude napola ili ih lemao sjekirama. Čak ni plosnatim dijelom sjekire.

Te noći usnula je misleći na majku i pitajući se treba li ubiti Psa dok spava i sama spasiti kneginju Catelyn. Kad je sklopila oči, vidjela je majčino lice s unutarnje strane svojih kapaka. *Tako je blizu daje mogu nanjušiti...*

... a tada ju je *mogla* nanjušiti. Miris je bio slab ispod ostalih mirisa, ispod mahovine, blata i vode, te *zadaha* istrunule trstike i istrunulih ljudi. Tapkala je polako po mekom tlu do ruba rijeke, liznula gutljaj, podigla glavu da onjuši. Nebo je bilo sivo i gusto od oblaka, rijeka zelena i puna plutajućih stvari. Mrtvaci su začepili plićake, neki su se još kretali kako ih je voda gurala, drugi isplivali na obale. Njezini braća i sestre vrvjeli su oko njih, trgajući bogato sočno meso.

I vrane bijahu ondje, kričeći na vukove i ispunjavajući zrak perjem. Njihova krv bila je vruća, a jedna od njezinih sestara škljocnula je na jednu dok je uzlijetala i dohvatila je za krilo. I sama je od toga poželjela vranu. Željela je okusiti krv, čuti kako joj kosti pucketaju među zubima, ispuniti želudac toplim mesom umjesto hladnim. Bila je gladna, a mesa je bilo posvuda, ali znala je da nije mogla jesti.

Miris je sada bio snažniji. Naćulila je uši i osluškivala rezanje svog čopora, kreštanje gnjevnih vrana, vrtlog krila i zvuk vode tekućice. Negdje u daljini mogla je čuti konje i dozivanje živih ljudi, ali oni nisu bili važni. Samo je miris bio važan. Ponovno je onjušila zrak. Bio je tu, a sada ga je i vidjela, nešto blijedo i bijelo što je plutalo niz rijeku, okrećući se gdje bi okrznulo naplavljeno deblo. Trstika se pokloni pred njim.

Ona bučno zapljusne kroz plićak i baci se u duboku vodu, bućkajući nogama. Struja je bila jaka, ali ona je bila jača. Plivala je, slijedeći svoj nos. Riječni mirisi bili su bogati i vlažni, ali to nisu bili mirisi koji su je privlačili. Usmjerilo se prema oštrom crvenom šaptu hladne krvi, slat-, kom zasićenom zadahu smrti. Proganjala ga je kao što je često prč njala riđe srne između drveća, a na koncu ga je sustigla, a njezini su i zubi sklopili oko bijele ruke. Zatresla ju je kako bi je natjerala da se pomakne, ali u ustima joj bijahu samo smrt i krv. Sada se već počinjala^ umarati i jedva je dovukla tijelo natrag u plićak. Dok gaje povlačila blaNJ nom obalom, jedan od njezine male braće došuljao se k njoj, dok mu j jezik visio iz gubice. Morala je zarežati da ga otjera, inače bi se nahra«; nio. Tek tada je zastala da otrese vodu sa svog krzna. Bijela stvar ležala je potrbuške u blatu, njezino mrtvo meso naborano i blijedo, a hladna J joj je krv curila iz grla. *Ustani,* pomisli ona. *Ustani i jedi i trči s nama.*

Zvuči konja okrenu joj glavu. *Ljudi.* Dolazili su uz vjetar, te ih nije nanjušila, ali sada su bili gotovo tu. Ljudi na konjima, s lepršavim crnim, j žutim i ružičastim krilima i dugim sjajnim pandžama u rukama. Neki od \ njezine mlađe braće ogoliše zube da obrane hranu koju su pronašli, ali[!] ona je škljocala zubima na njih dok se nisu razbježali. Takav je bio zakon divljine. Srne, zečevi i vrane bježali su pred vukovima, a vukovi su bježali od ljudi.

Ostavila je hladnu bijelu nagradu u blatu gdje ju je doda i pobjegla, ne osjetivši stid.

Kad je došlo jutro, Pas nije morao vikati na Aryju ili je tresti da se Jprobudi. Probudila se prije njega za promjenu i čak napojila konje. Pre-fkinuli su post u tišini, sve dok Sandor nije rekao: "To o tvojoj majci..."

"Nijevažno", reče Arya bešćutnim glasom. *"Znam* daje mrtva. Vid-| jela sam je u snu."

Pas ju je dugo vremena gledao, a onda kimne. Više nisu govorili o [tome. Jahali su dalje prema planinama.

U višim brdima, nabasali su na malo izolirano selo okruženo sivo-ze-j lenim stražaricama i visokim modrim boj-borovima, a Clegane je od-*t* lučio riskirati da uđu. "Trebamo hrane", rekao je, "i krov nad glavom. [Sigurno neće znati što se dogodilo u Blizancima, i s malo sreće - neće j me prepoznati."

Seljaci su gradili drvenu palisadu oko svojih domova, pa kad su vid-' jeli širinu Psetovih ramena, ponudili su im hranu i zaklon te čak i novac | za posao. "Ako ima i vina, radit ću", *zarežao* je na njih. Na koncu, pris-f tao je na pivo i opijao se do besvijesti svake noći.

Međutim, njegov san o prodaji Aryje kneginji Arryn umro je ondje u ; brdima. "Iznad nas ima *mraza* i snijega u gorskim prolazima", rekao je seoski starješina. "Ako se ne

smrznete ili ne umrete od gladi, sjenoviti risovi će vas dograbiti, ili špiljski medvjedi. Tu su i klanovi. Izgorjeli ne znaju za strah otkako se Timett Jednooki vratio iz rata. A prije pola godine, Gunthor sin Gurnov poveo je Kamene vrane na selo ni osam milja odavde. Odnijeli su svaku ženu i svako zrno žita, i ubili polovicu muškaraca. Sada imaju *čelik,* dobre mačeve i žičane košulje, i čuvaju gorsku cestu - Kamene vrane, Mliječne zmije, Sinovi magle, svi. Može bit da biste ih poveli par sa sobom, ali na koncu bi vas ubili i odveli vašu kćer."

Nisam njegova kćer, mogla je viknuti Arya, da se nije osjećala tako umornom. Sada nije bila ničija kćer. Nije bila nitko. Ni Arya, ni Lasica, ni Nan ni Arry ni Goluždravica, čak ni Grudoglavac. Bila je samo neka djevojčica koja je danju trčala s psom, a noću sanjala vukove.

U selu je bilo tiho. Imali su postelje napunjene slamom i ne previše uši, hrana je bila jednostavna ali okrepljujuća, a zrak je mirisao po borovini. Svejedno, Arya je uskoro zaključila da je mrzila to mjesto. Seljaci su bili kukavice. Nitko od njih nije mogao čak ni pogledati Psa u lice, barem ne zadugo. Neke od žena pokušale su je uvući u haljinu i natjerati je da veze, ali one nisu bile kneginja Smallwood i ona im to nije dopustila. A bila je tu jedna djevojka koja ju je počela slijediti, starješini? na kći. Bila je Arvjina vršnjakinja, ali još uvijek *dijete,* plakala je kad bi oderala koljeno i nosila glupu krpenu lutku sa sobom kamo god je išla. Lutka je bila načinjena kako bi izgledala poput oklopnika, otprilike, pa ga je djevojčica zvala Ser Vojnik i hvalila se kako ju je štitio.

"Odlazi", rekla joj je Arya pola stotine puta. "Samo me pusti na miru." Međutim, ona je nije poslušala, te joj je na koncu Arya oduzela lutku, rasparala je i izvukla krpeni nadjev iz njezina trbuha prstom. "Sad *zaista* izgleda poput vojnika!" rekla je, prije nego što je bacila lutku u potok. Nakon toga djevojčica joj je prestala dodijavati, a Arya je provodila dane tima-reći Kukavicu i Neznanca ili šećući šumom. Ponekad bi pronašla štap i vježbala svoje vezenje, ali tada bi se sjetila što se dogodilo u Blizancima te bi udarala vezivom o drvo dok se ne bi slomio.

"Možda bismo trebali ovdje ostati neko vrijeme", rekao joj je Pas, nakon četrnaest dana. Opio se pivom, ali bio je više zamišljen nego pospan. "Nikad nećemo stići u Orlovo gnijezdo, a Frevevi sigurno još ganjaju preživjele u riječnoj krajini. Čini se da su im ovdje potrebni mačevi, uz napade tih pripadnika klanova. Možemo se odmoriti, možda pronaći način da dostavimo pismo tvojoj tetki." Arvjino lice se smrkne kad je to čula. Nije željela ostati, ali nije imala kamo ići. Idućeg jutra, kad je Pas otišao sjeći drva i tegliti cjepanice, ona se ponovno zavukla u postelju.

Ali kad je posao bio gotov a visoka drvena palisada završena, seoski starješina jasno pokaže da tu nije bilo mjesta za njih. "Kad dođe zima,d bit ćemo na muci da nahranimo svoje", objasnio je. "A vi... čovjek j put vas privlači krv za sobom."

Sandorova usta se stisnu. "Dakle, znate tko sam."

"Da. Ne dolazi nam mnogo putnika, to je istina, ali mi odlazimo \ tržnice i sajmove. Znamo za Psa kralja Joffreyja."

"Kad vam Kamene vrane dođu u posjet, možda vam bude drago| imati psa."

"Možda." Čovjek je oklijevao, a onda skupio hrabrost. "Ali vele da ste izgubili tek za borbom na Crnovodi. Vele—"

"Znam što vele." Sandorov glas zvučao je poput dviju pila koje stružu jedna o drugu. "Isplatite me i otići ćemo."

Kad su otišli, Pas je imao kesu punu bakrenjaka, mješinu gorkog piva i novi mač. Bio je to vrlo star mač, istinu govoreći, iako njemu nov. Zamijenio ga je s njegovim vlasnikom za dugu sjekiru koju je uzeo u Blizancima, onu koju je upotrijebio da načini čvorugu na Arvjinoj glavi. Pivo je nestalo za manje od dana, ali Clegane je oštrio mač svake noći, psujući čovjeka koji ga je zamijenio za svaki urez i mrlju hrđe. *Ako je izgubio tek za borbu, zašto onda mari je li mu mač oštar?* Nije to bilo pitanje koje mu se Arya usuđivala postaviti, ali mnogo je razmišljala o njemu. Je li zbog toga pobjegao iz Blizanaca i odveo je?

Natrag u riječnoj krajini otkrili su da su kiše oslabile, a nabujale rijeke počele su se povlačiti. Pas je okrenuo na jug, natrag prema Trozub-cu. "Idemo u Rijekotok", rekao je Aryji dok su pekli zeca kojeg je ulovio. "Možda će Crna Riba htjeti kupiti vučicu."
"On me ne poznaje. Neće ni znati da sam to zbilja ja." Arya je bila umorna od putovanja prema Rijekotoku. Putovala je prema Rijekoto-ku godinama, činilo joj se, a da nikad onamo nije stigla. Svaki put kad bi krenula prema Rijekotoku, završila bi na nekom još gorem mjestu. "Neće ti dati otkupninu. Vjerojatno će te samo objesiti."
"Neka slobodno pokuša." On okrene ražanj.
Ne govori kao da je izgubio tek za borbom. "Znam gdje bismo mogli poći", reče Arya. Imala je još jednog brata. *Jon će me htjeti, čak i kad nitko drugi ne bude. Zvat će me "sestrice" i mrsiti mi kosu.* No, put je bio dug, a ona nije držala da bi do tamo mogla dospjeti sama. Nije čak bila sposobna stići do Rijekotoka. "Mogli bismo ići na Zid."
Sandorov smijeh bio je napola rezanje. "Mala vučja kučka želi se pridružiti Noćnoj straži, je li?"
"Brat mi je na Zidu", ona će tvrdoglavo.
Njegova se usta tržnu. "Zid je tisuću liga odavde. Morali bismo se izboriti kroz proklete Freveve samo da stignemo do Prevlake. U onim močvarama ima lavljih guštera koji svaki dan jedu vukove za doručak. A čak i da stignemo na sjever netaknutih koža, u polovici zamaka sada se nalaze željezni i tisuće prokletih jebenih Sjevernjaka."
"Zar ih se bojiš?" upita ona. "Zar si izgubio tek za borbom?"
Na trenutak je pomislila da će je udariti. No, dotad je već zec bio smeđ, koža mu je pucketala; mast je prskala dok je kapala u ognjišnu vatru. Sandor ga skine s ražnja, rastrga svojim velikim rukama i baci polovicu u Arvjino krilo. "S mojim je tekom sve u redu," reče čupajući nogu, "ali boli me dupe i za tebe *i* za tvog brata. I ja imam brata."

Tyrione," umorno će Ser Kevan Lannister, "ako si uistinu nevin od Joffreyjeve smrti, ne bi trebao imati poteškoća dokazati to na sudu."
Tyrion se okrene od prozora. "Tko će mi suditi?"
"Pravda pripada prijestolju. Kralj je mrtav, ali tvoj otac ostaje Namjesnik. Budući da njegov sin stoji optužen a njegov je unuk žrtva, zamolio je kneza Tyrella i princa Obervna da sjede na sudu s njim."
Tyrion je jedva bio razuvjeren. Mace Tyrell bio je Joffreyjev svekar, iako zakratko, a Crvena Guja je bio... pa, zmija. "Hoće li mi biti dopušteno zatražiti presudu borbom?"
"Ne bih to savjetovao."
"Zašto ne?" To ga je spasilo u Dolini, zašto ne bi ovdje? "Odgovorite mi, striče. Hoće li mi se udijeliti presuda borbom i junak koji će dokazati moju nevinost?"
"Dakako, ako je to tvoja želja. Međutim, bolje ti je da znaš kako tvoja sestra kani imenovati Ser Gregora Cleganea *svojim* junakom, u slučaju takvog suđenja."
Kučka zaustavlja moje poteze prije nego što ih povučem. Šteta što nije izabrala kojeg Kotlocrnog. Bronn bi kratkim postupkom dokrajčio svakog od trojice braće, ali Gorostas Koji Jaše bio je kotao drugačije boje. "Morat ću o tome razmisliti preko noći." *Moram govoriti s Bronnom, i to što prije.* Nije želio razmišljati o tome koliko će ga to stajati. Bronn je imao ohol pojam o tome koliko je vrijedila njegova koža. "Ima li Cer-sei svjedoke protiv mene?"
"Sve više iz dana u dan."
"Onda i ja moram imati svoje svjedoke."
"Reci mi koga želiš, i Ser Addam će poslati Stražu da ih dovede pred sud."
"Radije bih ih sam pronašao."
"Optužen si za ubojstvo kralja i rođaka. Zar zaista misliš da će ti dopustiti da dolaziš i odlaziš kako hoćeš?" Ser Kevan mahne prema stolu. "Dobit ćeš pero, crnilo i pergament. Napiši imena svjedoka koje zahtijevaš i ja ću učiniti sve u mojoj moći da ih proizvedeni, imaš moju lan-nistersku riječ. Ali nećeš ostaviti ovu kulu, osim da odeš na sud."
Tyrion se nije htio poniziti moljenjem. "Hoćete li dopustiti mom šti-tonoši da dolazi i odlazi? Dječaku Podricku Pavneu?"
"Naravno, ako je to tvoja želja. Poslat ću ga k tebi."
"Učinite to. Prije bi bilo bolje nego kasnije, a odmah bi bilo bolje nego prije." Odgegao se do pisaćeg stola. Ali kad je čuo da se vrata otvaraju, okrene se i reče: "Striče?"
Ser Kevan zastane. "Da?"
"Nisam to učinio."
"Htio bih u to vjerovati, Tyrione."
Kad su se vrata zatvorila, Tyrion Lannister se povuče na stolac, naoštri pero i privuče prazan pergament. *Tko će govoriti za mene"!* Umočio je pero u tintaricu.
Papir je još bio djevičanski čist kad se Podrick Payne pojavio, nešto kasnije. "Moj kneže", reče dječak.
Tyrion odloži pero. "Pronađi Bronna i smjesta mi ga dovedi. Reci mu da se radi o zlatu, više zlata nego što je ikad sanjao i pobrini se da se ne vratiš bez njega."
"Da, moj gospodaru. Hoću reći, ne. Neću. Se vratiti." On ode.

Nije se vratio do zalaska sunca, ni do izlaska mjeseca. Tyrion je zaspao na prozorskoj dasci i probudio se ukočen i nažuljan u zoru. Sluga mu je donio zobenu kašu i jabuke da prekine svoj post, s rogom piva.
Jeo je za stolom. Prazan pergament još je stajao pred njim. Sat kasnije, sluga se vrati po zdjelu. "Jesi li vidio mog štitonošu?" upita ga Tyrion. Čovjek zatrese glavom. Uzdišući, vratio se do stola, i ponovno umočio pero. *Sansa,* napiše na pergamentu. Sjedio je bulјeći u ime, toliko stisnutih zubi da su ga za-boljeli.
Predmnijevajući da se Joffrey nije jednostavno ugušio komadom hrane, što je čak i Tyrionu bilo teško progutati, Sansa ga je morala otrovati. *Joffjojje doslovce stavio kalež u krilo i dao joj više nego dovoljno razloga.* Bilo kakve sumnje koje je Tyrion mogao gajiti nestale su zajedno s njegovom ženom. *Jedno tijelo, jedno srce, jedna duša.* Usta mu se iskrive. M-*je gubila vrijeme u dokazivanju koliko su joj značili ti zavjeti, zar ne? Pa, što si drugo očekivao, patuljče?*
Pa ipak... odakle je Sansa nabavila otrov? Nije vjerovao da je djevojka djelovala sama. *Želim lije zaista pronaći?* Hoće li suci vjerovati da je Tyrionova mala nevjesta otrovala kralja bez muževa znanja? *Neće.* Cer-sei će inzistirati na tome da su zajedno počinili zlodjelo.
Unatoč tome, dao je pergament svom stricu idućeg dana. Ser Kevan se namršti nad njim. "Kneginja Sansa je tvoj jedini svjedok?"
"Sjetit ću se drugih s vremenom."
"Radije ih se sjeti odmah. Suci kane početi sa suđenjem za tri dana."
"To je prebrzo. Tu ste me zatvorili pod stražom, kako mogu pronaći svjedoke moje nevinosti?"
"Tvoja sestra nije imala poteškoća pronaći svjedoke tvojoj krivnji." Ser Kevan smota pergament. "Ser Addamovi ljudi tragaju za tvojom ženom. Varys je ponudio stotinu jelena za vijest o njezinim kretanjima, a stotinu zmajeva za samu djevojku. Ako se djevojka može pronaći, oni će je pronaći, a ja ću je dovesti tebi. Ne vidim ništa loše u tome da muž i žena dijele istu ćeliju i međusobno si pružaju utjehu."
"Previše ste ljubazni. Jeste li vidjeli mog štitonošu?" "Poslao sam ti ga jučer. Zar nije došao?" "Došao je," prizna Tyrion, "a onda je otišao." "Ponovno ću ti ga poslati."
Ali Podrick Payne se vratio tek idućeg jutra. Stupio je u odaju oklijevajući, sa strahom ispisanim preko cijelog lica. Bronn je išao iza njega. Vitez plaćenik nosio je haljetak posut srebrnim čavlima i težak jahaći plašt, s parom fino obrađenih kožnih rukavica provučenih kroz njegov pojas za mač.
Jedan pogled na Bronnovo lice pobudio je u Tyrionu mučan osjećaj u dubini želuca.
"Dugo ti je trebalo."
"Dječak je preklinjao, inače ne bih ni došao. Očekuju me u zamku Stokeworth na večeri."
"Stokeworth?" Tyrion skoči s postelje. "Molim te, čega ima za tebe u Stokeworthu?"
"Nevjesta." Bronn se nasmije poput vuka koji razmišlja o izgubljenom janjetu. "Oženit ću se Lollvs dan nakon sutrašnjeg."
"Lollvs." *Savršeno, prokleto savršeno.* Maloumna kći kneginje Tande dobiva viteškog supruga i neku vrst oca za kopile u svojem trbuhu, a Ser Bronn od Crnovode penje se na još jednu stepenicu na društvenoj ljestvici. Sve je zaudaralo na Cerseine smrdljive prste.
"Moja kučka od sestre prodala ti je hromog konja. Djevojka je tupava."
"Da sam htio pamet, oženio bih se vama."
"Lollvs nosi dijete drugog čovjeka."
"A kad ga *izbaci,* zatrudnjet će s mojim."
"Ona čak nije ni nasljednica Stokewortha", istakne Tyrion. "Ima stariju sestru. Falvse. *Udanu* sestru."
"Udanu deset godina, i još jalovu", reče Bronn. "Plemenitijoj se sup- i rug kloni njezine postelje. Vele da su mu draže djevice."

"Mogu mu biti draže i koze pa opet ne bi bilo važno. Zemlja će sve-, jedno pripasti njegovoj ženi kad kneginja Tanda umre."
"Osim ako Falvse ne umre prije svoje majke."
Tyrion se pitao je li Cersei imala pojma kakvu je guju dala kneginji Tandi na dojenje. *A i da ima, bi li marila?* "Zašto si ovdje, onda?"
Bronn slegne ramenima. "Jednom ste mi rekli da ako itko od mene *zatraži* da vas izdam za novac, vi ćete podvostručiti cijenu."
Da. "Želiš li dvije žene ili dva zamka?"
"Jedno od toga bilo bi dovoljno. Ali ako želite da za vas ubijem Gre-gora Cleganea, neka to bolje bude prokleto *velik* zamak."
Sedam kraljevina bilo je puno plemenitih djevica, ali čak i najstarija, najsiromašnija i najružnija usidjelica u kraljevstvu prezala bi od udaje za tako nizak ološ poput Bronna. *Osim ako nije bila slaba tijelom i slaba umom, s djetetom bez oca u utrobi jer su je silovali pola stotine puta.*
Kneginja Tanda je očajnički htjela pronaći muža za Lollys daje čak neko | vrijeme proganjala Tyriona, a to je bilo *prije* nego što ju je imalo pola ; Kraljeva grudobrana. Nedvojbeno je Cersei nekako zasladila ponudu, a [Bronn je sada *bio* vitez, što ga je činilo prikladnom partijom za mlađu > kćer niže kuće.
"Trenutno se nalazim u žalosnoj oskudici zamaka i plemenitih djevica", prizna Tyrion. "Ali mogu ti ponuditi zlato i zahvalnost kao prije."
"Zlata imam. Što mogu kupiti zahvalnošću?"
"Mogao bi se iznenaditi. Lannister plaća svoje dugove."
"I vaša sestra je Lannister."
"Moja gospa žena nasljednica je Oštrozimlja. Ako se izvučem iz ovoga s glavom na ramenima, možda jednog dana zavladam Sjeverom u njezino ime. Mogao bih za tebe odrezati velik komad njega."
"Ako i kad i možda", reče Bronn. "A ondje je prokleto hladno. Lollys je meka, topla i blizu. Mogao bih je bušit dvije noći od danas."
"To nije budućnost u kojoj bih uživao."
"Zar zbilja?" Bronn se naceri. "Priznajte, Vražićku. Kad bi vam dali izbor između jebanja Lollys i borbe s Gorostasom, skinuli biste hlače i izvadili kurac prije nego što bi čovjek okom trepnuo."
Poznaje me prokleto dobro. Tyrion pokuša s drugačijim pristupom. "Čuo sam da je Ser Gregor ranjen na Crvenim rašljama i opet u Sum-rakdolu. Rane će ga sigurno usporiti."
Bronn je izgledao razljućeno. "Nikad nije bio brz. Samo neprirodno velik i neprirodno snažan. Priznajem, brži je nego što biste očekivali za čovjeka te veličine. Ima čudovišno dalek domašaj i čini se da ne osjeća udarce poput normalnog čovjeka."
"Zar ga se toliko bojiš?" reče Tyrion, nadajući se da će ga raspaliti.
"Kad ga se ne bih bojao, bio bih prokleta budala." Bronn slegne ramenima. "Možda bih se mogao pograbiti s njim. Plesati oko njega dok se toliko ne umori od zamahivanja na mene da ne može dignuti mač. Nekako ga oboriti s nogu. Kad leže na leđima nije važno koliko su visoki. Unatoč tome, stvar je neizvjesna. Jedan krivi korak i mrtav sam. Zašto bih riskirao? Prilično ste mi dragi, iako ste gadan mali kurvin sin... ali budem li vodio vašu bitku, gubim i ovako i onako. Ili će mi Gorostas prosuti crijeva ili ću ja ubiti njega i izgubiti Stokeworth. Ja prodajem moj mač, ne dajem ga besplatno. Nisam vaš prokleti brat."
"Ne", žalosno će Tyrion. "Nisi." Mahne rukom. "Gubi se, onda. Bježi u Stokeworth i kneginji Lollys. Nadam se da ćeš pronaći više sreće u svojoj bračnoj postelji nego ja u svojoj."

Bronn je oklijevao kod vrata. "Što ćete učiniti, Vražićku?" "Ubit ću Gregora sam. Neće li *to* biti materijal za veselu pjesmu?"
"Nadam se da ću čuti kako je pjevaju." Bronn se naceri posljednji put i izađe kroz vrata, iz zamka, i iz njegova života.
Pod se premještao s noge na nogu. "Žao mi je."
"Zašto? Zar je tvoja krivnja što je Bronn drska vucibatina crnog srca? Uvijek je bio drska vucibatina crnog srca. To mi se i sviđalo na njemu." Tyrion si nalije kalež vina i odnese ga do prozorske daske. Vani je dan bio siv i kišovit, ali veseliji od njegove budućnosti. Mogao je poslati Podricka Paynea u potragu za Shaggom, predmnijevao je, ali bilo je toliko skrovitih mjesta u dubini Kraljevske šume da su odmetnici često izbjegavali uhićenje desetljećima. *A Pod je ponekad imao teškoća pronaći kuhinju kad bih ga poslao po sir.* Timett sin Timettov se vjerojatno već vratio na Mjesečevo gorje. A unatoč onome što je rekao Bronnu, kad bi se sukobio sa Ser Gregorom Cleganeom osobno, bila bi to veća farsa nego Joffreyjevi patuljasti vitezovi. Nije namjeravao umrijeti dok mu salve smijeha odzvanjaju u ušima. *Toliko o suđenju dvobojem.*
Ser Kevan ga je ponovno posjetio kasnije tog dana, i opet dan poslije. Šansu nisu pronašli, ljubazno ga je obavijestio njegov stric. Niti ludu Ser Dontosa, koji je iščeznuo iste noći. Je li Tyrion imao još svjedoka koje je želio pozvati? Nije. *Kako mogu dokazati da nisam otrovao vino, kad me tisuću ljudi vidjelo da punim Joffreyjev kalež?*
Uopće nije spavao te noći.
Umjesto toga ležao je u tami, zureći u baldahin i brojeći svoje duhove. Vidio je Tyshu kako se smiješi dok gaje ljubila, vidio Šansu nagu kako drhti od straha. Vidio je Joffreyja kako grebe svoje grlo, a krv mu curi niz vrat dok mu lice postaje crno. Vidio je Cerseine oči, Bronnov vučji cerek, Shaein zločesti osmijeh. Čak ga ni pomisao na Shae nije mogla uzbuditi. Milovao se, misleći da će možda, ako probudi svoj ud i zadovolji ga, moći kasnije lakše otpočinuti, ali nije vrijedilo.
A tada je došla zora i vrijeme da njegovo suđenje otpočne.
Nije Ser Kevan bio taj koji je došao po njega tog jutra, već Ser Ad-dam Marbrand s desetak zlatnih plašteva. Tyrion je prekinuo post kuhanim jajima, izgorjelom slaninom i prženim kruhom i odjenuo se u svoje najljepše ruho. "Ser Addame", reče. "Mislio sam da će otac poslati Kraljevsku gardu da me otprati na sud. Ipak sam još uvijek član kraljevske obitelji, žarne?"
"Jeste, moj gospodaru, ali bojim se da većina pripadnika Kraljevske garde svjedoči protiv vas. Knez Tywin je smatrao kako ne bi bilo prikladno da vam služe kao stražari."
"Bogovi, sačuvajte nas toga da učinimo nešto *neprikladno.* Molim,
vodite me."
Trebalo mu se suditi u prijestolnoj dvorani, gdje je Joffrey umro. Dok gaje Ser Addam provodio kroz visoka brončana vrata i niz dugačak tepih, osjetio je poglede na sebi. Stotine su nagrnule da vide kako mu sude. Barem se nadao da su zbog toga došli. *Koliko ja znam, oni su svi svjedoci protiv mene.* Opazio je kraljicu Margaerv gore na galeriji, blijedu i lijepu u svojoj koroti. *Dvaput udana i dvaput obudovjela, a tek joj je šesnaest.* Njezina majka stajala je visoka s jedne strane, njezina baka niska s druge, dok su ostale dvorske dame i vitezovi očeva joj domaćinstva ispunili ostatak galerije. Podij je još stajao pod praznim Željeznim prijestoljem, iako je sve osim jednog stola bilo maknuto. Za njim su sjedili krupni knez Mace Tyrell u zlatnoj kabanici preko zelenog, vitki princ Obervn Martell u lepršavim haljama s narančastim, žutim i skrletnim prugama. Knez Tywin Lannister sjedio je između njih. *Možda za mene ipak ima nade.* Dornijac i Visovrćanin su se međusobno prezirali. *Ka d bih mogao pronaći načina da to iskoristim...*

Vrhovni septon započne s molitvom, tražeći od Oca na Nebesima da ih dovede k pravdi. Kad je završio, otac na zemlji nagne se naprijed kako bi rekao: "Tyrione, jesi li ubio kralja Joffreyja?"
Ne bi potrošio ni otkucaj srca. "Nisam."
"Pa, to je olakšanje", suho će Obervn Martell.
"Je li to onda počinila Sansa Stark?" zatraži knez Tyrell.
Ja bih, da sam bio na njezinu mjestu. Ali gdje god da je Sansa bila i koja god njezina uloga u tome bila, ona je ostajala njegovom ženom. Ovio je plašt svoje zaštite oko njezinih ramena, iako se morao popeti na ludina leđa da to učini. "Bogovi su ubili Joffreyja. Ugušio se golubinjom
pitom."
Knez Tyrell porumeni. "Svaljuješ krivnju na pekare?"
"Na njih ili na golubove. Samo mene izostavite iz toga." Tyrionje čuo nervozan smijeh i znao daje načinio pogrešku. *Čuvaj jezik, malabu--dalo, prije nego što ti iskopa grob.*
"Postoje svjedoci protiv tebe", reče knez Tywin. "Njih ćemo najprije počuti. Onda možeš predstaviti vlastite svjedoke. Smiješ govoriti samo s našim dopuštenjem."
Tyrion nije ništa drugo mogao učiniti nego kimnuti.
Ser Addam je rekao istinu; prvi čovjek kojeg su uveli bio je Ser Balon Swann od Kraljevske garde. "Kneže Namjesnice," započne, nakon što ga je Vrhovni septon zaprisegao da će govoriti samo istinu, "imao sam čast boriti se uz vašeg sina na mostu brodova. On je hrabar čovjek unatoč svojoj veličini i odbijam vjerovati da je to počinio."
Žamor prođe dvoranom, a Tyrion se upita kakvu je ludu igru Cersei igrala. *Zašto ponuditi svjedoka koji vjeruje da sam nevin?* Uskoro je doznao. Ser Balon je protiv volje ispripovjedio kako je povukao Tyriona od Joffreyja na dan pobune. "Ošamario je Njegovu Milost, to je istina. Bila je to navala bijesa, ništa više. Ljetna oluja. Svjetina nas je gotovo sve ubila."
"U danima TARGARYENa, čovjek koji bi udario pripadnika kraljevske krvi izgubio bi ruku kojom ga je udario", primijeti Crvena Guja od Dor-nea. "Zar je patuljku ponovno izrasla njegova ručica ili ste vi, Bijeli mačevi, zaboravili svoju dužnost?"
"I on je sam bio kraljevske krvi", odgovori Ser Balon. "I Kraljev Namjesnik usto."
"Ne", reče knez Tywin. "Bio je u *službi* Namjesnika, umjesto mene."
Ser Meryn Trant rado je proširio Ser Balonovu priču, kad je zauzeo mjesto svjedoka. "Oborio je kralja na tlo i počeo ga udarati nogama. Vil kao je da nije pravedno što je Njegova Milost neozlijeđeno umaknula svjetini."
Tyrion je počinjao shvaćati sestrin plan. *Počela je s čovjekom za kojeg znaju da je pošten i izmuzla iz njega sve stoje mogao dati. Svaki svje-, dok koji uslijedi ispričat će goru priču, sve dok se ne budem činio gorim ne-* J *go Maegor Okrutni iAerys Ludi zajedno, s prstom Aegona Nevrijednog za* J *začin.*
Ser Meryn je nastavio kazivati kako je Tyrion zaustavio Joffreyjevo kažnjavanje Šanse Stark. "Patuljak je upitao Njegovu Milost zna li što se dogodilo Aervsu TARGARYENu. Kad je Ser Boros ustao u obranu kralja, Vražićak je zaprijetio da će ga dati ubiti."
Sam Blount bio je idući, kako bi ponovio *tu* žalosnu priču. Kakvu god da je mržnju gajio prema Cersei jer ga je otpustila iz Kraljevske garde, svejedno je izustio riječi koje je ona htjela.
Tyrion nije mogao dulje držati jezik za zubima. "Zašto ne kažeš sucima što je Joffrey *radio,* molim te?"
Krupni muškarac s podbratkom mrko se zapilji u njega. "Rekli ste svojim divljacima da me ubiju ako otvorim usta, eto što ću im reći."
"Tyrione", reče knez Tywin. "Smiješ govoriti samo kad te pozovemo. Neka ti to bude upozorenje."
Tyrion se pokori, zapjenjen.

Kotlocrni su došli idući, sva trojica jedan za drugim. Osney i Osfryd ispripovjedili su priču o njegovoj večeri s Cersei prije Bitke na Crnovo-di i o prijetnjama koje je izustio.
"Rekao je Njezinoj Milosti da joj kani nauditi", reče Ser Osfruy. "Nauditi." Njegov brat Osney bio je iscrpniji. "Rekao je da će čekati dan kada bude sretna i pretvoriti joj radost u pepeo u njezinim ustima." Nijedan nije spomenuo Alayayu.
Ser Osmund Kotlocrn, vizija viteštva u besprijekornom Ijuskavom oklopu i bijelom vunenom plastu, prisegao je da je kralj Joffrey odavno znao kako ga njegov ujak Tyrion namjerava ubiti. "Bilo je to onog dana kada su mi dali bijeli plašt, moja gospodo", reče sucima. "Taj hrabri dječak mi je rekao: 'Dobri Ser Osmunde, dobro me čuvajte, jer me moj ujak ne voli. Kani postati kraljem umjesto mene.'"
Bilo je to više nego što je Tyrion mogao probaviti. *"Lažljivče!"* Načinio je dva koraka naprijed prije nego što su ga zlatni plaštevi odvukli natrag.
Knez Tyrion se namršti. "Moram li ti svezati ruke i noge kao običnom razbojniku?"
Tyrion zaškripi zubima. *Druga pogreška, budalo, budalo, budalo od patuljka. Zadrži mir ili si propao.* "Ne. Molim za oproštenje, moja gospodo. Njegove laži su me razgnjevile."
"Njegove riječi istine, misliš", reče Cersei. "Oče, molim vas stavite ga u lisičine, zbog vaše zaštite. Vidite kakav je."
"Vidim patuljka", reče princ Obervn. "Onog dana kad se budem bojao patuljkova bijesa bit će dan kada ću se utopiti u bačvi crvenog."
"Ne trebaju nam lisičine." Knez Tywin zirne prema prozorima i ustane. "Kasan je sat. Nastavit ćemo sutra."
Te noći, sam u svojoj kulskoj ćeliji s praznim pergamentom i kaležom vina, Tyrion se zatekne kako razmišlja o svojoj ženi. Ne Šansi; svojoj prvoj ženi, Tyshi. *Ženi kurvi, ne ženi vučici.* Njezina ljubav prema njemu bila je pretvaranje, a on je ipak vjerovao i pronašao radost u tom uvjerenju. *Dajte mi slatke laži i zadržite gorke istine.* Pio je svoje vino i mislio na Shae.
Poslije, kad je Ser Kevan došao u svoj noćni posjet, Tyrion ga upita za Varysa.
"Vjeruješ da će uškopljenik govoriti u tvoju obranu?"
"Neću to znati dok ne budem razgovarao s njim. Pošaljite ga ovaij ujače, ako biste bili tako dobri."
"Kako želiš."
Meštri Ballabar i Frenken otvorili su drugi dan suđenja. Otvorili f i plemenito truplo kralja Joffreyja, kleli su se i da nisu pronašli ni; gaja golubinje pite ili bilo kakve druge hrane zaglavljene u kraljevsko grlu. "Otrov ga je ubio, moja gospodo", reče Ballabar, dok je Frenk ozbiljno kimao glavom.
Tada izvedoše naprijed Velikog meštra Pvcellea, koji se teško oslanja na svoj vijugavi štap i tresao se dok je hodao, a nekoliko bijelih dlaka i lo mu je iz dugog pilećeg vrata. Postao je previše slab da stoji, te su i dopustili da mu se donese stolac i jedan stol. Na stol je bio položeno nekoliko malih vrčeva. Pvcelle je sa zadovoljstvom imenovao svaki.
"Sivokapac," reče drhtavim glasom, "od žabljeg izmeta. Noćna sjena, slatki san, zloduhov ples. Ovo je slijepo oko. Udovičina krv, ovaj se zove, zbog boje. Okrutan otrov. Zatvara čovječji mjehur i crijeva dok se taj netko ne utopi u vlastitim otrovima. Ovo je vučja kob, ovdje je otrov baziliska, a ovo su suze iz Lysa. Da. Sve ih znam. Vražićak Tyrion Lan-nister ukrao ih je iz mojih odaja, kad me lažno zatočio."
"Pycelle, "javi se Tyrion, riskirajući očev bijes, "može li ijedan od tih otrova zaustaviti čovjekovo disanje?"
"Ne. Za to se morate okrenuti rjeđem otrovu. Kad sam bio dječak u Citadeli, moji učitelji jednostavno su ga zvali *davitelj."*
"Ali taj rijetki otrov nije pronađen, zar ne?"
"Nije, moj kneže." Pvcelle zatrepće u njega. "Upotrijebili ste ga svega da ubijete najplemenitije dijete koje su bogovi ikad stavili na ovu dobru zemlju."

Tyrionov gnjev nadvlada njegov razum. "Joffrey je bio okrutan i glup, fali ja ga nisam ubio. Odsijecite mi glavu ako hoćete, nisam imao udjela inećakovoj smrti."
"Tišina!" reče knez Tywin. "Rekao sam ti triput. Sljedeći put, zave-at ćemo ti usta i baciti te u lance."
Nakon Pvcellea naredala se procesija, beskrajna i zamorna. Knezovi, kneginje i plemeniti vitezovi, visokog i skromnog roda, svi su prisustvovali svadbenoj gozbi, svi vidjeli Joffreyja kako se guši, kako mu lice postaje crno poput dornske šljive. Knez Redwyne, knez Celtigar i Ser Flement Brax čuli su Tyriona kako prijeti kralju; dvojica slugu, žongler, knez Gyles, Ser Hobber Redwyne i Ser Philip Foote vidjeli su ga kako puni vjenčani pehar; kneginja Merryweather klela se da je vidjela patuljka kako nešto ubacuje u kraljevo vino dok su Joffrey i Margaerv rezali pitu; stari Estermont, mladi Peckledon, pjevač Galveon od Cuya, štitonoše Morros i Jothos Slynt ispripovjedili su kako je Tyrion podigao pehar dok j'e Joff ležao umirući te izlio posljednje kapi otrovanog vina na pod.
Kad sam stvorio toliko neprijatelja? *Kneginja Merryweather bila je gotovo neznanka. Tyrion se pitao je li slijepa ili kupljena. Barem Galyeon od Cuya nije uglazbio svoju priču, inače bi mogla imati sedamdeset sedam prokletih stihova.*
Kad je njegov stric navratio te noći nakon večere, njegovo ponašanje bilo je hladno i suzdržano. / *on misli da sam to počinio.* "Imaš li svjedoke za nas?" upita ga Ser Kevan.
"Kao takve, nemam. Osim ako niste pronašli moju ženu."
Njegov stric zatrese glavom. "Čini se da suđenje ide vrlo loše za tebe."
"O, zar zaista tako mislite? Nisam opazio." Tyrion opipa svoj ožiljak. "Varys nije došao."
"Niti će doći. Sutradan svjedoči protiv tebe."
Krasno. "Razumijem." On se promeškolji na stolcu. "Znatiželjan sam. Vi ste uvijek bili pošten čovjek, striče. Sto vas je uvjerilo?"
"Zašto ukrasti Pycelleove otrove, osim ako ih ne želiš upotrijebiti?" otvoreno će Ser Kevan. "A kneginja Merryweather je vidjela—"
"—ništa! Ništa se nije moglo vidjeti. Ali kako ću to dokazati? Kako *ću išta* dokazati, kad sam ovdje zatvoren?"
"Možda je došlo vrijeme da priznaš."
Čak i kroz debele kamene zidove Crvene utvrde, Tyrion je mogao . čuti jednoličan šum kiše. "Ponovite, striče? Mogao bih se zakleti da ste me nagovarali da priznam."
"Ako priznaš svoju krivnju pred prijestoljem i pokaješ se za svoj zločin, *;* tvoj otac će spriječiti smrtnu kaznu. Bit će ti dopušteno odjenuti crno."
Tyrion mu se nasmije u lice. "To su bili isti uvjeti koje je Cersei ponudila Eddardu Starku. Svi znamo kako je *to* završilo."
"Tvoj otac u tome nije imao udjela."
To je barem bila istina. "Crni zamak vrvi ubojicama, lopovima i silovateljima," reče Tyrion, "ali ne sjećam se da sam susreo mnogo ubojica kraljeva dok sam bio ondje. Očekujete da povjerujem kako će, priznam li da sam ubojica svog roda i ubojica kralja, moj otac jednostavno kim-nuti glavom, oprostiti mi i otpremiti me na Zid s nešto toplog vunenog rublja." On nepristojno hukne.
"Ništa nisam rekao o opraštanju", strogo će Ser Kevan. "Priznanje bi riješilo to pitanje. Iz tog razloga tvoj me otac šalje s ovom ponudom."
"Zahvalite mu ljubazno u moje ime, striče," reče Tyrion, "ali recite mu da trenutno nisam raspoložen za priznavanje."
"Da sam na tvom mjestu, promijenio bih raspoloženje. Tvoja sestra želi tvoju glavu, a knez Tyrell je u najmanju ruku naklonjen da joj je preda."

"Dakle, jedan od mojih sudaca već me osudio a da nije čuo riječ u moju obranu?" Nije ništa drugo ni očekivao. "Hoće li mi ipak biti dopušteno govoriti i predstaviti svjedoke?"
"Ti *nemaš* svjedoke", podsjeti ga njegov stric. "Tyrione, ako si kriv za tu grozotu, Zid je bolja sudbina nego što je zaslužuješ. A ako nisi kriv... na sjeveru se vode borbe, znam, ali čak i tada to će za tebe biti sigurnije mjesto od Kraljeva grudobrana, kakav god bio ishod ovog suđenja. Rulja je uvjerena u tvoju krivnju. Kad bi bio tako lud da izađeš na ulice, rastrgali bi te na komade."
"Vidim koliko vas ta budućnost uznemirava."
"Ti si sin mog brata."
"Mogli biste *njega* podsjetiti na to."
"Zar misliš da bi ti dopustio odjenuti crno da nisi njegova krv, i Joan-nina? Tywin ti se čini tvrdim čovjekom, znam, ali nije ništa tvrdi nego što je morao biti. Naš otac bio je blag i ljubazan, ali tako slab da su mu se njegovi vazali rugali uz kaleže. Nekima se činilo prikladnim da mu otvoreno prkose. Drugi knezovi posuđivali su naše zlato i nikad se nisu trudili vratiti ga. Na dvoru su pričali šale o bezubim lavovima. Čak je i njegova ljubavnica krala od njega. Žena jedva korak iznad kurve, a sama se poslužívala draguljima moje majke! Spalo je na Tywina da vrati kuću Lannister na njezino pravo mjesto. Upravo kao što je na njega spalo da vlada ovim kraljevstvom, kad mu nije bilo više od dvadeset. Nosio je taj težak teret *dvadeset godina,* a jedino je zaradio zavist Ludog kralja. Umjesto časti koje je zaslužio, primorali su ga da trpi uvrede preko svakog broja, ali on je ipak Sedam kraljevina pružio mir, obilje i. pravdu. On je samo čovjek. Bilo bi mudro od tebe kad bi mu vjerovao."
Tyrion trepne od zaprepaštenja. Ser Kevan je uvijek bio razborit, ravnodušan i pragmatičan; nikad ga prije nije čuo govoriti s takvim žarom. "Vi ga volite."
"On je moj brat."
"Ja... razmislit ću o tome što ste rekli."
"Onda razmisli pažljivo. I brzo."
Razmišljao je o malo čem drugom te noći, ali s dolaskom jutra nije bio ništa bliže odluci da li da vjeruje svome ocu. Sluga mu donese zobenu kašu i med da prekine post, ali jedino je mogao osjetiti žuč od pomisli na priznanje. *Zvat će me rodoubojicom do kraja mog života. Tisuću godina ili više, ako me se uopće budu sjećali, spominjat će me kao čudovišnog patuljka koji je otrovao svog mladog nećaka na njegovoj svadbenoj gozbi.* Pomisao ga toliko prokleto razgnjevi da je bacio zdjelu i žlicu preko odaje i ostavio mrlju kaše na zidu. Ser Addam Marbrand znatiželjno ju je promotrio kad je došao otpratiti Tyriona na sud, ali bio je dovoljno pristojan da se ne raspituje.
"Knez Varys," reče glasnik, "gospodar uhoda."
Naprašen, dotjeran i mirišući na ružinu vodicu, Pauk je trljao ruke jednu preko druge cijelo vrijeme dok je govorio. *Pere ruke od mog života,* pomisli Tyrion, dok je slušao eunuhovu turobnu priču o tome kako je Vražićak spletkario da odvoji Joffreyja od Psetove zaštite i govorio s Bronnom o prednostima toga da Tommen bude kralj. *Poluistine su bolje od izravnih laži. A* za razliku od drugih, Varys je imao spise; pergamente pomno ispunjene bilješkama, pojedinostima, datumima, cijelim razgovorima. Toliko materijala da je njegovo izlaganje trajalo cijeli dan, a toliko je toga bilo poražavajuće. Varys je potvrdio Tyrionov ponoćni posjet odajama Velikog meštra Pvcellea i krađu njegovih otrova i napitaka, potvrdio prijetnju koju je izrekao Cersei one noći njihove večere, potvrdio svaku prokletu stvar osim samog trovanja. Kad gaje princ Obe-ryn upitao kako je uopće mogao znati sve to, budući da nije bio prisu-" tan nijednom događaju, uškopljenik je samo zahihotao i rekao: "Moje ptičice su mi rekle. Doznati stvari njihova je svrha, i moja."

Kako mogu ispitati ptičicu? pomisli Tyrion. *Trebao sam odsjeći uškop-Ijenikovu glavu prvog dana kad sam stigao u Kraljev grudobran. Proklet bio. I proklet bio ja što sam u njega polagao vjeru.*
"Jesmo li sve čuli?" knez Tywin upita svoju kćer dok je Varys ostavljao dvoranu.
"Gotovo sve", reče Cersei. "Molim vaše dopuštenje da sutradan pred vas dovedem posljednjeg svjedoka."
"Kako želiš", reče knez Tywin.
O, dobro, divlje pomisli Tyrion. *Nakon ove farse od suđenja, pogubljenje će doći gotovo kao olakšanje.*
Te noći, dok je sjedio pokraj prozora pijući, začuo je glasove pred svojim vratima. *Ser Kevan, došao je po moj odgovor,* pomisli smjesta, ali u odaju ne uđe njegov stric.
Tyrion ustane kako bi se podrugljivo naklonio princu Obervnu. "Zar je sucima dopušteno posjetiti optuženog?"
"Prinčevima je dopušteno ići kamo žele. Ili sam tako rekao tvojim stražarima." Crvena Guja zauzme stolac.
"Moj otac će se naljutiti na vas."
"Sreća Tywina Lannistera nikad nije bila visoko na mojoj listi briga. Pijete li to dornsko vino?"
"Iz Sjenice."
Obervn načini grimasu. "Crvena voda. Jeste li ga otrovali?"
"Ne. Jeste li vi?"
Princ se nasmiješi. "Imaju li svi patuljci jezike kao što je vaš? Netko će vam ga odsjeći ovih dana."
"Niste prvi koji mi je to rekao. Možda bih ga sam morao odsjeći, čini se da mi neprestano stvara nevolje."
"Vidio sam. Mislim da bih ipak mogao popiti malo grožđanog soka kneza Redwynea."
"Kako želite." Tyrion mu posluži kalež.
Čovjek uzme gutljaj, promućka ga u ustima i proguta. "Poslužit će, za trenutak. Sutra ću vam poslati malo jakog dornskog vina." Uzme još jedan gutljaj. "Otkrio sam onu zlatokosu kurvu kojoj sam se nadao."
"Dakle, pronašli ste Chatavu?"
"Kod Chatave sam spavao s tamnoputom djevojkom. Alayaya, vjerujem da je zovu. Izvrsna, unatoč ožiljcima na leđima. Ali kurva o kojoj sam govorio je vaša sestra."
"Zar vas je već zavela?" upita Tyrion, ne iznenađen.
Oberyn se glasno nasmije. "Nije, ali hoće ako platim njezinu cijenu. Kraljica je čak aludirala na brak. Njezina Milost treba novog muža, a tko je bolji od princa od Dornea? Ellaria vjeruje da bih trebao prihvatiti. Od same pomisli na Cersei u našoj postelji sva se ovlaži, pohotna djevojčura. A ne bismo morali platiti ni patuljkov novčić. Sve što vaša sestra traži od mene jest jedna glava, ponešto prevelika i bez nosa."
"I?" reče Tyrion, čekajući.
Umjesto odgovora princ Obervn promiješa svoje vino, pa reče: "Kad je Mladi Zmaj pokorio Dorne prije mnogo vremena, ostavio je Kneza Vi-sovrta da vlada nad nama nakon Predaje Sunčeva koplja. Ovaj Tyrell se premještao sa svojom pratnjom od utvrde do utvrde, proganjajući pobunjenike i starajući se da naša koljena ostaju savijena. Stigao bi sa silom, prisvojio zamak, ostao mjesec dana i odjahao do idućeg. Običaj mu je bio da izbaci knezove iz njihovih odaja i sam im zauzme postelje. Jedne se noći zatekao ispod teškog baršunastog baldahina. Blizu jastuka visjela je vrpca, ako bi poželio pozvati djevojčuru. Sviđale su mu se dorn-ske žene, tom knezu Tyrellu, a tko ga može kriviti? Stoga je povukao vrpcu, a kad je to učinio, baldahin iznad njega se rascijepao i stotinu crvenih škorpiona palo mu je na glavu. Njegova smrt upalila je vatru koja je uskoro poharala Dorneom, poništivši sve pobjede Mladog *Zmaja u* četrnaest dana. Klečeći ljudi su ustali, a mi smo ponovno bili slobodni."

"Znam tu priču", reče Tyrion. "I što s njom?"
"Samo ovo. Ako ikad pronađem vrpcu pokraj svoje postelje i povučem je, radije bih da na mene padnu škorpioni nego kraljica u svoj svojoj nagoj krasoti."
Tyrion se naceri. "To nam je zajedničko, onda."
"Dakako, imam na mnogočemu zahvaliti vašoj sestri. Da nije bilo njezine optužbe na gozbi, mogli ste vi suditi meni, a ne ja vama." Prinčeve oči bile su tamne od smijeha. "Tko naposljetku zna više o otrovima od Crvene Guje od Dornea? Tko ima bolji razlog da želi udaljiti Tyrellove od krune? A s Joffreyjem u grobu, po *damskim* zakonima Željezno prijestolje trebalo bi pripasti njegovoj sestri Mvrcelli, koja je slučajno zaručena za mog nećaka, zahvaljujući vama."
"Dornski zakoni ne vrijede." Tyrion je bio tako zaokupljen vlastitim nedaćama da nije nijednom zastao da razmisli o sukcesiji. "Moj otac će okruniti Tommena, računajte na to."
"Može okruniti Tommena, tu u Kraljevu grudobranu. Što ne znači da moj brat ne može okruniti Mvrcellu, dolje u Sunčevu koplju. Hoće li vaš otac zaratiti protiv vaše nećakinje u ime vašeg nećaka? Hoće li vaša sestra?" On slegne ramenima. "Možda bih se ipak morao oženiti kraljicom Cersei, pod uvjetom da ona podrži svoju kćer umjesto sina. Mislite li da bi to učinila?"
Nikad, htio je reći Tyrion, ali riječ mu zastane u grlu. Cersei je uvijek prezirala što je izostavljaju iz moći zbog spola. *Kad bi damski zakon vrijedio na zapadu, ona bi bila nasljednica Bacačeve hridi po svom pravu.* Ona i Jaime bili su blizanci, ali Cersei je prva došla na svijet, i to je bilo to. Podržavajući Mvrcellinu stvar ona bi podržavala vlastitu. "Ne znam koga bi moja sestra izabrala, između Tommena i Mvrcelle", prizna on. "Nije važno. Moj otac joj nikad neće pružiti taj izbor."
"Vaš otac", reče princ Obervn, "možda neće živjeti zauvijek."
Nešto u načinu na koji je to rekao nagna dlačice na Tyrionovu zatiljku da se nakostriješe. Odjednom se ponovno sjetio Elije i svega što je Obervn rekao dok su prelazili polje pepela. *On želi glavu koja je izustila riječi, ne samo ruku koja je zamahnuta mačem.* "Nije mudro govoriti takva izdajstva u Crvenoj utvrdi, moj prinče. Ptičice osluškuju."
"Neka ih. Je li izdaja reći daje čovjek smrtan? *Valar morghulis* bio je izraz za to u Valvriji iz davnina. *Svi ljudi moraju umrijeti.* A Propast je došla i to dokazala." Dornijac priđe prozoru kako bi se zagledao u noć. "Govori se da nemate svjedoka za nas."
"Nadao sam se da će jedan pogled na ovo moje slatko lice biti dovoljan da vas sve uvjeri u moju nevinost."
"Griješite, moj kneže. Debeli cvijet Visovrta je posve uvjeren u vašu krivnju i odlučan da vidi vašu smrt. Njegova ljubljena Margaerv je i sama pila iz tog pehara, kao što nas je podsjetio pola stotine puta."
"A vi?" reče Tyrion.
"Ljudi su rijetko onakvi kakvi se prikazuju. Vi izgledate toliko krivo da sam uvjeren u vašu nevinost. Ipak, vjerojatno ćete biti osuđeni. S ove strane planina vlada nestašica pravde. Nije je bilo za Eliju, Aegona ni Rhaenys. Zašto bi je bilo za vas? Možda je Joffreyjeva pravog ubojicu pojeo medvjed. Čini se da se to često događa u Kraljevu grudobranu. O, čekajte, medvjed je bio u Harrenhalu, sad se sjećam."
"Je li to igra koju igramo?" Tyrion protrlja svoj ožiljcima prekriveni nos. Nije mogao ništa izgubiti govoreći Obervnu istinu. *"Bio* je medvjed u Harrenhalu i ubio je Ser Amoryja Lorcha."
"Kako tužno za njega", reče Crvena Guja. "I za vas. Lažu li beznosi ljudi tako loše, pitam se?"
"Ne lažem. Ser Amory je izvukao princezu Rhaenys ispod očeve postelje i proboje nožem. Imao je neke oklopnike sa sobom, ali ne znam im imena." Nagne se naprijed. "Ser Gregor Clegane je razbio glavu princa Aegona o zid i silovao vašu sestru Eliju dok su mu njegova krv i mozak još bili na rukama."
"Stoje to, sada? Istina, od Lannistera?" Obervn se hladno nasmiješi. "Vaš otac je izdao zapovijed, da?"
"Ne." Izrekao je laž bez oklijevanja i nijednom nije zastao da se upita zašto je to učinio.

Dornijac uzdigne jednu tanku crnu obrvu. "Tako poslušan sin. I tako prozirna laž. Knez Tywin je predao djecu moje sestre kralju Rober-tu umotanu u grimiz lannisterskih plašteva."
"Možda biste ovu raspravu trebali voditi s mojim ocem. On je bio tamo. Ja sam bio na Hridi, još tako mlad da sam držao kako je ova stvar-ca među mojim nogama dobra jedino za pišanje."
"Da, ali sada ste tu, i u izvjesnoj nevolji, rekao bih. Vaša nevinost možda je očita kao ožiljak na vašem licu, ali neće vas spasiti. Kao ni vaš otac." Dornski princ se nasmiješi. "Ali ja bih mogao."
"Vi?" Tyrion ga je proučavao. "Vi ste jedan od trojice sudaca. Kako me vi možete spasiti?"
"Ne kao vaš sudac. Kao vaš junak."

jaime

Bijela knjiga ležala je na bijelom stolu u bijeloj odaji.
Odaja je bila okrugla, njezini zidovi od okrečenog kamena ukrašeni bijelim vunenim tapiserijama. Činila je prvi kat Kule bijelog mača, vitkog zdanja od četiri kata izgrađenog u kutu zida zamka koji je gledao na zaljev. Kripta je zapremala oružje i oklope, drugi i treći kat male skromne spavaće ćelije šestorice braće Kraljevske garde.
Jedna od tih ćelija bila je njegova osamnaest godina, ali jutros je premjestio svoje stvari na najviši kat, koji je bio potpuno prepušten odajama Vrhovnog zapovjednika. Te su sobe također bile skromne, iako prostrane; a nalazile su se iznad vanjskih zidina, što je značilo da će imati pogled na more. *To će mi se svidjeti,* pomislio je. *Pogled i ostalo.*
Blijed poput odaje, Jaime je sjedio uz knjigu u bijelom ruhu Kraljevske garde, čekajući svoju Zakletu braću. Dugi mač visio mu je s boka. *S pogrešnog boka.* Prije je uvijek nosio mač s lijeve strane, i povlačio ga preko tijela kad bi ga vadio iz korica. Premjestio ga je na desni bok ovog jutra, kako bi ga mogao izvlačiti lijevom rukom na isti način, ali njegova težina činila se čudnom ondje, a kad je pokušao potegnuti oštricu iz korica, cijeli pokret doimao se nespretnim i neprirodnim. I odjeća mu je loše pristajala. Odjenuo je zimsku odoru Kraljevske garde, tuniku i hlače od izblijedjele bijele vune i težak bijeli plašt, ali sve je to naočigled visjelo na njemu.
Jaime je provodio dane na suđenju svojem bratu, stojeći dobrano u pozadini dvorane. Ili ga Tyrion uopće nije vidio ondje ili ga nije prepoznao, ali to nije bilo iznenađujuće. Polovica dvora kao da ga nije poznavala. *Stranac sam u vlastitoj kući.* Njegov sin je bio mrtav, njegov otac ga se odrekao, a njegova sestra... nije mu nijednom dopustila da ostane sam s njom, od onog prvog dana u kraljevskoj septi gdje je Joffrey ležao među svijećama. Čak i kad su ga nosili preko grada do njegova groba u Velikoj septi Baelora, Cersei se držala na opreznoj udaljenosti.
Još se jednom ogledao po Okrugloj odaji. Bijele vunene draperije pokrivale su zidove, a obješeni iznad ognjišta nalazili su se bijeli štit i dva ukrštena mača. Stolica iza stola bila je od stare crne hrastovine, s jastucima od pobijeljene kravlje kože, koja je bila posve istanjena. *Istanjena koštunjavom guzicom Barristana Smjelog i Ser Gerolda Hightowera prije njega, princem Aemonom Zmajskim Vitezom, Ser Ryamom Redwyneom i danjjevskim Zloduhom, Ser Duncanom Visokim i Blijedim grifonom Alynom Conningtonom.* Kako je Kraljosjek mogao pripadati tako uzvišenoj družini?
No ondje je bio.
Sam stol bio je od starog usud-drva, blijed poput kosti, izrezbaren u obliku golemog štita poduprtog trima bijelim pastusima. Prema tradiciji Vrhovni je zapovjednik sjedio na vrhu štita, a braća po trojica sa strane, u rijetkim prilikama kad ih je svih sedam bilo na okupu. Knjiga koja mu je počivala do lakta bila je masivna; dvije stope visoka i stopu i pol široka, tisuću stranica debela, fini bijeli pergament uvezan između korica od izblijedjele bijele kože sa zlatnim šarkama i kopčama. *Knjiga Braće* bio joj je točan naziv, ali češće su je jednostavno zvali Bijela knjiga.

U Bijeloj knjizi nalazila se povijest Kraljevske garde. Svaki vitez koji je ikad služio imao je stranicu, da zabilježi svoje ime i djela za sva vremena. U gornjem lijevom kutu svake strane bio je narisan štit koji je čovjek nosio u vrijeme kad je izabran, obojen jarkim bojama. Dolje u donjem desnom kutu bio je štit Kraljevske garde; snježno-bijel, prazan, čist. Gornji su štitovi svi bili različiti; donji su štitovi svi bili isti. U prostoru između bijahu napisani podaci iz života i službe svakog čovjeka. Crtanje grbova i iluminacije načinili bi septoni poslani iz Velike septe Baelora tri puta godišnje, ali dužnost Vrhovnog zapovjednika bila je da obnavlja zapise.

Moja dužnost, sada. To jest, kad jednom nauči pisati lijevom rukom. Bijela knjiga je bila dobrano zastarjela. Smrti Ser Mandona Moorea i Ser Prestona Greenfielda morale su se unijeti, te kratka krvava služba u Kraljevskoj gardi Sandora Cleganea. Nove stranice morale su se započeti za Ser Balona Swanna, Ser Osmunda Kotlocrnog i Viteza Cvijeća. *Morat ću pozvati septona da im nariše štitove.*

Ser Barristan Selmy je prethodio Jaimeu kao Vrhovni zapovjednik. Štit na vrhu njegove stranice pokazivao je grb kuće Selmy: tri žute stabljike pšenice, na smeđem polju. Jaime se nasmiješio, premda ga i nije iznenadilo kad je pronašao daje Ser Barristan pronašao vremena da zabilježi vlastito otpuštenje prije nego što je ostavio zamak.

Ser Barristan od kuće Selmy. Prvorođeni sin Ser Lyonela Selmyja od Žetvenih dvora. Služio kao štitonoša Ser Manfredu Swannu. Nazvan "Smjeli" u svojoj 10. godini, kad je odjenuo posuđen oklop kako bi se pojavio kao tajanstveni vitez na turniru u Crnoj luci, gdje ga je porazio i raskrinkao Duncan, princ Vilin-konjica. Pomazan za viteza u 16. godini od ruke kralja Aegona V. Targarvjena, nakon što je izveo velika junačka djela kao tajanstveni vitez na zimskom turniru u Kraljevu grudobranu, porazivši princa Duncana Niskog i SerDuncana Visokog, Vrhovnog zapovjednika Kraljevske garde. Ubio Maelysa Čudovišnog, posljednjeg od Pretendenata Crne vatre, u dvoboju za vrijeme Rata Devetpenijevskih kraljeva. Porazio Lormellea Dugo Koplje i Cedrika Storma, Kopile Brončanih dveri. Primljen u Kraljevsku gardu u 23. godini, od Vrhovnog zapovjednika Ser Gerolda Hightowera. Obranio prolaz od svih izazivača na turniru Srebrnog mosta. Pobjednik kreševa kod Djevičinog jezerca. Odveo kralja Aerysa II. u sigurnost tijekom Izazova Sumrakdola, unatoč rani od strijele u grudima. Osvetio ubojstvo svog Zakletog brata, Ser Gwaynea Gaunta. Spasio kneginju Jeyne Swann i njezinu septu od Bratstva Kraljevske šume, porazivši Simona Toynea i Nasmiješenog Viteza, te ubivši prvog. Na starigradskom turniru, porazio i raskrinkao tajanstvenog viteza Crnog Štita, razotkrivšiga kao Kopile Od Visoravni. Jedini pobjednik turnira kneza Steffona u Krajoluji, gdje je zbacio s konja kneza Roberta Baratheona, princa Oberyna Martella, kneza Leytona Hightowera, kneza Jona Connin-gtona, kneza Jasona Mallistera i princa Rhaegara Targaryjena. Ranjen strijelom, kopljem i mačem u Bitki na Trozupcu dok se borio uz svoju Zakletu braću i Rhaegara princa Zmajeva kamena. Pomilovan i imenovan Vrhovnim zapovjednikom Kraljevske garde, od kralja Roberta I. Baratheona. Služio u počasnoj straži koja je dovela kneginju Cersei od kuće Lannister u Kraljev grudobran da se uda za kralja Roberta. Vodio napad na Stari Wyk tijekom Pobune Balona Greyjoya. Pobjednik turnira u Kraljevu grudobranu, u svojoj 57. godini. Otpušten iz službe od kralja Joffreyja I. Baratheona u svojoj 61. godini, zbog uznapredovale životne dobi.

Prijašnji dio Ser Barristanove glasovite karijere unio je Ser Gerold Hightower krupnom silovitom rukom. Selmvjev manji i elegantniji rukopis preuzeo je s pričom o njegovu ranjavanju na Trozupcu.

Jaimeova stranica bila je oskudna u usporedbi s drugima.

Ser Jaime od kuće Lannister. Prvorođeni sin kneza Tywina i kneginje Joanne od Bacačeve hridi. Služio protiv Bratstva Kraljevske šume kao šti-tonoša knezu Sumneru Crakehallu. Pomazan za viteza u 15. godini od ruke SerArthura Davnea od Kraljevske garde, za srčanost na bojištu. Izabran u Kraljevsku gardu u 15. godini od kralja Aerysa II. Targatjjena. U vrijeme Razaranja Kraljeva grudobrana, ubio kralja Aerysa II. pred Željeznim prijestoljem. Otad poznat kao "Kraljosjek". Pomilovan za taj zločin od kralja Roberta I. Baratheona.

Služio u počasnoj straži koja je dovela njegovu sestru, kneginju Cersei Lannister u Kraljev grudobran da se uda za kralja Roberta. Pobjednik turnira održanog u Kraljevu grudobranu u prigodi njihova vjenčanja.
Ukratko izložen na taj način, njegov se život činio prilično manjkav i škrt. Ser Barristan je u najmanju ruku mogao zabilježiti još nekoliko njegovih turnirskih pobjeda. A Ser Gerold je mogao napisati još nekoliko riječi o djelima koja je izveo kad je Ser Arthur Davne uništio Bratstvo Kraljevske šume. *Spasio* je život knezu Sumneru kad mu se Tr-bušasti Ben spremao razbiti glavu, iako mu je odmetnik pobjegao. I nije uzmaknuo pred Nasmiješenim Vitezom, iako je Ser Arthur bio taj koji ga je ubio. *Kakva je to borba bila, i kakav protivnik.* Nasmiješeni Vitez bio je luđak, okrutnost i viteštvo pomiješani, ali nije poznavao značenje straha. *A Davne, sa Zorom u ruci...* Odmetnikov mač imao je do kraja toliko ureza da je Ser Arthur stao kako bi mu dopustio da ode po novi. "Želim taj vaš bijeli mač", rekao mu je vitez Otimač kad su nastavili, iako je dotad već krvario iz nekoliko rana. "Onda ćete ga dobiti, ser", odgovorio je Jutarnji Mač i dokrajčio ga.
Svijet je bio jednostavniji u to doba, pomisli Jaime, *a i ljudi i mačevi bili su načinjeni od boljeg čelika.* Ili je to bilo samo zato što mu je bilo petnaest godina? Svi su oni sada bili u njihovim grobovima, Jutarnji Mač i Nasmiješeni Vitez, Bijeli Bik i princ Lewyn, Ser Oswell Whent sa svojim crnim humorom, revni Jon Darry, Simon Tovne i njegovo Bratstvo Kraljevske šume, nabusiti stari Sumner Crakehall. *I ja, onaj dječak koji sam bio... kad je on umro, pitam se? Kad sam ogrnuo bijeli plašt? Kad sam rastvorio Aerjsovo grlo?* Taj je dječak želio biti Ser Arthur Davne, ali negdje putem postao je Nasmiješeni Vitez.
Kad je čuo vrata kako se otvaraju, zaklopio je Bijelu knjigu i ustao da primi svoju Zakletu braću. Ser Osmund Kotlocrn stigao je prvi. Uputio je Jaimeu osmijeh, kao da su bili stari suborci. "Ser Jaime," reče, "da ste tako izgledali prije neku noć, smjesta bih vas bio prepoznao."
"Biste li zaista?" Jaime je u to sumnjao. Sluge su ga okupali, obrijali, te mu oprali i počešljali kosu. Kad se pogledao u zrcalo, više nije vidio čovjeka koji je prešao riječnu krajinu s Brienne... ali nije vidio ni sebe. Lice mu je bilo mršavo i upalo, a imao je bore ispod očiju. *Izgledam kao neki starac.* "Stanite kraj svog stolca, ser."
Kotlocrn posluša. Ostala Zakleta braća stupiše unutra u koloni jedan po jedan.
"Gospodo," reče Jaime svečanim glasom kad su se sva petorica okupila, "tko čuva kralja?"
"Moja braća Ser Osney i Ser Osfryd", otpovrne Ser Osmund. "I moj brat Ser Garlan", reče Vitez Cvijeća. "Hoće li ga držati na sigurnom?" "Hoće, moj gospodaru."
"Sjednite, onda." Riječi su bile obredne. Prije nego što se sedmorica mogu sastati na zasjedanju, kraljeva je sigurnost morala biti potvrđena.
Ser Boros i Ser Meryn sjedoše mu zdesna, ostavivši prazan stolac između sebe za Ser Arysa Oakhearta, koji je bio u Dorneu. Ser Osmund, Ser Balon i Ser Loras zauzeše stolce njemu slijeva. *Stari i novi.* Jaime se pitao je li to išta značilo. Bilo je razdoblja tijekom povijesti Kraljevske , garde kad je ona bila podijeljena unutar sebe, najznačajnije i najgorče za vrijeme Plesa Zmajeva. Je li i to bilo nešto čega se trebao bojati?
Činilo mu se čudnim sjediti na stolcu Vrhovnog zapovjednika gdje je Barristan Smjeli sjedio toliko mnogo godina. *A još je čudnije sjediti osakaćen.* Unatoč tome, to je bio njegov stolac, a to je sada bila njegova Kraljevska straža. *Tommenovih sedam.*
Jaime je služio s Mervnom Trantom i Borosom Blountom godinama; primjereni borci, ali Trant je bio podmukao i okrutan, a Blount vreća • gunđavog zraka. Ser Balon Swann je bolje pristajao svom plastu, a naravno Vitez Cvijeća je navodno bio sve što jedan vitez treba biti. Peti mu je čovjek bio stranac, ovaj Osmund Kotlocrn.

Pitao se što bi Ser Arthur Davne rekao na ovu bratiju. *"Kako to da je Kraljevska garda spala na tako niske grane", najvjerojatnije. "To je moja krivnja", odgovorio bih ja. "Otvorio sam vrata i nisam ništa poduzeo kad je gamad počela gmizati unutra."*
"Kralj je mrtav", započne Jaime. "Sin moje sestre, trinaestogodišnji dječak, umoren na svojoj svadbenoj gozbi u svojoj dvorani. Sva petorica bili ste prisutni. Sva petorica ste ga *štitili.* A on je ipak mrtav." Čekao je da vidi što će reći na to, ali nitko od njih nije ni pročistio grlo. *Mali Tyrell je gnjevan, a Balon Swann postiđen,* prosudi. Od ostale trojice Jaime osjeti jedino ravnodušnost. "Je li moj brat to počinio?" upita ih izravno. "Je li Tyrion otrovao mog nećaka?"
Ser Balon se nelagodno promeškolji na svom stolcu. Ser Boros stisne šaku. Ser Osmund lijeno slegne ramenima. Meryn Trant je bio taj koji na kraju odgovori. "Napunio je Joffreyjev kalež vinom. Vjerojatno je tada ubacio otrov."
"Jeste li sigurni da je *vino* bilo otrovano?"
"Što drugo?" reče Ser Boros Blount. "Vražićak je izlio ostatak na pod. Zašto bi to učinio ako ne da prolije vino koje je moglo dokazati njegovu krivnju?"
"Znao je da je vino otrovano", reče Ser Meryn.
Ser Balon Swann se namršti. "Vražićak nije bio sam na podiju. Daleko od toga. Tako kasno u gozbi, bilo je ljudi koji su stajali i kretali se uokolo, izmjenjujući mjesta, iskradajući se na zahod, sluge su dolazili i odlazili... kralj i kraljica su netom otvorili svadbenu pitu, sve oči bile su na njima ili onim triput prokletim golubovima. Nitko nije promatrao vinski pehar."
"Tko je još bio na podiju?" upita Jaime.
Ser Meryn odgovori. "Kraljeva obitelj, nevjestina obitelj, Veliki meštar Pvcelle, Vrhovni septon..."
"Evo vašeg trovača", predloži Ser Osmund Kotlocrn s podmuklim osmijehom. "Preveliki je svetac, taj starac. Nikad mi se osobno nije sviđao." Nasmije se.
"Ne", reče Vitez Cvijeća, nimalo zabavljen. "Sansa Stark je trovačica. Svi zaboravljate, i moja sestra je pila iz tog pehara. Sansa Stark je bila jedina osoba u dvorani koja je imala razloga da poželi Margaervnu smrt, jednako kao kraljevu. Otrovavši svadbeni pehar, mogla se nadati da će ih ubiti oboje. A zašto je kasnije pobjegla, osim ako nije bila kriva?"
Dječak razborito govori. Tyrion bi ipak mogao biti nevin. Međutim, nitko se nije nimalo približio pronalaženju djevojke. Možda bi se Jaime morao sam pozabaviti time. Za početak, bilo bi dobro znati kako je umaknula iz zamka. *Varys bi mogao imati ideju ili dvije o tome.* Nitko nije poznavao Crvenu utvrdu bolje do uškopljenika.
To je međutim moglo čekati. Upravo sada Jaime je imao prečih briga. *Veliš da si Vrhovni zapovjednik Kraljevske garde,* rekao je njegov otac. *Idi vršiti svoju dužnost.* Ova petorica nisu bila braća koju bi on izabrao, ali bila su braća koju je imao; došlo je vrijeme da ih preuzme u svoje ruke.
"Tko god da je to učinio," reče im on, "Joffrey je mrtav, a Željezno prijestolje sada pripada Tommenu. Želim da on na njemu sjedi dok mu kosa ne pobijeli i zubi ne otpadnu. I to ne od otrova." Jaime se okrene Ser Borosu Blountu. Čovjek se udebljao posljednjih godina, iako je imao dovoljno krupne kosti da to podnese. "Ser Borose, izgledate kao čovjek koji uživa u hrani. Odsad ćete kušati sve što Tommen jede ili pije."
Ser Osmund Kotlocrn se glasno nasmije, a Vitez Cvijeća se osmjehne, ali Ser Boros poprimi tamnocrvenu boju repe. "Nisam ja kušač hrane! Ja sam vitez Kraljevske garde!"
"Nažalost, jeste." Cersei nije smjela lišiti tog čovjeka bijelog plašta. Ali njihov je otac samo pogoršao sramotu time što mu gaje vratio. "Sestra mi je ispričala kako ste spremno predali mog nećaka Tyrionovim plaćenicima. Pronaći ćete mrkve i grašak manje prijetećim, nadam se. Kad vaša Zakleta braća budu vježbala u dvorištu s mačem i štitom, vi možete vježbati sa žlicom i pladnjem. Tommen obožava kolače od jabuka. Pobrinite se da nijedan plaćenik ne odmagli s njima."

"Vi mi ovako govorite? *Vi?"*
"Trebali ste umrijeti prije nego što ste dopustili da Tommena zarobe."
"Kao što ste vi umrli štiteći Aervsa, ser?" Ser Boros se osovi na noge i obujmi držak svog mača. *"Neću*... Neću to trpjeti. Vi biste trebali biti kušač hrane, čini mi se. Čemu još može bogalj služiti?"
Jaime se nasmiješi. "Slažem se. Nedostojan sam da čuvam kralja kao vi. Stoga isučite taj mač koji milujete i vidjet ćemo kako vašim dvjema rukama ide protiv moje jedne. Na kraju će jedan od nas biti mrtav, a Kraljevska garda poboljšana." On ustane. "Ili, ako vam je draže, možete se vratiti svojim dužnostima."
"Bah!" Ser Boros nakupi grumen zelene pljuvačke, ispljune je Jai-meu pred noge i izađe, s mačem još u koricama.
Čovjek je kukavica, a to je dobra stvar. Iako debeo, postariji i nikad više od običnog, Ser Boros ga je svejedno mogao sasjeći na krvave komade. *Ali Boros to ne zna, niti smiju ostali. Bojali su se čovjeka koji sam bio; čovjeka koji jesam bi žalili.*
Jaime ponovno sjedne i okrene se Kotlocrnom. "Ser Osmunde. Ne poznajem vas. Nalazim to čudnim. Borio sam se na turnirima, kreševima i bitkama diljem Sedam kraljevina. Poznajem svakog putujućeg viteza, slobodnog jahača i uspjelog štitonošu bilo kakve vještine koji se ikad drznuo slomiti koplje u borilištu. Kako to da nikad nisam čuo za vas, Ser Osmunde?"
"To ne bih znao reći, moj gospodaru." Imao je velik širok osmijeh na licu, taj Ser Osmund, kao da su on i Jaime bili stari drugovi po oružju koji su igrali kakvu veselu malu igru. "No, ja sam vojnik, ne turnirski vitez."
"Gdje ste služili, prije nego što vas je moja sestra pronašla?" "Ovdje i ondje, moj gospodaru."
"Bio sam u Starigradu na jugu i Oštrozimlju na sjeveru. Bio sam u luci Lannis na zapadu i Kraljevu grudobranu na istoku. Ali nikad nisam bio Ovdje. Ni Ondje." Kako mu je nedostajao prst, Jaime uperi svoj batrljak u Ser Osmundov kljunasti nos. "Još jednom ću pitati. *Gdje ste služili?"*
"U Kamenim stubama. Ponešto u Spornim zemljama. Ondje uvijek ima bitaka. Jahao sam s Odvažnim ljudima. Tukli smo se za Lys, a neki za Tyrosh."
Tukao si se za svakog tko bi Uplatio. "Kako ste postali vitezom?" "Na bojnom polju."
"Tko vas je pomazao?"
"Ser Robert... Stone. Sad je mrtav, moj gospodaru."
"Dakako." Ser Robert Stone je mogao biti neko kopile iz Doline, predmnijevao je, koji je prodavao svoj mač u Spornim zemljama. S druge strane, mogao je biti tek ime koje je Ser Osmund sklepao od pokojnog kralja i zida zamka. *Stoje Cersei mislila kad je ovome dala bijeli plašt?*
Barem će Kotlocrn znati rabiti mač i štit. Plaćenici su rijetko bili naj-časniji ljudi, ali posjedovali su izvjesne vještine oružjem da ostanu živi. "Vrlo dobro, ser", reče Jaime. "Možete ići."
Muškarčev osmijeh se vrati. Otišao je šepireći se.
"Ser Mervne." Jaime se nasmiješi namrgođenom vitezu poput hrđe crvene kose i s vrećicama ispod očiju. "Čuo sam da se govori kako vas je Joffrey iskoristio pri kažnjavanju Šanse Stark." Okrenuo je Bijelu knjigu jednom rukom. "Evo, pokažite mi gdje smo u našim zakletvama prisegnuli da ćemo tući žene i djecu."
"Učinio sam kako mi je Njegova Milost zapovjedila. Prisegli smo slušati."
"Odsad ćete ublažiti tu poslušnost. Moja sestra je kraljica regentica. Moj otac je Kraljev Namjesnik. Ja sam Vrhovni zapovjednik Kraljevske straže. Slušajte nas. Nikog drugog."
Ser Meryn poprimi tvrdoglav izraz na svom licu. "Govorite nam da ne slušamo kralja?"

"Kralj ima osam godina. Naša prva dužnost je da ga *štitimo,* što uključuje zaštititi ga od njega samog. Upotrijebite tu ružnu stvar koju držite u svojoj kacigi. Ako Tommen želi da mu osedlate konja, poslušajte ga. Ako vam kaže da mu konja ubijete, javite se meni."
"Da. Na zapovijed, moj gospodaru."
"Voljno." Dok je odlazio, Jaime se okrene Ser Balonu Swannu. "Ser Balone, promatrao sam vas u natjecanju kopljem mnogo puta i borio se s vama i protiv vas u kreševima. Rečeno mi je da ste dokazali svoje junaštvo stotinu puta tijekom Bitke na Crnovodi. Kraljevska straža počašćena je vašom prisutnošću."
"Čast je moja, moj gospodaru." Ser Balon je zvučao oprezno.
"Samo je jedno pitanje koje vam želim postaviti. Služili ste nam vjerno, to je istina... ali Varys mi veli da je vaš brat jahao s Renlvjem a potom sa Stannisom, dok je vaš otac knez izabrao da uopće ne sazove svoje vazale i ostane iza zidova Kamene kacige tijekom cijelog rata."
"Moj otac je star čovjek, moj gospodaru. Dobrano je prešao četrdesetu. Njegovi ratni dani su završeni."
"A vaš brat?"
"Donnel je bio ranjen u bitki i predao se Ser Ehvoodu Harteu. Poslije su ga otkupili te je prisegao na vjernost kralju Joffreyju, kao i mnogi drugi zarobljenici."
"Tako je", reče Jaime. "No unatoč tome... Renly, Stannis, Joffrey, Tommen... kako je uspio izostaviti Balona Greyjoya i Robba Starka? Mogao je biti prvi vitez u kraljevstvu koji je prisegao na vjernost svoj šestorici kraljeva."
Ser Balonova nelagoda bila je očita. "Donnel je griješio, ali on je sada Tommenov čovjek. Imate moju riječ."
"Ne zabrinjava me Ser Donnel Postojani. Zabrinjavate me vi." Jaime se nagne naprijed. "Što čete učiniti ako hrabri Ser Donnel ponudi mač još jednom uzurpatoru i jednog dana bude jurišao na prijestolnu dvoranu? A ondje stojite vi sav u bijelom, između kralja i svoje krvi. Što čete učiniti?"
"Ja... moj gospodaru, to se nikad neće dogoditi." "Dogodila se meni", reče Jaime. Swann otare čelo rukavom svoje bijele tunike. "Nemate odgovor?"
"Moj gospodaru." Swann se uspravi. "Na moj mač, na moju čast, na očevo ime, kunem se... postupit ću kao i vi."
Jaime se nasmije. "Dobro. Vratite se svojim dužnostima... i recite Ser Donnelu da doda vjetrokaz na svoj štit."
A tada je ostao sam s Vitezom Cvijeća.
Vitak poput mača, gibak i pristao, Ser Loras Tyrell je nosio snježnu lanenu tuniku i bijele vunene hlače, sa zlatnim pojasom oko struka i zlatnom ružom koja mu je pričvršćivala njegov fini svileni plašt. Kosa mu je bila mek smeđi busen, a i oči su mu bile smeđe i sjajne od drskosti. *On misli da je ovo turnir i da su upravo najavili njegov dvoboj kopljima.* "Sedamnaest godina i vitez Kraljevske garde", reče Jaime. "Sigurno ste ponosni. Princu Aemonu Zmajskom Vitezu bilo je sedamnaest kad su ga pozvali. Jeste li to znali?"
"Jesam, moj gospodaru."
"A jeste li znali daje meni *bilo petnaest?"*
"I to sam znao, moj gospodaru." On se nasmiješi.
Jaime je mrzio taj osmijeh. "Bio sam bolji od vas, Ser Lorase. Bio sam veći, bio sam jači, i brži."
"A sad ste stariji", reče dječak. "Moj gospodaru."

Mćrao se nasmijati. *To je previše smiješno. Tyrion bi mi se nemilosrdno rugao da me može sada čuti, kako uspoređujem udove s ovim zelenim dječakom.* "Stariji i mudriji, ser. Trebali biste učiti od mene."
"Kao što ste vi učili od Ser Borosa i Ser Mervna?"
Taje strijela pogodila preblizu cilju. "Učio sam od Bijelog Bika i Bar-ristana Smjelog", prasne Jaime. "Učio sam od Ser Arthura Davnea, Jutarnjeg Mača, koji je mogao ubiti petoricu takvih kao ti lijevom rukom dok piša desnom. Učio sam od princa Lewyna od Dornea, Ser Oswella Whenta i Ser Jonothora Darrva, sve samih dobrih ljudi."
"Sve samih mrtvih ljudi."
On je ja, odjednom shvati Jaime. *Ja govorim sa sobom, onakvim kakav sam bio, sve sama samosvjesna bahatost i isprazno viteštvo. Ovakav postaneš, kad si prerano predobar.*
Kao u borbi mačem, ponekad je najbolje pokušati s drugačijim udarcem. "Vele da ste se izvrsno borili u bitki... gotovo jednako dobro kao duh kneza Renlvja uz vas. Zakleti brat nema tajni od svojega Vrhovnog zapovjednika. Recite mi, ser. Tko je nosio Renlyjev oklop?"
Na trenutak Loras Tyrell je izgledao kao da će odbiti, ali na kraju se sjetio svoje prisege. "Moj brat", reče mrko. "Renly je bio viši od mene, i širi u prsima. Njegov oklop bio mi je preširok, ali je dobro pristajao Garlanu."
"Je li maškarada bila vaša zamisao ili njegova?"
"Knez Maloprsti ju je predložio. Rekao je da će preplašiti Stanniso-ve neuke oklopnike."
"Tako je i bilo." *I neke vitezove i plemiće.* "Pa, dali ste pjevačima nešto o čemu mogu slagati rime, predmnijevam da se to ne može odbaciti. Što ste učinili s Renlvjem?"
"Pokopao sam ga vlastitim rukama, na mjestu koje mi je pokazao kad sam bio štitonoša u Krajoluji. Nitko ga nikad neće pronaći ondje da mu omete počinak."
Prkosno pogleda Jaimea. "Branit ću kralja Tom-mena svom svojom snagom, kunem se. Dat ću svoj život za njega ako bude trebalo. Ali nikad neću iznevjeriti Renlvja, ni riječju ni djelom. Bio je kralj koji je trebao kraljevati. Bio je najbolji od njih."
Najbolje odjeven možda, pomisli Jaime, ali začudo to nije izrekao. Bahatost je isparila iz Ser Lorasa čim je počeo govoriti o Renlvju. *Odgovorio je iskreno. Ponosan je, lakomislen i pun pišaline, ali nije lažljivac. Ne još.* "Kako velite. Još jedna stvar i možete se vratiti svojim dužnostima."
"Da, moj gospodaru?"
"Još držim Brienne od Tartha u kulskoj ćeliji." Dječakova usta se stisnu. "Crna ćelija bi bila bolja." "Sigurni ste da to zaslužuje?"
"Zaslužuje smrt. Rekao sam Renlvju da za ženu nema mjesta u Duginoj gardi. Osvojila je kreševo varkom."
"Čini mi se da se sjećam još jednog viteza koji je volio varke. Jednom je jahao kobilu koja se tjerala protiv neprijatelja na zloćudnom pastuhu. Kakvu je vrstu varke Brienne upotrijebila?"
Ser Loras porumeni. "Skočila je... nije važno. Pobijedila je, to joj priznajem. Njegova Milost ogrnula je dugin plašt oko njezinih ramena. A ona ga je ubila. Ili ga pustila umrijeti."
"To je velika razlika." *Razlika između zločina i stida Borosa Blounta.*
"Zaklela se da će ga štititi. Ser Emmon Cuy, Ser Robar Royce, Ser Parmen Grane, i oni su se zakleli. Kako ga je itko mogao ozlijediti, kad je ona bila u njegovu šatoru, a ostali pred njim? Osim ako nisu imali udjela u tome."
"Bilo vas je pet na svadbenoj gozbi", istakne Jaime. "Kako je Joffrey mogao umrijeti? Osim ako vi niste imali udjela u tome?"

Ser Loras se ukočeno isprsi. "Ništa nismo mogli učiniti."
"Djevojčura govori isto. Ona tuguje za Renlvjem jednako kao vi. Uvjeravam vas, ja nikad nisam tugovao za Aervsom. Brienne je ružna i tvrdoglava poput krmače. Ali nedostaje joj pameti da bude lažljivica, a odana je više nego što to razum dopušta. Položila je zakletvu da će me dovesti u Kraljev grudobran, i evo sjedim ovdje. Izgubio sam ovu ruku... pa, to je više bilo mojom krivnjom nego njezinom. Kad uzmem u obzir ve što je učinila da me zaštiti, ne dvojim da bi se borila za Renlvja, da imala protiv koga boriti. Ali protiv sjene?" Jaime zatrese glavom. "Isučite mač, Ser Loras. Pokažite mi kako biste se *vi* borili sa sjenom. Jado bih to vidio."
Ser Loras se ne pomakne. "Pobjegla je", reče on. "Ona i Catelyn Stark, ostavile su ga u krvi i pobjegle. Zašto su to učinile, ako to nije bi-
Ho njihovo djelo?" Zurio je u stol. "Renly mi je dao prethodnicu. Inače bih mu ja pomagao odjenuti oklop. Često mi je povjeravao taj zadatak. Mi smo... se molili zajedno te noči. Ostavio sam ga s njom. Ser Parmen i Ser Emmon su čuvali šator, a i Ser Robar Royce je bio tamo. Ser Em-
'mon se zakleo daje Brienne... iako..."
"Da?" ponuka ga Jaime, osjetivši sumnju.
"Štitnik za vrat bio je presječen. Jedan čisti zamah, kroz čelični štitnik. Renlvjev oklop bio je od najboljeg, najplemenitijeg čelika. Kako je to mogla učiniti? Pokušao sam sam i nije bilo moguće. Ona je neprirodno snažna za ženu, ali čak bi i Gorostasu trebala teška sjekira. I zašto ga odjenuti u oklop, a *onda* mu prerezati vrat?" Uputio je Jaimeu zbunjen pogled. "No, ako nije bila ona... kako je mogla biti *sjena?"*
"Pitajte nju." Jaime donese odluku. "Idite u njezinu ćeliju. Postavite svoja pitanja i poslušajte njezine odgovore. Ako ste još uvjereni daje ubila kneza Renlvja, pobrinut ću se da odgovara za to. Izbor će biti vaš. Optužite je ili je pustite. Jedino što tražim jest da joj sudite pošteno, na svoju vitešku čast."
Ser Loras ustane. "Hoću. Na svoju čast." "Onda smo završili."
Mlađi čovjek krene prema vratima. Ali onda se okrene. "Renly ju je držao smiješnom. Žena odjevena u muški oklop, koja se pretvara da je vitez."
"Da ju je vidio u ružičastom satenu i mvrijskoj čipki, ne bi se tužio."
"Pitao sam ga zašto je drži u blizini, ako ju je smatrao tako grotesknom. Rekao je da su svi njegovi ostali vitezovi nešto htjeli od njega, zamke, časti ili bogatstva, ali Brienne je jedino željela umrijeti za njega. Kad sam ga vidio svega u krvi, dok je ona pobjegla a njih trojica nisu pretrpjela ozljede... ako je nevina, onda su Robar i Emmon..." Činilo se da ne može izustiti riječi.
Jaime nije zastao da razmisli o tom pogledu. "I ja bih isto učinio, ser." Laž je došla s lakoćom, ali činilo se da je Ser Loras na njoj zahvalan.
Kad je otišao, Vrhovni zapovjednik je sjedio sam u bijeloj odaji, pitajući se. Vitez Cvijeća bio je tako mahnit od boli za Renlvjem daje sas-. jekao dvojicu vlastite Zaklete braće, ali Jaimeu nikad nije palo na pamet da učini isto petorici koji su iznevjerili Joffreyja. *Bio je moj sin, moj tajni sin... Sto sam ja, ako ne podignem ruku koja mije ostala da osvetim vlastitu krv i sjeme?* Trebao je ubiti barem Ser Borosa, samo da ga se riješi.
Pogledao je svoj batrljak i načinio grimasu. *Moram nešto poduzeti s tim.* Ako je pokojni Ser Jacelvn Bywater mogao nositi željeznu ruku, on bi trebao imati zlatnu. *Cersei bi se to moglo svidjeti. Zlatna ruka da miluje njezinu zlatnu kosu i čvrsto je privija uza me.*
No, njegova je ruka mogla pričekati. Bilo je drugih stvari za koje se morao pobrinuti. Bilo je drugih dugova koje je morao platiti.

sansa

Ljestve do stražarnice bile su strme i pune iverja, te je Sansa prihvatila ruku Lothora Brunea. *Ser Lothora,* morala se podsjetiti; čovjek je bio pomazan za viteza zbog svoje hrabrosti u Bitki na Crnovodi. Iako nijedan pravi vitez ne bi nosio one zakrpane smeđe hlače i oguljene čizme, ni onaj ispucani i znojem umrljani kožni haljetak. Zdepasti muškarac četvrtastog lica s plosnatim nosom i čupom guste sijede kose, Brune je rijetko govorio. *No, snažniji je nego što izgleda.* Mogla je to prepoznati po lakoći kojom ju je podigao, kao da nije bila nimalo teška.

Pred pramcem *Morskog kralja* prostirala se gola i kamenita morska obala, vjetrovita, bez stabala i neprivlačna. Unatoč tome, bila je dobrodošao prizor. Dugo im je trebalo da se dočepaju svog smjera. Posljednja oluja otpuhala ih je daleko od kopna i razbila takve valove o bokove galije da je Sansa bila sigurna da će se svi utopiti. Dvojicu je more odnijelo preko ograde, čula je starog Oswella da govori, a još jedan je pao s jarbola i slomio vrat.

Rijetko se sama usuđivala na palubu. Njezina mala kabina bila je vlažna i hladna, ali Sansa je bila bolesna gotovo tijekom cijelog puta... bolesna od straha, bolesna od groznice ili morske bolesti... nije ništa mogla probaviti, a čak joj je i san teško dolazio. Kad god bi sklopila oči, vidjela bi Joffreyja kako trga svoj ovratnik, grebe meku kožu svog vrata, umire s mrvicama pitine kore na svojim usnama i vinskim mrljama! svom prsluku. A vjetar koji je jadikovao među konopima podsjećao ju na strahotan tanak usisni zvuk koji je stvarao dok se borio da udahne 5 Ponekad bi sanjala i Tyriona. "On ništa nije učinio", rekla je jedno Maloprstom, kad je posjetio njezinu kabinu da vidi osjeća li se bolje.

"Nije ubio Joffreyja, istina, ali patuljkove ruke su daleko od čisti! Imao je ženu prije tebe, jesi li to znala?"

"Rekao mi je."

"A je li ti rekao da ju je, kad mu je dosadila, poklonio stražarima svog oca? Mogao je i s tobom učiniti isto, s vremenom. Ne prolijevaj suze za Vražićkom, moja gospo."

Vjetar je provlačio slane prste kroz njezinu kosu, pa Sansa zadrhti. Čak i tako blizu obali, ljuljanje broda stvaralo je mučninu u njezinu trbuhu. Očajnički je trebala kupku i promjenu odjeće. *Sigurno izgledam oronulo poput lesa i zaudaram na bljuvotinu.*

Knez Petyr stane do nje, veseo kao uvijek. "Dobro jutro. Slani zrak okrepljuje, ne mislite? Uvijek mi poboljšava tek." Ovio je suosjećajno ruku oko njezinih ramena. "Jesi li posve dobro? Izgledaš tako blijedo."

"Samo me boli želudac. Morska bolest."

"Malo vina će tomu pomoći. Donijet ćemo ti kalež, čim pristanemo." Petyr pokaže prema mjestu gdje je stara kremena kula stajala ocrtana spram tmurnog sivog neba, dok su valovi udarali o hridi pod njom. "Veselo izgleda, zar ne? Bojim se da tu nema sigurnog sidrišta. Pristat ćemo u čamcu."

"Tu?" Nije se željela iskrcati tu. Prsti su bili turobno mjesto, čula je, a bilo je nečeg beznadnog i samotnog u onoj maloj kuli. "Zar ne mogu ostati na brodu dok ne otplovimo u Bijelu kulu?"

"Odavde *Kralj* skreće na istok prema Braavosu. Bez nas." "Ali... moj gospodaru, rekli ste... rekli ste da plovimo doma."
"A ovdje i stoji, bijedan kakav već jest. Moj pradjedovski dom. Nema imena, bojim se. Veliko kneževsko sjedište trebalo bi imati ime, ne slažeš se? Oštrozimlje, Orlovo gnijezdo, Rijekotok, to *su zamci.* Gospodar Harrenhala, to lijepo zvuči, ali što sam bio prije? Knez Ovčjeg izmeta i Gospodar Jadnotvrđe? Tu nešto nedostaje." Njegove sivo-zele-ne oči nevino su je promatrale. "Izgledaš zbunjeno. Zar si mislila da idemo u Oštrozimlje, mila? Oštrozimlje je osvojeno, spaljeno i opljačkano. Svi koje si znala i ljubila su mrtvi. Ono malo Sjevernjaka koji nisu [potpali pod željezne zaratili su se između sebe. Čak je i Zid pod napa-fdom. Oštrozimlje je bilo dom tvog djetinjstva, Sansa, ali ti više nisi dije-f te. Odrasla si žena i moraš sama sebi izgraditi dom."
"Ali ne tu", reče ona, potišteno. "Izgleda tako.
"... malo, čemerno i siromašno? Takvo je, i još više od toga. Prsti su lijepo mjesto, ako si slučajno od kamena. Ali ništa se ne boj, nećemo ostati više od dva tjedna. Očekujem da nam tvoja tetka već jaše u susret." On se nasmiješi. "Kneginja Lysa i ja ćemo se vjenčati."
"Vjenčati?" Sansa je bila zapanjena. "Vi i moja tetka?" "Knez Harrenhala i kneginja Orlova gnijezda."
Rekli ste da ste ljubili moju majku. Ali, naravno, kneginja Catelyn je bila mrtva, i makar je tajno voljela Petvra i dala mu svoje djevičanstvo, to više nije bilo važno.
"Tako tiha, moja gospo?" reče Petyr. "Bio sam siguran da ćeš mi željeti dati svoj blagoslov. Rijetka je stvar da se momak rođen kao nasljednik kamenja i ovčjih brabonjaka oženi kćeri Hostera Tullvja i udovicom Jonna Arrvna."
"Ja... molit ću se da zajedno dugo poživite, i da imate mnogo djece, i da pronađete sreću jedno u drugom." Prošle su godine otkako je Sansa posljednji put vidjela majčinu sestru. *Bit će dobra prema meni zbog majke, sigurno. Ona je moja krv.* A Arrvnska dolina bila je lijepa, sve su pjesme tako kazivale. Možda neće biti strašno ostati ondje neko vrijeme.
Lothor i stari Oswel odveslali su ih na obalu. Sansa se sklupčala na pramcu pod svojim plaštem navučene kukuljice protiv vjetra, pitajući se što ju je čekalo. Sluge izađoše iz kule da ih dočekaju; mršava starica i debela žena srednje dobi, dva stara bjelokosa muškarca i djevojčica od dvije ili tri godine s ječmencem na oku. Kad su prepoznali kneza Petvra, kleknuli su na stijene. "Moje domaćinstvo", reče on. "Ne poznajem dijete. Još jedno od Kelline kopiladi, predmnijevam. Izbacuje po jedno svakih nekoliko godina."
Dva starca dogacala su do svojih bedara da podignu Šansu iz čamca kako ne bi smočila svoje suknje. Oswell i Lothor zapljusnuli su do obale, kao i sam Maloprsti. Dao je starici poljubac u obraz i nasmiješio se mlađoj. "Tko ti je to napravio, Kella?"
Debela žena se nasmije. "Ne znam pravo reć', moj gosp'aru. Nijesam ja od onih što govore ne."
"Na čemu su svi domaći momci zahvalni, siguran sam."
"Dobro je što ste kod kuće, moj gospodaru", reče jedan starac. Izgledao je kao da mu je najmanje osamdeset, ali nosio je zakovicama posutu brigantinu i dugi mač na boku. "Koliko ćete ostati?"
"Što je kraće moguće, Brvene, ne boj se. Je li mjesto sada prikladno za stanovanje, što misliš?"
"Da smo znali da dolazite, razastrli bismo svježu rogožinu, moj gosp'aru", reče starica. "Naložili smo balegu."
"Ništa ne podsjeća na *dom* kao miris zapaljene balege." Petyr se okrene Šansi. "Grisel je bila moja dojilja, ali sada vodi domaćinstvo mog zamka. Umfred je moj upravitelj, a Bryen - nisam li te imenovao zapovjednikom straže kad sam tu bio posljednji put?"
"Jeste, moj gospodaru. Rekli ste i da ćete nam dovesti još ljudi, ali niste. Ja i psi držimo sve straže."

"I to radite vrlo dobro, siguran sam. Nitko mi nije ukrao nijednu stijenu ni ovčji brabonjak, to jasno vidim." Petyr pokaže prema debeloj ženi. "Kella čuva moja brojna stada. Koliko ovaca trenutno imam, Kella?"
Morala je razmisliti na trenutak. "Dvadeset tri, moj gosp'aru. Bilo ih je dvadeset devet, ali Brvenovi su psi ubili jednu, a mi zaklali druge i posolili meso."
"Ah, hladna slana ovčetina. *Sigurno* sam kod kuće. Kad prekinem post galebljim jajima i juhom od morskih trava, rado ću je kušati."
"Kako želite, moj gosp'aru", reče starica Grisel.
Knez Petyr se iskrevelji. "Hajdemo, da vidimo jesu li moji dvori još onako turobni kao što ih se sjećam." Poveo ih je uz obalu preko stijena skliskih od trulih morskih trava. Šačica ovaca lutala je oko podnožja kre-mene kule, pasući rijetku travu koja je rasla između obora i slamom pokrivene staje. Sansa je morala koračati oprezno; brabonjaka je bilo posvuda.
Unutra, kula se doimala još manjom. Otvoreno kameno stubište zavijalo je po unutrašnjem zidu, od podruma do krova. Svaki kat bio je tek jedna odaja. Sluge su živjeli i spavali u kuhinji u prizemlju, dijeleći prostor s golemim šarenim mastifom i barem šest ovčara. Iznad toga bila je skromna dvorana, a još više ložnica. Nije bilo prozora, ali otvori za strijele bili su umetnuti u vanjski zid u razmacima duž krivine stuba. Iznad ognjišta visio je slomljeni dugi mač i ulupljeni hrastov štit, čija je boja bila ispucana i oljuštena.
Grb naličen na štitu Sansa nije poznavala; siva kamena glava s vatrenim očima, na svijetlozelenom polju. "Štit mog djeda", objasni Petyr kad ju je opazio kako ga gleda. "Njegov otac se rodio u Braavosu i došao u Dolinu kao plaćenik kojeg je unajmio knez Corbrav, te je moj djed uzeo Titanovu glavu kao svoj grb kad su ga pomazali za viteza."
"Vrlo je zastrašujuć", reče Sansa.
"Previše zastrašujuć, za ljubaznog momka kakav sam ja", reče Petyr. "Više mi se sviđa moja ptica rugalica."
Osvvell je dva puta otišao do *Morskog kralja* da iskrca zalihe. Među teretom koji je donio na obalu bilo je nekoliko bačvi vina. Petyr nalije Šansi kalež, kako je obećao. "Evo, moja gospo, to će, nadam se, pomoći tvom želucu."
To što je imala tvrdo tlo pod nogama već je pomoglo, ali Sansa poslušno podigne pehar objema rukama i uzme gutljaj. Vino je bilo vrlo ukusno, berba iz Sjenice, mislila je. Imalo je okus po hrastu, voću i toplim ljetnim noćima, a arome su se rascvjetale u njezinim ustima poput cvijeća koje se otvara suncu. Samo se molila da ga probavi. Knez Petyr je bio tako ljubazan, nije željela sve pokvariti time što će povraćati po njemu.
Proučavao ju je iznad vlastitog pehara, a njegove su blistave sivo-ze-lene oči bile pune... je li to bila zabavljenost? Ili nešto drugo? Sansa nije bila sigurna. "Grisel," doviknuo je staroj ženi, "donesi štogod hrane. Ništa preteško, moja gospa ima osjetljiv želudac. Malo voća bilo bi dobro, možda. Osvvell je donio nešto naranača i šipaka s *Kralja."*
"Da, moj gosp'aru."
"Mogu li dobiti i toplu kupku?" upita Sansa.
"Naredit ću Kelli da donese vodu, moja gospojo."
Sansa uzme još jedan gutljaj vina i pokuša se sjetiti kakvog pristojnog razgovora, ali knez Petyr je poštedi truda. Kad su Grisel i ostali sluge otišli, on reče: "Lysa neće doći sama. Prije nego što stigne, moramo razjasniti tko si ti."
"Tko sam... ne razumijem."

"Varys posvuda ima doušnike. Ako Šansu Stark vide u Dolini, uškop-Ijenik će to saznati za mjesec dana, a to će stvoriti nesretne... komplikacije. U ovom času nije sigurno biti Stark. Stoga ćemo reći Lvsinim ljudima da si moja nezakonita kći."
"Nezakonita?" Sansa je bila užasnuta. "Mislite, kopile?"
"Pa, teško mi možeš biti zakonita kći. Nikad se nisam ženio, to je dobro znano. Kako se želiš zvati?"
"Ja... mogla bih se zvati po majci..."
"Catelyn? Previše očito... ali po *mojoj* majci, to bi služilo. Alayne. Sviđa ti se?"
"Alavne je lijepo ime." Sansa se nadala da će zapamtiti. "Ali zar ne bih mogla biti zakonita kći nekog viteza u vašoj službi? Možda je umro junački u bitki i..."
"Nemam junačkih vitezova u svojoj službi, Alavne. Takva priča privukla bi neželjena pitanja kao što truplo privlači vrane. Međutim, nepristojno je zabadati nos u porijeklo nečije nezakonite djece." On nahe-ri glavu. "Stoga, tko si?"
"Alavne... Stone, zar ne?" Kad je kimnuo, ona reče: "Ali tko mije majka?"
"Kella?"
"Molim vas, ne", ona će poniženo.
"Šalio sam se. Tvoja majka je bila plemkinja iz Braavosa, kći trgovačkog princa. Sreli smo se u Galebgradu kad sam upravljao lukom. Umrla je rađajući te, pa sam te povjerio Vjeri. Imam nekoliko svetih knjiga koje možeš prelistati. Nauči citirati iz njih. Ništa ne obeshrabruje neželjena pitanja od bujice pobožnog meketanja. U svakom slučaju, nakon što si procvjetala odlučila si da ne želiš biti septa i pisala mi. Tada sam prvi put saznao za tvoje postojanje." On opipa svoju bradu. "Misliš li da ćeš moći sve to upamtiti?"
"Nadam se. Bit će to kao da igram neku igru, zar ne?" "Voliš li igre, Alavne?"
Na novo ime će se trebati naviknuti. "Igre? Ja... Predmnijevam da bi to zavisilo..."
Grisel se pojavi prije nego što je mogao reći više, balansirajući velikim pladnjem. Postavila ga je između njih. Ondje bijaše jabuka, krušaka i šipaka, nešto grožđa žalosnog izgleda, golema crvena naranča. Starica je donijela i krušnu pogaču i ćup maslaca. Petyr raspolovi šipak svojim bodežom, ponudivši polovicu Šansi. "Pokušaj jesti, moja gospo."
"Hvala vam, moj gospodaru." Zrna šipka bila su tako neuredna; Sansa umjesto toga izabere breskvu i uzme mali nježni zalogaj. Bila je vrlo zrela. Sok joj poteče niz bradu.
Knez Petyr olabavi zrno vrškom bodeža. "Sigurno ti mnogo nedostaje otac, znam. Knez Eddard je bio hrabar čovjek, pošten i odan... ali posve beznadan igrač." Prinio je zrno k ustima nožem. "U Kraljevu grudobranu, postoje dvije vrste ljudi. Igrači i figure."
"A ja sam bila figura?" Ježila se od odgovora.
"Da, ali neka te to ne muči. Još si napola dijete. Svaki čovjek je figura u početku, svaka djevica također. Čak i neki koji misle da su igrači." On pojede još jedno sjeme. "Cersei, na primjer. Misli da je lukava, ali zapravo je krajnje predvidiva. Snaga joj počiva u ljepoti, rodu i bogatstvu. Samo je prva od tih stvari zaista njezina, a uskoro će je napustiti. Žalit ću je tada. Ona želi moć, ali nema pojma što će s njom kad je dobije. Svi nešto žele, Alavne. A kad znaš što čovjek želi, znaš tko je on i kako ga pomicati."
"Kao što ste pomakli Ser Dontosa da otruje Joffreyja?" To je *morao* biti Dontos, zaključila je.
Maloprsti se nasmije. "Ser Dontos Crveni bio je vinska mješina s nogama. Nikad mu se ne bi mogao povjeriti zadatak takve veličine. On bi ga ili zabrljao ili me odao. Ne, sve što je Dontos morao učiniti bilo je izvesti te iz zamka... i pobrinuti se da nosiš svoju srebrnu mrežicu za kosu."
Crni ametisti. "Ali... ako ne Dontos, tko? Zar imate druge... figure?"
"Možeš prevrnuti cijeli Kraljev grudobran i nećeš pronaći nijednog čovjeka s pticom rugalicom našivenom iznad srca, ali to ne znači da nemam prijatelja." Petyr pođe k stubama. "Osvvelle, popni se da te knegi-nja Sansa pogleda."
Starac se pojavi nekoliko časaka kasnije, cereći se i klanjajući. Sansa ga nesigurno promotri. "Što bih trebala vidjeti?"

"Zar ga ne prepoznaješ?" upita Petyr.
"Ne."
"Pogledaj bolje."
Proučavala je starčevo izborano vjetrom oprljeno lice, kukasti nos, bijelu kosu i krupne koštunjave ruke. *Bilo* je nečeg poznatog na njemu, ali Sansa je morala zatresti glavom. "Ne. Nikad nisam vidjela Oswella prije nego što sam se ukrcala u njegov čamac, sigurna sam."
Oswell se isceri, pokazujući usta puna iskrivljenih zubi. "Ne, ali gospoja je možda upoznala moja tri sina."
Bila su to 'tri sina', i onaj osmijeh također. *"Kotlocrn!"* Sansine se oči raširе. "Ti si Kotlocrn!"
"Da, moja gospojo, ako vam je po volji."
"Izvan sebe je od radosti." Knez Petyr ga otpusti zamahom ruke i vrati se šipku dok je Oswell strugao nogama niza stube. "Reci mi, Alavne - što je opasnije, bodež kojim vitla neprijatelj ili onaj skriveni koji ti pritiska u leđa netko koga nikad i ne vidiš?"
"Skriveni bodež."
"Pametna djevojka." On se nasmiješi, njegove su tanke usne bile jarko crvene od zrna šipka. "Kad je Vražićak otjerao njezine stražare, kraljica je naredila Ser Lancelu da joj unajmi plaćenike. Lancel joj je pronašao Kotlocrne, što je oduševilo vašeg malog muža kneza, budući da su momci bili u njegovoj službi preko njegova čovjeka Bronna." On se zahihoće. "Ali ja sam bio taj koji je Oswellu rekao da dopremi svoje sinove u Kraljev grudobran kad sam doznao da Bronn traži mačeve. Tri skrivena bodeža, Alavne, sada savršeno smještena."
"Dakle, jedan od Kotlocrnih je stavio otrov u Joffov kalež?" Ser Os-mund je bio blizu kralja cijelu noć, sjetila se.
"Zar sam to rekao?" Knez Petyr prereze crvenu naranču napola svojim bodežom i ponudi polovicu Šansi. "Momci su previše varljivi da bi bili dio takve spletke... a Osmund je postao posebno nepouzdan otkako je pristupio Kraljevskoj gardi. Nalazim kako taj bijeli plašt utječe na čovjeka. Čak i na čovjeka kakav je on." On nagne bradu i stisne crvenu naranču, te mu je sok potekao u usta. "Volim sok, ali mrzim ljepljive prste", prituži se, otirući ruke. "Čiste ruke, Sansa. Što god budeš radila, pobrini se da ti ruke ostanu čiste."
Sansa žlicom izvadi malo soka iz svoje naranče. "Ali ako to nisu bili Kotlocrni i nije bio Ser Dontos... vi čak niste bili u gradu, a to nije mogao biti Tyrion..."
"Nikog se drugog ne možeš sjetiti, mila?"
Ona zatrese glavom. "Ja ne..."
Petyr se osmjehne. "Kladim se da ti je u jednom trenutku tijekom večeri netko rekao kako ti je mrežica za kosu nakrivljena i ispravio je."
Sansa podigne ruku k ustima. "Ne mislite valjda... željela me odvesti u Visovrt, da me uda za svog unuka..."
"Blagog, pobožnog, dobroćudnog Willasa Tyrella. Budi zahvalna što si bila pošteđena, ubio bi te od dosade. Starica međutim nije bila dosadna, to joj priznajem. Neustrašiva stara oštrokondža, i ni blizu tako krhka kao što se pretvara. Kad sam došao u Visovrt da se cjenkam za Mar-gaervnu ruku, pustila je svog plemenitog sina da se razmeće dok je ona postavljala oštra pitanja o Joffreyjevoj prirodi. Hvalio sam ga do neba, dakako... dok su moji ljudi širili uznemirujuće priče među slugama kneza Tyrella. Tako se igra ta igra. Također sam zasijao zamisao da Ser Loras odjene bijelo. Nisam to *predložio,* bilo bi previše grubo. Ali ljudi u mojoj pratnji širili su jezive priče o tome kako je svjetina ubila Ser Prestona Greengielda i silovala kneginju Lollvs, te ubacila nekoliko srebrnjaka vojsci pjevača kneza Tyrella da pjevaju o Ryamu Redwyneu, Serwynu od Zrcalnog štita i princu Aemonu Zmajskom Vitezu. Harfa može biti jednako opasna kao mač, u pravim rukama.

Mace Tyrell je zapravo mislio daje njegova ideja bila učiniti Ser Lo-rasovo uključenje u Kraljevsku gardu dijelom bračnog ugovora. Tko je bolji da zaštiti njegovu kćer od njezina vrsnog viteškog brata? I još ga je riješilo teškog zadatka da pronađe zemlju i nevjestu za trećeg sina, što nikad nije bilo lako, a što je bilo dvostruko teško u Ser Lorasovu slučaju. Bilo kako mu drago. Kneginja Olenna nije kanila dopustiti da Joff naudi njezinoj dragoj voljenoj unuci, ali za razliku od svog sina također je shvatila da je ispod svega cvijeća i finog ruha, Ser Loras jednako vruće glave kao Jaime Lannister. Ubaci Joffreyja, Margaery i Lorasa u lonac i dobila si sastojke gulaša kraljeva ubojice. Starica je također shvatila još nešto. Njezin sin je bio odlučan učiniti Margaery kraljicom, a za to je trebao kralja... ali nije trebao *Joffieyja.* Uskoro ćemo imati još jedno vjenčanje, samo čekaj. Margaerv će se udati za Tommena. Zadržat će svoju kraljevsku krunu i svoje djevičansrvo, iako ništa od toga posebno ne želi, ali zar je to važno? Veliki zapadni savez bit će očuvan... na neko vrijeme, barem."

Margaerj i Tommen. Sansa nije znala što bi rekla. Sviđala joj se Mar-gaery Tyrell i njezina mala oštroumna baka. S čežnjom je mislila na Vi-sovrt s njegovim dvorištima i glazbenicima, i barkama užitaka na Man-deru; nešto posve drugo od ove tmurne obale. *Tu sam barem na sigurnom. Joffreyje mrtav, ne može mi više nauditi, a ja sam sada tek malo kopile. Alayne Stone nema muža i nema prava.* A njezina će tetka također uskoro biti ovdje. Duga noćna mora Kraljeva grudobrana bila je iza nje, njezino ruglo od braka također. Moći će tu sebi izgraditi novi dom, upravo kako je Petyr rekao.

Prošlo je dugih osam dana prije nego što je Lysa Arryn došla. Za vrijeme njih pet je kišilo, dok je Sansa sjedila dosađujući se, nespokojna uz vatru, pokraj starog slijepog psa. Bio je previše bolestan i bezub da drži stražu s Brvenom, i većinom je spavao, ali kad ga je pogladila, zacvilio je i liznuo joj ruku, i nakon toga bili su pravi prijatelji.

Kad su kiše popustile, Petyr ju je proveo svojim imanjem, što je trajalo manje od pola dana. Posjedovao je mnogo stijena, upravo kako je rekao. Bilo je tu jedno mjesto gdje je plima izbijala iz rupe i sukljala trideset stopa visoko u zrak, i drugo mjesto gdje je netko isklesao sedmerokraku zvijezdu novih bogova na kamenoj gromadi. Petyr je rekao da je označavala jedno od mjesta gdje su se Andali iskrcali, kad su došli preko mora da otmu Dolinu Prvim ljudima.

Dublje u unutrašnjost živjelo je desetak obitelji u kolibama od naslaganog kamenja pokraj tresetišta. "Moj puk", reče Petyr, iako se činilo da ga samo najstariji prepoznaju. Na njegovu posjedu nalazila se i pustinjakova pećina, ali nije bilo pustinjaka. "Sada je mrtav, ali kad sam bio dječak otac, me odveo da ga vidim. Čovjek se nije prao četrdeset godina, pa možeš zamisliti kako je zaudarao, ali navodno je imao proročkog dara. Malo me ispipao i rekao da ću postati velik čovjek i zbog toga mu je otac dao mješinu vina." Petyr frkne. "I ja bih mu rekao isto za pola kaleža."

Napokon, jednog sivog vjetrovitog poslijepodneva, Bryen dotrči u kulu dok su mu psi lajali za petama, da najavi kako se jahači približavaju s jugozapada. "Lysa", reče knez Peryr. "Dođi, Alavne, idemo je pozdraviti."

Navukli su plašteve i čekali vani. Jahači nisu brojili više od dvadesetak; vrlo skromna pratnja, za gospodaricu Orlova gnijezda. Tri su djevojke jahale s njom i desetak domaćih vitezova u žicanim košuljama i oklopima. Dovela je sa sobom i septona, te naočitog pjevača s čuperkom brkova i dugim kovrčama boje pijeska.

Zar je to moja tetka? Kneginja Lysa bila je dvije godine mlađa od njezine majke, ali ova je žena izgledala deset godina starija. Guste cr-venkasto-smede pletenice padale su joj ispod struka, ali pod onom skupom baršunastom haljinom i draguljima optočenim prslukom njezino je tijelo visjelo i bujalo. Lice joj je bilo ružičasto i naličeno, grudi teške,

udovi debeli. Bila je viša od Maloprstog, i teža; a nije pokazala nimalo dražesti u nespretnom načinu na koji je sišla s konja.
Petyr klekne da joj poljubi prste. "Kraljevo malo vijeće zapovjedilo mije da snubim i osvojim, moja gospo. Misliš li da bi me mogla uzeti za svog gospodara i muža?"
Kneginja Lysa napući usne i povuče ga na noge kako bi posadila poljubac u njegov obraz. "O, možda bi me mogao uvjeriti." Zahihoće se. "Jesi li donio darove da mi rastopiš srce?"
"Kraljev mir."
"O, kakim ti se na mir, što si mi još donio?"
"Moju kćer." Maloprsti rukom mahne Šansi da se približi. "Moja gospo, dopusti da ti predstavim Alavne Stone."
Lysa Aryn nije izgledala vrlo zadovoljna što je vidi. Sansa se duboko nakloni, pognute glave. "Kopile?" čula je svoju tetku kako govori. "Pe-tyre, jesi li bio zločest? Tko joj je majka?"
"Djevojčura je mrtva. Nadao sam se povesti Alavne u Orlovo gnijezdo."
"Što ću tamo s njom?"
"Imam par zamisli", reče knez Petyr. "Ali upravo sada više me zanima što bih mogao s tobom, moja gospo."
Sva strogoća istopi se s okruglog ružičastog lica njezine tetke i na trenutak Sansa pomisli da se Lysa Arryn sprema zaplakati. "Slatki Petvre, toliko si mi nedostajao, ne znaš, ne možeš znati. Yohn Royce je poticao svaku vrst nevolje, tražeći da sazovem svoje vazale i krenem u rat. A ostali svi vrve oko mene, Hunter, Corbray i onaj *grozni* Nestor Royce, svi se žele mnome oženiti i uzeti mog sina za štićenika, ali nitko me od njih zaista ne voli. Samo ti, Petvre. Toliko te dugo sanjam."
"I ja tebe, moja gospo." Provukao je ruku iza njezinih leđa i poljubio je u vrat. "Za koliko vremena ćemo se vjenčati?"
"Odmah", reče kneginja Lysa, uzdišući. "Dovela sam svog septona i pjevača, i medovine za svadbenu gozbu."
"Tu?" To ga nije veselilo. "Radije bih se s tobom vjenčao u Orlovu gnijezdu, u prisutnosti cijelog tvog dvora."
"Kakim ti se na moj dvor. Dovoljno dugo sam čekala, ne bih mogla podnijeti da čekam još jedan trenutak." Ona ovije ruke oko njega. "Želim noćas dijeliti postelju s tobom, slatki moj. Želim da napravimo još jedno dijete, brata za Roberta ili slatku malu kćer."
"I ja o tome sanjam, mila. Ali mnogo se toga može dobiti od velikog javnog vjenčanja, s cijelom Dolinom—"
"Ne." Ona udari nogom o tlo. *"Želim* te sada, ove noći. I moram te upozoriti, nakon svih ovih godina tišine i šaputanja, kanim *vrištati* kad me budeš ljubio. Vrištat ću tako glasno da će me čuti u Orlovu gnijezdu!"
"Možda bih mogao leći s tobom sada, a oženiti se tobom poslije?"
Kneginja Lysa se zahihoće poput djevojke. "O, Petyre Baelishu, tako si *zločest.* Ne, kažem ne, ja sam kneginja Orlova gnijezda i zapovijedam ti da se mnome oženiš ovog trenutka!"
Petyr slegne ramenima. "Onda, neka bude kako moja gospa zapovijeda. Nemoćan sam pred tobom, kao uvijek."
Izrekli su svoje zavjete za sat vremena, stojeći pod nebesko modrim baldahinom dok je sunce tonulo na zapad. Kasnije su stolovi na nogari-ma bili postavljeni ispod male kremene kule, a oni su se gostili jarebi-cama, divljači i pečenom veprovinom, zalijevajući ih finom lakom medovinom. Baklje su se upalile kad se sumrak ušuljao. Lysin pjevač je svirao "Neizrečeni *zavjet"* i "Doba moje ljubavi" i "Dva srca što biju k'o jedno". Nekoliko mladih vitezova čak je upitalo Šansu za ples. Njezina je tetka također plesala, a suknje su joj se vrtjele kad bi je Peryr zavrtio u svom naručju. Medovina i brak odnijeli su godine s kneginje Lyse. Smijala se svemu dokle god je *držala* muževu ruku, a njezine su se oči gotovo žarile kad god bi ga pogledala.

Kad je bilo vrijeme za lijeganje, njezini vitezovi je poniješe u kulu, svlačeći je putem i izvikujući prostačke šale. *Tyrion me poštedio toga,* sjeti se Sansa. Ne bi bilo tako loše da su je za čovjeka kojeg voli razodije-vali prijatelji koji su ih oboje voljeli. *Joffiey, međutim... zadrhtala je.*
Njezina je tetka sa sobom dovela samo tri gospe, te su primorali Šansu da im pomogne razodjenuli kneza Petyra i potjerati ga gore do nje-gove bračne postelje. Pokorio se dobre volje i zločesta jezika, dajući koliko je i primao. U času kad su ga uvukli u kulu i izvukli iz odjeće, ostale su žene bile rumene, razvezanih vezica, iskrivljenih podsuknji i neurednih haljina. Ali Maloprsti se smiješio jedino Šansi dok su ga vodili u ložnicu gdje je čekala njegova gospa žena.
Kneginja Lysa i knez Petyr za sebe su imali ložnicu na trećem katu, ali kula je bila mala... i održavši svoju riječ, njezina je tetka vrištala. Vani je počelo kišiti, otjeravši svatove u dvoranu jedan kat niže, te su čuli gotovo svaku riječ. "Petvre", stenjala je njezina tetka. "O, Petvre, Petvre, slatki *Petyre,* o o o. Tu, Petvre, tu. Tu pripadaš."
Pjevač kneginje Lyse započne prostačku verziju "Milostivine večere", ali čak ni njegovo pjevanje i sviranje nije moglo zaglušiti Lvsine krike. "Napravi mi dijete, Petvre," vrištala je, "napravi mi još jedno slatko malo dijete. O, Petvre, moj ljubljeni, moj ljubljeni, *PEEEEEETYRE!"* Njezin posljednji krik bio je tako glasan da su psi počeli lajati, a dvije od gospi njezine tetke jedva su mogle obuzdati njihovo veselje.
Sansa se spustila stubištem i izašla u noć. Laka kiša je padala po ostacima gozbe, ali zrak je mirisao svježe i čisto. Uspomena na vlastitu svadbenu noć s Tyrionom bila joj je živa pred očima. *U tami, ja sam Vitez Cvijeća,* rekao je. *Mogao bih ti biti dobar.* Ali to je bila samo još jedna lannisterska laž. *Pas može nanjušiti laž, znaš,* rekao joj je jednom Pas. Mogla je gotovo čuti grubo struganje njegova glasa. *Pogledaj oko sebe i dobro onjuši zrak. Tu su lasci svi i svaki je bolji od tebe.* Pitala se što je postalo od Sandora Cleganea. Je li znao da su ubili Joffreyja? Hoće li mariti? Bio je princev zakleti štit godinama.
Ostala je vani dugo vremena. Kad je konačno potražila vlastitu postelju, mokra i smrznuta, samo je slabašan sjaj tresetne vatre osvjetljavao zatamnjenu dvoranu. Odozgo nije bilo nikakvog zvuka. Mladi je pjevač sjedio u kutu, svirajući polaganu pjesmu za sebe. Jedna od djevojaka njezine tetke ljubila je viteza na stolcu kneza Petvra, ruku zaposlenih pod njihovom odjećom. Nekoliko ljudi se opilo u san, a jedan je bio na zahodu, bučno povraćajući. Sansa pronađe Bryenova starog slijepog psa u maloj niši ispod stuba i legne pokraj njega. Probudio se i liznuo joj lice. "Ti tužni stari psu", reče ona, mrseći mu krzno.
"Alavne." Pjevač njezine tetke stajao je nad njom. "Mila Alavne. Ja sam Marillion. Vidio sam te kad si došla s kiše. Noć je hladna i mokra. Daj da te utoplim."
Stari pas podigne glavu i zareži, ali pjevač ga ćušne te on pokunjeno ode, cvileći.
"Marillione?" ona će nesigurno. "Ti si... ljubazan što misliš na mene, ali... molim, oprosti mi. Vrlo sam umorna."
"I vrlo lijepa. Cijelu noć skladam pjesme za tebe u svojoj glavi. Baladu za tvoje oči, serenadu za tvoje usne, duet za tvoje grudi. No, neću ih pjevati. Jadne su to tvorevine, nevrijedne tolike ljepote." On sjedne na njezinu postelju i stavi ruku na njezinu nogu. "Dopusti mi da ti umjesto toga pjevam svojim tijelom."
Ona uhvati dašak njegova daha. "Pijan si."
"Nikad nisam pijan. Medovina me samo razveseli. Gorim." Njegova ruka klizne na njezino bedro. "I ti."
"Pusti me. Zaboravljaš se."
"Milost. Pjevao sam ljubavne pjesme satima. Krv mi se uzburkala. I tvoja, znam... nema djevojčure ni upola tako požudne kao one koja se rodila kao kopile. Jesi li vlažna za mene?"

"Ja sam *djevica",* prigovori ona.
"Zaista? O, Alavne, Alavne, moja lijepa djevo, daj mi dar svoje nevinosti. Zahvaljivat ćeš bogovima na tome. Sa mnom ćeš pjevati glasnije od kneginje Lyse."
Sansa ustukne od njega, preplašena. "Ako me ne pustiš, moja t—moj *otac* će te objesiti. Knez Petyr."
"Maloprsti?" On se zahihoće. "Kneginja Lysa me jako voli, a miljenik sam kneza Roberta. Ako me tvoj otac uvrijedi, uništit ću ga jednim stihom." Položio je ruku na njezinu dojku i stisnuo. "Svucimo te iz te mokre odjeće. Znam da je ne želiš rasparati. Dođi, draga gospo, poslušaj svoje srce—"
Sansa je čula tih zvuk čelika po koži. "Pjevaču," reče grubi glas, "radije idi, ako želiš i dalje pjevati." Svjetlo je bilo slabo, ali ona je vidjela mutan bljesak oštrice.
I pjevač ga je vidio. "Pronađi vlastitu djevojčuru—" Nož bljesne, a on krikne. "Ti si *meporezao!"*
"Učinit ću i gore, ako ne odeš."
Istom brzinom Marilliona nestane. Drugi ostane, nadvivši se iznad Šanse u tami. "Knez Petyr je rekao da pazim na vas." Bio je to glas Lothora Brunea, shvati ona. *Nije Psetov, ne, kako je i mogao biti? Naravno, to je morao biti Lothor...*
Te noći Sansa je jedva spavala, prevrtala se i okretala kao da je na palubi *Morskog kralja.* Sanjala je Joffreyjevu smrt, ali kad je počeo grepsti svoje grlo a krv mu potekla preko prstiju, s užasom je spoznala da je to bio njezin brat Robb. A sanjala je i svoju prvu bračnu noć, Tyrionove oči koje su je proždirale dok se svlačila. Samo što je on tada postao veći nego što je Tyrion ikako mogao biti, a kad se popeo u postelju, lice mu je bilo prekriveno ožiljcima samo s jedne strane. *"Želim da mi zapjevaš pjesmu",* muklo je izustio, a Sansa se probudila i ponovno pokraj sebe otkrila starog slijepog psa. "Kad bi ti barem bio Dama", rekla je.
Kad je došlo jutro, Grisel se uspela u ložnicu da posluži kneza i kne-ginju pladnjem jutarnjeg kruha s maslacem, medom, voćem i vrhnjem. Vratila se kako bi rekla da trebaju Alavne. Sansa je još bila mamurna od sna. Trebao joj je trenutak da se sjeti kako je *ona* bila Alavne.
Kneginja Lysa je još bila u postelji, ali knez Petyr je ustao i odijevao se. "Tvoja tetka želi razgovarati s tobom", reče Šansi, dok je navlačio čizmu. "Rekao sam joj tko si."
Bogovi, smilujte se. "Ja... hvala vam, moj gospodaru."
Petyr navuče drugu čizmu. "Nagledao sam se svog doma više nego što mogu podnijeti. Odlazimo u Orlovo gnijezdo danas poslije podne." On poljubi svoju gospu ženu i poliže malo razmazanog meda s njezinih usana, a onda se spusti stubama.
Sansa je stajala u dnu postelje dok je njezina tetka jela breskvu i proučavala je. "Sada vidim", reče kneginja Lysa, dok je odlagala jezgru na stranu. "Toliko nalikuješ na Cateh/n."
"Ljubazno je od vas što to kažete."
"Nisam time mislila polaskati. Istinu govoreći, previše nalikuješ na Catelyn. Nešto moramo učiniti. Mislim da ćemo ti potamniti kosu prije nego što te dovedemo u Orlovo gnijezdo."
Potamniti mi kosu? "Ako vam je po volji, tetko Lysa."
"Ne smiješ me tako zvati. Ni riječ o tvojoj prisutnosti ovdje ne smije doprijeti do Kraljeva grudobrana. Ne namjeravam dovesti svog sina u opasnost." Grickala je krajičak saća. "Zadržala sam Dolinu izvan ovog rata. Naša je žetva bila obilna, gorje nas štiti, a Orlovo gnijezdo je neosvojivo. Unatoč tome, ne bi valjalo navući na nas gnjev kneza Twyinaa."
Lysa odloži saće i poliže med sa svojih prstiju. "Bila si udana za Tyrio-na Lannistera, veli Peryr. Onog *odvratnog patuljka."*
"Natjerali su me da se udam za njega. Ja to nisam htjela."
"Nisam ni ja", reče njezina tetka. "Jon Arryn nije bio patuljak, ali bio je *star.* Možda ne bi pomislila kad me sada vidiš, ali na dan kad smo se vjenčali bila sam tako lijepa

da sam posramila i tvoju majku. Ali Jon je jedino želio mačeve mog oca, da pomognu njegovim dragim sinovima. Trebala sam ga odbiti, ali bio je tako star, koliko je dugo mogao živjeti? Polovicu zubi je izgubio, a dah mu je zaudarao na pokvareni sir. Ne mogu podnijeti čovjeka s neugodnim dahom. Petvrov dah je uvijek svjež... bio je prvi muškarac kojeg sam ikad poljubila, znaš. Moj otac je rekao daje preniskog roda, *ali ja* sam znala kako visoko će se uzdići. Jon mu je dao carinsku vlast za Galebgrad da mi udovolji, ali kad je deset puta povećao prihode, moj muž knez je uvidio kako je pametan i dao mu druge zadatke, čak ga doveo u Kraljev grudobran da bude glavni rizničar. To je bilo teško, viđati ga svakog dana i biti udana za starog hladnog čovjeka. Jon je obavljao svoju *dužnost* u ložnici, ali nije mi mogao pružiti više zadovoljstva nego što mi je dao djece. Njegovo je sjeme bilo prestaro i preslabo. Sva su moja dječica umrla osim Roberta, tri djevojčice i dva dječaka. Sva su moja slatka dječica mrtva, a onaj starac je sve dalje i dalje živio sa svojim smrdljivim zadahom. Dakle, vidiš, i ja sam trpjela." Kneginja Lysa smrcne. "Znaš daje tvoja sirota majka mrtva?"
"Tyrion mi je rekao", reče Sansa. "Rekao je da su je Frevevi ubili u Blizancima, zajedno s Robbom."
Suze odjednom navru u oči kneginje Lyse. "Sada smo osamljene žene, ti i ja. Bojiš li se, dijete? Budi hrabra. Nikad ne bih otjerala Carinu kćer. Mi smo povezane krvlju." Ona mahne Šansi da se približi. "Možeš me poljubiti u obraz, Alayne."
Poslušno ona priđe i klekne uz postelju. Njezina tetka bila je natopljena slatkim mirisom, iako je pod tim bio kiselkast mliječni vonj. Njezin obraz imao je okus boje i praška.
Dok se Sansa povlačila, kneginja Lysa je uhvati za ruku. "Sad mi reci", ona će oštro. "Jesi li trudna? Istinu sada, znat ću ako lažeš."
"Nisam", ona će, začuđena pitanjem. *"Ti jesi* procvjetala, zar ne?"
"Jesam." Sansa je znala da istinu o svom cvjetanju neće dugo moći skrivati u Orlovu gnijezdu. "Tyrion nije... on nikad..." Mogla je osjetiti kako joj se rumenilo prikrada obrazima. "Još sam djevica."
"Zar je patuljak bio nesposoban?"
"Ne. Bio je samo... bio je..." *Dobrostiv?* Nije to mogla reći, ne ovdje, ne ovoj tetki koja ga je toliko mrzila. "Imao... imao je kurve, moja gospo. Sam mi je rekao."
"Kurve." Lysa joj pusti ruku. "Naravno. Kakva bi žena legla s takvim stvorenjem, osim za zlato? Trebala sam ubiti Vražićka dok je bio u mojoj moći, ali on me prevario. Pun je podle lukavosti, taj čovječuljak. Njegov plagenik ubio je mog dobrog Ser Vardisa Egena. Catelyn ga nije smjela dovesti, rekla sam joj to. A još je i odmaglila s našim stricem. To je od nje bilo loše. Crna Riba bio je moj Vitez od Dveri, a otkad nas je ostavio, gorski klanovi vrlo su se osmjelili. No, Petyr će uskoro to dovesti u red. Učinit ću ga Guvernerom Doline." Njezina tetka nasmiješi se prvi put, gotovo toplo. "Možda ne izgleda snažno kao neki, ali vrijedi više od svih njih zajedno. Vjeruj mu i čini kako ti kaže."
"Hoću, tetko... moja gospo."
Činilo se da je kneginja Lysa zadovoljna time. *"Znala* sam tog dječaka Joffreyja. Znao je nadijevati mom Robertu okrutna imena, a jednom ga je pljesnuo drvenim mačem. Muškarac će ti reći da je otrov nečastan, ali ženska čast je drugačija. Majka nas je oblikovala da štitimo našu djecu, a obeščašćene smo samo kad u tome ne uspijemo. Znat ćeš to, kad budeš imala dijete."
"Dijete?" reče Sansa, nesigurno.
Lysa nemarno mahne rukom. "Ne za dugo godina. Premlada si da budeš majka. No, jednog dana ćeš željeti djecu. Kao što ćeš se željeti udati."
"Ja... ja sam *već* udana, moja gospo."

"Da, ali uskoro ćeš obudovjeti. Budi sretna što su Vražićku bile draže njegove kurve. Ne bi bilo prikladno da moj sin uzima *patuljkove* ostatke, ali kako te on nikad nije dotaknuo... Bi li se voljela vjenčati sa svojim rođakom, knezom Robertom?"
Pomisao učini Šansu umornom. Sve što je znala o Robertu Arynu bilo je da je bio malen dječak, i boležljiv. *Ona ne želi da se njezin sin oženi mnome, već mojim pravima. Nitko me nikad neće uzeti iz ljubavi.* Ali laganje joj je sada lako padalo. "Ja... jedva čekam da ga upoznam, moja gospo. Ali on je još dijete, zar ne?"
"Osam mu je godina. I nije kršan. Ali tako je dobar dečko, tako bistar i pametan. Bit će velik čovjek, Alavne. *Sjeme je jako,* rekao je moj muž prije nego što je umro. Njegove posljednje riječi. Bogovi nam ponekad dopuste nazreti budućnost dok ležimo na samrti. Ne vidim razloga zašto vas ne bismo vjenčali čim doznamo daje tvoj lannisterski muž mrtav. Tajno vjenčanje, dakako. Za Kneza Orlova gnijezda ne smije se pomisliti da se oženio kopiletom, to ne bi bilo dolično. Gavrani će nam donijeti vijesti iz Kraljeva grudobrana kad se Vražićkova glava otkotrlja. Ti i Robert moći ćete se vjenčati idućeg dana, neće li to biti veselo? Za njega će biti dobro da ima malu družicu. Igrao se s dječakom Var-disa Egena kad smo se vratili u Orlovo gnijezdo, i sa sinovima mog upravitelja, ali bili su pregrubi te nisam imala drugog izbora nego da ih otjeram. Čitaš li dobro, Alavne?"
"Septa Mordane ljubazno je to tvrdila."
"Robert ima slabe oči, ali voli da mu se čita", povjeri kneginja Lysa. "Najviše voli priče o životinjama. Znaš li pjesmicu o piliću koje se pre-rušilo u lisicu? Stalno mu tu pjevam, nikad mu ne dojadi. A voli se igrati žabice i zavrti mač i dođi-u-moj-zamak, ali moraš mu uvijek pustiti da pobijedi. Tako se i priliči, zar ne misliš? Naposljetku, on je gospodar Orlova gnijezda, nikad ne smiješ zaboraviti. Ti si plemenita roda, Star-kovi od Oštrozimlja uvijek su bili ponosni, ali Oštrozimlje je palo i sada si zapravo samo prosjakinja, stoga stavi ponos na stranu. Zahvalnost će ti bolje pristajati, u tvojim sadašnjim okolnostima. Da, i poslušnost. Moj sin će imati zahvalnu i poslušnu ženu."

jon

Dan i noć zvonile su sjekire.
Jon se nije mogao sjetiti kada je posljednji put spavao. Kad bi sklopio oči sanjao bi borbu; kad bi se probudio borio se. Čak i u Kraljevoj kuli mogao je čuti neumoran *zvenk* bronce, kremena i ukradenog čelika kako *zagriza u* drvo, a bio je još glasniji kad se pokušavao odmoriti u kolibi za grijanje na vrhu Zida. Mance je uposlio i maljeve i duge pile sa zubima od kosti i kremena. Jednom, dok je padao u izmoreni san, začulo se velebno pucketanje iz Uklete šume, a stražarnica se srušila u oblaku zemlje i iglica.
Bio je budan kad mu je prišao Owen, ležeći nemirno pod hrpom krzna na podu šupe za grijanje. "Kneže Snow," reče Owen, tresući ga za rame, "zora je." Pružio je Jonu ruku da ga povuče na noge. I ostali su se budili, gurkajući se dok su navlačili čizme i zakopčavali pojaseve za mačeve u uskom prostoru kolibe. Nitko nije govorio. Bili su preumorni za govor. Nekolicina ih uopće nije ostavljala Zid ovih dana. Predugo je trajala vožnja gore i dolje u kavezu. Crni zamak bio je prepušten meštru Aemonu, Ser Wyntonu Stoutu i još nekima prestarima ili prebolesnima za borbu.
"Sanjao sam da je kralj došao", veselo će Owen. "Meštar Aemon je poslao gavrana, a kralj Robert je stigao sa svom svojom snagom. Sanjao sam da sam vidio njegove zlatne stjegove."
Jon se primora na osmijeh. "To bi bio dobrodošao prizor, Owene." Zanemarujući kuckanje boli u svojoj nozi, on prebaci crni krzneni plašt preko svojih ramena, pokupi svoju štaku i izađe na Zid da se suoči s novim danom.
Udar vjetra pošalje ledene pipke kroz njegovu dugu smeđu kosu. Pola milje sjevernije, divljački su se tabori komešali, njihove logorske vatre slale su prste dima da stružu po blijedom jutarnjem nebu. Duž ruba šume podigli su svoje šatore od kože i krzna, čak i grubu dugu dvoranu od cjepanica i isprepletenog pruća; na istoku su se nalazili vezovi za konje, mamuti na zapadu, a ljudi posvuda, oštreći svoje mačeve, natica-jući vrške na gruba koplja, navlačeći privremene oklope od kože, roževi-ne i kostiju. Na svakog čovjeka kojeg je mogao vidjeti, Jon je znao da ih je dvadeset bilo nevidljivo u šumi. Guštik im je pružao zaklon od nepogoda i skrivao ih od očiju mrskih Vrana.
Njihovi strijelci već su se prikradali naprijed, gurajući svoje pokretne zaklone. "Evo nam stiže doručak strelica", veselo najavi Pvp*, kao što je činio svakog jutra. *Dobro je što se može s time šaliti,* pomisli Jon. *Netko mora.* Tri dana ranije, jedna od tih strelica za doručak pogodila je Crvenog Alyna iz Ružine šume u nogu. Još se moglo vidjeti njegovo tijelo u podnožju Zida, ako biste se dovoljno nagnuli. Jon je morao vjerovati da je bolje za njih smiješiti se J?ypovoj šali nego premišljati nad Alyno-vim truplom.
Zakloni bijahu nakrivljeni drveni štitovi, dovoljno široki da se iza njih sakrije petero slobodnih ljudi. Strijelci su ih gurali bliže, onda kleknuli iza njih da odapnu strijele kroz proreze na drvu. Prvi put kad su ih divljaci dokotrljali, Jon je zatražio vatrene

strijele i zapalio pola tuceta njih, ali nakon toga Mance ih je počeo pokrivati sirovom kožom. Sve vatrene strijele na svijetu nisu ih više mogle zapaliti. Braća su se čak počela kladiti koji će slamnati stražar skupiti najviše strijela prije nego što završe. Žalosni Edd je vodio s četiri, ali Othell Yarwyck, Tumberjon i Watt od Dugog jezera imali su svaki po tri. Pyp je također bio taj koji je počeo nazivati strašila prema njihovoj nestaloj braći. "Tako se čini kao da nas je više", rekao je.
"Više nas sa strijelama u trbusima", potužio se Grenn, ali činilo se da običaj ohrabruje braću, te je Jon dopustio da imena ostanu, a klađenje se nastavi.
"Sanjao sam da je kralj došao", veselo će Owen. "Meštar Aemon je poslao gavrana, a kralj Robert je stigao sa svom svojom snagom. Sanjao sam da sam vidio njegove zlatne stjegove."
Jon se primora na osmijeh. "To bi bio dobrodošao prizor, Owene." Zanemarujući kuckanje boli u svojoj nozi, on prebaci crni krzneni plašt preko svojih ramena, pokupi svoju štaku i izađe na Zid da se suoči s novim danom.
Udar vjetra pošalje ledene pipke kroz njegovu dugu smeđu kosu. Pola milje sjevernije, divljački su se tabori komešali, njihove logorske vatre slale su prste dima da stružu po blijedom jutarnjem nebu. Duž ruba šume podigli su svoje šatore od kože i krzna, čak i grubu dugu dvoranu od cjepanica i isprepletenog pruća; na istoku su se nalazili vezovi za konje, mamuti na zapadu, a ljudi posvuda, oštreći svoje mačeve, natica-jući vrške na gruba koplja, navlačeći privremene oklope od kože, roževi-ne i kostiju. Na svakog čovjeka kojeg je mogao vidjeti, Jon je znao da ih je dvadeset bilo nevidljivo u šumi. Guštik im je pružao zaklon od nepogoda i skrivao ih od očiju mrskih Vrana.
Njihovi strijelci već su se prikradali naprijed, gurajući svoje pokretne zaklone. "Evo nam stiže doručak strelica", veselo najavi Pyp", kao što je činio svakog jutra. *Dobro je što se može s time šaliti,* pomisli Jon. *Netko mora.* Tri dana ranije, jedna od tih strelica za doručak pogodila je Crvenog Alyna iz Ružine šume u nogu. Još se moglo vidjeti njegovo tijelo u podnožju Zida, ako biste se dovoljno nagnuli. Jon je morao vjerovati da je bolje za njih smiješiti se Pvpovoj šali nego premišljati nad Alyno-vim truplom.
Zakloni bijahu nakrivljeni drveni štitovi, dovoljno široki da se iza njih sakrije petero slobodnih ljudi. Strijelci su ih gurali bliže, onda kleknuli iza njih da odapnu strijele kroz proreze na drvu. Prvi put kad su ih divljaci dokotrljali, Jon je zatražio vatrene strijele i zapalio pola tuceta njih, ali nakon toga Mance ih je počeo pokrivati sirovom kožom. Sve vatrene strijele na svijetu nisu ih više mogle zapaliti. Braća su se čak počela kladiti koji će slamnati stražar skupiti najviše strijela prije nego što završe. Žalosni Edd je vodio s četiri, ali Othell Yarwyck, Tumberjon i Watt od Dugog jezera imali su svaki po tri. P*yp je također bio taj koji je počeo nazivati strašila prema njihovoj nestaloj braći. "Tako se čini kao da nas je više", rekao je.
"Više nas sa strijelama u trbusima", potužio se Grenn, ali činilo se da običaj ohrabruje braću, te je Jon dopustio da imena ostanu, a klađenje se nastavi.
Na rubu Zida stajalo je kićeno brončano mvrijsko oko na tri vrete-naste noge. Meštar Aemon gaje nekoć rabio za gledanje zvijezda, prije nego što su ga oči iznevjerile. Jon zanjiše cijev dolje kako bi promotrio neprijatelja. Čak i s ove daljine nije se mogao promašiti golemi bijeli šator Mancea Raydera, sašiven od krzna snježnih medvjeda. Mvrijske leće približile su mu divljake dovoljno da razabere njihova lica. Manceu jutros nije bilo traga, ali njegova žena Dalla bila je vani potičući vatru, dok je njezina sestra Val muzla kozu pokraj šatora. Dalla je izgledala tako golemo da je bilo čudo što se mogla kretati. *Dijete će sigurno vrlo brzo stići,* pomisli Jon. Okrenuo je oko na istok i stao tražiti među šatorima i stablima dok nije pronašao kornjaču. / *to vrlo brzo stići.* Divljaci su oderali jednog od uginulih mamuta tijekom noći, te su rastezali siro-vu krvavu kožu preko krova kornjače, još jedan sloj navrh ovčje kože i krzna. Kornjača je imala zaobljen vrh i osam golemih kotača, a ispod koža nalazio se čvrst

drveni kostur. Kad su ga divljaci počeli sastavljati, Satpn je mislio da grade brod. *Nije bio daleko.* Kornjača je bila trup broda okrenut naopako i otvoren sprijeda i straga; duga dvorana na kotačima.
"Gotova je, je li?" upita Grenn.
"Još malo." Jon odgurne oko. "Stići će danas, najvjerojatnije. Jesi li napunio bačve?"
"Do posljednje. Zaledile su se preko noći, Pyp je provjerio."
Grenn se mnogo promijenio od krupnog, nespretnog momka s crvenom šijom kojeg je Jon u početku poznavao. Porastao je pola stope, prsa i ramena su mu očvrsnula, a nije šišao kosu ni podrezivao bradu od Šake Prvih ljudi. Tako je izgledao golemo i čupavo kao tur, podrugljivo ime koje mu je Ser Alliser Thorne prišio za vrijeme vježbanja. Sada je međutim izgledao umorno. Kad je Jon to rekao, kimnuo je. "Čuo sam im sjekire cijelu noć. Nisam mogao spavati od pustog sječenja."
"Onda spavaj sada." "Ne moram—"
"Moraš. Želim te odmornog. Hajde, neću pustiti da prespavaš borbu." Primorao se na osmijeh. "Ti si jedini koji može pomaknuti one proklete bačve."
Grenn se udalji mrmljajući, a Jon se vrati dalekozoru, pretražujući divljački tabor. S vremena na vrijeme jedna bi strijela preletjela iznad glave, ali naučio je ignorirati ih. Još nije vidio ni traga Manceu Rayde-ru u logoru, ali ugledao je Tormunda Orijašku Kob i dvojicu njegovih sinova oko kornjače. Sinovi su se borili s mamutovom kožom dok je Tor-mund glodao pečenu kozju nogu i urlao zapovijedi. Drugdje je pronašao divljačkog mjenjača kože, Varamvra Šestokošca, koji je šetao kroz drveće sa svojim sjenovitim risom za petama.
Kad je čuo škripu lanaca na vitlu i željezno stenjanje vrata kavez znao je da im je to Hobb donosio doručak kao i svakog jutra. Pogled nal Manceovu kornjaču oduzeo je Jonu apetit. Njihova ulja je gotovo pones-j talo, a posljednju bačvu katrana otkotrljali su sa Zida prije dvije noći.! Uskoro će im uzmanjkati i strijela, a nije bilo strijelaca koji bi napravili] nove. A noć prije prošle, gavran je stigao sa *zapada,* od Ser Denvsa Mal- • listera. Bowen Marsh je otjerao divljake sve do Sjenovite kule, činilo se, i a potom još dalje, dolje u tamu Klanca. Na Mostu lubanja susreli su Na-< rikača i tri stotine divljaka i dobili krvavu bitku. Ali pobjeda je bila skupa. Više od stotinu braće bilo je ubijeno, među njima Ser Endrew Tar-th i Ser Aladale Wynch. Starog su Šipka prenijeli u Sjenovitu kulu teško ranjenog. Meštar Mullin ga je njegovao, ali proći će vremena prije nego što bude sposoban vratiti se u Crni zamak.
Kad je to pročitao, Jon je poslao Zei u Krtograd na njihovu najboljem konju da zamoli seljane da pomognu ljudima na Zidu. Nije se vratila. Kad je poslao Mullvja za njom, vratio se kako bi izvijestio da je cijelo selo napušteno, čak i javna kuća. Vjerojatno ih je Zei slijedila, ravno niz Kraljevsku cestu. *Možda bismo svi trebali tako postupiti,* turobno je pomislio Jon.
Natjerao se da jede, ne razmišljajući o tome je li gladan. Bilo je dovoljno loše što nije spavao, nije mogao živjeti i bez jela. *Osim toga, to bi mi mogao biti posljednji obrok. Mogao bi nam svima biti posljednji obrok.* Tako se zgodilo da je Jon imao trbuh pun kruha, slanine, luka i sira kad je čuo Konja kako viče: *"DOLAZI!"*
Nitko nije pitao 'što'. Niti je Jon trebao meštrovo mvrijsko oko daje vidi kako se šulja između šatora i drveća. "Ne nalikuje baš toliko na kornjaču", primijeti Saten.
"Kornjače nemaju krzno."
"Većina ih nema ni kotače", reče Pyp.
"Oglasite ratni rog", zapovjedi Jon, a Kegs oglasi dva duga huka, da probudi Grenna i ostale spavače koji su stražarili tijekom noći. Ako su divljaci dolazili, Zid će trebati svakog čovjeka. *Bogovi znaju, ionako ih imamo premalo.* Jon pogleda Pypa, Kegsa i Satena, Konja i Owena Klipana, Tima Petljojezića, Mullvja, Rezervnu Čizmu i ostale,

te ih pokuša zamisliti kako se bore trbuh uz trbuh i oštricu na oštricu sa stotinom vrištećih divljaka u hladnoj tami onog tunela, sa samo nekoliko željeznih rešetki između njih. Do toga će doći, ne zaustave li kornjaču prije nego što probije vrata.
"Velika je", reče Konj.
Pyp cmokne usnama. "Zamislite koliko će od nje biti juhe." Šala je propala. Čak je i Pyp zvučao umorno. *Izgleda polumrtav,* pomisli Jon, *ali tako izgledamo svi.* Kralj-s-one-strane-Zida imao je toliko ljudi da je mogao na njih svaki put slati nove napadače, ali ista šačica crne braće morala je odbiti svaki napad, a to ih je posve iscrpilo.
Ljudi ispod drva i kože će povlačiti svom snagom, znao je Jon, upinjati ramenima, naprezati se kako bi se kotači okretali, ali kad jednom kornjača bude ravno pred vratima zamijenit će konopce sjekirama. Mance barem danas nije slao svoje mamute. Jon je bio sretan zbog toga. Njihova strašna snaga tratila se na Zidu, a njihova veličina samo ih je činila lakim metama. Posljednjem je trebalo dan i pol da umre, a njegovo žalosno trubljenje bilo je strašno čuti.
Kornjača je polako gmizala između kamenja, panjeva i grmlja. Raniji napadi stajali su slobodni narod stotinu života ili više. Većina ih je još ležala gdje je pala. U zatišjima vrane bi ih došle posjetiti, ali sada ptice pobjegoše krešteći. Nije im se sviđao izgled one kornjače ništa više nego njemu.
Saten, Konj i ostali su ga gledali, znao je Jon, čekajući njegove naredbe. Bio je tako umoran, jedva da je išta znao. *Zid je moj,* podsjeti se. "Owene, Konju, na katapulte. Kegs, ti i Rezervna Čizma na škorpione. Vi ostali napnite lukove. Ispaljujte strijele. Da vidimo možemo li je zapaliti." To će vjerojatno biti jalova gesta, znao je Jon, ali i to je bilo bolje nego samo bespomoćno stajati.
Nezgrapna i spora, kornjača je bila laka meta, a njegovi strijelci i sa-mostrijelci uskoro su je pretvorili u tandrkavog drvenog ježa... ali mokre kože su je štitile, kao što su štitile i pokretne zaklone, a plamteće strijele utrnule su se čim bi je pogodile. Jon opsuje ispod glasa. "Škorpioni", zapovjedi. "Katapulti."
Škorpionske strijele zabile su se duboko u krzna, ali nisu načinile više štete od vatrenih strijela. Kamenje se odbijalo o kornjačin krov, ostavljajući jamice u debelim slojevima koža. Kamen jednog katapulta mogao bi je razbiti, ali jedan je stroj još bio slomljen, dok su divljaci daleko zaobilazili područje gdje je drugi ispuštao terete.
"Jone, ona i dalje prilazi", reče Owen Klipan.
l sam je to mogao vidjeti. Palac po palac, lakat po lakat, kornjača se šuljala bliže, kotrljajući se, tandrčući i zibajući se dok je prelazila bojno polje. Kad je divljaci dovedu pred Zid, ona će im dati sav potreban zaklon dok njihove sjekire budu razbijale na brzinu popravljena vanjska vrata. Unutra, ispod leda, raščistit će krš iz tunela za nekoliko sati, a tada ih ništa neće spriječiti osim željeznih dveri, nekoliko napola smrznutih trupala, i koliko god braće im Jon odluči baciti na put, da se bore i umru dolje u mraku.
S njegove lijeve strane, katapult ispusti uzdah i ispuni zrak kamenjem. Tresnulo je na kornjaču poput tuče i neškodljivo se odbilo u stranu. Divljački strijelci su još uvijek odapinjali strijele iza svojih pokretnih štitova. Jedna se zabila u lice slamnatog čovjeka, a Pyp reče: "Četiri za Watta od Dugog jezera! Imamo izjednačenje!" Iduća strijela je međutim zviznula kraj njegova uha. *"Fuj!"* vikne dolje.. "Nisam na turniru!"
"Kože neće gorjeti", reče Jon, više sebi nego drugima. Njihova jedina nada bila je da pokušaju zdrobiti kornjaču kad stigne do Zida. Za to su im trebale kamene gromade. Bez obzira na to kako je čvrsto kornjača bila sagrađena, golemi komadi kamenja koji se sruše ravno na nju sa se-damsto stopa sigurno će načiniti kakvu štetu. "Grenne, Owene, Kegse, vrijeme je."
Uz bok kolibe za grijanje tucet debelih hrastovih bačvi bilo je posloženo u red. Bile su pune zdrobljenog kamenja; pijeska koji su crna braća obično posipala po puteljcima da si osiguraju sigurno uporište na vrhu Zida. Jučer, nakon što je vidio kako slobodni narod pokriva kornjaču ovčjom kožom, Jon je rekao Grennu da ulije vode u bačve, koliko su

god mogle zaprimiti. Voda će prodrijeti kroz zdrobljeno kamenje i preko noći cijela će se smjesa posve smrznuti. Bilo je to nešto najbliže gromadi što su mogli imati.
"Zašto ih moramo zalediti?" upitao ga je Grenn. "Zašto jednostavno ne otkotrljamo bačve takve kakve jesu?"
Jon je odgovorio: "Ako se razbiju o Zid na putu dolje, rasprsnut će se, a oslobođen pijesak rasut će se posvuda. Ne želimo kišu kamenčića po kurvinim sinovima."
Upro je rame o jednu bačvu s Grennom, dok su se Kegs i Owen hrvali s drugom. Zajedno su je zibali naprijed i natrag da razbiju zahvat leda koji se stvorio oko njezina dna. "Kurva je teška tonu."
"Prevrni je i otkotrljaj", reče Jon. "Oprezno, ako ti prijeđe preko noge, završit ćeš kao Rezervna Čizma."
Kad je jednom bačva bila na boku, Jon zgrabi baklju i mahne njome iznad površine Zida, naprijed i natrag, dovoljno dugo da se led malko otopi. Tanak sloj vode pomogao je bačvi da se lakše kotrlja. Previše lako, zapravo; umalo su je izgubili. Ali napokon, dok su njih četvorica ujedinjavali svoje snage, otkotrljali su gromadu do ruba i ponovno je uspravili.
Imali su četiri velike hrastove bačve poredane iznad dveri u času kad je Pyp viknuo: "Kornjača nam je pred vratima!" Jon podupre svoju ranjenu nogu i nagne se da pogleda. *Ograde, Marsh je trebao izgraditi ograde.* Toliko toga su trebali napraviti. Divljaci su odvlačili mrtve orijaše s dveri. Konj i Mully ispuštali su kamenje po njima, a Jon pomisli da je vidio jednog kako pada, ali kamenje je bilo premaleno da bi imalo ikakav utjecaj na samu kornjaču. Pitao se što će slobodni narod učiniti s mrtvim mamutom na putu, ali tada je vidio. Kornjača je bila gotovo jednako široka kao duga dvorana, pa su je jednostavno odgurali *preko* strvine. Noga mu je zadrhtala, ali Konj ga je uhvatio za ruku i povukao natrag u sigurnost. "Ne smiješ se tako naginjati", reče dječak.
"Trebali smo izgraditi ogradu." Jon pomisli kako čuje tresak sjekira po drvu, ali to je vjerojatno bio samo strah koji mu je zvonio u ušima. Pogledao je Grenna. "Učini to."
Grenn stane iza bačve, upre se ramenima o nju, zastenje i počne gurati. Owen i Mully priđu da mu pomognu. Odgurali su bačvu jednu stopu, potoni drugu. I odjednom je više nije bilo.
Čuli su *tres* kad je udarila Zid na putu dolje, a onda, mnogo glasnije, prasak i *pucanje* skrhanog drva, za kojim su slijedili povici i krikovi. Saten klikne, a Owen Klipan zapleše u krugovima, dok se Pyp naginjao i dovikivao: "Kornjača je bila puna zečeva! Pogledaj ih kako skaču!"
"Ponovi", zalaje Jon, a Grenn i Kegs zabiju ramena o iduću bačvu i pošalju je u prazan zrak.
U času kad su završili, prednji dio Manceove kornjače bio je zdrobljena i skrhana ruševina, a divljaci su se rasipali iz stražnjeg kraja i bježali navrat-nanos prema taboru. Saten podigne svoj samostrel i pošalje nekoliko strelica za njima dok su trčali, da ih što brže otjera. Grenn se cerio kroz bradu, Pyp je zbijao šale. Nitko od njih danas neće umrijeti.
Sutra, međutim... Jon zirne prema kolibi. Osam bačvi pijeska ostalo je gdje ih je stajalo dvanaest nekoliko trenutaka ranije. Tada shvati kako je umoran i kako ga rana boli. *Moram spavati. Nekoliko sati, barem.* Mogao je otići k meštru Aemonu po malo sanjiva vina, to bi pomoglo.
"Idem u Kraljevu kulu", reče im. "Zovite me ako Mance nešto započne. Pype, Zid je tvoj."
"Moj?" reče Pyp.
"Njegov?" reče Grenn.
Smiješeći se, on ih ostavi i odveze se dolje u kavezu.

Kalež sanjiva vina je *zaista* pomogao, na kraju. Čim se opružio na uskoj postelji u svojoj ćeliji, obuzeo ga je san. Njegovi su snovi bili čudni i bezoblični, puni neobičnih glasova, povika i krikova, zvuka ratnog roga, koji je puhao duboko i glasno, bila je to jedna jedina duboka gromovita nota koja je zaostajala u zraku.
Kad se probudio, nebo bijaše crno pred prorezom za strijele, koji mu je služio umjesto prozora, a četvorica koju nije poznavao stajali su nad njim. Jedan je držao fenjer.
"Jone Snow," najviši od njih reče otresito, "navuci čizme i pođi s nama."
Njegova prva pospana pomisao bila je da je Zid nekako pao dok je spavao, da je Mance Rayder poslao još orijaša i još jednu kornjaču i probio dveri. Ali kad je protrljao oči, vidio je da su neznanci svi bili u crnom. *Oni su ljudi Noćne straže,* shvati Jon. "Kamo idemo? Tko ste vi?"
Visoki muškarac mahne rukom, a druga dvojica odvuku Jona s postelje. Dok im je fenjer pokazivao put, izmarširali su s njime iz njegove ćelije i uz pola zaokreta stuba, do dnevne odaje Starog Medvjeda. Ugledao je meštra Aemona kako stoji pokraj vatre, ruku složenih oko glave glogovog štapa. Septon Celador bio je polupijan kao uvijek, a Ser Wynton Stout je spavao na prozorskoj dasci. Ostala braća bili su mu neznanci. Svi osim jednoga.
Besprijekoran u svom krznom obrubljenom plastu i ulaštenim čizmama, Ser Alliser Thorne okrene se kako bi izustio: "Evo prebjega sada, moj gospodaru. Kopile Neda Starka, od Oštrozimlja."
"Nisam prebjeg, Thorne", hladno će Jon.
"Vidjet ćemo." U kožnom stolcu za stolom gdje je Stari Medvjed pisao pisma sjedio je krupan, širok muškarac s podbratkom kojeg Jon nije poznavao. "Da, vidjet ćemo", ponovi on. "Ne poričeš da si Jon Snow, nadam se? Starkovo kopile?"
"Knez Snow, kako sam sebe voli nazivati." Ser Alliser je bio suhonjav, vitak čovjek, čvrst i žilav, a upravo sada njegove kremene oči bile su tamne od podsmijeha.
"Vi ste onaj koji me prozvao knez Snow", reče Jon. Ser Alliser je volio nadijevati imena dječacima koje je uvježbavao, za vrijeme svoje službe kao glavni oružnik Crnog zamka. Stari Medvjed je poslao Thor-nea u Istočnu stražarnicu pokraj Mora. *Ovi ostali sigurno su ljudi iz Istočne stražarnice. Ptica je stigla do Cottera Pykea, a on nam je poslao pomoć.* "Koliko ste ljudi doveli?" upita čovjeka za stolom.
"Ja sam taj koji postavlja pitanja", odvrati čovjek s podbratkom. "Optužen si za kršenje zakletve, kukavičluk i dezerterstvo, Jone Snow. Ni-ječeš li da si napustio svoju braću da umru na Šaci Prvih ljudi i pridružio se divljaku Manceu Rayderu, tome samoproglašenom Kralju-s-one-
strane-Zida?" i
"Napustio... ?" Jon se zamalo uguši od te riječi.
Tada se javi Meštar Aemon. "Moj kneže, Donal Nove i ja razgovarali smo o tim pitanjima kad nam se Jon Snow vratio, i bili smo zadovoljni Jonovim objašnjenjima."
"Pa, ja nisam zadovoljan, meštre", reče čovjek s podbratkom. "Sam ću čuti ta *objašnjenja.* Hoću!"
Jon proguta svoj gnjev. "Nikoga nisam napustio. Ostavio sam Šaku s Oborinom Polurukim kako bismo izvidjeli Piskutavi prolaz. Pridružio sam se divljacima prema zapovijedi. Poluruki se bojao daje Mance pronašao Rog Zime..."
"Rog zime?" Ser Alliser se zahihoće. "Je li ti bilo zapovjeđeno da prebrojiš i njihove snarkove, kneže Snow?"
"Ne, ali prebrojio sam njihove *orijaše* što sam bolje mogao."
"Ser", prasne čovjek s podbratkom. "Oslovljavat ćeš Ser Allisera sa *ser,* a mene s *moj gospodaru.* Ja sam Janos Slynt, knez Harrenhala, i zapovjednik ovdje u Crnom zamku dok se Bowen Marsh ne vrati sa svojim garnizonom. Iskazivat ćeš nam počast koju

zaslužujemo, da. Neću trpjeti da se jednom pomazanom vitezu kakav je dobri Ser Alliser izruguje kopile jednog izdajnika." Podigne ruku i uperi mesnati prst u Jo-novo lice. "Poričeš li da si odveo divljakinju u svoju postelju?"
"Ne." Jonova bol za Ygritte bila je previše svježa da bi je se sada odrekao. "Ne, moj gospodaru."
"Pretpostavljam da ti je Poluruki također naredio da jebeš tu neopranu kurvu?" upita Ser Alliser sa smiješkom.
"Ser. Ona nije bila kurva, *ser.* Poluruki mi je rekao da ne smijem prezati, što god da divljaci zatraže od mene, ali... neću poricati da sam otišao dalje od onoga što sam morao činiti, da sam... je volio."
"Priznaješ da si vjerolomnik, dakle", reče Janos Slynt.
Polovica ljudi u Crnom zamku posjećivala je Krtograd od vremena do vremena da traži zakopano blago u javnoj kući, znao je Jon, ali on nije kanio obeščastiti Ygritte izjednačivši je s kurvama Krtograda. "Pogazio sam svoju zakletvu sa ženom. To priznajem. Da."
"Da, *moj gospodaru!"* Kad se Slynt namrštio, njegovi su podbraci zadrhtali. Bio je širok poput Starog Medvjeda i nedvojbeno će biti jednako ćelav doživi li Mormontovu dob. Pola njegove kose već je otpalo, iako mu nije moglo biti više od četrdeset.
"Da, moj gospodaru", reče Jon. "Jahao sam s divljacima i jeo s njima, kao što mi je Poluruki zapovjedio, te dijelio svoje krzno s Ygritte. Ali kunem vam se, nikad nisam izdao svoj plašt. Pobjegao sam Magna-ru čim sam uzmogao i nikad nisam podigao oružje protiv svoje braće ni kraljevstva."
Male očice kneza Slvnta su ga proučavale. "Ser Glendone," zapovjedi, "dovedi drugog zarobljenika."
Ser Glendon je bio visok muškarac koji je izvukao Jona iz postelje. Četvorica drugih ljudi pođoše s njim kad je ostavio odaju, ali vratiše se prilično brzo sa zarobljenikom, malim žućkastim prebijenim muškarcem vezanih ruku i nogu. Imao je jednu jedinu obrvu, šiljak kojim mu je kosa završavala na čelu, te brkove koji su izgledali poput razmazane zemlje na njegovoj gornjoj usni, ali lice mu je bilo otečeno i prošarano modricama, a većina prednjih zubi bila mu je izbijena.
Ljudi iz Istočne stražarnice bace zarobljenika grubo na pod. Knez Slynt se namršti na njega. "Je li to taj o kojem si govorio?"
Zarobljenik zatrepće svojim žutim očima. "Da." Tek u tom trenutku Jon prepozna Čegrtaljku. *Drugi je čovjek bez svog oklopa,* pomisli. "Da," ponovi divljak, "on je kukavica koji je ubio Polurukog. Gore u Mra-zočnjacima se to dogodilo, nakon što smo ulovili ostale Vrane i ubili ih, do posljednjeg. I ovom bismo učinili isto, samo što je preklinjo za svoj nevrijedni život, ponudio da će nam se pridružit ako ga budemo htjeli. Poluruki se zakleo da će prije vidjet kukavca mrtvog, ali strahovuk je Ohorina rastrgo skoro na komade a ovaj ovdje mu prerezo vrat." Tada dobaci Jonu krezub osmijeh i ispljune mu krv na nogu.
"Dakle?" Janos Slynt oštro *zatraži* od Jona. "Niječeš li to? Ili tvrdiš da ti je Qhorin zapovjedio da ga ubiješ?"
"Rekao mi je..." Riječi su teško dolazile. "Rekao mi je da učinim *što god* budu tražili od mene."
Slynt se ogleda po dnevnoj odaji, prema ostalim ljudima iz Istočne stražarnice. "Misli li ovaj dečko da sam pao s taljiga na glavu?"
"Laži te sada neće spasiti, kneže Snow", upozori Ser Alliser Thorne. "Dobit ćemo istinu od tebe, kopile."

"Rekao sam vam istinu. Naši konji su malaksali, a Čegrtaljka nam je bio za petama. Qhorin mi je rekao da se pretvaram da sam se pridružio divljacima. *'Ne smiješ prezati, što god da se zatraži od tebe',* rekao je. Znao je da će me natjerati da ga ubijem. Čegrtaljka ga je ionako kanio ubiti, i to je znao."
"Dakle, sada tvrdiš da se veliki Qhorin Poluruki bojao *ovog* stvora?" Slynt pogleda Čegrtaljku i frkne.
"Svi se ljudi boje Kneza o' Kostiju", progunđa divljak. Ser Glendon ga udari nogom, a on ponovno zapadne u tišinu.
"Nikad to nisam rekao", ustraje Jon.
Slynt tresne šakom o stol. "Čuo sam te! Ser Alliser te dobro procijenio, čini se. Lažeš kroz zubi kopileta. Pa, neću to trpjeti. Neću! Možda si prevario tog sakatog *kovača,* ali nećeš Janosa Slynta! O, ne. Janos Slynt ne guta laži tako lako. Zar si mislio da je moja lubanja napunjena kupusom?"
"Ne znam čime je napunjena vaša lubanja. Moj gospodaru."
"Knez Snow je bahat", reče Ser Alliser. "Umorio je Oborina upravo kao što su njegovi kolege prebjezi ubili kneza Mormonta. Ne bi me iznenadilo saznati da je sve bio dio neke opake spletke. Možda i Benjen Stark ima prste u svemu tome. Koliko znamo, možda u ovom trenutku sjedi u šatoru Mancea Raydera. Poznajete te Starkove, moj kneže."
"Poznajem", reče Janos Slynt. "Predobro ih poznajem."
Jon zguli svoju rukavicu i pokaže im opečenu ruku. "Opekao sam ruku braneći kneza Mormonta od stvora. A moj stric bio je častan čovjek. Nikad ne bi pogazio svoju zakletvu."
"Kao ni ti?" naruga se Ser Alliser.
Septon Cellador pročisti grlo. "Kneže Slvnte," reče, "ovaj je dječak odbio položiti zakletvu kako treba u septi, već je otišao s one strane Zida da izusti svoje riječi pred drvetom srca. Pred bogovima svojega oca, rekao je, ali oni su i divljački bogovi."
"Oni su bogovi Sjevera, septone." Meštar Aemon je bio uljudan, ali čvrst. "Moja gospodo, kad je Donal Noye bio ubijen, ovaj mladi čovjek Jon Snow bio je taj koji je preuzeo Zid i branio ga, protiv svega bijesa Sjevera. Pokazao se hrabrim, vjernim i domišljatim. Da nije bilo njega, pronašli biste Mancea Raydera kako ovdje sjedi kad biste došli, kneže Slynt. Činite mu veliko zlo. Jon Snow je bio osobni upravitelj i štitonoša kneza Mormonta. Izabran je na tu dužnost jer je Vrhovni zapovjednik vidio koliko mladić obećava. Kao što vidim i ja."
"Obećava?" reče Slynt. "Pa, obećanje se može pokazati lažnim. Krv Ohorina Polurukog na njegovim je rukama. Mormont mu je vjerovao, velite vi, ali što s tim? Znam kako je kad vas izdaju ljudi kojima vjerujete. O, da. I znam navike strahovukova." Uperio je prst u Jonovo lice. "Tvoj otac je umro kao izdajnik."
"Moj otac je umoren." Jon je prestao mariti što će mu učiniti, ali više nije htio trpjeti laži o svom ocu.
Slynt dobije purpurnu boju. "Umorstvo? Drsko štene. Kralj Robert se još nije ni ohladio kad je knez Eddard krenuo protiv njegova sina." Osovio se na noge; niži čovjek od Mormonta, ali širokih prsa i ruku, s prikladnom trbušinom. Malo zlatno koplje s vrškom od crvene cakline » pričvršćivalo mu je plašt o ramenu. "Tvoj je otac umro od mača, ali bio je visokog roda, Kraljev Namjesnik. Za tebe, dostajat će omča. Ser Al-lisere, odvedite ovog prebjega u ledenu ćeliju."
"Moj gospodar je mudar." Ser Alliser ščepa Jona za ruku. Jon se istrgne i *zgrabi* viteza za vrat takvom surovošću da ga je podigao s poda. Bio bi ga ugušio da ga ljudi iz Istočne stražarnice nisu odvukli. Thorne posrne unatrag, trljajući otiske koje su mu Jonovi prsti ostavili na vratu. "Vidite sami, braćo. Dječak je divljak."

Kad je svanula zora, otkrio je da se ne može suočiti s pomišlju na hranu. *Do večeri bih mogao stajati osuđen.* Želudac mu je bio kiseo od žuči, a nos ga je svrbio. Tyrion ga počeše vrškom svog prsta. *Još jedan svjedok kojeg moram otrpjeti, a onda sam ja na redu.* Ali što da učini? Da sve porekne? Optuži Šansu i Ser Dontosa? Prizna, u nadi da će ostatak svog života provesti na Zidu? Da baci kocku i moli se da Crvena Guja porazi Ser Gregora Cleganea? Tyrion je mlitavo bockao masnu sivu kobasicu, želeći da je to njegova sestra. *Na Zidu je prokleto hladno, ali barem bih bio daleko od Cersei.* Nije smatrao da bi bio dobar izvidnik, ali Noćna straža je trebala i pametne ljude jednako kao i snažne. Vrhovni zapovjednik Mormont je tako rekao, kad je Tyrion posjetio Crni zamak. *No, tu je i ona nezgodna zakletva.* Ona bi značila kraj njegova braka i kakvog god prava koje ima prema Bacačevoj hridi, ali čini se da mu u svakom slučaju nije bilo suđeno da u njima uživa. A činilo mu se da se sjeća kako se u obližnjem selu nalazila javna kuća.

To nije bio život o kojem je sanjao, ali bio je život. A jedino što je trebao učiniti da ga zasluži bilo je vjerovati svome ocu, podići se na svoje male zakržljale noge i reći: "Da, učinio sam to, priznajem." To je bio dio od kojeg su mu se crijeva vezivala u čvorove. Gotovo je želio daje *zaista* to učinio, budući da će ionako morati trpjeti zbog toga.

"Moj kneže?" reče Podrick Payne. "Ovdje su, moj kneže. Ser Ad-dam. I zlatni plaštevi. Čekaju vani."

"Pode, reci mi istinu... misliš li da sam kriv?"

Dječak je oklijevao. Kad je pokušao govoriti, sve što je uspio proizvesti bilo je slabo frfljanje.

Proklet sam. Tyrion uzdahne. "Ne moraš odgovoriti. Bio si mi dobar štitonoša. Bolji nego što zaslužujem. Što god da se dogodi, zahvaljujem ti na tvojoj vjernoj službi."

Ser Addam Marbrand je čekao pred vratima sa šest zlatnih plašteva. Ništa nije imao reći ovog jutra, činilo se. *Još jedan dobar čovjek koji me smatra rodoubojicom.* Tyrion prikupi sve dostojanstvo koje je mogao naći i odgega se niz stube. Mogao je osjetiti kako ga promatraju dok je prelazio dvorište; stražari na zidinama, konjušari pokraj staja, sudopere, pralje i sluškinje. U prijestolnoj dvorani, vitezovi i plemići pomicali su se u stranu da ih propuste te šaptali svojim gospama.

Čim je Tyrion zauzeo svoje mjesto pred sucima, druga grupa zlatnih plašteva uvede Shae. Hladna ruka stisne mu se oko srca. *Varysjuje izdao,* pomisli on. A onda se sjeti. *Ne. Ja sam je izdao. Trebao sam je ostaviti s Lollys. Naravno da su ispitali Sansine sluškinje, i ja bih isto postupio.* Tyrion protrlja glatki ožiljak gdje mu se nekoć nalazio nos, pitajući se zašto se Cersei trudila. *Shae ne zna ništa što mi može nauditi.*

"Zajedno su skovali urotu", reče ona, ta djevojka koju je volio. "Vražićak i kneginja Sansa skovali su urotu nakon što je umro Mladi Strahovuk. Sansa je htjela osvetu za svog brata, a Tyrion je želio prijestolje. Kanio je nakon toga ubiti svoju sestru, a onda svog oca kneza, kako bi bio Namjesnik princu Tommenu. Ali za godinu ili dvije, prije nego što Tommen postane prestar, i njega bi ubio, kako bi uzeo krunu za svoju glavu."

"Kako ti znaš sve to?" zahtijevao je princ Obervn. "Zašto bi Vražićak izbrbljao takve planove sluškinji svoje žene?"

"Nešto sam načula, moj gosp'aru," reče Shae, "a i mojoj se gospoji dosta toga omaklo. Ali najviše sam čula s njegovih usana. Nisam bila samo sluškinja kneginje Šanse. Bila sam

njegova kurva, cijelo vrijeme dok je boravio u Kraljevu grudobranu. U jutro vjenčanja, odvukao me dolje gdje drže zmajske lubanje i jebao ondje okruženu čudovištima. A kad sam zaplakala, rekao je da bih trebala biti zahvalnija, da ne može svaka djevojka biti kraljeva kurva. Tada mi je rekao kako kani postati kraljem. Rekao je da siroti dječak Joffrey nikad neće upoznati svoju nevjestu onako kako on pozna mene." Tada je počela jecati. "Nikad nisam željela postati kurva, moja gospodo. Trebala sam se udati. On je bio štito-noša, i dobar momak, plemenitog roda. Ali Vražićak me vidio na Zelenim rašljama i stavio momka za kojeg sam trebala poći na prvu liniju prethodnice, pa kad je poginuo, poslao je svoje divljake da me dovedu u njegov šator. Shaggu, onog velikog, i Timetta s izgorjelim okom. Rekao je ako ga ne zadovoljim, da će me dati njima. Onda me doveo u grad, kako bih bila blizu kad mu zatrebam. Tjerao me da činim tako sramotne stvari..."
Princ Obervn se doimao znatiželjnim. "Kakvu vrstu stvari?"
"Neizrecive stvari." Dok se suza polako kotrljala niz ono ljupko lice, svaki je muškarac u dvorani nedvojbeno želio uzeti Shae u naručje i utješiti je. "S mojim ustima... i drugim dijelovima, moj gosp'aru. Svim mojim dijelovima. Zlorabio me na svaki mogući način i... običavao me tjerati da mu govorim kako je velik. *Moj orijaš,* morala sam ga zvati, *moj orijaš od Lannistera."*
Oswald Kotlocrn bio je prvi koji se nasmijao. Boros i Meryn su mu se pridružili, potom Cersei, Ser Loras i više knezova i kneginja nego što je mogao izbrojiti. Od iznenadne bure veselja zazvonile su stropne grede i zatreslo se Željezno prijestolje.
"Istina je", prigovori Shae. "Moj orijaš od Lannistera." Smijeh nabuja dvaput glasniji. Njihova su usta bila izvijena od veselja, njihovi su se trbusi tresli. Neki su se tako jako smijali da im je slina letjela iz nosnica.
Sve sam vas spasio, pomisli Tyrion. *Spasio sam ovaj podli grad i vaše nevrijedne živote.* Bilo ih je na stotine u prijestolnoj dvorani, a svaki se od njih smijao osim njegova oca. Ili se barem tako činilo. Čak se i Crvena Guja hihotao, a Mace Tyrell je izgledao kao da će mu se crijeva rasprsnuti, ali knez Tywin Lannister sjedio je između njih kao isklesan u kamenu, prstiju isprepletenih ispod svoje brade.
Tyrion se progura naprijed. *"MOJA GOSPODO!"* vikne. Morao je urlati da bi imao ikakve nade da ga čuju.
Njegov otac podigne ruku. Malo pomalo, dvorana utihne.
"Vodite mi ovu lažljivu kurvu s očiju", reče Tyrion, "i dat ću vam vaše priznanje."
Knez Tywin kimne, pokaže rukom. Shae je izgledala prestravljeno dok su se zlatni plaštevi postrojavali oko nje. Njezine oči susretnu Tvrio-nove dok su je odvodili od zida. Je li vidio sram ondje, ili strah? Pitao se što joj je Cersei obećala. *Dobit ćeš zlato ili dragulje, sve što si tražila,* pomisli dok je promatrao kako njezina leđa nestaju, *ali prije nego što prođe mjesec dana ona će te tjerati da zabavljaš zlatne plašteve u njihovim barakama.*
Tyrion je zurio u očeve tvrde zelene oči s njihovim mrljicama hladnog blistavog zlata.
"Kriv", reče on, "tako kriv. Jeste li to htjeli čuti?"
Knez Tywin ne reče ništa. Mace Tyrell kimne. Princ Obervn je izgledao blago razočarano. "Priznajete da ste otrovali kralja?"
"Ništa slično", reče Tyrion. "Za Joffreyjevu smrt sam nevin. Kriv sam za mnogo čudovišniji zločin." On korakne prema svom ocu. "Rodio sam se. Živio sam. Kriv sam što sam patuljak, priznajem. I bez obzira na to koliko puta mi je moj dobri otac opraštao, uporno sam nastavljao svoju sramotu."
"To je ludost, Tyrione", izjavi knez Tywin. "Govori o trenutnom pitanju. Ne sude ti jer si patuljak."

"Tu griješite, moj gospodaru. Sude mi jer sam patuljak cijelog života." "Zar nemaš ništa reći u svoju obranu?"
"Ništa osim ovoga: nisam počinio to zlodjelo. Ali sada žalim što nisam." Okrenuo se da se suoči s dvoranom, tim morem blijedih lica. "Htio bih da imam dovoljno otrova za sve vas. Zbog vas mi je žao što nisam čudovište kojim me želite prikazati, ali što je tu je. Nevin sam, ali ovdje neću dočekati pravdu. Ne ostavljate mi drugog izbora nego da se obratim bogovima. Zahtijevam suđenje dvobojem."
"Zar si izgubio razum?" reče njegov otac.
"Ne, pronašao sam ga. *Zahtijevam suđenje dvobojem!"*
Njegova mila sestra nije mogla biti zadovoljnija. "On ima na to pravo, moja gospodo", podsjeti ona suce. "Neka bogovi presude. Ser Gre-gor Clegane ustat će za Joffreyja. Vratio se u grad noć prije posljednje, da stavi svoj mač u moju službu."
Lice kneza Tywina bilo je tako mračno da se na pola otkucaja srca Tyrion upitao nije li i on popio neko otrovno vino. Tresnuo je šakom o stol, odveć gnjevan da govori. Mace Tyrell bio je taj koji se okrenuo Tyrionu i postavio pitanje. "Imate li junaka koji će obraniti vašu nevinost?"
"Ima, moj kneže." Princ Obervn od Dornea ustane na noge. "Patuljak me posve uvjerio."
Galama je bila zaglušna. Tyrion osjeti posebno zadovoljstvo u nagloj sumnji koju je nazreo u Cerseinim očima. Trebalo je sto zlatnih plašteva koji su udarali krajevima kopalja po podu da ponovno utišaju prijestolnu odaju. Dotad se knez Tywin Lannister uspio pribrati. "Neka se pitanje odluči sutra", izjavi čeličnim tonom. "Ja od ovoga perem ruke." Dobacio je svom patuljastom sinu gnjevan pogled, a potom odšetao iz dvorane, kroz kraljevska vrata iza Željeznog prijestolja, s bratom Ke-vanom uza se.
Poslije, u svojoj ćeliji u kuli, Tyrion si nalije kalež vina i pošalje Pod-ricka Pavnea po sir, kruh i masline. Sumnjao je da bi sada mogao probaviti išta teže. *Zar si mislio da ću krotko otići, oče?* upitao je sjenu koju su njegove svijeće iscrtale na zidu. *Imam previše tvoga u sebi za to.* Osjećao se neobično mirnim, sada kad je iščupao moć života i smrti iz očevih ruku i položio je u ruke bogova. *Predmnijevajući da ima bogova i da ih boli dupe. Ako ne, onda sam u dornskim rukama.* Bez obzira na to što se dogodi, Tyrion je imao zadovoljstvo saznanja daje razbio planove kneza Tywina u komadiće. Ako princ Obervn pobijedi, to će još više razjariti Visovrt protiv Dornijaca; Mace Tyrell će vidjeti čovjeka koji je osakatio njegova sina kako pomaže patuljku koji je zamalo otrovao njegovu kćer da izbjegne svoju pravednu kaznu. A ako Gorostas trijumfi-ra, Doran Martell bi mogao zahtijevati da sazna zašto je njegovu bratu poslužena smrt umjesto pravde koju mu je Tyrion ponudio. Dorne bi ipak mogao okruniti Mvrcellu.
Gotovo je vrijedilo umrijeti za saznanje koliko će nevolja izazvati. *Hoćeš li doći vidjeti kraj, Shae? Hoćeš li stajati ondje s ostalima, gledajući kako mi Ser Ilyn odsijeca ružnu glavu? Hoće li ti nedostajati tvoj orijaš od Lannistera kad bude mrtav?* Iskapio je vino, bacio kalež u stranu i sočno zapjevao.
Jahao je kroz ulice grada, dolje s brijega visokoga. Preko zavoja, kaldrme i stuba, jahao je do uzdaha ženinoga. Jer ona bješe njegovo tajno blago, ona bješe njegov stid i veselje. A lanac i utvrda nisu ništa prema poljupcu jedne žene.
Ser Kevan ga nije posjetio te noći. Vjerojatno je bio s knezom Tywi-nom, pokušavajući umiriti Tyrellove. *Bojim se da sam vidio posljednje od tog strica.* Nalije si još jedan kalež vina. Šteta što je dao Svmona Srebrnog Jezika ubiti prije nego što je doznao sve riječi te pjesme. Pjesma nije bila loša, istinu govoreći. Posebno u usporedbi s onima koje će se odsad pisati o njemu. *"Jer ruke od zlata uvijek su hladne, ali ženske su ruke tople",* pjevao je. Možda će sam napisati ostale stihove. Ako dovoljn^ dugo pozivi.

Te noći, iznenađujuće, Tyrion Lannister je spavao dugo i duboko. Ustao je s prvim svjetlom, dobro odmoren i sa zdravim apetitom, te prekinuo post prženim kruhom, krvavicom, kolačima od jabuka i dvostrukom porcijom jaja spremljenih s lukom i vatrenim dornskim papričica-ma. Tada je zamolio dopuštenje od svojih stražara da posjeti svog junaka. Ser Addam je pristao.
Tyrion pronađe princa Obervna kako ispija kalež crvenog vina dok je odijevao svoj oklop. Dvorila su ga četvorica od njegovih mlađih dornskih plemićića. "Dobro vam jutro, moj kneže", reče princ. "Hoćete li popiti kalež vina?"
"Smijete li piti prije bitke?"
"Uvijek pijem prije bitke."
"To bi vas moglo ubiti. Još gore, moglo bi *mene* ubiti."
Princ Obervn se nasmije. "Bogovi brane nevine. Vi *jeste* nevini, nadam se?"
"Samo od Joffreyjeva ubojstva", prizna Tyrion. "Nadam se da znate s čime se namjeravate suočiti. Gregor Clegane je—"
"—velik? Čuo sam."
"Gotovo je osam stopa visok i sigurno je težak dva vagana, a sve su to mišići. Bori se dvoručnim velikim mačem, ali potrebna mu je samo jedna ruka da njime barata. Poznat je po tome da presiječe ljude napola jednini jedinim udarcem. Oklop mu je tako težak da nijedan manji čovjek ne bi mogao podnijeti težinu, a kamoli se kretati u njemu."
Princ Obervn nije bio impresioniran. "Već sam ubijao krupne ljude. Trik je u tome da ih zbacite s nogu. Kad jednom padnu, mrtvi su." Dor-nijac je zvučao tako veselo i samouvjereno da se Tyrion osjećao gotovo uvjerenim, sve dok se nije okrenuo i rekao: "Daemone, moje koplje!" Ser Daemon mu ga dobaci, a Crvena Guja ga ščepa u zraku.
"Kanite se s Gorostasom sukobiti *kopljem?"* To ponovno pobudi u Tyrionu nelagodu. U bitki, redovi nagomilanih kopalja činili su opasnu frontu, ali dvoboj protiv vještog mačevaoca bio je posve druga stvar.
"U Dorneu volimo koplja. Osim toga, to je jedini način da se suprotstavim njegovom domašaju. Bacite pogled, kneže Vražićku, ali nemojte dirati." Koplje je bilo od zaobljene jasenovine osam stopa dugačko, držak gladak, debeo i težak. Posljednje dvije stope bile su od čelika; vitka glava lisnatog oblika koja se sužavala u opak šiljak. Rubovi su izgledali dovoljno oštri za brijanje. Kad je Obervn zavrtio držak između dlanova ruku, zablistali su crno. *Ulje? Ili otrov?* Tyrion odluči da radije ne bi htio znati. "Nadam se da ste dobri s tim", reče sumnjičavo.
"Nećete imati razloga za pritužbu. Iako bi Ser Gregor mogao. Koliko god mu debeo bio oklop, bit će otvora kod zglobova. S unutrašnje strane lakta i koljena, ispod pazuha... Pronaći ću mjesto da ga poškak-Ijam, obećavam vam." Odložio je koplje na stranu. "Vele da Lannister uvijek plaća svoje dugove. Možda ćete se vratiti u Sunčevo koplje sa mnom kad krvoproliće završi. Moj brat Doran rado bi upoznao zakonitog nasljednika Bacačeve hridi... posebno ako bi on doveo svoju ljupku ženu, kneginju Oštrozimlja."
Zar zmija misli da sam Šansu negdje spremio, kao orah koji čuvam za zimu? Ako je tako, Tyrion ga nije kanio razuvjeriti. "Put u Dorne bio bi vrlo ugodan, kad razmislim o tome."
"Planirajte dulji posjet." Princ Obervn je pijuckao svoje vino. "Vi i Doran imate razgovarati o mnogim stvarima od zajedničkog interesa.

Glazbi, trgovini, povijesti, vinu, patuljkovom novčiću... zakonima o baštini i nasljedstvu. Nedvojbeno bi ujakov savjet dobro došao kraljici Mvrcelli u opasnim vremenima koja su pred nama."

Ako su Varysove ptičice slušale, Obervn im je uši punio do vrha. "Vjerujem da ću prihvatiti onaj kalež vina", reče Tyrion. *Kraljica Myr-cella?* Bilo bi primamljivije da je imao Šansu spremljenu ispod plašta. *Kad bi se izjasnila za Myrcellu iznad Tommena, bi lije Sjever slijedio?* Ono na što je Crvena Guja nišanio bila je izdaja. Je li Tyrion zaista mogao podići oružje protiv Tommena, protiv vlastita oca? *Cersei bipljuvala krv.* Moglo bi se isplatiti samo zbog toga.
"Sjećate li se priče koju sam vam ispripovjedio prilikom našeg prvog susreta, Vražićku?" upita princ Obervn, dok je Kopile od Božje Milosti klečalo pred njim da mu pričvrsti štitnike za noge. "Nismo samo zbog glasina o vama moja sestra i ja došli u Bacačevu hrid. Bili smo na nekoj vrsti misije. Misije koja nas je odvela u Zvjezdanpad, Sjenicu, Starigrad, Otočje Štita, Crakehall i napokon Bacačevu hrid... ali naš pravi cilj bio je brak. Doran je bio zaručen gospom Mellarijom od Norvosa, te smo ga ostavili kao kaštelana Sunčeva koplja. Moja sestra i ja još nikome nismo bili obećani.
Elia je sve to držala uzbudljivim. Bila je u tim godinama, a njezino krhko zdravlje nikad joj nije dopuštalo mnoga putovanja. Ja sam se najviše volio zabavljati izrugivanjem sestrinih prosaca. Bio je tu Mali knez Lijeno Oko, štitonoša Slinousti, jedan kojeg sam nazvao Kit Koji Hoda, nešto tome slično. Jedini koji je bio imalo pristojnog izgleda bio je mladi Baelor Hightower. Ljepušan momak, a moja sestra je bila napola zaljubljena u njega sve dok mu se nije dogodila nesreća da prdne u našoj prisutnosti. Odmah sam ga prozvao Baelor Vjetroviti, a nakon toga Elia ga nije mogla pogledati a da se ne nasmije. Bio sam čudovišan mladi momak, netko mi je trebao odsjeći moj podli jezik."
Da, nijemo se složi Tyrion. Baelor Highwater više nije bio mlad, ali je ostao nasljednik kneza Levtona; bogat, naočit i vitez na izvrsnom glasu. *Baelor Blistava Osmijeha,* sada su ga zvali. Da se Elia udala za njega umjesto za Rhaegara TARGARYENa, sada je mogla biti u Starigradu dok bi njezina djeca odrastala uz nju. Pitao se koliko je života ugasio taj prdac.
"Luka Lannis bila je kraj našeg puta", nastavi princ Obervn, dok mu je Ser Arron Qorgyle pomagao navući podstavljenu kožnu tuniku i počeo je vezivati na leđima. "Jeste li znali da su se naše majke odavna poznavale?"
"Bile su na dvoru zajedno kao djevojke, čini mi se da se sjećam. Družice princeze Rhaelle?"
"Upravo tako. Bio sam uvjeren da su majke skuhale ovu zavjeru između sebe. Štitonoša Slinousti i njegov soj te razne pristave mlade djevice koje su paradirale preda mnom bili su orasi prije gozbe, namijenjeni samo da nam podraže tek. Glavno jelo nam se imalo poslužiti u Bacačevoj hridi."
"Cersei i Jaime."
"Kako pametan patuljak. Elia i ja bili smo stariji, dakako. Vaši brat i sestra nisu mogli imati više od osam ili devet godina. Ipak, razlika od pet ili šest godina bila je prilično mala. A na našem brodu nalazila se prazna kabina, vrlo lijepa kabina, takva kakvu drže za osobu visokog roda. Kao da je bila namijenjena da nekog odvedemo natrag u Sunčevo koplje. Mladog paža, možda. Ili družicu za Leiju. Vaša gospa mati namjeravala je zaručiti Jaimea mojom sestrom, ili Cersei za mene. Možda oboje."
"Možda," reče Tyrion, "ali moj otac je-"
"—vladao sa Sedam kraljevina, ali je kod kuće njime vladala njegova gospa žena ili je barem *moja* mati uvijek tako tvrdila." Princ Obervn podigne ruke, kako bi knez Dagos Manwoody i Kopile od Božje Milosti mogli provući kratku žičanu košulju preko njegove glave. "U Starigradu smo saznali za smrt vaše majke i za čudovišno dijete koje je rodila. Mogli smo se odmah vratiti kući, ali moja je majka odlučila ploviti dalje. Rekao sam vam kakvu smo dobrodošlicu zatekli u Bacačevoj hridi.
Ono što vam nisam rekao jest da je moja majka čekala dokle god se pristojilo, a zatim upoznala vašeg oca s našom nakanom. Godinama kasnije, na samrtnoj postelji, rekla mi je kako nas je knez Tywin otresito odbio. Njegova kći bila je namijenjena princu Rhaegaru,

obavijestio ju je. A kad je upitala za Jaimea, da se oženi Elijom, on joj je umjesto njega ponudio vas."
"A tu je ponudu ona primila kao sramotnu uvredu." "A to je i *bila.* Čak i vi to vidite, zasigurno?"
"O, zasigurno." *Sve se vraća,* pomisli Tyrion, *do naših majki i očeva i njihovih roditelja. Mi smo lutke koje plešu na koncima onih koji su došli prije nas, a jednog dana naša će djeca preuzeti naše konce i plesati umjesto nas.* "Pa, princ Rhaegar se oženio Elijom od Dornea, a ne Cersei Lannister od Bacačeve hridi. Stoga bi se činilo da je vaša majka dobila tu bitku."
"Ona je tako mislila," složi se princ Obervn, "ali vaš otac nije čovjek koji zaboravlja takve uvrede. Dao je jednom tu lekciju knezu i kneginji Tarbeck i Revneovima od Castamerea. A u Kraljevu grudobranu, dao ju je mojoj sestri. Moju kacigu, Dagose." Manwood mu je doda; visoku zlatnu kacigu s bakrenim diskom podignutim na čelu, suncem Dornea. Vizir je bio maknut, opazi Tyrion. "Elia i njezina djeca dugo su čekali pravdu." Princ Obervn navuče meke crvene kožne rukavice i ponovno uzme svoje koplje. "Ali danas će je dobiti."
Vanjsko dvorište bilo je izabrano za dvoboj. Tyrion je morao skakutati i trčati da ne zaostane za dugačkim koracima princa Obervna. *Zmija je gorljiva,* pomisli. *Nadajmo se da je i otrovna.* Dan je bio siv i vjetrovit. Sunce se borilo da se probije kroz oblake, ali Tyrion nije mogao predvidjeti tko će dobiti tu bitku ništa više nego što je mogao predvidjeti onu o kojoj je njegov život ovisio.
Izgledalo je kao da je tisuću ljudi došlo vidjeti hoće li živjeti ili umrijeti. Poredali su se po šetnicama zamka i gurali se laktovima na stubama utvrda i kula. Promatrali su sa stajskih vrata, s prozora i mostova, s balkona i krovova. A dvorište ih je bilo krcato, u tolikom broju da su ih zlatni plaštevi i vitezovi Kraljevske garde morali gurati kako bi načinili dovoljno mjesta za borbu. Neki su dovukli stolce da udobnije promatraju, dok su drugi sjedili na bačvama. *Trebali smo to obaviti u Zmajskoj jami,* ogorčeno pomisli Tyrion. *Mogli smo naplaćivati novčić po glavi i pokriti Joffreyjevo vjenčanje i pogreb.* Nekim su gledateljima čak mala djeca sjedila na ramenima, da bolje vide. Vikala su i upirala prstima kad su opazila Tyriona.
I sama se Cersei doimala poput djeteta pokraj Ser Gregora. U svom oklopu, Gorostas je izgledao veći nego što je ijedan čovjek imao pravo biti. Ispod duge žute surke koja je nosila tri crna psa Cleganeovih, navukao je teški oklop preko žičane košulje, mutan sivi čelik ulupljen i iz-greben u bitki. Pod tim se vjerojatno *nalazila* uškrobljena koža i sloj podstave. Velika kaciga plosnatog vrha bila je pričvršćena za njegov vratni štitnik, s rupicama oko usta i nosa te malim prorezom za vid. Kresta na njezinu vrhu bila je kamena šaka.
Ako je Ser Gregor patio od rana, Tyrion nije tomu vidio ni znaka sa suprotne strane dvorišta. *Izgleda kao isklesan iz kamena, dok ondje stoji.* Njegov veliki mač bio je utisnut u tlo pred njim, šest stopa istrugane kovine. Ser Gregorove goleme šake, uvučene u rukavice od jastožastog čelika, držale su poprečni štitnik sa svake strane drška. Čak je i milosnica princa Obervna problijedjela kad ga je ugledala. "Borit ćeš se s *tim?"* reče Ellaria Sand prigušenim glasom.
"Ubit ću to", bezbrižno odvrati njezin ljubavnik.
Tyrion je i sam gajio sumnje, sada kad su stajali na rubu. Kad je pogledao princa Obervna, zatekao se kako priželjkuje da ga Bronn brani... ili još bolje, Jaime. Crvena Guja bio je lako oklopljen; štitnici za nožne listove, oklop za podlakticu, štitnik za vrat i ramena, čelični pokrov za mošnje. Inače je Oberyn bio odjeven u podatnu kožu i lepršavu svilu. Preko svoje žičane košulje nosio je svoje ljuske od sjajnog bakra, ali ,košulja i ljuske zajedno nisu mu davale ni četvrtinu zaštite Gregorova teškog oklopa.

S maknutim vizirom, prinčeva kaciga po učinku nije bila bolja od polukacige, budući da joj je nedostajao čak i nosnik. Njegov okrugli čelični štit bio je blistavo ulašten i pokazivao sunce i koplje na crvenom zlatu, žutom zlatu, bijelom zlatu i bakru.
Pleši oko njega dok ne bude tako umoran da jedva može podići ruku, a onda ga baci na leđa. Činilo se da Crvena Guja ima istu zamisao kao Bronn. Ali plaćenik je otvoreno iznio rizike takve taktike. *Nadam se u sedam pokala da znaš što radiš, zmijo.*
Platforma je bila podignuta pokraj Namjesnikove kule, na pola puta između dvojice junaka. Ondje je sjedio knez Tywin s bratom Ser Keva-nom. Kralj Tommen nije bio prisutan; na tome je, barem, Tyrion bio zahvalan.
Knez Tywin kratko zirne u svog patuljastog sina, a potom podigne ruku. Desetak trublji oglasi fanfare da umiri gomilu. Vrhovni septon se progura naprijed u svojoj visokoj kristalnoj kruni i pomoli se da im Otac na Nebesima pomogne u presudi, i da Ratnik podari snagu ruci čovjeka koji je stajao na strani pravde. *To bih bio ja,* umalo vikne Tyrion, ali oni bi se samo nasmijali, a njemu je bilo nasmrt zlo od smijeha.
Ser Osmund Kotlocrn donese Cleganeu njegov štit, masivni predmet od teške hrastovine obrubljen crnim željezom. Dok je Gorostas provlačio ljevicu kroz remene, Tyrion opazi da su Cleganeove pse prebojili. Jutros je Ser Gregor nosio sedmerokraku zvijezdu koju su Andali donijeli u Zapadne zemlje kad su prešli usko more da poraze Prve ljude i njihove bogove. *Vrlo pobožno od tebe, Cersei, ali sumnjam da će bogovi biti impresionirani.*
Između njih je bilo pedeset lakata. Princ Oberyn se približavao brzo, Ser Gregor prijeteći. *Zemlja ne drhti kad hoda,* reče Tyrion samom sebi. *To samo moje srce treperi.* Kad su dva muškarca bila deset lakata daleko, Crvena Guja stane i dovikne: "Jesu li ti rekli tko sam?"
Ser Gregor zagunđa kroz dah. "Neki mrtvac." Išao je dalje, nesmiljeno.
Dornijac klizne u stranu. "Ja sam Oberyn Martell, princ Dornea", reče dok se Gorostas okretao da ga drži na vidiku. "Princeza Elia bila je moja sestra."
"Tko?" upita Gregor Clegane.
Obervnovo dugo koplje sune, ali Ser Gregor dočeka vršak svojim štitom, odgurne ga u stranu i nasrne na princa, bljeskajući svojim velikim mačem. Dornijac se okretom udalji netaknut. Koplje ponovno sune naprijed. Clegane zamahne na nj, Martell ga povuče natrag, a onda ponovno ubode. Kovina je vrištala po kovini kad je glava koplja kliznu-la s Gorostasovih prsa, zasjekavši kroz surku i ostavivši dugačak blistav ožiljak na čeliku pod njom. "Elia Martell, princeza od Dornea", zasikće Crvena Guja. "Silovao sije. Ubio sije. Ubio si joj djecu."
Ser Gregor zastenje. Nezgrapno nasrne kako bi zasjekao Dornijčevu glavu. Princ Obervn mu lako umakne. "Silovao si je. Ubio si je. Ubio si joj djecu."
"Jesi li došao razgovarati ili se boriti?"
"Došao sam čuti tvoje priznanje." Crvena Guja zada brzi udarac u Gorostasov trbuh, bez učinka. Gregor zamahne prema njemu i promaši. Dugo koplje doleti ponad njegova mača. Poput zmijskog jezika palucalo je unutra i van, hineći da će napasti nisko a slijećući visoko, bockajući prema preponama, štitu, očima. *Barem je Gorostas velika meta,* pomisli Tyrion. Princ Obervn je teško mogao promašiti, iako nijedan od njegovih udaraca nije probijao Ser Gregorov težak oklop. Dornijac je nastavljao kružiti, bockati, a onda se ponovno odmicati, tjerajući krupnog čovjeka da se okreće i okreće. *Clegane ga gubi iz vida.* Gorostasova kaciga imala je uzak očni prorez, koji mu je ozbiljno ograničavao vid. Obervn je to dobro iskorištavao, kao i duljinu svog koplja, te svoju brzinu.
Tako se nastavljalo, kako se činilo, dugo vremena. Naprijed i natrag kružili se dvorištem i okolo naokolo u spiralama, Ser Gregor zamahu-jući u prazno dok gaje Obervnovo koplje

pogađalo u ruku, u nogu, dvaput u sljepoočicu. Gregorov veliki drveni štit i sam je primio svoju porciju udaraca, sve dok pseća glava nije izvirila ispod zvijezde, a drugdje se razotkrila sirova hrastovina. Clegane bi zastenjao s vremena na vrijeme, a jednom ga je Tyrion čuo kako mumlja kletvu, ali inače se borio u mrkoj tišini.
No Obervn Martell nije. "Silovao si je", vikao je, hineći udarac. "Ubio si je", rekao je, izbjegavajući zavojiti zamah Gregorova velikog mača. "Ubio si joj djecu", urlao je, zabijajući vršak koplja u orijaševvrat, samo kako bi se on sa škripom odbio o debeli čelični štitnik.
"Obervn se igra s njim", reče Ellaria Sand.
To je ludorija, pomisli Tyrion. "Gorostas je prevelik da bude ičija igračka."
Svuda po dvorištu, gomila gledatelja šuljala se prema dvojici boraca, pomičući se naprijed palac po palac da bolje vidi. Kraljevska garda pokušala ih je držati na odmaku, gurajući silom promatrače svojim velikim bijelim štitovima, ali promatrača je bilo na stotine, a muškaraca u bijelim oklopima samo šest.
"Silovao si je." Princ Obervn parira divlji udarac glavom svog koplja. "Ubio si je." Pošalje vršak koplja prema Cleganeovim očima, tako brzo daje krupni čovjek ustuknuo. "Ubio si joj djecu." Koplje sjevne u stranu i dolje, zastrugavši o Gorostasovu prsnu ploču. "Silovao sije. Ubio sije. Ubio si joj djecu." Koplje je bilo dvije stope dulje od Ser Gregorova mača, više nego dovoljno da ga drži na nezgodnoj udaljenosti. Zamahi-vao je na štap kad god bi Obervn nasrnuo na njega, pokušavajući odsjeći glavu koplja, ali mogao je isto tako pokušavati otkinuti krila mušici. "Silovao si je. Ubio si je. Ubio si joj djecu." Gregor pokuša nasrnuti glavom, ali Obervn skoči u stranu i zaobiđe ga. "Silovao si je. Ubio si je. Ubio si joj djecu."
"Šuti." Činilo se da se Ser Gregor kreće malko sporije, a njegov se veliki mač više nije dizao tako visoko kao kad je dvoboj počeo. "Začepi prokletu gubicu."
"Silovao si je", reče princ, pomičući se nadesno.
"Dosta!" Ser Gregor načini dva duga koraka i zamahne mačem prema Obervnovoj glavi, ali Dornijac ustukne još jednom. "Ubio si je", reče.
"UMUKNI!" Gregor pojuri naglavce, ravno na vrh koplja, koje se zabije u njegovu desnu grud a potom klizne u stranu s užasnom čeličnom škripom. Odjednom je Gorostas bio dovoljno blizu da udari, a njegov se golemi mač ljeskao u magli čelika. I gomila je vrištala. Obervn izbjegne prvi udarac i ispusti koplje, sada beskorisno, budući da je Ser Gregor bio unutar njega. Drugi zamah Dornijac zapriječi štitom. Kovina se susretne s kovinom uz tresak od kojeg su pucali bubnjići, a koji je poslao Crvenu Guju teturajući natraške. Ser Gregor ga je slijedio, urlajući. *Ne koristi riječi, samo riče poput životinje,* pomisli Tyrion. Obervnovo povlačenje postane bezglavi bijeg natraške tek nekoliko palaca pred velikim mačem koji je zamahivao prema njegovim grudima, rukama, glavi.
Staje bijahu iza njega. Gledatelji vrisnuše i stadoše se međusobno gurati da se maknu s puta. Jedan posrne u Obervnova leđa. Ser Gregor za-siječe prema dolje svom svojom divljačkom snagom. Crvena Guja baci se u stranu, otkotrljavši se. Nesretni konjušar iza njega nije bio tako brz. Dok mu se ruka podizala da zaštiti lice, Gregorov mač ju je odsjekao između lakta i ramena. *"Umukni!"* zatuli Gorostas kad je konjušar kriknuo i ovog puta zamahne oštricom postrance, poslavši gornji dio momkove glave po dvorištu u pljusku krvi i mozga. Stotine gledatelja odjednom su gotovo izgubile zanimanje za krivnju ili nevinost Tyriona Lannistera, sudeći po načinu na koji su se gurali i navlačili da umaknu iz dvorišta.
Ali Crvena Guja od Dornea ponovno se osovio na noge, s dugim[5] kopljem u ruci. "Elia", dovikne Ser Gregoru. "Silovao si je. Ubio si je. Ubio si joj djecu. Sad joj izusti ime."
Gorostas se okrene. Kaciga, štit, mač, surka; bio je poprskan krvlju od glave do pete. "Previše govoriš", zagunđa. "Od tebe me boli glava."
"Čut ću te kako ga izgovaraš. Ona je bila Elia od Dornea."
Gorostas prezirno frkne i nasrne... a u tom času, sunce probije niske oblake koji su skrivali nebo od zore.

Dornsko sunce, reče Tyrion u sebi, ali Gregor Clegane bijaše prvi koji se pomaknuo da stavi sunce sebi iza leđa. *To je tup i surov čovjek, ali ima nagon ratnika.*
Crvena Guja čučne, škiljeći, i ponovno pokuša ubosti kopljem. Ser Gregor zamahne na nj, ali udarac je bio hinjen. Izgubivši ravnotežu, on posrne korak naprijed.
Princ Obervn nakrivi svoj ulupljeni metalni štit. *Zraka* sunca zasljep-Ijujuće zasvijetli s ulaštenog zlata i bakra, u uski prorez na kacigi njegova protivnika. Clegane podigne vlastiti štit da se obrani od blještavi-la. Koplje princa Obervna sune poput munje i pronađe otvor u teškom oklopu, zglob ispod pazuha. Vršak probije žičanu košulju i uškrobljenu kožu. Gregor ispusti mukli jauk dok je Dornijac izvijao koplje i čupao ga van. "Elia. Reci! Elia od Dornea!" Kružio je, koplja spremnog na drugi udar. *"Reci!"*
Tyrion je imao vlastitu molitvu. *Podni i umri,* tako je glasila. *Proklet bio, padni i umri!* Krv koja je curila iz Gorostasova pazuha sada je bila njegova, ali on je sigurno krvario još teže ispod prsne ploče. Kad je pokušao zakoračiti, jedno se koljeno svine. Tyrion pomisli da će pasti.
Princ Obervn je kružeći dospio iza njega. *"ELIA OD DORNEA!"*vik-' ne. Ser Gregor se stane okretati, ali presporo i prekasno. Glava koplja ovaj put prođe kroz stražnju stranu koljena, kroz slojeve karika i kože između ploča na bedru i listu. Gorostas posrne, zanjiše se, a onda se sruši potrbuške na tlo. Njegov golemi mač odleti mu iz ruke. Polako, nezgrapno, prevali se na leđa.
Dornijac odbaci svoj uništeni štit, ščepa koplje objema rukama i udalji se. Iza njega Gorostas ispusti uzdah i podigne se na lakat. Obervn se zavrti brzinom mačke i *potrči* na svog srušenog protivnika. *"EEEEEL-LLLLLIHIIAAAAA!"* vrisne, dok je zabijao koplje svom težinom svog tijela. *Prasak* puknuća štapa od jasenovine bio je gotovo jednako sladak kao zvuk Cerseina bijesnog jauka, i na trenutak princ Obervn je imao krila. *Zmija se popela na Gorostasa.* Četiri stope slomljenog koplja stršile su iz Cleganeova trbuha kad se princ Obervn otkotrljao, podigao i otresao sa sebe prašinu. Odbacio je u stranu slomljeno koplje i prisvojio veliki mač svog protivnika. "Umreš li prije nego što joj izustiš ime, ser, proganjat ću te kroz sedam pakala", obeća.
Ser Gregor pokuša ustati. Slomljeno koplje prodrlo je kroz njega i pribijalo ga o zemlju. Ovio je obje ruke oko drška, stenjući, ali nije ga mogao izvući. Iza njega širila se lokva rumenila. "Svakim trenutkom osjećam se neviniji", reče Tyrion Ellariji Sand pokraj sebe.
Princ Obervn se primakne bliže. *"Izusti ime!"* Položi nogu na Gorostasove grudi i podigne veliki mač objema rukama. Je li kanio odsjeći Gregorovu glavu ili zariti vrh u njegovu očnu duplju bilo je nešto što Tyrion nikad nije saznao.
Cleganeova ruka sune uvis i ščepa Dornijca iznad koljena. Crvena Guja spusti mač u divljem zamahu, ali bio je izbačen iz ravnoteže, te rub nije učinio ništa drugo nego napravio još jednu udubinu u Gorostasovi! štitniku za podlakticu. Tada je mač bio zaboravljen dok se Gregorova ruka stiskala i izvijala, povlačeći Dornijca povrh njega. Hrvali su se u prašini i krvi, a slomljeno je koplje klimalo naprijed i natrag. Tyrion je s užasom gledao kako je Gorostas ovio jednu golemu ruku oko princa, privlačeći ga čvrsto na svoje grudi, poput ljubavnika.
"Elia od Dornea", svi su čuli Ser Gregora kako govori, kad su već bili dovoljno blizu da se poljube. Njegov dubok glas ječao je unutar kacige. "Ubio sam njezinu drečavu štenad." Gurnuo je slobodnu ruku u Obervnovo nezaštićeno lice, turajući čelične prste u njegove oči. *"Onda* sam je silovao." Clegane zabije svoju šaku u Dornijčeva usta, načinivši krhotine od njegovih zubi. "Onda sam joj razbio jebenu glavu. Ovako." Dok je povlačio svoju golemu šaku unatrag, činilo se da se krv na njegovoj čeličnoj rukavici puši na hladnom jutarnjem zraku. Začulo se jezivo *hrskanje.* Ellaria Sand zakuka od užasa, a Tyrionov doručak nahrupi natrag. Našao se na koljenima kako bljuje slaninu, kobasicu i

kolače od jabuka, i onu dvostruku porciju pečenih jaja s lukom i vatrenim dor-nskim papričicama.
Nije čuo svog oca da govori riječi koje su ga osuđivale. Možda riječi nisu bile ni potrebne. *Stavio sam svoj život u ruke Crvene Guje, a on gb je ispustio.* Kad se sjetio, prekasno, da zmije nemaju ruke, Tyrion se stao histerično smijati.
Prešao je pola puta niz zmijolike stube kad je shvatio da ga zlatni plaštevi nisu vodili natrag u njegovu odaju u kuli. "Poslali su me u crne ćelije", reče. Oni se nisu trudili odgovoriti. *Zašto trošiti dah na mrtve?*

Dany je prekinula svoj post pod lotos-drvetom koje je raslo u vrtu terase, gledajući kako se njezini zmajevi natjeravaju oko vrha Velike piramide gdje je nekoć stajala golema brončana harpija. Mereen je imao dvadesetak manjih piramida, ali nijedna nije bila ni upola tako visoka. Odavde je mogla vidjeti cijeli grad: uske zavojite prolaze i široke ciglene ulice, hramove i žitnice, kolibe i palače, javne kuće i kupelji, vrtove i vodoskoke, velike crvene krugove borbenih jama. A iza zidina bilo je kositreno more, zavojiti Skahazadhan, suha smeđa brda, izgorjeli voćnjaci i pocrnjela polja. Tu gore u svom vrtu Dany se ponekad osjećala poput boga, koji živi na vrhu najviše planine na svijetu.
Osjećaju li se svi bogovi tako osamljeno? Neki moraju, sigurno. Mis-sandei joj je pričala o Gospodaru sklada, kojeg je štovao Miroljubiv narod iz Naatha; on je bio jedini pravi bog, rekla je njezina mala pisarica, bog koji je uvijek bio i uvijek će biti, koji je stvorio mjesec, zvijezde i zemlju, i sva stvorenja koja na njima obitavaju. *Siroti Gospodar Sklada,* žalila ga je Dany. Sigurno je strašno biti sam cijelo vrijeme, dvoren rojevima žena leptira koje ste mogli stvoriti ili uništiti jednom riječju. Zapadne zemlje su barem imale Sedam bogova, iako joj je Viservs rekao da su neki septoni govorili kako su sedmorica bili samo obličja jednog boga, sedam stranica jednog kristala. To je bilo zbunjujuće. Crveni svećenici vjerovali su u dva boga, čula je,- ali dva koja su bila vječito u ratu. Dany se to još manje sviđalo. Ona ne bi htjela vječno ratovati.
Missandei joj posluži pačja jaja i pseću kobasicu, te pola kaleža zaslađenog vina pomiješanog sa sokom limuna. Med je privukao muhe, ali mirisna svijeća ih je otjerala. Muhe nisu bile tako neugodne tu gore kao u ostatku njezina grada, otkrila je, još nešto što je voljela u vezi s piramidom. "Moram se sjetiti da nešto poduzmem s muhama", reče Dany. "Ima li mnogo muha na Naathu, Missandei?"
"Na Naathu ima leptira", odvrati pisarica Zajedničkim jezikom. "Još vina?"
"Ne. Moram uskoro presjedati dvorom." Dany je vrlo zavoljela Missandei. Mala pisarica s krupnim zlatnim očima bila je mudra iznad svojih godina. *Usto je i hrabra. Morala je biti, da preživi život koji je živjela.* Jednog dana nadala se da će vidjeti taj legendarni otok Naath. Missandei je rekla da je Miroljubiv narod stvarao glazbu umjesto rata. Nisu ubijali, čak ni životinje; jeli su samo voće, nikad meso. Duhovi leptira tako sveti njihovu Gospodaru Sklada štitili su njihov otok od svih koji su im htjeli nauditi. Mnogi osvajači doplovili su na Naath da zakrvave mačeve, samo kako bi oboljeli i umrli. *No, leptiri im ne pomažu kad robovlasnički brodovi dođu otimati.*
"Jednog ću te dana odvesti kuei, Missandei", obećala je Dany. *Da sam isto obećanje dala Jorahu, bi li me ipak prodao?* "Kunem se."
"Ova je zadovoljna što boravi s vama, Vaša Milosti. Naath će biti tamo, uvijek. Dobri ste prema ovoj - prema meni."
"I ti prema meni." Dany uzme djevojku za ruku. "Pomozi mi da se odjenem."
Jhiqui pomogne Missandei daje okupaju dok je Irri prostirala njezinu odjeću. Danas je nosila haljinu od purpurnog brokata i srebrni pojas, a na glavi troglavu zmajsku krunu koje joj je Turmalinsko bratstvo darovalo u Qarthu. Njezine su papuče također bile

srebrne, s potpeticama tako visokim da se uvijek napola bojala da će se strmoglaviti. Kad je bila odjevena, Missandei joj donese ulašteno srebrno zrcalo da može vidjeti kako izgleda. Dany je nijemo zurila u sebe. *Je li to lice osvajača?* Koliko je ona mogla suditi, još je izgledala poput djevojčice.
Nitko ju još nije zvao Daenerys Osvajačica, ali možda hoće. Aegon Osvajač pokorio je Zapadne zemlje s tri zmaja, ali ona je zauzela Mee-reen sa štakorima iz odvodnih kanala i drvenim muškim udom, za manje od dana. *Siroti Groleo.* Još je tugovao za svojim brodim, znala je.
Ako je ratna galija mogla probiti drugi brod, zašto ne i dveri? To je bila njezina zamisao kad je zapovjedila kapetanima da navuku svoje brodove na obalu. Njihovi jarboli postali su ovnovi za probijanje, a rojevi slobodnjaka rastrgali su im trupove da sagrade štitove, kornjače, katapulte i ljestve. Plaćenici su svakom ovnu nadjenuli prostačko ime, a glavni jarbol *Merazesa* - bivše Josove šale - probio je istočna vrata. Josov ud, sada su ga zvali. Borba je bjesnjela žestoko i krvavo većinu dana i duboko u noć prije nego što se drvo počelo slamati, a *Meraxesova* se željezni gubac, nasmijano lice lude, probio kroz dveri.
Dany je željela sama voditi napad, ali do jednog njezini su kapetani rekli da bi to bila ludost, a njezini se kapetani nikad ni u čemu nisu slagali. Umjesto toga ona je ostala u zaleđu, sjedeći na svojoj srebrenki u dugoj košulji od veriga. Međutim, *čula* je kako grad pada na milju daleko, kada su se povici prkosa pretvorili u krikove straha. Njezini zmajevi u tom su času riknuli kao jedan, ispunivši noć plamenom. *Robovi su ustali,* smjesta je znala. *Moji štakori iz odvodnih kanala pregrizli su im lance.*
Kad su Neokaljani slomili posljednji otpor, a razaranje grada došlo do kraja, Dany je ušla u svoj grad. Mrtvi su bili naslagani tako visoko pred slomljenim dverima da je njezinim slobodnjacima trebalo gotovo sat vremena da načine prolaz za njezinu srebrenku. Josov ud i velebna drvena kornjača koja ga je štitila, prekrivena konjskom kožom, ležali su napušteni unutra. Projahala je pokraj zapaljenih zgrada i razbijenih prozora, kroz ciglene ulice gdje su slivnici bili začepljeni ukočenim i pod-buhlim mrtvacima. Kličući robovi su podizali krvave ruke prema njoj dok je prolazila i zvali je "Majko".
Na trgu pred Velikom piramidom, Meereenci su se bespomoćno šćućurili. Veličanstveni gospodari mogli bi se nazvati bilo kojim drugim imenom, samo ne veličanstvenim na jutarnjem svjetlu. Lišeni svojih dragulja i *tokara* s resicama, bili su vrijedni prezira; stado staraca smežura-nih mošnji i pjegave kose i mladića smiješne kose. Njihove su žene bile ili meke i mesnate ili suhe poput starog pruća, boja na njihovim licima isprugana suzama. "Želim vaše vođe", reče im Dany. "Predajte ih i ostali će biti pošteđeni."
"Koliko njih?" upita jedna starica, jecajući. "Koliko ih morate imati da nas poštedite?"
"Stotinu šezdeset tri", odvrati ona.
Pribila ih je na drvene stupove oko trga, a svaki je čovjek upirao prstom u idućeg. Ljutnja je bila divlja i vruća u njoj kad je izdala zapovijed; osjećala se poput osvetničkog zmaja. Ali kasnije, kad je prolazila pokraj ljudi koji su umirali na stupovima, kad je čula njihove jauke i nanjušila njihova crijeva i krv...
Dany odloži zrcalo u stranu, mršteći se. *Bilo je pravedno. Bilo je. Učinila sam to zbog djece.*
Njezina odaja za primanje bila je na katu ispod, soba puna odjeka s visokim svodom i zidovima od purpurnog mramora. Bilo je to prohladno mjesto unatoč svom sjaju. Ondje se nalazilo prijestolje, fantastičan predmet od izrezbarenog i pozlaćenog drveta u obliku divlje harpije. Bacila je jedan dug pogled i naredila da ga se sasiječe za ogrjevno drvo. "Neću sjediti u harpijinu krilu", rekla im je. Umjesto toga sjedila je na

jednostavnoj klupici od ebanovine. Služila je svrsi, iako je čula Meereen-ce kako zagore da nije dolikovala kraljici.
Njezini su je jahači-pobratimi čekali. Srebrna zvona zveckala su na njihovim nauljenim pletenicama, a oni su nosili zlato i dragulje mrtvih ljudi. Meereen je bio bogatiji nego što su zamišljali. Čak su se i njezini plaćenici doimali zasićeni opljačkanim, barem za sada. Na suprotnoj strani odaje, Sivi Crv je nosio jednostavnu uniformu Neokaljanih, sa šiljastom brončanom kapom ispod ruke. Na njih se barem mogla osloniti, ili se barem tako nadala... na Smeđeg Bena Plumma također, postojanog Bena s njegovom sivo-bijelom kosom i ogrubjelim licem, tako dragim njezinim' zmajevima. I Daario uz njega, blistav u zlatu. Daario i Ben Plumm, Sivi Crv, Irri, Jhiqui, Missandei... dok ih je promatrala,, Dany se zatekla kako se pita koji će je od njih prvi izdati.
Zmaj ima tri glave. Postoje dva čovjeka na svijetu kojima mogu vjerovati, ako ih uspijem pronaći. Tada neću biti sama. Bit ćemo troje protiv svijeta, kao Aegon i njegove sestre.
"Je li noć bila tiha kao što se činila?" upita Dany.
"Čini se da je bila, Vaša Milosti", reče Smeđi Ben Plumm.
Bila je zadovoljna. Meereen je divljački razoren, kao što su netom pokoreni gradovi često bivali, ali Dany je odlučila stati tomu na kraj sada kad je grad bio njezin. Odredila je da će ubojice objesiti, pljačkaši će ostati bez ruke, a silovatelji bez muškosti. Osam ubojica visjelo je sa zidina, a Neokaljani su napunili košaru od bušela krvavim rukama i mekim crvenim crvima, ali Meereen je ponovno bio miran. *Ali kako dugo?*
Muha je zujala oko njezine glave. Dany je otjera rukom, ali ona se gotovo odmah vrati. "Previše je muha u ovom gradu."
Ben Plumm ispusti lavež smijeha. "Meni su muhe jutros bile u pivu. Jednu sam progutao."
"Muhe su osveta mrtvaca." Daario se nasmiješi i pomiluje središnji šiljak svoje brade. "Trupla stvaraju ličinke, a ličinke stvaraju muhe."
"Onda ćemo se riješiti trupala. Počevši s onima dolje u trgu. Sivi Crve, hoćeš li se pobrinuti za to?"
"Kraljica zapovijeda, ovi slušaju."
"Radije ponesi i vreće i lopate, Crve", posavjetuje ga Smeđi Ben. "Prezreli su, oni dolje. Padaju sa stupova u komadima i vrve..."
"Zna on. A znam i ja." Dany se sjećala užasa koji je osjetila kad je vidjela Trg kazne u Astaporu. *Stvorila sam jednako velik užas, ali ovi su ga zasigurno zaslužili. Oštra pravda je ipak pravda.*
"Vaša Milosti," reče Missandei, "Ghisenci polažu časne mrtvace u kripte pod svojim vilama. Ako im skuhate kosti i vratite ih njihovoj rodbini, to će se smatrati dobročinstvom."
Udovice će me svejedno proklinjati. "Neka se tako učini." Dany mahne rukom Daariju. "Koliko ih jutros traži primanje?"
"Dva su se predstavila da se okupaju u vašem sjaju."
Daario je za sebe opljačkao cijelu novu garderobu u Meereenu, a da je uskladi, prebojio je svoju trozubastu bradu i kovrčavu kosu u duboku zasićenu purpurnu. Od nje su mu i oči izgledale gotovo purpurne, kao da je bio kakav izgubljeni Valvrijac.
"Stigli su noću na *Indigo zvijezdi,* trgovačkoj galiji iz Qartha."
Trgovcu robovima, želiš reći. Dany se namršti. "Tko su oni?" "Kapetan *Zvijezde* i onaj koji tvrdi da govori u ime Astapora." "Najprije ću primiti poslanika."

Pokazalo se da je to blijedi čovjek lasičjeg lica s niskama perli i satkanim zlatom obješenim oko vrata. "Vaša Visosti!" vikne. "Moje ime je Ghael. Donosim pozdrave Majci zmajeva od kralja Cleona od Astapora, Cleona Velikog."
Dany se ukoči. "Astapor sam ostavila u vlasti vijeća. Vidara, učenjaka i svećenika."
"Vaša Visosti, ti lukavi nitkovi izdali su vaše povjerenje. Otkrilo se da su spletkarili da vrate Dobre gospodare na vlast, a narod u lance. Veliki Cleon je razotkrio njihovu zavjeru i odsjekao im glave mesarskom sjekiricom, a zahvalni puk Astapora okrunio gaje za njegovu hrabrost."
"Plemeniti Ghaelu," reče Missandei na narječju Astapora, '*je li to isti Cleon kojeg je nekoć posjedovao Grazdan Mo Ullhor?"
Njezin glas bio je bezazlen, ali pitanje je očevidno uznemirilo poslanika. "Isti", prizna on. "Velik čovjek."
Missandei se nagne bliže Dany. "Bio je mesar u Grazdanovoj kuhinji", šapne joj djevojka na uho. "Govorilo se da može preklati svinju brže od ikoga u Astaporu."
Dala sam Astaporu kralja mesara. Dany osjeti mučninu, ali znala je da ne smije dopustiti poslaniku da je uoči. "Molit ću se da kralj Cleon vlada dobro i mudro. Što želi od mene?"
Ghael protrlja usta. "Možda bismo mogli razgovarati povjerljivije, Vaša Milosti?"
"Nemam tajni pred mojim kapetanima i zapovjednicima."
"Kako želite. Veliki Cleon me moli da izrazim njegovu odanost Majci zmajeva. Vaši neprijatelji su i njegovi neprijatelji, rekao je, a glavni među njima su Mudri gospodari Yunkaija. On predlaže savez između Astapora i Meereena, protiv Yunkajaca."
"Zaklela sam se da se nikakvo zlo neće dogoditi Yunkaiju ako oslobode svoje robove", reče Dany.
"Tim vunkajskim psima ne da se vjerovati, Vaša Visosti. Čak i sada oni spletkare protiv vas. Podigli su novu vojsku i može ih se vidjeti kako vježbaju pred gradskim zidinama, grade se ratni brodovi, poslanici' se šalju u Novi Ghis i Volantis na zapadu, da sklope saveze i unajme plaćenike. Poslali su jahače čak i u Vaes Dothrak da dovedu na vas *kha-lasaru.* Veliki Cleon me moli da vam kažem da se ne bojite. Astapor pamti. Astapor vas neće ostaviti. Da dokaže svoju vjeru, Veliki Cleon nudi da zapečati taj savez brakom."
"Brakom? Sa mnom?"
Ghael se nasmiješi. Njegovi su zubi bili smeđi i truli. "Veliki Cleon će vam dati mnogo snažnih sinova."
Dany se zatekne u pomanjkanju riječi, ali mala Missandei pritekne joj u pomoć. "Je li mu prva žena podarila sinove?"
Poslanik je pogleda nesretno. "Veliki Cleon ima tri kćeri sa svojom prvom ženom. Dvije njegove novije žene su trudne. Ali on ih kani sve odbaciti ako se Majka zmajeva pristane udati za nj."
"Kako plemenito od njega", reče Dany. "Razmislit ću o svemu što ste rekli, moj gospodaru." Izdala je zapovijedi da Ghaelu dadu odaju za noć, negdje niže u piramidi.
Sve moje pobjede pretvaraju se u šljaku u mojim rukama, pomisli ona. *Što god da učinim, stvaram jedino smrt i užas.* Kad vijest o onome što se dogodilo Astaporu stigne na ulice, kao što sigurno hoće, deseci tisuća netom oslobođenih meereenskih robova nedvojbeno će odlučiti da je slijede kad krene na zapad, iz straha od onoga što ih očekuje ako ostanu... ali lako je moguće da će ih gore stvari očekivati na maršu. Čak i kad bi ispraznila svaku žitnicu u gradu i ostavila Meereen da gladuje, kako je mogla nahraniti toliko mnoštvo? Put pred njom bio je krcat tegobama, krvoprolićem i opasnošću. Ser Jorah ju je upozorio na to. Upozorio ju je na toliko mnogo toga., on

je... *Ne, neću razmišljati o Jo-rahu Mormontu. Neka još malko odstoji.* "Primit ću tog trgovačkog kapetana", najavi. Možda će on imati bolje vijesti.
To se pokazalo jalovom nadom. Kapetan *Indigo zvijezde* bio je Qar-thijac, te je obilno plakao kad su ga pitali za Astapor. "Grad krvari. Mrtvaci trunu nepokopani na ulicama, svaka piramida je naoružani tabor, a na tržnicama nema ni hrane ni robova na prodaju. A sirota djeca! Gru-bijani kralja Sjekača zarobili su svakog plemenitog dječaka u Astaporu da od njih stvore nove Neokaljane za trgovinu, iako će proći godine prije nego što budu uvježbani."
Ono što je najviše iznenadilo Dany bilo je koliko je malo bila iznenađena. Zatekla se kako se prisjeća Eroeh, Ihazarenske djevojke koju je jednom pokušala zaštititi i onoga što joj se dogodilo. *Isto će biti u Mee-reenu kad jednom krenem na pohod*, pomisli ona. Robovi iz borilačkih arena, uzgojeni i uvježbani za pokolj, već su se pokazali samovoljnima i prgavima. Činilo se kako smatraju da sada posjeduju grad, i svakog muškarca i ženu u njemu. Dvojica su bila među osmoricom koju je objesila. *Više ništa ne mogu učiniti*, rekla je samoj sebi. "Što želite od mene, kapetane?"
"Robove", reče on. "Moja spremišta do vrha su puna bjelokosti, am-brom, zebrinim kožama i drugom finom robom. Zamijenio bih ih tu za robove, koje bih prodao u Lysu i Volantisu."
"Nemamo robova na prodaju", reče Dany.
"Moja kraljice?" Daario stupi naprijed. "Riječna obala puna je Mee-reenaca, koji mole za dopuštenje da ih se proda ovom Qarthijcu. Ima ih više od muha."
Dany je bila zaprepaštena. *"Žele* postati robovi?"
"Oni koji dolaze su blagoglagoljivi i dobrog roda, mila kraljice. Takvi robovi su vrlo cijenjeni. U Slobodnim gradovima bit će učitelji, pisari, robovi za ložnicu, čak i vidari i svećenici. Spavat će u mekim posteljama, jesti bogatu hranu i obitavati u vilama. Tu su sve izgubili, te žive u strahu i prljavštini."
"Shvaćam." Možda nije bilo tako zaprepašćujuće, ako su te priče o Astaporu bile istinite. Dany razmisli na trenutak. "Svaki čovjek koji želi *sebe* prodati u ropstvo može to učiniti, ili žena." Ona podigne ruku. "Ali ne mogu prodati svoju djecu, ni muž svoju ženu."
"U Astaporu grad je uzimao desetinu cijene, svaki put kad je rob promijenio vlasnika", reče joj Missandei.
"I mi ćemo", odluči Dany. Ratovi su se dobivali zlatom jednako kao i mačevima.
"Desetinu. U zlatu, srebrnom novcu ili bjelokosti. Meeree-nu ne treba šafran, klinčići ni zebrina koža."
"Bit će kako zapovijedate, uzvišena kraljice", reče Daario. "Moje Olujne vrane prikupit će vašu desetinu."
Ako se Olujne vrane pobrinu za sabiranje barem polovica zlata će se nekako zagubiti, znala je Dany. Ali Drugi sinovi bili su jednako loši, dok su Neokaljani bili nepismeni koliko i nepodmitljivi. "Mora se voditi zapisnik", reče ona. "Potražite među slobodnjacima ljude koji znaju čitati, pisati i zbrajati."
Kako je njegov posao završio, kapetan *Indigo zvijezde* nakloni se i oprosti. Dany se nelagodno promeškolji na klupici od ebanovine. Užasavala se onoga što je moralo slijediti, ali znala je da je već predugo odgađala. Yunkai i Astapor, prijetnje rata, bračne ponude, marš na zapad koji je visio nad svim tim... *Trebam svoje vitezove. Trebam njihove mačeve i trebam njihov savjet.* Ali od pomisli da će ponovno vidjeti Jo-raha Mormonta osjećala se kao da je progutala žlicu muha; gnjevno, uzrujano, mučno. Mogla ih je gotovo osjetiti kako joj zuje u želucu. *Ja sam krv zmaja. Moram biti jaka. Moram imati vatru u očima kad se suočim s njima, ne suze.* "Reci Behvasu da dovede moje vitezove", zapovjedi Dany, prije nego što je mogla promijeniti mišljenje. "Moje dobre vitezove."

Snažni Belwas je dahtao od uspona kad ih je uveo kroz vrata, s jednom mesnatom rukom čvrsto ovijenom oko mišice svakog čovjeka. Ser Barristan je hodao visoko uzdignute glave, ali Ser Jorah je zurio u mramorni pod dok je prilazio. *Jedan je ponosan, drugi je kriv.*

Starac je obrijao svoju bijelu bradu. Bez nje je izgledao deset godina mlađi. Ali njezin proćelavi medvjed izgledao je starije nego prije. Zastali su pred klupicom. Snažni Behvas korakne natrag i uspravi se s rukama prekriženim na svojim ožiljcima prekrivenim grudima. Ser Jorah pročisti grlo. *"Khaleesi... "*

Toliko joj je nedostajao njegov glas, ali morala je biti stroga. "Šutite. Reći ću vam kada ćete govoriti." Ustala je. "Kad sam vas poslala u odvodne kanale, dio mene nadao se da vas više neću vidjeti. Činio se to prikladnim krajem za lažljivce, da se utope u izmetu robovlasnika. Mislila sam da će se bogovi obračunati s vama, ali umjesto toga vi ste mi se vratili. Moji časni vitezovi Zapadne zemlje, doušnik i prebjeg. Moj brat bi vas obojicu objesio." Viservs bi. Nije znala što bi Rhaegar učinio. "Priznajem da ste mi pomogli osvojiti ovaj grad..."

Ser Jorahova usta se zategnu. "Mi smo vam osvojili ovaj grad. Mi, štakori iz odvodnih kanala."

"Šutite", ona ponovi... iako je *bilo* istine u onom što je rekao. Dok su Josov ud i ostali ovnovi probijali gradske dveri, a njezini strijelci ispaljivali jata plamtećih strijela preko zidina, Dany je poslala dvije stotine ljudi duž rijeke pod okriljem tame da zapale raspremljene brodove u luci. Ali to je trebalo samo sakriti njihovu pravu namjeru. Dok su plamteći brodovi privlačili poglede branitelja na zidinama, nekoliko po-luludih plivača pronašlo je kanalizacijske otvore i maknulo zahrđale željezne rešetke. Ser Jorah, Ser Barristan, Snažni Behvas i dvadeset hrabrih budala kliznulo je pod smeđu vodu i uz cigleni tunel, mješovita četa plaćenika, Neokaljanih i slobodnjaka. Dany im je rekla da izaberu samo ljude bez obitelji... i po mogućnosti bez osjetila njuha.

Imali su sreće jednako koliko i hrabrosti. Prošlo je mnogo mjeseci od posljednje dobre kiše, te je voda u odvodima dopirala samo do bedara. Voštano su platno omotali oko svojih baklji da ih drže na suhom, te su imali svjetla. Nekolicinu slobodnjaka prepali su golemi štakori sve dok Snažni Behvas nije uhvatio jednog i pregrizao ga napola. Jednog je čovjeka ubio golemi blijedi gušter koji se prikrao iz tamne vode i odvukao ga za nogu, ali kad su sljedeći put opazili mjehuriće, Ser Jorah je zaklao zvijer svojom oštricom. Nekoliko su puta pogrešno skrenuli, ali kad su pronašli površinu, Snažni Behvas ih je odveo do najbliže podzemne arene, gdje su iznenadili nekoliko stražara i razbili robovima okove. Unutar sat vremena, ustala je polovica robova-boraca u Meereenu.

"Pomogli ste osvojiti ovaj grad", ona tvrdoglavo ponovi. "I dobro ste mi služili u prošlosti. Ser Barristan me spasio od Titanova kopilana, i od Žalosnika u Qarthu. Ser Jorah me spasio od trovača u Vaes Dothraku, te opet od Drogovih jahača-pobratima kad je moje sunce-i-zvijezde umrlo." Toliko ljudi željelo je njezinu smrt da im je ponekad zaboravljala broj.

"A ipak ste lagali, prevarili me, izdali me." Okrenula se Ser Barristanu. "Vi ste godinama štitili mog oca, borili se uz mog brata na Trozupcu, ali napustili ste Viserysa u njegovu progonstvu i umjesto toga savili koljeno Uzurpatoru. Zašto? I recite *istinu."*

"Neke je istine teško čuti. Robert je bio... dobar vitez... častan, hrabar. .. poštedio mi je život, i živote mnogih drugih... Princ Viservs je bio samo dječak, godine su morale proći prije nego što je bio spreman vladati i... oprostite mi, moja kraljice, ali tražili ste istinu... još kao dijete, vaš brat Viservs često se činio sinom svog oca, onako kako Rhaegar nikad nije."

"Sinom svog oca?" Dany se namršti. "Što to znači?"

Stari vitez nije ni trepnuo. "Vašeg oca zovu 'Ludi kralj' u Zapadnim zemljama. Zar vam to nitko nije rekao?"

"Viservs mi je rekao." *Ludi kralj. "Uzurpator* ga je tako zvao, Uzurpator i njegovi psi." *Ludi kralj.* "To je bila laž."
"Zašto tražiti istinu", tiho će Ser Barristan, "kad pred njom začep-Ijujete uši?" Oklijevao je, a potom nastavio. "Rekao sam vam da sam koristio lažno ime kako Lannisteri ne bi saznali da sam vam se pridružio. To nije ni polovica toga, Vaša Milosti. Istina je, želio sam vas promatrati neko vrijeme prije nego što vam založim svoj mač. Da se uvjerim kako niste..."
"... kći svog oca?" Ako nije bila kći svog oca, tko je bila? "... luda", završi on. "Ali na vama nema ljage." *"Ljage?"* Dany se naroguši.
"Nisam meštar da vam citiram povijest, Vaša Milosti. Mačevi su bili moj život, ne knjige. Ali svako dijete zna da su Targaryeni uvijek plesali preblizu ludilu. Vaš otac nije bio prvi. Kralj Jaehaervs mi je jednom rekao da su ludilo i veličina dvije strane istog novčića. Svaki put kad se novi TARGARYEN rađa, rekao je, bogovi bace novčić u zrak, a cijeli svijet zaustavi dah da vidi kako će pasti."
Jaehaerys. Ovaj je starac znao mog djeda. Ta je pomisao natjera da se zamisli. Većina onoga stoje znala o Zapadnim zemljama potjecala je od njezina brata, a ostatak od Ser Joraha. Ser Barristan je zaboravio više nego što su njih dvojica ikad znali. *Ovaj mi čovjek može reći odakle dolazim.* "Dakle, ja sam novčić u ruci nekog boga, to govorite, ser?"
"Ne", odvrati Ser Barristan. "Vi ste zakonita nasljednica Zapadnih zemalja. Do kraja mog života ostat ću vaš odani vitez, ako me budete smatrali vrijednim da ponovno nosim mač. Ako ne, zadovoljan sam služiti Snažnog Belwasa kao njegov štitonoša."
"Što ako odlučim da ste vrijedni samo da mi budete luda?" upita Dany prezirno. "Ili možda kuhar?"
"Bio bih počašćen, Vaša Milosti", reče Selmy s tihim dostojanstvom. "Umijem peći jabuke i kuhati govedinu kao svatko drugi, a ispekao sam mnogo pataka na logorskoj vatri. Nadam se da ih volite masne, s pougljenjenom kožom i krvavim kostima."
To je nagna na osmijeh. "Morala bih biti luda kad bih jela takvu hranu. Bene Plumme, dajte Ser Barristanu svoj dugi mač."
Ali Bjelobradi ga ne htjede uzeti. "Bacio sam svoj mač pred Jof-frevjeve noge i otad nisam nijednog dotaknuo. Samo iz ruke svoje kraljice ponovno ću primiti mač."
"Kako želite." Dany uzme mač od Smeđeg Bena i ponudi ga s bal-* cakom naprijed. Starac ga prihvati s poštovanjem. "Sad kleknite", reče mu ona, "i prisegnite ga u moju službu."
On se spusti na koljeno i položi oštricu pred nju dok je izgovarao riječi. Dany ih je jedva čula. *S ovim je išlo lako,* pomisli. *S drugim će ići teže.* Kad je Ser Barristan završio, ona se obrati Jorahu Mormontu. "A sada vi, ser. Recite mi istinu."
Vrat krupnog muškarca bio je crven; je li to bilo od gnjeva ili stida, nije znala. "Pokušao sam vam reći istinu, pola stotine puta. Rekao sam vam da je Arstan više nego što se čini. Upozorio sam vas da se Xaru i Pyatu Preeu ne može vjerovati. Upozorio sam vas—"
"Upozorili ste me na svakog osim na samog sebe." Njegova drskost ju je razgnjevila. *Morao bi biti ponizniji. Morao bi moliti za moj oprost.* "Ne vjerujte nikom osim Jorahu Mormontu, rekli ste... a cijelo vrijeme bili ste Paukov stvor!"
"Nisam ničiji *stvor.* Uzeo sam uškopljenikovo zlato, da. Naučio sam neke šifre i napisao neka pisma, ali to je bilo sve—"
"Sve? Uhodili ste me i prodali mojim neprijateljima!" "Neko vrijeme." Rekao je to protiv volje. "Prestao sam." "Kada? Kad ste prestali?" "Poslao sam jedno izvješće iz Oartha, ali—"

"Iz *Qartha?"* Dany se nadala daje prestalo mnogo ranije. "O čemu ste pisali iz Oartha? Da ste sada moj čovjek, da više ne želite udjela u njihovim spletkama?" Ser Jorah nije mogao susresti njezine oči. "Kad je Khal Drogo umro, zamolili ste me da odem s vama u Yi Ti i Nefrit-sko more. Je li to bila vaša želja ili Robertova?"
"To je bilo da vas zaštitim", ustraje on. "Da vas *zadržim* dalje od njih. Znao sam kakve su zmije bile..."
"Zmije? A što ste vi, ser?" Nešto neizrecivo joj padne na um. "Rekli ste im da nosim Drogovo dijete..."
"Khaleesi..."
"Nemojte ni pomisliti da to poreknete, ser", oštro će Ser Barristan. "Bio sam ondje kada je uškopljenik obavijestio vijeće, a Robert izjavio da Njezina Milost i njezino dijete moraju umrijeti. Vi ste bili izvor, ser. Čak se govorilo da biste mogli izvesti to djelo, za pomilovanje."
"Laž." Ser Jorahovo lice potamni. "Nikad ne bih... Daenervs, ja sam vas *spriječio* da popijete vino."
"Da. A kako ste znali da je vino otrovano?"
"Ja... samo sam sumnjao... karavana je donijela pismo od Varysa, upozorio me da će biti pokušaja. Želio je da vas se promatra, da, ali ne i da vam se naudi." Spustio se na koljena. "Da im nisam ja rekao, netko drugi bi. *Znate* to."
"Znam da ste me izdali." Dotakla je svoj trbuh, gdje je njezin sin Rhaego izdahnuo. *"Znam* daje trovač pokušao ubiti mog sina, zbog vas. To je ono što *znam."*
"Ne... ne." On zatrese glavom. "Nikad nisam htio... oprostite mi. Morate mi oprostiti."
"Moram?" Bilo je prekasno. *Trebao je početi moleći za oprost.* Nije ga mogla pomilovati kako je kanila. Vukla je prodavača vina za svojim konjem dok od njega ništa nije preostalo. Nije li čovjek koji ga je doveo zasluživao isto? *To je Jorah, moj neustrašivi medvjed, desna ruka koja me nikad nije iznevjerila. Bila bih mrtva bez njega, ali...* "Ne mogu vam oprostiti", reče ona. "Ne mogu."
"Oprostili ste starcu..."
"Lagao mi je za svoje ime. Vi ste prodavali moje tajne ljudima koji su ubili mog oca i oteli prijestolje mog brata."
"Štitio sam vas. Borio se za vas. Ubijao za vas."
Poljubio me, pomisli ona, *izdao me.*
"Spustio sam se u odvodne kanale poput štakora. Za vas."
Bilo bi ljubaznije da ste ondje umrli. Dany ništa ne reče. Nije se imalo što reći.
"Daenervs," izusti on, "volio sam vas."
I to bijaše to. *Tri izdaje ćeš spoznati. Jednom zbog krvi, jednom zbog zlata i jednom zbog ljubavi.* "Bogovi ništa ne rade bez svrhe, vele ljudi. Niste umrli u bitki, stoga mora biti da oni od vas još imaju neke koristi. Alija nemam. Ne želim vas blizu sebe. Prognani ste, ser. Vratite se svojim gospodarima u Kraljev grudobran i primite svoje pomilovanje, ako možete. Ili idite u Astapor. Kralj mesar nedvojbeno treba vitezove."
"Ne." On posegne prema njoj. "Daenervs, molim vas, počujte me..."
Ona pljesne njegovu ruku. "Nemojte se više nikad drznuti da me do-taknete ili da mi izustite ime. Imate vremena do zore da pokupite stvari i ostavite ovaj grad. Ako vas pronađu u Meereenu nakon što svane dan, naredit ću Snažnom Belwasu da vam iščupa glavu. Hoću. Vjerujte mi." Okrenula mu je leđa, zavrtjevši suknjama. *Ne mogu podnijeti da mu gledam lice.* "Maknite mi tog lažljivca s očiju", zapovjedi ona. *Ne smijem plakati. Ne smijem. Ako zaplačem, oprostit ću mu.* Snažni Behvas ščepa Ser Joraha za ruku i odvuče ga van. Kad se Dany osvrnula, vitez je hodao kao da je pijan, posrćući i polako. Odvratila je pogled sve dok nije čula kako se vrata otvaraju i zatvaraju. Tada se spustila na klupicu od ebanovine. *Otišao je, dakle. Moj otac, moja majka, moja braća, Ser Willem Darry, Drogo koji je bio moje sunce-i-zvijezde, njegov sin koji je umro u meni, a sada Ser Jorah...*

"Kraljica ima dobro srce," zaprede Daario kroz svoje tamnopurpur-ne zaliske, "ali onaj ondje je opasniji od svih Oznaka i Meroa spojenih u jednog." Njegove snažne ruke milovale su balčake njegovih jednakih oštrica, one raskalašene zlatne žene. "Ne morate ni izustiti riječ, moj sjaju. Samo kimnite glavom i vaš Daario će vam donijeti njegovu ružnu glavu."
"Pustite ga. Vaga je sada uravnotežena. Neka ide kući." Dany zamisli Joraha kako hoda između starih čvornatih hrastova i visokih borova, pokraj rascvjetanog trnovitog grmlja, sivog kamenja obraslog mahovinom i malih potočića koji su se ledeni slijevali strmim obroncima. Vidjela ga je kako ulazi u dvore izgrađene od golemih trupaca, gdje su psi spavali uz ognjišta, a miris meda i medovine visio jak u zadimljenom zraku. "S njim smo za sada završili", reče svojim kapetanima.
Jedva se prisilila da ne potrči uz široke mramorne stube. Irri joj je pomogla da svuče svoju dvorsku odoru i odjene udobnije ruho; vrećaste vunene hlače, široku pustenu tuniku, obojeni dothrakijski prsluk. "Vi drhtite, *khaleesi",* reče djevojka kad je kleknula da zaveže Danvne sandale.
"Hladno mije", slaže Dany. "Donesi mi knjigu koju sam sinoć čitala." Željela se izgubiti u riječima, u drugim vremenima i drugim mjestima. Debeo, u kožu uvezen svezak bio je pun pjesama i priča iz Sedam kraljevina. Dječjih priča, istinu govoreći; previše jednostavnih i čudnovatih da bi bile prava povijest. Svi junaci su bili visoki i naočiti, a mogli ste prepoznati izdajnike po njihovim lukavim očima. Ali ona ih je svejedno voljela. Sinoć je čitala o tri princeze u crvenoj kuli, koje je neki kralj zaključao jer su počinile zločin time što su bile lijepe.
Kad joj je služavka donijela knjigu, Dany nije imala teškoća pronaći stranicu gdje je prestala čitati, ali nije koristilo. Zatekla se kako čita isti odlomak deset puta. *Ser Jorah mi je dao tu knjigu kao nevjestin dar, onog dana kad sam se udala za KhalDroga. Ali Daarioje upravu, nisam ga smjela otjerati. Trebala sam ga zadržati ili sam ga trebala ubiti.* Izigravala je kraljicu, ali ponekad se još osjećala poput preplašene male djevojčice. *Viserysje uvijek govorio da sam glupača. Je li zaista bio lud?* Sklopila je knjigu. Još je mogla pozvati natrag Ser Joraha, ako je htjela. Ili poslati Daarija da ga ubije.
Dany pobjegne od izbora, na terasu. Zatekla je Rhaegala kako spava pokraj jezerca, zelen i brončan smotak koji se grijao na suncu. Dro-gon je sjedio na vrhu piramide, na mjestu gdje je golema brončana har-pija stajala prije nego što je ona naredila da je sruše. Raširio je krila i riknuo kad ju je opazio. Viserionu nije bilo traga, ali kad je došla do ograde i promotrila obzor ugledala je blijeda krila u daljini, kako krstare iznad rijeke. *Lovi. Postaju smioniji svakog dana.* Ali ona se svejedno brinula kad bi odletjeli predaleko. *Jednog se dana jedan od njih možda neće vratiti,* pomisli.
"Vaša Milosti?"
Okrenula se kako bi zatekla Ser Barristana iza sebe. "Što još hoćete od mene, ser? Poštedjela sam vas, primila vas u svoju službu, sada mi dajte malo mira."
"Oprostite mi, Vaša Milosti. Samo što... sada kad znate tko sam..." Starac je oklijevao. "Vitez Kraljevske garde je u kraljevoj blizini danju i noću. Zbog tog razloga, naša zakletva od nas zahtijeva da štitimo njegove tajne kao što bismo štitili njegov život. Ali tajne vašeg oca sada s pravom pripadaju vama, zajedno s njegovim prijestoljem i... Pomislio sam da možda imate pitanja za mene."
Pitanja? Imala je stotine pitanja, tisuće, desetke tisuća. Zašto se nije mogla sjetiti jednog? "Je li moj otac zaista bio lud?" izlane ona. *Zašto to pitam?* "Viservs je govorio da je sva ta priča o ludilu bila Uzurpatorova varka..."
" Viservs je bio dijete, a kraljica ga je štitila koliko je mogla. Vaš otac je uvijek imao malo ludila u sebi, vjerujem sada. No bio je također neodoljiv i darežljiv, te su mu se njegovi propusti opraštali. Njegovo kralje-vanje počelo je s tolikim obećanjem... ali kako su godine prolazile, propusti su postajali sve češći, dok..."
Dany ga zaustavi. "Želim li o tome slušati sada?"

Ser Barristan zastane na trenutak. "Možda ne. Ne sada."
"Ne sada", složi se ona. "Jednog dana. Jednog dana mi morate reći sve. I dobro i loše. Može se nešto *dobro* reći za mog oca, zasigurno?"
"Može, Vaša Milosti. Za njega i za one koji su bili prije njega. Vašeg djeda Jaehaervsa i njegova brata, njihova oca Aegona, vašu majku... i Rhaegara. Za njega najviše od svih."
"Željela bih da sam ga poznavala." Glas joj bijaše čeznutljiv.
"Želio bih da je on poznavao vas", reče stari vitez. "Kad budete spremni, reći ću vam sve."
Dany ga poljubi u obraz i pošalje ga njegovim putem.
Te noći njezine služavke joj doniješe janjetinu, sa salatom od grožđica i mrkvi natopljenom u vinu, te vruć hrskavi kruh s kojeg je kapao med. Ništa od toga nije mogla pojesti. *Je li Rhaegar ikad bio ovako umoran?* pitala se. *Je UAegon, nakon svog osvajačkog pohoda?*
Poslije, kad je došlo vrijeme za spavanje, Dany povede Irri sa sobom u postelju, prvi put nakon broda. Ali čak i dok je drhtala u prepuštanju i provlačila prste kroz gustu crnu kosu svoje služavke, pretvarala se da ju je to Drogo držao... samo što se nekako njegovo lice neprestano pretvaralo u Daarijovo. *Ako hoću Daarija moram samo reći.* Ležala je s Ir-rinim nogama isprepletenim s njezinima. *Njegove su oči danas izgledale gotovo purpurne...*
Danvni su snovi te noći bili mračni, probudila se tri puta od napola zapamćenih mora. Nakon trećeg puta bila je previše uznemirena da se vrati u san. Mjesečina je prodirala kroz kose prozore, posrebrivši mramorni pod. Svježi povjetarac puhao je kroz otvorena vrata terase. Irri je čvrsto spavala pokraj nje, usana lako razdvojenih, dok joj je jedna tamno smeđa bradavica izvirivala iz svilene spavaćice. Na trenutak Dany zapadne u iskušenje, ali Drogo bijaše taj kojeg je željela, ili možda Daa-rio. Ne Irri. Služavka je bila mila i vješta, ali njezini su poljupci imali okus dužnosti.
Ustala je, ostavivši Irri da spava na mjesečini. Jhiqui i Missandei spavale su u vlastitim posteljama. Dany navuče halju i otapka bosonoga preko mramornog poda, van na terasu. Zrak je bio prohladan, ali njoj se sviđao osjećaj trave među nožnim prstima i zvuk lišća koje je međusobno šaptalo. Valići vjetra vidjeli su se po površini malog jezerca za kupanje i činili da mjesečev odraz pleše i treperi.
Naslonila se na nisku ciglenu ogradu kako bi se zagledala u grad. I Meereen je spavao. *Izgubljen u snovima o boljim danima, možda.* Noć je prekrila ulice poput crnog gunja, sakrivši trupla i sive štakore koji su izlazili iz odvodnih kanala da se goste na njima, jata muha koje grizu. Baklje u daljini svjetlucale su crveno i žuto gdje su stražari obavljali ophodnju, a ovdje i ondje vidjela je slab žar fenjera koji su se klatili uličicama. Možda je jedna od njih bio Ser Jorah, koji je vodio svog konja polako prema dverima. *Zbogom, stari medvjedu. Zbogom, izdajnice.*
Ona je bila Daenervs U oluji rođena, Neopržena, *khaleesi* i kraljica, Majka zmajeva, Ubojica vještaca, Lomiteljica lanaca, i nije bilo nikoga na svijetu kome je mogla vjerovati.
"Vaša Milosti?" Missandei je stajala uz lakat umotana u kućnu haljinu, s drvenim sandalama na nogama. "Probudila sam se i vidjela da vas nema. Jeste li dobro spavali? Što gledate?"
"Moj grad", reče Dany. "Tražila sam kuću s crvenim vratima, ali noću su sva vrata crna."
"Crvena vrata?" Missandei bijaše zbunjena. "Kakva je to kuća?"
"Nikakva kuća. Nije važno." Dany primi mladu djevojku za ruku. "Nikad mi nemoj lagati, Missandei. Nikad me nemoj izdati."

"Neću nikad", obeća Missandei. "Pogledajte, sviće zora."
Nebo je zadobilo kobaltno modru boju od obzora do zenita, a iza linije niskih bregova na istoku mogao se vidjeti sjaj, blijedo zlato i ružičasta boja ostrige. Dany je držala Missandeinu ruku dok su promatrale kako sunce *izlazi.* Sve sive cigle postale su crvene, žute, modre, zelene i narančaste. Skrletni pijesak borilačkih jama pretvorio ih je u krvave rane pred njezinim očima. Na drugom mjestu zlatna je kupola Hrama milosti blistavo plamtjela, a brončane zvijezde treperile duž zidina gdje je svjetlo izlazećeg sunca doticalo šiljke kaciga Neokaljanih. Na terasi, nekoliko muha tromo se uskomeša. Ptica stane cvrkutati na lotos-drvetu, a za njom još dvije. Dany naheri glavu da im počuje pjesmu, ali nije dugo trajalo prije nego što su je zvuči probuđenog grada zaglušili.
Zvuči mog grada.
Tog jutra pozvala je svoje kapetane i zapovjednike u vrt, radije nego u odaju za primanje. "Aegon Osvajač je donio vatru i krv u Zapadne zemlje, ali kasnije im je podario mir, napredak i pravdu. Ali sve što sam ja donijela *Zaljevu* trgovaca robovima su smrt i propast. Bila sam više *khal* nego kraljica, razbijajući i pljačkajući, a zatim idući dalje."
"Nemamo se zbog čega zadržavati", reče Smeđi Ben Plumm.
"Vaša Milosti, robovlasnici su sami na sebe navukli svoju kob", reče Daario Nagaris.
"Vi ste donijeli i slobodu", istakne Missandei.
"Slobodu da gladuju?" oštro upita Dany. "Slobodu da umru? Jesam li ja zmaj ili harpija?" *Jesam li luda? Imam li u sebi ljagu?*
"Zmaj", reče Ser Barristan sa sigurnošću. "Meereen nije Zapadne zemlje, Vaša Milosti."
"Ali kako mogu vladati sa Sedam kraljevina kad ne mogu upravljati jednim gradom?" Nije imao odgovora na to. Dany se okrene od njih, kako bi se ponovno zagledala iznad grada. "Mojoj djeci treba vremena da zacijele i uče. Mojim zmajevima treba vremena da porastu i iskušaju svoja krila. I meni treba isto. Neću dopustiti da ovaj grad pođe putem Astapora. Neću dopustiti da harpija Yunkaija ponovno baci u lance one koje sam oslobodila." Okrenula se natrag da im promotri lica. "Neću krenuti u marš."
"Što ćete onda učiniti, *khaleesi?"* upita Rakharo. "Ostat ću", reče ona. "Vladat ću. I bit ću kraljica."

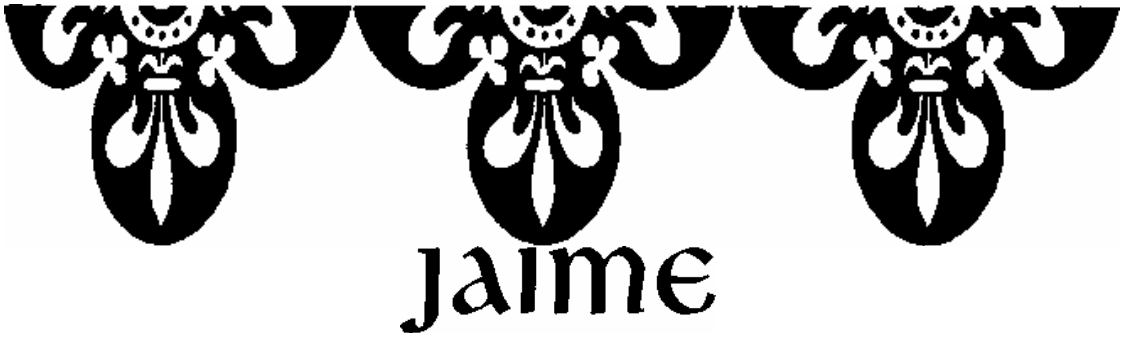

Kralj je sjedio na čelu stola, s hrpom jastuka pod stražnjicom, potpisujući svaki spis koji mu je bio predan.
"Samo još nekoliko, Vaša Milosti," uvjeravao ga je Ser Kevan Lan-nister. "Ovo je priznanica gubitka imovine za kneza Edmurea Tullvja, kojom mu se oduzima Rijekotok i svi njegovi posjedi i prihodi, jer se bunio protiv svog zakonitog kralja. Ovo je slična priznanica, proziv njegova strica Ser Brvndena Tullvja, Crne Ribe." Tommen ih potpiše jednu za drugom, pažljivo umačući pero i ispisujući svoje ime širokim dječjim rukopisom.
Jaime je promatrao s dna stola, razmišljajući o svim onim knezovima koji su težili za mjestom u kraljevom malom vijeću. *Mogu slobodno dobiti moje.* Ako je to bila moć, zašto je onda imalo okus gnjavaže? Nije se osjećao iznimno moćnim, promatrajući Tommena kako ponovno uranja svoje pero u tintaricu. Osjećao je dosadu.
/ *bol.* Svaki mišić u tijelu ga je mučio, a rebra i ramena bila su nag-nječena od zadobivenih bubotaka, zahvaljujući Ser Addamu Marbran-du. Od same pomisli lice mu se trzalo. Mogao se samo nadati da će čovjek držati usta začepljena. Jaime je poznavao Marbranda otkad je bio dječak, služeći kao paž u Bacačevoj hridi; vjerovao mu je koliko je vjerovao bilo kome. Dovoljno da ga zamoli da se primi štitova i turnirskih mačeva. Htio je znati može li se boriti lijevom rukom.
A sada znam. Spoznaja je bila bolnija od batina koje mu je Ser Addam dao, a batine su bile tako strašne da se jutros jedva mogao odjenuti. Da su se zaista borili, Jaime bi poginuo nekoliko puta. Činilo se tako jednostavnim, promijeniti ruku. E pa nije. Svaki nagon koji je imao bio je pogrešan. Morao je *misliti* o svemu, dok se prije samo kretao. A dok je razmišljao, Marbrand ga je mlatio. Njegova ljevica nije čak ni mogla ispravno *držati* mač; Ser Addam ga je triput *razoružao,* zavijorivši mu oštricu u zrak.
"Ovim se posjedi, prihodi i zamak ustupaju Ser Emmonu Freyu i njegovoj gospi ženi, kneginji Genni." Ser Kevan donese novi list pergamenta kralju. Tommen uroni i potpiše. "Ovo je odredba zakonitosti za izvanbračnog sina kneza Roosea Boltona od Strahotvrđe. A ovim se knez Bolton imenuje vašim Guvernerom na Sjeveru." Tommen uroni, potpiše, uroni, potpiše. "Ovim se odobrava Ser Rolphu Spiceru pravo na zamak Castamere i podiže ga se do naslova kneza." Tommen nažvrlja svoje ime.
Trebao sam otići Ser Ilynu Payneu, pomisli Jaime. Kraljeva pravda nije bio prijatelj poput Marbranda i vjerojatno bi ga prebio do krvi... ali bez jezika, neće se kasnije hvaliti s tim. Sve stoje trebalo bila je slučajna prinv jedba Ser Addama uz pokal vina i cijeli svijet bi uskoro saznao kako je beskoristan postao. *Vrhovni zapovjednik Kraljevske garde.* To je bila okrutna šala... iako ne tako okrutna kao dar koji mu je otac poslao.
"Ovo je kraljevski oprost za kneza Gawena Westerlinga, njegovu gospu ženu i kćer Jeyne, kojim ih se prihvaća natrag u kraljev mir", reče Ser Kevan. "Ovo je pomilovanje za kneza Jonosa Brackena od Kamene živice. Ovo je oprost za kneza Vancea. Ovo za kneza Goodbrooka. Ovo za kneza Mootona od Djevičanskog jezerca."

Jaime se osovi na noge. "Čini se da imate sva ova pitanja u rukama, striče. Prepustit ću vam Njegovu Milost."
"Kako želiš." I Ser Kevan ustane. "Jaime, trebaš poći svom ocu. Taj razdor među vama—"
"—njegovo je djelo. A neće ga popraviti šaljući mi podrugljive darove. Recite mu to, ako ga uspijete dovoljno dugo odvući od Tyrellovih."
Njegov je stric izgledao nesretno. "Dar je bio od srca. Mislili smo da će te ohrabriti—"
"—da mi naraste nova ruka?" Jaime se okrene Tommenu. Iako je imao Joffreyjeve zlatne kovrče i zelene oči, novi kralj je malo toga dijelio sa svojim pokojnim bratom. Naginjao je punašnosti, lice mu je bilo ružičasto i okruglo, a čak je volio i čitati. *Još mu nije devet godina, ovom mom sinu. Dječak nije muškarac.* Sedam će godina proći prije nego što Tommen bude vladao u svoje ime. Dotad će kraljevstvo ostati čvrsto u rukama njegova djeda kneza. "Gospodaru," upita on, "imam li vaše dopuštenje da odem?"
"Kako želite, ser ujače." Tommen pogleda Ser Kevana. "Smijem li ih sada zapečatiti, prastriče?" Utiskivanje kraljevskog pečata u vrući vosak bio je dosad njegov najomiljeniji dio kraljevanja.
Jaime izađe iz vijećničke odaje. Pred vratima pronađe Ser Mervna Tranta kako ukočeno stoji na straži u bijelom oklopu od krljušti i snježnom plastu. *Kad bi ovaj doznao kako sam slab, ili kad bi Kotlocrn ili Blount čuli za to...* "Ostanite tu dok Njegova Milost ne završi," reče, "a onda ga otpratite u Maegorovu."
Trant nagne glavu. "Kako velite, moj gospodaru."
Vanjsko dvorište bilo je krcato i bučno tog jutra. Jaime se zaputi prema stajama, gdje je velika grupa ljudi sedlala konje. "Čeličnonogi!" zov-ne on. "Odlaziš, dakle?"
"Čim moja gospoja uzjaše", reče Čeličnonogi Walton. "Moj knez Bolton nas očekuje. Evo je sada."
Konjušar izvede lijepu sivu kobilu kroz stajska vrata. Na njezinim leđima jahala je mršava djevojka upalih očiju u teškom plastu. Bio je siv, poput haljine pod njim, i obrubljen bijelim satenom. Kopča koja ga je pričvršćivala za njezine grudi bila je izrađena u obliku vučje glave s uskim očima od opala. Djevojčina smeđa kosa divlje se vijorila na vjetru. Imala je ljupko lice, smatrao je on, ali oči joj bijahu tužne i oprezne.
Kad ga je opazila, nakloni glavu. "Ser Jaime", reče tankim uznemirenim glasom. "Vrlo ste ljubazni što ste me došli ispratiti."
Jaime je pomnije promotri. "Vi me dakle poznajete?"
Ona se ujede za usnicu. "Možda se ne sjećate, moj gospodaru, tada sam bila manja... ali imala sam čast upoznati vas u Oštrozimlju kad je kralj Robert došao posjetiti mog oca, kneza Eddarda." Spustila je svoje krupne smeđe oči i promrmljala: "Ja sam Arya Stark."
Jaime nikad nije obratio veliku pozornost Aryji Stark, alf činilo mu se daje ova djevojka starija. "Čujem da se udajete."
"Udajem se za sina kneza Boltona, Ramseyja. Nekoć je bio Snow, ali Njegova Milost učinila gaje Boltonom. Vele daje vrlo hrabar. Jako sam sretna."
Zašto onda zvučiš tako preplašeno? "Želim vam sreću, moja gospo." Jaime se okrene Čelićnonogom. "Jesi li dobio novac koji ti je obećan?"
"Da, i razdijelili smo ga. Imate moju zahvalnost." Sjevernjak se naceri. "Lannister uvijek plaća svoje dugove."
"Uvijek", reče Jaime, s posljednjim pogledom na djevojku. Pitao se je li bilo mnogo sličnosti. To i nije bilo važno. Prava Arya Stark bila je po svoj prilici pokopana u nekom neoznačenom grobu u Buvljaku. Kako su joj braća bila mrtva, i oba roditelja,

tko bi se usudio proglasiti ovu varalicom? "Sretan put", reče Čeličnonogom. Nage podigne svoj stijeg mira, a Sjevernjaci načine kolonu nepravilnu poput svojih krznenih plašteva i otkasaju kroz dveri zamka. Tanka djevojka na sivoj kobili izgledala je maleno i napušteno među njima.
Nekoliko konja još se klonilo tamne mrlje na tvrdo utabanom tlu gdje je zemlja upila krv konjušara kojeg je Gregor Clegane onako nespretno ubio. Pogled na nju ponovno razgnjevi Jaimea. Rekao je svojoj Kraljevskoj gardi da drže gomilu s puta, ali onaj klipan Ser Boros je dopustio da mu dvoboj skrene pozornost. Sam budalasti momak dijelio je nešto krivnje, dakako; i mrtvi Dornijac također. A Clegane najviše od svih. Udarac koji je otkinuo dječakovu ruku bio je nezgoda, ali onaj drugi zamah...
Pa, Gregor sada za to plaća. Veliki meštar Pvcelle njegovao je čovjekove rane, ali urlici koji su odzvanjali iz meštrovih odaja nagovještavali su da liječenje ne ide tako dobro kao što je moglo. "Meso obamire, a iz rana curi gnoj", rekao je Pvcelle vijeću. "Čak i crvi odbijaju dotaknuti takav gnus. Njegovi grčevi tako su siloviti da sam mu morao svezati usta kako bih ga spriječio da si ne odgrize jezik. Odrezao sam onoliko tkiva koliko sam se usuđivao i liječio trulež kuhanim vinom i krušnom plijesni, bez uspjeha. Žile na njegovoj ruci postaju crne. Kad sam ga liječio pijavicama, sve su pijavice pomrle. Moja gospodo, moram znati koju je zloćudnu tvar princ Obervn upotrijebio na svom koplju. Zadržimo ove Dornijce dok ne budu odlučniji surađivati."
Knez Tywin ga je odbio. "Bit će dovoljno nevolje sa Sunčevim kopljem u vezi sa smrću princa Obervna. Ne kanim pogoršati stvari držeći njegove suputnike u zarobljeništvu."
"Tada se bojim da će Ser Gregor umrijeti."
"Nedvojbeno. Zakleo sam se u to u pismu koje sam poslao princu Doranu zajedno s tijelom njegova brata. Ali moramo se pobrinuti da ga ubije mač Kraljeve pravde, ne otrovano koplje. Izliječite ga."
Veliki meštar Pvcelle zbunjeno trepne. "Moj gospodaru—"
"Izliječite ga", ponovi knez Tywin rasrđen. "Svjesni ste daje knez Va-rys poslao ribare u vode oko Zmajeva kamena. Izvještavaju da je samo osnovna sila ostala da brani otok. Lvsenci su otišli iz zaljeva, a s njima i velik dio snaga kneza Stannisa."
"Sve bolje od boljeg", izjavi Pvcelle. "Neka Stannis trune u Lysu, kažem ja. Dobro je da smo se riješili i čovjeka i njegovih ambicija."
"Zar ste se pretvorili u potpunu budalu kad vam je Tyrion obrijao bradu? Tu je riječ o *Stannisu Baratheonu.* Taj čovjek će se boriti do samog kraja i još kasnije. Ako je otišao, to može samo značiti da kani nastaviti rat. Vjerojatno će pristati u Krajoluji i pokušati podiči knezove oluje. Ako je tako, s njim je svršeno. Ali smioniji čovjek mogao bi baciti kocku za Dorne. Ako pridobije Sunčevo koplje za sebe, mogao bi produžiti ovaj rat godinama. Stoga *nećemo* dulje vrijeđati Martelle, *ni zbog kakvog* razloga. Dornijci su slobodni otići, a vi *ćete* izliječiti Ser Gregora."
I tako je Gorostas vrištao, danju i noću. Činilo se da je knez Tywin Lannister mogao zaplašiti čak i Neznanca.
Dok se Jaime uspinjao zavojitim stubama Kule bijelog mača, mogao je čuti Ser Borosa kako hrče u svojoj ćeliji. Ser Balonova vrata također bijahu zatvorena; noćas je bio na dužnosti kod kralja, te će spavati cijeli dan. Osim Blountova hrkanja, kula je bila vrlo tiha. To je odgovaralo Jaimeu. *I sam se moram odmoriti.* Sinoć, nakon plesa sa Ser Addamom, previše ga je boljelo da bi mogao spavati.
Ali kad je stupio u svoju ložnicu, zatekao je svoju sestru kako ga čeka.
Stajala je pokraj otvorenog prozora, gledajući preko obrambenih zidina van na more. Vjetar iz zaljeva kovitlao se oko nje, pripijajući joj haljinu uz tijelo na način koji je ubrzao Jaimeov puls. Bila je bijela, ta haljina, poput draperija na zidu i zastora na njegovoj postelji. Vrtlozi sitnih smaragda razvedravali su krajeve njezinih širokih rukava i

vijugali niz njezin prsluk. Krupniji smaragdi bili su umetnuti u zlatnu paukovu mrežu koja joj je sputavala zlatnu kosu. Haljina je bila duboko rezana, kako bi joj razgolitila ramena i vrhove grudi. *Tako je lijepa.* Ništa nije toliko želio kao da je uzme u naručje.
"Cersei." Tiho je zatvorio vrata. "Zašto si ovdje?"
"Gdje bih drugdje mogla biti?" Kad se okrenula k njemu bilo je suza u njezinim očima. "Otac je jasno pokazao da nisam više poželjna u vijeću. Jaime, hoćeš li govoriti s njim?"
Jaime svuče svoj plašt i objesi ga na kuku na zidu. "Govorim s knezom Tywinom svakog dana."
"Moraš li biti tako tvrdoglav? Sve što on želi..."
"... jest da me istjera iz Kraljevske garde i pošalje natrag u Bacačevu hrid."
"To ne mora biti tako strašno. I mene šalje u Bacačevu hrid. Želi me daleko, kako bi imao slobodnu ruku s Tommenom. Tommen je *moj* sin, ne njegov!"
"Tommen je kralj."
"On je dječak! Preplašen mali dječak koji je vidio svog brata *umorenog* na vlastitom vjenčanju. A sada mu govore da se *sam* mora ženiti. Djevojkom dvaput starijom i dvaput obudovjelom!"
Spustio se na stolac, pokušavajući zanemariti bol natučenih mišića. "Tyrellovi su uporni. Ne vidim zla u tom. Tommen je bio osamljen otkad je Mvrcella otišla u Dome. Sviđa mu se imati Margaerv i njezine gospe u blizini. Neka se vjenčaju."
"On je tvoj sin..."
"On je moje sjeme. Nikad me nije nazvao ocem. Kao ni Joffrey. Upozorila si me tisuću puta da nikad ne pokazujem prekomjerno zanimanje za njih."
"Kako bih ih zaštitila! Tebe također. Kako bi izgledalo da moj brat glumi oca kraljevoj djeci? Čak je i Robert mogao postati sumnjičav."
"Pa, sada je daleko od sumnji." Robertova smrt još je ostavljala gorak okus u Jaimeovim ustima. *Ja sam ga trebao ubiti, ne Cersei.* "Samo bih htio da je umro od moje ruke." *Kad sam se njome još mogao boriti.* "Da sam dopustio da ubijanje kraljeva postane navika, kako je on volio reći, mogao sam se tobom oženiti pred cijelim svijetom. Ne stidim se što te volim, samo stvari koje sam počinio da to sakrijem. Onaj dječak u Oštrozimlju..."
"Jesam li ti ja rekla da ga baciš kroz prozor? Da si otišao loviti kako sam te molila, ništa se ne bi dogodilo. Ali ne, morao si me imati, nisi mogao čekati dok se ne vratimo u grad."
"Čekao sam dovoljno dugo. Mrzio sam gledati Roberta kako posrče u tvoju postelju svake noći, uvijek se pitajući hoće li možda te noći odlučiti prisvojiti svoje pravo kao muž." Jaime se odjednom sjeti nečeg drugog što ga je mučilo u vezi s Oštrozimljem. "U Rijekotoku, Catelyn Stark se činila uvjerenom da sam poslao nekog razbojnika da prereze njezinu sinu vrat. Da sam mu ja dao bodež."
"Ah", ona će prezirno. "Tyrion me pitao za to."
"Postojao je bodež. Ožiljci na rukama kneginje Catelyn bili su dovoljno stvarni, pokazala mi ih je. Jesi li ti...?"
"O, ne budi smiješan." Cersei zatvori prozor. "Da, nadala sam se da će dječak umrijeti. I ti si. Čak je i *Robert* držao da bi tako bilo najbolje. 'Ubijamo konje kad slome nogu i pse kad oslijepe, ali preslabi smo da ukažemo istu milost djetetu bogalju', rekao mi je. I sam je bio slijep u to vrijeme, od pića."
Robert? Jaime je dovoljno dugo čuvao kralja da zna kako je Robert Baratheon dok je pio govorio stvari koje bi gnjevno nijekao idućeg dana. "Jesi li bila sama kad je Robert to rekao?"

"Ne misliš valjda daje to kazao Nedu Starku, nadam se? Naravno da smo bili sami. Mi i djeca." Cersei makne svoju mrežicu za kosu i omota je oko stupa postelje, a potom rastrese svoje zlatne uvojke. "Možda je Mvrcella poslala čovjeka s bodežom, što misliš?"
Bilo je to namijenjeno kao poruga, ali ona je zasjekla ravno u srce problema, smjesta shvati Jaime. "Ne Mvrcella. Joffrey."
Cersei se namršti. "Joffrey nije volio Robba Starka, ali mlađi mu dječak ništa nije značio. I sam je bio tek dijete."
"Dijete gladno da ga po glavi potapša onaj pijanac za kojeg si ga uvjerila da mu je otac." Imao je neugodnu misao. "Tyrion je gotovo poginuo zbog tog prokletog bodeža. Ako je znao da je cijela stvar bila Jo-ffrevjevo maslo, to bi mogao biti razlog zašto..."
"Nije me briga *zašto",* reče Cersei. "On može svoje razloge ponijeti sa sobom u pakao. Da si vidio kako je Joff umro... *borio* se, Jaime, borio se za svaki dah, ali bilo je kao da mu je nekakav zloćudan duh omotao ruke oko vrata. Imao je takav užas u očima... kad je bio malen, trčao je k meni kad je bio preplašen ili ozlijeđen i ja bih ga zaštitila. Ali te noći ništa nisam mogla učiniti. Tyrion ga je umorio preda mnom, a *ja ništa nisam mogla učiniti."* Cersei se spusti na koljena pred njegovim stolcem i uzme Jaimeovu zdravu ruku među obje svoje. "Joff je mrtav, a Mvrcella je u Dorneu. Tommen je sve što mi je preostalo. Ne smiješ dopustiti ocu da mi ga oduzme. Jaime, molim te."
"Knez Tywin nije zatražio moje dopuštenje. Mogu govoriti s njim, ali on neće slušati..."
"Hoće, ako pristaneš otići iz Kraljevske garde." "Neću otići iz Kraljevske garde."
Njegova se sestra borila da zaustavi suze. "Jaime, ti si moj blistavi vitez. Ne možeš me ostaviti kad te najviše trebam! On mi otima sina, šalje me odavde... a ako ga ti ne zaustaviš, otac će me prisiliti da se ponovno udam!"
Jaime nije trebao biti iznenađen, ali je bio. Riječi su bile udarac u trbuh jači od onih koje mu je zadao Ser Addam Marbrand. "Za koga?"
"Zar je važno? Nekog kneza ili slično. Nekog za koga otac misli da mu je potreban. Nije me briga. Ne želim još jednog muža. Ti si jedini čovjek kojeg želim u svojoj postelji, ikad više."
"Onda mu to *reci!"*
Ona povuče ruke. "Ponovno zboriš ludosti. Zar nas želiš razdvojiti, kao majka kad nas je uhvatila u igri? Tommen bi izgubio prijestolje, Mvrcella svoj brak... *Želim* biti tvoja žena, pripadamo jedno drugom, ali to nikad ne može biti, Jaime. Mi smo brat i sestra."
"TARGARYENi..."
"Mi nismo Targaryeni!"
"Tiho", on će prijekorno. "Tako glasna, probudit ćeš moju Zakletu braću. Ne smijemo to dopustiti, zar ne? Ljudi bi mogli doznati da si me došla vidjeti."
"Jaime," zajeca ona, "zar misliš da;'« to ne želim jednako kao ti? Nije važno za koga me udaju, želim te pokraj sebe, želim te u svojoj postelji, želim te u sebi. Ništa se nije promijenilo između nas. Daj da ti do-kažem." Ona podigne njegovu tuniku i stane petljati oko vezica na njegovim hlačama.
Jaime osjeti kako joj se odaziva. "Ne," izusti, "ne ovdje." Nikad to nisu učinili u Kuli bijelog mača, a još manje u odajama Vrhovnog zapovjednika. "Cersei, ovo nije mjesto."
"Uzeo si me u septi. Ovo nije ništa drugačije." Izvukla je njegov ud i nagnula glavu nad njim.

Jaime je odgurne batrljkom svoje desne ruke. *"Ne.* Ne ovdje, rekao sam." Prisilio se da ustane.
Na trenutak je mogao vidjeti zbunjenost u njezinim svijetlozelenim očima, i strah. Tada ih zamijeni bijes. Cersei se pribere, osovi na noge, izravna suknje. "Jesu li ti u Harrenhalu odsjekli ruku ili muškost?" Dok je tresla glavom, kosa joj je padala po golim bijelim ramenima. "Luda sam što sam došla. Nedostajalo ti je hrabrosti da osvetiš Joffreyja, kako sam mogla pomisliti da ćeš zaštititi Tommena? Reci mi, da je Vražićak ubio sve troje tvoje djece, bi li ti *to* razbuktalo krv?"
"Tyrion neće nauditi ni Tommenu ni Mvrcelli. Još nisam siguran da je ubio Joffreyja." Njezina se usta iskrive od gnjeva. "Kako možeš to *reći?* Nakon svih njegovih prijetnji—" "Prijetnje ništa ne znače. On se kune da to nije učinio." "O, on se *kune,* je li? A patuljci ne lažu, to misliš?" "Ne meni. Ništa više od tebe."
"Ti velika zlatna budalo. Lagao ti je tisuću puta, a i ja sam." Ponovno je svezala kosu i pokupila mrežicu sa stupa postelje gdje ju je ostavila. "Misli što hoćeš. Malo čudovište je u crnoj ćeliji i uskoro će mu Ser Ilyn odrubiti glavu. Možda ćeš je htjeti *zadržati* za uspomenu." Zirnula je prema jastuku. "Može paziti na tebe dok budeš spavao sam u ovoj hladnoj bijeloj postelji. To jest, dok mu oči ne istrunu."
"Radije idi, Cersei. Činiš me gnjevnim."
"O, gnjevan bogalj. Kako zastrašujuće." Nasmijala se. "Šteta što knez Tywin Lannister nikad nije imao sina. Ja sam mogla biti nasljednik kojeg je htio, ali nedostajao mi je muški ud. A govoreći o tome, radije svoga spremi, brate. Izgleda prilično žalosno i malo, dok ti tako visi iz hlača."
Kad je otišla Jaime prihvati njezin savjet, petljajući jednoruk s vezicama. Osjećao je do kostiju duboku bol u svojim nevidljivim prstima. *Izgubio sam ruku, oca, sina, sestru i ljubavnicu, a uskoro ću izgubiti i brata. A oni mi ipak govore da je kuća Lannister dobila ovaj rat.*
Jaime ogrne svoj plašt i pođe dolje, gdje je pronašao Ser Borosa Blounta kako pije kalež vina u zajedničkoj odaji. "Kad završite s pićem, recite Ser Lorasu da sam je spreman vidjeti."
Ser Boros je bio prevelika kukavica da učini više od prijetećeg pogleda. "Spremni ste vidjeti koga?"
"Samo recite Lorasu."
"Da." Ser Boros iskapi kalež. "Da, vrhovni zapovjednice."
Međutim, nije se žurio s tim, ili je Viteza Cvijeća bilo teško pronaći. Nekoliko sati je prošlo prije nego što su došli, vitak naočit mladić i krupna ružna djevica. Jaime je sjedio sam u okrugloj odaji, lijeno listajući Bijelu knjigu. "Vrhovni zapovjednice," reče Ser Loras, "željeli ste vidjeti Djevicu od Tartha?"
"Jesam." Jaime im mahne lijevom rukom da se približe. "Razgovarali ste s njom, predmnijevam?"
"Kako ste zapovjedili, moj gospodaru." "I?"
Momak se ukoči. "Ja... možda je bilo onako kako ona kaže, ser. Da se radilo o Stannisu. Ne mogu biti siguran."
"Varys mi veli da je kaštelan Krajoluje također izdahnuo na čudan način", reče Jaime.
"Ser Cortnav Penrose", žalosno će Brienne. "Dobar čovjek."
"Tvrdoglav čovjek. Jednog dana stajao je čvrsto na putu kralju od Zmajeva kamena. Idućeg je skočio s kule." Jaime ustane. "Ser Loras, razgovarat ćemo više o tome kasnije. Možete ostaviti Brienne sa mnom."
Djevojčura je izgledala ružno i nezgrapno kao i uvijek, zaključio ja kad ih je Tyrell ostavio. Netko ju je opet odjenuo u žensko ruho, ali sadašnja joj je haljina pristajala mnogo bolje od one užasne ružičaste krpe koju ju je Jarac natjerao odjenuti. "Modra je lijepa boja na tebi, moja gospo", primijeti Jaime. "Dobro se slaže s tvojim očima." *Zaista ima čudesne oči.*

Brienne spusti pogled na sebe, smetena. "Septa Donvse je podstavila prsluk, da mu dade ovakav oblik. Rekla je da si mi je ti poslao." *Zadržala* se pokraj vrata, kao daje svakog trena kanila pobjeći. "Izgledaš..."
"Drugačije?" Uspio je izviti usne u poluosmijeh. "Više mesa na rebrima i manje ušiju u kosi, to je sve. Batrljak je isti. Zatvori vrata i dođi ovamo."
Učinila je kako je tražio. "Bijeli plašt.
"...je nov, ali siguran sam da ću ga uskoro uprljati."
"Nisam to... htjela sam reći da ti pristaje."
Prišla je bliže, oklijevajući. "Jaime, jesi li mislio ono što si rekao Lo-rasu? O... o kralju Renlvju i sjeni?"
Jaime slegne ramenima. "I sam bih ubio Renlvja da smo se sreli u bitki, što me briga tko mu je prerezao vrat?"
"Rekao si da imam časti..."
"Ja sam prokleti Kraljosjek, sjećaš se? Kad kažem da imaš časti, to je kao da kurva jamči za tvoju nevinost." Nagnuo se natrag i podigao pogled prema njoj. "Čeličnonogi se vraća na sjever, da preda Aryju Stark Rooseu Boltonu."
"Dao si je *njemu?"* vikne ona očajno. "Zakleo si se kneginji Catelyn..."
"S mačem za vratom, ali nema veze. Kneginja Catelyn je mrtva. Ne mogu joj vratiti kćeri čak i da ih imam. A djevojka koju je moj otac poslao s Čeličnonogim nije Arya Stark."
"Nije Arya Stark?"
"Čula si me. Moj otac knez pronašao je neku mršavu Sjevernjakinju više-manje iste dobi s više-manje istom puti. Odjenuo ju je u bijelo i sivo, dao joj srebrnog strahovuka da prikopča plašt i poslao je da se uda za Boltonovo kopile." Podigao je batrljak kako bi ga uperio u nju. "Htio sam ti to reći prije nego što odjuriš da je spasiš i daš se ubiti bez ikakva razloga. Nisi nimalo loša s mačem, ali nisi dovoljno dobra da se sama tučeš protiv dvije stotine ljudi."
Brienne zatrese glavom. "Kad knez Botlon dozna da mu je tvoj otac platio lažnim novčićem..."
"O, zna on. *Lannisteri lažu*, sjećaš se? Nije važno, ta djevojka ionako služi njegovoj svrsi. Tko će reći da ona *nije* Arya Stark? Svi s kojima je djevojčica bila bliska su pomrli, osim njezine sestre koja je nestala."
"Zašto mi sve to govoriš, ako je istina? Izdaješ očeve tajne."
Namjesnikove tajne, pomisli on. *Više nemam oca.* "Plaćam svoje dugove poput svakog dobrog malog lava. Obećao sam kneginji Stark njezine kćeri... a jedna od njih je još živa. Moj brat možda zna gdje se nalazi, ali ništa ne kazuje. Cersei je uvjerena da mu je Sansa pomogla ubiti Joffreyja."
Djevojčurina usta postanu napeta. "Odbijam vjerovati daje ta nježna djevojčica trovačica. Kneginja Catelyn je rekla da ima blago srce. Bio je to tvoj brat. Bilo je neko suđenje, rekao je Ser Loras."
"Dva suđenja, zapravo. I riječi i mačevi su ga iznevjerili. Krvava svinjarija. Jesi li gledala s prozora?"
"Moja ćelija gleda na more. No, čula sam vikanje."
"Princ Obervn od Dornea je mrtav, Ser Gregor Clegane leži na samrti, a Tyrion stoji osuđen pred očima bogova i ljudi. Drže ga u crnoj ćeliji dok ga ne pogube."
Brienne ga pogleda. "Ne vjeruješ da je kriv."
Jaime joj uputi grub osmijeh. "Vidiš, djevojčuro? Predobro se poznajemo. Tyrion je želio biti ja otkad je načinio prvi korak, ali nikad me ne bi slijedio u ubijanju kraljeva. Sansa Stark je umorila Joffreyja. Moj brat šuti da je zaštiti. Uhvate ga napadaji viteštva s vremena na vrijeme. Posljednji gaje stajao nosa. Sada mu rade o glavi."

"Ne", reče Brienne. "Nije to bila kći moje gospe. Nije mogla biti ona."
"To je tvrdoglava glupa djevojčura koje se sjećam." Ona porumeni. "Moje ime je..."
"Brienne od Tartha." Jaime uzdahne. "Imam dar za tebe." On posegne pod stolac Vrhovnog zapovjednika i izvuče ga, umotanog u nabo-re grimiznog baršuna.
Brienne pristupi kao da će je zavežljaj ujesti, ispruži veliku pjegavu ruku i razgrne nabor tkanine. Rubini zasvjetlucaju na svjetlu. Podigne blago oprezno, ovije prste oko kožnog drška, i polako izvuče mač iz korica. Krvavi i crni valovi zasjaje. Prst odražene svjetlosti poteče crven niz rub. "Je li to valvrijski čelik? Nikad nisam vidjela takve boje."
"Ni ja. Postojalo je vrijeme kad bih dao desnu ruku da mogu vitlati mačem kao što je ovaj. Sada se čini da sam je dao, te je oštrica na mene potraćena. Uzmi je." Prije nego što je mogla pomisliti da odbije, on nastavi. "Tako lijep mač mora nositi ime. Bilo bi mi drago kad bi ovog nazvala Držatelj zakletve. Još jedna stvar. Oštrica dolazi uz cijenu."
Njezino lice potamni. "Rekla sam ti, nikad neću služiti..."
"... tako ogavna stvorenja kao nas. Da, sjećam se. Počuj me do kraja, Brienne. Oboje smo položili zakletve što se tiče Šanse Stark. Cersei se kani pobrinuti da djevojku pronađu i ubiju, gdje god se zavukla..."
Briennino neugledno lice izobliči se od bijesa. "Ako vjeruješ da bih naudila kćeri moje gospe zbog *mača,* ti—"
"Samo slušaj", prasne on, razgnjevljen njezinom pretpostavkom. "Želim da ti prva pronađeš Šansu i skloniš je negdje na sigurno. Kako ćemo inače nas dvoje ispuniti naša glupa obećanja dana tvojoj ljubljenoj mrtvoj kneginji Catelyn?"
Djevojčura zatrepće. "Ja... mislila sam..."
"Znam što si *mislila."* Odjednom je Jaimeu bilo zlo od samog pogleda na nju. *Bleji poput proklete ovce.* "Kad je Ned Stark umro, njegov velebni mač predan je Kraljevoj pravdi", reče joj on. "Ali moj otac je smatrao da je tako lijepa oštrica potraćena na običnog glavosjeka. Darovao je Ser Ilynu novi mač, a Led je dao rastaliti i prekovati. Bilo je dovoljno metala za dvije nove oštrice. Ti držiš jednu. Stoga ćeš braniti kćer Ne-da Starka osobnim čelikom Neda Starka, ako ti to išta znači."
"Ser, ja... Dugujem ti ispri..."
On je presiječe. "Uzmi prokleti mač i idi, prije nego što promijenim mišljenje. U stajama je riđa kobila, neugledna poput tebe, ali malko bolje odgojena. Pohitaj za Celičnonogim, traži Šansu ili jaši doma na svoj otok od safira, meni je svejedno. Ne želim te više gledati."
"Jaime..."
"Kraljosječina", podsjeti je on. "Radije upotrijebi taj mač da očistiš vosak iz ušiju, djevojčuro. Završili smo."
Tvrdoglavo, ona ustraje. "Joffrey je bio tvoj..."
"Moj kralj. Ostanimo na tome."
"Rekao si da ga je Sansa ubila. Zašto je želiš zaštititi?"
Jer mi Joffnije bio ništa više od mlaza sjemena u Cerseinoj maternici. I jer je zaslužio umrijeti. "Stvarao sam kraljeve i svrgavao ih. Sansa Stark je moja posljednja prilika da učinim nešto časno." Jaime se slabašno nasmiješi. "Osim toga, ubojice kraljeva se trebaju držati zajedno. Hoćeš li ikad otići?"
Njezina krupna ruka čvrsto se stisne oko Držatelja zakletve. "Hoću. I pronaći ću djevojku i čuvati je. Zbog njezine majke kneginje. I zbog tebe." Ona se ukočeno nakloni, okrene i ode.
Jaime je sjedio sam za stolom dok su se sjene šuljale odajom. Kad se počeo spuštati sumrak, on upali svijeću i otvori Bijelu knjigu na svojoj stranici. Pero i crnilo pronašao je

u ladici. Ispod posljednjeg retka koji je Ser Barristan ubilježio, on ispiše nezgrapnim rukopisom koji bi možda služio na čast šestogodišnjaku kojeg meštar uči prva slova: *Poražen u Šaputavoj šumi od Mladog Strahovuka Robba Starka tijekom Rata petorice kraljeva. Držan u zatočeništvu u Rijekotoku i otkupljen za neispunjeno obećanje. Ponovno uhvaćen od Hrabrih suputnika i osakaćen na zapovijed Varga Hoata, njihova kapetana, izgubivši ruku od mača pod oštricom Tolloa Debelog. Vraćen živ u Kraljev grudobran zahvaljujući Brienne, Djevici od Tartha.*

Kad je završio, više od tri četvrtine njegove stranice još je preostalo da se ispuni između zlatnog lava na grimiznom štitu na vrhu i praznog bijelog štita na dnu. Ser Gerold Hightovver je započeo njegovu priču, Ser Barristan Selmy ju je nastavio, ali ostatak će Jaime Lannister morati ispisati sam. Moći će pisati što god bude htio, odsada.

Što god bude htio...

jon

Vjetar je divlje puhao s istoka, tako snažno da bi se težak kavez za-njihao kad god bi ga nalet ščepao u zube. Piskutao je duž Zida, drhteći uz led, podižući Jonov plašt koji je lepršao po rešetkama. Nebo je bilo sive boje škriljevca, sunce tek neznatna mrlja svjetlosti iza oblaka. Na drugoj strani bojišta, mogao je vidjeti žar tisuća logorskih vatri, ali njihova su se svjetla činila sitna i nemoćna protiv takve tame i hladnoće.
Sumoran dan. Jon Snow je ovio ruke u rukavicama oko rešetki i čvrsto se držao dok je vjetar ponovno udarao o kavez. Kad je pogledao ravno pokraj nogu, tlo bijaše izgubljeno u sjeni, kao da se spuštao u neku jamu bez dna. *Pa smrt je neka vrsta jame bez dna,* pomisli, *a kad današnji posao završi, moje ime će zauvijek biti zasjenjeno.*
Kopilad je bila rođena u pohoti i lažima, govorili su ljudi; njihova priroda bila je obijesna i varljiva. Jednom im je Jon htio dokazati da su u krivu, pokazati svom ocu knezu da je mogao biti dobar i pouzdan sin poput Robba. *Načinio sam smijuriju od toga.* Robb je postao junački kralj; ako se Jona uopće budu sjećali, sjećat će ga se kao prebjega, vjerolom-nika i ubojice. Bio je sretan što knez Eddard nije živ da vidi njegovu sramotu. *Trebao sam ostati u onoj pećini s Vgritte.* Ako je postojao život poslije ovog, nadao se da će joj to reći. *Izgrepst će mi lice kao onaj orao i nazvati me kukavicom, ali ja ću joj to svejedno reći.* Istezao je svoju ruku od mača, onako kako ga je meštar Aemon naučio. Navika je postala dio njega, a prsti će mu morati biti gipki ako želi imati barem polovičnu priliku da ubije Mancea Raydera.
Izvukli su ga van ovog jutra, nakon četiri dana u ledu, zaključanog u ćeliji pet sa pet sa pet, prenisku da stoji, preusku da se ispruži na leđima. Upravitelji su odavna otkrili da su hrana i meso trajali dulje u ledenim spremištima isklesanim u podnožju zida... ali zatvorenici nisu. "Umrijet ćeš tu, kneže Snow", rekao je Ser Alliser trenutak prije nego što je zatvorio teška drvena vrata, a Jon mu je povjerovao. Ali jutros su došli i opet ga izvukli van, te odmarširali s njime ukočenim i drhtavim natrag u Kraljevu kulu, da još jednom stane pred podbratke Janosa Slvnta.
"Onaj stari meštar veli da te ne mogu objesiti", izjavi Slynt. "Pisao je Cotteru Pykeu, i čak imao prokletog obraza pokazati mi pismo. Veli da nisi prebjeg."
"Aemon je predugo živio, moj kneže", uvjeri ga Ser Alliser. "Razum mu se pomutio kao i oči."
"Da," reče Slynt. "Slijepac s lancem oko vrata, što on misli tko je on?"
Aemon Targarjen, pomisli Jon, *kraljev sin i kraljev brat i kralj koji je mogao vladati.* Ali ne reče ništa.
"Ipak," reče Slynt, "neću da se govori kako je Janos Slynt nepravedno objesio čovjeka. Neću. Odlučio sam ti dati posljednju priliku da se , dokažeš vjernim kao što tvrdiš da jesi, kneže Snow. Posljednju priliku da izvršiš svoju dužnost, da!" On ustane. "Mance Rayder želi pregovarati s nama. Zna da nema šanse sada kad je Janos Slynt došao, pa želi razgovarati, ovaj Kralj-s-one-strane-Zida. Ali taj čovjek je kukavica i ne želi doći k nama. Nedvojbeno zna da bih ga objesio. Objesio za noge s

vrha Zida, na užetu dvjesto stopa dugačkom! Ali on odbija doći. Traži da mu pošaljemo poslanika."
"Šaljemo tebe, kneže Snow." Ser Alliser se nasmiješi. [x] "Mene." Jonov glas bio je bezizražajan. "Zašto mene?"
"Ti si jahao s ovim divljacima", reče Thorne. "Mance Rayder te poznaje. Bit će naklonjeniji da ti vjeruje."
Sve je to bilo tako pogrešno da se Jon mogao nasmijati. "Krivo ste shvatili. Mance je sumnjao u mene od početka. Ako se pojavim u njegovu taboru, ponovno noseći crni plašt i govoreći za Noćnu stražu, znat će da sam ga izdao."
"Tražio je pregovarača, a mi mu ga šaljemo", reče Slynt. "Ako si prevelika kukavica da se suočiš s tim kraljem prebjegom, možemo te vratiti u tvoju ledenu ćeliju. Ovaj put bez krzna, mislim. Da."
"Nema potrebe za tim, moj kneže", reče Ser Alliser. "Knez Snow će učiniti što tražimo. Želi nam pokazati da nije prebjeg. Želi se dokazati kao odani muž Noćne straže."
Thorne je bio pametniji od dvojice, shvati Jon; to je smrdjelo na njega. Bio je u zamci.
"Otići ću", reče oštrim, odsječnim glasom.
"Mojgospodaru", podsjeti ga Janos Slynt. "Oslovljavat ćeš me—"
"Otići ću, *moj gospodaru.* Ali griješite, *moj gospodaru.* Šaljete pogrešnog čovjeka, *moj gospodaru.* Sam pogled na mene razgnjevit će Man-cea. *Moj gospodar* bi imao bolju mogućnost da dogovori uvjete kad bi poslao—"
"Uvjete?" Ser Alliser se zahihoće.
"Janos Slynt ne dogovara uvjete sa svojevoljnim divljacima, kneže Snow. Ne, on to ne radi."
"Ne šaljemo te da *govoriš* s Manceom Rayderom", reče Ser Alliser. "Šaljemo te da ga ubiješ."
Vjetar zazviždi kroz rešetke, a Jon Snow zadrhti. Noga mu je bridje-la, a u glavi mu je bubnjalo. Nije bio sposoban ubiti ni mače, ali tu je bio. *Zamka je imala zube.* Kako je meštar Aemon inzistirao na Jonovoj nevinosti, knez Janos se nije usuđivao ostaviti ga u ledu da umre. Ovako je bilo bolje. "Naša čast ne znači više od naših života, dokle god je kraljevstvo sigurno", rekao je Ohorin Poluruki u Mrazočnjacim. Mora to upamtiti. Ubije li Mancea ili samo pokuša i ne uspije, slobodni narod će ga ubiti. Čak je i dezerterstvo bilo nemoguće, daje naginjao tome; za Mancea je bio dokazani lažac i izdajica.
Kad se kavez uz trzaj zaustavio, Jon zamahom skoči na tlo i rastrese balčak Duge pandže kako bi olabavio Mač kopiladi u njezinim koricama. Dveri mu bijahu nekoliko lakata slijeva, još zakrčene skrhanim ruševinama kornjače, kosturom mamuta koji je trunuo unutra. Bilo je i drugih leševa, razasutih među razbijenim bačvama, otvrdnutim katranom i krpicama spaljene trave, sve zasjenjeno Zidom. Jon se nije želio tu zadržavati. Počeo je hodati prema divljačkom taboru, pokraj tijela mrtvog orijaša čiju je glavu zdrobio kamen. Gavran je izvlačio komadiće mozga iz orijaševe skrhane lubanje. Podigao je pogled dok je prolazio. *"Snow",* zakrešti na njega. *"Snow, snow."* Tada raširi krila i odleti.
Netom što je krenuo, osamljeni se jahač pojavi iz divljačkog logora i pođe prema njemu. Pitao se je li to Mance dolazio pregovarati na ničijoj zemlji. *To bi moglo olakšati stvari, iako ih ništa ne može olakšati.* Ali dok se udaljenost među njima smanjivala, Jon uvidje da je jahač bio nizak i širok, sa zlatnim prstenjem koje se svjetlucalo na njegovim debelim rukama i bijelom bradom koja mu se širila na širokim grudima.
"Ha!" Tormund zagrmi kad su se susreli. "Jon Snow, Vrana. Bojao sam se da te više neću vidjet."
"Nisam znao da si se ikad nečeg bojao, Tormunde."
To natjera divljaka na osmijeh. "Dobro rečeno, momče. Vidim da je tvoj plašt crn. Manceu se to neće svidjet. Ako si opet došo mijenjat strane, radije se opet popni na onaj svoj Zid."
"Poslali su me da pregovaram s Kraljem-s-one-strane-Zida."

"Pregovaraš?" Tormund se nasmije. "E to je prava riječ. Ha! Mance želi razgovarat, to je istina. No, ne mogu reć da želi razgovarat s *tobom."*
"Ja sam onaj kojeg su poslali."
"To vidim. Onda, radije dođi. Želiš jahat?" "Mogu hodati."
"Pošteno ste nas potukli ovdje." Tormund okrene svog brdskog konja natrag prema divljačkom taboru. "Ti i tvoja braća. To ti priznajem. Dvije stotine mrtvih i tucet orijaša. Sam Mag je ušo kroz one vaše dveri i više nije izašo."
"Izdahnuo je na maču hrabrog čovjeka zvanog Donal Noye."
"Da? A bio je nekakav slavni knez, taj Donal Noye? Jedan od vaših blistavih vitezova u čeličnom rublju?"
"Kovač. Imao je samo jednu ruku."
"Jednoruki kovač da je ubio Maga Moćnog? Ha! To je sigurno bila borba koju je vrijedilo vidjet. Mance bi mogo složit pjesmu od toga, samo gledaj ako neće." Tormund skine mješinu za vodom sa svog sedla i izvuče čep. "Ovo će nas ugrijat. Za Donala Noyea i Maga Moćnog." Uzme gutljaj i pruži Jonu.
"Za Donala Noyea i Maga Moćnog." Mješina bijaše puna medovine, ali medovine tako jake da su Jonu zasuzile oči, a pipci vatre zagmi-zali prsima. Nakon ledene ćelije i hladne vožnje u kavezu, toplina je bila dobrodošla.
Tormund uzme mješinu natrag i strusi još jedan gutljaj, a potom ota-re usta. "Magnar od Thenna nam se zakleo da će širom otvorit dveri, te samo moramo proć kroz njih pjevajući. Kanio je srušit čitav Zid."
"Srušio je dio", reče Jon. "Sebi na glavu."
"Ha!" reče Tormund. "Pa, od Styra nikad nije bilo velike koristi. Kad čovjek nema brade, kose ni ušiju, ne moš ga dobro ščepat kad se borite." Držao je konja u polaganom hodu kako bi Jon mogao šepati uz njega. "Što ti se dogodilo toj nozi?"
"Strijela. Ygrittina, mislim."
"To ti je žena. Jednog dana te ljubi, idućeg te puni strijelama."
"Mrtva je."
"Da?" Tormund žalosno zatrese glavom. "Šteta. Da sam bio deset ljeta mlađi, sam bih je ukrao. Koju je kosu imala. Pa, najvrelije vatre najbrže izgore." On podigne kožuh medovine. "Za Vgritte, vatrom po-Ijubljenu!" Ispije duboko.
"Za Ygritte, vatrom poljubljenu", ponovi Jon kad mu je Tormund dodao mješinu. On ispije još dublje.
"Jesi li je ti ubio?"
"Moj brat." Jon nikad nije saznao koji, i nadao se da nikad i neće.
"Vi proklete Vrane." Tormundov glas bio je hrapav, no neobično nježan.
"Dugo Koplje mi je oteo kćer. Mundu, moju malu jesensku jabuku. Uzeo ju je ravno iz mog šatora dok su sva njezina četiri brata bila prisutna. Torreg je prespavao cijelu stvar, veliki klipan, a Torwynd... pa, Torwynd Krotki, to kazuje sve što treba, zar ne? No, mlađi su se momku suprotstavili."
"A Munda?" upita Jon.
"Ona je moja krv", ponosno reče Tormund. "Razbila mu je usnicu i odgrizla pola uha, a čuo sam da je zaradio toliko ogrebotina na leđima da ne može nosit plašt. Ali, on joj se prilično sviđa. A zašto i ne bi? Ne bori se kopljem, znaš. Nikad se nije borio. Dakle, što misliš odakle je dobio ime? *Ha!"*
Jon se morao nasmijati. Čak i sada, čak i ovdje. Vgritte je voljela Ryka Dugo Koplje. Nadao se da će pronaći sreću s Tormundovom Mun-dom. Netko je trebao negdje pronaći sreću.
"Ti ništa ne znaš, Jone Snow", govorila bi mu Ygritte. *Znam da ću umrijeti,* pomisli. *Barem toliko znam.* "Svi ljudi umiru," mogao ju je gotovo čuti kako govori, "žene također, i sve zvijeri koje lete, plivaju ili trče. Kod umiranja nije važno *kada,* važno je

kako, Jone Snow." *Lako je tebi reći,* pomisli on. *Poginula si hrabro u bitki, napadajući neprijateljski zamak. Ja ću umrijeti kao prebjeg i ubojica.* A smrt mu neće biti brza, osim ako ne dođe s kraja Manceova mača.
Uskoro su bili među šatorima. Bio je to uobičajen divljački tabor; raštrkan metež logorskih vatri i zahodskih jama, djeca i koza koje su slobodno lutale, ovce koje su blejale među drvećem, konjske kože obješene da se suše. Nije imao osnove, reda ni obrane. Ali muškarci, žene i životinje bijahu posvuda.
Mnogi se nisu obazirali na nj, ali na svakog tko je išao za svojim poslom bilo ih je desetero koji su se zaustavili da bulje; djeca koja su čučala oko vatri, starica u kolima koja su vukli psi, stanovnici špilja naličenih lica, otimači s pandžama, zmijama i odrubljenim glavama naslikanim na njihovim štitovima, svi su se okrenuli da pogledaju. Jon je ugledao i kop-Ijanice, čije su se duge kose vijorile na borovitom vjetru koji je uzdisao među drvećem.
Tu nije bilo pravih brežuljaka, ali bijeli krzneni šator Mancea Rayde-ra bio je podignut na mjestu visokog kamenog tla točno na rubu šume. Kralj-s-one-strane-Zida čekao je vani, a njegov pohabani crveno-crni plašt lepršao je na vjetru. Harma Psoglava bila je s njim, opazi Jon, vratila se iz svojih osvajačkih pohoda i prividnih napada duž Zida, Vara-myr Šestokožac također, u pratnji svog sjenovitog risa i dva mršava siva vuka.
Kad su vidjeli koga je Straža poslala, Harma okrene glavu i pljune, a jedan od Varamvrovih vukova ogoli zube i zareži. "Sigurno si vrlo hrabar ili vrlo glup, Jone Snow," reče Mance Rayder, "kad nam se vraćaš noseći crni plašt."
"Što bi drugo nosio muž Noćne straže?"
"Ubij ga", ponuka Harma. "Vrati mu tijelo u onom njihovom kavezu i reci im da nam pošalju nekog drugog. *Zadržat* ću njegovu glavu za svoj stijeg. Prebjeg je gori od psa."
"Upozorio sam te da je lažac." Varamvrov glas bio je blag, ali njegov sjenoviti ris zurio je u Jona gladno kroz uske sive oči. "Nikad mi se nije sviđao njegov miris."
"Uvuci pandže, beštijo." Tormund Orijaška Kob zamahom skoči s konja. "Momak je ovdje da sluša. Položi šapu na nj i možda ću si uzet onaj plašt od sjenovitog risa koji odavna priželjkujem."
"Tormund Ljubitelj Vrana", iskesi se Harma. "Ti si velika vreća vjetra, starce."
Mjenjač kože imao je sivo lice, obla ramena i bio ćelav miš od čovjeka s očima mladog strahovuka. "Kad jednom konja naviknu na sedlo, svaki ga čovjek može zajahat", reče on tihim glasom. "Kad jednom zvijer spoje s čovjekom, svaki mjenjač kože može se uvući u nju i jahat je. Orell je uveo u svom perju, pa sam ja prisvojio njegova orla. Ali spajanje djeluje obostrano, varže. Orell sada živi u meni, šapuće mi koliko te mrzi. A ja se mogu vinut ponad Zida i vidjet orlovskim očima."
"Znamo to", reče Mance. "Znamo koliko vas malo ima, kad ste zaustavili kornjaču. Znamo koliko ih je stiglo iz Istočne stražarnice. Znamo kako su vam se zalihe smanjile. Katran, ulje, strijele, koplja. Čak su i tvoje stube nestale, a onaj kavez može podić samo određen broj ljudi. Znamo. A sad znaš da znamo." On rastvori skut šatora. "Dođi unutra. Vi ostali, čekajte ovdje."
"Što, čak i ja?" upita Tormund. *"Pogotovo* ti. Uvijek."
Unutra bijaše toplo. Mala je vatra plamtjela pod dimnim otvorima, a žeravnik tinjao blizu hrpe krzna gdje je ležala Dalla, blijeda i znojna. Njezina sestra ju je *držala za* ruku. *Val,* sjeti se Jon. "Bilo mi je žao kad je Jari pao", reče joj on.
Val ga pogleda svijetlosivim očima. "Uvijek se prebrzo penjao." Bila je lijepa kao što se sjećao, vitka, punih grudi, otmjena čak i kad je bila opuštena, s visokim oštrim jagodicama i debelom pletenicom kose boje meda koja joj je padala do struka.
"Dallino vrijeme se bliži", objasni Mance. "Ona i Val će ostat. Znaju što kanim reć."
Jon je zadržao svoje lice nepomičnim poput leda. *Dovoljno je ogavno ubiti čovjeka u njegovu šatoru pod primirjem. Zar ga moram ubiti pred njegovom ženom dok im se rađa dijete?*
Sklopio je prste svoje ruke od mača. Mance nije nosio oklop, ali mač mu je ležao u koricama

o lijevom boku. A bilo je i drugog oružja u šatoru, bodeža i noževa, luk i tobolac strijela, koplje brončane glave koje je ležalo pokraj onog velikog crnog.roga.
Jon uvuče dah.
Ratni rog, prokleto velik ratni rog.
"Da", reče Mance. "Rog Zime, u koji je Joramun jednoć puhnuo da probudi orijaše iz zemlje."
Rog bijaše golem, osam stopa po krivulji i tako širok na otvoru da je mogao uvući ruku u njega do lakta. *Ako je potekao od tura, taj je bio najveći koji je ikad živio.* Isprva je pomislio da su obruči oko njega bili brončani, ali kad se primakao bliže, shvati da su od zlata. *Starog zlata, više smeđeg nego žutog, i izrezbarenog runama.*
"Vgritte je rekla da niste pronašli rog."
"Zar si mislio da samo Vrane lažu? Prilično si mi se sviđao, za jedno kopile... ali nikad ti nisam vjerovao. Čovjek mora zaradit moje povjerenje."
Jon stane pred njega. "Ako ste cijelo vrijeme imali Joramunov rog, zašto ga niste upotrijebili? Zašto ste se trudili izgraditi kornjače i poslati Thennijce da nas ubiju u posteljama? Ako je to rog o kojem govore sve pjesme, zašto onda u nj ne puhnuti i završiti s tim?"
Dalla je bila ta koja mu je odgovorila, Dalla koja je bila trudna, ležeći na hrpi krzna pokraj žeravnika. "Mi, slobodan narod, znamo stvari koje ste vi koji klečite zaboravili. Ponekad kraći put nije najsigurniji, Jone Snow. Rogati knez jednom je rekao da je čarolija mač bez drška. Nema sigurnog načina da ga se uhvati."
Mance prijeđe rukom po krivulji velebnog roga. "Nitko ne ide u lov sa samo jednom strijelom u tobolcu", reče on. "Nadao sam se da će Styr i Jari uloviti tvoju braću na prepad i otvoriti nam dveri. Odvukao sam tvoj garnizon odavde prividima, pljačkom i drugorazrednim napadima. Bowen Marsh je progutao mamac kao što sam znao da hoće, ali tvoja četa bogalja i siročadi pokazala se tvrdoglavijom nego što sam očekivao. Ali, nemoj mislit da si nas zaustavio. Istina je, vas je premalo a nas previše. Mogao bih nastavit s napadom ovdje i opet poslat deset tisuća ljudi preko *Zaljeva* tuljana na splavima i napast Istočnu stražarnicu sleđa. Mogao bih jurišat i na Sjenovitu kulu, znam prilaze jednako dobro kao svatko živ. Mogao bih poslat ljude i mamute da iskopaju dveri u zamci-ma koje ste napustili, sve odjednom."
"Zašto onda to ne učinite?" Jon je mogao isukati Dugu pandžu u tom času, ali želio je čuti što će divljak reći.
"Krv", reče Mance Rayder. "Na koncu bih pobijedio, da, ali vi ste mi pustili krv, a moj je narod dovoljno dugo krvario."
"Vaši gubici nisu bili tako teški."
"Ne od vaših ruku." Mance je proučavao Jonovo lice. "Vidio si Šaku Prvih ljudi. Znaš što se ondje dogodilo. Znaš s kim smo suočeni."
"Drugi..."
"Bivaju snažniji kako dani postaju kraći, a noći hladnije. Najprije te ubiju, a onda pošalju tvoje mrtve na tebe. Orijašu im se nisu uspjeli oduprijeti, kao ni Thennijci, klanovi ledene rijeke, Kožnate noge."
"Ni vi?"
"Ni ja." Bilo je gnjeva u toj potvrdi i gorčine preduboke za riječi. "Ravmun Crvenobradi, Bael Bard, Gendel i Gorne, Rogati Knez, svi su došli na jug da pokore, ali ja sam došao s repom među nogama da se sakrijem iza vašeg *Zida."* On ponovno dotakne rog. "Puhnem li u Rog Zime, Zid će pasti. Ili me u to pjesme žele uvjeriti. Ima onih među mojim narodom koji ne žele ništa drugo..."
"Ali kad Zid jednom padne," reče Dalla, *"što će zaustaviti Druge?"*
Mance joj uputi nježan pogled. "Mudru sam ženu pronašao. Pravu kraljicu." On se ponovno okrene Jonu. "Vrati se i reci im da otvore dveri i propuste nas. Ako to učine, dat ću im rog i Zid će stajati do kraja
svijeta."

Otvoriti dveri i propustiti ih. Bilo je to lako reći, ali što će uslijediti? Orijaši koji će se utaboriti u ruševinama Oštrozimlja? Ljudožderi u vučjoj šumi, bojna kola koja jurišaju zemljom grobnih humaka, slobodan narod koji otima kćeri brodograditelja i kovača srebra iz Bijele luke i ribarske žene na Kamenoj obali? "Jeste li pravi kralj?" Jon iznenada upita.
"Nikad nisam imao krunu na glavi ni smjestio dupe na kakvo prokleto prijestolje, ako to pitaš", odvrati Mance. "Moje porijeklo nisko je koliko uopće može bit, nijedan septon nikad nije pomazao moju glavu ulji-ma, ne posjedujem nijedan zamak, a moja kraljica nosi krzno i jantar, ne svilu i safire. A svoj sam vlastiti junak, vlastita luda i svoj vlastiti harfist. Ne postaje se Kraljem-s-one-strane-Zida zato stoje to bio tvoj otac. Slobodan narod neće slijedit ime i nije ih briga koji se brat rodio prvi. Oni slijede borce. Kad sam ostavio Sjenovitu kulu, petorica ljudi bučali su o tome kako bi mogli biti materijal za kraljeve. Tormund je bio jedan, Magnar drugi. Ostalu trojicu sam ubio, kad je postalo očito da će se prije borit nego me slijedit."
"Možete ubijati svoje neprijatelje," Jon će otvoreno, "ali možete li vladati svojim prijateljima? Ako propustimo vaš narod, jeste li dovoljno jaki da ih prisilite da održavaju kraljev mir i pokoravaju se zakonima?"
"Čijim zakonima? Zakonima Oštrozimlja i Kraljeva grudobrana?" Mance se nasmije. "Kad hoćemo zakone, stvaramo ih sami. Možete *zadržat* i svoju Kraljevsku pravdu i svoje Kraljevske daće. Ja vam nudim rog, ne našu slobodu. Nećemo klečati pred vama."
"Što ako odbijemo ponudu?" Jon nije ni sumnjao da hoće. Stari Medvjed bi možda i poslušao, iako bi ustuknuo pred idejom puštanja trideset ili četrdeset tisuća divljaka na slobodu u Sedam kraljevina. Ali Al-liser Thorne i Janos Slynt smjesta će odbaciti zamisao.
"Ako odbijete," reče Mance Rayder, "Tormund Orijaška Kob puh-nut će u Rog zime za tri dana, u zoru."
Mogao je prenijeti poruku u Crni zamak i reći im za rog, ali ako ostavi Mancea živa, knez Janos i Ser Alliser uhvatit će se toga kao dokaza da je prebjeg. Tisuću misli preleti Jonovom glavom. *Kad bih mogao uništiti rog, razbiti ga ovdje i sada...* ali prije nego što je mogao završiti misao, začuo je dubok jecaj nekog drugog roga, prigušen kožnim zidovima šatora. I Mance ga je čuo. Mršteći se, on pođe k vratima. Jon ga je slijedio.
Ratni rog bio je glasniji vani. Njegov zov uzbudio je divljački logor. Tri Rožnate noge protrčale su mimo, noseći dugačka koplja. Konji su njištali i frktali, orijaši urlali na Starom jeziku, a čak su i mamuti bili nemirni.
"Rog vanjskog jahača", Tormund reče Manceu.
"Nešto stiže." Varamvr je sjedio prekriženih nogu na polusmrznu-tom tlu, dok su njegovi strahovukovi nemirno kružili oko njega. Sjena preleti nad njim, a Jon podigne pogled kako bi vidio orlova modrosiva krila. "Stiže, s istoka."
Kad mrtvi hodaju, zidovi, kolci i mačevi ne znače ništa, sjeti se on. 5 *mrtvima se ne možeš borit, Jone Snow. Nitko to ne zna bolje od mene.*
Harma se namršti. "S istoka? Stvorovi bi trebali bit iza nas." "S istoka," ponovi mjenjač kože. *"Nešto dolazi."* "Drugi?" upita Jon.
Mance zatrese glavom. "Drugi nikad ne dolaze dok je sunce visoko." Bojna kola tandrkala su po poprištu bitke, natrpana vozačima koji su mahali kopljima od naoštrenih kostiju. Kralj zastenje. "Kamo do vraga misle da idu? Ohenne, vrati one budale gdje im je mjesto. Neka mi netko dovede konja. Kobilu, ne pastuha. Trebat će mi i oklop." Mance sumnjičavo zirne prema Zidu. Iznad ledenog kruništa, slamnati vojnici stajali su skupljajući strijele, ali nije bilo znaka nikakve druge aktivnosti.

"Harma, naredi svojim otimačima da uzjašu. Tormunde, pronađi svoje sinove i stvori mi trostruki red kopalja."
"Da", reče Tormund, udaljavajući se.
Mišoliki mali mjenjač kože sklopi oči i reče: "Vidim ih. Dolaze niz potoke i staze za divljač..."
"Tko?"
"Ljudi. Ljudi na konjima. Ljudi u čeliku i ljudi u crnom."
"Vrane." Mance od te riječi načini psovku. Okrene se Jonu. "Zar su me moja stara braća mislila ulovit spuštenih hlača ako napadnu dok razgovaramo?"
"Ako su planirali napad, nisu mi o tome ništa rekli." Jon nije vjerovao ovome. Knezu Janosu nedostajalo je ljudi da napadne divljački tabor. Osim toga, bio je na pogrešnoj strani Zida, a dveri bijahu zatrpane kršem. *Imao je drugačiju vrstu izdaje na pameti, to ne može biti njegovo djelo.*
"Ako mi opet lažeš, nećeš odavde otić živ," upozori Mance. Njegovi mu stražari dovedu konja i oklop. Drugdje po taboru, Jon opazi ljude kako trče u raznim smjerovima, neke kako se postrojavaju kao da će jurišati na Zid dok su drugi bježali u šumu, žene su vozile kola sa psećom zapregom na istok, mamuti lutali na zapad. Posegnuo je preko ramena i izvukao Dugu pandžu upravo kad je tanka linija izvidnika iskrsnula iza ruba šume tri stotine lakata daleko. Nosili su crni oklop, crne polukacige i crne plašteve. Napola oklopljen, Mance isuče svoj mač. "Ništa nisi znao o ovom, je li?" reče Jonu hladno.
Polako kao med u hladno jutro, izvidnici se sjuriše na divljački tabor, utirući sebi put između šumaraka kleka i raštrkanog drveća, preko korijenja i kamenja. Divljaci poletješe da ih presretnu, izvikujući ratničke poklike i mašući toljagama, brončanim mačevima i sjekirama načinjenim od kremena, galopirajući bezglavo prema svojim drevnim neprijateljima. *Povik, zamah i fina hrabra smrt,* čuo je Jon kako braća opisuju način borbe slobodnog naroda.
"Vjerujte čemu hoćete," Jon reče Kralju-s-one-strane-Zida, "ali ja ništa nisam znao o ikakvom napadu."
Harma protutnji mimo prije nego što je Mance uspio odgovoriti, jašući na čelu trideset konjanika. Njezin stijeg išao je pred njom; mrtav pas nataknut na koplje, s kojeg je sa svakim korakom kišila krv. Mance je gledao kako se zarila u izvidnike. "Možda govoriš istinu", reče. "Ovi mi izgledaju kao ljudi iz Istočne stražarnice. Moreplovci na konjima. Cotter Pyke je uvijek imao više petlje nego razuma. Zarobio je Kneza Od Kostiju kod Dugog humka, možda je pomislio da će isto učiniti meni. Ako je tako, onda je budala. Nema ljude, on—"
"Mance!" stigne povik. Bio je to izviđač, koji je izletio iz drveća na zapjenjenom konju. *"Mance,* ima ih još, svuda oko nas, željezni ljudi, *željezni, vojska* željeznih."
Psujući, Mance se zamahom uspne na sedlo. "Varamvre, ostani i' pobrini se da se Dalli ne dogodi nikakvo zlo." Kralj-s-one-strane-Zida uperi svoj mač u Jona. "I drži ovu Vranu na svakom oku kojeg imaš viška. Ako pokuša uteć, istrgni mu gušu."
"Učinit ću to." Mjenjač kože bio je za glavu niži od Jona, pogrbljen i mekan, ali onaj sjenoviti ris mogao mu je iščupati crijeva jednom šapom. "Stižu i sa sjevera", Varamvr reče Manceu. "Radije idi."
Mance natakne svoju kacigu s gavranovim krilima. I njegovi su ljudi već bili na konjima. "Glava strijele," prasne Mance, "k meni, formirajte klin." Ali kad je zabio pete u svoju kobilu i poletio poljem prema izvidnicima, ljudi koji su hitali da ga sustignu izgubili su svaki privid poretka.
Jon načini korak prema šatoru, misleći na Rog zime, ali sjenoviti ris mu prepriječi put, šibajući repom. Nozdrve zvijeri se raširе, a slina procuri s njegovih zakrivljenih

prednjih zubi. *Njuši moj strah.* U tom mu je času Duh nedostajao više nego ikad. Dva vuka bijahu iza njega, režeći.
"Stjegovi," čuo je Varamvra kako mrmlja, "vidim zlatne stjegove, o..." Mamut protutnji pokraj, trubeći, pola tuceta strijelaca u drvenoj kuli na njegovim leđima.
"Kralj... ne..."
Tada mjenjač kože zabaci glavu i *krikne.*
Zvuk je bio zapanjujuć, prodoran, prepun patnje. Varamvr padne, previjajući se, a i ris je vrištao... a visoko, visoko na istočnom nebu, naspram zida oblaka, Jon ugleda orla *kako gori.* Na trenutak je plamtio blistavije od *zvijezde,* ovjenčan crvenim, zlatnim i narančastim, krilima divlje udarajući zrak kao da je mogao odletjeti od boli. Letio je sve više, i više, i više.
Krik izvuče Val iz šatora, blijeda lica. "Što je, što se dogodilo?" Va-ramvrovi vukovi međusobno su se borili, a sjenoviti je ris pobjegao među drveće, ali čovjek se još previjao na tlu. "Sto mu je?" upita Val užasnuta. "Gdje je Mance?"
"Ondje." Jon pokaže prstom. "Otišao se boriti." Kralj je vodio svoj nepravilni klin prema čvoru izvidnika, bljeskajući mačem.
"Otišao je? Ne može otić, ne sada. Počelo je."
"Bitka?" promatrao je izvidnike kako su se razbježali pred Harmi-nom krvavom psećom glavom. Otimači su vrištali i sjekli i proganjali ljude u crnom natrag prema drveću. Ali još je više ljudi pristizalo iz šume, kolona konjanika. *Vitezovi u teškom oklopu,* uvidje Jon. Harma se morala prestrojiti i okrenuti da ih presretne, ali polovica njezinih ljudi odjurila je predaleko naprijed.
"Porod!" vikala je Val na njega.
Trublje su odzvanjale posvuda, glasno i limeno. *Divljaci nemaju trublje, samo ratne rogove. Znali* su to jednako dobro kao on; zvuk natjera slobodni narod u bijeg pomutnje, neke prema borbi, neke odatle. Mamut je stupao kroz stado ovaca koje su trojica ljudi pokušavala odvesti na zapad. Bubnjevi su udarali dok su divljaci trčali kako bi formirali četverokute i linije, ali previše su zakasnili, bili previše neorganizirani, pres-pori. Neprijatelj je izranjao iz šume, s istoka, sjeveroistoka, sjevera; tri velebne kolone teških konjanika, svi u tamnom blistavom čeliku i svijetlim vunenim surkama. Nisu to bili ljudi Istočne stražarnice, oni nisu bili više od linije izviđača. Vojska. *Kralj?* Jon je bio jednako zbunjen kao divljaci. Zar se Robb vratio? Zar se dječak na Željeznom prijestolju napokon pokrenuo? "Radije se vrati u šator", on reče Val.
Na suprotnoj strani polja jedna kolona preplavila je Harmu Psogla-vu. Druga se zarila u bok Tormundovih kopljanika dok su ih on i njegovi sinovi očajnički pokušavali napasti. Međutim, orijaši su se penjali na svoje mamute, a vitezovima na njihovim oklopljenim konjima to se nimalo nije svidjelo; mogao je vidjeti kako su trkaći i ratni atovi vrisnuh i raz-bježali se kad su ugledali one trome planine. Ali bilo je straha i na divljačkoj strani, stotine žena i djece bježale su dalje od bitke, a neki od njih zalijetali su se ravno pod kopita brdskih konja. Vidio je kola s psećom zapregom neke starice kako skreću na put triju bojnih kola i međusobno se sudaraju.
"Bogovi," šapne Val, "bogovi, zašto to rade?"
"Idi u šator i ostani s Dallom. Tu nije sigurno." Neće biti mnogo sigurnije ni unutra, ali ona to nije morala čuti.
"Moram pronać babicu," reče Val.
"Ti si babica. Ostat ću tu dok se Mance ne vrati." Izgubio je Mancea iz vida, ali sada ga je ponovno pronašao, kako siječe sebi put kroz čvor ljudi na konjima. Mamuti su razbili središnju kolonu, ali druge dvije zat-varale su se poput kliješta. Na istočnom rubu tabora, neki su strijelci odapinjali vatrene strijele na šatore. Vidio je mamuta

kako je iščupao viteza s njegova sedla i odbacio ga četrdeset stopa trzajem svoje surle. Divljaci prohujaše mimo, žene i djeca koji su bježali od bitke, dok su ih neki muškarci požurivali. Nekolicina njih dobaci Jonu prijeteće poglede, ali Duga Pandža bila je u njegovoj ruci i nitko ga nije uznemirivao. Čak je i Varamvr pobjegao, puzeći na rukama i koljenima.

Sve više i više ljudi izviralo je iz drveća, ne samo vitezova nego i slobodnih jahača, strijelaca na konjima i oklopnika u tunikama bez rukava i kacigama nalik na kotlove; tuceti ljudi, stotine ljudi. Buktinja stje-gova lebdjela je iznad njih. Vjetar ih je odveć divlje šibao da bi Jon vidio grbove, ali nazreo je morskog konjica, polje ptica, prsten cvijeća. I žuto, toliko žutog, žute barjake s crvenim znakom, čiji je to bio grb?

Na istoku, sjeveru i sjeveroistoku, vidio je čete divljaka kako pokušavaju ostati i boriti se, ali napadači su ih pregazili. Slobodni narod je još bio brojniji, ali napadači su imali čelične oklope i teške konje. U najgušćem dijelu sukoba, Jon ugleda Mancea kako stoji visoko u svojim stremenima. Njegov crveno-crni plašt i kaciga s krilima gavrana činili su ga lako zamjetljivim. Imao je uzdignut mač, a ljudi su se okupljali oko njega kad se klin vitezova zario u njih kopljima, mačevima i dugim sjekirama. Manceova kobila podigla se na stražnje noge, ritajući se, a koplje ju je pogodilo u grudi. Tada ga je preplavila plima čelika.

Svršeno je, pomisli Jon, *slamaju se.* Divljaci su bježali, bacajući oružje. Rožnate noge, stanovnici pećina Thennijci u brončanim ljuskama, svi su trčali. Mance je iščeznuo, netko je mahao Harminom glavom na štapu, Tormundovi redovi su se razbili. Jedino su se još držali orijaši na svojim mamutima, dlakavi otoci u crvenom čeličnom moru. Vatre su skakale od šatora do šatora, a neke od visokih borova također je zahvatio plamen. A kroz dim stigao je drugi klin naoružanih jahača, na oklopljenim konjima. Lepršajući iznad njih bili su najveći stjegovi do sada, kraljevski stjegovi veliki poput plahti; jedan žut s dugim šiljatim jezicima koji je pokazivao plamteće srce, i drugi poput ploče prekaljenog zlata, s crnim jelenom koji se propinjao i mreškao na vjetru.

Robert, pomisli Jon u jednom mahnitom trenutku, sjetivši se sirotog Owena, ali tada se trublje ponovno oglase i vitezovi nasrnu, a ime koje su klicali bilo je *"Stannis! Stannis! STANNIS!"*

Jon se okrene i uđe u šator.

arya

Pred svratištem na trošnim vješalima, ženski kostur se izvijao i kle-petao sa svakim udarom vjetra.
Znam tu krčmu. No pred vratima nije bilo vješala kad je tu spavala | sa svojom sestrom Šansom pod budnim okom septe Mordane. "Ne smi-| jemo ući," odjednom odluči Arya, "možda ima duhova."
"Znaš koliko je vremena prošlo otkad sam popio kalež vina?" San-dor zamahom skoči sa sedla. "Osim toga, moramo doznati tko drži Gaz rubina. Ostani s konjima ako želiš, boli me za to dupe."
"Što ako te prepoznaju?" Sandor se više nije trudio sakriti lice. Činilo se da više ne mari tko će ga prepoznati. "Mogli bi te zarobiti."
"Neka pokušaju." Olabavio je mač u svojim koricama i progurao se kroz vrata.
Arya nikad nije imala bolju priliku za bijeg. Mogla je odjahati na Kukavici i povesti Neznanca sa sobom. Žvakala je usnicu. A tada je odvela konje u staju i pošla za njim.
Prepoznali su ga. Tišina joj je to rekla. Ali to nije bilo ono najgore. Ona je prepoznala njih. Ne mršavog krčmara, ni žene, ni seljake uz ognjište. Ali ostale. Vojnike. Poznavala je vojnike.
"Tražiš brata, Sandore?" Polliverova ruka nalazila se u prsluku djevojke koja mu je sjedila u krilu, ali sad ju je izvukao.
"Tražim kalež vina. Krčmaru, vrč crvenoga." Clegane baci šaku bak-renjaka na pod.
"Ne želim nevolju, ser", reče krčmar.
"Onda me ne zovi *ser."* Njegova se usta zgrče. "Jesi li gluh, budalo? Naručio sam vino."
Dok se čovjek trkom udaljavao, Clegane vikne za njim: *"Dva kaleža!* I djevojčica je žedna!"
Samo su trojica, pomisli Arya. Polliver joj dobaci letimičan pogled, a momak pokraj njega nije ju ni pogledao, ali treći je zurio dugo i prodorno. Bio je čovjek srednje visine i stasa, s licem tako običnim da je bilo teško reći koliko je star. *Škakljač. Škakljao i Polliver zajedno.* Momak je bio štitonoša, sudeći po njegovim godinama i odjeći. Imao je velik bijeli prištić na jednoj strani nosa i nekoliko crvenih na čelu. "Je li to izgubljeno štene o kojem je govorio Ser Gregor?" upita on Škakljača. "Onaj koji se popiškio u rogoz i pobjegao?"
Škakljač položi ruku upozorenja na momkovo rame i oštro zatrese glavom. Arya je to jasno pročitala.
Štitonoša nije, ili nije mario. "Ser je rekao da je njegovo malo štene od brata podvilo rep kad je bitka u Kraljevu grudobranu postala prev-ruća. Rekao je da je pobjegao cvileći." Uputio je Psu glup, podrugljiv osmijeh.
Clegane je proučavao momka i nije izustio ni riječi. Polliver odgurne djevojku s krila i osovi se na noge. "Momak je pijan", reče. Oklopnik je bio gotovo jednako visok kao Pas, iako ne tako mišićav. Brada u obliku lopate pokrivala mu je čeljust i podbradak, gusta, crna i uredno podreza-na, ali glava mu je bila ćelava. "Ne može podnijet vino, to je sve."
"Onda ne bi smio piti."
"Ne plašim se šteneta..." počne dječak, sve dok mu Škakljač nije onako kao usput povukao uho palcem i kažiprstom. Riječi postadoše bolno skvičanje.

Krčmar se hitajući vrati s dva kamena kaleža i vrčem na kositrenom pladnju. Sandor podigne vrč k ustima. Arya je mogla vidjeti mišiće na njegovu vratu kako se pomiču dok je gutao. Kad je tresnuo njime o stol, pola vina je nestalo. "Sad možeš lijevati. Radije pokupi one bakrenja-ke, to je vjerojatno jedini novac koji ćeš danas vidjeti."
"Platit ćemo kad popijemo", reče Polliyer.
"Kad popijete, poškakljat ćete krčmara da vidite gdje čuva zlato. Kao što uvijek radite."
Krčmar se odjednom sjeti nečega u kuhinji. Mještani su također odlazili, a djevojke su nestale. Jedini zvuk u zajedničkoj odaji bilo je tiho pucketanje vatre na ognjištu. / *mi bismo trebali ići, znala* je Arya.
"Ako tražiš Sera, došao si prekasno", reče Polliver. "Bio je u Har-renhalu, ali više nije. Kraljica je poslala po njega." Nosio je tri oštrice za pojasom, opazi Arya; dugi mač na lijevom boku, a na desnom bodež i tanju oštricu, predugu da bi bila bodež i prekratku da bi bila mač. "Kralj Joffrey je mrtav, znaš", doda. "Otrovali su ga na njegovoj svadbenoj gozbi."
Arya se prikrade dublje u sobu. *Joffrey je mrtav.* Mogla ga je gotovo vidjeti, s njegovim plavim kovrčama, zlim osmijehom i debelim mekim usnama. *Joffrey je mrtav! Znala* je da ju je to trebalo razveseliti, ali nekako je u sebi još osjećala prazninu. Joffrey je bio mrtav, ali ako je mrtav bio i Robb, zašto je to bilo važno?
"Toliko o mojoj hrabroj braći iz Kraljevske garde." Pas prezirno otpuhne. "Tko ga je ubio?"
"Vražićak, misli se. On i njegova mala žena." "Koja žena?"
"Zaboravio sam, skrivao si se pod kamenom. Sjevernjakinja. Kći Oštrozimlja. Čuli smo da je ubila kralja čarolijom, a onda se pretvorila u strahovuka s velikim kožnim krilima poput šišmiša i odletjela kroz prozor kule. Ali ostavila je patuljka za sobom i Cersei mu kani odrubiti glavu."
Glupost, pomisli Arya. *Sansa zna jedino pjesme, a ne čarolije, i nikad se ne bi udala za Vražićka.*
Pas je sjedio na klupi najbližoj vratima. Usta su mu se trzala, ali samo s opečene strane. "Trebala ga je uroniti u divlju vatru i skuhati ga. Ili ga škakljati dok mjesec ne pocrni." Podigne svoj vinski kalež i smjesta ga iskapi.
On je jedan od njih, pomisli Arya kad je to vidjela. *Zagrizla* je usnicu tako jako da je okusila krv. *On je isti kao oni. Trebala sam ga ubiti dok je spavao.*
"Dakle, Gregor je zauzeo Harrenhal?" reče Sandor.
"Nije ga gotovo ni trebalo zauzimati", reče Polliver. "Plaćenici su pobjegli čim su saznali da dolazimo, svi osim nekolicine. Jedan od kuhara otvorio nam je bočna vrata, da se osveti Jarcu što mu je odsjekao stopalo." Zahihoće se. *"Zadržali* smo ga da nam kuha, nekoliko djevojčura da nam griju postelje, a sve ostale poklali."
"Sve ostale?" izlane Arya.
"Pa, Ser je zadržao Jarca da mu prođe vrijeme."
Sandor reče: "Je li Crna Riba još u Rijekotoku?"
"Ne zadugo", reče Polliver. "Pod opsadom je. Stari Frey će objesit Edmurea Tullvja ako on ne preda zamak. Jedine prave borbe vode se oko Gavran-drva. Blackwoodi i Brackeni. Brackeni su sada naši."
Pas nalije kalež vina za Aryju i još jedan za sebe, i ispije ga zureći u vatru na ognjištu.
"Ptičica je odletjela, dakle? Pa, to bolje za nju. Pos-rala se na Vražićkovu glavu i odlepršala."
"Pronaći će je", reče Polliver. "Makar to bude stajalo polovicu zlata u Bacačevoj hridi."

"Ljepušna djevojka, čujem", reče Škakljač. "Slatka ko med." On cmokne usnama i osmjehne se.
"I pristojna", složi se Pas. "Prava mala gospa. Ne kao njezina prokleta sestra."
"I nju su pronašli", reče Polliver. "Sestru. Čujem da su je obećali Bol-tonovu kopiletu."
Arya je pijuckala vino pa joj nisu mogli vidjeti usta. Nije razumjela 6 čemu Polliver govori. *Sansa nema drugu sestru.* Sandor Clegane se glasno nasmije.
"Stoje tako prokleto smiješno?" upita Polliver.
Pas nijednom ne dobaci pogled Aryji. "Da sam htio da to znaš, bio bih ti rekao. Ima li brodova u Soljenicama?"
"Soljenicama? Kako bih ja to znao? Čujem da su se trgovci vratili u Djevičino jezerce. Randvll Tarly je osvojio zamak i zaključao Mootona u ćeliju u kuli. Nisam čuo ništa o Soljenicama."
Škakljač se nagne naprijed. "Zar bi se otisnuo na more da se ne pozdraviš s bratom?"
Arya se naježi kad gaje čula da postavlja pitanje. "Ser bi radije da se vratiš s nama u Harrenhal, Sandore. Kladim se da bi. Ili u Kraljev grudobran..."
"Jebeš to. Jebeš njega. Jebeš vas."
Škakljač slegne ramenima, ispravi se i posegne rukom iza glave da protrlja zatiljak. Tada se naizgled sve dogodilo odjednom; Sandor posrne na noge, Polliver isuče svoj dugi mač, a Škakljačeva ruka švigne natrag zamagljena od brzine poslavši nešto srebrno bljeskavo preko zajedničke odaje. Da se Pas nije kretao, nož bi mu ogulio jabučicu vrata; umjesto toga samo mu je okrznuo rebra i završio drhteći na zidu blizu vrata. Tada se nasmijao, smijehom hladnim i šupljim kao da dolazi s dna duboka bunara. "Nadao sam se da ćeš učiniti nešto glupo." Njegov mač isklizne iz korica upravo na vrijeme da odbije Polliverov prvi zamah.
Arya načini korak natrag dok je započinjala duga čelična pjesma. Škakljač siđe s klupe s kratkim mačem u jednoj ruci i bodežom u drugoj. Čak je i zdepasti smeđokosi štitonoša bio na nogama, petljajući oko svog balčaka. Zgrabila je svoj vinski kalež sa stola i bacila mu ga u lice. Gađala je bolje nego u Blizancima. Kalež ga je pogodio ravno u njegov t veliki bijeli prišt te se tvrdo srušio na stražnjicu.
Polliver je bio mrk, metodičan borac i pritiskao je Sandora nepoko-Ilebljivo prema natrag, a njegov se težak dugi mač pomicao divljačkom f preciznošću. Psetovi zamasi bijahu nemarniji, njegovo pariranje prenagljeno, njegove noge spore i nespretne.
Pijan je, shvati Arya u očaju. *Popio je prebrzo, bez hrane u želucu.* A Škakljač se šuljao oko zida da dođe iza njega. Zgrabila je drugi vinski kalež i bacila ga na njega, ali on je bio brži od štitonoše te je sagnuo glavu na vrijeme. Pogled koji joj je tada dobacio bio je hladan od obećanja. *Ima li u selu skrivenog zlata?* mogla ga je čuti kako pita. Glupi štitonoša je stezao rub stola i podizao se na koljena. Arya je mogla okusiti začetke panike u dnu svog grla. *Strah siječe dublje od mačeva. Strah siječe dublje...*
Sandor ispusti uzdah boli. Opečena strana njegova lica krvarila je od sljepoočnice do obraza, a komad njegova uha je nestao. Činilo se da ga je to razgnjevilo. Potjerao je Pollivera natrag divljim napadom, udarajući po njemu starim zarezanim mačem koji je zamijenio u brdima. Bradati čovjek je ustuknuo, ali nijedan od zamaha nije ga ni dotaknuo. A tada Škakljač preskoči klupu brzo poput zmije i zasiječe u Psetov zatiljak rubom svog kratkog mača.
Ubijaju ga. Arya više nije imala kaleže, ali postojalo je nešto bolje što je mogla baciti. Izvukla je bodež koji su oteli umirućem strijelcu i pokušala ga hitnuti na Škakljača onako kako je on to učinio. No, nije bilo isto kao bacati kamen ili divlju jabuku. Nož

se pokoleba i pogodi ga drškom u ruku. *Nije ga ni osjetio.* Bio je previše usredotočen na Cleganea.
Clegane pokuša ubod vrhom mača i pritom se divlje izvije u stranu, dobivši trenutak odmora. Krv mu je curila niz lice i iz posjekotine na vratu. Oba Gorostasova čovjeka žestoko ga napadoše, Polliver sijekući prema njegovoj glavi i ramenima dok je Škakljač uskakivao da ga ubode u leđa ili trbuh. Težak kameni vrč još je bio na stolu. Arya ga ščepa objema rukama, ali dok ga je podizala nešto je uhvati za mišicu. Vrč joj isklizne iz prstiju i razbije se o pod. Silom okrenuta, našla se nos uz nos sa štitonošom. *Glupačo, posve si zaboravila na njega.* Njegov veliki bijeli prišt je pukao, vidjela je.
"Jesi li ti štenčevo štene?" Imao je mač u desnici i njezinu mišicu u ljevici, ali njezine su šake bile slobodne, te ona istrgne njegov nož iz korica i uvuče ga opet u njegov trbuh, izvivši ga. Nije nosio žičanu košulju, čak ni uškrobljenu kožu, te je prošao ravno kroz njega, poput Igle kad je ubila konjušara u Kraljevu grudobranu.
Štitonošine se oči rašire i on joj ispusti ruku. Arya se okrene prema vratima i iščupa Škakljačev nož iz zida.
Polliver i Škakljač zatjerali su Psa u kut iza klupe, a jedan od njih zadao mu je gadnu crvenu posjeklinu na gornjem rebru uz ostale njegove rane. Sandor se oslanjao na zid, krvareći i glasno dišući. Izgledao je kao da jedva može stajati, a kamoli se boriti.
"Baci mač i odvest ćemo te u Harrenhal", reče mu Polliver.
"Da me Gregor može dokrajčiti sam?" Škakljač reče: "Možda te preda meni."
"Ako me želiš, dođi po mene." Sandor se odgurne od zida i stane u polučučanj iza klupe, držeći mač poprijeko svog tijela.
"Misliš da nećemo?" reče Polliver. "Pijan si."
"Možda," reče Pas, "ali ti si mrtav." On zamahne nogom i dohvati klupu, zatjeravši je snažno u Polliverove goljenice. Bradati nekako ostane na nogama, ali Pas se sagne pod njegovim divljim zamahom i podigne vlastiti mač okrutnim zamahom nadlanice. Krv poprska strop i zidove. Oštrica se zabila usred Polliverova lica, pa kad ju je Pas izvukao, pola njegove glave otišlo je s njom.
Škakljač ustukne. Arya je mogla nanjušiti njegov strah. Kratki mač u njegovoj ruci odjednom se činio gotovo igračkom naspram dugačke oštrice koju je držao Pas, a on nije bio ni oklopljen. Kretao se brzo, lak na nogama, ne odvraćajući pogled sa Sandora Cleganea. Bilo je najlakše na svijetu za Aryju da korakne iza njega i probode ga.
"Ima li u selu skrivenog zlata?" viknula je dok je zabijala oštricu u njegova leda. "Ima li srebra? Dragulja?" Ubode ga još dvaput. "Ima li hrane? Gdje je knez Beric?" Tada je bila na njemu, još bodući. "Kamo je otišao? Koliko je ljudi bilo s njim? Koliko vitezova? Koliko strijelaca? Koliko, koliko, koliko, koliko, koliko, koliko? Ima li *zlata* u selu?"
Ruke su joj bile crvene i ljepljive kad ju je Sandor odvukao s njega. "Dosta", bilo je sve što je rekao. I sam je krvario poput preklane svinje i vukao jednu nogu dok je hodao.
"Ima još jedan", podsjeti ga Arya.
Štitonoša je izvukao nož iz svog trbuha i pokušavao zaustaviti krv rukama. Kad ga je Pas povukao na noge, vrisnuo je i počeo cmizdriti poput djeteta. "Milost," plakao je, "milost. Nemojte me ubiti. Majko, smi-luj se."
"Zar ja sličim tvojoj jebenoj materi?" Pas nije nalikovao na čovjeka. "I ovoga si ubila", reče Aryji. "Bocnula ga u crijeva, to će ga dokrajčiti. Ali trebat će mu dugo da umre."

Činilo se da ga momak ne čuje. "Došao sam zbog cura", jecao je. "... učinit od mene muškarca, rekao je Polly... o bogovi, odvedite me u koji zamak... meštru, odvedite me nekom meštru, moj otac ima zlata... bilo je to samo zbog cura... milost, ser."
Pas ga odalami po licu, što ga natjera da ponovno vrisne. "Ne zovi me ser." Okrene se Aryji. "Ovaj je tvoj, vučice. Ti to obavi."
Znala je što je mislio. Arya pođe k Polliveru i klekne u njegovu krv dovoljno dugo da mu otkopča pojas za mač. Viseći pokraj njegova bodeža bila je tanja oštrica, preduga da bi bila bodež, prekratka da bi bila muški mač... ali ležala je upravo kako valja u njezinoj ruci.
"Sjećaš se gdje je srce?" upita Pas.
Ona kimne. Štitonoša prevrne očima. "Milost."
Igla mu se zavuče među rebra i udijeli mu je.
"Dobro." Sandorov glas bio je mukao od boli. "Ako su se ova trojica tu kurvala, Gregor sigurno drži i gaz i Harrenhal. Još njegovih ljubimaca moglo bi dojahati svakog časa, a mi smo ubili dovoljno jebenih budala za jedan dan."
"Kamo ćemo poći?" upita ona.
"U Soljenice." On položi krupnu ruku na njezino rame da ne padne. "Ponesi malo vina, vučice. I uzmi koliko god novca imaju, trebat će nam. Ako u Soljenicama ima brodova, možemo stići u Dolinu preko mora." Njegova usta trzala su se prema njoj, dok je još krvi teklo s mjesta gdje mu se nalazilo uho. "Možda će te kneginja Lysa udati za svojega malog Roberta. *To* je brak koji bih volio vidjeti." Počeo se smijati, ali je umjesto toga jauknuo.
Kad je došlo vrijeme da odu, trebala mu je Arvjina pomoć da se popne na Neznanca. Svezao je trak tkanine oko vrata i drugi oko bedra, te skinuo štitonošin plašt s njegove kuke na zidu. Plašt je bio zelen, sa zelenom strijelom na bijeloj kosoj pruzi, ali kad gaje Pas smotao u svežanj i pritisnuo na uho, ubrzo je postao crven. Arya se bojala da će se srušiti čim krenu, ali on je nekako ostao u sedlu.
Nisu mogli riskirati susret s bilo kim tko je držao Gaz rubina, pa su umjesto da slijede Kraljevsku cestu skrenuli na jugoistok, kroz obrasla polja, šume i baruštine. Prošli su sati prije nego što su stigli na obale Trozupca. Rijeka se krotko vratila u svoj uobičajeni kanal, vidjela je Arya, a sav njezin mokri smeđi bijes nestao je s kišama. / *ona je umorna,* pomisli.
Blizu ruba vode pronašli su neke vrbe kako se uzdižu iz hrpe istrošenih stijena. Zajedno su stijene i drveće tvorili neku vrstu prirodne utvrde gdje su se mogli sakriti i od rijeke i od staze. "To će odgovarati", reče Pas. "Napoji konje i skupi štogod pruća za vatru." Kad je sjahao, morao se uhvatiti za granu stabla da ne padne.
"Zar se dim neće primjećivati?"
"Ako nas itko želi pronaći, moraju samo slijediti moju krv. Vodu i pruće. Ali najprije mi donesi onu vinsku mješinu."
Kad je zapalio vatru, Sandor namjesti svoju kacigu među plamenove, isprazni pola mješine s vinom u nju i sruši se uz izbočinu mahovinom prekrivene stijene kao da više ne kani ustati. Zapovjedio je Aryji da ispere štitonošin plašt i rasiječe ga na trake. I one su završile u njegovoj kacigi. "Da imam više vina, popio bih ga sve dok ne budem mrtav za svijet. Možda bih te trebao poslati u onu prokletu krčmu po još jednu mješinu ili tri."
"Ne", reče Arya. *Neće valjda, zar ne? Ako to učini, samo ću ga ostaviti i odjahati.*
Sandor se nasmije strahu na njezinu licu. "Šala, vučja djevojčice. Prokleta šala. Pronađi mi štap, otprilike ovako dugačak i ne previše debeo. I isperi s njega blato. Mrzim okus blata."

Nisu mu se svidjela prva dva štapa koja mu je donijela. U času kad je pronašla jedan koji mu je odgovarao, plamenovi su zacrnjeli njegovu pseću njušku sve do očiju. Unutra je vino divlje ključalo. "Uzmi kalež iz mog noćnog zavežljaja i napuni ga do pola", reče joj. "Budi oprezna. Prevrneš li tu prokletinju, *zaista* ću te poslati natrag po još. Uzmi vino i izlij mi ga na rane. Misliš da ćeš to moći učiniti?" Arya kimne. "Onda, što čekaš?" zareži on.

Zglobovi njezinih prstiju okrznuli su čelik kad je prvi put napunila kalež, opekavši je tako jako da je zaradila mjehure. Arya se morala ugristi za usnicu da ne krikne. Pas je upotrijebio štap u istu svrhu, ukli-ještivši ga između zubi dok je lijevala. Najprije je obradila posjekotinu na njegovu bedru, potom plići zarez na zatiljku. Sandor je savio desnicu u šaku i udarao njome o tlo dok je radila na njegovoj nozi. Kad je došao red na vrat, *zagrizao* je štap tako snažno da se prelomio, a ona mu je morala pronaći novi. Mogla je vidjeti užas u njegovim očima. "Okreni glavu." Prolila je vino po otvorenom crvenom mesu gdje mu se ranije nalazilo uho, a prsti smeđe krvi i crvenog vina potekli su mu niz čeljust. Tada je *zaista* kriknuo, unatoč štapu. Onda se onesvijestio od bola.

Arya se ostalog domislila sama. Izvukla je trake koje su načinili od šti-tonošina plašta s dna kacige i upotrijebila ih da poveže rane. Kad je došla do njegova uha, morala je zamotati polovicu njegove glave da zaustavi krvarenje. Dotad se već sumrak spuštao na Trozubac. Pustila je konje da pasu, a potom im svezala noge za noć i smjestila se što je udobnije mogla u nišu između dviju stijena. Vatra je neko vrijeme gorjela, a onda se utrnula. Arya je promatrala mjesec kroz granje nad glavom.

"Ser Gregor Gorostas", reče tiho. "Dunsen, Raff Medeni, Ser Ilyn, Ser Meryn, kraljica Cersei." Čudno se osjećala što je morala izostaviti Pollivera i Škakljača. I Joffreyja. Bilo joj je drago što je mrtav, ali željela je daje mogla biti ondje da mu vidi smrt ili da ga možda ubije sama. *Pol-liverje rekao da ga je Sansa ubila, i Vrazićak.* Je li to mogla biti istina? Vražićak je bio Lannister, a Sansa... *Htjela bih da se mogu pretvoriti, u stra-hovuka, da mi narastu krila i da odletim odavde.*

Ako je i Sansa otišla, više nije bilo drugih Starkovih osim nje. Jon je bio na Zidu tisuću liga daleko, ali on je bio Snow, a sve te tetke i ujaci kojima ju je Pas htio prodati, ni oni nisu bili Starkovi. Nisu bili *straho-vukovi.*

Sandor zastenje, a ona se prevrne na bok da ga pogleda. Izostavila je i njegovo ime, shvati. Zastoje to učinila? Pokušala je misliti na Myca-ha, ali bilo je teško sjetiti se kako je izgledao. Nije ga dugo poznavala. *Sve stoje ikad činio bilo je da se igrao mačevanja sa mnom.* "Pas", šapne i: *"Valar morghulis."* Možda će biti mrtav do jutra...

Ali kad je blijedo svjetlo zore prodrlo kroz drveće, on je bio taj koji ju je probudio vrškom svoje čizme. Sanjala je da je opet bila strahovuk, proganjajući konja bez jahača uzbrdo s čoporom iza sebe, ali njegova noga ju je vratila iz snova upravo kad su se približili da ga ubiju.

Pas je još bio slab, svaki njegov pokret bio je spor i nespretan. Zgu-rio se u sedlu i znojio, a uho mu je počelo krvariti kroz zavoj. Trebala mu je sva snaga da ne padne s Neznanca. Da su ih Gorostasovi ljudi došli loviti, sumnjala je da bi mogao uopće podići mač. Arya se obazre preko ramena, ali iza njih nije bilo ničeg osim vrane koja je lepršala s drveta na drvo. Jedini zvuk bila je rijeka.

Davno prije podneva, Sandor Clegane se počeo klatiti. Još su preos-tajali sati danjeg svjetla kad je zapovjedio da se zaustave. "Moram ot-počinuti", bilo je sve što je rekao. Ovaj put kad je sjahao *uistinu* je pao. Umjesto da pokuša ustati, slabašno je otpuzao pod jedno drvo i naslonio se na deblo. "Prokletstvo", opsovao je. "Prokletstvo." Kad je vidio da Arya bulji u njega, reče: "Oderao bih te živu za kalež vina, djevojčice."

Ona mu umjesto toga donese vode. On popije malo, potuži se da je imala okus blata i zapadne u nemiran grozničav san. Kad ga je dotakla, koža mu je gorjela. Arya onjuši njegove zavoje kao što je meštar Luwin ponekad činio kad je liječio njezinu posjeklinu ili ranu. Lice mu je najviše krvarilo, ali rana na njegovu bedru zaista je čudno vonjala.
Pitala se koliko su daleko bile te Soljenice, i bi li ih mogla pronaći sama. *Ne bih ga morala ubiti. Ako samo odjašem i ostavim ga, umrijet će sam od sebe. Umrijet će od groznice i ležati pod onim stablom do kraja svijeta.* Ali možda bi bilo bolje da ga ubije sama. Ubila je štitonošu u krčmi, a taj nije učinio ništa osim što ju je ščepao za ruku. Pas je ubio Mycaha. *Mycaha i druge. Kladim se daje ubio na stotine takvih kao stoje Mycah.* Vjerojatno bi ubio i nju da nije otkupnine.
Igla zasvjetluca kad ju je isukala. Polliver ju je održao lijepom i oštrom, barem to. Okrenula je tijelo na bok u stav vodene plesačice a da na to nije ni pomislila. Suho lišće zašuška joj pod nogama. *Hitra poput zmije,* pomisli ona. *Glatka poput ljetne svile.*
Njegove se oči otvore. "Sjećaš se gdje je srce?" upita promuklim šap-tom.
Stajala je nepomično poput kamena. "Ja... ja sam samo..."
"Ne laži", zareži on. "Mrzim lašce. Varalice bez petlje mrzim još više. Hajde, obavi to." Kad se Arya nije pomakla, on reče: "Ubio sam tvog malog mesara. Presjekao sam ga gotovo napola i smijao se tomu kasnije." Ispustio je neobičan zvuk, trebao joj je trenutak da shvati kako je jecao. "I ptičicu, tvoju lijepu sestru, stajao sam ondje u svojem bijelom plastu i puštao ih da je tuku. *Oteo* sam prokletu pjesmu, ona ju nije dala. Kanio sam oteti i nju. Trebao sam. Trebao sam je jebati do krvi i iščupati joj srce prije nego što sam je ostavio onom patuljku." Grč bola iskrivi mu lice. "Želiš me natjerati da molim, kučko? *Učini to!* Dar milosti... osveti svog malog Michaela..."
"Mycaha." Arya korakne dalje od njega. "Ne zaslužuješ dar milosti."
Pas ju je gledao kako sedla Kukavicu očima sjajnim od groznice. Nijednom nije pokušao ustati i spriječiti je. Ali kad je uzjahala, reče: "Pravi strahovuk dokrajči ranjenu životinju."
Možda te neki pravi strahovukovi pronađu, pomisli Arya. *Možda te nanjuše kad zađe sunce.* Onda će naučiti što strahovukovi rade psima. "Nisi me smio udariti onomad sjekirom", reče ona. "Trebao si mi spasiti majku." Okrenula je konja i odjahala od njega, nijednom se ne osvrnuvši.
[1] Vedrog jutra šest dana kasnije stigla je do mjesta gdje se Trozubac počeo širiti, a zrak mirisao više na sol nego na drveće. *Zadržala* se blizu vode, prolazeći pokraj polja i farmi, a malo poslije podneva pred njom se ukaže grad. *Soljenice,* ponada se ona. Mali zamak dominirao je gradom; ne veći od utvrde, zapravo, s jednom jedinom visokom četvrtastom tvrđavom s dvorištem i obrambenim zidom. Većina trgovina, krčmi i pivnica oko luke bila je opljačkana ili spaljena, iako su neke još uvijek izgledale naseljene. Ali luka je bila ondje, a na istok se širio Zaljev rakova, čije su se vode ljeskale modro i zeleno na suncu.
A bilo je i brodova.
Tri, pomisli Arya, *ima ih tri.* Dva su bila samo riječne galije, plitki teretni brodovi načinjeni da plove vodama Trozupca. Treći bijaše veći, trgovački brod slanog mora s dva reda vesala, pozlaćenim pramcem i tri visoka jarbola sa smotanim purpurnim jedrima. I njegov je trup bio obojen purpurno. Arya odjaše na Kukavici niz dokove da bolje pogleda. Neznanci nisu bili tako čudni u luci kao u malim selima i činilo se da nitko ne mari tko je i zašto je tu.
Treba mi srebra. Spoznaja je natjera da se ugrize za usnicu. Pronašli su jelena i tuce bakrenjaka kod Pollivera, osam srebrnjaka kod prišta-vog štitonoše kojeg je ubila i

samo par novčića u Škakljačevoj novčarki. Ali Pas joj je rekao da mu svuče čizme i razreze krvlju natopljenu odjeću, te je otkrila po jelen u svakom nožnom prstu i tri *zlatna* zmaja sašivena u podstavi njegova haljetka. Međutim, Sandor je sve to prisvojio. *To nije bilo pošteno. Novac je bio moj jednako kao i njegov.* Da mu je udijelila dar milosti... ali, nije. Nije se mogla vratiti, kao što nije mogla ni moliti za pomoć. *Moleći za pomoć nikad je ne dobiješ.* Trebat će prodati Kukavicu i nadati se da će za nju dobiti dovoljno.

Staje bijahu spaljene, doznala je od dječaka na dokovima, ali žena koja ih je držala još je trgovala iza septe. Arya ju je lako pronašla, krupna, čila žena s dobrim konjskim mirisom na sebi. Kukavica joj se svidjela na prvi pogled, upitala je Aryju kako ju je dobila i iscerila se na odgovor. "Ona je čistokrvan konj, to je očito, i ne dvojim da je pripadala vitezu, mila", reče. "Ali vitez nije bio tvoj mrtvi brat. Poslujem s onim tamo zamkom mnogo godina, pa znam kakvi su plemenitaši. Ova kobila je čistokrvna, ali ti nisi." Bocnula je prstom Aryju u grudi. "Pronašla si je ili ukrala, nije važno što, ali tako je bilo. Jedini način da prljavo malo stvorenje poput tebe jaše trkaćeg konja."

Arya se ujede za usnicu. "Znači li to da je nećete kupiti?"

Žena se zahihoće. "To znači da ćeš uzet što ti dam, mila. Inače ćemo poći u zamak i možda ne dobiješ ništa. Ili te čak objese, jer si nekom dobrom vitezu ukrala konja."

Šestero drugih stanovnika Soljenica bijaše u blizini, idući za svojim poslom, te je Arya znala da ne može ubiti ženu. Umjesto toga morala se ugristi za usnicu i dopustiti da je prevari. Novčarka koju je dobila bila je žalosno plosnata, a kad je *zatražila* više za sedlo, uzde i gunj, žena joj se samo nasmijala.

Nikad ne bi prevarila Psa, pomisli tijekom duge šetnje natrag na dokove. Činilo se da je udaljenost porasla miljama otkad ju je projahala.

Purpurna galija još je bila ondje. Da je brod otplovio dok ju je žena doslovice pljačkala, to bi bilo previše. Bačva medovine kotrljala se uz dasku kad je stigla. Kad ju je pokušala slijediti, mornar na palubi joj dovikne nešto na jeziku koji nije znala. "Želim vidjeti kapetana", reče mu Arya. On samo vikne još jače. Ali komešanje privuče pažnju zdepastog sjedokosog čovjeka u plastu od purpurne vune, a on je govorio Zajedničkim jezikom. "Ja sam ovdje kapetan", reče. "Što želiš? Budi brza, dijete, moramo uhvatiti plimu."

"Želim ići na sjever, na Zid. Evo, mogu platiti." Dala mu je novčarku. "Noćna straža ima zamak na moru."

"Istočnu stražarnicu." Kapetan prospe srebro na svoj dlan i namršti se. "Je li to sve što imaš?"

Nije dovoljno, znala je Arya iako joj nije rekao. Mogla je to vidjeti na njegovu licu. "Neće mi trebati kabina", reče. "Mogu spavati dolje u to-varnom prostoru ili..."

"Primi je kao kabinsku djevojku", reče veslač u prolazu, sa smotkom vune preko ramena. "Može spavat sa mnom."

"Pazi na jezik", prasne kapetan.

"Mogla bih raditi", reče Arya. "Mogu ribati palubu. Nekoć sam ribala stube zamka. Ili bih mogla veslati..."

"Ne," reče on, "ne bi." Vratio joj je njezin novac. "Ne bi bilo važno čak i da možeš, dijete. Na sjeveru nema ništa za nas. Led, rat i gusari. Vidjeli smo desetak gusarskih brodova kako plove na sjever dok smo obilazili Rt napukle pandže i ne želim ih ponovno susresti. Odavde ćemo usmjeriti naša vesla prema kući, a predlažem da i ti učiniš isto."

Nemam kuću, pomisli Arya. *Nemam čopor. A sada nemam ni konja.*

Kapetan je bio na odlasku kad je rekla: "Koji je ovo brod, moj gospodaru?"

On zastane dovoljno dugo da joj uputi umoran osmijeh. "Ovo je galija *Titanova kći,* iz Slobodnog grada Braavosa."

"Čekajte", naglo će Arya. "Imam još nešto." Gurnula ga je u svoje rublje da ga čuva na sigurnom, te je morala duboko kopati da ga pronađe, dok su se veslači smijali, a kapetan čekao s očitim nestrpljenjem. "Još jedan srebrnjak neće ništa značiti, dijete", reče na koncu.
"Nije srebrnjak." Njezini se prsti sklope oko njega. "Željezan je. Evo." Ona mu ga utisne u ruku, mali crni željezni novčić koji joj je dao Jaqen H'ghar, tako istrošen da muškarac čiju je glavu nosio nije imao crte lica. *Vjerojatno je bezvrijedan, ali...*
Kapetan ga prevrne i zatrepće na nj, a onda je ponovno pogleda. "Ovo... kako...?"
Jaqen je rekao da izgovorim i riječi. Arya prekriži ruke na grudima. *"Valar morghulis"*, reče, glasno kao daje znala što znači.
"Valar dohaeris", odvrati on, dotičući čelo s dva prsta. *"Naravno* da ćeš dobiti kabinu."

samwell

Siše jače od moga." Gilly pomiluje djetetovu glavu dok ga je privijala na svoju bradavicu. "Gladan je", reče plavokosa žena Val, ona koju su crna braća nazivala divljačkom princezom. "Dosad je živio na kozjem mlijeku i napicima onog slijepog meštra."
Dječak još nije imao ime, kao ni Gillvn. To je bio divljački običaj. Činilo se da čak ni sin Mancea Raydera neće dobiti ime do svoje treće godine, iako je Sam čuo da ga braća zovu Mali princ i Rođen-u-bitki.
Gledao je kako dijete pije iz Gillvne dojke, a onda gledao Jona kako ga promatra. *Jon se smiješi.* Tužan osmijeh, ipak, ali svakako neka vrsta osmijeha. Samu je bilo drago što ga vidi. *To je prvi put da sam ga vidio kako se smiješi otkad sam se vratio.*
Hodali su od Noćne utvrde do Dubokog jezera, i od Dubokog jezera do Kraljičinih dveri, slijedeći usku stazu od jednog zamka do drugog, nikad ne gubeći Zid iz vida. Dan i pol do Crnog zamka, dok su klipsali na žuljevitim nogama, Gilly je čula konje iza njih i okrenula se kako bi ugledala kolonu crnih jahača koja je stizala sa *zapada.* "Moja braća", uvjeravao ju je Sam. "Nitko ne koristi ovu cestu osim Noćne straže." Ispostavilo se da je to bio Ser Denys Mallister iz Sjenovite kule, zajedno s ranjenim Bowenom Marshem i preživjelima iz bitke kod Mosta lubanja. Kad je Sam ugledao Dywena, Orijaša i Žalosnog Edda Tolletta, pao je na koljena i zaplakao.
Od njih je doznao za bitku pod Zidom. "Stannis se iskrcao sa svojim vitezovima kod Istočne stražarnice, a Cotter Pyke ga je poveo izvid-ničkim putovima da uhvate divljake na prepad", rekao mu je Orijaš. "Smlavio ih je. Mance Rayder je zarobljen, tisuću njegovih najboljih pobijeno, uključujući Harmu Psoglavu. Ostali su se raspršili poput lišća pred olujom, čujemo." *Bogovi su dobri,* pomislio je Sam. Da se nije izgubio dok je išao na jug iz Crasterove tvrđe, on i Gilly mogli su ušetati ravno u bitku... ili u tabor Mancea Raydera, u najboljem slučaju. To bi moglo biti dobro za Gilly i dječaka, ali ne za njega. Sam je čuo sve priče o tome što su divljaci činili zarobljenim Vranama. Zadrhtao je.
Ništa što su mu njegova braća rekla nije ga međutim pripremilo na ono što je zatekao u Crnom zamku. Zajednička dvorana izgorjela je do temelja, a velebno drveno stubište bilo je humak prelomljenog leda i sažeženog drvlja. Donal Noye je bio mrtav, zajedno s Rastom, Gluhim Dickom, Crvenim Alvnom, i još mnogo njih, ali zamak je bio krcatiji nego što ga je Sam ikad vidio; ne crnom braćom, već kraljevim vojnicima, njih više od tisuću. Kralj je boravio u Kraljevoj kuli prvi put u živom pamćenju, a stjegovi su lepršali s Koplja, Hardinove kule, Sive utvrde, Štit--dvorane i ostalih zgrada koje su stajale prazne i napuštene mnogo godina. "Onaj veliki, zlatni s crnim jelenom, to je kraljevski barjak kuće Baratheon", rekao je Gilly koja nikad prije nije vidjela stjegove. "Lisisa--i-cvijeće je kuća Florent. Kornjača je Estermont, sabljarka je Bar Emmon, ukrštene trublje su za Wensingtone."
"Svi su živih boja poput cvijeća." Gilly uperi prst. "Sviđaju mi se oni žuti, s vatrom. Pogledaj, neki borci imaju isto to na bluzama."
"Vatreno srce. Ne znam čiji je to grb."

Otkrio je uskoro. *"Kraljičini ljudi"*, rekao mu je Pyp, nakon što je ispustio poklik i viknuo, "pohitajte i zabarikadirajte vrata, momci, Sam Ppkositelj vratio se iz groba", dok je Grenn grlio Sama tako jako da je mislio da će mu rebra prepuknuti. "Ali radije se .ne raspituj gdje je kraljica. Stannis ju je ostavio u Istočnoj stražarnici, s njihovom kćerkom i flotom. Nije doveo nijednu ženu osim one crvene."
"One crvene?" rekao je Sam nesigurno.
"Melisandre od Asshaija", reče Grenn. "Kraljeva čarobnica. Vele da je spalila živog čovjeka u Zmajevu kamenu kako bi Stannis imao povoljne vjetrove na svojem putovanju na sjever. Jahala je uz njega i u bitki, te mu dala čarobni mač. Donositelj svjetla, tako ga zovu. Čekaj da ga vidiš. Blista kao da je u njemu komadić sunca."
Ponovno je pogledao Sama i iskesio zube u velik bespomoćan glup osmijeh. "Još ne mogu vjerovat da si tu."
I Jon Snow se nasmiješio kad ga je ugledao, ali bio je to umoran osmijeh, poput onog koji je imao sada. "Ipak si se vratio", rekao je. "I izbavio Gilly. Obavio si dobar posao, Same."
Jon je obavio više nego dobar posao, sudeći po Grennovoj priči. Ali čak i zarobljavanje Roga zime i divljačkog princa nije bilo dovoljno za Ser Allisera Thornea i njegove prijatelje, koji su ga još proglašavali prebjegom. Iako je meštar Aemon govorio da njegova rana dobro zarasta, Jon je nosio druge ožiljke, dublje od onih oko svojega oka. *Tuguje za svojom divljom djevojkom i svojom braćom.*
"Čudno", rekao je Samu. "Craster nije volio Mancea, ni Mance Cras-tera, ali sada Crasterova kći hrani Manceova sina."
"Imam mlijeka", reče Gilly, glasom tihim i stidljivim. "Moj uzima tek malo. Nije pohlepan poput ovoga."
Divljakinja Val okrene se prema njima. "Čula sam da kraljičini ljudi govore kako crvena žena kani predat Mancea vatri, čim dovoljno ojača."
Jon joj uputi umoran pogled. "Mance je dezerter Noćne straže. Kazna za to je smrt. Da ga je Straža zarobila, dosad bi ga već objesili, ali on je kraljev zarobljenik, a nitko ne zna kraljev um osim crvene žene."
"Želim ga vidjet", reče Val. "Želim mu pokazat sina. Zaslužuje toliko, prije nego što ga ubijete."
Sam pokuša objasniti. "Nikome nije dopušteno da ga vidi, osim meštru Aemonu, moja gospo."
"Daje u mojoj moći, Mance bi mogao držati svog sina." Jonov osmijeh je iščeznuo. "Žao mi je, Val." Okrenuo se da ode. "Sam i ja se moramo vratiti dužnostima. Sam mora. Pitat ćemo možeš li vidjeti Mancea. To je sve što mogu obećati."
Sam se zadrži dovoljno dugo da stisne Gillvnu ruku i obeća da će se vratiti nakon večere. Onda pohita za njim. Bilo je stražara pred vratima, kraljičinih ljudi s kopljima. Jon je bio na pola puta niz stube, ali pričekao je kad je čuo Sama kako dašće za njim. "Gilly ti se jako sviđa, zar ne?"
Sam pocrveni. "Gilly je dobra. Dobra je i mila." Bio je sretan što je njegova duga mora završila, sretan što se vratio svojoj braći u Crni za-mak... ali ponekih noći, sam u svojoj ćeliji, sjećao se kako je Gilly bila topla kad bi se sklupčali pod krznima s djetetom između sebe. "Ona... učinila me hrabrijim, Jone. Ne *hrabrim,* ali... hrabrijim."
"Znaš da je ne možeš zadržati," blago će Jon, "kao što ni ja nisam mogao ostati s Ygritte. Položio si zakletvu, Same, kao i ja. Kao i svi mi."
"Znam. Gilly je rekla da bi mi bila žena, ali... rekao sam joj za zakletvu i što ona znači. Ne znam je li ju to rastužilo ili razveselilo, ali rekao sam joj." Nervozno proguta pa izusti: "Jone, može li biti časno lagati, ako se laže u... dobru svrhu?"

"To bi ovisilo o laži i svrsi, predmnijevam." Jon promotri Sama. "Ne bih to savjetovao. Ti nisi stvoren za laži, Same. Rumeniš se, cičiš i mucaš."
"Tako je," reče Sam, "ali mogao bih lagati u pismu. Bolji sam s perom u ruci. Imam... zamisao. Kad se stvari tu srede, mislio sam da bi za Gilly bilo najbolje... mislio sam je poslati na Rogati brijeg. Mojoj majci, sestrama i mom... mom o-o-ocu. Kad bi Gilly rekla da je dijete m--moje..." Ponovno se crvenio. "Moja majka bi ga htjela, znam. Pronašla bi neko mjesto za Gilly, kakvu službu, ne bi bilo tako teško kao služiti Crasteru. A knez R-Randyll, on... on nikad ne bi *rekao,* ali možda bi bio zadovoljan ako bi vjerovao da sam nekoj divljakinji napravio kopile. To bi barem dokazalo da sam dovoljno muškarac da legnem sa ženom i zač-nem sina. Rekao mi je jednom da ću sigurno umrijeti kao djevac, da nijedna žena nikad ne bi... znaš... Jone, ako to učinim, napišem tu laž... bi li to bilo dobro? Život koji bi dječak imao..."
"Odrastajući kao kopile u djedovu zamku?" Jon slegne ramenima. "To najvećim dijelom ovisi o tvom ocu, i o tome kakav je ovo dječak. Ako bude na tebe..."
"Neće. Craster je njegov pravi otac. Vidio si ga, bio je tvrd poput starog panja, a Gilly je jača nego što izgleda."
"Ako dječak pokaže ikakvu vještinu s mačem ili kopljem, trebao bi u najmanju ruku dobiti mjesto u kućnoj straži tvog oca", reče Jon. "Nije nepoznato da se kopilad uvježbava za štitonoše i pomazuje za vitezove. Ali uvjeri se da Gilly može uvjerljivo igrati tu igru. Po onome što si mi ispripovjedio o knezu Randvllu, sumnjam da bi milostivo prihvatio da ga prevare."
Još stražara bijaše postavljeno na stubama pred kulom. To međutim bijahu kraljevi ljudi; Sam je brzo naučio razliku. Kraljevi su ljudi bili zemaljski i bezbožni poput svih drugih vojnika, ali kraljičini ljudi bijahu vatreno odani Melisandri od Asshaija i njezinu Gospodaru svjetla. "Ideš li opet u dvorište za vježbu?" upita Sam dok su prelazili dvorište. "Je li pametno vježbati tako naporno prije nego što ti noga posve zaraste?"
Jon slegne ramenima. "Što drugo mogu činiti? Marsh me maknuo s dužnosti, iz straha da sam još uvijek prebjeg."
"Malo je onih koji u to vjeruju", uvjeri ga Sam. "Ser Alliser i njegovi prijatelji. Većina braće zna bolje. Kralj Stannis također zna, kladim se. Donio si mu Rog zime i zarobio sina Mancea Raydera."
"Sve što sam učinio jest da sam zaštitio Val i djetešce od pljačkaša kad su divljaci pobjegli i *zadržao* ih ondje dok nas izvidnici nisu pronašli. Nikog nisam *zarobio.* Kralj Stannis drži svoje ljude na uzdi, to je očito. Pušta ih da malo pljačkaju, ali čuli smo za samo tri silovane divljakinje, a ljudi koji su to počinili, svi su uškopljeni. Predmnijevam da sam trebao ubijati slobodni narod dok je bježao. Ser Alliser širi priču da sam ogolio mač samo kad sam branio naše protivnike. Propustio sam ubiti Mancea Raydera jer sam bio u savezu s njim, veli on."
"To je samo Ser Alliser", reče Sam. "Svi znaju kakav je on čovjek." S njegovim plemenitim porijeklom, viteškim naslovom i dugim godinama u Straži, Ser Alliser Thorne mogao je biti jak pretendent na naslov Vrhovnog zapovjednika, ali gotovo svi ljudi koji su vježbali pod njegovim zapovjedništvom tijekom godina kad je djelovao kao glavni oružnik, prezirali su ga. Njegovo ime bilo je predloženo, naravno, ali nakon što je završio na slabom šestom mjestu prvog dana, a drugog dana zapravo *izgubio* glasove, Thorne se povukao da podrži kneza Janosa Slvnta.
"Ono što svi znaju jest da je Ser Alliser vitez plemenite loze i zakonitog roda, dok sam ja kopile koje je ubilo Ohorina Polurukog i spavalo s kopljanicom. *Varg,* čuo sam da me zovu. Kako mogu biti varg bez strahovuka, pitam ja tebe?" Usta mu se iskrive. "Čak više i ne sanjam Duha. Svi su moji snovi o kriptama, o kamenim kraljevima na njihovim prijestoljima. Ponekad čujem Robbov glas, i očev, kao da su na gozbi. Ali između nas je zid, a ja znam da za mene nisu prostrli mjesto."

Živi nemaju mjesta na gozbama mrtvih. Samovo se srce paralo što je morao u tom času šutjeti. *Bran nije mrtav, Jone,* htio je reći. *Sa svojim je prijateljima i putuju na sjeverna golemom losu da pronađu trooku vranu u dubinama Uklete šume.* Zvučalo je tako ludo da je ponekad Sam Tarly mislio da je sve samo sanjao, u duhu predočio od groznice, straha i gladi... ali svejedno bi to izlanuo, da nije dao riječ.
Triput se zakleo da će čuvati tajnu; jednom samom Branu, jednom onom neobičnom dječaku lojenu Reedu i posljednjem od svih, Hladno-rukom. "Svijet vjeruje da je dječak mrtav", rekao je njegov spasitelj na rastanku. "Neka njegove kosti počivaju u miru. Ne želimo da za nama dolaze tragači. Prisegni, Sairrvvelle od Noćne straže. Prisegni na život koji mi duguješ."
Nesretan, Sam prebaci težinu s noge na nogu pa izusti: "Kneza Ja-nosa nikad neće izabrati za Vrhovnog zapovjednika." Bila je to najbolja utjeha koju je mogao ponuditi Jonu, jedina utjeha. "To se neće dogoditi."
"Same, ti si draga budala. Otvori oči. Događa se već danima." Jon makne kosu s očiju i reče: "Možda ništa ne znam, ali znam to. Sad me, molim te, ispričaj, moram nekog vrlo jako udariti mačem."
Sam nije mogao ništa učiniti nego ga promatrati kako gazi prema oružarnici i dvorištu za vježbu. Ondje je Jon Snow provodio većinu svojih sati na javi. Kako je Ser Endrevv bio mrtav, a Ser Alliser nezainteresiran, Crni zamak nije imao glavnog oružnika, pa je Jon preuzeo na sebe da radi s nekim svježijim regrutima; Satenom, Konjem, Skok-Robinom s njegovom šepavom nogom, Arronom i Emrickom. A kad su imali dužnosti, vježbao bi sam satima mačem, štitom i kopljem ili se hvatao u koštac sa svakim tko ga je htio izazvati.
Same, ti si draga budala, mogao je čuti Jona kako govori, cijelim putem do meštrove utvrde. *Otvori oči. Događa se već danima.* Zar je bio u pravu? Čovjek je trebao dvije trećine glasova Zaklete braće da postane Vrhovni zapovjednik Noćne straže, a nakon devet dana i devet glasanja nitko se tome nije ni približio. Knez *Janosjest* odmaknuo naprijed, pro-vukavši se najprije ispred Bowena Marsha, a zatim Othella Yarwycka, ali još je bio dobrano iza Ser Denvsa Mallistera od Sjenovite kule i Cot-tera Pykea od Istočne stražarnice pokraj Mora. *Jedan od njih bit će novi Vrhovni zapovjednik, zasigurno,* reče Sam samom sebi.
Stannis je postavio stražu i pred meštrovim vratima. Unutra, odaje bijahu vruće i nakrcane ranjenicima iz bitke; crnom braćom, kraljevim ljudima i kraljičinim ljudima. Clvdas se vukao između njih s vrčevima kozjeg mlijeka i sanjiva vina, ali meštar Aemon još se nije vratio s jutarnjeg posjeta Manceu Rayderu. Sam objesi svoj plašt na kuku i namjeri se pomoći. Ali dok je nosio, lijevao i mijenjao zavoje, Jonove su ga ri-ječi izjedale. *Same, ti si draga budala. Otvori oči. Događa se već danima.*
Prošao je dobar sat prije nego što se mogao ispričati i otići da nahrani gavrane. Na putu do vranjeg gnijezda zastao je da provjeri popis koji je napravio od sinoćnjeg zbrajanja. Na početku izbora, bilo je ponuđeno više od trideset imena, ali većina se povukla kad je postalo jasno da ne mogu pobijediti. Sedam ih je ostalo od sinoć. Ser Denys Mallister je prikupio dvjesto trinaest glasova, Cotter Pyke stotinu osamdeset sedam, knez Slynt sedamdeset četiri, Othell Yarwyck šezdeset, Bowen Marsh četrdeset devet, Troprsti Hobb pet i Žalosni Edd Tollet jedan. *Pyp i njegove glupe šale.* Sam prelista prijašnje račune. Ser Denys, Cotter Pyke i Bowen Marsh svi su padali od trećeg dana, Othell Yarwyck od četvrtog. Samo se knez Janos Slynt uspinjao iz dana u dan.
Mogao je čuti ptice *kakograkću* u gnijezdu, te je odložio papire i uspeo se stubama da ih nahrani. Stigla su još tri gavrana, opazi sa zadovoljstvom. *"Snow,"* zakreštali su na njega. *"Snow, snow, snow."* On ih je to naučio. Čak i s novim pridošlicama,

gavranovo gnijezdo činilo se žalosno praznim. Nekoliko ptica koje je Aemon poslao još se nisu vratile. *Ali jedna je stigla do Stannisa. Jedna je pronašla Zmajev kamen i kralja koji je još mario.* Tisuću liga južnije, znao je Sam, njegov otac je pripojio kuću Tarly savezu dječaka na Željeznom prijestolju, ali ni kralj Joffrey ni mali kralj Tommen nisu djelovali kad je Straža pozvala u pomoć. *Od kakve je koristi kralj koji ne brani svoje kraljevstvo?* pomislio je gnjevno, sjetivši se noći na Šaci Prvih ljudi i strašnog puta do Crastero-ve tvrđe kroz tamu, strah i snijeg koji je padao. Kraljičini ljudi budili su u njemu nelagodu, istina, ali barem su *došli.*

Te noći za večerom Sam je tražio Jona Snowa, ali nije ga nigdje vidio u špiljastom kamenom podrumu gdje su braća sada objedovala. Konačno je zauzeo mjesto na klupi blizu svojih drugih prijatelja. Pyp je pripovijedao Žalosnom Eddu o natjecanju koje su održali da vide koji će slamnati vojnik skupiti najviše divljačkih strijela. "Ti si vodio većinu puta, ali Watt od Dugog jezera dobio je tri posljednjeg dana i pretekao te."

"Nikad ne pobjeđujem ni u čemu", potuži se Žalosni Edd. "Ali, bogovi su se uvijek smiješili Wattu. Kad su ga divljaci oborili s Mosta lubanja, nekako je uspio sletjeti u lijepo duboko jezerce. Kakva je to bila sreća, izbjeći sve one stijene?"

"Je li pad bio dug?" htio je znati Grenn. "Je li mu to što je sletio u jezerce spasilo život?"

"Nije", reče Žalosni Edd. "Već je bio mrtav, od one sjekire u glavu. Ipak, bilo je prilično sretno, izbjeći stijene."

Troprsti Hobb je obećao braći pečeni mamutov but te noći, možda u nadi da iskamči još par glasova. *Ako mu je to bila zamisao, trebao je pronaći mlađeg mamuta,* pomisli Sam, dok je izvlačio komadić hrskavice između zubi. Uzdišući, odgurne jelo. Uskoro će uslijediti još jedno glasanje, a napetost u zraku bila je gušća od dima. Cotter Pyke sjedio je uz vatru, okružen izvidnicima iz Istočne stražarnice. Ser Denys Mallister bijaše blizu vrata s manjom skupinom ljudi iz Sjenovite kule. *Janos Slynt ima najbolje mjesto,* shvati Sam, *na pola puta između plamenova i propuha.*

Uznemirilo ga je što vidi Bowena Marsha uz njega, beskrvna lica i oronulog, glave još umotane u platno, ali slušajući sve što je knez Janos imao reći. Kad je na to ukazao prijateljima, Pyp reče: "A pogledaj dolje, tamo Ser Alliser šapće s Othellom Yarwyckom."

Nakon jela meštar Aemon ustane da upita želi li ijedan od braće govoriti prije nego što glasaju. Žalosni Edd ustane, kamena lica i mrk kao uvijek. "Samo želim reći onome tko bude glasao za mene da bih sigurno bio grozan vrhovni zapovjednik. Ali takvi bi bili i svi ostali." Slijedio ga je Bowen Marsh, koji je ustao s jednom rukom na ramenu kneza Slvnta. "Braćo i prijatelji, tražim da se moje ime povuče iz ovog izbora. Rana me još muči, a *zadaća* je prevelika za mene, bojim se... ali ne i za kneza Janosa, koji je mnogo godina zapovijedao zlatnim plaštevima Kraljeva grudobrana. Dajmo mu svi podršku."

Sam je čuo gnjevno mrmljanje s kraja odaje koje je pripadalo Cotteru Pykeu, a Ser Denys je pogledao jednog od svojih drugova i zatresao glavom. *Prekasno je, šteta je učinjena.* Pitao se gdje je Jon, i zašto je izostao.

Većina braće bila je nepismena, te je prema običaju izabiranje provodilo ubacivanjem glasova u velik trbušasti željezni kotao koji su Troprsti Hobb i Owen Klipan dovukli iz kuhinje. Bačve s glasovima bijahu u kutu iza teškog zastora, te su glasači mogli obaviti svoj izbor nevidljivi. Bilo je dopušteno da prijatelj ubaci nečiji glas ako je taj netko bio na dužnosti, te su neki ljudi uzimali dva glasa, tri ili četiri, a Ser Denys i Cotter Pyke glasali su za garnizone koje su ostavili za sobom.

Kad je dvorana konačno bila prazna, osim njih, Sam i Clvdas iskre-nuše kotao pred meštrom Aemonom. Slap školjki, kamenčića i bakrenih novčića prekrije stol.

Aemonove naborane ruke razvrstavale su iznenađujućom brzinom, pomičući školjke ovamo, kamenje tamo, novčiće na jednu stranu, povremenu glavu strijele, čavao i žir napose. Sam i Clydas su zbrajali hrpe, svaki od njih vodeći vlastiti popis.
Noćas je Sam bio na redu da prvi preda svoje rezultate. "Dvjesto tri za Ser Denvsa Mallistera", reče. "Stotinu šezdeset devet za Cottera Pykea. Stotinu trideset sedam za kneza Janosa Slvnta, sedamdeset dva za Othella Yarwycka, pet za Troprstog Hobba i dva za Žalosnog Edda."
"Ja imam stotinu šezdeset osam za Pykea", reče Clvdas. "Manjkaju nam dva glasa po mom računu, a jedan po Samovu."
"Samov zbroj je točan", reče meštar Aemon. "Jon Snow nije glasao. Nije važno. Nitko nije blizu."
Sam je osjećao više olakšanje nego razočaranje. Čak i uz podršku Bowena Marsha, knez Janos je svejedno bio treći. "Tko su ta petorica koja neprestano glasaju za Troprstog Hobba?" pitao se.
"Braća koja ga žele izbaciti iz kuhinje?" reče Clvdas.
"Ser Denys je pao deset glasova od jučer", istakne Sam. "A Cotter Pyke je pao gotovo dvadeset. To nije dobro."
"Nije dobro za njihove nade da postanu Vrhovni zapovjednici, dakako", reče meštar Aemon. "Ali to bi moglo biti dobro za Noćnu stražu, na kraju. Nije na nama da sudimo. Deset dana nije predugo. Jednom je izbor trajao gotovo dvije godine, nekih sedam stotina glasanja. Braća će doći do odluke kad budu spremna."
Da, pomisli Sam, *ali koje odluke?*
Poslije, nad kaležima razvodnjena vina u privatnosti Pypove ćelije, Samov se jezik razveže i on se zatekne kako razmišlja naglas. "Cotter Pyke i Ser Denys Mallister gube podršku, ali između sebe još imaju gotovo dvije trećine", reče Pypu i Grennu. "Svaki bi bio dobar kao Vrhovni zapovjednik. Netko mora uvjeriti jednog od njih da se povuče i podrži onog drugog."
"Netko?" reče Grenn sumnjičavo. "Tko na primjer?"
"Grenn je tako glup da misli kako bi taj *netko* mogao bit on", reče Pyp. "Kad završi s Pvkeom i Mallisterom, možda bi taj netko trebao uvjeriti kralja Stannisa da se oženi kraljicom Cersei."
"Kralj Stannis je oženjen", prigovori Grenn. "Što da radim s njim, Same?" uzdahne Pyp.

"Cotter Pyke i Ser Denys se baš ne vole", tvrdoglavo je umovao Grenn. "Prepiru se oko *svega."*
"Da, ali samo zato što imaju različite zamisli o tome što je najbolje za Stražu", reče Sam. "Kad bismo objasnili—"
"Mi?" reče Pyp. "Kako se *netko* pretvorio u *mi?* Ja sam glumčev majmun, sjećaš se? A Grenn je, pa, *Grenn."* On se nasmiješi Samu i zastriže ušima. "Ti, na primjer... ti si kneževski sin i meštrov upravitelj..."
"I Sam Pokositelj", reče Grenn. "Ubio si Drugog." "Ubilo ga je *zmajsko staklo",* reče mu Sam stoti put.
"Kneževski sin, meštrov upravitelj i Sam Pokositelj", premišljao je Pyp. *"Ti* bi mogao razgovarat s njima, možda..."
"Mogao bih," reče Sam zvučeći turobno poput Žalosnog Edda, "da nisam tolika kukavica da se s njima suočim."

jon

Jon je vrebao na Satena u polaganom krugu, s mačem u ruci, prisiljavajući ga da se okreće. "Podigni štit", reče.
"Pretežak je", prituži se momak iz Starigrada.
"Težak je koliko treba biti da zaustavi mač", reče Jon. "A sad ga po-digni." Koraknuo je naprijed, zasjekavši. Saten trgne štit uvis na vrijeme da zahvati mač njegovim rubom i zamahne vlastitom oštricom prema Jonovim rebrima. "Dobro", reče Jon kad je osjetio udar na vlastitom štitu. "To je bilo dobro. Ali moraš se unijeti tijelom. Postavi se svom težinom iza čelika i učinit ćeš više štete nego samo snagom jedne ruke. Hajde, pokušaj opet, nasrni na mene, ali drži štit visoko ili ću ti zveknuti glavom poput zvona..."
Umjesto toga Saten korakne natrag i podigne vizir. "Jone", reče uznemirenim glasom.
Kad se okrenuo, ona stajaše iza njega, sa šestoricom kraljičinih ljudi oko sebe. *Nije ni čudo da je dvorište tako utihnulo.* Nazreo je Melisan-dre kod njezinih noćnih vatri, te u prolasku zamkom, ali nikad tako izbliza. *Prelijepa je,* pomisli on... ali bilo je nečeg više nego uznemirujućeg u crvenim očima. "Moja gospo."
"Kralj bi htio govoriti s tobom, Jone Snow."
Jon zarije mač za vježbu u zemlju. "Može li mi biti dopušteno da se presvučem? Nisam u prikladnom stanju da stanem pred kralja."
"Čekat ćemo te na vrh *Zida",* reče Melisandre. *Čekat ćemo,* čuo je Jon, *ne čekat će. Tako je kako vele. To je njegova prava kraljica, a ne ona koju je ostavio u Istočnoj stražarnici.*
Objesio je svoju žičanu košulju i oklop u oružarnici, vratio se u ćeliju, svukao znojem umrljanu odjeću i odjenuo svježu crninu. Bit će hladno i vjetrovito u kavezu, znao je, a još hladnije i vjetrovitije na vrhu leda, te je izabrao težak plašt s kukuljicom. Zadnje je pokupio Dugu pandžu i prebacio Mač kopiladi preko leđa.
Melisandre ga je pričekala u podnožju Zida. Otpustila je kraljičine ljude. "Što Njegova Milost želi od mene?" upita je Jon kad su stupili u kavez.
"Sve što možeš dati, Jone Snow. On je kralj."
Zatvorio je vrata i povukao uže zvona. Vitlo se stane okretati. Podizali su se. Dan je bio vedar a Zid je plakao, dugi prsti vode klizili su niz njegovo lice i blistali se na suncu. U uskom prostoru željeznog kaveza bio je živo svjestan prisutnosti crvene žene. *Čak i miriše crveno.* Miris ga je podsjetio na Mikkenovu kovačnicu, na miris željeza dok je užareno; bijaše to miris dima i krvi. *Vatrom poljubljena,* pomisli, sjetivši se Ygritte. Vjetar je ušao među Melisandrine duge crvene halje i poslao ih lepršajući uz Jonove noge dok je stajao pokraj nje. "Zar vam nije hladno, moja gospo?" upita je.
Ona se nasmije. "Nikad." Činilo se da rubin na njezinu vratu pulsira, u istom ritmu s otkucajima njezina srca. "Gospodareva vatra živi u meni, Jone Snow. Osjeti." Položila je dlan na njegov obraz i zadržala ga ondje dok nije osjetio kako je topla. "Takav bi trebao biti osjećaj života", reče mu ona. "Samo je smrt hladna."

Pronašli su Stannisa Baratheona kako stoji sam na rubu Zida, zaokupljen mračnim mislima nad poljem gdje je dobio svoju prvu bitku i velebnom zelenom šumom iza sebe. Bio je odjeven u iste crne hlače, tuniku i čizme koje je mogao nositi brat Noćne straže. Samo ga je njegov plašt odvajao; težak zlatni plašt obrubljen crnim krznom i prikopčan brošem u obliku plamtećeg srca. "Dovela sam vam Kopile od Oštrozim-Ija, Vaša Milosti", reče Melisandre.
Stannis se okrene da ga prouči. Ispod njegova teškog čela nalazile su se oči nalik na modra jezerca bez dna. Njegovi upali obrazi i snažna čeljust bijahu prekriveni kratko podrezanom modro-crnom bradom koja je malo skrivala ispijenost njegova lica, a zubi mu bijahu stisnuti. Njegovi vrat i ramena bijahu stisnuti također, i njegova desnica. Jon se zatekne kako se sjeća nečeg što je Donal Nove jednom rekao o braći Barat-heon. *Robertje bio pravi čelik. Stannis je pravo željezo, crno, čvrsto i snažno, da, ali lomljivo, k'o što željezo zna bit. Prije će se slomit nego savit.* S nelagodom, on klekne, pitajući se zašto ga je taj lomljivi kralj trebao.
"Ustani. Čuo sam mnogo o tebi, kneže Snow."
"Nisam ja knez, moj gospodaru." Jon ustane. "Znam što ste čuli. Da sam prebjeg i kukavica. Da sam ubio svojeg brata Ohorina Polurukog kako bi mi divljaci poštedjeli život. Da sam jahao s Manceom Ravde-rom i uzeo divljakinju za ženu."
"Da. Sve to, i mnogo više. Ti si i varg, vele, mjenjač kože koji noću hoda kao strahovuk." Kralj Stannis je imao grub osmijeh. "Koliko je od toga istina?"
"Imao sam strahovuka, Duha. Ostavio sam ga kad sam se popeo na Zid blizu Sive stražarnice i otad ga nisam vidio. Ohorin Poluruki mi je zapovjedio da se pridružim divljacima. Znao je da će me natjerati da ga ubijem kako bih se dokazao i rekao mi da radim sve što zatraže od mene. Žena se zvala Ygritte. Prekršio sam zakletvu s njom, ali kunem vam se na očevo ime da nikad nisam promijenio stranu."
"Vjerujem ti", reče kralj. To ga iznenadi. "Zašto?"
Stannis frkne. "Znam Janosa Slvnta. A znao sam i Neda Starka. Tvoj otac mi nije bio prijatelj, ali samo bi budala sumnjala u njegovu čast i poštenje. Imaš njegov izgled." Krupan čovjek, Stannis Baratheon nadvisivao je Jona, ali bio je tako koštunjav da je izgledao deset godina stariji nego što je bio. "Znam više nego što misliš, Jone Snow. Znam da si ti pronašao bodež od zmajskog stakla koji je sin Randvlla Tarlvja upotrijebio da ubije Drugog."
"Duh ga je pronašao. Oštrica je bila umotana u izvidnički plašt i zakopana pod Šakom Prvih ljudi. Bilo je ondje i drugih oštrica... vršaka kopalja, glavica strijela, sve od zmajskog stakla."
"Znam da si ovdje obranio dveri", reče kralj Stannis. "Da nisi, bio bih došao prekasno."
"Donal Noye je obranio dveri. Umro je ispod u tunelu, boreći se s kraljem orijaša."
Stannis načini grimasu. "Noye je načinio moj prvi mač, i Robertov ratni malj. Da su bogovi držali pravednim da ga poštede, bio bi mnogo bolji Vrhovni zapovjednik tvog reda od svih tih budala koje se sada natežu oko toga."
"Cotter Pyke i Ser Denys Mallister nisu budale, gospodaru", reče Jon. "Dobri su to ljudi, i sposobni. Othell Yarwyck također, na svoj način. Knez Mormont je vjerovao svakom od njih."
"Tvoj knez Mormont je vjerovao olako. Inače ne bi onako umro kao što jest. Ali govorili smo o tebi. Nisam zaboravio da si nam ti donio taj čarobni rog i zarobio ženu i sina Mancea Raydera."
"Dalla je umrla." Jon je još bio žalostan zbog toga. "Val je njezina sestra. Nju i djetešce nije bilo teško zarobiti, Vaša Milosti. Vi ste natjerali divljake u bijeg, a

mjenjač kože kojeg je Mance ostavio da čuva njegovu kraljicu pomahnitao je kad je orao izgorio." Jon pogleda Melisan-dre. "Neki vele daje to bilo vaše djelo."
Ona se osmjehne, dok joj je duga bakrena kosa lepršala po licu. "Gospodar svjetla ima vatrene čaporke, Jone Snow."
Jon kimne i okrene se natrag kralju. "Vaša Milosti, govorili ste o Val. Tražila je da vidi Mancea Raydera, da mu donese njegova sina. Bilo bi to... dobročinstvo."
"Čovjek je dezerter iz tvog reda. Tvoja braca još uvijek zahtijevaju njegovu smrt. Zašto bih mu učinio dobročinstvo?" «
Jon nije imao odgovora na to. "Ako ne za njega, onda za Val. Zbog njezine sestre, djetetove majke."
"Draga ti je ta Val?" "Jedva je poznam." "Vele mi da je pristala." "Vrlo", prizna Jon. "Ljepota zna biti varljiva. Moj brat je naučio tu lekciju od Cersei Lannister. Ona ga je ubila, ne sumnjam u to. Tvog oca i Jona Arryna također." Namrštio se. "Jahao si s tim divljacima. Ima li u njima imalo časti, što misliš?"
"Ima," reče Jon, "ali to je njihova vrsta časti, gospodaru." "U Manceu Rayderu?" "Da. Mislim da ima." "U Knezu Od Kostiju?"
Jon je oklijevao. "Čegrtaljka, tako smo ga zvali. Izdajnik i krvožed-nik. Ako u njemu ima časti, skriva je pod svojim odijelom od kostiju."
"A taj drugi čovjek, taj Tormund od mnogo imena koji nam je umaknuo nakon bitke? Odgovori mi iskreno."
"Tormund Orijaška Kob me se dojmio kao čovjek koji bi bio dobar prijatelj i loš neprijatelj, Vaša Milosti."
Stannis otresito kimne glavom. "Tvoj je otac bio častan čovjek. Nije mi bio prijatelj, ali vidio sam njegovu vrijednost. Tvoj brat je bio pobunjenik i izdajnik koji mi je kanio oteti pola kraljevstva, ali nitko ne može dovoditi u pitanje njegovu hrabrost. Što je s tobom?"
Zar želi da mu kažem da ga volim? Jonov je glas bio ukočen i svečan dok je govorio: "Ja sam muž Noćne straže."
"Riječi. Riječi su vjetar. Što misliš zašto sam napustio Zmajev kamen i odjedrio na Zid, kneže Snow?"
"Nisam ja knez, moj gospodaru. Došli ste jer smo poslali po vas, nadam se. Iako ne mogu reći zašto vam je trebalo toliko dugo."
Iznenađujuće, Stannis se na to osmjehne. "Dovoljno si smion za jednog Starka. Da, trebao sam doći prije. Da nije bilo mojega Namjesnika, možda nikad ne bih došao. Knez Seaworth je čovjek skromna roda, ali podsjetio me na moju dužnost, kad sam jedino mogao razmišljati o svojim pravima. Stavio sam kola prije konja, rekao je Davos. Pokušavao sam osvojiti prijestolje da spasim kraljevstvo, kad sam trebao spašavati kraljevstvo da osvojim prijestolje." Stannis pokaže prema sjeveru. "Ondje ću pronaći neprijatelja protiv kojeg sam rođen da se borim."
"Njegovo se ime ne smije izustiti", tiho doda Melisandre. "On je Bog Noći i Užasa, Jone Snow, a ove spodobe u snijegu njegova su stvorenja."
"Kažu mi da si ubio jednog od tih hodajućih leševa da spasiš život kneza Mormonta", reče Stannis. "Može bit da je ovo i tvoj rat, kneže Snovv. Ako mi hoćeš pružiti svoju pomoć."
"Moj mačje obećan Noćnoj straži, Vaša Milosti," oprezno odgovori Jon Snow.
To nije zadovoljilo kralja. Stannis zaškripi zubima i reče: "Od tebe trebam više od mača."
Jon bijaše izgubljen. "Moj gospodaru?"
"Trebam Sjever."
Sjever. "Ja... moj brat Robb je bio Kralj na Sjeveru..."
"Tvoj brat je bio zakoniti knez Oštrozimlja. Da je ostao kod kuće i izvršio svoju dužnost, umjesto što se okrunio i odjahao da pokori riječnu krajinu, danas je mogao biti živ. Bilo kako mu drago. Ti nisi Robb, kao što ja nisam Robert."

Grube riječi otpuhale su bilo kakvu simpatiju koju je Jon mogao imati za Stannisa.
"Volio sam svog brata", reče on.
"I ja svog. Ali bili su što su bili, a i mi smo. Ja sam jedini zakoniti kralj u Zapadnim zemljama, na sjeveru ili na jugu. A ti si kopile Neda Star-ka." Stannis ga je proučavao onim tamnomodrim očima. "Tywin Lan-nister je imenovao Roosea Boltona Guvernerom Sjevera, da ga nagradi za izdaju tvog brata. Željezni se bore među sobom od smrti Balona Greyjoya, ali još drže Jarak Cailin, Dubokogajski humak, Torrhenovu četvorinu i većinu Kamene obale. Zemlje tvog oca krvare, a ja nemam ni snage ni vremena da zatvorim rane. Potreban mi je knez Oštrozimlja. *Vjeran* knez Oštrozimlja."
On gleda u mene, pomisli Jon zapanjen. "Oštrozimlja više nema. Theon Greyjoy ga je zapalio."
"Granit ne gori tako lako", reče Stannis. "Zamak se može ponovno izgraditi, s vremenom. Zidovi ne čine kneza, već čovjek. Tvoji me Sjevernjaci ne znaju, nemaju razloga da me ljube, ali trebat će mi njihova snaga u budućim bitkama. Treba mi sin Eddarda Starka da ih pridobije za moj stijeg."
On me želi učiniti knezom Oštrozimlja. Vjetar je jačao, a Jon se osjećao tako ošamuceno da se bojao da će ga otpuhati sa Zida. "Vaša Milosti," reče, "zaboravljate. Ja sam Snow, ne Stark."
"Ti si taj koji zaboravlja", odvrati kralj Stannis.
Melisandre položi toplu ruku na Jonovu mišicu. "Kralj može ukloniti ljagu nezakonitog rođenja jednim potezom, kneže Snow."
Knez Snow. Ser Alliser Thorne ga je tako nazvao, da se naruga njegovu izvanbračnom rođenju. Mnogo njegove braće naviklo je rabiti to ime, neki s ljubavlju, neki da ga povrijede. Ali odjednom je ono imalo drugačiji prizvuk u Jonovim ušima. Zvučalo je... stvarno. "Da," on će oklijevajući, "kraljevi su i prije proglašavali kopilad zakonitom djecom, ali... ja sam još uvijek brat Noćne straže. Kleknuo sam pred drvo srca i prisegao da neću posjedovati zemlje ni začeti djecu."
"Jone." Melisandre je bila tako blizu daje mogao osjetiti toplinu njezina daha. "R'hollor je jedini pravi bog. Zakletva položena pred drve-tom nema više sile od one položene pred tvojim cipelama. Otvori srce i pusti svjetlo Gospodara unutra. *Zapali* ovo usud-drveće i prihvati Oštro-zimlje kao dar Gospodara svjetla."
Kad je Jon bio vrlo mlad, premlad da shvati što je značilo biti kopile, sanjao je da bi jednog dana Oštrozimlje moglo biti njegovo. Kasnije, kad je bio stariji, sramio se tih snova. Oštrozimlje je imalo prijeći Rob-bu, a onda njegovim sinovima, ili Branu ili Rickonu ako bi Robb umro bez djece. A nakon njih na red su dolazile Sansa i Arya. Čak i sanjati drugačije činilo se nelojalnim, kao da ih je izdavao u svom srcu, priželj-kujući njihovu smrt. Nikad nisam to htio, pomisli dok je stajao pred modrookim kraljem i crvenom ženom. Volio sam Robba, volio sam ih sve... Nikad nisam poželio da im se dogodi zlo, ali dogodilo se. A sada sam ostao samo ja. Morao je samo reći riječ i bio bi Jon Stark, i nikad više Snow. Morao je samo obećati ovom kralju svoju vjernost, i Oštrozimlje je bilo njegovo. Morao je samo...
... ponovno pogaziti svoju zakletvu.
A ovaj put to ne bi bila smicalica. Da prisvoji očev zamak, morao se okrenuti protiv očevih bogova.
Kralj Stannis je ponovno zurio na sjever, a zlatni mu se plašt vijorio s ramena. "Možda sam se prevario u tebi, Jone Snow. Obojica znamo što se govori o kopiladi. Možda ti nedostaje očeva čast ili bratova vještina na oružju. Ali ti si oružje koje mi je Gospodar dao. Pronašao sam te ovdje, kao što si ti pronašao spremište zmajskog stakla pod šakom i kanim te iskoristiti. Čak ni Azor Ahai nije sam dobio svoj rat.

Ubio sam tisuće divljaka, zarobio ih još tisuću i rastjerao ostale, ali obojica znamo da će se vratiti. Melisandre je to vidjela u svojim vatrama. Taj Tormund Gromovita Šaka vjerojatno ih već i sada okuplja i planira neki novi napad. A što više budemo iskrvarili jedni druge, to ćemo slabiji biti kad nas napadne pravi neprijatelj."
Jon je došao do iste spoznaje. "Ispravno zborite, Vaša Milosti." Pitao se kamo je ovaj kralj smjerao.
"Dok su se tvoja braća mučila da odluče tko će ih voditi, razgovarao sam s tim Manceom Rayderom." Zaškripi zubima. "Tvrdoglav čovjek, i ponosan. Ne ostavlja mi drugog izbora nego da ga predam vatri. Ali uzeli smo i druge zarobljenike, druge vođe. Onoga koji sebe naziva Knezom Kostiju, neke od njihovih poglavara klanova, novog Magnara od Thenna. Tvojoj se braći to neće svidjeti, kao ni knezovima tvog oca, ali kanim propustiti divljake kroz Zid... one koji će mi obećati svoju odanost, prisegnuti da će poštovati kraljev mir i kraljeve zakone, te prihvatiti Gospodara svjetla za svojega boga. Čak i orijaše, ako se ona njihova velika koljena dadu saviti. Smjestit ću ih u Daru, kad ga jednom ot-mem tvom novom Vrhovnom zapovjedniku. Kad se podignu hladni vjetrovi, zajedno ćemo ili živjeti ili umrijeti. Vrijeme je da se udružimo protiv zajedničkog neprijatelja." On pogleda Jona. "Slažeš se?"
"Moj otac je sanjao o ponovnom naseljavanju Dara", prizna Jon. "On i moj stric Benjen običavali su o tome govoriti." *No, nikad ga nije mislio naseliti divljacima... ali nikad nije ni jahao s divljacima.* Nije se zavaravao; slobodni će narodi biti nepokorni podanici i opasni susjedi. Ali kad je odmjerio Ygrittinu crvenu kosu naspram hladnih modrih očiju stvorova, izbor je bio lak. "Slažem se."
"Dobro," reče kralj Stannis. "jer najsigurniji način da se zapečati novi savez jest brak. Kanim vjenčati svojeg kneza Oštrozimlja s tom divljačkom princezom."
Možda je Jon predugo jahao sa slobodnim narodom; nije mogao a da se ne nasmije. "Vaša Milosti," reče, "zarobljenica ili ne, ako mislite da mi Val možete tek tako dati, bojim se da morate štošta naučiti o divljim ženama. Tko god se njome oženi morat će se pripremiti na to da se popne do njezina prozora na kuli i odvede je pred vrškom mača..."
"Tko god?" Stannis ga odmjeri pogledom. "Znači li to da se nećeš vjenčati s djevojkom? Upozoravam te, ona je dio cijene koju moraš platiti, ako želiš očevo ime i očev zamak. Taj brak je neophodan, da pomogne osigurati odanost naših novih podanika. Odbijaš li me, Jone Snow?"
"Ne", reče Jon, prebrzo. Kralj je govorio o Oštrozimlju, a Oštrozim-Ije se nije dalo lako odbiti. "Želim reći... sve je to došlo vrlo iznenada, Vaša Milosti. Mogu li vas zamoliti za malo vremena da razmislim?" s
"Kako želiš. Ali razmišljaj brzo. Nisam strpljiv čovjek, kao što će tvoja crna braća uskoro otkriti." Stannis položi tanku, bezmesnu ruku na Jonovo rame. "Ne kazuj ništa o ovome o čemu smo danas ovdje razglabali. Nikome. Ali kad se vratiš, moraš samo saviti koljeno, položiti svoj mač pred moje noge i prisegnuti sebe u moju službu, i ustat ćeš kao Jon Stark, knez Oštrozimlja."

Kad je čuo zvukove kroz debela drvena vrata svoje ćelije, Tyrion Lannister se pripremio da umre.
Već je i vrijeme, pomisli. *Hajde, hajde, završite s tim.* Ustao je. Noge su mu utrnule jer su bile savijene pod njim. Sagnuo se i istrljao trnce iz njih. Neću posrtati i gegati se do krvnikova panja.
Pitao se hoće li ga ubiti tu dolje u tami ili će ga odvući kroz grad da mu Ser Ilyn Payne može odrubiti glavu. Nakon njegove glumačke farse od suđenja, njegova mila sestra i ljubljeni otac možda radije odaberu da ga se riješe potiho, radije nego da riskiraju javno pogubljenje.
Mogao bih reći svjetini par probranih stvari, ako mi dopuste govoriti. Ali hoće li biti tako nerazboriti?
Dok su ključevi zveckali, a vrata se njegove ćelije otvarala prema unutra, škripeći, Tyrion se stisne uz vlagu zida, priželjkujući oružje. Još mogu ujedati i ritati se. Umrijet ću s okusom krvi u ustima, i to je nešto. Želio je da se može dosjetiti kakvih izazivačkih posljednjih riječi. 'Jebite se svi' vjerojatno mu ne bi zaradilo vrlo važno mjesto u povijesti.
Svjetlost baklje padne mu po licu. On zakloni oči rukom. "Hajde, zar se bojiš patuljka? Učini to, ti sine kozičave kurve." Njegov glas postao je promukao od neuporabe.
"Zar se tako govori o našoj majci kneginji?" Čovjek se pomakne naprijed, s bakljom u lijevoj ruci. "Ovo je još jezivije od moje ćelije u Rije-kotoku, iako ne baš toliko vlažno."
Na trenutak Tyrion nije mogao disati. "Ti?"
"Pa, uglavnom ja." Jaime je bio ispijen, njegova kosa kratko podrezana. "Ostavio sam ruku u Harrenhalu. Dovođenje Hrabrih suputnika preko uskog mora nije bila jedna od očevih boljih zamisli." On podigne ruku, a Tyrion ugleda batrljak.
Lavež histeričnog smijeha prasne mu s usana. "O, bogovi", reče. "Jaime, tako mi je žao, ali... bogovi, smilujte se, pogledaj nas dvojicu. Bez-ruki i Beznosi, dobri lannisterski dečki."
"Bilo je dana kad je moja ruka zaudarala tako gadno da sam želio da nemam nosa."
Jaime spusti baklju, kako bi svjetlost okupala lice njegova brata. "Impresivan ožiljak."
Tyrion odvrati lice od žara. "Natjerali su me da se borim u bitki bez mog velikog brata koji bi me štitio."
"Čujem da si umalo zapalio grad."
"Prljava laž. Zapalio sam samo rijeku." Naglo, Tyrion se sjeti gdje se nalazi i zašto. "Jesi li tu da me ubiješ?"
"E to je nezahvalno. Možda bih te trebao ostaviti ovdje da truneš, ako budeš tako nepristojan."
"Truljenje nije sudbina koju mije Cersei namijenila."
"Pa i nije, istinu govoreći. Sutra će ti odrubiti glavu, vani na staroj turnirskoj poljani."
Tyrion se ponovno nasmije. "Hoće li biti hrane? Morat ćeš mi pomoći s posljednjim riječima, misli mi bježe poput štakora u podrumu punom gomolja."
"Neće ti trebati posljednje riječi. Došao sam te spasiti." Jaimeov glas bio je neobično svečan.

"Tko kaže da me treba spasiti?"
"Znaš, gotovo sam zaboravio kakav si ti mali gnjavator. Sad kad si me podsjetio, vjerujem da ću ipak dopustiti Cersei da ti otkine glavu."
"O ne, nećeš." Odgegao se iz ćelije. "Je li gore dan ili noć? Izgubio sam svaki pojam o vremenu."
"Tri su sata poslije ponoći. Grad spava." Jaime utakne baklju natrag u njezin utor, na zidu između ćelija.
Hodnik bijaše tako slabo osvijetljen da je Tyrion gotovo zapeo preko ključara, raskrečenog na hladnom kamenom podu. Bocnuo ga je nožnim prstom. "Je li mrtav?"
"Spava. Zajedno s ostalom trojicom. Uškopljenik im je začinio vino slatkim snom, ali nedovoljno da ih ubije. Ili se barem on tako kune. Čeka kod stubišta, odjeven u septonovu halju. Spustit ćeš se u odvodne kanale, a odatle do rijeke. Galija čeka u zaljevu. Varys ima posrednike u Slobodnim gradovima koji će se pobrinuti da ti ne uzmanjka zaliha... ali pokušaj biti neuočljiv. Cersei će poslati ljude za tobom, ne sumnjam. Možda bi bilo bolje da uzmeš drugo ime."
"Drugo ime? O, dakako. A kad me Bezlični dođu ubiti, reći ću: 'Ne, uhvatili ste pogrešnog čovjeka, ja sam potpuno *drugi* patuljak s odvratnim ožiljkom na licu.'" Oba Lannistera nasmiju se apsurdnosti svega toga. Tada se Jaime spusti na koljeno i poljubi ga brzo u svaki obraz, okrznuvši usnama smežuranu vrpcu brazgotine.
"Hvala ti, brate", reče Tyrion. "Na mom životu."
"To je nešto... što sam ti dugovao." Jaimeov je glas bio čudan.
"Dugovao?" On naheri glavu. "Ne razumijem."
"Dobro. Neka je vrata najbolje ne otvarati."
"O, zaboga", reče Tyrion. "Zar je nešto mračno i ružno iza njih? Je li možda netko jednom rekao nešto *okrutno* o meni? Pokušat ću ne zaplakati. Reci mi."
"Tyrione..."
Jaime se boji. "Reci mi", ponovi Tyrion. Njegov brat odvrati pogled. "Tysha", reče tiho.
"Tysha?" Želudac mu se stegne. "Što s njom?"
"Nije bila kurva. Nisam je kupio za tebe. To je bila laž koju mije otac zapovjedio da ti kažem. Tysha je bila... bila je ono što se činila. Kći malog posjednika, koju smo slučajno sreli na cesti."
Tyrion je mogao čuti tih zvuk vlastita disanja koji je šuplje zviždao kroz ožiljak njegovog nosa. Jaime mu nije mogao susresti pogled. *Tysha.* Pokušao se sjetiti kako je izgledala. *Djevojka, bila je samo djevojka, ne starija od Šanse.* "Moja žena", zakrešti on. "Udala se za mene."
"Za tvoje zlato, rekao je otac. Bila je niskog roda, ti si bio Lannister od Bacačeve hridi. Htjela je samo zlato, po čemu se nije razlikovala od kurve, pa... pa to nije bila laž, ne zapravo, a...on je rekao da ti je trebalo dati pouku. Da ćeš naučiti iz toga i kasnije mi zahvaliti..."
"Zahvaliti?" Tyrionov glas bio je stisnut. "Dao ju je svojim stražari-ma. Barakama punih stražara. Natjerao me da... gledam." *Da, i više od toga. I ja sam je uzeo... moju ženu...*
"Nisam znao da će to učiniti. Moraš mi vjerovati."
"O, *moram* li?" Tyrion zareži. "Zašto bih ti ikad išta vjerovao? Bila je moja žena!"
"Tyrione—"
On ga udari. Bila je to pljuska, nadlakticom, ali on je u nju uložio svu svoju snagu, sav svoj strah, sav svoj bijes, svu svoju bol. Jaime je čučao, neuravnotežen. Udarac gaje bacio na pod pa se zakotrljao. "Ja... pretpostavljam da sam to zaslužio."
"O, zaslužio si više od toga, Jaime. Ti, moja mila sestra i naš ljubljeni otac, da, ne mogu ti ni početi govoriti što ste zaslužili. Ali dobit ćete to, kunem ti se. Lannister uvijek plaća svoje dugove." Tyrion se odgega odatle, gotovo opet zapevši preko

ključara u svojoj brzini. Prije nego što je prešao deset lakata, bubnuo je o željezne rešetke koje su zatvarale prolaz. O, *bogovi.* Jedva se zaustavio da ne krikne.
Jaime dođe iza njega. "Imam tamničareve ključeve." "Onda ih upotrijebi." Tyrion korakne u stranu.
Jaime otključa dveri, gurne ih i korakne kroz njih. Osvrne se preko ramena. "Ideš li?"
"Ne s tobom." Tyrion korakne kroz njih. "Daj mi ključeve i idi. Sam ću pronaći Varysa." Naheri glavu i zapilji se u svog brata svojim nejednakim očima. "Jaime, možeš li se boriti lijevom rukom?"
"Malo gore od tebe", ogorčeno će Jaime.
"Dobro. Onda ćemo biti izjednačeni ako se ikad opet sretnemo. Bogalj i patuljak."
Jaime mu doda prsten ključeva. "Rekao sam ti istinu. Duguješ mi isto. Jesi li to učinio? Jesi li ga ubio?"
Pitanje je bilo još jedan nož, koji mu se zario u utrobu. "Jesi li siguran da želiš znati?" upita Tyrion. "Joffrey bi bio gori kralj nego što je Aerys ikad bio. Ukrao je očev bodež i dao ga razbojniku da prereze vrat Brandonu Starku, jesi li to znao?"
"Ja... sumnjao sam u to."
"Pa, sin se uvrgao na oca. Joff bi i mene ubio, kad bi se konačno osamostalio. Zbog zločina niskog rasta i ružnoće, za što sam tako očito kriv."
"Nisi mi odgovorio na pitanje."
"Ti sirota glupa slijepa sakata budalo. Moram li ti svaku stvar sricati? Vrlo dobro. Cersei je lažljiva kurva, jebala je Lancela i Osmunda Kotlocrnog, a vjerojatno i Malog Lunu koliko ja znam. A ja sam čudovište kakvim me svi smatraju. Da, ubio sam tvog opakog sina." Prisilio se da se iskesi. Vjerojatno je to bio strahotan prizor, ondje u polumraku baklje.
Jaime se okrene bez riječi i udalji.
Tyrion ga je promatrao kako odlazi, koračajući na svojim dugim snažnim nogama, a dio njega htio je viknuti, reći mu da nije istina, moliti ga za oprost. Ali tada se sjeti Tyshe i nastavi šutjeti. Slušao je udaljavanje koraka sve dok ih više nije mogao čuti, a onda se odgegao da potraži Varysa.
Uškopljenik je vrebao u tami zavojitog stubišta, odjeven u moljcima izjedenu smeđu halju s kukuljicom koja je skrivala bljedoću njegova lica. "Toliko vam je dugo trebalo, bojao sam se daje nešto pošlo po zlu", reče kad ugleda Tyriona.
"O, ne", uvjeri ga Tyrion otrovnim tonom. "Što bi *ikako* moglo poći po zlu?" Izvio je glavu natrag da pogleda uvis. "Poslao sam po vas tijekom suđenja."
"Nisam mogao doći. Kraljica je motrila na mene, noću i danju. Nisam se usuđivao pomoći vam."
"Pomažete mi sada."
"Zaista? Ah." Varys se zahihoće. To se činilo neobično neumjesno na ovom mjestu hladnog kamena i odjekujuće tame. "Vaš brat zna biti vrlo uvjerljiv."
"Varyse, hladni ste i ljigavi poput puža, je li vam to ikad itko rekao? Potrudili ste se koliko ste mogli da me ubijete. Možda bih trebao uzvratiti uslugu."
Uškopljenik uzdahne. "Vjernog psa udaraju nogama, bez obzira na to kako pauk plete mrežu, nikad nije voljen. Ali ubijete li me ovdje, bojim se za vas, moj kneže. Možda nikad ne pronađete put na svjetlo dana." Njegove su oči blistale na promjenjivom svjetlu baklje, tamne i vlažne. "Tuneli su puni zamki za neoprezne."
Tyrion frkne. "Neoprezne? Ja sam najoprezniji čovjek koji je ikad živio, vi ste mi pomogli da to shvatim." On protrlja svoj nos. "Dakle, recite mi, čarobnjače, gdje je moja nevina djevica žena?"
"Nisam pronašao ni traga kneginji Šansi u Kraljevu grudobranu, žalosti me reći. Ni Ser Dontosu Hollardu, koji se po običaju već trebao negdje pojaviti pijan. Viđeni su zajedno na zmijolikom stubištu one noći kad je nestala. Nakon toga, ništa. Te je noći

bilo mnogo zbrke. Moje ptičice su nijeme." Varys nježno povuče patuljkov rukav i povede ga na stubište. "Moj kneže, moramo ići. Vaš put vodi prema dolje."
To barem nije laž. Tyrion se gegao uškopljenikovim tragom, no njegove su pete strugale grubi kamen dok su se spuštali. Bilo je vrlo hladno u zdencu, vlažna hladnoća koja je ledila kosti i od koje je odmah stao drhtati. "Koji je ovo dio tamnica?" upita on.
"Maegor Okrutni odredio je četiri kata tamnica za svoj zamak", odvrati Varys. "Na gornjem katu nalaze se velike ćelije gdje se obični zločinci mogu zatvoriti zajedno. Imaju uske prozore umetnute visoko u zidove. Drugi kat ima manje ćelije gdje se drže plemeniti zarobljenici. One nemaju prozore, ali baklje u hodnicima bacaju svjetlo kroz rešetke. Na trećem katu ćelije su manje, a vrata drvena. Crne ćelije, zovu ih ljudi. Ondje su držali vas i Eddarda Starka prije vas. Ali postoji još niži kat. Kad jednom čovjeka odvedu na četvrti kat, taj više nikad ne ugleda sunce, ne čuje ljudski glas i ne udahne zrak bez užasne boli. Maegor je ćelije na četvrtom katu izgradio za mučenje."
Stigli su do dna stuba. Neosvijetljena vrata otvore se pred njima. "Ovo je četvrti kat. Dajte mi ruku, moj kneže. Ovdje je sigurnije hodati u tami. Postoje stvari koje ne želite vidjeti."
Tyrion zastane na trenutak. Varys ga je već jednom izdao. Tko je znao kakvu je igru uškopljenik igrao? A je li bilo boljeg mjesta da se čovjek ubije nego tu u tami, na mjestu za koje nitko ne zna da postoji? Njegovo tijelo možda nikad ne pronađu.
S druge strane, kakav je izbor imao? Da se vrati stubama i išeta kroz glavne dveri? Ne, to ne bi vrijedilo.
Jaime se ne bi bojao, pomisli, prije nego što se sjetio što mu je Jaime učinio. Primio je uškopljenika za ruku i dopustio da ga vodi kroz mrak, slijedeći meko struganje kože po kamenu. Varys je hodao brzo, s vremena na vrijeme šapćući: "Oprezno, pred vama su tri stube" ili "Tunel se ovdje spušta ovamo, moj kneže." *Stigao sam ovamo kao Kraljev Namjesnik, jašući kroz dveri na čelu svojih prisegnutih ljudi,* pomisli Tyrion, *a odlazim poput štakora koji se provlači kroz tamu, držeći se za ruke s paukom.*
Svjetlo iskrsne pred njima, preslabo da bi bilo danje, a jačalo je dok su hitali prema njemu. Nakon nekog vremena mogao je vidjeti da su to bile vratnice u obliku luka, zatvorene još jednim željeznim rešetkama.
Varys izvadi ključ. Provukli su se kroz njih u malu okruglu odaju. Pet drugih vrata otvaralo se iz nje, svaka zakračunata željezom. Na stropu se također nalazio otvor i nizovi prečaga umetnutih u zid pod njim, vodeći uvis. Kićeni žeravnik stajao je sjedne strane, izrađen u obliku zmajeve glave. Ugljen u razjapljenim ustima zvijeri sagorio je u žeravicu, ali ona je još isijavala mrko narančasto svjetlo. Premda slabo, svjetlo je bilo dobrodošlo nakon mraka tunela.
Raskrižje je inače bilo prazno, ali na podu se nalazio mozaik troglavog zmaja izrađen od crvenih i crnih pločica. Nešto na trenutak zakop-ka Tyriona. Tada mu svane. *Ovo je mjesto o kojem mi je govorila Shae, kad ju je Varys prvi put doveo u moju postelju.* "Mi smo ispod Namjesni-kove kule."
"Da." Smrznute rešetke vrištale su prosvjedujući dok je Varys otvarao davno zatvorena vrata. Pahulje hrđe slete na pod. "Ovo će nas odvesti na rijeku."
Tyrion polako priđe Ijestvama, prijeđe rukom po najnižoj prečki. "Ovo će me odvesti u moju ložnicu."
"To je sada ložnica vašeg oca kneza."
On podigne pogled prema oknu. "Koliko daleko se moram penjati?"
"Moj kneže, preslabi ste za takve ludosti, a osim toga nema vremena. Moramo ići."
"Imam posla gore. Koliko daleko?"
"Dvjesto trideset prečki, ali što god da ste naumili—"
"Dvjesto trideset prečki, a onda?"

"Tunel nalijevo, ali počujte me—"
"Koliko je daleko do ložnice?" Tyrion podigne nogu na najnižu prečku Ijestava.
"Ne više od šest stopa. Držite jednu ruku na zidu dok idete. Osjetit ćete vrata. U ložnicu vode treća." On uzdahne. "To je ludost, moj kneže. Vaš brat vam je vratio život. Zar ga želite odbaciti, i moj s njime?"
"Varyse, jedina stvar koju cijenim manje od svog života u ovom času je vaš. Pričekajte me ovdje." Okrene leđa uškopljeniku i počne se penjati, brojeći u sebi dok je išao. Prečka za prečkom, uzlazio je u tamu. Isprva je mogao vidjeti nejasan obris svake prečke dok ju je grabio i grubu sivu strukturu kamena iza nje, ali dok se penjao mrak je postajao gušći. *Trinaest, četrnaest, petnaest, šesnaest.* Kod tridesete, ruke su mu drhtale od napora potezanja.
Zastao je na trenutak da dođe do daha i zirnuo dolje. Prsten slabog svjetla sjajio se duboko dolje, napola zaklonjen njegovim nogama. Tyrion nastavi uspon. *Trideset devet, četrdeset, četrdeset jedan.* Kod pedesete, noge su mu gorjele. Ljestve bijahu beskonačne, omamljujuće. Šezdeset osam, šezdeset devet, sedamdeset. Kod osamdesete, leđa mu bijahu potmula patnja. Ali on se još uvijek penjao. Nije znao zašto. *Sto trinaest, sto četrnaest, sto petnaest.*
Kod dvjesto trideset, okno bijaše crno poput katrana, ali mogao je *osjetiti* topli zrak koji je strujao iz tunela s njegove lijeve strane, poput daha kakve goleme zvijeri. Nespretno je pipao uokolo nogom i odmaknuo se s Ijestava. Tunel je bio tješnji od okna. Bilo koji čovjek normalne visine morao bi puzati na rukama i koljenima, ali Tyrion je bio dovoljno nizak da hoda uspravno. *Konačno, mjesto načinjeno za patuljke.* Njegove su čizme tiho strugale o kamen. Hodao je polako, brojeći korake, tražeći otvore u zidu. Uskoro je počeo čuti glasove, isprva prigušene i nerazumljive, a potom jasnije. Oslušne pažljivije. Dvojica očevih stražara šalila su se o Vražićkovoj kurvi, govoreći kako bi je bilo slatko povaliti i kako ona sigurno jako čezne za pravim udom umjesto patuljkove zakržljale stvarčice. "Vjerojatno ima kvrgu", reče Lum. To ih uvede u diskusiju o tome kako će Tyrion sutra umrijeti. "Plakat će kao žena i moliti za milost, vidjet ćeš", tvrdio je Lum. Lester je držao da će se suočiti sa sjekirom hrabro poput lava, budući da je Lannister, a bio je voljan kladiti se u svoje nove čizme na to. "Ah, serem na tvoje čizme," reče Lum, "znaš da ih nikad ne bih mogao navući na ove moje noge. Reći ću ti što ćemo, ako pobijedim, možeš svjetlati moj prokleti oklop četrnaest dana."
Unutar prostora od nekoliko stopa, Tyrion je mogao čuti svaku riječ njihova cjenkanja, ali kad je krenuo dalje, glasovi su ubrzo iščezli. *Nije ni čudo što Varys nije htio da se penjem prokletim Ijestvama,* pomisli Tyrion, smiješeći se u tami. *Ptičice, nego što.*
Stigao je do trećih vrata i pipao dugo vremena prije nego što su mu prsti okrznuli malu željeznu kuku umetnutu između dva kamena. Kad ju je povukao, začulo se tiho tutnjanje koje je zvučalo glasno poput lavine u tišini, a četverokut slabog narančastog svjetla otvorio se stopu s njegove lijeve strane.
Ognjište! Umalo se nasmijao. Kamin je bio pun vrućeg pepela, a crna cjepanica s vrućim narančastim srcem gorjela je u njemu. Oprezno se provukao, krećući se brzim koracima kako ne bi zapalio čizme, dok je topla žeravica tiho hrskala pod njegovim petama. Kad se zatekao u onome što je nekoć bila njegova ložnica, stajao je dugo vremena, udišući tišinu. Je li ga otac čuo? Hoće li posegnuti za mačem, podići buku i strku?
"Moj gosp'aru?" zovne ženski glas.
To me moglo nekoć povrijediti, kad sam još osjećao bol. Prvi je korak bio najteži. Kad je dospio do postelje, Tyrion razgrne draperije i pronađe je ondje, kako se okreće prema

njemu s pospanim osmijehom na usnama. Zamro je kad ga je vidjela. Navukla je gunjeve do brade, kao da će je to zaštititi.
"Očekivala si nekog višeg, mila?"
Velike vlažne suze ispune joj oči. "Nisam mislila ono što sam rekla, kraljica me natjerala. *Molim vas.* Vaš otac me toliko plaši." Sjela je, puštajući da joj gunj sklizne u krilo. Pod njim je bila naga, *izuzev* lanca oko vrata. Lanca od spojenih zlatnih ruku, a svaka je držala iduću.
"Moja gospo Shae", tiho će Tyrion. "Cijelo vrijeme što sam sjedio u crnoj ćeliji čekajući smrt, sjećao sam se kako si lijepa bila. U svili, grubom platnu ili ničemu..."
"Moj gosp'ar će se uskoro vratiti. Trebate ići ili... jeste li me došli odvesti?"
"Je li ti se ikad sviđalo?" Uhvatio joj je dlanom obraz, sjetivši se svakog prijašnjeg puta kad je to učinio. Svakog puta kad je provukao ruke oko njezina struka, stisnuo njezine male čvrste grudi, pomilovao njezinu kratku tamnu kosu, dotaknuo njezine usne, obraze, uši. Svakog puta kada ju je otvorio prstom da ispipa njezinu tajnu slatkoću i natjera je da uzdiše. "Je li ti se ikad sviđao moj dodir?"
"Više nego išta," reče ona, "moj orijašu od Lannistera." *To je najgore što si mogla reći, mila.*
Tyrion zavuče ruku pod očev lanac i stisne ga. Karike se zategnu, za-rivši joj se u vrat. "Jer ruke od zlata uvijek su hladne, ali ženske su ruke tople", reče. Još jednom stisne hladne ruke dok su one tople otirale njegove suze.
Kasnije je pronašao bodež kneza Tywina na stoliću uz postelju i provukao ga kroz pojas. Malj s lavljom glavom, sjekira na štapu i samostrel bijahu obješeni na zidovima. Sjekirom na štapu bit će nezgrapno baratati unutar zamka, a malj je bio previsoko da ga dosegne, ali velika drve-no-željezna škrinja bila je postavljena uza zid točno ispod samostrela. On se popne na nju, skine luk i kožni tobolac nakrcan sulicama, zatakne stopalo u stremen i stane pritiskati sve dok se tetiva nije napela. Tada smjesti strijelu u urez.
Jaime ga je poučio više nego jednom o manama samostrela. Ako se Lum i Lester pojave odakle god su razgovarali, on neće imati vremena da ga ponovno napuni, ali barem će odvesti jednoga od njih sa sobom u pakao. Luma, ako bude imao izbora. *Morat ćeš sam čistiti svoj oklop, Lu-me. Gubiš.*
Gegajući se do vrata, osluhne na trenutak, a onda ih polako otvori. Svjetiljka je gorjela u kamenoj niši, bacajući slabo žuto svjetlo po praznom hodniku. Samo se plamen micao. Tyrion šmugne van, držeći sa-mostrel uz svoju nogu.
Pronašao je svog oca gdje je znao da će ga naći, kako sjedi u tami zahodske kule, spavaće košulje nadignute oko kukova. Na zvuk koraka, knez Tywin podigne pogled. Tyrion mu uputi podrugljiv polunaklon. "Moj kneže."
"Tyrione." Ako se bojao, Tywin Lannister to nije odavao. "Tko te pustio iz ćelije?"
"Volio bih vam reći, ali položio sam svetu zakletvu."
"Uškopljenik", zaključi njegov otac. "Odrubit ću mu glavu za to. Je li to moj samostrel? Spusti ga."
"Hoćete li me kazniti ako odbijem, oče?"
"Ovaj bijeg je ludorija. Nećeš biti pogubljen, ako se toga bojiš. Još uvijek je moja namjera da te pošaljem na Zid, ali nisam to mogao učiniti bez privole kneza Tyrella. Spusti samostrel pa ćemo se vratiti u moje odaje i razgovarati o tom."
"Razgovarati možemo i ovdje. Možda ne želim ići na Zid, oče. Ondje je prokleto hladno, a vjerujem da sam od vas dobio dovoljno hladnoće. Samo mi recite nešto i bit ću na svom putu. Jedno jednostavno pitanje, barem mi toliko dugujete."
"Ne dugujem ti ništa."
"Davali ste mi manje od toga, cijelog mog života, ali dat ćete mi ovo. Što ste učinili s Tvshom?"
"Tyshom?"

On se i ne sjeća njezina imena. "Djevojkom koju sam oženio."
"O, da. Tvojom prvom kurvom."
Tyrion nacilja u očeve grudi. "Idući put kad izustite tu riječ, ubit ću vas."
"Nemaš hrabrosti."
"A da to odmah otkrijemo? Riječ je kratka i čini se da vam tako lako prelazi s usana."
Tyrion nestrpljivo zamahne lukom. "Tysha. Što ste učinili s njom, nakon moje male lekcije?"
"Ne sjećam se."
"Pokušajte bolje. Jeste li je dali ubiti?"
Njegov otac napući usne. "Nije bilo razloga za to, naučila je gdje joj je mjesto... i dobro su joj platili za rabotu, koliko se sjećam. Predmnijevam da ju je upravitelj poslao njezinim putem. Nije mi palo na pamet da se raspitam."
"Njezinim putem *kamo?"* "Kamo god već kurve idu."
Tyrionov se prst stisne. Samostrel *zazviždi* upravo kad je knez Tywin počinjao ustajati. Strijela se zabije u njega iznad crijeva, a on ponovno sjedne uz jauk. Strelica je utonula duboko, ravno do perja. Krv procuri oko drška, kapajući po njegovim stidnim dlakama i golim bedrima. "Nastrijelio si me", reče u nevjerici, očiju staklenih od šoka.
"Uvijek ste brzo shvaćali situaciju, moj kneže", reče Tyrion. "Zbog toga ste vjerojatno Kraljev Namjesnik."
"Ti... ti nisi... moj sin."
"E tu ste u krivu, oče. Pa, vjerujem da sam vaša umanjena verzija. A sad mi udijelite milost i umrite brzo. Moram uhvatiti brod."
Prvi put, njegov otac učini stoje Tyrion od njega tražio. Dokaz je bio iznenadni smrad, kada su njegova crijeva popustila u trenutku smrti. *Pa, bio je napravom mjestu za to,* pomisli Tyrion. Ali vonj koji je ispunio zahod pružio je iscrpan dokaz da je često ponavljana doskočica o njegovu ocu bila samo još jedna laž.
Knez Tywin Lannister, naposljetku, ipak nije srao zlato.

samwell

Kralj je bio gnjevan. Sam je to smjesta uočio.
Dok su crna braća ulazila jedan po jedan i klečala pred njim, Stan-nis odgurne svoj doručak od tvrdog kruha, slane govedine i kuhanih jaja i hladno ih odmjeri. Pokraj njega, crvena žena Melisandre izgledala je kao da je prizor zabavlja.
Meni tu nije mjesto, uznemireno pomisli Sam, kad su njezine crvene oči pale na njega. *Netko je morao pomoći meštruAemonu uza stube. Ne gledajte mene, ja sam samo meštrov upravitelj.* Ostali bijahu takmaci za naslijeđe Starog Medvjeda, svi osim Bowena Marsha, koji se povukao s natjecanja, ali je ostao kaštelan i Glavni upravitelj. Sam nije razumio zašto se Melisandre toliko zanimala za njega.
Kralj Stannis zadrži crnu braću na koljenima nevjerojatno dugo vremena. "Ustanite", reče naposljetku. Sam ponudi meštru Aemonu svoje rame da mu pomogne ustati.
Zvuk čišćenja grla kneza Janosa Slvnta razbije napetu tišinu. "Vaša Milosti, dopustite mi da *izrazim* kako smo zadovoljni što ste nas pozvali ovamo. Kad sam ugledao vaše stjegove sa Zida, znao sam da je kraljevstvo spašeno. 'Dolazi čovjek koji nikad ne zaboravlja svoju dužnost', rekao sam dobrom Ser Alliseru. *'Snažan* čovjek i pravi kralj.' Mogu li vam čestitati na vašoj pobjedi nad barbarima? Pjevači će je vrlo slaviti, znam—"
"Neka pjevači čine kako im drago", prasne Stannis. "Poštedite me svojeg ulagivanja, Janose, neće vam pomoći." Osovio se na noge i na-mrštio na sve njih. "Gospa Melisandre mi veli da još niste izabrali Vrhovnog zapovjednika. Nisam zadovoljan. Koliko dugo mora ta budalaština trajati?"
"Gospodaru," reče Bowen Marsh obrambenim tonom, "nitko još nije postigao dvije trećine glasova. Prošlo je samo deset dana."
"Devet dana previše. Moram se riješiti zarobljenika, vladati kraljevstvom, voditi rat. Izbor se mora napraviti, odluke koje uključuju Zid i Noćnu stražu. Prema pravima vaš Vrhovni zapovjednik trebao bi imati glasa u tim odlukama."
"Trebao bi, da", reče Janos Slynt. "Ali jedno se mora reći. Mi braća samo smo obični vojnici. Vojnici, da! A Vaša Milost zna da je vojnicima najugodnije primati naredbe. Koristilo bi im vaše kraljevsko vodstvo, čini se meni. Za dobrobit kraljevstva. Da im pomogne izabrati mudro."
Prijedlog neke razbjesni. "Zar želite da nam kralj i tare guzice?" gnjevno će Cotter Pyke. "Izbor Vrhovnog zapovjednika pripada Zakletoj braći, i samo njima", ustraje Ser Denys Mallister. "Ako izaberu mudro, neće izabrati mene", proštenje Žalosni Edd. Meštar Aemon, miran kao uvijek, reče: "Vaša Milosti, Noćna straža je oduvijek izabirala svog vodu otkad je Brandon Graditelj podigao Zid. Do Jeora Mormonta imali smo devet stotina devedeset sedam Vrhovnih zapovjednika u neprekinutom slijedu, a svakog su izabrali ljudi koje će on voditi, običaj mnogo tisuća godina star."

Stannis zaškripi zubima. "Nije moja želja petljati se u vaša prava i običaje. Što se *kraljevskog vodstva* tiče, Janose, ako ste time mislili da bih trebao vašoj braći kazati da izaberu vas, imajte mi hrabrosti to reći."
To osupne kneza Janosa. Nesigurno se nasmiješi i počne znojiti, ali Bowen Marsh pokraj njega reče: "Tko je pozvaniji da zapovijeda crnim plaštevima od čovjeka koji je nekoć zapovijedao zlatnima, gospodaru?"
"Svatko od vas, rekao bih. Čak i kuhar." Pogled koji je kralj uputio Slvntu bio je hladan. "Teško da je Janos bio prvi zlatni plašt koji je primio mito, priznajem, ali vjerojatno je bio prvi zapovjednik koji je udebljao novčarku prodavajući položaje i promaknuća. Na kraju mu je sigurno polovica časnika Gradske straže plaćala dio svojih nadnica. Nije li tako, Janose?"
SIvntov vrat poprimao je purpurnu boju. "Laži, sve laži! Jak čovjek stvara neprijatelje, Vaša Milost to zna, šapćući vam laži za leđima. Ništa nije bilo dokazano, nijedan čovjek nije istupio..."
"Dva čovjeka koja bijahu spremna istupiti umrla su iznenada na svojoj ophodnji." Stannis suzi oči. "Ne igrajte se sa mnom, moj kneže. Vidio sam dokaz koji je Jon Arryn položio pred malo vijeće. Da sam bio kralj, izgubili biste više od svoje službe, obećavam vam, ali Robert je slegnuo ramenima na vaše male propuste. 'Svi oni kradu,' sjećam se da je rekao, 'Bolje lopov za kojeg znamo nego jedan za kojeg ne znamo, idući bi čovjek mogao biti gori.' Riječi kneza Petvra u ustima mog brata, jamčim. Maloprsti je imao nos za zlato, a siguran sam da je uredio stvari tako da se kruna okoristila vašim podmićivanjem jednako kao i vi."
Podbradci kneza Slvnta su treperili, ali prije nego što je mogao uobličiti daljnji prigovor, meštar Aemon reče: "Vaša Milosti, po zakonu bivši čovjekovi zločini i prijestupi brišu se kad položi svoju zakletvu i postane Prisegnuti brat Noćne straže."
"Svjestan sam toga. Ako je knez Janos najbolje što Noćna straža može ponuditi, stisnut ću zube i progutati ga. Nije me briga koga ćete izabrati, samo izaberite. Pred nama je rat."
"Vaša Milosti," reče Ser Denys Mallister, tonom oprezne uljudnosti. "Ako govorite o divljacima..."
"Ne govorim. A vi to znate, ser."
"Morate znati da vam, dok smo vam zahvalni na potpori koju ste nam ukazali protiv Mancea Raydera, ne možemo pružiti nikakvu pomoć u vašoj borbi za prijestolje. Noćna straža ne miješa se u ratove Sedam kraljevina. Osam tisuća godina—"
"Poznajem vašu povijest, Ser Denys", otresito će kralj. "Dajem vam riječ, neću od vas tražiti da podignete mačeve protiv ijednog pobunjenika i uzurpatora koji me muče. No očekujem da ćete nastaviti braniti Zid kao uvijek."
"Branit ćemo Zid do posljednjeg čovjeka", reče Cotter Pyke.
"A to ću vjerojatno biti ja", reče Žalosni Edd, rezigniranim glasom.
Stannis prekriži ruke. "Trebat će mi još nekoliko stvari od vas. Stvari koje možda nećete tako olako dati. Želim vaše zamke. I želim Dar."
Te izravne riječi rasprsnu se među crnom braćom poput ćupa divlje vatre bačenog na žeravnik. Marsh, Mallister i Pyke pokušali su govoriti odjednom. Kralj Stannis ih pusti da govore. Kad su završili, reče: "Imam triput više ljudi od vas. Mogu uzeti zemlje ako želim, ali radije bih to obavio zakonski, s vašim pristankom."
"Dar je predan Noćnoj straži za vječnost, Vaša Milosti", ustraje Bowen Marsh.
"Što znači da se ne može zakonski preuzeti, otkupiti ni oteti od vas. Ali ono što je jednom darovano može se opet darovati."
"Što ćete učiniti s Darom?" zatraži Cotter Pyke.

"Bolje ga iskoristiti od vas. Što se zamka tiče, Istočna stražarnica, Crni zamak i Sjenovita kula ostat će vaši. Opskrbite ih posadom kao uvijek, ali moram uzeti ostale za svoje garnizone ako želimo obraniti Zid."
"Nemate ljudi", prigovori Bowen Marsh.
"Neki od napuštenih zamaka jedva su više od ruševina", reče Othell Yarwyck, Prvi graditelj.
"Ruševine se mogu obnoviti."
"Obnoviti?" reče Yarwyck. "Ali tko će obaviti posao?"
"To je moja briga. Od vas ću zahtijevati popis, potanko opisujući sadašnje stanje svakog zamka i što je potrebno da se obnovi. Kanim ih sve naseliti unutar godine dana i užgati noćne vatre pred njihovim dveri-ma."
"Noćne vatre?" Bowen Marsh dobaci Melisandri nesiguran pogled. "Moramo sada paliti noćne vatre?"
"Morate." Žena ustane u vihoru skrletne svile, dok joj se duga bakrena kosa prosipala po ramenima. "Sami mačevi ne mogu zaustaviti ovu tamu. Jedino svjetlo Gospodara može to učiniti. Nemojte se zavaravati, dobri vitezovi i hrabra braćo, rat koji smo došli voditi nije sitna čarka oko posjeda i časti. Naš rat se vodi za sam život, i ako mi propadne-mo, svijet će umrijeti s nama."
Časnici nisu znali kako bi to primili, mogao je vidjeti Sam. Bowen Marsh i Othell Yarwyck izmijene sumnjičave poglede, Janos Slynt se pjenio, a Troprsti Hobb izgledao kao da bi se najradije vratio rezanju mrkava. Ali svi su se iznenadili kad su čuli meštra Aemona kako mrmlja: "Vi zborite o Ratu za zoru, moja gospo. Ali gdje je princ koji je obećan?"
"On stoji pred vama," izjavi Melisandre, "iako ga vi svojim očima ne vidite. Stannis Baratheon je Azor Ahai ponovno rođen, ratnik vatre. U njemu su proročanstva ispunjena. Crveni komet bljesnuo je na nebu da najavi njegov dolazak, a on nosi Donositelja svjetla, crveni mač junaka."
Činilo se da su njezine riječi očajnički uznemirile kralja, opazi Sam. Stannis zaškripi zubima, pa reče: *"Zvali* ste me i ja sam došao, moja gospodo. Sada morate živjeti sa mnom ili umrijeti sa mnom. Radije se na-viknite na to." Načinio je otresitu gestu. "To je sve. Meštre, ostanite na trenutak. I ti, Tarly. Ostali možete ići."
Ja? Sam pomisli, pogođen, dok su se njegova braća klanjala i odlazila. Što želi od mene?
"Ti si onaj koji je ubio stvorenje u snijegu", reče kralj Stannis, kad ih je ostalo samo četvero.
"Sam Pokositelj", nasmiješi se Melisandre.
Sam osjeti kako mu se lice crveni. "Ne, moja gospo. Vaša Milosti. Hoću reći, jesam, da. Ja sam Samwell Tarly, da."
"Tvoj otac je sposoban vojnik", reče kralj Stannis. "Jednom je porazio mog brata, kod Pepelgaza. Mace Tyrell je rado prisvojio slavu te pobjede, ali knez Randvll je razriješio stvari prije nego što je Tyrell pronašao bojište. Ubio je kneza Cafferena onim svojim velikim valvrijskim mačem i poslao njegovu glavu Aervsu." Kralj protrlja svoju čeljust prstom. "Nisi sin kojeg bih očekivao da takav čovjek ima."
"Ja... nisam sin kojeg je želio, gospodaru."
"Da nisi odjenuo crno, bio bi koristan talac", glasno je razmišljao Stannis.
"Odjenuo je crno, gospodaru", istakne meštar Aemon.
"Svjestan sam toga", reče kralj. "Svjestan sam mnogo više toga nego što znate, Aemone Targaryenu."
Starac naheri glavu. "Ja sam samo Aemon, gospodaru. Odričemo se imena naših kuća kad kujemo meštrovske lance."

Kralj otresito kimne glavom, kao da želi reći kako to zna i nije ga briga. "Ubio si to stvorenje opsidijanskim bodežom, rečeno mi je", reče Samu.
"D-da, Vaša Milosti. Jon Snow mi ga je dao."
"Zmajsko staklo." Smijeh crvene žene bio je glazba. *"Smrznuta vatra,* na jeziku drevne Valvrije. Nije ni čudo što je anatema ovoj hladnoj djeci Drugog."
"Na Zmajevu kamenu, gdje je moje sjedište, mnogo se tog opsidija-na može vidjeti u starim tunelima pod gorom", kralj reče Samu. "Gru-menje, gromade, grebene. Velik dio bio je crn, koliko se sjećam, ali bilo je i nešto zelenog, nešto crvenog, čak purpurnog. Poslao sam vijest Ser Rollandu, mojem kaštelanu da ga počne iskopavati. Neću još dugo držati Zmajev kamen, bojim se, ali možda će nam Gospodar Svjetla podariti dovoljno *smrznute vatre* da se naoružamo protiv tih stvorenja, prije nego što zamak padne."
Sam pročisti grlo. "G-gospodaru. Bodež... zmajsko staklo se raspalo kad sam pokušao ubosti stvora."
Melisandre se nasmiješi. "Nekromantija pokreće te stvorove, ali oni su samo mrtvo meso. Čelik i vatra dovoljni su za njih. Oni koje zoveš Drugima nešto su više."
"Zlodusi stvoreni od snijega, leda i hladnoće", reče Stannis Bara-theon. "Drevni neprijatelj. Jedini neprijatelj koji je bitan." On ponovno promotri Sama. "Rečeno mi je da ste ti i neka divljakinja prošli ispod Zida, kroz nekakve čarobne dveri."
"C-crne dveri", promuca Sam. "Ispod Noćne utvrde."
"Noćna utvrda je najveći i najstariji zamak na Zidu", reče kralj. "Ondje kanim stvoriti svoje boravište, dok budem vodio ovaj rat. Ti ćeš mi pokazati te dveri."
"Ja," reče Sam, "h-hoću, ako... *"A ko su još ondje. Ako se otvore čovjeku koji nije u crnom. Ako...*
"Hoćeš", prasne Stannis. "Reći ću ti kada."
Meštar Aemon se nasmiješi. "Vaša Milosti," reče, "prije nego što odemo, pitam se biste li nam učinili veliku čast da nam pokažete tu čudesnu oštricu o kojoj smo svi čuli tako mnogo."
"Želite vidjeti Donositelja svjetla? *Slijepac?"*
"Sam će biti moje oči."
Kralj nabere čelo. "Svi su ga ostali vidjeli, zašto ne i slijepac?" Njegov pojas i korice visjeli su s kuke blizu ognjišta. Skinuo je pojas i izvukao dugi mač. Čelik zastruže o drvo i kožu, a sjaj ispuni dnevnu odaju; treperav, promjenjiv, ples zlatnog, narančastog i crvenog svjetla, svih jarkih boja vatre.
"Reci mi, Samwelle." Meštar Aemon mu dotakne ruku.
"Žari se", reče Sam prigušenim glasom. "Kao da gori. Nema plamenova, ali čelik je žut, crven i narančast, sav bliješti i svjetluca, poput sunca na vodi, samo ljepše. Želio bih da ga možete vidjeti, meštre."
"Vidim ga sada, Same. Mač pun sunčane svjetlosti. Tako lijep za gledanje." Starac se ukočeno nakloni. "Vaša Milosti. Moja gospo. To je bilo vrlo ljubazno od vas."
Kad je kralj Stannis vratio sjajni mač u korice, činilo se da je odaja postala vrlo mračna, unatoč tome što se sunčana svjetlost slijevala kroz prozor. "Vrlo dobro, vidjeli ste ga. Možete se sada vratiti svojim dužnostima. I upamtite što sam rekao. Vaša će braća noćas izabrati Vrhovnog zapovjednika ili ću ih natjerati da *zažale* što nisu."
Meštar Aemon bijaše izgubljen u mislima dok mu je Sam pomagao niz usko zavojito stubište. Ali dok su prelazili dvorište, on reče: "Nisam osjetio vrućinu. Jesi li ti, Same?"
"Vrućinu? Od mača?" On se vrati u mislima. "Zrak oko njega se ljeskao, kao iznad vrućeg žeravnika."

"Ali nisi *osjetio* vrućinu, zar ne? A korice koje su držale taj mač, od drveta su i kože, da? Čuo sam zvuk kad je Njegova Milost izvukla oštricu. Je li koža bila opržena, Same? Je li drvo izgledalo oprljeno ili pocr-njelo?"
"Ne", prizna Sam. "Nije, koliko sam ja mogao vidjeti."
Meštar Aemon kimne. Kad su se vratili u njegove odaje, on zamoli Sama da naloži vatru i pomogne mu do stolice pokraj ognjišta. "Teško je biti tako star", uzdahne kad se smjestio na jastuke. "A još teže je biti tako slijep. Nedostaje mi sunce. I knjige. Knjige mi najviše nedostaju." Aemon mahne rukom. "Nećeš mi više trebati do izbora."
"Izbora... Meštre, zar ne postoji nešto što možete učiniti? Ono što je kralj rekao za kneza Janosa..."
"Sjećam se," reče meštar Aemon, "ali, Same, ja sam meštar, okovan i prisegnut. Moja je dužnost da savjetujem Vrhovnog zapovjednika, tko god on bio. Ne bi bilo prilično da me vide kako sam skloniji jednom natjecatelju od drugog."
"Ja nisam meštar", reče Sam. "Mogu li ja nešto poduzeti?"
Aemon okrene svoje slijepe bijele oči prema Samovu licu i blago se osmjehne. "Pa, ne znam, Sanrvvelle. Možeš li?"
Mogu, pomisli Sam. *Moram.* Morao je to poduzeti smjesta. Bude li oklijevao, sigurno će izgubiti hrabrost. *Ja sam muž Noćne straže,* podsjetio se dok je hitao preko dvorišta. Jesam. *Mogu to.* Postojalo je vrijeme kada bi drhtao i cvilio ako bi ga knez Mormont makar i pogledao, ali to je bio stari Sam, prije Šake Prvih ljudi i Crasterove tvrđe, prije stvorova i Hladnorukog i Drugog na svojim mrtvom konju. Sad je bio hrabriji. Gilly me učinila hrabrijim, rekao je Jonu. Bila je to istina. Morala je biti istina.
Cotter Pyke bio je strasniji od dvojice zapovjednika, pa Sam najprije pođe k njemu, dok mu je hrabrost još bila vruća. Pronašao ga je u staroj Štit-dvorani, kako baca kocku s trojicom svojih ljudi iz Istočne stražarnice i crvenokosim zapovjednikom koji je došao iz Zmajeva kamena sa Stannisom.
Međutim, kad ga je Sam zamolio da govori s njim, Pyke zalaje naredbu, a ostali pokupe kocke i novac i ostave ih.
Nitko ne bi mogao Cottera Pykea nazvati naočitim, iako je tijelo pod njegovom zakovicama posutom brigantinom i grubo tkanim hlačama bilo vitko, čvrsto i žilavo. Njegove su oči bile sitne i blizu usađene, nos slomljen, šiljak kojim mu je kosa svršavala na čelu oštar poput glave koplja. Kozice su mu razorile lice, a brada koju je puštao da sakrije ožiljke bila je tanka i kržljava.
"Sam Pokositelj!" reče umjesto pozdrava. "Jesi li siguran da si ubo Drugog ili nekog dječjeg snježnog viteza?"
Ne počinje dobro. "Zmajsko staklo ga je ubilo, moj gospodaru", slabašno objasni Sam.
"Da, ne sumnjam. Pa, van s tim, Pokositelju. Je li te meštar poslao k meni?"
"Meštar?" Sam proguta. "Ja... upravo dolazim od njega, moj gospodaru." To nije zapravo bila laž, ali ako je Pyke krivo pročita, možda bude naklonjeniji slušati. Sam duboko udahne i baci se na svoju molbu.
Pyke ga prekine prije nego stoje izustio dvadeset riječi. "Želiš da klek-nem i poljubim rub Mallisterova lijepog plašta, je li? Mogao sam znati. Vi plemićići jatite se poput ovaca. Pa, reci Aemonu da na mene troši dah. Ako se itko povuče, trebao bi to biti Mallister. Čovjek je prokleto *prestar* za posao, možda bi mu netko trebao to reći. Ako ga izaberemo, vjerojatno ćemo opet biti ovdje za godinu, birajući nekog drugog."
"Star je," složi se Sam, "ali vrlo je is-iskusan."

"U sjedenju u kuli i bavljenju zemljovidima, možda. Što kani učiniti, pisati pisma stvorovima? On je vitez, to je točno i dobro, ali nije borac i ne dajem kotlić mokraće za to koga je zbacio s konja na turniru prije pedeset godina. Poluruki se borio u svim svojim bitkama, čak i slijepac to može vidjeti. A nama treba borac više nego ikad s tim prokletim kraljem iznad nas. Danas su to ruševine i prazna polja, što je dobro i u redu, ali što će *Njegova Milost* htjeti sutra? Misliš da *Mallister* ima želudac da se suprotstavi Stannisu Baratheonu i onoj crvenoj kučki?" On se nasmije. "Ja ne."
"Nećete ga podržati, onda?" reče Sam, razočaran.
"Jesi li ti Sam Pokositelj ili Gluhi Dick? Ne, neću ga podržati." Pyke uperi prst u njegovo lice. "Shvati ovo, dečko. Ja ne *želim* taj prokleti posao, nikad ga nisam želio. Borim se najbolje s palubom ispod sebe, ne s konjem, a Crni zamak je predaleko od mora. Ali prije ću dopustiti da mi zatjeraju užareni mač u dupe nego predati Noćnu stražu onom uobraženom orlu iz Sjenovite kule. I možeš se trkom vratiti starcu i reći mu da sam tako rekao, ako pita." Ustane. "Gubi mi se s očiju."
Trebala je sva hrabrost koja je preostala u Samu da izusti: "Š-što kad bi se radilo o nekom drugom? Biste li mogli p-podržati nekog drugog?"
"Koga? Bowena Marsha? Taj čovjek broji žlice. Othell je sljedbenik, radi što mu se kaže i radi dobro, ali ne više od toga. Slynt... pa, njegovi ga ljudi vole, priznajem, i gotovo bi vrijedilo zatjerati ga u kraljevsku gušu i vidjeti hoće li se Stannis ugušiti, ali ne. Previše je Kraljevskog grudobrana u njemu. Žapcu narasla krila pa je umislio daje prokleti zmaj." Pyke se nasmije. "Koga to ostavlja, Hobba? Mogli bismo ga izabrati, pretpostavljam, samo tko će nam onda kuhati ovčetinu, Pokositelju? Izgledaš kao čovjek koji voli prokletu ovčetinu."
Više se nije imalo što reći. Poražen, Sam je mogao samo promucati svoje hvala i oprostiti se. *Proći ću bolje sa Ser Denysom,* pokuša se uvjeriti dok je hodao zamkom. Ser Denys je bio vitez, plemenita roda i blagoglagoljiv, a ponašao se prema Samu vrlo ljubazno kad je zatekao njega i Gilly na cesti. *Ser Denys će me poslušati, mora.*
Zapovjednik Sjenovite kule rodio se pod Odjekujućom kulom Morske stražarnice i svakim svojim djelićem nalikovao na Mallistera. Samurovi-na mu je obrubljivala ovratnik i isticala rukave crnog baršunastog haljet-ka. Srebrni orao pričvrstio je svoje pandže o skupljene nabore njegova plašta. Brada mu je bila bijela poput snijega, kosa većinom nestala, a lice duboko izborano, to je bila istina. Ali još je imao otmjenosti u svojim pokretima i zube u ustima, a godine nisu pomutile njegove oči ni njegovu uljudnost.
"Moj kneže Tarly", reče, kad je upravitelj doveo Sama k njemu u Koplje, gdje su odsjeli ljudi iz Sjenovite kule. "Zadovoljan sam što vidim da ste se oporavili od svoje kušnje. Mogu li vam ponuditi kalež vina? Vaša kneginja majka je Florentica, sjećam se. Jednog dana vam moram ispripovjediti o tome kako sam zbacio oba vaša djeda na istom turniru. Ne danas, međutim, znam da imamo važnijih briga. Dolazite od meštra Aemona, dakako. Želi li mi ponuditi kakav savjet?"
Sam uzme gutljaj vina i izabere svoje riječi s pažnjom. "Meštar je okovan i prisegnut... ne bi bilo prilično da vide kako je utjecao na izbor Vrhovnog zapovjednika..."
Stari se vitez osmjehne. "A zbog toga nije došao k meni osobno. Da, posve razumijem. Recite što ste došli reći."
Vino je bilo slatko, a Ser Denys je saslušao Samovu molbu s dostojanstvenom uljudnošću, za razliku od Cottera Pykea. Ali kad je završio, stari vitez zatrese glavom. "Slažem se da bi bio mračan dan u našoj povijesti kad bi kralj imenovao Vrhovnog zapovjednika. Pogotovo ovaj kralj. Vjerojatno neće dugo zadržati svoju krunu. Ali zaista, Samwelle, Pyke bi trebao biti taj koji će se povući. Imam više podrške od njega i prikladniji sam za taj položaj."

"Jeste," složi se Sam, "ali Cotter Pyke bi mogao poslužiti. Vele da se često dokazao u bitki." Nije kanio uvrijediti Ser Denvsa hvaleći njegova protivnika, ali kako ga drugačije uvjeriti da se povuče?
"Mnoga su se moja braća dokazala u bitki. To nije dovoljno. Neke stvari ne mogu se riješiti ratnom sjekirom. Meštar Aemon će to razumjeti, iako Cotter Pyke ne razumije. Vrhovni zapovjednik Noćne straže je *plemić*, prije svega. Mora se znati ophoditi prema drugim plemićima. .. i prema kraljevima. Mora biti čovjek vrijedan poštovanja." Ser Denys se nagne naprijed. "Mi smo sinovi velikih knezova, vi i ja. Znamo važnost roda, krvi i onog ranog učenja koje se ničim ne može zamijeniti. Bio sam štitonoša s dvanaest, vitez s osamnaest, pobjednik turnira s dvadeset dvije. Bio sam zapovjednik Sjenovite kule trideset tri godine. Krv, porijeklo i nauk osposobili su me za općenje s kraljevima. Pyke... pa, čuli ste ga jutros, kako pita Njegovu Milost hoće li mu obrisati stražnjicu? Samwelle, nije moja navika govoriti neljubazno o svojoj braći, ali budimo iskreni... željezni narod rasa su gusara i lopova, a Cot-ter Pyke je silovao i ubijao dok sam ja još napola bio dječak. Meštar Harmune čita i piše njegova pisma, čini to godinama. Ne, koliko god sam nesklon razočarati meštra Aemona, ne mogu u svoj časti ustuknuti za Pykea od Istočne stražarnice."
Ovaj put Sam je bio spreman. "Biste li mogli za nekog drugog? Ako bi taj netko bio pogodniji?"
Ser Denys razmisli na trenutak. "Nikad nisam želio čast zbog nje same. Na posljednjem izboru, rado sam se povukao kad je predloženo ime kneza Mormonta, upravo kao što sam učinio za kneza Qorgylea na izboru prije toga. Dokle god Noćna straža ostaje u dobrim rukama, ja sam zadovoljan. Ali Bowen Marsh nije ravan zadatku, kao ni Othell Ya-rwyck. A takozvani knez Harrenhala mesarevo je štene koje su uzdigli Lannisteri. Nije ni čudo što je podmitljiv i pokvaren."
"Postoji još jedan čovjek", izlane Sam. "Vrhovni zapovjednik mu je vjerovao. Vjerovali su i Donal Noye i Ohorin Poluruki. Iako nije tako visokog roda kao vi, dolazi od stare krvi. Rođen je i odgojen u zamku, naučio je borbu mačem i kopljem od viteza, a slova od meštra Citadele. Njegov je otac bio knez, a njegov brat kralj."
Ser Denys pogladi svoju dugu bijelu bradu. "Možda", reče nakon dugo vremena. "Vrlo je mlad, ali... možda. Mogao bi poslužiti, priznajem, iako bih ja bio prikladniji. U to ne sumnjam. Ja bih bio mudriji izbor."
Jon je rekao da u laži može biti časti, ako se ona izrekne zbog pravog razloga. Sam izusti: "Ako noćas ne izaberemo Vrhovnog zapovjednika, kralj Stannis kani imenovati Cottera Pykea. Rekao je to jutros meštru Aemonu, nakon što ste otišli."
"Shvaćam." Ser Denys ustane. "Moram razmisliti o tome. Hvala vam, Samwelle. I prenesite moju zahvalnost meštru Aemonu."
Sam je drhtao u času kad je ostavio Koplje. *Što sam učinio?* pomisli. Što sam rekao? Ako ga uhvate u laži, oni će... *što?Poslati me na Zid?*
Iščupati mi iznutricu? Pretvoriti me u stvora? Odjednom se sve to činilo smiješnim. Kako se mogao toliko bojati Cottera Pykea i Ser Denvsa Mallistera, nakon što je vidio kako gavran jede lice Malog Paula?
Pyke nije bio zadovoljan njegovim povratkom. "Opet ti? Požuri, počinješ me jediti."
"Trebam samo trenutak više", obeća Sam. "Nećete se povući za Ser Denysa, rekli ste, ali mogli biste zbog nekog drugog."
"Tko je to ovaj put, Pokositelju? Ne valjda ti?"
"Ne. Borac. Donal Noye mu je predao Zid kad su došli divljaci, a bio je štitonoša Starog Medvjeda. Jedini problem jest u tome što je rođen kao kopile."

Cotter Pyke se nasmije. "Tako mi pakla. To bi zabilo koplje u Mal-listerovo dupe, zar ne? Možda bi vrijedilo samo zbog toga. Koliko bi loš dečko mogao biti?" On frkne. "No, ja bih bio bolji. Ja sam ono što je potrebno, svaka budala to može vidjeti."
"Svaka budala," složi se Sam, "čak i ja. Ali... pa, ne bih vam to smio govoriti, ali... kralj Stannis nam kani nametnuti Ser Denvsa, ako noćas ne izaberemo čovjeka. Čuo sam da to govori meštru Aemonu, nakon što je vas ostale otpustio."

jon

Željezni Emmett bio je visok, tanak mladi izvidnik čija je izdržljivost, snaga i vještina na maču bila na ponos Istočne stražarnice. Jon je uvijek odlazio s njihovih dvoboja ukočen i natučen, i budio se idućeg dana prekriven modricama, što je bilo upravo onako kako je želio. Nikad neće postati bolji ako se sukobljava s onakvima kao što su Saten i Konj, ili čak Grenn.
Jon je volio zamišljati kako je većinu dana zadavao onoliko udaraca koliko je i primao, ali ne danas. Jedva je spavao prošle noći, a nakon sat vremena nemirnog prevrtanja odustao je čak i od pokušaja, odjenuo se i hodao vrhom Zida dok sunce nije izašlo, hrvajući se s ponudom Stan-nisa Baratheona. Manjak sna sada se osjetio, a Emmett ga je nemilosrdno bubetao po cijelom dvorištu, goneći ga natraške jednim zavojitim udarcem za drugim, a pri tome bi ga s vremena na vrijeme tresnuo svojim štitom za dobru mjeru. Jonova je ruka utrnula od siline sukoba, a tupi mač za vježbu kao da je postajao teži sa svakim minulim trenutkom.
Bio je gotovo spreman spustiti oštricu i tražiti prekid, kad Emmett prividno zamahne nisko i uđe iznad njegova štita divljim silaznim udarcem koji pogodi Jona u sljepoočnicu. On zatetura, dok su mu i kaciga i glava zvonile od jačine udarca. Na pola otkucaja srca svijet izvan njegova očnog proreza bio je mutna mrlja.
A tada godine nestadoše, a on je ponovno bio u Oštrozimlju, noseći podstavljeni kožni kaputić umjesto žičane košulje i oklopa. Njegov je mač bio načinjen od drva, a nasuprot njemu stajao je Robb, ne Željezni Emmett.
Svakog jutra vježbali su zajedno, otkad su bili dovoljno veliki da hodaju; Snow i Stark, vrteći se i zamahujući mačevima po dvorištima Oštrozimlja, vičući i smijući se, ponekad plačući kad ih nitko nije mogao vidjeti. Nisu bili maleni dječaci kad su se borili, već vitezovi i moćni junaci. "Ja sam princ Aemon Zmajski vitez", viknuo bi Jon, a Robb bi kliknuo natrag, "pa, ja sam Florian Luda." Ili bi Robb rekao: "Ja sam Mladi zmaj," a Jon bi odvratio, "ja sam Ser Ryam Redwyne."
A onda se jednog jutra on zazvao prvi. "Ja sam knez Oštrozimlja!" uzviknuo je, kao i stotinu puta prije. Samo ovog puta, ovog puta, Robb je odgovorio: "Ne možeš biti knez Oštrozimlja, ti si nezakonito dijete. Moja majka kneginja veli da nikad nećeš moći biti knez Oštrozimlja."
Mislio sam da sam to zaboravio. Jon je mogao okusiti krv u svojim ustima, od udarca koji je primio.
Na kraju su ga Halder i Konj morali odvući od Željeznog Emmetta, jedan čovjek za svaku ruku. Izvidnik je sjedio na tlu ošamućen, njegov štit bio je napola u komadićima, vizir kacige gurnut u stranu, a njegov mač bio je šest lakata daleko. "Jone, dosta," vikao je Halder, "pao je, razoružao si ga. *Dosta!"*
Ne. Ne dosta. Nikad dosta. Jon pusti mač da padne. "Žao mi je", promrmlja. "Emmette, jesi li ozlijeđen?"
Željezni Emmett svuče svoju ulupljenu kacigu. "Postoji li neki dio izraza predajem se koji ne razumiješ, kneže Snow?" Međutim, to bijaše izgovoreno ljubazno. Emmett je bio

srdačan čovjek i volio je pjesmu mačeva. "Ratnice, obrani me," zastenje, "sada znam kako se Ohorin Po-luruki osjećao."
To je bilo previše. Jon se istrgne iz ruku svojih prijatelja i povuče se u oružarnicu, sam. U ušima mu je još zvonilo od udarca koji mu je zadao Emmett. Sjeo je na klupu i zakopao glavu u šake. *Zašto sam tako gnjevan?* upita sam sebe, ali bilo je to glupo pitanje. *Knez Oštrozimlja. Mogao bih biti knez Oštrozimlja. Nasljednik svojega oca.*
Ali nije vidio lice kneza Eddarda kako lebdi pred njim; već lice kne-ginje Catelyn. S njezinim tamnomodrim očima i tvrdim hladnim ustima, nalikovala je pomalo na Stannisa. *Željezo,* pomisli on, *ali lomljivo.* Gledala ga je onako kako ga je običavala gledati u Oštrozimlju, kad god bi nadmašio Robba u mačevanju, računu ili gotovo bilo čemu. *Tko si ti?* kao da je taj pogled govorio. *To nije tvoje mjesto. Zašto si tu?*
Njegovi su prijatelji još bili vani u dvorištu za vježbu, ali Jon nije bio u stanju suočiti se s njima. Ostavio je oružarnicu na stražnja vrata, spus-tivši se strmim kamenim stubištem do crvičnjaka, tunela koji su povezivali utvrde i kule zamka pod zemljom. Bio je to kratak hod do kupelji, gdje se zagnjurio u hladnu vodu da ispere znoj i namočio se u vrućoj kamenoj kadi. Toplina je uklonila nešto boli s njegovih mišića i podsjetila ga na blatna jezerca Oštrozimlja, koja su se pušila i ključala u Božanskoj šumi. *Oštrozimlje,* pomisli. *Theon ga je ostavio spaljeno i porušeno, ali ja bih ga mogao obnoviti.* Sigurno bi njegov otac to želio, Robb također. Nikad ne bi htjeli ostaviti zamak u ruševinama.
Ne možeš biti knez Oštrozimlja, ti si nezakonito dijete, čuo je opet Robba kako govori. A kameni kraljevi režali su na nj granitnim jezicima. *Ti ne pripadaš ovamo. To nije tvoje mjesto.* Kad je Jon sklopio oči ugledao je drvo srca, s njegovim blijedim granama, crvenim lišćem i ozbiljnim licem. Usud-drvo bilo je srce Oštrozimlja, uvijek je govorio knez Eddard... ali da spasi zamak, Jon bi morao iščupati to srce iz njegovih drevnih korijena i nahraniti njime gladnog vatrenog boga crvene žene. *Nemam pravo,* pomisli. *Oštrozimlje pripada drevnim bogovima.*
Zvuk glasova koji je odjekivao o nadsvođen strop vrati ga u Crni zamak. "Ne znam", govorio je muškarac, glasom punim sumnji. "Možda kad bih ga bolje poznavao... Knez Stannis nije govorio baš dobro o njemu, to ti moram reći."
"Kad je to Stannis Baratheon ikad govorio dobro o nekom?" Ser Al-liserov kremenasti glas bio je nezamjenjiv. "Ako dopustimo Stannisu da nam izabere Vrhovnog zapovjednika, postat ćemo njegovi vazali po svemu osim po imenu. Tywin Lannister neće to lako zaboraviti, a znate da će knez Tywin biti taj koji će na kraju pobijediti. Već je jednom porazio Stannisa, na Crnovodi."
"Knez Tywin je sklon Slvntu", reče Bowen Marsh razdražljivim, uznemirenim glasom. "Mogu ti pokazati njegovo pismo, Othelle. 'Naš vjerni prijatelj i sluga', tako ga je nazvao."
Jon Snow naglo sjedne, a tri muškarca ukoče se na zvuk pljuskanja. "Moja gospodo", reče hladnom uljudnošću.
"Što radiš tu, kopile?" upita Thorne.
"Kupam se. Ali nemojte dopustiti da vam ja pokvarim urotu." Jon izađe iz vode, osuši se, odjene i ostavi ih da kuju zavjeru.
Vani je otkrio da nema pojma kamo ide. Prošao je pokraj ljuske Kule Vrhovnog zapovjednika, gdje je jednom spasio Starog Medvjeda od mrtvaca; pokraj mjesta gdje je Vgritte umrla s onim žalosnim osmijehom na licu; pokraj Kraljeve kule gdje su on, Saten i Gluhi Dick Follard čekali Magnara i njegove Thennijce; pokraj na hrpe složenih i pougljenjenih ostataka velebnih drvenih stuba. Unutrašnje dveri bijahu otvorene, pa se Jon spusti u tunel, kroz Zid. Mogao je osjetiti studen oko sebe, težinu svega leda nad glavom. Prošao je pokraj mjesta gdje su se Donal Noye i Mag Moćni borili i umrli zajedno, kroz nove vanjske dveri i natrag na blijedo hladno sunce.

Tek tada je sebi dopustio da zastane, uhvati dah, razmisli. Othell Yarwyck nije bio čovjek jakih uvjerenja, osim kad se radilo o drvu, kamenu i žbuci. Stari Medvjed je to znao. *Thorne i Marsh će ga pridobiti, Yarwyck će podržati kneza Janosa i knez Janos će biti izabran za Vrhovnog zapovjednika. A što to ostavlja meni, ako ne Oštrozimlje?*
Vjetar se kovitlao oko Zida, povlačeći ga za plašt. Mogao je osjetiti kako hladnoća dopire s leda kao što vrućina dopire iz vatre. Jon navuče kukuljicu i ponovno počne hodati. Poslijepodne je starjelo, a sunce bijaše nisko na zapadu. Stotinu lakata naprijed nalazio se tabor gdje je kralj Stannis smjestio svoje divljačke zarobljenike unutar prstena jara-ka, naoštrenih kolaca i visokih drvenih ograda. Njemu slijeva bijahu tri goleme ognjišne jame, gdje su pobjednici spalili tijela svih pripadnika slobodnog naroda koji su umrli pod Zidom, goleme dlakave orijaše i malene Kožnate noge podjednako. Poprište bitke još je bilo pustoš oprlje-nog korova i stvrdnutog katrana, ali Manceovi ljudi ostavili su svoje tragove posvuda; raspara nu kožu koja je mogla biti dio šatora, orijaški malj, kotač bojnih kola, slomljeno koplje, hrpu mamutova izmeta. Na rubu Uklete šume, gdje su se nalazili šatori, Jon pronađe hrastov panj i sjedne.
Vgritteje htjela da budem divljak. Stannis hoće da budem knez Oštro-zimlja. Ali što ja hoću? Sunce se šuljalo nebom kako bi zaronilo iza Zida gdje je on vijugao kroz zapadna brda. Jon je promatrao kako visoko prostranstvo leda poprima crvenu i ružičastu boju sutona. *Bih li radije da me knez Janos objesi kao prebjega ili bih pogazio zakletvu, vjenčao se s Val i postao knez Oštrozimlja?* Izbor se činio lak kad je o njemu razmišljao pod tim uvjetima... iako, da je Vgritte još bila živa, mogao bi bi-ti i lakši. Val mu je bila strana. Nije ju bilo teško gledati, dakako, a bila je sestra kraljice Mancea Raydera, ali ipak...
Morao bih je ukrasti kad bih želio njezinu ljubav, ali ona bi mi mogla podariti djecu. Mogao bih jednog dana držati sina svoje krvi u rukama. Sin je bio nešto o čemu se Jon Snow nikad nije usuđivao sanjati, otkad je odlučio proživjeti svoj život na Zidu. *Mogao bih ga nazvati Robb. Val će htjeti zadržati sina svoje sestre, ali mogli bismo ga odgajati u Oštrozimlju, a Gillyna malog također. Sam nikad ne bi morao izustiti svoju laž. Pronašli bismo i mjesto za Gilly, a Sam bi joj mogao dolaziti u posjet jednom godišnje. Manceov sin i Crasterov sin odrasli bi kao braća, kao što sam ja jednoć odrastao s Robbom.*
Želio ga je, znao je tada Jon. Želio ga je više nego išta na svijetu. Uvijek sam ga želio, pomisli, s krivnjom. *Neka mi bogovi oproste.* U njemu je bila glad, oštra poput mača od zmajskog stakla. Glad... mogao ju je osjetiti. Trebao je hranu, plijen, riđu srnu koja je vonjala na strah ili velikog losa ponosnog i prkosnog. Trebao je ubiti i napuniti trbuh svježim mesom i vrućom tamnom krvlju. Porastu mu zazubice od same pomisli. Dugo mu je trebalo prije nego što je shvatio što se događa. Kad je to učinio, sunuo je na noge. *"Duše?"* Okrenuo se prema šumi, a on se pojavi ondje, tapkajući nečujno van iz zelenog polumraka, dok mu je dah *izlazio* topao i bijel iz otvorenih zubi. *"Duše!"* vikne on, a Strahovuk prijeđe u trk. Bio je mršaviji nego prije, ali i veći, a jedini zvuk koji je stvarao bilo je tiho pucketanje uvelog lišća pod njegovim šapama. Kad je stigao do Jona, skočio je te su se hrvali između smeđe trave i dugih sjenki dok su zvijezde izlazile nad njima. "O bogovi, vuče, gdje si *bio?"* reče Jon kad mu je Duh prestao grickati podlakticu. "Mislio sam da si mi umro, kao Robb i Vgritte i ostali. Nisam te osjećao, još otkad sam se popeo na Zid, čak ni u snovima." Strahovuk nije imao odgovora, već je liznuo Jonovo lice jezikom nalik na vlažnu turpiju, a njegove su oči uhvatile posljednje svjetlo i zasjale poput dva velika crvena sunca.
Crvene oči, shvati Jon, *ali ne kao Melisandrine.* Imao je oči usud-dr-veta. *Crvene oči, crvena usta, bijelo krzno. Krv i kost, poput drveta srca. Ovaj pripada starim bogovima.* A on je jedini od svih strahovukova bio bijel. Šest štenaca su pronašli u kasnom ljetnom snijegu, on i Robb; petero ih je bilo sivo, crno i smeđe, za pet Starkovih, a jedan bijel, bijel poput snijega.

Tada je našao svoj odgovor.
Pod Zidom, kraljičini ljudi palili su svoju noćnu vatru. Vidio je kako se Melisandre pojavljuje iz tunela s kraljem pokraj sebe, da povede molitve za koje je vjerovala da će otkloniti mrak. "Dođi, Duše", reče Jon strahovuku. "Za mnom. Gladan si, znam. Mogao sam osjetiti." Potrčaše zajedno prema dverima, široko zaobišavši noćnu vatru, gdje su plamenovi sežući grebli crni trbuh noći.
Kraljevi ljudi bili su vrlo upadljivi u dvorištima Crnog zamka. Zastali su dok je Jon prolazio mimo i buljili u njega. Nitko od njih nikad prije nije vidio strahovuka, shvati on, a Duh je bio dvaput veći od običnih stra-hovukova koji su vrebali njihovim južnim šumama. Dok je išao prema oružarnici, Jon slučajno podigne pogled i ugleda Val kako stoji na prozoru svoje kule. *Žao mije,* pomisli. *Nisam čovjek koji će te oteti odavde.*
U dvorištu za vježbu nabasao je na desetak kraljevih ljudi s bakljama i dugim kopljima u rukama. Njihov zapovjednik pogleda Duha i namršti se, a par njegovih ljudi spusti koplja sve dok vitez koji ih je vodio ne reče: "Maknite se i pustite ih da prođu." Jonu reče: "Kasnite na večeru."
"Onda mi se maknite s puta, ser", odgovori Jon, a vitez to učini.
Mogao je čuti buku čak i prije nego što je stigao na dno stuba; povišene glasove, psovke, nekoga kako lupa po stolu. Jon zakorači u podrum posve neprimijećen. Njegova braća stisnula su se na klupama i stolovima, ali više ih je stajalo i vikalo nego sjedilo, a nitko nije jeo. Nije bilo hrane. *Što se tu događa?* Knez Janos Slynt urlao je nešto o prebjezima i izdaji, Željezni Emmett je stajao na stolu s golim mačem u šaci, Troprsti Hobb je proklinjao izvidnika iz Sjenovite kule... jedan čovjek iz Istočne stražarnice treskao je šakom po stolu iznova i iznova, zahtijevajući tišinu, ali to je samo povećalo galamu koja je odjekivala o nad-svođeni strop.
Pyp bijaše prvi koji je ugledao Jona. Nacerio se kad je opazio Duha, metnuo dva prsta u usta i zazviždao onako kako samo glumčev šegrt može zviždati. Rezak zvuk presjekao je žagor poput mača. Dok je Jon hodao između stolova, još više braće ga primijeti i utihne. Muk se širio podrumom, sve dok jedini zvuči nisu bile Jonove potpetice koje su lupkale po kamenom podu i tiho pucketanje cjepanica na ognjištu.
Ser Alliser Thorne razbije tišinu. "Prebjeg nas je napokon počastio svojom prisutnošću."
Knez Janos bijaše crven u licu sav podrhtavajući od bijesa. *"Zvijer",* dahne. "Pogledajte! Zvijer koja je istrgnula život iz Polurukog. Varg stupa među nama, braćo. *VARG!* To... to *stvorenje* nije dostojno da nas vodi! Ta *beštija* nije dostojna da živi!"
Duh ogoli zube, ali Jon metne ruku na njegovu glavu. "Moj kneže," reče, "hoćete li mi reći što se ovdje događa?"
Meštar Aemon odgovori sa suprotnog kraja dvorane. "Tvoje ime je predloženo za Vrhovnog zapovjednika, Jone."
To je bilo tako apsurdno da se Jon morao nasmiješiti. "Tko je to učinio?" reče, tražeći svoje prijatelje. Sigurno je to morala biti jedna od Pvpovih šala. Ali Pyp je slijegao ramenima, a Grenn tresao glavom. Žalosni Edd Tollett bio je taj koji je ustao. "Ja. Da, to je strašno okrutna stvar koja se može učiniti jednom prijatelju, ali bolje ti nego ja."
Knez Janos stane opet srdito brzati. "To je sramota. Trebali bismo objesiti ovog dječaka. Da! Objesimo ga, velim ja, objesimo ga kao prebjega i varga, zajedno s njegovim prijateljem Manceom Rayderom. *Vrhovni* zapovjednik? Neću to dopustiti, neću to trpjeti!"
Cotter Pyke ustane. *"Ti* to nećeš trpjeti? Možda si uvježbao te zlatne plašteve da ti ližu prokleto dupe, ali sada nosiš crni plašt."

"Svaki brat može ponuditi bilo koje ime za naše razmatranje, dokle god je taj čovjek pod prisegom," reče Ser Denys Mallister. "Tollett je postupio dobrano unutar svojih prava, moj kneže."
Desetak ljudi počne govoriti odjednom, svaki pokušavajući zaglušiti ostale i nedugo zatim polovica dvorane je opet vikala. Ovaj put Ser Al-liser Thorne bijaše taj koji je skočio na stol i podigao ruke za tišinu. *"Braćo!"* vikne, "time ništa ne dobivamo. Ja kažem da glasamo. Ovaj *kralj* koji je zaposjeo Kraljevu kulu postavio je ljude na sva vrata da se pobrine kako ne bismo jeli ni otišli dok ne obavimo izbor. Neka bude! Izabrat ćemo i izabrati ponovno, cijelu noć ako treba, sve dok ne budemo imali našeg gospodara... ali prije nego što ubacimo glasove, vjerujem da nam naš Prvi graditelj ima nešto reći."
Othell Yarwyck ustane polako, mršteći se. Krupni graditelj protrlja svoju duguljastu upalu čeljust i reče: "Pa, ja povlačim svoje ime. Da ste me htjeli, imali ste deset prilika da me izaberete, pa niste. Ionako vas nema dovoljno. Htio sam reći da bi oni koji su glasali za mene trebali izabrati kneza Janosa..."
Ser Alliser kimne. "Knez Slynt je najbolji mogući—"
"Nisam *završio,* Allisere", prigovori Yarwyck. "Knez Slynt je zapovijedao Gradskom stražom u Kraljevu grudobranu, svi znamo, a bio je knez Harrenhala..."
"Nije on nikad *vidio* Harrenhal", vikne Cotter Pyke.
"Pa, tako je", reče Yarwyck. "Uostalom, sad kad tu stoji, ne sjećam se zašto sam mislio da bi Slynt bio tako dobar izbor. To bi bilo nešto kao odalamiti kralja Stannisa po ustima, a ne vidim od kakve bi nam to bilo koristi. Možda bi Snow bio bolji. Bio je dulje na Zidu, nećak je Bena Starka i služio je kao štitonoša Starog Medvjeda."
Yarwyck slegne ramenima. "Izaberite koga hoćete, samo da to nisam ja." Sjedne.
Janos Slynt je iz crvene boje prešao u purpurnu, vidio je Jon, ali Ser Alliser Thorne je problijedio. Čovjek iz Istočne stražarnice ponovno je bubnjao šakom po stolu, ali sada je tražio kotao. Neki od njegovih prijatelja prihvate povik. *"Kotao!"* zaurlaše kao jedan. *"Kotao, kotao, KOTAO!"*
Kotao bijaše u kutu pokraj ognjišta, veliki crni trbušasti predmet s dvjema golemim ručkama i teškim poklopcem. Meštar Aemon reče riječ Samu i Clydasu te oni pođu i zgrabe ručke pa dovuku kotao do stola. Nekoliko braće već je stajalo u redu pokraj bačava s glasovima kad je Clydas skinuo poklopac i umalo ga sebi ispustio na nogu. Uz bučan krik i lepet krila golemi gavran izleti iz kotla. Zaleprša uvis, tražeći možda stropne grede, ili prozor da kroza nj pobjegne, ali u podrumu nije bilo stropnih greda ni prozora. Gavran bijaše u stupici. Glasno grak-ćući, zaokruži dvoranom, jednom, dva, tri puta. A Jon začu Samwella Tarlvja kako viče, "Znam tu pticu! To je gavran kneza Mormonta!"
Gavran sleti na stol najbliži Jonu. *"Snow",* zakrešti. Bio je stara ptica, prljav i blatan. *"Snow,"* izusti opet, *"Snow, Snow, Snow."* Došeta do kraja stola, ponovno raširi krila i sleti na Jonovo rame.
Knez Janos Slynt sjedne tako teško da se začuo *tras,* ali Ser Alliser ispuni podrum podrugljivim smijehom. "Ser Pajcek misli da smo svi budale, braćo", reče. "Naučio je pticu taj mali trik. Sve one govore *snow,* idite gore u vranje gnijezdo i poslušajte sami. Mormontova ptica znala je više riječi."
Gavran naheri glavu i pogleda Jona. *"Kukuruz?"* reče u nadi. Kad nije dobio ni kukuruza ni odgovora, *zagrakće* i promrmlja: *"Kotao? Kotao? Kotao?"*
Ostalo su bili sve sami vrški strelica, bujica vršaka strelica, tuča vršaka strelica, dovoljno vršaka strelica da potopi ostalih nekoliko kamenja i školjaka i sve bakrene novčiće.

Kad je prebrojavanje završilo, Jon se zatekne opkoljen. Neki su ga tapšali po leđima, dok su drugi pred njim savijali koljeno kao da je zapravo bio knez. Saten, Ovven Klipan, Halder, *Žabac*, Rezervna Čizma, Orijaš, Mully, Ulmer od Kraljevske šume, Ljupki Donnel Hill i pola stotine drugih natisnulo se oko njega. Dywen zaklopoće svojim drvenim zubima pa reče: "Bogovi, smilujte se, naš je Vrhovni zapovjednik još u povojima." Željezni Emmett reče, "Nadam se da to ne znači da te više ne mogu isprašiti kad ponovno budemo vježbali, moj gospodaru." Troprsti Hobb je htio znati hoće li i dalje jesti s ljudima ili želi da mu objede šalju u dnevnu odaju. Čak je i Bowen Marsh prišao da kaže kako će rado nastaviti kao Vrhovni upravitelj ako to bude želja kneza Snowa.
"Kneže Snow," reče Cotter Pyke, "ako to zabrljaš, iščupat ću ti jetra i pojesti ih sirova s lukom."
Ser Denys Mallister bio je ljubazniji. "Bila je to teška stvar koju je mladi Samwell tražio od mene", povjeri stari vitez. "Kad su izabrali kneza Qorgylea, rekao sam sebi: 'Nema veze, bio je dulje na Zidu od tebe, tvoje će vrijeme doći.' Kad je to bio knez Mormont, pomislio sam: 'On je jak i neustrašiv, ali je i star, tvoje vrijeme možda još dođe.' Ali vi ste napola dječak, kneže Snow, i sada se moram vratiti u Sjenovitu kulu znajući da moje vrijeme nikad neće doći." Uputio mu je umoran osmijeh. "Nemojte da umrem žaleći. Vaš stric je bio velik čovjek. Vaš otac knez i njegov otac također. Očekivat ću isto od vas."
"Da," reče Cotter Pyke. "A možeš početi time što ćeš reći onim kraljevim ljudima da je gotovo i da želimo našu prokletu večeru."
"Večera", krikne gavran. *"Večera, večera."*
Kraljevi ljudi raščistiše vrata kad su im rekli rezultate izbora, a Troprsti Hobb i šest pomoćnika otkasaju u kuhinju da donesu hranu. Jon nije htio jesti. Šetao je zamkom, pitajući se sanja li, s gavranom na ramenu i Duhom za petama. Pyp, Grenn i Sam išli su za njih, čavrljajući, ali jedva da je čuo riječ sve dok Grenn nije šapnuo: *"Sam* je to učinio", a Pyp izustio: "Sam je to *učinio!"* Pyp je sa sobom donio vinsku mješinu, te je uzeo dubok gutljaj i zapjevao: "Sam, Sam, Sam čarobnjak, Sam čudo, Sam Sam divota jedna, on je to učinio. Ali kad si se sjetio da sak-riješ gavrana u kotao, Same, i kako si u sedam pakala mogao biti siguran da će doletjeti Jonu? Sve bi zabrljao da je ptica odlučila sjesti na debelu tikvu Janosa Slynta."
"Nisam imao veze s pticom", ustraje Sam. "Kad je izletjela iz kotla zamalo sam se popisao."
Jon se nasmije, napola zaprepašten što se još uvijek sjećao kako. "Vi ste svi hrpa mahnitih budala, znate li to?"
"Mi?" reče Pyp. *"Nas* zoveš budalama? Nismo mi oni koje su izabrali za devetsto devedeset osmog Vrhovnog zapovjednika Noćne straže. Radije popij štogod vina, kneže Jone. Mislim da će ti trebati *mnogo* vina."
Tako Jon Snow uzme mješinu iz njegove ruke i popije gutljaj. Ali samo jedan. Zid je bio njegov, noć je bila mračna, a on se morao suočiti s kraljem.

sansa

Probudila se naglo, ustreptalih živaca. Na trenutak se nije sjetila gdje se nalazi. Sanjala je da je mala, da još dijeli ložnicu sa svojom sestrom Arvjom. Ali bila je to njezina sluškinja koju je čula da se prevrće u snu, ne njezina sestra, a to oko nje nije bilo Oštrozimlje, već Orlovo gnijezdo. *A ja sam Alayne Stone, kopile.* Soba je bila hladna i mračna, iako je njoj bilo toplo pod gunjevima. Zora još nije došla. Ponekad bi sanjala Ser Ilyna Pavnea i budila se uzburkanog srca, ali ovaj san nije bio takav. *Dom. Bio je to san o domu.*
Orlovo gnijezdo nije bilo dom. Nije bilo veće od Maegorove tvrđe, a izvan njegovih potpuno bijelih zidova nalazila se samo planina i dug varljiv silazak pokraj Neba, Snijega i Kamena do Mjesečevih dveri na tlu doline. Nije se imalo kamo ići ni mnogo što raditi. Stariji su sluge govorili da su zidovi odzvanjali smijehom kad su njezin otac i Robert Barat-heon bili štićenici Jona Arrvna, ali ti su dani bili mnogo godina daleko. Njezina tetka održavala je malo domaćinstvo i rijetko dopuštala gostima da se uspnu iznad Mjesečevih dveri. Osim njezine postarije služavke, Sansino jedino društvo bio je knez Robert, osmogodišnjak koji kao da je tek navršio tri.
/ *Marillion. Tu je uvijek Marillion.* Kad im je svirao za večerom, činilo se da mladi pjevač pjeva izravno njoj. Njezina tetka nije bila zadovoljna. Kneginja Lysa je ludovala za Marillionom, otjerala je dvije sluškinje te čak i jednog paža jer su govorili laži o njemu.
Lysa je bila osamljena poput nje. Činilo se daje njezin novi muž provodio više vremena u dnu gore nego na njezinu vrhu. I sada je izbivao, nije ga bilo već četiri dana, sastajao se s Corbravma. Od komada i djelića razgovora koje je slučajno načula, Sansa je znala da su vazali Jona Arryna zamjerali Lysin brak i zavidjeli Petyru na njegovoj ovlasti kao Vrhovnog namjesnika Doline. Starija grana kuće Royce bila je blizu otvorenoj pobuni nad propustom njezine tetke da pomogne Robbu u njegovu ratu, a Waynwoodi, Redforti, Belmorei i Templetoni pružali su im u tome svaku podršku. Gorski su klanovi također bili nemirni, a stari knez Hunter umro je tako naglo da su njegova dva mlađa sina optuživala starijeg brata da ga je ubio. Arrvnska dolina možda je bila pošteđena najgoreg rata, ali teško da je bila idilično mjesto koje je kneginja Lysa zamišljala.
Više neću zaspati, shvati Sansa. *Glava mije sva u metežu.* Oklijevajući odgurne jastuk, razgrne pokrivače pođe k prozoru i otvori kapke.
Snijeg je padao na Orlovo gnijezdo.
Vani su pahuljice lepršale meko i tiho poput uspomene. *Je li me to probudilo?* Debeli sloj snijega već je ležao po vrtu, prekrivši gunjem travu, posuvši bijelim grmlje i kipove i povivši grane stabala. Pogled na nj vrati Šansu u hladne noći davno prije, u dugo ljeto njezina djetinjstva.
Posljednji je put vidjela snijeg onog dana kad je ostavila Oštrozim-Ije. *Tada je lakše padao od ovog,* sjeti se. *Robbu su se pahulje otapale u kosi kad me zagrlio, a snježna gruda koju je Arya pokušala napraviti raspadala joj se u rukama.* Boljelo ju je sjetiti se kako je sretna bila tog jutra. Hullen joj je pomogao uzjahati, a ona je izjahala s

pahuljama koje su se kovitlale oko nje, da vidi široki bijeli svijet. *Mislila sam da moja pjesma započinje tog dana, ali ustvari bila je gotovo otpjevana.*
Sansa ostavi kapke otvorene dok se odijevala. Bit će hladno, znala je, iako su kule Orlova gnijezda okruživale vrt i štitile ga od najgorih utjecaja gorskih vjetrova. Odjenula je svileno rublje i lanenu dugu košulju, a preko toga toplu haljinu od modre janjeće vune. Dva para dugih čarapa za noge, čizme koje su joj se vezivale do koljena, teške kožne rukavice i konačno plašt s kukuljicom od mekog bijelog lisičjeg krzna. Njezina sluškinja umota se čvršće u svoj gunj dok je snijeg počinjao ulijetati kroz prozor. Sansa gurne vrata i zaputi se zavojitim stubištem. Kad je otvorila vrata vrta, bio je tako lijep da je *zadržala* dah, ne želeći poremetiti tako savršenu ljepotu. Snijeg je i dalje padao, u sablasnoj tišini i ležao gust i cjelovit na tlu. Sva boja je nestala iz vanjskog svijeta. Bilo je to mjesto bijelog, crnog i sivog. Bijele kule, bijeli snijeg i bijeli kipovi, crne sjene i crna stabla, tamnosivo nebo nad njima. *Čist svijet,* pomisli Sansa. *Ne pripadam ovamo.*
Ali svejedno je iskoraknula. Njezine čizme utisnule su do gležnjeva duboke rupe u glatkoj bijeloj površini snijega, ali nisu stvarale zvuk. Sansa prođe pokraj zaleđenih grmova i tankih tamnih stabala i upita se je li još sanjala. Vjetrom nošene pahulje okrznule su joj lice lako poput poljupca ljubavnika i otapale joj se na obrazima. U središtu vrta, pokraj kipa uplakane žene koji je ležao razbijen i napola zakopan u zemlju, okrenula je lice prema nebu i sklopila oči. Mogla je osjetiti snijeg na trepavicama, okusiti ga na usnama. Bio je to okus Oštrozimlja. Okus nevinosti. Okus snova.
Kad je Sansa opet otvorila oči, bila je na koljenima. Nije se sjećala padanja. Činilo joj se da je nebo svjetlije nijanse sive. *Zora,* pomisli. *Još jedan dan. Još jedan novi dan.* A ona je gladovala za starim danima. Molila se za njih. Ali kome se mogla moliti? Vrt je nekoć bio namijenjen Božanskoj šumi, znala je, ali zemlja je bila pretanka i kamenita da bi usud-drvo primilo korijenje. *Božanska šuma bez bogova, prazna poput mene.*
Pokupila je šaku snijega i stisnula je među prstima. Težak i vlažan, snijeg se lako skupljao. Sansa počne praviti snježne grude, oblikujući ih i zaglađujući sve dok nisu bile okrugle, bijele i savršene. Sjećala se ljetnog snijega u Oštrozimlju kad su je Arya i Bran zaskočili kad je izašla iz utvrde jednog jutra. Oboje su imali puno gruda u ruci, a ona nijednu. Bran je sjedio na krovu natkrivenog mosta, izvan domašaja, ali Sansa je trčala za Arvjom kroz staje i oko kuhinje sve dok obje nisu ostale bez daha. Možda bi je čak i uhvatila, ali se poskliznula na malo leda. Njezina sestra se vratila da vidi je li ozlijeđena. Kad je rekla da nije, Arya ju je pogodila u lice još jednom grudom, ali Sansa ju je ščepala za nogu te je povukla dolje i trljala joj snijeg u kosu dok nije naišao Jory i razdvojio ih, smijući se.
Što će mi snježne grude? Pogledala je svoj žalosni mali arsenal. *Nemam ih na koga bacati.* Pustila je da joj ona koju je pravila ispadne iz ruke. *Mogla bih umjesto toga načiniti snježnog viteza,* pomisli. *Ili čak...*
Spojila je dvije svoje snježne grude, dodala treću, nakupila još malo snijega oko njih i sve to zagladila u oblik cilindra. Kad je završila, postavila ga je na kraj i upotrijebila vrh svog malog prsta da izbuši otvore za prozore. Krunište oko vrha zahtijevalo je više pažnje, ali kad je završila, imala je kulu. *Sad mi trebaju zidovi,* pomisli Sansa, *a onda utvrda.* Bacila se na posao.
Snijeg je padao, a zamak se dizao. Dva zida visoka do gležnjeva, unutrašnji viši od vanjskog. Kule i tornjići, tvrđave i stubišta, okrugle kuhinje, četvrtasta oružarnica, staje s unutrašnje strane zapadnog zida. Bio je to običan zamak kad je počela, ali nedugo zatim Sansa je znala da je to bilo Oštrozimlje. Pronašla je pruće i pale grane pod snijegom i slomila im krajeve da načini stabla za Božansku šumu. Za nadgrobne spomenike na groblju upotrijebila je komadiće kore. Uskoro su njezine rukavice i čizme bile prekrivene bijelom koricom, ruke su joj bridjele, a noge bile promočene i hladne, ali ona nije marila. Jedino je zamak bio važan. Nekih se stvari bilo teško prisjetiti, ali većina joj se lako vratila u pamet, kao daje ondje bila tek jučer. Kula s knjižnicom, dva golema bedema, nadsvođene dveri između njih, krunište svuda po vrhu...

A cijelo vrijeme snijeg je nastavljao padati, skupljajući se u nanosima oko njezinih zgrada brzinom kojom ih je podizala. Tapšala je popločani krov Velike dvorane kad je začula glas i podigla pogled kako bi ugledala svoju služavku koja ju je zvala s prozora. Je li moja gospa dobro? Želi li prekinuti post? Sansa zatrese glavom i vrati se oblikovanju snijega, dodavši dimnjak na jedan kraj Velike dvorane, gdje bi ognjište stajalo iznutra.
Zora se ušuljala u njezin vrt poput lopova. Sivilo neba postalo je još svjetlije, a drveće i grmlje prešlo u tamnozelenu boju pod njihovim sto-lama od snijega. Nekoliko slugu je izašlo i neko je vrijeme promatralo, ali ona nije obraćala pozornost na njih te su se ubrzo vratili unutra gdje je bilo toplije. Sansa opazi da je kneginja Lysa promatra sa svojega balkona, umotana u modru baršunastu halju porubljenu lisičjim krznom ali kad je ponovno pogledala, njezina je tetka nestala. Meštar Colemon je izvirio iz vranjeg gnijezda i promatrao je neko vrijeme, mršav i drhtav ali znatiželjan.
Njezini su mostovi neprestano padali. Natkriveni se most nalazio između oružarnice i glavne utvrde, a drugi se protezao od četvrtog kata zvonika do drugog kata vranjeg gnijezda, ali bez obzira na to kako ih pažljivo uobličila, oni nisu izdržali. Treći put kad joj se jedan srušio, op-sovala je glasno i sjela na stopala u bespomoćnoj frustraciji.
"Obloži snijeg oko štapa, Sansa."
Nije znala koliko dugo ju je promatrao, ni kad se vratio iz Doline. "Štapa?" upita ona.
"Mislim da će mu to dati dovoljno snage da stoji", reče Petyr. "Mogu li ući u vaš zamak, moja gospo?"
Sansa je bila oprezna. "Nemojte ga srušiti. Budite..."
"... nježni?" On se nasmiješi. "Oštrozimlje se oduprlo strasnijim neprijateljima od mene. *Ovo jest* Oštrozimlje, zar ne?"
"Da", prizna Sansa.
Hodao je duž vanjskih zidova. "Nekoć sam ga sanjao, onih godina nakon što je Cat otišla na sjever s Eddardom Starkom. U mojim je snovima uvijek bio mračno mjesto, i hladno."
"Ne. Uvijek je bilo toplo, čak i kad je sniježilo. Voda iz vrelih izvora prolazila je cijevima kroz zidove da ih ugrije, a u staklenim vrtovima uvijek je bilo kao za najtoplijeg ljetnog dana." Ona ustane, nadvivši se nad velebni bijeli zamak. "Ne znam kako da napravim stakleni krov nad vrtovima."
Maloprsti pogladi bradu, gdje su mu rasle dlačice prije nego što ga je Lysa zamolila da ih obrije. "Staklo je bilo zatvoreno u okvire, ne? Grančice su tvoj odgovor. Oguli ih i prekriži i upotrijebi koru da ih po-vežeš u okvire. Pokazat ću ti." On prođe vrtom, skupljajući pruće i granje i otresajući snijeg s njih. Kad ih je imao dosta, zakoračio je preko oba zida jednim dugim korakom i čučnuo na pete usred dvorišta. Sansa se pomakne da vidi što će učiniti. Ruke mu bijahu spretne i sigurne, i nedugo zatim imao je unakrsnu rešetku grančica, vrlo sličnu onoj koja je prekrivala staklene vrtove Oštrozimlja. "Morat ćemo zamisliti staklo, dakako", reče kad ju je dodao njoj.
"Ovo je upravo kako treba", reče ona.
On joj dotakne lice. "Kao i ovo."
Sansa nije razumjela. "Kao i što?"
"Tvoj osmijeh, moja gospo. Hoću li ti napraviti još jednu?"
"Ako želite."
"Ništa mi ne bi moglo pružiti više zadovoljstva."
Ona je podizala zidove staklenih vrtova dok ih je Maloprsti pokrivao, a kad su završili s tim, pomogao joj je da proširi zidove i izgradi stražar-sku dvoranu. Kad je upotrijebila štapove za natkrivene mostove, oni su stajali, upravo kako je on rekao. Glavna utvrda bila je prilično jednostavna, stara okrugla kula nalik na bubanj, ali Sansa se ponovno našla u neprilici kad je trebalo smjestiti kamena čudovišta po vrhu.

Ponovno je on imao odgovor. "Po tvom je zamku sniježilo, moja gospo", istakne on. "Kako kamena čudovišta izgledaju kad su prekrivena snijegom?"
Sansa sklopi oči da ih vidi u sjećanju. "Izgledaju kao bijele kvrge."
"Pa, onda. Čudovišta je teško napraviti, ali bijele kvrge, to bi trebalo biti lakše." I bilo je.
Urušena kula bila je još lakša. Zajedno su načinili visoku kulu, klečeći jedno uz drugo da je glatko zakotrljaju, a kad su je podigli, Sansa gurne prst u vrh, zgrabi šaku snijega i baci mu je ravno u lice. Petyr jaukne, jer mu je snijeg kliznuo ispod ovratnika. "To je nečasan potez, moja gospo."
"Kao i to što ste me doveli ovamo, kad ste se zakleli da ćete me vratiti kući."
Pitala se odakle je potekla ta hrabrost, da govori s njim tako otvoreno. *Od Oštrozimlja*, pomisli. *Jača sam unutar zidina Oštrozimlja.*
Njegovo se lice uozbilji. "Da, u tome sam te prevario... i u još jednoj stvari."
Sansina utroba se usplahiri. "Kojoj stvari?"
"Rekao sam ti da mi ništa ne bi moglo pružiti više zadovoljstva nego da ti pomognem s tvojim zamkom. Bojim se da je i to bila laž. Nešto drugo bi mi pružilo još više zadovoljstva." On korakne bliže. "Ovo."
Sansa pokuša ustuknuti, ali on je privuče u svoje naručje i odjednom ju je ljubio. Slabašno, ona se pokuša izmigoljiti, ali uspije se samo još više pritisnuti uz njega. Njegova su usta bila na njezinima, gutajući joj riječi. Imao je okus po metvici. Na pola otkucaja srca predala se njegovu poljupcu... prije nego što je odvratila lice i istrgnula se. "Što to *radite?"*
Petyr izravna svoj plašt. "Ljubim snježnu djevicu."
"Trebate ljubiti *nju."* Sansa zirne prema Lvsinu balkonu, ali sada je bio prazan. "Vašu gospu ženu."
"Ljubim je. Lysa se nema razloga požaliti." On se osmjehne. "Htio bih da se možeš vidjeti, moja gospo. Tako si lijepa. Prekrivena si koricom snijega poput nekog malog medvjeđeg mladunčeta, ali lice ti je rumeno i jedva dišeš. Koliko si dugo vani? Sigurno ti je vrlo hladno. Daj da te utoplim, Sansa. Skini rukavice, daj mi ruke."
"Neću." Zvučao je gotovo kao Marillion, one noći kad se napio na vjenčanju. Samo što se ovog puta Lothor Brune neće pojaviti da je spasi; Ser Lothor je bio Petvrov čovjek. "Niste me smjeli poljubiti. Mogla bih vam biti kći..."
"Mogla bi", prizna on s pokajničkim osmijehom. "Ali nisi, zar ne? Kći si Eddarda Starka, i Catina. Ali mislim da si možda još ljepša nego tvoja majka, kad je bila tvojih godina."
"Petvre, molim vas." Njezin glas je zvučao tako slabašno. "Molim vas..."
"Zamah!"
Glas je bio bučan, rezak i djetinjast. Maloprsti se okrene od nje. "Knez Robert." On samo naznači pokret koji je trebao biti naklon. "Smijete li biti vani na snijegu bez rukavica?"
"Jeste li vi sagradili snježni zamak, kneže Maloprsti?" "Alavne je načinila većinu, moj kneže." Sansa reče: "To bi trebalo biti Oštrozimlje."
"Oštrozimlje?" Robert je bio sitan za osmogodišnjaka, štap od dječaka s mrljama na koži i očima koje su uvijek suzile. Ispod jedne ruke stezao je otrcanu platnenu lutku koju je nosio posvuda.
"Oštrozimlje je sjedište kuće Stark", reče Sansa svom budućem mužu. "Veliki zamak Sjevera."
"Nije baš tako velik." Dječak klekne pred stražarnicom. "Pogledaj, evo stiže orijaš da ga sruši." Postavio je svoju lutku u snijeg i pomicao je s trzajima. *"Bum bum ja sam*

orijaš, ja sam orijaš", zapjevuši. *"Ho ho ho, otvorite dveri ili ću ih tresnuti i razbiti."* Uhvativši lutku za noge, on sruši vrh jedne kule na stražarnici, a potom druge.
To je bilo više nego što je Sansa mogla otrpjeti. "Roberte, *prestanite. "* Umjesto toga on ponovno zamahne lutkom i raznese stopu zida. Ona posegne za njegovom rukom, ali umjesto toga ščepa lutku. Začuo se glasan zvuk paranja kad se tanka tkanina rastrgnula. Odjednom je imala lutkinu glavu, Robert je držao noge i tijelo, a krpice i piljevina prosipale su se u snijeg.
Usta kneza Roberta zadršću. "Ti si ga *ubiiiiilaaaa ",* zajauče. Tada se počne tresti. Počelo je kao ne više od malog drhtaja, ali nekoliko trenutaka kasnije srušio se na zamak, divlje lamatajući udovima. Bijele kule i snježni mostovi razoriše se i popadaše na sve strane. Sansa je stajala užasnuta, ali Petyr zgrabi ruku njezina rođaka i stane dozivati meštra.
Stražari i služavke stigoše gotovo istog trena da pomognu obuzdati dječaka, meštar Colemon malo kasnije. Drhtavica Roberta Arrvna nije bila ništa novo ljudima Orlova gnijezda, a kneginja Lysa ih je uvježbala da pohitaju na dječakov prvi krik. Meštar je držao glavu malog kneza i dao mu pola kaleža sanjiva vina, mrmljajući umirujuće riječi. Činilo se da silina napadaja polako otječe, sve dok ništa nije preostalo osim malog drhtanja ruku. "Pomozite mu u moje odaje", Colemon reče stražari-ma. "Pijavice će pomoći da ga smire."
"Ja sam kriva." Sansa im pokaže lutkinu glavu. "Rasparala sam mu lutku na pola. Nisam htjela, ali..."
"Njegovo kneževstvo je uništavalo zamak", reče Petyr.
"Orijaš", šapne dječak plačući. "Nisam ja, orijaš je naudio zamku. Ona ga je *ubila!* Mrzim je! Ona je kopile i ja je *mrzim!* Ne *želim* se liječiti pijavicama!"
"Moj kneže, vašu krv treba prorijediti", reče meštar Colemon. "Loša krv vas čini gnjevnim, a gnjev donosi drhtavicu. Dođite sada."
Odveli su dječaka. *Moj muž knez,* pomisli Sansa, dok je promatrala ruševine Oštrozimlja. Snijeg je prestao padati i bilo je hladnije nego prije. Pitala se hoće li se knez Robert tresti cijelo vrijeme njihova vjenčanja. *Jojfrey je barem imao zdravo tijelo.* Sčepa je ludi bijes. Podigla je slomljenu granu i zabila rastrganu lutkinu glavu na njezin vrh, a onda je zabola iznad razorene stražarnice snježnog zamka. Sluge su izgledali prestravljeno, ali kad je Maloprsti vidio što je učinila, nasmijao se. "Ako su priče istinite, to nije prvi orijaš čija je glava završila na zidinama Oštrozimlja."
"To su samo priče", reče ona i ostavi ga ondje.
Vrativši se u ložnicu, Sansa svuče svoj plašt i mokre čizme te sjedne pokraj vatre. Nije sumnjala da će odgovarati za napadaj kneza Rober-ta. *Možda me kneginja Lysa otjera.* Njezina tetka olako je tjerala svakog tko bi je razljutio, a ništa ju nije toliko ljutilo kao ljudi za koje je sumnjala da se neprilično ponašaju prema njezinu sinu.
Sansa bi objeručke prihvatila da je otjeraju. Mjesečeve dveri bile su mnogo veće od Orlova gnijezda, i živahnije. Knez Nestor Royce činio se grubim i strogim, ali njegova kći Mvranda vodila je zamak umjesto njega, a svi su govorili koliko je vesela. Čak ni Sansino navodno nezakonito porijeklo ne bi joj dolje mnogo smetalo. Jedna od izvanbračnih kćeri kralja Roberta bila je u službi kneza Nestora, a za nju i kneginju Myran-du govorilo se da su najbolje prijateljice, bliske poput sestara.
Reći ću tetki da se ne želim udati za Roberta. Čak ni Vrhovni septon nije mogao proglasiti ženu udanom ako je ona odbijala izreći zavjete. Nije bila prosjakinja, bez obzira na to što je njezina tetka govorila. Bilo joj je trinaest godina, bila je žena procvala i udana, nasljednica Oštrozimlja. Sansa je ponekad osjećala samilost prema svom malom rođaku, ali nije se mogla zamisliti da bi mu ikad poželjela biti ženom. *Radije bih se ponovno udala za Tyriona.* Kad bi kneginja Lysa to znala, sigurno bi je poslala odatle... daleko

od Robertova durenja, drhtanja i vodenastih očiju, daleko do Marillionovih neprestanih pogleda, daleko od Petvro-vih poljubaca. *Reći ću joj. Hoću!*
Bilo je kasno tog poslijepodneva kad ju je kneginja Lysa pozvala k sebi. Sansa je skupljala hrabrost cijelog dana, ali čim se Marillion pojavio na njezinim vratima, sve su joj se sumnje vratile. "Kneginja Lysa zahtijeva tvoju prisutnost u Visokoj dvorani." Pjevačeve oči svlačile su je dok je govorio, ali ona se navikla na to.
Marillion je bio zgodan, to se nije moglo nijekati; dječačkog izgleda i vitak, glatke kože, pješčane kose, čarobnog osmijeha. Ali učinio je sebe vrlo omraženim u Dolini, mnogi su tako mislili, osim njezine tetke i malog kneza Roberta. Prema govorkanjima slugu, Sansa nije bila prva djevica koja je trpjela njegova salijetanja, a ostale nisu imale Lothora Brunea da ih brani. Ali kneginja Lysa je odbijala čuti ikakve pritužbe na njega. Od dolaska u Orlovo gnijezdo, pjevač je postao njezin miljenik. Pjesmom je uspavljivao kneza Roberta svake noći i štipao prosce kne-ginje Lyse za nos stihovima koji su se izrugivali njihovim slabostima. Njezina tetka zasipala ga je zlatom i darovima; skupom odjećom, zlatnom narukvicom, pojasom optočenim mjesečevim kamenjem, lijepim konjem. Čak mu je dala najomiljenijeg sokola svog pokojnog muža. Sve je to poslužilo samo da učini Marilliona nepresušno udvornim u prisutnosti kneginje Lyse i nepresušno bahatim izvan njega.
"Hvala", ukočeno mu reče Sansa. *"Znam* put."
On nije odlazio. "Moja gospa je rekla da te dovedem."
Da me dovede? Nije joj se sviđalo kako je to zvučalo. "Jesi li ti sada stražar?"
Maloprsti je otpustio kapetana straže Orlova gnijezda i postavio Ser Lothora Brunea na njegovo mjesto.
"Treba li te čuvati?" Marillion će bezbrižno. "Skladam novu pjesmu, trebala bi znati. Pjesmu tako ljupku i tužnu da će istopiti čak i tvoje ledeno srce. 'Ruža uz rub ceste', kanim je nazvati. O djevojci niska roda tako lijepoj da je začarala svakog čovjeka koji ju je pogledao."
Ja sam Stark od Oštrozimlja, čeznula mu je reći. Umjesto toga je kim-nula i dopustila mu da je otprati niz stube i preko mosta. Visoka dvorana bila je zatvorena otkad je ona bila u Orlovu gnijezdu. Sansa se pitala zašto ju je njezina tetka otvorila. Obično joj je bila draža udobnost njezine dnevne odaje ili udobna toplina odaje za primanja kneza Arryna s njezinim pogledom na vodopad.

Dva stražara u nebesko modrim plaštevima stajala su sa svake strane izrezbarenih drvenih vrata Visoke dvorane, s kopljima u ruci. "Nitko ne smije ući dokle god je Alavne s kneginjom Lysom", reče im Ma-rillion.
"Da." Ljudi ih propuste, a onda ukrste koplja. Marillion zatvori vrata i zabarikadira ih trećim kopljem, duljim i debljim od onih koje su nosili stražari.
Sansa osjeti ubod nelagode. "Zašto si to učinio?"
"Moja gospa te očekuje."
Ogledala se nesigurno. Kneginja Lysa je sjedila na podiju u stolici s visokim naslonom od izrezbarenog usud-drva, sama. Njoj zdesna bio je drugi stolac, viši od njezina, s hrpom modrih jastuka naslaganim na sjedalo, ali knez Robert nije bio na njemu. Sansa se nadala da se oporavio. No, Marillion joj to vjerojatno neće reći.
Sansa se zaputi modrim svilenim tepihom između redova ižlijeblje-nih stupova tankih poput kopalja. Podovi i zidovi Visoke dvorane bijahu načinjeni od mliječnobijelog mramora s modrim žilicama. Zrake blijedog danjeg svjetla padale su ukoso kroz uske nadsvođene prozore duž istočnog zida. Između prozora stajahu baklje, zataknute u visoke željezne utore, ali nijedna nije bila zapaljena. Njezini su koraci meko padali po tepihu. Vani je vjetar puhao hladno i osamljeno.

Sred toliko bijelog mramora čak je i sunčana svjetlost nekako izgledala hladno... ali ni upola tako hladno kao njezina tetka. Kneginja Lysa je odjenula haljinu od baršuna boje vrhnja i ogrlicu od safira i mjesečeva kamenja. Njezina crvenkasto-smeđa kosa bila je spletena u debelu pletenicu i padala joj je preko ramena. Sjedila je u visokom stolcu čekajući da joj nećakinja pristupi, lica crvena i podbuhla ispod ličila i praška. Na zidu iza nje visio je golem stijeg, mjesec-i-sokol kuće Arryn u boji vrhnja i modroj.
Sansa zastane pred postoljem i nakloni se. "Moja gospo. Poslali ste po mene." Još je mogla čuti zvuk vjetra i tihe akorde koje je Marillion svirao u dnu dvorane.
"Vidjela sam što si učinila", reče kneginja Lysa.
Sansa zagladi nabore svoje haljine. "Nadam se da je knezu Robertu bolje? Nisam kanila rasparati njegovu lutku. Razbijao je moj snježni za-mak, samo sam..."
"Zar ćeš preda mnom izigravati čednu prevaranticu?" reče njezina tetka. "Nisam govorila o Robertovoj lutki. *Vidjela* sam te kako ga ljubiš."
Činilo se da je u Visokoj dvorani postalo malko hladnije. Zidovi, pod i stupovi kao da su se pretvorili u led. "On je poljubio mene."
Lvsine nosnice se rašire. "A zašto bi to učinio? Ima ženu koja ga voli. Odraslu ženu, ne malu djevojčicu. Ne trebaju mu takve kao ti. Priznaj, dijete. Bacila si se na njega. Tako je bilo."
Sansa korakne unatrag. "To nije istina."
"Kamo ćeš? Bojiš se? Takvo raskalašeno ponašanje mora se kazniti, ali neću biti stroga prema tebi. Imamo dječaka kojeg bičujemo umjesto Roberta, kao što je običaj u Slobodnim gradovima. Njegovo zdravlje ne bi podnijelo da on sam primi udarac. Pronaći ću neku prostu djevojku da primi tvoje batine, ali najprije moraš priznati što si učinila. Ne podnosim lažljivce, Alavne."
"Gradila sam snježni zamak", reče Sansa. "Knez Petyr mi je pomagao, a onda me poljubio. To ste vidjeli."
"Zar nemaš časti?" oštro će njezina tetka. "Ili me smatraš budalom? Tako je, zar ne? Smatraš me budalom. Da, vidim to sad. Ali nisam budala. Misliš da možeš imati svakog muškarca jer si mlada i lijepa. Nemoj misliti da nisam opazila poglede koje dobacuješ Marillionu. Znam sve što se događa na Orlovu, mala damo. I već sam upoznala takve kao ti. Ali varaš se ako misliš da ćeš krupnim očima i osmjesima drolje osvojiti Petvra. On je moj." Osovila se na noge. "Svi su mi ga pokušali oduzeti. Moj otac knez, moj muž, tvoja majka... Catelyn najviše od svih. I njoj se sviđalo ljubiti mog Petvra, o da."
Sansa se povuče još jedan korak. "Moja majka?"
"Da, tvoja majka, tvoja ljubljena majka, moja mila sestra Catelyn. Nemoj si umišljati da preda mnom možeš izigravati nevinašce, ti opaka mala lažljivice. Sve one godine u Rijekotoku, igrala se s Petvrom kao da je njezina mala igračka. Zadirkivala ga je osmijesima, nježnim riječima i bludnim pogledima, i njegove noći začinila patnjom."
"Ne." *Moja majka je mrtva,* htjela je vrisnuti. *Bila je vaša sestra i mrtva je.* "Nije. Ona to ne bi."
"Kako ti znaš? Jesi li bila tamo?" Lysa siđe sa svog visokog stolca, zavrtjevši svilenim suknjama. "Jesi li bila s knezom Brackenom i knezom Blackvvoodom, kad su došli u posjet kako bi položili svoje feudalne posjede pred noge mog oca? Pjevač kneza Brackena svirao je za nas, a Catelyn je te noći otplesala šest plesova s Petvrom, *šest,* brojila sam. Kad su se knezovi počeli prepirati, moj otac ih je odveo u svoju odaju za primanja, pa nas nitko nije mogao spriječiti da pijemo. Edmure se opio, mlad kakav je bio... a Petyr je pokušao poljubiti tvoju majku, ali1058

ona ga je odgurnula. *Smijala* mu se. Izgledao je tako ranjeno da sam mislila da će mi srce prepući, a kasnije je pio sve dok se nije onesvijestio za stolom. Stric Brvnden ga je odnio u postelju prije nego što ga je moj otac mogao zateći takvog. Ali ti se toga ne sjećaš, zar ne?" Pogledala ju je gnjevno. *"Zar ne?"*
Je Upijana ili luda? "Nisam se još bila rodila, moja gospo."
"Nisi se još rodila. Ali ja jesam, stoga se ne usuđuj govoriti mi što je istina. Ja *znam* što je istina. Poljubila si ga!"
"On je poljubio mene", opet ustraje Sansa. "Nisam htjela—"
"Šuti, nisam ti dala dopuštenje da govoriš. Primamila si ga, kao što ga je primamila tvoja mati one noći u Rijekotoku, svojim osmijesima i plesanjem. Misliš da sam mogla zaboraviti? Te sam se noći prikrala u njegovu postelju da mu pružim utjehu. Krvarila sam, ali to je bila najslađa bol. Tada mi je rekao da me voli, ali nazvao me *Cat,* netom prije nego što je pao u san. Unatoč tome, ostala sam s njim dok se nebo nije počelo svijetliti. Tvoja majka ga nije zaslužila. Čak mu nije htjela dati svoj rupčić da ga nosi kad se tukao s Brandonom Starkom. *Ja* bih mu dala svoj. Dala sam mu sve. Sada je moj. Nije Catelynin i nije tvoj."
Sva Sansina odlučnost nestala je pred naletom njezine tetke. Lysa Arryn plašila ju je jednako kao kraljica Cersei. "On je vaš, moja gospo", rekla je, pokušavajući zvučati krotko i skrušeno. "Mogu li dobiti vaše dopuštenje da odem?"
"Ne možeš." Dah njezine tetke vonjao je po vinu. "Da si itko drugi, protjerala bih te. Poslala bih te knezu Nestoru u Mjesečeve dveri ili natrag na Prste. Kako bi voljela provesti svoj život na toj pustoj obali, okružena prljavcima i ovčjim brabonjcima? To je moj otac namijenio Pe-tyru. Svi su mislili da je to bilo zbog onog glupog dvoboja s Brandonom Starkom, ali nije bilo tako. Otac je rekao da moram zahvaljivati bogovima stoje tako veliki knez kao Jon Arryn bio voljan uzeti me okaljanu, ali znala sam da je to bilo samo zbog mačeva. Morala sam se udati za Jona ili bi me otac otjerao kao što je otjerao svog brata, ali ja sam bila predodređena za Petvra. Govorim ti to zato da shvatiš koliko se volimo, koliko smo dugo patili i sanjali jedno drugo. Napravili smo bebu zajedno, prekrasnu malu bebu." Lysa položi dlanove na svoj trbuh, kao daje dijete još bilo ondje. "Kad su mi je ukrali, obećala sam sebi da to više nikad neću dopustiti. Jon je htio poslati mog ljupkog Roberta na Zma-jev kamen, a onaj pijanac od kralja kanio ga je predati Cersei Lannis-ter, ali nisam im dopustila... kao što neću dopustiti tebi da otmeš mog Petvra Maloprstog. Čuješ li me, Alavne ili Sansa ili kako god se zoveš? Čuješ li što ti govorim?"
"Da. Kunem se, nikad ga više neću poljubiti ili... ili ga primamiti." Sansa je mislila da je to bilo ono što je njezina tetka željela čuti.
"Dakle, priznaješ sada? Bila si to ti, upravo kako sam mislila. Raskalašena si poput tvoje majke." Lysa je zgrabi za ruku. "Sad pođi sa mnom. Nešto ti želim pokazati."
"Boli me." Sansa se stane migoljiti. "Molim vas, tetka Lysa, nisam ništa skrivila. Kunem se."
Njezina se tetka nije obazirala na prosvjede. *"Marillione!"* vikne, "Trebaš mi, Marillione! *Trebaš* mi!"
Pjevač se zadržao diskretno u stražnjem dijelu dvorane, ali na povik kneginje Arryn odmah je stigao. "Moja gospo?"
"Sviraj nam pjesmu. Sviraj 'Lažljiva i lijepa.'"
Marillionovi prsti okrznu strune. *"Jednog kišnog dana izjah 'o je knez, huj-haja, huj-haja, huj-haja-hej... "*
Kneginja Lysa povuče Sansinu ruku. Mogla je ili hodati ili pustiti da je vuku, pa je izabrala hodati, na pola puta niz dvoranu i između para stupova, do bijelih vrata od usud-drva umetnutih u mramorni zid. Vrata bijahu čvrsto zatvorena, s tri teške

brončane prečke koje su ih držale u mjestu, ali Sansa je mogla čuti vjetar kako im izvana glođe rubove. Kad je ugledala polumjesec izrezbaren u drvu, ukopala je noge.
"Mjesečeva vrata." Pokušala se istrgnuti. "Zašto mi pokazujete Mjesečeva vrata?"
"Sada cviliš kao miš, ali bila si prilično smiona u vrtu, zar ne? Bila si prilično smiona u snijegu."
"Jednog kišnog dana kneginja je šivala", pjevao je Marillion. *"Huj-haja, huj-haja, huj-haja-hej."*
"Otvori vrata", zapovjedi Lysa. *"Otvori* ih, kažem ti. Poslušat ćeš me, ili ću poslati po stražare." Gurne Šansu naprijed. "Tvoja majka je barem bila hrabra. Podigni prečke."
Ako učinim što traži, pustit će me da odem. Sansa zgrabi jednu od brončanih prečki, izvuče je i baci na tlo. Druga prečka zaštropoće po mramoru, zatim treća. Jedva je dotaknula kvaku kad su teška drvena *vrata poletjela* prema unutra i tresnula o zid s praskom. Snijeg se nakupio oko okvira, i nahrupio na njih, nošen udarom hladnog zraka od kojeg je Sansa zadrhtala. Pokušala je koraknuti natrag, ali njezina je tetka bila iza nje. Lysa je ščepa za ruku i metne drugu ruku između njezinih lopatica, gurajući je silom prema otvorenim vratima.
Iza njih bijaše bijelo nebo, snijeg koji pada i ništa drugo.
"Pogledaj dolje", reče kneginja Lysa. "Pogledaj *dolje."*
Pokušala se istrgnuti, ali prsti njezine tetke žarili su joj se u ruku poput pandži. Lysa je još jednom gurne, a Sansa vrisne. Desna noga probila je koricu snijega i odlomila je. Pred njom nije bilo ničeg osim praznog zraka i odmorišnog zamka šesto stopa niže koji se privijao uz obronak planine. "Nemojte!" krikne Sansa. "Plašite me!" Iza nje, Marillion je još uvijek svirao na svojoj drvenoj harfi i pjevao: *"Huj-haja, huj--haja, huj-haja-hej."*
"Još želiš moje dopuštenje da odeš? Je li?"
"Ne." Sansa ukopa noge i pokuša odmigoljiti unatrag, ali njezina se tetka nije micala. "Ne ovim putem. Molim vas..." Podigla je ruku, prstima stružući po dovratku, ali nije se mogla uhvatiti; noge su joj klizile po mramornom podu. Kneginja Lysa ju je nesmiljeno gurala naprijed. Njezina je tetka bila od nje teža dvadeset kilograma. *"Na hrpu sijena, legla je kneginja",* pjevao je Marillion. Sansa se izvije u stranu, uspaničena od straha, a jedna joj noga klizne iznad praznine. Ona vrisne. *"Huj-haja, huj-haja, huj-haja-hej."* Vjetar joj zalepršа suknjama i zagrize u njezine gole noge ledenim zubima. Mogla je osjetiti kako joj se pahulje tope na obrazima. Sansa zamlatara rukama, pronađe Lvsinu debelu kestenastu pletenicu i čvrsto je stisne.
"Moja kosa!" krikne njezina tetka. *"Pusti mi kosu!"* Drhtala je, jecajući. Kolebale su se na rubu. U daljini, čula je kako stražari lupaju na vrata kopljima, zahtijevajući da ih puste unutra. Marillion prekine svoju pjesmu.
"Lysa! Što to treba značiti?" Povik presiječe jecaje i teško disanje. Koraci odjeknu Visokom dvoranom. *"Vrati* se odatle! Lysa, što radiš?" Stražari su još udarali na vrata; Maloprsti se poslužio stražnjim ulazom, kroz kneževska vrata iza postolja. Dok se Lysa okretala, njezin zahvat oslabi dovoljno da se Sansa istr-gne. Posrnula je na koljena, gdje ju je Petyr Baelish ugledao. Naglo je stao. "Alayne. U čemu je problem?"
"Unjoj." Kneginja Lysa zgrabi busen Sansine kose. *"Ona* je problem. *Poljubila* te."
"Recite joj", stane preklinjali Sansa. "Recite joj da smo samo gradili zamak..."
"Šuti!" vrisne njezina tetka. "Nisam ti dopustila da govoriš. Nikoga nije briga za tvoj zamak."
"Ona je dijete, Lysa. Catina kći. Što si to pokušala učiniti?"
"Htjela sam je udati za *Roberta!* Ona nema zahvalnosti. Nema... ne-ma*pristojnosti.* Nisi njezin da te može ljubiti. *Nisi njezin!* Davala sam joj lekciju, to je sve."

"Shvaćam." On pogladi svoju bradu. "Mislim da je razumjela. Zar ne, Alavne?"
"Da", zajeca Sansa. "Razumijem."
"Ne želim je ovdje." Oči njezine tetke bijahu sjajne od suza. "Zašto si je doveo u Dolinu, Petyre? To nije njezino mjesto. Ona ne pripada ovamo."
"Onda ćemo je poslati odavde. Natrag u Kraljev grudobran, ako hoćeš." Učini korak prema njima. "Pusti je, sada. Pusti je da se makne od vrata."
"NE!" Lysa ponovno povuče Sansinu glavu. Snijeg se kovitlao oko njih, bučno pucketajući njihovim suknjama. "Ne možeš je željeti. Ne *možeš.* Ona je glupa praznoglava mala djevojčica. Ona te ne voli kao ja. Uvijek sam te voljela. Dokazala sam to, zar ne?" Suze su tekle niz pod-buhlo crveno lice njezine tetke. "Dala sam ti svoj djevičanski dar. Dala bih ti i sina, ali ubili su ga mjesečevim čajem s vratićem, metvicom i pelinom, žlicom meda i kapljicom pasje mete. Nisam ja bila kriva, nisam ni *znala*, samo sam popila što mi je otac dao..."
"To je davno prošlo, Lysa. Knez Hoster je mrtav, njegov stari meštar također." Maloprsti se primakne bliže. "Jesi li opet pila vino? Ne smiješ toliko govoriti. Ne želimo da Alavne sazna više nego što treba, zar ne? Ili Marillion?"
Kneginja Lysa ne obazre se na to. "Cat ti nikad ništa nije dala. Ja sam ti priskrbila prvu službu, natjerala Jona da te dovede na dvor kako bismo bili bliže jedno drugom. Obećao si mi da to nikad nećeš zaboraviti."
"I nisam. Zajedno smo, upravo kako si oduvijek željela, upravo kako smo oduvijek planirali. Samo pusti Sansinu kosu..."
"Neću! Vidjela sam vas kako se ljubite u snijegu. Ona je ista njezina majka. Catelyn te poljubila u Božanskoj šumi, ali nije *ozbiljno mislila,* nikad te nije željela. Zašto si nju najviše volio? Ja sam te jedina voljela, uvijek sam te samo ja *voljelaaaaaa!"*
"Znam, ljubavi." Načinio je još jedan korak. "I ja sam tu. Sve što moraš učiniti jest primiti me za ruku, hajde." Ispruži je prema njoj. "Nema razloga za sve te suze."
"Suze, suze, *suze",* jecala je histerično. "Nema razloga za suze... ali nisi tako govorio u Kraljevu grudobranu. Rekao si mi da stavim suze u Jonovo vino, i ja sam poslušala. Zbog Roberta, i zbog *nas!* I pisala sam Catelyn i rekla joj da su Lannisteri ubili mog muža kneza, upravo kako si rekao. To je bilo tako pametno... uvijek si bio pametan, rekla sam to ocu, rekla sam: Petyr je tako pametan, uzdići će se visoko, hoće, *hoće,* i drag je i mio i nosim njegovo malo djetešce u trbuhu... Zašto si je poljubio? *Zašto?* Sada smo zajedno, zajedno smo nakon dugo vremena, tako dugo vremena, zašto bi htio poljubiti *njuuuuu?"*
"Lysa," uzdahne Petyr, "nakon svih oluja koje smo pretrpjeli, trebala bi mi više vjerovati. Kunem se, nikad te neću ostaviti, dokle god budemo živjeli."
"Zaista?" upitala je, plačući. "O, *zaista?"*
"Zaista. Sad pusti djevojku i dođi mi dati poljubac."
Lysa se baci u naručje Maloprstog, jecajući. Dok su se grlili, Sansa otpuže od Mjesečevih vrata na rukama i koljenima i ovije ruke oko najbližeg stupa. Mogla je osjetiti kako joj srce lupa. Bilo je snijega u njezinoj kosi, a desna joj je cipela nedostajala. *Valjda je ispala.* Zadrhtala je i čvršće obgrlila stup.
Maloprsti pusti na trenutak Lysu da jeca na njegovim grudima, a onda položi ruke na njezina ramena i lako je poljubi. "Moja slatka blesava ljubomorna ženo", reče, hihoćući. "Ljubio sam samo jednu ženu, uvjeravam te."
Lysa Arryn se drhtavo nasmiješi. "Samo jednu? O Petvre, kuneš se? Samo jednu?"
"Samo Cat." Kratko je i oštro gurne.
Lysa posrne unatrag, klizeći nogama po mokrom mramoru. A tada je nestane. Nije ni kriknula. Čitavu vječnost nije bilo drugog zvuka osim vjetra.
Marillion dahne: "Vi... vi..."

Stražari su vikali pred vratima, lupajući krajevima svojih teških ko-palja. Knez Petyr povuče Šansu na noge. "Nisi ozlijeđena?" Kad je zat-resla glavom, on reče: "Onda pohitaj pustiti unutra moje stražare. Požuri, nema vremena za gubljenje. Ovaj pjevač je ubio moju gospu ženu."

epilog

Cesta prema Starom kamenju dvaput je zavijala oko brda prije dolaska na vrh. Obrasla i kamenita, za kretanje je bila teška čak i u najboljim uvjetima, a sinoćnji snijeg ostavio ju je blatnom. *Jesenski snijeg u riječnoj krajini, to je neprirodno,* sumorno pomisli Merrett. Nije bilo mnogo snijega, istina; upravo dovoljno da prekrije tlo za noć. Većina njega počela se topiti čim je sunce izašlo. Ipak, Merrett gaje shvatio kao loš znamen. Između kiša, poplava, vatre i rata, izgubili su dvije žetve i dobar dio treće. Rana zima značit će oskudicu po cijeloj riječnoj krajini. Mnogo ljudi će gladovati, a neki od njih će izgladnjeli. Merrett se samo nadao da neće biti jedan od njih. *No mogao bih biti. Kakve sam sreće, baš bih i mogao. Nikad nisam imao sreće.*
Pod ruševinama zamka, donji obronci brijega bili su tako gusto pošumljeni da je pola stotine odmetnika vrlo lako moglo vrebati ondje. *Možda me upravo sada promatraju.* Merrett se obazre oko sebe i ne ugleda ništa osim kleke, paprati, čička, šaši i grmlja borovnice između borova i sivo-zelenih stražarica. Drugdje su kosturi brijestova, jasena i zakržljali hrastovi ugušili tlo poput korova. Nije vidio odmetnike, ali to ništa nije značilo. Odmetnici su bili bolji u skrivanju od poštenih ljudi.
Merrett je mrzio šume, istinu govoreći, a odmetnike je mrzio još više. "Odmetnici su mi oteli život", znao se tužiti kad bi previše popio. Prečesto je pio, govorio je njegov otac, često i bučno. *Istina,* pomisli skrušeno. Morali ste se po nečemu odlikovati u Blizancima, inače bi zaboravili da ste živi, ali je otkrio da kad si na glasu kao najveći pijanac u zamku to malo povećava izglede za slavu. *Nekoć sam se nadao da ću biti najslavniji vitez koji je ikad držao koplje. Bogovi su mi to oduzeli. Zašto ne bih popio kalež vina s vremena na vrijeme? Pomaže mojim glavoboljama. Osim toga, moja žena je rospija, otac me prezire, a djeca su mi bezvrijedna. Zbog čega bih ostajao trijezan?* No, sada je bio trijezan. Popio je dva roga piva kad je prekinuo post i mali kalež crvenog kad je krenuo na put, ali to je bilo samo da zaustavi bubnjanje u glavi. Merrett je mogao osjetiti kako mu se glavobolja skuplja iza očiju i znao je da će se, ako joj pruži pola prilike, uskoro osjećati kao da mu oluja bjesni između ušiju. Ponekad su njegove glavobolje bile tako jake da ga je čak previše boljelo plakati. Tada se jedino mogao odmarati na svojoj postelji u mračnoj odaji s vlažnom krpom preko očiju i proklinjati svoju sreću i bezimenog odmetnika koji mu je to učinio. Samo razmišljanje o tome činilo gaje uznemirenim. Nije si sada smio priuštiti glavobolju. *Ako vratim Petyra kući živa i zdrava, moja će se sreća promijeniti.* Imao je zlato, morao se samo uspeti na vrh Starog kamenja, susresti se s prokletim odmetnicima u ruševnom zamku i obaviti zamjenu. Jednostavna otkupnina. Čak je ni on nije mogao zabrljati... osim ako ne zaradi glavobolju, tako jaku da ga ostavi nesposobnim za jahanje. Trebao je biti kod ruševina do sumraka, a ne sklupčan plakati pokraj ceste. Merrett protrlja dva prsta o svoje sljepoočice. *Još jednom oko brijega, i eto me.* Kad je poruka stigla, a on istupio da se ponudi ponijeti otkupninu, njegov je otac zaškiljio u njega svisoka i rekao: *"Ti,* Merrett?" te se počeo smijati kroz

nos, onim svojim ogavnim *he he he* smijehom. Merrett je morao gotovo preklinjali prije nego što su mu dali prokletu vreću zlata.
Nešto se micalo u grmlju pokraj ceste. Merrett naglo potegne uzde i segne za mačem, ali bila je to samo vjeverica. "Glupane", reče samom sebi, gurnuvši mač natrag u korice a da ga nije ni izvukao. "Odmetnici nemaju repove. Prokletstvo, Merrette, saberi se." Srce mu je lupalo u grudima kao da je bio nekakav zeleni dječak na svom prvom zadatku. *Kao daje to Kraljevska šuma, a ja se imam suočiti sa starim Bratstvom, a ne s bijednom šačicom razbojnika Kneza Munje.* Na trenutak je bio u iskušenju da otkasa ravno niz brijeg i pronađe najbližu pivnicu. Ona vreća zlata kupila bi mnogo piva, dovoljno da posve zaboravi Petvra Prištića.
Neka ga objese, sam je sebi to skrivio. Ne zaslužuje ništa bolje, kad je od-lutao s nekom prokletom sljedbenicom tabora poput uspaljenog srndaća.
U glavi mu je počinjalo bubnjati; isprva polako, ali znao je da će postati gore. Merrett protrlja svoj nos. Zapravo nije imao pravo tako loše misliti o Petvru. *I ja sam učinio isto kad sam bio njegovih godina.* On je prošao samo s kozicama, ali ipak, nije smio osuđivati. Kurve su imale svoje čari, posebno ako ste imali lice poput Petvrova. Siroti momak je imao ženu, dakako, ali ona je bila pola problema. Ne samo što je bila dvaput starija od njega, već je i spavala s njegovim bratom Walderom, ako su govorkanja bila istinita. Uvijek se mnogo govorkalo po Blizancima, a samo malo toga bilo je istinito, ali u ovom slučaju Merrett je vjerovao da jest. Crni Walder je bio čovjek koji je uzimao što je htio, čak i bratovu ženu. Uzeo je i Edwynovu ženu, to su svi znali, Lijepa Walda često mu se uvlačila u postelju, a neki su čak govorili daje poznavao sedmu kneginju Frey mnogo bolje nego što je smio. Nije bilo čudo što se odbijao ženiti. Zašto kupovati kravu kad su vimena bila svud oko njega preklinjući da ih pomuze?
Psujući ispod glasa, Merrett zarije pete u bokove svog konja i odjaše uzbrdo. Koliko god je primamljivo bilo propiti zlato, znao je da mu je, ako se ne vrati s Petvrom Prištićem, bolje uopće se ne vraćati.
Knez Walder će uskoro navršiti devedeset drugu. Njegov sluh je počinjao slabiti, oči su mu gotovo oslijepjele, a guša bila tako podmakla da su ga svuda morali nositi. Nije mogao još dugo poživjeti, slagali su se svi njegovi sinovi. *A kad umre, sve će se promijeniti, i to ne nabolje.* Njegov otac je bio svadljiv i tvrdoglav, željezne volje i osinjeg jezika, ali vjerovao je u skrb o svojima. *Svim* svojima, čak i onima koji su ga naljutili i razočarali. *Čak i onima čijih se imena ne može sjetiti.* No, kad jednom umre...
Kad je Ser Stevron bio nasljednik, to je bila druga stvar. Starac se skrbio za Stevrona šezdeset godina i utuvio mu u glavu da je krv - krv. Ali Stevron je umro sudjelujući u ratnom pohodu s Mladim Strahovukom na zapadu - "od čekanja, nedvojbeno", našalio se Hromi Lothar kad im je gavran donio vijesti - a njegovi sinovi i unuci bili su drugačija vrsta Freyevih. Sada je Stevronov sin Ser Ryman bio nasljednik; tup, tvrdoglav, pohlepan čovjek. A iza Rymana dolazili su njegovi sinovi Edwyn i Crni Walder, koji su bili još gori. "Na sreću," jednom je kazao Hromi Lothar, "mrze jedan drugog još više nego što mrze nas."
Merrett nije bio siguran je li to uopće bilo sretno, a što se toga tiče sam Lothar je možda bio opasniji od obojice. Knez Walder je naredio pokolj Starkovih na Roslininu vjenčanju, ali Hromi Lothar je bio taj koji je sve smislio s Rooseom Boltonom, sve do pjesama koje će se svirati. Lothar je bio zabavan momak s kojim se moglo opiti, ali Merrett nikad neće biti tako budalast da mu okrene leđa. U Blizancima se rano nauči da se može vjerovati samo punokrvnoj braći i sestrama, a ni njima previše.

Vjerojatno će biti svaki sin za sebe kad starac umre, svaka kći također. Novi Gospodar Prijelaza nedvojbeno će zadržati *neke* od svojih stričeva, nećaka i rođaka u Blizancima, vjerojatno one koje voli ili kojima vjeruje, ili još vjerojatnije one za koje smatra da će mu se pokazati korisnima. *Nas ostale će šutnuti van da se skrbimo o sebi.*

Ta budućnost zabrinjavala je Merretta više nego što se riječima moglo izraziti. Bit će mu četrdeset za manje od tri godine, prestar da se prihvati života putujućeg viteza... čak i da je *bio vitez,* što slučajno nije. Nije imao zemlju, ni vlastito bogatstvo. Posjedovao je odjeću na svojim plećima, ali ne mnogo toga drugog, čak ni konja na kojem je jahao. Nije bio dovoljno pametan da bude meštar, dovoljno pobožan da bude septon, ni dovoljno divlji da bude najamni mačevalac. *Bogovi mi nisu udijelili drugi dar osim porijekla, a na tome su me zakinuli.* Od kakve je koristi bilo biti sin bogate i moćne kuće ako ste bili *deveti* sin? Kad ste još uzeli u obzir unuke i praunuke, Merrett je imao više izgleda da ga izaberu za Vrhovnog septona nego da naslijedi Blizance.

Nemam sreće, pomisli ogorčeno. *Nikad nisam imao proklete sreće.* Bio je krupan čovjek, širokih grudi i ramena, iako samo osrednje visine. U posljednjih deset godina postao je mekan i tust, znao je, ali kad je bio mlađi, Merrett je bio gotovo jednako robustan kao Ser Hosteen, njegov najstariji rođeni brat, kojeg su općenito smatrali najsnažnijim od potomaka kneza Waldera Freya. Kao dječak otpremili su ga u Crakehall da služi u majčinoj obitelji kao paž. Kad ga je stari knez Sumner učinio štitonošom, svi su pretpostavljali da će postati Ser Merrett za ne više od par godina, ali odmetnici Bratstva Kraljevske šume popisali su se na te planove. Dok se njegov kolega štitonoša Jaime Lannister prekrivao slavom, Merrett je najprije navukao kozice od sljedbenice tabora, a onda uspio da ga zarobi *žena,* ona koju su zvali Bijelo Lane. Knez Sumner ga je otkupio od odmetnika, ali u idućem sukobu pao je od udarca maljem koji mu je slomio kacigu i ostavio ga u nesvijesti četrnaest dana. Svi su mislili da će umrijeti, rekli su mu poslije.

Merrett nije umro, ali s njegovim je ratnim danima bilo svršeno. Čak i najlakši udarac u glavu izazivao je zasljepljujuću bol i navodio ga na suze. Pod tim okolnostima viteštvo nije dolazilo u obzir, rekao mu je knez Sumner, ne neljubazno. Poslali su ga natrag na Blizance da se suoči s otrovnim prezirom kneza Waldera.

Nakon toga, Merrettova sreća se samo pogoršala. Njegov otac uspio mu je nekako urediti dobar brak; oženio se jednom od kćeri kneza Dar-ryja, onomad kad su Darrvjevi uživali veliku naklonost kralja Aerysa. Ali činilo se da je, čim je razdjevičio svoju nevjestu, Aerys izgubio prijestolje. Za razliku od Frevevih, Darrvjevi su bili istaknuti TARGARYENski lojalisti, što ih je stajalo polovice njihovih posjeda, većine njihova bogatstva i gotovo sve njihove moći. Što se ticalo njegove gospe žene, ona ga je od početka smatrala velikim razočaranjem i godinama uporno nije izbacivala ništa osim djevojčica; tri žive, jednu rođenu mrtvu, jednu koja je umrla u djetinjstvu prije nego što je konačno rodila sina. Za njegovu najstariju kćer ispostavilo se da je drolja, za njegovu drugu da je proždrljiva. Kad su Ami uhvatili u stajama s ni manje ni više nego *trojicom* konjušara, bio je prisiljen udati je za *prokletog putujućeg viteza.* Situacija nije mogla postati gora, mislio je... sve dok Ser Pate nije odlučio da bi mogao steći slavu time da porazi Ser Gregora Cleganea. Ami se vratila kući kao udovica, na Merrettov očaj i nedvojbeno zadovoljstvo svakog stajskog pomoćnika u Blizancima.

Merrett se usudio nadati da mu se sreća napokon počinjala mijenjati kad je Roose Bolton odlučio oženiti *njegovom* Waldom umjesto jednom od njezinih vitkijih, privlačnijih rođakinja. Savez s Boltonom bio je važan kući Frey, a njegova kći ga je pomogla osigurati; mislio je da se to sigurno mora držati važnim. Starac ga je uskoro razuvjerio. "Izabrao je nju jer je *debela",* rekao je knez Walder. "Misliš da Boltona

boli dupe stoje ona tvoje štene? Misliš daje sjedio misleći: *'He,* Merrett Praz-noglavac, to je čovjek kojeg želim za tasta?' Tvoja Walda je krmača u svili, zato ju je izabrao, a ja mu sigurno neću zahvaliti na tome. Imali bismo isti savez u pola cijene da je tvoja mala svinja s vremena na vrijeme uspjela odložiti žlicu."
Konačno poniženje bilo je dostavljeno uz osmijeh, kad ga je Hromi Lothar pozvao da rasprave o njegovoj ulozi u Roslininom vjenčanju. "Svaki od nas mora odigrati vlastitu ulogu, u skladu s vlastitim talentima", rekao mu je njegov polubrat. "Ti ćeš imati jedan i samo jedan zadatak, Merrette, ali vjerujem da si vrlo prikladan za to. Želim da se po-brineš da Veliki Jon Umber bude tako prokleto pijan da ne može stajati na nogama, a kamoli se boriti."
I čak ni u tom nisam uspio. Namamio je golemog Sjevernjaka da popije dovoljno vina da ubije trojicu normalnih ljudi, ali čak i nakon što su Roslin proveli kroz obred lijeganja, Veliki Jon je ipak uspio zgrabiti mač prvog čovjeka koji ga je napao i slomiti mu ruku. Trebala su njih osmorica da ga bace u lance, a taj posao je ostavio dvojicu ranjenih, jednog mrtvog i sirotog starog Ser Leslyna Haigha kraćeg za pola uha. Kad se više nije mogao boriti rukama, Umber se borio zubima.
Merrett zastane na trenutak i sklopi oči. Glava mu je odjekivala poput onog prokletog bubnja na kojem su svirali na vjenčanju, i na trenutak je jedva uspio ostati u sedlu. *Moram ići dalje,* reče samom sebi. Ako uspije vratiti Petvra Prištića, sigurno će ga to staviti u Ser Rymanovu milost. Petyr je možda bio zalistak na nesretnoj strani, ali nije bio tako hladan kao Edwyn, ni tako vruć kao Crni Walder. *Momak će mi biti zah-valan, a njegov će otac vidjeti da sam odan, čovjek kojeg vrijedi imati u blizini.*
Ali samo ako bude ondje do sutona sa zlatom. Merrett zirne u nebo. *Točno na vrijeme.*
Trebao je nešto da mu umiri ruke. Izvukao je mješinu za vodu iz sedla, odčepio je i uzeo dug gutljaj. Vino je bilo gusto i slatko, tako tamno da je bilo gotovo crno, ali, bogovi, kako je bilo ukusno!
Obrambeni zid Starog kamenja nekoć je okruživao obronak brijega poput krune na kraljevskoj glavi. Samo su temelji preostali, te nekoliko do struka visokih hrpa zdrobljenog kamenja posutog lišajem. Merrett je jahao duž linije zida sve dok nije došao do mjesta gdje je inače stajala stražarnica. Ruševine su tu bile znatnije, te je morao sjahati da povede svog lakog konjica između njih. Na zapadu, sunce je nestajalo iza sloja niskih oblaka. Kleka i paprat prekrivali su obronke, a jednom unutar iščezlih zidina korov je bio visok do grudi. Merrett olabavi mač u koricama i oprezno se ogleda, ali ne opazi odmetnike. *Je li moguće da sam došao u pogrešan dan?* Zaustavio se i protrljao sljepoočice palcima, ali to nije pomoglo da ublaži pritisak iza njegovih očiju. *Sedam prokletih pakala...*
Odnekud duboko u zamku, tiha je glazba dopirala kroz drveće.
Merrett se zatekne kako drhti, unatoč tome što je imao plašt. Otvorio je mješinu i uzeo još jedan gutljaj vina. *Mogao bih se samo vratiti na konja, odjahati u Starigrad i popiti zlato. Nikakvo dobro nikad nije poteklo od obračunavanja s odmetnicima.* Ta opaka mala kučka Wenda užegla mu je žig laneta na jednu stranu stražnjice dok ga je držala u zarobljeništvu. Nije bilo čudo što ga je vlastita žena prezirala. *Moram to izvesti. Petyr Prištić bi jednog dana mogao biti Gospodar prijelaza, Edwyn nema sinova, a Crni Walder ima samo kopilad. Petyr će se sjetiti tko je došao po njega.*
Uzeo je još jedan gutljaj, začepio mješinu i poveo svog konja između slomljenog kamenja, kleke i tankih vjetrom šibanih stabala, slijedeći zvukove do mjesta koje je nekoć bilo dvorište zamka.
Opalo lišće ležalo je u debelom sloju na tlu, poput vojnika nakon nekakvog velikog pokolja. Muškarac u zakrpanom, izblijedjelom zelenom ruhu sjedio je prekriženih nogu navrh jedne trošne kamene grobnice, prebirući po strunama drvene harfe.

Glazba bijaše nježna i tužna. Merrett je znao pjesmu. *Visoko u dvoranama nestalih kraljeva, Jenny će plesati sa svojim duhovima...*
"Silazi odatle", reče Merrett. "Sjediš na kralju."
"Starom Tristiferu ne smeta moja koštunjava guzica. Malj Pravde, tako su ga zvali. Mnogo je vremena prošlo otkad je čuo ijednu novu pjesmu." Odmetnik skoči dolje. Spretan i vitak, imao je usko lice i lisičje crte, ali usta mu bijahu tako široka da se činilo kako mu osmijeh dotiče uši. Nekoliko pramenova tanke smeđe kose lepršalo mu je oko čela. Odgurnuo ih je natrag slobodnom rukom i rekao: "Sjećate li me se, moj kneže?"
"Ne." Merrett se namršti. "Zašto bih?"
"Pjevao sam na vjenčanju vaše kćerke. I to iznimno dobro, mislio sam. Onaj Pate za kojeg se udala bio je rođak. Svi smo rođaci u Sedam potoka. To ga nije spriječilo da postane škrtica kad je došlo vrijeme da me isplati." On slegne ramenima. "Zašto me vaš otac knez nikad ne zove da sviram u Blizancima? Ne stvaram dovoljno buke za Njegovu Visost? Njemu se sviđa glasno, čujem."
"Nosite li zlato?" upita grublji glas, iza njega.
Merrettovo grlo bilo je suho. *Prokleti odmetnici, uvijek se skrivaju u grmlju.* Bilo je isto u Kraljevskoj šumi. Pomislili biste da ste ih uhvatili petoricu, a onda bi ih još deset iskočilo niotkuda.
Kad se osvrnuo, bili su svuda oko njega; ružan čopor žilavih staraca i momčića glatkih obraza mlađih od Petvra Prištića, a svi odjeveni u grubo tkane krpe, uškrobljenu kožu i komade oklopa mrtvih ljudi. Medu njima je bila jedna žena, umotana u plašt s kukuljicom tri puta prevelik za nju. Merrett je bio previše smućen da ih prebroji, ali činilo se da ih je najmanje tuce, možda i dvadeset.
"Postavio sam pitanje." Govornik bijaše krupni bradati muškarac iskrivljenih zelenih zuba i slomljena nosa; viši od Merretta, iako ne tako masivan u predjelu trbuha. Polukaciga mu je pokrivala glavu, zakrpani žuti plašt njegova široka ramena. "Gdje je naše zlato?"
"U mojim bisagama. Stotinu zlatnih zmajeva." Merrett pročisti grlo. "Dobit ćete ih kad vidim da Petyr—"
Bucmast jednooki odmetnik došeta naprijed prije nego što je mogao završiti, posegne u bisage smiono koliko ga volja i pronađe vreću. Merrett krene da će ga ščepati, a onda se predomisli. Odmetnik rastvori konopac, izvuče novčić i zagrize u njega. "Ima ispravan okus." On odvag-ne vreću. "Izgleda u redu."
Uzet će zlato i zadržati Petyra, pomisli Merrett u iznenadnoj panici. "To je cijela otkupnina. Sve što ste tražili." Dlanovi su mu se znojili. Otare ih o svoje hlače. "Koji je od vas Beric Dondarrion?" Dondarrion je bio knez prije nego što je postao odmetnik, mogao bi još uvijek biti častan čovjek.
"Pa, to bih bio ja", reče jednooki muškarac.
"Ti si prokleti lažljivac, Jack", reče krupni bradati muškarac u žutom plastu. "Ja sam na redu da budem knez Beric."
"Znači li to da ja moram bit Thoros?" Pjevač se nasmije. "Moj kneže, nažalost moram reći, da su kneza Berica trebali na drugom mjestu. Vremena su teška, a mnogo se bitaka mora voditi. Ali mi ćemo s vama urediti račune jednako kao on, ništa se ne bojte."
Merrett se imao mnogo toga bojati. I u glavi mu je bubnjalo. Još malo i počet će ridati. "Dobili ste zlato", reče. "Dajte mi nećaka i ja ću otići." Petyr je zapravo bio više kao prapolunećak, ali nije bilo potrebno sada ulaziti u to.
"On je u Božanskoj šumi", reče čovjek u žutom plastu. "Odvest ćemo vas k njemu. Notch, pridrži mu konja."

Merrett mu protiv volje doda uzde. Nije vidio drugog izbora. "Moja mješina za vodu", čuo je sebe kako govori. "Gutljaj vina, da mi smiri—"
"Ne pijemo s vašom sortom", otresito će žuti plašt. "Ovuda. Slijedite me."
Lišće je pucketalo pod njihovim petama, a svaki korak zabijao je šiljak boli u Merrettove sljepoočice. Hodali su u tišini, dok se vjetar kovitlao oko njih. Posljednje svjetlo zalazećeg sunca bilo mu je u očima dok se verao mahovinom obraslim humcima koji bijahu sve što je ostalo od glavne utvrde. Iza njih nalazila se Božanska šuma.
Petyr Prištić je visio s grane jednog hrasta, omče čvrsto stisnute oko njegova dugog mršavog vrata. Oči su mu iskočile iz crnog lica, bulječi u Merreta s optužbom. *Stigao si prekasno,* činilo se da govore. Ali nije. M-*je!* Stigao je kad su mu rekli. "Ubili ste ga", zakrešti.
"Ovaj je bistar k'o voda", reče jednooki muškarac.
Tur je tutnjio kroz Merrettovu glavu. *Majko, smiluj se,* pomisli. "Donio sam zlato."
"To je bilo lijepo od vas", ljubazno će pjevač. "Pobrinut ćemo se da ga utrošimo u dobru svrhu."
Merrett okrene leđa Petvru. Mogao je okusiti žuč u dnu grla. "Vi... niste imali pravo."
"Imali smo uže", reče žuti plašt. "To nam daje prilično pravo."
Dva odmetnika zgrabe Merretta za ruke i čvrsto mu ih svezu iza leđa. Bio je u predubokom šoku da bi se otimao. "Ne", bilo je sve što je uspio izustiti. "Samo sam došao otkupiti Petvra. Rekli ste ako dobijete zlato prije zalaska sunca da mu nećete nauditi..."
"Pa," reče pjevač, "tu ste nas uhvatili, moj kneže. To je nekim slučajem bila laž."
Jednooki odmetnik stupi naprijed s dugim navojem konopca. Omotao je jedan kraj oko Merrettova vrata, čvrsto ga nategnuo i svezao jak čvor ispod njegova uha. Drugi je kraj prebacio preko grane hrasta. Krupni čovjek u žutom plastu ga dohvati.
"Što to radite?" Merrett je znao kako je glupo to zvučalo, ali nije mogao vjerovati što se događa, čak ni tada. "Ne biste se usudili objesiti jednog Freya."
Žuti plašt se nasmije. "Onaj tamo, pristavi momak, rekao je isto."
On ne misli ozbiljno. On ne može misliti ozbiljno. "Moj otac će vam platiti. Vrijedim dobru otkupninu, više od Petvra, dvaput više."
Pjevač uzdahne. "Knez Walder je možda poluslijep i gušav, ali nije tako glup da dvaput zagrize isti mamac. Bojim se da bi idući put poslao stotinu mačeva umjesto stotinu zmajeva."
"Hoće!" Merrett pokuša zvučati strogo, ali glas ga izda. "Poslat će stotinu mačeva i sve vas pobiti."
"Najprije nas mora uhvatit." Pjevač zirne u sirotog Petvra. "A ne može nas dvaput objesiti, zar ne?" On izmami sjetni napjev iz struna svoje drvene harfe. "Gle, nemojte se unerediti. Morate mi samo odgovoriti na jedno pitanje i reći ću im da vas puste."
Merrett bi im rekao bilo što ako mu to spasi život. "Što želite znati? Reći ću istinu, kunem se."
Odmetnik mu uputi osmijeh ohrabrenja. "Pa, slučajno tražimo Psa koji je pobjegao."
"Psa?" Merrett je bio izgubljen. "Kakvog psa?"
"Odaziva se na ime Sandor Clegane. Thoros veli da je išao prema Blizancima. Pronašli smo skelare koji su ga preveli preko Trozupca i sirotog jadnika kojeg je opljačkao na kraljevskoj cesti. Jeste li ga kojim slučajem vidjeli na vjenčanju?"
"Krvavom vjenčanju?" Merrettova lubanja činila se kao da će se ras-puknuti, ali pokušao se sjetiti što je bolje mogao. Bilo je toliko zbrke, ali sigurno bi netko spomenuo da je Joffreyjev Pas njuškao oko Blizanaca. "Nije bio u zamku. Ne na glavnoj gozbi... možda je bio na lažnoj gozbi ili u taborima, ali... ne, netko bi rekao..."

"Imao je dijete sa sobom", reče pjevač. "Mršavu djevojčicu, od oko deset godina. Ili možda dječaka istih godina."
"Mislim da nije", reče Merrett. "Ne koliko ja znam"
"Ne? Ah, to je šteta. Pa, hajdete uvis."
"Ne", zacvili glasno Merrett. "Ne, *nemojte,* dao sam vam odgovor, rekli ste da ćete me pustiti."
"Čini mi se da sam kazao da ću im *reći* da vas puste." Pjevač pogleda onoga u žutom plastu. "Lime, pusti ga."
"Jebi se," otresito odvrati krupni odmetnik.
Pjevač bespomoćno slegne ramenima prema Merrettu i počne svirati 'Dan kad su objesili Crnog Robina'.
"Molim vas." Posljednje od Merrettove hrabrosti curilo je niz njegovu nogu. "Nisam vam nanio zlo. Donio sam zlato, kako ste rekli. Odgovorio sam na vaša pitanja. Imam *djecu."*
"Onaj Mladi Strahovuk ih nikad neće imat", reče jednooki odmetnik.
Merrett je jedva mogao razmišljati od bubnjanja u svojoj glavi. "Osramotio nas je, cijelo se kraljevstvo smijalo, morali smo obrisati mrlju na našoj časti." Njegov otac je rekao sve to i još više.
"Možda. Što hrpa prokletih seljaka zna o kneževskoj časti?" Žuti plašt omota kraj užeta oko svoje ruke tri puta. "No, mi nažalost znamo dosta o tom umorstvu."
"Nije to bilo umorstvo." Njegov glas bijaše rezak. "Bila je to osveta, imali smo pravo na našu osvetu. Bio je to *rat.* Aegon, zvali smo ga Zvončić, siroti slaboumnik nikome nikad nije naudio, kneginja Stark mu je prerezala vrat. Izgubili smo pola stotine ljudi u taborima. Ser Garsea Goodbrooka, Kvrina muža, i Ser Tvtosa, Jaredova sina... netko mu je razbio glavu sjekirom... Starkovski Strahovuk je pobio dva naša vučjaka i iščupao psetarevu ruku iz ramena, čak i nakon što smo ga napunili strelicama..."
"Pa ste mu zašili glavu na vrat Robba Starka nakon što su obojica bili mrtvi", reče žuti plašt.
"Moj otac je to učinio. Ja sam samo pio. Ne biste ubili čovjeka zbog toga što pije."
Merrett se tada nečeg sjeti, nečeg što bi ga moglo spasiti. "Vele da knez Beric uvijek omogući čovjeku suđenje, da neće nikog ubiti ako nema nekakav dokaz protiv njega. Ne možete dokazati ništa protiv mene. Krvavo vjenčanje bilo je djelo mog oca, Rvmana i kneza Boltona. Lothar je podigao šatore tako da se uruše i postavio samostri-jelce na galeriju s glazbenicima, Kopile Walder poveo je napad na tabore... oni su ti koje tražite, ne ja, ja sam samo popio malo vina... *nemate svjedoke."*
"Slučajno ste u krivu što se toga tiče." Pjevač se okrene ženi u kukuljici. "Moja gospo?"
Odmetnici se razdvoje dok je stupala naprijed, ne izustivši ni riječi. Kad je spustila kukuljicu, nešto se stegne u Merrettovim grudima i na trenutak nije mogao disati. *Ne. Ne, vidio sam je kako umire. Bila je mrtva čitav dan i noć prije nego što su je svukli do gola i bacili joj tijelo u rijeku. Raymundjoj je rasjekao grlo od uha do uha. Bila je mrtva.*
Njezin plašt i ovratnik skrivali su posjekotinu koju je načinila oštrica njegova brata, ali lice joj je bilo gore nego što ga se sjećao. Meso je u vodi postalo meko poput pudinga i poprimilo boju ukiseljenog mlijeka. Pola njezine kose je nedostajalo, a ostatak je postao bijel i krhak kao u starice. Pod razorenim tjemenom, njezino je lice bilo oguljena koža i crna krv gdje se izgrebla noktima. Ali njezine su oči bile najstrašnije od svega. Njezine oči su ga vidjele i mrzile su.

"Ona ne govori," reče krupni muškarac u žutom plastu. "Vi, prokleta kopilad, preduboko ste joj rasjekli vrat. Ali sjeća se." On se okrene mrtvoj ženi i reče: "Što velite, moja gospojo? Je li on imao udjela u tome?"
Oči kneginje Catelyn nijednom ga nisu napustile. Ona kimne.
Merrett Frey otvori usta kako bi preklinjao, ali omča mu zaguši riječi. Njegove noge ostave tlo, uže se zasiječe duboko u meko meso ispod njegove brade. Poletio je visoko u zrak, bacakajući se i izvijajući, sve više, više i više.

DODATAK

kralj na željeznom prijestolju

JOFFREY BARATHEON, Prvi svog imena, trinaestogodišnji dječak, najstariji sin kralja Roberta I. Baratheona i kraljice Cersei od kuće Lannister,
— njegova majka, KRALJICA CERSEI, od kuće Lannister, kraljica regentica i kraljevska namjesnica,
— Cerseini prisegnuti mačevi:
— SER OSFRYD KOTLOCRN, mlađi brat Ser Osmunda Kotlocrnog od Kraljevske garde,
— SER OSNEY KOTLOCRN, najmlađi brat Ser Osmunda i Ser Osfrvda,
— njegova sestra, PRINCEZA MYRCELLA, devetogodišnja djevojčica, štićenica princa Dorana Martella u Sunčevom koplju,
— njegov brat, PRINC TOMMEN, osmogodišnji dječak, sljedeći nasljednik Željeznog prijestolja,
— njegov djed, TYWIN LANNISTER, knez Bacačeve hridi, Guverner Zapada i Kraljev Namjesnik,
— njegovi stričevi i rođaci s očeve strane:
— brat njegova oca, STANNIS BARATHEON, pobunjeni knez Zmajeva kamena, samoproglašeni kralj Stannis Prvi,
— Stannisova kći, SHIREEN, desetogodišnja djevojčica,
— brat njegova oca, RENLY BARATHEON, pobunjeni knez Krajoluje, umoren usred svoje vojske,
— brat njegove bake, SER ELDON ESTERMONT,
— Ser Eldonov sin, SER AEMON ESTERMONT, — Ser Aemonov sin, SER ALYN ESTERMONT,
— njegovi ujaci i rođaci s majčine strane:
— brat njegove majke, SER JAIME LANNISTER, zvan KRALJOSJEK, zatočenik u Rijekotoku,
— brat njegove majke, TYRION LANNISTER, zvan VRAŽIĆAK, patuljak, ranjen u Bitki na Crnovodi,
— Tyrionov štitonoša, PODRICK PAYNE,
— Tyrionov zapovjednik straže, SER BRONN OD CRNO VODE, bivši plaćenik,
— Tyrionova priležnica SHAE, taborska sljedbenica sada u službi osobne sluškinje Lollvs Stokeworth,
— brat njegova djeda, SER KEVAN LANNISTER,
— Ser Kevanov sin, SER LANCEL LANNISTER, bivši štitonoša kralja Roberta, ranjen u Bitki na Crnovodi, blizu smrti,
- brat njegova djeda, TYGETT LANNISTER, umro od kozica,
— Tvgettov sin, TYREK LANNISTER, štitonoša, nestao od velike pobune,
— Tvrekova mlada žena, kneginja ERMESANDE HAVFORD,
- njegova nezakonita braća i sestre, kopilad kralja Roberta:
— MYA STONE, devetnaestogodišnja djevica, u službi kneza Nestora Rovcea, od Mjesečevih dveri,
— GENDRY, kovački šegrt, bjegunac u riječnoj krajini, nesvjestan svog porijekla,
— EDRIC STORM, jedino priznato kopile kralja Roberta, štićenik svog strica Stannisa na Zmajevu kamenu, - njegova Kraljevska garda:
— SER JAIME LANNISTER, Vrhovni zapovjednik,
— SER MERYN TRANT,
— SER BALON SWANN,
— SER OSMUND KOTLOCRN,
— SER LORAS TYRELL, Vitez Cvijeća,
— SER AERYS OAKHEART,
- njegovo malo vijeće:
— knez TYWIN LANNISTER, Kraljev Namjesnik,
— SER KEVAN LANNISTER, vrhovni zakonodavac,
— knez PETYR BAELISH, zvan MALOPRSTI, glavni rizničar,
— VARYS, uškopljenik, zvan PAUK, glavni uhoda,
— knez MACE TYRELL, zapovjednik mornarice,

— Veliki meštar PYCELLE,
- njegovi dvorjani i sluge:
— SER ILYN PAYNE, Kraljeva Pravda, krvnik,
— knez HALLYNE PIROMANT, mozak ceha alkemičara,
— MALI LUNA, lakrdijaš i luda,
— ORMOND OD STARIGRADA, kraljevski harfist i bard,
— DONTOS HOLLARD, luda i pijanac, prije vitez zvan SER DONTOS CRVENI,
— JALABHAR XHO, princ Crvene cvjetne doline, izgnanik s Ljetnog otočja,
— kneginja TANDA STOKEWORTH,
— njezina kći, FALYSE, udana za Ser Balmana Bvrcha,
— njezina kći, LOLLYS, trideset četiri godine, neudana, slaboumna, trudna nakon što su je silovali,
— njezin vidar i savjetnik, MEŠTAR FRENKEN,
— knez GYLES ROSBY, boležljivi starac,
— SER TALLAD, mladi vitez koji obećava,
— SER MORROS SLYNT, štitonoša, najstariji sin bivšeg Zapovjednika Gradske straže,
— JOTHOS SLYNT, njegov mlađi brat, štitonoša,
— DANOS SLYNT, još mlađi, paž,
— SER BOROS BLOUNT, bivši vitez Kraljevske garde, otpustila ga kraljica Cersei zbog njegova kukavičluka
— JOSMVN PECKLEDON, štitonoša i junak Bitke na Crnovodi,
— SER PHILIP FOOTE, proglašen knezom Međe zbog junaštva tijekom Bitke na Crnovodi
— SER LOTHOR BRUNE, zvan LOTHOR ŽDERAČ JABUKA zbog svojih djela tijekom Bitke na Crnovodi, bivši slobodni jahač u službi kneza Baelisha,
— drugi knezovi i vitezovi u Kraljevu grudobranu:
— MATHIS ROWAN, knez Zlatnog luga,
— PAXTER REDWYNE, knez Sjenice,
— sinovi blizanci kneza Paxtera, SER HORAS i SER HOBBER, podrugljivo zvani UŽAS i SLINAVKO,
— vidar kneza Redwynea, MEŠTAR BALLABAR,
— ARDRIAN CELTIGAR, knez Otoka pandže,
— knez ALESANDER STAEDMON, zvan NOVCOLJUBAC,
— SER BONIFER HASTV, zvan DOBRI, proslavljeni vitez,
— SER DONNEL SWANN, nasljednik Kamene kacige,
— SER RONNET CONNINGTON, zvan CRVENI RONNET, vitez Grifinske prečke,
— AURANE WATERS, kopile Strujotraga,
— SER DERMOT OD KIŠNE ŠUME, proslavljeni vitez,
— SER TIMON SRTUGOMAČ, slavni vitez,
— narod Kraljeva grudobrana:
— Gradska straža ("zlatni plaštevi"):
— SER JACELVN BYWATER, zvan ŽELJEZNORUKI, Zapovjednik Gradske straže, ubili ga vlastiti ljudi tijekom Bitke na Crnovodi,
— SER ADDAM MARBRAND, Zapovjednik Gradske straže, Ser Jacelvnov nasljednik,
— CHATAYA, vlasnica skupe javne kuće,
— ALAYAYA, njezina kći,
— DANCY, MAREI, JAYDE, Chatayine djevojke,
— TOBHO MOTT, majstor oružar,
— ŽELJEZBUH, kovač,
— HAMISH HARFIST, proslavljeni pjevač,
— COLLIO QUAYANIS, tvroshijski pjevač,
— BETHANY LIJEPOPRSTA, pjevačica,
— ALARIC OD EYSENA, pjevač koji je daleko putovao,
— GALYEON OD CUYA, pjevač ozloglašen po duljini svojih pjesama,
— SYMON SREBRNA JEZIKA, pjevač.
Stijeg kralja Joffreyja prikazuje okrunjenog jelena Baratheona, crnog na zlatnom polju, i lannisterskog lava, zlatnog na grimiznom polju, u dvoboju.

kralj na sjeveru
kralj trozupca

ROBB STARK, knez Oštrozimlja, Kralj na Sjeveru i Kralj Trozupca, najstariji sin Eddarda Starka, kneza Oštrozimlja, i kneginje Catelyn od kuće Tullv,
— njegov strahovuk, SIVI VJETAR,
— njegova majka, KNEGINJA CATELYN, od kuće Tullv, udovica Eddarda Starka.
— njegova braća i sestre:
— njegova sestra, PRINCEZA SANSA, dvanaestogodišnja djevica, zarobljenica u Kraljevu grudobranu,
— Sansina strahovučica (DAMA) ubijena kod zamka Darry,
— njegova sestra, PRINCEZA ARYA, desetogodišnja djevojčica, nestala, sumnja se da je mrtva,
— Arvjina strahovučica, NYMERIA, izgubljena u blizini Trozupca,
— njegov brat, PRINC BRANDON, zvan BRAN, nasljednik Sjevera, osmogodišnji dječak, za kojeg se vjeruje da je mrtav,
— Branov strahovuk, LJETNIK,
— Branovi suputnici i zaštitnici:
— MEERA REED, šesnaestogodišnja djevica, kći kneza Hovvlanda Reeda od Stražarnice Sivovode,
— JOJEN REED, njezin brat, trinaest godina,
— HODOR, tupavi konjušar, sedam stopa visok,
— njegov brat, PRINC RICKON, četverogodišnji dječak, za kojeg se vjeruje da je mrtav,
— Rickonov Strahovuk, KUDROV,
— Rickonova suputnica i zaštitnica:
— OSHA, divljačka zarobljenica koja je služila kao sudopera u Oštrozimlju,
— njegov polubrat, JON SNOW, prisegnuti brat Noćne straže,
— Jonov strahovuk, DUH,
— njegovi stričevi i tetke s očeve strane:
— stariji brat njegova oca, BRANDON STARK, umoren na zapovijed kralja Aerysa II TARGARYENa,
— sestra njegova oca, LYANNA STARK, umrla u Dornskom gorju tijekom Robertove pobune,
— mlađi brat njegova oca, BENJEN STARK, muž Noćne straže, izgubljen s one strane Zida,
- njegovi ujaci, tetke i rođaci s majčine strane:
— mlađa sestra njegove majke, LYSA ARRYN, kneginja Orlova gnijezda, udovica kneza Jona Arryna,
— njihov sin, ROBERT ARRYN, knez Orlova gnijezda,
— mlađi brat njegove majke, SER EDMURE TULLY, nasljednik Rijekotoka,
— brat njegova djeda, SER BRYNDEN TULLY, zvan CRNA RIBA,
- njegovi prisegnuti mačevi i drugovi:
— njegov štitonoša, OLYVAR FREY,
— SER WENDEL MANDERLY, drugi sin kneza Bijele luke,
— PATREK MALLISTER, nasljednik Morske stražarnice,
— DACEY MORMONI, najstarija kći kneginje Maege Mormoni i nasljednica Medvjeđeg otoka,
— JON UMBER, zvan MALI JON, nasljednik Posljednjeg ognjišta,
— DONNEL LOCKE, OWEN NORREY, ROBIN FLINT, Sjevernjaci,
• njegovi kneževski vazali, kapetani i zapovjednici:
• (s Robbovom vojskom u Zapadnoj krajini)
— SER BRVNDEN TULLY, zvan CRNA RIBA, zapovijeda izviđačima i vanjskim jahačima,
— JON UMBER, zvan VELIKI JON, zapovijeda prethodnicom,
— RICKARD KARSTARK, knez Karholda,
— GALBART GLOVER, gospodar Dubokogajskog humka,
— MAEGE MORMONT, kneginja Medvjeđeg otoka,
— SER STEVRON FREY, najstariji sin kneza Waldera Freya i nasljednik Blizanaca, poginuo kod Volovkriža,
— Ser Stevronov najstariji sin, SER RYMAN FREY,
— Ser Rymanov sin, CRNI WALDER FREY,

— MARTIN RIVERS, kopile kneza Waldera Freya,
• (s vojskom Roosea Boltona u Harrenhalu),
— ROOSE BOLTON, knez Strahotvrđe,
— SER AENYS FREY, SER JARED FREY, SER HOSTEEN FREY, SER DANWELL FREY
— njihov nezakoniti polubrat, RONEL RIVERS,
— SER WYLIS MANDERLY, nasljednik Bijele luke,
— SER KYLE CONDON, vitez u njegovoj službi,
— RONNEL STOUT,
— VARGO HOAT od Slobodnog grada Oohora, kapetan plaćeničke družine, Hrabrih suputnika,
— njegov poručnik, URSWYCK zvan VJERNI,
— njegov poručnik, SEPTON UTT,
— TIMEON OD DORNEA, RORGE, IGGO, DEBELI ZOLLO, GORKI, TOGG JOTH od Ibbena, PYG, TRI PRSTA, njegovi ljudi,
— QYBURN, meštar bez ogrlice i ponekad nekromant, njegov vidar,
— (sa sjevernjačkom vojskom u napadu na Sumrakdol)
— ROBETP GLOVER, od Dubokogajskog humka,
— SER HELMAN TALLHART, od Torrhenove četvorine,
— HARRION KARSTARK, jedini preživjeli sin kneza Rickarda Karstarka i nasljednik Karholda,
— (putujući na sjever s kostima kneza Eddarda)
— HALLIS MOLLEN, zapovjednik straže Oštrozimlja,
— JACKS, OUENT, SHADD, stražari,
— njegovi kneževski vazali i kaštelani, na sjeveru:
— WYMAN MANDERLV, knez Bijele luke,
— HOWLAND REED, knez Stražarnice Sivovode, jezeranin,
— MORS UMBER, zvan VRANOJED, i HOTHER UMBER zvan KURVIN OTROV, stričevi Velikog Jona Umbera, zajednički kaštelani Posljednjeg ognjišta,
— LYESSA FLINT, kneginja Udovičine Stražarnice,
— ONDREW LOCKE, knez Starog zamka, starac.
— CLEY CERWYN, knez Cervvvna, četrnaestogodišnji dječak, ubijen u bitki kod Oštrozimlja,
— njegova sestra, JONELLE CERWYN, tridesetdvogodišnja djevica, sada kneginja Cerwyna,
— LEOBALD TALLHART, mlađi brat Ser Helmana, kaštelan Torrhenove četvorine, ubijen u bitki kod Oštrozimlja,
— Leobaldova žena, BERENA od kuće Hornvvood,
— Leobaldov sin, BRANDON, četrnaestogodišnji dječak,
— Leobaldov sin, BEREN, desetogodišnji dječak,
— Ser Helmanov sin, BENFRED, ubili ga željezni ljudi na Kamenoj obali,
— Ser Helmanova kći, EDDARA, devetogodišnja djevojčica, nasljednica Torrhenove četvorine,
— KNEGINJA SYBELLE, žena Robetta Glovera, zarobljenica Ashe Greyjoy u Dubokogajskom humku,
— Robbetov sin, GAWEN, trogodišnjak, zakoniti nasljednik Dubokogaja, zarobljenik Ashe Greyjoy,
— Robbetova kći, ERENA, jednogodišnje djetešce, zarobljenica Ashe Greyjoy u Dubokogajskom humku,
— LAURENCE SNOW, nezakonit sin kneza Hornwooda i štićenik Galbarta Glovera, trinaest godina, zarobljenik Ashe Greyjoy u Dubokogajskom humku.

Stijeg Kralja na Sjeveru ostaje kakav je bio tisućama godina; sivi strahovuk Star-kovih od Oštrozimlja, koji trči po ledeno-bijelom polju.

na uskom moru

STANNIS BARATHEON, Prvi svog imena, drugi sin kneza Steffona Baratheona i kneginje Cassane od kuće Estermont, prije knez *Zmajeva* kamena,
— njegova žena, KRALJICA SELYSE od kuće Florent,

— PRINCEZA SHIREEN, njihova kći, desetogodišnja djevojčica,
— ZAKRPA, njezin maloumni luda,
— njegov nećak niskog roda, EDRIC STORM, dvanaestogodišnji dječak, izvanbračni sin kralja Roberta i Delane Florent,
— njegovi štitonoše, DEVAN SEAWORTH i BRVEN FARRING,
— njegov dvor i vazali:
— KNEZ ALESTER FLORENT, knez Tvrđave Bistrovode i Kraljev Namjesnik, kraljičin stric,
— SER AXELL FLORENT, kaštelan Zmajeva kamena i vođa kraljičinih ljudi, kraljičin stric,
— GOSPA MELISANDRE OD ASSHAIJA, zvana CRVENA ŽENA, svećenica R'hollora, Gospodara Svjetla, Boga Plamena i Sjene,
— MEŠTAR PYLOS, vidar, učitelj, savjetnik,
— SER DAVOS SEAWORTH, zvan VITEZ OD LUKA, i ponekad KRATKORUKI, nekoć krijumčar,
— Davosova žena MARYA, stolareva kći, — njihovih sedam sinova:
— DALE, poginuo na Crnovodi,
— ALLARD, poginuo na Crnovodi,
— MATTHOS, poginuo na Crnovodi,
— MARIC, poginuo na Crnovodi,
— DEVAN, štitonoša kralja Stannisa,
— STANNIS, devetogodišnji dječak,
— STEFFON, šestogodišnji dječak,
— SALLADHOR SAAN, od Slobodnog grada Lysa, samozvani Princ Uskog mora i knez Zaljeva Crnovode, zapovjednik *Valjriana* i flote sestrinskih galija,
— MEIZO MAHR, uškopljenik u njegovoj službi,
— KHORANE SATHMANTES, kapetan njegove galije *Shayalin ples*,
— "KAŠA" i "PIŠKOR", dva tamničara,
- njegovi kneževski vazali:
— MONTERYS VELARYON, knez Morskih struja i Gospodar Strujotraga, šestogodišnji dječak,
— DURAM BAR EMMON, knez Oštrog rta, petnaestogodišnji dječak,
— SER GILBERT FARRING, kaštelan Krajoluje,
— KNEZ ELWOOD MEADOWS, Ser Gilbertov podređeni,
— MEŠTAR JURNE, Ser Gilbertov savjetnik i vidar,
— KNEZ LUCOS CHVTTERING, zvan MALI LUCOS, šesnaestogodišnji mladić,
— LESTER MORRIGEN, knez Vranina gnijezda,
- njegovi vitezovi i prisegnuti mačevi:
— SER LOMAS ESTERMONT, kraljev ujak,
— njegov sin, SER ANDREW ESTERMONT,
— SER ROLLAND STORM, zvan KOPILE NOĆNE PJESME,
nezakoniti sin pokojnog kneza Brvena Carona,
— SER PARMEN CRANE, zvan PARMEN PURPURNI, u zatočeništvu u Visovrtu,
— SER ERREN FLORENT, mlađi brat kraljice Selvse, u zatočeništvu u Visovrtu,
— SER GERALD GOWER,
— SER TRISTON OD ROVAŠ BRIJEGA, prije u službi kneza Guncera Sunglassa,
— LLEWYS, zvana RIBARICA,
— OMER BLACKBERRV.
Kralj Stannis je za svoj stijeg uzeo vatreno srce Gospodara Svjetla; crveno srce okruženo narančastim plamenovima na žutom polju. U srcu je okrunjeni jelen kuće Baratheon, u crnoj boji.

kraljica preko vode

DAENERYS TARGARYEN, Prva svog imena, *khaleesi* Dothrakija, zvana DAENERYS U-OLUJI-ROĐENA, NEOPRZENA, MAJKA ZMAJEVA, jedina živa nasljednica Aerysa II Targaryena, udovica Khal Droga od Dothrakija,
— njezini odrastajući zmajevi, DROGON, VISERION, RHAEGAL,

— njezina kraljevska garda:
— SER JORAH MORMONI, bivši knez Medvjeđeg otoka, prognan
zbog bavljenja trgovinom robljem,
— JHOGO, *ko* i jahač-pobratim, bič,
— AGGO, *ko* i jahač-pobratim, luk,
— RAKHARO, *ko* i jahač-pobratim, *arakh*,
— SNAŽNI BELWAS, bivši uškopljenički rob iz borbenih jama Meereena,
— njegov ostarjeli štitonoša, ARSTAN zvan BJELOBRADI, čovjek iz Zapadnih zemalja,
— njezine sluškinje:
— IRRI, Dothrakijka, petnaest godina,
— JHIOUI, Dothrakijka, četrnaest godina,
— GROLEO, kapetan velike koke *Balerion*, PENTOSIJSKI moreplovac
u službi Illvrija Mopatisa,
— njezina pokojna rodbina:
— RHAEGAR, njezin brat, princ Zmajeva kamena i nasljednik
Željeznog prijestolja, ubijen od ruke Roberta Baratheona na Trozupcu,
— RHAENVS, Rhaegarova kći i kći Elije od Dornea, umorena tijekom razaranja Kraljeva grudobrana,
— AEGON, Rhaegarov sin i sin Elije od Dornea, umoren tijekom razaranja Kraljeva grudobrana,
— VISERVS, njezin brat, samoproglašeni kralj Viservs, Treći svog
imena, zvan PROSJAČKI KRALJ, umoren u Vaes Dothraku od ruke Khal Droga,
— DROGO, njezin muž, veliki *khal* Dothrakija, nikad poražen u bitki, umro od rane,
— RHAEGO, njezin mrtvorođeni sin i sin Khal Droga, umoren u utrobi od ruke Mirri Maz Duur,
— njezini poznati neprijatelji:
— KHAL PONO, nekoć Drogov *ko*,
— KHAL JHAQO, nekoć Drogov *ko*,
— MAGGO, njegov jahač-pobratim,
— NEUMIRUĆI IZ OARTHA, skupina vještaca,
— PYAT PREE, qarthijski vještac,
— ŽALOSNICI, ceh qarthijskih plaćenih ubojica,
— njezini neizvjesni saveznici, bivši i sadašnji:
— XARO XHOAN DAXOS, trgovački princ iz Oartha,
— OUAITHE, maskirana utjerivačica duhova iz Asshaija,
— ILLYRIO MOPATIS, magister Slobodnog grada Pentosa, koji je dogovorio njezino vjenčanje s
Khal Drogom,
— u Astaporu:
— KRAZNYS MO NAKLOZ, bogati trgovac robljem,
— njegova robinja, MISSANDEI, desetogodišnja djevojčica, od Miroljubivog naroda iz Naatha,
— GRAZDAN MO ULLHOR, stari trgovac robljem, vrlo bogat,
— njegov rob, CLEON, mesar i kuhar,
— SIVI CRV, uškopljenik od Neokaljanih,
— u Vunkaiju:
— GRAZDAN MO ERAZ, poslanik i plemić,
— MERO OD BRAAVOSA, zvan TITANOV KOPILAN, kapetan Drugih sinova, slobodne družine,
— SMEĐI BEN PLUMM, zapovjednik Drugih sinova, najamni mačevalac sumnjivog porijekla,
— PRENDAHL NA GHEZN, ghisenski plaćenik, kapetan Olujnih vrana, slobodne družine,
— SALLOR ĆELAVI, qarthijski plaćenik, kapetan Olujnih vrana,
— DAARIO NAHARIS, nakićeni tvroshijski najamni mačevalac, kapetan Olujnih vrana,
— u Meereenu:
—OOZNAK ZO PAHL, gradski junak.
Stijeg Daenervs TARGARYEN je stijeg Aegona Osvajača i dinastije koju je utemeljio; troglavi crveni zmaj na crnom polju.

kralj otočja i sjevera

BALON GREYJOY, Deveti svog imena od Sivog kralja, samozvani kralj Željeznog otočja i Sjevera, kralj Soli i Kamena, Sin Morskog vjetra, Vrhovni žetelac Pykea,
— njegova žena, KRALJICA ALANNYS, od kuće Harlaw,
— njihova djeca:
— RODRIK, njihov najstariji sin, umoren na zidinama Pykea tijekom Greyjoyeve pobune,
— MARON, njihov drugi sin, umoren u Pykeu tijekom Greyjoyeve pobune,
— ASHA, njihova kći, kapetanica *Crnog vjetra* i osvajačica Dubokogajskog humka,
— THEON, njihov najmlađi sin, kapetan *Morske kučke* i zakratko princ Oštrozimlja,
— Theonov štitonoša, WES PYKE, kopile polubrata kneza Botlevja, nijemo dvanaestogodišnje momče,
— Theonova posada, ljudi *Morske kučke:*
— URZEN, MARON BOTLEY zvan RIBLJI BRK, STYGG, GEVIN HARLAW, CADWYLE,
— njegova braća:
— EURON, zvan Vranino Oko, kapetan *Tišine,* Ozloglašeni odmetnik, gusar i otimač,
— VICTARION, Vrhovni zapovjednik Željezne flote, kapetan *Željezne pobjede,*
— AERON, zvan VLAŽNOKOSI, svećenik Utopljenog boga,
— njegovo domaćinstvo na Pykeu:
— MEŠTAR WENDAMYR, vidar i savjetnik,
— HELYA, čuvarica zamka,
— njegovi ratnici i prisegnuti mačevi:
— DAGMER zvan RASKOLJENA ČELJUST, kapetan *Pjenopija,*
— MODRI ZUB, kapetan dugog broda,
— ULLER, SKYTE, veslači i ratnici,
— ANDRIK MRKI, orijaš od čovjeka,
— QARL, zvan QARL DJEVAC, bez brade ali smrtonosan,
- ljudi Kneževske luke:
— OTTER GIMPKNEE, krčmar i svodnik,
— SIGRIN, brodograditelj,
njegovi kneževski vazali:
— SAWANE BOTLEV, knez Kneževske luke, na Pykeu,
— KNEZ WYNCH, od Željeznog luga na Pykeu,
— STONEHOUSE, DUMM I GOODBROTHER od Starog Wyka,
— KNEZ GOODBROTHER, SPARR, KNEZ MERLVN i KNEZ FARWYND od Velikog Wyka,
— KNEZ HARLAW, od Harlawa,
— VOLMARK, MYRE, STONETREE i KENNING, od Harlawa,
— ORKVVOOD i TAWNEY od Orkmonta,
— KNEZ BLACKTYDE, od Crne struje,
— KNEZ SALTCLIFFE i KNEZ SUNDERLY od Slane litice.

ostale kuće velike i male

kuća arryn

Arrvnovi su potomci Kraljeva Gore i Doline, jedne od najstarijih i najčišćih loza andalskog plemstva. Kuća Arryn nije imala udjela u Ratu pet kraljeva, zadržavši svoje snage da zaštiti Arrvnsku dolinu. Grb Arrvnovih je mjesec i sokol, bijel na nebesko modrom polju. Geslo Arrvnovih je *Visoki poput časti.*

ROBERT ARRYN, knez Orlova gnijezda, Branitelj Doline, Guverner Istoka, boležlji-vi dječak od osam godina,
— njegova majka, KNEGINJA LYSA, od kuće Tully, treća žena i udovica kneza Jona Arryna, i sestra Catelyn Stark,
— njihovo domaćinstvo:
— MARILLION, naočiti mladi pjevač, miljenik kneginje Lyse,
— MEŠTAR COLEMON, savjetnik, vidar, učitelj,
— SER MARWYN BELMORE, zapovjednik straže,
— MORD, okrutni krvnik,
— njegovi kneževski vazali, prosci knjiginje Lyse i pratnja:
— KNEZ NESTOR ROYCE, Vrhovni upravitelj Doline i kaštelan Mjesečevih dveri, od mlađe grane kuće Royce,
— sin kneza Nestora, SER ALBAR,
— kći kneza Nestora, MYRANDA,
— MYA STONE, kopile u njegovoj službi, kći kralja Roberta i Baratheona,
— KNEZ YOHN ROYCE, zvan BRONČANI YOHN, knez Runskog kamena, od starije grane kuće Royce, rođak kneza Nestora,
— najstariji sin kneza Yohna, SER ANDAR,
— drugi sin kneza Yohna, SER ROBAR, vitez u Duginoj gardi kralja Renlvja, umoren u Krajoluji od ruke Ser Lorasa Tyrella,
— najmlađi sin kneza Yohna, SER WAYMAR, muž Noćne straže, izgubljen s one strane Zida,
— SER LYN CORBRAY, prosac kneginje Lyse,
— MYCHEL REDFORT, njegov štitonoša,
— KNEGINJA ANYA WAYNWOOD,
— najstariji sin i nasljednik kneginje Anyje, SER MORTON, prosac kneginje Lyse,
— drugi sin kneginje Anvje, SER DONNEL, Vitez Dveri,
- EON HUNTER, knez Dvora Dugog luka, starac i prosac kneginje Lyse,
- HORTON REDFORT, knez Redforta.

kuća florent

Florentovi od Bistrovode su vazali Tyrellovih, unatoč većem pravu na Visovrt na temelju krvne veze s kućom Gardener, starim kraljevima Ravni. Kad je izbio Rat pet kraljeva, knez Alester Florent je slijedio Tyrellove u izjašnjavanju za kralja Renlyja, ali njegov brat Ser Axell izabrao je kralja Stannisa, kojem je služio godinama kao kaštelan Zmajeva kamena. Njihova nećakinja Selyse bila je i jest kraljica kralja Stannisa. Kad je Renly umro u Krajoluji, Florentovi su prešli Stannisu punom silom, prvi od Renlvjevih *vazala* koji su tako postupili. Grb kuće Florent pokazuje lisičju glavu u krugu cvijeća.
ALESTER FLORENT, knez Bistrovode,
— njegova žena, KNEGINJA MELARA, od kuće Crane,
— njihova djeca:
— ALEKVNE, nasljednik Bistrovode,
— MELESSA, udana za kneza Randylla Tarlyja,
— RHEA, udana za kneza Leytona Hightowera,
— njegova braća i sestre:
— SER AXELL, kaštelan Zmajeva kamena,
— SER RVAM, umro pri padu s konja,
— Ser Ryamova kći, KRALJICA SELYSE, udana za kralja Stannisa Baratheona,
— Ser Ryamov sin, SER IMRY, zapovjednik flote Stannisa Baratheona na Crnovodi, poginuo na *Bijesu*,
— Ser Ryamov drugi sin, SER ERREN, držan u zatočeništvu u Visovrtu,
— SER COLIN,
— Ser Colinova kći, DELENA, udana za SER HOSMANA NORCROSSA,
— Delenin sin, EDRIC STORM, kopile kralja Roberta I. Baratheona, dvanaestogodišnji dječak,
— Delenin sin, ALESTER NORCROSS, osmogodišnjak,

— Delenin sin, RENLY NORCROSS, dvogodišnjak,
— Ser Colinov sin, MEŠTAR OMER, u službi kod Starog hrasta,
— Ser Colinov sin, MERRELL, štitonoša u Sjenici,
- njegova sestra, RYLENE, udana za Ser Rvcherda Cranea.

kuća frey

Moćni, bogati i brojni, Frevevi su vazali kuće Tully, ali nisu uvijek bili marljivi u provođenju svoje dužnosti. Kad je Robert Baratheon susreo Rhaegara TARGARYENa na Trozupcu, Frevevi nisu stigli sve dok bitka nije završila i otad je knez Hoster Tully nazivao kneza Waldera "Zakašnjeli knez Frey". Za kneza Freya se također govori da je jedini knez u Sedam kraljevina koji bi mogao sastaviti cijelu vojsku iz vlastitih hlača. Kad je izbio Rat pet kraljeva, Robb Stark je pridobio savez kneza Waldera prisegnu-vši da će se oženiti jednom od njegovih kćeri ili unuka. Dva unuka kneza Waldera poslana su u Oštrozimlje na odgoj.

VVALDER FREY, gospodar Prijelaza,
— djeca prve žene, KNEGINJE PERRE, od kuće Royce:
— SER STEVRON, najstariji sin, umro nakon Bitke kod Volovkriža, oženio se Corennom Swann, umrlom od razorne bolesti,
— Stevronov najstariji sin, SER RYMAN, nasljednik Blizanaca,
— Rvmanov sin, EDWYN, oženjen Janycom Hunter,
— Edwynova kći, WALDA, osmogodišnja djevojčica,
— Rymanov sin, VVALDER, zvan CRNI WALDER,
— Rvmanov sin, PETYR, zvan PETYR PRIŠTIĆ, oženjen Mylendom Caron,
— Petvrova kći, PERRA, petogodišnja djevojčica,
— oženjen Jeyne Lydden, umrlom od pada s konja,
— Stevronov sin, AEGON, slaboumnik zvan ZVONČIĆ,
— Stevronova kći, MAEGELLE, umrla na porodu, udana za ser Dafyna Vancea,
— Maegellina kći, MARIANNE, djevica,
— Maegellin sin, WALDER VANCE, štitonoša,
— Maegellin sin, PATREK VANCE,
— oženjen Marsellom Waynwood, umrlom pri porodu,
— Stevronov sin, WALTON, oženjen Deanom Hardyng,
— Waltonov sin, STEFFON, zvan SLATKI,
— Waltonova kći, WALDA, zvana LIJEPA VVALDA,
— Waltonov sin, BRYAN, štitonoša,
— SER EMMON, oženjen Gennom od kuće Lannister,
— Emmonov sin, SER CLEOS, oženjen Jeyne Darry,
— Cleosov sin, TYWIN, jedanaestogodišnji štitonoša,
— Cleosov sin, WILLEM, paž u Pepeltragu, devetogodišnjak,
— Emmonov sin, SER LYONEL, oženjen Melesom Crakehall,
— Emmonov sin, TION, zarobljenik u Rijekotoku,
— Emmonov sin, WALDER, zvan CRVENI WALDER, četrnaestogodišnjak, paž u Bacačevoj hridi,
— SER AENYS, oženjen Tyanom Wylde, umrlom na porodu,
— Aenvsov sin, AEGON U-KRVI-ROĐEN, odmetnik,
— Aenysov sin, RHAEGAR, oženjen Jeyne Beesbury,
— Rhaegarov sin, ROBERT, trinaestogodišnji dječak,
— Rhaegarova kći, WALDA, desetogodišnja djevojčica, zvana BIJELA VVALDA,
— Rhaegarov sin, JONOS, osmogodišnji dječak,
— PERRIANE, udana za Ser Leslvna Haigha,
— Perrianein sin, SER HARYS HAIGH,
— Harysov sin, WALDER HAIGH, četverogodišnji dječak,
— Perrianein sin, SER DONNEL HAIGH,
— Perrianein sin, ALYN HAIGH, štitonoša,
- po njegovoj drugoj ženi, KNEGINJI CYRENNI, od kuće Swann:
— SER JARED, njihov najstariji sin, oženjen Alys Frey,

— Jaredov sin, SER TYTOS, oženjen Zhoe Blanetree.
— Tvtosova kći, ZIA, četrnaestogodišnja djevica,
— Tvtosov sin, ZACHERY, dvanaestogodišnji dječak, obučavan u septi Starig rada,
— Jaredova kći, KYRA, udana za Ser Garsea Goodbrooka,
— Kyrin sin, WALDER GOODBROOK, devetogodišnji dječak,
— Kyrina kći, JEYNE GOODBROOK, šestogodišnjakinja,
— SEPTON LUCEON, u službi u Velikoj septi Baelora u Kraljevu grudobranu,
- po njegovoj trećoj ženi, KNEGINJI AMAREI od kuće Crakehall:
— SER HOSTEEN, njihov najstariji sin, oženjen Bellenom Havvick,
— Hosteenov sin, SER ARWOOD, oženjen Ryellom Royce,
— Arvvoodova kćer, RYELLA, petogodišnja djevojčica,
— Anvoodovi sinovi blizanci, ANDROVV i ALYN, trogodišnjaci,
— KNEGINJA LYENTHE, udana za kneza Luciasa Vyprena,
— Lvthenina kćer, ELYANA, udana za Ser Jona Wyldea,
— Elvanin sin, RICKARD WYLDE, četverogodišnjak,
— Lythenin sin, SER DAMON VYPREN,
— SYMOND, udana za Bethariosa od Braavosa,
— Svmondin sin, ALESANDER, pjevač,
— Svmondina kći, ALYX, sedamnaestogodišnja djevica,
— Svmondin sin, BRADAMAR, desetogodišnji dječak, odgajan u Braavosu kao štićenik Oroa Tendvrisa, trgovca iz tog grada,
— SER DANWELL, oženjen Wynafrei Whent,
— mnogo mrtvorođenčadi i pobačaja,
— MERRETT, oženjen Marivjom Darry,
— Merrettova kći, AMEREI, zvana AMI, udovica u šesnaestoj, udana za Ser Patea od Modrih rašlji,
— Merrettova kći, WALDA, zvana DEBELA WALDA, žena u petnaestoj, udana za kneza Roosea Boltona,
— Merrettova kći, MARISSA, trinaestogodišnja djevica,
— Merrettov sin, WALDER, zvan MALI WALDER, sedmogodišnji dječak, odveden u zarobljeništvo iz Oštrozimlja dok je bio štićenik kneginje Catelyn Stark,
—SER GEREMY, utopljen, oženjen Carolei Waynwood,
— Geremvjev sin, SANDOR, dvanaestogodišnji dječak, štitonoša Ser Donnela Waynwooda,
— Geremvjeva kći, CYNTHEA, devetogodišnja djevojčica, štićenica kneginje Anyje Waynwood,
— SER RAYMUND, oženjen Beony Beesbury,
— Ravmundov sin, ROBERT, šesnaestogodišnjak, obučavan u citadeli Starigrada,
— Raymundov sin, MALWYN, petnaestogodišnjak, šegrt alkemičara u Lysu,
— Raymundove kćeri blizanke, SERRA i SARRA, četrnaestogodišnje djevice,
— Raymundova kći, CERSEI, šestogodišnjakinja, zvana MALA PČELA,
- po njegovoj četvrtoj ženi, KNEGINJI ALYSSI, od kuće Blackwood:
— LOTHAR, njihov najstariji sin, zvan HROMI LOTHAR, oženjen Leonellom Lefford,
— Lotharova kći, TYSANE, sedmogodišnja djevojčica,
— Lotharova kći, WALDA, četverogodišnja djevojčica,
— Lotharova kći, EMBERLEI, dvogodišnja djevojčica,
— SER JAMMOS, oženjen Sallei Paege,
— Jammosov sin, WALDER, zvan VELIKI WALDER, osmogodišnji dječak, odveden u zarobljeništvo iz Oštrozimlja dok je bio štićenik kneginje Catelyn Stark,
— Jammosovi sinovi blizanci, DICKON i MATHIS, petogodišnjaci,
— *SER* WHALEN, oženjen Sylwom Paege,
— Whalenov sin, HOSTER, dvanaestogodišnji dječak, štitonoša Ser Damonu Paegea,
— Whalenova kći, MERIANNE, zvana MERRY, jedanaestogodišnja djevojčica,
— KNEGINJA MORYA, udana za Ser Flementa Braxa,
— Morvjin sin, ROBERT BRAX, devetogodišnjak, odgajan u Bacačevoj hridi za paža,
— Moryjin sin, WALDER BRAK, šestogodišnji dječak,
— Morvjin sin, JON BRAX, trogodišnje djetešce,
— TYTA, zvana TYTA DJEVICA, dvadeset devetogodišnja djevica,
- po njegovoj petoj ženi, KNEGINJI SARAVI od kuće Whent:
— nema potomaka,
- po njegovoj šestoj ženi, KNEGINJI BETHANV od kuće Rosby:
— SER PERWYN, njihov najstariji sin,
— SER BENFREY, oženjen Jyannom Frey, rođakinjom,

— Benfrevjeva kći, DELLA, zvana GLUHA DELLA, trogodišnja djevojčica,
— Benfrevjev sin, OSMUND, dvogodišnji dječak,
— MEŠTAR WILLAMEN, u službi na Dvoru Dugog luka,
— OLYVAR, štitonoša Robba Starka,
— ROSLIN, šesnaestogodišnja djevica,
- po njegovoj sedmoj ženi, KNEGINJI ANNARI od kuće Farring:
— ARWYN, četrnaestogodišnja djevica,
— WENDEL, njihov najstariji sin, trinaestogodišnji dječak, odgajan u Morskoj stražarnici kao paž,
— COLMAR, obećan Vjeri, jedanaestogodišnjak,
— WALTYR, zvan TYR, desetogodišnji dječak,
— ELMAR, prije zaručen Arvjom Stark, devetogodišnji dječak,
— SHIREI, šestogodišnja djevojčica,
- njegova osma žena, KNEGINJA JOYEUSE od kuće Erenford,
— za sada bez potomaka,
- nezakonita djeca kneza Waldera, od raznih majki:
— WALDER RIVERS, zvan WALDER KOPILE,
— sin Waldera Kopileta, SER AEMON RIVERS,
— kći Waldera Kopileta, WALDA RIVERS,
— MEŠTAR MELWYS, u službi u Rosbvju,
— JEYNE RIVERS, MARTIN RIVERS, RYGER RIVERS, RONEL RIVERS, MELLARA RIVERS, drugi.

kuća Lannister

Lannisterovi od Bacačeve hridi ostaju glavna podrška pravu kralja Joffreyja na *Željezno* prijestolje. Hvale se porijeklom od Lanna Lukavog, legendarnog lupeža iz Doba junaka. Zlato Bacačeve hridi i Zlatnog zuba učinilo ih je najbogatijom od Velikih kuća. Lannisterski grb je zlatni lav na grimiznom polju. Lannistersko geslo je *Počuj moju riku!*
TYWIN LANNISTER, knez Bacačeve hridi, Guverner Zapada, Štit luke Lannis, i Kraljev Namjesnik,
— njegov sin, SER JAIME, zvan KRALJOSJEK, blizanac kraljice Cersei, Vrhovni zapovjednik Kraljevske garde, Guverner Istoka, zarobljenik u Rijekotoku,
— njegova kći, KRALJICA CERSEI, Jaimeova blizanka, udovica kralja Roberta I. Baratheona, kraljica regentica svog sina Joffreyja,
— njezin sin, KRALJ JOFFREY BARATHEON, trinaestogodišnji dječak,
— njezina kći, PRINCEZA MVRCELLA BARATHEON, devetogodišnja djevojčica, štićenica princa Dorana Martella u Dorneu,
— njezin sin, PRINC TOMMEN BARATHEON, osmogodišnji dječak, nasljednik Željeznog prijestolja,
— njegov patuljasti sin, TYRION, zvan VRAŽIĆAK, zvan POLUTAN, ranjen i unakažen na Crnovodi,
— njegova braća i sestre:
— SER KEVAN, mlađi brat kneza Tywina,
— Ser Kevanova žena, DORNA, od kuće Swyft,
— njihov sin, SER LANCEL, bivši štitonoša kralja Roberta, ranjen i na rubu smrti,
— njihov sin, WILLEM, Martvnov blizanac, štitonoša, zarobljenik u Rijekotoku,
— njihov sin, MARTVN, Willemov blizanac, štitonoša, zarobljenik kod Robba Starka,
— njihova kći, JANEI, dvogodišnja djevojčica,
— GENNA, njegova sestra, udana za Ser Emmona Freya,
— njihov sin, SER CLEOS FREY, zarobljen u Šaputavoj šumi,
— njihov sin, SER LYONEL
— njihov sin, TION FREY, štitonoša, zarobljenik u Rijekotoku,
— njihov sin, WALDER, zvan CRVENI WALDER, štitonoša u Bacačevoj hridi,
— SER TYGETT, njegov drugi brat, umro od kozica,
— Tvgettova udovica, DARLESSA, od kuće Marbrand,
— njihov sin, TTREK, kraljev štitonoša, nestao,

— GERION, njegov najmlađi brat, nestao na moru,
— Gerionova nezakonita kći, JOY, jedanaestogodišnjakinja,
- njegov bratić, SER STAFFORD LANNISTER, brat pokojne kneginje Joanne, ubijen kod Volovkriža,
— Ser Staffordove kćeri, CERENNA i MVRIELLE,
— Ser Staffordov sin, SER DAVEN,
- njegovi rođaci:
— SER DAMION LANNISTER, oženjen kneginjom Shierom Crakehall,
— njegov sin, SER LUCION,
— njegova kći, LANNA, udana za kneza Antarija Jasta,
— MARGOT, udana za kneza Titusa Peakea,
- njegovo domaćinstvo:
— MEŠTAR CREVLEN, vidar, učitelj i savjetnik,
— VVLARR, kapetan straže,
— LUM i CRVENI LESTER, stražari,
— WAT BIJELOG OSMIJEHA, pjevač,
— SER BENEDICT BROOM, glavni oružnik,
- njegovi kneževski *vazali:*
— DAMON MARBRAND, knez Pepeltraga,
— SER ADDAM MARBRAND, njegov sin i nasljednik,
— ROLLAND CRAKEHALL, knez Crakehalla,
— njegov brat, SER BURTON CRAKEHALL, ubio ga knez Berica Dondarrion i njegovi odmetnici,
— njegov sin i nasljednik, SER TTBOLT CRAKEHALL,
— njegov drugi sin, SER LYLE CRAKEHALL, zvan SNAŽNI VEPAR, zarobljenik u Zamku ružičaste djevice,
— njegov najmlađi sin, SER MERLON CRAKEHALL,
— ANDROS BRAX, knez Rogate doline, utopljen tijekom Bitke tabora,
— njegov brat, SER RUPERT BRAX, umoren kod Volovkriža,
— njegov najstariji sin, SER TVTOS BRAK, sada knez Rogate doline, zarobljenik u Blizancima,
— njegov drugi sin, SER ROBERT BRAX, umoren u Bitki gazova,
— njegov treći sin, SER FLEMENT BRAK, sada nasljednik,
— knez LEO LEFFORD, utopljen kod Kamenog mlina,
— REGENARD ESTREN, knez Wyndhalla, zarobljenik u Blizancima,
— GAWEN WESTERLING, knez Grebena, zarobljenik u Blizancima,
— njegova žena, KNEGINJA SYBELL, od kuće Spicer,
— njezin brat, SER ROLPH SPICER,
— njezin rođak, SER SAMWELL SPICER,
— njihova djeca:
— SER RAVNALD \VESTERLING,
— JEYNE, šesnaestogodišnja djevica,
— ELEYNA, dvanaestogodišnja djevojčica,
— ROLLAM, devetogodišnji dječak,
— LEWYS LYDDEN, knez Duboke jazbine,
— KNEZ ANTARIO JAST, zarobljenik u Zamku ružičaste djevice,
— KNEZ PHILIP PLUMM,
— njegovi sinovi, SER DENNIS PLUMM, SER PETER PLUMM i SER HARWYN PLUMM, zvan TVRDI KAMEN,
— OUENTEN BANEFORT, knez Baneforta, zarobljenik kneza Jonosa Brackena,
- njegovi vitezovi i zapovjednici:
— SER HARYS SWYFT, tast Ser Kevana Lannistera,
— Ser Harvsov sin, SER STEFFON SWYFT,
— Ser Steffonova kći, JOANNA,
— Ser Harvsova kći, SHIERLE, udana za Ser Melwyna Sarsfielda,
— SER FORLEY PRESTER,
— SER GARTH GREENFIELD, zarobljenik u Dvorima gavrandrva,
— SER LYMOND VIKARY, zarobljenik u Putnikovu počinku,
— KNEZ SELMOND STACKSPEAR,
— njegov sin, SER STEFFON STACKSPEAR,
— njegov mlađi sin, SER ALYN STACKSPEAR,
— TERRENCE KENNING, knez Kaycea,
— SER KENNOS OD KAYCEA, vitez u njegovoj službi,

— SER GREGOR CLEGANE, Gorostas Koji Jaše,
— POLLIVER, CHISWYCK, MEDENI RAFF, DUNSEN i ŠKAKLJAČ, vojnici u njegovoj službi,
— SER AMORY LORCH, bacio ga medvjedu Vargo Hoat nakon pada Harrenhala.

kuća martell

Dorne je bila posljednja od Sedam kraljevina koja se zaklela na vjernost Željeznom prijestolju. Krv, običaji i povijest odvajali su Dornijce od ostalih kraljevina. Kad je planuo Rat pet kraljeva, Dorne u njemu nije imala udjela. Zarukama Mvrcelle Ba-ratheon za princa Trystana, Sunčevo koplje objavilo je da podržava kralja Joffreyja i sazvalo svoje vazale. Stijeg Martellovih je crveno sunce probodeno zlatnim kopljem. Njihovo geslo je *Nepokoreni, nesavladani, neslomljeni.*
DORAN NYMEROS MARTELL, knez Sunčeva koplja, princ Dornea,
— njegova žena, MELLARIO, od Slobodnog grada Norvosa,
— njihova djeca:
— PRINCEZA ARIANNE, njihova najstarija kći, nasljednica Sunčeva koplja,
— PRINC QUENTYN, njihov stariji sin,
— PRINC TRYSTANE, njihov mlađi sin, zaručnik Myrcelle Baratheon,
— njegova braća i sestre:
— njegova sestra, PRINCEZA ELIA, žena princa Rhaegara TARGARYENa, umorena tijekom *razaranja* Kraljeva grudobrana,
— njihova djeca:
— PRINCEZA RHAENVS, mala djevojčica, umorena tijekom razaranja Kraljeva grudobrana,
— PRINC AEGON, djetešce, umoreno tijekom razaranja Kraljeva grudobrana,
— njegov brat, PRINC OBERVN, zvan CRVENA GUJA,
— ljubavnica princa Obervna, ELLARIA SAND,
— nezakonite kćeri princa Obervna, OBARA, NVMERIA, TVENE, SARELLA, ELIA, OBELLA, DOREA, LOREZA, zvane PJEŠČANE ZMIJE,
— suputnici princa Obervna:
— HARMEN ULLER, knez Hellholta,
— Harmenov brat, SER URWYCK ULLER,
— SER RYON ALLYRION,
— Ser Rvonov izvanbračni sin, SER DAEMON SAND, Kopile Božje milosti,
— DAGOS MANWOODY, knez Kraljeva groba,
— Dagosovi sinovi, MORS i DICKON,
— Dagosov brat, SER MYLES MANWOODY,
— SER ARRON QORGYLE,
— SER DEZIEL DALT, vitez Limunšume,
— MMYRIA JORDAYNE, nasljednica Tora,
— LARRA BLACKMONT, kneginja Blackmonta,
— njezina kći, JYNESSA BLACKMONT,
— njezin sin, PERROS BLACKMONT, štitonoša,
- njegovo domaćinstvo:
— AREO HOTAH, norvoshijski najamni mačevalac, zapovjednik straže,
— MEŠTAR CALEOTTE, savjetnik, vidar i učitelj,
- njegovi kneževski vazali:
— HARMEN ULLER, knez Hellholta,
— EDRIC DAYNE, knez Zvjezdanpada,
— DELONNE ALLYRION, kneginja Božje milosti,
— DAGOS MANWOODY, knez Kraljeva groba,
— LARRA BLACKMONT, kneginja Blackmonta,
— TREMOND GARGALEN, knez Slane obale,
— ANDERS YRONWOOD, knez Željezne šume,
— NYMELLA TOLAND.

kuća tully

Knez Edmyn Tully od Rijekotoka bio je jedan od prvih riječnih knezova koji je prisegao na vjernost Aegonu Osvajaču. Pobjedonosni Aegon nagradio ga je podignuvši kuću Tully na vlast nad svim zemljama Trozupca. Grb Tullvjevih je pastrva u skoku, srebrna, na polju od namreškane modre i crvene boje. Tullvjevsko geslo je *Obitelj, dužnost, čast.*

HOSTER TULLY, knez Rijekotoka,
— njegova žena, KNEGINJA MINISA; od kuće Whent, umrla pri porodu,
— njihova djeca:
— CATELYN, udovica kneza Eddarda Starka od Oštrozimlja,
— njezin najstariji sin, ROBB STARK, knez Oštrozimlja, Kralj na Sjeveru, Kralj Trozupca,
— njezina kći, SANSA STARK, dvanaestogodišnja djevica, zarobljenica u Kraljevu grudobranu,
— njezina kći, ARYA STARK, desetogodišnjakinja, smatra se nestalom već godinu dana,
— njezin sin, BRANDON STARK, osmogodišnjak, vjeruje se da je mrtav,
— njezin sin, RICKON STARK, četverogodišnjak, vjeruje se da je mrtav,
— LYSA, udovica kneza Jona Arryna od Orlova gnijezda,
— njezin sin, ROBERT, knez Orlova gnijezda i Branitelj Doline, boležljivi dječak od osam godina,
— SER EDMURE, njegov jedini sin, nasljednik Rijekotoka,
— Ser Edmureovi prijatelji i suputnici:
— SER M ARO PIPER, nasljednik Ružičaste djevice,
— KNEZ LYMOND GOODBROOK,
— SER RONALD VANCE, zvan OPAKI, i njegova braća, SER HUGO, SER ELLERY i KIRTH,
— PATREK MALLISTER, LUCAS BLACKWOOD, SER PERWYN FREY, TRISTAN RYGER, SER ROBERT PAEGE,
— njegov brat, SER BRYNDEN, zvan Crna Riba,
— njegovo domaćinstvo:
— MEŠTAR VYMAN, savjetnik, vidar i učitelj,
— SER DESMOND GRELL, glavni oružnik,
— SER ROBIN RYGER, zapovjednik straže,
— DUGI LEW, ELWOOD, DELP, stražari,
— UTHERYDES WAYN, upravitelj Rijekotoka,
— RYMUND STIHOKLEPAC, pjevač,
— njegovi kneževski vazali:
— JONOS BRACKEN, knez Kamene živice,
— JASON MALLISTER, knez Morske stražarnice,
— WALDER FREY, knez Prijelaza,
— CLEMENT PIPER, knez Zamka ružičaste djevice,
— KARYL VANCE, knez Putnikova počinka,
— NORBERT VANCE, knez Atrante,
— THEOMAR SMALLWOOD, knez Žirdvora,
— njegova žena, KNEGINJA RAVELLA, od kuće Swann,
— njihova kći, CARELLEN,
— WILLIAM MOOTON, knez Djevičinog jezerca,
— SHELLA WHENT, svrgnuta kneginja Harrenhala,
— SER HALMON PAEGE
— TYTOS BLACKWOOD, knez Gavranova drveta.

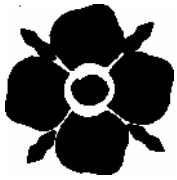

kuća tyrell

Tyrellovi su se uzdigli do moći kao upravitelji Kraljeva Ravni, čiji su posjedi uključivali plodne ravnice jugozapada od dornskih močvara i bujice Crnovode do obala Mora zalazećeg sunca. Preko ženske loze, tvrde kako vuku porijeklo od Gartha Ze-lenorukog, kralja vrtlara Prvih ljudi, koji je nosio krunu od vinove loze i cvijeća i koji je učinio da zemlja procvjeta. Kad je kralj Mern IX., posljednji od kuće Gardener, bio ubijen na Ognjenom polju, njegov upravitelj Harlen Tyrell predao je Visovrt Aegonu TARGARYENu. Aegon mu je udijelio zamak i vlast nad Ravni. Tyrellov grb je zlatna ruža na travnato-zelenom polju. Njihovo geslo je *Bivamo jači.* Knez Mace Tyrell očitovao je svoju podršku Renlvju Baratheonu na početku Rata pet kraljeva i dao mu ruku svoje kćeri Margaerv. Nakon Renlvjeve smrti, Visovrt je sklopio savez s kućom Lannister, a Margaerv se zaručila s kraljem Joffreyjem.

MACE TYRELL, knez Visovrta, Guverner Juga, Branitelj Međa i Vrhovni maršal Ravni,
— njegova žena, KNEGINJA ALERIE, od kuće Hightower od Starigrada,
— njihova djeca:
— WILLAS, njihov najstariji sin, nasljednik Visovrta,
— SER GARLAN, zvan SRČANI, njihov drugi sin,
— njegova žena, KNEGINJA LEONETTE od kuće Fossoway,
— SER LORAS, Vitez Cvijeća, njihov najmlađi sin, Zakleti brat Kraljevske straže,
— MARGAERY, njihova kći, udovica u petnaestoj, zaručnica kralja
Joffreyja I. Baratheona,
— Margaervne družice i dvorske dame:
— njezine rođakinje, MEGGA, ALLA i ELINOR TYRELL,
— Elinorin.zaručnik, ALVN AMBROSE, štitonoša,
— KNEGINJA ALVSANNE BULWER, osmogodišnja djevojčica,
— MEREDITH CRANE, zvana MERRV,
— TAENA OD MVRA, žena KNEZA ORTONA MERRYWEATHERA,
— KNEGINJA ALVCE GRACEFORD,
— SEPTA NVSTERICA, sestra Vjere,
— njegova obudovjela majka, KNEGINJA OLENNA od kuće Redwyne, zvana Kraljica Trnja,
— stražari kneginje Olenne, ARRVK i ERRVK, zvani LIJEVI i DESNI,
- njegove sestre:
— KNEGINJA MINA, udana za Paxtera Redwynea, kneza Sjenice,
— njihova djeca:
— SER HORAS REDWYNE, Hobberov blizanac, podrugljivo zvan UŽAS,
— SER HOBBER REDWYNE, Horasov blizanac, podrugljivo zvan SLINAVKO,
— DESMERA REDWYNE, šesnaestogodišnja djevica,
— KNEGINJA JANNA, udana za Ser Jona Fossowaya,
- njegovi stričevi i rođaci:
— brat njegova oca, GARTH, zvan DEBELI, vrhovni upravitelj dvora Visovrta,
— Garthovi nezakoniti sinovi, GARSE i GARRETT FLOWERS,
— brat njegova oca, SER MORYN, Vrhovni zapovjednik gradske straže Starigrada,
— Morvnov sin, SER UTHOR, oženjen gospom Elyn Norridge,
— Luthorov sin, SER THEODORE, oženjen gospom Liom Serry,
— Theodorova kći, ELINOR,
— Theodorov sin, LUTHOR, štitonoša,
— Luthorov sin, MEŠTAR MEDWICK,
— Luthorova kći, OLENE, udana za Ser Lea Blackbara,
— Morvnov sin, LEO, zvan LIJENI LEO,
— brat njegova oca, MEŠTAR GORMON, učenjak u Citadeli,
- njegov rođak, SER QUENTIN, umro kod Pepeltraga,
— Ouentinov sin, SER OLYMER, oženjen gospom Lysom Meadows,
— Olvmerovi sinovi, RAYMUND i RICKARD,
— Olymerova kći, MEGGA,
- njegov rođak, MEŠTAR NORMUND; u služni kod Crne krune,

- njegov rođak, SER VICTOR, umoren od ruke Nasmiješenog Viteza od Bratstva Kraljevske šume,
— Victorova kći, VICTARIA, udana za Kneza Jona Buhvera, umrlog od ljetne vrućice,
— njihova kći, KNEGINJA ALYSANNE BULWER, osmogodišnjakinja,
— Victorov sin, SER LEO, oženjen kneginjom Alys Beesbury,
— Leove kćeri, ALLA i LEONA;
— Leovi sinovi, LYONEL, LUCAS i LORENT,
- njegovo domaćinstvo:
— MEŠTAR LOMYS, savjetnik, vidar i učitelj,
— IGON VYRWELL, zapovjednik straže,
— SER VORTIMER CRANE, glavni oružnik,
— MASLOKVRGA, luda i šaljivac, iznimno debeo.
- njegovi kneževski vazali:
— RANDYLL TARLY, knez Rogatog brijega,
— PAXTER REDWYNE, knez Sjenice,
— ARWYN OAKHEART, kneginja Starog hrasta,
— MATHIS ROWAN, knez Zlatnog luga,
— ALESTER FLORENT, knez tvrđave Bistrovode, pobunjenik koji podržava Stannisa Baratheona,
— LEVTON HIGHTOWER, Glas Starigrada, knez Luke,
— ORTON MERRYWEATHER, knez Dugog stola,
— KNEZ ARTHUR AMBROSE,
— njegovi vitezovi i prisegnuti mačevi:
— SER MARK MULLENDORE, osakaćen tijekom Bitke na Crnovodi,
— SER JON FOSSOWAY, od Fossowaya zelene jabuke,
— SER TANTON FOSSOWAY, od Fossowaya crvene jabuke.

pobunjenici, skitnice i zakleta braća

zakleta braća noćne straže

(na pohodu S one strane Zida)

JEOR MORMONT , zvan STARI MEDVJED, Vrhovni zapovjednik Noćne straže,
— JON SNOW, kopile Oštrozimlja, njegov upravitelj i štitonoša, izgubljen dok je izviđao Piskutavi prolaz,
— DUH, njegov strahovuk, bijel i nijem,
— EDDISON TOLLETT, zvan ŽALOSNI EDD, njegov štitonoša, ^— THOREN SMALLWOOD, zapovjednik izvidnika,
- DYWEN, BODEŽ, LAKONOGI, GRENN, BEDWYCK zvan RlJSSTTDfcEO^KLJASTORUK; GRUBBS, BERNARR zvan SMEĐI BERNARR, TIM STONE, ULMER OD KRALJEVSKE ŠUME, GARTH zvan SIVO PERO, GARTH OD ZELENPUTA, GARTH OD STARIGRADA, ALAN OD ROSBYJA, RONNEL HARCLAY, AETHAN, RYLES, MAWNEY, izvidnici,
— JARMEN BUCKWELL, zapovjednik izviđača,
— BANNEN, KEDGE BJELOOKI, TUMBERJON, FORNIO, GOADY, izvidnici i izviđači,
— SER OTTYN WYTHERS, zapovjednik zaleđa,
— SER MALADOR LOCKE, zapovjednik tereta,
— DONNEL HILL, zvan SLATKI DONNEL, njegov štitonoša i upravitelj,
— HAKE, upravitelj i kuhar,
— CHETT, ružni upravitelj, čuvar pasa,
— SAMWELLJT-ARLY, debeli upravitelj, čuvar gavranova, podrugljivo zvaiTSER PAJCEK,"-
— LARK zvan SESTRANIN, njegov rođak ROLLEY IZ SiSTERTONA7 ŠEPAVI KARL, MASLYN, MALI PAUL, PILJEVINA, LJEVORUKI LEW, SIROČE OSS, MUCAVI BILL, upravitelji,
— OHORIN POLURUKI, zapovjednik izvidnika iz Sjenovite kule, ubijen u Piskutavom prolazu,
— ŠTITONOŠA DALBRIDGE, EGGEN, izvidnici, ubijeni u Piskutavom prolazu,
— KAMENA ZMIJA, izvidnik i planinar, izgubljen pješačeći Piskutavim prolazom,
— BLANE, podređeni Qhorina Polurukog, zapovjednik ljudi Sjenovite kule na Šaci Prvih ljudi,
— SER BYAM FLINT,

(u Crnom zamku)
BOWEN MARSH, Glavni upravitelj i kaštelan,
— MEŠTAR AEMON (TARGARYEN), vidar i savjetnik, slijepac, stotinu godina star,
— njegov upravitelj, CLVDAS,
— BENJEN STARK, Prvi izvidnik, nestao, boje se da je mrtav,
— SER WYNTON STOUT, osamdeset godina izvidnik,
— SER ALADALE WYNCH, PYPAR, GLUHI DICK FOLLARD, KOSMATI HAL, CRNI JACK BULWER, ELRON, MATTHAR, izvidnici,
— OTHELL YARWYCK, Prvi graditelj,
— REZERVNA ČIZMA, MLADI HENLY, HALDER, ALBETT, KEGS, PJEGAVI PATE OD DJEVIČINA JEZERA, graditelji,
— DONAL NOYE, oružar, kovač i upravitelj, jednoruk,
— TROPRSTI HOBB, upravitelj i glavni kuhar,
— TIM PETLJOJEZIĆ, LAKI, MULLY, STARI HENLY, CUGEN, CRVENI ALYN OD RUŽINE ŠUME, JEREN, upravitelji,
— SEPTON CELLAETOR, pijani pobožnik,
— SER ENDREW TARTH, glavni oružnik,
— RAST, ARRON, EMRICK, SATEN, SKOK-ROBIN, novaci na uvježbavanju,
— CONWY, GUEREN, dobavljači novaka i skupljači,
(u Istočnoj stražarnici pokraj Mora)
COTTER PYKE, zapovjednik Istočne stražarnice,
— MEŠTAR HARMUNE, vidar i savjetnik,
— SER ALLISER THIRNE, glavni oružnik,
— JANOS SLYNT, bivši zapovjednik Gradske straže Kraljeva grudobrana, nakratko knez Harrenhala,
— SER GLENDON HEWETT,
— DAREON, upravitelj i pjevač,
— ŽELJEZNI EMMETT, izvidnik slavan po svojoj snazi,
(u Sjenovitoj kuli)
SER DENYS MALLISTER, zapovjednik Sjenovite kule
— njegov upravitelj i štitonoša, VVALLACE MASSEY,
— MEŠTAR MULLIN, vidar i savjetnik.

braća bez stjegova odmetnička družma

BERIC DONDARRION, knez Crne luke, zvan KNEZ MUNJE, često proglašavan mrtvim,
— njegova desna ruka, THOROS OD MYRA, crveni svećenik,
— njegov štitonoša, EDRIC DAVNE, knez Zvjezdanpada, dvanaestogodišnjak,
— njegovi sljedbenici:
— LIM, zvan LIMUNPLAŠT, bivši vojnik,
— HARWIN, Hullenov sin, ranije u službi kod kneza Eddarda Starka u Oštrozimlju,
— ZELENOBRADI, tvroshijski plaćenik,
— TOM OD SEDAM POTOKA, pjevač na sumnjivom glasu, zvan TOM SEDAM STRUNA i TOM O' SEDAM,
— ANGUY STRIJELAC, strijelac iz Dornskih međa,
— SRETNI JACK, traženi čovjek, bez jednog oka,
— LUDI LOVAC, iz Kamene septe,
— KYLE, NOTCH, DENNETT, strijelci,
— MERRIT O' MJESECGRADA, WATTY MLINAR, VJEROJATNI LUK, MUDGE, BEZBRADI DICK, odmetnici u njegovoj bandi,
— u Svratištu pokleknutog čovjeka:
— SHARNA, krčmarica, kuharica i babica,
— njezin muž, zvan MUŽ,
— MOMAK, ratno siroče,

— u Breskvi, javnoj kući u Kamenoj septi:
— TANSY; crvenokosa vlasnica,
— ALYCE, CASS, LANNA, JYZENE, HELLY, BELLA, neke
od njezinih breskvica,
— u Žirdvoru, sjedištu kuće Smalhvood:
— KNEGINJA RAVELLA, prije iz kuće Svvann, žena kneza Theomara Smalhvooda,
— ovdje, ondje i drugamo:
— KNEZ LYMOND LYCHESTER, starac rastresenog uma, koji je nekoć zaustavio Ser Mavnarda na mostu,
— njegov mladi pazitelj, MEŠTAR ROONE,
- duh Visokog srca,
• Gospa lišća, septon u Sallvdanceu.

divljaci ili slobodan narod

MANCE RAYDER, Kralj-s-one-strane-Zida,
— DALLA, njegova trudna žena,
— VAL, njezina mlađa sestra,
— njegovi poglavice i zapovjednici:
— HARMA, zvana PSOGLAVA, zapovjednica njegove prethodnice,
— KNEZ OD KOSTIJU, podrugljivo zvan ČEGRTALJKA; vođa ratne čete,
— YGRJHE, mlada kopljonoša, članica njegove čete,
— RYK, zvan DUGO KOPLJE, član njegove čete,
— RAGWYLE, LENYL, članovi njegove čete,
— njegov zarobljenik, JON SNOW, prebjegla Vrana,
— DUH, Jonov strahovuk, bijel i nijem,
— STYR7rnagnar od Thenna,
— JARL, mladi otimač, Valin ljubavnik,
— GRIGG JARAC, ERROK, QUORT, BODGER, DEL, VELIKI ČIR, DAN KONOPLJA, HENK KACIGA, LENN, NOŽNI PRST, KAMENI PALAC, otimači,
— TORMUND, Kralj medovine od Crvenih dvora, zvan ORIJAŠKA KOB, VISOKOZBORACj PUHAČ U ROG, i LOMITELJ LEDA, također i GROMOVITA ŠAKA, MUŽ MEDVJEDA, GOVORNIK BOGOVA i OTAC VOJSKI, vođa ratne čete,
— njegovi sinovi, TOREGG VISOKI, TORWYRD KROTKI, DORMUND i DRYN, njegova kći MUNDA,
— ORELL, zvan ORELL ORAO, mjenjač kože kojeg je Jon Snow ubio u Piskutavom prolazu,
— MAG MAR TUN DOH WEG, zvan MAG MOĆNI, od orijaša,
— VARAMYR, zvan ŠESTOKOŽAC, mjenjač kože, gospodar tri strahovuka, sjenovitog risa i snježnog medvjeda,
— NARIKAČ, otimač i vođa ratne čete,
— ALFYN UBOJICA VRANA, otimač, ubijen od ruke Ohorina Polurukog iz Noćne straže,
— CRASTER, od Crasterove tvrđe, koji ne kleči ni pred kim,
— GILLY, njegova kći i žena, očekuje dijete,
— DYAH, FERNY, NELLA, tri od njegovih devetnaest žena.
Središnji odje;

zahvale

Ako cigle nisu dobro napravljene, zidovi se ruše. Ovo je strašno velik zid koji ovdje gradim, pa mi treba mnogo cigli. Na sreću, poznajem mnogo ciglara i razne druge korisne ljude svih vrsta.
Moja hvala i poštovanje, još jednom, onim dobrim prijateljima koji su mi tako ljubazno osudili svoje ekspertize (a u nekim slučajevima, čak i svoje *knjige)* kako bi moje cigle ile

lijepe i čvrste - mojem Arhimeštru mudracu Walkeru, Prvom graditelju Carlu Keimu, Melindi Snodgrass, mojoj glavnoj konjušarici. I kao uvijek, Parris.

Bilješka o kronologiji

Pjesma Leda i Vatre iskazana je očima likova koji su ponekad stotinama ili čak tisućama milja daleko jedni od drugih. Neka poglavlja pokrivaju jedan dan, neka samo jedan sat; druga mogu obuhvaćati četrnaest dana, mjesec, pola godine. S takvom strukturom, pripovijedanje ne može biti strogo dosljedno; ponekad se važne stvari događaju istovremeno, iako tisućama liga odvojeno.
U slučaju sveska koji sada ima u rukama, čitatelj mora shvatiti kako početna poglavlja *Oluje mačeva* ne slijede toliko završna poglavlja *Sraza kraljeva* koliko se s njima preklapaju. Počinjem s pogledom na neke od događaja koji su se događali na Šaci Prvih ljudi, u Rijekotoku, Harrenhalu, te na Trozupcu a sve u vrijeme dok se Bitka Crnovode vodila kod Kraljeva grudobrana i neposredno nakon toga...

Napomena: Ako vam se knjiga svidjela kupite je. Na taj način podržavate pisce i izdavače i omogučujete izdavanje novih knjiga. *ibs@crostuff.net*